Ára 400 kor.

Tizenharmadik évfolyam Budapest, 1924 január 2 1. szám.

B f. 352/68/13
1757
Bq
LELTÁROZVA 1963
1028

„Fővárosi Hirlap"

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 20.000 korona. Félévre 10.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Nem bucsuzunk

uraim, önöktől. Nem bucsuzunk, mert ha a jelek nem csalnak, önök néhány hónap mulva még korlátlanabb, még egyedülvalóbb urai lesznek a városházának, mint ama három esztendő alatt, amig uralmukba belecsömörlöttek azok is, akik küldték önöket.

Pedig — bevalljuk — valamennyien, de legfőként Budapest közönsége, boldogan vártuk a pillanatot, amikor bucsut fognak mondani a kapufélfának. Ugy volt, határozottan és megtévesztheteflenül ugy volt, hogy ha egyszer kihuzzák a lábukat a városházáról, oda bizony csak mutatóba, hirmondónak jut majd vissza egyikük-másikuk. Szükség is lett volna arra, hogy vezéreik, főkolomposaik, vagy felbujtóik vissza kerüljenek, hogy kéznél legyenek, akiktől Budapest három fekete esztendejét számon lehessen kérni.

Az események azonban másként alakultak. A kormány eljátszott egy görögtüzes szinjátékot. Pompás látványosság volt. Gróf Bethlen István kiállott a pódiumra és kitárva a keblét, ömlengő szavakkal invitálta a liberálisokat a maga táborába. Azonközben pedig a liberális szárny kiépitése helyett sietett megerősiteni Wolffékat annyira, hogy ha majd buknia kell, ők lehessenek az utódai. Rakovszky Iván belügyminiszter ugyanakkor éjjel-nappal tárgyalt, tanácskozott a liberális elemekkel, akik abban a boldog tudatban hagyták el a miniszter szobáját, hogy az ő választójoguk, az ő kormánybiztosuk jön. Jött pedig egy hivatalnok-kormánybiztos, akiről előre se jót, se rosszat nem szabad mondani, de akit az ellenzék épenséggel nem áraszt el a bizalom jeleivel. Jött azután és főképen egy olyan reakciós választójogi tervezet, amelyhez hasonlóval Európa egyetlen országában, egyetlen kormány sem merne előállani.

Bátran merjük állitani, biztosan megadhatjuk azt az elismerést, hogy ezt a választójogi törvényjavaslatot még egy Wolff Károly-kormány sem merte volna letenni a nemzetgyülés asztalára.

Rakovszky Iván belügyminiszter a konzervativizmus nevében vállalta a javaslatot, amely a legkisebb mértékben sem konzervativ, hanem a leghatározottabban reakciós. Reakciós annyira, hogy az ellenzéki pártok — ha van bennük tisztességérzet és ha a reakciós intézkedések ki nem maradnak a születendő törvényből — nem vehetnek részt a választásokon. Nincs más választás, mint a passzivitás. És szerintünk legelső sorban itt a kormányt támogató Heinrich-frakcióra hárul a feladat, hogy a passzivitás gondolatával megbarátkozzék. Furcsán hatna ez, de nem szabad elfelejteni, hogy a demokratákat és szociáldemokratákat megfosztja ugyan a javaslat választóiknak legalább 20—30 százalékától; a kudarc ellenben a Heinrich Ferenc liberális frakcióját érte, akik becsületes szándékkal, becsületes választójogot igyekeztek hozni; de akiknek számitásait kegyetlenül keresztülhuzta a kormány másirányu paktálása.

Budapest sorsa eldőlt, Gömbösék kivonultak a kormánypártból. A helyüket pótolni kellett. Ott voltak Heinrichék és ott voltak Wolffék. Ugy látszik Wolffékat könnyebb szerrel lehetett megerősiteni és kielégiteni. Ez döntötte el Budapest sorsát is.

Az ellenzék félreáll és Wolffék továbbb is urak maradnak a városházán. Ugy látszik — a kormány jóvoltából — a főváros lakossága számára még nem telt be a keserü pohár. Ha a kormány meg nem riad saját javaslatától, saját cselekedetének végzetes következményeitől: akkor Wolff Károly, Csilléry András és hadaik számára nyitva áll a kapu.

Ahogy féltjük az utolsó rohamtól Budapest lakosságát, éppen ugy kivánjuk ezt a győzelmet Wolff Károlynak és pártjának. A lakosság szenvedni fog még egy ideig, de ők rövid pünkösdi királyság után eltünnek — mindörökre.

A demokratikus pártok nem vesznek részt a községi választásokban

Ha a kormány nem korrigálja a választójogi javaslatot, Wolffék maradnak az urak a városházán — A mérsékelt liberálisok álláspontja még nem alakult ki

A passzivitás gondolata az első pillanattól fogva kisért, amikor ismeretessé lett a javaslat, amelyet Rakovszky Iván belügyminiszter, Budapest uj választói jogáról a nemzetgyülés elé terjesztett. Az első Rassay Károly volt, aki szóban és irásban hirdette, hogy a tervezett jogfosztás mellett, az ellenzéknek nem szabad résztvenni a községi választásokon. Ha meg akarják hamisitani Budapest népének akaratát, azt hatalmi szóval megtehetik, de senki sem kivánhatja az ellenzéktől, hogy ennél a müveletnél asszisztáljon. Rassay argumentumával szemben, a tuloldalon ismét emlegetni kezdték a megszokott nótát, hogy az ellenzék hazafiatlanul viselkedik, ha a passzivitásával a külföldnek ismét tápot ad ama hitében, hogy Magyarországon nincs konszolidáció.

A válasz erre az volt, hogy

az ellenzék már torkig van ezzel az argumentáiással

és igy a kormánypárti kapacitálás teljesen hatástalan maradt Rassayval szemben. Sőt az ellenzéki vezér nem is hajlandó megállani a községi választásokban való passzivitással: de közállapotainkat annyira rossznak tartja, hogy általános politikai passzivitásra gondol és ugyanakkor, amikor nem vesz részt a községi választásokban, egyben a parlamentből is ki akar vonulni.

Rassay álláspontját, amennyiben az a községi választásokban való passzivitásra vonatkozik, legelső sorban a szociáldemokrata-párt akceptálta. A Rakovszky-féle javaslat megismerése óta

a szociáldemokrata-párt is a községi választásoktól való ismételt távolmaradás hive.

A szociáldemokraták — mint ismeretes — nem vettek részt a kommunizmus után megejtett községi választásokban sem, amikor Wolffék kerültek be „győztesen" a közgyülési terembe. Akkori passzivitásuknak alapja a viszonyokban rejlett. Beteges, bosszuálló hangulat uralkodott a városban, amely létrehozta a wolffi uralmat és amelynek ódiuma igen nagy részben a munkásság ellen irányult. Ma már a helyzet, mindenki tudja, hogy demokratikus, őszintén titkos választói jog mellett a munkásság képviselői nagyszámu városatyát választanának és talán a legnagyobb pártot küldenék be a városházára. Ez a párt lenne hivatott a többi liberális pártokkal koalicióban, Budapest sorsát tovább intézni. A kormány Wolffékkal szövetkezve, most a választói jog végzetes megnyirbálásával akarja megakadályozni ezt a természetes kifejlődést. Ilyen körülmények között nem lehet csodálkozni azon, ha a szociáldemokraták el sem tudnak képzelni más fegyvert, mint a passzivitást.

Legutóbb azután

Vázsonyi Vilmos állásfoglalásával programmá lett az ellenzéknek a községi választásoktól való távolmaradása.

Vázsonyi Vilmos ugyanis kijelentette, hogy: — Az ellenzéki pártok nem vehetnek részt a községi választáson, ha a javaslat reakciós rendelkezései fennmaradnak.

Vázsonyi, a legilletékesebb a választójogi javaslat kritikájára, hiszen nincs Magyarországon ember, aki nála jobban ismerné ezt a hatalmas problémát. Választójogi minisztere volt az Eszterházy kabinetnek és igy áttanulmányozta a egész világ választójogi irodalmát és ha ő üti rá Rakovszky javaslatára a bélyeget, hogy ez a kurzus legreakciósabb javaslata, akkor azt el is lehet neki hinni.

Vázsonyi gunyosan kezeli „a városházi főrendek" intézményét, valamint a „városházi vitézi üléseket", jogtalannak tartja a hatéves domiciliumot, amely nagy sérelme a munkásságnak. Ellenben szörnyeteg gondolat-nak mondja azt, hogy minden kerületben ezer választónak a listát ajánlani és az ajánlási iv aláiróit az illető listára leszavazottnak kell tekinteni. A kedvezményezett pártnak — mondja Vázsonyi — nagyszerü alkalom ez arra, hogy az ajánlás cimén a szavazás vágóhidjára kergesse azokat, akik tőle gazdasági, vagy egyéb függésben vannak, avagy terror alatt állanak.

— Ez vakmerő és gyermekes kisérlet — szüri le véleményét — a nyilvános szavazás beiktatására. Ha a kormány ezt a kisérletet abba nem hagyja és ragaszkodik, hogy az ajánló-iv aláiróit leszavazottaknak kell tekinteni, ugy a demokratikus pártok részt sem vehetnek a választásokon.

A demokraták csatlakozásával

igen jelentékennyé lett az a blokk, amely a passzivitásra szövetkezni készen áll.

Valószinüleg akad majd ál-ellenzék, amely beáll Wolffék mellé asszisztálni, hogy azok elmondhassák, hogy nekik megvan az ellenőrzésük, amelynél többet igazán nem is kivánnak. A demokrata-pártnak máris van renegátja, aki miként a katonák a hadgyakorlaton, fehér szalaggal a kalapján, markirozza az „ellenség"-et. Van egy csoport is, amelynek féktelen ambiciói nem lehet tudni, összeegyeztethetők-e a passzivitás számukra babérokat nem termő gondolatával.

Mindenesetre

a legnagyobb figyelmet érdemli a liberálisok és elsősorban Heinrich Ferenc hiveinek állásfoglalása.

Ők voltak eddig a városházi hatalom prezumptiv örökösei és nyilt titok volt egyidőben, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter teljesen akceptálta azt a választójogi tervezetet, amelyet Márkus Jenő miniszteri tanácsos készitett és amely éppen a Fővrosi Hirlap hasábjain látott napvilágot. Ez a javaslat a demokratikus pártokat nem elégitette ki, de föltétlenül elismerték alkalmas tárgyalási alapnak.

Közbejött azután a kormánynak Wolffékkal való megegyezése és a rekaciós választói javaslatnak a nemzetgyülés elé való terjesztése. A Heinrich-párt ezzel egészen lehetetlen helyzetbe került, hiszen maga Heinrich Ferenc is igen határozottan leszögezte magát a demokratikus választói jog mellé és a legélesebb harcot hirdette Wolff Károly és politikai barátainak városházi rezsimje ellen.

Ennek a pártnak is meg kell állania a helyén. Ezt a választójogi javaslatot semmiképen sem akceptálhatják, még kevésbbé tehetik pedig azt, hogy odaálljanak Wolffék ünnepélyes nyeregbesegitésénél ellátni a főfunkciót.

Elhatározásuk tehát, amelyet az egész város a legnagyobb izgalommal vár, nem késhetik soká, mert annak döntő jelentőségünek kell lennie.

VÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

Mese a „puha fészek“-ről

Wolff Károly felelőtlen támadása a Fővárosi Hirlap ellen

Budapest székesfőváros mérhetetlen pénzen, de meglehetősen fölöslegesen előállított hivatalos lapjának, a Fővárosi Közlöny-nek december 21-én megjelent 56-ik számában olvasható a december 12-én tartott közgyülésről szóló tudósitás. Ezen a közgyülésen mondta el bucsubeszédét Wolff Károly.

Wolff Károly beszédében találtunk egy passzust, amely igy hangzik:

> — Meg kell jegyeznem, hogy ennél a kérdésnél, ami a jövedelmezőséget illeti, van még egy szigorubb kritika is. Fennebb megtettem az én tárgyilagos észrevételeimet, talán lehet mondani, mintegy 40% volt a valóban jövedelmező befektetés, 60% nem, de van egy ur, aki nem osztja ezt a véleményemet. És ez az ur sokkal szigorubb felfogást tanusitott. (Derültség. Felkiáltások: Nem Erekynek hivják?) Nem szeretek ugyan más munkákat felhasználni, nem is perdöntő jelentőségként használom fel, csak rámutatok udvariasságból. Tizenhét vezércikkben lett mindig egyformán elmondva, egy bizonyos városházi orgánumban, mely nagyon haragszik, hogy puha fészekből a kapu alá tették (Derültség. Taps.), hogy mi egyáltalán nem értünk a pénzügyekhez, mi nem tudunk semmit.

Nem művésze Wolff Károly annyira a szónak, hogy előkelően, finoman tudná körülirni azt, akit bántani akar. Nagy stilművészek tulajdonsága csak, hogy végigszatirizálnak valakit, akin mindenki nevet, de neki nincs módjában jelentkezni, mert még nevetségesebbé válnék. Wolff Károly nem ilyen stilművész, amit az is mutat, hogy még az ő hivei is föl tudták ismerni a tizenhét vezércikk irójában Ereky Károlyt, akinek nem kell külön visszavágnia, mert már a tizenhét vezércikkben végzett Wolff Károllyal.

A tizenhét, de talán több, vezércikk azonban — és ezt büszkén valljuk — a Fővárosi Hirlap-ban jelent meg. Mi vagyunk tehát az a „bizonyos városházi orgánum, amely nagyon haragszik, hogy puha fészekből a kapu aljába tették“.

Igy mondta ezt rólunk Wolff Károly. És jól tette, hogy mondta, mert — ugy látszik — amit mi eddig nem tudtunk, azt ő saját tapasztalatból tudja: hogy a városháza jó, meleg, puha fészek. Ez végre őszinte, férfias beszéd. Nincsen rajta szégyenleni való, igenis a puha fészket fájó szivvel hagyják ott Wolffék. Ez fáj a vásárcsarnoki fülkék lovagjának: Rácz Sándornak, a cirkuszvállalkozóknak, a tantiémes villamosigazgatóknak, meg a többieknek.

Mi mindig objektivek és uri hanguak voltunk Wolff Károllyal szemben, ezuttal azonban elhagy ez a jó tulajdonságunk és kijelentjük, hogy ha Wolff ur a mi puha fészkünknek mondta a városházát, akkor valótlant állitott. Mi sohasem tapasztaltuk magunkon, hogy a városháza puha fészek lenne. Bejártunk a városházára és bejárunk ma is, mert ez a kötelességünk. A multban Bárczy Istvánt, Bódy Tivadart, Vázsonyi Vilmost ellenőriztük, ma meg Sipőcz Jenő, Zilahi Kiss Jenö és Wolff Károly működését figyeljük meg. Hogy az előbbit szivesebben cselekedtük, mint az utóbbit, azt igazán nem kell bizonyitani. Még csak pártorgánum sem voltunk soha és nem a tömjénezés, hanem az objektiv kritika volt mindenkor a kenyerünk. Ebből éltünk, mert ezért fizettek és ezért fizetnek bennünket — az előfizetőink.

Hogy milyen meleg fészek volt a számunkra a városháza, kérdezze meg Wolff ur Bárczy Istvántól, Bódy Tivadartól, Folkusházy Lajostól, meg a mai tanács régi tagjaitól. Vagy menjen be az ügyészség irodájába és tudakolja meg, hogy a liberális-demokrata korszakban hány sajtópört inditottak a polgármesterek a Fővárosi Hirlap ellen? Ez aligha történhetett volna meg, ha olyan jól benne ültünk volna a puha fészekben. De tessék megnézni a Fővárosi Hirlap tizenkét évfolyamát, amelyek állandó és leszerelhetetlen küzdelemnek harci jelentései. Sokkal többször kerültünk szembe a régi rezsim uraival, mint Wolffékkal, mert azokat komoly és érdemes ellenfeleknek tartottuk. De mellékük állottunk, amikor jó ügyet képviseltek, amikor igazuk volt, aminthogy mi voltunk a legobjektivebbek az egész magyar sajtóban akkor is, amikor a Wolff Károly kriptája volt a napirenden.

A Fővárosi Hirlap meggyanusitása a főváros közgyülési termében történt. Olyan helyen tehát, ahol nem vonhatjuk felelősségre Wolff Károlyt. Ha azonban van bátorsága hozzá, nyilatkozzék a Fővárosi Hirlapról világosan, kertelés nélkül, ott és ugy, hogy birósági elé állithassuk.

Ami pedig a kapualjjal való példálódzást illeti, bocsásson meg a pártvezér ur, de ez éppen ma sokkal jobban passzol őreá, mint mireánk. Mert a kapualjba éppen ma tették ki őt és barátait. Egyébként Wolff Károly ur a kapualjába is elment elolvasni azt a bizonyos fájdalmas tizenhét cikket, mert különben nem tudná a tartalmukat és nem tartaná olyan pontosan számon, hogy hányszor részesült leckében a Fővárosi Hirlap hasábjain.

Kiért a törzsfőnök rendszer

Nem lesz középpárt — Kerületenként szerveződnek a demokraták

Az elmult héten hirek jelentek meg a Wolff-párt bomlásáról és arról, hogy a keresztény községi párt hatvan tagja uj városi pártalakuláshoz csatlakozott. Az uj pártot ugy irták körül a sajtóban, mint egy uj alakulást, amely „a középut jelszavával vesz részt a választási kampányban“. Hir szerint a községi keresztény párt hatvan tagja irásbeli nyilatkozatot adott arról, hogy a középpárti alakuláshoz csatlakozik. Még azt is tudni vélték, hogy ezek a nyilatkozatok dr. Jeszenszky István közjegyző, fővárosi bizottsági tag lakásán vannak. Ezek az urak azzal okolják meg lépésüket, hogy elég volt a szélsőségek politikájából. Ehhez az alakuláshoz csatlakoznék a demokratapárt két volt tagja Füzesséry Zoltán és Szilágyi Károly is.

A Fővárosi Hirlap értesülése szerint ez az értesülés nagyjában és egészében helyes, amennyiben a szervezkedés tényleg megtörtént, s arról mi is sokszor hirt adtunk, de aligha van arra szükség éppen ma, amikor a kormány bizalma éppen Wolffék felé hajlik. A kilépők — mi tagadás benne — konjunktura emberek. A konjunktura pedig ebben a pillanatban Wolfféknak kedvez. Kérdés: kedvük lehet-e ebben a pillanatban szakitani?

Ez az oka annak, hogy Wolffék elkeseredetten cáfolnak. Azt mondják az ő oldalukon, hogy az uj alakulás Jeszenszky István, Kozma Jenő, Kazay László, Bayer Antal és nehány más bizottsági tag buzgolkodása ellenére sem tudott megalakulni, mert maga gróf Bethlen István miniszterelnök is elejtette ennek a pártalakulásnak a tervét.

Természetesen fenntartással kell fogadnunk ezt a beállitást, amely érdekelt oldalról származik. A Fővárosi Hirlap a liberális politika egyik illusztris vezéralakjától kért és kapott információt. Ez a miniszter-viselt politikus ma az ellenzéken ül, de számolnak azzal, hogy a városházi középpárti alakulásban, bár a kommunális életben eddig szerepet nem játszott, igen komoly részt fog venni.

Kiváló informátorunk szerint tényleg van erős tábor, amely Wolffék politikájától menekülni akar. Ezek az urak azonban nem csatlakozhattak a középpárthoz, mert ilyen városi vonatkozásban nem is lesz. A liberális elemek ugy képzelik el a következő polgári alakulást, hogy az kerületenként történik meg. Ezek a tervek tehát szinte a törzsfőnöki rendszer visszaállitását jelentenék, ami kitünő agitációs eszköz lenne Wolffék kezében a liberális elemekkel szemben.

Mindez azonban ma még csak kombináció, amelyekből sejteni sem lehet, hogy mi válik valóra.

Fegyelmi az elbocsátott igazgató ellen

A Bszkrt. humoros eljárása Földes Imrével szemben

A hozzá nem értő vezetés, a dilettantizmus, a gyülölködő politika, amely bevonult a Közlekedési R.-T. Lipót-körüti épületébe, napról-napra jobban tönkreteszi és elzülleszti a villamosvasutakat. A gyökerében elhibázott tarifapolitika következményeként máris erősen csökkenteni kellett az üzemet, számos vonalon pótkocsi nélkül járnak a motoroskocsik, aminek következtében ujra tulzsufoltak a villamosok, a legutóbbi napokban pedig a havazások következtében annyira megszaporodtak a forgalmi akadályok, hogy a Közlekedési R.-T. leglelkesebb védőit is meggyőzhették arról, hogy a villamos a teljes csőd felé halad.

Még el sem simultak a Közlekedési R.-T. B-listájának botrányai és máris ujabb botrányos esetről hallunk, amelyet csak az enyhit részben, hogy nem nélkülözi a humor sem Földes Imrét, a kiváló irót, aki éveken át nagy buzgalommal és hozzáértéssel mint igazgató vezette a Városi Villamos ügyeit és aki az egyesités után is megmaradt fontos poziciójában, a villamos vasutaknál beállott kurzus-gazdálkodás először minden hatáskörétől megfosztotta, majd B-listára helyezte és elbocsátotta. Földes Imre ekkor Az Estben nyilt levelet intézett Walkó Lajos kereskedelmi miniszterhez, kinek emlékezetébe idézte, hogy valamikor egymás mellett ültek a Leszámitolóbank hivatalában és igy, mint volt kollégának bizalmasan elmondhatja, hogy milyen botrányos állapotok uralkodnak a BSzKR.-T.-nál A Közlekedési R.-T. igazgatóságának, ugy látszik, elevenjére talált Földes Imre nyilt levele, ezért az igazgató ellen, B-listára helyezése után, fegyelmi eljárást inditott. A szolgálati pragmatika értelmében, az igazgató fegyelmi ügyében nem a Közlekedési R.-T. igazgatósága, hanem a kereskedelmi miniszter dönt, ezért az iratokat felküldték a kereskedelmi miniszterhez, aki — amennyiben a vádakat magáévá tenné — vizsgálóbiztost küld ki. Aligha hisszük, hogy a kereskedelmi miniszter azonositja magát Buday Dezsőék felfogásával, mindenesetre azonban,kiváncsi érdeklődéssel várjuk az ügy fejleményeit, a kereskedelmi miniszter döntését.

ROYAL-ORFEUM

JANUÁR

OKITO

A VILÁGHIRŰ KINAI MŰVÉSZ VENDÉGJÁTÉKA

Budapesten először!

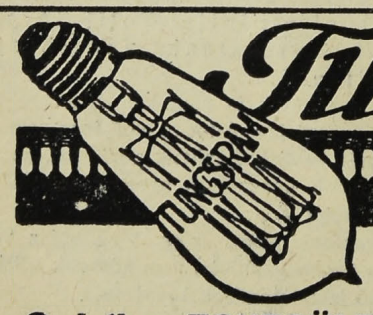

Tungsram-Drótlámpa

húzott dróttal elpusztíthatatlan.

Gyártja: EGYESÜLT IZZÓLÁMPA ÉS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG UJPEST.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
—
Külön előfizetés nincs

Kórképek

Irja: **Marcial**

Nagyon bajos volna letagadni, hogy a csongrádi bombavetésnek igen magas arányu közgazdasági eleme van, miként az egész antiszemitizmusnak, amelynek szüleménye ez a bestialitás tekintetében szinte fölülmulhatatlan büncselekmény. Az ugynevezett fajvédelmi politika müveltebb és stilusosabb reprezentánsai számtalanszor és oly nyiltan fejtették ki a sajtóban és a szószékeken azt a közgazdasági gondolatot, amely ennek az egész mentalitásnak alapul szolgál, amilyen nyiltan az elmult századokban még soha nem tárták ki az antiszemitizmus belső rugóit. Azelőtt mindig elleplezték vallási és társadalmi meggondolásokkal, amelyekből a gyülöletet származtatták. Talán most történt először a történelem folyamán, — és ebben bizonyára nagy szerepe van a történelmi materializmus ideológiájának, amely uj formanyelvre tanitotta az embereket — hogy a magát fajvédelemnek nevező antiszemitizmus nyiltan kijelentette a valódi szándékát, mondván: a zsidók üzleteire, vállalataira, földjeire, házaira, vagyonára pályázunk. Amiből azután önként következett minden korlátolt koponya logikája szerint, hogy bizonyos számu keresztény azért szegény, mert bizonyos számu zsidó gazdag, bizonyos számu kereszténynek azért nincs üzlete, gyára, bankja, vállalata, mert bizonyos számu zsidónak van, bizonyos számu kereszténynek azért kell gyalog járnia hosszu utakon, mert bizonyos számu zsidó automobilon röpköd és bizonyos számu keresztény azért fagyoskodik csikorgó téli hidegben lenge, kopott felöltőben, mert bizonyos számu zsidó prémes bundában parádézik stb.

Ki ne ismerne rá azonnal a bolsevizmus gondolatmenetére ezekben a felállitásokban, amelyekből törvényszerü kénytelenséggel fakad az olthatatlan gyülölet egyrészt és másrészt az a meggondolás, hogy el kell venni a zsidóktól a javakat, mire ki lesz egyenlitve az ellentét és helyre lesz állitva az erkölcsi világrend. Mindaddig, amig ez megvalósitva nincsen, izzik a gyülölet, fülik a pokol és robban a bomba. Teljesen azonos gondolatsor ez a bolsevizmuséval, csupán a szavak változtak imitt-amott. Proletár helyett faj, kapitalista helyett zsidó, osztály helyett vallás. És teljesen azonos a két mentalitás forrása is. A vörös gyereknek és a fekete gyereknek ugyanaz az anyja van: a közgazdasági butaság, a közgazdaságtan igazságai körül való tökéletes tudatlanság, amelyre ugy a bolsevizmus, mint a fajvédelem gazdaságpolitikája és társadalomfilozófiája épült.

Nem igaz ugyanis, hogy bizonyos számu embernek szegénynek kell lennie azért, mert bizonyos számu ember gazdag, nem igaz, hogy nekem azért kell gyalog járnom, mert mások ülnek az autókban és nem igaz, hogy nekem azért nincsen gyáram, mert a meglévő gyáraknak más a tulajdonosa. Ez a meggondolás nem a közgazdász meggondolása, hanem a rablóé, aki ezen a jogcimen hozzá akar jutni ahhoz, ami a másé. A közgazdász meggondolása szerint — mihelyt a rablástól eltekintünk — nem kevesebb, hanem több kilátásom van nekem is arra, hogy gazdag legyek, ha mások már gazdagok, nem kisebb, hanem nagyobb reménységem, hogy automobilon járjak és prémes bundában parádézzak, ha másoknak már van automobiljuk és prémes bundájuk. A gazdagság, a javak tömege, a kényelem és fényüzés eszközeinek az összesége nem meghatározott valami, hanem a végtelenségig szaporitható és e szaporitásnak nem akadálya, hanem előmozditója, hogy mások már ily javak birtokában vannak. Persze ugy is lehet ezekhez a javakhoz hozzájutni, hogy valakitől elvesszük törvénytelen vagy valamiféle formában törvényes szinbe öltöztetett rablás utján. De akkor tiszában kell vele lennünk, hogy eljárásunknak csak negativ értelemben van köze a közgazdasághoz: romboltunk és nem épitettünk, csökkentettük és nem szaporitottuk a bo'dogulás lehetőségeit. Amely országban ilyen politikát inaugurálnak, szavalhatnak és firkálhatnak ott a fajvédelemről, amennyit akarnak, ott a destrukció és a pusztulás az ur a vizek fölött és ott az általános elszegényedés a kikerülhetetlen konzekvencia. Egyénileg fényes és frappáns gyorsasággal müködő eszköze lehet a boldogulásnak a rablás, de az ország és a sokat emlegetett faj tönkre kell hogy menjen a közgazdasági principiummá emelt rablásban, amelynek előrevetett árnyéka az irigység és a táncoló leányok közé bombát hajitó gyülölet.

Báró Ullmann Adolf áprilisban üli meg ötvenéves jubileumát. Báró Ullmann Adolf, a Hitelbank alelnök vezérigazgatója ötven évvel ezelőtt lépett a bank kötelékébe, ahol gyakornoki állásból emelkedett mai előkelő poziciójába. Együtt növekedett a bankkal, amelynek nagyságához, hatalmassá fejlesztéséhez sokban hozzájárult. Az örökéletü münek pilléreit báró Kornfeld Zsigmond rakta le, akinek méltó utóda lett báró Ullmann Adolf, tető alá hozta a megingathatatlan várat: a Hitelbank ma a magyar közgazdasági élet legerősebb bástyája. Ötven év után áprilisban ünneplik meg báró Ullmann Adolf jubileumát, amely a magyar közgazdaság és a pénzvilág magasztos ünnepe lesz.

A kávéházak városából — bankváros lett. Kezdetben vala a béke és négyszáz kávéház Budapesten. — Aztán épült minden hónapban egy kávéház. Épült, vagy nyilt — az mindegy. De soha nem zártak be egyet sem. Nem csak ugy nem zártak be egyet sem, hogy reggeltől estig és estétől reggelig egyfolytában nyitva volt valamennyi, hanem ugy sem, hogy ha egyszer egy kávéház megnyilt, az élt és virágzott, azt bunkós-bottal sem lehetett többé ugyonütni. Még a kávést sem zárták be soha. Nem is érdemelte volna meg, hogy bezárják. Nem kellett semmi tisztességtelen dolgot elkövetnie, csak szedte a feketekávékért a husz krajcárt, a huszonkét krajcárt, a huszonöt krajcárt, annyit, amennyit akart s nyitás után egy év mulva uj kávéházat nyitott a régi fölött, alatt, mellett, vagy attól távol. Egy nagy kávéházban délelőtt, délután vagy éjjel 10—15 ember ült, ült és feketézett. Olvasták a jámbor ülök a lapokat, irták és szerkesztették a folyóiratokat, az ujjukon elszámlálták, hogy hány rossz hajó sülyedt el a csuzimai ütközetben, sőt egy asztaltársaság kiszámitotta, hogy ha minden jól megy, akkor husz év mulva, tehát 1925-ben Budapesten 35 ezer kávéház lesz, azaz ötezerrel több, mint amennyi ház van kávé nélkül, tehát sok házban két kávéház lesz. Ha minden jól megy, Budapesten minden helyiség kávéházzá alakul át, az ember kávéházban alszik, kávéházban eszik, iszik, fürdik, szórakozik, kávéházban lesznek a szinházak, kávéházban ülésezik a parlament, az ugynevezett képviselő-kávéházban, a betegek a kórkávéházakban feküsznek, a vonatok a pályakávéházból indulnak. Ha pénz kell, azt az ember kiveszi a bankkávéházból. Minden kávéházban egy vendég ül majd, az állandóan feketézik s ebből nyugodtan megél, belőle viszont a kávés él meg, szintén nyugodtan. Mindezt pontosan kiszámitották s megállapitották, hogy nem is sok kávénak kell addig lefolynia a Dunán, amikorra mindez elkövetkezik. Na de két előkelő külföldi kávéházi törzsvendég összeveszett bizonyos Vilmos nevü (nem fopincer!) és bizonyos Poincaré nevü s ennek az összeveszésnek kiszámithatatlan következkezményei lettek. Ez történt, az történt, amaz történt s egyszerre kezdtek megszünni a kávéházak. Egy szünt meg, kettő szünt meg három szünt meg, tiz szünt meg. Ma már Budapesten minden órában megszünik egy kávéház. Könnyen kiszámitható, hogy ha ez igy megy, akkor egy év alatt, tehát körülbelül 1924 decemberére 40 ezer kávéház fog megszünni, azaz ötezerrel több, mint amennyi volt. Hogy ez megtörténhessen — már pedig a matematika kérlelhetetlen törvényei értelmében meg kell történnie — hamarosan uj 5000 kávéházat kell nyitni. Ma már alig van kávéház Budapesten. Bank nyilt a helyükben. Egy év mulva negyvenezer bank lesz Pesten. Minden ember bankigazgató lesz. Elég hamarosan, nem is kell addig sok pénznek lefolynia a Dunán. Az emberek bankban alszanak, bankban étkeznek és szórakoznak, bankban lesz a szinház, bankban szunyókál majd Kuna P. András, bankban iszik Lendvai István. Bankban olvassák majd a lapokat, bankban szerkesztik a folyóiratokat, bankban irják a költők a verseiket. A Rottenbiller-utcában lesz például a Hajléktalanok bankja. Az ember, ha — nem kell félni — megbetegszik, befekszik az Uj Szent János bankba. Ha az ember meghal, kiviszik a Hullabankházba, onnan pedig felravatalozzák a Halottas Bankházban. A hires emberek siria fölé Mausoleumbankokat épit Sándor és Bálint bankcég. Bankban kártyáznak, bankban ádiák majd a bankot. Este az operabankba megyünk, Titto Ruffo bankfiu vendégszerepel. Azért akkor is lehet majd feketézni, külön e célra épülő kávébankházakban.

Az exota-piacot mégis megreformálják. Kezdettől fogva és megállapithatjuk, hogy a sajtóban elsőnek mutattunk rá azokra a tarthatatlan állapotokra, amelyek az exota-piacon elhatalmasodtak. Amikor incifinci ügynököcskék szinte napról-napra fölbukkantak értéktelen és ismeretlen papirosokkal és azokat tág lelkiismerettel horribilis árakon rásózták a gyanutlan közönségre, amely csak akkor ébredt könnyelmüségének tudatára, ha részvényeit áruba bocsátotta, de azokra vevő nem jelentkezett. Sokszor nyiltan kimondtuk, hogy az efajta zsebeléseknek gátat kell állitani, a tőzsde intéző köreinek kötelessége a közönség kifosztását megakadályozni. Az exota-piac megtisztogatását célzó hadjáratunk lassan megértő visszhangra talált, a komoly sajtó más orgánumaiban is és most már megnyugvással mutathatunk rá, hogy az exota-piac megreformálását sürgető felszólalásainknak rövidesen látható eredményei lesznek. Értesülésünk szerint ugyanis a tőzsde titkársága az exota-piac forgalmának és az uj papirok bevezetésének szabályozásáról tervezetet dolgozott ki, amely tervezet legközelebb a tanács elé kerül, hogy aztán mielőbb életbeléptethető legyen. Akkor aztán, remélhetőleg, az exota-piac nem lesz többé az a hely, ahol büntetlenül pőrére vetkőztetik az embereket.

Előléptetések a Hazai fatermelőnél. A Hazai fatermelő r.-t. igazgatósága Spádi Árpád cégvezetőt h.-igazgatóvá és Szilassi Sándort cégvezetővé nevezte ki.

A nemjegyzett papirokról. A nemjegyzett értékek piaca teljesen üzlettelen, még a tényleges valőröket sem keresik és az árfolyamok is többnyire névlegesek. Érdeklődés csak az alantjegyzett papirok iránt volt: Fabank 5300—6200, Cellini 5—7, KÉVE 1.8, Ujságüzem 11—12, Mobil bank 5.7—6, Herendi 8.5—9.5.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

DÉMÁN ÉS SOMLÓ
ÉRTÉKPAPIRKERESKEDŐK
Szabadság-tér 7 üzlethás
Telefon: 175-70 és 139-23
Hirszolgálat a nap minden szakában.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

Tanitóibank és Kereskedelmi R.-T.
Budapest, VIII., Baross-utca 59. Telefon: J. 20-33 és J. 2-91.
Foglalkozik érték- és gabonatőzsdei ügyletekkel. Elfogad kosztkamatra b leteket 100.000 K-tól legelőnyösebben. Vesz és elad tüzelő- és épitőanyagokat, közvetit ház-, üzlet-, telek és birt kvételeket és eladásokat.

KOSZTPÉNZT
legelőnyösebb kihelyezésre elfogad és tőzsdei megb zásokat pontosan eszközöl
a Magyar Köztisztviselők és Áll ami Alkalmazottak Takarékpénztára Részvénytársaság
Budapest, VII., Rákóczi-út 76.
Sürgönycim: Cobdenbank Budapest
Telef.: József 60-40 és József 135-32.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

DUNA LLOYD R.-T.
Központi igazgatóság: V., Deák Ferenc-utca 14. I. em. Telefon: 79-69. Bankosztály: V., Vigadó-tér 3. Tel.: 153-05, 153-06, 153-07.
Mindennemü banküzletek, tőzsdei megbizások, vállalatok financirozása.

Uj papir a hivatalos forgalomban. A Magyar szénkéneggyár r.-t. részvényeit Halász Lajos bankháza legközelebb vezeti be a tőzsdei hivatalos forgalomba. A társaság a földmivelésügyi minisztérium érdekkörébe tartozik; az igazgatóság tagjai: dr. Vásárhelyi Zoltán nyug. államtitkár (elnök), dr. Tóth Jenő államtitkár (alelnök), Dorner Gyula min. tanácsos, dr. Balázsi Ferenc min. oszt. tanácsos, dr. Schmiedt Miklós (vezérigazgató) és dr. Horovitz József (ügyész).

Félszázados jubileum. Augenfeld J. Leó, a Magyar Általános Hitelbank igazgatója 1874-ben, tehát 50 év előtt lépett a bank kötelékébe. Hivatalbalépésének félszázados évfordulóját ujév napján ünnepelte meg, amit igazi meleg, családi ünneppé avatott a bank igazgatóságának és kartársainak szeretete és tiszta szivből fakadó ovációja. A bank óriási pénztártermében d. e. 11 órakor gyültek össze a tisztviselők és a tisztviselőnők, mintegy 1500-an, valamint báró Ullmann Adolf vezetése alatt az összes igazgatók. A jubileumi ünnepély sorrendje: A Hiszekegy eléneklése után Gerber Miksa igazgató üdvözölte a jubilánst. Majd az üdvözlő zsolozsma következett, amelynek szövegét Knapp Antal, zenéjét Sárkány Sándor, mindketten a bank cégvezetői irták. Üdvözlő beszédeket mondtak még: dr. Sichermann Béla, a Tébe és báró Ullmann Adolf, a bank nevében. Üdvözlő iratokat küldtek: gf. Cziráky Antal és József Főherczeg. A kormányzó is megemlékezett Augenfeld érdemeiről: kinevezte kormányfőtanácsossá.

Bevezették a Magyar-német mezőgazdasági részvényeket. A Magyar-német mezőgazdasági r.-t. részvényeit január 2-án, szerdán vezette be a tőzsde hivatalos forgalmába Halász Lajos bankháza. A társaság, mely 1911 óta áll fenn, Somogy-, Bihar- és Szatmármegyében mintegy 34.000 kat. holdon folytat modern mintagazdaságot.

A Hungária Jaquard-részvények a tőzsdén. A Kohner Adolf Fiai cég a napokban vezette be a Hungária Jaquard-szövőgyár r.-t. részvényeit a hivatalos tőzsdei forgalomba. A vállalat 1911-ben alakult, 200 selyemszövőszékkel és 32 jaquardgéppel van felszerelve. A gyár heti termelése 14.000 méter selyemáru. A részvénytársaság tulajdonához tartozik a Continental Szalagszövőgyár r.-t. és a Mohácsi Selyemipar r.-t. részvényeinek nagy hányada, mely vállalatok üzletmenete ugyancsak kielégitő. A társaság alaptőkéje 120.000.000 korona, mely 120.000 darab részvényre oszlik. A részvényekből csak kevés szabadon uszó darab van amelyek iránt élénk érdeklődés mutatkozik.

A Balatoni Gyógyfürdők és Szállodák R.-T. részvényei a tőzsdén. A Balatoni Gyógyfürdők és Szállodák R.-T. — amelynek a siófoki fürdőtelep, az azon épült szállodák, számos villa, egyéb felépitmény és fürdők képezik a tulajdonát — kérelmet terjesztett a tőzsdetanács elé, részvényeinek a hivatalos forgalomba leendő jegyzése iránt. A tőzsdetanács értesülésünk szerint a közel napokban fog a beadvánnyal foglalkozni és előreláthatólag az engedélyt meg fogja adni. A részvények bevezetésével és jegyzésével a tőzsdei piac egy értékes valeurral fog gazdagodni. A bevezetést a közismert Aczél Pál és Társa bankcég fogja eszközölni.

KÖZLEMÉNYEK

„Hermes" Magyar Általános Váltóüzlet R.-t. az 1922—23. üzletévre részvényenként 400 K (80 százalék) osztalék fizetését határozta. Az igazgatóság fölhatalmaztatott, hogy az alaptőkének 250 millióról egymilliárdra 500.000 uj 1000 K n. é. részvény kibocsátása és a régi 500.000 500 K n. é. részvény névértékének 1000 K-ra való fölülhélyegzése által leendő fölemelését később megállapitandó időpontban oly módon vigye keresztül, hogy az összes uj részvények 1:1 arányban legalább 5000 K árfolyamon a régi részvényeseknek ajánltassanak. Az igazgatóság uj tagjai: Szücs Géza, az intézet vezérigazgatója, van des Eynde Hector, a Magyar-belga elnöke, Zerkowitz Oszkár nagykereskedő.

A Hazai Fatermelő R.-T. mult hó 29-én megtartott közgyülése elhatározta, hogy a 120,548.056 korona tiszta nyereségből részvényenkint 500 K osztalékot fizet. Az igazgatóságba beválasztattak: dr. Éber Antal (elnök), Hartenstein Jenő (alelnök), Apponyi Gyula gróf, Barta Ödön, Bartóky József dr., Dobránszky Béla dr., György Lajos, Halmi Miklós dr., Neumann Gábor, Rózsa Lajos, Sebestyén Sámuel dr., Szüllő Géza, Storfer Bertalan, Szvoboda Károly, Visnya Ernő és Waigner Károly.

A Neuschlosz-Lichtig repülőgépgyár és faipar R.-T. december 21-én tartott rendkivüli közgyülése elhatározta, hogy a társaság 255 millió K alaptőkéjét 1,275.000 drb 200 K n. é. uj részvény kibocsátásával 510 millió K-ra felemeli. Az összes uj részvényeket a régi részvényeseknek ajánlják fel akként, hogy minden régi részvényre darabonként 3000 K lefizetése ellenében egy uj részvény vehető át. Az elővételi jog a Magyar-olasz banknál, délután 4—6 óra között, január 5-ig gyakorolható.

Móri Szénbánya R.-T. régi részvényeseinek 8000 K ellenében 1:1 arányban 1923. évi osztalékra jogosult uj részvényeket ad. Elővételi jog e hó 31-ig a társaság főpénztáránál (V., Vilmos császár-ut 72.) vagy Halász bankháznál (V., Tükör-utca 4.) Akik e hó 31-ig az elővételi jogot nem gyakorolhatják, a befizetendő összeg elővételeztetni fog, amely előleg azonban eredeti föltételek mellett 1924 január 10-ig visszafizetendő.

VI., Revai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és Steinhardt felléptével Az uj januári müsor.
Az éjjeli portás és **Der Spitzer und sein Kind.**
Kezdete pontban 8 órakor.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. II Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSÓHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemű csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol letolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- es gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

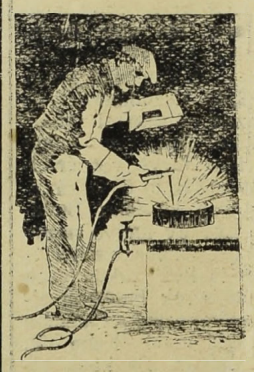

Törött gépészek, repedt vagy kimart kazánok
elektromos és autogén-hegesztése.
Uj berendezések gyártása! — Feleinket az uj eljárá ra betanitjuk.
LAKOS ÉS SZÉKELY GÉPGYÁR
Budapest, VI., Béke-tér 3.
Telefon: 80-87. és 132-18.

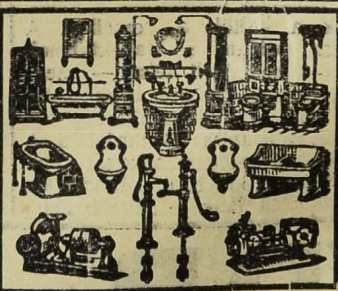

SZÁNTÓ MÓR
BUDAPEST
VI., Rózsa-u. 80
TELEFON: 174-88.
Távirati cim: VENTIL.
Vizvez ték- és fürdőberendezési cikkek raktára.

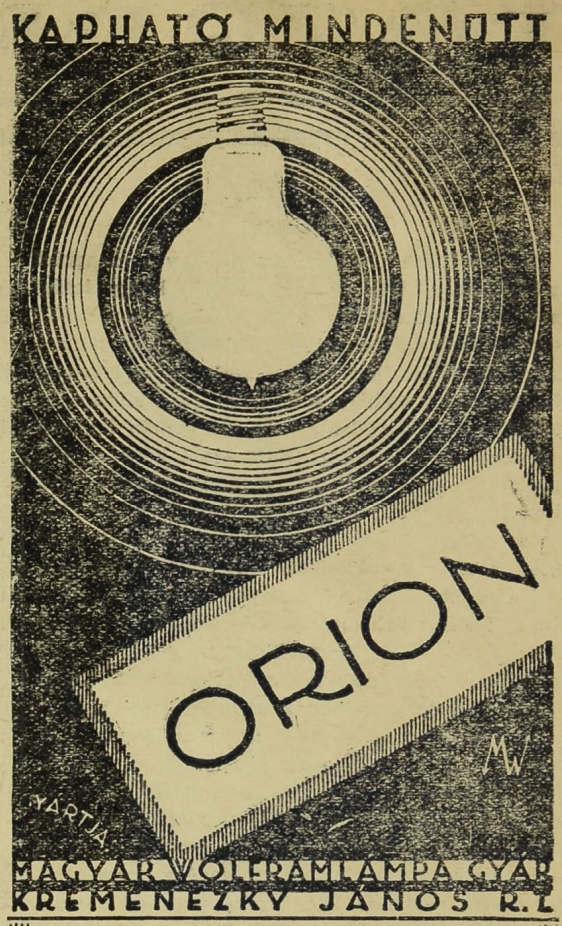

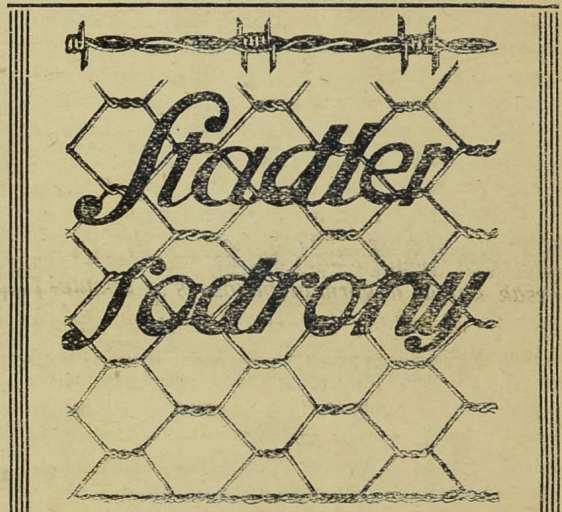

Stadler Mihály sodronyszövet-, fonat- és vasárugyár R.-T.
BUDAPEST. GYÁR: VI., SZENT LÁSZLÓ-UTCA 2—64.
Központi iroda: VI., Teréz-körut 41. Telefon: 147-79.

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN

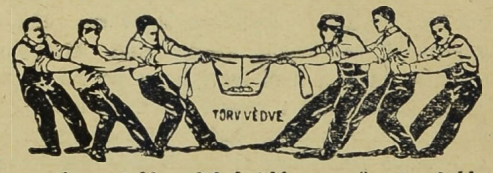

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: „CH UDOIR" RÉZHENGERMŰVel. BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemeket, tárcsákat, rudakat, söveket, huzalt, „Chaud ir" jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz üstöket.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.
Gyártmányai: Mindennemű vasöntvények s ját és idegen minták után, transzmissziók, mindennemű gépek és géprészek, hidak, épület- és egyéb vasszerkezetek, pálma- és növényházak központi fütésberendezéssel, melegágyi ablakok.
Szállit raktárról: Öntött vas mér egsúlyokat 50 dkg.-tól 20 kg.-ig, öntöttvas szénvasalókat öntöttvas üzrácsokat, tüzhelylemezeket, répavágógépeket, szőlőzuzókat, ö. v. csöveket stb.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Fullánkok

Soha se hittük volna,

hogy, még egyszer olyan igen fog fájni Wolff Károlynak és embereinek Budapest autonomiája. Megrendül az ember aggodalmaik sulya alatt, amikor olvassa, hogy mennyire féltik ezt a kincset, amelyet a multban tényleg meg tudtak őrizni és amelyet ők annyiszor adtak föl. Csakugyan ők azok, akik a kormánybiztos kinevezésében szörnyüséges sérelmet látnak? Hiszen a törvényt, amelynek alapján a kormánybiztos kinevezése történt, ők csinálták. Ott ültek bent Wolff Károly antiszemita apostolai az első nemzetgyülésen, amikor eléjük tálalták a Dömötör Mihály-féle novellát. Tessék csak visszaemlékezni a meddő, de elkeseredett harcra, amelyben a liberális és demokratikus pártok akkor csekélyszámu képviselői ezt a javaslatot részesitették. Vajjon hányszor mondták el ezek a politikusok Bárczy István vezetésével, hogy jó lesz vigyázni a kétélü fegyverekre, mert a hatalom sohasem örök és a magukkovácsolta fegyverrel önmagukat ölhetik meg. No nem hisszük, hogy éppen Terstyánszky államtitkár lenne az, aki vérengző fenevadként koncolja fel őket; de ez a nagy siránkozás mégis azt mondatja velünk, hogy aki másnak vermet ás, maga esik bele.

A polgármesternek

nemcsak jogi aggodalmai vannak a kormánybiztos kinevezése miatt, hanem nemes szive együtt dobog mindazokkal, akiknek magánügyei — mondjuk — a közigazgatási bizottság szünetelése miatt késedelmet szenvednek. Szeretnénk megnyugtatni vajszivü polgármesterünket, hogy majd csak kitalál a kormánybiztos és a tekintetes tanács együttes bölcsesége valami módust, amivel meg lehet majd oldani a szegény ügyes-bajos emberek dolgát. Addig is azonban arra kérjük a melegszivü polgármestert, hogy gondoljon csak vissza a kurzus városházi esztendőire, hány embernek törölték le a könnyeit? Hol vannak azok a nagyszabásu intézkedések és intézmények, amelyekkel enyhitették a tömegnyomort? Mert mi nem emlékezünk ezekre, de nem igen emlékezhetik rájuk a polgármester ur sem. Vagy ha olyan roppantul fájdalmas az ő számára, hogy egyes emberek késedelmesen intézhetik el ügyes-bajos dolgaikat, gondoljon csak azokra a szegény tanitókra, akiknek nem volt más bünük, minthogy más módon imádják az Istent, mint Wolff Károly szokta. Mégis földönfutóvá tették őket. Akkor vajjon nem szakadt-e meg a polgármester ur nagy szive?

Szilveszter éjszakáján

amikor elütötte az óra az éjfélt, kiesett a pohár a kezünkből arra a szörnyüséges gondolatra, hogy Csilléry András és Czigány Sándor nem városatyák többé. Hiszen ez még nem is tragédia, mert máskor is megesett már az uj választás. Ezuttal azonban interregnum jön és pedig hosszu interregnum, amelynek ideje alatt a polgármester huszárja nagyobb ur lesz a városházán, mint — teszem azt — Csilléry kegyelmes. A demokráciának ezt a tultengését — félős — nem fogják ők kibirni és hazajáró lelkük ott fog kisérteni a folyosókon, a hivatali szobákban. A tanács fölött pedig vajjon továbbra is Wolff Károly emelkedett szelleme lebeg-e majd? Igy lesz valahogy, hacsak a kormánybiztos erélye és törvénytisztelete nem szab majd gátat a lelkek hazajárásának. Nehéz munka lesz, mert — ahogy mi ezeket a lelkeket ismerjük — nem szünnek meg majd az ajtón kopogtatni.

Események

El kell csapni a százesztendős jövendőmondót

Az öreg trotli már nem tud semmit. Harapófogóval kellett belőle kiszedni néhány ziccert. Nem különbeket, — mint:

1. Egyelőre hideg lesz.
2. Nyáron nagyon meleg lesz.
3. Ősszel esik az eső.
4. Soha se lesz jó idő.
5. A korona is esik. De nem csak ősszel.
6. A kör négyszögesitésének problémáját nem fogják megoldani a matematikusok az 1924-ik évben sem. A nem-matematikusok még kevésbbé.
7. 1924-ben is, aki bort iszik, az jól alszik, aki jól alszik, az nem vétkezik, aki nem vétkezik, az a menyországba jut, tehát — aki bort iszik, az a menyországba jut. Lendvai István még nem jut a menyországba.
8. 1924-ben is, aki sokat eszik, az meghizik, aki meghizik, az elbutul, aki elbutul, az nem tud dolgozni, aki nem dolgozik, az nem kap pénzt, akinek nincs pénze, annak nincs mit ennie és éhen hal. Tehát aki sokat eszik, az éhen hal. Ujhelyi Nándornak jó lesz kevesebbet ennie.
9. Lesz hossz, de nem olyan hosszu, hogy elég lenne.
10. Lesz bessz, de nem olyan kevés, hogy sok ne lenne.
11. Aki besszben vesz és hosszban elad, az — nyerni fog.
12. 1924-ben a londoni Szent Pál-templom tornyán még nem fog lengeni a vörös lobogó.
13. Viszont a fajvédelmi politika nem fogja meghóditani a sarkvidékeket.
14. Egy fajvédő bombát vet a Mars-ra, mert a marslakókat, mint idegen fajt, okozza a Neptun-lakók nyomoráért. De célt téveszt. A bomba visszaesik s valamelyik kaszinóba hull. Ekkor kiderül, hogy a bomba nem is bomba, hanem ártatlan meteor volt.
15. Bölönyi Miklós bombavető iskolát nyit. Egyetemi diszdoktorátust kap bombavetéstanból.
16. 1924 januárjában, legalább is az első napokban, Simkó Lászlót még mindig nem helyezik szabadlábra.
17. Akinek ez nem tetszik és sokat ugrál, vagy dumál, vagy firkál, azt lefogják, de nem eresztik.

Ez minden, ami az öregtől tellett. El kell csapni, mondom Sőt! Be kell zárni jövendő-gyalázás büntette miatt. Mert aki igazat jósol, az mindnyájunkat kompromittál. Kompromittál a négerek, indiánok, patagónok és afgánok előtt. **Nagy Lajos.**

Terstyánszky kormánybiztos kinevezése. Hétfőn éjszaka jelentették félhivatalosan, hogy *Terstyánszky* Kálmán helyettes belügyi államtitkárnak Budapest kormánybiztosává történt kinevezése megtörtént. Kedden, ujesztendő napján, nem követte a félhivatalos jelentést, a kinevezésnek a hivatalos lapban való szokásos közlése. Miután a hivatalos lap legközelebbi száma csak csütörtökön jelenik meg, a *Fővárosi Hirlap*-nak nincs módjában megvárni a Budapesti Közlöny-nek ezt a hiradását. Egészen kétségtelen azonban, hogy a kinevezés már Terstyánszky államtitkár zsebében van és az uj kormánybiztos, amikor e sorokat irjuk, készülődik hivatalának elfoglalására. A félhivatalos jelentés szerint egyben természetesen megtörtént *Sipőcz* Jenő dr.-nak a főpolgármesteri állás alól való felmentése. Meg kell emliteni még azt is, hogy a hivatalos jelentés szerint Terstyánszky kinevezése „a főpolgármesteri hatáskör betöltésére és az 1920. évi IX. t.-c. 23. §-ában a kormánybiztosra ruházott feladatoknak 1924. évi január elsejétől kezdődő teljesitésére" történt. Budapest lakossága köteles tisztelettel fogadja a kormánybiztost, akinek egyéniségét nem ismeri és akinek törvénytiszteletében megbizik. Terstyánszky Kálmán hivatalnok-ember, akit a kurzus oldalán szeretnek magukénak vallani, amivel szemben mi szeretnénk remélni, hogy meg tudja majd őrizni objektivitását. Az antiszemita sajtó az egyetlen, amely kórusban énekli a gyászdalt Budapest autonomiája fölött. Ezt az aggodalmunkat mi akkor mondtuk el, amikor még lehetett volna segiteni, amikor a Dömötör-féle törvényt meghozták. De akkor ők tapsoltak. Nem vethetnek ránk követ, ha felzudulásuk most nem kelt bennünk részvétet.

Pénzügyi szakembereket a közgyülésbe! Még csak május táján lesz, ha ugyan lesz, a törvényhatósági bizottsági választás. Ebben a pillanatban nem igen tartják valószinünek, hogy az ellenzék részt vegyen abban a küzdelemben, amely mindenféle választói jog alapján győzelmet hozna neki, de csak az igazság rovására redukált győzelmet. Mégis fel kell készülni a választásra és mégis beszélni kell arról, hogy mi történjék, ha a küzdelemben bármilyen okból mégis részt kell venni. A legelső alapelvnek kell lennie, hogy az ellenzéki pártok válogassák meg azokat, akiket méltóknak tartanak a közgyülési terembe való beküldésre. Stilust, nivót kell annak az oldalnak képviselnie minden tagjában, amely oldal a jövőben kormányozni lesz hivatott a városházán. Miután pedig a jövő nagy gazdasági és pénzügyi problémákat fog felvetni, igen természetes, hogy a pártoknak igyekezniök kell áldozatok árán is kiváló szakembereket, pénzügyi és gazdasági tekintélyeket megnyerni arra, hogy a városházán közreműködjenek Budapest uj életre keltésén. A mult közgyülésen csak az utolsó hónapokban került az ellenzéki oldalra Ereky Károly, akinek kiváló szaktudására igen nagy szükség volt és az kitünően érvényesült is. Előbb egyedül Éber Antal képviselte ezen az oldalon a pénzügyi szaktudást. Éber szerepe fegyelemreméltó volt. Kitünő szónok és agilitásában is feltünt; de a Wolf párton sulytalannak tartották annál is inkább, mert bünéül rótták föl, hogy vallási viszonyai csak felnőtt korában rendeződtek. Uj pénzügyi kapacitások kellenek tehát. Erre a célra meg kell nyerni báró Ullmann Adolfot, Weisz Fülöpöt, Paupera Ferencet. Ujra ott szeretnénk látni Walder Gyulát, báró Madarassy-Beck Gyulát és Krausz Simont. Végének kell lenni annak az állapotnak, amikor a pénzügyi szaktekintélyek helyét egyedül — Fayer Sándor tölti be.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 53.

Néhány szó a táplálkozásunk kérdéséhez!

Csupán fekete kávé egymagában csak üres, izetlen izgatószer, tehát ez egy kis adag pótlékot igényel, hogy tartalmassá és erőssé, valamint izletessé tegyük. A **család kávéjának** azonban **tápszerként** kell szolgálnia, miért is ehhez tejet és nagyobb mennyiségü pótlékot kell adnunk, hogy erős, zamatos és tápláló italt nyerjünk Számos évtized óta mindkét esetben a **„valódi Franck"**-kávépótlékkal készitenek kávét, mely a legfejlettebb izlést is teljesen kielégiti.

Meinl-féle

uj termésü tea

ŐRI ZOLTÁN
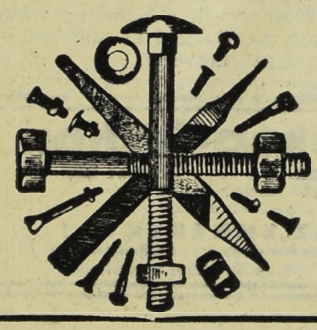
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

SZÓRAKOZÁS

A Király-Szinház Emőd Tamás—Szinnai Albert daljátéka, a „Mézeskalács", melynek előadása iránt csak a legnagyobb sikerű daraboknál tapasztalható érdeklődés nyilvánult meg, a hét minden estéjén szinrekerül a Király-Szinházban. Vasárnap délután „A bajadér" kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Magyar Szinházban Molnár Ferenc ritka sikerű szinjátékának, „A vörös malom"-nak előadásán Darvas Lilivel és Somlaival az élén a nagysikerű együttes tagjai lépnek föl. Szerdán, január 2-án 100-ik előadásának kivételes jubileumát ünnepli a darab, mely azontul is minden este, valamint vasárnap délután is müsoron van. Délutáni előadáson csak ugy, mint az estieken Darvas Lili, Péchy Blanka, Somlai, Gellért és Tarnay a főszereplők. A délutáni előadások mindenkor 3 órakor kezdődnek és mérsékelt helyáruak.

A szilveszteri kabarét a Vigszinházban megismétlik. A Vigszinház nyugdijintézetének kabaréját, amelyre ezren meg ezren nem tudtak jegyet kapni, farsang vidám bevezetéséül szerdán, pénteken és vasárnap megismétlik. Szindarabok, versek, dalok, táncok és egyéb nivós és mulatságos produkciók tarka változatosságban sorakoznak a programmon. Medgyaszay Vilma legnagyobbszerü sanszonjait adja elő. Fedák Sári gyujtó hatásu angol nótát énekel és Halmay Tiborral duettezik. Harsányi Zsolt Az utolsó szó cimü jelenetében Varsányi Irén és Gombaszögi Frida játsszanak. A szivtelen asszonyok cimü francia egyfelvonásosban Góthné Kertész Ella, Góth, Tanay, Lukács és Szerémy lépnek fel. Lakatos László Miért őrült meg Maupassant! cimü tréfáját Makay Margit és Kertész Dezső játsszák. Nyáry Andor A nyugta cimü falusi történetének szerepeit Hegedüs, Gazsi Mariska, Lukács és Kertész adják. Tamay Frigyes saját szerzeményü dalait énekli és hegedüli. Gaál Franciska szavalattal vesz részt Gombaszögi Ella Szép Ernőnek A rigó cimü költeményét mondja el. Rajnai Gábor a Faun hires táncprodukcióját mutatja be. Ferenczy Károly legjobb kupléival gazdagitja a müsort. Pártos Gusztáv nagyszerü szinészparódiáit adja elő. A konferanszié tisztjét Góth Sándor tölti be. A zenész számokat Stephanidesz Károly és Kossovich Pál kisérik. Rendes helyárak.

A Fővárosi Operettszinházban a Pompadour a táblás házak sorozatával halad a jubileum felé. Minden este Fall Leó szenzációs operettjét adják. Vasárnap délután a Három grácia szerepel a müsoron.

A Belvárosi Szinházban szerdán, pénteken és vasárnap a kitünő Feydeau-vigjátékot, Nem csalom meg az uramat játsszák, a nagy sikert aratott főszereplőkkel. Titkos Ilonával, Németh Juliskával, Tóth Böskével, Csortossal, Z. Molnárral, Kabossal. Csütörtökön A nagy bariton cimü nagyhatásu komédiát játsszák Csortossal a cimszerepben. Vasárnap délután Szenes Béla népszerü vigjátéka, A buta ember szerepel a játékrenden 3 órakor mérsékelt helyárakkal.

„A balga szüz" bemutatója. A Blaha Lujza-Szinház január első felében mutatja be Strauss Oszkárnak a „Bájos ismeretlen", „Vig Nibelungok", „Legénybucsu", „Varázskeringő", „Csokoládékatona" világhirü szerzőjének „A balga szüz" cimü operettjét, mely Berlinben és Bécsben szenzációs sikert aratott és 500 előadást ért meg. Az ujdonságot Vágó Géza rendezi, a teljesen uj diszleteket Básthy István tervezte, a zenei részt Nagypál Béla karmester tanitja. A darab főszerepeit Somogyi Nusi, Harmath Hilda, Rozsnyai Ilona, László, Tamás, Szirmay, Dénes, Tihanyi, Boross László, Rott és Zórád játsszák.

A Kamarában e héten csütörtökig bezárólag Harry Piel legujabb bravurfilmje, „Mi történt az éjjel?" és André Nox, a világhirü párisi szinész főszereplésével „Az ötvenéves férfi" kerül bemutatásra. Pénteken lesz a Steinach-film premierje, melynek előadásait külön látogathatják nők és külön férfiak. A komoly tárgyu filmujdonság iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Okito. Hat nemzedék büszke őse Okito, a kinai császári család házi szinművésze. Az előző öt nemzedék nem mozdult ki Pekingből, mert egész életét a „nap fia" és családja mulattatásának szentelte. Most ketté repedt a kinai fal és Okito átkelt az oceánon és eljött Európába, hogy itt is bemutassa szédületes művészetét. London és Párizs után most januárelsején Budapestre érkezett s a Royal Orfeumban kezdte meg vendégjátékát. Az angol és francica sajtó a legnagyobb elragadtatás hangján ir Okitóról. A Royal Orfeum pénztárai — amint értesülünk — tiz napra előre árusitják Okito vendégjátékának jegyeit s hihetőleg a budapesti közönség is nagy megértéssel és méltánylással fogadja a világhirü „sárga" művészt.

Mozgókép-Otthon
VI., Teréz-körut 28. • • Telefon: 182—82.
1924 január 4—10.
Világkülönlegesség
AKÁR AZ EMBEREK...!
továbbá egy **Wallace Reid** és egy **Tom Moore.** Vigjáték
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

A Blaha Lujza-Szinházban a harmadik jubileumán tul is teljes népszerüségü „A rózsalány" kerül szinre, ahol a hét minden estéjét is lefoglalják a rendkivül elmés és fülbemászó zenéjü operett előadásai. Vasárnap délután a „Szépasszony kocsisá"-t ismétlik.

Az Andrássy-uti Szinházban 50-edszer játsszák kitünő müsorának minden egyes darabját, tréfáját és magánszámát, ugyanezt a nagysikerü müsort ismétlik a hét minden estéjén, továbbá vasárnap délután is, 3 és fél órakor, mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Nagy nemzetközi
NŐI BOXMÉRKŐZÉSEK
Budapest bajnokságáért, továbbá világvárosi
tánc és variete müsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendü meleg konyha.

Palma
kaucsuk-talpvédő
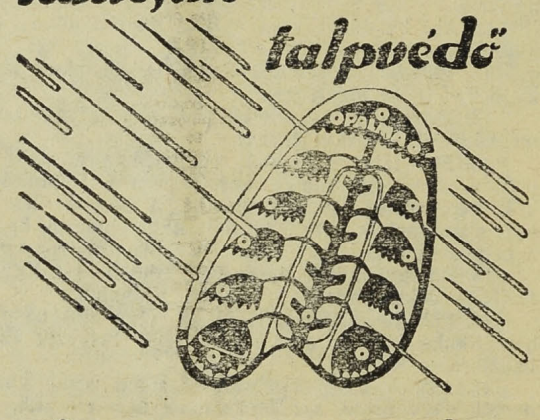
olcsó, tartós, vizhatlan.
CIPÉSZE FELERŐSITI.

INGATLAN-, ÉPITŐ- ÉS FAIPARI RÉSZV.-TÁRS. ÉPITŐIPARI CONCERN
Központi iroda: Budapest, IV., Párisi-utca 1.
TELEFON: 161—03. SÜRGÖNYCIM: „INGÉFA"
A „Sulner és Friedrich" cég tulajdonosa
Épitési vállalat. — Lakóházak, gyárak épitése és berendezése. — Családi házak épitése saját telkein és azok eladása. — Speciális ács-, asztalos- és lakatosmühelyek. — Csarnoktetők. — Létraállványkölcsönző-osztály. — Engros és tranzitó fakereskedés. — Vasbeton keritésoszlop- és válaszfallapgyár.
Központi telep és gyáriroda: Budapest, V., Párkány-u. 1418.
Telefon 169-98.
A concernhez tartozó vállalatok: Szénatéri Bérházépitő Részvénytársaság. Borszéky Frigyes Magyar Kerámiai Müvek Részv.-Társ. Calória, Angolvascső és Radiatorgyár Részvénytársaság.

Budapesti Takarék- és Vásárpénztár
Részvénytársaság
Budapest székesfőváros alapitása
IX., Soroksári-út 58
Telefon: J. 39-66.
Vágóállat bizományi eladása. Bankügyletek

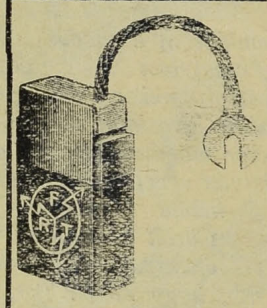
FARKASVÖLGYI-fél.
Villamossági és Müszaki Rt.
BUDAPEST,
VI., Podmaniczky-u. 35.
Gyár:
VII., Kövér Lajos-u. 26.
Gyárt:
transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

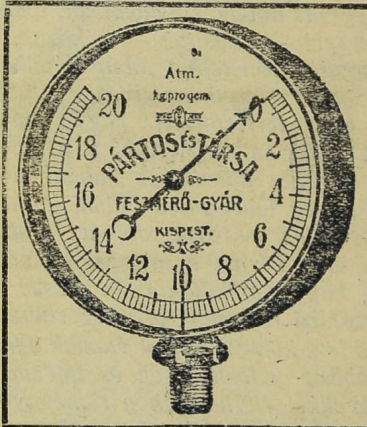

PÁRTOS és TÁRSA KISPEST
ULLŐI-ÚT 78.
Telefon: József 5-57.
FESZMÉRŐK KÜLÖNLEGESSÉGI GYÁRA.
Gyártunk és javitunk feszmérőket, higany-hőmérőket minden kivitelben.

ABADIE
valódi francia szivarka-papir

ENGEL KÁROLY
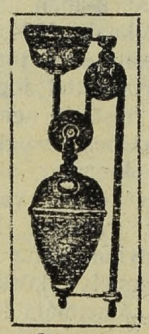
elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**
Iroda és raktár: Budapest, VII., Verősmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1865-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"
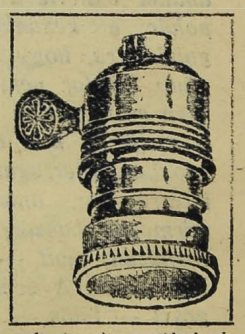
Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, **közcsavarok** minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint **gyenge**-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szállitok: **elektro-motorokat és dynamokat,** egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. **Szénkeféket** minden méretben és minőségben, ugyszintén **fémszövet vagy lemezkeféket.**
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamut- vagy selyemszigetelésü **dynamóhuzalokat** minden méretben, **varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet** és diagonális szövésü **köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket,** eredeti **vulcanfibre-lemez,** illetve rudakat minden méretben, **szigetelőlakkokat** stb.
Állandóan raktáron tartok **főző- és fütőkészülékeket** minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Ára 400 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 január 9. — 2. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 20.000 korona. Félévre 10 000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A kormánybiztos,

akinek eljövetele — szerintünk és a törvény szerint is — nagyon későn történt meg, elfoglalta hivatalát, bemutatkozott a tanácsnak és a sajtónak. Minden tiszteletünk dacára engedtessék meg nekünk, hogy a mai napon ne tömjénezzük a férfiut, aki a nagy miszsziót vállalta, csak éppen tudomásul vesszük érkezését és reményteljesen várjuk müködését. De ne tartson bennünket ünneprontóknak se a kormánybiztos ur, ha kinevezésének körülményeiről ejtünk néhány szót azon a napon, amikor Wolffék szomoru emlékezetü közgyülésének szerepét a tanácsal egyetemben átveszi.

A kormánybiztos urat a Dömötör-féle törvény, az 1920. évi IX. t.-c. 23. §-a értelmében nevezték ki a főváros ügyeinek legfőbb ellenőrzőjévé és adták meg a hatalmat, hogy a polgármester és a tanács közreműködésével a közgyülést is helyettesitse. A mi szerény törvényértelmezésünk szerint nagyon nehéz megmagyarázni ezt a kinevezést. Nehéz megmagyarázni ma, de a legkisebb mértékben sem lett volna kétséges ennek a kinevezésnek a jogossága akkor, amikor ez tényleg aktuális lett volna. Mert volt pillanat, amikor a törvény megkövetelte volna a kormánybiztos kinevezését, de a kormány áldozatot hozott Wolffék iránt való barátságának és nem teljesitette ezt a kötelességét, amely valóban radikális, de jogos és egyedül törvényben gyökerező lett volna. Érdemes-e még egyszer följegyezni, hogy a kormánybiztos kinevezésének a törvény értelmében a közgyülés ellenzéki tagjainak lekösönése másnapján, Zilahi Kiss Jenő provokáló megválasztásának alkalmából kellett volna bekövetkeznie.

A törvény szelleme és betüje szerint ki kellett volna nevezni a kormánybiztost, mert akkor orditó tényként állt előttünk az, hogy a közgyülés munkaképtelen. Teljes erőnkből harcoltunk annak idején a törvényjavaslatnak többek között ezen szakasza ellen is, mert a főváros autonomiájának sérelmét láttuk benne. De ők akarták, mert azt hitték, hogy minden törvény, amelyet ők hoznak, engedelmesen csak az ő érdekeiket szolgálja. Nem igy történt és most már mi mást nem mondhatunk, mint hogy a törvény: — törvény, amelynek mindnyájan alá kell hogy vessük magunkat.

Az ellenzéki bizottsági tagok lemondásának, a közgyülés megcsonkulásának, munkaképtelenségének eklatáns bebizonyosodásának másnapján tehát kötelesség lett volna a kormánybiztos kinevezése. Ma ugyanezt csak szükségnek, kényszernek mondhatjuk. Elfogadjuk tehát a kormánybiztos kinevezésének tényét, mint nélkülözhetetlen intézkedést.

El kellett mondanunk ezt a tényt anélkül, hogy a kormánybiztos személyét ok nélkül, szinte teljesen ismeretlenül bántani akartuk volna.

A kormánybiztost ma még csak két nyilatkozatból ismerjük. Az egyiket a sajtónak, a másikat a tanácsnak tette. Elismerés illeti meg a sajtóval szemben tanusitott rokonszenves fellépéséért; viszont meg kell állapitanunk, hogy a tanácsban mondott beszéde is olyan, amellyel szemben nincs jogosultsága semmiféle kritikának. Jól fésült, csinos, kerek beszéd volt, amely mereven ragaszkodott a semmitmondás sokszor rendkivül fontos normájához. Biztositott bennünket arról, hogy nem fog hozzá nyulni a főváros autonomiájához, hogy nem kiván politizálni, amitől különben — mint mondta — feletteseí is óvják, szeretné, ha a választási küzdelem nem zavarná a főváros adminisztrációját és igyekszik az átmeneti állapotot rövidre fogni.

Aztán vége. Nincs tovább.

Lehet, hogy ez volt a legtöbb, amit ebben a pillanatban mondhatott. Éppen ezért nem is kritizálunk, de állunk az őrhelyen, amelyre rendeltettünk. Vigyázni fogunk, hogy az objektiv semlegesség fogadalmának megszegésére még csak ne is kapacitálhassák a kormánybiztost.

Ezt az egy programm-pontot hozta. És ezt megtartani: férfiui becsületének követelménye.

„Bethlen akármelyik ujját harapja meg, mindegyik fáj"

A kormány jobb hiján Wolffék me'lé áll — A kormánybiztos székfoglalója Egy táborban a reakció

Terstyánszky Kálmán kormánybiztos bevonult az ujvárosházára. A bevonulás csöndes, nyugodt, zavartalan volt, de viszont egyben ünnepélyesség és melegség nélkül való is. Nem sértő ez a kormánybiztosra nézve, aki tisztában van vele, hogy az interregnum ideje alatt nem igen számithat majd ünneplésekre. Törvényhatósági bizottság nincs, de ha volna is, Wolffék nem ünnepelnék, mert a kormánybiztos kiküldésének ténye ellen van kifogásuk, ha személy szerint meg is lennének elégedve Terstyánszky Kálmánnal.

Zajtalan, csöndes, nyugodalmas volt a kormánybiztos elnöklésével megtartott közgyülést helyettesitő, nyilvános első tanácsülés is, amelynek elődjét három esztendő előtt akkor láttuk, amikor Sipőcz Jenő dr. vonult be kormánybiztosként a városházára. A két helyzet között azonban mégis volt valami differencia. A három év előtti komor hangulatu, halálos csöndben végbement tanácsüléssel szemben, mégis azt lehetett látni, hogy néhány elborult homloku tanácstagot kivéve,

a felszabadulás, a reménykedés érzése járta át a szíveket.

Ezen a tanácsülésen meglátszott, hogy Sipőcz polgármester előre megállapitott programmal jött, mert állandóan az annyiszor Hamupipőkévé alacsonyitott autonómiát hangoztatta. Annyiszor elmondta ezt a szót, hogy talán annyiszor a három év alatt nem mondtak le róla Wolff Károly és társai.

A kormánybiztos kimért és korrekt volt. A városházi állapotoknak nem valami tulságos dicsérete az, hogy igen aláhuzottan hangsulyozta, hogy a feladatot csak nehezen vállalta. A politikától távol állott mindig és most sem kiván politizálni. Csak éppen ki nem mondta, hogy nem nagyon gusztusos dolog a budapesti városi politika.

És mintha a hét a kormánybiztos politikától való iszonyának jegyében ment volna végbe,

elcsendesedett a városi politika, senki sem beszél uj alakulásokról,

majdnem azt mondanánk, hogy a hét teljesen politikamentes volt, aminek igen könnyen meg lehet adni a magyarázatát. Aki a városi politikával foglalkozott eddig, vagy aki most akart belenyulni ebbe a darázsfészekbe, mindenki sok-sok csalódással lett gazdagabb néhány hét alatt. A liberális oldal szétfoszlása teljesen vigasztalan képet mutat és igazán senkinek sincs oka rá, hogy valami örömmel, vagy netalán gazdag reményekkel nézzen a jövő elé.

Annál nagyobb elánnal szervezkedik a jobboldal, amelynek ujabb életinjekciót adott Rakovszky Iván belügyminiszter törvényjavaslata és az a letagadhatatlan tény, hogy gróf Bethlen István nincsen abban a helyzetben, hogy szakitani tudjon velük.

Amikor az ellenzék számot vet a helyzettel, ezt a tényt minden esetre figyelembe kell venni. Egészen bizonyos, hogy

a hatalom visszaszerzésének reménye ujból összekovácsolja az összes reakciós elemeket

és Wolff Károly mellett nem egy olyan ember madradt meg, aki már gróf Bethlen István városi pártjához tartozónak érezte magát. Ez a párt azonban nem alakult meg. Igen sokan vannak azok, akik egészen a Heinrich pártig nem hajlandók elmenni, de ha egy közbeeső kimondottan közép-párt és kormány-párt alakult volna, abban szivesen részt vettek volna.

Igy történhetett meg azután, hogy Ernst Sándor prelátus ur a vasárnapi Cukor-utcai gyülésen kijelenthette:

— Ne mondják, hogy a választásoknál a numerikus többség dönt. Ha a nyers szám dönt,

következni fognak az erőszakos tények.

Nehogy valaki kételkedhessék, hogy a prelátus ur ideálja ebben a pillanatban Mussolini, elég érthetően leszögezte, hogy „Olaszország már lerázta magáról a vörös szocializmust és ezt utólag mindenki megértette és helyeselte." Egyszóval a parlamentarizmus halálát, a fascizmusnak a városi politikában való diadalát hirdeti Ernst Sándor, amit politikai multja után nagyon furcsának kell találnunk. Ellenzéki korában igen érzékeny volt a törvényesség és a parlamentarizmus követelményeire.

Erről az Ernst Sándor-féle fenyegetésről sokat beszéltek politikai körökben és a Fővárosi Hirlap kikérte erre vonatkozó véleményét egy olyan nagynevü politikusnak, akinek a városi politika baloldali részén igen erős szerepet szántak a jövőben. Ez a kiváló politikus ezeket mondta:

— Őszintén szólva nem értem egészen, amit Ernst Sándor mondani akart, hacsak Friedrich István uj szövetsége nem lelkesitette fel őt tulságosan a fascizmus mellett, amely ime a budapesti városi politikába is bevonulni készül. De sokkal komolyabb politikusnak láttuk eddig Ernst Sándort és igy inkább azt hinném, hogy a „városházi förendek" intézményében látja azt a csodaszert, amely a bukás lehetőségét fejük fölül el tudja terelni. Egyszóval

abban reménykednek, hogy a megíélemlithető tisztviselők és kurzus alapon kinevezendő örökös tagok segedelmével meg lesz a közgyülési többségük.

Bármilyen reakciós is a Rakovszky-féle törvényjavaslat, még ezt az eredményt sem tudnák elérni, hacsak — amint igen komoly tárgyalások folynak — az ellenzék tényleg passzivitásba megy. A korteskedés azon az alapon indul, hogy mi a szociáldemokratákkal egy fronton kivánunk haladni. Ezért mondta még Ernst Sándor is elriasztó hangsulyozással, hogy „Bécs községi üzemeiben bent ülnek a szociáldemokraták." Elfelejtette elmondani azonban a prelátus ur, amit mi polgári, de objektiv politikusok is elismerünk, hogy Bécs üzemeit jól vezetik a szociáldemokraták és mi még Wolffékkal is meg lettünk volna elégedve, ha olyan minta-adminisztrációt tudtak volna csinálni, mint amilyennel Bécs város madicsekedhetik.

— Tény, hogy Wolffék — okkal, vagy ok nélkül — nagyon nyeregben érzik magukat. Nem merném azt mondani, hogy gróf Bethlen Istvánnak na-

gyon inyére való lenne Wolffék uralma, de ma elsősorban is olyan sulyos a kormány szituációja, hogy

gról Bethlen István szemében tizedrangu kérdés a városi politika.

— Rengeteg dolga, rengeteg gátja, baja van a kormánynak, amely talán tudatában van annak, hogy a mai városi politika valószinüleg alapja lehetne egy az országos politikában meginduló tárgyalási folyamatnak. Ha tudatában van is ennek Bethlen István, nem sokat tehet mégsem, mert ezerféle gondja, aggodalma, ezerféle veszedelmes helyzete teljesen elvonja a figyelmét a városi politikától. Wolfféktól egyelőre nem tud menekülni, kénytelen volt tehát koncessziókat tenni nekik részben a kormánybiztos személyének megválasztásánál, részben és különösen pedig a választójogi novella megcsinálásánál.

— Röviden azt mondhatnám, hogy

Bethlen akármelyik ujját harapja meg, mindegyik fáj,

hiszen mi elhisszük neki, hogy nem kellenek neki Wolffék, nem kellünk azonban mi baloldali politikusok sem. Kellenének Heinrichék, akikkel azonban nem tud egyedül győzelmet aratni és kellene a saját középpártja, amelyet megalakitani sem sikerült.

— A helyzet tehát teljesen tisztázatlan a városi politikában. A választásokig azonban még hosszu az idő, távoli az ut. Addig sok minden megváltozhatik és még Wolffék ma tultengő reményei is nagyon, de nagyon elfonnyadhatnak. Leginkább pedig a kormányban csalódhatnak. A választókban nincs csalódni valójuk. Mert választóik nincsenek.

A városházi fascisták riadója

„Intranzigens félbolondok" és egyebek a Cukor-utcai gyülésen

Szines és tarka vegyülésben vonultak fel vasárnap Wolff Károlyék a Cukor-utcai iskolába, ahol Ernst Sándor prelátus fujta meg legerőteljesebben a fascista kürtöt, amelyet nem Mussolini adott át Friedrich Istvánnak.

Az apropója ennek a fascista riadónak mindenesetre ennek a nagy férfiunak a megjelenése volt. Ő ihlette meg Ernstet annyira, hogy az „erőszakos tényekről" kezdett szavalni és szavai nyomán már lelki szemeivel el is képzelte a magyar fekete ingesek bevonulását a központi városházára.

Ilyen kezdet után természetesen a többiek sem kiméltek sem a torkukat, sem a bombasztokat, sem a frázisokat. Csak ugy puffogtak a szines rakéták, amelyek között igen élénken volt képviselve a zöld szin. Frühwirth Mátyás például a „mafla kereszténység"-nek üzent hadat, Csilléry András pedig konstatálta, hogy a szovjet-csillag kezet fogott a Lipótvárossal. Panaszkodott arról is, hogy a szociáldemokrata párt megtiltotta tagjainak a Wolff-párti gyüléseken való megjelenést. Ebben a tekintetben azonban nem volt teljesen igaza a derék fogorvosnak, mert a Wolff-párti szives vendéglátást már több ujságiró kitapasztalta és be kell látni, hogy ezek után a szociáldemokraták sem igen szivesen vesznek igénybe olyan vendégséget, ahol előbb — igazoltatnak. Ám ennek a megjelenésnek is lehetne módját találni olyanformán, hogy a szociáldemokraták nagyobb tömegekben vonulnának fel. Ez ellen azonban — ugy értesülünk — Csilléry András tiltakoznék a leghevesebben.

Wolff Károly nem mondott sok ujat, elmondta ellenben, hogy rettenetesen olcsó Budapesten a gáz, a villany, a viz és az összes közszolgáltatások. A hallgatóság könnyekig meghatva fogadta a fejtegetésnek ezt a részét.

És megszólalt maga a fascista kürt is.

Ez a fascista kürt ujabban állandóan üzletet prédikál. Közben igen kedélyesen szidta a zsidókat és — a keresztény vállalatokat, amelyek félnek az intranzigens politikusoktól. Olyan szépen és olyan nagyon a szivünkből mondta:

— A keresztény tömegek nagyrésze csak akkor szereti az intranzigens félbolondokat, amikor a zsidók nem látják...

Vagy hogy még akkor sem.

A keresztény vállalatok és a zsidók még csak meg lehettek elégedve ezzel a szidással; csak azt nem tudjuk, mit szólhatott magában Wolff Károly ahhoz a dicsérethez, amelyet róla mondott Friedrich István.

— Elismerem, sok hibát csináltak. Én is hibáztam. A keresztény községi párt a letünt három év alatt nem csinált mást, mint szenvedte a kormány szerencsétlen gazdasági politikájának következményeit.

Bravó Friedrich István! Fején találta a szöget.

És Wolfféknak csak gratulálhatunk az uj szövetségeshez.

Körséta a városházán

A parádi négyes — A tisztviselők és az ellenzék passzivitása — Buday Dezső leleplez

A városházi hivatalokat nem izgatja valami rendkivüli módon Terstyánszky Kálmánnak kormánybiztossá történt kinevezése. Egyhangu nyugalommal, mondhatnánk letargiával veszik tudomásul a változást, amelyet épenséggel nem neveznek sorsdöntő változásnak. A tisztviselők zöme nem csinál titkot belőle, hogy boldogan válnának meg Wolffék uralmától és az a kevéske enyhülés, amely az interregnum révén beállani készül, szintén jól esik nekik.

Szomoruan, néha elkeseredetten beszélnek azonban arról, hogy az ellenzék passzivitásra készül. Az uralkodó vélemény az, hogy nincs olyan választói jog, amely Wolffék számára biztositani tudná az uralmat. Ezt csak egy dologgal lehet elérni: — mondják ma már egészen nyiltan — ha tudniillik az ellenzék passzivitásba megy. Politikai taktikából magunk is helyesnek tartjuk, ha a demokratikus ellenzék a Rakovszky-féle választójogot nem fogadja el öngyilkos eszköznek; de nem igy gondolkoznak a fővárosi tisztviselők, akik között elvétve olyan hangok hallatszanak, mintha

a passzivitás az ő cserbenhagyásukat jelentené.

Biznak azonban abban, hogy az ellenzéknek a választásoktól való visszavonulása nem fog bekövetkezni.

Sulyos csalódás volt azonban a tisztviselőkre nézve az is, hogy nem Melly Béla lett a kormánybiztos. Ebben a tényben ugyanis azt látták volna, hogy a kormány nyiltan szint vall a liberalizmus mellett. Terstyánszky kinevezése a tisztviselők szemében azt jelenti, hogy a kormány teljesen határozatlan, nem látja tisztán a főváros lakosságának akaratát és igy ameddig puhatolódzik, ugynevezett „semleges" embert kiván az ügyek élén látni.

Mert abban senki sem kételkedik a tisztviselői karban, hogy Terstyánszky Kálmán tényleg semleges lesz. Ezen semmit sem változtat az, hogy — az elterjedt hirek szerint —

a kormánybiztos együtt nyaralt Parádon Wolff Károllyal és Sipőcz Jenő polgármesterrel.

Sokat mesélnek erről a parádi nyaralásról, vagy amint nevezni szokták „parádi négyes"-ről, mert hogy négyen valának együtt: Terstyánszky Kálmán, Wolff Károly, Sipőcz Jenő és Wenhardt János dr. Ha igaz is a nyaralás, téves minden esetleges következtetés, mert Terstyánszky kormánybiztost mindenki tiszteletreméltóbb jellemnek ismeri, semhogy egy nyaralás emlékei, bármilyen kellemesek is azok, hivatalos kötelességének teljesitésében befolyásolni tudnák.

Van azonban még egy érdekes témája a városházának. A politikusok nem beszélnek róla, meg kell elégedni vele tehát, ha a városházi folyosó pertraktál egy eredeti Buday Dezső beszédet. A Ferencvárosban hangzott el ez a nevezetes szónoklat, amelyben a tüneményes szónok kijelentette, hogy

ha vannak is, akik Bethlen állitólagos városházi politikáját hirdetik, azoknak nincs erre fölhizatásuk.

Ugy fogják föl városházi körökben, hogy Buday Dezsőnek ez a leleplezése valósággal nem sokkal kevesebbet mond, minthogy szélhámosok azok, akik a középut politikáját hirdetik a fővárosi politikában. Tudomásunk szerint pedig bőségesen vannak ilyenek és pedig éppen azoknak sorában, akiket Buday Dezső éveken át büszkén vallott elvtársainak, testvéreinek, politikai barátainak. Ezek most menekülni szeretnének a wolffizmus tulzásai elől, amely — ugy látszik — ma már nem jó ajánló levél, amelynek konjunktúrája alaposan levitézlett az utolsó időben.

Ha pedig az ellenzék passzivitása révén

mégis Wolffék kerülnének ujra hatalomra,

erre is megvan a véleménye a városházának. Azt mondják:

— Fogatlan oroszlánok lesznek akkorra a régi matadorok. Zichy Jánosnak a feladata, hogy lenyirja a sörényüket és illedelmes kurucokat csináljon belőlük. A miskolci kurzus-ujságba ugyan még a régi terminológiával irta meg a karácsonyi cikkét az intranzigens vezér; de idő kell az átalakuláshoz. Nem megy ez egyik napról a másikra. De az illemtanár, akit kineveztek melléje, egészen kiváló szakember.

És vajjon tényleg bizonyos-e, hogy az ellenzék passzivitásba megy?

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. ● TELEFON: JÓZSEF 2'—16.
Nagy nemzetközi
NŐI BOXMÉRKŐZÉSEK
Budapesti bajnokságáért, továbbá világvárosi
tánc és variete műsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

Palma
kaucsuk-talpvédő
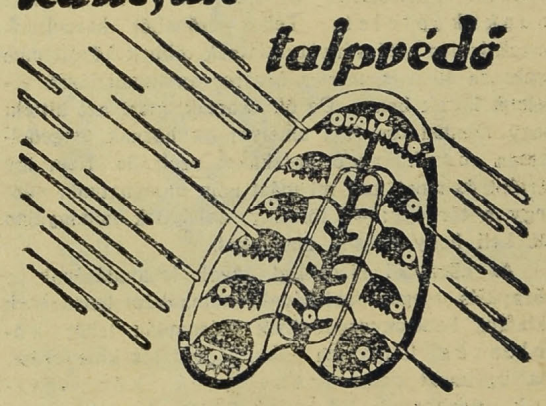
olcsó, tartós, vizhatlan.
CIPŐSZÖVETSÉGTŐL

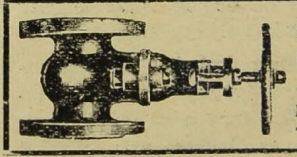
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI, Rózsa-u. 80
TELEFON: 174-83.
Készit és raktáron tart
-- mindenn mü szerelvényeket. --

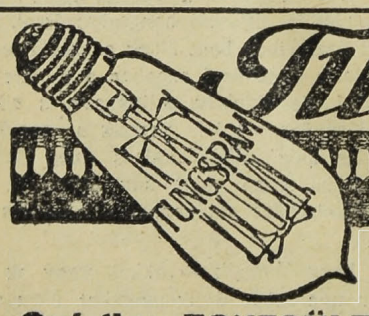

Tungsram-Drótlámpa
húzott dróttal elpusztíthatatlan.
Gyártja: EGYESÜLT IZZÓLÁMPA ÉS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG UJPEST.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

Irja: **Marcial**

Egy okos ember cikket irván a külföldi kölcsön várható jó és rossz hatásairól, a hátrányos következmények között emliti a következőket is:

„A kölcsön az uj gazdasági szerződések utján a cseh ipartermékeket bocsájthatja be, ami olcsóbbá fogja ugyan tenni hazánkban az iparcikkeket, de megrontván meglévő iparunkat: a munkásoknál munkanélküliséget, a vállalkozóknál kereseti alkalmak csökkenését fogja előidézhetni."

Ezek bizony alapos aggodalmak. Hogy mennyire azok, azt mi sem bizonyithatja jobban, mint az a cikk, amelyet egy prágai németnyelvü ujságban olvastam és amelyet az irója körülbelül ugyanabban az órában vethetett papirra, mint amaz okos magyar publicista a magáét. A prágai publicista ugyanazt irja, amit a budapesti, azt t. i., hogy a magyar kölcsön olyan szerződések kötésével fog járni, amely meg fogja könnyiteni az olcsó magyar ipartermékeknek Csehországba importálását és egyik-másik iparágban kellemetlen konkurrenciát, pangást és munkanélküliséget fog előidézni.

Hát nem nagyszerü ez?! A magyar ipar pangani fog, mert a cseh ipar lekonkurrálja és a cseh ipar is pangani fog, mert a magyar ipar lekonkurrálja. Két ország pangó ipara a maga munkanélküliével kölcsönösen el fogja árasztani a másikat ipartermékekkel; mindegyikben megállanak a gyárak és ezek az álló gyárak a másikban tönkreteszik a termelést.

Nem mindig van az embernek alkalma, hogy igy beleverje az orrát a vámvédőknek a maguk zürzavarába, mint ennél a mulatságos esetnél. Pedig kivétel nélkül minden esetben igy van ez, mint a jelen esetben. Senkinek se jut eszébe kérdezni, hogy ugyan miért volna „olcsóbb" a cseh iparcikk, mint a magyar, vagy miért ne lehetne a magyar is éppen olyan olcsó, mint a cseh? Mint ahogy az „olcsó" magyar iparcikkek ellen védelmet követelő cseh vámvédőktől se kérdezi senki, hogy miért szükségképen olcsóbb a magyar iparcikk, mint a csehországi és egyik országban se vetik föl a védővámosoknak azt a kérdést sem, hogy ha csak az olcsó külföldi iparcikkek ellen kell az oltalom, miért követelnek védelmet a drága angol és amerikai termékek ellen is?

Sok-sok nyomoruságnak, sok keserves konfliktusnak, háborunak és vérontásnak volt és lesz oka az a tudatlanság, amelynek következménye, hogy ezek a kérdések nem tétetnek föl ott, ahol az érdekeltség vámvédelmet követel azon az alapon, hogy ő csakis drágábban tudja szeretett honfitársait ellátni iparcikkekkel, mint az átkozott külföldi ipar. Nem kérdezi senki, hogy mi szükség van tulajdonképen arra az iparra, amely csakis drágábban képes és hajlandó honfitársait iparcikkekkel ellátni, mint a külföldi ipar? Hogy legyen az országnak ipara és az embereknek legyen munkaalkalma — válaszolnák és válaszolják is erre a kérdésre minden országban. De ha a másik ország hajlandó minket ingyen elárasztani mindennel, amire szükségünk van, minek kelljen akkor még dolgoznunk is, hogy magunk állitsuk elő ezeket a dolgokat? Vagy talán nem hajlandó senki se ingyen adni semmit? Hát akkor miért? Pénzért? Hiszen pénzünk nincsen, de még a világon sincs annyi pénz, amennyi elegendő volna egyetlen esztendőre a készpénzért való vásárlásra. Tehát pénzért való vásárlásról szó sem lehet. Hanem az egyetlen, amiről szó lehet, hogy a behozott áruk ellenében mi is viszünk ki valamit. Ha a többi országok nem engedik, hogy mi oda bevigyünk, akkor be se hozhatunk tőlük semmit és akkor minden támogatás és vámvédelem nélkül is ki kell fejlődnie az iparnak nálunk. Ha pedig mi engedünk be mindent, ami külföldön olcsóbb, akkor okvetlenül termelnünk kell minden vámvédelem nélkül is valamit, amit viszont mi állitunk elő olcsóbban valami okból, mint mások. Hogy ez mi legyen, azt nem hivatalnokok vannak hivatva megitélni, hanem az élet maga, amelynek több esze van, mint minden hivatalnoknak együttvéve.

Nem igaz tehát, hogy ha a kölcsön érdekében kötendő gazdasági szerződések folytán cseh ipartermékek jönnek be az országba, ugy ez megrontja meglévő iparunkat. Annál kevésbbé igaz ez, mert meglévő iparunk kilenctizedrésze abban az időben keletkezett és fejlődött, amikor Csehországgal közös vámterületen éltünk, sőt amikor a mostani cseh ipar egyrésze egyenesen magyar ipar volt. Csak az igaz, hogy az ilyen gazdasági szerződések esetleg ártani fognak annak az iparnak, amely védelmek és tilalmak árnyékában fejlődött és amely hogy nem hasznos az országnak, hanem káros, erről önmaga állitja ki a bizonyitványt, amikor kijelenti, hogy ő csakis drágábban tud termelni, mint a külföld és azt követeli az államhatalomtól, hogy az adókkal és közterhekkel agyonsanyargatott lakosságra még egy külön adót vessen ki: vámokat az ő védelmére. A fölösleges munkát végző hivatalnokok eltartásán kivül még fölösleges munkát végző munkásokat is tartsunk el. Mert hiszen ha valamely külföldi iparcikk egyharmadával vagy egynegyedével olcsóbb, mint a belföldi, ugy ez más szóval annyit jelent, hogy minden harmadik vagy minden negyedik munkás ebben az iparban semmit se produkál számunkra és egyszerüen parazitaként él a nyakunkon.

Ha ettől a parazita-ipartól a kölcsönszerződés megszabaditana bennünket, e miatt igazán csak hálás lehetne az ország és ezt nem a kölcsön hátrányai, hanem annak előnyei között kell elkönyvelnie mindenkinek, aki érti a könyvvitel mesterségét.

Lónyay igazgató kilépett a Magyar-Német Bankból. Dr. Lónyay Zsigmond igazgató, aki a Magyar-Német Bank tőzsdei osztályát vezette, Szász Dezső vezérigazgatóval történt barátságos megegyezés folytán január 1-én kilépett az intézetből. Lónyay már régebb idő óta foglalkozik azzal a szándékkal, hogy magánbankházat nyit és tisztán a Magyar-Német Bank vezetősége iránt tanusitott baráti érzelmei tartották vissza, hogy tervét korábban meg nem valósitotta. Szakértelme, uri modora tőzsdei körökben igen sok tisztelőt szerzett neki és ezek a kiváló kvalitásai uj elhelyezkedésében is sikerrel kecsegtetik.

Megjegyzések a Móri szénbányáról. A Móri szénbánya részvényeit néhány hét előtt — annakidején hirül adtuk — a tőzsdére bevezették és azóta hivatalosan lajstromozzák. A vállalatnak akkor, ugy tudjuk, — ennél a részvénytársulatnál ugyanis csak tapogatódznia lehet, mert hozzáférhető mérlege egyetlen-egyszer sem jelent meg — 40 millió korona volt az alaptőkéje. Az elmult napokban a részvénytársulat 1:1 arányban, darabonként 8000 koronájával 100 millió koronára vizezte föl a részvénytőkéjét. Ha tehát helytálló a feltevésünk, a régi részvényekből 20 millió n. é. részvényt elvontak. A részvények mai árfolyama körülbelül 30.000 korona, a szindikátus — a Winter család — tehát alig említésre méltó, — hatszáz millió koronával a részvényeseket megröviditette. Az utóbbi napok eme jelentéktelen intermezzóját csak futtában emlitjük meg és ez alkalommal inkább a móri szénbánya keletkezésével, jelenével és jövő kilátásaival kivánunk foglalkozni. A tőzsde tanácsának a részvények kottirozására adott engedélyét nem biráljuk, bár feltünőnek találjuk, hogy az 1921 május 31-én alakult részvénytársaság, amely első mérlegét csak 1922 december 31-én készitette és azóta ujat nem produkált, abba a kellemes helyzetbe jutott, hogy részvényeit hetekkel ezelőtt bevezethette a tőzsdére. A tőzsde tanácsát bizonyára komoly okok késztették arra, hogy eltérően a szabályoktól, a Móri részvények lajstromozási engedélyének megadásánál a három üzleti évről készitett mérleg beterjesztésétől eltekintett. Előttünk most már csak a faktum áll, a Móri részvényeket kottirozzák: a közönség bizalommal vásárolhatja-e a részvényeket? Számszerü adatokkal ezt a kérdést sem tudjuk eldönteni, mert hisz elöljáróban megemlitettük, mérlegszerü adatok nem állnak rendelkezésünkre. De egyik-másik körülményre rámutathatunk, amelyekből aztán következtetni lehet. Kezdjük a bánya keletkezésénél. A szénterület a móri völgyben fekszik, amelyet a Vértes-hegység Csókahegy nevü gerince határol. A bányatársulat tulajdonképeni bányászási telepe Mór község külterületén, Vajalon van, de a megszerzett furási és kiaknázási jogositványok kiterjednek: Csóka, Pusztavám, Bokod, Szend és Szák községekre, valamint a közéjük beékelt gróf Lambert-féle birtokra. Hantken Miksa geologiai megállapitása szerint az egész terület az oligocén formációhoz tartozik és szénterületnek minősithető. Ez a körülmény már 1895. és 1896. években arra inditotta királdi Herecz Zsigmondot, aki akkor a tatai bányászatot már megindította, hogy a fentemlitett községekben részint az urbéresekkel, részint a közbirtokossággal terragium szerződéseket kössön és megszerezze a bányanyitási engedélyeket. Kiváló szakemberek vezetése mellett, akiknek élén Hönsch Ede, a MÁK, borsodmegyei bányáinak a bányaigazgatója állott, megindultak a próbafurások. Több helyen mélyitettek le furlyukakat és bár szénelőfordulások ismételten mutatkoztak, a szakértők véleménye egybehangzóan ugy szólt, hogy a móri völgy magyarányu szénbányászat berendezésére alkalmatlan. A kedvezőtlen expertiz után Herczék, illetve a Magyar általános kőszénbánya lemondtak a szerzett jogositványokról, amelyek utána csak hosszu évek multán kerültek Winterék kezébe, akik néhány év előtt Vajalon, (Mór küllelkén) bányát nyitottak. Eleinte primitiv módon bányászkodtak, később nagyobb technikai felkészültséggel láttak a munkához, de a berendezkedés még mindig eltörpül a tatai, a salgótarjáni és egyéb nagy szénbányáink berendezkedése mel-

ENRILO babkávéval

keverve, alig különbözik a tiszta babkávétól. Ez a keverék az „ENRILO" által erősebb és tartalmasabb zamatot és több tápértéket kap. Az „ENRILO" használata a kávéfogyasztást olcsóbbá és takarékosabbá teszi. Az Enrilo egyedüli gyártói, FRANCK HENRIK FIAI cég, kezeskedik kitünő minőségéért.

ENRILO

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

A Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára R.-T.
Budapest, VII., Rákóczi-út 76. Telefon: József 60-40, József 135-32.
ujonnan létesitett
ingatlanforgalmi főosztálya
a legelőnyösebb feltételek mellett
ház és birtok eladását vállalja és vételét közvetiti
Legjobb összeköttetések a megszálló területen.

DUNA LLOYD R.-T.
Központi igazgatóság: V., Deák Ferenc-utca 14. I. em. Telefon: 79-69. Bankosztály: V., Vigadó-tér 3. Tel.: 153-05, 153-06, 153-07.
Mindennemü banküzletek, tőzsdei megbizások, vállalatok financirozása.

lett. Nem is valószinü, hogy a móri szénterület költségesebb beruházást elbirna, mert ha ott gazdag szénerek volnának, akkor Hönsch Ede, aki annakidején az ország legelső szénbánya szakértője volt, nem adott volna negativ szakvéleményt. Ennyit a szénterületről. Óriási hátránya egyébként a bányának, hogy nincs gőzerejü iparvasutja. A kibányászott szenet lorékba rakják és lovak vontatják Vajalból Mór községen keresztül a délivasut Mór állomására, amely csaknem 3 kilométernyire fekszik a bányától. A vállalatnak ama terve ellen pedig, hogy az állomás és a bánya között gőzerejü iparvasutat létesitsen és azt a község határában vezesse, a szőllősgazdák máris tiltakoznak, a kisajátitásoknak ellentállnak és nem akarják megengedni, hogy a hires szőlőket vasutvonal szelje keresztül. Megemlitjük még, hogy a vállalat hivatala Vilmos császár-ut 72. szám alatt van. Erről a házról azt hiresztelik, hogy a részvénytársulat tulajdona, a mi tudomásunk szerint azonban a ház a Winter családé. A bányavállalat multjáról és jelenéről ennyit kivántunk följegyezni. A jövőről is irjunk? Jóslatokba nem bocsátkozunk. Mindenki maga itélje meg, hogy pénzét milyen részvényekbe fekteti.

A Köllebank részvénytársasággá alakult át. Köllő, Leblang és Abt, a Köllebank néven ismert magánbankház, amely főleg tőzsdei ügyletekkel foglalkozik, 300 millió korona alaptőkével részvénytársasággá alakult át. Az uj részvénytársaság üzleti működését nagyobb méretekben, de változatlan keretekben folytatja tovább.

Két uj papir a hivatalos forgalomban. Halász Lajos bankháza hétfőn a Magyar-Német Mezőgazdasági R.-T. részvényeit, kedden pedig a Magyar Szénkéneg R.-T. részvényeit bevezette a tőzsdei hivatalos forgalomba. Mindkét papir igazi valórt képviselnek és a tőzsde közönsége a részvényeket igen barátságosan fogadta. A Halász Lajos körül alakult krécliben valóságos rohamot intéztek a papirokért és a Mezőgazdasági részvényeket 140 ezer korona körül és a Szénkéneg-részvényeket pedig 20 ezer korona fölött nagy tételekben vásároltak.

Az exota-piacról. Dacára a tőzsde erős megszilárdulásának, az exota-piacon igen jelentéktelen volt a forgalom és az árfolyamok is csak kisebb mértékben javultak. A becsempészett nonvalöröket egyáltalán nem keresték és csakis az értékesebb papirok találtak vevőkre az alábbi kurzusokon: Mobilbank 5.5—5.7, Fabank 5.5—6, Böhm hordó 3, Demecseri 14—15. Herendi porcellán 7—7.75, Székely és Gerő 1.3—1.6, KÉVÉ 1.8, Gottschlig 20, Községi nyomda 8—9.

A Magyar Általános Bank R.-T. részvényeit alapitó főrészvényese, a Magyar általános takarékpénztár r.-t. január 9-én, szerdán fogja a budapesti tőzsdén bevezetni. A Magyar Általános Bank r.-t. alaptőkéje és nyilt tartalékai körülbelül 500 millió koronát tesznek ki és érdekkörébe tartoznak a következő vállalatok: Kiss Ernő és társa fa és fémipari különlegességek orsz. áruháza, hozzátartozik egy három utcára nyiló palota a Newyork-kávéházzal szemben, amelyben a cég áruháza és raktárai elhelyezést nyertek; a Bánd Gyula kenyér-, keksz- és tápszergyár r.-t., amelynek a gépüzemre berendezett kenyér- és kekszgyára és jelentékeny lisztkészlete van, a társaság tulajdonát képezi a Kazinczy-utcai ingatlan; a tőzsdei jegyzés és forgalom tárgyát képező „Star" filmgyár és filmkereskedelmi r.-t. nagyszabásu ingatlanaival és „Kamara" mozgófényképszinházaival együtt, a „Műszaki Unió" r.-t., amelyhez tartozik a Schwarcz József és társa müszaki nagykereskedés, a Vilmos császár-uton nagy ingatlannal, Ródosi Sándor és társa gyarmatárunagykereskedés, amely főleg kávé, tea és rizs importjával foglalkozik. Különösen jelentőséggel bir a Magyar Általános Bank r.-t. tevékenysége az orvosi műszerüzem és higienikus cikkek terén, amennyiben érdekköréhez tartozik az ország e szakmába vágó vállalatainak legjelentékenyebb része és pedig: Fischer Péter és társa orvosi müszer- és kötszerüzem r.-t., központja és két fiókja, a Schottola Ernő cég központjaival és fiókjaival, a Glória kötszergyár r.-t. és a Gábor Andor és Társa r.-t. gyógyárunagykereskedés. — Értesülésünk szerint a MÁB részvényeit körülbelül 15.000 koronán vezetik be, ami mélyen alatta van a tényleges belértéknek.

A Törekvés Takarékpénztár tőkeemelése. A Törekvés Takarékpénztár Részvénytársaság, amely tudvalevőleg az Általános Fogyasztási Szövetkezet és a munkásság szakszervezeteinek alapitása, 1923 december 27-én megtartott rendkivüli közgyülésén alaptőkéjét 50 millió koronáról 500 millió koronára emelte fel. A régi részvényesek igényeinek kielégitse után fennmaradó részvénymennyiséget a takarékpénztár — amely legutóbb a Tüzelőszer és Épitőanyag Részvénytársaságot (telepek: Ferencz József laktanya Rákospalota, Erzsébetfalva, Kispest-Pestszentlőrincz) vonta érdekkörébe — darabonként 3000.— koronás árban a közönség körében hozza forgalomba, megbizható tőkebefektetési alkalmat nyujtva régi üzletfeleinek. Részvényeket előjegyezni lehet a Törekvés Takarékpénztár központi irodájában (VII. Rákóczi-ut 42.), Erzsébetfalvai fiókintézetében (Kossuth Lajos-u. 41) és az Általános Fogyasztási Szövetkezet összes fiküzleteiben.

Megalakult a lóversenypályaépitő r.-t. Budapesti uj lóversenypályaépitő r.-t. cég alatt Budapesten (V., Deák Ferenc-utca 18.) 100 millió K alaptőkével (10.000 darab 10.000 K n. é. részvény) uj vállalat alakult. Az igazgatóság tagjai: dr. Baránszky Gyula, Bauer Aladár, Ereky Károly, Freud Béla, alsólóczi Ribáry Mór, herceg Hohenlohe Ferenc, gróf Keglevich István, gróf Ráday Gedeon, Schack Béla, dr. Tasnádi Szüts András és Tibor Róbert.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

Tanitóibank és Kereskedelmi R.-T.
Budapest, VIII., Baross-utca 59. Telefon: J. 20-33 és J. 2-91.
Foglalkozik **érték- és gabonatőzsdei** ügyletekkel. Elfogad **kosztkamatra** b leteket **100.000** K-tól legelőnyösebben. Vesz és elad **tüzelő- és épitőanyagokat, közvetit ház-, üzlet-, telek és birtokvételeket és eladásokat.**

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. :: Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

VASÖNTVÉNYEK POPPER ÉS SZÁNTÓ VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntvas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

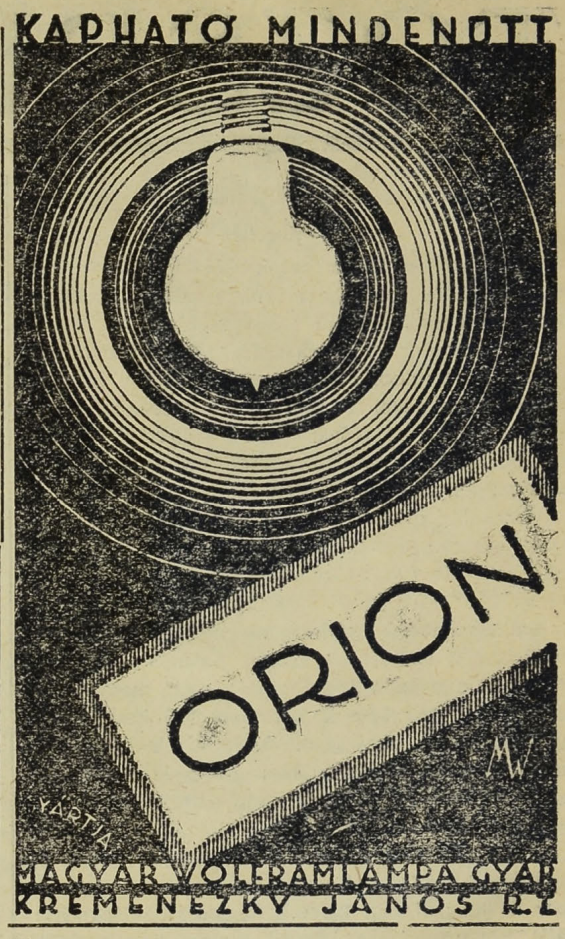

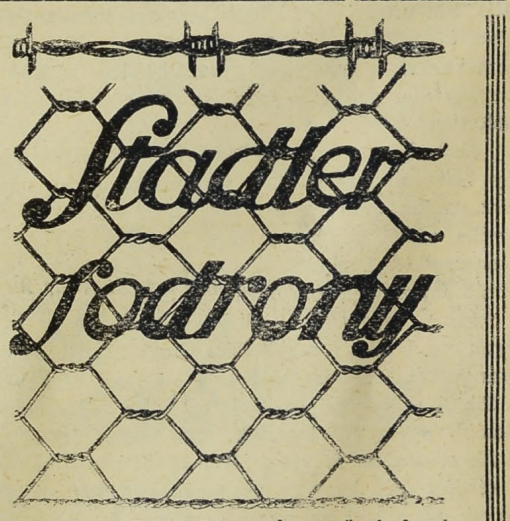

Stadler Mihály sodronyszövet-, fonat- és vasárugyár R.-T.
BUDAPEST. GYÁR: VI., SZENT LÁSZLÓ-UTCA 62—64.
Központi iroda: VI., Teréz-körut 41. Telefon: **147-79.**

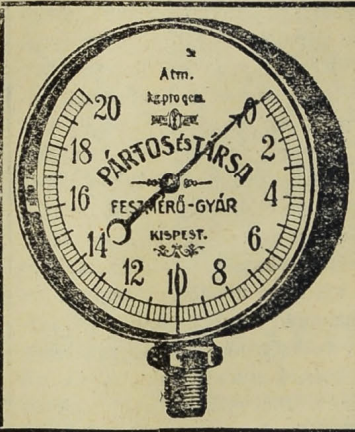

PÁRTOS ÉS TÁRSA KISPEST
ÜLLŐI-ÚT 78.
Telefon: József 5-87.
FESZMÉRŐK KÜLÖNLEGESSÉGI GYÁRA.
Gyártunk és javitunk feszmérőket, higany-hőmérőket minden kivitelben.

Lakkok
Angol és Amerikai gyártmányokkal egyenrangú minőségben készit
Krayer E. és Társa
TEL. 115-29 • Lackgyár • TEL. 22-58.
Budapest,
V. ker. Váczi-ut 34. sz.

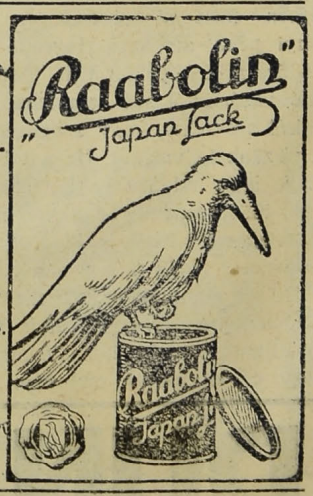

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Fullánkok

A 0·018-as korona

tehát az 1924-ik esztendő uralkodó planétája. Nem kell megijedni ettől a furcsa, kietlen számtól, amely már nem is olyan idegen. Nem is olyan idegen — a kisembernek. A Csengery-utcai szatócs, a halálraítéltek állami tisztviselő, a boldogtalan skribler álmélkodva olvasta a nemzetgyülés pénzügyi bizottságának üléséről szóló tudósitást, amelyből kiderült, hogy a nagyiejüek, a pénz urai, maga az állam is régóta 0·018-as koronával számol. Meg kell döbbenni ezen a jelenségen, amely keserü tövist hagy a kisember szivében, aki csak azt látta, hogy tébolyodottan tombolva emelkednek körülötte az árak és neki makacsul a szemébe vágták nap-nap után a zürichi kurzust: 0·03. Ám muljon el tőlünk a keserü emlék. Tul vagyunk ezen is. Ismét gazdagabbak vagyunk egy csalódással és most beszéljünk egy kicsit a jövőről. Ennek a jövőnek a gazdasági konszolidációt, a stabil koronát kell meghoznia. Meg kell hoznia a világparitásos árakat. Kállay miniszter ur mondja, a mezőgazdasági termékek árának emelkedni, minden egyébnek esnie kell. A többi árucikkek eshetnek, még mindig olyan drágák lesznek, hogy a kétkézi munkából, meg a szellemi munkából élők számára tovább is elérhetetlenek maradnak. A kenyér, hus, tojás, az élelem pedig tovább emelkedik. Pompásan ki van ez egyensulyozva, a kérdés csak az, hogy a munka után járó jövedelmeknél is bekalkulálták-e már a világparitást?

A stabilizálásnak

a városházán is meg kell éreztetnie hatását. Végének kell lenni a rendszertelenségnek, a kapkodásnak, a költségvetéssel való trivol játéknak, amely nem a tanács, hanem a megbizhatatlan pénzügyi viszonyok büne volt. Végének kell lenni az állapotnak, amikor az ember délben hazamenet azon gondolkozik, vajjon mennyivel emelték ma a gáznak, meg a villanynak az árát? Meg kell változnia a viszonyoknak és ha eljön az idő, amikor a feleséged pontosan be tudja majd osztani, hogy a hónap folyamán melyik papirbankóval melyik lyukat fogja betömni; ugyanakkor a főváros üzemeiben is végének kell lennie a bizonytalánságnak. Az üzemek jövedelmezőségének is ki kell alakulnia, mert ha nem, akkor el kell távolitani a vezetőket, akiknek tehetetlensége a napnál tényesebben beigazolódik. Kivánesian, nagyon kivánesian várjuk azt az időt, amikor egészen tisztán fogjuk látni, ki volt a viszonyok áldozata és ki volt tényleg tehetségtelen?

Talán nem is igaz,

talán csak álom az egész, hogy Wolff Károly nem áll a parancsnoki hidon, hogy a temperamentumos fogorvos nem csap az asztalra, hogy az ekrazitos városatya nem szól közbe, hogy a tiszteletreméltó kereskedősegéd nem kritizál országos nevü tényiakat, hogy a szabadkőmüves nagymester fia nem közvetit a világfelfogások között. Nincs rendjén, hogy a kerekképü fiskálisnak nincs módjában kecses kötéltáncát járni az összeférhetetlenség Niagaráján, hogy a virágkereskedő csendes ember lett, hogy... hogy... no igen, hogy valamennyien itt hagytak bennünket a kurzus nagyjai. Ők is ama poéták közé tartoznak azonban, akik a hideg földön is boldogan álmodnak. Rendületlenül kisznek a föltámadásban és valljuk meg, ma, ebben a pillanatban még vannak jogos reményeik. Hiszen a törvényjavaslatot, amely ma már a Ház asztalán fekszik, az ő szájukize szerint csinálták. Nekünk is valahogyan rosszul esnék, ha nem teljesednének az ő reményeik. Hát élet lenne a mi számunkra, ha velük nem enyeleghetnénk?

Döntő fordulat a városi politikában

Heinrich Ferenc passzivitásba-vonulásának rendkivüli jelentőséget tulajdonitanak Az ellenzék Rakovszky Iván belügyminiszter bukására számit

Abban az órában, amikor a *Fővárosi Hirlap* kiszedett oldalait a gépbe szokták emelni, kerül nyilvánosságra *Heinrich* Ferencnek az az elhatározása, hogy *a jelen viszonyok között nem vesz részt a fővárosi választásokban.*

A *Fővárosi Hirlap* álláspontjának a győzelmét jelenti ez, mert mi irtuk ezeken a hasábokon, hogy ismerjük *Heinrich* Ferenc egyéni kiválóságait, ismerjük politikai becsületességét és igy előre láttuk, hogy el kell határoznia magát a passzivitásra, mert nemcsak a demokratikus pártokat játszották ki, de *Heinrich Ferencet és politikai barátait is rutul becsapták.*

Olyan politikus, aki a saját reputációjára ad valamit, ezt az eljárást méltó felelet nélkül nem hagyhatja.

Tudjuk, hogy

Heinrich hetek óta mérlegelte teendőjét,

mig végre ugy döntött, ahogy döntenie egyedül lehetséges volt. Hetek óta hallgatott ő is és politikai barátai is visszavonultak a legsemmitmondóbb nyilatkozattól is. Azt kell mondanunk tehát, hogy Heinrich Ferenc a legteljesebb mérlegelés után megfontoltan határozta el magát a passzivitásra.

Mondanunk sem kell, hogy nem tulajdonitunk komolyabb jelentőséget Heinrich ama kijelentésének, hogy hiveinek elhatározásukban teljesen szabadkezet enged. Pártjának tagjai természetszerüen követni fogják vezérüket és szintén tartózkodni fognak attól, hogy szerepet vállaljanak a városi politikában. Szervezni pedig aligha lesz alkalmuk, mert — ha az eddigi kijelentések nem is lettek volna végső döntés eredményei — nem lehet benne kétség, hogy

Heinrich elhatározása összekovácsolja az egész liberális és demokratikus tábort, ha másra nem: az egyöntetü passzivitásra.

El sem lehet képzelni, hogy amikor a *kormányt-támogató Heinrich* Ferenc passzivitásba megy, ugyanakkor tartózkodnak ettől a radikális, de beszédes lépéstől a többi liberálisok, a demokraták és a szociáldemokraták, Wolfféknak tehát — ha a kormány az utolsó pillanatban meg nem gondolja magát — sikerülni fog egyedül megvivni a választási küzdelmet, olyat, ahol azonban majd *nagyon nagy szerepük lesz a fehér szavazólapoknak.*

Politikai körökben azonban Heinrich elhatározásának döntő jelentőséget tulajdonitanak, mert azt hiszik, hogy ennek a mérsékelt és éppenséggel nem elhamarkodott politikusnak ez a lépése gondolkodóba fogja ejteni gróf *Bethlen* István miniszterelnököt, aki nem vesztheti el Heinrich Ferencet, mert abban a pillanatban Gömbösék, Eckhardék és Lehnerék karjaiba hull.

Gróf Bethlennek — az ellenzék szerint —

ha sikerül is az utolsó pillanatban kormányát megmenteni, el kell ejtenie Rakovszky Iván belügyminisztert

és az uj belügyminiszternek uj választói javaslattal, uj intézkedésekkel és uj kormánybiztossal kell jönnie.

A francia kultuszminiszterium ajándéka

a Budapesti Városi Könyvtár egy esztendeje

Most jelent meg dr. Krammer Dezső könyvtárigazgató tartalmas jelentése a Budapesti Városi Könyvtár 1922-ik esztendejéről. Mi, akik csak a magasztalásnak hangján tudunk ennek a könyvtárnak nagyszerű, de ma indexre tett megteremtőire gondolni, meg tudjuk becsülni azt is, aki a meglevőt megőrzi. Ezt az érdemet nem lehet megtagadni Krammer Dezsőtől, aki szereti a könyvet, ért a könyvhöz és aki egész lelkesedéssel, egész odaadással dolgozik.

A mai gazdasági viszonyok mellett nem lehet sokat várni a könyvtárigazgatótól, mégis elérte Krammer Dezső azt, hogy az előző évinek száz százalékkal jobb könyvvásárlást tud felmutatni. A könyvtár gyarapodása tekintetében igen sokat jelent

a közel 1000 kötetből álló könyvtár, amelyet a francia kultuszminisztérium ajándékozott.

Ez a könyvtár modern francia szépirodalmi és tudományos müveket foglal magában. A francia kiadók különben felsőbb utasitást kaptak, hogy ingyen küldjenek könyveket a budapesti városi könyvtárnak. Ez a francia könyvtár teljesen különállóan a Királyi Pál-utcai fiókkönyvtárban nyert elhelyezést.

1922-ben 20.763 kötetnyi könyvvel szaporodott a könyvtár állománya,

ellentétben az előző év 11.400 kötetnyi szaporodásával. Ennek a huszezer kötetnek mintegy felét a központi könyvtár, másik felét pedig a fiókok kapták.

Érdekes képet kapunk a jelentésben nemcsak a könyvtárról, hanem az olvasókról is. Az olvasótermet ugyanis 29.020 olvasó látogatta. Helybeli olvasásra a raktárból 6500 olvasó 11.447 kötetet kért. Az olvasásra hazavitt 24.234 kötettel együtt a raktár forgalma 35.681 kötetet tett ki. Egy év alatt beiratkozott uj olvasók száma: 1169. Ezek között a legnagyobb százalékban főiskolai hallgatók (27.8%), köztisztviselők (21.8%), magánalkalmazottak (14.5%), tanszemélyzet (12.3%) és szabadfoglalkozásuak (11.8%) voltak. Az iparosok, kereskedők és müvészek szerepelnek a legkisebb százalék-számmal.

Nagyon érdekes, hogy az előző évivel szemben

kétszerannyi közgazdasági és háromszorannyi müvészettörténeti és irodalomtörténeti munkát kellett beszerezni.

A fiókkönyvtárak miatt azonban panasza van a könyvtárigazgatónak. Az alapvető baj itt az volt, hogy az egyes fiókkönyvtárakban az olvasók hirtelen megnövekedett számával távolról sem volt arányban a feldolgozott és behelyezendő uj könyvek száma. Azt az arányt és azt az iramot, hogy a normális viszonyok között lehetne és kellene a pótlásról gondoskodni: ebben az esztendőben nem lehetett megtartani.

Események

Az utolsó „ténykedés". Dr. Sipőcz Jenő polgármestert fölmentették főpolgármester-helyettesi állásától. Vártuk az utolsó „ténykedés"-t. És nem csalatkoztunk. Az utolsó ténykedés valóban kinevezés volt. Dr. Székács Béla kir. tanácsos és dr. Gyurmán Emil egyetemi magántanárok fővárosi kórházi főorvosok voltak. Haláluk után megüresedett az állásuk. Az utolsó akták között, amelyeket Sipőcz Jenő dr. főpolgármester-helyettes aláirt, ott volt a két nagynevü orvos utódának kinevezése is. Az utódok nem egetverő talentumok, de feltétlenül „megbizható" elemek. Az egyik dr. Kern Tibor, a másik dr. Torday Árpád. Nagy gondolatokkal egyik sem vitte előre az orvostudományt, bár mind a kettőről meg kell állapitani, hogy szorgalmas belgyógyászok. Akadt volna nagyobb tehetség is, akit meg lehetett volna nyerni a fővárosi állás betöltésére; de Kern dr.-t meg kellett szabaditani a Bálint-klinika fertőzően liberális légköréből, ahol valósággal buskomorrá lett, Torday dr. viszont egészen rászolgált, hogy a Csilléry rezsim elismerését fejezze ki előtte. Ezek azonban igen szürke tények amellett, hogy sem Torday, sem Kern nem kerülnek a megüresedett kórházigazgatói állásokba. A Rókus-kórház, illetve az Uj Szent János kórház igazgatója Ritook Zsigmond, illetve Szinnyey József lesznek, akik a kurzus szempontjából sokkal nagyobb szolgálatokat tettek, mint a most kinevezett főorvosok.

A tanügyi ügyosztály a kilencórai iskolai kezdés ellen. A paedagógusok már évek óta sürgetik annak a valóban sürgős és szükséges reformnak keresztülvitelét, hogy az elemi iskolákban és a középiskolák alsóbb osztályaiban ne reggel nyolc órakor kezdjék a tanitást a téli hónapokban, hanem kilenc órakor. A főváros közoktatási ügyosztálya évek óta tárgyal erről a kérdésről, azonban még mindig nem birtak eredményre jutni; apró gyerekek koromsötétben kelnek fel és tizfokos hidegben bandukolnak álmosan az iskola felé. A legutóbbi napokban végre megbeszélést tartottak a városházán erről a kérdésről és erre a megbeszélésre meghivták az ügyosztály saját külön házi pedagógusát is. Az eszmecsere azzal a meglepő eredménnyel végződött, hogy a kilencórai iskolakezdés ellen foglaltak állást, még pedig azzal az egészen különös indokolással, hogy a tanitás kilencórai kezdése főként a környékről bejáró tanulóknak az érdeke, már pedig a községi iskolákat elsősorban a budapesti gyermekek számára tartják fenn. Az értekezleten még azt az aggályukat is kifejezték, hogy a környékbeli gyermekek erkölcseinek egyenesen ártani fog, ha egy órával később kezdődik a tanitás, mert ugyanazzal a vonattal jönnének be Budapestre, mint eddig és szabadon maradt egy órájuk alatt csavarognának.

A Révai-lexikon új kötete. A Révai-lexikon 16-ik kötete most jelent meg. A könyvkiadás mai sulyos viszonyai között imponálóan nagy teljesitményt jelent és a kiadók nem közönséges áldozatkészségéről tanuskodik ez a hatalmas kötet, amely Racine—Sodoma szavak között lévő címszókat hozza. A kor legmaibb szinvonalán álló szövegben 84 ábra van, továbbá 3 szövegmelléklet és 38 kép. Ez az uj kötet méltán sorakozik a régiekhez. A legkiválóbb szakemberek irták az egyes címszók alá a beható ismertetéseket s igy a tudás valóságos tárháza ez a könyv. A radioktivitásról, a repülőgépről, a Röntgen-sugarakról, a Ruhr-vidékről s más ehhez hasonló aktuális témákról való közleményei egyenesen nélkülözhetetlenné teszik a nagyszabásu munkát a müvelt ember számára.

SZÓRAKOZÁS

A „Mézeskalács" 25-ödször. Emőd Tamás—Szirmai Albert diadalmas sikerü daljátéka a „Mézeskalács", melynek minden előadására elővételben keltek el az összes jegyek, szerdán 25-ödször kerül szinre a Király-Szinházban. A kitünő darabot természetesen a hét minden napján megismétlik. Petrass Sári, Honthy Hanna, Rátkai, Kiss Ferenc, illetve Gózon Gyula, T. Halmy Margit, Latabár, Simon Marcsa, Ihász és Szegheő fölléptével. Vasárnap délután a „János vitéz" kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

„A vörös malom" előadásai a héten is folytatódnak a Magyar Szinházban. Molnár Ferenc szinjátékát minden este, valamint vasárnap délután is a bemutató kitünő szereplői játsszák, élükön Darvas Lilivel és Somlaival. A délutáni előadások 3 órakor kezdődnek és mérsékelt helyáruak.

A Vigszinház hetének irodalmi és müvészi eseménye a „Szabóky Zsigmond Rafael"-nek, Szomory Dezső uj szinművének szombati bemutatója lesz. A hét többi estéjén pedig a „Szabóky Zsigmond Rafael" bemutatójáig — kivételesen fél 9 órai kezdettel — megismétlik a kabarét, amelynek eddigi előadásaira utolsó helyig elővételben kelt el minden jegy. Vasárnap délelőtt Paul Ernst-matiné, délután pedig a kabaré-müsor kerül szinre.

A Fővárosi Operettszinház e hetét is egymagában a Pompadour, Fall Leó szenzációs operettje tölti be. Vasárnap délután a Három grácia, Lehár páratlan sikerü revüoperettjét játsszák.

Vigjáték, bohózat és tragédia váltakozik a Belvárosi Szinház e heti müsorán. Szerdán, szombaton és vasárnap este George Feydeau „Nem csalom meg az uramat" cimü mulatságos vigjátéka kerül szinre Csortossal, Z. Molnárral, Kabossal, Titkos Ilonával, Németh Juliskával és Tóth Böskével a főszerepekben. Pénteken Wedekind megrázó tragédiáját, a „Tavasz ébredését"-t adják. Vasárnap délután Zilahy Lajos bohózata, „A jégcsap" kerül szinre három órakor, mérsékelt helyárakkal.

Szombaton mutatja be a Blaha Lujza-Szinház Strausz Oszkár „A balga szüz" cimü operettjét, melynek előadása és kiállitása ujból nagy sikert igér a fővárosi közönség kedvelt szinházának. A szinház nagy aparátussal készül a bemutatóra, a zenekart és a kórust kibővitette és az ujdonságban a szinház java erőit lépteti fel: Somogyi Nusit, Harmath Hildát, Rozsnyai Ilonát, Dobrovits Mártát, Lászlót, Tamást, Szirmait, Dénest, Tihanyit, Boross Lászlót, Rottot. Az ujdonságot másnap, vasárnap este megismétlik. A bemutatóra, valamint a második előadásra mától kezdve árusitja a pénztár a jegyeket. A bemutatóig minden este a „Rózsalány" előadásait ismétlik. Vasárnap délután Rajna—Cobor romantikus operettjét, a „Szépasszony kocsisá"-t játsszák három órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Kamarában Steinach tanár világhirü filmje a megfiatalitás problémájáról, csak nőknek fél 4 és háromnegyed 7 órakor, csak férfiaknak 5, fél 9 és 10 órakor. Pénteken először a Star nagy monopolfilmje Castillai véreb (Szivek hóhéra) a szezon legnagyobb filmje, az amerikai Paramount-gyár Párisban készült hatalmas attrakciója. Főszerepelt játszszák a madridi Nemzeti-Szinház müvésznője: Raquel Meller és a legszebb amerikai moziszinész: William Elliot.

A nagysikerü decemberi müsor utolsóelőtti hete az Andrássy-uti-Szinházban, ahol minden este megismétlik az Aljas gazember, Guszti, Francia Betlehem, Napi hirek, A vezér, A gilt-egylet, Fiú lesz, vagy leány cimü nagysikerü darabok, tréfák és nagyhatásu magánszámok előadását. Ugyanezt a müsort játsszák vasárnap is, fél 4 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

VI., Terézkörut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
Világkülönlegesség!
AKÁR AZ EMBEREK...!
Embertelen történet 3 felvonásban, a mozgókéművészet egyedülálló müve! — A Corvin filmgyár monopóliuma!
KONKURRENCIA!
Wallace Reid és Theodore Fichards bravurfilmje 6 felv.
AKI MÁSNAK ASSZONYT AD!
amerikai vigjáték Willy Roggers-el.
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

ABADIE
valódi francia szivarka-papir

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

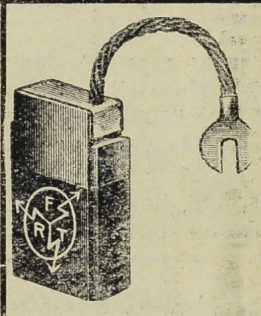

FARKASVÖLGYI-félé
Villamossági és Műszaki Rt.
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
Gyár: VII., Kövér Lajos-u. 26.
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12. Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
TELEFON: 74-16, 74-17, 98-58, 114-65.
Gyártmányai: »Nicholson-Lietzenmayer«-féle szabadalm. fekvő **Diesel-motorok,** »Luther-Münzel« rendszerü **szivógázmotorok,** preciziós **gőzgépek,** modern tüz- és vizcsöves **gőzkazánok,** viztisztitó készülékek, tel es **hütő-jéggyári** és **vágóhidi** berendezések, **turbina** és **körforgószivattyuk, vashidak** és tetőszerkezetek, szegecselt tartók és oszlopok, emelőgépek és **daruk, vasuti kocsik** (waggonok), mindennemü gép- és épitkezési vasöntvények, **gazdasági gépek,** gőzcséplő-készletek, vetőgépek, »Ásványi«-féle kukoricaszártépők.

VI., Revai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és **Steinhardt** felléptével Az uj januári müsor.
Az éjjeli portás és **Der Spitzer und sein Kind.**
Kezdete pontban **8** órakor.

VILÁGHIRÜ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN

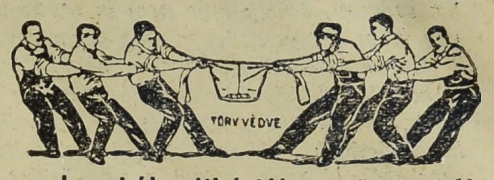

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

ŐRI ZOLTÁN

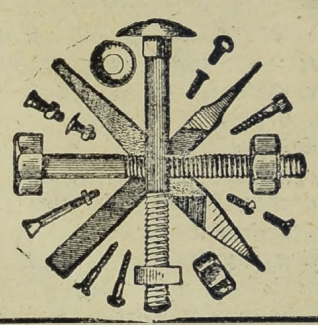

Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

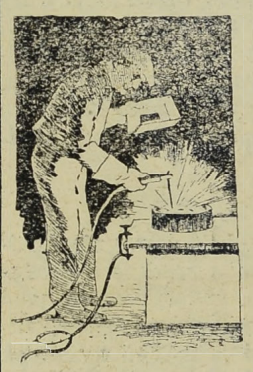

Törött géprészek, repedt vagy kimart kazánok
elektromos és autogén-hegesztése.
Uj berendezések gyártása! — Felinket az uj eljárá ra betanitjuk.
LAKOS ÉS SZÉKELY GÉPGYÁR
Budapest, VI., Béke-tér 3.
Telefon: 80-87. és 132-18.

INGATLAN-, ÉPITŐ- ÉS FAIPARI RÉSZV.-TÁRS. ÉPITŐIPARI CONCERN
Központi iroda: Budapest, IV., Párisi-utca 1.
TELEFON: 161—03. SÜRGÖNYCIM: „INGÉFA"
A „Sulner és Friedrich" cég tulajdonosa
Épitési vállalat. — Lakóházak, gyárak épitése és berendezése. — Családi házak épitése saját telkein és azok eladása. — Speciális ács-, asztalos- és lakatosmühelyek. — Csarnoktetők. — Létraállványkölcsönző-osztály. — Engros és tranzitó fakereskedés. — Vasbeton keritésoszlop- és válaszfallapgyár.
Központi telep és gyáriroda: Budapest, V., Párkány-u. 1418.
Telefon 169-98.
A concernhez tartozó vállalatok: Szénatéri Bérházépitő Részvénytársaság. Borszéky Frigyes Magyar Kerámiai Müvek Részv.-Társ. Calória, Angolvascső és Radiatorgyár Részvénytársaság.

ENGEL KÁROLY

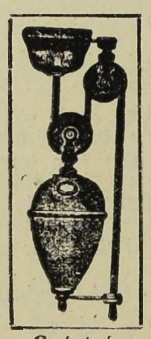

elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**

Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Műszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"

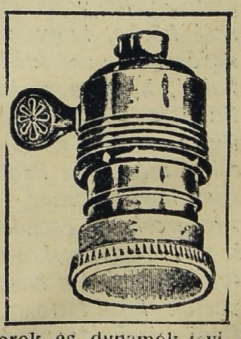

Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcsavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szállitok: elektromotorokat és dynamokat, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. Szénkeféket minden méretben és minőségben, ugyszintén fémszövet vagy lemezkefeket.
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamut- vagy selyemszigetelésü dynamóhuzalokat minden méretben, varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet és diagonális szövésü köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket, eredeti vulcanfibre-lemez, illetve rudakat minden méretben, szigetelőlakkokat stb.
Állandóan raktáron tartok fő- és fütőkészülékeket minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Ára 400 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 január 16 — 3. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 20.000 korona. Félévre 10.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Nem aggódunk

Zilahi Kiss Jenő sorsa miatt és nem vagyunk hajlandók beállani az esetleg tapsolók sorába, akik nagyon kevesen lehetnek. Mert kik tapsolnának és miért? Legföljebb a fajvédők, az ébredők, a fascisták, vagy ki tudja, hogy hivják azt a világnézetet, vagy politikai irányt, amelyet Zilahi Kiss alpolgármester képvisel. Csak nekik van okuk az örvendezésre, mert abban a hitben tehetik majd ezt, hogy az alpolgármester urat ez a fegyelmi vizsgálat fogja lovaggá ütni és a felfüggesztés révén még martir-koszorut is sikerül majd tiszteletreméltó koponyájára helyezni.

A wolffi tábor majd műharaggal rázza az ökét, hogy „megint" megsértették a főváros autonómiáját, amelyet pedig senki jobban el nem alkudott, mint a kurzus a Dömötör-féle novella megalkotásánál és egyebütt. Előre is vissza kell utasitani azonban ezt a föltevést, mintha itt az autonomiába való beavatkozás történt volna. Csak hogy a legutóbbi példára hivatkozzunk: Komoróczy szatmári alispánt is felfüggesztették, amikor a „kilencágu tetüfészek" széplelkü költőjét végighallgatta. Pedig a vármegyének is van autonomiája és Komoróczy csak a kötelességteljesitést mulasztotta el akkor, amikor Kiss Jenő alpolgármester ur magára vállalta a hirhedt ébredőplakát szerzőségét, megirigyelte a Lehnerek dicsőségét és a Nép borgőzös hangját.

Ok és alap tehát bőségesen van a fegyelmi vizsgálatra, sőt a fölfüggesztésre is. Csak arra szeretnénk választ kapni, hogy miért történt mindez ilyen későn? Kiss Jenő alpolgármester urnak meg kellett várnia a kurzus ötödik esztendejét, amig végre egy szalmaszálban megbotlik. Csodálatosképen most egyszerre érdeklődni kezdenek becses személye iránt magasabb helyeken is. Pedig régen lett volna már ok arra és pedig igen sok ok, hogy ennek a kurzuskiválóságnak cselekedeteit, diadalmas karrierjét, amely még a magyar viszonyok között is kivételes, egy kicsit szemügyre vegyék. Vádolni kell nemcsak a Wekerle-kormányt, de a Károlyi-kormányt is, hogy miért nem inditottak fegyelmi vizsgálatot Zilahi Kiss Jenő ellen ama bizonyos forradalom előtti levél miatt, amely messze tulszárnyalta az időt és az októberi programm radikalizmusát. Vádolni kell a kommün utáni kormányokat, hogy miért nem érdeklődtek az iránt, hogy miként működik a városházán a tanügyi nyaktiló? Nem védekezhetnek azzal, hogy nem hallottak az eseményekről, hiszen a sajtó naponta siratta el az exisztenciák hullahegyeit, amelyeket fájdalom, megindultság nélkül hordtak ki a városházáról.

De kérdezzük: miért nem akadt egyetlen kormány sem, amely kiváncsi lett volna Zilahi Kiss alpolgármester ur szónoki remekeire. Csak most kezdenek érdeklődni, amikor nem zsidó vallásu tanitók exisztenciájáról, nem gyermek-lelkek veszedelméről, hanem egy miniszter urnak kényes és feltétlenül tiszteletreméltó becsületéről van szó. Egészen komikusnak tünik fel előttünk, hogy sziklákat és gerendákat táncolva ugrott át a fürge alpolgármester, amikor most egy szalmaszálban is megbotlik. Megbotlik, de ismét sértetlenül fog talpraállani a Sörház-utca mámoritó tapsai között. Vagy kétségbe lehet-e vonni, hogy Zilahi Kiss Jenő hazafias felbuzdulásában irta alá az ébredő plakátért vállalt felelősséget? A Sörház-utcában legalább azt hiszik, hogy ebben a csatában megbukhatik Klebelsberg, a volt belügyminiszter, Rakovszky, a jelenlegi belügyminiszter, Terstyánszky, a kormánybiztos, vagy akár maga a Bethlen-kormány is, de Zilahi Kiss Jenőnek sértetlenül kell kikerülni az ütközetből.

Ulaint lecsukták, Héjjas Ivántól a rendőrségen veszik ki a becsületszót, de Zilahi Kiss Jenőhöz nincs joga senkinek hozzányulni. Az ő személyét mi szentnek és sérthetetlennek tartjuk, mert ő maga a kurzus igazi megszemélyesitője. Az ő szellemi nagysága fényesitette be a kurzus egét, az ő hazafias felbuzdulása lángolt a kurzus tettekben gazdag hőseiben és az ő nemesszivüsége, humánus érzése, emberszeretete tette meleggé és meghitté a kurzus öt esztendejét. Tiltakoznunk kell ellene, hogy az ilyen nagy férfiunak akár a hajaszála is meggörbüljön.

Nagyhatalom volt eddig a kurzusnak eme tüneményes vezéregyénisége. Hiszen a főváros közgyülésének egyharmadrésze tette le a mandátumát az ő alpolgármesterré való megválasztása miatt. És Wolff Károly kivételes bölcsesége inkább engedte a közgyülés egyharmadrészét, akik a főváros lakosságának nagyobb felét képviselték, kivonulni a közgyülési teremből, semhogy ebből a negyvenkét éves fiatalemberből ne csináljanak alpolgármestert. Lelkes, kiváló ujságirók, akiknek még soha sem jutott ki az igazságszolgáltatás sujtó kezéből, most hosszu hónapokra terjedő szabadságvesztéssel sujtottan várják, hogy megnyiljon előttük a börtönajtó. És Budapest törvényhatósági bizottságának egyharmadrésze várja, mikor ültetik már őket a vádlottak padjára.

Mindez miért?

Mert nyiltan, férfiasan, óvatosság és kertelés nélkül adtak hangot annak a közvéleménynek, amely Zilahi Kiss Jenővel szemben megnyilatkozott.

Ime most Zilahi Kiss Jenő maga sietett bebizonyitani, hogy a közhangulat sem ok nélkül viseltetik animozitással az ő személyével szemben. Megmutatta olyan pregnansan, hogy ma már a kormány is felébredt: ez nem mehet tovább igy.

Ám várjuk meg a végét. Mert az nevet igazán, aki utoljára nevet.

Beszámolót kérünk az üzemek vagyonáról és ügykezeléséről

Terstyánszky Kálmán kormánybiztos úr figyelmébe!

A Fővárosi Hirlap számára irta: Ereky Károly

A „Fővárosi Hirlap"-ban több izben kritika tárgyává tettem Wolff Károly és társainak politikáját. A Fővárosi Hirlap hasábjain soroltam fel több cikkben azokat a tényeket, amelyek igazolják, hogy

Wolff Károly és társai, akik közgazdasági analfabéták,

nem hivatottak a főváros ügyeinek vezetésére. Wolff Károly a közgyülésen megemlékezett ezekről a cikkekről és gunyosan azt mondotta, hogy a Fővárosi Hirlap azért haragszik Wolffra, mert — a városháza puha fészkéből a kapu alá tették. Jellemző Wolff Károlyra, hogy egy elvi harcban ilyen személyeskedő és hangulatkeltő motivummal akarja a közgyülést félrevezetni. Mintha Wolff Károlyt kritizálni csak személyes bosszuból lehetne, mintha egyáltalában nem volna ténybeli ok arra, hogy őt valaki támadjal? Ez az ő hangulatkeltő beállitása, amikor sanda mészáros módjára ugy tünteti fel a fájó kritikát, mintha a Fővárosi Hirlap csak azért adna alkalmat arra, hogy a hasábjain én ő ellene irhassak, mert a puha fészekből kiesett. A szerkesztőség megadta már a kellő választ Wolff Károlynak, ugy hogy ezzel a kérdéssel én csak azért foglalkozom, mert ismét rá kell mutatnom ennek a politikusnak mentalitására és jellemére.

Még egy dolgot szükséges szóvátenni, amely az alvezér, Ernszt Sándor müködését helyezi megfelelő világitásba.

Ernszt Sándor nemzetgyülési képviselő és volt fővárosi bizottsági tag ugyanis azt a kijelentést tette, hogy a főváros pénzügyei azért állnak jobban, mint az állam pénzügyei, mert a Keresztény Községi Pártnak fővárosi pénzügyi politikája jobb volt, mint az országos pénzügyi politika

és ha a többségi párt ugy vezette volna a főváros pénzügyeit, mint ahogy az ország pénzügyeit irányitották, akkor a főváros ma nem állna olyan jól, mint ahogy áll.

Nem akartam hinni szemeimnek, mikor Ernszt prelátus urnak ezt a kijelentését olvastam. A keresztény többségi párt és Ernszt prelátus ur ugyanis a főváros pénzügyeit abszolute nem irányitották és

a főváros pénzügyei anarchisztikusan, önmaguktól fejlődtek abban a szerencsétlen irányban, amelybe belejutottak,

éppen mert a Keresztény Községi Párt tudatlansága képtelen volt a főváros pénzügyi politikáját helyesen irányitani. Ernszt prelátus ur sohasem foglalkozott a főváros pénzügyeivel aktive, hanem csupán tanácskozásokon vett részt, amelyeknek határozatai egyáltalában jelentéktelenek voltak, mig ezzel szemben az országos pénzügyi politikáért személyesen felelőssé tehető ő is, mert hiszen éveken keresztül tagja volt az Országos Pénzügyi Tanácsnak és személyesen felelős azért az országos pénzügyi politikáért, amelyről a fővárosi közgyülési teremben olyan lesujtó kritikát mondott.

Ha igy együtt látjuk Wolff Károlyt és Ernszt Sándort, mint pénzügyi és közgazdasági vezérpolitikusokat, akkor megfagy az emberben a vér, mert érzi, hogy ezek a politikusok, ha jóhiszemüen is, de tudatlanságukban a falnak viszik az ország és a főváros szekerét. Méltányolom azt, mikor Wolff és Ernszt urak felteszik önmagukról, hogy ők a világ legnagyobb tudósai éppugy, mint az a cipészlegény, aki vasárnap délután a „Köpködő"-ben kifejtvén külpolitikai nézeteit, körülnéz barátai között és megelégedetten elgondolja magában, hogy ő milyen nagy külügyi politikus. Hasonlóan Wolff és Ernszt urak is elképzelik, hogy a közgazdasági és pénzügyi politikához értenek és mikor a keresztény többségi párti körükben elmondják nézeteiket, csak ugy, mint az a bizonyos cipészsegéd, ők is nagy pénzügyi kapacitásoknak érezhetik magukat. A fájdalmas ebben azonban az, hogy

a főváros lakossága csak nagy szenvedések és a nép nyomorának fokozódása után jön tudatára annak, hogy ezek a szerencsétlen politikusok abszolute nem értik az ország és a főváros sorsát közgazdasági kérdésekben irányitani.

Wolff Károly megakadályozta azt a törekvésemet, hogy a főváros törvényhatósági bizottsága a közüzemekkel foglalkozhassék. Dacára annak, hogy a közgyülés elfogadta azt a javaslatomat, hogy a tanács az összes vagyonáról és jövedelmezőségéről tartozik elszámolást adni. Wolff Károly felmentette a tanácsot ezen kötelezettsége alól, illetőleg soha egy lépést nem tett azért, hogy a tanács e közgyülési határozatot végrehajtsa, mert hiszen — ez az én javaslatom volt és nem az övé. Most azonban, amikor már Wolff

nincs többé a városházán és csak összeköttetései révén tud fenntartani kapcsolatot a városházával, mint hivatalos hatósággal, most mindent elfogunk követni, hogy a kormánybiztos a közgyülésnek fentemlitett határozatát a tanáccsal végrehajtassa. Ha Wolff Károly nem kért elszámolást abban az időben, amig ő volt a többség vezére, ez

nem menti fel a tanácsot kötelezettsége alól, hogy a székesfőváros közönsége érdekében az üzemek vagyonáról és ügykezeléséről elszámoljon.

Egyébként a pénzügyminiszter ur a belügyminiszter urral egyetértőleg a városok és községek háztartásáról megszerkesztett törvényjavaslatában kimondja azt, hogy a háztartási költségvetésben bent nem foglalt üzemekről és vállalkozásokról is el kell számolni és most, a kormánybiztos idején, mikor Wolff Károly ur nem tudja többé fedezni a tanácsnak az amerikázását, ezeknek az elszámolásoknak is el kell készülniök.

Ha a kormánybiztos ur kiadja a rendeletet, hogy az 1923. évi január 10-iki rendes közgyülésen hozott határozatnak megfelelően a tanács tartozik az összes üzemekről az előirt vagyonleltárt, üzemstatisztikát és elszámolást elkésziteni,

akkor nem lehet többé arra hivatkozni, hogy nyugodtan meg lehet feledkezni az elszámolásról, mert — Ereky és Wolff nincsenek jóviszonyban, tehát az elszámolást nem kell megcsinálni. Budapest székesfőváros közönsége a kormánybiztos intézkedése folytán meg fogja kapni azokat a várva várt elszámolásokat, amelyek nem voltak sürgősek — Wolff Károlynak.

Terstyánszky kormánybiztos ugyan azzal a szándékkal ment a városházára, hogy ott előkészíti a talajt a következő közgyülés számára, de ez nem jelenti azt, hogy a közgyülési határozatok negligálását eltürje és mint a főváros háztartásának amugy is hivatalos ellenőre, tovább is szemet hunyjon a visszás állapoton, hogy a tanács a főváros üzemeivel tovább is gazda nélkül sáfárkodjék.

Az ellenzék mégis résztvesz a választásokon

A passzivitás hátrányai — Nem akarják kiszolgáltatni a városházát az álellenzéknek

Két hét előtt a Központi Demokrata Körben politikai vacsora volt, amelyen részt vett Vázsonyi Vilmos és Rassay Károly is és több demokratikus gondolkodásu polgári politikuson kivül ott voltak a szociáldemokraták is. A vacsorán fölvetődött és erőteljesen hóditott az a gondolat, hogy a Rakovszky Iván-féle reakciós választói javaslatra más felelet nem lehet, mint az, hogy a demokratikus pártok passzivitásba vonulnak és nem vesznek részt a budapesti községi választásokon. Ezek a nyilatkozatok erőteljes visszhangot keltettek és olyan formán kezdett kibontakozni a hangulat, hogy immár

a demokratikus pártok választási passzivitását teljes joggal lehetett befejezett ténynek tekinteni.

Közben döntő fordulatként jelentkezett az a hir, hogy Heinrich Ferenc is hasonlóképen gondolkodik és ő sem hajlandó passzivitásba vonulni. Plauzibilisnek látszott ez a hir, mert éppen Heinrichék voltak azok, akik leginkább csalatkoztak a kormány igéretében. A kormány állandóan velük tárgyalt, akceptálta minden kivánságukat és ugy tüntette fel a dolgot, mintha teljesen egyetértene a Heinrichék által forszirozott választójogi tervezettel. Amikor azután döntésre került a sor, a legnagyobb meglepetéssel látták Heinrichék, hogy minden oldalról kijátszották őket. Heinrich Ferenc ujesztendei beszéde is meglehetősen harcias hangu volt és igy természetesen hitelre talált a hir, hogy a volt kereskedelmi miniszter is passzivitást fogad. A szenzáció, amely pedig taktikai szempontból is igen hasznos lett volna, huszonnégy óra alatt összeomlott: Heinrich Ferenc kijelentette, hogy nem megy passzivitásba.

A mérsékelt liberálisok vezére mindazonáltal továbbra is nagyon keserü hangulatban van és nem lehetetlen, hogy a parlamentben is részt vesz majd abban a harcban, amelyet az ellenzék Rakovszky Iván törvényjavaslata ellen folytatni kiván.

Közben

a demokraták, Rassayék és a szociáldemokraták is revizió alá vették véleményüket,

amelyet a passzivitás gondolatával szemben alkottak. Nevezetesebb, feltünőbb tanácskozások nem voltak, csak beszélgetéseken, diskurzusokban alakult ki az a nézet, hogy nagyon meg kell gondolni, vajjon nem nagyon veszedelmes fegyvert jelent-e a passzivitás.

Az ellenzék előtt keserü példa áll és ez az, hogy Wolffék kidobták őket a bizottságokból és a mélyen tisztelt többségi párt annál jobban érezte magát a „puha, meleg fészekben." Aztán amikor Zilahi Kisst megválasztották alpolgármesternek, az egész ellenzék lemondott mandátumáról. Wolffék megint a markukba nevettek és mintha semmi sem történt volna, boldogan játszották tovább a parlamentesdit Szilágyi Károly ur vendégfelléptével.

Egyszóval ugy találták a demokratikus pártok, hogy

a passzivitás nem lehet ott eredményes fegyver, ahol a parlamentárizmus elvének fittyethányó ellenféllel állanak szemben.

Hiszen az elmult többség olyan társaság, amely kérkedni szokott azzal, hogy a parlamentárizmust elavuló intézménynek tartja és amely nyiltan szokta dicsőiteni a diktaturát. Ezek a magyar álfasciszták boldogan vennék, ha az ellenzék távolmaradna a választásoktól. Majd gondoskodnának ők ellenzékről, amely nem kritizálná, hanem tömjénezné Wolff Károlyt, Petrovácsot, Bohn Józsefet és Czigány brigadérost.

Van azonban más veszedelem is. Ez azonban nem Wolffék felől fenyeget, hanem éppen a liberális oldalról. A demokratikus pártok ugyanis keserü tapasztalatokra hivatkoznak és azt mondják, hogy ha a liberális és demokratikus ellenzék távol marad is a választásoktól,

mindig akadhatnak ál-liberálisok és ál-demokraták,

akik néhányan be tudnának kerülni a közgyülésbe mert a tömegeket, amelyek el vannak keseredve Wolffék ellen, nem lehetne kellő módon felvilágositani, vagy meggyőzni annak szükségességéről, hogy az ellenzék a választásoktól való távolmaradással tüntessen. Igen sokan lennének, akik ugy gondolkodnak, hogy nem árt Wolffék nyugodt emésztését megzavarni, még akkor sem, ha azt szeliditett álellenzék cselekedné is. Nemcsak egyeseknek álellenzéki hajlamaitól kell tartani, de akadhat olyan liberális jelszavakat hangoztató párt is, amely megbontja a liberális frontot, amint azt a nemzetgyülési választásokon a Gazdaságpolitikai Pártról mondották a demokraták.

Több vacsorán is megnyilatkozott időközben a demokratikus polgárság és mindenütt szinte egyhanguan követelték, hogy az ellenzék vegyen részt a választásokon, mert a polgárság és munkásság elkeseredése nem hajlandó tovább türni Wolffék gyülölt uralmát. Igy többek között a Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör csütörtök esti vacsoráján Zuckermann Dezső volt fővárosi bizottsági tag mondott erőteljes beszédet, amelyben határozottan követelte, hogy a demokratikus pártok minden körülmények között vegyék fel a választási harcot. A hangulat teljesen e felfogás mellett nyilatkozott meg és hasonlóképen az aktivitás mellett foglalt állást a vacsorán szintén jelen volt dr. Bródy Ernő volt nemzetgyülési képviselő, valamint Farkas István szociáldemokrata nemzetgyülési képviselő is.

A demokratikus ellenzék tehát — és ezt nemcsak ezekből a jelenségekből következtetjük, hanem pozitiv értesüléseink is vannak — megváltoztatta nézetét. E szerint

a demokraták és szociáldemokraták csak ugy részt vesznek a községi választásokban, mint a liberálisok; de a legelkeseredettebb harcot indítják meg a Rakovszky-féle retrográd javaslat ellen a nemzetgyülésen.

A javaslat ebben a formájában nem lehet törvény. Ennek a javaslatnak meg kell bukniok s ha ezt a célt másként el nem lehet érni, az ellenzék nem riadna vissza a legszélsőbb obstrukciós eszközöktől sem. Hisszük, hogy a nagy harcban Heinrich Ferencre és elvbarátaira is lehet számitani.

A legfőbb kifogások, amelyek felmerültek a javaslat ellen, körülbelül ismeretesek. Rakovszky törvénytervezetéből csak akkor lehet törvény, ha

elejti az örökös, kinevezett tagok intézményét; ha elejti a hatóság előtt való ajánlóiv aláirást,

legfőként pedig azt, hogy az aláirásokat leszavazottaknak kell tekinteni;

ha enyhiti a hat esztendős domicilium ot.

E feltételek nélkül tárgyalni sem lehet az ellenzékkel. Ha ezeknek a sérelmes intézkedéseknek elejtése megtörtént, akkor létrejöhet a jelentéktelenebb kifogások körül egy kompromisszum. Hir szerint a belügyminiszter ragaszkodik eredeti javaslatához, az ellenzéken azonban azt mondják, hogy ebben az esetben a belügyminiszter-válság kikerülhetetlen.

APOLLÓ-SZINPAD
FORRAI RÓZSI és SARKADI ALADÁR VENDÉGFELLÉPTÉVEL
PFEFFERNÉ ÉS TSA
SZÖKE SZAKÁLL FELLÉPTÉVEL
VIII. ALBERT

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
csakis Károly-körut 24. sz.
Ehó 14-én kezdődő 14 napos leltáriocasióját ajánlja n. b. vevőközönsége figyelmébe
Gyapjukelme duplaszéles ... 29.900 K
Csikos divatkelme, tiszta gyapju ... 36.000 K
Legdivatosabb csikos velourkelme ... 78.500 K
Férfi strapakelme jó minőségü ... 38.000 K
Tiszta gyapju ferfiszövet ... 57.000 K
Double raglankelme ... 57.500 K
Georgette divatszinekben ... 63.000 K
Creppe de chine divatszinekben ... 75.000 K
Mosó v il fe tétlen s intartó, remek kimintázás ... 8.375 K
Sima és szines ingzefirek, megbizható minőség ... 8.750 K
Grenadinok farsangi szinekben ... 5.750 K
Himzett grenadinok, farsangi divatszinekben, 110 cm. széles ... 14.775 K
Kelengyevászon ... 7.850 K
Nadragköpper ... 11.950 K
Batisztsiffon ... 11.500 K
Lepedővászon teljes szélességében, bőrrós ... 17.500 K
Paplanlepedő vászon, 180 cm. széles 19.500 K
Nagy választék menyasszonyi kelengyékben, damaszt és tiszta lenruhákban, törülközőkben, kanavász és finom ingzefirekben.
A felhalmozódott maradékokat olcsón árusitom.

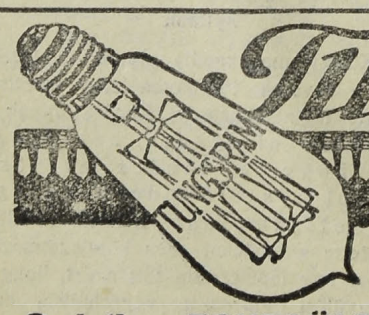

Tungsram-Drótlámpa
húzott dróttal elpusztíthatatlan.
Gyártja: EGYESÜLT IZZÓLÁMPA ÉS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG UJPEST.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Kórképek

***

B. Sz. K. R. T.

Irja: Marcial

A kimutatások szerint, ha jól emlékszem, az elmult esztendőben harmincmillió emberrel kevesebbet szállitottak a Budapest utcáin nyargalászó, illetőleg ácsorgó villamosvasutak, mint 1922-ben. Budapest lakossága ez idő alatt nem lett kevesebb és a távolságok nem lettek kisebbek. Ez a harmincmillió utas leszorult a kocsikról a viteldijak folytonos emelése következtében. Minden egyes emelés után üresebbek lettek a villamosok és a vezetőség minden alkalommal dicsekedve konstatálta, hogy azért a bevételek nem csökkentek, mert a fölemelt viteldij pótolta az utasok kiszorulását. És ebben ők a tarifaemelés sikerét látták. Tökéletesen beleestek abba a felfogásba, hogy a villamos valami adott dolog, aminek élnie kell, tekintet nélkül a célra, amelynek érdekében létesült. Eredetileg persze nem igy volt. Eredetileg adva volt a város és annak a lakossága, amely valamiféle közlekedési eszközön óhajtotta megtenni a városban lévő nagy távolságokat. És ez a szükséglet megteremtette a közuti közlekedési vállalatokat. Jött a vállalat és engedélyt kért, hogy ő sineket fektessen le Budapest utcáin, amelyeken eleinte lóerővel, később villamossággal vontatott kocsikat járat. E nagyértékü privilégium fejében kifogástalanul igérte kielégiteni a lakosságnak azt a szükségletét, amelyből az ő létezése keletkezett. És hogy ezt az igéretét és kötelezettségét valóban kifogástalanul teljesitse is, erről megfelelő gondoskodás történt. Folyton ujabb és ujabb vonalakat kellett épitenie olyan irányokban is, ahol a település gyér volta miatt egyelőre nem volt kifizetős a kocsik járatása. A menetrendet ugy kellett összeállitani, hogy a forgalom igényei kielégitést nyerjenek és ezt a menetrendet pontosan be kellett tartani. A viteldijak megállapitásánál a legminuciózusabb számitások vétettek alapul és egy filiér miatt évekig tartó alkudozások folytak az illetékes hatóságokkal.

A hatóságokat pedig a közvélemény ellenőrizte, ha esetleg ellanyhult volna a figyelmük, vagy a szigoruságuk a kötelességeik teljesitése körül. A legkiválóbb publicisták állandóan rajta tartották szemüket a város lakosságának életében annyira fontos közuti közlekedés ügyén és a hatóság kötelességének legcsekélyebb mulasztása esetében is nagy lármát csaptak a sajtóban és a közvélemény megnyilatkozásának egyéb fórumain.

Azután jött a nagy változás és közüzemmé, hatósági üzletté lett a közuti közlekedés. Most már nem volt többé senki, aki a körmére nézzen a vállalatnak és most már nem a közönség volt többé fontos, hanem a vállalat. Közhivatalnokokká lettek a vállalat emberei, akiket el kell tartani, tekintet nélkül arra, hogy megfelel-e még az élettelieitményük azoknak a feltételeknek, amelyek mellett a világra jöttek. Eredendő közös büne ez mindenféle hatóságnak ezen a világon, amelyek mind azért létesültek, hogy mi helyettünk végezzenek el valami munkát, aminek az elvégzésére okvetlenül szükség van. Takarékossági, gazdaságossági okokból jött mindegyik a világra és csak addig volna létjogosultsága, amig ennek a föltételnek megfelel. Ámde időközben megfordul a dolog: már régen nem munkamegtakaritást, hanem munkatöbbletet jelentenek az emberekre, de azért még mindig élnek és kötelességévé teszik az embereknek, hogy róluk gondoskodjanak, noha már semmi hasznuk nincs belőlük. Már gazdaságosabb gyalog járni, mint villamoson: már harmincmillióval kevesebb ember számára van értelme a létezésének, de ő már van: már hatóság és nem a szolgáltatásában, hanem a létezésében látja létének alapját.

Vajjon van-e valaki, aki nyugodt lélekkel állithatná, hogy a Budapest Székesfővárosi Közlekedési R.-T. (B. Sz. K. R.-T.) dolgai akkor is ugy folyhatnának, mint most, ha még mindig a Jellinek zsidó, vagy a Sándor Pál zsidó vállalata volna? Akkor is elegendő volna-e csak ugy elhatározni az igazgatósági ülésben, hogy egy év alatt 30 koronáról 900—1000 koronára emeljük a menetjegy árát? A felsőbbség okvetlenül amment mondana minden emelésre? Akkor is ácsoroghatnának-e annyit a kocsik a legforgalmasabb időkben és a legforgalmasabb utcákon? Akkor is ácsoroghatnának a kocsira várakozók rajai a megállóhelyeken és akkor is lehetne-e politikai szempontok szerint igazgatni olyan vállalatot, amelynek a világon semmi köze nincsen a politikához?

Ha van elrettentő példája a kommunizálásnak, ugy a budapesti villamosvasutak kommunizálása valóban e legijesztőbb példák közé tartozik. Hangosan orditja e szomoru példa a tanulságot, hogy minden gazdasági elvet inkább, mint a hatóságositást, amely ipso facto kiüti a vezetést a tehetségesek és az élet szabad versenyében arravalóbbnak bizonyultak kezéből, hogy letegye azoknak a kezébe, akik a közhivatalnoki és politikai érvényesülés eszközeivel jutnak a vezető poziciókba.

Pénzügyi gazdálkodás a városházi kurzus-uralom alatt

Dr. Baracs Marcel és dr. Éber Antal nyilatkozata

A Die Börse, Bécs legtekintélyesebb közgazdasági lapja legközelebbi számában a budapesti városházi kurzus-uralom pénzügyi gazdálkodásával foglalkozik és annak birálatát több előkelő várospolitikusra bizza. A lap budapesti szerkesztőségének, Békeffy Géza főszerkesztőnek előzékenységéből alkalmunk van a hét végén megjelenő cikk két igen értékes nyilatkozatát már most közölni.

Dr. Baracs Marcel

a kurzus gazdasági impotenciájáról igy nyilatkozik:

— A főváros tavaly is vészes gazdálkodást folytatott. Nem is lehetett az másként, mikor mozgató erőként az egyoldalu párt szerepelt, amihez a teljes gazdasági impotencia járult. Ez a két tényező a legpazarlóbb gazdálkodásra vezetett. pártszempontból nyugdijazták a szakerőket, felesleges módon terhelve ezzel a költségvetést, de ugyanakkor nem tudván nélkülözni őket, napidijjal alkalmazta ezeket a szakerőket. A közszolgáltatásokat és közmunkákat, amelyeknél bevallottan nem a legolcsóbb ajánlat volt rájuk nézve a döntő, kiosztották párthiveik között, akik aztán képtelenek lévén a vállalkozás vezetésére, a régi zsidó vállalkozóval szövetkeztek. A fővárosnak igy duplán kellett fizetnie, először a zsidó tulajdonképeni vállalkozót, aztán a keresztény cégért. Tisztviselőik, akikbe pártszellemet költöttek, munkájuk elhanyagolásával pártkegyek után futkostak. A külföldi kölcsön ügyében a helyett, hogy idejében valutát gyüjtöttek volna, hogy felkészülten előnyösebb megegyezést létesithessenek, arra az álláspontra helyezkedtek, hogy nem helyes dolog a valuta beszerzésével a koronát rontani. Gondosan elkerülték, hogy pénzügyi kérdésekben szakembereket megkérdezzenek, a bizottságokból kihagyták egyszerüen az ellenzéket, köztük olyan szaktekintélyt is, mint Éber Antal. Nem hallgattak arra az egy emberre sem, akinek érzéke volt a pénzügyi dolgok iránt: Erkekyre, hanem vakon követték vezérüket, Wolffot, aki bevallottan, nem törődve pénzügyi koncepciókkal, világnézeti harcot folytatott a közgyülési tanácsteremben. Mikor a főváros mai urai átvették Budapestet, ez, dacára a külföldi adósságainak, a kontinens leggazdagabb városa volt. Hogy ez mennyire igy volt, semmi sem bizonyitja jobban, mint hogy esztelen gazdálkodásukkal se tudták a főváros vagyonát annyira elherdálni, hogy szigoru takarékossággal és gazdálkodással az uj rezsim számára lehetetlenné váljon a kibontakozás.

Dr. Éber Antal

nyilatkozata igy hangzik:

— A főváros kommün utáni pénzügyi gazdálkodását a legjobban avval az egyszerü megállapitással lehet jellemezni, hogy az egész idő alatt nem történt semmi, hanem a legprimitivebb módon tengették tovább a főváros pénzügyi adminisztrációját. Igaz, hogy nem volt az elmult négy év számadásában deficit, ennek azonban nem az a magyarázata, mintha a főváros urai jól gazdálkodtak volna, hanem az az egyszerü magyarázata van, hogy miután sem külföldön, sem belföldön semmiféle hitelképességük nem volt, senkitől sem függő, sem konszolidált alakban, semmiféle kölcsönt nem kaphattak, ennélfogva természetszerüleg a kiadásokat egyensulyba kellett hozniok a bevételekkel, ugy hogy az egyensuly, amelyre nagyon büszkék a város vezető urai, semmi egyebet sem fejez ki, mint a teljes pénzügyi impotenciájukat. Az, hogy ez az egyensuly fenn volt tartható, annak az érdekében mindent feláldoztak, ami csak fel volt áldozható. Nem teljesitettek semmi néven nevezendő befektetéseket, amelyek a közegészségügyet, a nevelés ügyét, a lakásügyét vagy bármiféle más szociális igényt kielégithettek volna, viszont a bevételeknél semmit sem törődtek azzal, hogy demokratikus és szociális közszolgáltatásokat létesitsenek. Egész pénzügyi gazdálkodásuk arra a vivmányra volt felépitve, hogy sikerült az államtól a háromszázalékos forgalmi adóból félszázalékot a főváros részére kicsikarniok. Ez a félszázalék is egyik tényezője annak, hogy Magyarországon a legmagasabb ez a brutális és antiszociális adó Európa összes államai között. Azzal azután a főváros vezetői mitsem törődtek, hogy ez a forgalmi-adó megöli a kereskedelmet, aláássa az ipart és egyik legfontosabb tényezője annak a drágulási folyamatnak, amely a valutaromláson kivül maga alá temette az egész középosztályt. Igaz, hogy a Wolff-párt saját pénzügyi tehetetlenségének igazolásául mindig arra hivatkozott, hogy örökségbe kapták az előző liberális regime által kontrahált külföldi adósságokat, amelyeknek valutaterheit most nekik kell viselniök. Ez a beállitás azonban a legtisztább falsum, mert hiszen uralmuknak első három és fél esztendejében, egészen 1923 junius 30-ig egy fillért sem fizettek a külföldi adósságokra, ezen 3 és fél év alatt tehát nemcsak hogy aranyterhet nem viselték a külföldi adósságoknak, hanem budgetszerüleg még jobban jártak, mintha ezek az adósságok koronákban lettek volna kontrahálva, mert még a korona-kamatokat sem fizették. 1923 junius 30-tól kezdődik, tehát összesen félévre terjed, az az idő, amely alatt a külföldi kölcsönökre szolgáltatásokat teljesitettek, ezt pedig tették azon a kényelmes uton, hogy a villamos vasut, a gáz- és elektromosmüvek brutto bevételének 10 százalékát fizetik, amit egyszerüen ezen dijak és illetékek felemeléséből szedtek be, tehát ujból a legantiszociálisabb uton, minden progressio nélkül, főleg a középosztályra és a szegény népre háritották át ezt a terhet. Egyetlen érdemük a pénzügyi vezetés körül az, hogy miután ehhez nem értettek, lehetőleg keveset is foglalkoztak vele és igy nem is sokat ronthattak, ugy hogy az elkövetkezendő, reménlhetőleg liberális regimenek nem lesz nehéz dolga az övéknél sokkal különb pénzügyi vezetést inaugurálni.

KÖZGAZDASÁGI HIREK

Nincs is pincénk... Paupera Ferenc igen talentumos ember. Erről vitatkozni nem lehet. Pont. Arról azonban, igenis, már cseveghetünk, hogy Paupera Ferencet minden ok és alkalom hiján, minduntalan pénzügyminiszter-jelöltnek szerepeltetik. A Pénzvilág legutóbbi számában „Paupera Ferenc önjelöltsége a pénzügyminiszteri székre" cimü cikkben Róna Lajos főszerkesztő a bukdácsoló hirrel foglalkozik és megemliti, hogy „pénzügyi életünknek egyik nagysulyu alakja, akinek a háboruelőtti Magyarország pénzügyi kormányzásában jelentékeny szerepe volt, mikor felemlitették előtte Paupera pénzügyminiszter jelöltségét, igy válaszolt: — „Az megtörténhetett Magyarországon, hogy Friedrich Istvánból miniszterelnök lett, de, hogy Paupera pénzügyminiszter legyen, — ott még nem tartunk!" — Arról is beszámol a cikk, hogy Paupera a napokban maga köré gyüjtötte a közgazdasági sajtónak néhány tagját, akikkel bizalmasan megismertette — pénzügyminiszteri programját. Evvel szemben Paupera az egyik napilapban nyilatkozik, hogy ismeretlen forrásból megint pénzügyminiszternek kandidálják, bár illetékes helyen erről vele senkisem tárgyalt. Furcsa. Ez a körforgás ugy tetszik előttünk, hogy Pauperát agyonszeretik — a barátai. Az egész dolog pedig nem egyéb, mint az okos kis Móric (ezuttal nem Oceán Móricról van szó!) esetének a megismétlése. A tanitó előadást tart az istenről:

— Az isten láthatatlan, de mindenütt ott van, — magyarázza a tanitó. Megértettétek fiuk?

A gyerekek korusban válaszolnak:

— Az isten láthatatlan és mindenütt ott van.

Most felugrik helyéről a kis Móric:

— Tanító bácsi! Az isten a mi pincénkben is ott van?

— Hogyne, fiam. Értsd meg: mindenütt!

Erre a lurkó hangosan felröhög:

— Brühühü, hahaha! Hisz nekünk nincs is pincénk . . .

Igy állunk Paupera pénzügyminiszter-jelöltségével. Állandóan jelölik, pedig — nincs is pénzügyminiszter-válság.

A Közgazdasági hirlapirók sajtószindikátusának uj vezetősége. A Budapesti Közgazdasági Hirlapirók Sajtószindikátusa szombat délután a tőzsde épületében dr. Friedrich Tivadar elnöklete mellett rendkivüli közgyülést tartott, amelyen Sugár Ottó, Klármán Aladár, dr. Kósa Miklós, Róna Lajos és dr. Balogh Henrik hozzászólása után uj ügyrendet fogadott el. Ezután megválasztották a szindikátus uj vezetőségét, amelynek tagjai: dr. Friedrich Tivadar (elnök), Cseténvi József (elnök-helyettes), Fodor Oszkár, Katona Béla, dr. Kósa Miklós, Sugár Ottó (szindikusok) és Hegedüs Gyula (főtitkár).

Érdekközösség a Földhitelbank és a Magyar Amerikai Bank között. Értesülésünk szerint azok a nagyfontosságu tárgyalások, amelyek a Földhitelbank és a Magyar Amerikai Bank között már hetek óta folynak, hogy a két intézet egymással érdekközösséget létesitsen, szombaton eredményes befejezést nyertek azzal az aktussal, hogy a vonatkozó szerződéses megállapodásokat mindkét fél aláirta. A két intézet függetlenségét és önálló üzleti müködését ez a megállapodás nem érinti és mindössze még csak jelentéktelen személyi kérdések elintézése vár megoldásra, amelynek kedvező befejezése szintén biztositottnak tekinthető. A Magyar Amerikai Bank legközelebb megtartandó rendkivüli közgyülésén igazgatóságába beválasztja a Földhitelbank delegáltjait. A tőzsdén igen kedvezően itélik meg a tranzakciót és ennek a jó véleménynek tudható be, hogy az Amerikai részvények két hét alatt mintegy száz százalékkal emelkedtek.

Uj vegyipari részvény a tőzsdén. A Magyar Országos Központi Takarékpénztár érdekkörébe tartozó Labor gyógyszer és vegyészeti gyár részvényeit e hó 15-én, kedden a Központi Váltóüzlet Rt. bevezette a tőzsde hivatalos forgalmába. A Labor üzemének céljaira még 1918-ban megvásárolta az országos hirü Kochmeister-cég gyártelepeit, melyeket a legmodernebbül felszerelt és kibővitett és ahol a gyógyszertárak és drogeriák által szükségelt összes gyógyszerkészitményeket, gyógy- és pipereszappanokat, speciális gyógyszereket, valamint a legkülönfélébb ipar-vegyészeti és mezőgazdaság-vegyészeti cikkeket gyártja. A sok évi céltudatos munkának köszönheti a vállalat azt a jelentős poziciót, melyet szakmájában sikerült magának megteremtenie.

Beszámoló az eladhatatlan exotákról. A Pesti Tőzsde legutóbbi számában „A budapesti tőzsde eladhatatlan és eltünt exotái" cimen rendkivül érdekes és tanulságos cikket közöl. Felemliti, hogy a nemjegyzett értékek forgalmában egyre-másra uj és ismeretlen papirok jelentek meg, amelyeket magas árfolyamokon kihelyeztek, de egyrészük most teljesen eladhatatlan. Több kategóriát állit föl. Eladhatók: a Magyar-Német Bank által forgalomba hozott Demecséri Iparteleppek, az Kéve, a Warnsdorfi és Kopetzki, a Cellini, a Pharmacia, az Óbuda-Ujlaki takarék, a Nógrádi szén, a Fabank és Községi Nyomda. Kevés üzlet van a következő exotákban: Budapesti Bank, Ingéfa, a Krausz L. Pál cég által menedzselt Délkelet-biztositóbankban, Székely és Gerőben, Winternitzben, Központi Leszámolóbankban. Egyáltalán nincs üzlet: Continental filmben, Ujpesti betonban, amelyekkel Keményy Pál és Társa árasztották el Budapestet, Hollandi Izzóban, Baderben, Pannonia bőrben, Kristályvizben, a Városi Bank által bevezetett Hollandi Kerámiában, a Mercur Bank Wodiáner Könyvnyomdájában és Unió takarmányban. Teljesen eladhatatlanok: A Kelemen Marcel cég által bevezetett: Aranyhegyi Téglagyár, Karancsberényi Szén, Duna Lloyd, Szimon, Bánfalvi Kőszén, Kalória, Borszéki Kerámia, Concordia Szén, a Döry Konzerv, amelyet az Értékforgalmi Bank hozott piacra, a Neugebauer Bőrgyár, amelyet állitólag a Nemzeti Hitelintézet vásárolt meg, a Mira. Nem lehet eladni a Phönix Vasmüvek részvényeit sem, amelyeket Vágó Lajos és társa cég hozott a tőzsdére. Külön kategóriába tartozik a Finom bőrgyár. Ennek a részvényeit hallatlan árban rásózták a publikumra, azután a menedzselők végleg eltüntek a piacról, sőt hiresztelés szerint a fővárosból is. Az összeállitás egyébként megerősiti a mi álláspontunkat: az exota-piac valóságos Bakonyerdő, ahol pőrére vetkőztetik a betévedt áldozatokat. Nem irigylésreméltó a helyzete annak a néhány valőrnek, amelyek az exoták kétes társaságában kénytelenek szerepelni, mert egyelőre még nem ütik meg a mértéket, hogy a hivatalos forgalomba való fölvételüket kérhessék.

KÖZLEMÉNYEK

A Bauxit Trust A.-G. Zürich, 1923 december hó 27-én tartott közgyülésén a társaság alaptőkéjét 5,100.000 sváici frankra emelte fel. A kibocsátott részvényekből a Bauxit Trust A.-G. és az Aluminiumérc Bánya és Ipar R.-T. között létrejött régebbi megállapodás alapján, utóbbinevezett társaság 22.667 darab részvényt vett át azzal, hogy azokat a Bauxit Trust A.-G. részvényeseinek 3:1 arányban darabonként 100.000 korona vételárért felajánlja. A fennmaradó részvényeket egy a Spitzer & Co. párisi bankcég vezetése alatt álló francia érdekeltség a névértéket meghaladó áron sváici frankért vette át. A Bauxit Trust A.-G. részvényesei elővételi jogukat 1924 január hó 21-től január hó 31-ig bezárólag az Angol-Magyar Bank értékpapirpénztárnál a rendes pénztári órák alatt gyakorolhatják.

Általános óvadékbank és hitelintézet. Az ujjászervezett bank irodahelyiségei január havában nyilnak meg a volt Marton-féle váciutcai üzlethelyiségben.

A Transdanubia Egyesült Gőzmalmok R.-T. e hónap 11-én tartott közgyülésén alaptőkéjét 200 millióról 300 millió koronára emelte fel. Az összes részvények 2:1 arányban a régi részvényeseknek ajánltatnak fel, darabonként 15.000 koronás árfolyamon. Az elővételi jog e hónap 25-ig bezárólag gyakorolható a vállalat központi pénztáránál Nagykanizsán és a Magyar Földhitelintézetnél Budapesten.

Fábián-féle Vas- és Fémárugyár R.-t. alaptőke felemelését a következőképpen viszi keresztül. A régi részvényesek 2:1 arányban vehetik át az uj részvényeket darabonként 3000 korona befizetése ellenében. Az elővételi jog folyó évi január hó 14-től folyó évi január hó 22-ig bezárólag gyakorlandó Politzer, Rosenberg és Társa banküzlet betéti társaságnál (Budapest, V., Árpád-utca 8). Az igazgatóság a társaság elnökévé Kohner Willy bárót választotta meg.

Az Első Magyar Részvény Serfőzde rendkivüli közgyülése, tekintettel az e részvénytársaság keretében egyesült régi és uj nagy iparvállalatok (Dreher és Haggenmacher serfőzdék, Liebig budapesti Textilmüvek, Maul Kakaó- és csokoládégyár, Budapesti Üveggyár, „Asbestos" müszaki cikkek gyára stb.) inveszticiós tőkeszükségletére elhatározta az alaptőkének 2,550,000.000 koronára való felemelését olyképpen, hogy a régi 200 koronás részvények névértékének 5000 koronára való felemelése mellett 170.000 darab uj 5000 koronás részvény, vagyis két régi részvényre egy uj részvény adatik ki összesen 25.000 korona befizetése ellenében a régi részvényeseknek. Az elővételi jog 1924 január 10-től—19-ig a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál, vagy a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál gyakorolható.

KAPHATÓ MINDENÜTT
ORION
GYÁRTJA
MAGYAR VOLFRÁMLÁMPA GYÁR
KREMENEZKY JÁNOS R.-T.

Stadler Mihály sodronyszövet-, fonat- és vasárugyár R.-T.
BUDAPEST. GYÁR: VI. SZENT LÁSZLÓ-UTCA 2—64.
Központi iroda: VI., Teréz-körut 41. Telefon: 147-79.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

KOSZTPÉNZT
legelőnyösebb kihelyezésre elfogad és tőzsdei megbizásokat pontosan eszközöl a Magyar Közt szolgálók és Alkalmi Alkalmazottak Takarékpénztára Részvénytársaság Budapest, VII., Rákóczi-út 76.
Sürgönycim: Cobdenbank Budapest Telef.: József 60-40 és József 135-92.

Tanitóibank és Kereskedelmi R.-T.
Budapest, VIII., Baross-utca 59. Telefon: J. 20-33 és J. 2-91.
Foglalkozik érték- és gabonatőzsdei ügyletekkel. Elfogad kosztkamatra betéteket 100.000 K-tól legelőnyösebben. Vesz és elad tüzelő- és épitőanyagokat, közvetit ház-, üzlet-, telek és birtokvételeket és eladásokat.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és müszaki osztály.

PÁRTOS ÉS TÁRSA KISPEST
ULLŐI-ÚT 78.
Telefon: József 5-57.
FESZMÉRŐK KÜLÖNLEGESSÉGI GYÁRA.
Gyártunk és javitunk feszmérőket, higany-hőmérőket minden kivitelben.

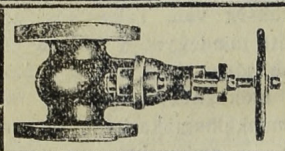
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80.
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgonycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Fullánkok

Keserű igazságokat

hallottam a héten egy polgári társaskörben, ahol a kitünő Büchler József, a szociáldemokrata-párt titkára oktatta ki a derék nyárspolgárokat az összetartásról, a szervezettségről, a fegyelemről. Bizony nem voltak kedveskedők, hizelgők a Büchler szavai. A polgárok mégis lesütötték a szemüket és nagyokat bólintgattak, töredelmesen bevallván, hogy bizony úgy van. A Károlyi-rezsim alatt a polgárokat felszólították, hogy álljanak ki éjszakánkint a kapuk elé, kapuk alá és fegyverrel védjék meg a polgárok magántulajdonát. És mit cselekedtek a polgárok? Proletárokat béreltek fel, akiknek odaadták a fegyvert, hogy ők aludhassanak. Amikor aztán Kun Béla megmételyezte a lelkeket, nem kellett fegyvert sem szerezni, mert már régen odaadták a polgárok. Igy mondta ezt el a törvényszék tőtárgyalásán Ágoston Péter népbiztos és alighanem igaza volt. Most a figyelmeztetést előre mondta el egy bölcs szociáldemokrata politikus, aki kijelentette, hogy a haladó irányu polgárság szervezkedését örömmel látja a szociáldemokratapárt. Vajjon tanulnak-e ebből a polgárok. Látjuk, hogy Wolffék legalább már tányéroznak a népgyüléseiken választási célokra. Hát a liberális és demokrata polgárság eljutott-e már legalább a — tányérozásig?

Kiderült

Heinrich Ferencről, akinek jóhiszeműségében igazán nem lehet kételkedni, hogy nem ismeri, vagy nem jól ismeri azt a kormányt, amelyet önmagán végzett erőszakkal bár, de lelkesen támogat. Désy Gézához intézett levelében legalább ugy állitja be Heinrich a Bethlen-kormányt, mintha az legalább olyan liberális lenne, mint maga a volt kereskedelmi miniszter. Ha az utóbbi hetek eseményeit figyelemmel kisérte volna, bizony nagyon megcsalatottnak kellene éreznie magát. És akkor nem kivánná többé, hogy a kormány nyiltan és határozottan álljon ő melléje a városi választásokon, mert „ezen választások kerete fogja megadni az országos politikának jövő irányait is". Ez igaz, ezt mi is mindig mondtuk; de csak abban nem hiszünk, hogy Bethlenék a Heinrich-féle politika győzelméért imádkoznának. Eddig is meg volt a jobboldali, meg a baloldali feleség. De eddig legalább ugy volt, hogy Heinrichnek mindig igértek, de Wolffnak mindig adtak. Mi az ördögnek kellene ezen változtatni, amikor eddig is olyan jól meg voltak igy hármacskán?

Emelnek,

emelgetnek szorgalmasan minden üzemben. Szinte jól jött a korona átértékelése a valódi kurzusra. Eljutott a hire az zürichi esésnek még a városházára is; de Kállay kijelentését már nem hallották meg, hogy ezt az esést az ipar, a kereskedelem már régen megláthatta és se idehaza, se odakint nincs már senki, aki hónapok óta ne 0·018-as koronával számolna. Igy számolták tehát a városnak szállitott szenet is és minden másfélét. A kereskedőknek, iparosoknak majd a kezére ütnének, ha még egyszer le akarnák számitolni a korona áresését. A városházán azonban szabad árakat emelni? Hiszen még az is megjárná, csak ne motyognák olyan szánalmasan, hogy emelni kell, mert esik a korona...

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Nagy nemzetközi
NŐI BOXMÉRKŐZÉSEK
Budapest bajnokságáért, továbbá világvárosi
tánc és variete műsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

Zilahi Kiss Jenő felfüggesztésének hatása

Az esemény politikai megvilágitásban

Nem volt egészen váratlan a hir, mikor szombaton délben megérkezett a városházára, hogy a belügyminiszter fegyelmi vizsgálatot rendelt Zilahi Kiss Jenő alpolgármester ellen és fel is függesztette őt állásától. Nem lehetett ez meglepetés akkor, amikor napok előtt már hivatalos kommüniké jelent meg, amely kijelentette, hogy a miniszterelnök fegyelmit rendelt el az ébredő-plakátért felelősséget vállaló köztisztviselők ellen. A legtovább Zilahi Kiss fegyelmije készült, aminek oka aligha az volt, hogy tétovázták volna vele szemben, hanem pusztán technikai körülmények játszottak közre, mert Rakovszky Iván belügyminiszter ezekben a napokban ágyban fekvő beteg volt.

Érdekes, hogy az ellenzékben a legkevesebb emóciót sem keltett a felfüggesztés. Ezen az oldalon

egészen természetesnek tekintették a dolgot,

de sem káröröm, sem megelégedettség nem váltódott ki.

— Zilahi Kiss Jenő felfüggesztése — mondotta egy ellenzéki politikus a Fővárosi Hirlap munkatársának — nekünk semmi elégtételt nem szolgáltat. Ami itt most az ébredő-plakát körül történik, az a kormány, vagy éppen Klebelsberg miniszter ur magánügye. Ha Zilahi Kiss Jenő azonositotta magát az ébredők korcsmai hangu plakátjaival, akkor ezt megtorolni nem a mi kötelességünk, hanem a kormányé, amelynek presztizse ellen vétett. Zilahi Kiss Jenő ugyanezzel szemben nekünk egészen más aggodalmaink vannak és mi az uj közgyülésen egészen más dolgok miatt fogjuk őt felelősségre vonni. Egyébként reméljük, hogy minél előbb a vádlottak padjára ültet bennünket arra deklaráció miatt, amelyben a mandátumról való lemondásunkat jelentettük be. Ez a tárgyalás sokkal érdekesebbnek és sokkal izgalmasabbnak igérkezik, mint az a fegyelmi eljárás, amelyet Szaszovszky tanácsnok ur lesz hivatott lefolytatni. És ne méltóztassék elfelejteni,

azon a tárgyaláson mi vádlottak fogjuk elmondani a vádbeszédet.

A szociáldemokraták felfogását tükrözi az a kommentár, amelyet Zilahi Kiss felfüggesztéséhez a Népszava füz és amely többek között ezt mondja:

— Zilahi Kiss mindent elkövet majd, hogy olcsón szabadulion ebből a váratlan balesetéből és nem akar amaz ártatlanul felfüggesztett és kidobott százak sorsára jutni, akiken Zilahi Kiss gázolt keresztül. A szociáldemokrácia a tisztviselők számára is biztositani akarja a politikai véleménynyilvánitás legteljesebb szabadságát. Ennek hangsulyozása mellett megállapithatjuk, hogy azok, akiket a Zilahi Kissek kirugtak politikai véleményük cimén a kenyerükből, az akkor fennállott rendet szolgálták az anarchiával szemben akár maguk a később kurzusbrigadérosok is: ellenben

a Zilahi Kissnek felrótt tény messze tullépi a véleménynyilvánitás jogát

és nem a rendet szolgálja, de alkalmas az államigazgatás legteljesebb anarchiájának fölidézésére.

Wolffék ugyan meg vannak győződve róla, hogy Zilahi Kiss ártatlansága fényesen be fog bizonyosodni; mégis megdöbbentek némikép. Az első meglepett pillanatban nagyon nehezen találták meg a legszükségesebb frázisokat; de hamarosan kiderült mégis, hogy Zilahi Kisst azért függesztették fel, mert „férfi és szolidáris tud lenni".

A Szózat például igy ir:

— Ha Zilahi Kiss Jenő aranyközépút-hivatalnok tud lenni, akkor nem dobják oda martalékul az ellene röffenő zsidó-liberális és limonádékeresztény közvéleménynek, nem törülhetik nevéhez a tollhéberek tintás ujjukat.

Megkezdték egyébként Zilahi Kiss ünneplését is,

Csilléry András hatalmas beszédben magasztalta a nagy férfiut.

Az ünneplés mellett még a többi tisztviselőt is uszitotta Csilléry, mondván:

— A bürokratikus fegyelem ma sokszor összeütközésbe kerül a szív és lélek diktálta kötelességgel. De a jó vezető tisztviselőnek mindig a szív hangját kell követnie.

Erre az ünneplő gyülekezet lelkesen megéljenezte Zilahi Kisst, akit ime még mindig példának állitanak oda. Odaállitja pedig Csilléry András nemzetgyülési képviselő, aki pártjával együtt azt a kormányt támogatja, amely Zlahi Kisst felfüggesztette és amely kormánynak ma is tagja az a gróf Klebelsberg, akit gyalázkodó utcai kifejezésekkel támadnak Zilahi Kiss és ébredő barátai.

Események

Bródy Ernő előadása. Az a választójogi tervezet, amellyel Rakovszky Iván belügyminiszter akarja Budapest közönségét megajándékozni, a nemzetgyülés előtt fekszik és várja a küzdelmet, amelyet az ellenzék megindítani készül ellene. Budapest közönségének, amely csak rövid ujságkivonatokból ismeri a javaslatot, tisztában kell lennie azzal, hogy milyen merénylet ez a demokratikus irányzat ellen. Erre az ismeretterjesztő, nagy feladatra vállalkozott Bródy Ernő dr. vot képviselő, aki az egyik előadását a másik után tartja a Rakovszky-féle javaslatról. Előadásai során gazdag ismereteivel, a kérdésben való tökéletes jártassággal bizonyitja be, hogy Budapest lakossága nem nézheti tétlenül a jogfosztást, amely most készül ellene. A titkosságnak nagyrészben való elvesztése, a jogosultak számának rendkivüli apasztása és az örökös tagok intézményével való közvélemény-korrigálás a főtémái ezeknek az előadásoknak, amelyek közül az elsőt a Józsefvárosi Polgári Demokrata Körben tartotta meg rendkivüli siker mellett Dr. Bródy Ernő. Legközelebbi előadása iránt, amelyet a VII. kerületi függetlenségi körben szerdán fog megtartani, már előre is nagy érdeklődés nyilatkozik meg.

— A feministák tiltakoznak a női választójog megvonása ellen. A Feministák Egyesülete csütörtök este hat órakor tiltakozó gyülést tart a községi női választójog tervezett megszüntetése miatt. A gyülésen Lukács György, dr. Bródy Ernő, Hegymegi Kiss Pál és Szirmai Oszkárné beszélnek. A tiltakozó gyülésre vendégeket szivesen látnak. (József-tér 3.)

Palma
kaucsuk-talpvédő
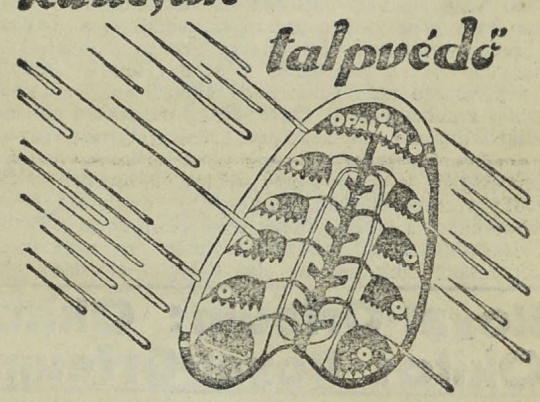
olcsó, tartós, vizhatlan.
CIPŐSZER FELFRISSITI.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon 40-68.
javit! megóv! vesz és elad!

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinorok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART minden nemü csövekben és pedig: ön-, vas-, kovacsolt vas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, hor. vaslemez, egészségügyi berendezések

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

SZÓRAKOZÁS

A Mézeskalács minden este. A Király Szinház hetét is teljesen betöltik Emőd Tamás—Szirmai Albert rendkivüli sikerü daljátékának, a Mézeskalács-nak előadásai. Szombaton, 19-én délután a Rákosi Szidi iskolájának növendékei tartják vizsgaelőadásukat, szinrekerül a Vig özvegy, vasárnap délután Kálmán Imre világsikert aratott operettjének, A bajadérnak lesz 175-ik előadása 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Holdvilág bemutatója. Pénteken, január 18-án mutatja be a Magyar Szinház Szenes Bélának Holdvilág cimü uj 3 felvonásos vigjátékát Pécsi Blankával, T. Oláh Böskével, Vaszary Piroskával, Zala Karolával, Bera Paulával, Csortossal, Tarnayval, Z. Molnárral, Ihász Lajossal, Rétheyvel, Kertésszel és Vándorral a főszerepekben. A darabot szombaton és vasárnap megismétlik. A bemutatóig a Magyar Szinház régi, nagysikerü müsorának kedvelt darabjai szerepelnek: csütörtökön Fodor László Navarrai Margit cimü elmés vigjátéka, szerdán Hans Müller szenzációs drámája, a Tüzek. Vasárnap délután a rég nem adott Kis Lord poétikus vigjáték kerül szinre Forgács Annával a cimszerepben, 3 órakor mérsékelt helyárakkal.

A Fővárosi Operettszinházban minden este a „Pompadour"-t, Fall Leó világhirü operettjét játsszák, amely szerdán érkezik meg az ötvenedik előadás jubileumához. Vasárnap délután „A három grácia"-t adják.

A Vigszinház hetét természetesen a szinház legujabb szenzációja, Szabó Zsigmond Rafael, Szomory Dezső uj szinműve dominálja, amelyet a hét minden estéjén játszanak, csütörtököt kivéve, amikor a kabaré-müsort ismétlik. Szombaton délután gyermekelőadás rendkivül mérsékelt helyárakkal a Hübele Balázs kerül szinre. Vasárnap délután a kabarémüsort adják.

A Belvárosi Szinházban a héten a legkedveltebb darabok váltakoznak. Szerdán és vasárnap délután rendes esti helyárakkal a nagysikerü Feydeau-vigjátékot adják: Nem csalom meg az uramat Titkos Ilonával, Németh Juliskával, Tóth Böskével, Csortossal Z. Molnárral, Kabossal a főszerepekben. Pénteken Somlai és Titkos Ilona felléptével a 200-ik előadásához közeledő Kékszakáll nyolcadik felesége cimü kitünő vigjáték van müsoron. Csütörtökön és vasárnap este Wedekind nagyhirü tragédiáját, a Tavasz ébredését játsszák. Szombaton Szenes Bélának legnagyobb sikerü vigjátékát, A gazdag lány-t játsszák hosszabb idő után ismét esti előadásban, melynek külön érdekessége T. Forrai Rózsi fellépése, aki ezuttal is hiressé vált szerepét, Fräulein Mariet játssza.

„A balga szüz." Strausz Oszkárnak, a világhirü zeneszerzőnek nagy sikert aratott uj operettje parádés szereposztásban, ragyogó uj diszletekkel és jelmezekkel a héten minden este szinre kerül a Blaha Lujza-szinházban, vasárnap délután a nagysikerü „Rózsalány"-nak lesz az első délutáni előadása.

Royal-Orfeum: Okito
Okito: Royal-Orfeum

A Kamarában csütörtökig bezárólag a világ legszebb filmje: A Castiliai véreb, valamint Leánykám, cimszerepben a kis Jackie Coogan testvére Gloria Coogan. Pénteken érkezik a Kamarába A Dagesztáni Kopinics, hajsza a miliók után Páristól Constantinápolyig. A szenzációs vidám kalandorfilm főszerepét Huszár Károly, a közkedvelt Pufi alakitja. — Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor.

Aljas gazember. Francia Betlehem, Napihirek, Gitt-egylet, Guszti, Fiu lesz vagy leány, A vezér és a nagysikerü müsor minden tréfája és magánszáma szinre kerül a hét minden estéjén az Andrássy-uti Szinházban. Ugyanezt a müsort adják vasárnap délután 3 és fél órakor, mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

VI., Terézkörut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
Január 18—24-ig
„EGY DOLLÁR"
Jókai Mór „Egy huszas leány" müvéből szelésenyomán a Corvin filmgyár remekmüve. Főszerepben: Lóth Ila, Rajnai Gábor stb.
BUZAVIRÁG
Griffith film 6 felv. Főszerepben: Lilian Gish.
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nador-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

VI., Reval-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és Steinhardt felléptével Az uj januári müsor.
Az éjjeli portás és **Der Spitzer und sein Kind.**
Kezdete pontban 8 órakor.

ŐRI ZOLTÁN
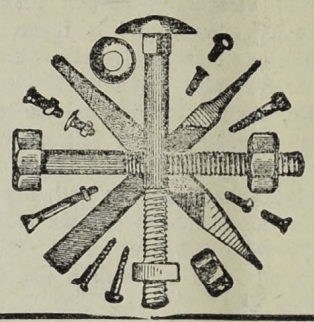
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

ABADIE
valódi francia szivarka-papir

Törött géprészek, repedt vagy kimart kazánok
elektromos és autogén-hegesztése.
Uj berendezések gyártása! — Feleinket az uj eljárás ra betanitjuk.
LAKOS ÉS SZÉKELY GÉPGYÁR
Budapest, VI., Béke-tér 3.
Telefon: 80-87. és 132-18.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

INGATLAN-, ÉPITŐ- ÉS FAIPARI RÉSZV.-TÁRS. ÉPITŐIPARI CONCERN
Központi iroda: Budapest, IV., Párisi-utca 1.
TELEFON: 161—03. SÜRGÖNYCIM: „INGÉFA"
A „Sulner és Friedrich" cég tulajdonosa
Építési vállalat. — Lakóházak, gyárak építése és berendezése. — Családi házak építése saját telkein és azok eladása. — Speciális ács-, asztalos- és lakatosmühelyek — Cs mokietők. — Létraállványkölcsönz -osztály. — Engros és tranzitó fakereskedés — Vasbeton kerítésoszlop- és válaszfallapgyár.
Központi telep és gyáriroda: Budapest, V., Párkány-u. 1418.
Te efon 169-98.
A concernhez tartozó vállalatok: Szénatéri Bérházépitő Részvénytársaság. Borszéky Frigyes Magyar Kerámiai Müvek Részv.-Társ. Caló ia, Angolvascső és Radiatorgyár Részvénytársaság.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

MAGYAR RÉZHENGERMÜVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: „CHAUDOIR" RÉZHENGERMŰV I. 19—22.
BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 44—86. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaud ir" jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz üstöket.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárokat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Banca rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, ónhulladékot, fémhamukat, stb.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.
Gyártmányai: Mindennemü vasöntvények saját és idegen minták után, transzmissziók, mindennemü gépek és geprészek, hidak, épület- és egyéb vasszerkezetek, pálma- és növényházak központi fütésberendezéssel, melegágyi ablakok.
Szállit raktárról: Öntött as mérgsúlyokat 50 dkg.-tól 20 kg.-ig, öntöttvas szénvasalókat öntöttvas tüzrácsokat, tüzhelylemezeket, répavágógépeket, szőlőzuzókat, ö. v. csöveket stb

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
TELEFON: 74-16, 74-17, 98-58, 114-65.
Gyártmányai: »Nicholson-Letzenmayer«-féle **szabadalmazott** fekvő **Diesel-motorok,** »Luther-Münzel« rendszerü **szivógázmotorok,** preciziós **gőzgépek,** modern tüz- és vizcsöves **gőzkazánok,** viztisztitó készülékek, tel es **hütő-jéggyári** és **vágóhidi** berendezések, **turbina** és **kör orgószivattyuk, vashidak** és tetőszerkezetek, **szegecselt** tartók és oszlopok, emelőgépek és **daruk, vasuti kocsik** (waggonok), mindennemü gép- és épitkezési vasöntvények, **gazdasági gépek,** gőzcséplő-készletek, vetőgépek, »Ásványi«-féle kukoricaszártépők.

ENGEL KÁROLY

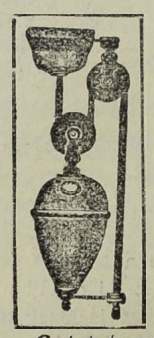
elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"
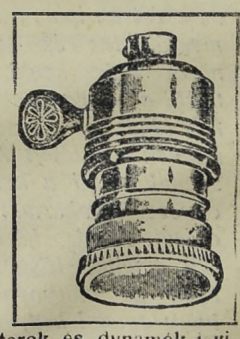
Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közc avarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szallitok: **elektro-motorokat és dynamokat,** egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. **Szénkeféket** minden méretben és minőségben, ugyszintén **fémszövet vagy lemezkefeket.**
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamut- vagy selyemszigetelésü **dynamóhuzalokat** minden méretben, **varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet** és diagonális szövésü **köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket,** eredeti **vulcanfibre-lemez,** illetve **rudakat** minden méretben, **szigetelőlakkokat** stb.
Állandóan raktáron tartok **fő- és fütőkészülékeket** minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Ára 400 kor.

Tizenharmadik évfolyam | Budapest, 1924 január 23. | 4. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 20.000 korona. Félévre 10.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Az interregnum

ideje még igen rövid. Nem igen tudnánk róla kritikát mondani, aminthogy nem is igen szabad sietni vele, hiszen a kormánybiztosi székben hivatalnok-ember ül, akit nemcsak ez a tény, de külön ünnepélyes ígérete is távoltart a politizálástól. Bensejében melegen érezhet egyik, vagy talán inkább a másik oldal felé; de ennek a belső érzésnek tettekben megnyilatkozni nem szabad. Hiszünk benne, hogy ez így is lesz.

Annál inkább megdöbbenve tapasztaljuk, hogy a városházán sokan vannak olyanok, akik nem érezték meg még a felszabadulást, akik még mindig érzik a régi terrort, akik nem tudnak szabadulni a szörnyű lidércnyomástól, amely három esztendeje költözött a házukba. Wolff Károly emberei még mindig igen sűrűn koptatják a városháza küszöbét, bizottságosdit játszanak és ismert szerénységükkel lépnek fel minden vonalon. Wolff Károly és Csilléry András iker-szelleme állandóan kísért és a megvasalt tölgyfakapukat is hiába zárnók be, egyelőre a kulcslyukon is besurran a kurzus.

A világpolitikában láttunk már egyszer egy irányzatot, amelyet szintén kurzus-nak neveztek. Akkor következett ez el Németországban, amikor a tüzesen fiatal és gyermekesen tapasztalatlan II. Vilmos hálátlanul cselédmódra küldte el a kancellári székből a nagy Bismarckot, hogy helyette a maga emberét, Caprivi tábornokot, a tengerészet főnökét ültesse. Vilmos császár ebben a furcsa lángolásában még a kurzus kezdetét is tengerészeti szakkifejezésekkel spékelve jelentette be. És ezeket a kommandó-szerű szavakat véljük ma Wolff Károly szájából is hallani, amint a városháza felé dörgi:

— Az figyeletes tiszt szerepe a hajón nekem jutott. Az irány ugyanaz marad. Teljes gőzzel előre!

A városházán visszhangzanak még ezek a szavak. Megfélemlített emberek nem tudnak szabadulni a kísértetektől. Tudatában vagyunk mi is ennek, méltányoljuk is ezt a lelki rabszolgaságot, amelybe a városháza tisztviselői három esztendő alatt süllyedtek. A rabszolgaság lenyügözi az akaratot, megbénítja az elhatározást. Idő kell hozzá, amíg az ember újra emberi mivoltának tudatára jut. Sajnos vannak a városházán olyan férfiak is, akiktől több bátorságot, több férfiasságot kellene várnunk, mint amilyet tanusítanak. Vannak vezető állásokban levők, akiknek nincsen joguk, (igaz, hogy a legfékteleneb terror napjaiban sem volt) nyulszíveknek lenni.

Hogy a lelkek felszabadulása a nyomasztó atmoszféra alól csak lassan történik meg ugy a városházán, mint a városban, annak — bevalljuk — volt egy igen fontos oka is. Ez az ok pedig az volt, hogy a Rakovszky-féle választási novellától mindenki megriadt. Megriadt a választóközönség, megriadtak a tisztviselők, mert azt látták benne, hogy a kormány minden áron Wolffnak akar igazat adni: Az irány ugyanaz marad, teljes gőzzel előre! De megdöbbent az ellenzék, a városházi hatalom jövendő várományosai is. Megdöbbentek és némiképp fölkavarodott gyomorral istenhozzádot akartak mondani egyelőre a városi politikának. És keserűen bár, de valamennyien tapsoltunk eleinte az érlelődő elhatározásnak, hogy a demokratikus ellenzék nem vesz részt a községi választásokban.

Közben azonban sok és igen fontos okból, amelyeket a Fővárosi Hirlap legutóbbi számában soroltunk föl, az ellenzék föladta a passzivitás gondolatát. A legfőbb ok az, hogy nincs az a reakciós kormány amely pokoli észjárással bár, de olyan választójogot tudna kifundálni, amely győzelemre tudná vinni Wolffék levitézlett lobogóját. Igenis, nem lesz törvény a belügyminiszter ur javaslatából a mai formájában. De ha még reakciósabbá lehetne is azt tenni, akkor is a liberalizmus és demokracia harcosai vonulnak be a nyárra a közgyülési terembe. És ezt vegyék tudomásul már ma a bátortalanok és gyávák, a felfuvalkodottak és a hatalmi tébolyban szenvedők is.

Rassay Károly lesz a demokrata-párt elnöke

Választási fegyverbarátság a demokraták, a Kossuth-párt és a szociáldemokraták között

Szerdán este igen nagyjelentőségü vacsora volt a nemzeti demokrata-pártban. Tulajdonképen Vázsonyi Vilmos nevenapját akarták megünnepelni azok a képviselők, akik ezen az estén megjelentek. Csöndes baráti összejövetel akart lenni, ahol még csak politikai természetü beszédeket sem szándékoztak mondani. Önkéntelenül is politikára terelődött a beszéd sora és az egybegyültek Rassay Károlyt kivánták hallani. Rassay hatalmas szónoki lendülettel beszélt, de a legmeglepőbb volt

az a kijelentése, amely sejtetni engedte, hogy közel van az óra, amelyben a nemzeti demokrata-párthoz csatlakozik.

Ez nem is nehéz, hiszen Vázsonyi Vilmos és Rassay Károly szinte csodálatosan egy vágányon haladó politikát folytatnak és ha valami a két kiváló politikust elválasztotta, akkor az csak a királykérdés lehetett. Ma azonban a királykérdésre a jótékony feledés pora rakodott le és igy igen természetes frigy lesz, ha Rassay a nemzeti demokrata-pártba kapcsolódik bele.

Ezzel szemben Vázsonyi Vilmos környezetében nyiltan vallják, hogy az ő számukra óriási nyereség lenne Rassay, akit Vázsonyi Vilmos rendkivül nagyra becsül és akinek tehetségét a jövő egyik világitó zsenijének tartja. Vázsonyi Vilmos környezetében nem tagadják, hogy Rassay-nak rendkivül nagy szerepet szántak, amennyiben

Vázsonyi Vilmos átengedi neki a helyét és őt kivánja a nemzeti demokratapárt elnöki székében látni.

Vázsonyi fáradt. Nem akar visszavonulni a politikától és a közélettől, de a terhesebb feladatokat szivesen átháritja az olyan fiatal erőre, mint Rassay, akit egyben mint politikai örökösét is tekinti. Vázsonyi és Rassay együttes vezérlete alatt a nemzeti demokratapárt igen nagy jövőnek néz elébe és most már a vidéken is meg akarja vetni a lábát.

Legelső harci felvonulásuk azonban a fővárosi választásokon lesz, amelyek tekintetében szintén hangzottal el a szerdai vacsorán fontos kijelentések. Ezekből a kijelentésekből tökéletesen nyilvánvaló, hogy

a demokrata-párt, a Kossuth-párt és a szociáldemokrata-párt közös fronton indul neki a budapesti községi választásoknak

és biztosan számitanak a maguk győzelmére.

Hogy a többi liberális pártok és a többi liberális várospolitikusok mit fognak csinálni, ezzel ez a szövetségre lépett három párt nem törődik. Értesülésünk szerint a többi liberális pártok és politikusok is teljes erővel veszik fel a küzdelmet és sokan vannak közöttük, akik a teljes liberális front kiépitésének gondolatát még mindig nem vetették el és annak érdekében hajlandók uj akcióba kezdeni.

Egyébként hétfőn megkezdődött a Rakovszky-féle választási novella bizottsági tárgyalása. A liberális ellenzék parlamenti akciója, amelyet a törvényjavaslattal szemben fog inditani, elsősorban arra irányul, hogy

a törvényjavaslatot ne csak a közigazgatási, hanem a jogügyi bizottságban is letárgyalják.

A közigazgatási bizottságnak ugyanis se Vázsonyi Vilmos, se Rassay Károly nem tagja és igy az ellenzéknek nem állana módjában, hogy a javaslatot, mielőtt az a nemzetgyülés elé kerül részleteiben is alaposan megvitathassa.

Erős izgalomra ad okot az ellenzéki pártok körében

a közigazgatási bíróság döntése

is, amely a választójog elvesztése körüli panaszokra vonatkozik. A közigazgatási bíróság kétségkivül igen nagy munkát végzett, mert mintegy 24.000 választó ügyét kellett átvizsgálnia és döntenie arról, szavazó-e valaki, vagy sem. Sajnos ezidő szerint igen ellentétes hirek vannak még forgalomban. Az egyik hir szerint a közigazgatási bíróság 12.000 embernek adta vissza a választójogát, vagyis a panasztevők ötven százaléka nem hiába bizott ebben a forumban. A másik forrás ezzel ellentétben ugy tudja, hogy a panasztevők nyolcvan százalékának megtagadták a választójogát, ami azt jelenti, hogy Budapestnek ismét huszezerrel kevesebb választója van.

A közeli napok mindenesetre biztosabb számadatokat hoznak majd.

Körséta a városházán

A kormánybiztos és a hazajáró kisértetek Zilahi Kiss fegyelmije

A kormánybiztos helyzetét éppenséggel nem lehet rózsásnak nevezni, aminek az az alapja, hogy Wolffék — mint hazajáró kisértetek — minduntalan a főváros autonómiájának megsértését, a jogfolytonosság megszakadását, meg miegymást emlegetnek. Terstyánszky kormánybiztos, aki valószinüleg közelebb áll hozzájuk, mint mihozzánk, meglehetősen egykedvüen veszi a szemrehányásokat, mert tisztában kell lennie vele, hogy a kisérteteknek foga nincs. Csak ugy ijesztgetik az embert, de harapni nem szoktak és talán nem is tudnak. De mégis különös, hogy itt a városházán hol ebben, hol amabban a sarokban bukkan fel egy-egy ilyen kisértet, amely erőtlenül és hozzá nem illő módon váltaja azt a szerepet, amelyet a mi oldalunkon az ő sajtójuk „jogrend-sakál"-nak nevezett.

Az ő részükön azonban nem őszinte a felháborodás és nem is illik hozzájuk a szerep, hiszen ők Mussolini, Kemal, Stambulinszky, Hitler és Ludendorff hivei. Ők tüzre akarták vetni az alkotmányosságot, a parlamentarizmust, talán magát a törvényt is. Ők a diktatura, a terror hivei és csak nem régen szavalta táboruk egyik szelidlelkü reverendás tagja, hogy a numerikus többség nekik bliktri és a numerikus többséggel szemben, ha az nem az övék, jogos az erőszak is. És most ime

a diktatura rajongói a kormánybiztosi kinevezésben is az autonómia megsértését látják,

noha a kormánybiztos személye ellen távolról sincsen semmi kifogásuk és noha a kormány, amely a koránybiztost kiküldötte, az ő kormányuk, amelyet

ők szivvel-lélekkel támogatnak és amely az ő számukra olyan választójogi javaslatot csinált, hogy álmodni sem álmodhatnának a maguk számára testhezállóbbat.

Nehéz tehát komolyan venni a rekriminálást, amelyben a főmussolinista Csilléry András vezet. Mulatságos volt az a szinjáték is, amelyet a közigazgatási bizottságban rendeztek. Előbb odaállitották Kozma Jenő dr.-t, akit szeretnek „liberális szárnynak" megtenni és preventiv intézkedésképen nagy komplimentumot vágatnak ki vele a kormánybiztos felé, majd feláll, mint Jupiter tonans, Csilléry András fascista-káplár és deklarál. Kinyilatkoztatja, hogy szünet állott be a jogfolytonosságban, amit ők helytelenitenek. Egyelőre — no hiszen ha ló nincs, a szamár is jó — megmaradnak a bizottságban, de jövőben majd ők megmutatják.

Hogy a jövőben hol fogják megmutatni, azt ők maguk sem tudják: az azonban bizonyos, hogy ha az ő mandátumukat hosszabbitotta volna meg valami miniszteri rendelet, abban aligha látták volna a jogfolytonosság megsértését.

Mert disztingválni — azt tudnak.

Nem is várt tőlük senki sem mást, ellenben ahhoz már Budapest polgárságának, a mai ellenzéknek is köze van, hogy

a főváros tanácsa is rászánta magát, hogy ezentul is ugy fog táncolni, ahogy Csilléry fütyül.

A tekintetes tanács amerikázik, a tekintetes tanács szintén a jogfolytonosság vesszőparipáján lovagol, a tekintetes tanács is jogfenntartó nyilatkozatot fogalmaz.

Mi igen nagy tiszteletben tartunk minden olyan ténykedését a tekintetes tanácsnak, amely a törvényes jogok megtartására, az autonomia megvédésére irányul. De ha így van ez, akkor miért nem emeltek szót akkor is, amikor a törvényeket a Wolffék részéről fenyegette a megsértés veszedelme? Miért nem jelentkeztek akkor, amikor a törvényhatósági bizottság tagjainak egyharmada kivonult a közgyülésből, a közgyülés csonka és munkaképtelen lett, s a belügyminiszter a Dömötör-féle novella szó szerint való utasitására sem oszlatta föl a közgyülést?

Ugy látszik a tanácsnak — eltérően a városháza tisztviselő-tömegeitől — tetszik a kurzus-uralom és még ma is Wolffék utasitásai szerint cselekszenek. De ne felejtsék el azért, hogy többé nem hivatkozhatnak kényszerre, nem hivatkozhatnak utasitásra. Ne felejtsék el, hogy ma a saját felelősségükre cselekszenek és ha majd eljön az idő, hogy igazolni szeretnék ezeket a lépéseiket, akkor nem hivatkozhatnak se Wolffra, se Bohn Józsefre: a felelősség ma már teljesen az övék, a lelkiismeret, amely szerint cselekszenek, a maguké.

Nem izgalmas probléma a tanácsi amerikázás sem, mert azt mégis csak meg fogják gondolni az urak, hogy

Wolffék kedvéért nem lehet nemzeti ellentállást csinálni.

Volt egyszer a városházán ellenállás: a darabont-idők alatt. Akkor az önként befizetett adóknak az állampénztárba való átutalása körül konfliktus támadt a főváros és Kristóffy belügyminiszter között. E harcok folyamán távozott állásából Márkus József főpolgármester. A belügyminiszter Rudnay Béla volt főkapitányt Budapest teljhatalmu királyi biztosává nevezte ki és noha a királyi biztos minden ténykedése heves ellenkezéssel találkozott a városházán, az önként befizetett adókat Rózsayölgyi Gyula alpolgármester — az interregnum alatt a főváros adminisztrációjának vezetője — a körülmények kényszeritő hatása alatt mégis beszolgáltatta az állam pénztárába.

Baj tehát most sem lészen, az uj „nemzeti ellentállás" sokkal szelidebb lefolyásu lesz. Sipőcz és Folkusházy most még semmi esetre sem fognak lemondani állásukról.

Hasonlóképen

nem ver föl nagy port Zilahi Kiss alpolgármester fegyelmije sem.

Őszintén szólva nem is igen beszélnek róla a városházán. Amit pedig mégis beszélnek, azt nem lehet papirra vetni.

Tény azonban, hogy Zilahi Kiss már megjelent nagytekintélyi vizsgáló birája: Szaszovszky József előtt. Megtette vallomását, kihallgattatta a maga tanuit és az akták megdagadva indulnak a főügyész irószobája felé.

Általában az a vélemény, hogy nagyon sok a papir, amit erre az ügyre elfogyasztanak.

Rényi vezérigazgató nyilatkozik

a villamostarifaemelésről, a közlekedési mizériákról és a személyzet selejtességéről

Hosszu ujságiról mult után vonjuk le a következtetést, hogy Budapest villamosközlekedése ellen soha annyi és soha olyan sulyos panaszok nem merültek fel sem a sajtóban, sem a nagyközönség körében, mint ezekben a napokban. Ez a közlekedés tényleg kétségbeejtő és csak csodálattal kell a villamos direkciójának vakmerő bátorságára rámutatnunk, amikor a züllött viszonyok között máris elhatározta az ujabb tarifaemelést. A közönség bojkottja, az üzemredukció szomoru kényszere mellett az üzemzavarok egész sorozata jelentkezik manapság és az ember olvasva a villamosbalesetek tömegét, szinte könnyek között bucsuzik el hozzátartozóitól: ki tudja, viszatérnek-e még otthonukba? Mindezek fölött a személyzet durvasága és a megváltott drága jeggyel való gyalogos-séták egészen természetesen elkeseredett ellenségévé teszik a villamossal szemben a nagyközönséget.

A közlekedés megjavitása érdekében eddig a legujabb tarifaemelésen kivül csak egyetlen reformot eszeltek ki. Kommüniké jelent meg ugyanis arról, hogy a nagykörüti villamosközlekedés botrányának hamarosan végét vetik olyanformán, hogy a sineket átépitik. Ez az átépités olyanformán történnék, hogy a sinek a körúton nem az uttest szélén, hanem az uttest közepén lesznek. Ettől a korszakos ujitástól „az igazgatóság a közlekedés tetemes javulását várja." Erről az ötletről, amelynek megvalósitása sulyos milliárdokba kerülne, most egy szakértő két dolgot állapit meg. Megállapitja először, hogy az ötlet plágium, amelyet a mélyen tisztelt igazgatóság Hüvös Iványtól, a városi villamos egykori igazgatójától kölcsönzött ki. A második megállapitása az illető szakembernek az, hogy az ötlet rossz és azt nem is Hüvös Iván a villamosigazgató, mint inkább Hüvös Iván a kitünő operett-librettista főzte ki.

Igy festenek a villamos mai vezetőségének mértő-gondolatai.

*

A Fővárosi Hirlap egyébként a közönség panaszairól kérdést intézett

Rényi Dezső

ny. alpolgármesterhez, a B. Sz. K. R.-T. vezérigazgatójához, aki a következő felvilágositásokat adta:

— Nem lehet tagadni, hogy a budapesti villamos közlekedése nem áll azon a magaslaton, amelyen látni szeretnénk. Ennek okait mi magunk ismerjük legjobban és amennyire lehetséges, igyekszünk is a bajokat kiküszöbölni. A közlekedés javitásának legsulyosabb akadálya a személyzetben rejlik. A mai személyzetünk lényegesen silányabb, mint volt a régi, amelynek ma már csak mintegy két százaléka áll szolgálatunkban. Az anyagot abból a forrásból, a Budapest-környékbeli községekből, ahonnan a legnagyobbrészben rekrutálódtak, nem lehet többé felfrissiteni. Ezek az emberek ma jobban elhelyezkednek odahaza, nem hajlandók eljönni villamoskalauznak. De még ennél is fontosabb az a szerencsétlenség, hogy — még ha jönnének is — nem tudunk nekik lakást adni. Vannak ugyan kaszárnyáink a villamosalkalmazottak számára, de ezek teljesen tulzsufoltak és családos embereket, pedig ezek a megbizhatóbb elemek, ott nem helyezhetünk el.

— Ilyenformán azután mindenféle tarka elemekből, kettétörött exisztenciákból toborozódik össze a személyzet. Ezek az emberek azért jönnek a villamoshoz, hogy jó mellékkeresetet biztositsanak maguknak a jegycsalások révén. Igen nehéz probléma, hogy ez ellen miként védekezzünk? A mult esztendőben több mint négyezer esetben bizonyitottunk rá kalauzokra jegycsalást. Mit csinálhattunk azonban velük egyebet, mint hogy elcsaptuk őket. Ez pedig nem jelent mást, mint folytonosan változik a személyzet.

— Van azonban másik tervünk is a jegycsalások megakadályozására. Ez az, hogy szeretnénk — ha ez kivihető lenne — a jegyeket nem a kocsiban, hanem elárusitóhelyeken árusitani. Ilyenformán minden utasnak már megváltott jeggyel kellene felszállania a kocsira. Ennek is van azonban akadálya. Amikor a közönség amugy is türelmetlen a várakozásban, ez az intézkedés még nagyobb torlódást idézne elő, mert sokáig kellene a kocsiknak állni, amig a kalauz az összes felszállók jegyét átlyukasztja.

— A tarifaemelés elől nem lehet elzárkózni. Erre vonatkozólag most folynak a számitások. A tarifaemelés első és legfontosabb oka a szén ujabb drágulása. A szénbányák — mint ismeretes — az OKÁB-tól negyven százalékos áremelésre kértek engedelmet. Ezt valószinüleg nem kapják majd meg, de ha kisebb emeléssel kell is megelégedniök, ez az emelés 10 százaléknál mindenesetre több lesz.

— A tarifaemelés második oka az, hogy éppen a napokban adtunk a személyzetnek 15 százalékos munkabéremelést, amelynek költségeitől természetszerüen gondoskodnunk kell. Mindehhez csatlakozik a harmadik ok, a korona értékének sülyedése. Mert nem felel meg a valóságnak az a nagy általánosságban felállitott tétel, hogy mindenhol már régóta 0.018-as koronával számolnak. Például mi a diósgyári vasgyárban több milliárd áru sint rendeltünk. A szerződés egyik lényeges pontja az, hogy az árut 0.0305-ös zürichi kurzusu koronával kell kifizetnünk. Ha tehát most a korona tényleges értékére száll le, akkor a mi kárunkra több milliárdos differencia áll elő.

— Szemünkre szokták vetni, hogy Bécsben olcsóbb a villamos, mint Budapesten. A bécsi példa azonban nem jó. A bécsi villamos a város saját kezelésében van és ugyancsak maga a város kezeli a villamos-centrálét is. A bécsi városi tanácsnak tehát módjában van az, hogy amennyivel olcsóbban adja a villamos-jegyet, ezt a különbözeti összeget a villamos-centrále terhére számolja el. Ezzel a bécsi szocialista vezetőség kedvezményt biztositja a maga munkástömegeinek, vagyis saját politikai céljait szolgálja és pedig hathatósan az olcsó villamos-jeggyel. Tulajdonképen pedig a pénzt, amit nem vesz ki az egyik zsebéből, azt kiveszi a másikból.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 62. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Nagy nemzetközi
NŐI BOXMÉRKŐZÉSEK
Budapest bajnokságáért, továbbá világvárosi
tánc és variete műsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

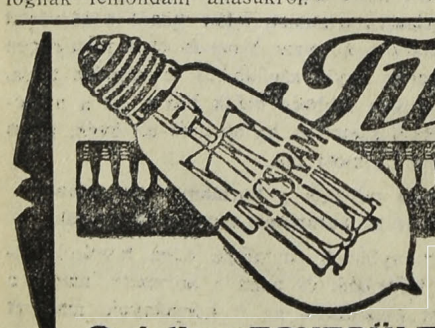

Tungsram-Drótlámpa
húzott dróttal elpusztíthatatlan.
Gyártja: EGYESÜLT IZZÓLÁMPA ÉS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG UJPEST.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Megjegyzések a börzejátékról

Irja: **Marcial.**

Nagy Emil szigoru törvényt akar hozni azok ellen, akik tőzsdejátékra animálják az embereket. És én, aki soha életemben senkit se animáltam tőzsdejátékra és ezentul se akarok senkit animálni, azt állitom, hogy Nagy Emilnek ez a szándéka reakcionárius, amin azonban a legkisebb mértékben se csodálkozom, mivel Nagy Emilt mindig reakcionárius férfiunak ismertem. A reakcionáriusságnak persze vannak fokozatai intenzivitás és veszedelmesség dolgában. A kettőt nem egy mértékkel kell mérni. A legintenzivebb reakció nem egyszersmint a legveszedelmesebb is. Sőt minél nyiltabb, durvább és erőszakosabb, annál kevésbbé veszedelmes. Az igazi veszedelmes reakció az, amelyik kenetteljes, amely jószándéku, hipokrita és köntörfalazó, amely felvilágosodottnak és humánusnak akar látszani és amely ugy szerkeszti meg a büntetőparagrafusokat, hogy akit meg akarnak általa büntetni, azt meg lehet, akit nem akarnak, azt nem lehet. Nem az a veszedelmesebb reakció, amely világos rendelkezésekkel rekeszti ki a zsidókat, vagy reformátusokat valahonnan vagy valamiből, hanem amely ezt olymódon cselekszi meg, hogy a tilalom megkerülhető vagy letagadható legyen. Hoór Tempis Mór ur nem akkor veszedelmesebb reakciós, amikor kereken ki akarja rekeszteni a nagyváradi zsidókat a magyar egyetemekről azért, mert zsidók, hanem akkor veszedelmesebb, amikor felháborodva tiltakozik az ellen, hogy a nagyváradi és kolozsvári zsidókra ne legyen érvényes a numerus clausus-törvény, mivel ezt csak a magyarországi zsidókra csinálták és ég felé forditott szemekkel kérdezi, hogy hát azoknak, akik igy értelmezik a törvényt, Nagyvárad és Kolozsvár, Ujvidék és Pozsony már nem Magyarország? Ez az igazán veszedelmes reakció, ez a szemforgatás! Mert Hoór Tempis Mór éppen oly jól tudja, mint mindenki más, hogy Nagyvárad és Kolozsvár, és Ujvidék és Pozsony bizony — sajnos — nem Magyarország és hogy nem csupán a szegedi és pécsi egyetem tanári kara nem tekinti annak, hanem az egész hivatalos magyar állami apparátus sem, amely utlevelet követel a nagyváradiaktól éppen ugy, mint a palermóiaktól és chicagóiaktól, amely azoknak, akik Ujvidékről jönnek fel Budapestre gyógykezeltetés céljából, ridegen megtagadja, hogy 14 napon tul meghosszabbitsa itt-tartózkodási engedélyüket, amely vámot szed azok után az árucikkek után, amelyeket Komáromból akarnak Budapestre szállitani és nem enged élelmiszert kivinni az éhező rutének vagy árvamegyei tótok számára sem, ha ennek a tilalma általában fennáll a külföldel szemben.

Igen, a tőzsdejátékra való animálásnak büncselekménnyé való avanzsáltatása reakcionárius intézkedés, mint minden, amely gyámságra szoruló gyermekekké degradálja a felnőtt embereket. Az emberi szabadság az évezredes reakció után akkor kezdődött, amikor az embereket a kormányzó hatalmak megszüntek gyermekeknek tekinteni és rájuk magukra bizták önsorsuk intézését. Ennek a dicső elvnek kegyetlen tulhajtása volt az a szélső manchesterizmus, amely a liberalizmus szabadsága alapján elnézte, hogy részeges apák tiz-, nyolc- és hatéves, sőt négyéves gyermekeik napi tizennégy órai munkájából dőzsöljenek a csapszékekben. Sok küzdelembe került, amig a szociálpolitika ideája áthatotta a liberalizmus eszméjét és az emberi nem sohasem ért meg olyan dicső korszakot, mint amely a liberalizmus és a szociálpolitika nászából született. Most Középeurópa apró országocskáiban, de sehol annyira, mint a mi szerencsétlen megcsonkitott országunkban, nem a bolsevizmus reakciójaképen, hanem annak egyenes folytatásaképen, ismét kiskorusitják az embereket. A nyolcvanas évek, Matlekovics Sándor korszakának ipartörvénye nem volt jó Hegyeshalmy Lajosnak, a saját lelkülete szerint csinált uj ipartörvényt Csonkamagyarországnak és mig az elszakitott országrészekben mindenütt a liberális Magyarország törvényei vannak ma is és lesznek még sokáig érvényben, addig mi itt a magunk szük kis területén sorra csináljuk a törvényeket, amelyek megtagadják Magyarország ujáteremtő szellemét, a világszerte hires magyar liberalizmust.

A börzejátékra animálás, mint büncselekmény nem csupán illiberális, hanem a mellett céltalan és oktalan intézkedés is. Nem azért öltött tébolyodott arányokat a tőzsdejáték Magyarországon, mert gaz csábitók vitték rá az embereket, hanem azért, mert a koronaromlás legegyszerübb, legkönnyebb és legteketóriátlanabb ellenszere volt az értékpapirvásár. Abban a pillanatban, amint ez az alkalom megszünt, semmiféle ördögi csábító varázsereje nem tudja többé az embereket a tőzsdére csábitani és egy év alatt se kötnek a tőzsdén annyi üzletet, mint ama kritikus idők egyetlen üzletnapján. Amikor pedig azok az idők jártak: akkor bölcseség és jótétemény volt az emberekkel szemben a börzejáték és az lett volna rezonábilis — ha az ilyesmi egyáltalában rezonábilis — ha az államhatalom azok ellen hozott volna büntető rendelkezéseket, akik az embereket lebeszélték volna a börzejátékról.

Ugyan kérem, hagyják már békében az embereket. Jobban tudják azok, hogy mi a teendőjük, mint a miniszter urak. Vagy ha ők maguk nem tudják, akkor százezer miniszter se tud a bajukon segiteni!

Mit szól hozzá a Bankárszövetség? A devizabotrány első itélete elhangzott: a Devizaközpont fegyelmi tanácsa Barth Ferenc elnöklésével és dr. Stein Emil, dr. Metzler Jenő, dr. Rooz Jenő és Koós Zoltán részvételével a Stux Gyula és Hugó céget százmillió korona birsággal sujtotta, ezenkivül kötelezte, hogy a jogtalanul átutalt elszámolás és a mai árfolyam különbözetét megtéritени tartozik és végül a céget kizárta a Devizaközpont tagjai sorából. Nem szabad kételkedni benne, hogy az előkelő tagokból álló fegyelmi biróság a szóbanforgó krimen szigoru elbirálásával hozta meg sulyos itéletét. Mert nem a száz, esetleg többszáz millió korona megfizetéséről van csak szó, ez a bagatell összeg a Stux-cégnek, vagy Molnárnak a Stuxtól — mint ahogy a tőzsdén a Stux-cég disponensét hivják — meg se kottyan, de ha a Devizaközpont az előkelő céget kiküszöbölte tagjai sorából, — az más, az már sulyos erkölcsi defektus. Igy aztán jogunk van Stux Hugó ur magánszemélyéhez is hozzányulni, mert a cégtulajdonost nem vagyunk hajlandók a privátembertől elválasztani. Ilyen minőségben pedig Stux Hugó ur alelnöke az igen számottevő érdekteszületnek, a Bankárszövetségnek. Nem gondoljuk, hogy ez a tiszteletreméltó testület az alelnökét ért megbélyegző itélet fölött nemes gesztussal napirendre térhetne. Talán várják, hogy Stux Hugó urban fölülkerekedik önként a józlés és lemond az állásáról. Ám ha ez nem történnék meg, a Bankárszövetségnek nincs ideje tétovázni: tisztább erkölcsökkel ékes alelnökről kell gondoskodnia. Sürgősen. A testület tiszta lepléről a szégyenfoltot le kell törülni.

Dr. Weisz Gyula szózata a Just-gyár részvényeseihez. A Dr. Just-féle izzólámpa és villamossági r.-t. a lapokban „Részvényeseinkhez!" cimü hirdetést tett közzé, amelyben elmondja, hogy az izzólámpakartel szabadalombitorlás cimén, régóta huzódó, pört inditott a vállalat ellen, amelyet az most a Szabadalmi Felsőbiróság végitéletével megnyert. A pör tárgya az volt, hogy a Just-gyár lámpáit a kartel tulajdonát képező és szabadalommal védett fonalakból készíti. Dacára, hogy a Just-gyár pörnyertes lett, mégis szükségesnek tartja kijelenteni, hogy az izzólámpakartel szabadalmazott fonalait tulajdonképen nem is használta, hanem lámpáit saját szabadalommal védett fonalakból állitja elő. Ez a baj. Elmondunk egy esetet, hogy a „saját szabadalommal védett fonalak" mennyire váltak be a gyakorlatban. A főváros üzemei, hivatalai és intézetei évenkint mintegy 150.000 darab izzólámpát fogyasztanak. 1922 tavaszán a Just-gyár e lámpák szállitására a fővároshoz ajánlatot nyujtott be, amely olcsóbb volt a kartel árajánlatánál. A főváros a Justram-lámpákat a műegyetemen fotometráltatta és a mérési eredmények kedvezőnek bizonyultak. Erre a főváros a Just-gyárral egy évi időtartamra szállitási szerződést kötött. A használatban azonban kitünt, hogy a Justram-lámpák nem elégitették ki a hozzáfüzött reményeket, mert a kartel-lámpák watt-fogyasztása, égési időtartama és azok fényhatásának effektusa sokkal kedvezőbb. E tapasztalatokon okulva, a főváros az év leteltével nem ujitotta meg a szerződést és a szükséges lámpákat most ujból az izzókartel szállitja. A Just-gyárnak ilyen előzmények után tehát nem célszerü avval hivalkodni, hogy lámpáit saját rendszerü fonalakból gyártja, mert a fővárosnál szerzett megfigyelések azt bizonyitják, hogy azok kevésbbé oly jók, mint a kartel szabadalmazott fonalai. Van aztán még egy észrevételünk. A Just-gyárnak, véleményünk szerint, izzólámpagyártás a mestersége és nem a vállalat részvényeinek kedvező plasziro-zása. Furcsának találjuk tehát, hogy dr. Weisz Gyuláék „Részvényeseinkhez!" intézik közléseiket, tudomásukra hozván, hogy a lecsuszott árfolyamu Just-részvényeket most már ismét nyugodtan vásárolhatják. Talán izlésesebb lett volna a szabadalmi pör eldöltéről a fogyasztóközönséget informálni, mert egy gyárvállalatnak mégis az a hivattása, hogy gyártmányait helyezze el, nem pedig a részvényeit.

Földhitelbank — Magyar-Amerikai Bank. A Földhitelbank és a Magyar-Amerikai Bank között létesitett érdekközösségről a Tőzsdei Hiradó multheti számában már részletesen beszámoltunk. Értesülésünk szerint a Földhitelbank 1.700,000 darab Amerikai Bank részvényt, tehát a majoritást szerezte meg. A két intézet belső organizációjában egyelőre lényegesebb változások nem történnek, mert a harmonikus együttmüködés a két bank különálló strukturájában is biztositva van. A nagyirányu tranzakció további kiépitése most van előkészités alatt, evvel kapcsolatban pedig mindkét intézet rövidesen közgyülést tart, ahol az igazgatóságokba kölcsönösen beválasztják delegáltjaikat. Nagyszabásu előkészületek folynak mindkét intézet további fejlesztésére nézve és e téren angol és amerikai összeköttetéseik is megfelelő szerepkörhöz jutnak. E kapcsolatok szorosabbá füzése céljából dr. Paupera Ferenc, a Földhitelbank elnöke és Barna Bertalan, az Amerikai Bank igazgatója rövidesen Londonba és onnét Amerikába utaznak.

Megtört a csavarkartel monopoliuma. A Tőzsdei Hiradó értesülése szerint a Lipták-gyár legujabban mindenféle dimenziójú csavarok gyártására is berendezkedett. Mint ismeretes, a csavargyárak, élükön a Magyar acélárugyárral és a Kaszab-gyárral, eddig eladási kartelegyezmény alapján árusitották gyártmányaikat és minthogy a piacon versenytársak nélkül dolgoztak, áraikat tetszés szerint szabhatták meg. A kedvező helyzetet természetesen igen jövedelmezően hasznukra forditották, mert behozatali tilalom folytán versenyáru nem került a piacra. Most azonban a helyzet lényegesen megváltozott. A Lipták-gyár kartelen kivül áll és nagy teljesitményével és szolid áraival az egyezményes gyáraknak erős konkurrenciát támaszt.

Vezérigazgató — főorvos. A Schwartzer Szanatorium igazgatósága dr Ugron Gábor elnöklete alatt tartott legutóbbi igazgatósági ülésén dr. Komlós Jenő vezérigazgatót a szanatórium főorvosává nevezte ki. — A Tőzsdei hiradó

A **Magyar őstermelő részvénytársaság** igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara mély megilletődéssel jelenti, hogy az intézet **elnöke**

méltóságos

Kronberger Lipót ur

magy. kir. udvari tanácsos, a Ferenc József rend középkeresztese stb. stb.

e hó 20-án elhunyt.

A megboldogult bölcs előrelátásával, nagy tudásával, sokoldalu tapasztalataival az intézet alapitása és felvirágoztatása körül hervadhatatlan érdemeket szerzett.

Emlékét soha el nem muló kegyelettel fogjuk megőrizni!

Budapest, 1924 január 21.

A **Magyar általános takarékpénztár rt. igazgatósága, felügyelő-bizottsága és tisztikara** melységes gyásszal tudatja, hogy

Kronberger Lipót

m. kir. udvari tanácsos, a Ferenc József rend középkeresztese, a Magyar általános takarékpénztár rt. elnöke

1924 január 20-án elhunyt.

A megboldogult több mint 40 éven át részben mint vezérigazgatója, részben mint elnöke, élén állott a takarékpénztárnak és nagy tudásával, gazdag tapasztalataival, példának beillő ragyogó jellemével vezette a takarékpénztárt a megerősödés és fejlődés utjain.

A megboldogult jóságos szivével, beláthó méltányosságával mindnyájunk nagyrabecsülését és szeretetét vivta ki magának.

Emlékét igaz tisztelettel és meleg szeretettel fogjuk megőrizni és ápolni.

értesülése szerint a részvénytársaság legutóbb végrehajtott tőkeemelése egyébként sikeres befejezést nyert és az igazgatóság a befolyt tőkét az intézet tulajdonában levő Siesta szanatorium ujabb építkezéseire és fejlesztésére fordítja.

Dréhr Imre fölolvasása. Dr. Dréhr Imre nemzetgyülési képviselő, a Lloydbank igazgatója a Magyar Jogász-Egylet pénzügyi jogi szakosztályában, az Ügyvédi Kamara helyiségében (V., Szemere-u. 10.) e hó 26-án, d. u. 6 órakor „A magyar állam pénzügyei kapcsolatban a külföldi kölcsönnel" cimen fölolvasást tart.

Tiz darab egy kötés. A Magyar általános takarékpénztár részvényeiből, a tanács határozata értelmében, ezentul 10 darab lesz egy kötés.

Hivatalos forgalomban a Fabank. Az értékesebb papirok lassankint kivonulnak az exota-piac nyomasztó légköréből és mihelyt módját ejthetik, áteveznek a tőzsde hivatalos forgalmába. A nemjegyzett értékek piacán éveken keresztül vezető szerepet játszottak a Fabank részvényei, amelyeket hétfőtől kezdve hivatalosan lajstromoznak. A papirok uj elhelyezkedésükben igen kdvező fogadtatásra találtak, élénk forgalom központjába kerültek és 6500 koronás kezdő-árfolyamuk már az első napon 8000 koronáig emelkedett.

Svájci tőkecsoport vonul be a Magyar-Német Bankba. A Magyar-Német Bankba, mint a Tőzsdei Hiradó már jelentette, előkelő svájci tőkecsoport kiván belekapcsolódni. Szász Dezső kormányfőtanácsos, vezérigazgató ez ügyben ismételt tárgyalásokat folytatott Zürichben és a legközelebbi napokban ujra odautazik, hogy a folyamatban levő tranzakciót véglegesitse. A svájci csoport bekapcsolódása egyébként szükségessé teszi, hogy a Magyar-Német Bank alaptőkéjét fölemelje. A készülő tranzakcióról kiszivárgott hireket a tőzsde közönsége megértéssel fogadta és ennek tulajdonitható, hogy a bank részvényei az utóbbi napokban csaknem megduplázták árfolyamukat.

Kronberger Lipót meghalt. Közgazdasági életünknek egyik erős oszlopa, Kronberger Lipót m. kir. udvari tanácsos, a Magyar Általános Takarékpénztár és a Magyar Ostermelő R.-T. elnöke kidőlt az élők sorából. Kronberger Lipót több mint 40 éven át élén állott a Magyar Általános Takarékpénztárnak, részben mint annak vezérigazgatója, részben pedig 1917 óta — amikor az ügyek közvetlen vezetésétől visszavonult — mint annak elnöke. A megboldogultat nagy tudása, bő tapasztalata és különösen példás jelleme a közgazdasági élet vezetőinek sorába emelte. Kronberger Lipót a hires Cohen cégnél kezdte pályafutását Madarassy-Beck Miksa báróval és Lánczy Leóval egyetemben és amikor a Cohen-cég főnöke az ország egyik legnagyobb bankjának, a Frankobanknak élére került, Kronberger Lipótot fiatal kora ellenére is a Frankobank főtisztviselőinek sorába meghivta. Később a Magyar Általános Takarékpénztár R.-T. bizta meg az intézet vezetésével, amely több mint 40 éven át az ő óvatos, előrelátó, megbizható személyének kezében nyugodott. Elhunytával a magyar pénzpiac régi klasszikus, konzervativ iskolájának egyik érdemes és kiváló képviselője távozik az élők sorából. Pénzügyi, társadalmi és közgazdasági életünk előkelőinek részvétele mellett, Kronberger Lipótot kedden délben helyezték örök nyugalomra. — A Magyar Általános Takarékpénztár hétfőn tartott igazgatósági ülésén dr. Horváth Lipót alelnök vezérigazgató kegyeletes szavakkal parentálta el az elhunytat, akinek márványszobrát fel fogják állitani az intézet tanácstermében s a nevéről elnevezett tisztviselői betegségi segitőalapot ötvenmillió koronára emelték fel.

Öt tojásért egy bankrészvény. A Belváros egyik mellékutcájában néhány év előtt egy törpebank ütötte föl a sátorfáját. Kis igényü, jelentéktelen bankocska, amely szük téren mozgó körzetében apró tőkések börzeszenvedélyének kielégitésével foglalkozik és azoknak vagyonkáját kosztoltatja. Semmi több. Ebben merül ki lázas tevékenysége, nincsenek nagyratörő tervei, iparvállalatok finanszirozásával nem foglalkozik, nincs ingatlana, hivatala bérelt helyiségben van és ennek fölszerelése az összes látható aktivuma. Ennek a kis pénzintézetnek részvényeit az elmult napokban bevezették a tőzsde hivatalos forgalmába. Az aktust nagy mulatság kisérte, szinte komikusan hatott, amikor a Budapesti Iparbank részvényeit eladásra felkinálták. Öt tojás értékében, 6000 koronáért mindenki megszerezheti, aki a kemény részvénypapirt jobban szereti öt tojásból készült rántottánál.

A Palágyi Gyula rt. már korábban hirdetett alaptőkeemelése az elővételi jog (egyre egy egyenjogu uj részvény 2200 koronáért) január 21-től 26-ig Taubner Vilmas bankház-nál, V., Vécsey-utca 4. gyakorolható.

A Magyar-cseh iparbank r.-t. alaptőkeemelése. A Magyar-cseh iparbank r.-t. folyó hó 30-ára rendkivüli közgyülést hivott egybe, melyen javasolni fogja alaptőkéjének 700 millió koronáról egymilliárdra való felemelését. Az igazgatósági javaslat szerint, minden 7 régi részvény után 2 uj részvényre lesz az elővételi jog gyakorolható 11.000 K-ás árfolyamon. A fennmaradó részvénymennyiség egyidejü elhelyezése egy külföldi csoportnál magasabb árfolyamon biztosittatott. Ezen tranzakció végrehajtása után az intézet kimutatott saját tőkéi körülbelül harmincöt milliárdot fognak kitenni.

ACZÉL PÁL ÉS TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

INGATLAN-, ÉPITŐ- ÉS FAIPARI RÉSZV.-TÁRS. ÉPITŐIPARI CONCERN
Központi iroda: Budapest, IV., Párisi-utca 1.
TELEFON: 161—03. SÜRGÖNYCIM: „INGÉFA"
A „Sulner és Friedrich" cég tulajdonosa
Épitési vállalat. — Lakóházak, gyárak épitése és berendezése. — Családi házak épitése saját telkein és azok eladása. — Speciális ács-, asztalos- és lakatosmühelyek — Csarnoktetők. — Létraállványkölcsönző-osztály. — Engros és tranzitó fakereskedés. — Vasbeton kerítésoszlop- és válaszfallapgyár.
Központi telep és gyáriroda: Budapest, V., Párkány-u. 1418.
Telefon 169-98.
A concernhez tartozó vállalatok: Színháztéri Bérházépitő Részvénytársaság. Borszéky Frigyes Magyar Kerámiai Müvek Részv.-Társ. Calória, Angolvascső és Radiatorgyár Részvénytársaság.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 38-86. Podmaniczky-utca 59.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

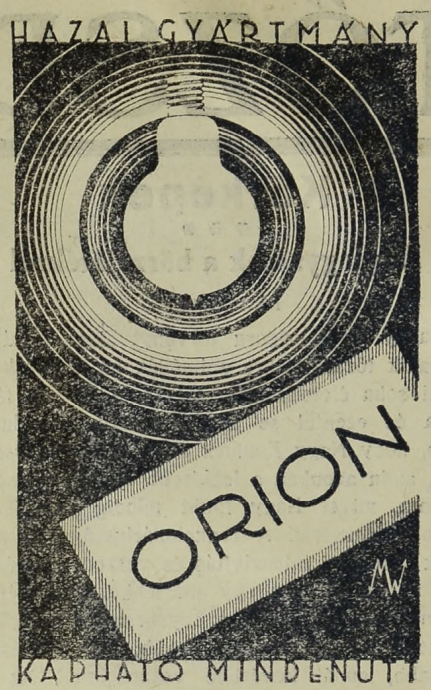

A Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára R.-T.
Budapest, VII., Rákóczi-út 76. Telefon: József 60-40, József 135-32.
ujonnan létesitett
ingatlanforgalmi főosztálya
a legelőnyösebb feltételek mellett
ház és birtok eladását vállalja és vételét közvetiti
Legjobb összeköttetések a megszállt területen.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHAK

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26 szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
TELEFON: 74-16, 74-17, 98-58, 114-65.
Gyártmányai: »Nicholson-Letzenmayer«-féle **szabadalmi** fekvő **Diesel-motorok,** »Luther-Münzel« rendszerü **szivógázmotorok,** preciziós **gőzgépek,** modern tüz- és vizcsöves **gőzkazánok,** viztisztitó készülékek, **tel es hütő-jéggyári** és **vágóhidi** berendezések, **turbina és kör orgószivattyuk, vashidak** és tetőszerkezetek, **szegecselt** tartók és oszlopok, emelőgépek és **daruk, vasuti kocsik** (waggonok), mindennemü gép- és épitkezési vasöntvények, **gazdasági gépek,** gőzcséplő-készletek, vetőgépek. »Ásványi«-fele kukoricaszártépők.

ENGEL KÁROLY

elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"
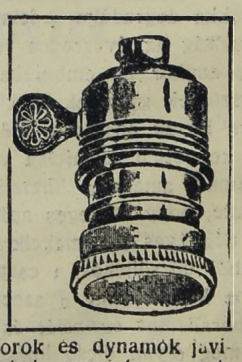
Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadolemezei, közcavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy **erős,** mint **gyenge-áram** részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szallitok: **elektro-motorokat és dynamokat,** egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. **Szénkeféket** minden méretben és minőségben, ugyszintén **fémszövet vagy lemezkeféket.**
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamutvagy selyemszigetelésü **dynamóhuzalokat** minden méretben, **varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet** és diagonális szövésü **köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket,** eredeti **vulcanfibre-lemez,** illetve **rudakat** minden méretben, **szigetelőlakkokat** stb.
Állandóan raktáron tartok **főző- és fütőkészülékeket** minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Fullánkok

Rip van Winkle

megirigyelhetné azokat a kedves, derüs kedélyü urakat, akiket a kurzus itthagyott magnak a közigazgatási bizottságban. Megirigyli az ember őket, hogy mire mindenre rá nem jönnek — végeredményben. Igaz, hogy a pesti polgár már szétpukkad a dühtől, a szerencsétlen ujságiró meg már lefárkálja a körmét förmedvényeivel, mire közigazgatási bizottságék rájönnek, hogy baj van a kréta körül. Egy kicsit későn történik ez, de a fontos az, hogy mégis csak megtörténik. Teszem azt, a héten már rájöttek, hogy az ötórai zárórák körül bajok vannak. Hogy egész csomó helyiségnek engednek zárórát, mikor ezek „szemebőtlően" erkölcstelenek. Lám, lám, mégis csak rájöttek, amikor mi már a torkunkat kiabáltuk ki emiatt. De rájöttek még valamire és ez aztán igazán klasszikus felfedezés. Rájöttek, hogy Budapesten rossz a közlekedés. Legfőképen pedig a villamosközlekedés. Igenis a saját fülünkkel hallottuk, hogy ezt hárman is mondták a közigazgatási bizottságban. És még sem merjük nekik ellenni, amig komoly bizonyitékokat nem hoznak. No de ilyen rágalom, hogy Budapesten rossz a villamosközlekedés!

Pröhle Vilmos

tanár ur lelkes tajvédő és kemény ébredővezér és igy nem csodálkozunk, ha Zilahi Kiss Jenő alpolgármester őt kereste ki a maga számára mentőtanunak. Egy kicsit furcsának találjuk, hogy Szaszovszky tanácsnok-főjegyző ur, aki az alpolgármester ügyét vizsgálja, sietett „kiszállani" a beteg ébredő-professzor lakására, no de — ugy látszik — sietni kell, mert a városházán nem tudják soká nélkülözni Zilahi Kiss értékes munkáját. Ezt megértjük tehát. Nem értjük azonban, hogy milyen mentőtanukat lehet itt felvonultatni. Talán interpretátorokat kutatnak, akik kimutatják, hogy az ébredő-szótár a hires plakát kitételeit mint negédes, becéző, kedveskedő kifejezéseket ismeri? Mert vagy aláirta utólag a plakátot Zilahi Kiss, vagy nem. Ha nem irta alá, azt igen egyszerüen lehet bizonyitani, ahhoz nem kell a kiváló turáni nyelvtudós. De ha aláirta? Nos, itt még lehet valamit kombinálni. Csak nem?... Alig merjük leirni: csak nem az ébredők terrorjának hatása alatt cselekedett az alpolgármester ur? Amint hogy az 1918 októberi levelet viszont a kommunisták terrorja alatt irta még.

Harminc iskolában

akadt még néhány hétre a fütés és a kis iskolásgyerekek ujból örvendeztek a háborus világ kulturagyilkos intézményének, a szénszünetnek. Most örvendező kommüniké adja tudtul, hogy minden iskolában megkezdődik a fütés és a tanitás is. A háborut követő hatodik esztendőben ennek nem szabadna előfordulni. Nem engedhetjük meg magunknak a szénszünet luxusát akkor, amikor uton-utfélen azt hangoztatják, hogy Nagy-Magyarországot nem fegyverrel, de kultur-fölényünkkel fogjuk visszahóditani. Ezt a kulturfölényt pedig nem a szénszünet csinálja, amelyért valaki felelős. Felelős elsősorban Zilahi Kiss Jenő alpolgármester ur, aki szénbeszerzés helyett azzal törődött, hogy milyen politikát folytat gróf Klebelsberg Kuno? Pedig elhiheti nekünk az alpolgármester ur, hogy Magyarországnak többet használ, ha pár ezer kis gyerek, a jövendő drága palántái, megtanulják egykét betünek a vetését, mintha az alpolgármester ur véleményét megtudjuk az egykor volt belügyminiszterrel szemben.

Rakovszky javaslata kétoldali pergőtűzben

Mit akar a liberális-demokrata ellenzék és mit akarnak Wolffék?

Rakovszky Iván belügyminiszternek uj választójogi javaslata senkinek sem kell. Kétségtelen, hogy ez a törvényalkotás inkább Wolffék szájaize szerint való, mert a liberálisoknak, demokratáknak és szociálistáknak sokkal több a kifogásuk. A baloldal szerint tul-reakciós, a jobboldal szerint nagyon liberális ez a javaslat, ami nem jelenti azt, hogy középen lenne az igazság, csak azt jelenti, hogy Wolffékat már ez sem mentheti meg.

Érdemes megnézni kinek mi a kifogása.

A demokraták és szociáldemokraták

nagyon elégedetlenek és kifogásaikat csak egy részét próbáljuk pontokba foglalni:

1. Kifogásolják az örökös tagok intézményét, amelyet a népakarat kijátszásának tekintenek.

2. Sokallják a hat éves domiciliumot, mert Magyarországon választójoghoz ilyen hosszu egyhelyben lakást még nem kivántak meg. Ez az intézkedés szerintük a munkásság egyharmadrészét üti el jogaitól.

3. Kérlelhetetlen harcot inditanak az ellen, hogy az ajánlási ivet aláirók egyben leszavazottaknak is tekintendők, mert ez a titkos választásnak a legközönségesebb kijátszása.

Van még sok más jogos kifogásuk is, de máris kiderül a differencia, ha bemutatjuk

a Wolff-párt

legfontosabb kifogásait. Ők két dolgot inkriminálnak:

1. Keveslik a hat éves domiciliumot és hogy a munkásságot még jobban kiforgassák jogaiból, tizéves egyhelyben lakást követelnek. Lehet ugyan az is, hogy azért követelnek tizéveset, hogy legalább a hat éveset meg tudják menteni. Az ő számitásuk szerint ez azt jelenti, hogy a Budapesten összeirt 360.000 nemzetgyülési választó közül hatéves domicilium esetén 280.000 községi választó volna, még ha a domiciliumot tiz évben állapitják meg, akkor a választók száma 230.000-re apad. Egyszóval azt hiszik, hogy ezen a módon még ötvenezer embert meg lehet fosztani választójogától.

2. A másik követelésük az, hogy az egyes kerületek „kulturális és gazdasági jelentőségének tekintetbevételével" állapitsák meg a mandátumok számát olyanképen, hogy a 220 választott tag számát 240-re emeljék fel.

Ezt nem kell magyarázni. Ez eléggé átlátszó. Természetesen az egyes kerületek kulturális jelentőségének fokát. Wolff, Csillery és Czigány Sándor urak állapitanák meg.

Milyen szépen is tudnak virágnyelven beszélni.

Események

Sipőcz Jenő visszavonul? A Magyarság cimü lapban, amely mindenkor lelkesen támogatta Wolffék városházi politikáját, feltünést keltő hir jelent meg egy nagyobb közleményben elrejtve. A szóbanforgó cikk a villamosvasut mizériáit festi erőteljes szinekkel és amikor feltegetései során a direkció összetételét kezdi bemutatni, a következő nagyon érdekes értesülését adja tudomásunkra:

„Sipőcz Jenő polgármesternek, aki elnöke a vasuttársaságnak, igazán nincs ideje a vasuttal foglalkozni. Annyira tul van terhelve, hogy — mint bizalmasai előtt kijelentette — nem birja már a sok munkát s a visszavonulás gondolatával foglalkozik."

Nem hiszünk, hogy az idézett lap, amely tántoríthatatlan kurzuspolitikát folytat, csak saját kivánságát fejezné ki, amikor a polgármester visszavonulásáról ir. Kétségtelenül pontos és biztos értesülés ez, amit megerősit az is, hogy magának a polgármesternek kijelentését reprodukálja. Azt kell azonban hinnünk, hogy a hir — bár igaz — de kissé korai. A polgármester valószinüleg csak idejekorán és kiméletesen akarja a lesujtó eseményre Budapest polgárságát előkészíteni.

Megtévesztés a tanács nevében. A lapokban ujabban hirdetések jelennek meg, amelyeknek élén feltünő tipográfiával és nagy betükkel olvasható:

Budapest
székesfőváros
tanácsa
kötelezővé tette

a fertőtlenitést és erre a célra a hirdetés szerint egyedül csak a „Salan" alkalmas. Ez a hirdetés megtévesztő és törvénybeütköző, mert azt a tévhitet terjeszti, hogy a „Salan" nevü csodaszer használatát a tanács kötelezően elrendelte. A visszaélésre felhivjuk a tiszti főügyészség figyelmét.

Két-háromszáz ember hal meg havonkint Budapesten tüdővészben. Budapest közegészségügyének nagyon szomoru szenzációja van és ez az, hogy minden hónapban két-háromszáz lélek pusztul el tüdővészben. Hogy milyen riasztóan nagy szám ez, azt nem kell külön magyarázni. Jellemzésül csak azt kell elmondanunk, hogy ez a szám azt jelenti, hogy a tüdővész leküzdésére irányuló küzdelem tiz esztendő alatt nem tud semmi eredményt felmutatni. Tiz esztendővel ezelőtt sem volt a halálozási arányszám nagyobb, mint ma. Igaz, hogy az utóbbi esztendők takarékossági mániája, amely az egészségügyi intézkedéseket is hátrálatta, valamint a társadalmi nyomor, természetessé tették, hogy javulás ne álljon be. Hogy csak mást ne emlitsünk, ma sincsen még befejezve az Uj Szent János kórház tüdőbeteg-pavillonjának épitkezése. Ennek elsősorban pénzügyi okai vannak és pedig az állam nem folyósitja az épitkezésnek őt terhelő költségeit. Olyan botrányos már ez az állapot, hogy Terstyánszky Kálmán kormánybiztos sürgős előterjesztést készül a népjóléti miniszterhez intézni.

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és **Steinhardt** felléptével **Az uj januári műsor.**
Az éjjeli portás és **Der Spitzer und sein Kind.**
Kezdete pontban **8** órakor.

Szórakozás

A Király-Szinházban a héten minden este megismétlik Emőd Tamás—Szirmai Albert „Mézeskalács" cimü daljátékának előadását, amelynek mindannyiszor táblás ház közönsége a bemutató ünnepi külsőségei között tapsol. Vasárnap délután, a „János vitéz"-t adják, három órakor, mérsékelt helyárakkal. Szombaton délután a Rákosi Szidi-iskola növendékei vizsgáznak a „Vig özvegy" cimü operettből. Ez az előadás rendkivül mérsékelt helyáru.

Szenes Béla uj vigjátéka, a „Holdvilág", a héten négyszer szerepel a Magyar Szinház műsorán: szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap este,

„Mihályiné két lánya" Londonban. Bús Fekete László uj vigjátéka, amelyet pénteken mutat be a Belvárosi Színház, Londonban is színrekerül. Ernest Mayer, a Copyright Buere londoni igazgatója, Yolland Artur egyetemi tanár utján, a premiert be sem várva, megvásárolta Angliára és Amerikára az elmés vigjátékot, amelynek előadását szombaton és vasárnap este megismétlik. A bemutatóig „A gazdag leány" és szerdán a „Kékszakáll nyolcadik felesége" Titkos Ilonával és Vándoryval, csütörtökön, vasárnap délután 3 órakor rendes esti helyárakkal a kitünő Feydeau-vigjáték: „Nem csalom meg az uramat" kerül szinre, a főszerepekben Titkos Ilona, Németh Juliska, Tóth Böske, Csortos, Z. Molnár, Kabos fölléptével.

A „Pompadour" hete lesz a Fővárosi Operettszínház ezen hete is. Minden este Fall Leó szenzációs operettjét játsszák. Vasárnap délelőtt 11 órakor a „Nyugat" folyóirat rendezésében: Költők délelőttje.

„A balga szüz" a Blaha Lujza-színházban. Strausz Oszkár nagysikerü operettje, „A balga szüz", amelynek minden előadása zsufolt nézőtér előtt a legnagyobb sikerrel folyik a Blaha Lujza-Színházban, a hét minden estéjén ismétlésre kerül. Minden előadáson Somogyi Nusi, Harmath Hilda, Rozsnyai Ilona, László, Szirmai, Dénes Oszkár, Tamás, Boross László és Rott játsszák kitünő szerepeiket, amelyekben olyan nagy sikert arattak. Vasárnap délután az idei évad legmulatságosabb operettje, „A rózsalány" kerül szinre három órakor, mérsékelt helyárakkal Somogyi Nusi, Vaály Ilona, Boross Géza és Abonyival a főszerepekben.

A Vigszinház e heti műsorában csütörtökön, valamint vasárnap este is szerepel a „Szabóky Zsigmond Rafael", Szomory Dezső uj szinműve. A többi este a nagysikerü kabaréműsort ismétlik. Szombaton délután gyermekelőadásul „Hübele Balázs"-t játsszák, vasárnap délután pedig a „Király"-t adják.

Szombaton mutatja be az Andrássy-uti Szinház uj műsorát, amely vidámságával, gazdagságával nagy sikert igér a népszerü kis színháznak. A műsor kitünő darabjait, tréfáit és magánszámait Karinthy Frigyes, Harsányi Zsolt, Sztrokay Kálmán, Egyed Zoltán, Pallos Tivadar, Zágon István, Mátray Sándor és Kertész Mihály irták és T. Forrai Rózsi, Kökény Ilona, Németh Juliska, Berky Lili, Vaály Ilona, Vaszary Piroska, Gombaszögi Irén, Dajbukát Ilona, Mály, Kabos, Vágó, Gózon, Bánóczy, Abonyi, Ihász Lajos, Fülöp, Matány, Kertész, Szeghő, Székely, Kincses játszák, illetve énekelik. A bemutatóig a mostani műsort ismétlik, amelynek kedden volt a 75. előadása. Ugyanezt a műsort játszák most vasárnap is három és fél órakor, mérsékelt helyárakkal.

Royal-Orfeum: Okito Okito: Royal-Orfeum

A Kamarában Huszár Puli, akit méltán neveznek derüs humora és hatalmas térfogata miatt a magyar Fatty-nek. A Dagesztáni Kopinics cimszerepében aratja napról-napra sikereit. Ez a rendkivüli ötletességgel megkonstruált vidám kalandorfilm egy izgalmas üldözés során Páristól Konstantinápolyig viszi magával a nézö fantáziáját, felvonulnak előttünk Görögország csodaszép partvidékei, Korfu, továbbá Portorose, Velence, Albánia festői tájai. Ezenkivül bemutatja a Kamara Ajósnő cimü amerikai filmslágert Kathylin Williams-sel, a hódító filmművésznővel a főszerepben. Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor.

Vizsgaelőadás a Magyar-Szinházban. Szombaton, 26-án délután 3 órakor a Rákosi-iskola növendékei a Magyar-Szinházban vizsgaelőadást tartanak. Ez alkalommal szinre kerül Molnár Ferenc „Ibolya" cimü egyfelvonásosa és a „Vig özvegy" első és második fölvonása. A vizsgaelőadást rendkivül mérsékelt helyárak mellett tartják meg.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
„EGY DOLLÁR"
Jókai Mór „Egy huszasos leány" cimü elbeszélése nyomán a Corvin filmgyár remekműve. Főszerepben: Lóth Ila, Rajnai Gábor stb.
Amerikai burleszk és Angol hiradó.
Január 25-én pénteken, uj műsor.
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nador-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
csakis Károly-körut 24. sz.
E hó 14-én kezdődő **14 napos leltári occasióját** ajánlja n. b. vevőközönsége figyelmébe

Gyapjukelme duplaszéles	29.900 K
Csikos divatkelme, tiszta gyapju	36.000 K
Legdivatosabb csikos velourkelme	78.500 K
Férfi strapakelme jó minőségü	38.000 K
Tiszta gyapju férfiszövet	57.000 K
Double raglánkelme	57.500 K
Georgette divatszinekben	63.000 K
Creppe de chine divatszinekben	75.000 K
Mosó voil feltétlen szintartó, remek kimintázás	8.375 K
Sima és szines ingzefirek, megbizható minőség	8.750 K
Grenadinok farsangi szinekben	5.750 K
Himzett grenadinok, farsangi divatszinekben, 110 cm. széles	14.775 K
Kelengyevászon	7.850 K
Nadrágköpper	11.950 K
Batisztsiffon, selyemfinomságu	11.500 K
Lepedővászon teljes szélességben, bőrerős	17.500 K
Paplanlepedő vászon, 180 cm. széles	19.500 K

Nagy választék menyasszonyi kelengyékben, damaszt és tiszta lenárukban, törülközőkben, kanavász és finom ingzefirekben.
A felhalmozódott maradékokat olcsón árusitom.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12. Telefon: 46-68.
Javit! megóv! vesz és elad!

ŐRI ZOLTÁN
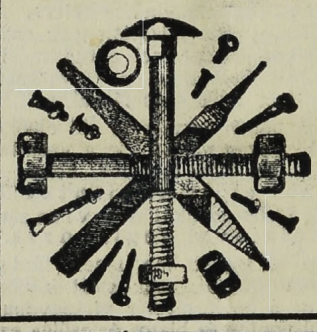
Reszelő- és csavárárunagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

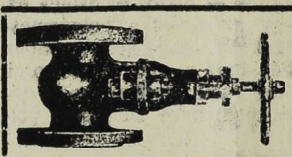
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80.
TELEFON: 174-48.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Tárgyaló
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönyeim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Fergách-utca 4. a Telefon: 110-48, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemeneket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaóni rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

Palma
kaucsuk-talpvédő

olcsó, tartós, vizhatlan.
OLPÓSKE FELERŐSÍTŐL.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT- ÉS SZITAÁRU GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18.

Törött géprészek, repedt vagy kimart kazánok
elektromos és autogén-hegesztése.
Uj berendezések gyártása! — Feleinket az uj eljárásra betanitjuk.
LAKOS ÉS SZÉKELY GÉPGYÁR
Budapest, VI., Béke-tér 3.
Telefon: 80-87. és 122-48.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csőrészben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganyelemez, viz-, gőz- es gáz-armaturák, horg. vaselemek, egészségügyi berendezések

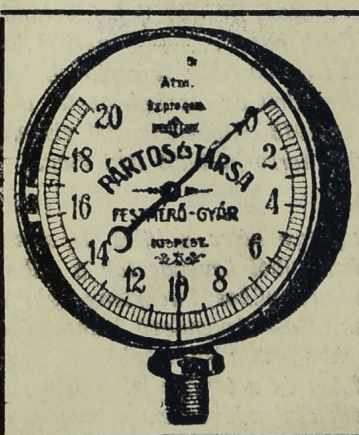

PÁRTOS és TÁRSA KISPEST
ULLŐI-ÚT 72.
Telefon: József 5-67.
FESZMÉRŐK KÜLÖNLEGESSÉGI GYÁRA.
Gyártunk és javitunk feszmérőket, higany-hőmérőket minden kiviteliben.

Lakkok
Angol és Amerikai gyártmányokkal egyenrangú minőségben készit
Krayer E. és Társa
TEL. 115-29 • lackgyár • TEL. 22-58.
Budapest,
V. ker. Váczi-ut 34. sz.
„Raabolin" Japan lack

Ára 400 kor.

Tizenharmadik évfolyam | Budapest, 1924 január 30. | 5. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 20.000 korona. Félévre 10.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Fullánkok

Kártyarazziák

zaja veri tel Budapest kietlen csendjét. Az ember napirendre térne az ilyesmi fölött, ha még mindig „karambol-körök"-ben és „tekéző-társaságok"-ban üznék a gyilkos játékot. Ezeket a lebujokat azonban szétugrasztották a detektivek, de a játékszenvedély azért nem nyugszik és most politikával takarózik. Ismerünk egy politikai akarnokot, akinek a háta mögött nem áll más, csak egy hajnalig kártyázó klub, ahol derékig dekoltált dámák tömege pergeti minden éjszaka ideges ujai között a tarka zsetonokat. Ami üzlet, az üzlet és ha utálatos is, mi azért nem kiáltunk rendőr után, de szomoruan látjuk, hogy komoly szándéku politikai körök is csak pinkapénzből tudnak pártcélokra áldozni és csak az ördög bibliájával képesek lelkesedést kiváltani. Megérjük még, hogy e kaszinók legnépszerübb tagjukat, a krupiert fogják a törvényhatósági bizottságba beküldeni.

Vicziánnak sem kell

a jelölő aláirásoknak leszavazottakként való tekintése. Igy olvassuk legalább a Rakovszky-féle javaslat bizottsági tárgyalásáról kiadott félhivatalos M. T. I. tudósitásában. Beszédének többi része természetesen a „tőle megszokott" reakcionárius gondolatokkal és ideákkal van tele. Félünk, hogy ebben az egyben a M. T. I. tévedett, mert Viczián, amikor a reakciót, a Wolffék pártérdekeit kell védeni, nem szokott tévedni. Vagy Vicziánék egyszerre előrelátók kezdenek lenni? Talán arra gondolt, hogy a kerék föl is megy, meg le is megy? Mert lehet még ugy, hogy mások lesznek a hatalom birtokában és akkor majd ők fogják terrorizálni azokat, akik a kezük ügyében vannak, hogy irják alá a lajstromokat. Az embert meglepi ez a világos látás, hiszen eddig mindig azt hallottuk, hogy az ő uralmuk megdönthetetlen és örökkévaló. Vagy olyan rosszul áll a Wolffék szénája, hogy már ők maguk is észreveszik?

Budapest reneszanszáról

olvasunk egy kör-interjut a héten. Nagyon érdekes dolgok vannak benne. Vázsonyi Vilmos azt mondja, hogy mindaddig nem lehet Budapestből semmi, amig az emberek nem fogadják el ujra a szeretet törvényét. Rákosi Jenő kereskedelmi föllendülést követel és azt mondja, hogy „a várost csak azoknak a lelke szerint lehet naggyá tenni, akik a régi Budapestet csinálták." Furcsa dolgokról beszélnek az emberek. Szeretetről, meg kereskedelmi fellendülésről? ... Amióta Wolffék ülnek a nyeregben, ezeket a szavakat még csak nem is hallottuk, nemhogy a megvalósitásukat láttuk volna. Akik „a régi Budapestet csinálták", Woffék szerint panamáztak, pocsékoltak, adósságokat halmoztak. Egészen különös, hogy egy Rákosi Jenő, a bölcs öregség szent magaslatán a panamistákat, adósságcsinálókat és pénzpocsékolókat akarja visszahozni a gyülölet nagy rétorainak helyére. Hiába, lenekestül felfordult a világ.

A villamos árdrágitása

olyan merénylet Budapest polgársága és munkássága ellen, amilyet még távolról sem követtek el a hatalmas, végeszakadatlan árdrágitási hadjárat egész évtizede alatt. Mert ne méltóztassék elfelejteni, hogy innen-onnan betelik a tiz esztendő a háboru kitörése óta és ez a nyomorult pesti népség teljes egy évtizede áll az árdrágitók szüntelen pergőtüzében.

Micsoda tiz esztendő! És mégis azt kell mondanunk, hogy mindezeknek fejére a villamos teszi most a koronát a nyolcszáz koronás szakaszjeggyel és az ezernégyszáz koronás átszállójeggyel. Csak egyetlen pillantást kell vetnünk a zürichi jegyzésre és megállapitjuk, hogy a legutóbbi villamos tarifaemelés óta a korona értéke legföllebb harminc százalékkal süllyedt, ugyanakkor pedig ez a mostani merénylet hatvanöttől kilencven-százalékos többletet akar kivenni a közönség zsebéből. A közönségéből, amelynek zöme a jövő hó elsejével legföllebb huszonöt százalékkal magasabb fizetést tud felmutatni, mint a most mulóban levő hónapban. Ha a villamos élén nem előkelő keresztény urak és feddhetetlen jellemü vizimérnökök állanának, hanem „galiciai származásu siberek", vagy „sziriai uzsorások"; akkor rögtön kész volna a koronakontreminálás vádja.

Végzetes cselekedetnek

látjuk ezt a megokolatlanul magas villamostarifát, amely ellen nem kell lázitani. Lázit az maga ellen, amint eddig is lázitott minden megokolatlan áremelés és minden ilyen alkalommal lemorzsolódott a villamos-utasok igen tekintélyes százaléka és lemorzsolódott az emelt tarifa dacára a villamos jövedelmezőségének igen szép hányada. Nem tulságosan sajnálnánk a mai vezetőséget, ha ennek a gazdálkodásnak áldozatul esne, amint hogy erre soha jobb és szebb kilátásai nem voltak, mint a mostani vakmerő tarifaemelésnél. De nem lehet vigasztalás még az sem, ha csunyán és dicstelenül távoznak is a helyükről: mert mire ők kidülnek bársonyos, meleg pozicióikból, akkorra a villamos-tarifaemelés révén fölidézett rémei a drágaságnak gyilkos vérebekként vetik rá magukat a százszorosan kiuzsorázott publikumra.

Mert ne méltóztassék elfelejteni, hogy egy villamos-tarifaemelés hullámai megállanak a villamoskocsi perronján. Tovább tarajoznak azok a mindennapi élet szenvedésekkel és nélkülözésekkel telt országutján. Ha drágit a villamos, drágit tovább mindenki. A villamos-tarifaemelést hozzácsapja a maga számlájához az is, aki autón vagy kocsin jár, aki gyalogszerrel utazik, aki vasuton vagy tragacson szállitja a maga portékáját. Végzetes cselekedet tehát minden esetben a villamos-tarifaemelés, de különösen akkor, amikor az egyben teljesen jogosulatlan is. Egy uj drágasági hullámnak adnak kiindulási pontot azok, akik könnyelmüen, szánalmasan és katasztrófálisan rossz üzleti politikával cselekszenek. Nem tréfa tehát, hanem véresen komoly valóság az, hogy Budapest lakosságának sorsa Buday urék kezében van. Hatalmukban áll jól, vagy rosszul cselekedni; de hogy miként használják ki ezt a kivételes hatalmat, arra ime itt van a szörnyü példa, amely csak később fog majd kibontakozni egész riasztó mivoltában. Majd akkor, amikor mindenki levonja a villamos-árdrágitás konzekvenciáját.

Kezükben van a sorsunk és igy bánnak el velünk.

És még csak önmaguknak sem használnak...

A kereskedelmi miniszter

is nagyon gyorsan intézte el az áremelés ügyét. Több, komolyabb mérlegelést vártunk volna, ha már a városházán a közgyülési teremben nem akadékoskodhatott egy lelkiismeretes ellenzék. A kereskedelmi miniszternek sem ártott volna, ha utána néz, szemben állunk-e olyan általános drágulással, amely megokolja, hogy 800 koronás átszállójegyből 1400 koronásat csináljanak. Ezt megállapitani igen egyszerü számtani müvelet lett volna.

De valaminek még ennél is jobban utána kellett volna nézni.

És ez az, hogy mit kap ezért a horribilis összegért a Buday-Platthy-Folkusházy-triasz kényének-kedvének teljesen kiszolgáltatott közönség?

Kap érte piszkos, rozoga kocsikat, amelyek amikor közlekednek, akkor is kivárhatatlanok. Kap érte ujabb üzemredukciót, mert az utazóközönség ismét meg fog fogyatkozni. Megkapja a maga mindennapi elgázolásait. Része lesz továbbra is a mai kétségbeejtően gyámoltalan, boszantóan rossz relációkban, átszállási anomáliákban, kritikán aluli menetrendben. És végül a jövőben is glédában fognak állani az elakadt kocsik tizei, amelyekről a kalauzok vihancolva kacagnak szemébe az ezernégyszáz koronás megváltott jeggyel gyalog baktató közönségnek.

Annak a vezetőségnek, amelynek mindezt köszönhetjük, sietett „segitségére" a tarifaemelés engedélyezésével a kereskedelmi miniszter.

Vagy csak nem abban a tudatban cselekedett, hogy ezzel ugyis Budayék halálos itéletét irja alá?

A bécsi példát

kell ismételten a budapesti villamos urainak szembehelyezni. Ezt a példát Rényi Dezső vezérigazgató a Fővárosi Hirlap legutóbbi számában megjelent nyilatkozatában nagyon lekicsinyelte. Ki kell jelentenünk, hogy a vezérigazgató ur — ha jószándékuan is — mélységesen tévedett.

Ne méltóztassék ugyanis elfelejteni, hogy Bécsben ideális a villamosközlekedés. Ideális villamosközlekedés mellett Budapestnek sem volna semmi ellenvetése még — magas árak ellen sem. De ha a budapesti ember megfordul Bécsben, el kell sápadnia az irigységtől, amikor a Budapesten békében sem ismert nagyszerü közlekedést látja. Tisztaság, pontos menetrend, sürün közlekedő kocsik, pomplás ülőhelyek, udvarias kalauzok, az üzemzavar ismeretlen volta: mindezek egyenesen kihivják jogos irigységünket. Igy aztán nem csoda, ha egy esztendő alatt több mint százmillióval emelkedett az utasok száma.

Hasonlóképen meglepő a tarifa olcsósága is. A jegy ára 1700 osztrák korona, előreváltva 1600 korona, reggel nyolc óráig előreváltva 1000 korona. Ezzel a jeggyel másfélóráig lehet utazni akárhány átszállással.

Rényi vezérigazgató nem is kisérelte meg megcáfolni a bécsi közlekedés ideális voltát. Csak a tarifa alacsonyságát igyekezett ledegradálni azzal, hogy ennek politikai okai vannak. Hát ha a budapesti „demokratikus" városi kormányzatnak a munkássággal szemben nincsenek is politikai okai, de mindenesetre bölcs szociális és gazdasági politika volna az, amely a közlekedést olcsóvá teszi. A közlekedés a város mozgása, a város élete. A drága közlekedés mozdulatlanságot, halált idéz elő. Az olcsó életet ad.

Tiltakozni kell a felfogás ellen, mintha a B. Sz. K. R. T. magánvállalko-

zás lenne, amelynek a közönséggel szemben nincsenek kötelezettségei. Amikor a villamos még tényleg magánkézben volt, akkor is féltékenyen kellett őrködni, hogy a köz érdekeit meg lehessen óvni. Ha Bécs a jó és olcsó közlekedés érdekében áldozatokat hoz is, százszorosan meg kellene ezt tenni Budapesten, ahol a forradalmak óta ránknehezedő tunya tétlenséget mégis csak le kell küzdeni és mégis csak életnek kell költöznie ennek a városnak az ereibe.

Az uj-városházán kormánybiztos ül. Neki kötelessége utána nézni mindenhol, hogy miként gazdálkodnak a főváros vagyonával, hogyan teszik tönkre a főváros intézményeit. Az ellenvetés valószinüleg az lesz, hogy a B. Sz. K. R. T. részvénytársaság. Ha az is, de a főváros vagyonával operál. A kormánybiztosnak tehát beleszólása van és szerintünk kötelessége is, hogy erélyes kézzel nyuljon bele Buday urék gazdálkodásába.

Látogasson el a kormánybiztos ur egy napra Bécsbe és referáljon a kormánynak a bécsi villamosállapotokról. Ha ezt megteszi, rendkivüli módon lekötelezi Budapest egész lakosságát, mert az ő referátuma után a kereskedelmi miniszter nagyon meg fogja bánni, hogy elhamarkodottan hozzájárult egy óránként csődöt mondó villamosközlekedés horribilis tarifaemeléséhez.

A Buday, Platthy, Folkusházy

vezérlete alatt álló villamos, ahol a jóindulatu Rényi Dezső csak statiszta-szerepet játszik, sulyosan hazárd-játékot kezdett tehát a tarifa legujabb, gyötrelmes megdrágitásával. De nem csodálkozhatunk ezen akkor, amikor még fülünkbe cseng a megcáfolatlan vádak özöne, amelyeket a főváros közgyülési termében Boda Mór mondott el néhány hónap előtt. Sok olyasmi vonult föl ebben a beszédben, amit mi egészen magas, etikai szempontból is megengedhetetlennek tartunk. És ha ilyesmik voltak a villamosnál, akkor azok az utóbbi időben csak szaporodhattak.

A legfőbb bün azonban a tudatlanság, a szakismeret teljes hiánya, amely ennél a direkciónál igazán klasszikus méreteket ölt. Az a három ember, akinek nevét nem győzzük elégszer leirni, nem tudnak semmit sem produkálni. Végre is ez egészen természetes. Buday vizimérnök ur értsen talán a közlekedés technikai részéhez? Vagy Platthy Györgytől várjunk bölcs üzleti politikát? Vagy hogy vélekedjünk arról a Folkusházy Lajosról, aki a háboru alatt pompás ármérséklő politiklát csinált a közélelmezésben és most a kurzus fertőző hatása alatt tarifa-drágitásokban excellál?

Nincs és nem lehet ez igy rendjén. Buday, Platthy és Folkusházy uraknak, akik városházi mintára az utcára szórták az igazi szakértőket, a közvélemény megbélyegzése alól csak egyetlen egérutjuk lehet. Kövessék Terstyánszky kormánybiztos jó példáját, aki kijelentette, hogy pénzügyekhez nem ért, kér tehát támasztéknak a maga munkájához egy pénzügyi szakértőt. A B. Sz. K. R. T.-hoz villamos-szakértő kell. Ha több nem, legalább egyetlen egy. Mert ma egy sincs. Ha egyetlen egy szakértő bevonul és a vizimérnökök, politikusok és közélelmezők visszatérnek a kaptafájukhoz, akkor talán még nincs minden elveszve.

„Meg kell dönteni a szélső-jobboldal Budapesten befészkelt táborát"

Márkus Jenő min. tanácsos éles kritikája Rakovszky belügyminiszter javaslatáról

Vázsonyi Vilmos az elmult szombaton igen sulyos leleplezéseket mondott el Rakovszky Iván belügyminiszterről. A leleplezések természetesen politikai vonatkozásuak és a budapesti községi választások körül mozognak. Vázsonyi szerint a belügyminiszter ismert tárgyalásai idején kijelentette Heinrich Ferencnek és Budapest kerületi vezetőinek, hogy Wolffékkal szakitani fog és olyan pártot akarnak alakitani, amely magában foglalja az összes mérsékelt elemeket.

— A Wolff-pártot szét fogjuk repeszteni — mondta volna a miniszter.

És kifejtette egyben, hogy eme szempontok szerint csinálják meg az uj városi választási törvényt és eszerint nevezik ki a kormánybiztost is.

Számtalanszor rámutatott a Fővárosi Hirlap, hogy ennek az uj pártnak, uj alakulásnak Heinrich Ferenc és Márkus Jenő vezetése alatt kellene megalakulnia, sőt általában tudták politikai körökben azt is, hogy Márkus Jenő ama memoranduma, amely a Fővárosi Hirlapban megjelent, lett volna az alapja a fővárosi választási törvényjavaslatnak.

A kormány azonban suba alatt lepaktált Wolffékkal. Természetesen a Heinrich-pártot érte a legkeservesebb csalódás, amelyet semmiesetre sem érdemelt meg. Most ez a párt is nagyon természetesen ellenzéki magatartást tanusit a Rakovszky-féle javaslattal szemben, amelyről a Fővárosi Hirlap-nak alkalma van

Márkus Jenő min. tanácsos

sulyos kritikai megjegyzéseit a következőkben közölni:

Törvényes alap nélkül . . .

— A kormány nem gondolkozott idejekorán a választási novella megalkotásáról és a főváros életében ezzel interregnum következett be, amelyet a kormány nem tudott másként áthidalni, minthogy per analogiam rendeleti uton alkalmazta a Dömötör-féle novellát és egyuttal egy szakaszos törvényjavaslattal kivánja szankcionálni az interregnumot és a kormánybiztos kiküldését. Ez a törvényhatóság jogfolytonosságának megszakadása, melynek nincsen törvényes alapja.

— Érdekes politikai kórtünet, hogy az interregnumot és a kormánybiztos kiküldését a legélesebben az erre legkevésbbé jogosult keresztény községi párt támadja, amely 1919-ben maga ütötte a legnagyobb rést a jogfolytonosságon és még a főtisztviselők mandátumának időtartamát is megrövidi-tették.

Nem kellenek az örökös községi törendek

— Magában a törvényjavaslatban egészen ujszerü és meglepő az örökös tagok kinevezésének rendszere, amely helyrehozhatatlan rést üt az önkormányzati képviselet mindenütt bevált demokratikus rendszerén és amely örökös községi förendeket, mintegy külön szenátust teremt. De micsoda érdeklődést, micsoda állandó munkát és felelősségérzetet várhat e kitünő, de tőle független férfiaktól a város polgársága? A szakértelem, állandóság és tárgyilagosság a törvényhatósági bizottság kebelében arra való bizottsági tagok megválasztásával biztositható. A helyes az volna, ha az örökös tagsági rendszert mellőznék, a választott tagok létszáma a javaslatban levő 220-szal szemben 264-ben állapittatnék meg 30 tisztsége alapján helyetfoglaló és 26 főtisztviselő taggal

A domicilium

— Lehetetlen a hat év óta való helybenlakás kikötése. A hat éve Budapesten lakó vöröskatonát semmivel sem füzik erősebb érzelmi és érdek-kapcsolatok Budapesthez, mint a két éve itt lakó erdélyi, vagy bihari menekült polgárt. Megnyugodhatik a belügyminiszter abban, hogy a tervbevett szükités a szociáldemokrata szavazók számarányára a kötött gazdasági- és lakásviszonyok következtében vajmi lényegtelen befolyással van. Különben is legalább négy évi helybenlakás fogja megadni a választójogot, mert alapul az 1923. évi összeirás szolgál, abban pedig csak az 1920 óta Budapesten lakók szerepelnek.

— A nőknek meg kell adni a passziv választói jogot.

Egy deci tele...

— Teljesen lehetetlen az a rendelkezés, hogy az ajánlóiv aláiróit az illető lajstromra leszavazottaknak kell tekinteni. Ez egyenes kijátszása a választás titkosságának. Erre Pompadour herceg rendőrminiszterével azt mondom: Ravasz, nagyon ravasz. Mondja meg a belügyminiszter, ha nem hive az általános, titkos választójognak. De az ilyen titkosság olyan se nem bor, se nem viz, mint — az egy deci tele. Ez csak arra való, hogy a régi párt a tőle függő elemeket az ajánlóiv aláirására kényszerithesse. Ez a reakció szolgálatára való. A titkos választások ilyenértelmü meghamisitása ellen a liberális polgárság a legélénkebben tiltakozik és amennyiben érvénybe iktattatnék, a liberális polgárság nem fog öngyilkosságot elkövetni és nem fog a választásokban résztvenni.

Rettenetes hibás a törvényjavaslat

— A legnagyobb nyugtalansággal nézi a polgárság hogy a központi választmány mandátumának meghosszabbitásával a Wolff-párt tagjai végezzék a névjegyzékek összeállitását. Konkrét javaslatom, hogy a központi választmány hatásköre is nyomban szünjék meg, s a névjegyzéket már az uj központi választmány állapitsa meg.

— Ki kell egésziteni a törvényjavaslatot azzal a rendelkezéssel, hogy a törvényhatóság ujjáalakitásával tisztujitás tartassék, amelyre a mostani rezsim által megejtett választások után nagyobb szükség van, mint bármikor. Meg kell szüntetni ellenben a polgármesteri és a három alpolgármesteri állás tisztviselő-jellegét, amint az Bécsben és a többi nyugati nagy városban van.

— A javaslat politikai egyoldalusága nagy veszélyt jelent a jövőre nézve. Más politikai pártok ezeket más irányban is felhasználhatják és a jobboldali szélsőség ilyen segitése a kormány részéről végzetes következményekkel járhat Budapestre és az országra. Rettenetesen hibás az olyan törvényjavaslat, amely csak a napi politikának kiván szolgálni. Arról van szó, hogy az élet-halál harcot vivó országnak elmerüléssel küzdő fővárosát rávezessük a komoly reálpolitikának, a munkának, az összefogásnak utjára és Budapesten keresztül az országban meg lehessen teremteni azt a társadalmi és politikai atmoszférát, amely lehetővé teszi a sebek gyógyulását, a konszolidációt, az ujjáépitést. Ennek érdekében nem segiteni kell, de meg kell dönteni a szélső jobboldalnak Budapesten befészkelt táborát.

Egységes frontot

— A szabadelvü polgárságnak és pártoknak a szélső jobboldallal szemben feltétlenül meg kell teremteniök az egységes szabadelvü frontot. Minden vezérnek és minden mozgalomnak be kell állania az egységes frontba a közös igazság diadaláért, s ha együtt vannak, megegyezést kell keresniök a szociáldemokrata munkássággal is, amennyiben azok a maguk részéről elismerik egy polgári kormányzat kialakulásának szükségét és hajlandók ebben az irányban a polgárságot támogatni.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Céltalan a tőzsde szabadságának korlátozása

Irja: **Marcial.**

Sajnálom, hogy nem volt módomban végighallgatnom Faludi Jenő dr. előadását, amelyet a tőzsde jelentőségéről tartott a Tőzsdeklubban. Nem osztom ugyan azt a nézetét — ha ugyan a tudósitások jól adták vissza — hogy a tőzsde az ország gazdasági fejlődésének a fundamentuma, mert az ország gazdasági fejlődésének a fundamentuma volt és marad is a termelő munka, ami alatt azonban minden szakavatott munkát kell érteni, tehát az utcaseprőét éppen ugy, mint a gyárosét, a kereskedőét és a művészét, következésképen — mint ahogy a kommunizmus idejében mondottuk volna — a tőzsdei munkások munkáját is. És az is igaz, hogy ennek a munkának Magyarország gazdasági életében fokozottabb jelentősége van, mint más országokéban. Hogy miért, ezt ugyanezen alkalommal Fleissig Sándor fejtette ki a tudósitások szerint. Azért, mert azon a primitiv gazdasági fejlődési fokon, amelyen Magyarország van, a tőke tulnyomó része immobil alakban áll a gazdaság rendelkezésére, de a modern gazdasági élet virágzása az immobil tőkék felhasználásától függ és ez az energiaátalakitás nem lehetséges másképen, mint a tőzsde utján. Ha valaki nem akarja behunyni a szemét és befogni a fülét, akkor ez az igazság rikitó szinben és orditva jelentkezik előtte. Csak az a baj, hogy Magyarországon sokkal inkább, mint más országokban, a malom alatti politizálás annyira elfogulttá teszi az embereket, hogy valóban vakokká és süketekké válnak mindennel szemben, ami nem a maguk kis pártpolitikai érdekeit szolgálja. Ritka kivétel az olyan ember, mint Ereky Károly, aki a fölismert igazságok konzekvenciáit akkor is bátran le meri vonni, ha ez a pártpolitika alacsony frazeológiája szerint pálfordulásnak, köpönyegforgatásnak, hitehagyásnak nevezetik.

Ámde a magam részéről nemcsak ebből a szempontból követelnék megbecsülést a tőzsdével szemben. Azaz, hogy nem is követelnék semmiféle megbecsülést a tőzsde számára. A tőzsde számára is azt követelném, amit minden egyéb piac számára: hogy semmi köze hozzá az államhatalomnak és a kormánynak. Az értékpapirok piacán, miként a zöldségpiacon mindenki ugy adhat és ugy vehet, ahogy kedve tartja és az államhatalom csak arra ügyelhet fel, hogy csalás vagy egyéb büntetendő cselekmény által az emberek egymást meg ne károsithassák. Ettől az alapelvtől, az egyetlen elvtől, amely a gazdasági élet zavartalan menetét biztosithatja, a háboru első napjaitól kezdve és mind nagyobb mértékben távolodtak el a kormányok: az erőszakos ármegszabásoktól egészen a bolsevizmusig, a „szociális termelés" közveszélyes bolondságáig. Amely bolondság azonban sokkal erősebben belevette magát a lelkekbe, semhogy egykönnyen ki lehetne irtani a világból. A tőzsde különösen exponált céltáblája a vörös, zöld, fekete, fehér és minden egyéb szinü bolsevizmus ostobaságainak és gonoszságainak. Mihelyt egy ideig hausse van a tőzsdén és könnyü szerrel nyereségekhez jut az undok naplopó banda, az emberiségnek az az aljas söpredéke, amely ilyenkor ellepi a tőzsdepalota környékét és vérlázitó szemtelenséggel adja át magát a játékszenvedély megnyilatkozásainak, azonnal megindul a dühös csaholás a tőzsde ellen és mindenhol fegyveres beavatkozást követelnek a piac ellen azok, akiknek minden szavát az irigység, a gonoszság, az ártani akarás és a butaság diktálja. Ha pedig hosszu ideig baisse van a tőzsdén, akkor jön a másik irányu oktalanság, amely dühös türelmetlenséggel szintén az államhatalom beavatkozását követeli egy kis árfolyamjavitás érdekében.

Ámde — miként Fleissig Sándor mondotta — a tőzsdén nem lehet vicceket csinálni. Az államhatalom kezelői deferálhatnak az egyik vagy másik irányból jövő sürgetésnek, de a tényeken semmiféle beavatkozással nem tudnak változtatni, hanem legfeljebb a fennforgó tényekkel szemben erőszakolhatnak ki valamit, ami olyasféle művelet, mint amikor a gyermekek az ujjacskájukkal fogják be a vizvezeték csapját és egy pillanatra megakasztják a folyamatot, de már a következő pillanatban az arcukba zudul a vizsugár sokkal nagyobb erővel, mint amekkorával a megakasztás előtt működött.

A piac szabadsága nem csupán azoknak az érdeke, akik a piacon bonyolitják le üzleteiket, hanem az egész országé. Időnként lehet egyik vagy másik érdekeltségnek kellemes és jövedelmező e szabadság közhatalmi korlátozása, de az országnak soha sincs a hasznára, sőt a kedvezményezett érdekeltségnek is csak kis időre, amely után jön a feketeleves: a beavatkozás hosszantartó káros következménye. Jó dolog a piacon vevőnek lenni, amikor a hatósági parancs lefogja a vevők érdekében az árakat, de ez a lakodalom csak rövid ideig tart: utána üresen maradnak a piacok és a vevők helyzete sokkal sulyosabbá válik, mint lett volna akkor, ha a hatóságok nem veszik őket kegyes pártfogásukba. Ha a kormány enged az egyik irányu jajveszékelésnek és megakarja akadályozni, hogy a tőzsdespekuláció fölverje a buza árát, akkor mindenki bátran vehet buzát, mert bizonyos, hogy csakhamar ugrásszerüen fog emelkedni a buza ára és ha a buzaárak hanyatlása miatt avatkozik be a kormány a tőzsde életébe, biztosra vehető, hogy nemsokára a gazdák fogják követelni az üzletkötések szabadságát, annyira világossá válik, hogy a hatósági beavatkozás nem használt nekik, hanem ártott.

És ha ezerszer megismétlődik, miért követelnek az emberek ezeregyedszer is hatósági beavatkozásokat? Aki erre a kérdésre meg tud felelni, az megfejtette a történelem legnagyobb titkát. Az én szerény véleményem szerint azért, mert az emberek általában ostobák és feledékenyek.

A kosztpénz hajótöröttjei. Sirók és jajveszékelők tömege sötétlik Budapest utcáin. Pénzüket siratják az emberek, akik áldozatul estek lelketlen bankároknak, semmitől vissza nem riadó, elszánt tőzsdebizományosoknak. Vigasznak nagyon kevés, hogy a csalók és szédelgők legtöbbje a rendőrség kezére került. Ezzel elég tétetik a megsértett társadalmi rendnek, de ettől az elégtételtől nem kerülnek vissza a kicsalt, elherdált milliók. Ne beszéljenek arról, hogy a közönség könnyelmü, mert vakon rábizza keservesen összegyüjtött filléreit bárkire, aki magas kamatot ad neki. A közönség hiszékenysége nem csak a banknak, nem a tőzsdebizományosnak szól, hanem szól a hatóságnak is, amely az iparhatósági engedélyt kiadta a banknak, vagy értékpapirkereskedőknek és a zugbankárnak. A hatóság itt époly könnyelmü volt az engedély kiadásában, mint a közönség a pénz elhelyezésében. Azaz, hogy nem is volt könnyelmü, csak a mai politikai rendszer befolyása alatt állott. Aki a kurzus ajánlólevelével állitott be a hatósághoz, márói-holnapra megkapta az engedélyt a bankár-jogok gyakorlására. A Duna-Lloyd Bank a kurzus szelleméből született meg. A Tanitók Bankja mögött pedig ott állt Vasek Ernő, a keresztény községi párt alelnöke. Hol az a hatóság, amely egy vállalat komolysága, megbizhatósága iránt is érdeklődnék, ha a protektorok a kurzus fémjelzését viselik magukon. A félrevezetésben, megtévesztésben a hatósági engedélyeknek igen nagy szerepük volt. Mert ha a hatóság bizalommal volt olyanok iránt, akik idáig teljesen távol állottak a bank-szakmától és a gazdasági élettől, miért lett volna bizalmatlan ezekkel szemben a laikus pesti polgár? A hatóságnak ezer módja van arra, hogy kikutassa a kétesnek látszó „alapitók" szolidságát. Ez nem történt meg és a közönség tulajdonképen ennek a hivatalos mulasztásnak adja meg most az árát. Egész bizonyos, ha a hatóság a „bankok" alapitása előtt akkora kötelességtudással végezné a dolgát, mint most az összeomlás után, a legtöbb gazdasági katasztrófa el lenne kerülhető. Nyiltan és bátran állitjuk, hogy a hatóságok vállaira nehezedik a felelősség egy igen nagy része azokért a bajokért, amelyek most uton-utfélen felkelnek. És aki valamikor megirja ennek a korrupt korszaknak a történetét, kénytelen lesz külön fejezetet szentelni annak, hogy a hatóságok éber szemmel kisértek minden rikkancsot, minden gyufa és cipőzsinór házalót, de szabadon hagyták garázdálkodni azokat, akik a magyar középosztályra rávetették magukat és bünös igéretekkel mindenéből kifosztották. A nagy tolvajok még mindég több bizalomnak örvendenek a hivatalokban, mint az apró senkik.

Colonus. Az a Najmán, a Kohnerék Najmánja, a hétágu koronás Najmán, az valaki. Csakugy sugárzik az okosságtól. Reggel, délben, este mindig kitalál valamit. Most is kitalált. Pont akkor, amikor a Kohnerék trezorjába némileg megint megcsappant a tulbőség. Hát kitalálta, hogy valami Colonus Kereskedelmi Részvénytársaságnak 100 millióra fölemeli az alaptőkéjét. És fölemelte. De nemcsak ugy egyedül, bölcs tanácsadóul Oceán Mórt is maga mellé vette. Kettesben aztán kiokoskodták, hogy a részvényekből pénzt is lehet kicsiholni. Elhatározták tehát, hogy bevezetik a tőzsdére és az engedélyezésért rövidesen a tanácshoz folyamodnak. Az aprócsontu Elbogen doktor, aki ugy rácsol mint egy Szapáry, teljes hadikészültséggel már várja a Colonus-részvények megjelenését. A tőzsdén egyedül csak ő várja, más senki.

A pesti pénz. E cimen jelent meg dr. Kósa Miklósnak, a Gazdasági Hirlap főszerkesztőjének legujabb műve, lebilincselően érdekes tartalommal, hozzá méltó izléses kiállitásban. Ára 15.000 korona, kapható minden könyvkereskedésben. A könyv érdemleges méltatására legközelebbi számunkban visszatérünk.

A Földhitelbank és az Amerikai Bank nagy tranzakciók előtt. A Földhitelbank és a Magyar-Amerikai Bank között létesült érdekközösséget, amelyről a Tőzsdei Hiradó már beszámolt, a részvénypiac rendkivül kedvezően itéli meg, aminek külső jelensége, hogy két hét alatt az Amerikai Bank részvényeinek árfolyama 200 százalékkal, a Földhitelbank kurzusa az utóbbi

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

KOSZTPÉNZT
legelőnyösebb kihelyezésre elfogad és tőzsdei megbizásokat pontosan eszközöl
A Magyar Közt sztiviselők és Állami alkalmazottak Takarékpénztára Részvénytársaság
Budapest, VII., Rákóczi-út 76.
Sürgönycim: Cobdenbank Budapest
Telef.: József 60-40 és József 135-32.

INGATLAN-, ÉPITŐ- ÉS FAIPARI RÉSZV.-TÁRS. ÉPITŐIPARI CONCERN
Központi iroda: Budapest, IV., Párisi-utca 1.
TELEFON: 161—03. SÜRGÖNYCIM: „INGÉFA"
A „Sulner és Friedrich" cég tulajdonosa
Épitési vállalat. — Lakóházak, gyárak épitése és berendezése. — Családi házak épitése saját telkein és azok eladása. — Speciális ács-, asztalos- és lakatosműhelyek. — Csarnoktetők. — Létraállványköicsönző-osztály. — Engros és tranzitó fakereskedés. — Vasbeton kerítésoszlop- és válaszfallapgyár.
Központi telep és gyáriroda: Budapest, V., Párkány-u. 1418.
Telefon 169-98.
A concernhez tartozó vállalatok: Színházi Bérházépitő Részvénytársaság, Borszéky Frigyes Magyar Kerámiai Müvek Részv.-Társ. Calória, Angolvascső és Radiatorgyár Részvénytársaság.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

napokban pedig csaknem megduplázódott. Mindkét részvény nagyarányu emelkedéséhez hozzájárul az ügyes menedzselés, amelyet dr. Bánvai Sándor dr. Forrai Ernő igazgatók intéznek, továbbá azok a kiszivárgott hirek, hogy a két bank között létrejött érdekközösség kapcsán jelentős külföldi üzletek lekötése áll küszöbön. E tranzakciók lebonyolitása érdekében dr. Paupera Ferenc, a Földhitelbank elnök-vezérigazgatója és dr. Révész Jenő, a Magyar-Amerikai Bank alelnöke Bécsbe utaztak, ahol Garthswaith-tal, a Földhitelbanknál érdekelt angol tőkecsoport fejével, továbbá az Amerikai Banknál érdekelt francia tőkések vezetőivel találkoznak. A nagyfontosságu tárgyalások eredményei rövidesen nyilvánosságra fognak jutni.

Tovább emelkedik a Magyar-Német Bank árfolyama. A Tőzsdei Hiradó legutóbbi számában már megemlékeztünk azokról az eredményes tárgyalásokról, amelyeket Szász Dezső kormányfőtanácsos-vezérigazgató egy svájci tőkecsoporttal folytatott, hogy intézetét, a Magyar-Német Bankot a svájci tőke bevonásával nagyarányuan tovább fejlessze. A bank uj irányu fellendülését és a megszerzett kapcsolatokat a tőzsde közönsége igen kedvezően itéli meg és ennek tulajdonitható, hogy a bank a részvényeiben az utóbbi napokban szokatlanul élénk üzlet fejlődött ki. A több mint duplájára felszökött árfolyam ellentállóképességét igazolja, hogy a részvények kurzusa a hétfői lanyha tőzsdenapon is emelkedő irányt mutatott. A részvények népszerüségét fokozza a bank uj tőzsde-intézőjének, Rosenberg János cégvezetőnek menedzselése is, aki rövid szereplése alatt előzékenységével a tőzsde közönségének szeretetét máris megszerezte.

Uj milliárdos bank. A Köllő, Leblang és Abt bankház (VI., Nagymező-utca 22—24 Renaissance-palota), mely néhány esztendős működése után a piac egyik számottevő és szolid bankjává nőtte ki magát, január 27-én egymilliárd korona teljesen befizetett alaptőkével részvénytársasággá alakult át, hogy nagyarányu üzleteit a régi név alatt, de az eddiginél szélesebb alapokon folytathassa. A bank agilis tőzsdei tevékenységén kivül komoly békeüzletekre rendezkedett be; megalapitotta a Barázda Mezőgazdasági és kereskedelmi r.-t.-ot, továbbá az igazgatósága által ötezer hold földet képviselő Hódmezővásárhelyi gazdabank r.-t.-ot (volt Kölle-bankot) Aszódon és Orosházán pedig jól prosperáló fiókokat létesitett. A részvénytársaság elnöke Köllő Ignác ny. miniszteri tanácsos, földbirtokos lett; alelnökei: Máday Aurél földbirtokos (ügyvezető) és Szabó László földbirtokos; az igazgatóság tagjai: Fertsák Jenő ny. főispán, ifj. Zsarkó Imre földbirtokos, Matolay György dr. egyetemi orvostanár, Dietrich Lajos dr., a Hódmezővásárhelyi gazdabank r.-t. vezérigazgatója, továbbá a bank ügyvezető igazgatói: Máday Aurél, Abt Albin, Köllő Gábor, Leblang Ödön és Wach József.

Konn Albert Bódog meghalt. Vasárnap délután helyezték örök nyugalomra Konn Albert Bódogot a Magyar-Cseh Iparbank nagyérdemü alelnökét, a kerepesi temetőben levő családi sirboltba. Nagy és előkelő gyászoló közönség jelent meg a végtisztességnél, mely Hevesi Simon dr. főrabbi magasszárnyalásu beszédével kezdődött. Utána Novotny János, az intézet elnöke, a Böhmische Industrialbank alelnök-vezérigazgatója és a prágai tőzsde elnöke bucsuztatta a kiváló férfiut, majd Engel János, az intézet vezérigazgatója méltatta az elhunyt nagy érdemeit. A tisztviselők nevében Bartha László dr. igazgató bucsuzott a halottól. Az elhunytnak elévülhetetlen érdeme, hogy a mainál sokkal rosszabb és ellenségesebb hangulatban is képes volt a cseh és magyar üzleti összeköttetéseket olyan szellemben ápolni, amely a magyar piac javára vált.

Az exota-piacról. Az exota-piacon, amióta a Szigeti Ernők, Kelemen Marcelek és egyéb „bankár" urak dicstelen pályafutásuk után onnét kivonultak és nonvalőrjeik megmaradt pakettjét magukkal cipelték, teljesen megcsappant a forgalom. Ma már csak az értékes nemjegyzett papirokban kötnek üzleteket az alábbi árfolyamokon: Mobilbank 5.9—6, Herendi 7.5—8, Kéve 1.6, Demecseri 15—16, Községi nyomda 10—11.

A Körösbányai erdőipar részvénytársaság folyó hó 21-én megtartott rendkivüli közgyülésén, gyarmatai Dáni Balázs és dr. domonyi Domony Móric az igazgatóság tagjaivá megválasztattak. Az ugyanezen közgyülés által elhatározott alaptőkefelemelés folytán az elővételi jog 1:1 arányban, darabonként 2500 korona lefizetése ellenében, folyó évi február hó 2-ig bezárólag a társaság pénztáránál (Budapest, IV., Váci-utca 36.) gyakorolható, naponként délután négytől hét óráig.

A „Flóra" Első Magyar Stearingyertya és Szappangyár R.-t. közli, hogy 1923 december 31-én megtartott rendes közgyülés határozata értelmében alaptőkéjét 33,000.000 K-ra emeli fel olykép, hogy a részvényeseknek 2:1 arányban elővéeli jogot biztosit 14.000 K lefizetése ellenében. Az elővétel 1924 január 30-tól február 8-ig délután 4—6 óráig a Magyar Általános Hitelbank pénztáránál gyakorolandó. Az uj részvények 1923—24. évre osztalékjogosultak. Töredékdarabok nem bocsáttatnak ki.

A Continental fakereskedelmi r.-t. mult év december 4-iki közgyülésén alaptőkéjét 400 millió K-ra emelte fel és egyidejüleg szoros összeköttetést létesitett a Hazai bank részvénytársasággal, aminek következtében Könyi Hugó vezérigazgatót az igazgatóságba és dr. Hoch József és Dulcz Antal igazgatókat a felügyelőbizottságba beválasztotta. A Continental fakereskedelmi rt. egyidejüleg a Fratii Neuberger-céggel együtt jelentékeny cseh-szlovák érdekeltségei intenziv kiépitése céljából a Continental fakereskedelmi r.-t. alapitotta Pozsonyban 1 millió cseh korona alaptőkével, amely utóbbi társaság a Bömische Unionbankkal lépett üzleti összeköttetésbe.

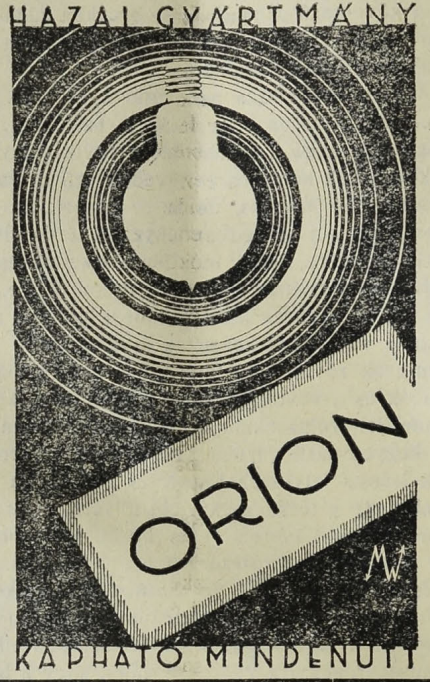

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRUT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 38-86. Podmaniczky-utca 59.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntvas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

Palma
kaucsuk-talpvédő
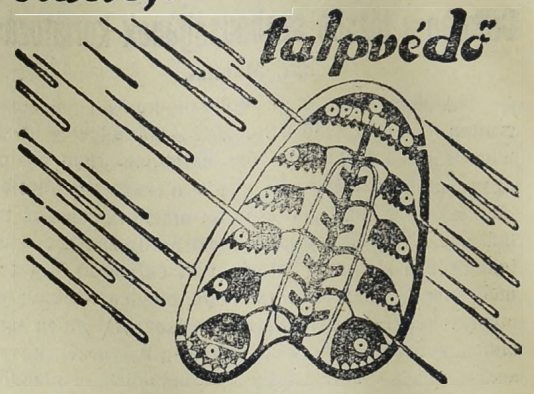
olcsó, tartós, vizhatlan.
CIPŐSZÉP FELERŐSITI.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT ÉS SZITAÁRU GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18

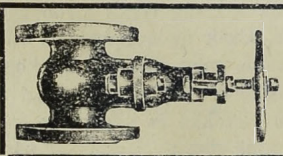
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80.
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Sze számok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÁCIZIOS SZERSZÁMGYÁR.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT **20**
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSÓHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok, gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhidi berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

ENGEL KÁROLY
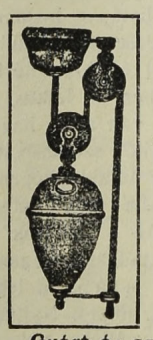
elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Műszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"
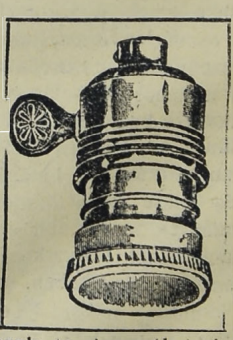
Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szallitok: **elektro-motorokat és dynamokat**, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. **Szénkeféket** minden méretben és minőségben, ugyszintén **fémszövet vagy lemezkefeket.**
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: **pamut- vagy selyemszigetelésü dynamóhuzalokat** minden méretben, **varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet** és diagonális szövésü **köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket**, eredeti vulcanfibre-lemez, illetve rudakat minden méretben, **szigetelőlakkokat** stb.
Állandóan raktáron tartok **fő- és fütőkészülékeket** minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Vasek

* * *

Be kell vallani, hogy most egy kicsit hiányzik nekünk. De ha a bíróság bölcsessége némileg hosszabb időre szakitaná el őt a közforgalomtól, megnyugtathatjuk előre is, hogy meg fogjuk szokni a távollétét is. Aminthogy csak nehezen tudtuk megszokni azt is, hogy a kurzus többi üres és keresni vágyó lézengő ritterjei között az a dagadt kis fiskális is mindenütt ott hemzsegett.

Mert — ha talán elkerülte volna a figyelmet — el kell árulnunk, hogy Vasek Ernő eredeti, ősfoglalkozása az ügyvédség volt. Valószinü azonban, hogy ezt a mesterségét gyakorolta a legkevésbbé. Jellegzetes sárga bőrtáskájával, amely mindig tömöttségével dokumentálta gazdájának hatalmas ügykörét, mindenütt ott volt; de talán a legkevesebbet mégis a bíróságon, ahol az ügyvédek közönségesen (vagy helyesebben a közönséges ügyvédek) legtöbbet szoktak forgolódni. Annál többet járt-kelt a városházán, mintha nemcsak egy városatyai mandátum lett volna, amelyet meg kell óvni az összeférhetetlenségtől; de mintha parancsnoka, várura lett volna ennek a vastagfalu Károly-kaszáryának.

Emeletre föl, emeletre le, egyik ajtón ki, a másikon be. Hogy mit cikkázott, mit viharzott ennyit a városháza folyosóján, ezt igazán nem kötötte senkinek az orrára. Valamint azt sem, hogy a parlamentben mi dolga volt szinte mindennap. Mert Vasek Ernőnek annál sokkal több esze volt, semhogy politikai karriert akart volna megfutni. Hiszen, ha véletlenül a mandátum a lába elé hullott volna — nem mondom — lehajol érte és elteszi a sárga bőrtáskába. Ki tudja mikor és hol veszi hasznát az ember az ilyesminek? De harcolni, csatázni érte nem érdemes, amikor a miniszteri ajtók zárjait megnyitják a pártklubban való szereplés, egy kis kormánybiztosi mult, egy kis városházai kiabálás után is. Végre is minek mandátum annak, akit Vasek Ernőnek hivnak és aki a pártklubban egyenrangu a képviselőkkel, a miniszterekkel, akikkel egyazon ideál győzelméért küzdött.

Most azonban nem ártott volna a mandátum, hiszen időt lehetett volna vele nyerni. Nem lehetett volna olyan könnyen becipelni a rendőrségre, nem lehetett volna olyan egyszerüen leszedni a gallérját, kihuzni a cipő madzagját és átkisérni az ügyészségre. Akkor talán még mindig a mentelmi bizottság okoskodnék rajta, hogy nem politikai üldözés-e, amikor az embert a kisemberek pénzének hütlen kezelése miatt akarják a törvény elé állitani.

Valahogy az arcára volt irva azonban ennek az embernek, hogy szereti, fölösleges, veszedelmes módon szereti a pénzt. Ha a portréját akarná megrajzolni az ember, feltétlenül valami ragadozó, nagybendőjü hal jutna az eszébe, amely fölfalja az apró halakat. Be is bizonyitotta, hogy: „kleine Fische ‚gute Fische". Ezekből élt, ugy látszik. Zsiros, kerek puffadt képe, vaksi szeme nem keltette egy pillanatig sem a keresztényszocialista apostol benyomását, aki szent és tiszta gondolatok hirdetője, aki elszánt csatákon küzd a nyomorgó tömegek jobb megélhetéséért.

Ha a hangját hallatta, sohasem csendült ki belőle krisztusi szeretet. Inkább gyülölséget szitott, inkább az emberek rosszindulatát kivánta felébreszteni. Legjellemzőbb talán rá az az állásfoglalása, amelyet Löw Imánuel esetében tanusitott. Vasek Ernő szegedi kormánybiztos volt, tudnia kellett, ki az a Löw Imánuel, tudnia kellett, hogy hazafiság dolgában a vasekek a térdéig sem érnek fel a szegedi rabbinak. Egyes politikusok, akik talán nem hallották még hirét a sovén magyar papnak, védekezhetnek jóhiszeműséggel, amikor őt megvádolták. De Vasek, aki ismerte, uszitott ellene a legvehemensebben.

De a Fővárosi Hirlap-nak is volt vele egy személyes ügye. A főváros budgetjéről irott egyik objektiv, bár élesen kritizáló cikkünk után nagy vádbeszédet mondott ellenünk a kurzusnak ez a patyolatfehér lelkü leader-je. Azt a demokratikus s liberális gondolatot propagálta a pénzügyi bizottságban, hogy a Fővárosi Hirlap szerkesztőit és munkatársait nem szabad többé beereszteni a városházára. Mert nem tömjéneztük Wolffot, Vaseket, meg a többi kurzus-nagyságot. Még Csilléry András sem ugrott be ennek az uszitásnak.

Mi azonban elmondhatjuk most már, amit mindenkinek látnia kell, hogy a nyilvánosságtól való irtózásnak mindig megvan a maga oka. Akinek nincs vaj a fején, az nyugodtan mehet a napra, akinek nincs titkolni valója, annak nem kell zárt ajtók mögött tárgyalni.

Vaseknek vaj volt a fején.

Akkor azt üzentük neki:

— Mi még mindig, mi még igen soká a városházára fogunk járni, amikor már senki sem fogja tudni, hogy kik voltak a vasekek.

Ez az üzenetünk most megváltozik. Mert sok szegény kisember fog évtizedeken át megemlékezni Vasek Ernő nevéről.

De nem az imádságában... (p. b.)

Éjszakai mulatók erkölcsi bizonyitványa

A honvéd városparancsnokság eltiltja a katonatiszteket a kétes hirü éjjeli mulatók látogatásától

A korán ráparancsolja a hithü muzulmánra, hogy a mecset küszöbén vesse le saruit. A budapesti honvéd városparancsnokság sokkal tovább megy: arra kötelezi a nemzeti hadsereg tisztjeit, hogy tegyék le egyenruhájukat, mielőtt Budapest bárjainak, mulatóinak küszöbét átlépik. A rendelet intenciója kétségkivül az, hogy az ilyen bárokban, mulatókban tobzódó élet nem egyeztethető össze azzal az erkölcsi szeplőtlenséggel, melynek a tiszti egyenruha a szimboluma.

A honvéd városparancsnokság rendelete, melyet mostanában közöltek a budapesti államrendőrség főkapitányságával, szinte hivatalos igazolása annak a harcnak és a harc jogosultságának, amelyet évek óta vivunk Budapest kétes hirü éjszakai mulatói ellen.

Harcunk nem a mulatás, nem a szórakozás ellen irányult. Nem vagyunk aszkéták, nem hirdetjük a lemondást, az önsanyargatást és sohasem volt törekvésünk, hogy a dolgozó polgárság szórakozását lehetetlenné tegyük, vagy akárcsak korlátozzuk. De Budapest bárjaiban, éjszakai lebujaiban nem a dolgozó polgárság, hanem a léha, könnyelmü, bünfelé hajló exisztenciák keresik bünös szenvedélyeik kielégitését.

Ezek a helyiségek mindenkor a börtön-csemeték melegágyai voltak, ahonnan az ut a törvénykezési palotába vezetett.

Ide nem mulani, nem szórakozni, hanem bünös lelkiösmeretüket elhallgattatni járnak az emberek.

A bünös ember legjellegzetesebb vonása a könnyelmüség és a bárok, a kétes hirü mulatók üzleti jövedelmezőségét erre a bünös könnyelmüségre alapozza a spekuláció. A tolvaj és sikkasztó könnyen kereste a pénzét és könnyen szórja is azt el magától. De hát

összeegyeztethető az állam erkölcsi rendjével, hogy iparhatósági engedélyt adjon bünös és könnyelmü emberek kifosztására?

Az állam, mely egyfelől üldözi azt, aki lop, sikkaszt, fosztogat, másfelől maga ad engedélyt arra, hogy a sikkasztók és fosztogatók kifosztassanak. Még sulyosabb megitélés alá esik, hogy a hatóságok a zárórai engedélyek meghosszabbitásával megkönnyebbitik a mulatóhelyiségeknek ezt a fosztogatást. Ha a rendőr észre veszi éjnek idején, hogy betörők garázdálkodnak egy üzletben, rajtuk üt és arra törekszik, hogy minél előbb ártalmatlanná tegye őket. Nem igy a mulatóhelyeken. A rendőrség látja a fosztogatást, de nemcsak hogy tűri, hanem a zárórai engedély meghosszabbitásával szinte módot ad arra, hogy az áldozatot alaposan, az utolsó filléréig kifosszák. Nem,

az ilyen kifosztáshoz a hatóság még akkor sem nyujthat segitő kezet, ha a fosztogató jótékony célra ad nehány ezer koronát,

amiért a hatóság a fosztogatás idejét meghosszabbitja a fosztogatónak. Bocsánat, de a rendőrség nem tarthat fenn ilyen támogatással ilyen intézményeket, amelyek veszélyeztetik a közrendet. A rendőrség nem támogathatja a rend ellenségeit, nem hosszabbithatja meg azoknak a kertészeteknek „üzem"-idejét, amelyekben a bűn csemetéit nagyra nevelik.

A rendőrség utmutatásnak vehetné a budapesti honvéd városparancsnokság rendeletét és gondolkozhatnék a felett, hogy nem kötelessége-e neki ugyanugy gondoskodni a polgárság biztonságáról, mint ahogyan a városparancsnokság gondoskodik a tisztek védelméről. Ami nincs előnyére a katonai egyenruhának, nem lehet előnyére a polgári kabátnak. A városparancsnokság lesujtó erkölcsi bizonyitványt állitott ki az éjjeli mulatóhelyeknek és a rendőrségen lenne a sor, hogy ez az erkölcsi bizonyitvány ott diszelegjen minden diszkvalifikált mulatóhely bejárója felett. Hadd lássa a polgárság, hogy hová nem léphet be jó hirének veszélyeztetése nélkül, s hogy melyik az a helyiség, ahová csak uniformis nélkül szabad belépni, nehogy a mulatóhely tulajdonosa szedje le az uniformist. Jól látjuk, hogy Budapestnek egyik lényeges tartozéka az éjszakai élet. De ez nem éjszakai élet, itt nem egy életnek, de a bűnnek áldoznak. És a bűn: rombolás, a rombolás pedig a halál munkája. Itt a jegyzéke azoknak a helyiségeknek, ahol a halál temeti az életet. Ugy adjuk, ahogyan a városparancsnokság állitotta össze a névsort. Reméljük, hogy a polgárság okul belőle.

I. Bárok:

Elvileg Budapesten lévő összes bárok látogatása tilos. Az ismertebbek közül ilyenek:

1. Parisien Grill, VI., Szerecsen-u. 2. Maxim étterem és mulató, VI., Révay-u. 3. American Dring Salon, VI., Teréz-körut. 4. New-Yorki télikert, VII., Erzsébet-körut. 5. Intim Pálmakert, VII., Dohány-u. 66. 6. Imperial bar, VII., Rákóczi-ut. 7. Simplicissimus, VII., Nyár-u. 4. 8. Viktoria Salon, VII., Erzsébet-körut 9. Admiral bar, IV., Magyar-u. 10. Télikert (azelőtt Excelsior bar), VII., Rákóczi-ut 72. 11. Femina (Picadillibar), VI., Nagymező-u. 12. Góbé-borozó (volt Krämlbar), VII., Erzsébet-körut. 13 Pavillon Mascotte, VI., Nagymező-u. 14. Csilli-bar, VII., Dohány-u. 15. Revübar, VI., Andrássy-ut. 16. Pele-Mele, VI., Nagymező-u. 17. Adria-bar, VIII., Rákóczi-ut. 18. Pavillon Comique, VIII, Rákóczi-ut. 19. Clotild Salon, IV., Váci-u.

II. Mulatók:

1. Trocadero, VI., Király-u. 2. Cercle des Etrangers, VII., Erzsébet-körut. 3. Parisien Grill, VI., Szerecsen-u. 4. Mascotte, VI., Nagymező-u. 5. Tabarin, VIII., Rákóczi-ut. 6. Casino de Paris, VI., Révay-u.

Kegyelemdöfés a Wolff-rezsimnek

Terstyánszky a kormánybiztosság hoz pénzügyi szakértő kinevezését kéri

Őszinte meglepetést keltett az elmult héten Terstyánszky Kálmán kormánybiztosnak az a hivatalos kommünikéje, amelyben bejelentette, hogy Budapest gazdálkodásának ellenőrzéséhez szakértőre van szüksége és hogy máris megkérte a pénzügyminisztert, küldjön ki egy magasrangu tisztviselőt, aki a kormánybiztos mellett fogja végezni nehéz funkcióját. Ez az intézkedés meglepetést keltett a nagyközönség soraiban, de még inkább Wolffféknál, akik teljes joggal ellenük irányuló cselekedetnek minősitik a kormánybiztos intézkedését. Ez a minősités azonban nem talál hangot, mert a bukott rezsim matadórjai jobbnak látják az egész dologról hallgatni és a kellemetlen játékhoz igyekszenek jó képet vágni.

Annál inkább élénken kommentálják Terstyánszky intézkedését az ellenzéken, ahol abban a cselekedetben egy mintaszerüen kitünő tisztviselő objektiv fellépését látják. Terstyánszky nem a liberális és demokrata irányzat exponense, sőt ellenkezőleg: ha valamitől tartani lehetett, inkább arról lehetett volna szó, hogy kurzista érzelmei vannak. De ha igy van is, ez a cselekedete azt mutatja, hogy le tudja magában küzdeni a pártembert. Mert a pénzügyi szakember segitségül-hivása határozottan kegyelem-döfés a Wolff-rezsimnek. Terstyánszky Kálmán nem szánta annak, de a maga bürokratikus lelkiismeretességében minden rokonszenv és minden ellenszenv kikapcsolásával nem tehetett egyebet.

A pénzügyi szakértő kinevezése csak azt jelentheti, hogy a főváros gazdálkodását olyan feldult állapotban találta a kormánybiztos, hogy a maga felelősségének megosztására komoly szakemberrel kénytelen az ellenőrzést gyakorolni. Az államnak igen sok

és igen nagy érdekei fűződnek ahhoz, hogy a főváros gazdálkodása rendben menjen. Hogy mást ne is említsünk, legelső sorban vonatkozik ez a külföldi tartozásokra, amelyekért a trianoni szerződés értelmében az államnak kell garanciát vállalnia. De ott van az alkalmazottak fizetése, a betegápolási pénzeknek az állammal való elszámolása és sok minden más.

Egészen csalhatatlanul kiderül ebből, hogy Terstyánszky maga sem bizik Wolffék gazdálkodásában és nem bizik a Wolffék által szaturált tanácsében sem. Terstyánszky közigazgatási szakember, aki csak sejti azt, hogy itt igazi pénzügyi szakember közreműködésére van szükség; de ott van Ereky Károly, aki a maga pompás gazdasági tudásával már régen rámutatott a laikus pénzügyi és gazdasági igazgatásra, amely a városházán uralkodik. Ereky ugy a keresztény községi pártban, mint a bizottságokban, de a közgyülési teremben is számos beszédben bebizonyitotta ezt. Végeredményben, amikor már semmi foganatját sem látta intő szavának, Ereky Károly kilépett a pártból, hogy az ellenzék padjairól ostorozza a városháza cél, irány és tudás nélkül való gazdasági vezetését. Ereky Károly azóta is állandóan, de legfőként a Fővárosi Hirlap hasábjain állandóan sürgette az üzemek elszámolását és gazdálkodásuknak szakértőkkel való fölülvizsgálását. Mindez süket fülekre talált, de annál nagyobb elégtétel az Ereky Károlynak, hogy Terstyánszky Kálmán kormánybiztos alig kéthetes szemlélődése után teljesen az ő álláspontjára helyezkedett.

Események

A belügyminiszter koncessziói. Az elmult héten a nemzetgyülés közigazgatási bizottsága három nap alatt letárgyalta általánosságban a fővárosi községi választói jogról szóló törvényjavaslatot. A harmadik nap Rakovszky Iván belügyminiszteré volt, aki beszédének elején kijelentette, hogy nem zárkózik el a módositásoktól. És ez valóban ki is derült. A miniszter csakugyan nem zárkózott el a módositásoktól, ha ezt szélső jobboldali politikusok kérték, természetesen a maguk szája ize szerint. Egyébként csak dodonai kijelentéseket tett a miniszter. Egyetlen pont, ahol teljes megelégedésünkkel találkozik a miniszter beszéde és ez a pont a nők passziv választójogának megadása. Ezt azonban a fajvédők épp ugy követelték, mint a demokraták. Ezt mindenki követelte. Nem ejtette el a miniszter a kommunális főrendek intézményét és a hatéves domiciliumot, amelyeknek elejtését liberális részről kivánták. Ravaszul nyilatkozott a domicilium kérdésében. Nem azt mondta, hogy nem ejti el a hatéves domiciliumot, hanem ugy formulázta meg mondanivalóját, hogy nem fogadja el a tizéves domiciliumot. Ebből pontosan kiderül, hogy a fajvédőknek azért kellett követelni a tizéveset, hogy a hatéveset meglehessen menteni. Buday Dezső egyenes kivánságára elejtette a miniszter a lelkészek bizottsági tagságát és helyettük a kerületi előljárókat ülteti be a közgyülési terembe. Nagyon érdekes jelenség ez, mert azt mutatja, hogy az antiszemiták inkább a saját lelkészeiket is elejtik, csakhogy a zsidó pap ne lehessen városatya. Nem ragaszkodik a miniszter a huszonkét kerületben való választáshoz, tekintettel arra, hogy Wolffék közigazgatási kerületekint szeretnének választani. Persze ugy, hogy minden kerületnek egyenlő számu mandátuma legyen. Ez ellen azonban az ellenzék elkeseredett erővel fog majd küzdeni. A legdodonaibb kijelentése a miniszternek azonban az, amely a jelölők leszavazottnak tekintéséről szól. Kijelentette, hogy „belemegy olyan megoldásba, amely biztositja ugyan az ajánlás konkrét megtörténtét, azonban lehetetlenné teszi, hogy a jelölések folyamán a titkosságot kijátsszák.“ Ebbe a nyilatkozatba minden belefér. Csak az a kérdés, hogyan fogja a miniszter ezt az igéretét beváltani és magyarázni majd a részletes tárgyalásnál. Ha tényleg sikerül a titkosság kijátszását kizárni, akkor ez az egyetlen komoly eredménye a bizottsági tárgyalásoknak.

Szaszovszky tanácsnok halála. Fiatalon, munkabirásának teljességében, akkor, amikor az élet küzdelmei, ha nem is anyagiakban, de erkölcsiekben kamatozni kezdenek, akkor ment el közülünk Szaszovszky József tanácsnok-főjegyző, az elnöki ügyosztály érdemes vezetője. A kurzus ültette a magas polcra, de egyéni jótulajdonságai, lelkének nemessége nem engedték tulzásokba menni. A városháza és Budapest polgársága sokat veszitett ennek a szorgalmas, derék főtisztviselőnek a halálával.

A háziasszonynak most van a legtöbb gondja. Nincs főzelék, nincs gyümölcs, a cukor, liszt, tojás drága. A takarékos háziasszony a legközelebbi Meinl-üzletbe siet, hogy legfinomabb Meinl-jamot és gyümölcsizt, kompotot, makarónit, levestésztát és főzelékkonzervet a legolcsóbb napi áron vásároljon.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP“ lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Szórakozás

A Mézeskalács előadásai minden este megujuló sikerrel folynak a Király-Szinházban. Emőd Tamás, Szirmai Albert daljátéka a héten is minden este szinre kerül Petrass Sárival, Honthy Hannával, T. Halmy Margittal, Simon Marcsával, Kiss Ferenccel, Gózonnal, Rátkaival, Latabárral, id. Ihásszal, Szegheővel, Kelemennel és Raskóval a főszerepekben. Vasárnap délután János vitéz, szombaton, Boldogasszony napján délután A bajadér kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Holdvilág, Szenes Béla uj vigjátéka, mely biztos szemmel meglátott pesti alakjaival és ötletes dialógusaival élénk tetszést váltott ki a közönségből, a héten négyszer szerepel a Magyar-Szinház műsorán: szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap este, mindannyiszor Csortossal, Tarnaival, Z. Molnárral, ifj. Ihásszal, Kertésszel, Pécsi Blankával, Vaszary Piroskával, Oláh Böskével a főszerepekben. Pénteken Molnár Ferenc Égi és földi szerelem című szinjátéka kerül szinre. Vasárnap délután a mulatságos Kis lord, szombaton délután Fodor László elmés vigjátéka, Navarrai Margit kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Francia ujdonság a Pompadourról. A párisi Ménestret, a legrégibb és legtekintélyesebb folyóiratok egyike, elragadtatással emlékezik meg a Pompadour budapesti előadásáról. Különösen Fedák Sári alakitását és a tüneményes kiállitást magasztalja. A Pompadour tölti be a Fővárosi Operettszinház esti műsorát. Vasárnap délután a Három grácia-t adják.

A Vigszinház e hetének irodalmi és művészi eseménye A leláncolt ember lesz. A műsor különben igy alakul: Szerda: A leláncolt ember. Csütörtök délután: Hübele Balázs; este: A leláncolt ember. Péntek: Szabóky Zsigmond Rafael. Szombat délután A király; este: Kabaré-est. Vasárnap délelőtt: Irodalmi matiné (Violaine); délután: Kabaré; este: A leláncolt ember. Az esti előadások félnyolc órakor kezdődnek, csak a Kabaré-estéket kezdik félkilenckor.

A Belvárosi-Szinház ujdonságát, Bus Fekete László „Mihályné két lánya“ című vigjátékát szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap este játsszák. Feydeau mulatságos vigjátékát, „Nem csalom meg az uramat“ pénteken ismétlik meg. A pénteki előadás az elmés vigjátéknak huszonötödik előadása lesz. Szombaton délután a „Kékszakáll nyolcadik felesége“ kerül szinre. Vasárnap délután „A nagy bariton“-nak lesz a huszonötödik előadása

A Kamarában: Kincs, ami nincs, főszereplő Huszár Károly és a Három pofon, 4, 6, 8, 10 órakor.

A Blaha Lujza-Szinház kitünő ujdonságai, Strauss Oszkár A balga szüz című operettje, a hét minden estéjén szinrekerül. Somogyi Nusi, Harmath Hilda, Rozsnyai Ilona, László, Tamás, Dénes Oszkár, Szirmai, Tihanyi, Boross László és Rott felfelléptével. Vasárnap délután a mulatságos Rózsalány-t adják Somogyi Nusi, Vaály Ilona, Boross Géza és Abonyi felléptével, szombat délután Rajna—Czobor romantikus operettjét, a Szépasszony kocsisát adják három órakor, mérsékelt helyárakkal.

APOLLÓ-SZINHÁZ
FORRAI RÓZSI és SARKADI ALADÁR VENDÉGFELLÉPTÉVEL
PFEFFERNÉ ÉS TSA
SZŐKE SZAKÁLL felléptével, a betiltott és ujra engedélyezett
VIII. ALBERT

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
Január 31-től—február 7-ig.
TÖRVÉNY ÉS ASSZONY
Amerikai regény 7 felv. Főszerepben: Betty Compson
SEGITSÉG! SEGITSÉG!
Max Linder pazar burleszk vigjátéka 5 felv.
ANGOL HIRADÓ
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Nagy nemzetközi
NŐI BOXMÉRKŐZÉSEK
Budapest bajnokságáért, továbbá világvárosi
tánc és variete műsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendü meleg konyha.

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és Steinhardt felléptével Az uj januári műsor.
Az éjjeli portás és **Der Spitzer und sein Kind.**
Kezdete pontban 8 órakor.

ŐRI ZOLTÁN
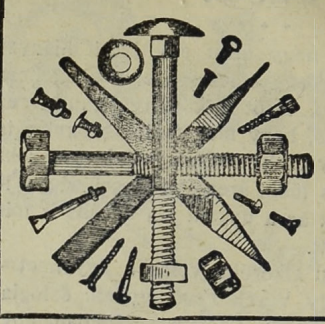
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. :: Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajáni eredeti Bancaóni rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN
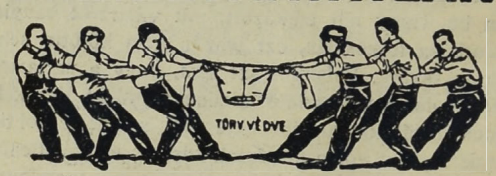

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. **Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.**
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Törött géprészek, repedt vagy kimart kazánok
elektromos és autogén-hegesztése.
Uj berendezések gyártása! — Feleinket az uj eljárásra betanitjuk.
LAKOS ÉS SZÉKELY GÉPGYÁR
Budapest, VI., Béke-tér 3.
Telefon: 80-87. és 132-18.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.
Gyártmányai: Mindennemű vasöntvények saját és idegen minták után, transzmissziók, mindennemű gépek és géprészek, hidak, épület- és egyéb vasszerkezetek, pálma- és növényházak központi fütésberendezéssel, melegágyi ablakok.
Szállit raktárról: Öntöttvas mérlegsúlyokat 50 dkg.-tól 20 kg.-ig, öntöttvas, szénvasalókat öntöttvasrácsokat, tüzhelylemezeket, répavágógépeket, szőlőzuzókat, ö. v. csöveket stb.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: RÉZHENGERMŰVEI. 19—22.
„CHAUDOIR“ BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir“ jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz üstöket.

Ára 400 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 február 6. — 6. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 20.000 korona. Félévre 10.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Politikai játéknak

pedig — ugy véljük — ne használják föl Budapest népét. Mert vannak pillanatok, amikor kénytelen-kelletlen erre gondol az ember. Nincs okunk gróf Bethlen Istvánért rajongani, de föl kell tételeznünk róla, hogy sokkal lelkiismeretesebb politikus, mintsem egy milliós várost, az ország fővárosát lapdának tekintsen. Nagyon frivol dolog lenne ez és semmiképen sem mernénk tanácsolni a folytatását.

Beszéljünk röviden és nyiltan.

Mi ugy véljük, a miniszterelnöknek sürgősen és visszavonhatatlanul döntenie kell végre a fővárosi választójogi novella dolgában. Döntenie kell akár azon az áron, hogy ez a döntés a liberálisokat végleg eltereli az ő aklából. Döntenie kell akár azon az áron, hogy valaki megválik féltve őrzött miniszteri tárcájától. Mert erről a két eshetőségről van szó.

Tény az, hogy gróf Bethlen István miniszterelnök Londonból való megérkezése után szinte váratlan gyorsasággal nekilátott a városi ügyek tisztázásához. Valami hibának kellett itt történnie, valószinüleg a miniszterelnök távollétében nem ugy cselekedtek, ahogy azt ő kivánta volna. Vagy netán Londonban történt megint valami, aminek konzekvenciáit le kell vonni. Mi nem tesszük magunkévá Eckhardt Tiborék vádját, hogy Bethlen beleszólást enged az ország belső dolgaiba, de tudjuk, hogy Angliában, amelyet legfőbb támaszunknak mondhattunk mindig, a munkáspárti Macdonald lett a miniszterelnök és tudjuk, hogy azok a szomszédállamok, amelyeknek barátságát keresi most a magyar miniszterelnök, teljesen demokratikus berendezésü országok. Angliával és a szomszédállamokkal való barátságunk létkérdés, amelyért fel kell adni még a lelkükből lelkedzett reakció politikáját is.

Mindennek számos jele mutatkozik a nagypolitikában és igy nem vagyunk tulságosan vakmerőek, ha annak a nézetünknek adunk kifejezést, hogy az ujonnan orientálódó Bethlen-kormánynak nem lehetnek olyan kedvenc gyermekei Wolff Károlyék, mint voltak akkor, amikor Rakovszky Iván belügyminiszter akár a maga egyéni szimpatiájának, akár a helyzet nem ismerésének utján elindulva megegyezett velük és felboritotta a liberális elemekkel már létrejött egyezséget. Ha gróf Bethlen István Londonból való megérkezése után azonnal ismét azokat a liberális politikusokat kérette magához, akiknek a városházi hatalmat előzőleg szánta, akkor ennek nagy oka van. Nagy oka és pedig az itt felsoroltak közül valamelyik.

Nem megyünk el a szélső kombinációkig. Hiszen ha ezt cselekednénk, akkor azt kellene mondanunk, hogy Bethlennek a szociáldemokratákkal és demokratákkal kellett volna elsősorban érintkezésbe lépnie. Ő azonban a mérsékelt liberálisokkal tárgyal, akikkel egyszer már tárgyalt és akik akkor joggal hitték, hogy megegyeztek a miniszterelnökkel és ezen az alapon hozzá is láttak a szociálistákkal és demokratákkal való megegyezés előkészitéséhez. Bethlen távollétében másként történt minden és Wolffék megint joggal érezték magukat nyeregben.

Ha igaz a látszat, akkor Bethlen most sarkára áll és ennek igen messzemenő következései lehetnek. Ezek a messzemenő konzekvenciák azonban majd elintéződnek a kabineten belül. Végre is bukott már máskor is reszortminiszter, nem érdemes a dologra sok szót vesztegetni. De nem is ez a fontos, hanem az, hogy Budapest lakossága becsületes, demokratikus választójogot kapjon. Óriási tömegek vannak, amelyeknek kevés az is, amit a mérsékelt liberális urak hoznának és sem Vázsonyiék, sem Rassayék, sem pedig a szociáldemokraták nem elégedhetnének meg a Márkus Jenő-féle tervezettel. De ez a tervezet mégis becsületes, komoly munka, őszinte igyekvés a demokratikus elvek felé. Ez a tervezet biztos tárgyalási alapot adna és nem lenne olyan provokativ, mint amilyen a belügyminiszter urnak most a közigazgatási bizottság előtt fekvő törvényjavaslata, amelyből csakugy nem lehet soha törvény, mint ahogy nem lett a Rakovszky-féle istenben boldogult rendtörvényjavaslatból sem.

Tudjuk, ismertettük mi is, hogy Rakovszky belügyminiszter önként is lefaragni hajlandó már egyetmást javaslatának reakciós érdességéből; de az általános és jogos vélemény az, hogy ezt az egész javaslatot szőröstől bőröstül tüzre kell vetni és elő kell venni az első megállapodást, amelyből igenis lehet a kor szellemének megfelelő és minden jogos igényt kielégitő törvényt alkotni.

Rakovszky belügyminiszter affére a liberális politikusokkal

Hirek a belügyminiszter bukásáról — Ha Rakovszky távozik, a fővárosi választási törvényjavaslat miatt kell mennie

Az utóbbi hetekben a városi politika teljesen letünt az események szinteréről. Rakovszky Iván belügyminiszter megegyezett a hozzá legközelebb eső Wolff-párttal, megcsinálta középkori jellegü választójogi javaslatát. A demokratikus ellenzék előbb passzivitást hirdetett, majd abban a meggyőződésben, hogy nincs olyan retrográd választói jog, amellyel a kurzust ki ne lehetne ütni a nyeregből, a csöndes agitációra adta magát és megkezdte a polgárság és munkásság felvilágositását. Ugyanakkor a liberálisok elkeseredetten, egy kijátszott paktum tövisével a szivükben, visszavonultak és hangtalanul nézték Wolffék triumfálását.

Gróf Bethlen István, a miniszterelnök, nem volt idehaza. De ha itthon volt is, állandóan az ország nagy problémájának, a kölcsönügynek megoldásával kellett foglalkoznia. Nem volt és nem lehetett mód arra, hogy a városi kérdések megoldásában csak a legkevesebb is történjék, mert

sem a demokraták és szocialisták, sem a javaslat alapelveiben megállapodott liberálisok nem voltak hajlandók többé Rakovszky belügyminiszterrel tárgyalni.

Nem tárgyaltak a belügyminiszterrel, mert nem látták a vele való tárgyalásnak semmi okát, még kevésbbé pedig semminemü célját. Kétségtelen volt, hogy a liberálisok, akik támogatói a Bethlen-kormánynak, azért vonultak passzivitásba, mert nem akartak kellemetlenséget okozni a miniszterelnöknek, aki az ország vitális ügyeivel volt elfoglalva és akinek nem volt módjában sérelmeiket meg sem vizsgálni. Mégis hangzottak ebből a táborból is erőteljesebb hangok, amelyek közül legnevezetesebb Heinrich Ferenc ujévi beszéde és Márkus Jenő multheti éles kritikája a választási novelláról.

Most azután

a miniszterelnök hazatérésével elérkezett az ideje a kérdés megvizsgálásának, illetve a félreértések lehető kiküszöbölésének.

Ez volt az oka annak, hogy gróf Bethlen István miniszterelnök magához kérette Bárczy Istvánt, Heinrich Ferencet és Ugron Gábort. Ezek a politikusok a tőlük természetszerüen várható őszinteséggel feltárták a helyzetet, elmondták sérelmeiket és — amint értesülünk — igen hevesen kikeltek Rakovszky Iván belügyminiszternek velük szemben tanusitott eljárása miatt.

De nemcsak személyes éle volt kifakadásuknak, hanem bebizonyitották azt is a miniszterelnöknek, hogy ha a választójog amaz alapelveit, amelyekben megállapodtak, tényleg beveszik a törvényjavaslatba, akkor ez a javaslat sima parlamenti elintézést nyert volna és meghozta volna a polgárság és munkásság békés nyugalmát. Figyelmeztették a kormányelnököt a Rakovszky-féle törvényjavaslat végzetes hibáira.

Áttértek azután a városigazgatás egyéb igen fontos kérdéseire is. Hangoztatták, hogy a kormánybiztos kinevezését abban a formában, amelyben az történt, ők sem tartják teljesen legálisnak, de amennyiben már megtörtént, kivánatosnak mondották, hogy az interregnum minél rövidebb legyen. A kormánybiztos személyével szemben — mondották — nem viseltetnek animozitással és remélik, hogy Terstyánszky Kálmán meg fogja őrizni objektivitását. Mindazonáltal itt is hangsulyozták, hogy a kormánybiztos személyének megválasztásánál szintén sérelem érte a liberális pártokat, mert a megállapodás szerint Melly Bélát kellett volna kinevezni.

Igen keserüen aposztrofálták Bárczy, Heinrich és Ugron azokat az intézkedéseket, hogy a választások sorsát Wolffék központi választmányának kénye-kedvére bizták, hogy a közigazgatási bizottságban még ma is Csillérvék garázdálkodnak és legfőként

kikeltek az ellen, hogy az üzemek puha igazgatósági fészkeiben még mindig a kurzus emberei terpeszkednek,

mintha mi sem történt volna, mintha nem is egy lejárt, tehát nem létező mandátum jogán bitorolnák itt tovább is a hatalmat.

Ezek voltak a miniszterelnökkel folytatott beszélgetésnek a témái. Gróf Bethlen István információképen hallgatta meg a liberális politikusokat és a szokásos udvarias nyilatkozatok után a döntést elhalasztotta akkorra, amikor a dolgot egészen tisztán látja. Valószinüleg meg akarja hallgatni előbb Rakovszky Iván belügyminiszter argumentálását és vannak olyan hirek, amelyek szerint Wolffékkal is akar tárgyalni. Ezt azonban egészen valószinütlennek kell tartani, mert Wolffék álláspontját teljesen ismeri a miniszterelnök, akiről még mindig az a hir, hogy szakitani is akar a legszélsőbb jobboldali reakcióval.

Voltak olyan hirek is, hogy közvetlenül a liberális politikusok után a keresztény községi párt vezéreit fogadta a miniszterelnök. Ez a hir abból keletkezett, hogy Bárczy, Heinrich és Ugron után közvetlenül gróf Zichy Jánost és Ernszt Sándort fogadta a miniszterelnök. Sikerült azonban megállapitani, hogy

gróf Zichy János és Ernszt nem várospolitikai kérdésben, hanem a földreformról tárgyaltak a miniszterelnökkel,

aminek aligha lehetne eklatánsabb bizonyitéka, mint hogy gróf Zichy János még soha községi ügyekbe nem ártotta bele magát és egy olyan mebeszélésnek, amelyen ő jelen van, ez nem is lehetett a témája.

A kérdés tehát az, hogy mi az eredménye a liberális politikusok gróf Bethlen Istvánnal folytatott megbeszélésének?

Ebben a pillanatban nem lehet erre felelni. Kétségtelen azonban, hogy — mint eddig is mindig han-

goztattuk — a főváros sorsa ma szorosan az országos politika alakulásába ékelődik bele. Az országos politikában pedig a baloldal reménykedőbb, mint valaha volt. Macdonald miniszterelnöksége, a szomszéd demokratikus berendezkedésü államokkal való szorosabb viszonyba való lépésünknek vágya, Peidl, Garami és Vámbéry londoni utja: csupa olyan jelenségek, amelyek némi támasztékot adnak a baloldali optimizmusnak. S ha ez igy van, akkor gróf Bethlen Istvánnak aligha lesz módjában szankcionálni mindazt, amit Rakovszky belügyminiszter az ő távollétében cselekedett.

Innen van, hogy mind többet és hangosabban beszélnek politikai körökben Rakovszky Iván belügyminiszter közeli távozásáról. Lehet, hogy ennek egyik oka az indemnitási vitában mondott fajvédő gondolatokkal telitett beszéde volt, de egészen bizonyos, hogy

Rakovszky bukását hivatalosan a fővárosi választási novella körül kifejtett tevékenységével fogják megokolni.

Legkevésbbé sem tartozik azonban a lehetetlenségek sorába az sem, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter a helyén marad és más módot és alkalmat fognak keresni Heinrichék megbékéltetésére, mert — s ez azután mindenekfölött bizonyos — ha nem is akar gróf Bethlen István „balfelé orientálódni", a baloldalról őt támogató liberális elemeket elveszíteni semmiesetre sem akarja.

Rakovszky feje árán, vagy anélkül, de Bethlen és Heinrich kiegyezésére politikai körökben feltétlenül számítanak.

Akik még Wolffékat is elgázolják

A Folkusházy-Buday-Platthy triumvirátust el kell távolitani a villamosvasut éléről

A városházán kormánybiztos ül és Terstyánszky Kálmán kormánybiztos pénzügyi szakértőt kér, hogy a főváros háztartását ellenőrizze. A Fővárosi Hirlap már megirta, hogy a kormánybiztosnak ez az elhatározása kegyelemdöfés a Wolff-rezsimnek mert hiszen a főváros minden sebe és minden baja föltáródik, ha egyszer szakértő szemmel vizsgálják majd a gazdálkodásnak azt a módját és rendszerét, amellyel a főváros háztartását irányitják és amelylyel a főváros különböző üzemeit vezetik. A főváros törvényhatósága valóban feloszlott, az uj fővárosi törvényről még csak a tárgyalások folynak, ma a kormánybiztos kezében van a hatalom, de azért

áll és mereven áll a városban egy megtámadhatatlan és szilárd erő: a villamosvasut triumvirátusa.

A város legnagyobb üzeme a villamos, a legtöbb baj a villamossal van, a villamos drágit, a villamos áll, a villamos gázol és a villamos fogja elgázolni nemcsak a közönséget, de majd — Wolffékat is.

A keresztény politikának olyan harcos orgánuma, mint a Magyarság, fejtette ki a minap, hogy a keresztény politikára sem lehet károsabb semmi a polgárság előtt, mint az a politika, amelyet a villamosvasutnál üznek és amely a villamosvasut teljes és tökéletes csődjéhez vezethet. A villamos igazgatása egyszerüen megbukik, a legtökéletesebben levizsgázott és csődöt mondott. A villamosvasut azonban nem fővárosi üzem, hanem részvénytársaság és igy történhetik meg, hogy mialatt nincs közgyülés és hogy mialatt Wolffék sem diktálhatnak, azalatt a főváros legnagyobb és legjelentékenyebb üzlete, legnagyobb vagyona és érdeke, legnagyobb föladata és közlekedési eszköze, a villamosvasut egy olyan igazgatás kezében van, amely mögött már nem áll párt, amely mögött már nem áll közgyülési többség és amely ennélfogva saját felelősségére és saját akaratából, mindenkinek fittyet hányva intézkedik.

Soha egyetlen városban a közlekedés nem jutott olyan katasztrofális helyzetbe, mint most itt nálunk Budapesten. A villamos piszkos, az alsó vezetékről a felsőre való áttérés munkálatai lassan haladnak, a pályatest egyre romlik, a kocsik mindjobban zötyögnek, a menetek gyérülnek, a személyzet egyre inkább elkeseredettebb és a villamos ezalatt csak gázol, gázol, gázol. . . . Embereket, kicsinyeket és nagyokat, nőket és férfiakat, kocsikat és járműveket gázol — és a Magyarság jóslata szerint el fogja majd gázolni még Wolffékat is.

A főváros közönsége csak nézi ezeket a dolgokat. Annyi bizonyos, hogy ma már a villamos kérdésében nincsen keresztény és nincsen liberális politika: itt csak az elitélésnek és a fölzudulásnak hangjai nyilvánulhatnak meg. A villamos mögött már nem áll ott a Wolff-párt és az igazgatóság a helyett, hogy a kormánybiztos kezébe letenné a mandátumát és hogy azt kérné, hogy ebben a nehéz és sulyos helyzetben szakemberekre bizzák a vezetést, csak igazgat és két bal kézzel igazgat.

Aki ismeri a dolgokat, tudja, hiszen a Fővárosi Hirlap is többizben megirta, hogy a villamos élén ma három ember áll:

Folkusházy Lajos, Buday Dezső és Platthy György.

Ők igazgatnak, ők kormányoznak, ők diktálnak, ők a főváros, ők a villamos, ők az igazgatóság, ők az áram, amely hajtja a rossz dolgokat és ők a fék, amely rendesen nem müködik. Rényi Dezső, a vezérigazgató, alapjában tehetetlen a végrehajtó bizottság e hatalmaival szemben és a villamos igazgatósága szinte minden jogot és minden erőt átengedett e triumvirátus számára, amely állam az államban, hatóság törvényhatóság nélkül és

részvénytársasági igazgatóság egy olyan részvénytársasági többség, a főváros megbizásából, amelynek joghatósága ezidő szerint már nem azoknak a kezében van, akik őket a villamos igazgatóságába delegálták, hanem a kormánybiztos kezében.

Lehet valamihez rosszul érteni és lehet valamit jól csinálni, de azok, akik ma a villamost irányitják és vezetik, valóban még csak nem is érthetnek a nagyszabásu és hatalmas közlekedési üzem vezetéséhez. Hacsak városi politikusok volnánk és hacsak párt-politikát üznénk, akkor azt kellene mondanunk, hogy

soha az ellenzéki politikának és az ellenzéki haugnak diadala érdekében emberek jobb szolgálatot nem tettek, mint amilyent cselekedtek Folkusházy Lajos, Buday Dezső és Platthy György a keresztény községi politika bukásának érdekében.

A főváros közönségét soha semmi jobban nem ábránditotta ki a városigazgatás tudományából meddőséggel, tudatlansággal és hozzánemértéssel, mint ahogy ők cselekedték. Ha politikai kortesi szolgálatról volna szó, akkor azt kellene mondani, hogy igazoltak mindenkit, akik azt mondották, hogy alkalmatlanok a villamos vezetésére és hogy szakértőket kell tenni a helyükbe. De a pártpolitika érdekein fölül vannak nagy és komoly városi érdekek. A tanulságot már megtanultuk, de a következtetéseket le kell vonni.

A főváros közönsége nem sinylődhet és nem szenvedhet e rossz és hibás közlekedési politika miatt.

Végre is az, hogy Wolffék politikáját elgázolja ez a villamos-rendszer, s a közönségnek ez a jogos fölzudulása, az nem baj, de hogy embereket gázolnak el, az végzetes baj. Az, hogy a keresztény kurzus gazdálkodása a fővárosnál kátyuba jutott, szintén nem baj, de hogy a villamos minduntalan elakad, az már a főváros közönségének a baja. Azt, hogy Folkusházy, Buday és Platthy nem értenek a villamos igazgatáshoz, azt már tudjuk és azt is tudjuk, hogy kell lenni embereknek, akik értenek ehhez és azt is tudjuk, hogy ezeket az embereket oda kell állitani a villamosvasut élére. A világ forog és a világ halad, minden mozog, csak a pesti villamos áll. Valamikor dogma volt, hogy a föld sem forog, a triumvirátus dogmája az, hogy a villamos sem arra való, hogy a közönség közlekedjék rajta. A főváros kormánybiztosa azonban pénzügyi szakembert akar a pénzügyigazgatás élére és ellenőrzésére, mennyivel inkább kell akarnia, hogy a főváros közlekedési ügyét hozzák rendbe szakemberek, mert ez a mai helyzet tarthatatlan és mert a villamost nem szabad továbbra is áldozatul dobni sem a nemtörödömségnek, sem a hozzá nem értésnek. A főváros közönségének legsulyosabb és legnagyobb ügye ma ez a halódó villamos, ez a betegen vonagló test a főváros életében. Ezt meg kell gyógyitani! Folkusházy és Budayék és Platthyék csak kuruzslók, ők csak rontják a beteg állapotát és drágitják az orvosságot. Doktorok kellenek ide!

A villamos-tarifa emelése már megint sulyos teher a főváros lakossága számára. Drága mulatság ma már ez a villamosközlekedés és drágán fizeti meg az egész közönség ezt a gazdálkodást. Drágán fizetik meg a liberálisok és a kurzisták, a zsidók és a keresztények, az egykori lelkesülők éppen ugy, mint azok, akik már eleve tudták, hogy hová vezet ez a rendszer. Folkusházy, Buday és Platthy azonban ugylátszik végzetes és halálos döfést akarnak juttatni Wolffféknak; ha nékik bukniok kell, magukkal akarják rántani az egész keresztény városházi kurzust. Uj Dugonics Tituszok ezek, akik azért állitják meg a villamost, hogy elbarikádozzák mögéje tehetségtelenségüket.

Fullánkok

Heinrich Ferenc

mérsékelt és gáncsoskodásban nem utazó ember. Nem izgága, nem botránykereső, nem harckereső. Ha tehát ő is ugy véli, hogy Wolffféknak nincsen joguk az üzemek igazgatóságában bentülni még ma is, akkor valószinüleg igaza is van. Heinrich Ferenc azon a képtelen és éppenséggel nem tiszteletreméltó flegmán, amellyel ezek az urak még ma is a meleg vacokban üldögélnek, annyira felháborodott, hogy a budapesti polgárságnak ezt a páratlan sérelmét magának a miniszterelnöknek hozta tudomására. Az embernek valóban megáll az esze, hogy mint gondolkozzék erről az esetről. Hát csakugyan azt hiszik ezek az emberek, hogy az ő hatalmuk örök és megdönthetetlen? Azt hiszik, hogy mégegyszer el tudják a naiv budapesti közönséggel hitetni, hogy ha ők elbuknak, akkor nincs bözbülső út, akkor jön a bolsevizmus? De nem egészen értjük a kormánybiztost sem, akinek hatáskörét bitorolják. A főváros üzemeinek ellenőrzése ma igenis a kormánybiztos kötelessége és ha az üzemekben mégis Wolff urék játszák a házigazdát, akkor ezt teljesen jogtalanul cselekszik. Azzal a joggal, amelylyel ők ma még ott parancsnokolnak, én, te, ő is beülhetnénk, mert mi is, ti is, ők is olyan polgárai vagyunk ennek a városnak, mint ők.

A fele sem tréfa

már annak, ami itt a drágaság körül történik. Igen élénk emlékezetünkben vannak még azok a szavak, amelyeket Kállay pénzügyminiszter ur londoni utazása előtt mondot és amikor beismerte, hogy már régesrégen mindenki a 0.018-as koronán számol. Mindenki, csak a fogyasztó nem. És a szegény fogyasztó most őszintén és becsületesen azt szeretné tudni, hogy most milyen alapon számolnak azok az árdrágitók, akik még mindig nap-nap után uj bőrt kivánnak rólunk lehuzni? Ám ne mondják meg ezt se. Nem kiváncsi az, akinek nincs pénze, hogy mibe kerül az, amit ugy sem tud megvenni. De ez a szerencsétlen, nyomorusággal küzdő fogyasztó-tömeg mégis alázatosan tudni szeretné, milyen intézkedéseket tett a magas kormány, a főváros, az Árvizsgálóbizotság a drágaság letörésére és ha nem tett semmit: a mélyen tisztelt parlamenti ellenzék, liberálisok és konzervativok, zsidók és fajvédők, demokraták és szociáldemokraták, miért nem érdeklődnek, hogy miből fogunk megélni? . . .

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Az igazság a koronarontók ügyében

Irja: **Marcial.**

A „külföldi" korona, amely mélyen alája szaladt annak a vonalnak, ameddig Kállay állitólag le akarta „ereszteni", egyszerre csak ismét megjavult és habár abban a pillanatban, amikor ezeket a sorokat irjuk, nincs is még ott, ahol — szintén állitólag — stabilizálni akarták, de már sokkal közelebb van hozzá és lehet, hogy egészen is eléri.

Ha megnézzük azt is, hogy mi történt e változások idejében, akkor, ha nem is holt bizonyossággal, de körülbelül megtudhatjuk e leesés és fölugrás okát is. Nem akarunk beleesni abba a hibába, hogy mert valami tünet időben egy másik tünet után mutatkozott, tehát okvetlenül az előbbi okozatának állitsuk. Már évezredekkel ezelőtt rámutattak a filozófusok a „post hoc, ergo hoc" „ez után, tehát ennek következtében"-féle okoskodás logikai hibájára. Ámde itt a jelen esetben nagyobb logikai bizonyossággal lehet következtetni. Az igazságügyminiszter ur okoskodása hibás volt. Ő igy gondolkozott: a „koronarontók" kiajánlották a koronát és a korona utána leesett. Világos, hogy ha lefogjuk ezeket a gazembereket és megtoroljuk a bünüket és megelőzzük további manipulációikat, akkor a korona ismét meg fog javulni. Erre lefogták a koronarontókat. És mi történt? A korona még sokkal nagyobbat zuhant lefelé, mint megelőzőleg. Most jöttek hozzáértő emberek és az igazságügyminiszter urat felvilágositották a dolgok valódi állásáról és ő — dicséretére legyen mondva — hagyta magát felvilágositani. A koronarontókat szabadon eresztették és az igazságügyminiszter ur közzétett egy hosszu nyilatkozatot, amelyből majdnem megengedett dolognak tünik ki a meg nem engedett valuta- és devizavásár. Ennek következményekép ujból szabad kezet nyerhettek legalább azok a koronakiajánlók, akik árucikkek vételárát fedező valuták és devizák vásárlása céljából ajánlják ki a koronát és ha helyes következtetés volna az, amely ezekből a kiajánlásokból a korona leromlására következtet, akkor most ismét esnie kellett volna a koronának. És mit tesz Isten? A korona a koronarontók kieresztése és az igazságügyminiszter ur expiáló nyilatkozata után nem sülyedt, hanem emelkedett.

Most tehát már meglehetős bizonyossággal lehet mondani, hogy itt nem csupán a „post hoc, ergo hoc" esetével állunk szemben. Itt ellenpróbája is van a következtetésnek. Bár a gazdasági kérdésekben a ható tényezők sokszoros bonyolultsága folytán mindig a legnagyobb óvatosság ajánlatos, a jelen esetben mégis meglehetős bizonyossággal lehet állitani, hogy a koronarontók lefülelése ártott a koronának, szabadonbocsátásuk pedig használt. És ha ez igaz, ugy ne méltóztassék ezt a különös jelenséget a siberek nemzetközi maffiájának hatalma és befolyása gyanánt felfogni. Ez egyszerüen a szabad levegőnek a hatása, amely beáramlik, mihelyt kinyitják az ablakokat. Valami hihetetlen nehéz dolog azt megérteni, hogy gazdasági kérdésekben erőszakos intézkedésekkel nem lehet semmiféle hasznos eredményt elérni! Az utóbbi időben megdöbbenve láttuk, hogy — amiben nemrégiben még kételkedtünk volna — egy állam anyagi erejével meglehet azt csinálni, hogy Zürichben mesterséges árfolyam-kurzust tart fenn a pénze részére valamely ország. De azt semmiféle hatalommal nem tudja megcsinálni, hogy annak a papirpénznek az igazi értéke is annyi legyen, mint amennyivel Zürichben jegyzik. És ha nem csupán a zürichi mesterséges kurzus tartásában fejti ki az állam a maga erejét, hanem ezen tulmenőleg a valóságos árakat a piacon is befolyásolni akarja, ugy ez a törekvése azonnal viszszafelé működik: rögtön még sokkal értéktelenebbé válik a papirpénze a piacon, mint amig ebben az irányban semmit se csinált.

Ezen a ponton azonnal rá szoktak mutatni a gazdasági korlátozások és mesterkedések hivei a többi országokra, hogy azok ugyanigy csinálják. Ez valóban igy is van és tulajdonképen ez a háboru utáni Európa legnagyobb szerencsétlensége, amelyben a civilizációnak el kell pusztulnia, ha még sokáig ez lesz az uralkodó gazdasági politika Európában. Ha valamely országnak romlik a pénze, ugy ennek valami oka van és minden, ami a korona romlására való spekuláció: már csupán következménye a romlásnak, nem pedig oka. Ezekkel tehát nem kell törődni még akkor se, ha gaz siberek óriási vagyonokat szereznek is általuk, hanem meg kell szüntetni az okot vagy okokat, amik miatt a korona romlik. Ha lehet. Ha pedig nem lehet, akkor ugyis hiábavaló minden erőlködés: csak időlegesen — de nagyon kis időre — eltakarni lehet a tényeket, eltüntetni azonban nem lehet őket. De még az elleplezés eszközei között is legcélszerütlenebbek azok, amelyeket inkább az általános emberi irigység, vagy — nem bánom — igazságérzet diktál és amelyek által, ha egyebet nem tehetünk, legalább kitöltjük bosszunkat és elkeseredésünket azokon a gaz parazitákon, akik mint a varban a tetvek, nagyszerü lakodalmakat élnek az általános romlás és nyomoruság közepette.

Az Amerikai-Bank megindította a hosszt. A Magyar-Amerikai Bank piaca a kuliszban napról-napra növekszik és dr. Bányai Sándor igazgatónak állandóan olyan udvara van, hogy irigységében miatta a legszemrevalóbb dáma is beleszédülne. Pedig nincs is olyan szép fiu, mint mondjuk Halász Lajos, aki a tulsó határban a Pallast tartja féken, amig itt Bányai Toldi Miklósként veri vissza a ritkán idetévedő kontreminőrök tulmerész kisérletezését. És ahogy az Amerikai Bank temperamentumosan előretör, magával ragadja a többi bankértékeket, még a tunyaságában Mátyás király hét lustáját megszégyenitő Olaszbankot is. Arra a hirre, hogy az Olaszbank is táncraperdült, már Salamon Andor igazgató is kibujt a fülkéjéből, hogy sajátkezüleg megcsodálja ezt a ritka természeti tüneményt. Hiába, történnek még csodák, de az már senkit sem lep meg, ha Szász Dezső telivére, a Magyar-Német Bank ujra javitotta a rekordot, 65-ig elugrott és Rosenberg Jánossal a nyeregben, aki a legpompásabb zsokénak bizonyult, most már meg sem áll a százig. Közben azonban a Lloyd-Bankot is doppingolnák, amire ez a fürge papir is ficánkolni kezd, hogy láttára szinte örömük telik a benne hivőknek. De az általános megmozdulásra nem akarnak elmaradni a nehezebb fajsulyu bankpapirok sem és mindenkinek örömére egyszerre csak kiderül, hogy itt van, megérkezett az általános hossz, amit hogy Allah szakálla nagyra növeljen, a tőzsde összes igazhitü muzulmánja imájába foglal.

Viktória gőzmalom. A hétfői tőzsdenapon feltünést keltett a Viktória gőzmalom árfolyamának nagyarányu előretörése, amennyiben a legutóbbi 240.000 koronáról 300.000 koronáig emelkedett. E részvényekben nagyforgalmu véleményes vásárlások történtek arra a hiresztelésre, hogy a malomvállalat egy külföldi tőkecsoportnál 100.000 darab részvényt helyezett el darabonkint három angol fontért. Ezek a hiresztelések, bár ennek valódiságát nincs módunkban ellenőrizni, megfelelő hatást váltottak ki és igy a Viktória gőzben további áremelkedés várható.

Az Athenaeum Grácban nyomdát vásárolt. Az Athenaeum-részvényekben, amelyeket Bauer Jenő bankháza menedzsel a véleményes vásárlások tovább tartanak, kurzusuk ennek folytán mindegyre emelkedik. A Tőzsdei Hiradó értesülése szerint a részvények iránt megnyilvánult bizalom a nyomdavállalat küszöbön álló ujabb naggyobbszabásu tranzakciójával függ össze. Az Athenaeum ugyanis előnyös feltételek mellett megszerezte a részvénytöbbségét Grác legnagyobb, több rotációssal és szedőgépekkel felszerelt nyomdájának és evvel a stájer nyomdaipar terén irányitó befolyást nyert.

Nincs különbség régi és uj Amerikai Bank között. A Magyar Amerikai Bank igazgatósága február hó 1-én a Földhitelbank székházában ülést tartott, melyen megállapitotta az 1923. évi üzleti év eredményét. Az elért tiszta nyereség 661,269.986 koronát tesz ki. Az igazgatóság inditványt tett a közgyülésnek, hogy az 1923. évi szelvényeket a Magyar Amerikai Bank és a Földhitelbank pénztáránál, 500 koronával váltsák be. Evvel az intézkedéssel megszünt a különbözet a régi és az uj részvények között és ezentul csak egy tipusu Amerikai Bank részvények lesznek.

Nemjegyzett értékek piaca. Az exoták piacán ma hivatlanul uj papir jelent meg: az Ujpesti üveggyár részvénye. Soha még premier olyan csufos kudarcot nem vallott, mint a Just-féle izzólámpagyárnak ez a legujabb kisérletezése. Dr. Weisz Gyuláék az exota-piacot teljesen összetévesztik a hottentották földjével és azt hiszik, hogy ott mindenféle szines üveggyöngyökkel is lehet kereskedni. Hát tévedtek, mert az ujpesti üveg senkinek sem kellett. A piacon egyébként csak a komoly valörök iránt érdeklődtek, az alábbi árfolyamokon: Mobilbank 5.9—6, úngéfa 8—10, Kéve 1.6—1.7, Böhm hordó 2.5—3, Községi nyomda 11—12, Herendi 7—7.5.

Öt Földhitelbank egy kötés. A Földhitelbank igazgatósága kérvényt nyujtott be a tőzsde tanácsához, hogy a kötés egységének öt darabra való lecsökkentését engedélyezze. Minthogy a kérelemnek akadálya nincs, a jövő héten a Földhitelbankot előreláthatólag már öt darabjával kötik. Ez a megkönnyités bizonyára fokozni fogja a részvények iránt megnyilvánuló nagy érdeklődést, amely szinte ugrásszerüen emeli e papirok árfolyamát. Kedden már 550.000 koronáért vásárolták erős kezek, nagy tételekben.

Bevezették a budapesti Turul részvényeket. Az Anglo-Austrian-Bank ipari érdekeltségéhez tartozó Turul cipőgyári részvényeket hétfőn bevezették a hivatalos forgalomba. A tőzsde közönsége a részvényeket szivesen fogadta, bevezetési árfolyamuk 15.000 korona volt, amely 17.000 koronáig emelkedett. A piacon kevés szabadon uszó darab van és minthogy a kereslet mindegyre fokozódik, a részvények árfolyamának emelkedése biztositottnak tekinthető.

A Mercurfa 300 millió koronával megkárositotta a részvényeseit. Az Általános faipari és fakereskedelmi r.-t. mult hó 21-én 130 milliós alaptőkéjét 300 millió koronára emelte olyképen, hogy minden régi részvényre 5000 korona lefizetése ellenében egy uj részvényt ad. A szindikátus tehát 200.000 drb részvényt, amelynek mai forgalmi értéke körülbelül háromszázmillió korona, elvont a régi részvényesektől.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Terez-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

A Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára R.-T.
Budapest, VII., Rákóczi-út 76 Telefon: József 60-40, József 135-32.
ujonnan létesitett
ingatlanforgalmi főosztálya
a legelőnyösebb feltételek mellett
ház és birtok eladását vállalja és vételét közvetiti
Legjobb összeállitások a megszállt területen.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V. ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok sze számkü önlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok iroda: 44 58, raktár: 175-62.
SAJAT PRÄCIZIOS SZERSZÁMGYÁR

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 38-86. Podmaniczky-utca 59.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

vényesektől. Ez az eljárás iskola-példája a szindikátusok garázdálkodásának és ideje volna, ha a törvény erejével megakadályoznák a hasonló jogfosztást, amely a részvényeseknek sulyos anyagi károkat okoz. Oceán Mórék telhetetlen profit-éhségét csak a törvény szigoru intézkedésével lehet megfékezni.

Sasvári Ármin meghalt. A magyar ujságirás és a magyar közgazdasági szakirodalom rendkivüli vesztesége, hogy a hetvenegy esztendővel is mindig friss, mindig munkabiró Sasvári Ármin eltávozott közülünk. Tipikus, mindenki által ismert alakja volt Budapestnek. Szerényen élt, de mindenütt ott volt. Kávéházban, vendéglőben mindenfelé lehetett látni, de sohasem szórakozott, sohasem fecsegett és léháskodott, hanem mindég és mindenhol dolgozott. A fürge kis öreg ur hóna alatt mindég ott volt a hatalmas paksaméta, amelyet szétteregetett a kávéházi asztalon és dolgozott szakadatlanul. Közgazdasági szaktudásán felül legnagyobb ereje volt hatalmas nyelvtudása, amellyel, — ha kellett — akár tiz nyelven is ki tudta fejezni magát. Sok szakkönyvet irt és igen sokat tett a magyar külkereskedelem érdekében és nagy érdemeket szerzett a Kereskedelmi Muzeum megteremtése és fölvirágoztatása körül.

A Magyar-cseh iparbank tőkeemelése. A Magyar-cseh iparbank r.-t. rendkivüli közgyülése a legnagyobb kegyelettel és hálával emlékezett meg elhunyt alelnökéről, Kohn Albert Bódogról és annak az intézet fejlesztése körül szerzett rendkivüli érdemeit jegyzőkönyvileg megörökitette. Ezután alaptőkefelemelését 700.000,000 koronáról egymilliárdra elhatározta. Minden 7 régi részvényre 2 uj részvény vehető át az intézet V., Nádor-u. 6. sz. alatti pénztáránál január 31-től február 9-ig bezárólag, kizárólag d. u. 4—6 óra között, részvényenként 11,000 korona egyidejü lefizetése ellenében. Az elővételi jog ideiglenes részvényelismervények után nem gyakorolható és ezért a legutolsó kibocsátásból még forgalomban levő ideiglenes elismervények a rendes órák alatt beváltandók. Ezen február 9-én befejezendő alaptőkefelemelési művelet eredményekép az intézet kimutatott sajat tőkéi majdnem 35 milliárdot fognak kitenni.

Az Iparbank r.-t. 1923. évi csonka mérlegében 2 milliárd K alaptőke mellett 112,076.528 K tiszta nyereséget mutat ki. A bank készpénzkészlete 630.11 millió, a pénzintézeteknél elhelyezett tőkék 634.28 millió, a lombardelőlegek 9,222.74 millió, az adósok 847 millió, a váltótárca 318.08 millió, az értékpapirok 456.72 millió, a berendezés és irodafelszerelés 51.49 millió, a tartalékalap 1 milliárd, az átmeneti tételek 135.41 millió, a betétek 7.87 millió, a hitelezők

A kamara évi jelentése. Nehéz, famentes papirra nyomva, 450 oldal terjedelmü, vaskos munka fekszik előttünk: a Budapesti kereskedelmi és iparkamara évi jelentése az 1922. évről. A hatalmas művet, amelynek lapozásánál visszatérnek emlékünkbe a békebeli boldog idők, Szávay Gyula főtitkár vezetése és irányitása mellett a kamara egész szellemi munkagépezete készitette, olyan precizitással, hogy az elmult esztendő minden kereskedelmi és ipari tevékenysége szinte kaleidoszkopszerüen elvonul előttünk. A jelentés a háborus évek rajzaival, a trianoni béke által áldozatul követelt vér- és vagyonveszteségek feltárásával kezdődik s érdekes visszaemlékezésekben rajzolja meg a helyzet fejlődésének a mai viszonyokhoz elvezető utját. E bevezetés után az „Általános rész" következik 1922-ről. A két első rész összesen 100 oldalra terjed. Azután következik mintegy 300 oldal terjedelemben a „Különös rész" helyesebben az üzleti rész, egy tömör kidolgozásu gyüjtemény mindarról, ami van, ami él, aminek élettörvényei, igénye, követelményei vannak. Ez a jelentésnek legegyszerübben megirt, legigénytelenebbnek látszó s mégis legnélkülözhetetlenebb része, egy közgazdasági lexikon, leltár, szótár, adattár és minden. Az iparterületekről és ipari szervezetekről, a szakoktatásról, pénz-, hitel- és adóügyről, közlekedésről, törvénykezésről irt egy-egy fejezetet s a tárgyalt évre vetett egy „Visszapillanás" zárja be végül a grafikonokkal, térképekkel, táblázatokkal illusztrált és különleges hasznos cimtárakkal is gazdagitott kötetet. A kamara a művet, melynek megirása nagy munkát és kiadása nagy anyagi áldozatokat igényelt, e napokban küldi szét a kormány tagjaihoz, hatóságokhoz, érdekképviseletekhez, saját rendes és tiszteletbeli tagjaihoz s széles körben mindazokhoz, akik azt igényelhetik. Magánérdeklődők 15.000 kor. árban a kamaránál rendelhetik meg azt.

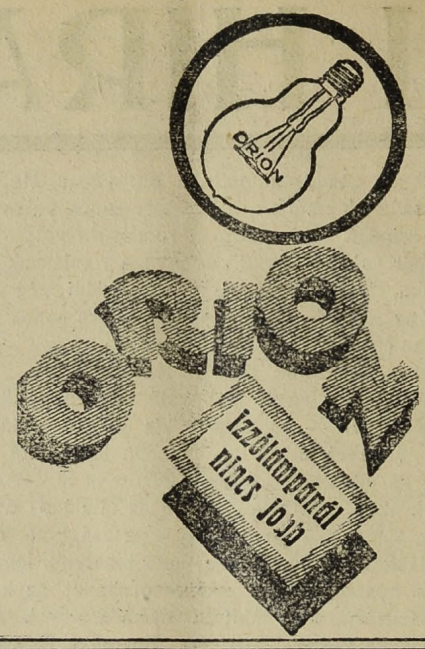

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN
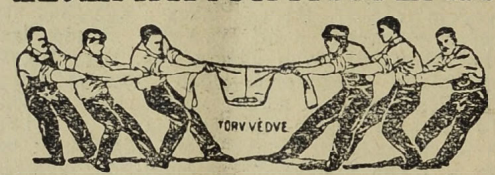

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

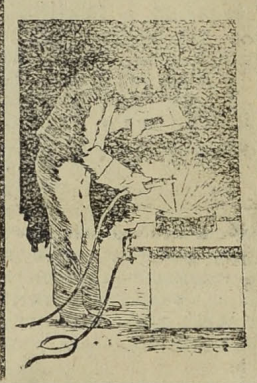
Törött géprészek, repedt vagy kimart kazánok
elektromos és autogén-hegesztese.
Uj berendezések gyártása! — Felein et az uj eljárá ra betanitjuk.
LAKOS ÉS SZÉKELY GÉPGYÁR
Budapest, VI., Béke-tér 3.
Telefon: 80-87. és 132-18.

Palma
kaucsuk-talpvédő
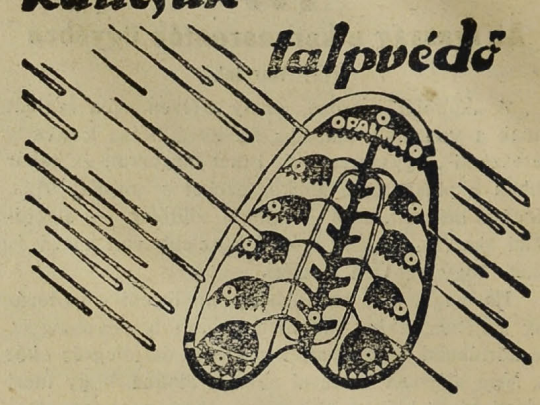
olcsó, tartós, vizhatlan.
CIPÉSZE FELERŐSITI.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. n Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinorok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-87 és 79-83.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntvas-, kovacsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horganylemez, egészségügyi berendezések

ŐRI ZOLTÁN
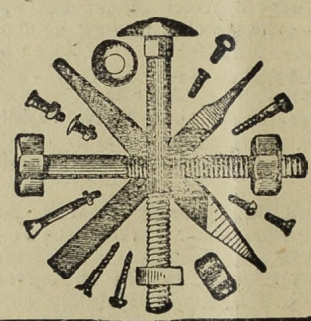
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

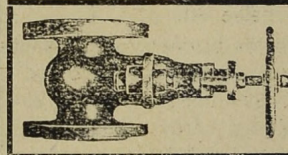
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI, Rózsa-u. 80.
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Kollerich Pal és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT ÉS SZITA RU GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 s JÓZSEF 54-18.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜLET: V., LIPÓT-KÖRÚT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13-56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

ENGEL KÁROLY
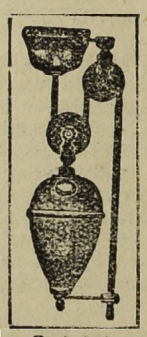
elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Műszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeáram osztály: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"
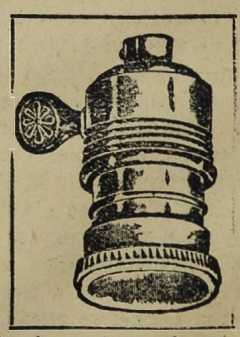
Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadó-lemezei, közdarabok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szállitok: elektr.-motorokat és dynamokat, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. Szénkeféket minden méretben és minőségben, ugyszintén fémszövet vagy lemezkeféket.
Szállitom az összes motorok és dynamok javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamutvagy selyemszigetelésü dynamóhuzalokat minden méretben, varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet és diagonális szövésü köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket, eredeti vulcanfibre-lemez, illetve rudakat minden méretben, szigetelőlakkokat stb.
Állandóan raktáron tartok fő- és fütőkészülékeket minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Rassay Károly résztvesz a választó-javaslat bizottsági vitájában

Megkezdődik a harc a demokratikus követelések érvényesitéséért - Wolffék kűzdelme

Rakovszky belügyminiszter törvényjavaslatát az elmult héten letárgyalta és általánosságban elfogadta a nemzetgyülés közigazgatási bizottsága. Mint ismeretes az általános vita szónoka a belügyminiszter volt, aki némi koncessziókat tett. Ezek a koncessziók azonban Wolffékon kivül senkit sem elégitenek ki. Wolffék azonban mindent elértek, amit akartak. Elsősorban is a tizéves domicilium követelésével megmentettnek vélik a hatéves domicilumot, amellyel nagyon meg lennének elégedve. Ragaszkodtak a nők passziv választójogához is és most, bár liberális oldalon több meggyőződéssel követelték ezt, szintén a maguk győzelmének tudják be. Liberális oldalon nem csinálnak a dologból hiuságkérdést, hanem örvendenek az eredménynek. A harmadik „eredményük" az, hogy a hitfelekezetek lelkészei helyett az előljárókat sikerült behozniok a hivatalos városatyák sorába, ami azért eredmény az ő szemükben, mert inkább elejtették a saját papjaikat is, semhogy a zsidó rabbi városatya lehessen.

Mindezeknél

sokkal nagyobb eredményük ama negativum, hogy a liberális oldal követeléseinek egész komplexumát sikerült meginl elgáncsolniok.

Győztek, addig a mig a miniszterelnök távol volt. Most az a kérdés, hogy gróf Bethlen István jelenlétében és a londoni ut tanulságai után is ilyen könnyü, ilyen olcsó lesz-e a győzelem, mint akkor volt, amikor legfőbb politikai barátjuk, Rakovszky Iván belügyminiszter egyedül irányitotta az ügyeket.

Hogy valamiféle „mühibá"-nak mégis be kellett csusznia a történtekbe, annak igen erőteljes bizonyitéka, hogy gróf Bethlen István alig melegedett meg idehaza, azonnal városi kérdésekkel kezdett foglalkozni és azonnal az elkedvetlenitett, talán haragos liberális vezéreket kérette magához. Ennek a megbeszélésnek politikai részével lapunk más helyén foglalkozunk; itt csak azt emlitjük meg, hogy

a Bethlen-Bárczy-Heinrich-Ugron-féle megbeszélésen igen fontos rész jutott a választási novella bizottsági tárgyalásának

és mindenekfölött igen komolyak voltak a liberálisoknak ama szemrehányásai, amelyeket a velük kötött megállapodásoknak tudtukon kivül való felboritása miatt tettek.

A kérdés most az, mi a véleménye a miniszterelnöknek ebben a kérdésben és milyen módositásokat hajlandó tétetni Rakovszky Ivánnal, vagy utódjával a reakciós javaslaton.

Nagy kérdés az is, hogy a bizottsági tárgyaláson fognak-e, ha ugyan egyáltalán lesznek, megtörténni ezek a módositások. A közigazgatási bizottságban lefolytatandó részletes vitára azonban mindenesetre a legteljesebb felkészültséggel mennek el a liberálisok, a demokraták és a szociáldemokraták. Mindenekfölött igen fontos jelenségnek kell tartani azt az értesülésünket, hogy

Rassay Károly egész erélyével kiván részt venni a bizottsági vitában és ő fogja képviselni a demokrata-párt követeléseit

annál is inkább, mert — mint megirtuk — Rassaynak a demokrata-párttal való nexusa mindinkább kiépül és a viszony már igen rövidesen teljesen kifejlődik.

Az ellenzék a novella bizottsági tárgyalása előtt mindent elkövetett, hogy ne csak a közigazgatási bizottságnak legyen szava a rendkivül fontos javaslat sorsához, hanem tárgyalja le azt a jogügyi bizottság is. Ennek az állásfoglalásnak az volt az oka, hogy a közigazgatási bizottságnak sem Rassay Károly, sem Vázsonyi Vilmos nem tagja. A belügyminiszter azonban megmaradt a kényelmesebb mód mellett, hogy a közigazgatási bizottságban való tárgyalás során ne kelljen erős ellenzéki matadorokkal összemérni igénytelen kardját.

Most azonban megváltozott a helyzet, mert a demokraták arra az álláspontra helyezkedtek, hogy mégis, mindenáron részt kell venni a bizottsági vitában. És ennek meg is van a módja, mert a bizottsági vitában — a házszabályok szerint — bármely képviselő (tehát aki nem is tagja a bizottságunk) részt vehet, csak éppen szavazati joga nincs. Ezen az alapon kérték fel a demokraták Rassayt és ezen az alapon határozta el Rassay, hogy a novella részletes tárgyalásánál már a bizottságban mindent el fog követni, hogy a demokratikus követelményeknek érvényt szerezzen és hogy a javaslat már a plénum elé türhetőbb formában kerüljön.

Megbuktak a perforált jelölő-szelvények

Rakovszky belügyminiszter halvaszületett mentőötlete

Rakovszky Iván belügyminiszter azokban az órákban, amikor a Fővárosi Hirlap e heti számát lezárni készülünk, retirádát fuj. Az ellenzéki lapok telve vannak olyan hirekkel, hogy gróf Bethlen István miniszterelnök dezavuálta volna Rakovszky Iván belügyminisztert. Ez a hir ilyen formában talán nem felel meg teljesen a valóságnak, mert a nyilt dezavuálás valószinüleg azzal az eredménnyel járt volna máris, hogy a belügyminiszter sietett volna megválni tárcájától. Valaminek azonban feltétlenül történnie kellett, mert

Rakovszky belügyminiszter a miniszterelnök megérkezése óta határozottan revizió alá vette a fővárosi választójog kérdésében eddig elfoglalt álláspontját.

A belügyminiszter ugyanis szükségét látta annak, hogy hosszabban nyilatkozzék a sajtóban az ellenzéknek teendő engedmények dolgában. Ez a nyilatkozat azonban ismét nem mond sokat és azt az értesülést kaptuk, hogy a liberálisok mérsékelt csoportjai sem volnának hajlandók beérni ezekkel az „engedmények"-kel.

A miniszter nagy szeretettel veszi védelmébe szomoru alkotását, amelyről maga is azt állitja, hogy tagadhatatlanul „konzervativ" irányu. Mi pedig nagyon jól tudjuk, hogy mit szoktak a szélső jobboldalon konzervativnak nevezni. Aztán nagy lélekzetet véve, terjengős magyarázatát adja, hogy miért van szükség a hat éves domiciliumra. Ez a magyarázgatás valószinüleg annak a kifejezője, hogy

a hat éves domiciliumból nemcsak a belügyminiszter, de maga a miniszterelnök sem szivesen engedne.

ellenzéki oldalon azonban az a vélemény kezd kialakulni, hogy ha ebben a kérdésben a mérsékelt liberálisok erőteljesen kitartanak a demokratikus pártok állásfoglalása mellett, akkor legalább pár esztendővel rövidebbre lehet szabni az egy-helyben lakás időtartamát. Általában az a vélemény, hogy a mérsékelt liberálisok csoportja ma a legerősebb hatást gyakorolhatja gróf Bethlen István kormányára, amely Wolffék ellenzékbe vonulásával a kormánypártból való kilépésekre számit és az erőpótlást a mérsékelt liberálisoktól várja.

Ahol azonban Rakovszky tényleg engedményt látszik tenni, az az intézkedés, amely szerint a jelölő-ivek aláirói leszavazottaknak tekintendők. Itt vissza kellett vonulnia, nyilván gróf Bethlen István egyenes akaratából. Kitalált hát valami izzadságosan nehéz ötletet a perforált jelölő-szelvényekről, amelyeknek — mondja — a választási igazolványokhoz való csatolásával a visszaéléseket lehetetlenné véli tenni. Az ellenzéken

a perforált jelölő-szelvényeket halvaszületett mentő-ötletnek mondják, amely máris megbukott.

Megkérdeztük a baloldali ellenzék egyik előkelő tagját, aki a következőket volt szives erről az ötletről a Fővárosi Hirlap számára elmondani:

— Őszintén megvallva, sem én, sem politikai barátaim nem vagyunk tisztában a belügyminiszter ur perforált ötletének lényegével. Valami uj parasztfogásnak szánták ezt a furcsaságot, amelyet a belügyminiszter ur fölöslegesnek tartott bővebben megmagyarázni. Pedig ez az interju aligha ugy született, hogy a szerkesztőnek eszébe jutott, hogy mit is szólhat a belügyminiszter az ellenzék követeléseihez; hanem alighanem ugy, hogy a belügyminiszter sietett nyilvánosságra hozni azokat az eredményeket, amelyek a miniszterelnök hazaérkezése óta kénytelen-kelletlen megszülettek.

— Bármilyen furcsa machináció legyen is azonban a perforált jelölő-szelvény, máris megbukott: vagy ha formailag mégis megmaradna, nem szabad semmit sem jelentenie. A belügyminiszter ur perforálhat annyit, amennyi neki jólesik; az azonban bizonyos, hogy mi a titkos szavazást meghamisitani, kijátszani nem engedjük és nem nyugszunk bele abba, hogy a jelölő-ivek aláiróit bármi módon is leszavaztassák, vagy terrorizálják.

VI., Révai-utca 18. KIS KOMÉDIA Telefonsz.: 14-22.
Rott és Steinhardt felléptével az uj februári műsor.
„Eljegyzés előtt" és „Seine Frau" bohózatok.
Kezdete pontban 8 órakor.

Budapest romokban

Cserepek az utcán — A fejemen egy koppanás

Vasárnap dél van. Az intellektuális munkát végző ember türelmetlenül tekint ki az ablakon, mert — ugy érzi — esedékes lenne egy kis ideges szaladgálás az utcán. A szél rázza az ablakokat, cibálja a rollókat. Most szakadni kezd a hideg zápor, amely tüvel szurkálja az éles levegőt.

Hiába minden: menni kell mégis. Az ernyő haszontalan szerszám. Egy kettőre összelapul, lehetetlenné teszi, kicsavarja a szél. Mellel kell nekimenni a viharnak.

És ekkor borzalmas látvány tárul az ember szeme elé. Az utca telistele van apróra töredezett cserép-zsindellyel. És hull még mindig az emberek feje fölött. Hull, sokkal sürübben, mint az eső. Fél-cserepek érkeznek a háztetőkről és a hátadmögött, az orrodelőtt, az oldalad mellett szakad száz darabra a trotoáron. Még jó, ha nem a fejeden. Sikoltozó asszonyok, kapuk alá menekülő emberek. Imitt-amott egy-egy reklámtábla is lepuffan, a vakolat pedig hull mindenütt fehérre meszelve a járdát, amelyen szétlapossák.

Óh Budapest eltünt „barátai!" szörnyüséges látvány ez. Igen Budapest romokban van. Ezt nem lehet szépiteni, ezt nem lehet tagadni.

A házak düledező állapotban és az első kölyökvihar cserepekkel, vakolattal boritja be az utcát, vérző fejekkel gazdagitja a mentők praxisát. A háboru, a forradalmak alatt minden összerombolódott, minden tönkrement, bár ennek sem szabad lett volna. De a kommun bukása óta öt esztendő mult el. Mi történt ez alatt az öt év alatt? Semmi. Erre a kérdésre nem is lehet mást felelni. Nem történt semmi. De igen: tovább pusztult minden.

A háziurak passziv rezisztenciája derüs kajánsággal szemlélte a nemzeti vagyon pusztulását; ez az oka annak, hogy ma vasárnap délben ugy kell járni az embernek a pesti utcán, mintha romok között menne sétálni. Szabottálás a lakbérrendeletek ellen. Nem adnak aranyparitásos lakbért — mondják — mi meg hagyjuk rombadőlni a házainkat. Szörnyü gondolat, gyilkos elhatározás. És nincs, akinek ez ellen tenni hatalma volna? Hát nem lehet megértetni a háziurakkal, hogy ma nekik csak vagyonuk lehet, de a jövedelemről le kell mondaniok mindaddig, amig a normális viszonyok helyreállanak. Aki pedig a vagyonát nem tudja megtartani, annak le kell mondani róla. Az államnak, a fővárosnak szavának kellene itt lenni, mert nem történik itt egyéb, minthogy a magán-vagyonhoz való makacs és jogosulatlan ragaszkodás révén tönkremegy a nemzeti vagyon.

Pusztulnak a házak, pusztul egész Budapest. Pusztitja a háziurak passziv rezisztenciája. Budapestet azonban nem szabad kitenni a tőke kapzsiságának. Meg kell menteni ezt a várost a legerélyesebb rendszabályokkal, amelyek — ha kell — kegyetlenül büntetik a város-rombolókat és azokat, akik miatt vasárnap százával kellett a véresfejü embereknek Budapest utcáin szaladgálniok.

És mintha ezek a véresfejü emberek fenyegetően mondták volna a háziuraknak:

A fejemen egy koppanás,
Szaladj te is pajtás . .

p. b.

Meinl-féle

uj természü tea

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

Események

* * *

Az elnöki ügyosztály uj vezetője. Hétfőn foglalta el uj hivatalát Szabóky Lajos anyakönyvvezető, akit Terstyánszky Kálmán kormánybiztos az elnöki ügyosztály ideiglenes vezetésével bizott meg. Ez a helyettesités a legnagyobb meglepetést keltette a városházán. Szaszovszky József tanácsnok-főjegyző halála után az a hir volt elterjedve, hogy a kormánybiztos az elnöki ügyosztály vezetését Liber Endre tanácsnokra, a közjótékonysági ügyosztály ideiglenes vezetését pedig Némethy Béla főjegyzőre fogja bizni. Annál nagyobb meglepetés volt Szabóky Lajos behelyettesitése, aki legutóbb a VIII. kerületben volt anyakönnyvvezető. A magyarázata a dolognak azonban rendkivül egyszerü és ez az, hogy Szabóky Lajos a státuszban a legidősebb főjegyző. A kormánybiztos ugy látszik, ad abszurdum viszi az objektivitást és a bürokratikus felfogást. Nem veszedelmes ez ebben az esetben, amikor Szabóky Lajosban igen tiszteletreméltó férfiu kerül ideiglenesen a tanácsnok-főjegyzői székbe; de az objektivitásnak ez az absurdum vitele sokkal furcsábban is elsülhetett volna. Szabóky Lajos egyébként főjegyzői rangban levő anyakönyvvezető. 55 éves, 35 év óta áll a főváros szolgálatában és 13 esztendő előtt választották meg főjegyzőnek.

Sipőcz és Kohner. Vasárnap este egy igen érdekes és értékes megbeszélés volt a városházán, amely alkalommal arra hivatottak és nem hivatottak elhatározták, hogy Szinművészeti és Zeneművészeti Muzeumot állitanak fel Budapesten. A gondolat kitünő, hézagpótló és nagyfontosságu, mert a muzeum jelentős kulturtényezőjévé lehet a magyarságnak. Csak egy furcsa dolgot kell följegyeznünk. Ez az, hogy az akció élén, mint elnök és társelnök egymás mellé került Sipőcz Jenő dr. és Kohner Adolf báró neve. Ha jól emlékezünk a nevekre, Sipőcz Jenőnek a Wolff-rezsim budapesti polgármesterét hivják, mig Kohner Adolf báró... No igen. Hiszen méltóztatik érteni az összefüggést? Csak egyre szeretnénk feleletet kapni: vajjon ez a furcsa frigy azt jelenti-e, hogy Wolffék feledték az intranzigenciát, vagy csak Sipőcz polgármester lett hütlen a zászlóhoz, amelyre tudomásunk szerint, nem volt felirva a Kohnerékkal való együtthaladás gondolata.

Revíziót. Az országos legfőbb fegyelmi bíróságnak Ráth Zsigmond ügyében hozott döntéséről igen sokat beszélnek mostanában. Ez a döntés azt mondja a forradalmi időkről, hogy „csak az akkori tényleges hatalmat gyakoroló kormányhatóság rendelete értelmében járt el a birák és a többi alkalmazottak." Mi ugy tudjuk, hogy a városházán százával lezajlott fegyelmi eljárások során nem igen hallottuk ennek az elvnek a hangoztatását. Sőt éppen ellenkezőleg, az igazoló bizottságok sem igen törődtek az ilyen csekélységekkel. Nem törődtek akkor sem, amikor már az aktiv miniszter ajkáról hangzott el a lesujtó vélemény, hogy az igazoló eljárás igen sok esetben humbug volt. De ha ez igy van, akkor — szelid és halk hangon szólva szabadjon kijelenteni — hátha mégis voltak a meleg szivü, a szánalmas szivü Wolff-rezsimnek, a Krisztusi szeretetben tündöklő kurzusnak is imitt-amott véletlen tévedései? Végre is kivételes emberek ők, de mégis csak emberek. De meg, amint az országos legfőbb fegyelmi bíróság döntésén is látszik, a mentalitás is megváltozott egy kicsit az utóbbi néhány esztendőben. Jó lenne talán utána nézni a városházi fegyelmi itéleteknek és itt volna az ideje a revíziónak, hátha mégis, véletlenül, kivételesen akadt volna egy-két itélet, amely nem fedi azt a tisztult felfogást, amelyet az országos legfőbb fegyelmi bíróság legujabb döntése kifejez.

Az első közgyülést helyettesitő tanácsülés. Amióta Terstyánszky kormánybiztos áll a városi ügyek élén, már többször kitüzték a közgyülést helyettesitő tanácsülést, de mindannyiszor el kellett halasztani, mert az ügyosztályok érdemes tárgyalási anyagot nem tudtak szolgáltatni. A kormánybiztos tehát nyilvános ülésen eddig nem is gyakorolhatta ellenőrzési jogát, mig aztán végre összeállitották a tárgyalásra kerülő ügysorozatot, amely e hó 13-án kerül a tanács első nyilvános ülésére, amelyen a kormánybiztos fog elnökölni. Az ülés napirendjén mintegy negyven tárgy szerepel, főleg végnélküli áremelések: villamvilágitás, viz, gáz, fürdők árdrágitása, amelyekhez csatlakozik a konflisok 100 százalékos áremelésének kérelme is. A villamos tarifa emelése azonban nem kerül a tanácsülés elé. Wolffék ezt még idejében elrendezték ugy, hogy a pesti nép megsanyargatását a villamosvasutakkal, a tanácsülés hozzájárulása nélkül is lehessen intézni.

A háziasszonynak most van a legtöbb gondja. Nincs főzelék, nincs gyümölcs, a cukor, liszt, tojás drága. A takarékos háziasszony a legközelebbi Meinl-üzletbe siet, hogy legfinomabb Meinl-jamot és gyümölcsizt, kompotot, makarónit, levestésztát és főzelékkonzervet a legolcsóbb napi áron vásároljon.

APOLLÓ-SZINHÁZ
FORRAI RÓZSI és SARKADI ALADÁR VENDÉGFELLÉPTÉVEL
PFEFFERNÉ ÉS TSA
SZŐKE SZAKÁLL felléptével, a betiltott és ujra engedélyezett
VIII. ALBERT

Szórakozás

A „Mézeskalács" jubiláris előadása. Emőd Tamás—Szirmai Albert „Mézeskalács" cimü daljátékának amely szinmagyar poézisével és gyönyörü dalaival estéről-estére meghódítja a Király-Szinházat zsufolásig megtöltő közönséget, hétfőn volt az 50-ik előadása és azontul is minden este szinrekerül. Vasárnap délután „A bajadér" kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

„A vörös malom" Darvas Lilivel. Molnár Ferenc költői szinjátékát, amelynek utolsó előadásai táblás házak előtt folytak, most Darvas Lili visszatérése után a Magyar Szinház csütörtöktől kezdve tiz egymást követő előadásban ujból műsorára tüzte. „A vörös malom" csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este, továbbá vasárnap délután 3 órai kezdettel, mérsékelt helyárak mellett kerül szinre. Szerdán a „Tüzek" kerül szinre.

„Mihályiné két lánya". Bus Fekete László nagysikerü és mulatságos vigjátéka csütörtökön, pénteken és vasárnap este kerül szinre a Belvárosi Szinházban, mindannyiszor a bemutató kitünő szereposztásában. Szerdán és szombaton a „Nem csalom meg az uramat" adják. Vasárnap délután a 200-ik előadásához közeledő „Kékszakáll nyolcadik felesége" van műsoron.

A Vigszinház hetét természetesen a szinház legfrissebb sikere, „A leláncolt ember" dominálja. Bourdet nagyhatásu drámája mellett szombat jut a kabarénak, csütörtökön pedig „A király"-t adják, vasárnap délután pedig hosszabb szünet után „Az ördög"-öt, Molnár Ferenc diadalmas vigjátékát adják.

A „Pompadour" hete. a Fővárosi Operettszinház ezen hete is. Fall Leó világhirü operettje, amelynek cimszerepében Fedák Sári egyik legnagyobb sikerét aratta, ezen a héten érkezik meg a 75-ik előadás jubileumához. A délutáni előadások műsorát „A három grácia" tölti be.

„A balga szüz" 25-ik előadása. Strauss Oszkár gyönyörü zenéjü operettjének, a „A balga szüz"-nek, amely teljesen betölti a Blaha Lujza-Szinház műsorát, kedden volt a 25-ik előadása.

Népszinmüelőadások a Blaha Lujza-Szinházban. Vasárnap, február 10-én, délután 3 órakor, mérsékelt helyárak mellett népszinmüelőadás lesz a Blaha Lujza-Szinházban. Szinrekerül Rákosi Jenő népszerü és kedves népszinműve, az „Éjjel az erdőn".

A kannibálok között és a „Három árva" a Kamara szenzációs sikerü műsora. Afrika őserdeiben készült eredeti helyszini felvételek, emberevő kannibálok szerepelnek a Kamara nagysikerü uj filmjén és páratlanul érdekes oroszlánvadászatok, hamisitatlan vad négerek, mint főszereplők, a dzsungel hatalmas állatvilágának, vizilovaknak, embernagyságu majmoknak még soha nem látott példányai vonulnak fel előttünk a hallatlanul érdekes filmben. A Kamara ma utoljára tartja műsorán ezt a kitünő filmslágert és előadásai 1/25, 1/27, 8 és 10 órakor kezdődnek.

Az Andrássy-uti Szinház e hetét is a nagysikerü januári műsor darabjai, tréfái, magánszámai töltik be, ugyanezt a műsort ismétlik vasárnap délután is 3 és fél órakor, mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szklai Pál.)

Rodella Ruiz: Royal-Orfeum
Royal-Orfeum: Rodella Ruiz

VI., Teréz-körut 28. Mozgókép-Otthon Telefon 182—82.
Február 8—14-ig.
JACKIE COOGAN nagy filmje:
DADDY és
„FRAKKOS HARAMIÁK"
Amerikai kalandorregény 6 felv.
ANGOL HIRADÓ
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Világvárosi tánc- és varieté-attrakciók sorozata
és a februári szenzációs műsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
csakis Károly-körut 24. sz.
Következő árukat nyujtja n. b. vevőközönségének rendkivül kedvező árakon, amig ezen készletek tartanak.
Ágynemü vászon ... 10.950 K
Lepedővászon, bőrerős ... 24.000 K
Paplan lepedővászon ... 26.000 K
Férfi gyapjukelme, 140 cm. széles 59.500 K
Férfi strapaöltönyre való, 150 cm. széles ... 75.000 K
Tiszta gyapju női ruhakelme, divatszinekben ... 41.750 K
Voil, szintartó, remek kimintázásban ... 10.850 K
Himzett batiszt, 120 cm. széles, divatszinekben ... 18.750 K
Felhivom a n. b. vevőközönségem figyelmét dus választéku angol és francia női és férfiszövet ujdonságaimra.
Óriási választék damaszt- és tiszta lenáruk-ban, törülközőkben és finom ingzefirekben!
Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelig.
Maradékokat olcsón árusitom.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Lakkok
Angol és Amerikai gyártmányokkal egyenrangú minőségben készit
Krayer E. és Társa
TEL. 115-29 • Lackgyár • TEL. 22-58.
Budapest, V. ker. Váczi-ut 34. sz.

Ára 400 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 február 13. — 7. szám.

Fővárosi Hirlap

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 20.000 korona. Félévre 10.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Apostolok és pogányok

állanak szemben egymással a budapesti községi választásokon. Természetesen, ők az apostolok és mi vagyunk valamennyien — liberálisok, demokraták és szocialisták — a pogányok. Igy mondta ezt el Wolff Károly ur Toperczer néni asszonyregimentje előtt. Ők az apostolok, mi a pogányok, az ő feleségeik a magyar nagyasszonyok, a Madonnák és a mi feleségeink „Szálik, akik utcai életet élnek." És mindebből Wolff Károly ur, a frázisok utolérhetetlen vezére, azt a tanulságot vonta le, hogy ők nem gyülölködnek.

Talán fölösleges is volna több szót vesztegetni ezekre a korlátolt, sötét, gyilkos-szándéku átkozódásokra. Hiszen a kommunizmus bukása óta megszoktuk stereotip ismétlődésüket. Ezek az urak és hölgyek azok, akik a demokratákra azt mondták, hogy ők csinálták a kommunizmust, a liberálisokra, hogy ők lopták el az ország és a főváros vagyonát és ezért vagyunk ma nyomorban, a zsidókra, hogy ők ütik ki a keresztény ember kezéből az utolsó falat kenyeret is és végül a legkeresztényebb keresztényekre is, hogy álkeresztények, akik rosszabbak a zsidóknál. A korlátoltsággal szemben nincsenek harci eszközök, a korlátoltságot nem lehet bölcseségre változtatni, annak egyedülvaló sorsa, hogy önmagát pusztitsa el.

Ma mégis felelnünk kell a Wolff-Toperczer tábor szitkozódásaira, mert nagyon is könnyüvé teszi ezt az a körülmény, hogy ugyanazon a napon egy másik gyülés is volt Budapesten és ezen a másik gyülésen másképen hangzottak a kereszténység soha el nem évülő igéi. Ezen a gyülésen Heinrich Ferenc beszélt, akit a főváros liberális lakosságának csak egy része tekint vezérének, de akitől senki még nem tagadhatja, hogy hatalmas budapesti patricius család tagja, hogy ezerszeresen jogosultabb Budapest népe nevében beszélni, mint amaz indigénák, akik máról-holnapra felütötték itt a fejüket, akik ugy viselkednek, mintha a magyar fővárosnak ők lennének Romulusai és Remusai.

Nos, Heinrich Ferenc ugy beszélt, mintha vasárnap délelőtt válaszolt volna azokra a beszédekre, amelyeket Wolff és társai ugyanazon vasárnap délután mondottak el a város másik negyedében. — Bevalljuk, nem nehéz feladat, mert nem kell prófétának lenni annak, aki ma előre akar válaszolni Wolff Károly holnapi beszédére. Hiszen a szónoklás eme nagymestere holnap is azt fogja mondani, amit tegnap mondott és három év mulva is azt fogja harsogni, ha ugyan addigra teljesen el nem tünik a részvétlenség ködében, amit három év előtt menydörgött.

Heinrich Ferenc mérsékletéhez, szordinós hangjához kell menekülnünk, amikor a wolffi, ernszti és a közbeszólói megállapitásokat le kell torkolnunk. Csodálatos ugyanis, hogy amig Wolff ur azt harsogja, hogy ők nem gyülölködtek, csak szerettek: addig Heinrich Ferenc állandóan azt hangoztatja, hogy a városházáról a gyülölséget örökre számüzni kell. El kell hinnünk a mérsékelt Heinrichnek, hogy valaki mégis csak gyülölködött a városházán. De vajjon ki lehetett az? Csak nem Wolff Károly? Sokkal lesujtóbbakat is mondott azonban a budapesti patriciusok kiváló vezére: „Olyan polgárokat akarunk látni a városházán, akiknek tiszta látását a szélsőségek nem homályositották el. Mindenféle baskodást, főlényeskedést és terrort ki fogunk zárni a községi életből. Mi nem üldözéssel, nem nyugdijbaküldésekkel kezdjük uralmunkat. Igenis, likvidálni kell a forradalmat és becsületes, békességes atmoszférát kell teremtenünk az egész közéletben."

Ezek nagyon érdekes megállapitások. Hát csakugyan szélsőséges lett volna az a Wolff, aki apostolnak nevezi önmagát? Hát mégis igaz, hogy baskodtak és terrorizáltak, hogy üldöztek és nyugdijaztak? Hát csakugyan forradalmárok voltak?

Ezt ma nem egy szocialista vezér, nem destruktiv és nem zsidó férfiu állapitotta meg, hanem a legmérsékeltebb magyar politikusok egyike, akin mi állandóan, élete minden fázisában ott láttuk a konzervativizmus tiszteletreméltó tógáját, sőt ott láttuk a keresztenységnek nemcsak szimbólumát, de lényegét is ennek a férfiunak egész viselkedésében.

És mégis ő a pogány, Wolff Károly pedig az apostol.

A Rakovszky-javaslat vesszőfutása

Senki sincs megelégedve a módositásokkal, amelyek jelentékenyek, de nem keltenek megnyugvást

A Fővárosi Hirlap más helyén ismertetjük az eredményeit annak a beszélgetésnek, amelyet gróf Bethlen István miniszterelnök a választójogi javaslatról folytatott Bárczy Istvánnal, Rassay Károllyal, Ugron Gáborral és Vázsonyi Vilmossal.

Érdekes körülekinteni az egyes pártokon, hogy milyen hatást keltett ez a tárgyalás, mert ez a hatás fogja megmutatni, milyen éles lesz az a harc, amely a nemzetgyülésen a Rakovszky-féle javaslattal szemben kialakul.

Általában azt mondhatjuk, hogy

az ellenzék által elért módositások jelentékenyek, de mégsem keltenek általános megnyugvást.

Ellenkezőleg, a nemzetgyülés csaknem összes pártjai a javaslatnak uj formájával is elégedetlenek és éles harcot hirdetnek ellene.

De lássuk sorra a pártokat:

Wolff Károly pártja

az engedmények miatt van felháborodva és már többen kijelentették ezen a fronton, hogy a javaslat ellen a mai formájában a legkiméletlenebb harcot fogják megindítani. Nem szabad azonban ezeket a kijelentéseket készpénznek venni, mert érzik a párton, hogy ősi szokás szerint müfelháborodással dolgozik. Semmi sem bizonyitja ezt jobban, minthogy máris csillapitani igyekszenek önmagukat, mondván, hogy a párt ragaszkodni fog eddigi állásfoglalásához, mindazonáltal nem tételezhető fel, hogy ez a körülmény veszélyeztetné a pártnak a kormányhoz való eddigi viszonyát. Szóval le fogják nyelni...

A liberálisok,

akik közé ma már nemcsak Heinrichéket, de Bárczyt és Ugront is számitani kell, nem ugy látják a helyzetet, mintha sikerült volna elérni az ideális megoldást és mintha a kormány javaslata most már azonos lenne azzal, amit az első tárgyalások alkalmával ők követeltek és amit nekik akkor meg is igértek. Ezen az oldalon mégis örvendetesnek mondják az eredményeket és igazolva látják, hogy Bethlen okosan és tisztességesen akarja megoldani ezeket a kérdéseket.

Vázsonyiék és Rassayék,

egyszóval a demokratikus polgári pártok nem kicsinylik le az elért eredményeket, de nem is taksálják nagyra azokat. Elejétől fogva nem reménykedtek abban, hogy a javaslatot a miniszterelnökkel való megbeszélésen annyira át lehet majd gyurni, hogy azt ellenvetés nélkül akár meg is szavazhatták volna. Még ezt a javaslatot sem helyeslik és nem is fogadják el. De sikerült — mint mondják — néhány olyan szégyenfoltot kitörölni a javaslatból, amelyek — ha bent maradnak — a választásokban sem vehettek volna részt és szükségszerüen abnormális politikai harc következett volna be.

A szociáldemokraták

álláspontját meglehetősen körvonalozza már az a tény, hogy nem mentek el a megbeszélésre, amelyre pedig gróf Bethlen István miniszterelnöktől meghivást kaptak. De lekicsinylik a szocialisták az elért eredményeket is és azt mondják, hogy ezek az engedmények semmi mást nem jelentenek, minthogy a kormány visszatér az eredeti javaslathoz. Kárhoztatják a domicilium elvét is és a kinevezett tagok számának csökkentését sem tartják elegendőnek, hanem ennek az egész intézménynek a törlését kivánják. Ezért a legélesebb harcot hirdetik a javaslat ellen.

Ülésezik a közgyülés-pótló

Közjogi harc után siralmas müsor

Szomoru és kinos vajudás után szerdán délután mégis csak összeül a „közgyülés-pótló", amely körül heteken át tartó nagy közjogi harcok fejlődtek ki. Az első közgyülés-pótlót, amelyen a kormánybiztos először jelent meg, meg kellett tartani; de a második közgyülés-pótló megszületése körül a tanács sikeres amerikázást fejtett ki.

Az ürügy az volt, hogy nincs tárgysorozat és inkább vállalták azt az odiumot, hogy nem dolgoznak a városházán, semhogy szembeszálltak volna Wolffék akaratával, akik az amerikázásnak nyilván értelmi szerzői. De tovább már nem huzódhatott a dolog és megjelent a biztató hiradás, hogy Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága hatáskörében tanácsülést tartanak február hó 13-ikán, délután öt órakor.

És mintha csak be akarták volna bizonyitani hogy nem érdemes közgyülés-pótlót tartani, olyan siralmasan unalmas müsort állitottak össze.

Ha mégis akad ebben az altató tárgysorozatban egy és más, ami figyelmet érdemel, akkor csak az ujabb áremelkedésekről lehet szó, amelyek ismét bőven sorakoznak fel.

Szerdán tehát a következőket fogják emelni:

1. a városi vámokat;
2. a vigalmi adót;
3. az ebtartási és ebvizsgálati dijakat;
4. az állati nyersterményekről, valamint az élő és leölt baromfiról szóló egészségi és származási igazolványok dijait;
5. az állategészségügyi-telepen szedett dijakat;
6. az épitési engedély-dijakat és a mérnöki eljárási dijakat.

Egy szuszra épen elegendő. Folytatása a következő közgyülés-pótlón nyilván következni fog.

Egyéb érdekessége azután nem is igen lesz a közgyülés-pótlónak, hacsak müsoron kivüli szám nem jelentkezik. Egyetlen pontja van a tárgysorozatnak, amely nagyobb figyelmet érdemel és ez Csupor József pénzügyi tanácsnok előterjesztése az 1921. évi költségvetéssel szemben felmerült tulkiadásokról és azoknak fedezetéről. Csak épen följegyezzük, hogy ezeknek a tulkiadásoknak az összege 158,804.403 korona, amivel szemben a fedezetül szolgáló bevételi többlet 102,698.132 korona, s igy a tulkiadás 56,106.271 korona.

Az ellenzék a választói névjegyzékről tárgyal tovább a miniszterelnökkel

Csak csökkentették, de nem irtották ki az antidemokratikus intézkedéseket

Bethlen István gróf miniszterelnöknek az a lépése, hogy a fővárosi választói javaslat kérdésében ujból összeült a liberális és demokrata politikusokkal, nem kelthetett meglepetést, mert természetes politikai szükségesség volt ez az elhatározás. Amikor a kormányelnök a demokratikus Magyarország megvalósításáról mond nagy beszédeket, bármily halvány elhajlás követi is az ilyen beszédet a demokrácia irányában, az olyan tökéletesen reakcionárius javaslattal, amilyen a Rakovszky-féle, a kormány nem állhat meg.

Kaposvárott már a banketten, a banketti beszéd első mondatában benne tükröződött, hogy igenis a kormány uj irányban akar orientálódni és az uj orientálódás ellen nem szolgáltathat olyan bizonyitékokat, mint a tizéves domicilium, a titkosság meghamisitása és az örökös tagság. Az ellenzéki politikusokkal folytatott megbeszélés azonban bebizonyitotta, hogy

a kormánynak demokratikus átmázolása nem komoly változás, hiszen a fővárosi javaslatban csak csökkentették, de nem irtották ki az antidemokratikus intézkedéseket.

Vessünk egy pillantást, mik azok az eredmények, amelyeket ezek a tárgyalások mégis hoztak?

Talán a következőkben foglalhatnánk össze:

10 helyett 22 kerület

1. A választás nem közigazgatási, hanem választó-kerületek szerint fog megtörténni. Ez az eredmény tulajdonképen nem a kormánnyal, hanem Wolffékkal szemben jelent „győzelmet." Az eredeti javaslat ugyanis szintén 22 választókerületről szólott és a 10 közigazgatási kerület csak Wolffék követelése volt, amit a kormánypárt nagy része is melegen támogatott. Wolffféknak ez a követelése igen természetes volt akkor, amikor a Dömötör-féle novella jóvoltából az első törvényhatósági választáson már kiélvezték azt az előnyt, hogy például a kis I. kerület éppen annyi városatyát küldött be a közgyülésbe, mint a hatalmas VI. kerület. Ez az „egyenlőség" nagyon tetszett Wolffféknak, mert a mi kis talajuk még van, az csak a kis kerületekben mutatkozik igen halványan. A kormányelnök most az ellenzék kivánságára elejtette ezt az orditó igazságtalanságot és igy valószinüleg 22 kerületben választunk városatyákat.

A domicilium

2. Megegyezés jött létre a domicilium kérdésében is. A kormány e tekintetben a hat éves helybenlakás mellett foglal az ellenzékkel való tárgyalások után állást. Az eredeti javaslatban is hat éves volt a domicilium, amivel szemben Wolffék tiz éveset követeltek. Tulajdonképen itt sem történt egyéb, minthogy a kormány azáltal, hogy Wolffékkal magára licitáltatott, megmentette az eredetileg tervezett hat éves domiciliumot. Itt azonban még van némi ellentét. Az ellenzék ugyanis azt kivánja, hogy a választás alapjául az 1920-ban összeirt névjegyzéket fogadják el.

Csökkentik a kinevezett tagok számát

3. Eredményt ért el az ellenzék a nem választott, hanem kinevezett tagok számarányát illetően is. Sajnos, nem sikerült az örökös tagok intézményét teljesen kiküszöbölni, de a számukat kész a kormány harmincról huszra redukálni. Igy a kinevezett tagok száma nem a tervbevett 80, hanem csak 56 lesz és ezek között foglal helyet az a 30 helyett 20 örökös tag is, akiket a kormányzó nevez ki. Vivmány az is, hogy a kinevezés bizonyos foglalkozási ágak jelölése alapján történik meg. Tehát a kereskedelmi és iparkamara, mezőgazdasági kamara, mérnöki kamara, ügyvédi kamara, közjegyzői kamara stb. választott testületeknek jelölése a kinevezés alapja. A megegyezés értelmében nem lesznek tagjai a törvényhatósági bizottságnak a kerületi előljárók sem.

Az eredeti javaslattal szemben eredmény még ezeken fölül az is, hogy a nők passziv választójogát is törvénybe iktatják és hogy a jelölő-ivek aláiróit nem tekintik leszavazottaknak. Ezt a két módositást a nemzetgyülés közigazgatási bizottságának ülésén tette meg a belügyminiszter. Mindezek után

az ellenzék folytatja megbeszéléseit a miniszterelnökkel és ezuttal a választói névjegyzékek ügyében kivánnak eredményeket elérni.

Csilléry bevallotta a villamos csődjét

Hogy fizetik az igazgatóságot és hogyan a kalauzokat? — Folkusházy és a mentők

Meg kell állapitanunk egyszerüen és rövid szavakkal: nem birják már. A B. Sz. K. R. T., Budapest közlekedésének hóhérja, idegessé lett abba, hogy nehány hét óta a sajtó imitt-amott egy kis helyet áldoz a közönség legeminensebb érdekének, a közlekedés kritikájának. Nem is kritika ez — tessék elhinni — csak kötelességszerü beszámoló, a közönségnek melléktekintetek nélkül való informálása arról, mikor állanak a villamosok és hány véres, halálos elgázolás történik naponta. Ők maguk is tudják nagyon jól, hogy mindez csak halvány képe a B. Sz. K. R. T. müködésének, de mégis idegesek. Az egyetlen fórum, ahol mostanság gazdálkodásukat, müködésüket védelmezni tudják (hiszen éppen a saját pártsajtójuk támadja legélesebben a villamos-anarchiát) csak a közigazgatási bizottság. Itt bizonyosodott be róluk, hogy nem birják már a sajtó igazmondását. Csilléry András ur, Buday Dezsőnek — a villamos-diktátornak — politikai főnöke hétfőn keserü támadást intézett a közigazgatási bizottságban a sajtó ellen, amikor kétségbevonta annak elfogulatlanságát.

Nem tudjuk, tisztában van-e Csilléry ur azzal, hogy a sajtónak milyen eszközei lennének a Buday-diktatura és az elektromos-anarchia ellen, ha fel akarná, ha fel tudná adni objektivitását? Tessék azonban elképzelni, hogy milyen megsemmisitő hatása lenne a B. Sz. K. R. T.-re nézve annak, ha a sajtó nemcsak tényeket szegezne le, de kritikát is mondana.

Ők azonban máris idegesek. Nem birják már. Förmedvényeket mondatnak Csilléryvel a közigazgatási bizottságban. Szinte szerencse, hogy lovagias gondolkodásu férfiu ül most az elnöki székben, Terstyánszky kormánybiztos személyében, aki visszautasitotta Csilléry támadását, amellyel szemben a sajtó a közigazgatási bizottságban természetszerüen védetlen.

De mihelyt a közigazgatási bizottság ülése véget ért, nem védetlen többé a sajtó, amint azt azóta Csilléry vezér ur és Buday villamos-diktátor ur is keserüen tapasztalhatta.

Bebizonyosodott, hogy nemcsak a villamost tudják tönkretenni, de még a védekezésben sincsen taktikájuk. Mert amit Csilléry ur a közigazgatási bizottságban cselekedett, az csak elárulása volt annak, hogy halálra sebezte őket a sajtó, amely pártkülönbség nélkül konstatálja a villamosvasutak csődjét.

*

A villamos alkalmazottak egyébként a legélesebb harcban állanak az igazgatósággal. Hogy szociális szempontból hogyan állanak ezek az emberek, akik Buday urék szociális érzésének az áldozatai, ezzel a kérdéssel nem akarunk most foglalkozni, hiszen ugy is meg fogják kapni hamarosan a választ arra az intézkedésre, hogy a 25 százalékos javitást egyenértékünek tartják a 75 százalékos tarifaemeléssel.

Ebből az apropóból azonban nem érdektelen szembeállitani azt a kétféle elbánási módot, amelyben egyrészt a kalauzokat, másrészt az igazgatóságban ülő volt bizottsági tagokat részesitik a B. Sz. K. R. T.-nál.

Cáfolat legalább eddig nem érkezett arra a megállapitásra, hogy az igazgatósági fizetéseket misztikus módon kezelik. Rényi Dezső vezérigazgató a megmondhatója, hogy senki sem tudja, mi a jövedelme Buday, Platthy és a többi uraknak a B. Sz. K. R. T.-nál.

Lehet, hogy koldus-jövedelmet kapnak, lehet, hogy a világ legönzetlenebb emberei: de világosságot kérünk. Tessék becsületesen, nyiltan, világosan megmondani, hogy ki mit kap. A védekezésnek ez az egyetlen módja, nem pedig az, hogy Csilléry ur a sajtót gyanusitja meg.

A vád egyelőre az, hogy az igazgatóság fizetését, főleg a volt bizottsági tagok jövedelmeit megállapitani nem lehet, mert nem az elszámolási osztály utalja ki azokat, hanem a kereskedelmi, vagy más osztály mindég egy nagyobb összeget utal ki Rényi vezérigazgató kezéhez, aki azután az igazgatósági ülésen osztja ki ezeket a pénzeket az igazgatóság tagjai között.

Pénzosztás az igazgatósági ülésen: kissé talán mégis tulságosan familiáris berendezkedés akkor, amikor nem egy családi részvénytársaságról, hanem Budapest Székesfőváros közönségének pénzéről van szó.

*

Végre azonban találkozunk valamivel, ahol jól tud gazdálkodni, vagy jól akar gazdálkodni a B. Sz. K. R. T. Azaz, hogy nem is a B. Sz. K. R. T., hanem annak képviseletében a főváros és pedig Folkusházy Lajos alpolgármester. Folkusházy ugyanis azért az igen szerény szubvencióért, amelyet a mentőknek juttat és amely mellett a mentők a közönségtől való koldulás eszközére vannak kényszeritve, nemcsak azt kivánja, hogy a mentők első segitségben részesitsék a villamos által elgázoltakat, hanem azt is, hogy a derék mentőorvosok hazudjanak is. Tagadják le a sajtó előtt a villamos elgázolásokat. Mossák le a villamos kerekeiről az embervért.

Őszintén szólva nem ismerünk rá Folkusházy Lajosra, akit a kurzus erkölcsei — ugy látszik — teljesen megfertőztek. Pedig nagyon jól tudja nemcsak azt, hogy a mentőkkel szemben való fenyegetődzés semmit sem használ a villamosnak; de azt is, hogy a kurzuslovagok már akkor régen nem lesznek, amikor a sajtó még mindig beszélni fog arról, hogy hogyan tették tönkre Budapest közlekedését.

APOLLÓ-SZINHÁZ
FORRAI RÓZSI és SARKADI ALADÁR VENDÉGFELLÉPTÉVEL
PFEFFERNÉ ÉS TSA
SZŐKE SZAKÁLL FELLÉPTÉVEL.
VIII. ALBERT

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

A halhatatlan OKÁB.

Irja: **Marcial.**

Egyetlen tollvakarintással életre volt hiva az Árvizsgáló Bizottság, mint ahogyan egy szempillantásnyi önfeledtség elegendő egy emberélet megfogamzásához. Az Árvizsgáló Bizottságot azonban nem az önfeledtség és a mámor hozta létre, hanem az alaposan fontolgató tudatlanság és a közgazdasági babona. Az az általánosan elterjedt tévhit, amely mélyen bele van gyökerezve az emberek lelkébe: hogy amikor kellemetlen, vagy fájdalmas drágaság tombol a piacon, akkor ez lelketlen gazembereknek a machinációja, amelyet a hatóságok erejével és az állam büntető hatalmával meg lehet szüntetni. Nem uj keletü rögeszme ez, olyan régi, mint minden társadalmi erőszakoskodás az emberek között. Még gorilla-korából emlékezik az ember rá, hogy ugy is lehet kókuszdióhoz jutni, amikor valami okból hiány támad kókuszdióban, ha az erősebb kényszeriti a gyengébbet, hogy engedje át a magáét olyan áron, amilyent az erősebb előir, esetleg két hatalmas pofon árán. Ez az őserdőbeli közigazgatás kiirthatatlan emlékeket hagyott az államokban szervezett későbbi emberek lelkében és ez a közhangulat nálunk is és másutt is valósággal kényszeriti a táncba különben se valami nehezen vihető Katót, az államot, hogy az árakat parancsszóval akarja megállapitani a piacon.

Ebből a mentalitásból fakadtak a háborus országokban a különféle árszabályozó intézmények. A háborus idők mindenkor buja melegágyai voltak mindenféle demagógiának. A szenvedő és folytonos életveszedelemben élő embereknek valami jót is kell nyujtani, hogy föl ne lázadjanak, ez a meggondolás és ez a kényszerüség hozza azután létre azokat a hatóságokat és hivatalokat, amelyek a közelkeseredésnek ezekben a szomoru és veszélyes napjaiban kényszeritik a gazdákat, hogy adják oda olcsóbban a termékeiket, mint adnák a piac természetes alakulása esetében és a kereskedőket, hogy ne használják ki a javak hiányát az árak emelésére, ami pedig a legtermészetesebb dolog a világon. Igy születtek meg az Árvizsgáló Bizottságok is, amelyek az ának alakulása körül ugyanazt a szerepet játszották, mint a cirkuszban azok a lisztes és kormos gentlemének, akik óriási buzgalommal és szemmelláthatő jóakarattal ugrabugrálnak a szőnyeget leteritő, vagy felgöngyölő munkások körül, azonban tulajdonképen semmit nem csinálnak: a munkát nélkülük is elvégzik a szolgák, de a közönségnek unalmas volna, amig ezek dolgoznak, erre való a lisztesnek és a kormosnak az ugrálása a munka körül.

Korántsem akarom ezzel azt mondani, hogy e tiszteletreméltó árvizsgáló hatóságok nálunk is és máshol is maguk se vennék komolyan a munkát, amit teljesitenek. Csak azt mondom, hogy a valóság szerint ennek nincsen sok értelme. „Hol lennénk az Árvizsgáló Bizottság müködése nélkül!" — kiáltott fel az ankénten Bieber Gyula, e bizottság elnöke, aki egész életében komoly munkát végzett azon a helyen, ahol éppen müködnie adatott. Mindenki meg lehet győződve, hogy ő komolyan hiszi is, hogy az Árvizsgáló Bizottság nélkül a helyzet sokkal rosszabb volna, mint amilyen ezidőszerint és ez a negativ hit olyasmi, amit nem lehet megcáfolni. Ugyanezt hihetné az olyan hivatal elnöke is, amelyet egy istenfélőbb országban abból a célból állitott volna föl az állam, hogy éjjel-nappal tartó buzgó imádsággal akadályozza meg a drágaság növekedését. Ez is teljes joggal és teljes hittel mondhatná, miként Bieber Gyula, hogy „igaz, pozitiv eredményeket nem tudtunk elérni, de hol lennénk, ha az Árleimádkozó Bizottság nem müködött volna!" Ámde ilyen Bizottságot sehol se létesitettek, sőt még feltünőbb jelenségre is rá lehet e tekintetben mutatni. Mindenfelé általánosan el van még terjedve a szokás, hogy szárazság ellen, jégverés ellen, Délolaszországban a földrengés és tüzokádó hegyek müködése ellen, továbbá járványos betegségek megszüntére istentiszteleteket és könyörgő körmeneteket tartanak. De soha sehol, a legnagyobb kétségbeesés pillanataiban se jutott eszébe még a legbuzgóbb híveknek sem, hogy a drágaság ellen imádkozzanak, harangozzanak és processziókat rendezzenek. Valahogy egyetértenek abban a legistenfélőbb lelkek is, hogy a drágaságon a jó isten nem tud segiteni. Ellenben, hogy az Árvizsgáló Bizottságok hatalmában áll ez ellen a veszedelem ellen megoltalmazni az embereket, ezt még a kereskedelemügyi miniszter ur is hiszi, mert hiszen csakis ezen az alapon jelenthette ki, hogy nincsen szándékában megszüntetni a Bieber Gyula elnöklete alatt álló hivatalt.

Az Árvizsgáló Bizottság tehát tovább fogja folytatni működését azon az elnöke által nyilvánosan megjelölt alapon, hogy pozitiv eredményeket nem tud ugyan felmutatni a drágaság elleni küzdelemben, de ha ő nem volna, akkor a drágaság még nagyobb volna. Miután e hitet csak akkor lehetne megdönteni, ha előbb megszüntetnék az Árvizsgáló Bizottságot, ezt pedig a kereskedelemügyi miniszter ur kijelentése szerint nem hajlandók megcselekedni, ennélfogva a próba örökre eldöntetlen marad és ezen az alapon a Veres Pálné-utcai hivatalt az előtte ácsorgó gyönyörü hivatalos automobillal együtt akár a világ végéig fenn lehet tartani. Mert se olyan eszeveszett drágaság nem sujthat le reánk, hogy ne lehetne azt mondani: az Árvizsgáló Bizottság nélkül a drágaság még nagyobb volna. Se olyan hirehallatlan olcsóság nem köszönthet reánk, hogy ne lehetne mondani: az Árvizsgáló Bizottság nélkül az olcsóság kisebb lenne. Ezeken az okoskodásokon nem lehet kifogni és ezen az alapon az OKÁB mindaddig folytathatja működését, amig olyan kereskedelemügyi miniszter nem dönt a sorsa fölött, aki intézkedéseit a közgazdaságtan tudományára és nem a hitre bazirozza.

Rajongás Simiért. Végeszakadatlan hirek, minden nyomatott oldalon, amit széles e hazában a rotációsok napvilágra szülnek, elől-hátul, egyenes vonalban, visszájáról, mind arról a szenzációról szólnak: Simi megy, Amerikába. Szemünk vibrál, kezünk megremeg, sziveinket éles sajgás szorongatja: oh, mi lesz velünk? Mert ő megy, visszavonhatatlanul. És elment és megérkezett. Newyorkba. Mikor partraszállt, felhőkarcolók hajbókoltak előtte és a fogadására megjelent fehérruhás szüzek csakugy olvadoztak elbüvölő tekintetének lágyan sugárzó melegétől. Ilyenformán olvastuk nyomtatásban. A jenki bankárok, a Káhnok Ottójával az élén, körtáncot jártak örömükben, mert Simi leereszkedett hozzájuk. És jöttek a kábeltelegrámok és ontották a hireket, hogy Simi tárgyal. Itt is, ott is, mindenkivel és a tárgyalások — kedvező mederben folynak. Tovább aztán nem is volt célja a nagy Simoleon amerikai szezsurozásának. A kábelogramok sok ezer mértföldnyi távolból ujra világgá kürtölik: Simi jön. A „Majestic" szolgálatkészen előállt és nagy hazánkfia elindult hazafelé. Már Párisban van, már fogadja a világ minden tájékáról odasereglett ujságirókat, akik lesve-lesik minden elejtett szavát, hogy azokból lapjaik számára szenzációkat gyurjanak. Olvastuk, olvassuk. Titokzatosan hangzanak a megnyilatkozások, csak az érzik ki belőlük melegen, hogy Siminek sok, tulsok igen jóakarója van, akik nagyon szeretik, agyonszeretik. Mert sehogysem tudjuk bölcsen elhinni, hogy Siminek tulságosan kedvére volna az a tulzottan sok jóakarat, amely a sajtóban megnyilatkozik iránta. Szerényen azt gondoljuk és ebben valószinüleg Simi is egyetért velünk, hogy az általános hosszban az Angol-Magyar Bank papirjai akkor is emelkednek, ha a lapok nem irnak folyton-folyvást róla és az ő utban levő hazai és amerikai terveiről, szándékairól. Simi egész biztosan hazaérkezik és a föld tovább forog: de minek ezt annyi sok változatban mindennap külön is hangoztatni?

A Földhitelbank—Amerikabank iránt már Newyorkban is érdeklődnek. A tőzsdetanács hétfőn délután tartott ülésén hozzájárult, hogy a Földhitelbank részvényeiből a kötés öt darabból álljon. Ezentul tehát a kisebb tőkepénzesek is könnyebben hozzáférnek ehhez a különösen tőkebefektetésre alkalmas papiroshoz, amelynek reális belértéke, beavatottak szerint, a kétmillió koronát is meghaladja. A részvények kedden már a 830.000 koronát is meghaladták és a nagy elánnal előretörő árfolyam bizonyára még itt sem állt volna meg, de a kurzus ily nagyarányu és gyors tempóju emelkedését maga az intézet sem tartotta kivánatosnak és eladásokkal iparkodott az árfolyamot némileg leszoritani. A bank vezetőségének ez a törekvése azonban csak átmeneti eredménnyel járt, mert a 810.000 koronáig leszoritott árfolyamnál már oly nagy tömege jelentkezett a vevőknek, hogy a felfelé tendáló árfolyamalakulást már semmi mesterkedéssel sem lehetett megállitani. A Földhitelbank részvényeinek nagy népszerüségét természetesen fokozták a kiszivárgott hirek, hogy Paupera Ferenc elnök legutóbbi bécsi tartózkodása alatt több előnyös tranzakciót hajtott végre, amelyek a Földhitelbank ujabban megszerzett érdekeltségével, a Magyar-Amerikai Bankkal is kapcsolatosak. Hire kelt annak is, hogy a Földhitelbank — Amerikai Bank érdekkörébe tartozó Margitsziget r.-t. iránt Krausz Simon is érdeklődik, Amerikában is tárgyalt róla és különösen Kahn Ottó érdeklődését sikerült fölkelteni, aki állitólag a magyar főváros ékkövét, a Margitszigetet több millió dolláros befektetéssel világhires fürdőhellyé és látványossággá akarja fejleszteni. E hirek valódisága ellenőrizhetetlen, egy azonban bizonyos, hogy akár a Földhitelbank, akár az Amerikai Bank Kahn Ottó dollármilliói nélkül is jóval nagyobb értéket képviselnek, mint ahogy e részvényeket ma jegyzik.

Katona Béla előadása. Katona Bél kiváló kollegánk, Az Ujság közgazdasági szerkesztője, e hónap 13-án este, félhét órakor, a Fővárosi Kereskedők Egyesületének helyiségében (Irányi-utca 17.) Kereskedelem és vámpolitika cimen előadást tart, amelyen vendégeket szivesen látnak.

Személyi hirek. Dr. Lónyay Zsigmondot, a Magyar-Német Bank volt igazgatóját, a Holdings Bank ügyvezető igazgatójává nevezte ki. — Körmendi Frim Ödönt, aki a Lloydbank Erzsébet-köruti fiókjának vezetője volt, a Magyar-Amerikai Bank a dr. Bányai Sándor igazgató vezetése alatt álló tőzsdeosztály diszponensévé nevezte ki.

Erősen keresik a Rézbányait. A Rézbányai, amelynek Erdélyben erdőségei, fatelepei és gőzfürészei vannak és amelynek részvényei 100 n. é. leiről szólnak, heteken keresztül igen lanyhán feküdt. Érthetetlen volt, 160.000 koronán jegyezték, pedig általánosan tudott dolog, hogy e papir belértéke az akkori kurzus többszörösét is megéri. Nem igen volt érthető, hogy miért a közöny e részvények iránt? Hát eláruljuk. A vállalat főrészvényese, Berger igazgató ur, az ő nem nagyon bizalomgerjesztő külsejével, állandóan ott settenkedett a fapiacon és szinte elriasztotta azokat, akik netán Rézbányaiban kötni akartak. Néhány nap óta azonban megváltozott a helyzet. Berger urat örökös mosollyal az arcán Acél Pali, az Acél Pál és Társa cég közszeretetnek örvendő beltagja vál-

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

KOSZTPÉNZT
legelőnyösebb kihelyezésre elfogad és tőzsdei megbizásokat pontosan eszközöl
A Magyar Köztisztviselők és Állami alkalmazottak Takarékpénztára Részvénytársaság
Budapest, VII., Rákóczi-út 76.
Sürgönycim: Cobdenbank Budapest
Telef.: József 60-40 és József 135-32.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

totta föl, akivel együtt a Rézbányai is rögtön gusztusossá vált. Acél menedzselése már az első napon hatalmas kiugrást eredményezett és azóta a Rézbányai szinte rohamlépésekben halad fölfelé. Hétfőn már 280.000 koronán jegyezték. Az igazság pedig a dologban az, hogy Acél szakszerü menedzselésén kivül, a Rézbányai önmagában is megérdemli a bizalmat, mert belértéke jóval több a mai árfolyamánál.

Versenyfutás. A Tőzsdei Hiradó mult heti számában megirtuk, hogy az Amerikai Bank addig szorongatta a többi középbankpapirok részvényeit, mig azok fiatalabb kollegájuk lemaraszatalása fölött érzett szégyenükben, szintén nekirugaszkodtak és most már bennt vannak az egyenesben, ahol a finishért küzdenek. Melyik lesz a győztes? Arról mostanában a tőzsdén sok vita folyik, bár megállapitható, hogy leszavazásnál az Amerikai Bank óriási többséget produkálna. Leginkább az Olaszbank iparkodik előretörni, de ez az erőkifejtés több ellenséget szerez neki, mint barátot, mert az Olaszbanknak régi jó tulajdonsága, hogy amennyit előremegy, másnap legalább annyit csuszik vissza és evvel a benne bizóknak csak állandó bosszuságot szerez. A tőzsdei népszerüségnek pedig ára van: a közönségnek alkalmat kell nyujtani a keresetre. Ezt teszi dr. Bányai Sándor és a tőzsdén ezért örvend általános szeretetnek. Az ilyen fogásokat fiatalabb kollegájától Salamon Andor is eltanulhatná. Nem szégyen, a jó pap holtig tanul, de meg a közönség szeretetének megszerzése, amint az Amerikai Bank példája mutatja, üzletnek sem megvetendő befektetés.

A Német Bank kontreminőrjei a kutyaszoritóban. A Magyar-Német Bank részvényei változatlanul az érdeklődés központjában állanak. A Tőzsdei Hiradó már jelentette, hogy a tőzsdei köröknek Szász Dezső bankja iránt megnyilvánult bizalma különösen annak tulajdonitható, hogy az intézet szokatlanul eredményes müködést fejt, ami elvitathatlanul a szakszerü vezetésnek tulajdonitható, de másrészt értékesek azok a külföldi kapcsolatok is, amelyek a fokozatos fejlődés biztos alapját vetették meg. Szász Dezső vezérigazgatónak sikerült a svájci tőke érdeklődését az intézet iránt fölkelteni és ez az összeköttetés rövidesen már abban fog megnyilvánulni, hogy előkelő svájci tőkések érdekeltséget vállalnak az intézet alaptőkéjének szaporitásánál. A részvények csaknem négyszeres áremelkedését azonban az is elősegitette, hogy néhány csökönyös kontreminör, közöttük Haim Jaques, nagymennyiségü fedezetlen eladással megkontreminálták a bank részvényeit. Az intézet vezetői erre a könnyelmü és hazárd játékra gyorsan rájöttek, mert a fedezetlen tételek sokszorosan tulszárnyalták a piacon szabadon uszó darabokat és minthogy a kutyaszoritóba került kontreminöröket kölcsöndarabokkal nem voltak hajlandók kisegiteni, azok bianco eladásaikat kénytelenek voltak napról-napra emelkedő árfolyamok mellett, a piacon fedezni. Az elmult napokban Haim Jaques is beállt a Németbank vevői közé és minthogy a fedezési vásárlások még ezentul is tartanak, a részvények további áremelkedése csaknem bizonyosra vehető.

Kiugrott az Ofa. Minden vonalon erős szilárdulás jellemezte a hétfői tőzsdenapot, de voltak feltünőbb elugrások, amelyek jóval fölülmulták a percentuálisan kifejezhető általános árfolyamemelkedéseket. Ezeknek a sorozatában nem utolsó helyen érdemel megemlitést az Ofa kurzusának jelentékeny előretörése. Az Ofát a legutóbbi tőzsdenapon 630.000 koronával jegyezték, hétfőn 775.000 koronáig emelkedett, az utótőzsdén azonban reálizálásokra átmenetileg nehány ezer koronával visszacsuszott. A Tőzsdei Hiradó értesülése szerint a vállalat svájci részvényesei a három frankos osztalékkal igen megelédettek, de egyébként is jó véleménnyel vannak a részvénytársulat felől, amely a Felvidéken és Romániában legutóbb igen kedvező feltételek mellett nagyobb erdőkomplexumokat vásárolt. A papiros tőzsdei menedzselését legujabban Róna Ernő intézi, akinek közismert szerencsés kezében rendkivül sokan biznak és ezt is biztató jelnek tekintik, hogy az Ofa-részvények tovább is emelkedni fognak.

A győri Bőripar bevezetése. A Bőripar r.-t. (Győr) részvényeit a Magyar általános takarékpénztár, amelynek ipari érdekeltségéhez tartozik a vállalat, hétfőn bevezette a tőzsde hivatalos forgalmába. A gyár legfőképen transmissziós gépszij gyártásával foglalkozik, amely főcikke és amely cikk gyártásában igen jelentékeny szerepet játszik. Azonkivül mezőgazdasági cikkeket, lószerszámokat stb., továbbá mindennemü szijgyártó-, bőrdiszmü-cikkeket, bőröndárukat, iskola- és piaci táskákat, lábszárvédőket stb. gyárt, szóval a legkülönfélébb bőripari cikkeket a kommercárutól a legfinomabb luxusáruig. Az ipartelep Győr városának közepén, a Batthyány-téren fekvő, saját tulajdonát képező, teljesen modern épületben van elhelyezve. A részvénytársaság tulajdonát képezi ezenkivül közvetlenül a gyárépülethez csatlakozó három bérház, amelyeknek révén a Bőripari r.-t. terjeszkedési lehetősége biztositva van. A gyár és tartozéképületeihez 1500 négyszögöl a város szivében fekvő, rendkivül értékes terület tartozik, amely a mérlegben mindössze 658.000 koronával szerepel. A gyár 114 drb gépe a mérlegben összesen 280.000 koronával van felvéve. A gyár havi forgalma ma már tulhaladja a 300 millió koronát. A részvények iránt a bevezetés alkalmával olyan nagy mértékü érdeklődés mutatkozott, hogy a takarékpénztár az előterjesztett igényléseknek csak 15 százalékát elégithette ki. A részvényeknek árfolyamát már az első napon 30.000 koronával jegyezték és a beavatott körök a szeriöz papir további jelentékeny emelkedésére számitanak, ami a következő napon, kedden be is következett, amikor a részvény 45.000 K-ig elugrott.

A nemjegyzettekről. Mikor a nemrég multban igen elvadultak az állapotok az exota-piacon, akkor a sajtó élénken foglalkozott az ott uralkodó tarthatatlan állapotokkal és a tőzsde igen mérvadó tekintélyei is több izben kinyilatkoztatták, hogy a piac kinövéseit le kell nyesni, lehetetlenné kell tenni, hogy az exota-kereskedelem sokszor kéteshirü, vagy gyakran teljesen értéktelen részvényeivel kifosztogassák a jóhiszemü vásárlókat. Közben csaknem tárgytalanná vált a piac megreformálása, mert a tőzsde általános lanyhaságában az exota-piac forgalma ugyszólván teljesen megszünt. Most azonban, hogy a hossz kezd fellángolni, a Szigeti Ernők, Kelemen Marcelek és a velük egy huron pendülő többi kollegáik ujra sürögnek az exota-piacon, ujra hangra nyiltak ajkaik, ujra kinálták közismert nonvalőrjeiket. Elérkezett tehát az ideje, hogy az illetékes körök végre komolyan foglalkozanak az exota-piac megreformálásával és gátat állitsanak a közönség kifosztásának. Komoly forgalom egyébként csak az ismertebb és értékes nemjegyzett papirokban van. Ezek: Mobilbank 6.4—6.6. Herendi 7—7.5, Böhm-hordó 2.5—3, Községi nyomda 10—11, Demecseri 18—20, Bpesti Bank 5.5—6.5.

Béke a Király-autó körül. Heteken keresztül erős majorizálási harc folyt a Király-autó részvényeiben. A Démán és Somló cég 100.000 darabot vásárolt össze olyan ügyesen, hogy a részvények állitólagos többségével rendelkező Ergon-csoport nem vette észre, hogy a többség kisiklik a kezei közül. Mikor a Démán és Somló-cég a legnagyobb sikerrel befejezte munkáját, kiderült, hogy megbizója az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár volt, amelynek ügyvezető igazgatóját, Walder Bélát, joggal illeti meg a siker oroszlánrésze. Az Ergon-csoport kénytelen volt beadni a derekát és létrejött a megegyezés, amelynek alapján az Egyesült Fővárosi képviselőit a legközelebbi közgyülésen beválasztják a Király-autó igazgatóságába.

Bevezetik a Pátria részvényeket. A Pátria biztositó részvényeit a közeljövőben vezetik be a tőzsde hivatalos forgalmába. A Pátria a Földhitelbank érdekkörébe tartozik s több milliárdot érő palotája van az Erzsébet-téren. A bevezetés technikai müveleteit Halász Lajos fogja intézni.

A Magyar Östermelő rt., f. évi február hó 7-én tartotta dr. Horváth Lipót m. kir. kormányfőtanácsos, alelnök elnöklete alatt rendes közgyülését. Elek Gyula m. kir. gazdasági főtanácsos alelnök, vezérigazgató kegyeletes szavakkal emlékezett meg az intézetnek érdemekben gazdag elhunyt elnökéről Kronberger Lipót udvari tanácsosról és inditványára a közgyülés az elhunyt elnök emlékét jegyzőkönyvben örökitette meg. A közgyülés az előterjesztett, 1923 december 31-ével lezárt mérleget, valamint a nyereség-veszteség-számlát egyhangulag elfogadta és hozzájárult az igazgatóságnak azon inditványához, hogy a kimutatott 1.144.224.930.30 korona tiszta nyereségből a 6. számu szelvény 1924. évi február hó 11-től kezdődőleg 3500 koronával (350 százalék) váltassék be. A közgyülés a lelépő igazgatósági tagokat egyhangulag ujból megválasztotta. Az esedékes szelvények beváltási helye: Budapesten, a Magyar Östermelő r.-t. főpénztára, (V., Széchenyi-utca 1. sz.) és a Magyar Általános Takarékpénztár főpénztára, (V., József-tér 14. sz.). A közgyülést követő igazgatósági ülésen dr. Horváth Lipót m. kir. kormányfőtanácsost, a Magyar Általános Takarékpénztár alelnökvezérigazgatóját az intézet elnökévé és Elek Gyula m. kir. gazdasági főtanácsost az intézet ügyvezető alelnökévé választotta.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÁCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

ALAPITTATOTT 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasáru gyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László út 60. szám. Telefon: 138-81.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 38-86. Podmaniczky-utca 59.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

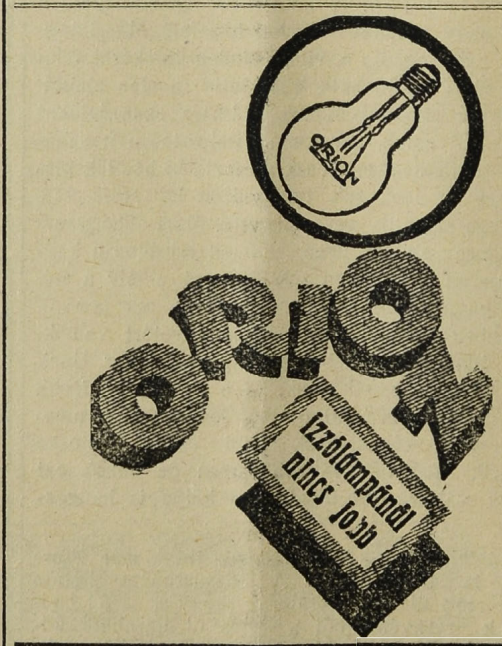

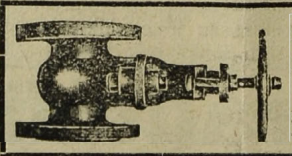
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80.
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

Fullánkok

Soha jellemzőbbet

nem tudott volna még a fantázia sem életrekelteni, mint ami most derült ki Márffy urékkal kapcsolatban. A rendőri iratok között ugyanis meg lehet találni azt az inditványt, amelyet a IX. kerületi ÉME nemzetvédelmi osztálya elfogadott és amelyet Huszár János tett. Ez inditvány szerint követelik, hogy menjen a helyéről Klebelsberg belügyminiszter, aki az Ébredőket megtenyegette. Az ember azt hinné, hogy ez a Huszár János feltétlenül valami kiváló fajvédő politikai potentát, s csak akkor ámulunk el, amikor azt olvassuk, hogy — fővárosi altiszt. A fővárosi altiszt meneszti a belügyminisztert: éppen olyan szép, mint mikor egy másik rezsim idején a közkatonák elcsapták a hadügyminisztert. Ime ez az a hires ébredő demokrácia, amely nem áll meg a Huszár Jánosoknál, hanem amely támaszra talált a Wolff Károlyoknál. Azok a bünösök, akik az effajta demokráciát pártfogásukba vették és ezeknek a bünösöknek, akik a városi altiszttel buktattatták a belügyminisztert, pusztulniok kell a fórumról.

Vasek

nem mond le a józsefvárosi keresztény községi párt elnökségéről. Vasek vagy nem ér rá az ügyészség fogházában gondolkodni, vagy ami még valószinübb, meg van róla győződve, hogy mihelyt visszakapja a cipőzsinórját, ott fogja folytatni, ahol elhagyta. Be fog ülni ujra az elnöki székbe és dühöngő kirohanásokat rendez majd a siberek és a kisemberek megnyuzói ellen. Milyen szép is lesz majd, ha őméltósága visszatérve a polgári életbe, fogadja örvendő hiveinek meleg kézszoritását. Igy képzeli el ezt legalább Vasek Ernő, akinek erre — valljuk be őszintén — teljes joga is van. Hogyne, Csak két esetet kell emlékezetünkbe idézni, A kurzus egyik gyöngye olyan kommunista izü levelet irt az egyik ujsághoz 1918-ban, hogy hithü kommunisták is megirigyelték volna. Ezt az urat igazolták. Sőt magas polcra emelték. A másik példa. Egy fővárosi bizottsági tagnak az ágya alatt ekrazitot találtak. A haja szála se görbült meg. Sőt Wolff Károly meleghangu beszédben szolgáltatott neki elégtételt. Csak erre a két esetre kell Vasek Ernőnek visszaemlékezni mostani magányos óráiban és akkor bizonyára meggyőződik arról, hogy neki sem kell lemondani. Lemondani? Ugyan ki beszél lemondásról? Mi lesz a gratulációkkal, a tapsokkal, a meleg ovációval?

A drágaságot

eddig csak becézgettük valahogy. Azzal vigasztaltuk magunkat, hogy nem a portéka a drága, hanem a pénzünk a rossz. Csak egy éve, hogy gróf Bethlen István a legolcsóbb országnak nevezte Magyarországot. Most azonban álljunk meg egy szóra, mert aranykorona ide, papirkorona oda, most már drága ám rettenetesen minden. Tessék csak megnézni a multheti áremelkedéseket és meg méltóztatik látni, hogy a legtöbb ár a világparitási ár fölött van. És még sincs szava senkinek, legfőképen pedig az erre hivatottaknak. Szánalmas, koldus-jövedelmü emberek élnek itt ebben a méregdrága városban, ahol szinte óráról-órára emelkedik a kenyér ára. Koldusok a drága városban: csupa néma koldus . . .

AZ
OXFORDI HERCEG
ÉS A LEGKITÜNŐBB VARIETÉMŰSOR A
ROYAL-ORFEUM
SZENZÁCIÓS FEBRUÁRI MÚSORÁBAN

Megtagadták Vaseket

Buday Dezső: Tünjenek el a közéleti szereplés szinteréről

Mi türés-tagadás benne, nagy ember volt Vasek Ernő a Wolffék portáján. Ma már csak volt. A Tanitói Bank ügye nagyon kellemetlenül érintette a pártot igy választás előtt. Meg kellett tagadni Vaseket.

Hivatalosan ezt a müveletet Buday Dezső végezte el. Ő igazitotta be a gillotint szegény Vasek duzzadt nyakának.

A kivégzés a Ferencvárosi Keresztény Nemzeti Pártban történt. Ugyanott tehát, ahol még rövid idő előtt Márffy, Marosy, Chriaszti élték világukat. Ahol ők megférték, ott igazán fölösleges undorodni a Vasektől.

Ám mostanában választásokra készülnek: a Tanitói Bank botrányával megterhelten nem lehet a választók elé odaállani és amilyen ügyes, talpraesett szónok ez a Buday Dezső, ezt maga is bevallotta, amikor a gyászbeszédet mondta Vasek Ernő fölött:

— A Tanitói Bank bukását is arra használják föl ellenfeleink — siránkozott —, hogy a közelgő községi választások alkalmával a Keresztény Községi Pártra üssenek egyet, mert a banknál néhány olyan személyiség volt, akik a Keresztény Községi Pártnak is tagjai.

Csak igy szerényen: „tagjai". Már nem oszlopok, nem pillérek, nem józsefvárosi elnökök, nem pártalelnökök. Csak egyszerüen: „tagjai".

Aztán igy folytatta Buday Dezső az egybegyültek nem kis csodálkozására:

— A bank bukásával csaknem mind kisvagyonu keresztény polgártársunk vesztette el pénzét. Mi a bank irányitásába soha bele nem szóltunk, de bele sem szólhattunk, mert nem volt benne érdekeltségünk, s ha egyesek mégis felhasználták agitációjuk során a párt nevét, ugy visszaéltek azzal.

Tehát felhasználták a párt nevét agitációjuk során. Mi volt ez az agitáció? Balek-fogás. Szegény, szerencsétlen keresztény kispolgárok pénzének elszedése, nyomoruságos, aprő exisztenciák törbecsalása. Visszaéltek a párt nevével? Miért csak most mondják ezt? Miért nem tiltakoztak akkor, amikor a párt nevével szedték össze a kisemberek filléreit? Buday Dezső tettetett naivsággal kérdi ezután:

— Az elmult hetekben zsidó bankok is tömegesen buktak, ezt azonban a keresztény sajtó sohasem használta fel arra, hogy ezekért a bukásokért a liberális pártokat vonják felelőségre.

Sancta simplicitas! Ezek a „zsidó bankok" azonban soha sem „élhettek vissza" egyetlen politikai pártnak a nevével sem, mert egyetlen politikai párt sem bocsátotta rendelkezésükre a nevét „agitációs" célokra.

Szegény Vasek, hitted volna-e valaha, hogy egy szép napon a te kebelbarátod, Buday Dezső, a Ferencvárosi Cicero igy fog felkiáltani:

— Ezeknek az embereknek vissza kell vonulniok a közéleti szerepléstől. Azok a keresztények, akik ezt az eléggé nem minősithető eljárást elkövették, tünjenjenek el a közéleti szereplés szinteréről.

Márffyékkal szemben már nem volt olyen szigoru Buday Dezső. Az ő kis ügyük fölött vigan siklott át és az Éme-t védelmébe vevén klasszikus tömörséggel jelentette ki:

— A fiatalság egy kalapácsot jelent. Ezzel a kalapáccsal azonban bánni kell tudni és nem szabad azt rosszul és rosszkor használni. De különben sem szabad ugy felhasználni, hogy ezáltal összeütközzenek a büntető törvénykönyv paragrafusaival.

Márffyék esetében rosszul és rosszkor használták a „kalapácsot."

Ezt a tanulságot azonban elfelejtette levonni Buday Dezső.

Volt azonban még néhány megjegyzése a fővárosi választásokról is. Hosszasan ismertette azokat a kivánságokat, amelyeket liberális oldalról terjesztettek a miniszterelnök élé. Elmondta, hogy amig a liberálisok az V. és VI. kerületekben legalább 24, a VII. kerületben pedig több, mint 40 választott törvényhatósági bizottsági tagot akarnak, addig a Belvárosnak, amely tulnyomórészt keresztényekből áll, csak 10 mandátumot akarnak juttatni.

Nem tudjuk határozottan, hogy teljesen megfelelnek-e a tényeknek a Buday-féle adatok; annyi azonban egészen bizonyos, hogy a VI. kerületnek valamivel több lakója van, mint a IV. kerületnek. És az egész VII. kerület sem tiszta zsidó, amint hogy a IV. kerület sem szintiszta keresztény. Egyébként nem érdemes azt a Belvárost olyan nagyon védeniök. Egyszer már megcsalatkoztak benne. Az utolsó nemzetgyülési választáson.

Események

Nem sikerült. Nem sikerült pedig igen nagy elánnal készülődtek, igen biztosak voltak a dolgukban. Azt hitték, hogy egészen simán és minden emoció nélkül politikai szószékké lehet majd avatni a közigazgatási bizottságot, ahonnan a Csilléry Andrások keserü nyálukkal azt fröcskölik le, akit akarnak. Közgyülés nincs, jó lesz tehát a közigazgatási bizottság is, ahonnan kisded politikai játékukat irányithatják. Most már egészen tisztán kell látnia mindenkinek, hogy miért kapaszkodtak kézzel-lábbal Wolff-Csillériék a közigazgatási bizottságnak az interregnum alatt való fenntartásához. Pedig az 1872. évi XXXVI. t.-c. igen világosan kimondja, hogy a bizottságok „hatásköre csak a véleményadásra terjed ki, melyet jelentésbe foglalva, a tanácshoz küldenek, amely ezt saját véleménye kiséretében a közgyülés elé terjeszti." Egészen természetes tehát, hogy amikor az emigránsok hazabocsátása ügyében nagyképüen feliratttal akartak a kormányhoz fordulni, akkor politikai dobogóvá kivánták avatni a közigazgatási bizottságot. Hiába magyarázta volna nekik Jaczkó Pál, hogy a kormányhoz csak a közgyülés terjeszthet feliratot, a közigazgatási bizottságnak ehhez joga nincs. Ők vagy a kormánybiztos elnézésére, vagy törvény nemtudására számitottak. Mind a kettőben csalatkoztak. A kormánybiztos befolyásolhatatlan maradt, megőrizte becsületes objektivitását és Csilléryék csinyje nem sikerült. Meg kell ezt állapitanunk annak dacára, hogy a közigazgatási bizottság ülésének végén mégis belement Csillérynek egy zagyva „közvetitő iditványának" elfogadásába. Igaz, ez a száraz elmélkedés, amit itt visz véghez a marsallbotos fogorvos, a légynek sem fog ártani és inkább gyermekes kedvteléseinek kielégitése, mint komoly akció, mégis jobb szerettük volna, ha a kormánybiztos még ennyire sem honorálja a beteges ambiciókat, amelyek talán nem ártanak, de — amint a jövendő meg fogja mutatni — nem lesznek egyedüllállóak Ezzel ellentétben a köszönet őszinte szavaival kell fogadnunk azt a nemes és uri védelmet, amelyben Terstyánszky kormánybiztos a sajtót részesitette Csilléry ur gyanusitásával szemben.

Budapest városépitési és szabályozási tervei Tokióban. Tokió város tanácsa a tokiói magyar konzulátus utján felkérte Budapest tanácsát, hogy a főváros szabályozási és városépitészeti terveit bocsássa az elpusztult japán főváros rendelkezésére. A tokiói városi tanács kérelme a napokban érkezett Budapestre s a főváros városépitészeti ügyosztályán már össze is álitották a a Tokióba küldendő városépitészeti terveket. Nemrégiben különben Milano és Newyork városok is hasonló kérelemmel fordultak a fővároshoz.

Borvendégh tanácsnok meggyógyult. Mintegy három hónapja annak, hogy Borvendégh Ferenc tanácsnok, a világitási és vizvezetéki ügyosztály kiváló vezetője sulyosan megbetegedett. Orvosai tanácsára ekkoron külföldre kellett utaznia, hogy gyógyulását keresse. Borvendégh tanácsnok néhány nap előtt egészségesen érkezett haza és ujból átvette ügyosztályának vezetését.

Létszámemelés a tüzoltóknál. A főváros tanácsa elhatározta, hogy tekintettel a hivatásos tüzoltó-legénység szolgálati idejének megváltozására száz uj tüzoltói állást szervez. Az ujoncfelvételt máris megkezdték abban a reményben, hogy az elkerülhetetlenül fontos intézkedést a közgyülés és a belügyminiszter kétségkivül jóváhagyják.

A háziasszonynak most van a legtöbb gondja. Nincs főzelék, nincs gyümölcs, a cukor, liszt, tojás drága. A takarékos háziasszony a legközelebbi Meinl-üzletbe siet, hogy legfinomabb Meinl-jamot és gyümölcsizt, kompotot, makarónit, levestésztát és főzelékkonzervet a legolcsóbb napi áron vásároljon.

Meinl-féle

uj termésü
tea

SZÓRAKOZÁS

R. U. R. (Bemutató a Vigszinházban.) A R. U. R. (Rossum's Universal Robots) szombaton kerül bemutatóra a Vigszinházban. Az ujdonság szereposztása a következő: Harry Domin — Lukács Pál, dr. Gall — Kertész Dezső, dr. Hallenyer — Szerémy Zoltán, Fabry — Béla Miklós, Burnan — Sarkadi Aladár, Alquist, épitőmester — Hegedüs Gyula, Glory Helén — Gombaszögi Frida, Hana, dadája — Gazsi Mariska, Március — Pártos Gusztáv, Sulla — Sitkey Irén, Rádius — Zátony Kálmán, Dánon — Földényi László, Második robotos — Győző Lajos, Harmadik robotos — Fenyő Aladár, Negyedik robotos — Dózsa István, Prinus, robotos — * * * Helén, robotos — * * *. Történik egy szigeten, tizenöt év mulva. Az első és második felvonás között tiz év telt el. A második és harmadik felvonás között nincs hosszabb szünet. Szerdán, csütörtökön és vasárnap délután kabaré-estek.

Kilencedik hete játsszák egyfolytában Emőd Tamás—Szirmai Albert „Mézeskalács" cimü daljátékát a Király Szinházban, melynek közönsége szeretetébe fogadta a gyönyörü magyar daljáték minden egyes alakját. A hét minden estéjén szinrekerül a „Mézeskalács". Vasárnap délután „János Vitéz" kerül szinre. János vitézt Kelemen. Bagót Raskó játssza. A délutáni előadások 3 órakor kezdődnek és mérsékelt helyáruak.

„A vörös malom" 125-ödször. Az a rendkivüli siker, mellyel „A vörös malom" fölujitása járt, arra birta a Magyar Szinházat, hogy a tiz estére tervezett előadási sorozatot meghosszabbitsa. Eszerint „A vörös malom" e héten is minden este szinre kerül Darvas Lilivel, Pécsi Blankával, Horváthy Elvirával, Gellérttel, Tarnayval, Dáviddal a főszerepekben. Ugyanebben a kiosztásban adják természetesen a csütörtöki 125-dik előadást is. Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal ugyancsak „A vörös malom" kerül szinre, Mima szerepében Darvas Lilivel.

T. Forrai Rózsi, Titkos Ilona, Tóth Böske, Kabos. Vándory lépnek föl minden alkalommal Bús Fekete László „Mihályné két lánya" cimü mulatságos és nagysikerü vigjátékában, melynek minden eddigi előadására zsufolásig megtelt a Belvárosi Szinház nézőtere. A héten szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap este játsszák a kitünő ujdonságot. Pénteken és vasárnap délután 3 órakor rendes esti helyárakkal a mulatságos Feydeau-vigjátékot, „Nem csalom meg az uramat" adják.

A Pompadour jubileuma. Vasárnap hetvenötödször adták a Fővárosi Operettszinházban a Pompadourt, Fall Leo világhirü operettjét. A közönség, amely elővételben kapkodta szét a jegyeket, lelkesen ünnepelte Fedák Sárit, a cimszerep kreálóját, Biller Irént, Belotte személyesitőjét, Nádor Jenőt, Halmay Tibort, Kondor Ibolyát, Ujváry Lajost és Vendrey Ferencet. Vonzóerejének és népszerüségének teljében adják ezután is minden este a Pomyadourt. Vasárnap délután a „Három grácia" kerül szinre. Vasárnap délelőtt 11 órakor tartják meg a „Nyugat" matinéját.

Minden este „A balga szüz". Strausz Oszkár szellemes és finom zenéjü operettje. „A balga szüz" sorozatos előadása e héten is folytatódnak a Blaha Lujza Szinházban, ahol mindannyiszor a bemutató kiváló szereplői: Somogyi Nusi, Harmath Hilda, Rozsnyai Ilona, László, Tarnay, Dénes Oszkár, Szirmai és Tihanyi játsszák a darab főszerepeit. Vasárnap délután Rákosi Jenő „Éjjel az erdőn" cimü népszinmüvét adják Vaály Ilonával, Bercelly Magdával, Rozsnyai Ilonával, Abonyival, Szirmaival, Tamással, Matánnyal, Tihanyival, Boros Lászlóval a főszerepekben, 3 órakor mérsékelt helyárakkal.

A „Kék Haway" bemutatóját elhalasztották. Az a páratlan érdeklődés, amellyel a közönség Molnár Ferenc szinjátékának, „A vörös malom"-nak csütörtöki felujitását fogadta és amely a hirdetett további előadások iránt megnyilvánul, arra inditotta a Magyar Szinházat, hogy „A Kék Haway" a hétre tervbe vett bemutatóját elhalassza. A héten ennélfogva minden este és vasárnap délután is „A vörös malom" kerül szinre, mindannyiszor Darvas Lilivel Mima szerepében.

A Kamarában szerdáig bezárólag a nagysikerü magyar Star-film, a Csodagyerek, főszerepben Lubinszky Tibor, a 12 éves magyar filmművész. — Csütörtökön kerül bemutatásra az idei szezon legnagyobb és legmüvészibb attrakciója, a Fridericus Rex, melynek minden szerepét a legkiválóbb német müvészek alakitják. Igy a főszerepet Ottó Gebühr játsza, kivüle Albert Steinrück, Erna Morena, Eva May, Maria Orska és Werner Krauss jutottak müvészi feladathoz.

Hattyu Böske. A mama keze. Hófehérke. Hogy kell bánni a férfiakkal. Szabadságos katona. Pest az Andrássy-uti Szinház januári müsorának nagysikerü darabjai, kitünő tréfák és a magánszámok minden este ismétlésre kerülnek a héten. Ugyanezt a müsort játsszák vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Réval-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikszai Pál.)

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és Steinhardt felléptével **az uj februári műsor.**
„Eljegyzés előtt" és **„Seine Frau"** bohózatok.
Kezdete pontban **8** órakor.

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
Február 15—21-ig.
ST. MORICI DÉMON
regény 6 felvonásban.
FATTY HÁROM MENYASSZONYA
burleszkvigjáték 5 felvonásban.
ANGOL HIRADÓ
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
csakis Károly-körut 24. sz.
Felhivom n. b. vevőközönségem figyelmét dus választéku angol és francia női és férfiszövet ujdonságaimra.
Óriási választék damaszt- és tiszta lenárukban, törülközökben, ingzefirekben és a legfinomabb menyasszonyi kelengyékben.
Felhalmozódott 3—4 méteres
maradékokat olcsón árusitom.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRÚT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT- ÉS SZITAÁRU GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Világvárosi tánc- és varieté-attrakciók sorozata
és a februári szenzációs műsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

OETL ANTAL
VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Csatlós Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.
Gyártmányai: Mindennemű vasöntvények saját és idegen minták után, transzmissziók, mindennemű gépek és géprészek, hidak, épület- és egyéb vasszerkezetek, pálma- és növényházak központi fütésberendezéssel, melegágyi ablakok.
Szállit raktárról: Öntöttvas mérlegsúlyokat 50 dkg.-tól 20 kg.-ig, öntöttvas szénvasalókat öntöttvastüzrácsokat, tüzhelylemezeket, répavágógépeket, szólózuzókat, ö. v. csöveket stb.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok, gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhidi berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
Sürgönycim: „CHAUDOIR" — ezelőtt Chaudoir G. és Társa RÉZHENGERMŰVEI. BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 — Telefon-szám: 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tűzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir" jelű Vermorel-rendszerű permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz üstöket.

ŐRI ZOLTÁN
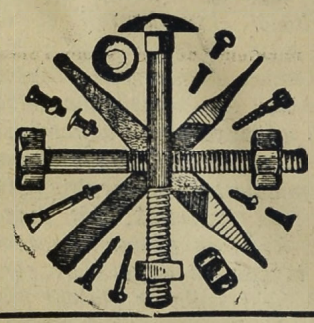
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39. TELEFON, BUDAPEST

ENGEL KÁROLY

elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**
Iroda és raktár:
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár:
Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Műszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"
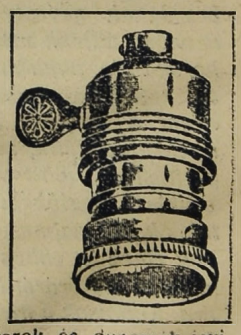
Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcsavarok minden kiviteliben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szállitok: **elektro-motorokat és dynamokat**, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. **Szénkeféket** minden méretben és minőségben, ugyszintén **fémszövet vagy lemezkeféket.**
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamut- vagy selyemszigetelésü **dynamóhuzalokat** minden méretben, **varnish-vásznat** és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet és diagonális szövésü köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket, eredeti vulcanfibre-lemez, illetve rudakat minden méretben, szigetelőlakkokat stb.
Állandóan raktáron tartok **főző- és fütőkészülékeket** minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Ára 800 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 február 20. — 8. szám.

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 40.000 korona. Félévre 20.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Gyötrelmes napok

szakadtak reánk és becsületére legyen mondva a magyar közélet minden faktorának, de minden egyedének is, senki sem vonta ki magát a sulyos feladat alól, hogy gyenge, gyarló fegyverzetével kiálljon a korona frontjára védeni, ami még megvédelmezhető, menteni, ami még megmenthető.

És a küzdelem hevében, az emésztő munka lázában elsorvad körülöttünk minden. Vigasztalan, szomoru a kép, amely elénk tárul és igen őszintén meg kell mondanunk, hogy félünk minden lépéstől, amelylyel a jövendő irányában kell haladnunk. Féltő gonddal szemléljük az eseményeket, amelyek keserves tanulságokat tárnak elénk és amelyeknek neki szilajodott lángjában nem tudjuk miként pusztulnak el majd a kicsiny, becsületes munkásexisztenciák.

Riadtan kell kérdeznünk, milyen lesz a magyar jövendő? Hiszünk, bizunk benne, hogy ki fogunk lábalni ebből a talán legnagyobb veszedelemből is, mert a nemzet összetartó ereje mindinkább kezd kifejlődni. A történelem ad biztatást nekünk, mert azt tanuljuk belőle, hogy a magyar mindenkor nagy volt, amikor a veszedelem is nagy volt. Hiszünk és bizunk, de megdöbbenve állunk meg a sulyos jelenségek előtt, amelyek azt az aggodalmat vésik a homlokunkra, hogy sok derék és tiszta megélhetés omlik össze és ki tudja, kiket, hogyan temet maga alá.

Félős, hogy a hatalmas földrengésben, amelynek első lökései már érezhetők, minden fel fog borulni, ami nem áll szilárd, megingathatatlan talapzaton. Önkéntelenül is a budapesti városházára kell gondolnunk, felcsillannak szemünk előtt a görögtüzes költségvetések, az elégedetlen alkalmazottak sötét árnyai, a rosszul gazdálkodó üzemek összeomlással fenyegető rémei. Ellenfelei voltunk a rezsimnek, amely a maga telhetetlen bosszuvágyával és kielégithetetlen ambicióval négy esztendőn át tombolt; de ebben a kritikus órában szeretnénk segitségükre sietni, mert a kurzus épitményei összeomlásának nem szabad magával rántania magát a várost, nem szabad elpusztitania semmit abból, ami szilárd és tüzálló.

Félő gonddal mondjuk: ne adj Isten, hogy a bosszuálló politika most önmagát bosszulja meg. Nagy a veszedelem, de szálljanak magukba végre azok, akik legyengitették a testet, amelynek most nagy lázakkal kell megküzdenie. Szálljanak magukba végre és mea culpázzanak töredelmesen, mert be kell vallaniok, hogy gyülölködésből és tudatlanságból szörnyü katasztrófákat idéztek fel.

És be kell vallanunk, hogy nem vagyunk elragadtatva az interregnumtól sem, amely pedig pártatlanságra törekszik, szakszerüen szeretné a dolgokat látni és kormányozni. Mindez nem lehet segedelem, mindez nem az igazi kivezető ut, mert ezt a várost nem ránthatja ki semmi, de semmi a végső romlás veszedelméből, csak az alkotmányos, odaadó és hozzáértő kormányzás, amelynek legelső feladata, hogy teljes mértékben képviselje a várost, amelynek élére áll. Nem lehetnek eredményesek és célravezetők a praktikák, a hamisitások, amelyek kiváltságos társadalmi osztályok érdekében máris megindultak. Csak a teljes demokrácia hozhat enyhülést, megujhódást, hiszen csak egy teljesen, hamisitatlanul demokratikus választójog adhatja meg azt a közgyülést, amelyben Budapest népének minden rétege megtalálja a maga igazi képviseletét. Egy ilyen közgyülés lehet csak az, amelynek munkájában megbizik mindenki. Egy ilyen közgyülés lehet csak az, amely ellentéteket egyenlit ki, megbékit mindenkit és azt az érzést kelti a főváros minden polgárában, hogy érte dolgoznak a maga vérei, a maga testvérei, a maga fajtája.

Veszedelem idején érzi meg az ember a demokrácia mulhatatlan szükségét. Csak ez lehet az egyetlen politikai eszköz, amely levezeti az indulatokat, amely konszolidációt biztosit és amely levezeti a kirobbanásokat, bármilyen sürü és veszedelmes is az atmoszfera...

A bukott kurzus ki akarja sajátitani a liberális rezsim alkotásait

Négy esztendőn át abból éltek, amit a gyülölt és agyonrágalmazott Bárczy-rezsim reájuk hagyott. Sokat megettek, sokat felfaltak belőle, de még mindig nem volt olyan étvágyuk, hogy mindent kipusztithattak volna. Most azután ugy látszik, végleg ki kell takarodniok a városházáról, ahol még ma is feltünően sokat hencegnek a lehullásra itélt csillagok. Olyan szépen befészkelték itt magukat, hogy nem igen szivesen mozdulnának el. Uj választások előtt állunk és ők fázva, dideregve állanak a nagy viz előtt, amelybe félnek beugrani. A meleg fészek után a hideg viz tényleg nem lehet nekik kellemes.

Négy meddő esztendő, amely csak a multon élősködött, s amely a gyülöletet, az emberek között való különbségtételt avatta kormányzati elvvé, nem lehet eredményes ajánlólevél a választásokon. Eredményeket kell mutatni, s ha ilyeneket nem hoztak létre négy esztendős uralmuk alatt, akkor hazugságokból épit ilyeneket, vagy ami még csunyább — egyszerüen eltulajdonitja a másét. Amilyen fantáziájuk van, még el is hiszik, hogy amit a Bárczy-rezsim rájuk hagyott, azt mind ők alkották. Mit? Nem is volt Bárczy-rezsim csak ők voltak, az ő érdemük minden, amiben a szem gyönyörködhetik Budapesten és ami a nép kulturális, szociális igényeit kielégiti. Bárczyék csak adósságot csináltak, de épiteni csak a kurzus, csak Wolff Károly, Csillér y András, Czigány Sándor és Vasek Ernő épitett.

Nem tréfálunk. Igenis idejekorán kiáltjuk oda a mult kiváló szereplőinek akik ismét azon a ponton állanak, hogy a városházán átvegyék a kormányzatot:

— Vigyázat, valaki, vagy valakik lopni akarnak.

Hangosan mondjuk, amig nem késő, hogy

a bukott rezsim ki akarja sajátitani a liberális rezsim alkotásait

és ezt az állitásunkat a leghatározottabb bizonyitékkal támasztjuk rögtön alá.

A kurzus egyik legkiválóbb publicistája cikket irt a napokban arról, hogy „mit csinált a Keresztény községi párt?“ Egyszóval megkezdődik a választásokat megelőző sajtópropaganda, amelynek ez a cikk egyik legelső, de rendkivül jellemző terméke. Nem szólunk arról, hogy az „előkelő és komoly“ publicista káderleheli eszközökhöz folyamodva, állandóan „jerichói lármá“-t és „Judapest“-et emleget; de a valótlanságoknak olyan tárházát vonultatja föl, amely már példátlannak mondható. A kiváló publicista — Turi Béla — soha sem foglalkozott kommunális kérdésekkel. Nem is ismeri azokat. Tehát nem ő hazudik, — ezt lojálisan meg kell állapitanunk — hanem aljas módon informálták. Egy helyen cikkében hivatkozik Petrovácz Gyula volt bizottsági tagnak egy valahol megjelent cikkére: de nem vagyunk abban a helyzetben, hogy megállapithatnók, ebből a cikkből csusztak-e át a Turi Béla cikkébe a hazug adatok.

Akárhonnan kerültek is napfényre ezek a valótlanságok,

sietve meg kell állapitani az igazi tulajdonosokat és le kell leplezni azokat, akik a máséhoz nyulnak.

Az ilyen publicisztikai multon pedig, amilyen a Turi Béláé, nem szabad foltnak esnie ilyen kicsinyes, orditóan feltünő, mások által kiagyalt hazugságok révén.

Turi Béla hosszan sorolja fel a kurzus-alkotásokban gazdag érdemeit. Nem akarunk kis örömeket megrontani, ám dicsekedjenek deficitmentes Potemkin-költségvetéseikkel, amelyek csak a vakokat kápráztathatják el. De ne dicsekedjenek el a baseli egyezménnyel, amelynek értéktelen és káros voltát már sajtóban és közgyülésen bőven és kiadósan kimutatták.

Menjünk azonban tovább. Azt mondja a városházi kurzus életirója, hogy helyreállitották a forradalmak és a román megszállás alatt tönkretett iskolákat és helyreállitották a kórházak felszerelését. Az iskolákon tényleg végeztek némi tatarozást, de hol vannak ezek az épületek, még mindig attól, hogy ismét büszkeséggel tekinthetnénk rájuk.

A kórházak felszerelése még mindig rengeteg kivánnivalót hagy, de ne méltóztassék elfeleiteni, hogy

csak akkor csináltak e téren valamit, amikor az ellenzéki Fábián óriási botrányt csapott a közgyülésen.

Nem lehetett akkor már elkerülni, hogy valamiképen gondoskodjanak a botrányos helyzet megjavitásáról. Ha amit tettek, kielégiti őket, akkor igen szerények az igényeik, mert mi sokkal, de sokkal többet követelnénk Budapest közegészségügye érdekében.

Elhisszük viszont a propaganda-iratnak, hogy az utak burkolására ötödfélmilliárdot költöttek, de kérdezzék meg Fock Ede tanácsnokot, az ut- és csatornaépitő ügyosztály kitünő vezetőjét, hogy ennek a nevetséges összegnek hányszorosára volna szüksége komoly eredmények bemutatása esetén? Az utak ma is siralmas állapotban vannak, amelyeken a járművek tönkremennek és szégyenletes tanubizonyságot tesznek Budapest visszaeséséről mindenki előtt, aki hajdan járt Budapesten és aki most visszakivánkozott oda.

A gyalogjárókon viszont tócsákban áll a viz és csinálja a lyukas cipőben járó budapesti középosztályban az influenza-járványt. Ha nem halt volna ki a pesti emberből a humor, ujra meg lehetne csinálni azt a tréfát, amely fél évszázad előtt Megyeryt, a tintásüvegest, vallotta gazdájának, hogy a Nemzeti Szinház előtt békákat lehetne a pocsolyába ereszteni, hogy amikor az elegáns közönség a szinházba siet, kuruttyolva üdvözöljék.

A továbbiakban azután

az igazoló irásmü a leghatározottabban idegen tollakkal ékeskedik.

Mert ki ne tudná, hogy a ferencvárosi kikötőt nem a főváros, hanem az állam épitteti a francia Schneiderékkel? Bárczy István forszirozta, Déri Ferenc munkába vette, Fock Ede, Vita Emil óriási tevékenységet fejtettek ki a kikötő érdekében. Sikerült is amig uralmon voltak a főváros érdekeit nagyszerüen megóvniok és — most méltóztassék megborzadni — a „vörös“ Garami Ernő feledhetetlen megoldást biztositott a főváros számára. Aztán jött a kurzus és

kivették a kikötő-ügyben a hegemónlát a főváros kezéből és idegen kézre adta az építkezést.

De menjünk tovább.

A kurzus érdemének tartják a ravatalozás kérdésének rendezését, a ravatalozó kiépitését. Csak röviden ki kell jelenteni, hogy a ravatalozót a kurzus első napjaiban brutálisan nyugdijazott Krátky János tanácsnok épittette Hikisch Rezső műépitész tervei szerint. Vagy ha netán a főváros temetkezési vállalatára méltóztatnék gondolni, akkor meg kell mondanunk, hogy ennek alapjait a kommunisták vetették meg, amikor a régi gázgyárba összehordták a temetkezési vállalkozók holmiját. Aki nem hinné, hogy ez igy volt, kérdezze meg a temetkezési vállalkozókat, akik még mindig vérben forgó szemmel beszélnek erről a községesitésről, amelynek elveit különben már másfél évtized előtt javaslatban fektette le a főváros akkori tanácsa.

Vagy mit szóljunk akkor, amikor

a Budapesti Kisipari Hitelintézet létesitését és a Vásárpénztár felállitását is ki akarják sajátitani?

Ez már talán mégis tul van azon a határon, amit a korteskedés meg szokott engedni. Minek irjuk ide, hogy a Vásárpénztár hány esztendős? De azt talán nem árt leszögezni — Purebl Győző tanácsnok is tanunk rá, aki most legfőbb intézője a Kisipari Hitelszövetkezetnek — hogy ezt az intézményt az Albrecht Hildegard-alap felhasználásával az a Vita Emil dr. tanácsnok csinálta, akit zsidó vallása miatt a kurzus buktatott ki.

Naivság azt mondani, amit a cikk szintén érdemül ró fel — hogy „a főváros telkeinek buzaalapon való bérletrendszere" nagy jövedelmeket hozott. Ez talán csak még sem érdem, hiszen semmi más nem történt, minthogy természetszerüen kihasználták azokat az előnyöket, amelyeket minden földbirtokosnak biztositott egy miniszteri rendelkezés.

Végezzünk. A közélelmezési akciókat is ők találták ki. Jó. Jó. Tényleg meg van nekik még ma is az a Folkusházy-juk, aki a destruktiv rezsim alatt felfedezte azt a Reich Samut, akinek megmaradásához görcsös kézzel ragaszkodtak és aki sokkal nehezebb időkben, a háboru alatt tette mintaszerüvé, milliárdos vállalattá a Községi Élelmiszerüzemet. Csak nem akarják Reich Samut is kisajátitani?

Végül az uj plébániák felállitásával dicsekszenek. Jó. Mondjuk, hogy felállitottak tizenhárom uj plébániát. Mi azonban követeljük azt az egyet, a várbelit, amelyet Wolff Károly szüntetett meg a forradalom alatt és amelynek plébánosát, Mészáros Sándort akkor sétálni küldte. Hogy állunk a várbeli plébániával, amely helyett horribile dictu — a Károlyi-rezsim állitotta fel a Szent Jobbról elnevezett plébániát? . . .

Pogány Béla.

Amerikáznak a fővárosi választási novellával

Rakovszky belügyminiszter lemondását elhalasztották a szocialista-támadás miatt
Ugron Gábor belügyminiszterségét várják politikai körökben

A fővárosi választási novella ügye hirtelen lekerült az érdeklődés középpontjából. Az utolsó napokban minden tekintet, minden figyelem a nekivadult iramban növekvő drágaság, a kétségbeejtő gazdasági válság felé irányul. Ki gondol ma a fővárosi választási novellával? Pedig a drágaság, a gazdasági válság szempontjából sem lehet közömbös, kik és milyen programmal kormányozzák Budapestet. A mai gazdasági válság sem lenne a mai mértékü, ha az országot és a fővárost szociális gondolkodásu emberek kormányozták volna az utóbbi négy esztendőben.

A fővárosi törvényjavaslat sorsát azonban még valami befolyásolta. És ez a befolyásoló körülmény nem lehet más, mint Rakovszky Iván belügyminiszter kedvezményes részvény-ügye. Ennek a kérdésnek a megbolygatása, ha nem is hetekre, de feltétlenül napokkal visszavetette a fővárosi törvényjavaslat elintézését. De fölboritott egyéb igen nagy eseményeket is. Ellenzéki polgári politikusok azt mondják, hogy a a szocialdemokraták ezuttal elhibázták a taktikát, mert akkor lőtték el bombájukat, amikor az legkevésbbé volt hatásos. Sőt vannak, akik azt állitják, hogy Györki Imre képviselő bombája éppen visszafelé sült el.

Ezalatt azt kell érteni, hogy

Rakovszky belügyminiszter távozása már befejezett dolog volt,

amikor Györki előállott a kedvezményes részvények ügyében való leleplezésével. A belügyminiszter éppen — amint azt már a Fővárosi Hirlap megirta — a fővárosi novellába bukott volna bele. Arra az áldozatra azonban nem volt hajlandó gróf Bethlen István miniszterelnök, hogy az a látszat keletkezzék, mintha Rakovszkyt a részvény-ügy miatt ejtette volna el.

A helyzet tehát az, hogy Györki Imre leleplezése néhány hétre megerősitette a belügyminiszter pozicióját, holott már befejezett dolog volt, hogy ez a tárca szinte napok alatt gazdát fog cserélni.

Mindez azonban nem jelenti azt, mintha elhárultak volna az okok, amelyek miatt Rakovszky menni készült. Sőt ellenkezőleg. Csak egészen ideiglenes ez az életmeghosszabbitás és csak annak a látszatát akarják kerülni, mintha a belügyminiszter bukását a szociáldemokraták támadása idézte volna elő.

Rakovszky bucsuja tehát mégis csak rövid idő kérdése és igen általánosan el van terjedve a hir, hogy

a fővárosi választási javaslatot Ugron Gábor, mint belügyminiszter, fogja képviselni a nemzetgyülésen.

Hir szerint ez a változás feltétlenül és elég gyorsan be fog következni. Egyben azonban bizonyos az is, hogy Ugron Gábor személye egymaga is kellő garancia lesz arra, hogy a fővárosi választói javaslat demokratikus irányu lesz és hogy a szavazók összeirása körül eddig felmerült visszásságokat is eliminálni fogják.

Mindez természetesen ma még csak kombináció. De nem a valószinüség látszata nélkül. Addig azonban, amig ez, vagy ehhez hasonló esemény be nem következik, a fővárosi javaslat sorsában nem lehet tökéletesen bizni.

Rakovszky közeli bukásának bizonyitéka különben az az amerikázás is, amely a fővárosi javaslat bizottsági letárgyalása és annak a plenumban való napirendretüzése körül folyik.

Györki támadása után való napon megjelent a parlamentben és ott értesült az ellenzéknek arról a mozgalmáról, hogy a birtoknovella tárgyalásának befejezése és a fővárosi törvényjavaslat tárgyalásának megkezdése közé semmiféle más törvényjavaslatot ne iktassanak be.

Az elhalasztott belügyminiszter-bukás miatt azonban az ellenzék kivánságának nem tehet Rakovszky eleget,

mert nagyon jól tudja, hogy ezt a javaslatot a plénumban már nem ő fogja képviselni. Amig tehát a belügyminiszter bukása leszámitolható lesz, amerikázni kell a javaslat körül. A belügyminiszter ugy vélte azonban, hogy a maga számára alibit kell bizonyitania és éppen ezért magához kérette F. Szabó Gézát, a javaslat előadóját és közölte vele, hogy legjobban szeretné, ha a fővárosi javaslat minél előbb átmenne a közigazgatási bizottság retortáján. Ez a szándék azonban nem őszinte és csak az amerikázás leplezésére szolgál.

Különben is a kormány azt tervezi, hogy

a javaslat részleteinek bizottsági tárgyalása előtt annak vitás pontjairól a kormánypárt döntsön.

Ezen a kormánypárti értekezleten döntenek majd egyrészt az egyhelybenlakás, másrészt a kerületi beosztás, valamint az örökös tagságok dolgában Ezeknek megszavazását pártkérdéssé kivánja tenni, nem annyira a mai belügyminiszter, mint inkább gróf Bethlen István. Kivétel csak a hat, vagy tiz éves egyhelyben lakás kérdése lenne, amely tekintetben mindenki lelkiismerete szerint szavazhat majd.

A miniszterelnök ezek szerint komolyan meg akar felelni a liberális ellenzéknek tett igéretének — kivéve a domicilium kérdését. E tekintetben az ellenzék ugy mondja, hogy szintén igérete van a miniszterelnöktől, s ha ezt tényleg nem teljesitené, akkor azt a baloldalon a félig megkötött paktum teljes felbontásának tekintik. Akkor pedig harc lesz, elkeseredett, komoly harc.

Ujból veszélyben a liberális front egysége

Mi történik a kulisszák mögött?

Amióta a törvényhatósági bizottság mandátuma megszünt, szinte minden héten ujabb és ujabb lendülettel láttak hozzá becsületes szándéku emberek annak a gondolatnak a megvalósitásához, hogy a közelgő választásokon Budapest egész liberális polgársága egy fronton vonulhasson fel és ennek a frontnak baiszárnya kapcsolódjék bele a szociáldemokraták kitünően kiépitett frontjába. A liberális és demokratikus polgárság szövetkezve a szociáldemokrata munkássággal, teljes joggal számolhatna tüneményes választási győzelemmel, amelynek nyomán átvehetnék nyomban a városházi hatalmat. Akár együttesen tennék ezt, akár ugy, hogy a liberális és demokratikus polgári párttal vállalkoznának a kormányzásra a szocialisták csendes támogatásával, a várt siker el nem maradhatna.

Mindezek a törekvések Budapest lakosságának tüntető tetszésével találkoztak. A siker biztató jelei sem maradtak el. A dolgok számtalanszor jutottak már olyan fázisba, hogy a megoldás tökéletesen biztosnak látszott. Felsorakozott volna mindenki, aki számottevő ebben a városban. Bárczy István, Heinrich Ferenc, Márkus Jenő, Vázsonyi Vilmos, Ugron Gábor, Rassay Károly, báró Szterényi József, Ereky Károly, Bródy Ernő, Rupert Rezső, Sándor Pál és végig valamennyien, akik a liberalizmusnak és a demokráciának kipróbált pillérei voltak a multban és hivatottak volnának arra, hogy a jövőben is azok legyenek.

És mégis, mindenkor akadt egy-egy szalmaszál, amelyen felborult, vagy megfeneklett az egész megegyezés. Az emberek kutattak, kerestek, hogy mi lehet az oka ennek az állandó, szinte törvényszerü zátonyra jutásnak? Senki sem tudott a rejtélynek nyitjára jutni, de — ezt nyiltan meg kell mondanunk —

Budapest liberális és demokratikus polgársága mélyen szégyenli magát az állandó kudarcok miatt.

Maguk az alkudási, egyezkedő felek is belátták, hogy katasztrófának kell lennie, ha az együtt-működést nem lehet biztositani. Ujra és ujra kezdték a tárgyalásokat, amelyek azután ujra és ujra meghiusultak. Ebben a pillanatban ismét ott tartunk, hogy az egységes front kiépitése érdekében kifejtett minden becsületes igyekezet csődöt mondott és a liberális

Odol
A VILÁG LEGJOBB SZÁJVIZE
TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

A pénzügyminiszter bölcs tanácsa

— Irja: **Marcial.** —

„Munkára és önmegtartóztatásra van szükség" — mondotta a pénzügyminiszter ur, aki miután szemmelláthatóan tökéletesen tehetetlen a korona romlásával szemben, hát legalább nagyképü tanácsokkal akarja a tehetetlenségét palástolni. Én pedig azt mondom, hogyha nem a korona áralakulásából és pénzügyeink borzalmas állapotából kellene a pénzügyminiszter ur képességeit megitélni, hanem csak ebből a bölcs mondásból, mellyel az ujságok tudósitásai szerint, a nemzetgyülés folyosóján tanakodó képviselőket kioktatta, ez már egymagában véve is, nagyon hátrányos következtetéseknek szolgálhat alapul. Mert e sokszor hallott utszéli bölcsességnek üresebben kongó frázisa nincsen a világon. „Imádkozzál és dolgozzál!" — hány ezeréves már ez a buzditás? És mennyivel többet mond, mint a pénzügyminiszter ur frázisa, aki mukára és önmegtagadásra serkent bennünket!

Tetszik tudni, ezek azok a jó kis tanácsok, amelyekkel az ember mindig másokat lát el. Abszolute nem sikerült sehol se nyomára jutnom, hogy vajjon a pénzügyminiszter ur a saját igen tisztelt személyére vonatkozóan mennyiben követi az önmegtartóztatás dicső principiumát. Érdeklődtem, hogy vajjon harmadosztályon utazott-e külföldi utazásai alkalmával, tarisznyából reggelizett-e és megelégedett-e egy szerény harmadrendü penzió ellátásával, ami mind nagyon illett volna egy szegény, szegény, nagyon szegény országnak jó példával elöljáró pénzügyminiszteréhez. Meg vagyok győződve, hogy hallatlan jó benyomást tett volna mindenkire ez az önmegtartóztatás és meleg szimpátiát biztositott volna a miniszter ur és az általa képviselt szegény ország számára. De ennek dacára és annak is dacára, hogy a pénzügyminiszter annyira át van hatva az önmegtartóztatás erényének a dicsősége felől, hogy ezt, mint országmentő elvet ajánlja az ország polgárainak, semmit se hallottunk róla, hogy ezt az erényt valami különös módon gyakorolta volna Kállay Tibor ur Párisban, Londonban és ahol még egyebütt járt. Tudmásunk szerint éppen ugy élt ott, mint ahogyan ez a közfelfogás szerint egy miniszterhez és egy gentlemen-hez illik. előkelő szállodában lakott, nem omnibuszon bonyolitotta le a dolgait és nem harmadosztályon utazott. Távol legyen tőlünk, hogy mindezeket rossz néven vegyük tőle, mert amikor magunk jártunk Londonban és egy szerény kis hotelben huzódtunk meg, mi magunk se az önmegtartóztatás erényét óhajtottuk gyakorolni és leghőbb vágyunk lett volna a Hotel Cecil-ben, vagy a Strand valamelyik más gyönyörü szállodájában élni, csakhogy nem futotta a zsebünk ereiéből. Mi azonban nem is prédikáltunk önmegtartóztatást másoknak sem, mert ha ezt cselekedtük volna, akkor kötelességünkben állónak tartottuk volna, hogy magunk is ehhez képest rendezzük be az életünket. A pénzügyminiszter egyébként idehaza se ismeretes a zsugori élet módjáról és bár igaz, hogy szép autóját valószinüleg nem a saját zsebéből fizeti, hanem az államkincstárat terheli annak üzemben-tartása, de a miniszter ur nem habozik azt igénybe venni. Már pedig akár a saját zsebéből fizeti, akár az állam zsebéből, az autótartás nem tartozik az önmegtartóztatás gyakorlásai közé. Mert ha a saját zsebéből fizeti, mennyivel szebb volna az ahhoz szükséges pénzt megtakaritva adóba befizetni és e morzsával is hozzájárulni szegény Magyarország talpraállításához, ha pedig az államkasszát terheli, menynyivel üdvösebb volna ennek a megtakaritásával is előmozditani az egyensulybahelyeződés folyamatát. A dolog távolról se olyan képtelenség, mint amilyennek a megszokás folytán látszik, mert e sorok irója még nem tartozik a legöregebb emberek közé, mindazonáltal saját szemeivel látott magyar minisztert és pedig nem is a szegény Csonkamagyarországban, hanem a boldog Nagymagyarországban, aki villamoson járt be a hivatalába és a végszükség esetében egy szerény kétfogatu bérkocsin reprezentált. De az automobiltól eltekintve se valami közismert Harpagon a pénzügyminiszter ur és a minapában, mikor néhány napra lerándult egy kissé Balatonfüredre és ott az egészséges ember vidámságával élvezte a befagyott magyar tenger jegén a téli sport örömeit, alig hiszem, hogy ezzel az önmegtagadás nemes erényét óhajtotta volna kifejezésre juttatni.

Az a baj, hogy a miniszter urak nincsenek olyan könnyü helyzetben, mint a magunkfajta ember. Nekem nem muszáj bölcs véleményemet nyilvánitani, h a korona lefelé bukfencezik, de a pénzügyminiszter ajakáról három tucat ujságiró lesi a megváltó igét és mit tehet róla szegény pénzügyminiszter, ha nagyobb bölcsesség nem jut az eszébe, mint az, hogy a munka és az önmegtartóztatás fog rajtunk segiteni?! De ime Budapesten és az országban a sibereken, a földbirtokosokon és a börze kegyeltjein kivül, már mindenki rongyosan jár, a husfogyasztás a felére csökket, gyümölcsnek már hirét se halljuk, a villamosok 30 millió emberrel kevesebbet szállitottak az utolsó évben, mint az előbbiben, naponta százezerrel több gyalogutat tesznek meg a fővárosban, mint tavaly és ezt is csupa lyukas cipőben, rongyos harisnyában. Valóban: az önmegtartóztatást már alig lehet nagyobb mértékben üzni és ennek dacára: sehol se mutatkoznak a pénzügyminiszter ur által megjelölt üdvös következményei.

Dehogy is önmegtartóztatásra van szükség, pénzügyminiszter ur! Valami egészen másra volna szüksége ennek a szegény országnak. Hogy mire? Azt bizony magunk se nagyon tudjuk, de talán nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy mindenekelőtt olyan pénzügyminiszteri koncepcióra, mely kissé meghaladja az efféle utszéli bölcsességet, mint amelyik az önmegtartóztatásban látja a gyógyulás garanciáját.

Kontremin-mesterkedések a Földhitelbank körül. A budapesti tőzsde kiskoruságát semmi jobban nem jellemzi, mint az az ideges bizonytalanság, amely mindig megszállja a lelkeket, valahányszor hanghoz jutnak a lelkiismeretlen és számitó rémhirterjesztők. Ilyenkor bizonytalan járással ugy támolyognak az emberek, mint nyári zivatarban a tapasztalatlan csirkék. Senki sem bizonyos a dolgában, senki sem tudja mihez kezdjen, mindenki arctanulmányokat végez, jótanácsot mindenki másoktól szeretne kapni. Hétfőn ilyen izgatott hangulat uralkodott, ami a Földhitelbank kurzusát is erős megpróbáltatásnak vetette alá. Fel is, le is hullámzott, pedig már többször szóvátettük, hogy a Földhitelbank árfolyama teljesen független a tőzsde konjunktúrájától, ennél a papirnál átértékelési folyamat indult meg, amit lanyha napokon, ha meg is állitanak, azt azonban semmi kontreminmesterkedés meg nem tudja akadályozni, hogy a papir igazi formáját kifussa, igazi értékét el ne érje. És ennek az egymilliós árfolyam még jóval alatta van. A Tőzsdei Hiradó megemlékezett róla, hogy dr. Paupera Ferenc elnök-vezérigazgatónak sikerült angol és francia üzletbarátainál jelentékeny mennyiségü részvényt a mai árfolyamnál jóval magasabb áron elhelyezni és hogy az eladott pakettet szállithassa, a bank patronátusa alatt szindikátus alakult, amely a piac szabadon uszó darabjait fölvásárolja. Ez a müvelet eddig minden föltünés nélkül, zavartalanul folyt, az ezerszemü dr. Bányai Sándor gondosan felügyelt rá, hogy zökkenő ne történjék. Bányai Sándor azonban néhány nap előtt külföldre utazott és most Barna Bertalan, az Amerikai-Magyar Bank ügyvezető igazgatója irányitja a tőzsdei menedzselést. Higgadtan, gentelman módon, ugy ahogy azt hosszu amerikai tapasztalatai alapján elsajátitotta. De a pesti tőzsdén kevésbbé kényesek a morálra, mint Newyorkban és ezt Barna igazgatónak, aki jeddig csak vendégsorban kereste föl a tőzsdét, még nem volt alkalma kitapasztalni. Hétfőn aztán erről a speciális pesti erkölcsről is izelitőt kapott. A Földhitelbank árfolyama egymillió körül mozgott, amikor odafurakodott a kréclibe egy Horvát Oszkár nevü tőzsdebizományos, akinek állitólag erős kontremin poziciója van és az emberek fülébe beleharsogta, hogy 825.000 koronáért minden mennyiséget ad. Nagy riadalom támadt és egy pillanatra sikerült neki a papir erősen fekvő árfolyamát megingatni. A megriadt emberek kinálni kezdték a Földhitelt, még 900.000 koronán alul is. Ekkor azonban Horvát már eltünt, célját elérte, a papir árfolyamát leszoritotta. Percek mulva persze a hangulat megváltozott, Barna igazgató hamarosan ráeszmélt a trükkre és egyre emelkedő árfolyamon vásároltatni kezdett. Ez ugyan eleinte nem ment simán, hangos viták támadtak, de az árfolyam végre ismét az egymiliós árszintre emelkedett. Folytatása bizonyára lesz, mert Paupera vállalata nem tartozik amaz efemer alkotások közé, amelyek csak magas tőzsde-kurzusokat produkálnak, a Földhitelbank a pesti tőzsde legkomolyabb befektetési értékei közt szerepel, eddig még mélyen alatta az igazi belértéknek.

Befütöttek a Kohónak. A Felsőmagyarországi Bánya- és Kohómü r.-t. e hó 22-iki közgyülésén alaptőkéjét 12 millióról 24 millió koronára emeli föl. A kibocsátási árfolyam még ismeretlen, de a föltételek valószinüleg nem lesznek nagyon kedvezőek, mert a tranzakcióról kiadott hivatalos közleményben az igazgatóság már előre védekezik, hogy a kibocsátás a budapesti pénzpiacra lényeges megterhelést nem hárit, mert a részvények tekintélyes része külföldön van elhelyezve. Ez a beállitás azonban nem fedi teljesen a valóságot, mert a részvénytársulat vállalatai ugyan elszakitott területeken, sőt a jugoszláviai müvek zár alatt vannak, de a részvények legnagyobbrészt mégis Magyarországon forognak, aminek legmeggyőzőbb jelensége, hogy e papirosban a budapesti tőzsdén élénk forgalmat bonyolitanak le. Ha tehát az uj részvényeket magas árfolyamon bocsátják ki, az a magyar pénzpiacot bizony elég sulyosan fogja érinteni. Közgazdasági jelentősége a vállalatnak egyébként nálunk nincsen, mert a vállalat jövedelmei tényleg külföldön maradnak és a magyarországi részvényesek mindössze csak a szüken kimért papir-koronás osztalékban részesülnek. Ez minden, ami a magyar részvényesek érdekében történik. A vállalat hatalmassá fejlesztése arra az időre nyulik vissza, amikor még Hevesy Lajos volt a vezérigazgató, akit annakidején a főhivatalnokok palotaforradalma emelt ki állásából és helyébe dr. Kerekes Izsót ültették. Ma is ott ül, ahová behelyezték, de azonkivül semmit sem müvel, nincs is alkalma hozzá, mert hisz a vállalatot nem Budapestről dirigálják. Itt csak évről-évre az osztalékot mércsigélik, amiben azonban a részvényeseknek kevés örömük telik.

Megint lecsuszott az Olaszbank. A multheti hosszban, amikor a Magyar Amerikai Bank hatalmas előtörése a többi kis- és középbankok részvényeinek árfolyamát is magával ráncigálta, az Olaszbank volt az egyetlen, amely sehogy sem tudott hosszu téli álmából felocsudni. Végre azonban ez az álomszuszék papir is megmozdult és mindenek csodájára, valóságos hiszterikus roham tört ki rajta: hajrá, előre! Salamon Andor animáló hada mint már

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KORUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

A Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára R.-T.
Budapest, VII., Rákóczi-út 76. Telefon: József 60-40, József 135-32.
ujonnan létesitett
ingatlanforgalmi főosztálya
a legelőnyösebb feltételek mellett
ház és birtok eladását vállalja és vételét közvetiti
Legjobb összeköttetések a megszállt területen.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

többször tapasztalt alkalommal, ezuttal is akcióba lépett, megindultak a fülbesugások, boldog-boldogtalannak titokzatos ábrázattal ajánlották: „vegyen gyorsan Olaszbankot, még ma százezer lesz!" Nem lett százezer, de a szombati magánforgalomban már azt hiresztelték, természetesen érdekelt forrásból, hogy 82-n áll. Mint Sion hegye, ugy állt megingathatatlanul. De csak hétfő reggelig. Mert a hivatalos forgalom első áldozata az Olaszbank volt, 48-as kezdő árfolyamáról a hétfői utótőzsdén 42-ig esett vissza. Igy aztán, az Olaszbankban bizakodók bánatára, multheti figyelmeztetésünk máris valóra vált: amennyit az Olaszbank az egyik nap előrehalad, másnap már legalább is annyit visszacsuszik. Ez a megállapitásunk mindannyiszor megismétlődik, valahányszor lomha testével az Olaszbank mozgolódni kezd.

A Magyar-Német Bank árfolyama megingathatatlan pozicióját hétfőn is tartotta, bár az összes többi bankpapirok jelentékeny árfolyam-veszteséget szenvedtek. Dicséretére szolgál a banknak, hogy papirjának árfolyamát nem engedte 78.000 korona alá sülyedni, bár Haim Jaques vezetése alatt a kontremin ismételten megkisérelte a betörést. Sász Dezső vezérigazgató egyébként legközelebb Svájcba utazik, hogy ottani üzletbarátaival a bank tőkeemelésére vonatkozó összes intézkedéseket megbeszélje.

A Mobilbank sorozatos tranzakciók előtt. Fónagy Aladár bankja, a Mobilbank az utóbbi időben keveset foglalkoztatja a nyilvánosságot, bár pénzügyi körökben ismert dolog, hogy az intézet agilitásával és mozgékonyságával rövid fennállása ellenére középbankjaink között az elsők sorába illeszkedett. Értesüléseink szerint a bank rendkivül kiterjedt folyóüzletein kivül több nagyszabásu tranzakció előkészitésén dolgozik, amelyek már annyira előrehaladt állapotban vannak, hogy rövidesen publikussá válnak.

A leggyorsabb autó sem képes utolérni a pesti áremelkedéseket. A Pesti Tőzsdé-ben olvassuk, hogy Bárány Oszkár, a Standard Bank főrészvényese, aki egyébként textilnagykereskedő, egy 104 lóerős autót vásárolt Bécsben, félmilliárd osztrák koronáért. A gyár garanciát vállalt, hogy az autó 160 kilométeres óránkénti gyorsaságot lesz képes kifejteni. Egy autótól elég szép teljesitmény, de milyen csigalassuságu haladás az ahhoz képest, amely gyorsasággal Bárány ur a raktáraiban fölhalmozott gyártmányok árait emeli?

Uj bécsi bankpapir a pesti tőzsdén. Az bizonyos, hogy a magyar papir-korona, ha sok van belőle, mégis csak értéket képvisel, mert különben a bécsi bankok nem igyekeznének részvényeiket a pesti tőzsdén elhelyezni. Legutóbb a Verkehrsbank vétette föl magát a hivatalos forgalomba és birtoklása bár nem okozott nagy tülekedést, most mégis egy ujabb bécsi bankpapirt fognak bevezetni a Wiener Lombard und Escompte Bank részvényeit. A kottirozási kérvényt a bank budapesti képviselője, a Rosenberg, Politzer és Társa cég a tőzsde tanácsához már benyujtotta.

Debuisset pridem... Az exota-piac meghalt. Eleinte ugy látszott, hogy a leányzó csak alszik, kacér idomait a hossz hullámai nem csiklandozták. De aztán heroldokkal az élén fölharsant a fanfárok zenéje és diszes farsangi menetben bevonult Hossz őfelsége. Nagy örömrivalgás támadt erre a tőzsde minden zugában. Exota kisasszony azonban tovább is mozdulatlan maradt. Meghalt, végérvényesen. Aranyhegyi Kelemen, Cobden Szigeti, az ujpesti üveggyöngy, Pöhlmannék és a többiek mind, mindörökre eltüntek. Csak nehányan maradtak hirmondóul, az érdemesek. Ezekben akad forgalom. Van vevő, eladó is, az alanti árfolyamokon: Mobil bank: 8—8.5, Foresta: 70, Pharmacia: 8—8½, Böhm-hordó: 2.5—3, Községi nyomda: 11—12, Demecseri: 15—20, Budapesti Bank: 6—7, Herendi: 6.5—7.

Tőkét emel az Izzó. Értesülésünk szerint az Egyesült Villamossági és Izzólámpagyár legközelebb, hir szerint két héten belül, fölemeli alaptőkéjét. A tranzakció a részvényesekre rendkivül kedvező lesz.

A Fővárosi Nyomda terjeszkedése. A Fővárosi Nyomda, amely az Atlantica Trust ipari érdekeltségéhez tartozik, nagyobb tranzakciók előtt áll és ennek kapcsán sor kerül a részvénytőke felemelésére. A részvényesek, hir szerint, igen előnyös áron kapják meg az uj részvényeket.

A Magyar Cukoripar r.-t. igazgatósága február 23-ikára rendkivüli közgyülést hiv egybe, amely elé a következő javaslatot szándékszik terjeszteni. A társaságnak jelenlegi 90 millió K alaptőkéje 3600 millió K-ra emeltessék fel olyképen, hogy az eddigi részvények 600 K-ás névértéke 20.000 koronára emeltetik fel és 30.000 darab egyenként 20.000 K névértékü uj részvény bocsáttatik ki. Az uj részvények már az 1923—1924. üzletévre osztalékjogosultak lesznek és teljes egészükben a régi részvényeseknek kináltatnak fel. Minden öt régi részvényre egy uj részvény jut, darabonként 20.000 K kibocsátási árfolyamon. Az ilyként befolyó összegekből a régi részvények névértékének felemeléséhez szükséges összegek is fedeztetnek. Az elővételi jog február 25-től március 6-ig bezárólag gyakorolható.

A Magyar Lloyd Papirgyár r.-t., amely a hatalmas aszódi repülőgépgyárát papirgyárrá alakitotta át, e hónap 12-én tartotta rendkivüli közgyülését, amelyen Salusinszky Gyula dr.-t, a Lloyd Bank r.-t. vezérigazgatóját és Schwarz Felixet, az Athenaeum r.-t. vezérigazgatóját a társaság igazgatóságába beválasztotta. A gyár e hó végével a gyártást már megkezdi és Csonka-Magyarország legelső papirgyára lesz. — A közgyülés felhatalmazást adott az igazgatóságnak az alaptőkének 30 millió koronáról 60 millió koronára való felemelésére. A r.-t.a tőkeemelésből kifolyólag rendelkezésre álló összeget további papirgépek felállitására és a gyár nagyarányu fejlesztésére fogja forditani.

A Gép- és Vasutfölszerelési Gyár r.-t. ezévi január 31-én tartott rendes közgyülése a részvénytőkének 100 millió koronára való felemelését határozta el, mely célból 250.000 darab 200 korona névértékü részvényt bocsát ki. Minden régi részvényre egy uj részvény vehető át 25.000 korona lefizetése mellett ezévi febr. 18-tól 26-ig bezárólag, délután 4—6 óra között, a Nova r.-t.-nál, VII., Kertész-u. 10. alatt. Ugyanitt váltatnak be a részvényszelvények 600 koronával.

Az Iparbank első mérlege és tőkeemelése. A Tibor Róbert vezérigazgatása alatt müködő Iparbank r.-t. a napokban tartotta meg közgyülését, amelyen az igazgatóság beszámolt az első, csonka üzletév feltünő eredményéről. A beszámol előadja a Lovaregylettel kötött ismeretes nagyarányu szerződést, az uj lóversenypálya épitésére vonatkozó előkészületeket és a kibocsátott dollárkötvények elhelyezésének sikerét. A folyó év első felében ugy a fővárosban, mint a vidéki városokban nagy épitőipari tranzakciók fognak lebonyolitásra megérni, a szakminisztériumok és a városi hatóságok hathatós támogatásával. Beszámol továbbá az igazgatóság a bankári érdekkörében müködő Magyar Szalámigyár r.-t. jelentékeny fejlődéséről is. Az intézet máris 9 milliárd idegen tőkét kezel, ebből majdnem 8 milliárd folyószámlákon elhelyezett betét. A mobilitás jele az 1.2 milliárdot meghaladó készpénzkészlet. A közgyülés megelégedéssel szakcionálta az igazgatóság jelentését és javaslatait és Weigler Károlyt, az Agrarni Banka igazgatóját beválasztották az igazgatóságba. Értesülésünk szerint az intézet legközelebb fölemeli az alaptőkéjét.

CIPÉSZE FELERŐSITI.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. ⁊ Telefon: 110-48, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajáni eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- es gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

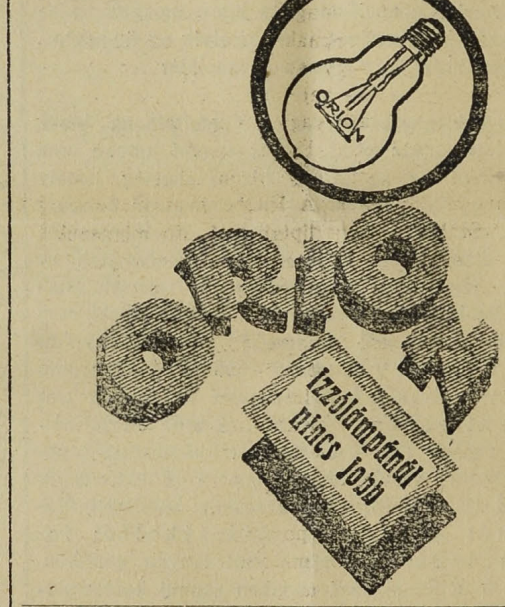

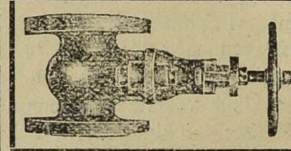
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80.
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

ŐRI ZOLTÁN
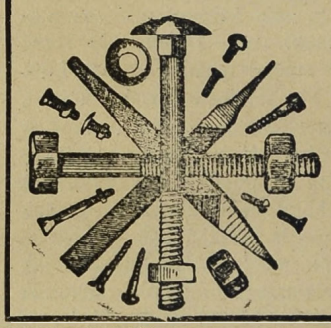
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

ENGEL KÁROLY
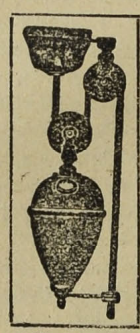
elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
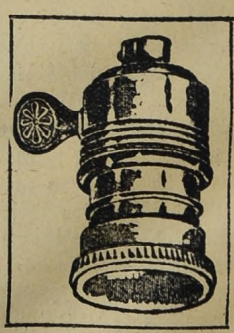
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"
Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcsavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szállitok: elektro-motorokat és dynamokat, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. Szénkeféket minden méretben és minőségben, ugyszintén fémszövet vagy lemezkeféket.
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamut- vagy selyemszigetelésü dynamóhuzalokat minden méretben, varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet és diagonális szövésü köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket, eredeti vulcanfibre-lemez, illetve rudakat minden méretben, szigetelőlakkokat stb.
Állandóan raktáron tartok főző- és fütőkészülékeket minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

meg demokratikus politikusok házi perpatvara a nagy nyilvánosság elé került. Wolffék ki sem mondható örömére.

A demokraták ugyanis keserü szemrehányást tettek a legnagyobb nyilvánosság előtt, hogy „a multból megmaradt régi kerületi klikkek maradványai alattomos harcot folytatnak a demokraták ellen." Pakots József fulminans beszédben rontott neki Heinrich Ferenc és különösen báró Szterényi József személyének.

Mindennek a köz szempontjából csak egyetlen szomoru eredményét látjuk, és ez az, hogy szinte teljesen reménytelenül meghiusult az egységes front kiépitésének még a lehetősége is. Valósággal kétségbeejtő ez az eredmény, mert

a polgárság nem fogja azt nézni, melyik félnek van igaza, hanem minden további nélkül le fog szavazni a szociáldemokratákra,

még ha ujból azt fogja is mondani Vázsonyi Vilmos a szocialista szövetségeseknek, hogy ellopták a polgári szavazatokat.

Elhisszük, hogy a régi klikkek ujra emelgetik fejüket és ujból visszakivánkoznak a hatalom birtokába. Ezek az emberek tényleg eljátszották kis játékaikat, de talán át lehetne hidalni ezeket az ellentéteket is. A liberális és demokratikus polgárság igenis, tovább követeli az egységes liberális frontot. Nem kivánesi ez a polgárság arra, hogy mik történnek a kulisszák mögött, hanem eredményeket akar látni. Ha azonban nem lesznek eredmények, akkor mi magunk leszünk azok, akik fel fogják lebbenteni a fátyolt és akárkik lesznek azok, pellengérre állitjuk az egységes front meghiusitóinak üzelmeit.

Megkétszerezik a közlekedési rendőrség létszámát

Nyolcvan uj bicikli a rendőrség szolgálatában

A rossz közlekedés legelső megnyilvánulása mindenütt, ahol komoly közlekedési rendőrség van, az, hogy annak a közlekedési rendőrségnek a munkája megszaporodik. Ugy látszik, ezzel a jelenséggel állunk szemben e pillanatban Budapesten is, ahol a főkapitányság adatai szerint az utolsó hónapban 2378 esetben tett a rendőrség közlekedési kihágás miatt feljelentést.

Ez igen jelentős szám, mégis azt kell mondanunk, hogy nagyobbnak kellene lenni ennek a számnak, ha a közlekedési rendőrség már teljesen kifejlődhetett volna. Bebizonyosodott azonban, hogy szükség van erre az intézményre. Belátták ezt illetékes helyen is és máris arról biztositanak, hogy a közlekedési rendőrség működése a jövőben még intenzivebb lesz, amit az által érnek el, hogy

a belügyminiszter máris elhatározta, hogy a közlekedési rendőrség létszámát a mainak duplájára emeli.

Hasonló módon növelni fogják a kerékpárosztagot is. A belügyminiszter — hir szerint — hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy a rendőrség ujabb nyolcvan kerékpárt kapjon, úgy hogy ezeknek segedelmével a közlekedést céltudatosabban lehet majd ellenőrizni.

Érdekes kissé szemügyre venni, hogy mifélék azok a közlekedési kihágások, amelyeket a rendőrség erélyesen üldöz.

Vezet ezen a téren „a villamosszabályok láthágása", amely gyüjtőnév alatt ezernél több feljelentés csoportosul. Ez összefoglaló cim alatt, a legérdekesebb esetek a villamosjegycsalások. A nagyközönség előtt ismeretlen, hogy

a tavasz óta polgári ruhás rendőrök figyelik a villamosokon a jegycsalókat.

Ezek a nap minden szakában működnek és állandóan figyelik a villamoskalauzokat és természetesen a közönséget is. Ugy látszik azonban, hogy a közönséget nagyobb figyelemmel tüntetik ki, mert amig januárban polgári egyének ellen 22 esetben tettek feljelentést, addig villamoskalauzokat jegycsaláson csak 6 és hanyag szolgálaton csak 9 esetben érték tetten. Feltünő, hogy

a bérkocsisok ellen ugyanannyi panasz merült föl, mint amennyivel a sokkal nagyobb villamosközlekedésnél találkozunk.

Itt a feljelentések száma a bérkocsiszabályok áthágása cimén 440, a hajtási szabályok áthágása miatt 500.

Az autók ellen kevés a panasz, bár ezek a luxus közlekedési eszközök megvadult sebességgel száguldanak állandóan Budapest utcáin. A közönség türelmetlenül és gyülölködve nézi a gazdagok eme garázdálkodását, a főváros utépitő ügyosztálya pedig tele van panasszal a járdák rongálása miatt. Az autókihágások száma mégis egy hónap alatt nem volt több kétszázegynéhánynál, aminek valószinüleg az az oka, hogy a közlekedési rendőrség tehetetlen az autókon garázdálkodókkal szemben.

A biciklisek nagyon jól viselik magukat. Itt nem volt egyetlen feljelentés sem az utóbbi hónapban, dacára, ha alkonyatkor elalszik a lámpa, ez már kihágásszámba megy. Budapest közlekedésének egyetlen ép és kifogástalan területe — a bicikli-közlekedés.

Még egyet. Budapesten, ahol az embernek akárhányszor a haja az ég felé áll a borzalomtól, ahogy a derék konfliskocsisok és egyéb lógvilkosok véresre verik gebéiket, egész hónapban nincs feljelentés állatkinzás cimén.

Valjon ki törödik Pesten az állatkinzással, amikor az emberek sorsa, nyomora, küzködése iránt sem ébred fel az illetékesekben a szamaritánus érzés.

Eseményeke

Olvasóinkhoz. A viszonyok nyomasztó sulya alatt a *Fővárosi Hirlap* kénytelen volt előfizetési árát

évi 40.000 koronára,

az egyes példányok árát

800 koronára

fölemeleni. *Tőzsdei Hiradó* állandó melléklapunkat ezentul is dijtalanul adjuk.

Hátralékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy az esedékes dijat postafordulattal beküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal.

A községi bolt. Angyalföld. Hétfőn este. A levegő tele izgalommal. Ahogy az emberek leszállanak, szidják a pénzügyminisztert, maguk sem tudják miért; ő a látható feje azonban a gazdasági összeomlásnak, amely ma mintha meglobogtatta volna fölöttünk fekete fátyolát. Törpe kis hómezőkön át megyek oda, ahol sürübben lakik a munkásnép. Máskor mindig csönd honol ezen a vidéken, mikor a munkából hazatérő ember bebuvik szegényes odujába és pihen. Ma élénk az utca. Rendőr sürgölődik. Verekedés is volt, mondják. Puskaporos a levegő. Az üzletajtók zárva. Valami nyomasztó, valami különös érzése lehet itt az embereknek. Maguk sem tudják mi történt, csak ugy idesziváregnak a hirek a városból. Homályosan, zagyván. Ugy sejtik, odabent a város városias részében valami baj történt a koronával, a kereskedők portékájával, vagy mivel. A rémhirek megriasztottak mindenkit. És öt órakor bezártak minden boltot. Az utcán kenyértelen, éhes emberek járnak, ennivalót keresnek. A Ritzbe nem mehetnek vacsorázni. Szalonna vagy liptai turó, de mindenek felett kenyér és kenyér kellene. Nincs nyitva egyetlen élelmiszerüzem se. Csak egyetlen üzletablak világos: a községi bolté. Amikor megcsinálták, talán nem is gondoltak arra, hogy amikor senki sem ad majd kenyeret a pénztől való ostoba félelmében a népnek, akkor itt lesz egy szelidtekintetü, jóságos asszonyka, aki fáradhatatlanul osztja a mindennapit, mint Krisztus a kánai mennyegzőn. Akkor árszabályozónak csinálták meg a községi boltot, de ma tudjuk, hogy jöhet gazdasági pánik, a községi bolt ott fog állani a poszton, mint Veresegin katonája a „sipka alatt minden csendes"-en. — Fél nyolc. Huzzák a rolókat. „Zár a községi", — mondják egymásnak az emberek, akik azzal a tudattal sietnek haza, hogyha ma nincs községi bolt, éhesen hajthatták volna álomra a fejüket. **(p. b.)**

A tavaszi vásár szubvenciója. A fővárosi tanács a közgazdasági ügyosztály előterjesztésére elhatározta, hogy a budapesti kereskedelmi és iparkamara részére az 1924. évi tavaszi vásár rendezésével kapcsolatosan általa fizetett 1,585.560 korona vigalmi adó megtérítése fejében ugyanily összegü rendkivüli segélyt engedélyez.

A Józsefvárosi Demokrata Kör uj helyiségei. A józsefvárosi XVII. választókerületi Demokrata Kör a mult héten költözött át népszinházutcai helyiségeiből az Adria-szálló földszintjén levő uj, nagyszabásu helyiségeibe. Ez alkalommal a józsefvárosi demokraták ünnepi vacsorát tartottak, melyen dr. Weiller Ernő lelkes szavakkal avatta fel a Kör gyönyörü és az összes igényeknek megfelelő uj helyiségeit, könyvtárát és olvasótermét. Az ünnepélyes megnyitás alkalmából Vázsonyi Vilmost sürgönyileg üdvözölték.

A háziasszonynak most van a legtöbb gondja. Nincs főzelék, nincs gyümölcs, a cukor, a liszt, tojás drága. A takarékos háziasszony a legközelebbi Meinl-üzletbe siet, hogy legfinomabb Meinl-jamot és gyümölcsizt, kompotot, makarónit, levestésztát és főzelékkonzervet a legolcsóbb napi áron vásároljon.

APOLLÓ-SZINHÁZ
FORRAI RÓZSI és SARKADI ALADÁR VENDÉGFELLÉPTÉVEL
PFEFFERNÉ ÉS TSA
SZŐKE SZAKÁLL FELLÉPTÉVEL.
VIII. ALBERT

Fullánkok

A kurzus érdemeiről

szóló és mind sürübben felbukkanó glorifikálások között nem egyszer olvassuk, hogy ők voltak azok, akik a háttérbe szoritott keresztény vállalkozókat és kisiparosokat juttatták munkához. Hát csakugyan szabadságukban áll, hogy hirdessék törvénytelen, vagy szabályellenes cselekedeteiket? Hiszen a közszállitásoknál, a vállalkozásoknál mi sohasem láttunk olyan szabályt, amely telekezetek szerint distingvált. Sohasem hallottunk mást, mint hogy a köznek az az érdeke, hogy minél olcsóbban dolgoztasson, minél olcsóbban elégitse ki szükségleteit. Aki vállalkozást kap, egyéni érdekeit szolgálja; de aki olcsóbban épittet fel egy iskolát, az a köz érdekeit védelmezi. Itt talán még sem lehet telekezetek szerint megitélni, hogy ki milyen minőségü és milyen értékü munkát szállit. A kurzus ezt is divatba hozta és mindig a legjobb kereszténnyel épittettek, s a legjobb keresztény mindig az volt, aki komája, sógora, barátja volt a kurzus valamelyik korifeusának. És mégis azt kell mondanunk, hogy intranzigens elveik dacára sem tudták megsegiteni a keresztény kisiparosokat. Majd kiderül a választásnál, mennyire nyultak a hóna alá a kisembernek.

A bosszu

nem éppen nemes tulajdonság, de a budapesti villamos előtt ebben a tekintetben igen sulyos követendő példák állottak. És a villamos nem volt rest, a villamos sohasem rest, amikor gázolni kell. Istenem ő sem tesz egyebet szegény feje, mint amit az emberek, akiktől az etikát, az erkölcsöt tanulja: egyszerüen legázolja az ellenfeleit, az ellenségeit, ha utjába kerülnek. Miután pedig a mai rossz közlekedés mellett töméntelen a villamos ellensége, másképen kell alakulnia a gázolási statisztikának is. Lényegesen emelkednie kell az elgázolási esetek számának. Ez aztán a napnál is világosabb. De persze vannak igen egyszerü dolgok, amiket az emberek vagy nem tudnak, vagy nem akarnak megérteni. Igy vagyunk ezzel is. A villamos is csak érző lény és ha az ellensége akad utjába, hát — mi türés-tagadás benne — bizony legázolja. Igy történt a napokban is, amikor a legeslegnagyobb ellenséggel, a mentőkkel találta szemben magát egy harminchatos. Igazán nem lehet csodálkozni rajta, hogy az ilyen kedvező alkalmat még a szelidszivü harminchatos is kihasználja. Hát elgázolta a mentőket. Mindez olyan nagyon rendjén van, mindez olyan szép, csak azt nem értjük, milyen salvus conductusuk van a villamos-igazgatóknak, akikkel soha, de soha sem történik semmi baj. Pedig ők még a mentőknél is nagyobb ellenségei a harminchatosnak és társainak.

Zilahi Kiss

alpolgármester tegyelmi állapotáról egészen az unalomig sürün jelennek meg a hivatalos és nem hivatalos bulletinek, amelyeknek természetesen mindenkor az a refrénjük, hogy a beteg a körülményekhez képest jól érzi magát. Tegnap neki nyujtottak át, ma ő nyujtott át, egyszóval mindig van valami átnyujtani való és a döntés is mindig a közeljövőben várható. De beszéljünk komolyan a dologról. Mi igazán nem szeretjük a tisztviselőt, aki a miniszterére a nyelvét öltögeti, de Zilahi Kiss alpolgármester urnál nem vesszük az ilyesmit valami rigorozusan. Az októberi levél után, egy-két az ifjuságnak tartott beszéde után sok mindent el kell nézni neki, aki a hazafiasság és férfiasság szobraként kell hogy álljon a jövő előtt. De szeretnénk már igazán, ha vége lenne ennek a bulletinezésnek. Végre is, kutya baja sincs az alpolgármester urnak...

SZÓRAKOZÁS

A gépemberek hatalmas drámája, az R. U. R., tegnap is a szenzánció erejével hatott a Vigszinház közönségére, mely az utolsó zugig töltötte meg a nézőteret. Felvonásról-felvonásra nőtt a lázas érdeklődés, az izgalom és a tetszés, amely a nyilt szinen is felharsogó tapsviharokban nyilatkozott meg. Gombaszögi Frida a női főszerepben központja volt a lelkes ünneplésnek és vele ünnepelték Lukács Pált és Hegedüs Gyulát, a két férfi-főszereplőt. Gazsi Mariska, Sitkey Irén, Kertész Dezső, Szerémy Zoltán Sarkady Aladár, Zátony Kálmán, Béla Miklós, Pártos Gusztáv, Földényi László, Fenyő Aladár, Győző Lajos és Dózsa István ezuttal is nagyszerüen juttatták érvényre az ujdonság szépségeit. Az R. U. R. előadásai iránt oly általános az érdeklődés, hogy most sorozatosan minden este adják a nagyhatásu ujdonságot.

A szinházi év legnagyobb operettsikere az Emőd Tamás—Szirmai Albert „Mézeskalács" cimü daljátéka, amely a héten is minden este szinre kerül a Király-Szinházban. Szombaton a Rákosi-iskola növendékei vizsgaelőadásul délután a „Lili"-t adják rendkivül mérsékelt helyárakkal. Vasárnap délután három órakor mérsékelt helyáakkal pedig Kálmán Imre világsikert aratott operettjét, „A bajadér"-t játsszák.

Bemutató a Magyar-Szinházban. Pénteken, 22-én mutatják be a Magyar-Szinházban V. N. Parker „A kék Haway" cimü szinmüvét Lakatos László forditásában. A darabban, amelynek próbái Tarnay Ernő rendező vezetésével már hetek óta folynak, Csortos, Tarnay, Vágó, Stella, Pártos és az egyetlen női szereplő: Tóth Böske játsszák a főszerepeket. Az ujdonságot szombaton és vasárnap este megismétlik. A bemutatóig: szerdán Szenes Béla vidám és szellemes vigjátéka, a „Holdvilág", csütörtökön Hans Müller szenzációs drámája, a „Tüzek" kerül szinre, ezuttal 100-adszor. Anna szerepében Darvas Lilivel. Vasárnap délután a nagy népszerüségü „Kis lord" cimü vigjáték van müsoron, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Még a „Buzavirág" sikerét is fölülmulja Bus Fekete László uj vigjátékának, „Mihályiné két lánya"-nak sikere a Belvárosi-Szinházban. Ezen a héten szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap este játsszák a nagysikerü ujdonságot. Csütörtökön „Nem csalom meg az uramat" adják. Vasárnap délután a „Kékszakáll nyolcadik felesége" kerül szinre, három órakor, mérsékelt helyárakkal.

A vörös malom utolsó előadása. Molnár Ferenc rendkivüli sikerü szinjátéka, a vörös malom szerdán kerül szinre utoljára a Magyar-Szinházban ebben az évadban. Az utolsó előadáson is a női főszerepet Darvas Lily játsza.

A „Pompadour" 83—90-edszer kerül szinre a héten a Fővárosi Operettszinházban. A premier nagyszerü szereplőivel adják minden este Fall Leó világhirü operettjét. Vasárnap délután „A három grácia"-t ismétlik.

Már az 50-ik előadása felé közeledik Strauss Oszkár gyönyörü zenéju operettjének, „A balga szüz"-nek előadása a Blaha Luiza szinházban, ahol a héten minden este szinrekerül a nagyhatásu darab a bemutató kiváló szereplőivel. Vasárnap délután a legmulatságosabb operettet, „A rózsalány"-t adják 3 órakor mérsékelt helyárakkal.

A legmulatságosabb kabaré-müsor az Andrássy-uti szinházé, melynek minden előadása a legvidámabb hangulatban táblás házak előtt folyik le. A kitünő müsor minden darabját, tréfáját és magánszámát megismétlik a héten minden este, valamint vasárnap délután 3 és fél órai kezdettel, mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikla Pál.)

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és Steinhardt felléptével **az uj februári müsor.**
„Eljegyzés előtt" és **„Seine Frau"** bohózatok.
Kezdete pontban **8** órakor.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
csakis Károly-körut 24. sz.
Felhivom n. b. vevőközönségem figyelmét dús választéku angol és francia női és férfiszövetekre,
a tavaszi ujdonságok
ezen cikkekben
állandóan érkeznek.
Óriási választék damaszt- és tiszta lenárukban, törülközőkben, ingzefirekben és menyasszonyi kelengyékben a legfinomabb kivitelig. — A cég a mostani nehéz viszonyok dacára is, módot nyujt kedvező bevásárlásokra.
Maradékokat olcsón árusitom.

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN
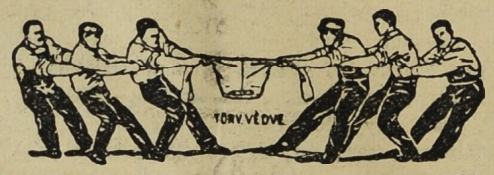

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönyeim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Meinl-féle

uj termésü tea

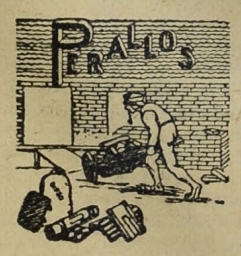

Épitőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PEREI IS
EPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT ÉS SZITAÁRU GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRUT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tüzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László út 60. szám. Telefon: 138-81.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

ROYAL ORFEUM
ROYAL
RODELLA a legszebb
RODELLA a legjobb
RODELLA a legszenzációsabb
ORFEUM
ROYAL ORFEUM

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Világvárosi tánc- és varieté-attrakciók sorozata
és a februári szenzációs müsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

Lakkok
Angol és Amerikai gyártmányokkal egyenrangú minőségben készit
Krayer E. és Társa
TEL. 115-29 • lackgyár • TEL. 32-58.
Budapest,
V. ker. Váczi-ut 34. sz.

Ára 800 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 február 27. — 9. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 40.000 korona. Félévre 20.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Francia-Kiss Mihály

bevonult Budapest ötven éves történetébe. Francia-Kiss Mihály valószinüleg nem ambicionálta ezt, mégis megtörtént vele ez a tréfás história. Ugy keletkezett a dolog, hogy a Tassi-tárgyalás vezetője, Györffy őrnagy-hadbiró, a tanuként kihallgatott Francia-Kiss Mihálytól melegen elbucsuzott s azt mondta: „Isten vele, Mihály". Közben a tanudijról való lemondásáért köszönetet is mondott a kitünő Mihálynak „a nyomorgó magyar haza nevében". Ellenzéki politikusok egy kicsit zokonvették ezt a tárgyalástvezető-hadbirónak és az elmult héten nem egyszer felröppent a képviselőházban az immár jelszóvá lett „Isten vele, Mihály". Györffy hadbiró a Tassi-itélet kihirdetésekor szükségét érezte annak, hogy a politikusoknak válaszoljon. Erre a célra az ujságirókat választotta ki, akik előtt igen kedvező portréját rajzolta meg Francia-Kiss Mihálynak.

Mindez politikum. Elintézik majd azok, akikre tartozik. Francia-Kiss Mihály hazafiságáról és fajmagyarságáról szóló vitába nem elegyedünk bele. Györffy őrnagy-hadbiró ur azonban Francia-Kiss Mihályról való megnyilatkozását felhasználta arra is, hogy Budapesten végigvágjon.

— Száz ilyen ember — mondotta — elpusztitaná a bünös Budapestet kabaréval és romlottságával együtt és elsöpörné a város minden dorbézoló gonoszságát.

A kezdődő feledés homályából tehát ismét felmerült a „bünös Budapest" fogalma. Azt hittük már, hogy a keresztény községi párt négy esztendős uralma alatt, purgatóriumi szenvedések árán bár, de megváltotta Budapest büneit. Tudomásul kell azonban vennünk, hogy Budapest még mindig bünös, még mindig teli van erkölcstelenséggel, itt még mindig dorbézolnak az emberek. A kérdés csak az, kihez adresszálta Györffy őrnagy-hadbiró ur a bünös Budapestről szóló elmefuttatását?

Teljesen aláirjuk Györffy őrnagy-hadbiró urnak azt a megállapitását, hogy ebben a városban, ebben a koldus és gyászoló városban sokkal, de sokkal több a dorbézolás mint amennyit megengedhetne magának ez a szegény, szerencsétlen lakosság. Mi voltunk azok, akik szinte hétről-hétre kérlelhetetlen szigorusággal követeltük az erkölcs nevében Wolff Károlyéktól, hogy vessenek véget a lebujokban folyó dorbézolásnak. És akik erre nem vállalkoztak, akiknek fontosabb volt párturalmuk biztositása, a bosszu müvének végrehajtása: — azok Wolff Károlyék voltak.

Csak a konkluzióban nem értünk egyet Györffy őrnagy-hadbiró urral, mert itt, ebben a városban nem Francia-Kiss Mihályra, II. Istennyila őfelségére és nem ennek a városnak elpusztitására van szükség. Lehet és kell ebben a városban rendet csinálni, de ezt Wolff Károlyék, miközben hordóteteiéről kiabálták Krisztus tanitását, elfelejtették megcselekedni. Mutassák meg nekünk Wolff Károlyék azt, hogy hol és mikor cselekedtek valaha valamit annak érdekében, hogy ebben a városban tényleg a tiszta keresztény erkölcs uralkodjék? Szavakat és bombasztokat, szónoklatokat és frázisokat hallottunk eleget, de a keresztény szeretet és erkölcs nevében csak a másvallásu tisztviselőket és tanitókat üldözték. A lebujok, az orgiák tanyái nem keltették fel figyelmüket, ott nem volt numerus clausus és nem törődtek vele, hogy zsidók-e, vagy keresztények azok, akik kifosztják a közönséget.

Ha Györffy hadbiró urnak valakivel számadása van, ám menjen el Wolff Károlyhoz és intézze el az ügyet vele, mert ha ez a város Wolff Károly purgatóriumán átjutva, még mindig bünösnek találtatik, akkor Györffy hadbiró és Francia-Kiss Mihály ezt csak a volt diktátortól, Wolff Károlytól kérhetik számon.

Közös erővel a közös célért

A Fővárosi Hirlap számára irta: báró Szterényi József

A fővárosi választások még messzi távolban vannak, de előre vetik már árnyékukat. A felvonulás, ugy tetszik nekem, több fronton fog végbemenni, bármily kivánatos volna is, hogy a lényeges kérdésben, a nagy elvi kérdésben egyenlően gondolkodjanak, félre tegyenek minden elválasztó szempontot és megtalálják a megoldás módját arra nézve, hogy a nagy elvi kérdésben győzhessenek.

Lényegében két tábor fog egymással szemben állani;

az egyik az utóbbi három évben hatalmon volt keresztény községi párt, amely uralmát szeretné megtartani, amelyre ugyan nagyon kevés komoly reménye lehet, a másik a liberálisan gondolkodó polgárság, amely viszont amazt az uralmat akarná megdönteni. Amilyen egységes amaz, sajnos, annyira nem az ez. Már a társadalmi szervezet, helyesebben a meglévő társadalmi rend következtében természetszerüleg sem lehet egységes, mert hiszen a polgári és a munkástársadalom végcéljaik tekintetében külön utakon járnak és ennélfogva választási küzdelem tekintetében is érvényesülni fog ez a kettős irány.

A választás előreláthatólag 22 kerületben fog megtörténni, ami lényegesen megkönnyiti a liberális polgárság szervezkedését, feltétlenül könnyebb ezen az alapon kerületről-kerületre birálva el a helyzetet, valamelyes megoldásra jutni és bármily nagyok legyenek is némely személyes ellentétek, szerintem egy kis jóakarat mellett

— kölcsönös jóakarat mellett — nem áthidalhatatlan az a megoldás, hogy a liberálisan gondolkodó elemeknek ne kelljen egymással szemben küzdeni,

hanem elkülönözve ugyan, de közös erővel küzdhessenek a közös cél eléréséért.

Sokkal nagyobb érdekről van szó, semhogy személyi szempontoknak érvényesülni volna szabad; ez a cél természetesen csak ugy érhető el, ha minden oldalon érvényesül ez a szempont, ha minden oldalt áthat a közös cél biztositására való törekvés. Lajstromos szavazásról lévén szó, hiábavaló lenne amugy is minden személyes torzsalkodás, alig van a fővárosnak kerülete, a 22 kerületet alapul véve, ahol akár az egyik, akár a másik liberális frakció valamely eredményt ne produkálhatna. Természetes, hogy nagyobb lenne az eredmény, ha nem frakcióra tagozva, hanem egyesült erővel lépnének fel, amit területi megegyezéssel lehetne elérni.

Nincs kizárva az sem, hogy egyik-másik kerületben taktikai érdekek ellenkező megoldást fognak célszerübbé tenni, természetes, hogy ebben az esetben ehhez a módhoz kell fordulni, aminthogy egyáltalában

irányadónak kell lenni minden kerület speciális viszonyainak.

Amit a belváros meg tudott csinálni, hogy egyesitette a régi polgári kör és a Saskör jelentékeny részének vezető embereit, az más kerületekben is megcsinálható, ha ott ugyanaz a jóakarat lesz meg és ugyancsak az az elvi alap fog érvényre jutni, mint ahogy a belvárosban, minden személyi szempontot félretéve, megtörtént.

Kivánatos, hogy igy is legyen!

A Pénzintézeti Központ ellenőrzése alá kerülnek a községi üzemek

Ereky Károly előadja a Fővárosi Hirlapnak nagyszabásu üzempolitikáját, amely alapja a belügyminiszteri értekezletnek

Többször hire járt annak, hogy a főváros és vidéki városok közüzemeinek ellenőrzésével a kormány behatóan foglalkozik és ennek folyományа volt az is, hogy Tersztyánszky budapesti kormánybiztos mellé pénzügyi szakértőt szándékozik delegálni a kormány. Miután ujból és ujból felmerül az a hir, hogy ennek az akciónak a hátterében Ereky Károly áll, kérdést intéztünk hozzá, hogy mit tud a kormánynak erről az akciójáról.

Ereky Károly

a következőket válaszolta a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— Tény az, hogy a kormány komolyan foglalkozik a fővárosi és vidéki közüzemek sorsával. Ennek a kérdésnek az aktualitását főképen az adja meg, hogy egyes üzemek a főváros külföldi kölcsöneiből létesültek és az állam a trianoni békeszerződés értelmében fizetési kötelezettségeket vállalt magára a főváros külföldi adósságaiért. Természetes tehát, hogy érdeklődik azirányt, hogy milyen fedezetet talál a külföldi kölcsönből létesitett közüzemekben az állam által teljesitett fizetésekért.

— Van azonban egy mélyebben fekvő oka is annak, hogy a kormány a községi közüzemekkel foglalkozik. Nyugateurópa nagy városaiban a háboru előtt 10—20 esztendővel indult már meg a közüzemek községesitő folyamata, ugy, hogy a törvényhozásnak ott már volt alkalma és ideje a községi közüzemeknek a közigazgatáshoz való viszonyát rendezni. Nálunk, Magyarországon azonban a háboru miatt erre még sem a fővárosnak, sem a törvényhozásnak nem volt ideje. A közigazgatás és a közüzemek viszonya Magyarországon teljesen rendezetlen. Amig tehát

a kormány egyrészről az aktuális külföldi kölcsönök ügye miatt foglalkozik a közüzemekkel, addig másrészt organizatorikus szempontokból is tanulmányoztatja a kérdést.

— A közüzemek rohamos községesitése és nagyméretü fejlődése ugyanis sok anomáliát hozott létre. Budapesten például az utolsó 15 esztendő alatt a közigazgatás több tisztviselője arra törekedett, hogy az üzemekben vezetőpozicióban elhelyezkedjék, mert ez nagyobb fizetést, autót, fogatot és egyéb természetbeni járandóságokat jelentett. A közigazgatási tisztviselőknek ez a törekvése magábanvéve nem lett volna

káros, de miután megmaradtak régi beosztásukban is, lehetetlenné tették a tisztán közigazgatási tisztviselők előmenetelét és a főváros közigazgatásában megnövekedett a ki nem nevezett kisegitő tisztviselők tábora.

— A másik nagy anomália, amit a községesités magával hozott, az, hogy

a tanács tagjai egyes fővárosi vállalatokat önkényesen, a nyilvános elszámolás teljes mellőzésével vezetnek

és nemcsak hogy a költségvetésbe nem veszik fel ezeket a fővárosi vállalkozásokat, hanem még a tanácsnak sem hajlandók elszámolni.

— A harmadik nagy anomália, amelyet az üzemek községesitése okozott az, hogy

a tanácsi ügyosztályok üzemi vezérigazgatósággá alakultak át.

A tanácsi ügyosztályok eredeti feladata tulajdonképen az volt, hogy az üzemekkel kapcsolatos közigazgatási teendőket elvégezzék. Ezzel szemben a tanácsi ügyosztályok minden törvényes felhatalmazás nélkül magukhoz ragadták az üzemek vezetését és szénbevásárlással, az üzemek kereskedelmi és műszaki ügyeivel foglalkoznak, már pedig a közigazgatási üzemek vezetése szigoruan elválasztandó a közigazgatástól és a tanácsi ügyosztályoknak nem lehet más feladatuk, mint a közigazgatás. Tisztára felesleges az, hogy a főváros nagyszámu tisztviselőt tartson az ügyosztályokban azért, hogy azok az üzemek vezetésének felesleges elismétlésével foglalkozzanak és elhomályositsák az üzemi bizottságok szerepét.

— A közüzemek igazgatására, mint köztudomásu, a törvény szerint nem az ügyosztályok hivatottak, hanem az üzemi bizottságok, amelyeknek tagjait a törvényhatósági közgyülés küldi ki és amelyeknek elnöke a tanács valamelyik tagja. Ezek

az üzemi bizottságok volnának tulajdonképen a közüzemek igazgatóságai,

azonban ezeket a közüzemi bizottságokat a tanács tetszése szerint igazgatóságnak, vagy felügyelő-bizottságnak tekinti, amint az éppen az üzemi bizottság elnökének tetszik. Hozzájárul még ehhez a rendszertelenséghez az is, hogy az üzemi bizottság tagjai nem foglalkoznak elég intenziven az üzemek ügyeivel és az üléseken meg sem jelennek. Ha az üzemi bizottságok nem volnának olyan hanyagok, mint amilyenek, hanem munkájukat lelkiismeretesen végeznék, az üzemek szervezete akkor sem volna tökéletes, mert

hiányzik az állandó ellenőrző szerv, a kereskedelmi törvény szellemének megfelelő felügyelő-bizottság.

— Azt lehetne erre felhozni ellenvetésül, hogy nem sokat érne az, ha a városi tanács és a közgyülés delegálná saját kebeléből a közüzemi felügyelő-bizottságokat, mert ezzel csak eredménytelenül megkétszerezné a jelenlegi bizottságok számát. És ez az ellenvetés teljesen igaz is. A községi üzemek állandó ellenőrzését külföldi mintára kell megoldani és

olyan felügyelő-bizottságokra kell bizni a közüzemek ellenőrzését, amelyek hivatásszerüen kizárólag a közüzemek központi ellenőrzésével foglalkoznak.

— A Német birodalomban, Olaszországban és más európai államokban törvények szabályozzák a közüzemek vezetését és ezen törvényes intézkedések alapján központi szervek végzik a felügyelő-bizottságok ellenőrző munkáját.

— Nézetem szerint nálunk, Magyarországon is hasonlóan kellene megszervezni az összes közüzemek felügyelő-bizottságát, mert ilymódon a közüzemek vezetése megmaradna a közigazgatás hatáskörében, az üzemi bizottságok vezetnék továbbra is az egyes üzemeket és a törvényhatósági bizottság közgyülése előtt felelnének intézkedéseikért. Változás csak annyiban állna be, hogy

az ügyosztályi fölös beavatkozás és az ugynevezett tanácsi üzemvezetés helyett mint ellenőrző és tanácsadó szerv a közüzemek országos felügyelő-bizottsága lépne akcióba.

— A kormánynak tett javaslatom szerint magát a megoldást ugy képzelem, hogy a belügyminiszter ur átmenetileg megbizná a Pénzintézeti Központot a főváros és a vidéki városok községi üzemeinek ellenőrzésével. A közüzemek országos felügyelő-bizottságát a belügyminiszter ur nevezné ki a főváros, a vidéki városok, a TÉBE, az OMKE, a GyOSz és esetleg egyéb testületek bevonásával.

— A belügyminiszternek ez az intézkedése nem sértené a főváros autonómiáját, mert az 1920. évi IX. törvénycikk 24. §-a szerint joga van a belügyminiszternek arra, hogy „a székesfőváros pénzkezelését és üzemeit saját kiküldött közegei, vagy szakértői által megvizsgáltassa". A fenti törvény alapján tehát

a belügyminiszter megbizhatja a Pénzintézeti Központot, mint a kormány szakértőjét azzal, hogy a főváros üzemeit állandóan ellenőrizze.

— Egyébként a főváros törvényhatósági bizottsága az én javaslatomra már 1923 január hó 10-én utasitotta is a tanácsot, hogy készitsen pontos üzletkalkulációkat és jövedelmezőségi számitásokat és azokat terjessze a közgyülés elé. Az, hogy ezt a határozatot nem hajtották végre, Wolff Károly lelkén szárad, de tény az, hogy a fővárosi törvényhatósági bizottság maga is rendet akart teremteni ezen a téren.

— Ami a vidéki városok közüzemeit illeti, ott a helyzet az, hogy a belügyminiszter a fennálló törvények alapján szabadon rendelkezik, mint legfelső vagyonfelügyeleti hatóság a vidéki városok üzemeinek ellenőrzése körül.

— Az én javaslatomnak a közüzemek organizációját illetőleg az adja meg az aktualitását, hogy

ma döntő fontossága volna annak a körülménynek, ha olyan külföldi valutakölcsönt tudnánk szerezni, amelyik fizetési mérlegünket teljesen meg tudná javitani.

— Külföldi tőkésekkel folytatott tárgyalásaim alapján meggyőződtem arról, hogy a külföldi tőke legszivesebben a közüzemek részére volna hajlandó befektetési kölcsönöket folyósitani. Valutapolitikánk érdekében azt a javaslatot tettem a kormánynak, hogy a fővárosi és vidéki közüzemek irányitását minél előbb szervezzük meg, mert külföldi kölcsön megszerzésére a közüzemek befektetései nyujtják a legbiztosabb fedezetet. Mikor ma látjuk azt, hogy a kormány mily hihetetlen erőlködést fejt ki, hogy néhány hónapos valutahitelt tudjon szerezni a malom- és a cukorérdekeltségtől, amely valutahitel pedig az esedékessége után még jobban rontja fizetési mérlegünket, akkor el lehet képzelni, hogy elsőrendü valutapolitikai intézkedés az, ha olyan külföldi kölcsönöket szerzünk, amelyek azonnal folyósittatnak és 20—25 esztendő alatt törleszthetők.

— Van azonban még egy szempont, amely a kormányt nagyon érdekli a közüzemek kérdésében és ez az, hogy a közmunka megindításával a közgazdasági konszolidációt helyes mederbe terelhetjük.

Odol
AZ EGÉSZ VILÁG SZÁJVIZE

Tarifaemelés és potyajegy

A közönség keserves panaszai a B. Sz. K. R. T. ellen

Eljutottunk a 2000 koronás villamosjegyhez is, ami azt jelenti, hogy nagyon, de nagyon messze lehagytuk Bécset. A legszerényebb számitás szerint is az uj villamostarifa legalább kétszer, ha nem háromszor drágább, mint amilyen Bécsben van. A bécsi közönségnek az 1700 bécsi koronáért váltott jeggyel másfél órán belül annyiszor van joga átszállani, ahányszor neki jólesik, vagy ahányszor azt utjának célja megköveteli. Ezzel szemben Budapesten 2000 magyar koronát fizetünk, hogy egyetlen egyszr szállhassunk át és ha utunk tovább vezet, válthatunk uj jegyet, vagy gyalog tehetjük meg a feleutat.

Budayék ezt nyilván nagyon rosszul eszelték ki, mert a közönség, ha kénytelen-kelletlen igénybe is veszi a piszkos, rozoga villamoskocsikat, ha kiteszi is magát annak, hogy minden utjában üzemzavarral találkozik, de arra még sem kapható, hogy 2000 koronás jegy elhasználása után még egy ujat váltson.

A többszöri átszállás kikapcsolása a legcsunyább uzsoraötlete volt Buday, Platthy és Folkusházy uraknak,

akik azonban mélyen csalódni fognak abban, hogy ezen az uton sikerül a közönséget még jobban kizsákmányolni. A közönség nem győzi követelni továbbra is, hogy ha már 2000 korona a villamosjegy, legalább a többszöri átszállás jogát adják meg neki ezért a horribilis összegért. Annyi józanság mindenesetre lehetne a villamos direkciójában és tudhatná, hogy ezzel a mérhetetlen drágitással, az antiszociális intézkedésekkel és a közönség tébolyodott kiuzsorázásával csak egyet érhet el és ez,

a jegycsalások olyan mértékü fokozódása, hogy abból a BSzKRT-ot sulyos anyagi károk érhetik.

Mindezeket élénken lehetett látni már a 2000 koronás villamosjegy premiérjén is. A közönség ma már nemcsak Budayékat szidja, de riadtan gondol arra is, hogy a kereskedelmi kormány nem hogy megfékezte volna Budayék tarifaemelési vágyait, hanem még inkább rájuk licitált és amig a BSzKRT. igazgatósága 1800 koronás átszállójeggyel megelégedett volna, a kereskedelmi kormány nagy kegyesen 2000 koronás átszállójegyet engedélyezett.

A premier napján, vasárnapon, csak üres villamoskocsikat lehetett látni még a legforgalmasabb utvonalakon is és el merjük mondani, hogy

még egyetlen tarifaemelést sem követett olyan csufos bukás, mint ezt a mostanit.

A közönség azonban kénytelen-kelletlen bele fog törődni ezekbe a horribilis tarifákba is, mert végre is a Kőbányáról Angyalföldre utazó munkás ezt az utat nem teheti meg gyalog; de bizonyos az is, hogy a nép lelkében olyan gyülölet támad a villamos iránt, hogy azt nehéz lesz kiirtani még majd akkor is, ha már a BSzKRT-nak és Buday Dezsőnek a nevére sem fogunk emlékezni.

Azonközben mind élesebben pertraktáliák a közönség körében azt a lehetetlen helyzetet, hogy

a BSzKRT. még mindig a bukott kurzus legpregnánsabb képviselőinek kezében van.

És ezek az urak ráadásul még ma is pártpolitikát üznek, pártpolitikai érdemeket jutalmaznak — villamos szabadjeggyel. A területhasználati engedély fejében a főváros többek között mindig kikötötte azt is, hogy a városatyák villamos szabadjegyet kapjanak. Szeretnénk tudni azonban,

milyen jogon járnak villamos szabadjeggyel ma is a kurzus kiérdemesült korifeusai, akik január elseje óta már nem is városatyák.

A villamos szabadjegyeket január elsejével ujitották meg és ilyenformán a városházán nagyon jól kellett tudni azt, hogy január elsejére, amikor ezek az uj szabadjegyek esedékessé váltak, már nincs törvényhatósági bizottság és villamos szabadjegyre Csillery Andrásnak éppen olyan kevés joga van, mint teszem Kovács János füszerkereskedőnek. A városháza azonban tulzott előzékenységében a legsulyosabb szabálytalanságokat követte el akkor, amikor a poszthumusz közigazgatási bizottság és központi választmány tagjait villamos szabadjegyekkel ruházta fel.

Ezt a szabálytalanságot igen hangosan szóvátették már, de sem a főváros tanácsának, sem a BSzKRT. igazgatóságának nem volt egyetlen szó cáfolata sem. Kétségtelen tehát, hogy Csillery urék igenis, dacára annak, hogy törvényhatósági bizottsági tagságuk január elsejével megszünt, ma is szabadjeggyel utaznak a villamoson.

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
—
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Doktorok vagy kuruzslók

— Irja: **Marcial.** —

Mi volna a véleményünk az olyan orvosról, aki makacs kitartással akarná a betegség helyett a lázmérőt szabályozni és minden egyes esetben, amikor baj van: a lázmérőt tenné felelőssé és annak az állását akarná erőnek erejével befolyásolni, hogy ne roszszat mutasson, hanem olyant, amiből kedvező következtetést lehessen levonni a betegre vonatkozóan.

Ez a hasonlat elkoptatott metafora, azonban a találó volta ujból és ujból rákényszeriti az ember tollára és ajkára. Tiz év óta nem látunk egyebet, mint csupa olyan orvost, aki a betegségre ügyet se vetve, avagy üres kijelentésekkel és haszontalan frázisokkal téve magát tul a betegségen, erélyesen akarja ujból és ujból megkurancolni a lázmérőt, amelynek az állása kellemetlen. Amennyiben az mentség, legyen a mi országunkban müködő ilyen orvosok mentségére mondva, hogy nem specialitásuk ez a naiv, de egyszersmint közveszélyes igyekezet: mindenütt, ahol bajok és betegségek vannak, ugyanezt látjuk. Franciaországban a franknak óriási zuhanását éppen ugy a frankrontók drákói büntetésével akarja a frank romlásával tehetetlen kormány megakadályozni, mint Magyarországon a korona romlását a koronarontók büntetésével. Mert Fanciaországot éppen ugy politikusok kormányozzák, mint Magyarországot és a politika éppen olyan átka egyiknek, mint másiknak. Minden ember látja, hogy mi az oka a francia frank romlásának, de ezt az okot nem lehet megszüntetni, a németek letörésének és erőszakolásának őrült rögeszméjét nem lehet máról-holnapra feladni, mert ezt nem engedi a politika és azok az iparszerü politikusok, akiknek ez rögtön a nyakukat szegné. Nincs tehát más tenni való: büntetni kell azokat, akik a frank javulásával épp oly szivesen spekulálnának, mint a frank romlásával, akik tehát csak leszámitolják a tényeket, nem pedig csinálják. És bár szemmelláthato, hogy ezek a fenyegetések, büntetések és szavalások abszolute nem használnak semmit a beteg franknak, amely tovább romlik és sorvad mindaddig, amig a betegségének alapokát fennáll, ennek dacára holnap még szigorubb büntetésekkel, még drákóibb rendszabályokkal és még hatástalanabb eszközökkel akarnak majd a frankromlás ellen cselekedni.

A valorizációt, amellyel a kormány a koronaromlás ellen védekezni akar, helyes intézkedésnek tartjuk, azonban önmagában véve. A koronaromláshoz semmi közé nincsen és a két dolognak összefüggésbe hozása ugyanazon a tévedésen alapul, mint amely a lázmérőt akarja befolyásolni. A valorizáció helyes intézkedésének ebből a szempontból való beállitása azon a tévedésen alapul, hogy mivel a valorizálatlan kölcsönt élvezőknek érdekében áll a korona romlása, ennélfogva rontják is a koronát. Ez ugyanaz a balgaság, mint amelyet oly sokszor hallottunk a háboru idejében, hogy mivel Weisz Manfréd a háboruban municiót szállit, tehát érdekében áll a háboru és igy Weisz Manfréd háborut csinál. Az igazság az, hogy Weisz Manfréd ekéket épp oly szivesen, sőt a kockázat hiányát tekintve, valószinüleg szivesebben szállit, mint municiót, másrészt pedig Weisz Manfréd nem tud háborut csinálni, ha ennek nincs meg a lehetősége. A valorizálatlan kölcsönöket élvezők valóban óriási pénzeket keresnek, amikor a korona romlik, de ennek dacára hónapokig stabil volt a magyar korona és az összes spekulánsok összetett ereje se volt elégséges stabilitásának a megrenditésére és semmiféle jele nem mutatkozott sehol annak, hogy a romlásban érdekeltek erőlködnének a rontás irányában. És ha a megbukott szerencsétlen pénzügyminiszter történetesen nem azt a kijelentést teszi, hogy az akkor 0.03-on álló koronát le fogja eresztení 0.018-ra, hanem miként szerencsétlen elődje Hegedüs Lóránt, azt mondotta volna, hogy fel fogja „pofozni" 6.00-ra, akkor a gaz spekulánsok, ha ugyan elhitték volna a miniszter igéretét: épp olyan rémülten hajigálták volna el a dollárjaikat koronáért, mint amilyen rémülten dobálták most el a koronájukat dollárért.

És aki ilyenkor a „spekuláció megfékezése" cimü orvossággal akarja a betegséget gyógyitani, az igazán nem csinálhat okosabbat, mint amit a dicső Kállay Tibor végre két évi sikertelen pepecselés után meg is cselekedett: azt, hogy elmegy Kukutyinba zabot hegyezni.

Péntek este a Tőzsde-Clubban

A Renaissance-Szinház előtt és szemben a pajkos muzsa templomának frontján fényesre lakkozott autók hosszu zárt kordonja várakozik. Örülne Bárdos Arthur és Blumenthal atya, ha a legfinomabb külföldi márkáknak ez a fölvonulása a szinházunknak szólna. De nem nekik szól, hanem a Tőzsde-Clubnak, amelynek csillárai száz lángban usznak és a világosság leszürt fényessége az arisztokratikusan leredőzött függönyökön keresztül fehér reflexben kivetődik a Nagymező-utca sötétjébe. Künt a februárvégi éles hideg csipi pirosra az emberek arcát, bent a Club előcsanokában már langyos hullám bizsergeti meg a fagyoskodót. Sötétzöld livrés inasok diszkréten hámozzák le a finom bundákat és ugyanolyan udvariassággal segitik le a sajtó képviselőiről a szerényebb átmeneti kabátokat. És a bundák barátságosan elvegyülnek az átmeneti kabátokkal, éppen ugy, mint ahogy a hosszisták bajtársi szeretettel paroláznak az ádáz kontreminőrökkel. Langyos meleg atmoszféra mindenütt az előcsarnokban, a hallban, a nagyteremben, itt nincs tőzsde, nincsenek öklözödések, viharos szóváltások, itt nincs izgalom...

*

Azaz hogy mégis van, csak az izgalom lefékezi magát. A lépcsőn fönt az egyik piros karosszékben egy szelidképü hatalmas óriás mosolyog kérdező tekintettel, Taubner Vilmos. Eljön-e Krausz Simon? — veti föl a szót — s persze én is ezt kérdezem tőle. Mellette áll Krausz L. Pál, a „stár" fivére, akit valósággal megrohannak az érdeklődők, eljön-e Krausz Simi, vagy otthon marad? A szomszédban Verő Arnold fényes feje csillan meg, odább Ágoston Mihály ősz fürtjei lengenek tempósan, a két Démán, az apja és fia bukkannak föl a vitatkozó csoportokban és távolabb a terem sarkában Hoffmann Gusztáv sápadt arca világit, mint misztikus névrokonának Hoffmann Erneszt Amadeusz Theodornak kisérteties novelláiból Miracle doktor arca. A vitatkozásokból csak itt-ott kapni egy-egy hangfoszlányt, de a tercetteknek, kvartetteknek és kórusoknak visszatérő motivuma mégis csak a — „Krausz". Közben mind sürübben jönnek a vendégek: Székely Ferenc gömbölyü embopointjén megfeszül a szmoking, amelynek feketesége mögül egy szinfolttal világosabbra szelidül hüséges satalleszének, Alapi Bélának mosolygó képe. Megérkezik Ereky Károly pirosra kicsipett accal, jobbra-balra parolázik s egy perc mulva már elhagyja ajkát a büvös szózat, — a valorizáció. A nagyteremben Sebeszta Kolozs hosszu sovány figurája mellett gömbölyü kontrasztként jelentkezik Nagy Andor, a népszerü anekdotázó és viszszaemlékező, a sajtó kreclijében a két Strausz testvér fogadja boldogan a gratulációkat a Pharmacia tranzakciójához, Szomaházy István idegesen dobog az asztalon, Goda Géza, a club tótumfakja megrezzenve figyel föl minden megmozdulásra, miközben a két Faludi örök problémaként meredez az ismeretlenekre, mint a „Tévedések vigjátékának" két Dromiója, Bondi Arnold pedig nyugtalanul szaladgál föl-alá, mintha a hármas-iker hiányzó tagját, a bölcs nyugalmu Tarján Elemért keresné a tömkelegben. Csupa elevenség, nyüzsgés, forongás az egész terem és Paupera Ferenc, akitől százan kérdezik meg, mi van a Földhitellel, éppen ugy várja a rendkivüli külön kiadásu hireket Krausz Simonról, mint Ugron Gábor, aki a Tőzsde-Club hagyományos vacsoráinak népszerü törzsvendége lett. Egyedül Halász Lajos nyugodt, a tőzsdeteremben viharzó csaták után pihenni jár a klubba. Homérosznak kellene ide jönni, hogy a görög dalnokok módjára ékes hexaméterekben megénekelje a sok bajnokot, akik várják Achillest, pardon — Krausz Simit.

*

Végre megkezdődik a vacsora, a pincérek lázasan szaladgálnak föl s alá az asztalok között, de talán ők is Krausz Simi miatt izgulnak, mert már olvasták azt az anekdotát, hogy a multkor egy szállodában, ahol a „vezér" ebédelni szokott, a törzspincér helyett egy másik frakkos Ganymedes szolgálta ki. Krausz Simon végre megtudta a csere okát: a két pincér hazardirozott egymással és az aki eddig állandóan kiszolgálta a bőkezü vendéget, egy lapra föltette Krausz Simit és — elvesztette, ami bizonyára végzetes pechet jelent. Szerencsére a gombás bélszinnél, miközben Stein Emil fejtegeti a valorizációt, egyszerre megjelenik mosolygós arccal az estély hőse, az Amerikát járt Krausz Simi. Az emberek — enyhén szólva — megbolondulnak, veszettül tapsolnak, egy emberként ugranak talpra és éljeneznek, ahogy csak torkukból kifér. Ebben a hangorkánban végre fölszabadul a fojtott izgalom és most a Tőzsde-Club néhány percre megint olyan viharos, lármától zug és reszket, mint a boldogult emlékezetü mult hétfőn a tőzsde nagyterme, amikor ötezer ember szájáról egy irtóztató kórusban tört ki a drága szó: „veszek". Most mindenki Krausz Simont vett és — mindenki nyert — mert amit Krausz Simon elmondott, az nemcsak kemény és rideg kritikája volt a pénzügyi kormány elhamarkodott kapkodó intézkedéseinek, hanem egy jobb jövő perspektiváját is nyitotta meg.

*

Valaki azt mondotta asztalbontás után: A tőzsdések mégis csak jobban vigyáznak magukra, mint Wolffék.

— Miért? — kérdezi a szomszédja, — akit meglepett ez a különös hasonlat.

— Azért — volt a válasz — mert Wolffot egy népgyülés alkalmával hivei kikiáltották miniszterelnöknek, Krausz Simit pedig nem proklamálták Kállay utódjának.

— Dollárokban tudnám lezongorázni a különbséget Wolff és Krausz Simi között — szólott reménytelen sóhajtással a másik...

Csatlakozom előttem szólott ur véleményéhez.

Weigl Géza.

Küzdelem a Földhitelbank kontreminőrjeivel. Az utóbbi napok ingadozó és lanyha irányzatát a kontremin különösen a Földhitelbanknál szerette volna kihasználni, mert ennek a papirnak szinte eruptiv kirobbanása célravezető eredménnyel kecsegtetett. A hétfői tőzsdenap azonban már meggyőzte a kontremint arról, hogy ezuttal kocsmáros nélkül számitott. Fedezetlen eladásokkal ugyan sikerült az árfolyamot le-

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

KOSZTPÉNZT
legelőnyösebb kihelyezésre elfogad és tőzsdei megbizásokat pontosan eszközö
A Magyar Köztisztviselők és Állami alkalmazottak Takarékpénztára Részvénytársaság
Budapest, VII., Rákóczi-út 76.
Sürgönycim: Cobdenbank Budapest
Telef.: József 60-40 és József 135-32.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

szoritani, de hétfőn már semmiféle csalafintasággal sem tudták a kurzust lejebb nyomni és lassan megindultak a fedezési vásárlások. Különösen attól riadtak meg, amikor megláttak, hogy a papir menedzselésébe Halász Lajos is belekapcsolódott, akivel a kontreminnek igazán nem tanácsos egy tálból cseresznyézni. Halász Lajos aztán meglehetősen gyors iramban fel is hajtotta a papir árfolyamát, amely 610.000 koronáról hétfőn már 700.000 korona fölé emelkedett. Egy napra ez elég tekintélyes eredmény és a kurzus áremelkedésének folytatása bizonyára következni fog, mert a Tőzsdei Hiradó már több alkalommal rámutatott, hogy a Földhitelbank részvényeinek kurzusát nem a tőzsdei hangulat irányitja, hanem az az átértékelési folyamat, amely a papir kurzusát a belértéknek megfelelő szinvonalra akarja emelni.

A Földhitelintézet banküzlete. Hosszu vajudás után végre megszületett a Magyar Földhitelintézet Banküzlete r.-t. Még a mult év végén hire járt, hogy a Magyar Földhitelintézet banküzlete megalakul, de a magyar földbirtokosokból és arisztokratákból álló konzervativ gondolkozásu igazgatóság nehezen volt rábirható, hogy az anyaintézet eredeti hivatásától eltérjen és égisze alatt oly pénzintézet müködjék, amely a modern banküzletek minden fajtáját kultiválja. A leghevesebben gróf Hadik János ellenezte a banküzlet létesitését. A földhitelintézet vezető igazgatói közül többen kabinet-kérdést csináltak a dologból és mivel ellentállásuk céltalannak bizonyult, kiléptek állásukból. Főleg az keseritette el őket, hogy a legfiatalabb igazgatónak, dr. Koós Zoltánnak az álláspontja győzött, aki hónpokon keresztül kitartó szivósággal dolgozott a banküzlet életrekeltésén. A részvénytársulatnak 8250 darab 100 aranykoronáról szóló részvénye lesz, amelyből 2500 darab törzsrészvény és 3750 darab elsőbbségi részvény, amelyeket jegyzés alá bocsátottak. Kérdéses, hogy a cégbiróság engedélyezni fogja-e ezt a furcsa struktura részvénytársulatot? A 2500 törzsrészvényes egyenként 25 szavazatával mindenkor majorizálni fogja az elsőbbségi részvényeseket, akiknek tehát a részvénytársulat üzleti viteléhez soha, semmiféle körülmények között hozzászólásuk nem lehet.

Megingathatatlan a Magyar-Német Bank árfolyama. Szász Dezső, a Magyar-Német Bank vezérigazgatója Svájcba utazott, hogy ottani üzletbarátaival intézetének tőkefelemelési tranzakciójára vonatkozólag végleges megállapodást kössön. A Tőzsdei Hiradó már megirta, hogy a Magya-Német Bank részvényeinek megkontreminálása páratlan kudarccal végződött és bár Haim Zsakiék meggyőződtek róla, hogy a piacon szabadon uszó darabokkal nem képesek kontremin pozicióikat lefedezni, Szász Dezső távollétét hétfőn még egy utolsó betörési kisérlettel kihasználni szerették volna, hogy a papir árfolyamát megingassák és a zavarosban a részvényeket lehetőleg olcsóbb kurzuson összevásárolják. A bank tőzsdei intézője, Rosenberg János azonban résen volt, a gyanus manőveren gyorsan átlátott és a 68.000 koronára leszoritott árfolyamot néhány perc alatt könnyüszerrel 76.000 koronáig följavitotta, amely kurzus délután már 82.000 koronáig emelkedett. Megállapitható, hogy ez az egyetlen bankpapir, amely a lanyha tőzsdei irányzat mellett sem veszitett árfolyamából.

Nagy tervek Balatonalmádi fejlesztésére. Az az érdekeltség, amely a mult év nyarán a Balatonalmádi fürdő és épitő r.-t. részvénytöbbségét megszerezte, nagyszabásu terveket dolgozott ki. Balatonalmádi fürdő modernizálására és európai nivóju üdülőteleppé való kifejlesztésére. Már a jövő hó elején hozzálátnak a strandfürdő (egyetlen a zalai parton) kibővitéséhez, mert a mostani 120 kabin a nyári szezonban még a fürdőközönség egyharmadának befogadására sem elegendő. Ez a munkálat háromnegyed milliárd koronába kerül. További terv egy hatalmas szálló épitése 100—150 szobával, kurszalonnal, játéktermekkel. Sportpályákat is terveznek, valamint a fürdő részvénytársaság télisport számára akarja berendezni a telepet, amire a hegylánccal övezett Almádi ideálisan alkalmas. Értesülésünk szerint ezekről a tervekről hivatalos helyeken is tudomást szereztek és a kormány érthetőleg igen szivesen látná a középosztály legkedveltebb üdülőhelyének, Balatonalmádinak ily magas nivóra való kifejlesztését. A részvénytársaság elnöke dr. Óváry Ferenc, volt országgyülési képviselő, a Balatonvidék leglelkesebb patrónusa, a financiális vezető pedig Wolf Jenő vezérigazgató, akinek fezőri képességeit a budapesti piacon régóta ismerik és méltányolják. A nagyszabásu inveszticiókhoz szükséges roppant tőkék előteremtése céljából külföldi tőke akar bekapcsolódni, de a stilusos, országos jelentőségü üzlet iránt egyik legjobb nevü takarékpénztárunk is érdeklődik.

Az ujonnan kottirozott papirokról. A legutóbb bevezetett papirok közül a budapesti Turul változatlanul tartja 17.000 koronás árfolyamát, a győri Bőripar 17.000 koronás bevezetési áfolyamáról ugyan gyors tempóban 45.000 koronáig emelkedett, a lanyha tőzsdei irányzat mellett is azonban elég szilárdan áll, hétfőn 36.000 koronával jegyezték. Mindkét részvényt az ipari piac értékesebb papirjai közé számitják és beavatottak nagyobb karriér befutását jósolják.

A Magyar Cukoripar Részvénytársaság február 23-iki közgyülése elhatározta, hogy az eddigi 90.000.000 korona alaptőkét 30 ezer darab, egyenként 20.000 korona névértékü, az 1923—1924. üzletévtől kezdve osztalékra jogosult uj részvény kibocsátása és 150.000 darab 600 koronás névértékü részvénynek egyenként 20.000 korona névértéküre való felbélyegzése által 3600 millió koronára emeli fel. Öt régi részvényre 200.000 korona lefizetése ellenében egy uj részvény adatik ki. Az elővételi jog gyakorlása február 25-től március 6-ig bezárólag Budapesten, a Magyar Általános Hitelbank értékpapirosztályánál történhetik.

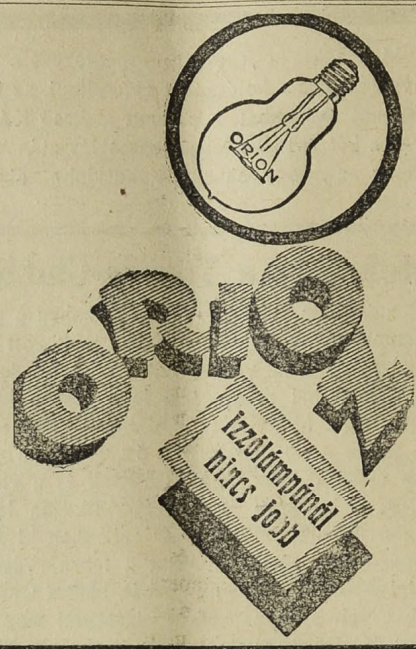

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÁCIZIOS SZERSZÁMGYÁR

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- é vasárugyar részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László út 60. szám. Telefon: 138-81.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRÚT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és keritésfonatokban.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Csatlós Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.
Gyártmányai: Mindennemű vasöntvények saját és idegen minták után, transzmissziók, mindennemű gépek és géprészek, hidak, épület- és egyéb vasszerkezetek, pálma- és növényházak központi fütésberendezéssel, melegágyi ablakok.
Szállit raktárról: Öntöttvas mérlegsúlyokat 50 dkg.-tól 20 kg.-ig, öntöttvas szénvasalókat öntöttvas tüzrácsokat, tüzhelylemezeket, répavágógépeket, szőlőzuzókat, ö. v. csöveket stb.

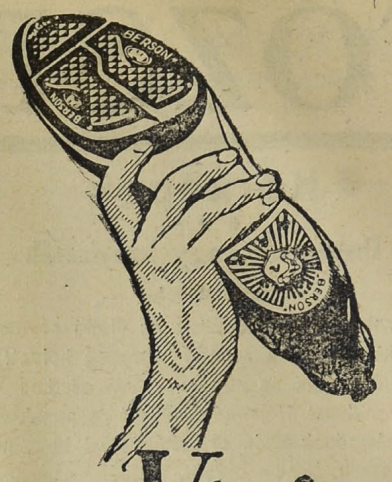

Viseljen Berson gummisarkot és féltalpat. Megóvja hidegtől, nedvességtől és fáradságtól.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készüléket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok, gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhidi berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.

ENGEL KÁROLY

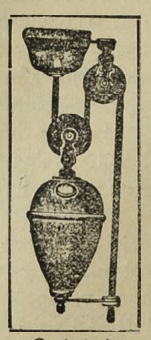

elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és Komját Ernő
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"

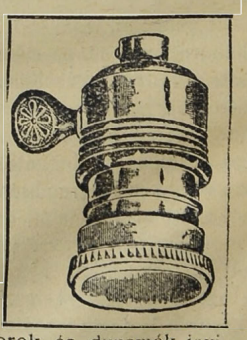

Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcsavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szallitok: elektro-motorokat és dynamokat, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. Szénkeféket minden méretben és minőségben, ugyszintén fémszövet vagy lemezkeféket.
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamutvagy selyemszigetelésü dynamóhuzalokat minden méretben, varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet és diagonális szövésü köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket, eredeti vulcanfibre-lemez, illetve rudakat minden méretben, szigetelőlakkokat stb.
Állandóan raktáron tartok főző- és fütőkészülékeket minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Fullánkok

Fajvédőéknél

megint áll a bál. Nagy nyüzsgés van közöttük, járják a táncot és uram bocsáss, a kacérabb fajta a legvérvörösebb szocialistával is hajlandó összecsókolódzni. Esztendőkön át üvöltötték, hogy a szocialisták nem is szocialisták, hanem Lenin lelkéből lelkedzett kommunisták és nem lehetett megértetni velük, hogy lehet ez másképen is. Rabbi Akiba azonban csak most mutatná meg igaz valójában, milyen halhatatlan mondás volt az, hogy nincs uj a nap alatt. A politika: politika marad és ha valaha csodálkozva csaptuk össze tenyerünket, amikor Vázsonyi Vilmos és Rakovszky István sirva borultak a nemzeti küzdelem előestéjén egymás nyakába, — akkor nincs jogunk többé csodálkozni azon, hogy Lendvai-Lehner István leül a zöldasztalhoz tárgyalni Rothenstein Mórral. Meg kellett érnünk ezt is és ha a nagy ölelkezési hullám átterjed a városházára, akkor teljessé lesz a farsangi komédia, amelyet Budapest közönsége faji és felekezeti különbség nélkül elámulva szemlél. Wolff Károly rettenthetetlen rohamai, amelyek hangossá tették a közgyülési termet, jutnak eszünkbe. A kérdés csak az, hogy akkor álmodtunk-e, vagy most, amikor azt látjuk, hogy Lendvai karonfogva sétál Propperrel, Kiss Menyhért ellágyulva pengeti gitárját a Conti-utcában és Friedrich István együtt akar töltött káposztát ebédelni Rothenstein Mórral.

Ötezer koronára

ugrik a taxi mihelyt elfoglalod helyedet az elnyütt ülésü, rozoga, piszkos konfliskocsiban. 5000 korona ezért a gyönyörüségért igazán nem sok és szeretnénk tudni, mi az ördögnek van szükség ebben a városban takarék-koronára és valorizációra, amikor nincs hatóság, amely az előzékenységtől csöpögve rohamlépésben ne teljesitené szeretett bérkocsisaink minden kivánságát. Az 5000 koronás kezdődij azt jelenti, hogy jóformán egy utcasarokkal jutsz tovább és már 10.000 koronát fizettél a konfliskocsisnak, akinél szebben és meghatóbban sirni senki nem tud ebben a nyomorult városban. Az ember szinte visszakivánja azt a közgyülést, amely igazán nem volt izlésünk és kedvünk szerint való, de ahol a tarifaemelésért legalább egy-két szókimondó szónok alaposan kikészitette a bérkocsis urak működését. Ma azonban hangtalanul, némán, a legtökéletesebb egyetértéssel jelentkezik minden hivatalos fórum és boldog örömmel teljesit minden kivánságot, amely a bakról elhangzik.

A pesti ember

minden átka között legszörnyüségesebb átka mégis csak a telefon marad. Vergődhetnek itt reformokkal és emelhetik a tarifákat az égig, a telefon mindig rossz marad. Most azután jönnek a korszakalkotó nagy gondolattal, amely számolókészülékkel ellenőrizné, hogy ki hányszor beszél és felszámitaná azt az ezer koronát, amelyet büntetésképen kellene fizetni azért, amiért Jáger Mariska rosszul kapcsol bennünket. Szerencsére a korszakalkotó nagy reform sokkal előbb megbukott, semhogy életbe léphetett volna. Illetékes helyeken látni kezdik azt, hogy ez a módszer lehetetlen, ez csak a bajokat gyarapitja, amelyek ugyis bőven vannak. Ebben az órában nagy töprengések és nagy vivódások folynak, hogy életbe léptessék-e azt a rendszert, amelynek halálos itélete az életbeléptetés után talán már órák mulva el fog hangzani. Nem tudjuk mire szánják el magukat a telefon klasszikus szakértői, mi azonban a magunk józan eszével csak egy tanácsot adhatunk, hogy előbb meg kell javitani a telefont és csak aztán szabad gondolni a legkisebb reformra is.

Ősz előtt nem ülhet össze az uj közgyülés

A választójogi javaslat Odysszeája — A városházi liberálisok és demokraták szerepe az országos politika alakulásában

A fővárosi választásokról szóló törvényjavaslat sorsa hosszu vajudás után még mindig nem dőlt el. Tulajdonképen amire már számtalanszor rámutattunk, ennek a javaslatnak a sorsa tökéletes összhangban van azzal, hogy mi fog történni az országos politikában. Mindazok a kombinációk, mindazok a hirek, amely a Bethlen-kormány uj orientációjára vonatkoznak, valósággal abban fogják tükörképüket találni, hogy miképen alakul ez a fővárosi törvényjavaslat. A sokféle változatnak, a nagy vergődéseknek, amelyeken ez a javaslat máris átment, ugyancsak ez volt az oka. A londoni tárgyalások előtt Bethlen István a liberális politikusokkal, Ugronnal, Bárczyval, Szterényivel, Heinrichhel, Márkus Jenővel tárgyalt és mindenki meg volt győződve róla, hogy csak a formalitás kedvéért ereszkedik szóba a Wolff-párttal. A miniszterelnök azután elutazott Londonba és idehaza Rakovszky Iván belügyminiszter — nem tudni milyen hirek és milyen impressziók következményeképen — meglepetésszerüen megegyezett Wolff Károllyal és Ernszt Sándorral. Bethlen István hazatérve londoni utjáról, nyilván a londoni tárgyalások hatása alatt, most már nem is egyedül a liberálisokkal, de Rassayval, Vázsonyiékkal vette fel a tárgyalások fonalát és tárgyalt volna a revizióról a szociáldemokratákkal is, ha azok megjelennek a miniszterelnök meghivására

A revizió nem lekicsinylendő eredményeket hozott, de a Rakovszky-féle javaslat még igy is rossz, még igy is tulzottan reakciós. Elérkeztünk azonban egyben egy egészen uj fázishoz, amikor tisztán látjuk, hogy

a fővárosi választásokról szóló törvényjavaslat tárgyalását a kormány ad graecas Calendas akarja halasztani.

Rakovszky Iván belügyminiszter, miközben makacsul védi javaslatának végzetes hibáit, az elmult héten a következő kijelentést tette:

— Most közbejöttek a pénzügyi javaslatok és a mostani izgalmas napokban nem lehet tudni, nem jön-e közbe még valami rendkivüli sürgős és fontos ügy?

A belügyminiszter nem csalódott sejtésében, mert a nemzetgyülés még hozzá sem foghatott a fontos pénzügyi javaslatok, a takarékkoronáról és a valorizációról szóló javaslatok tárgyalásához, máris megtörtént a jóvátételi bizottság döntése, amelyet március végéig törvénybe kell iktatni a nemzetgyülésnek. Olyan hatalmas vita anyagát nyujtják egyfelől a pénzügyi javaslatok, másfelől a kölcsönügy, hogy igazán számitani sem lehet arra, hogy a fővárosi javaslat hamarosan, mondjuk április-május előtt, sorra kerülhessenek. Ez a javaslat ma másodrendü fontosságuvá sülyedt és igazán csak örülni lehet akkor, ha még a tavasszal tető alá jut az uj fővárosi választói jog. Mindezekből következtetve kétségtelen, hogy

a választásokra a nyár előtt számitani sem lehet, de igen könnyen megeshetik az is, hogy az ősz előtt nem lesz Budapest székesfővárosának uj törvényhatósági bizottsága.

A legnagyobb kérdés azonban az, vajjon tényleg Rakovszky Iván fogja-e ezt a törvényjavaslatot a nemzetgyülés előtt képviselni. Politikai körökben az a meggyőződés, hogy Rakovszky Iván belügyminiszntersége már régen a multé lesz akkor, amikor ennek a javaslatnak a tárgyalására sor kerül. Az optimisták arról beszélnek, hogy gróf Bethlen István már a közel-jövőben rekonstruálja kabinetjét és ebben az esetben azok a férfiak, akik a városházi politikának jövendő vezéreiként állnak ma előttünk, a kormányban, vagy a kormány háta mögött fognak helyet foglalni. Mind sürübben kezdik emlegetni Ugron Gábor, Rassay Károly, Bárczy István és báró Szterényi József miniszterségét és különösen igen közelfekvőnek tartják azt, hogy a belügyi tárca gazdát cserélvén,

Ugron Gábor kerül Rakovszky Iván helyére.

Ezzel az optimista felfogással szemben igen komoly forrásokból arról értesül a Fővárosi Hirlap, hogy egyelőre csak átmeneti változások lesznek a Bethlen-kormányban. Valószinünek tartják azt, hogy az átmeneti Bethlen-kormányban egyelőre megmarad Rakovszky Iván belügyminiszternek, már csak azért is, nehogy távozásának az a szinezete legyen, mintha a részvényügyben történt szocialista támadásnak esett volna áldozatául. Egyébként is ellenzéki oldalon a változást nem tartják olyan rendkivül egyszerünek, amit egy csapással végre lehetne hajtani.

Az ellenzéki oldalon ugyanis egy balfelé orientálódó liberális szinezetü uj Bethlen-kormány lehetőségét csak olyanformán tudják elképzelni, hogy

a mai Bethlen-kormány tökéletesen likvidálja a kurzust, feloszlatja az illegális alakulatokat és mindazokat az egyesületeket, amelyek a törvénnyel dacolni szoktak, hazabocsátja az emigráció mérsékeltebb részét, feloszlatja a zalaegerszegi internálótábort.

Csak ezekután alakulhat meg az uj demokratikus kabinet, akár gróf Bethlen István, akár más elnöklésével, de csak egyetlen céllal, és pedig azzal hogy az általános, titkos választói jog törvénybe iktatása után elrendeli a nemzetgyülési választásokat.

Ennek a választási kabinetnek azután tagjai lehetnek Ugron, Bárczy, Rassay, Szterényi és akár a szocialisták is, vagyis mindazok, akiknek a városházán a jövőben szintén igen fontos szerep jut. Mindez azonban még rendkivül távol álló esemény és bármily erősen kitolódnak is a fővárosi választások, valószinünek kell tartani, hogy azokat mégis előbb ejtik meg, mintsem az uj demokratikus kormányt üdvözölhetné az ország.

Események

Elintézik a fegyelmi ügyeket. Tersztyánszky Kálmán kormánybiztos valószinüleg még a héten összehivja a fegyelmi választmányt és az a szándéka, hogy ez alkalommal az összes fegyelmi ügyeket letárgyaltatja. Ezeknek a fegyelmi ügyeknek a során szerepelni fognak mindazok az ügyek, amelyek még a kommunizmus óta nem nyertek elintézést, valamint azok is, amelyek utólag revizióra kerültek. Valószinüleg még a héten letárgyalják Zilahi-Kiss Jenő alpolgármesternek fegyelmi ügyét is, aki azonban, — hir szerint — csak igen csekély pénzbüntetésben fog részesülni. A kommunizmus után keletkezett fegyelmi ügyek elintézése tekintetében megnyugtatásul szolgálhat az, hogy Tersztyánszky kormánybiztos eddig is többizben tanujelét adta objektivitásának és nem egyszer bebizonyitotta már azt — mint például a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén is, — hogy itéletét el tudja vonatkoztatni a politikától.

Fölösleges kiadások. A héten is, mint rendesen, kikézbesitette a posta a városháza hivatalos lapját, a Fővárosi Közlönyt. Ahogy átlapozzuk ezt a meglehetősen terjedelmes lapot, igazán nem találunk egyetlen sor olyan közleményt benne, amely szükségessé tenné, hogy a főváros óriási áldozatok árán akkor is megjelentesse, amikor nincs tövényhatósági bizottság. Az utcán plakátokon megjelenő hirdetmények igazán nem várhatják azt az előzékenységet, hogy még külön hivatalos lapban összegyüjtve is, megjelenjenek. Valami tulságosan nem lelkesedünk azért sem, hogy a közgyülési, sokszor igazán hibrid és zöld beszédeket egész terjedelmükben nyomtatásban lássuk viszont a Fővárosi Közlöny hasábjain. Pénzpocsékolásnak tartjuk ezt is de meg tudjuk ér-

teni, hiszen például a legutóbbi uralkodó párt csak azzal tudta a maga táborát szorosan összefűzni, hogy előnyöket szolgáltatott az embereknek és emez előnyök között nem utolsó volt az a reklám, amelyet azon a réven véltek élvezni, hogy a Fővárosi Közlöny nyomtatásban hozta szánalmas elmefuttatásaikat. Ha a közgyülés idején a különböző Cicerok és Demosztheneszek lázadásának megfékezésére meg is jelentetik a hivatalos lapot, akkor sem tudjuk megérteni, mire való az ma, amikor annak tartalmát minden utcasarkon a falon el tudjuk olvasni. Ennek a papirpocsékolásnak a megszüntetésével igazán fölösleges kiadástól tudna megmenekülni a főváros.

Három csoportra osztották fel a központi adószámviteli hivatalt. A polgármester a központi adószámviteli hivatalt igazgatási teendőinek ellátására egymás mellé rendelt hatáskörrel három csoportra osztotta fel. Az első osztály az általános kereseti adó központi vezetésével és kerületi ellenőrzésével van megbizva. Ennek vezetője Hajnos Sándor főszámtanácsos. A második osztályt Honffy Lajos főszámtanácsos vezeti és feladata a forgalmi adó központi kezelése és kerületi ellenőrzése. A harmadik osztály élén Weichhardt Kálmán főszámtanácsos áll és ez az osztály a kerületi adókezelést ellenőrzi.

A háziasszonynak most van a legtöbb gondja. Nincs főzelék, nincs gyümölcs, a cukor, a liszt, tojás drága. A takarékos háziasszony a legközelebbi Meinl-üzletbe siet, hogy legfinomabb Meinl-jamot és gyümölcsizt, kompotot, makarónit, levestésztát és főzelékkonzervet a legolcsóbb napi áron vásároljon

SZÓRAKOZÁS

A „R. U. R." dominál a Vigszinház e heti műsorában is. A gépemberek hatalmas drámája minden este a szenzáció erejével hat a közönségre, amely elragadtatva fogadja az érdekfeszitő, fantasztikus ujdonságot és annak nagyszrü előadását. Ezen a héten ötször kerül szinre a „R. U. R.". Szerdán a „Taifun"-t iktatják hosszabbb pihentetése után ismét a játékrendbe Szombaton „Az ördög"-öt, Molnár Ferenc vigjátékát adják.

A „Mézeskalács" 75-ik előadása. Emőd Tamás—Szirmai Albert nagysikerü daljátéka, a „Mézeskalács" csütörtökön teljes népszerüségben érkezik el 75-ik előadásához. A „Mézeskalács"-ot egész héten játsszák a bemutató kiváló szereplőivel. Vasárnap délután a „János vitéz" kerül szinre.

Szombaton este mutatták be a Magyar-Szinházban „A kék Haway" cimü nagy érdekességü drámát, amelyet csütörtökön, pénteken és vasárnap este megismételnek. Szerdán és szombaton a „Tüzek"-et adják. Vasárnap délután a „Holdvilág"-ot adják 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A „Pompadour" 90—96-odszor kerül szinre ezen a héten a Fővárosi Operettszinházban. Fall Leó világhirü operettje vonzó erejének és népszerüségének teljében közeledik a századik előadás jubileumához. Vasárnap délután „A három grácia", Lehár Ferenc páratlan sikerü revüoperettje kerül szinre.

Mihályiné két lánya 25-ödször. Bus Fekete László kitünő vigjátéka, melynek minden eddigi előadását táblás ház közönsége tapsolta, e héten is többször szerepel a Belvárosi-Szinház műsorán: csütörtökön, pénteken és vasárnap este. Szerdán a nagyszerü Feydeau-vigjátékot: „Nem csalom meg az uram"-at adják, szombaton Szenes Béla legnagyobb sikerü darabjának, „A gazdag lány"-nak lesz a 225-ik előadása. T. Forrai Rózsival, Fräulein Marie szerepében. Vasárnap délután Szenes Béla másik nagysikerü vigjátéka, „A buta embe" kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

„A balga szüz" ötvenedszer. A legszebb zenéjü Straus Oszkár-operett, amely e héten is teljesen betölti a Blaha Lujza-Szinház műsorát, szombaton 50-ik előadásához érkezik. Vasárnap délután Rákosi Jenő nagy sikerrel fölujitott népszinművét, „Éjjel az erdőn"-t adják 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Kamarában csütörtökön kerül bemutatásra Zerkovitz és Harmath világsikert aratott Aranymadara, mely Balogh Béla rendezésében mint filmszkecs kerül a közönség elé. A főszerepeket Viz Juci a kassaiak csodaszép primadonnája és Tamás Benő alakitják. A szkecs eredeti kisérözenével kerül bemutatásra, mig a filmhez Zerkovitz Béla uj muzsikát komponált. A filmszkecs iránt a közönség körében óriási érdeklődés nyilvánult meg.

Az Andrássy-uti Szinház mulatságos müsora minden este ismétlésre kerül. A „Hattyu Böske", „A mama keze", „Szabadságos katona" „Hogyan kell bánni a férfiakkal?", „Pest" cimü darabok, kitünő tréfák és pompás magánszámok állandóan a legnagyobb tetszés mellett vannak müsoron. Vasárnap délután ugyanezt a müsort adják 3½ órakor, mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

APOLLÓ-SZINHÁZ
FORRAI RÓZSI és SARKADI ALADÁR VENDÉGFELLÉPTÉVEL
PFEFFERNÉ ÉS TSA
SZÖKE SZAKÁLL FELLÉPTÉVEL.
VIII. ALBERT

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és Steinhardt felléptével **az uj februári műsor.**
„Eljegyzés előtt" és **„Seine Frau"** bohózatok.
Kezdete pontban 8 órakor.

Szent István Porter Sör
A
Polgári Serfőzde
páratlan különlegessége
állandóan friss csapolásban:

Belvárosi Söröző VIII., Rákóczi-ut 1.
Biró Dénes IV., Váhház-körut 16.
Erdélyi borozó VI., Dalszinház-utca 8.
Élő József VII., Thököli-ut 4.
Frenreisz István Gellért-szálló.
Grand-étterem X., Belső Jászberényi-ut.
Grecsák Róbert Déli vasuti vendéglő.
Keszey Vince VII., Rákóczi-ut 44.
Magyar-ház VI., Teréz-körut 15.
Palace-szálló étterme VII., Rákóczi ut 43.
Posch-étterem VIII., József-körut 3.
Posch-étterem VII., Dohány-utca 20.
Sturm József V., Berlini-tér 4.
Szabó Lajos VII., Rákóczi ut 88.
Szent István-étterem I., Alagut-utca 5.
Szita Lajos VIII., Üllői-ut 46.
Winkler István II., Margit-körut 2.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
csakis Károly-körut 24. sz.
Felhivom n. b. vevőközönségem figyelmét dus választéku angol és francia női és férfiszövetekre,
a tavaszi ujdonságok ezen cikkekben állandóan érkeznek.
A cég a mostani nehéz viszonyok dacára is, módot nyujt kedvező bevásárlásokra.

Férfi-straparuhakelme, 140 cm. széles	79.500
Férfi-ruhaszövet, kitünő minőségü	93.500
Angol homespun férfiszövet, tiszta gyapju	130.500
Doubl raglánkelme	97.000
Doubl raglánkelme, tiszta gyapju	187.000
Puplin női kelme, minden szinben, 110 cm.	29.750
Szines női tiszta gyapjukelme, duplaszéles	65.300
Tiszta gyapju cheviotte-kelme, 110 cm. széles	65.300
Pepita-kelme, iskolás-leánykák részére	35.750
Voil, francia, feltétlenül szintartó, remek mintáju	19.750
Duplaszéles himzett grenadin, sötét szinekben	29.750
Japán creppe pongyolákra, csodás kimintázás	26.500
Georgette, szinekben	135 000
Creppe de chine, szinekben	165.000
Nyersselyem	73.500
Batiszt-chiffon, selyemfinomságu	28.500
Kelengyevászon	18 600
Angin, bőrerős	22.000
Lepedővászon, bőrerős	39 500
Papianlepedővászon, 175 cm.	41.500

Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelig.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Világvárosi tánc- és varieté-attrakciók sorozata
és a februári szenzációs műsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

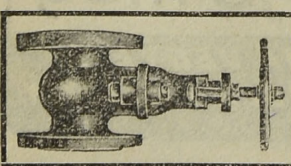

SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80.
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart
-- mindennemü szerelvényeket. --

ROYAL ORFEUM
ROYAL RODELLA a legszebb RODELLA a legjobb RODELLA a legszenzációsabb ORFEUM
ROYAL ORFEUM

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
Az élő céltábla, (Az élet forgatagában 6 felv.-ban. Rendezte: D. Buchowetzky. Főszerepben: Aud Egede Niessen.
Pénzes legény, amerikai vigjáték 5 felvonásban. Főszerepben: Tom Moore.
A vendég, amerikai burleszk 2 felvonásban.
ANGOL HIRADÓ
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

Meinl-féle
uj természü tea

ŐRI ZOLTÁN

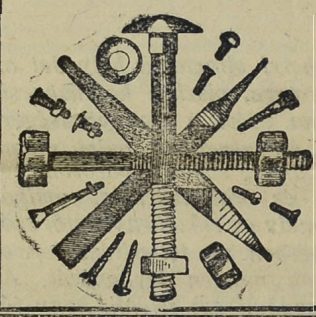

Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT- ÉS SZITAÁRU-GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. ⁂ Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön-, vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Ára 800 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 március 5. — 10. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 40.000 korona. Félévre 20.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Pató Pálok

ülnek a kormányok kerekénél, akiknek nincs bölcsebb, nincs gyakrabban ismétlődő cselekedetük, mint a halasztás. Nem mondhatnánk, hogy a kunktátorkodásnak nincs meg a maga létjogosultsága, hogy a halogatás politikája akárhányszor nem eredményes. Nem hinnénk azonban, hogy most, amikor a maga érdekeit kivánja bátoritani a kormány a városházán, jó taktika lenne a halogatás. Pedig most már egészen nyiltan lehet látni, hogy erről van szó. A Fővárosi Hirlap legutóbbi számában megirtuk, hogy a fővárosi választói jogról szóló törvényjavaslat nemzetgyülési tárgyalását ad graecas Calendas halasztották. Ma már ezt az értesülésünket több oldalról is megerősitik, úgyhogy senki sem számit már arra, hogy a választásokat az ősz előtt meg lehetne ejteni.

Mi nemcsak a liberális és demokratikus polgárságnak, de magának a kormánynak szempontjából is károsnak tartjuk ezt a késlekedést. Értjük mi nagyon jól, hogy tulajdonképen mi történik itt. A kormány igenis politikai természetü igéreteket is tett a kölcsöntárgyalásoknál és most arra várakozik, hogy a külföldön nem lesznek-e változások és igy milyen mértékben kell a demokrácia és liberálizmus irányában az eddigi politikától elhajlani. Mert gróf Bethlen István kormányáról azután egészen bizonyos, hogy csak addig kész elmenni az átalakulásban, ameddig mulhatatlanul szükséges. Miután pedig a fővárosi politika elsőrendüen irányitó szerepet fog játszani az országos politikával szemben is, legcélszerübbnek tartják a halogatás politikáját.

Budapest polgársága nem helyesli ezt a politikát, nem hajlandó támogatni az olyan irányzatot, amely nem őszintén lelkesedik elvekért és ideálokért, hanem a kényszer hatása alatt hajlandó csak a haladás országutjára lépni. A liberális és demokratikus polgárság képviselői nem félnek az ilyen ellenféltől, ha az ellenfél akar lenni; de nem is örülnek neki valami tulságosan, ha netán szövetségesként jelentkezik. A mi szempontjaink tehát nem mondanak ellent a kormány késedelmeskedésének, már csak azért sem, mert a mai nehéz viszonyok között, amelyek mindent és mindenkit felőrölnek, nem sürgős a mi vezéreinknek, hogy a városházi hatalmat átvegyék. De maga a polgárság az, amely türelmetlen, amelynek nemcsak Wolffék uralmából, de az interregnumból is elegendő volt. Ennek az interregnumnak viszont csak Wolffék veszik hasznát. A gazdátlan hatalom, amely objektivitást fogadott és nem hajlandó alkotásokért, ujitásokért a felelősséget viselni, akaratlanul is csak Wolffék malmára hajtja a vizet.

Hiszen az ember feledékeny. Elfelejtik közben, hogy kik voltak a bajok forrásai, elfelejtik, hogy ki tette tönkre Budapestet, kik emelték égig az árakat, kik szórták ki a városházáról az érdemes tisztviselőket, kik voltak az uzsorások, a kontárok, a vérbirák? A feledés jótékony homálya borul majd a bünösökre, akik — ki tudja — sötét buvóhelyeiken talán már iparkodnak ujra fényesre köszörülni az elkoptatott jelszavakat, hogy aztán az ártatlan bárány ábrázatával álljanak elő az összel: mi nem felelhetünk semmiért, háromnegyed esztendő óta interregnum volt a városházán, nyomainkat már fel sem lehet ismerni a zörgő harasztban. Feleljen a kormány, a kormánybiztos, a tanács és a közgyüléspótló.

Tessék elhinni, ezt fogják majd hirdetni. Csak legyen, aki higyjen nekik. Leszünk jóegypáran, akik gondoskodni fogunk róla, hogy bünlajstromuk állandóan a nyilvánosság előtt szerepeljen.

A városi ellenzék küzdelme a polgárság sulyos megterheltetése ellen

Sulyos birálatok a közszolgáltatások árának felemeléséről, az aranyparitásos lakbérrendeletről, a takarékkoronáról, a valorizációról és az OKÁB működéséről

A fővárosi politikának ma nincsen szószéke, nincsen pódiuma. A közgyülés mandátuma lejárt és ha nem járt volna is le, az ellenzék, liberálisok és demokraták nem lettek volna hajlandók együtt dolgozni az olyan többséggel, amely a kisebbség legkiméletlenebb provokálásaképen Zilahi Kiss Jenöt ültette az alpolgármesteri székbe. A fórum hiányában a liberális és demokratikus várospolitikusok ott kerestek területet és szószéket a maguk számára, ahol éppen találtak.

Lassankint kialakult a helyzet és ma

az ellenzék a sajtóban, valamint a kerületi klubokban élénkebb munkát fejt ki,

mint amilyet Wolffék által biztositott szólásszabadság juttatott volna nekik a főváros közgyülési termében.

Különösen a demokraták járnak elől ebben a munkában és szinte nincs olyan este, amikor egyik vagy másik kerületi körben ne lenne vacsora, amelynek keretében azután a megjelent bizottsági tagok ismertetik az aktuális politikai és gazdasági kérdéseket. Természetesen élesztik az ellenzéki hangulatot és kiméletlen támadásban részesitik az uralmon levő rezsimet, annak intézkedéseit és hajmeresztően rossz és antiszociális gazdasági terveit. Elsősorban Bródy Ernő, Pakots József és Fábián Béla fáradhatatlanok ezen a téren. Érdekes jelenség, hogy az agitációs körutón szinte estéről-estére elkiséri Fábián Bélát ifju, bájos felesége is, aki — ugy látszik — nemcsak felesége, de lelkes párthive is a férjének.

Ezek a körutak most egészen uj témakört kaptak. Amig azelőtt csupa politika volt a tárgyalási anyag, ma inkább a gazdasági problémák kerültek előtérbe. Elsősorbn az az oka annak, hogy a fővárosi választói javaslat tényleg és pedig hosszabb időre lekerült most a napirendről, de még inkább az, hogy

a drágaság és a kormány pénzügyi természetü intézkedései teljesen elkeseritik a polgárságot.

Az ellenzéki politikusok irtóháborut viselnek ezek ellen. Talán még soha olyan éles kritikák nem hangzottak el gazdasági intézkedések ellen, mint amilyenekkel most nap-nap után találkozunk. Rendkivüli támadási felületet nyujt a tanács, amely okkal vagy ok nélkül, de szinte luxusként emeli a közszolgáltatások árát és tarifáját. Elkeseredett hangokat lehet hallani a villamosmizériák miatt és itt rendszerint nem is a politikusok szoktak nyilatkozni, hanem a kispolgárság spontán szónokai, akik szinte minden vacsora végén feltálalják a villamost és vehemensen támadják Buday Dezsőt és társait.

Sokat foglalkoznak ujabban a kényszerkölcsönnel, a valorizációval és a takarékkoronával. Az ellenzéki politikusok szinte egyértelmüen adónak vallják ezt a kölcsönt, amelynek behajtását olyan kegyetlen rendeletben fektették le, amilyet még a magyar finánepolitika sohasem produkált. A demokraták követelése legalább, hogy a kényszerkölcsön terén érvényesitsék a becsületes progressziót, engedjenek lélekzetet venni az összeg előteremtésére és mentesitsék ez alól a vagyontalanokat, akik két kezük, vagy fejük munkájából élnek.

Éles támadásokat hallottunk az elmult héten az Árvizsgáló-Bizottság és a Devizaközpont, valamint a fővárosi üzemek ellen is. Érdekes, hogy szinte

a legélesebb a felháborodás a telefon uj számláló rendszere ellen,

amelynek létjogosultságát mindaddig nem hajlandó elismerni a polgárság, amig az örökös hibás kapcsolások és egyéb mizériák meg nem szünnek. Olyan elkeseredett a hangulat, hogy a közönség telefon-sztrájkjával igen komolyan kell számolni. Egyik demokrata-vacsora után ugyanis e héten próbaképen aláirásokat kezdtek gyüjteni, hogy kik lennének hajlandók, ha jó pár ezer aláirás összegyül, lemondani a telefon-előfizetésről. A sztrájkhangulat igen erős volt és nem lehetetlen, hogy a telefon-direkciót hamarosan igen nagy és igen kellemetlen meglepetés fogja érni.

Az aktuális témák között is legelől jár

az aranyparitásos lakbérek elkényszeredett ötlete.

Mindenki, aki erről a kérdésről megemlékezik, teljesen kizártnak tartja, hogy a kormánynak ezt az ötletét, ha csak fokozatosan is, keresztül lehessen vinni. Mindenki megegyezik abban, hogy mindaddig álmodni sem lehet az aranyparitásos lakbérbérekről, amig az aranyparitásos munkabérek és fizetések meg nem változnak. Ugyanez áll a boltbérekre is, mert amig a kereskedő is aranyparitás alatt kénytelen árujat eladni, addig lehetetlen a boltbéreket aranyparitáson fizetnie. Általában pedig vaknerő gazdasági tudatlanságot árul el az, aki aranyparitásos bolt- és lakásbéreket merészel emlegetni, mielőtt az épitkezések megindultak volna.

A demokrata tábor különben rendkivül értékes egyéniséggel szaporodott meg a legutóbbi hetekben, ez

az uj harcos: budai Hann Arnold ny. államtitkár,

aki budapesti adófelügyelő korában a legmesszebbmenő szimpatiákat tudta biztositani a maga számára. Budai Hann Arnold a mult esztendőben ment nyugalomba és most gazdag szaktudását ugy kivánja gyümölcsöztetni a köz javára, hogy a demokratapárt gyülésein és klub-látogatásain vesz részt és fáradhatatlan, pompás munkával világositja fel a polgárságot. Óriási nyereség ez a kitünő szakférfiu a demokrata-pártnak, amely minden bizonnyal nagyon meg fogja öt becsülni. Hann Arnoldnak ott kell ülni a jövő közgyülésen, aminthogy ott ült a mult közgyülésen is, de hivatalból. Akkor rezerváltan kellett viselkednie, de ma procul negotiis majd hangot adhat annak a véleménynek, amelyet évtizedek hatalmas tapasztalatával és pompás szaktudásával támaszthat alá.

Természetesen nem mozdulatlan a városi politika másik oldala sem. Wolffék is sürün gyüléseznek és sürün vacsoráznak. El kell ismerni, hogy

a legszorgalmasabb Buday Dezső, aki rendkivül sokat szónokol ama Ferenc-körüti helyiségben, amelyet Márffy, Marosi és Chriaszti olyan árván hagytak.

Ezek a beszédek hangosak az öndicsérettől és hemzsegnek ama vágy megnyilatkozásától, hogy miként lehetne a Wolff Károly városházi rezsimjét igazolni és utólag szimpatikussá tenni. Mit tehetnek egyebet, magyban szidják még ma is az átkos liberális rezsimet, megtagadják Márffyt, Vaseket és kijelentik, hogy a Tanitói Bank talán sohasem volt a világon.

Körséta a városházán

Zilahi Kiss és az ellenforradalmi lendület Emelődaruk a láthatáron

Zilahi Kiss Jenő alpolgármesterrel szemben mi minden alkalommal az őt megillető tisztelettel voltunk. Rendkivüli módon méltányoltuk azt a karriert, amelyet a közegészségügyi ügyosztálybeli fogalmazótól az alpolgármesterségig simán és zökkenő nélkül megfutott. Természetesen ehhez a karrierhez vagy forradalmi idők, vagy kivételes talentumok voltak szükségesek. Zilahi Kiss Jenő szerencsésen belekerült a forradalom és az ellenforadalom forgatagába. Lendítő erők voltak ezek az ő számára és épenséggel nem tehet róla, hogy közben gróf Bethlen István kormánya csunya taktikázással letemperálta a zavaros időket. Neki még volt annyi ideje, hogy a felszinen maradhatott és hogy stbilizálhatta az érdemeket, amelyeket az ellenforradalom viharos napjaiban szerzett.

Ugy látszik azonban az ő bölcs politikája sem tudott egyes pillanatokban megküzdeni az ellenforradalmi lendület további megnyilvánulásaival. Ami áll a forradalomról, valószinüleg áll az ellenforradalomról is. Szóval

nemcsak a forradalom, de az ellenforradalom is felfalja a gyermekeit.

Zilahi Kiss Jenő alpolgármester, akinek ma már nincsen szüksége sem forradalmi, sem ellenforradalmi lendületre, elkeseredetten küzd ez ellen a fátum ellen. Nem, ő nem akar a nagy molochnak a gyomrába kerülni. Pedig féllábbal odajutott. Odajuttatta az a bolondos plakát, amelyet az Éme gróf Klebelsberg Kunó akkori belügyminiszter ellen adott ki.

A városházán teljesen tisztában vannak azzal, hogy Zilahi Kiss Jenő alpolgármester ur ma már egészen tisztán lát, egészen bizonyosan nem rebellis többé és nincsenek felforgató szándékai. Istenem, máson is megesett már, hogy nagy harcok után, békén akart a helyén ülni. Zilahi Kiss Jenő temperamentuma sem az oktalanul, után, örökké lángolók közé tartozik.

Persze, persze, az az ostoba plakát a „hermafrodita miniszter"-ről. Csak nem méltóztatik gondolni, hogy az alpolgármester aggressziv akart volna lenni a miniszterrel szemben? Nohát, ennél azután semmi, de semmi sem állott tőle távolabb. Ő csak tisztán sablonszerüen irta alá azt a plakátot. Jöttek az Éme bajtársak. Hogy azt mondják:

— Édes Jenő, irnád csak alá te is! Mi már aláirtuk.

No hát, ha csak az kell és ti is aláirtátok, akik patentirozottan tartós, hazafias felbuzdulók vagytok, akkor bizony neki sem lehetett módjában kitérni.

De sablon volt az egész.

Hiszen méltóztatik tudni, hogy az alpolgármester hány aktát ir alá naponkint? Nem is csinál egyebet, csak aláir. Nos, igy született a hermafrodita-plakát aláirása is. Ám jöjjenek tehát az ujabb tanuk és huzzák ki Zilahi Kiss Jenő alpolgármester urat a pénzbüntetésből és juttassák át a dorgálás szelidebb légkörébe.

Ha ez igy lesz, talán még a demokraták szive is megesik rajta, tekintettel arra, hogy talán még mindig adós a demokrata-körbeli tagsági dijakkal.

Van idő, még azt is ki lehet fizetni.
Egészen bizonyos azonban, hogy
gróf Klebelsberg Kunó nem bosszuálló egyén és a városházán sok reményt füznek a most megindult diplomáciai tárgyalásokhoz.

Végre is Wolfféknak kedvence a kitünő Zilahi Kiss, Wolffék pedig támogatói annak a kormánynak, amely a fegyelmit elrendelte. Hát majd csak fátyolt lehet vetni valahogy a történtekre és vissza lehet ülni a polgármesteri székbe, valami különös megszégyenülés nélkül.

Egyelőre tehát folynak a diplomáciai tárgyalások, folynak a tanukihallgatások, szóval minden elülről kezdődött. Időt kell nyerni. Mert makacs legény ez a Zilahi Kiss, nem megy bele csak ugy szire-szóra mindenféle megoldásba.

Ha az ember körsétáját végzi a városházán, nem is igen tapasztalhat egyebet, mint a Zilahi Kiss ügy körül fölkavart izgalmakat. Futárok járnak a belügy és a városháza között, a tanácsnok-főjegyző gondterhelt arccal jár, a tisztifőügyész magábavonultan elzárkózott, mint a bibornokok pápaválasztáskor és a polgármester — szegény — teljesen beleőszült ebbe a históriába.

Ámbár az is lehet, hogy az emelésekbe őszült bele. Mert

ha történik még valami a Zilahi Kiss ügyön kivül a városházán, akkor az csak az örökös áremelés lehet.

Nem is tudjuk, hogyan csinálják a dolgot, mint osztják be, hogy mit mikor emelnek. Naptárt állitanak össze előre, lóugrás szerint játsszák ezt a játékot? Mert talán csak van valami rendszer ebben a dologban, s nem tételezhetjük fel, hogy ötletszerüen, talán éppen sorshuzással döntenék el, hogy ma, vagy holnap mi van soron a drágitásban.

El kell mondanunk itt ma, hogy mi igazán türelmesek és objektivek voltunk akkor, amikor csak valahogy is megokolt áremelkedések állottak előttünk. Megmondjuk ugy, ahogy van: igenis akárhányszor erőszakot kellett vennünk a magunk ellenzékiségén, de még igen sokszor magunk magyarázgattuk a közönségnek, hogy igy, meg amugy, nem szabad felzudulni minden áremelelés miatt, hiszen esett a korona, emelkednek az árak.

No igen, ez ment egy darabig. Ma azonban már nemcsak a türelmünk, de az argumentumaink is elfogytak. A városházán az árdrágitás eszeveszetten folyik tovább. Száz és százötven százalékos emelések a legszükségesebb dolgoknál nem is megy ritkaságszámba ugyanakkor, amikor a közönség teherbiró ereje már teljesen csődöt mondott. Gáz, villany, villamos, fürdő, piaci helypénz, az összes közszolgáltatások a legnagyobb változatosságban emelkednek. A szegény, szerencsétlen tanácsot, amely maga is nagyrészben Wolffék hagyatéka, nem lehet tulságosan okolni, mert az emelő daruk mostani tébolyodott tevékenysége szintén a Wolff-rezsimből származó elviselhetetlen örökség.

Tudjuk, a főváros háztartása nagyon dezolált állapotban van, segiteni kell rajta, ahogy lehet. De mégis azt mondanánk, hogy az igazi segedelem az lenne, ha

egy drágasági roham idején az állam és a főváros nem járnának legelől az árak felemelésében.

Ez talán mégis megállit parancsolna másoknak is.

Másrészt pedig — és ez talán nagyon is aktuális — mégis csak meg kellene nézni egy kicsit a főváros üzemeit. Csak a mult héten volt ankét a belügyben, az Ereky-féle memorandum ügyében és hamarosan kimondották, hogy az üzemekben pedig nem lehet körülnézni, mert megsértenék a főváros autonomiáját. Most azonban már nem egyedül Ereky Károly, de Budapest egész polgársága követeli, hogy ez megtörténjék, mert nem tudjuk másképen megérteni a közszolgáltatások állandó és kibirhatatlan áremelését.

Fizetni fizetünk, de tudni akarjuk, hogy miért.

Pirrhuszi győzelem a Krisztinavárosi Kaszinóban

Wolffot elnöknek választották, de megpecsételték sorsát a községi választásokon

Aki még emlékezik 1919. év őszére, az 1919. év Budájára, annak egy kicsit furcsának fog feltünni, hogy a krisztinavárosi Kaszinó vasárnapi elnökválasztó-közgyülésén 295, mondd kettőszázkilencvenöt rabszolga fellázadt és Wolff Károly ellen szavazott. Állitani merjük, hogy 1919 őszén a 295-ből egyetlen egy sem cselekedte volna meg ezt, még akkor sem, ha Wolff Károllyal szemben nem Ripka Ferenc, hanem maga Kossuth Lajos lett volna az elnökjelölt.

Wolff Károly tehát kétségkivül pirrhuszi győzelmet aratott a krisztinavárosi Kaszinó közgyülésén, amikor a Ripka Ferenc 295 szavazatával szemben csak 421 szavazatot tudott felmutatni. Wolff Károlyt tehát ma még megválasztották a budaiak kaszinóelnöknek, de rettenetes tudat lehet a számára, hogy még a kaszinó-tagok között is akad 295, akiknek nem kell. Tessék most elképzelni, milyen lehet akkor a hangulat a kispolgárok között, akiknek csak érdekei ellen cselekedett mindenkor a Keresztény Községi Párt és akik az antiszemita fertőzésből mindenkor legkönnyebben szoktak kigyógyulni.

A Krisztinavárosi Kaszinó közgyülését igen nagy készülődés előzte meg. A Wolff-párti lapok megvádolták Ripka Ferencet azzal, hogy hüséges Wolffiánusból liberálissá vedlett. Nincsenek közelebbi nexusaink a gázgyár vezérigazgatójához, de nem egyszer érintkeztünk vele a kurzus mézesheteiben is és meg kell állapitanunk, hogy sohasem rajongott a kurzuspolitikáért. A Krisztinavárosi Kaszinóban azonban aligha voltak néhánynal többen, akik a Ripka Ferenc világos látásával szemlélték a kurzust.

A kaszinó elnöki székében azonban Ripka Ferenc ült és nem csinált politikát. Legutóbb azonban akkor, amikor a kormány városi párt megalakitásával kezdett foglalkozni, Ripka Ferenc is részt vett ebben az akcióban, sőt ma is élénken szervezkedik és maga köré gyüjti a kurzusból kiábrándult budaiakat. Szemet szurt ez Wolfféknak és megmozdultak ők is belül a kaszinóban. Fölhasználtak egy alkalmat, amikor két kiváló közéleti férfiunak a kaszinó tagjai közé való felvételéről volt szó. Ez a két kiválóság ugyanis történetesen szabadkőmüves volt. A két urat nem vették fel. Ripka Ferenc pedig, aki ebben az ügyben exponálta magát, lemondott az elnökségről és visszavonult a kaszinói élettől.

Megnyilt tehát a lehetősége annak, hogy Wolff Károlyt beültessék a Krisztinavárosi Kaszinó elnöki székébe, ami vasárnap meg is történt. A győzelem azonban amily mámoritó volt az első pillanatban, olyan megdöbbentő, ha józan szemmel tekintjük ezt meg. A Krisztinavárosi Kaszinó, ha az elnöki székben Ripka Ferenc ült is, de 1919 őszén tökéletesen Wolff Károlyé volt; ma azonban, amikor ő ült be az elnöki székbe, háromszáz ellensége van a kaszinótagok között. Aki számolni tud, tisztában lehet vele, hogy ez a háromszáz főnyi veszteség rengeteget jelent, mert a háromszáz Ripka-párti, tehát liberálissá lett kaszinótag a budai közéletben sokat számit, sok embert visz magával. Ezek az urak is, akiket reprezentálnak nemcsak a legutóbbi községi választással, de a legutóbbi nemzetgyülési választásokkal szemben is veszteséget jelentenek Wolffék számára, mert a nemzetgyülési választáson sem a demokratákra, sem a szocialistákra nem szavaztak, hanem akkor még, ha kiábrándulófélben is, Wolffékat támogatták. A legközelebbi választásokon azonban — legyenek csak nemzetgyülési vagy községi választások — Ripka Ferenc liberális táborának fogják megadni a magját.

Ezek azok a szomoru tanulságok, amelyeket módunkban van a Krisztinavárosi kaszinó elnökválasztásából tanulságképen Wolff Károly számára levonnunk.

Hiába, 1919 ősze óta még Budán is nagyot fordult a világ kereke.

Odol
AZ EGÉSZ VILÁG SZÁJVIZE
SALAN SALAN SALAN SALAN
Ne féljen
fertőzéstől.
Megóvja a legujabb találmány
SALAN
legtökéletesebb fertőtlenitőszer.
Mindenütt kapható!
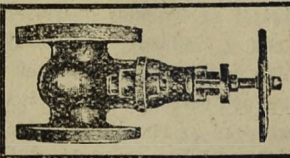
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 89.
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart
-- mindennemü szerelvényeket. --
TUNGSRAM-LÁMPA
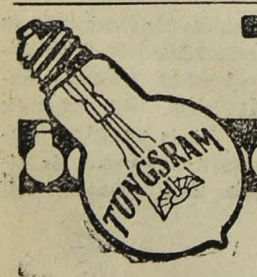

Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Életünket és vérünket, de zabot nem!

— Irja: **Marcial.** —

Én nem szeretem az izmusokat, nem szeretem a történelmi materializmusnak nevezett kaptafát sem, mert jól tudom, hogy az emberek cselekedeteit és az ezek összességéből alakuló történelmet nem lehet kaptafára huzni és hogy a cselekedetek rugói nem csupán materiálisak, hanem ezermilliófélék, mely milliófféle rugó között talán még sokkal több az immateriális, mint a materiális. Minden száz ember közül csak egy-kettő van olyan, aki megfontolt érdekei szerint intézi a dolgait, a többi csak ugy találomra cselekszik, másokat majmol, vagy pláne az anyagi érdekeivel homlokegyenest ellenkező dolgokat csinál. Ha nem igy volna, nem volna olyan sok a tönkrement és olyan kevés a jól boldoguló ember, nem volnának ugy tele a korcsmák és pálinkásbutikok és oly üresek a szabad lyceumok, nem volna annyi rendőr, ügyész, biró és fogházőr és oly kevés vándortanitó az országban.

A történelmi materializmus csak egy kis részletigazság, hanem ezt a kis részletet átkozottul igazolják most azok a piros pozsgás, élettől és jóléttől duzzadó polgártársak, akik mindenképen ki akarnak bujni a kényszerkölcsönben való egyforma részvétel alól. Mindenkor, ha az ember a szavalásaikat és nagyhangu fogadkozásaikat hallgatta, amelyekben a haza fémjelzett oszlopainak tüntették föl magukat, akiknek a vállain, mint Anteusén a magyar globus nyugszik, azt kellett hinni, hogy ezeknek az uraknak semmi áldozat nem sok, ha arról van szó, hogy a megszorult hazának segitségére kell sietni. Azt kellett hinni, hogy vetélkedve fognak tülekedni és mindenki mást tul fognak licitálni az áldozatok hozásában és be sem várva kivetést és felszólitást, mindenüket le fogják tenni annak a hazának az oltárára, amelynek magukat oszlopjaiul hirdették. Naiv lelkek meg lehettek győződve, hogy azok, akik a falu és a város versenyében mindig a falu homlokára illesztik a babérkoszorut, felháborodva fognak tiltakozni, hogy holmi kákabélü városi uracsok önáluk nagyobb porciót viseljenek abból a teherből, amelyet az ország megmentése érdekében kell a polgárok vállaira rakni és tüzes haraggal fognak protestálni az ellen, hogy börzecsidók, rőföskereskedők, tintanyalók és vigécek merészkedjenek oroszlánrészt lefoglalni a honmentésből és csak alamizsnaporciókat engedjenek át ebből az áldozatból nekik, akik a haza fenntartóinak cimét és jellegét árendában tartják örök időkre.

Tévedés, naiv barátom! Zajos tévedés! A kitünő egészségnek és boldog jólétnek örvendő polgártársaink nem győznek elég szaporán, elég hangosan és elég nyomatékosan tiltakozni az ellen, hogy reájuk nagyobb és ne kisebb teher háruljon a haza megmentéséhez szükséges kényszerkölcsönből. Ellenkezőleg, uj tizenkét pontot szerkesztettek a történelem számára, amelyek mindegyikének az a többé, vagy kevésbbé világosan érthető értelme van, hogy a kényszerkölcsönből minél kevesebb jusson őrájuk és minél több másokra. „Menjen a tatárok ellen a király az ő kedves kunjaival!" — mondották nyolcszáz évvel ezelőtt, most meg azt mondják, hogy csak fizessék a kényszerkölcsönt a tőzsdebizományosok és azok, akik tiz éve szereztek ingatlant. Mintha az előbbi évtizedekben nem szereztek volna az emberek ingatlanokat, mintha ez csakis a háborus tiz esztendő speciális ellensége volna. Holott gyerekjáték volna kimutatni, hogy minden előbbi tiz esztendőben több ingatlan cserélt gazdát, mint éppen ebben az utolsó tiz esztendőben és mintha az előbbi évtizedekben és évszázadokban aki ingatlant szerzett, az mind napszámosmunkával keresett garasok élérerakásával jutott volna a vagyonához, nem pedig munka és szerencse, szorgalom és huncutság, érdem és harácsolás utján, éppen ugy, mint az utolsó tiz esztendőben. És mintha az általános leromlás és elszegényedés közepette, aranyértékben konzerválni a régi vagyont és aranyértékü jövedelmet élvezni belőle: ez nem éppen olyan, vagy még sokkal kifejezettebben konjunkturális vagyoni előny volna, mint a tőzsdebizományos hirtelenül szerzett és holnapra épp oly hirtelenül elolvadó jövedelme és vagyona.

De hiszen kár vitatkozni e derék urakkal. Őket a világ minden Demosthenese se tudná rábeszélni, hogy vetélkedjenek az áldozatkészségben és senki mással nem törődve, siessenek mindenüket felajánlani, amikor a haza veszélyben van. Nagyszerüen szavalni, mellett verni, kérkedni, markot köpni, kutyát a karóhoz kötni: ezt mindenki érti, de mikor a zsebbe kell nyulni az imádott haza érdekében, akkor egyszerre hatalmas lobot vet a történelmi materializmus és mindenki a másikra akarja tolni a haza megmentésének ragyogó dicsőségét.

Dréhr Imre. Az enyingi kerületben két ellenfelét gyürte maga alá nagyszentmiklósi Dréhr Imre, mikor a nemzetgyülésbe bekerült. Azt mondták, akik még nem ismerték, könnyü ilyen fizikummal győzni. Mintha bizony az istenek táplálékán felnött wellsi óriások volnának a predesztináltan nagy emberek (mert akkor Csizmadia Endre bátyánknak régen miniszterelnöknek kéne lennie), s például Peidl Gyulától a gondviselés minden tehetséget megtagadott volna... De félre a tréfával! Dréhr Imre a parlamentben is hamar megmutatta oroszlánkörmeit: első nagy beszéde után saját pártja brilliáns és a pénzügyi kormányzat kérdéseiben főlényes debattert ismert meg benne. Akik Dréhr Imrét régebbről ismerték, azok csak mosolyogtak: ennek a fiatalembernek példátlan munkabirása, eröteljes koncepciója, pillanatok alatt kiérlelődő gyors és biztos elhatározása, csupa olyan egyéni vonás, amely a bankvezér természetes velejárója, — még különb dolgokra hivja el Dréhr Imrét. Mikor kincstári főtanácsos lett, barátai mosolyogva mondogatták: „Végre egy kincstári főtanácsos, akitől a kincstár tanácsot is kér". Most, amikor Dréhr Imre pénzügyi államtitkársága fait accompli, ez a prófécia be is teljesedett s a Lloyd banknak volt miniszterén kivül, miniszteriabilis vezére is van. Dréhr Imre rövid politikai multjából csak egy momentumot akarunk felidézni. Talán el is felejtették, de a ma aktualitást ad neki. Dréhr Imre konkrét javaslat formájában vetette föl azt a tervet, hogy a külföld s elsősorban Amerika magyarságával konferenciára kell összeülnünk, hogy a segités módozatait megbeszéljük. Akkor is voltak szkeptikusok, tamáskodók, közömbösek, — akik most elhallgattak. Egy héttel előbb, hogy Dréhr Imre propozicióját megtette, Krausz Simon Cherbourgban hajóra szállt, Amerikába vitorlázott s most másodszor tért vissza onnan a legszebb és legbátoritóbb reménységekkel. Dréhr Imre is a reménység duzzasztó vitorlájával röpült a külföld magyarsága felé. Igaza volt. Az az amerikai stilus, amely ennek az acélos idegü fiatalembernek minden gesztusát jellemzi, csak Amerika felé vihette egész koncepcióját. Az események őt igazolják eddig — hisszük, a jövőben is. Dréhr Imrében nem a Messiást látjuk, de látunk benne egy fiatal, eröteljes, elhasználatlan és az alkotás vágyában emésztődő tehetséget. Aki azonfelül a mai politika dühödt harcaiban is ugy áll a helyén, hogy ellenfelei sohasem lettek ellenségeivé, az külön erkölcsi kapitálist szerzett neki arra, hogy az „integer vir" legszebb titulusát is megszerezze magának. Ami a kincstári főtanácsosságánál, államtitkárságnál is szebb, mert ritkább diszitő jelzője a mai politikusoknak.

Készülődés az alkotmányozó közgyülésre. A tőzsde alkotmányozó közgyülése előreláthatóan e hó végén lesz. Ezuttal tiz uj tanácsos választásáról döntenek és a multban, boldog emlékezetü Gál Károly idejében, az ő elnöklete alatt a tőzsdetagokból választott száztagu bizottság állitotta össze a hivatalos jelöltek névsorát, amely kandidálást a közgyülés rendesen respektálni szokta. Ezuttal ilyen kandidálóbizottság nem müködik, de Végh Károly elnöklete alatt mégis össze fog ülni egy szükebb bizottság, amely ugyan nem hivatalos jelleggel, de a kiválasztottak névsorát mégis közölni fogja a tagokkal. Ez a lista tehát a választási mozgalom irányitására fog szolgálni, de semmiképen sem akarja a tagok elhatározását befolyásolni. A legsürübben emlitett nevek között eddig a következőket sikerült feljegyezni: Horváth Lipót, Krausz Pál, Grossmann Adolf, Wertheimer Adolf, Kreutzer Jenő, Verő Arnold, Miklós László, Schönberger Ármin, dr. Bányai Sándor, Sacelláry György, Stern Kornél, Szász Dezső, Halász Lajos. Ezeken kivül van néhány tucat önjelölt is, akik azonban csak kevés vizet zavarnak. Igy például sajtóbeli összeköttetései révén sürün szerepel a lapokban dr. Szalai Géza neve, aki alig 1—2 éve tőzsdetag és a tanácsosi választásra nem több eséllyel indul, mint mondjuk — Fleiner Jenő. De komolytalannak tartják Stux Sándor malomigazgató és Wildmann Lipót szerepeltetését is. Ezek az urak csak az önjelöltek diszes galleriáját gyarapitják.

A Pénzvilág, a magyar közgazdasági életnek kiválóan szerkesztett, mindig jól értesült és elismert tekintélyü lapja az utóbbi hetekben jelentős változáson ment keresztül: terjedelme erőteljesen megduzzadt, tartalma szenzációsan érdekes. A lap előnyös átalakulása magán viseli főszerkesztőjének, Róna Lajos kollégánknak koncepciózus munkakészségét, brilliáns zsurnalisztikai kvalitását, amely kiváló képességeit a lap, Róna másoldalu elfoglaltsága miatt, hosszu időn keresztül nélkülözni volt kénytelen. Róna Lajos most ujra minden tudásával A Pénzvilág-nak szenteli munkáját, amelyben a magyar ujságirás frontjának első sorában álló munkatársai: Pogány Béla, Wallesz Jenő, Weigl Géza és mások segédkeznek. A munka eredménye: változatos, tartalmas, magas irodalmi szinvonalon álló, mindenről tájékoztató, objektiv közgazdasági ujság.

Rácz Géza felolvasása. Kiváló kollégánk, Rácz Géza, a „Tőzsdei Hirlap" főmunkatársa, márczius 9-én este fél 9 órakor, a „Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülté"-ben. „Intimitások a tőzsdéről" cimen felolvasást tart. Szakkörökben az előadást nagy érdeklődéssel várják, mert közismert dolog, hogy a pesti tőzsde furfangos mechanikáját Rácz Gézánál senki jobban nem ismeri.

A Magyar-Cseh Iparbank uj alelnöke. A Magyar-Cseh Iparbank igazgatósága a Kohn Albert Bódog elhunytával megüresedett alelnöki állást Forbáth Frigyes dr. ügyvéddel, az intézet jogtanácsosával töltötte be. Forbáth dr. annakidején a bank megalapitásában tevékenyen részt vett, igazgatóvá nevezték ki, majd igazgatósági taggá választották és ebben a müködési körben egyik vezetője lett az intézetnek.

Az Amerikai Bank köréből. A Magyar-Amerikai Bank berlini-téri monumentális székháza elkészült és annak második emeleti helyiségeibe az intézet deviza-osztálya már beköltözött. Rövidesen, még e hó folyamán, a többi ügyosztályok is áthelyezik müködési területüket. A bank tőzsde-osztálya tovább is jelenlegi helyén, a Tőzsdepalotában marad. Dr. Bányai Sándor, az Amerikai Bank ügyvezető igazgatója 3 heti távollét után, hétfőn este hazaérke-

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

A Magyar Köztisztviselők és állami Alkalmazottak Takarékpénztára R.-T.
Budapest, VII., Rákóczi-út 76. Telefon: József 60-40, József 135-32.
ujonnan létesitett
ingatlanforgalmi főosztálya
a legelőnyösebb feltételek mellett
ház és birtok eladását vállalja és vételét közvetiti
Legjobb összeköttetések a megszállt területen.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxauto
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

zett Párisból és ujra átvette hivatalát, a tőzsdeosztály vezetését. Tette ezt mindazoknak az örömére akik az Amerikai Bank részvényeinek emelkedését a boszorkányos kezü Bányai menedzselésétől reménykedve várják.

Nova = egy angol font. Beavatottak már napok óta suttogják, hogy a Nová-ban valami készül. Biztosat senki sem tudott, de a tőzsde népe éber figyelemmel kisérte a Nova-krécli föimámjának, Keleti Gézának minden megmozdulását, szemeinek minden megrebbenését, öblös hangjának modulációit. A lesben várakozók végre eredményt láttak: a Nova kiugrott, a pénteki 169.000 koronás zárlattal szemben hétfőn az utódőzsdén már 230.000 koronával vásárolták, nagy tömegekben. A vevők körében különös bizalmat keltett, hogy a Krausz L. Pál és Társa cég a folyton emelkedő kurzus mellett is minden tételt felvett, pedig a cég főnökének családi nexusa a Nova vezérigazgatójával mindenki előtt ismeretes. Tévedés tehát kizárva, amennyit Krausz Pálnak, másnak is megér a Nova. Egyébként azt is hiresztelték, hogy a részvénytársulat hosszu zárolással nagyobb pakett Novát helyezett el Londonban, darabonkint egy angol fontért. A hir valódiságát nem ellenőrizhettük, annyi azonban tény, hogy a nagyértékü ingatlanokkal rendelkező részvénytársulat részvényei a már megiavult árfolyamon is még mindig alá vannak értékelve.

Just izzólámpagyár — Just nélkül. Néhány héttel ezelőtt a Dr. Just-féle izzólámpa- és villamossági r.-t. közölte részvényeseivel, hogy azt a szabadalombitorlási pert, amelyet az Egyesült izzólámpagyár inditott ellene, megnyerte. Kijelentette egyuttal azt is, hogy a pör tárgya lényegileg nem is érdekelte, mert izzólámpáit saját eljárás szerint és nem az Egyesült izzó tulajdonát képező Just Sándor-féle szabadalom szerint gyártja. Ezt a bejelentést a tőzsdén görögtüz követte, amelynek fénye mellett a Just-részvények árfolyamát 22.000 koronáig fölverték. Közben azonban egy kis baleset történt, amely alaposan leverte a Just-részvények nimbuszát. Nyilvánosságra került ugyanis, hogy dr. Just Sándor vezérigazgató, akinek nevét a részvénytársulat viseli, kilépett a vállalattól. Hogy miért? Erről Welsz Gyuláék elfelejtették a részvényeseket informálni. A részvényesek azonban ennek dacára levonták a konzekvenciát és nagy tömegekben dobják piacra a részvényeiket, amelyek a fölös kinálat folytán ismét 13—14.000 koronára süllyedtek.

Jönnek a Pharmacia-részvények. A Pharmacia r.-t. részvényeinek hivatalos kottirozása a megvalósulás stádiumába lépett. Az ui bevezetési szabályrendelet értelmében a tőzsdetanács bizottságot rendelt ki, amely a részvénytársulat bonitását megvizsgálta és a vállalat Dembinszky-utcai telepén szombaton délben a hivatalos telepszemlét is megtartotta. A vizsgálat megelégedéssel állapitotta meg, hogy a gyár nagyarányu berendezkedésével valóságos büszkesége a magyar iparnak, amelynek világhirü kozmetikai és gyógyáru-különlegességei nemcsak a Balkánon, hanem Angliában és Amerikában is számottevő piacra találtak. A bevezetési kérelmet a Magyar-Német Bank bejelentésével, hogy a papirt a tőzsdén állandóan menedzselni fogja, a szükebb bizottság hétfőn tárgyalta és egyhangulag azt a javaslatot terjeszti a tőzsdetanács elé, hogy a kottirozás engedélyezése megadandó. A részvények bevezetése legfeljebb 1—2 hétig késhetik.

Keresik a Barótit. Minél jobban hanyatlik a szeszüzlet tendenciája, csodálatos módon annál erőteljesebben fejlődik a szeszipari részvények konjunktúrája. Az elmult héten az összes szeszipari részvények kurzusa emelkedett, az általános iramban csupán és teljesen indokolatlanul, csak a Baróti maradt vissza. Értesülésünk szerint azonban ez a lemaradás nem végzetes jellegü, mert a Baróti körül máris mozgolódás észlelhető, amennyiben a részvények fölvásárlására szindikátus alakult, amely hétfőn kezdte meg működését. Az eredmény már az első napon mutatkozott, amikor a kurzus a pénteki 11.500 koronáról 20.000 koronára emelkedett. Beavatottak szerint az árfolyam további emelkedése várható.

Tiz nasici egy kötés. Ezidőszerint 20 darab nasici részvény képez egy kötést. Hogy az értékes papir a kisebb tőkések által is megszerezhető legyen, a Hazai Bank, amelynek a nasici ipari érdekeltségéhez tartozik, beadványt intézett a tanácshoz és kérte a kötés egységének 10 darabra való leszállitását. A tanács a kérelemhez bizonyára hozzájárul és igy a nasici rövidesen már tiz darabonként lesz köthető. A papir iránt egyébként állandó az érdeklődés és a pénteki 3,175.000 koronás zárlattal szemben hétfőn 3,700.000 koronán is jegyezték.

A teljes Jókai uj kiadása. A Pesti Tőzsde értesülése szerint a Franklin-Társulat és a Révai-nyomda nagyszabásu, közös irodalmi vállalatba fognak. Együtt fogják kiadni a Jókai-centennáriumot, a régi békebeli 100 kötetet, amelyért ma 6—7 millió koronát is fizetnek. A vállalkozás irodalmi jelentőségétől eltekintve, üzleti szempontból is nagyjelentőségü a népszerü Jókai kiadás felfrissitése.

Bevezetik a Hungaria kalaptompot. Az Anglo-Austrian Bank érdekeltségéhez tartozó Hungaria kalaptomp részvényeinek kottirozását a tőzsdetanács elrendelte. Az értékes ipari papir bevezetése rövidesen megtörténik.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága Weiss Fülöp elnöklete alatt a napokban ülést tartott, amelyen az 1923 (nyolcvankettedik) üzletévi mérlegét megállapitotta. A 14,330.943.195 K összeredményből a költségekre, adókra és leirásokra forditatott 9,521.654.555 K, az üzletév tehát 4,809.288.640 K tiszta nyereséggel zárult, amelyhez a mult évi áthozat fejében 9,326.695 K járul, ugyhogy a folyó évben összesen 4,818.615.335 K kerül felosztásra. Az igazgatóság inditványozni fogja, hogy a lefolyt üzletévre szóló osztalék 8000 K-ban állapittassék meg, ami az előző évi 400 K osztalék valorizált értékének felel meg. Az idei közgyülés időpontját 1924 március 18-ában állapitották meg.

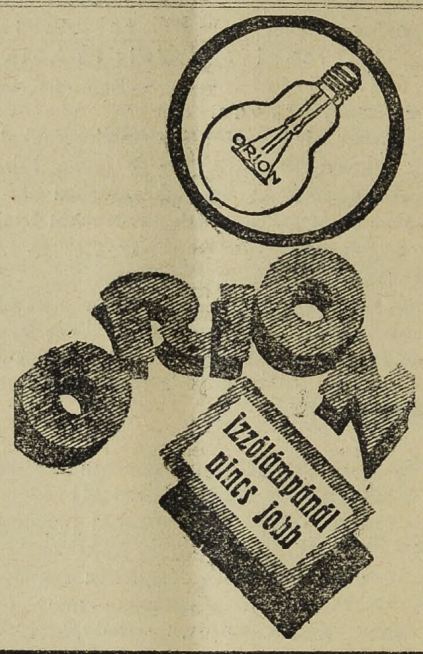

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-58, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÁCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

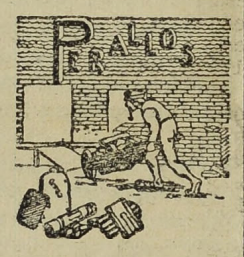

Építőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

ŐRI ZOLTÁN
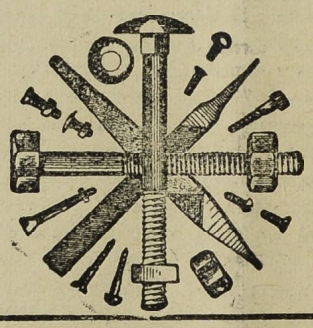
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

Szopogasson köhögés ellen
Szent István gyógymaláta cukorkát

mert a tiszta malátakivonatból készült kiválónyálkaoldószer lehetetlenné teszi a gégehurutot és a köhögést. Kapható minden jobb üzletben. Gyártja: a
Kőbányai Polgári Serfőződe és a Szent István Tápszerművek Rt.

VILÁGHIRÜ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN
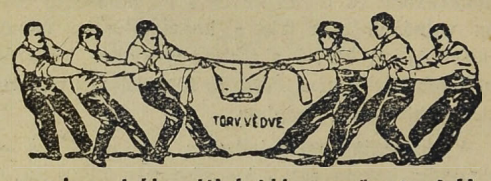

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
F R T
Gyárt: transzformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRUT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tüzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

ENGEL KÁROLY
elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
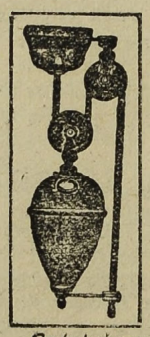
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komjáti Ernő**
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"
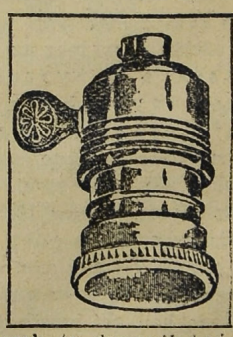
Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcsavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szállitok: **elektro-motorokat és dynamokat**, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. **Szénkeféket** minden méretben és minőségben, ugyszintén **fémszövet vagy lemezkeféket.**
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamut- vagy selyemszigetelésü **dynamóhuzalokat** minden méretben, **varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet** és diagonális szövésü köpperszalagot, **bandagehuzalt, presspanlemezeket**, eredeti **vulcanfibre-lemez**, illetve **rudakat** minden méretben, **szigetelőlakkokat** stb.
Állandóan raktáron tartok **főző- és fütőkészülékeket** minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Fullánkok

...

A pótlakbér

intézményével is meg kell tehát ismerkednünk ugyanakkor, amikor az amugy is hatalmas, de a háboruban is győztes Anglia Vass Józsefje kimondja, hogy 1928-ig nem szabad a lakásokat felszabaditani. Ha Angliában ilyen rendszabályokhoz kell folyamodni, tessék megmondani, van-e akkor létjogosultsága Budapesten a legkisebb béremelésnek, vagy akár a lakásbérek legcsekélyebb valorizálásának is? Általában kezd kiderülni, hogy a vagyon-konzerválásnak mégis csak a legjobb, legideálisabb formája a háztulajdon. A Ganz-Danubius is konzerválja a vagyont, de jövedelmet épenséggel nem biztosit, a háztulajdonból pedig lassan mégis csak meg lehet majd élni. De ami a vagyon-konzerválást illeti, nem lenne érdektelen utánnanézni békeértékének hányszorosára emelkedett a Ganz-Danubius és hányszorosára — mondjuk az Anker-palota? Mindebbe azonban még csak bele lehetne valahogy nyugodni. A béremelést is ki lehetne birni, ha szerény és ritka adagolásban kapnánk; de házbért emelni visszamenőleg, ezt talán még sem lehet. Ha most pótlakbért fizettetnek velünk, akkor jöhet majd „népjóléti" miniszter, aki a precedensre hivatkozva teljes joggal telemeli a háborus lakbéreket is és azokat kegyetlenül behajtja rajtunk. Ha tudnüllik tudja...

A szegény gazdagok,

az örökkön siró háziurak érdekében különben interveniálni készül a tekintetes tanács is. A tanácsnál mi szeretjük az objektivitást, de mégis furcsának találjuk, ha a nép százezreivel szemben a háziurak ezreihez csatlakozik, amikor ezek az ezrek még mindig meg tudták védeni a saját érdekeiket a százezrekkel szemben. Arról van szó, hogy a tekintetes tanács soknak tartja a közüzemi pótlékot és mindenekfelett méltatlankodik, hogy nem a lakók, hanem a drága jó háziurak fizetik azt. Hát ez a gondolkodás ráillik arra a tanácsra, amely Wolff Károly emlőiből szivta magába a demokráciát.

Wolff Károly

most már nyugodhatik babérjain, nem zavarja álmait semmi és senki. Elmult a lidércnyomás. Fajvédő barátai nem szövetkeznek harci lelkesedésükben a vörös ördöggel, a szociáldemokráciával. Mi el tudjuk képzelni ennek a furcsa teóriákkal táplálkozó elvont agyvelőnek a háborgását, amikor a gyakorlati politika kiméletlen vonással akarta keresztülhuzni minden megálmodott, minden kitervelt vágyát. Hát csakugyan lehetséges volna, hogy a Lehner, a Menyus, a Tüz-Zsirkay, a nürnbergi és kemáli Friedrich a Rothensteinnel paroláztak volna és közös fronton készültek kormányt-buktatni? Látjuk Wolff Károlynak a furcsa, tágranyitott, csodálkozó szemeit. Nem tehetünk róla, de néha felvillan bennünk annak az érzése, hogy ez az ember, akiben nem tudunk telledezni semmiféle értéket, akit károsnak tartunk a nagy magyar érdekekre, egyedül van a maga táborában, mert egyedül benne látunk bizonyos adag jóhiszeműséget. Ez az ember mintha hinne a saját puffogó frázisaiban, sötét cselekedeteiben. Ha azonban ez igaz, akkor retteneteset kellett csalódnia, most a barátaiban. Olyan retteneteset, hogy nincs más mód, vagy szintén belesodródni a politika szörnyű, hazug tertőjébe, vagy ami karakteresebb, teljesen visszavonulni és elmélkedni a magányban. Ha a mostani keserves csalódás után Wolff Károly kint marad a politikai fórumon, akkor el kell hinnünk, hogy ő sem él puszta filozofiából, hanem rohan a többi gyarló emberrel együtt a hirnév és a hatalom után. Akkor Wolff Károlyt, az idealistát el kell temetnünk. Isten vele, Károly...

Márkus Jenő az ötvenéves Budapestről

Ünnepi est a Liget-klubban

Wolffék diszközgyülésén, amelyen Csilléry András elmondta emlékezetes gyülölködő beszédét és egy hangversenyen kivül sem igazi ünnepe, sem igazi emléke nincs és nem marad annak, hogy Budapest most ünnepli aranylakodalmát. Mi ugy képzeltük el a dolgot és ugy is kellett volna lennie, hogy világraszóló aranylakodalmat csapunk, amelyen minden budapesti polgár tehetsége szine-javát adja és bemutatjuk az egész világnak, mit fejlődtünk ötven esztendő alatt és milyen hatalmas kultura dagasztja ezt a fiatal várost. Az ünnepségek, kiállitások egész sorozatával kellett volna idecsábitani a külföldiek tizezreit, akik ámulva láthatták volna a magyar kultura, a magyar művészet és ipar hatalmas vonalu emelkedését. Emlékműveknek, művészi és irói alkotásoknak kellene megőrizni az utókor számára a jubileum hatalmas jelentőségét.

Mindez nem történt meg. Nem történhetett meg, mert a főváros vezetése szük látókörü, szatócs szellemü emberek kezében volt. Wolff Károlytól és táborától igazán nem várhattunk nagy koncepcióju terveket, sem pedig azt az elhatározást, hogy adóemelés, a közszükségleti cikkek árának emelése helyett, a külföld tizezreinek Budapestre való csábitásával szerzett volna hatalmas jövedelmet a fővárosnak.

Akik nem ültek bent a hatalomban, nem tehettek sokat. Nem fejthettek ki tehát kedvük szerint való tevékenységet azok sem, akik Budapest tulajdonképeni felépitői, naggyátevői voltak. Be kell vallanunk azonban, hogy ők is többet tehettek volna. Ezt az ünnepet nem lett volna szabad átengedni Wolffékneak csak azért, hogy azok tökéletesen elszürkitsék, tökéletesen ledegradáljék.

Hogy a nem hivatalos Budapestnek is módjában lett volna komoly és szép ünnepségekkel a maga gyönyörüségére és a maga épülésére valamit cselekedni, azt megmutatta Márkus Jenő miniszteri tanácsos, aki szombaton este a Liget-klub előkelő és vendégszerető székházában lendületes, tartalmas, élvezetes előadásban vezette végig hallgatóságát Budapest most lezáródott ötven esztendején. A hallgatóság mély megértéssel és sok tapssal honorálta a kiváló előadó nemes fáradozását, amely gyümölcsöző volt, mert a jubiláló Budapestről olyan képet, olyan portrét adott, amely irodalmi alkotás számba megy és amely méltó emléket állit a főváros ötven esztendejének.

Márkus Jenő elsősorban is az 1840—1870 között eltelt harminc esztendőnek képét raizolta meg plasztikus előadásban az előkelő közönség előtt. Csupa érdekes adat, szines képek vonultak fel és hosszu percekig éreznünk kellett ennek az érdekes kornak egész levegőjét. Megrajzolta az előadó a három Dunamenti városnak, Budapest őseinek, Pestnek, Budának, Óbudának hajdani képét, majd rátért az egyesités történetének ismertetésére, amelyet szintén mesteri módon adott elő. Nagy érdeklődést keltett, amikor elmondta, hogy a három város összeházasitása tulajdonképen forradalmi vivmány lett volna, hiszen az egyesitést már 1849-ben elrendelte a független magyar kormány; a terv azonban a szabadságharc leveretése miatt egyelőre meghiusult. Husz év multán azonban mégis megtörtént az egyesités. Wahrmann Mór inditványára mondta ki az országgyülés, hogy utasitja a kormányt az egyesitésről szóló törvényjavaslat kidolgozására.

Előadásában azután az események tökéletes ismerőjének nagyszerü biztonságával jellemezte azokat a férfiakat, akik Budapest felemelésében, naggyátételében részesek voltak. Ráth Károly, Kammermayer Károly, Gerlóczy Károly, Márkus József, Halmos János érdemeit avatott módon méltatta; de nagyon meleg és nagyon szép volt előadásának az a része, amelyben Bárczy Istvánról szólott. Hiszen Márkus Jenő ezt a korszakot nemcsak egészen közelről ismeri, nemcsak részese volt Bárczy nagy alkotásának, de egyike azoknak a munkatársaknak, akiket Budapest nagynevü polgármestere az alkotások irányitásában, a legfőbb vezérkarban is igénybe vett.

Előadását lendületes szavakkal fejezte be:

— Budapest polgársága — mondotta — bizzék a sorsban, bizzék önmagában és folytassa a félbenszakadt munkát, hogy Budapest ismét azzá legyen, aminek az Isten rendelte: Nagy-Magyarország életerős szive, ragyogó székesfővárosa.

Taps és ujra taps, hatalmas, kitörő elismerés zugott fel az előadás befejezése után.

Megint megmentették a főváros autonomiáját

Eredménytelenül végződött az Ereky-féle memorandum letárgyalására összehivott belügyminiszteri ankét

Wolff Károlynak és társainak módfelett kellemetlen kezdett lenni az, hogy Ereky Károly makacs kitartással állandóan a fővárosi üzemek ellenőrzésének dolgát firtatja. Ellenőriztetni ők ugyan nem engedik magukat, de szerették volna valamu módon maguktól elháritani a gyanut, hogy nem ők azok, akik a legpompásabban, a leggazdaságosabban és legeredményesebben tudják vezetni az üzemeket.

Most azután végre célt értek:

belügyminiszteri pecsétes levelük van arról, hogy a főváros autonomiája nem tür beleavatkozást az üzemek dolgába.

Nekik azután igazán nem volt más kivánságuk, mint egy ilyen belügyminiszteri ankét, ahol Wolffék meghitt emberei „szakszerü" véleményt mondva, végérvényes itéletre birják a belügyminisztert, hogy a mai törvényes helyzetben nincs módjában elrendelni az Ereky Károly által javasolt vizsgálatot. Rakovszky Iván belügyminiszter ezt az álláspontját valószinüleg már az ankét előtt közölhette volna Ereky Károllyal; de valószinüleg Wolffék voltak azok, akik sokkal nagyobb sulyt helyeztek erre az ankétre, mint Ereky Károly, hiszen nekik volt szükségük a flastromra, amelyet kaptak.

Amint végig tekintünk az ankéten történteken, igen világosan áll előttünk, hogy

Ereky propoziciól ellen csak az érdekeltek nyilatkoztak.

Vargha Imre pénzügyminiszteriumi államtitkár egész előadásán az a gondolat vonul végig, hogy a pénzügyminiszteriumnak nem sok köze van az egész üzemi kérdéshez, de — vallotta be maga is — nincs is tisztában az egész problémával.

Windisch Hermann, a Pénzintézeti központ ügyvezető igazgatója a legteljesebb mértékben elzárkózott minden vélemény-nyilvánitástól és csak szakszerü felvilágositásokat adott. De ha véleményt akart volna is mondani, aligha nyilatkozott volna Ereky Károly terve mellett, amely a Pénzintézeti központra rendkivül sulyos, uj feladatokat rótt volna.

Az Ereky-féle terv ellen nyilatkozók tábora ilyenformán Sipőcz Jenő dr. polgármesterre és Folkusházy Lajos alpolgármesterre szoritkozott. Vajjon gondolhatott volna-e valaki csak egy pillanatra is arra, hogy Sipőcz és Folkusházy gáncsot fog vetni a Wolffék, illetve a saját üzemi politikájuknak? Ép ésszel ezt nem lehetett feltételezni. Ilyenformán azonban bizonyos, hogy

Rakovszky belügyminiszter Sipőcz és Folkusházy argumentumai alapján épitette fel a maga véleményét,

s igy történhetett az, hogy eredménytelenül végződött az Ereky-féle memorandum letárgyalására összehivott belügyminiszteri ankét. Sipőcz és Folkusházy pedig nyilván azzal dicsekszenek, hogy ismét megmentették a főváros autonomiáját.

Mi féltékenyen szoktunk vigyázni arra, hogy a főváros autonomiáját egy oldalról se lehessen megsérteni. Ezuttal nem is láttunk komoly veszedelmet. De hol voltak Sipőcz és Folkusházy urak számtalan esetben, amikor Wolffék a maguk politikai érdekeinek védelmében nyugodtan tünték, hogy hatalmas réseket üssenek a főváros autonomiáján?

Események

Az előljáróságok ügymenetének felülvizsgálata. Budapest székesfőváros előljáróságai ügymenetének felügyeletével és ellenőrzésével Sipőcz Jenő dr. polgármester, Szalay Sándor dr. kormányfőtanácsos kerületi előljárót, a kerületi előljárók értekezletének elnökét bízta meg.

Kocsiutburkolási munkák. Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a VIII. ker. Mária-utcának az Üllői-ut és Baross-utca közötti szakaszán fekvő fakocka kocsiutburkolatnak bazalt kisköburkolattal való kicserélési munkáira. Az ajánlatokat március 12-én, d. e. 11 óráig kell a tanácsi II. (ut- és csatornaépítési) ügyosztály vezetőjénél, vagy helyettesénél (IV., Központi városháza, II. em. 279. ajtószám) benyujtani.

Nem hangzatos reklámmal, hanem áruinak páratlan minőségével győzte meg a Meinl-cég vevőit a legutóbbi tea- és kávépróbafőzés alkalmával. Egy próbavásárlás a Meinl-cég kávé- és teakeverékeiből, valamint egyéb cikkeiből arra fogja önt késztetni, hogy állandó vevőnk legyen.

SZÓRAKOZÁS

A Királyszinház e hetét is teljesen lefoglalják a Mézeskalács előadásai. Szombaton, március 8-án délután a Rákosi-iskola vizsgaelőadásául rendkivüli mérsékelt helyárakkal Lili, vasárnap délután Kálmán Imre világhirü operettje. A bajadér kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Magyar-Szinház e heti müsora legérdekesebben változatos. Szerdán Hans Müller szenzációs drámája, a Tüzek kerül szinre, Darvas Lilivel a női főszerepben, csütörtökön Vajda Ernő rég nem adott nagysikerü vigjátékát, A válóperes hölgy-et eleveniti föl a szinház, amelyben régi szerepét ujból Törzs játssza, akinek az Uniótól való távozása óta, ez lesz az első föllépése. Pénteken, szombaton, vasárnap délután mérsékelt helyárakkal és vasárnap este Molnár Ferenc páratlan sikerü szinjátéka, A vörös malom van müsoron.

Az „R. U. R." dominál a Vigszinház heti müsorában. Két estét kivéve, minden nap a szenzációs ujdonságot adják. Szerdán a „John Gabriel Barkman" kerül szinre, szombaton pedig „A király"-t adják. Vasárnap délután a „Taifun"-t adják.

A Fehér és fekete bemutatója szombaton lesz a Belvárosi-Szinházban. A rendkivül elmés Sacha Guitry-vigjáték, amely Párisban az utóbbi évek egyik legnagyobb sikere volt. Titkos Ilona, Csathó Gitta, Hahnel Aranka, Marosi Adél, Kabos, Z. Molnár, Bársony, Gárdonyi fellépésével kerül szinre. Másnap, vasárnap megismétlik a darab előadását. A bemutatóig Bus Fekete László nagysikerü vigjátéka, a Mihályiné két lánya kerül szinre: csütörtökön, pénteken és vasárnap d. u. 3 órakor, rendes esti helyárakkal. Szerdán a mulatságos Feydeau-vigjátékot. Nem csalom meg az uamat játsszák.

A „Pompadour" századik előadása lesz a Fővárosi Operettszinház heténck eseménye. Fall Leó világhirü operettje csütörtökön érkezik meg a századik est jubileumához. Vasárnap délután „A három grácia"-t adják.

A Blaha Lujza-Szinház bemutatóját e hét péntekjére tüzte ki a szinház igazgatósága. Endrődi Béla—Rieger Tibor A fekete huszár cimü operettje szereposztásban, kiállitásban és rendezésben a legjobbat hozza és a teljes siker minden kilátásával indul utjára. Az ujdonságot szombat és vasárnap este megismétlik. A bemutatóig esténként Strauss Oszkár remek zenéjü operettjét, A balga szüz-et adják. Vasárnap délután Rákosi Jenő pompás népszinműve, Éjjel az erdőn kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Az aranymadár filmszkecs a Kamarában zsufolt házak előtt kerül bemutatásra. Személyesen felléptek Tamás Benő, Pintér Manci, Rohonczy Mihály és Viz Juci, akik nem fogynak ki az ötletes humorból, táncból és mókákból. A péntcki ui müsorban Rodolfo Valentino és Gloria Swanson felléptével a Tul a szirteken cimü amerikai attrakció kerül bemutatásra. Előadások fél 5, egynegyed 7, 8 és 10 órakor.

Szombaton 58-edszer kerül szinre az Andrássy-uti Szinház nagysikerü müsora, melynek darabjait: Hattyu Böske, A mama keze, Hófehérke, Szabadságos katona, Hogy kell bánni a férfiakkal, Pest, tréfáit és magánszámait minden este lelkes közönség tapsolja. A kitünő müsor, mely minden este ismétlésre kerül, vasárnap délután 3 és fél órakor, mérsékelt helyárak mellett szerepel.

APOLLÓ-SZINHÁZ

FORRAI RÓZSI és SARKADI ALADÁR VENDÉGFELLÉPTÉVEL
PFEFFERNÉ ÉS TSA
SZŐKE SZAKÁLL FELLÉPTÉVEL.
VIII. ALBERT

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és **Steinhardt** felléptével **az uj márciusi müsor.**
Éjféltől hajnalig és **System Lahman**
Kezdete pontban **8** órakor.

Szenzációs a
ROYAL ORFEUM
márciusi uj müsora.

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
Március 7-től 14-ig
Mikszáth Kálmánnak **EGY FIUNAK A FELE**
cimü elbeszélése filmen 6 felv. ban. Rendezte: **UWE JENS KRAFFT**
A főszerepben:
Lukács Pál, Kompóthy Gyula, Mattyasovszky Ilona, Vendrey Ferenc, Ujváry Lajos és a Barry testvérek.
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

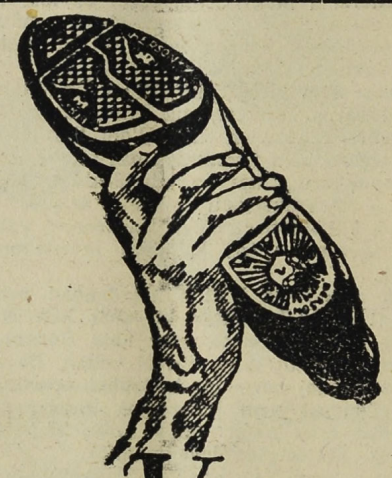

Viseljen Person gummisarkot és féltalpat. Megóvja hidegtől, nedvességtől és fáradságtól.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 58-86. Podmaniczky-utca 59.

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT ÉS SZITAÁRU-GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-35, 44-39.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
A márciusi fő ülmu hatatlan müsor: **Szuchány Éva, Ferenczy Károly** m. v., **Jack & Marie** amerikai tánckomédiások, **Tigor Lilly** táncexcentr que. Ujdonság! **Palermo-Lissy** átváltozó japán zsonglőrjelenet, **Rogo & Stavignus** excentrikus táncok **Les Vampanis** mondain-táncok és a szenzációs kisérő müsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
csakis Károly-körut 24. sz.
Felhivom n. b. vevőközönségem figyelmét dús választék u angol és francia női és férfiszövetekre,
a tavaszi ujdonságok ezen cikkekben állandóan érkeznek.
A cég a mostani nehéz viszonyok dacára is, módot nyujt kedvező bevásárlásokra.

Ferfi-straparuhakelme, 140 cm. széles	79.500
Férfi-ruhaszövet, kitünő minőségü	93.500
Angol homespun férfiszövet, tiszta gyapju	130.500
Doubl raglánkelme	97.000
Doubl raglánkelme, tiszta gyapju	187.000
Puplin női kelme, minden szinben, 110 cm.	29.750
Szines női tiszta gyapjukelme, duplaszéles	65.300
Tiszta gyapju cheviotte-kelme, 110 cm. széles	65.300
Iskola-kelme leánykák részére, pepita	35.750
Voil, francia, feltétlenül szintartó, remek mintáju	19.750
Duplaszéles himzett grenadin, sötét szinekben	29.750
Japán creppe pongyolákra, csodás kimintázás	26.500
Georgette, szinekben	135 000
Crepe de chine, szinekben	165 000
Nyersselyem	73.500
Batiszt-chiffon, selyemfinomságu	23.500
Kelengyevászon	18 600
Angin, bőrerős	22.000
Lepedővászon, bőrerős	39 500
Paplanlepedővászon, 175 cm.	41.500

Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelig.

Meinl-féle

uj termésü tea

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntvas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László út 60. szám. Telefon: 138-81.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Fergách-utca 4. a Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt **Chaudoir G. és Társa** Telefon-szám:
Sürgönycim: „CHAUDOIR" RÉZHENGERMŰVEI. BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzzománcrézy, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

Ára 800 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 március 12. — 11. szám.

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 40.000 korona. Félévre 20.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Hozsánna Néked

nagy férfiu a magasztos pillanatban, amikor átléped ujra a városháza küszöbét, ahol rövid pár év alatt tüneményes karrieredet megfutottad, azt a karriert, amelyet magad is csak mámoros fejjel mertél néha megálmodni.

Igenis ünnepelni kell ebből az alkalomból Zilahi Kiss Jenő alpolgármester urat, akit arra kérünk, ne gondolja, hogy most mi ellenfelei megragadjuk az alkalmat és gunyosan köszöntjük őt, amikor — mint a hivatalos kommünike mondja — a megrágalmazott minisztert férfiasan megkövette, a minisztertől szóban és irásban bocsánatot kért. Mi igenis férfias cselekedetnek tartjuk azt, amire most szánta el magát az alpolgármester ur. Igenis ez volt Zilahi Kiss Jenő első férfias cselekedete, amelyet még soknak, nagyon soknak kell követnie.

Nem tételezhetjük föl, hogy Zilahi Kiss Jenő a „hermafrodita"-plakát aláirásának büntető- és fegyelmi következményeitől riadt volna vissza, amikor meghátrált. Ennek a józanság ébredésének kell lennie. Csak a magábaszállás, a belátás, az észretérés játszhatott szerepet ennél a nem kellemes, de annál tiszteletreméltóbb lépésnél. Mert könnyü volt alákanyartani nevét egy szájaskodó, lármás, hencegő, szemtelen és utcai hangu rágalmazó plakát alá. Sokkal nehezebb bevallani, hogy ostobaságot cselekedtünk, hogy magas és előkelő hivatalunk dacára, belesodródtunk a legelsőbbrendü demagógok korcsmai hörögetésébe.

Mi hiszünk az emberek megjavulásában, hiszünk abban, hogy a leghevesebb temperamentum is megfékeződik, ha kitombolta magát, vagy ha — megégette már a kezét. Miért ne hinnénk el, hogy Zilahi Kiss Jenő alpolgármester is eljutott most élete legujabb nagy fordulópontjához? Hiszünk benne, hogy ama rövid időt, amig a mai redszer e magas méltóságában meg tudja őt tartani, alaposan ki fogja használni és expiálni fogja mindazt, amit négy esztendő alatt elkövetett. Még éppen elég ideje van arra, hogy néhány hónap alatt, amig helyén maradhat, kiszedje szivünkből mindazt a fullánkot, amelyet a kommunizmus bukása óta ellenforradalmi érdemek szerzésére belénk szurt.

Nem fogjuk elfelejteni neki ezeket az ellenforradalmi érdemeket soha, mert ezek nem szájaskodó plakátok aláirásából állottak, hanem exisztenciák letöréséből és gyermekeink mentalitásának megfertőzéséből. Elfelejteni nem fogjuk az ellenforradalmi érdemeket, de férfias megbánás enyhitheti szivünkben az elkeseredést, amelyet — megvalljuk — valamennyien, akik nem középkori módon gondolkozunk, mélyen és ma még kiirthatatlannak vélt módon érzünk vele szemben.

Mi szeretnénk őt békében távozni látni. Szeretnénk, ha néhány hónap mulva, mint nyugalmazott alpolgármester szégyenkezés nélkül sétálhatna végig Budapest utcáin és azt mondhatná: minden cselekedetemért vezekeltem, minden lelket kiengeszteltem.

Szálljon magába az alpolgármester ur. Vessen számot a lehetőségekkel, amint hogy biztosan számot vetett akkor is, amikor a kultuszminisztertől való férfias bocsánatkérésre szánta el magát. Kérdezze meg önmagát: mire és kikre számithat még? Számithat-e Wolffék és Csilléryék hálájára? Lehet-e az ő hálájukból egyetlenegyszer is krumplilevest ebédelni? Vagy számithat-e arra a támogatásra, amelyben ébredő „bajtársai", akiknek uralma ma már szintén valósággal órák kérdése, részesitették? Hiszen az ébredő-demagógia ma már őbenne is csak árulót, álkeresztényt — és mit tudjuk mi az ő terminologiájukat — mi mindent lát. A Sörház-utcával nem lehet tréfálni; a Sörház-utca egyelőre még nem kér férfiasan bocsánatot. Ott azt kiáltják feléje: Jó éjszakát Zilahi Kiss alpolgármester!

Bethlen kisérletet tett az egységes polgári front megalakitására

A hang Bethlené, de a kéz Wolff Károlyé — Bárczy, Ugron, Rassay „kormány-közelbe" jutottak? — Heinrich Ferenc és Ernst ünneplik Bethlent, Wolff pedig távollétével tüntet

A városházi politikában minden csendes. Egészen nyiltan látható most a törekvés, hogy elsősorban az országos politika vezérelveivel kell tisztába jönni és ezek a vezérelvek majd legelsősorban a fővárosi politikában kerülnek alkalmazásra. Különösen érdekes jelenség az a bravuros munka, amelyet gróf Bethlen István, az uj politikájához szükséges mentalitás-átesztergályozása körül teljesit. A kaposvári beszédben hallottuk gróf Bethlen István által először hirdetni a demokráciát, amelyet azelőtt mereven megtagadott. Külföldi politikai igéretei, vagy lekötöttségei azonban — amelyek minden tagadás ellenére is kell hogy legyenek — nyilegyenesen megszabják az irányt, amelyen haladnia kell.

Legkevésbbé sem tartozunk gróf Bethlen István pártjához, de el kell ismernünk, hogy a miniszterelnök nagy pszichologus és a pszichologiának legnehezebb fajtájával, a tömeg-pszichologiával is tisztában van. Ki hitte volna pár esztendő előtt, az akkori ellenforradalmi jelszavakkal fertőzött levegőben, hogy nem is olyan sokára, egy fejedelmi családból származó miniszterelnök azt fogja hirdetni, hogy végének kell szakadnia a felső tizezer osztályuralmának.

Meg kell azonban állapitanunk, hogy

gróf Bethlennek e héten mondott pohárköszöntője egyenesen Budapest polgárságához intézett felhivás,

amely többször hangoztatja a társadalmi és felekezeti különbség-nélküliséget. Kétségtelen, hogy ennek a beszédnek jelentősége van a községi politikában és éppen ezért, ideiktatjuk szószerint való szövegben ezt a passzusát:

— Gyakran szememre vetik, hintapolitikát követek, hogy jobbra is tekintek, balra is tekintek, s amikor balra nézek, akkor a jobboldalt igyekeznek ellenem felázitani, mikor jobbra néztem, azt mondták, hogy a Bethlen-kormány a baloldallal akar szembeszállni és reakciós vizeken evez. Semmiféle ilyen vacilálás az én politikámon nem volt. Politikám azon alapul, hogy minden becsületes ember, aki azokat az alapelveket követi, melyeket kifejtettem, azt igenis részeltessem a magam részéről ne csak a hatalomban, de a politikai életben való részvétel minden formájában. Nézzünk csak körül magunk mellett, nem vesszük-e észre, hogy szükség van erre, nem vesszük-e észre

elsősorban ebben a fővárosban magában, hogy szükség van arra, hogy a polgári társadalom végre kezet fogjon szemben azokkal a szubverziv mozgalmakkal,

melyek ma még látszólag csendesek, de a polgári társadalom vállain keresztül akarnak hatalomra jutni, hogy aztán közös akarattal gyürjék le. Erre van szükség az általános politikában.

Konstatálni kell: a miniszterelnöki szózat célt tévesztett, mert hiába beszél egy politikus a felső tizezer osztályuralmának megszüntéről, amikor a konkluziókat ismét csak Wolffék szellemében vonja le. A szubverziv mozgalmak alatt ugyanis Bethlen csak forradalmi mozgolódást, kommunista törekvéseket érthetett, amit a demokratikus politikusok, de maguk a szocialisták is erőteljesen tagadnak.

Az egységes liberális polgári front megalkotása Budapest polgárságának legszebb álma lenne, de

Bethlen sem tud egységes liberális polgári frontot csinálni, ha Wolff Károly argumentumaival invitálja a politikuskat.

Lehet, hogy a politikai csiszolásnak és esztergályozásnak abban a mesteri munkájában, amelyet gróf Bethlen István folytat, ezek az elválasztó élek és sarkok is lekopnak majd; ma azonban a polgári front egységét „a vörös rém"-től való félelem jelszavaival nem lehet többé megalapozni.

Tény azonban, hogy gróf Bethlen ezzel az ügyes taktikával máris nagy nyereségekre tud rámutatni. Igy elsősorban emliteni kell, hogy az a Heinrich Ferenc, aki ujesztendei beszédében igen ellenzéki hurokat pengetett, ezuttal nagy melegséggel köszöntötte gróf Bethlen Istvánt, amiből a budapesti polgárság arra szeretne következtetni, hogy

Heinrich Ferencnek reménye van a fővárosi választói jog terén felállitott követeléseinek honorálására.

Ugyancsak mind többet és többet beszélnek Ugron Gábornak, Bárczy Istvánnak és Rassay Károlynak a kormánypolitikához való közeledéséről. Ez azonban optikai csalódás, mert nem ezek a politikusok közelednek a kormányhoz, hanem ellenkezően, éppen a kormánypolitika közeledik az ő esztendőkön át változatlanul hirdetett politikájukhoz. Ha azonban Rassay Károly — hogy ugy mondjuk — kormány-közelbe jutott, akkor ez azt is jelenti, hogy ebben a pozicióban osztozik Vázsonyi Vilmos és a nemzeti demokrata-párt is, mert Rassay ma tökéletesen egy plattformon áll velük addig is, mig a pártba bevonul és átveszi annak vezetését.

Egyelőre azonban rendszerváltozásról nincsen szó, csak annak mélyreható előmunkálatai folynak. Ennek bizonyitéka az, hogy ugy Rassay Károly, mint Vázsonyi Vilmos a közeli napokban Olaszországba utaznak egészségük helyreállitása céljából.

Feltünést keltett különben és sokan jó jelnek mondják, hogy

a Bethlen-vacsorán sem Wolff Károly, sem belső hivei nem vettek részt;

de annál tüntetőbb módon vonult fel a párt másik, mérsékeltebb frakciója, a Huszár-Ernszt-csoport, amelynek nevében Ernszt Sándor fogadott örök hüséget a kormányelnöknek. Komoly forrásból azonban azt halljuk, hogy Wolffék távolmaradásának egyelőre semmi jelentőséget nem szabad tulajdonitani. Wolffék, ismert taktikájuk szerint, előbb kivárják a dolgok alakulását és azoknak ismerete után fognak álláspontjukról határozni.

Ellenzéki körökben különben

nagy izgalmat kelt, hogy többé nem is beszélnek kormánykörökben a fővárosi választó-novelláról.

Mintha elsülyedt volna az egész javaslat és odajutott volna, ahol a rendtörvényjavaslat és a Nagy Emil-féle büntetőnovella lelték dicstelen halálukat.

Maga Rakovszky Iván belügyminiszter sem tud ma már egyebet tenni, mint kegyelettel emlékezik vissza javaslatára, amelyről csak annyit tud mondani, hogy a pénzügyi javaslatok mindennél előbbrevalók. A belügyminiszter azonban meg akarja kisérelni, hogy valamiképen közbevetőleg letárgyaltassa azt az egyszakaszos, ugynevezett felhatalmazási javaslatot, amelyben a törvényhatósági ex-lex idejére kér a nemzetgyüléstől felhatalmazást.

Kettészakadt a többségi párt

A fajvédők dézsmálják Wolff Károly nyáját — Feljajdult a Ferencvárosi vezér Petrovácz-statisztika és a Rakovszky-statisztika

Az egységes liberális polgári front kialakulása elé még igen sok akadály tornyosodik; ezzel szemben azonban a tulsó párton sem minden szinig-tejfől. Wolffék között már teljes volt az egység, már fennen hirdették, hogy a széthuzó liberálisokkal szemben nekik kell győzniök, mert ők egységesek, ők megingathatatlanok a maguk fölényes összetartásában. Most azután egészen más derült ki.

Meg kellett tudnunk, hogy

Wolff Károly, Csilléry András, Buday Dezső és a többiek nem elég intranzigensek

és egy vadonatuj intranzigens párt szervezkedik Budapesten. Ez az uj párt éppen ugy akar szerepelni az országos, mint a városi politikában. A készülödés mindenesetre nagy erővel folyik és a szervezkedést a Wenckheim-palotából irányitják, ahol Gömbös, Eckhardt, Friedrich, Lendvai, Kiss Menyhért és Zsirkay székelnek.

Eddig nem hallottunk várospolitikai szempontból egyebet a Wenckheim-palota tájékáról, mint egy Lendvai-féle felszólalást, amelyben a Nap és Fidibusz egykori munkatársa a városháza felé kacsint.

Wolffék azonban már többet tudnak és kétségbeesetten feljajdulnak, mert attól tartanak, hogy testvéreik, bajtársaik, politikai barátaik megtalálják rabolni a nyájukat. Értesülésünk szerint, ennek az aggodalomnak a napokban egy kerületi agitációs beszédében hangot is adott Buday Dezső, aki kifejtette, hogy

a főváros egyik-másik kerületében mozgalom indult, amely az intranzigensebb keresztény-nemzeti városi és országos politika inaugurálását sürgeti.

Buday Dezső nagyon elitélően nyilatkozott ezzel a mozgalommal szemben és igy azt kell feltételeznünk, hogy ugyanez a véleménye az uj alakulásról Wolff Károlynak, Buday Dezső vezérének is. A ferencvárosi szónok ugyanis kijelentette, hogy ezt a mozgalmat helytelennek tartja, mert ez csak a keresztény erők szétforgácsolására vezethet, ami pedig a mostani helyzetben megbocsáthatatlan hiba volna. Szerinte

Wolff Károly és pártja ugyanazon eszmékért és elvekért küzd, amelyet a megalakulandó intranzigens keresztény ellenzéki párt akar zászlajára irni.

A naivabbak erre azt kérdezhetnék, hogy miért kell akkor megbontani a frontot, miért nem buvik Lendvai-Lehner István Wolff Károly kipróbált szárnyai alá, Zsirkay János miért nem evezik egy vizen Buday Dezsővel és miért nem borul Kiss Menyhért Csilléry Andrásnak a mellére? Mindennek igen egyszerü az oka: az, hogy Wolffék kormánytámogató párt és amig csak ki nem tessékelik őket ebből a pozicióból, azok is akarnak maradni. Hiszen meg volna a mód az egyesülésre, csak Wolffféknak kellene ellenzékbe menniök. Nem volna ez ellen semmi kifogása gróf Bethlen Istvánnak sem, aki mikor Csilléryékre gondol, valószinüleg mindig keservesen felsóhajt: Uram, szabadits meg a barátaimtól, az ellenségeimmel majd csak elbánok magam is.

Ezektől a barátoktól azonban nem lehet megszabadulni, még ha olyan szépen invitálják is őket fajvédő testvéreik. Buday Dezső igen határozottan ki is jelentette a Ferencvárosban, hogy

nem tartják szükségesnek az ellenzékbe vonulást, mert a kormány oldalán sokkal jobban tudják befolyásukat érvényesiteni a párt programmjának megvalósitása érdekében.

A ferencvárosi vezér keserü feljajdulása azonban feltétlenül biztos jele annak, hogy a tulsó oldal felbomlás előtt áll és számitani kell arra, hogy már a legközelebbi jövőben kettészakad a városházi többségi párt.

Itt kell megemlitenünk, hogy a pénzügyi javaslatok előtérbe helyezésén kivül még egy nagy oka van a fővárosi törvény késedelmeskedésének. Ez pedig az, hogy nem tudják eldönteni, mi lenne jobb a kurzus megmentésének érdekében: a huszonkét kerületben való szavazás, vagy a tiz kerületre való felosztás? Azt mondják Wolffék oldalán, hogy a kormány ebben a tekintetben is teljesen az ő álláspontjukat honorálná; de kétféle számitás van. Petrovácz Gyula statisztikája szerint a huszonkét kerület a célirányosabb, mig Rakovszky belügyminiszter azt állitja, hogy ha a városházi kurzus megmenthető, akkor ezt csak a tiz kerületben való szavazás utján lehet elérni.

Ebben nem tudnak megegyezni. Ahogy azonban mi őket ismerjük, nem fognak összeveszni. Mert még sohasem vesztek össze.

Elemi iskolából—kurzus-kaszinó

Terstyánszky Kálmán kormánybiztos nyilatkozik a Fővárosi Hirlapban, hogy az iskolának kaszinóvá történt átalakitását megvizsgálja

A napokban nyilvánosságra került, hogy Zilahi-Kiss Jenő, illetve ügyosztálya az egyik fővárosi elemi iskolában kaszinót, tán emliteni is fölösleges, hogy kurzus-kaszinót akar elszállásolni azokban a tantermekben, amelyek idáig a tanitás céljaira szolgáltak. Zilahi-Kisséknek ez a snájdigsága Terstyánszky Kálmán kormánybiztosnak is tudomására jutott, aki a tanácsi ügyosztálytól most bekérte a vonatkozó aktákat, hogy betekintése legyen annak a kulissza-titkába: miként intézték el az egyik fővárosi elemi iskolának klubbá való átszervezését?

Értesülésünk szerint az eredeti átalakulás a következőképen esett meg: A Szent István-tér elemi iskolájába oly kevés gyermek jár, hogy a tanitási termek részben üresek maradtak. Értesült erről az Országos Vaskereskedelmi és Vasipari Szövetség, de értésére adták a dolgot a Keresztény Nemzeti Liga V. kerületi vezetőségének is. A Vasipari Szövetség ezt mondta a főváros közoktatásügyi tanácsának: miután a Szövetség a Vadász-utca 31. sz. házában van elhelyezve a fővárosi polgári leányiskola, amelyért a főváros évente — máig — 9 millió koronát kénytelen fizetni, de a lakbéremelésekkel rövidesen fölmegy a házbér 50 millióra is, ezért ezt a leányiskolát helyezzék el a Szent István-téri fővárosi iskola-épületben, a Vadász-utcai épületet pedig adják át a Szövetségnek, elvégre az ő tulajdona és szüksége van rá. A Szövetség hajlandó ingyen átköltöztetni az iskolát, hajlandó más pénzáldozatra is, kész elengedni a szerződésben megszabott fővárosi kötelezettséget, hogy t. i. „kiköltözés esetén az iskola céljaira igénybe vett, Vadász-utcai épületet eredeti formájába állitsa vissza a főváros.“ Pedig ez is megfelel 20—30 millió korona kiadásnak.

Nézzük ezzel szemben, mit mondott a Keresztény Nemzeti Klub V. kerületi vezetősége? Semmit se mondott, csak annyit, hogy ingyen, sürgősen, klubcélokra kéri a Szent István-téri elemi iskola harmadik emeletének a termeit, szobáit, mellékhelyiségeit. S a főváros tanácsa — az 1872. évi XXXVI. törvénycikk figyelmen kivül hagyásával — közgyülési, illetve a közgyülést helyettesitő, kibővitett tanácsülési határozat mellőzésével a Keresztény Nemzeti Ligának, ingyen, klubcélokra átadott egy csomó termet és szobát, holott azok a termek iskola céljaira szolgálnak. Közben csak egy éven belül 50 milliót veszit a Liga klubján a székesfőváros, még akkor is, ha a tervezett liftet nem csináltatja meg a Szent István-téri iskola-kaszinó épületében és ha nem fizeti a székesfőváros azokat a 100 milliókat, amikbe a klubátalakitás munkái kerülnek.

Igy áll az ügy — egyelőre. Mert folytatása következik. Az akták sorsa nincs lezárva.

A Fővárosi Hirlap munkatársa kérdést intézett ebben az ügyben

Terstyánszky Kálmán kormánybiztoshoz,

aki a következőket mondotta el nekünk:

— Értesültem arról, hogy a Keresztény Nemzeti Liga klubja részére a Szent István-téri elemi iskola egyik emeletén helyiségeket engedett át a főváros. Az egész üggyel foglalkozni akarok és ezért a vonatkozó aktákat már be is kértem. A mai napig az ügyre vonatkozó akták nem érkeztek hozzám, igy a nyilvánosság számára nem mondhatok egyebet, minthogy a dologról érdemben ma még nem nyilatkozhatom. Korai volna tehát arról is szólnom, hogy milyen álláspontot foglalok el ebben a kérdésben.

— Tud méltóságod arról a mozgalomról, hogy az Országos Vaskereskedelmi és Vasipari Szövetség küldöttségileg akar a kormánybiztos urnál tisztelegni, hogy ezzel is megvilágitsa a fővárosi gazdálkodás visszás állapotait?

— Nálam a Szövetség nem járt, de ha csakugyan megjelenne, akkor a jelen pillanatokban neki se válaszolhatnék egyebet, minthogy az aktákat bekértem és azokat átanulmányozom.

Az Országos Vaskereskedelmi és Vasipari Szövetség élén dr. Biró Pál nemzetgyülési képviselő, Heinrich Ferenc, Rausch Aladár, Országh Róbert, Sátori Ernő, a Rimamurányi vezérigazgatóhelyettese és Van den Eynde Hektor, a Vasmüvek és Gépgyárak Országos Egyesületének elnöke állanak, akik elérkezettnek látják az időt arra, hogy a Szövetség kérdéses Vadász-utcai épületében megvalósitsák a „Vaskereskedők és Vasiparosok székházát.“

— Mi azt várjuk, — mondották nekünk, — hogy Terstyánszky kormánybiztos vigye a rendkivüli tanácsülés tárgyalagos döntése elé az egész kérdés komplexumát. A székesfőváros tanügyi osztálya nem akart abba belemenni, hogy a vadász-utcai polgári leányiskola osztályait áttegyék a bazilikával szemben levő elemi leányiskolába. Nincs hely, nem fér el, mondotta az ügyosztály, akkor, amikor nyilvánvaló, hogy kaszinót behelyezni volt hely! Nem kell talán külön magyarázni, milyen közoktatási szellem tarthatja összeegyeztetőnek, hogy a főváros iskolaépületében közös lépcsőn járjanak az elemi iskolás leánykák és a klubtagok szórakozni, valamint kikapcsoljuk azt a kérdést is, mennyibe kerül a fővárosnak ez a mulatság, ellenben azt igenis kiemeljük, hogy a magántulajdon elvének a mai időben szokatlan érvényesitése, hogy Szövetségünk — országos egyesület, tehát nem is kerületi liga — a saját épületét nem foglalhatja el, mert hatósági személyek jónak látják a főváros épületét egy társaság céljaira ingyen, évekre odaajándékozni. Kiváncsian várjuk, mi lesz ebből az ügyből?

Odol
AZ EGÉSZ VILÁG SZÁJVIZE

SALAM SALAM SALAM SALAM
Ha tökéletes
fertőtlenitőszert akar, csak legujabb találmányu
SALAM-t
vásároljon.
Szagtalan, nem mérgező, kristálytiszta!
Mindenütt kapható!

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
A márciusi föllülmu hatatlan müsor: **Szuchány Éva, Ferenczy Károly** m. v., **Jack & Marie** amerikai tánckomédiások, **Tiger Lilly** táncexcentr que. Ujdonság! **Palermo-Lissy** átváltozó japán zsonglőrjelenet, **Roge & Stavignus** excentrikus táncok **Les Vampanis** mondain-táncok és a szenzációs kisérő müsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
—
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

A szanálás lelki akadályai

— Irja: Marcial. —

Az elmult szomoru esztendők alatt kevés olyan kétheti időköz volt, amelynek a leforgása alatt ötven százalékot zuhant volna a korona, miként az utolsó két hét leforgása alatt. Ez azért nevezetes és emlékezetes dolog mindenki számára, akit érdekelnek ennek a boldogtalan országnak a dolgai, mert még soha ilyen elszánt és ilyen határozott gesztussal föl nem lépett a kormány a korona romlásának a megakadályozására, mint két héttel ezelőtt, amikor egyként napra valóban meg is dermedt ettől az erélytől a korona. De csak egy-két napra: utána rohamléptekben folytatódott a romlás, amelynek sem megáliása, sem pedig a vége ebben a pillanatban, amikor ezeket a sorokat irjuk, be nem látható.

Valaki a nemzetgyülésen a valorizáció és a kényszerkölcsön publikálásának harmadik napján már kérkedve hirdette, hogy ezeknek az intézkedéseknek a célja a koronaromlás megakadályozása volt és mivel a korona romlása valóban meg is állott, ime a legjobb bizonyiték, hogy ezek az intézkedések, helyes intézkedések voltak. (Éljenzés és taps a jobboldalon.) Ez az ur nem várta meg a háromórai vonatot és egy kissé elhamarkodva vonta le a konzekvenciákat. Sajnos, mi sokkal jobb próféták voltunk előre is, mint ez az ur utólag. Mert mi mindjárt a valorizáció és a kényszerkölcsön publikálásának a pillanatában megjövendöltük, amit egyébként vajmi könnyü volt megjövendölni, hogy ezek az intézkedések, amelyek egy egészen más szempont szerint helyes intézkedések lehetnek, a korona romlásának a megakadályozására legkevésbbé sem alkalmasak és ha a kormánynak csak az a célja ezekkel a rendszabályokkal, akkor nagy kár az embereket ezekkel nyaggatni és gyötörni, mert ez a cél ezekkel az intézkedésekkel el nem érhető. Mintahogy a következmények csakhamar, még hamarabb, mint ahogyan bárki is gondolhatta volna, be is bizonyitották.

A koronát lehetetlen stabilizálni a tömegléleknek bizonyos stabilitása nélkül. Csinálhatnak bármit, amig az emberek és pedig éppen a társadalom gerincét és agyvelejét képező réteg, ily szörnyü bizonytalanságban és állandó zaklatottságban él, addig nincs meg a gazdasági stabilitás pszihikai fundamentuma és addig visszafelé sülnek el a legdrasztikusabb eszközök is. Franciaországban még el lehet képzelni olyan erélyes kormánybeavatkozást, amely megállitsa zuhanásában a frankot, mert a francia tömegpsyché még szilárd bázis a frank stabilitására, ha megfelelő technikai eszközöket tudnak megragadni. Hiszen valóságos közgazdagságtani csoda, hogy a francia közvélemény mennyire nem akar hinni a frank romlásában! Az árak alig emelkednek, a francia termelők és kereskedők csak nevetnek rajta, hogy mások a frankot aláértékelik. Amig ez a szellem meg nem bomlik, addig még könnyü a segitség. De ahol ez nincs többé meg, ahol a tapasztalatok gyászos szakadatlanságban tették pesszimistákká az embereket és ahol a megbizhatalan igéretek, be nem váltott remények, örökké változó kapkodások, tiszavirágéletü törvények, halvaszületett rendszabályok szünetlen ismétlődései teljesen kiirtották a hitet és a bizalmat az emberekből, ott csak valami emberfölötti szellemnek a szugesztiv hatása alatt támadhat fel ujra az emberek lelkében az az optimizmus, amely nélkül semmiféle betegségből, a társadalmi és gazdasági betegségekből sincsen gyógyulás.

Teljesen igaza van Sir Henry Strakosh-nak, — aki egyébként egy olyan szót se mondott, de a dolog természete szerint nem is mondhatott egy olyan szót se, amit a verebek a fán is ne csiripelnének itt már évek óta — igaza van neki, amikor azt mondja, hogy az országnak mindenekelőtt önmagának kell bizalmat mutatnia saját országának fellendülésével szemben. Ez bizony szent igazság, de amilyen könnyü kijelenteni, oly nehéz a megvalósitása, mert ahhoz az kell, hogy az ország népét sötét pesszimizmusából valami erő az optimizmus derüs magaslatába emelje, amihez valami csodálatos egyéniségnek a megjelenése volna szükséges. Sir Henry Strakosh talán nem is ennyire subtilisen a psychikai momentumokra gondolt a kijelentésével, hanem a belső kölcsön eredményére, azonban ennek a kölcsönnek a szemüvegén nézve is lesujtónak látjuk az önbizalom ügyét, nem csupán azért, mert a „kényszer" elhomályositja a dolgokat, hanem azért is, mert a kényszer köpönyege alatt se tudjuk felfedezni azt a reménykedést, amely a meghozott áldozatok ellenértéke lehetne a polgárok számára.

Társadalmunk borzalmas feldultsága az ország legnagyobb baja akkor is, ha gazdasági kérdésekről van szó. Amig az ország sorsát intéző bölcsesség ezen a téren nem inditja meg a gyógyitás folyamatát, addig sötétnek látjuk a helyzetet a gazdasági gyógyulás szempontjából is. És csak szomoruan és csüggedten kell konstatálnunk, hogy ebben a legfontosabb dologban semmi se történik. Nagyon szerencsétlen ország a mienk, amiért ez igy van és sehol a láthatáron egy ember, akinek a szelleme és lelke a változás reménységével biztatna bennünket.

A Lloyd-Bank merész kisérletezése pénztárjegyek kibocsátásával. A koronaromlás okozta károsodás elkerülésére a Lloyd-Bank ötletes ujitást léptetett életbe: 50—100—500.000 koronás cimletekben pénztárjegyeket bocsát ki, amelyek bemutatásra szólnak és azokat a bank pénztára a jelentkezőnek azonnal kifizeti, kamattal és a takarékkorona árfolyamának megfelelő valorizált értékben. A Lloyd-bank kisérletezése, amely a romlásnak kitett koronát értékálló vértezetben kivánja a közgazdaság vérkeringésébe bevonni, minden dicséretet megérdemel. A bank részéről tanusitott áldozatkészség tehát méltán rászolgál a közgazdasági körök elismerésére. Félő azonban, hogy ezek a pénztárjegyek a gyakorlatban nem fogják a hozzáfüzött reménységeket beváltani, mert általános fizetési eszközül nem szolgálnak és azokat csakis a Lloyd-bank pénztárainál eskomptálják. Ilyen körülmények között teljesitő képességük korlátok közé van szoritva és igy a gazdasági életben jelentősebb szerep betöltésére nem igen számithatnak. Az ilyen természetü pénztárjegyek csak akkor válnának a közgazdasági élet hasznára, ha azokat a bankközi forgalomban akkreditált fizetési eszköznek tekintenék és ha nemcsak a bank pénztárainál, hanem minden idegen pénzintézetnél és a kereskedelmi forgalomban mindenütt készpénz helyett elfogadnák. A korlátok közé szoritott forgalmi kör tehát egyik legnagyobb hátránya a Lloyd-bank pénztárjegyeinek, amelyeknek pályafutását, sikerét vagy balsikerét, a pénzügyi körök élénk érdeklődése kiséri.

Dr. Latzkó Vilmos. A Tőzsdei Hiradó multheti számában egész diszes galleriáját mutattuk be azoknak az önjelölteknek, akik a közeledő tőzsdetanácsosi választásokkal kapcsolatosan sajtóbeli összeköttetéseiket használják föl arra, hogy nevüket minél sürübben emlegessék. Ezek a stréberkedő törekvések nem fognak ugyan kielégitést nyerni, de mindenesetre jellemző tünetül szolgálnak egyes emberek hiuságának a mérlegelésére. A tőzsdetagok igen jól tudják, hogy kik azok a méltó, erkölcsileg intakt, szellemileg vezetőszerepre hivatott és vagyonilag független férfiak, akiket bizalmukkal kitüntetni szándékoznak. A börze közvéleménye ilyen rátermett férfiunak ismeri dr. Latzkó Vilmost, a régi hirneves Latzkó és Popper cég főnökét, akinek néhai atyja, Latzkó Károly is már elismert tekintélye volt a budapesti tőzsdének. Latzkó Vilmos európai látókörü, nagy képzettségü, rokonszenves férfiu, aki pénzügyi körökben nagy tiszteletnek örvend és szinte predesztinált arra, hogy azt a megtisztelő helyet elfoglalja, amelyet a tőzsdetanácsosi állás biztosit számára. Odavaló, rátermett ember dr. Latzkó Vilmos, akit a tőzsdetagok kétségtelenül egyhangu lelkesedéssel fognak jelölni és megválasztani.

A Kohner-cég vállalatainak részvényei. A Pesti Tőzsde legutóbbi számában báró Kohner Adolf azt fejtegeti, hogy sohasem akart befolyást gyakorolni arra, hogy vállalatainak a tőzsdén jegyzett részvényei a konjunktúrához alkalmazkodjanak, hanem nyugodtan megvárja, hogy a tőzsdei értékelés alkalmazkodjék a vállalatai jelentőségéhez. A Tőzsdei Hiradó többször foglalkozott a Kohner-papirok tőzsdei helyzetével és mi csakugyan azt kifogásoltuk, hogy a Kohner-részvények menedzselése sok kifogásra nyujtott alkalmat. Nem találtuk helyénvalónak, hogy amikor a patinás Kohner-ház részvényeit a publikum drága pénzen bizalommal magához váltja, mikor a papirokat tényleg befektetési célra veszik meg, akkor a Kohner-cég tőzsdei intézője a legelső lanyha fuvallatnál elejti a cég papirjait és semmi kisérletet sem tesz arra, hogy a kurzusok esésének tempóját meglassitsa, vagy megállitsa. Nekünk tehát csak a menedzselés ellen van kifogásunk és ha Kohner Adolf bárónak az a nézete, hogy vállalatainak papirjai mai kurzusuknál nagyobb belértéket képviselnek, akkor átmeneti lanyha tendenciánál csak kevés áldozatába kerülne, hogy a közönséget nagyobb károsodástól megóvja. A menedzselésnek ez a módja fokozná a bizalmat a Kohner-papirok iránt, ami takitikai szempontból is hasznosnak bizonyulna.

Tisztujitás az Ujságirók Egyesületében. A Magyarországi Ujságirók Egyesülete vasárnap délután tisztujitó közgyülést tartott, amelyen Márkus Miksát nagy többséggel ujra elnökké választották meg. A választmányba a közgazdasági ujságirók közül a következők kerültek be: Balassa József, a Tőzsdei Hirlap helyettes szerkesztője, Fodor Oszkár, a Tőzsdei Hirlap felelős szerkesztője, Hegedüs Gyula, a Magyarság szerkesztője és közgazdasági rovatvezetője, Kallós János, a Pesti Tőzsde főszerkesztője, dr. Kósa Miklós, a Gazdasági Hirlap felelős szerkesztője, Róna Lajos, A Pénzvilág felelős szerkesztője és dr. Szilágyi Hugó, A Pénz felelős szerkesztője.

Küszöbön a Magyar-Német Bank tőkeemelése. Szász Dezső kormányfőtanácsosnak, a Magyar-Német Bank vezérigazgatójának svájci tárgyalásairól a Tőzsdei Hiradó már beszámolt. Értesülésünk szerint a Pénzintézeti Központ az intézet tőkeemeléséhez hozzájárult, a bank igazgatósága tehát már a legközelebbi napokban intézkedik a tőkeszaporitó közgyülés összehivásáról.

Báró Madarassy-Beck Miksa halála. Báró Madarassy-Beck Miksa, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank elnöke, rövid betegeskedés után 86 éves korában elhunyt. Több mint félévszázad óta állott a Leszámitoló bank élén és elmondhatjuk, hogy ő rakta le azokat az erős pilléreket, melyeken a hatalmas intézet ma is nyugszik. A régi, higgadt, becsületes és puritán bankárvilágnak volt egyik tipikus, méltán becsült vezéregyénisége. Kerülte a szélsőségeket és igy 1873-ban, az ismert, általános válságok idején is bölcs vezetéssel kormányozta elsőrendü intézetét s amint akkor, ugy később is, egészen a legujabb napokig, az események őt és pénzügyi politikáját igazolták. Az alkotmányos korszakban, majd utána is nagy sikereket ért el és közérdekü munkásságáért többször részesült az uralkodó legmagasabb elismerésében, amidőn nemességgel, bárósággal és vaskoronarenddel tüntették ki. Hajlott korában a vezérigazgatói teendőket átadta fiának, Madarassy-Beck Marcelnak, azonban az elnöki tisztet továbbra is megtartotta. Báró Madarassy-Beck Miksát a bank Dorottya-utcai székházában ravatalozták fel és onnan temették el a magyar közgazdasági és társadalmi élet impozáns jelenlétében és részvétével.

A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank igazgatósága és felügyelő-bizottsága mély fájdalommal jelenti, hogy az intézet nagynevü elnöke,

báró

Madarassy-Beck Miksa

folyó hó 9-én elhunyt.

A megboldogult kezdettől fogva vezette intézetünket fejlődésének mai fokára és ezen alkotásával s számos gazdasági intézmény létesitésével örökre kihatóan beirta nevét Magyarország gazdasági történetébe.

Gazdag tapasztalataival, bölcs tanácsával szellemi erejének haláláig eltartó frisseségével vezetett bennünket. Mesterünk volt s vele a klasszikus magyar bankári nemzedék egyik utolsó tagja száll sirba. Testében elköltözött, de alkotásai messze tulélik őt.

Emlékét mindenkor kegyelettel őrizzük meg!

A megboldogult hült tetemét folyó hó 11-én délelőtt tiz órakor az intézet székházából fogjuk utolsó utjára kisérni.

Budapest, 1924 március 10.

A Magyar leszámitoló és Pénzváltó Bank tisztviselői, altiszti kara és összes alkalmazottai mély fájdalommal jelentik, hogy az intézet elévülhetetlen érdemü elnöke,

báró

Madarassy-Beck Miksa

folyó hó 9-én elhunyt.

Intézetünk nagynevü elnökét, megalkotóját és nagyrafejlesztőjét gyászolja az elhunytban, mi pedig nemcsak gazdasági életünk kiváló reprezentánsát, intézetünk bölcs vezérét, hanem mindnyájunk atyai jóbarátját veszitettük el benne, kinek melegen érző szivét, mindnyájunk iránt való megértő gondosságát annyiszor érezhettük és tapasztalhattuk.

Elnökünk neve egybeforrott intézetünk történetével, példaképünk volt és marad Ő s emlékét soha el nem muló kegyelettel fogjuk megőrizni.

Hült tetemeit az intézet székházából folyó hó 11-én, délelőtt tiz órakor kisérjük utolsó utjára.

A londoni Lloyds Bank Limited nem vállalt érdekeltséget a pesti Lloyd Banknál. Az utóbbi időben gyakrabban olvashattuk a napisajtóban, hogy dr. Mándy István és Hajdu Lajos, a Lloyd bank igazgatói Londonban angol tőkésekkel tárgyalásokat folytattak és többek között a Lloyds Bank Limited érdekközösségét is biztositották intézetük részére. A Tőzsdei Hiradó értesülése szerint, ezek a hiresztelések csak kombináción alapszanak, mert a Lloyd Banknak a névrokonságon kivül, egyéb összeköttetése az angol bankérdekeltséggel nincsen.

Előléptetések a Magyar-Cseh Iparbanknál. A Magyar-Cseh Iparbank igazgatósága Zimmerle Ottó igazgatót ügyvezető-igazgatóvá, Bartha László dr. aligazgatót igazgatóvá, Deák Mihály és Bársony Kálmán cégvezetőt aligazgatóvá, Rónay Jenő főtisztviselőt cégvezetővé és Wolf Rózsi főtisztviselőnőt titkárrá nevezte ki.

A nemjegyzettek piacáról. Az exota-piacon az utóbbi napokban ismét szokatlan sürgés-forgás tapasztalható, amit bizonyos körök uj papirosok becsempészésére szeretnének fölhasználni. Legujabban például valami Magyar Optio cimü részvénynyel kezdenek operálni. Senki sem tudja, hogy mi fán termett ez a papir, bankot reprezentál-e, vagy valami gyárvállalatot? Nincs gazdája, nincs aki a bonitásáért helytállana. Csak megjelent és kapható, állitólag 6000 koronáért. Nem sok pénz, egy jobbfajta szivar is többe kerül, de ez legalább élvezetet nyujt. Vajjon mit élveznek azok, akik botor fejjel Optió-t vesznek? Egyébként az exota-piacon kevés üzletet bonyolitanak le, csakis jobb renoméju részvényekben az alábbi árfolyamokon: Mobil-bank 8—8.25, Ingéfa 28—30, Pharmacia 14—16, Községi nyomda 8—9. Demecseri 15—20, Budapesti bank 6.5—7.

A Kéve tőkét emel. A Kéve mezőgazdasági vállalat, amelyet tudvalevőleg Bauer Jenő kitünő bankháza manazsál a tőzsdén, öt milliárdra emeli alaptőkéjét. A tőkeemelést svájci tőke bevonásával hajtják végre.

A Hazai Takarék osztaléka. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága a napokban megtartott ülésén megállapitotta az 1923. évi mérleget, amely 6,920.465,930.45 K-t tevő bruttobevételt, 2,904.620.750.70 K kiadást és ennek megfelelően 4,015.845.179.75 K tiszta nyereséget tüntet fel és elhatározta, hogy a folyó 22-re egybehivott 84-ik rendes közgyülésnek a tavalyi 1500 K-val szemben 20.000 K (a névérték 100 százaléka) osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Hazai Bank mult évi beszámolója. A Hazai Bank R.-T. igazgatósága szombaton megtartott ülésén megállapitotta az 1923. évi mérleget, amely 7,229.009.074 K-át tevő bruttó-bevételt, 2,832.006.043 K kiadást és ennek megfelelően 4,397.003.031 K tiszta nyereséget tüntet fel és elhatározta, hogy a folyó hó 22-ére egybehivott 29-ik évi rendes közgyülésnek a tavalyi 250 K-val szemben 4000 K (a névérték 200 százaléka) osztalék kifizetését fogja javasolni. Az igazgatóság Guttmann Gyula és Vargha Miklós igazgatóhelyetteseket igazgatókká, Kertész Gyula és dr. Práger Tibor főtisztviselőket cégvezetőkké nevezte ki.

A Magyar-Cseh Iparbank r.-t. legutóbb megtartott igazgatósági ülésén alelnökké Forbáth Frigyes dr., a bank évek hosszu során át igazgatósági tagja és ügyvédje választatott meg. Az igazgatóság határozata szerint a megüresedett igazgatósági tagság Engel János vezérigazgatóval fog betöltetni. Ez alkalommal megállapitották az 1923. évi zárszámadást melynek alapján a tiszta nyereség 1,139.062.353 korona. Az igazgatóság a f. hó 18-ára egybehivandó XIII. közgyülésnek javasolni fogja 100 százalékos osztalék kifizetését (a tavalyi 25 százalékkal szemben), a tartalékalapnak 400 millióval leendő dotálását és hogy az alaptőke a tartalékok terhére 5 milliárdra emeltessék fel a részvények egyezerkoronás névértékre leendő dijmentes felülbélyegzése utján. Ezen tranzakció eredményekép az intézet alaptőkéi 5 milliárdot, nyilt tartalékai pedig több mint 30 milliárdot fognak kitenni.

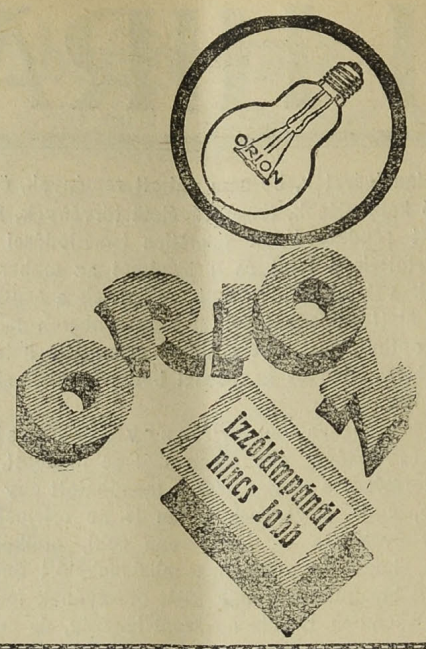

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT- ÉS SZITAÁRU-GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktár. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55.

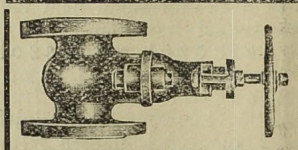
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80.
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

Szopogasson köhögés ellen Szent István gyógymaláta cukorkát

mert a tiszta malátakivonatból készültkiválónyálkaoldószer lehetetlenné teszi a gégehurutot és a köhögést. Kapható minden jobb üzletben. Gyártja: a
Kőbányai Polgári Serfőződe és a Szent István Tápszerművek Rt.

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és Steinhardt felléptével **az uj márciusi müsor.**
Éjféltől hajnalig és **System Lahman**
Kezdete pontban **8** órakor.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRÚT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

ŐRI ZOLTÁN
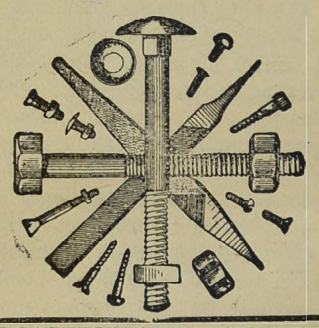
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79.
VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

ENGEL KÁROLY

elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komjáti Ernő**
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"
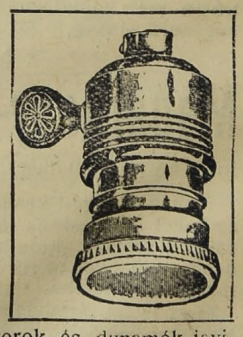
Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcsavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szállitok: **elektro-motorokat és dynamokat**, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. **Szénkeféket** minden méretben és minőségben, ugyszintén **fémszövet** vagy **lemezkeféket.**
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamutvagy selyemszigetelésü **dynamóhuzalokat** minden méretben, **varnish-vásznat** és **szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet** és diagonális szövésü **köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket,** eredeti **vulcanfibre-lemez,** illetve rudakat minden méretben, **szigetelőlakkokat** stb.
Állandóan raktáron tartok **főző- és fütőkészülékeket** minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Fullánkok

•••

Az ébredő-plakát

ügye a főváros szempontjából véget ért azzal az aktussal, amikor Zilahi Kiss Jenő becsülettel megkövette grót Klebelsberg Kunó minisztert. Sajnálatos, hogy a városháza egyik legfőbb funkcionáriusa nem tudott parancsolni érzelmeinek, sokkal sajnálatosabb, mint mikor 1918-ban egy ifju fogalmazó forradalmi programmot adott. Az ügyet azonban közmegelégedésre megoldották. Az ébredő-plakát utólagos aláirói között szereplők közül ugyanez történt Horváth Géza miniszteri tanácsossal is. Nem szól azonban a krónika a szintén felfüggesztett Darányi Ferencről, aki az Émének igen előkelő funkcionáriusa és igy a bocsánatkérés az ő számára szinte a lehetetlenségek birodalmába tartozik. Annál inkább megdöbbenéssel kell látnunk, hogy — a lapokban cáfolat nélkül megjelent hiradások szerint — Darányi Ferenc tovább is vidáman „ellenőrzi" Budayék villamosvasutját. Olyan remek berendezése ez a dolgoknak, olyan ügyes kijátszása a konszolidálódó rendnek, hogy még mindig nehéz, kinos munka lesz kiirtani a kurzus csökevényeit.

Emlékeznek-e még

hölgyeim, mit jelentett a boldogult aranykoronás korszakban 4000, meg 4200 korona? Hány embernek nem volt annyi évi jövedelme és hány ember élt meg igen jól, igen kényelmesen, igen beosztásosan évi 4000 koronából. Ma 4000 korona egy liter tejet és 4200 korona egy kiló félbarna kenyeret jelent. Vagyis ebből az következik, hogy egy háromtagu családnak a reggelije egy hónapban minimálisan 300.000 koronát reprezentál. És az OKÁB. mindezt a természetesség hangján adja tudomásunkra akkor, amikor a tej ebben a hónapban már harmadszor, a kenyér meg Isten tudja hányadszor drágul. Történt pedig mindez azon a kedves, ünnepi vasárnapon, amikor boldogan kellett tudomásul vennünk a hivatalos lapból, hogy pótházbért, pótközüzemi pótlékot kell fizetnünk és amelyen a dohányáru csekély ujabb százszázalékkal drágult meg. No és még valami: ez a vasárnap volt a kényszerkölcsön első részletének utolsó befizetési napja. Szép nap volt, igaz lelkünkre mondjuk. Hiába, vannak még pirosbetüs ünnepek a magyar kalendáriumban.

A legujabb lakbérrendeletről

szólván, ne feledkezzünk meg arról se, hogy itt megint szomoru szerep jutott a jóindulatu ellenzéknek, amely elkövetett minden tőle telhetőt, de a népjóléti miniszter és háziur-államtitkára hajthatatlanok maradtak. A lakbérrendelet megszületett, kinyomatták és március végéig le kell szurkolni a pótlékot és esetleg még majd a pótlék pótlékát is. Ki tudja?! Az ellenzéki akció tehát csődöt mondott. Nem könyveljük ezt rovásukra, mert megtettek minden tőlük telhetőt. Kérdezzük azonban, vajjon nem lett volna-e hasznos, ha a kormány pártjához tartozó elemek, a kormányt támogató pártok egy kis nyomást gyakoroltak volna a lakók érdekében. A kormány pártjában ott ül egész sor volt fővárosi bizottsági tag, mint Platthy György, vagy Viczián István, meg a többiek. A kormányt támogatja maga Wolff Károly, Csilléry, Buday, Ernszt. Hol voltak ezek az urak, akik minden alkalommal, amikor valamit el akarnak érni, kiméletlenül meg tudják fenyegetni a kormányt. Hol voltak e nemes férfiak? Miért nem akartak ezuttal ellenzékbe menni, miért annyiszor máskor? Vagy féltek, hogy a háziurak zsarolással vádolták volna meg őket? Nem lett volna baj, a lakók ez alkalommal boldogan mentették volna fel a vád alól.

Körséta a városházán

Zilahi-Kiss bevonulása — A tanács leszögezte, hogy felekezeti szempontok nem irányitják Hej, zsidó lyány, zsidó lyány . . . — Hadüzenet a numerus-claususnak

A városháza várandós. Egy izgalom mindem, hogy jön-e már, mikor jön a belügyminiszter átirata, amelyben fölhatalmazza Budapestet, hogy keblére ölelhesse Zilahi Kiss Jenőt, a méltatlanul meghurcolt alpolgármestert. Természetes, hogy közben mindenki meggyőződött róla, hogy az átkozott liberális sajtó az oka mindennek, mert ha ez a liberális sajtó nem lenne, akkor eszébe sem jutott volna Klebelsberg grófnak, hogy az ébredők ellen pert inditson és ha az ébredők ellen nincsen per, akkor mi az ördögnek irta volna alá utólag Zilahi Kiss Jenő a hirneves plakátot?

A belügyminiszter urnak — ugy látszik — nem tulságosan sietős az affér elintézésére ráadni az áldást, igy történhetett meg az a szinte hihetetlen dolog, hogy

Zilahi Kiss alpolgármester lapunk zártáig nem érkezett vissza a városházára.

Ennek oka azonban nem az, hogy a belügyminiszter amerikázik, hanem az, hogy — bármennyire pöfög is a befütött autó — a dolognak meg kell járnia a maga fórumait és tudnivaló, hogy az ilyen átiratok, leiratok nem jönnek valami nagy gyorsasággal.

Mondanunk sem kell azonban, hogy Zilahi Kiss sohasem érkezhetik a városházára elég korán... Vagy elég későn?

Mozgalmasabbá tette azonban a hetet még ennél is az a másik liberális sajtó-merénylet, amely elég vakmerő volt tanácsbeli apró torzsalkodásokat napvilágra hozni. A Bukovszky-Lobmayer összecsapás, amely igenis — minden cáfolat dacára — megtörtént, igen áldásthozó volt, mert a letelepedési engedélyek körül megindult harcot előnyösen oldotta meg. Elsősorban is

az összes kérvényező zsidók megkapták a letelepedési engedélyt.

másodsorban pedig a tekintetes tanács kénytelen volt egy a jogrendnek megfelelő nyilatkozatot tenni, amelyben benne van a hitvallás, hogy „a tanácsot felekezeti szempontok nem vezetik". Remélhetőleg azonban nem ugy gondolták ezt, hogy „a tanácsot felekezeti szempontok nem vezetik" — amennyiben tudniillik zsidókról nincsen szó.

Mert ha ezt hozzá nem gondolták a tanácsbeli urak, ugyanakkor mit gondolhat róluk gazdájuk: Wolff Károly? Vagy csak talán nem gondoliák ők is, hogy Wolff Károly már végleg letünt a hatalomról?

A fontos az, hogy a Bukovszky-Lobmayer affér véget ért. Közösen irtak alá egy nyilatkozatot, amely szerint nem is ismerik egymást. Aztán elszivták a béke-pipát, Lobmayer pedig rágyujtott egy kurzus-nótára. Ez a nóta járja azóta, mióta az Erger-Berger szalónképtelen lett. Az Erger-Berger jogutóda pedig igy hangzik:

Hej, zsidó lyány, zsidó lyány,
Mért nem fésülködöl már?
Egész héten borzas vagy,
Hej, vasánapra mégis csak az enyém vagy...

Beszélni való ezenkivül is bőven akadt a városházán. A Szent István-téri iskola egyik emeletének, a Keresztény Nemzeti Liga klubjának való átengedését egyenesen botrányként fogják fel a városházán. Általában az a vélemény, hogy

abba kell hagyni már végre a rendszert, hogy az iskolákat állandóan politikai célokra használják.

Ezt a rendszert is a kommunisták honositották meg. Az ő gyüléstermeik voltak mindenkor az iskolák tantermei, majd később az ébredők vonultak be a tantermekbe és innen hangzottak el a legvadabb, minden kereszténységet megcsufoló beszédek.

A hét eseményei között természetesen meg kell emliteni Végh János tisztifőorvos harcias nyilatkozatát, amely talán igen élesbe vágott, de be kell látni, nem volt ok nélkül való és legkevésbbé volt céltalan. Sok fiatal orvos érzékenységét bántotta talán meg a tisztifőorvos; de ennek az őszinte s becsületes kritikának el kellett hangzania. El kellett hangzania, mert ahogy Végh János irja: „az a fiatal orvos, aki diplomájával kezében kikerül a praktikába, ha nem tanulta meg az egyetemi évei alatt a hevenyfertőző betegségek felismerését, nemcsak nem válik segitőtársává a hatóságnak, hanem kimondhatatlan veszedelmére lesz a közegészségügynek."

Ezek után csak azt kérdezzük,

nem gondolja-e a tisztifőorvos ur, hogy ezek a leleplezések egyenes hadüzenetet jelentenek a numerus-clausus-szal szemben?

Ez a hét szellemi termelésének legfontosabb eredménye. Nem mernénk ehhez hozzámérni azt a másikat, amely a BSzKRT-nál ismét a (megállónál váltott jegy ötletét veti fel. Ez az ötlet, amely minden esztendőben visszatér. Ez az ötlet, amellyel az ötlettelenséget és a tétlenséget szokták a BSzKRT-nál leplezni.

Események

•••

Ehrlich G. Gusztáv

Hosszu esztendőkön át politikai ellentétek választottak el töle bennünket és sok mást mindenkit, aki ma őszintén és melegen ünnepli ezt a derék, termékeny, pompás szervező talentummal rendelkező embert. Ehrlich G. Gusztáv hetvenöt esztendős lett friss egészségben, szellemi képességeinek teljes birtokában ugyanakkor, amikor az ő alapitotta Erzsébetvárosi Kör ötvenedik születésnapját üli. A huszonötesztendős Ehrlich G. Gusztávtól két esztendővel a Dohány-utcai merénylet utánig, rettenetes nagy idő.

Mégis azt kell mondanunk, hogy ki kellett birnia ideggel és egészséggel az utolsó borzalmakban duskálódó tiz esztendőt is ennek, aki a megpróbáltatások tiz esztendeje előtt, negyven esztendeig olyan harmonikusan, a tiszteletnek és szeretetnek olyan centrumában élt, mint Ehrlich G. Gusztáv.

Politikai ellenfelei sokszor kifigurázták ezt a speciálisan pesti embert, pesti kapacitást; de a legnagyobb ellenségének is el kellett mindig ismernie, hogy csodálatos eszközökkel, el nem tanulható eszközökkel tömegeket láncolt maga mellé. Tömegeket, amelyekre megingathatatlanul számithatott.

Ez volt a legnagyobb tudománya, legszebb életművészete. Emellett mindenki megbecsülte kedves, joviális modoráért, mindig élvezetes társadalmi érintkezéséért. És a sok-sok jó tulajdonsága mellett, még valamit ki kell emelnünk és ez a zászlóhoz, a barátokhoz, az elvekhez, a bajtársakhoz való tökéletes hüsége. Ebben nemcsak fölülmulhatatlan, de utolérhetetlen volt.

A régi magyar politika különös humora a mamelukok közé sorozta be Ehrlich G. Gusztávot is. Ma hetvenötesztendős korában nem tudnánk róla szebbet, becsületesebbet és őszintébbet mondani, minthogy egész életén át a liberális és demokratikus gondolatoknak volt a mamelukja. Mameluk, aki az eszméért, a vezérért rettenthetetlenül harcol, s ha kell, mindenét, még az életét is áldozza érte.

Ehrlich G. Gusztáv hatalom volt és még ma is az az emberek között. Hatalom volt az országos politikában és hatalom a városházán. De mindenkor szolgája a nagy gondolatnak, amelynek zászlóját becsülettel hordozta.

Még egy Petőfi-ünnep. A Petőfi-centennárium ünnepségei valószinüleg lezárulnak az idei március idusával, amikor a Szép-utcában levő Pálffy-házon leleplezik a Petőfi-emléktáblát. Ez az ünnep nem lesz fényes, de remélhetőleg annál bensőségesebbnek bizonyul majd. De általában azt is elmondhatjuk, hogy az összes Petőfi-ünnepek valami szomoru, valami szánalmas vérszegénységben szenvedtek. Minden gondolat, amely őt ünnepelni akarta, a porban csuszott Petőfi zsenije előtt. Szárnyatlan ötletek lapultak a földön és szégyenszemre politikai okokból nem merték tárgyalásra tüzni az ugynevezett Petőfi-törvényt. Attól féltek, hogy a demokratikus ellenzék a maga céljaira fogja kihasználni Petőfit. De naivság volt ez a félelem, mert mindenkinek tisztában kellett vele lenni, hogy bármiként skatulyázzák is ezt a világ-zsenit, kormánypárti, a hatalomnak hajbókoló udvaroncot nem lehet belőle kicsiholni. Őszinte örömmel jegyezzük föl, hogy a Petőfi centennáriumnak egyetlen egészséges, hasznos, becsületes ötlete volt és ez Lobmayer Jenő tanácsnoktól származott: az olcsó Petőfi kiadása. A Fővárosi Hirlap sohasem kiméltе, sohasem dicsérte a kurzus-tanácsnokokat, akik közé változatlanul odasoroljuk Lobmayer Jenőt is; de elismerjük róla, hogy az olcsó Petőfi-kiadással magyon sokat használt a magyar kulturának. Igazán nem lehetetlen, hogy Wolffék még indexre teszik ezért a becsületes munkájáért, ezért az egészséges ötletéért.

Lendvai is? Egy kicsit megdöbbenve nézünk az eljövendő események elé, mert a jelekből arra lehet következtetni, hogy Lendvai-Lehner István is be akar vonulni a budapesti városházára. A Fővárosi Hirlap legutóbb igazat adott Györffy hadbirónak, aki felidézte a hires mondást a bünös Budapest-ről. Hát szó, ami szó, bünös ez a város, de annyira még sem, hogy Lendvai-Lehnert is a városatyák sorában kelljen tisztelnünk. Pedig minden

Csak e héten látható még
VIII. ALBERT
és a ragyogó műsor az
APOLLO-SZINHÁZBAN

kilátás megvan erre, hiszen a Ferencvárosban pártelnökké akarják megtenni, s akkor listavezető lesz, az pedig tagadhatatlan, hogy a listavezetőket még ez alkalommal be tudják hozni Sőt azt is kezdjük már belátni, hogy nagy kedve kerekedett a közkedvelt Léhnernek a városatyasághoz, mert az ébredők könyomatosában arról olvasunk, hogy a Keresztény Nemzeti Párt vacsoráján várospolitikai kérdésekről beszélt. A kuriozum kedvéért ideiktatjuk az ébedő-könyomatosból azt a mondatot, amelyet Lehner a városházáról mondott:

— Nekünk — mondotta a könyomatos szerint Lehner — kötelességünk megvédenünk a keresztény intranzigens polgárságot, mi igenis olyan városházát akarunk, amely nemcsak örül, hogy a költségvetés olyan szépen sikerült.

Pont. Eddig van. Bevalljuk, hogy ilyen értelmetlen mondatot még Lendvai-Léhner sem mondhatott el. Az ébredő-könyomatos ugy látszik, titokban akarja tartani a ferencvárosi vezér várospolitikai programmját Szegény bünös Budapest elég korán fogod megismerni ezt a programmot.

Ha valóban békebeli minőségre emlékeztető kávét óhajt inni, akkor készitse kávéját Meinl „Three stars" pörköltkávé-különlegességéből, amelynek minősége páratlan.

SZÓRAKOZÁS

A Fogadósné és a Nagy Katalin bemutatója e héten pénteken kerül bemutatásra a Vigszinházban a Fogadósné, Goldoni klasszikus vigjátéka és a Nagy Katalin, Schaw világhirü szinmüve. Goldoni százötvennél több szindarabja közül lejobban éppen a Locandiera terjedt el, amelyet Mirandolina cimmel is játsszanak. Goldoni népszerüségéről tanuskodik, hogy Párisban most nemcsak a Fogadósnét adják, amelylyel a Vieux Colombier szinház ért el szenzációs sikert, de a francia főváros másik hires művészszinpadja, az Atelier is Coldoni vigjátékát, a Legyezőt adja. Reinhardt uj bécsi szinháza, amely még e hónapban megnyilik, ugyancsak Goldonival kezdi meg munkáját. — A Nagy Katalin (The Great Catharine), Schaw nagyszerü humorának egyik legértékesebb megnyilatkozása. Ez a nagy egyfelvonásos rövid négy képre oszlik. Katalin szerepe a második képben kezdődik, amely a cárnő hálószobájában játszik és a reggeli fogadás szertartását mutatja be. A kettős bemutató a szezon elsőrendü irodalmi és művészi eseménye lesz.

100-ik előadása felé közeledik Emőd Tamás—Szirmai Albert Mézeskalács cimü daljátéka, melynek előadásait e héten is minden este megismétlik a Király-Szinházban. Vasárnap délután János vitézt adják, 3 órakor, mérsékelt helyárakkkal.

Frou-Frou. A Magyar-Szinház soron következő ujdonsága Meilhac és Halévy Frou-Frou cimü ötfelvonásos szinmüve lesz, mely Molnár Ferenc forditásában és átdolgozásában legközelebbi bemutatója a szinháznak. A szerzők ebben a világhirü szinmüben a fiatal tragikák legbravurosabb szerepét irták meg, melyet a Magyar-Szinházban Darvas Lili fog játszani. A reprizig Molnár Ferenc páratlan sikerü szinjátéka, A vörös malom kerül minden este szinre, ugyszintén vasárnap délután is.

A Pompadour hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Minden este Fall Leó nagyszerü operettjét adják. Vasárnap délután a Három grácia folytatja utját a kétszázadik előadás jubileuma felé.

A Belvárosi-Szinház e heti műsorán a kitünő Sascha Guitry-darabot az állandóan táblás-házakat vonzó Bús Fekete László vigjátékkal, „Mihályiné két lányá"-val váltakozva fogják játszani. Ennélfogva a Belvárosi-Szinház e heti műsora igy alakul: csütörtökön, szombaton és vasárnap délután 3 órakor rendes esti helyárakkal „Mihályiné két lányá"-t, szerda, péntek és vasárnap este „Fehér és feketé"-t adják.

A fekete huszár Blaha Luiza-szinházi szerdai bemutatója mulatságosan megirt cselekményével nagy sikert igér a most bemutatkozó Endrődi Bélának és Rieger Tibornak. A fiatal szerzők kitünő számokat irtak, melyek közül különösen egy modern valcerrel végződő szerelmi kettős (Vaály Ilona—Abonyi), a tango-brasilien (Somogyi Nusi—Dénes Oszkár), a fox-blues (Somogyi Nusi—Dénes—Szirmai), a palotástánc (Vaály Ilona—Abonyi), a nagyszerü shymmiparódia (Somogyi Nusi—Rozsnyai Ilona—Szirmai—Dénes), továbbá Vaály Ilona pezsgődala és levéláriája igérkeznek nagyhatásuaknak. A darab bemutatója, valamint a további előadások iránt igen nagy az érdeklődés. Vasárnap délután Strauss Oszkár A balga szüz cimü operettje van müsoron, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Kamarában csütörtökig bezárólag Rodolfo Valentino és Gloria Svanson-nal a főszerepekben Tul a szirteken... Elimor Glin regénye után készült filmattrakció, valamint a Pávatollak. Pénteken kerül bemutatásra Harold Lloyd legujabb burleszkja, Ő az árvák lovagja, valamint a világhirü amerikai gyermeksorozat első slágere, Dr. Gólya bácsi. A Kamara előadásai hétköznapokon fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor kezdődnek.

Bemutató az Andrássy-uti Szinházban. E héten csütörtökön, 13-án mutatják be az Andrássy-uti Szinházban az uj műsort, melynek minden egyes darabját, tréfáját és magánszámát magyar szerző irta. Az uj műsor művészi eseménye Rákosi Szidinek, a Nemzeti-Szinház kiváló művésznőjének vendégfellépése, Tábor Emil Táncos Tar Veronika cimü vigjátékában, továbbá Törzs Jenő fellépése Lengyel Menyhért Mister Roug cimü dramolettjében. Kivülük Kökény Ilona, Daibukát Ilona, Berky Lili, Komlóssy Ilona, Hegyi Rózsi Lelkes Margit, Horváth Éva, Hámori Margit, Góth Vilma, Mály Gerő, Kabos, Gózon, Bánóczi, Hajnal, Gárdonyi, Székely, Bánky, Lengyel, Peti, egytől-egyig kitünő szerepekhez és magánszámokhoz jutottak. Külön érdekessége a műsornak Németh Juliska fellépése, aki scenirozott uj Ady-dalciklust ad elő. A bemutató műsort a hét többi napján, továbbá vasárnap délután 3 órakor, mérsékelt helyárakkal megismétlik.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Szenzációs a
ROYAL ORFEUM
márciusi uj műsora.

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
Március 14-től 20-ig
D. W. GRIFFITH mesterműve
Lillian Gish-el
Fatty nagy burleszkvigjátéka Tom Moore legujabb vigjátéka
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

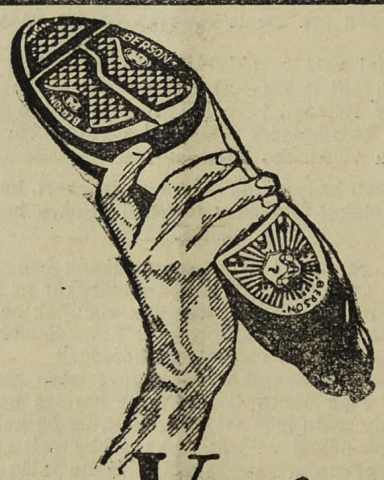

Viseljen
Person
gummisarkot és féltalpat. Megóvja hidegtől, nedvességtől és fáradságtól.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
csakis Károly-körut 24. sz.
Sulyt helyez arra, hogy a n. b. vevőközönségének még ilyen nehéz viszonyok között is, módot nyujtson kedvező bevásárlásokra

Férfi-ruhakelme, 140 cm. széles, jóminőségü	87.750
Kitünő minőségü férfi-öltönyszövet,	99.300
Angol homespun férfiszövet, tiszta gyapju	144.500
Doubl raglánkelme Ia minőség	112.000
Divatszinekben női szövet 110 cm	32.650
Tiszta gyapju női ruhakelme, duplaszéles	71.700
Cheviotte tiszta gyapju, 110 cm. széles	70.600
Francia voil, szintartó, gyönyörü kimintázás	21.750
Ja pán creppe pongyolákra, csodás kimintázás	28.750
Kelengyevászon	19 800
Angin, bőrerős	24.500
Paplanlepedővászon, 175 cm. széles	46.500
Batiszt-chiffon, selyemfinomságu	31.600

Tavaszi ujdonságok állandóan érkeznek
férfi- és női divatszövetekben, raglán- és felöltőkelmékben, Covercoal- és Burberrikben. — Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelig!

„THREE STARS"
Uj
pörköltkávé-különlegességünk
Meinl

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.
Gyártmányai: Mindennemü vasöntvények saját és idegen minták után, transzmissziók, mindennemü gépek és géprészek, hidak, épület- és egyéb vasszerkezetek, pálma- és növényházak központi fütésberendezéssel, melegágyi ablakok.
Szállit raktárról: Öntöttvas mérlegsúlyokat 50 dkg.-tól 20 kg.-ig, öntöttvas szénvasalókat öntöttvastüzrácsokat, tüzhelylemezeket, répavágógépeket, szőlőzuzókat, ö. v. csöveket stb.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Ára 800 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 március 19. — 12. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 40.000 korona. Félévre 20.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A papiros türelmes

volt áról már igen sokat hallottunk, de valószinüleg revizió alá kell vennünk az eddigi értesüléseinket, amikor azt halljuk, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter „papiroson kormányt támogató párt"-nak nevezte Wolffékat. Hát csakugyan, ilyen nagyon türelmes lenne a papiros? Ennyi türelmet igazán nem tételeztünk fel róla. Valószinüleg ugyanaz a fölemelő véleménye van a papiros türelmességéről Rakovszky belügyminiszternek is, aki kijelentette a kétszakasos felhatalmazási törvényjavaslatról szóló tárgyalásai során, hogy a maga részéről különösen a papiroson kormányt támogató párttól fél. A belügyminiszter ugy látja, hogy ezek az urak még mindig hisznek a tömegek támogatásában és ugy akarják a dolgot beállitani, mintha a kormány ellenük törne.

Nem akarunk vitatkozni ezuttal a belügyminiszter urral, inkább szeretnők igen érdekes kijelentéseinek tanulságait levonni; azt azonban mindenekelőtt le kell szögeznünk, hogy éppen ő volt a kormánynak az a tagja, aki ujra és ujra megegyezett Wolffékkal — néha a miniszterelnök hátamögött is — és ez az oka annak is, hogy most, amikor egy alapjában lényegtelen, csak a meglevő állapotot törvényesitő javaslat gyors letárgyalásáról van szó, az ellenzék idegenkedik. Ez a bizalmatlanság annak a belügyminiszternek szól, aki Wolffékkal szemben bizalmatlan, de mégis Wolffékkal paktál.

Ugylátszik, a belügyminiszter ur jól látja a dolgokat, de a konzekvenciákat nem tudja, vagy nem akarja levonni. Mi is tisztán és világosan látjuk már régóta a Wolffi taktikát, amely hirdeti, hogy övék a tömegek és ha mégis baj lenne, akkor a kormány gáncsolja el őket. Mert bünbakra mindenesetre szükségük van.

Lássuk azonban azokat a tömegeket. Ködös álmok azok. Nem hivatkozunk ezuttal különösebb nyomatékkal a legutolsó nemzetgyülési választásokra. Hiszen Budapest huszonöt nemzetgyülési képviselője közül ők csak öten vannak (Wolff, Bénárd, Csilléry, Buday, Petrovác), mig a másik négy kereszténypárti képviselő (Andrássy, Szabó József, Homonnay, Friedrich) az ellenzékhez számitják magukat. De ha — ami ebben a pillanatban teljesen kilátástalan — mind együtt lennének a választásnál akkor is csak alig több, mint a mandátumok egyharmadára számithatnának. Az utolsó nemzetgyülési választások óta azonban — hogy képletesen beszéljünk — sokkal több viz folyt le a Dunán, mint rendesen szokott, a második nemzetgyülés élete olyan hatalmas mentalitás-változást hozott, hogy ennek a községi választásoknál legalább ötvenszázalékos ujabb változásban kell megnyilatkoznia.

Az a tábor tehát, amelyet valaha Wolff, Friedrich, Andrássy, Csilléry, a keresztényszocialisták és a többiek együtt alkottak, igen nagy eredményt érne el, ha a közgyülési mandátumok egyhatodrészét tudná megtartani, mert azt se tessék elfelejteni, hogy az örökös áremelések, drágitások, a gyalázatos villamosközlekedés és a többi közigazgatási és üzemi anomália a legintranzigensebb szivekben is fullánkot hagyott. Aki mégis megmarad a választók közül az ugynevezett „keresztény gondolat" hivének, az sem fog Wolffékra szavazni, hanem a keresztény ellenzék szekerét tolja. Ezek között ott vannak a józan, sok esetben rokonszenves munkáspolitikát csináló keresztényszocialisták és ott vannak az intranzigens fajvédők, a Lendvaiak, akik teljes egészében kisajátitották Wolffék kezdetbeli jelszó-arzenálját. Vajjon mi marad meg Wolff Károlyéknak, kinek tetszik az ő mai kétlaki, határozatlan semmitmondó politikájuk?

Levegő után kapkodnak, mint a szárazra került hal és igy senkit sem vonzanak, hogy az ő sorsukra jusson. A fajvédők legalább tisztában vannak vele, hogy a jelszó-kereteket demokráciával kell megtölteni, ha még ideig-óráig élni akarnak és ezzel a módszerrel hajtják el — miután máshonnan nem tudnak hiveket szerezni — Wolffék nyájának azt a részét, amely még mindig nem józanodott ki a komolytalan jelszópolitikából.

Pucéran állanak a nyilt szinen Wolff Károly és barátai. Se előttük, se mögöttük senki. És ezekkel akar még mindig politikát csinálni a belügyminiszter? Még mindig ezektől fél Rakovszky Iván? Valószinüleg hamarosan el fog jönni az a belügyminiszter, akinek nem lesznek aggodalmai, hogy rombadöntsön egy agyagszobrot, amely már régen üresnek bizonyult.

Schober Béla gazdasági szakértő lesz a városházán

Sipőcz polgármester akadályozta meg Ereky terveinek megvalósitását. — Miért hagyta ott Windisch Herman a belügyminiszteri konferenciát. — A vásárpénztárból városi bank lesz.

Hétfőn igen határozott formában terjedt el az a hir, hogy Schober Béla államtitkár rendkivül fontos missziót fog kapni a főváros pénzügyei és gazdasági rekonstrukciója körül. Emlékezetes, hogy Ereky Károly annak idején a Rakovszky belügyminiszternél tartott értekezleten azt proponálta, hogy a főváros üzemeinek ellenőrzését vegye kezébe a Pénzintézeti Központ. Schober megbizatásának hire után legnagyobbrészt arra gondoltak a városházán, hogy az üzemek ellenőrzése körül lesz nagyon fontos szerepe. Másrészt emlékeztetünk arra, hogy Terstyánszky Kálmán kormánybiztos hetekkel ezelőtt hivatalosan kijelentette, hogy a belügyminisztertől gazdasági szakértő kirendelését kérte maga mellé, hogy a szakember segitségével intenzivebben ellenőrizhesse a főváros gazdálkodását. Nem tartották tehát lehetetlennek azt, hogy a kormány Schober Bélát kérte meg arra, hogy Terstyánszky mellett vállalja el a szakértő szerepet.

Illetékes helyen megerősitik azt, hogy

Schober Béla megbizatásáról tényleg szó van,

de hogy milyen formában és milyen körülmények között, erre vonatkozólag még nem tudnak határozott felvilágositást adni. Egyebekben informátorunk a következőket mondta:

— Schober Béla államtitkár a belügyminiszternél tartott és Ereky Károly memorandumát tárgyaló érekezletre tényleg meghivást kapott, de nem jelent meg, hanem helyette a Pénzintézeti Központot Windisch Herman képviselte. Sipőcz Jenő polgármester elkeseredetten védekezett Ereky Károly propozióival szemben és az Ereky-féle megoldás teljes negligálását kivánta. Ilyen körülmények között

a Pénzintézeti Központ képviselője hozzá sem szólott a fölvetett kérdéshez és eltávozott az ülésről.

Ebből következik, hogy a Pénzintézeti Központ elhatározta, hogy nem szól bele ebbe az ügybe és igy nem is lehetséges az, hogy akár Schober, akár a Pénzintézeti Központ nagyobb szerepet vállaljon a főváros üzemeinek és egyúltalán gazdálkodásának ellenőrzésében.

— Schober különben sem vállalhatna a momentán viszonyok között a fővárosnál semmiféle szerepet, mert teljesen lekötik a külföldi pénzügyi delegációval folytatott tárgyalások.

Ha azonban a népszövetségi bizottság elutazik, nagyon valószinü, hogy a legkomolyabb formában fog felmerülni Schober megbizatásának terve.

Egyébként ujabban ismét igen erősen lanszirozzák azt a régi tervet, hogy az Állatvásár-pénztárból nagy fővárosi bankot csináljanak, amely ellátná a főváros összes pénzszolgáltatását. Ez azt jelentené, hogy ez a bank lenne a főváros nagy pénz-kanálisa, az összes bevételek ide folynának be és a főváros innen fedezné szükségleteit. Ennek a megoldásnak az érdekében a tárgyalások folyamatban vannak és a tervek rövidesen elkészülnek.

Rakovszky tárgyalásai kudarccal végződtek

A miniszterelnök és az ellenzék között kompromisszum készül a fővárosi javaslatok sorsáról

Rakovszky Iván belügyminiszter számára — ugylátszik — már igen kellemetlen a városházi ex-lex, amelynek megszüntetése érdekében a héten igen komoly lépésre szánta el magát. A belügyminiszter személye ugyanis — hogy ugymondjuk — állandóan vörös posztó az ellenzék szemében, mégis kénytelen volt a hét második felében minden ellenzéki párttal, az ellenzék minden frakciójával tárgyalásba bocsátkozni.

Ezek a tárgyalások a legteljesebb kudarccal végződtek és nyomukban az a hir terjedt el politikai körökben, hogy

Rakovszky Iván belügyminiszter levonja balsikerének következményeit és távozik a helyéről.

Az ellenzéken kijelentették, hogy Rakovszky Iván személye nem alkalmas arra, hogy a fővárosi választási novellát nagyobb emóciók nélkül letárgyalhassa és már utódjáról is beszéltek Puky Endre volt főispán, nemzetgyülési képviselő személyében.

A legvadabb kommentárokat azonban a belügyminiszter balsikerü tárgyalásaihoz a fajvédők oldalán főzték, amennyiben kijelentették, hogy a kormánynak azért van sürgős szüksége a kétszakaszos fölhatalmazási törvényjavaslat elfogadtatására, mert a népszövetség ittlevő delegációja követeli a városházi ex-lex megszüntetését. Természetesen mosolyogni kell ezen a kombináción, amelyen rajta van a tendenciózus kitalálás bélyege. De bizonyos az, hogy a városházi ex-lex feloldása mégis csak nagyon sürgős lett a kormánynak és nem lehetetlen, hogy ezért hajlandó lenne Rakovszky fejét is feláldozni, aki amugyis régen bukott ember; de valószinü, hogy

a belügyminiszter távozása csak akkor lesz esedékes, ha a mai részleges kormányválság teljes elintézést nyer.

A belügyminiszter személyénél azonban sokkal fontosabb az a kérdés, hogy mi lesz magával a választási ex-lexszel és mi lesz a fővárosi választási javaslattal?

Ezekre a kérdésekre vonatkozólag a Fővárosi Hirlap rendkivül érdekes felvilágositásokat kapott:

Az ellenzék nem hajlandó megszavazni a kétszakaszos felhatalmazási javaslatot és legkevésbbé hajlandó azt vita nélkül utjára bocsátani. Ennek sok oka van, de mindenekfölött az a legfőbb aggodalom, hogyha a mai kormánybiztosos, közgyülés-pótlós ex-lex állapotot a kormánynak sikerül egy kétszakaszos fölhatalmazási javaslat elfogadtatása révén törvényesittetni; akkor elvetette mindennek a gondját. Akkor nem lesz többé sürgős a kormánynak a fővárosi választási novella, még kevésbbé pedig a választás és az uj, a kormánynak nem egészen biztosan tetsző közgyülés összeülése. Akkor nyugodtan kormányoztatna tovább a kormánybiztossal és a közgyülést-pótló tanácsüléssel.

Ez volt az igazi oka annak, hogy

még a legmérsékeltebb ellenzék sem volt hajlandó segédkezet nyujtani a mai autonomia-nélküli állapot törvényesitéséhez.

Ha talán maga a belügyminiszter nem is látta be ennek az aggodalomnak a jogosságát, ugy vagyunk informálva, hogy a miniszterelnök álláspontja e tekintetben közelebb áll az ellenzékhez és igy meg van a reménység még mindig arra, hogy kompromisszumot lehet létrehozni.

Ez a kompromisszum megszületnék, ha

a kormány összehivja a fővárosi választási novella tárgyalására a nemzetgyülés közigazgatási bizottságát.

mert, hogy ha az ellenzék látni fogja, hogy a választási novella bizottsági tárgyalásakor a kormány nem zárkózik el bizonyos demokratikus szempontok érvényesitése elől, akkor az ellenzék nagyobbik része belemenne a felhatalmazási javaslat vitájának a lehetőségig való megröviditésébe. Ennek azonban — mondják a mérsékelt ellenzékiek is — elengedhetetlen feltétele az, hogy a választói javaslat bizottsági tárgyalását mielőbb megkezdjék és ott a kormány a most sokat hangoztatott demokratikus fejlődés irányában komoly koncessziókat tegyen.

Tény azonban az, hogy erre Rakovszky Iván sem nem alkalmas, sem nem igen hajlandó. Álláspontja, amely tulajdonképen kitérés az egyenes válasz alól, az, hogy a fővárosi választásról szóló törvényjavaslat tárgyalása sok politikumot foglal magában és éppen ezért annak bizottsági tárgyalásában részt kell venni a miniszterelnöknek is. Gróf Bethlen István azonban jelenleg annyira el van foglalva a kölcsönügyi tárgyalásokkal, hogy nem tud egyébre időt szakitani magának. Csak ezt akarja a belügyminiszter bizonyitani, mert ezzel kimagyarázni véli a fővárosi választási javaslattal való amerikázást.

A belügyminiszter akarata ellenére is meg van azonban a lehetősége annak, hogy — amint már jeleztük — a kormányelnök és az ellenzék egymásra találjanak azon a réven, hogy junktimot állitanak föl a felhatalmazási javaslat elfogadása és a választójogi javaslat bizottsági tárgyalása között.

Tárgyalás a márkakölcsönről

A Dresdener Bank a népszövetség beavatkozását kérte.

Wolff Károlynak baseli tárgyalásai alkalmával „sikerült" megállapodást teremteni a főváros külföldi adósságai dolgában. Ezek a megállapodások éles és nagyon jogos kritikát hivtak ki magukkal szemben, ugyhogy amikor leplezetlenül állott a baseli „győzelem" Wolffék hamarosan el is hallgattak az öndicsérettel, amelyet pedig igen élénken gyakoroltak közvetlen hazaérkezésük után. Fizetjük is alaposan ezeknek a „sikeres" megállapodásoknak a kamatait is, minden villanyláng meggyujtásánál. Wolfféknak nincs más vigasztalásuk, minthogy a külföldi adósságok minden ódiumát a Bárczy-Vázsonyi rezsim nyakába akarják varrni, amely pedig nagyszerü produktiv alkotásokkal tette emlékezetessé ezeket a kölcsönöket.

Egyedül a német hitelezőkkel nem sikerült megállapodásra jutni, amit igen valószinüvé tett az a körülmény, hogy amig a belgák, franciák, angolok jó valutával dicsekedhettek, addig a németek márkakölcsönének visszafizetése körül bonyodalmak támadtak.

A németek, elsősorban a Dresdener Bank képviselői jártak is Budapesten, de a megállapodás nem sikerült. Amig ugyanis Wolffék a jóvalutáju, győztes országok pénzemebereivel szemben kapituláltak, addig lóhátról beszéltek a német márkával, amely akkor már teljesen a lejtőre jutott.

Most azután — ugy látszik —

a főváros német kölcsönének visszafizetési ügye egészen uj stádiumba jutott.

A német hitelezők ugyanis nem nyugodtak bele abba, hogy a Wolffékkal folytatott budapesti tárgyalások nem vezettek eredményre. Wolffék átkai kisérik most a Dresdener Bank uj akcióját, amelynek azért kellett bekövetkeznie, mert Wolfféknak eszük-ágában sem volt a tárgyalások fonalát ujból fölvenni. Ez a struccpolitika késztette a német hitelezőket, akik mégis csak pénzükhöz akarnak jutni, arra, hogy

a népszövetséghez forduljak, érdekeik megvédését biztositandó.

*

Ezzel az értesüléssel szemben más, kitünően értesült forrásból azt a tökéletesen megbizható hirt kapjuk, hogy a

német hitelezők és pedig elsősorban a Dresdener Bank hiába fordultak a népszövetséghez,

mert ott a trianoni szerződést ugy magyarázzák, hogy a magyar állam polgárainak, tehát a fővárosnak adósságaiért is, csak abban az egy esetben felelős, ha ezek az antant államainak valamelyikében lakó polgároknak vagy pénzintézeteknek tartoznak.

Miután Németország ellenséges állama az antantnak, teljesen ki van zárva az, hogy a trianoni szerződésre hivatkozva, a népszövetség beleavatkozzék abba, hogy a német hitelezők milyen uton és módon haitják be követelésüket a magyar fővároson.

Amikor Frühwirthet nemzenek a Sasok

* * *

A Sasok szombaton alelnököt választottak és alelnök lett Frühwirth Mátyás nemzetgyülési képviselő, a kurzus egyik szimpatikus, csöndes, szorgalmas alakja. De neve a kurzust jelenti, egyéniségének szerénysége, tehetségének szárnytalansága éppenséggel nem predesztinálják arra, hogy vezére legyen a Sasoknak.

A Sasok ezuttal csak Frühwirthet nemzettek, bár mi fiatalabb nemzedék szerettünk a Saskörre ugy emlékezni, mint Polónyi Géza bagolyvárára. Konzervativ, reakciós klub volt mindenkor a Saskör és Frühwirth Mátyás alkalmas is lesz arra, hogy ezt a konzervativizmust, ezt a reakciót tehetségéhez képest megőrizze. Ám többet is jelentett valaha a Saskör.

Alapjait az Ujvilág-utcabeli Arany Sas vendéglőben vetették meg, ahol az abszolutizmus alatt Prottmann embereinek kémkedése elől elbujtak busulni a magyar élet legkiválóbbjai.

Az Arany Sasról már a XVIII. század közepén szó van. Már akkor is hires fogadó volt az Ujvilág-utcában, vagy amint akkor nevezték, a Verkehrte Welt-ben. Ebben az időben a székesfehérváriak rendes szállóhelye volt. Fogadósa: Heimer Sebestyén.

Később jurátusok, fiatal irók, költők, ujságirók tanyája lett.

Eredetileg német korcsmának ismerte mindenki, de az ötvenes évek szenvedése megmagyarositotta. Egyszerre minden magyar lett benne. Még a vidéki urak is ide tették át a forradalom után a főhadiszállásukat. Persze ahova a vidéki urak jártak, oda járt Bernáth Gazsi is, mert ott jó ebédet lehetett kapni, ami még csak pénzbe sem került. Már nagyon jól benne voltunk az abszolutizmusban, amikor egyszer Bernáth Gazsi felsóhajtott:

— Az Arany Sasban még mindig nem tudják, hogy vége van a forradalomnak...

Várady Antal is sokat irt, sokat mesélt az Arany Sasról, az Arany Sasnak az abszolutizmus idején való nagy szerepéről. Szerinte az ötvenes években itt virágzott legjobban a mulatós zsentriélet. Ott szólt a cigányzene reggelig, folyt a bor és repült a bankó a muzsikusok felé. Volt azonban ennek a szállónak egy lakója, aki mikor a forradalom véres napjai lezajlottak, s Világosnál sirtak a huszárok — bezárkózott a Sas egy elsőemeleti szobájába, nem bocsátott be magához senkit, csak az ételhordó pincért és a takarító napszámost. Nem akart többé semmit se tudni a világról. Önála augusztus 13-ikán megállott a történelem órája. Csöndesen várta a halált... Mikor azután — tizennyolc esztendő mulva — egy napon az utcán hangos tömegek jártak-keltek, s éppen a becsukott ablaka alatt egy harsogó katonabanda a Szózat-ot játszotta — lassan megnyilt az ablak és egy galambőszfejü ember tekintett ki rajta, akinek az orcáján záporosan peregtek a könnyek.

Junius 8-ika volt. 1867. Megvirradt.

Az irók is nagyon szerették és kultiválták ebben az időben az Arany Sast. Megfordult itt sokszor Arany János, még inkább Vahot Imre. Szilágyi Virgil, a mindenütt jelenlevő Lisznyai Kálmán és Tóth Kálmán is. Itt született meg és itt fujták a leghevesebben a Kossuth-nóta dallamára:

Athenaeum nagy naptára,
Nyomattatott Budapesten
Emich Gusztáv betüivel
Ezernyolcszáz-ötvenhétben.
Éljen a haza!

Sőt az Arany Sas nevéhez füződik az a másik hires nóta is, amelyet a Gott erhalte dallamára énekeltek:

Hetes, nyolcas, kilenc, tizes.
Alsó, felső, — disznó király...

Igy busultak akkoron az Arany Sasban és lassan ebből a busuló társaságból fejlődött ki a Sasok együttese, született meg a Sas-kör, amely most már azt tüzte szem elé, hogy a városi életben minél nagyobb, minél fontosabb szerepet biztositson a maga számára. És tényleg hatalommá lettek Budapest életében és most megint olyan hangokat hallunk, amelyek ebben az irányban követelődznek. Szombaton legalább Miklós Ferenc Csilléry-párti volt városatya inditványát egyhangulag fogadták el, amelyben azt javasolta, hogy a „Saskör közgyülése forduljon a nemzetgyüléshez azzal a kérelemmel, hogy a most tárgyalás alá kerülő fővárosi törvényben biztositsanak a Belvárosnak olyan képviseletet, amilyen a Belvárost történelmi multjánál, kulturális és gazdasági sulyánál fogva megilleti és hogy ezt a képviseletet ne csak a numerikus elv szerint juttassák a Belvárosnak, hanem az ősi tradiciókból fakadó nemzeti érzésnek méltányolásával".

Egészen röviden és egy szóval, méltóztassék Budapest kerületeit osztályozni, első-, másod- és nem tudom én hányadrendü kerületeket kijelölni. Mindezt abban az órában követelik a Sasok, amikor a kis Frühwirthet, a demokráciának hangos követelőjét, sőt részesét választják meg vezérnek.

A kis Frühwirth-hez sehogy sem illik ez a hang, ez a követelés. S ha mégis ezt cselekszi, akkor nem tudja, hogy mi fán terem a demokrácia. Hiszen ha Ráth Károly, Királyi Pál, vagy Kléh István emlegetett volna „fősas" korában tradiciót és más szép dolgokat... Milyen nevek is voltak azok! Magyar Elek följegyez közülök egy csomót: báró Kaas Ivor, Gerlóczy Károly, Szabó János, a „dallos". Kármán Lajos, György Elek, id. Apáthy István, Feleki Miklós, a Nemzeti Szinház művésze, báró Bánhidy József, Krajcsik Ferenc, Dániel Ernő, Cselka Nándor püspök, Horánszky Nándor, Polónyi Géza, Török József gyógyszerész, ifj. Ábrányi Kornél, Urváry Lajos, a Pesti Napló szerkesztője, Radocza János, terézvárosi követ, Hahothy Sándor, Halász Géza, Gebhardt Lajos, Luczenbacher Pál.

És most mindez Frühwirté változott...

Pogány Béla.

APOLLÓ-SZINHÁZ
FORRAI RÓZSI és SARKADI ALADÁR VENDÉGFELLÉPTÉVEL
Ma és holnap utoljára
PFEFFERNÉ ÉS TSA SZŐKE SZAKÁLL FELLÉPTÉVEL.
VIII. ALBERT
Pénteken uj müsor!

„THREE STARS"
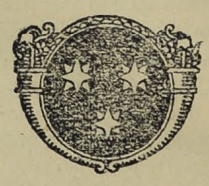
Uj
pörkölthávé-különlegességünk
Meinl

SALAM SALAM SALAM SALAM
Ma
vegyen legujabb találmányu
SALAM
legtökéletesebb fertőtlenitőszert, hogy
holnap
beteg ne legyen!
Mindenütt kapható!

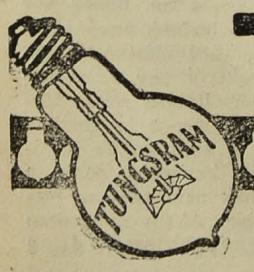

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Hol kapál krumplit Kállay?

— Irja: **Marcial.** —

Egyedül a magyar politikai szótár ismeri azt a pompás szólásformát, amely igy szól: „elmegyek krumplit kapálni.“ A terveiben elkracholt, koncepciójában megbukott, a tudatlanságban rajtakapatott, hitelevesztett politikus megy el „krumplit kapálni“, vagyis tünik el a politikából és adja át a helyét a politikai váltógazdaság elvei alapján másoknak, akik a maguk elveit, tudását, elgondolásait és képességeit bocsátják azután az élet próbája alá. Az alkotmányosság alapfeltétele, hogy az ilyen változások simán és zökkenés nélkül menjenek végbe akár személyváltozásról, akár pártok változásáról van szó. Senkinek sincs privilégiuma az ország kormányzásához, semmiféle személynek, semmiféle kabinetnek és semmiféle pártnak. Egyiknek annyi joga van ehhez, mint a másiknak és egyedül a siker vagy a kudarc az, amely igazolja, vagy megdönti ennek a jognak a gyakorlását.

„Eknegy krumplit kapálni“. Mily szép formulája ez a magyar politikai frazeológiának. Nincsen ennél frappánsabb kifejezése az alkotmányos demokrácia gondolatvilágának. Ez annyit jelent, hogy nincsenek „hivatásos“ politikusok, „üzletszerü“ államférfiak, örökjogon közéleti árendások, hanem mindenki számára nyitva áll az ut oda is és vissza is. És aki a visszautra jutott, az megy krumplit kapálni, mint a demokrácia klasszikus világának legnagyobb alakjai Cincinnatus, vagy Washington, akár a jól végzett munka befejezése, akár az élet próbáját ki nem biró tervek kudarca juttatott valakit erre a visszavezető utra. Ámde, sajnos, csak a szótárunkban van meg ez a frappáns formula, a valóságban sehol nehezebben elmozditható politikusok és államférfiak nem kapaszkodnak tiz körmükkel a közéleti poziciójukhoz, mint Magyarországon. És manapság még roszszabb e tekintetben a helyzet, mint amig a habsburgi császár bécsi kommandója dirigálta a dolgokat és a változásokat. A hibák, tévedések, baklövések tengeráradata közepette, az egyetlenegy Hegedüs Loránton kivül mikor állott fel a nyilvánosság szine előtt magyar politikus azzal a beismeréssel, hogy terveim meghiusultak, elgondolásaim téveseknek bizonyultak, erőim elégtelenek voltak, levonom a konzekvenciákat és megyek krumplit kapálni?! Soha erre a magaslatra magyar államférfiu nem emelkedett. Mint a hiu primadonnák, ők is teljes kivénülésükig szerepelnek, mindaddig, amig a közunalom nem ásitja le őket a helyükről.

Nem akarunk könnyelmü és és frivol kritikát gyakorolni évtizedek munkáját maga mögött hagyott férfiak fölött, sőt még azt se állitjuk, hogy a frappáns siker hitelesitése nélkül nincs jogcim a közvélemény elismerésére és az elfoglalt pozició megtartására. De végül is a siker vagy kudarc csak nem lehet teljesen közömbös az államférfiu megitélésénél. Utóvégre miféle alapon legyen az megállapitható, hogy Kállay Tibor alkalmas férfiu-e Magyarország pénzügyeinek intézésére, sőt főintézésére, ha nem azon az alapon, hogy minő sikereket tud felmutatni ezen a téren? A személye lehet a legrokonszenvesebb és minden képessége a legkiválóbb a világon, ámde az összes tulajdonságok közül, amelyek egy embert egyáltalában diszithetnek, csupán egyetlenegy olyan van, amely egy gazdaságilag kátyuba jutott ország pénzügyminiszterségére, vagy pénzügyeinek intézésére kvalifikál és ez az, hogy megfelelő gondolatok teremjenek az agyában a pénzügyi helyzet szanálására. És amiként a világ legszebb, legszellemesebb, legrokonszenvesebb, legügyesebben bukfencező, legjobban vivó, legsikerültebb verseket iró és még mindenféle egyebeket sikeritő férfiu nem lehet orvos, ha a betegei folytonosan meghalnak, akképen nem lehet pénzügyek intézője se, ha egyszer a tények azt mutatják, hogy ebben az egyetlenegy dologban nincsenek sikerei. És ez az eset forog fenn Kállay Tiboi urnál. Minden tisztelet adassék meg rokonszenves személyének, amelyet egyébként nincs szerencsénk ismerni, de végül is, mi alapon legyen ő a pénzügyi diktátor Magyarországon? Hol vannak a sikerei és az eredményei? Mivel lett jobb Magyarország financiális helyzete pénzügyminisztersége utolsó napján, mint volt az első napon? Melyik koncepciója bizonyult helytállónak és miféle elgondolása alaposnak? Számtalan intézkedései közül melyik érte el azt a célt, amelyre irányult és melyiknek nem hirdette idők folyamán az ellenkezőjét helyesnek? Hol volt a korona, amikor ő jött és hol volt, amikor ment? Mekkora volt a deficit, amikor kezdte és mekkora, amikor végezte pénzügyminiszteri pályafutását? És mind e kérdésekre adandó kedvezőtlen feleletek tényében megnyilvánuló evidens alkalmatlansággal szemben: hol van az a hatalmas pozitivum, amely mindezek dacára is kiválasztott egyénné tegye őt egy elmerüléssel küzdő ország finánciáinak intézésére?

Nincs a világon a politikán kivül még egy terénum, ahol ilyen kérdés feltehető volna. Vajjon gazdasági intézőnek megmaradhatna-e valaki olyan eredmények felmutatása után, mint amilyenek Kállay Tibor mögött állanak? Lehetne-e banknak igazgatója, gyárnak vezetője, üzletnek dirigense, ha a gondjaira bizott bank, gyár vagy üzlet olyan sorsra jutna két esztendő alatt, mint amilyenre Magyarország pénzügyei jutottak? Nem, ez elképzelhetetlen! Ez csak a politikában, az államkormányzatban lehetséges, ahol nem annak a zsebe bánja a kudarcokat, aki intézkedik, hanem az országé, a mindenkié. És a mindenki baja senkinek a baja. Erre van alapozva az egész közélet és ezért kell politikailag elkracholni valakinek, hogy krumplit kapálni menjen. A reá bizott szakmában való megbukás meg se kottyan neki, ezen az alapon még esetleg ki is terjesztik a hatáskörét, miként Kállay Tibor pénzügyi nemtudommicsoda urnak.

Gróf Esterházy Ferenc visszapörli a Magyar Általános Kőszénbánya tatai bányáit

A Pesti Tőzsde legutóbbi számában „Milliárdos perek a Mák ellen“ cimen szenzációs cikket közölt, amelynek adatai, ha helytállóknak bizonyulnának, a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulatot katasztrófális helyzetbe kergetnék. A közlemény szerint a Mák a tatai uradalommal kötött szénbányászati szerződésének több pontját sulyosan megsértette, amelyek szerződésbontó okul szolgálnak és az uradalomnak módot nyujtanak arra, hogy a Mák teljes bányaüzemét minden birói eljárás mellőzésével birtokába vegye. Az uradalom többek között szerződésbontó oknak tekinti, hogy a Mák a bányászat időtartama alatt protekciós feleknek több izben olcsóbban szállitott szenet, mint az uradalomnak. Miután ilyen módon az uradalom igen jelentős összegekkel megkárosult, tavaly közjegyzőileg konstatáltatta a szerződésbontó ok megtörténtét és 30 napi haladékot adott a Mák-nak arra, hogy az uradalom területén levő bányákat átadja. A Mák a dolgot birói utra akarta terelni, a 27-ik napon azonban meggondolta magát és az uradalomnak egyezségi ajánlatot tett, amelyből kifolyólag a szénszállitás körül történt differenciák megtérítése fejében 800 millió koronát fizetett. Az ellentéteket ez pillanatnyilag elsimitotta ugyan, de később az uradalom a szerződés több pontjának megsértését üllapitotta meg és ezekből kifolyólag a perek egész lavináját zuditotta a Mák-ra, amelyek mintegy 500 milliárdnyi kártérítési összeg megtérítésére köteleznék a részvénytársulatot, de végső esetben avval a körülménnyel is számolni kell, hogy birói döntés alá kerülhet az egész bányakomplexum hovátartozandósága is.

Minthogy a magyar közgazdasági életben eddig páratlan esettel állunk szemben, a legnagyobb körültekintéssel utánajártunk a dolognak és a helyzetet alábbi hiteles információinkkal világitjuk meg:

A bánya keletkezése és a szerződés megkötése

A bánya keletkezése a tata-tóvárosi szeszgyáros, néhai Deutschländer Mihály nevéhez füződik, aki a szénterületet felfedezte és a szénkutatási szerződés megkötésére királdi Hercz Zsigmondnak, a Magyar általános kőszénbánya vezérigazgatójának ajánlatot tett. Hercz az ajánlatot elfogadta és Deutschländert megbizta, hogy lépjen a tatai uradalommal érintkezésbe. Ez 1894. év nyarán történt. A grófi uradalom igazgatója akkor Feszty Lajos volt, akivel az előzetes tárgyalások megkezdődtek és a szerződés megkötésével végződtek. A 21 pontból álló szerződést, amelyet dr. Balkay Béla uradalmi ügyész és dr. Mandel Pál országgyülési képviselő, a Mák. igazgatósági tagja szerkesztettek, 1894 december 4-én az uradalom nevében, az akkori birtokos gróf Esterházy Miklós és a Mák. nevében dr. Mandel Pál és királdi Hercz Zsigmond, mint a képviseletre együttesen jogositott igazgatósági tagok irták alá. Az aláirásokat 1589/1894. szám alatt felvett jegyzőkönyvben dr. Weinmann Fülöp budapesti királyi közjegyző hitelesitette. A haszonbérleti szerződést a komáromi kir. törvényszék, mint hitbizományi hatóság 1895. május 8-án 3444/P 1895. szám alatt kelt végzésével jóváhagyta.

A szerződés 1. pontja szerint gróf Esterházy Miklós József bérbeadja a tata és tóvárosi uradalmakhoz tartozó, akár szabad rendelkezésü tulajdonát képező, akár pedig a galantai és fraknói gróf Esterházy nemzetség fraknói idősb ágának ezidő szerint birtoklásában levő „Tóvárosi uradalom“ nevezetü elsőszülöttségi hitbizományba felvett összes községek, különösen Vértes-Somló, Felső-Galla, Bánhida és Környe határában, a tulajdonát képező, avagy hitbizományilag birt ingatlanokon található kő- és barnaszén turzásának, feltárásának és kiaknázásának kizárólagos jogát, valamint a Vértes-Somló községben 1862. évi 634 és 635 számok alatt „Mária“ és „Miklós“ védnevekkel adományozott, egyenkint négy kettős mértékből álló bányatelkeit.

A bérlet időtartama és a fizetendő bérösszeg

A 4. pont szerint a szerződés tartama az aláirástól számitott 50 (ötven) egymásra következő esztendőben állapittatik meg; a bérlőnek azonban jogában áll három évvel a szerződés lejárta előtt annak további harminc esztendőre való meghosszabbitását követelni.

A 8. pont a bérfizetésről intézkedik. E szerint a bérlő bányabér fejében az évente lefejtett szénmennyiség minden métermázsájától (kivéve a vállalat bányaüzeméhez, valamint a tiszteknek és a munkásoknak fütésre szolgáló szenet) 2, azaz két krajcárt tartozik bérbeadónak fizetni. A métermázsánkint számitott terragium minimális évi bérösszege a következő: 1897. évre 1500 frt; 1898. évre 2000 frt; 1899. évre 2500 frt; 1900. évre 3000 frt; 1902. évre évre 4000 frt; 1903. évtől minden további esztendőre legalább 4000 frt. A szerződés megkötésétől számitott 12 év letelte után a következő öt éven át legalább 6000 frt, további öt esztendőn keresztül 8000 frt, mig további tiz esztendőn keresztül 12.000 frt és a még hátralevő 18 évre, évente legalább 20.000 frt.

Megindult a pörök lavinája

Ezek azok a lényegesebb szerződési megállapodások, amelyeken Magyorország leghatalmasabb vállalata, a tatai bánya fölépült. Évről-évre amerikai tempóban fejlődött a vállalat, amely terjedelemben olyan arányokat öltött, hogy a gyorsvonat csaknem félóráig robog a gigantikus telepen keresztül.

Hosszu éveken keresztül bérbeadó és bérlő között semmi sem zavarta meg a békés egyetértést. Változtak a hitbizomány tulajdonosai: gróf Esterházy Miklós, becző nevén a közismert „Niki“ grófi, majd utána Ferenc gróf meghaltak és a hitbizomány mai ura: ifj. Esterházy Ferenc gróf. De elhunytak a részvénytársulatot megalapitó királdi Hercz Zsigmond és utóda, Szende Lajos vezérigazgatók is, akiknek örökébe, a szerencsés halálozási konjunktura következtében, Vida Jenő ült.

Most az ő vezetése idején tört ki a háboruskodás bérbeadó és a bérlők között. Tárgyilagosan meg kell állapitanunk, hogy nem Vida hibájából. Pénzünk leromlása okozta.

Bérbeadó a bérösszeg revizióját per utján akarta érvényesiteni, a birói döntés előtt azonban a szerződő felek egyezséget kötöttek, amelynek értelmében a Mák. 800 millió korona egyezségi összeget fizetett. (A „P. T.“ cikke tehát tévesen állapitja meg, hogy a fizetett 800 millió a szerződés 11. pontjába ütköző szénszállitási differenciák egyezségi ára volt.) Utólag azonban Vida Jenő vezérigazgató a fizetett összeget soknak találta és 400 millió korona erejéig visszatéritési pört inditott.

Ez a pör van folyamatban és ez bőszitette annyira föl az uradalmat, hogy most ügyvédje, dr. Lengyel Zoltán utján valóságos pör-lavinát zuditott a Mák-ra. Ezek a pörök azonban egészen biztosan egyezkedéssel és egyezséggel fognak végződni, mert komoly és szerződésbontó alapjuk nincens. Vida Jenő nyugodtan üdülhet tehát a Rivierán: dr. Lengyel Zoltán pörei nem fogják a Mák. alól a tatai bányászatot kihuzni.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS“
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

Előcsatározások a tőzsdén. Még egy teljes hónap választ el a tőzsde közgyülésétől, de az apró csatározások már megkezdődtek mindenütt, ahol a tőzsdetagok kisebb-nagyobb csoportokban összeverődnek és a tőzsde ügyeiről tereferélnek. A tőzsdei életnek ezekben az apró gócaiban lanszirozzák a önjelöltek neveit, itt próbálják ki, milyen visszhangra talál a tőzsdetagok sorában egy félig, vagy alig ismert név forgalombahozása. Jelentősége alig van ezeknek a tereferéknek, amelyek beillenek ártatlan időtöltésnek a tőzsdei élettel járó izgalmak elülése után, de nincs számbavehető jelentőségük a tőzsdei tanácsosok jelölésére vagy megválasztására. Az időelőtti választási szincerizálást csak annak a körülménynek tulajdonitjuk, hogy az idei közgyülés tizenegy uj tőzsdetanácsost választ a lemondottak és meghaltak helyébe. A szám elég tekintélyes. Legutóbbi számunkban már megemlékeztünk azokról az érdemes férfiakról, akik a hivatalos listán előreláthatólag szerepelni fognak. Uj név mindössze csak egy került azóta nyilvánosságra: Halász Manónak, a Magyar általános takarékpénztár ügyvezető-igazgatójának a neve. Érdemekben és sikerekben gazdag mult áll mögötte, rokonszenves közéleti szereplése és a pénzvilágban elfoglalt előkelő poziciója személyét általános tisztelettel övezi. Halász Manót megilleti a tőzsdetanácsosi tisztség, viszont megválasztása a tanácsnak nagy nyereséget jelent.

Uj igazgatók a Magyar-Német Banknál. A Magyar-Német Bank igazgatósága hétfőn ülést tartott, amelyen Szász Dezső kormányfőtanácsos, vezérigazgató javaslatára: Pazár Andor ügyvezető-igazgatót — helyettes vezérigazgatóvá; Bán Ernő igazgatót — ügyvezető-igazgatóvá; továbbá az intézet nagyrafejlesztése körül különös érdemeket szerzett: dr. Schreiber Endre és Rosenberg János cégvezetőket — aligazgatókká és végül Bokor Imre főtisztviselőt — cégvezetővé nevezték ki. — Ugyanezen az ülésen beterjesztették az elmult esztendő mérlegét, amely meglepően kitünő eredményről számol be és tanuságot fog nyujtani arról, hogy a tőzsde közönsége nem hiába fordult bizalommal az intézet részvényei felé. A bank részvényenként 1000 kor. (a tavalyi 20 százalékkal szemben 100 százalékos) osztalékot fog fizetni. Egyben elhatározták, hogy a legközelebbi közgyülésen az alaptőkét fölemelik és 2 : 1 arányban 10.000 koronáért uj részvényeket bocsátanak ki.

Osztalék: 00. Az Első magyar betüöntőde r.-t. nagyhangu, önmagát felmagasztaló közleményt tett közzé a lapokban, amelyben bejelenti, hogy részvényeit e hó 24-én ujra bevezeti a tőzsdére. Ujra bevezeti? Kinek a kedvéért? És ha már egyszer kottirozták: miért nem kereste soha senki? Kinek hiányzott eddig? Csupa kérdés, amelyekre azonban a Compassban némi fölvilágositást nyerünk. Ott látjuk például, hogy a vállalat az 1916—21-es években: 0, 0, 0, 0, 0, 0 osztalékot fizetett. Most már kezdjük érteni. Ennyi nullával igazán nem lehet egy részvényt a tőzsdén kivánatossá tenni. Hát valószinüleg ezért nem keresték eddig a Betürészvényeket, de vajjon ezentul majd szemet hunynak-e a nullák fölött? Kétséges. Mi nem nagy jövőt jósolunk az ujrabevezetési aktusnak.

A Rézbányai tőkeemelése. A Rézbányai részvények, amelyeket a tőzsdén a kitünő hirnévnek örvendő Aczél Pál és társa bankcég menedzsel, az utóbbi napok lanyha irányzata mellett is állandóan emelkednek és hétfőn az utótőzsdén már a 250.000 koronás kurzust is elérték. A nagy keresletre, a tagadhatatlanul ügyes menedzselésen kivül, hatással van a vállalatnál most folyamatban levő előnyös tranzakció hire is. Értesülésünk szerint ugyanis a Rézbányai 30 milliós alaptőkéjét 90 millió leira emeli fel és az összes uj részvényeket 1 : 2 arányban, darabonkint 8000 koronáért (a névérték 200 lei) a régi részvényeseknek ajánlja föl.

Keresik a Pallast. A nyomdapiacon uira megélénkült az üzleti forgalom, amelynek tempóját a Pallas diktálja. Ez a papir Halász Lajos boszorkányosan ügyes menedzselése mellett rövid idő alatt megduplázta az árfolyamát: hétfőn 130.000 koronáig emelkedett. A nyomdavállalat felől előnyös tranzakciókat emlegetnek, amelyek már folyamatban vannak és az ezekről kiszivárgott hirek a részvények további áremelkedését helyezik kilátásba.

A Sajókondói kőszénbánya uj kezekben. Értesülésünk szerint a Sajókondói kőszénbánya r.-t. részvényeinek majoritását a Demán és Somló bankcég, valamint Sik Miksa tőzsdebizományos közösen megszerezték. A vállalat eddig a Magyar Mezőgazdasági Hitelintézet ipari érdekeltségéhez tartozott. A bánya jelenleg 400 állandó bányamunkással dolgozik, naponkint 30 vagon szenet termel és saját iparvasuttal rendelkezik. Az uj érdekeltség a bányavállalatot nagyarányuan kifejleszteni szándékozik.

Fleissig Sándor lemondása. Hónapok óta már többször felbukkant a hire, hogy Fleissig Sándor, az Angol-Magyar Bank vezérigazgatója állásától megválni készül. A hiresztelések akkor korainak bizonyultak és a lemondás főleg amiatt halasztódott el, mert Fleissig az igazgatóság kérelmére bevárta, amig Krausz Simon ügyvezető-alelnök hazaérkezik Amerikából. Fleissig lemondó kérvényét végre mult kedden az igazgatóság formailag is elintézte és arról az alábbi hivatalos közleményt adta ki: „Illetékes helyről közlik, Fleissig Sándor tényleg megválik az Angol-Magyar Banknál viselt vezérigazgatói állásától. Fleissig Sándor azonban továbbra is benn marad az intézet kötelékében, mint annak igazgatósági tagja és mint annak egyik alelnöke, megtartja továbbá mindazon állásokat, melyeket a bank érdekeltségeinél eddig is birt, s amelyekben most már erőteljesebb és speciálisabb tevékenységet tud majd kifejteni."

Halász Lajos bankházának uj helyisége. Halász Lajos bankháza irodáját IV., Kristóf-tér 8. szám alá helyezte át.

A Magyar Jegybank. A Magyar Közgazdasági Társaságban Domány Gyula, a Magyar-Olasz Bank R.-T. igazgatója a Magyar Jegybankról tartott szakszerü előadást. A nagyszámban megjelent közönség, köztük a pénzvilág legtekintélyesebb reprezentánsai, nagy elismeréssel hallgatták a kérdés alapos ismeretére valló kiváló tanulmányt.

KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Általános Takarékpénztár R.-T. igazgatósága Horváth Lipót dr. alelnök-vezérigazgató elnöklete alatt megtartott ülésén megállapitotta az 1923. évi mérleget, amely 5.404,918.634 K 31 f bruttó bevétellel zárult, mig a kiadások összege 3.302,618.763 K 93 f-t tett ki, az év tiszta nyeresége tehát 2.102,299.870 K 38 f. Az igazgatóság a folyó hó 26-ra egybehivott rendes közgyülésnek 2500 K = 25 százalék (tavaly 250 K = 25 százalék) osztalék kifizetését fogja javasolni.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár igazgatósága megállapitotta az 1923. évi mérleget, amely 3.858,391.316 K 74 f bruttóbevételt, 2.409,609.185 K 74 f kiadást és ennek megfelelően 1.448,782.131 K tiszta nyereséget tüntet föl és elhatározta, hogy a március hó 29-ére egybehivott 77-ik évi rendes közgyülésnek a tavalyi 180 koronával szemben 2000 korona osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Lloyd Bank takarékkoronákban fizet osztalékot. A Lloyd Bank Részvénytársaság e hónap 15-én igazgatósági ülést tartott, amelyen megállapitotta 1923. évi mérlegét. A mérleg 3.832.210 korona tiszta nyereséggel zárul. Brutto nyereség: 7.928,968.724 korona; ezt terheli költségekért és az 1923. évben szerzett Andrássy-uti intézeti palota vételárának teljes leirásáért 4.096,079.514 korona. Az igazgatóság az e hó 31-ére összehivott közgyülésnek inditványozza, hogy osztalék cimén részvényenként négyszáz takarékkorona (100 százalék) fizettessék.

Az Ingatlanbank 300 százalékos osztaléka és tőkeemelése. A Magyar Általános Ingatlanbank igazgatósága a március 20-iki közgyülésnek javasolni fogja a 336,168.586 K tiszta nyereségből 300 százalékos, azaz részvényenként 3000 K osztalék fizetését és az alaptőkének 100 millió koronával leendő felemelését, mely müvelet engedélyezése szerint két részletben hajtandó végre. A jelenleg kibocsátandó részvények egy részét a Vilmos császár-úton, Erzsébet-körúton, Wesselényi-utcában, Gerlóczy-utcában, Erzsébet királyné-uton stb. ujabban szerzett ingatlanok és egyéb szerzett értékek vételárának kiegyenlitésére forditják, a többi darabra nézve a részvényesek két régire egy uj részvénynek elővételi jogát gyakorolhatják darabonként 100.000 K árban március 24-től 29-ig, naponta délután 4 órától 6 óráig az intézet pénztáránál, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál és a Magyar Általános Takarékpénztárnál. Akik az elővételt március 29-ig gyakorolják, legfeljebb darabonként 70.000 K erejéig április 3-ig fizetési halasztást vehetnek igénybe.

A Hungária Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipar Részvénytársaságnak március 10-én megtartott közgyülése megállapitotta az 1923. évi mérleget és részvényenként 2500 korona osztlék kifizetését határozta el. Az igazgatóság egyuttal felhatalmaztatott a részvények névértékének egy későbbi időpontban 400 koronáról 1000 koronára való felbélyegzésére és 193.300 darab, egyenként 1000 korona névértékü uj részvény kibocsátására, miáltal a társaság alaptőkéje 580,000.000 koronára emeltetik fel. Az uj kibocsátásu részvények 2:1 arányban teljes egészükben a régi részvényeseknek fognak felajánltatni. A közgyülést követő igazgatósági ülésen Benes József ur a társaság társelnökévé választatott meg.

Szopogasson köhögés ellen
Szent István gyógymalátacukorkát
mert a tiszta malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer lehetetlenné teszi a gégehurutot és a köhögést. Kapható minden jobb üzletben. Gyártja: a
Kőbányai Polgári Serfőződe és a Szent István Tápszerművek Rt.

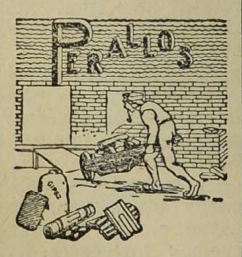

Építőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Zsuffa István és Társai
angol gyapjuszövetek áruháza — Budapest, IV., Váci-utca 25.
Ertesitjük n. b. vevőinket, hogy „First Class" minőségü
angol és egyéb gyártmányu tavaszi divatszöveteink
már nagy választékban beérkeztek. Vételkényszer nélkül kérjük ezek megtekintését, hogy meggyőződést szerezzen azon közismert tényről, miszerint
választékunk minden igényt kielégitő,
áruink minősége legelsőrendü,
áraink a minőségekhez arányitva közismerten olcsók.
Üzletünk nagy forgalma folytán naponta összegyülemlő
3—4 MÉTERES MARADÉKOKAT
nagyon olcsó árban árusitjuk.
Különleges autó-, kocsi- és utitakarók nagy választékban.

Fullánkok

...

Végh Jánosnak

nem mi akarunk fullánkkal szolgálni, hanem ellenkezőleg ő látta el a sajtót a maga keserü, mérges fullánkjával. A rendes napi szóbeli információ helyett kommünikében tudatta a sajtóval, hogy ezentul nem áll rendelkezésre, nem informál. Nem a sajtót nem informálja, hanem a közvéleményt. Nem csinálunk gravamenes politikát, nem teszünk szemrehányást a tisztifőorvos urnak, aki a maga szangvinikus mivoltában — ugy látszik — nem birja el a jogos kritikát sem és nem követi kiváló elődjeinek bölcs példáját. Nyugodt hangon mégis rá kell mutatnunk arra a veszedelemre, amelyet saját feje fölött idézett föl, mert hogy ez a Végh kezdete, arról nem is kell vitatkozni. De ha ugy találja a főorvos ur, hogy jobb lesz, ha a sajtó nem tőle, hanem mástól szerez információt, akkor meghajlunk előtte. Ez csak azt bizonyitja majd, hogy a sajtó munkásaiban több kötelességtudás lesz, mint a főorvos urban. Ha pedig Végh János őméltósága ugy véli, hogy a sajtó rémhireket terjesztett, amikor esetleg egyes orgánumok a tifusz-veszedelmet nagyobbnak festették, mint, amilyen; akkor sulyosan tévedett. Pénzügyekben lehet pánikot csinálni, de kiütéses tifuszban kötelesség. A pánik tovább zuhantatja a koronát, de a pánik védekezésre serkenti azokat is, akik eddig félvállról kezelték a járványt. A financiális téren bün a félelem és erény a bizalom, de a kiütéses tifusznál jobb félni, mint megijedni.

A szorgalom

nem hiányzik a városházán — az árak emelésében. Nincs Budapesten olyan élelmes kereskedő, aki előbb emelné az árait, mint a főváros emeli a gáz, a villany, a viz szolgáltatásának dijait. Nem akadékoskodunk, nem gáncsoskodunk, mert nagyon jól tudjuk, hogy az anyagárak, a munkabérek emelkedését át kell háritani a közönségre, mert a főváros Wolffék gazdálkodása után sokkal szegényebb, semhogy akár a gázra, akár a vizre rá tudjon fizetni. De taktikátlannak tartjuk mégis, ami történik. Hogy is volt. Szerdán délután hat órakor felemelte a „közgyülés-pótló" a gáz, az elektromos-áram és a viz egységárait. És szerdán délután hat óra öt perckor már az ujabb áremelésről tárgyaltak az illetékesek. Bocsánatot kérünk, de ez a tempó talán mégis tulontul gyors, amelyet a fogyasztó közönségnek nemcsak az erszénye, de a káprázó szeme sem tud követni. Végre is eljön az idő, hogy a budapesti publikum mégis kijelenti: meghalni meghalunk, de siettetni nem engedjük magunkat.

Uj elnevezések,

uj fogalmak, uj és divatos szavak, sőt jelszavak korszakát éljük. Kezdődött ez a jelszó-forgatag a háboru alatt, növekedett a Károlyi-rezsim során, orgiákat ült a kommünben és a koronát rárakta minderre a „keresztény kurzus". Amit ők produkáltak a régi, talán levitézlett dolgok és fogalmak uj elnevezése terén, az minden várakozást fölülmult. Most megint egy uj fogalommal találkozunk, mert azt halljuk, hogy minden kerületben „keresztény és nemzeti ligákat" alakitanak. Tehát az uj plánétát ligának hivják. Nem baj, kibirjuk még ezt is. Sőt megigérjük, hogy nem leszünk kiváncsiak, mi lappang a liga név mögött. A mi kiváncsiságunk nem fontos akkor, amikor meg vagyunk győződve róla, hogy az államhatalom a multakon okulva még kiváncsibb, mint amilyenek mi szoktunk lenni.

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és **Steinhardt** felléptével **az uj márciusi műsor.**
Éjféltől hajnalig és **System Lahman**
Kezdete pontban **8** órakor.

A ferencvárosi angyal beiktatása

A Fővárosi Hirlap haditudósitójának jelentése

A Ferencváros most már boldog, mert megkapta a maga ferencvárosi angyalát, a Lendvait, aki — miután Lehner — nagyszerüen beleillik a régi jó franzstadti milliőbe Milyen szép is lesz, ha az uj ferencvárosi angyal, azaz hogy elnök ősi franzstadti nyelvjárással rendet teremt a nyájában:

— Hallgass te szemtelen, mert kapsz egy mellport. Kriegst du einen Brustfilecken, glaubst du fliegst in die andere Welt.

A ferencvárosi angyalságba való beiktatás tehát megtörtént a héten. Volt taps, volt éljen, volt borjupörkölt és volt savanyu csinger hordószám. És megjelent a hetedhétországra szóló lakodalmon Bobula Titusz, az Ulain-kormány finánemminisztere is. Ott volt Menyus, a költő, a zsidó szerkesztők egykori kedvence, akinek verseitől, ha a kurzus nem jön vala, sohasem szabadultak volna meg. Be is fejezhetjük a megjelentek diszes névsorát, ha még megemlitjük, hogy ott volt angorai Friedrich István, Kemal és Mussolini barátja, a nürnbergi ceruzák kedvelője.

Az ünnepelt, Lendvai-Lehner, az uj elnök, lirai hangulatban volt. Meleg szavakkal emlékezett meg Kun Béláról, aki szerinte különb és őszintébb zsidó volt, mint ama Bettelheim, aki ma az országot kormányozza. Kifejtette azután, hogy milyen jól megérezte ő a háboru közeledtét és fajvédő elveinek gyakorlati alkalmazásával, milyen ügyesen szaporitotta a keresztény felmentettek számát és ezzel a zsidók kárára javitotta meg a háboruban részt nem vettek statisztikáját.

Községi ügyekről ezuttal nem nyilatkozott. Ezt a területet lojálisan átengedte Friedrich Istvánnak, aki éppen olyan keveset ért hozzá, mint ő.

Friedrich azután a maga jólismert módszerével nagy szolgálatot tett az „egységes keresztény frontnak", amikor Wolffékat imigyen dicsőitette:

— Hogyan volna lehetséges — mondotta — kompakt egységet alkotni azokkal, akik délelőtt a nemzetgyülésen kormányt támogatnak, délután pedig a tornatermekben intranzigens kereszténveknek vallják magukat és erős ellenzéki beszédeket mondanak.

Bizony nagy különbség van a nemzetgyülési és a tornaterembeli politika között. Friedrich István azonban nyilván elfelejtette, hogy a tornatermek parancsolója Zilahi Kiss Jenő és szegény Wolffék, akik — ki tudná megmondani miért? — délelőtt kénytelenek a kormányt támogatni, délután Zilahi Kiss védőszárnyai alatt szabad folyást engedhetnek érzelmeiknek.

Szivrehatóan meginvitálta azután jó Friedrich István Wolffékat Lendvai István táborába és felszólitotta őket, hogy ne támogassák ezt az Istentől elrugaszkodott Bethlen-kormányt.

Egyszóval a hangulat harcias volt, bár nem lehetetlen, hogy ez volt az első lépés a csapatok összevonására.

A helyzetet különben élénken jellemzi Hőfer mai jelentése:

A bombázás ideiglenesen az egész vonalon szünetel. Lendvai hadteste diadalmasan nyomul előre. A Wolff-csapatok mindenre készen állanak. Vasek brigádja tartalékokat és kauciót gyüjt. Több hordó bort zsákmányoltunk. Franzstadt még a mienk...

Események

...

Friedrich detronizálja Budapestet. Az utóbbi időben Friedrich István, aki eddig nem játszott szerepet a városi politikában, mind sürübben kezd kommunális ügyekről nyilatkozni. Friedrich István mátyásföldi lakos és ilyenformán a kommun után választott első közgyülésnek nem is lehetett tagja. Mostani próbálkozásának valószinüleg az az oka, hogy a fajvédő csoport a városházán is pozicióhoz akar jutni. Lendvai után most Friedrich István jelentkezik, mint a fajvédő csoport egyik városi vezére. Beszédeiben azonban korántsem Budapest kommunitásának gazdasági és közigazgatási ügyei iránt való érdeklődés nyilatkozik meg, hanem pusztán az elnyütt politikai jelszavakat halmozza. Vasárnap egyik gyülésről a másikra sietett a fürge „jogforrás" és mindenhol körülbelül ugyanazt mondta el. A Saskör közgyülésén viszont, amelyet szombaton tartottak meg, nagyokat bókolt a szintén jelenlevő Wolff Károly felé és szirénhangokkal csábitotta Wolffot az ellenzéki oldalra, de egyelőre a siker minden jele nélkül. Még érdekesebb volt Friedrichnek az a beszéde, amelyet a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének belvárosi nagygyülésén mondott el és ahol egyszerüen detronizálta Budapestet és kijelentette, hogy Budapest csak ugy maradhat az ország fővárosa, ha keresztény marad.

— Ha nem lesz keresztény — harsogta — legyen Macedónia, legyen pusztulás.

Nagyon jól tudjuk, hogy Friedrich István mit ért a „keresztény Budapest" alatt. Tisztában vagyunk vele, hogy Budapest csak akkor lesz keresztény, ha Friedrichet és Lendvait és a többieket keblére öleli. Ha ez nem történik meg, akkor zsidónak fogják deklarálni, detronizálják és Macedóniává avatják. Mindenesetre reszketve várjuk, mikor mondja ki a rettegett vezér a megsemmisitő szót, hogy Budapestet többé nem tekinti Magyarország fővárosának.

Jó portékának nem kell hangos reklám. Vásárolja pótkávéját ott, ahol pörköltkávéját szerzi be: a legközelebbi Meinl-üzletben. Elsőrendü érdekünk, hogy jó pörköltkávénkat silány pótlókkal izben és szinben ne rontsuk.

Szenzációs a
ROYAL ORFEUM
márciusi uj műsora.

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

ENGEL KÁROLY

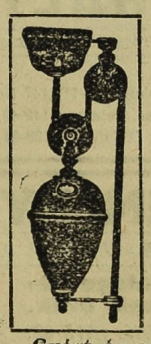

elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**

Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.

Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"

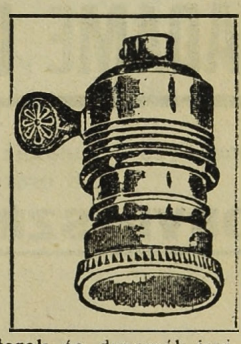

Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcsavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.

Raktárról azonnal szállitok: **elektro-motorokat és dynamokat**, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. **Szénkeféket** minden méretben és minőségben, ugyszintén **fémszövet vagy lemezkeféket.**

Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamut- vagy selyemszigetelésü **dynamóhuzalokat** minden méretben, **varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet** és diagonális szövésü **köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket,** eredeti **vulcanfibre-lemez,** illetve rudakat minden méretben, **szigetelőlakkokat** stb.

Állandóan raktáron tartok **főző- és fütőkészülékeket** minden szabványos feszültségre.

Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó
Merkur bérautóüzem
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

SZÓRAKOZÁS

A Király-Szinházban e héten is minden este a nagysikerü Mézeskalács-ot ismétlik, amelynek hétfőn, 24-én 100-ik előadását ünnepli a szinház. Vasárnap délután Kálmán Imre A bajadér cimü operettjét adják 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Frou-Frou toilettjei. A Magyar-Szinház szombati ujdonsága a Frou-Frou pazar női toilettjeivel is gazdag és szines látványt igér a ragyogó diszletek keretében. Frou-Frou ugynevezett „bolondos toilettjén", a világhires „toilette lapageuse"-ön kivül, amelyet a cimszereplő Darvas Lili visel, Frou-Frou lnerész, modern lovagló ruhája, poétikus leánytoilettje, három szinpompás pongyolája fog feltünést kelteni. Berki Lili, a mulatós Cambriné szerepében négy fényes grande toilettet visel. Pécsi Blanka ugyancsak négyszer öltözik rá nek párisi ruhákba. Az érdekes párisi szobalányt Komlóssy Ilona játsza, akinek szerepe szerint ötször kell átöltöznie. Csütörtökön Vajda Ernő nagy sikerrel felujitott vigjátékát, „A válóperes hölgy"-et adják a női főszerepben Darvas Lilivel, dr. Bauren Miklós szerepét Czakó Pál, a Városszinház igazgatója játsza, mint vendég. Szerdán és pénteken Hans Müller senzációs drámája, a „Tüzek" szerepel müsoron, ugyancsak Darvas Lilivel. Vasárnap délután „A kék Haway"-t adják 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Pompadour 111—118-adszor kerül szinre e héten a Fővárosi Operettszinházban. Fedák Sári a cimszerepben minden este a leglelkesebb ünneplések központja. Vele együtt ünneplik Nádor Jenőt, Halmay Tibort és a többi főszereplőt. Vasárnap délután a Három grácia at adják.

Fehér és Fekete. Mihályiné két leánya. a Belvárosi Szinház két nagysikerü vigjátéka váltakozva szerepel a héten. A pompás Sacha Guitry-darab, Fehér és fekete, szerdán, pénteken és vasárnap este, a mulatságos Bus Fekete László-vigjáték, Mihályné két leánya csütörtökön, szombaton, vasárnap délután 3 órakor, rendes esti helyárakkal van müsoron.

Ragyogó sikert aratott a Vigszinházban Goldoni Fogadósné-ja és Shaw Nagy Katalin-ja. Szerencsésen kiegészitik egymást a napsugaras olasz komédia és a maró angol korrajz. A Fogadósné-t és a Nagy Katalin-t legközelebb szerdán és csütörtökön játsszák. Péntek jut az R. U. R.-nek. Vasárnap délután a Mérföldköveket adják.

A fekete huszár a Blaha Lujza-Szinház nagysikerü ujdonsága, melynek bemutatóját a közönség valósággal végignevette, a sajtó pedig osztatlan elismeréssel fogadta, e héten teljesen betölti a szinház müsorát. A pompás operettben mindannyiszor Solnogyi Nusi, Vaály Ilona, Rozsnyai Ilona, Abonyi, Dénes Oszkár, Szirmai, Rott, Verebes és Boross László lépnek föl. Vasárnap délután a mulatságos Rózsalány kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Harold Lloyd, a kitünő amerikai komikus legjobb burleszkje, Ő az árvák lovagja, Heyrmans drámája a Remény, valamint Dr. Gólya bácsi, kacagtató komédia szerepelnek a Kamara müsorán, csütörtökig bezárólag. Pénteken kerül bemutatásra Schiller klasszikus remekének, az Armány és szerelemnek filmváltozata, a Fekete kancellár, főszerepekben Lil Dagower, Reinhold Schünzel és Werner Kraus-sal. Előadások fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

Az Andrássy-uti Szinház uj müsora. melynek péntek esti bemutatóját a legnagyobb tetszéssel fogadták, a héten minden este ismétlésre kerül Rákosi Szidi, Törzs és Vágó vendégfelléptével. Ugyanezt a müsort adják most vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Jön Caesarina
a világ legnagyobb filmje

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
csakis Károly-körut 24. sz.
Sulyt helyez arra, hogy a n. b. vevőközönségének még ilyen nehéz viszonyok között is, módot nyujtson kedvező bevásárlásokra.

Férfi-ruhakelme, 140 cm. széles, jóminőségü	87.750
Kitünő minőségü férfi-öltönyszövet, ...	99.300
Angol homespun férfiszövet, tiszta gyapju ...	144.500
Doubl raglánkelme Ia minőség	112 000
Divatszinekben női szövet 110 cm	32.650
Tiszta gyapju női ruhakelme, duplaszéles ...	71.700
Cheviotte tiszta gyapju, 110 cm. széles... ...	70.600
Francia voil, szintartó, gyönyörü kimintázás	21.750
Japán creppe pongyolákra, csodás kimintázás	28.750
Kelengyevászon...	20 400
Angin, bőrerős	24.500
Lepedővászon	33 500
Paplanlepedővászon, 175 cm. széles	46.500
Batiszt-chiffon, selyemfinomságu	31.600

Tavaszi ujdonságok állandóan érkeznek
férfi- és női divatszövetekben, raglán- és felöltőkelmékben, Covercoal- és Burberrikben. — Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelig!

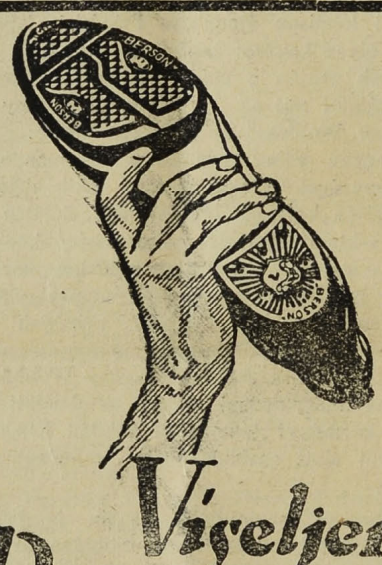

Viseljen Perjon gummisarkot és féltalpat. Megóvja hidegtől, nedvességtől és fáradságtól.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÁCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

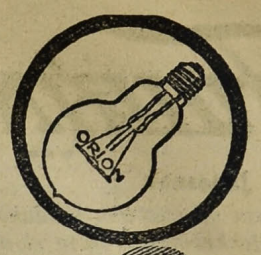

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT ÉS SZITAÁRU-GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. II Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- es gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSÓHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 38-86. Podmaniczky-utca 59.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRÚT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

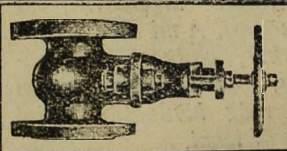

SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80.
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

MADAME DUBARRY
ünnepélyes bemutatója ma szerdán este ½8 órakor a
CORVIN SZINHÁZBAN
ORION FILM.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
A márciusi fölülmu hatatlan müsor: **Szuchány Éva, Ferenczy Károly** m. v., **Jack & Marie** amerikai tánckomédiások, **Tiger Lilly** táncexcentrique. Ujdonság! **Palermo-Lissy** átváltozó japán zsonglőrjelenet, **Roge & Stavignus** excentrikus táncok **Les Vampanis** mondain-táncok és a szenzációs kisérő müsor.
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendü meleg konyha.

Ára 1000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 március 26. — 13. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 50.000 korona. Félévre 25.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Az egység és harmonia

kitermelése — ugylátszik — az a vesszőparipa, amelyre Wolff Károly legujabban felpattant. Történt ugyanis, hogy szombaton este rettenetes puffogás hallatszott a budai oldal felől. Csak a legbehatóbb tüzérségi megfigyelés alapján lehetett megállapitani, hogy odaát Wolff Károly beszél és frázisai puffogva, sisteregve hasitják a levegőt. Igy azután nem is történt nagyobb baj, mint hogy elolvastuk ezt a beszédet, amelynél tipikusabban wolffi retorikai művet még nem igen láttunk. A tipikus wolffi tulajdonságok között is a legtipikusabb, hogy nem értettük meg a beszédnek legtöbb részét, bár Wolff Károly házi ujságjának, a Szózat-nak reprodukálásában olvastuk.

Hogyan, miből és mi célra kiván az antiszemita politika vezére egységet és harmoniát kitermelni? Erre nem kaptunk választ a Budai Kaszinóbeli ünnepi beszédben; de sejtjük, hogy nem ez lesz a záróköve az ötesztendős gyülölködésnek. Nem lehet erre számitani annál az embernél, aki még ma is latens forradalmi viszonyokról beszél, pedig mi már ugy kezdjük látni, hogy az ellenforradalom borzalmain is tul vagyunk és éppen most van indulóban az a munka, amely a végső konszolidációt van hivatva szolgálni. Nem akarja befejezni a gyülölködést, aki a saját „vendégszeretet"-éről beszél és valószinüleg még mindig az „idegen faj"-ra gondol, nem látva be, hogyha a német tud magyar lenni, akkor a zsidó is tud.

Az egység és harmonia tehát, amelyet a vezér ki akar termelni, megint csak szigoruan körülhatárolt embercsoportra szoritkozhatik, olyan embercsoportra, amely életét és vérét hajlandó áldozni a wolffi frázisokért. Mások ellen harcolni akar a vezér, aki kijelentette még azt is, hogy „a munkát nem lehet azzal kezdeni, hogy az ellenfél vagy a kisebbség érdekeit szolgáljuk". Bevalljuk, ezt sem értjük valami tökéletesen, annyit azonban sejtünk, hogy ez a gondolat sem szolgálja az egység és harmonia kitermelését.

Már a polgármester nyiltabb és egyenesebb volt a Budai Kaszinóban, csak egy kicsit ugy látszott, mintha vagy nem értette volna meg teljesen vezérét, vagy mintha külön utat jelölne meg a maga számára.

— Mi békét akarunk a városházán, — mondotta — de föl vagyunk készülve a harcra is. Nem fogjuk megengedni, hogy a nemzeti lobogó helyére valami más kerüljön.

Egy bukott rendszer exponensének ajkán kissé tulönérzetesek ezek a szavak, mert a városházi békét vagy harcot a választások után mások fogják diktálni. De az önérzet nem bün és örömmel halljuk a szót, amely bár a letörés, a bukás után következik be, de mégis szépen hangzik: mi békét akarunk a városházán, Nem rontja le a kijelentés értékét a hozzáfüzött mondat sem, hogy föl vannak készülve a harcra is. Helyes: aki békét akar, annak a harcra is fel kell készülnie és aki a béke hive, annak is joga és kötelessége az önvédelem. A nemzeti lobogó helyére pedig senki sem akar mást helyezni, az szentség ma mindenkinek a szemében. A munkásságnak, a szociáldemokratáknak sincs esze ágában a nemzeti lobogót felcserélni a szovjet-csillaggal.

Örülünk, hogy a polgármester urnak megjött a hangja és békét hirdet ugyanakkor, amikor elvakult vezére még mindig „vendégszeretetté"-vel dicsekszik. Gyakorlati értéke aligha lesz a polgármester szavának, amit az is lecsökkent, hogy addig, amig tényleg hatalmon volt, egyetlen egyszer sem tiltakozott a gyülölet politikája ellen, hanem odaadással, teljes készséggel szolgálta azt. És ezt elfelejteni nagyon nehéz.

Most ütközik ki azután, hogy milyen mérhetetlen vád nehezedik a vállukra. Nem beszélünk ebben a pillanatban büneikről, törvénytelenségeikről, a polgárság megkinzásáról, amelyeket expiálni, kárpótolni, helyrehozni majd egy másik rezsim fog. Ezen a téren megtalálja majd a maga vigasztalását, a maga régi nyugalmát Budapest népe; de most mutatkozik meg annak az látka, hogy a kommunizmus bukása után szétzüllesztették, egymás ellenségévé tették a polgárságot. A kommün a munkásságot hányta széjjel, a Wolff-uralom pedig a polgárságot. A munkásság azóta egymásra talált, a munkástársadalom ma is szervezetten, tömören áll a maga politikája mellett: de hol van ettől még ma is a polgárság? Főbenjáró bün volt ez, amely az országot, a fővárost magát sujtja. Most kezdenek eszmélni: az egyik egységről és harmoniáról beszél, a másik meg békét emleget.

Mindegyik meg is lesz. De hol lesznek akkor már ők?...

Wolffékat nem lehet kitessékelni

Csilléry, a bajkeverő — Kulisszatitkok a Keresztény Gazdasági Pártból

Wolfféknak kétkulacsos szereplése a politikában mindenki előtt ismeretes, de mindenki tisztában van azzal is, hogy ennek az országos politikában való különös szereplésnek állandó hatása van a főváros sorsára is. Éppen ezért a várospolitikai körökben is igen élénken tárgyalták a héten azt az eshetőséget, hogy a Keresztény Gazdasági Párt mérsékelt elemei nem hajlandók többé együtt marsirozni az olyan komolytalan politikusokkal, mint amilyennek például Csilléry András minden alkalommal mutatkozik.

Legutóbb is igen erős affért támadt a kegyelmes fogorvosnak Huszár Károllyal. Miután az összetüzés a nemzetgyülés ülésterméből a legnagyobb nyilvánosság előtt játszódott le, még csak el sem lehetett azt titkolni és az affér nyomán elterjedtek a hirek, hogy Zichyék és Huszárék megelégelték a maroknyi Wolff-csoport békétlenkedéseit és azokat ki akarják szoritani a pártból. Huszár Károly ezt ma már minden különösebb nehézség nélkül meg tudná cselekedni, mert Zichyék bevonulásával lényegesen megváltozott Huszár Károly helyzete, aki mélységesen elitéli a Wolff-féle politikát, Csillérryvel szemben pedig személyes okai is vannak az idegenkedésre.

Ezelőtt egy esztendővel még az volt a helyzet, hogyha szakadás történik a pártban, akkor Huszáréknak kell kivonulniok. Erre pedig Huszár nem volt hajlandó, mert élete nehéz munkáját, meglevő pártszervezeteit kellett volna ebben az esetben a keresztény politikában indigéna Wolff Károlynak ajándékképen átengedni. Legutóbb azonban sikerült Huszárnak ügyes fogással eliminálni ezt a veszedelmet. Sikerült gróf Zichy Jánost és társait becsábitani a pártba, ahol ezzel a mérsékelt politika jutott majoritáshoz. Ha pedig Wolffék okvetetlenkednek, bármely pillanatban ki lehet őket szoritani. Sőt mondhatnánk azt is, hogy a Keresztény Gazdasági Párt többsége epedve várja a pillanatot, amikor rákerül a sor Wolff, Csilléry és Buday kivonulására.

Most itt volt az alkalom, amint hogy itt volt az alkalom Rakovszky belügyminiszter elejtésére is. Azt mondják azonban, hogy magasabb érdekek akadályozzák még egyelőre mindkét elhatározó lépést; de mindegyik igen rövidesen megtörténik. Valószinü, hogy a kormányelnök elhatározásának végrehajtásával meg akarja várni a szanálási javaslatok letárgyalását és ugyancsak Huszár Károlyt is arra kérte, ne állitsa a pártbeli dolgokat az élre mindaddig, amig a szanálási javaslatok megszavazva nincsenek, nehogy ezeknek a javaslatoknak az ellenzéke még a Wolff-csoporttal is megszaporodjék.

De Wolffék maguk sem akarnak kimenni a pártból, mert tudják, hogy kilépésükkel a városházi hatalom megtartásának a leghalalványabb reményét is fel kell adniok. Éppen ezért Wolff Károlyt kellemetlenül érintette alvezérének, Csillérynek, multkori fajvédő kitörése és mindent elkövet, hogy Csilléry viselkedését jóvátegye. Ezuttal is, mint minden alkalommal, Ernszt Sándornak a közvetitését vette igénybe, aki ismét elsimitotta az immár veszedelmesen csapkodó hullámokat.

Titokzatos Liga-alakulások Budapesten

A kormánybiztos és a Lipótvárosi Keresztény Nemzeti Liga iskola-bérlete Számüzni kell a politikát és a lázitót az iskolák falai közül

A kurzus alatt számtalan névvel találkoztunk, alakitottak itt mindent a világon a leghangzatosabb nevek alatt. És csodálatosképen a legszebb nevek mögött mindig ugyanaz a disztelen társaság huzódott meg és hirdette a jelszavakat, amelyeket nekik ajkukra sem szabad lett volna venniök.

A legujabb ilyen hangzatos elnevezés ma: a Liga. Szerte a városban, szinte

minden kerületben Keresztény Nemzeti Ligák alakulnak

titokzatosnak látszó célokkal. Társadalmi alakulás kell? Ott van az Éme, amelynek alapszabályait most módositotta a belügyminiszter. Politizálni óhajtanak? Annyi ugynevezett „keresztény" pártfrakció van, hogy szinte csak ugy hemzsegnek: tessék belépni ezekbe. De uj alakulásokat csinálnak a meglevők hegyén-hátán, ami megerősiti azt a hitet, hogy be nem vallott céljaik vannak az uraknak. Ezeknek pedig utána kell nézni.

A Ligák zárt ajtaján is kisziváro g, hogy odabent kártya és politika folyik. Hogy pedig kik ezek a Ligások, igen könnyen meg lehet ismerni őket, mert mindenütt találkoztunk velük. Hogy csak tovább ne menjünk, ott van például a Lipótvárosi Keresztény Nemzeti Liga, amelynek elnöke Tormay Géza, a villamos volt ébredő kormánybiztosa, ügyvezető alelnöke pedig Brezovszky Emil orvos, akiről igen sok szó esett, amikor fővárosi bizottsági tag létére kórházi főorvossá nevezték ki. A kurzus exponensei állanak tehát az élén, igaz, hogy a jelen esetben szereplésük már csak rövid ideig tart, mert

a Lipótvárosi Keresztény, Nemzeti Liga választmánya a Fővárosi Hirlap által leleplezett iskolabérlet miatt ki akarja Tormayt és Brezovzkyt buktatni az elnökségből.

Általában azt hiszik, hogy a Ligák alakulása összefüggésben van azzal a kétségbeesett agitációval, amelyet Wolffék fejtenek ki mostanában a hatalom megtartása érdekében. Van azonban ezzel szemben egy más kombináció is. Ennek a feltevésnek a vallói azon a nyomon indulnak el, hogy a Ligák különös előszere-

tettel viseltetnek az iskolák iránt, ahol legszivesebben ütik föl sátorfájukat. Ebben a szimpátiában

feltünően osztoznak az Émevel, amely esztendők óta a fővárosi iskolák tornatermeiben tart agitációs gyüléseket.

Ismeretes az a gyülölködő és izgató hang, amely ezeken a gyüléseken állandóan megnyilatkozik, s csak annyit mondunk róla, hogy igazán nem méltó az iskola falaihoz. A főváros polgársága már türelmetlenül szemléli az iskolának politikai célokra való felhasználását, amit a kommunisták kezdtek meg és erélyesen követelik, hogy ennek az anomáliának vessen már véget, ha a tanács nem hajlandó, a kormánybiztos.

Ugy látszik, őrá vár a feladat és hogy objektiven fog cselekedni, bizonyitja az az eljárása, amely a Ligák iskolafoglalása ügyében igen jó benyomást keltett a fővárosban.

Módunkban van Terstyánszky Kálmán kormánybiztosnak e tekintetben a vizsgálat megejtése után tett nyilatkozatát közölni.

— Betekintést nyertem az aktákba, egyelőre azonban semmit se tehetek. Mihelyt azonban az oktatás érdekei megkövetelik,

azonnal megteszem a szükséges lépéseket, hogy a bérbeadott iskolatermek eredeti rendeltetésüknek vissza adassanak.

— Egyébként, mint tapasztaltam,

ez az eset nem áll egyedül, van számos fővárosi iskolaterem, amelyeket magáncélokra használnak fel.

— Igy például az egyik ferencvárosi iskolának egész első emeletét egy ferencvárosi kaszinó bérli. Meg fogom állapitani, mely iskolákban vannak elhelyezve magán egyesületek és testületek és szükség esetén mindent megteszek, hogy ezek az egyesületek az iskolaépületeket üritsék ki.

A kormánybiztosnak ez a nyilatkozata teljesen megnyugtató és remélhetőleg most már nem lesz akadálya annak sem, hogy az iskolák tornatermeiben való politizálásnak és lázitásnak is egyszer és mindenkorra véget vessenek.

Ujabb üzemredukció készül a Beszkárnál

Sir Henry Strakosch mentőja — A villamos legerősebb konkurrense a konflis

A háromezerkétszáz koronás átszállójegy bukása valósággal leirhatatlan. Budapesten vasárnap óta csak üres villamoskocsikat lehet látni. Aki csak teheti, a nagyobb lélegzetü utat is gyalog teszi meg, az egyszakaszt utazók fajtája pedig teljesen kihalt. Kongó üresség mindenhol, ásitó kalauzok, tömött gyalogjárók. A B. Sz. K. R. T. ellen összeesküdött minden, még az időjárás is, mert a pompás tavaszi napokban, aki csak teheti, elkerüli a villamos-utazást.

A kalauzok unalmukban odaállanak az egy-két szál utas mellé és mulattatják őket. Hétfőn este történt például, hogy az egyik kalauz megszólit egy utast:

— Hát kérem, ilyenkor tele volt a kocsi szinházi utassal. Igazán érthetetlen, hogy ma senki sem megy szinházba.

Az utas azután megmagyarázta a csodálkozó kalauznak:

— Tudja barátom, ma már ugy vagyunk, hogy akinek még szinházra jut, azoknak sem jut már villamosra.

A másik villamoson egy javakorbeli férfi-rikkancs, rendkivül intelligens, valószinüleg szcialista szakszervezetben nevelkedett ember, beszélget a kalauzzal.

— Nincs szivük az embereknek ma már háromezerkétszáz koronát adni a villamosra és azt hiszem, az ezerötszáz koronát is megnézik, amikor kiadják az ujságért.

— Nem a számok határoznak — felel a rikkancs — hiszen Németországban éppen annyi, vagy még több ujságot vettek akkor, amikor egy lap harminc milliárdba került, mint annakelőtte. Az a baj, hogy fizetések, munkabérek és jövedelmek nincsenek nálunk.

Aztán hozzáteszi még egyszer:

— Nem a számok a fontosak, hanem a termelés.

A kalauz friss képü parasztgyerek, áhitattal hallgatja, majd hozzáteszi:

— Azért van ám pénz is még. Tegnap este egy jókedvü társaság ment a kocsimon és az egyik elmondta, hogy félmilliót költött egy este a kávéházban. De amikor a háromezerkétszáz koronás villamos-jegyet oda adtam neki, erősen méltatlankodott, hogy nagyon drága. És én azt hiszem, hogy igaza van neki, mert ami sok, az már sok. Én magam is ugy vagyok vele, hogy inkább iszom azon a pénzen egy spriccert, mintsem a villamosra adjam ki.

Ma már a kalauzok is igy beszélnek.

*

Ilyen körülmények között, a villamos utazó-közönségének ilyen rendkivüli megfogyatkozása mellett, ismét eljutottunk oda, hogy a villamos-direkciónál már is nagyobbfoku üzemredukcióra kénytelenek gondolni. Nem első esetben történik meg ez, mert egy izben már igen jelentékenyen redukálták a villamoskocsik számát, ami szintén olyan esetben következett be, amikor a tarifákat megokolatlanul igen jelentékenyen felemelték. A közönség igenis, akceptál minden jogos és megokolt tarifaemelést, de a saját életnivójának csökkenéséből, vagy emelkedéséből ellenőrzi, hogy jogos-e a tarifaemelés. Most, — ugy látszik, — a közönség rendkivül sulyosnak találja az uj megterheltetést és ilyenformán leszáll a villamosról és a tavaszi napsütésben gyalog sétál. Az üzemredukció tehát feltétlenül esedékes és ha az örökös tarifaemelés oktalan politikájával fel nem hagynak, akkor hamarosan elkövetkezik az idő, amikor a sorozatos üzemredukciók eredményeként, megszünik Budapesten a villamosközlekedés.

*

Meg kell itt emlékezni Sir Henry Strakoschnak, a népszövetségi delegáció elnökének, két igen fontos kijelentéséről. Az egyik az, hogy a pénzügyi ellenőrzés nemcsak az államra, de a városokra, tehát Budapestre is vonatkozik. A másik kijelentése, hogy a MÁV. ujjászervezésére feltétlenül szükség van és ennek az ujjászervezésnek a sarkpontja, hogy az eddigi gazdálkodásnak végét kell vetni. Ami azonban vonatkozik a MÁV-ra, annak vonatkoznia kell a B. Sz. K. R. T-ra is, hiszen a városok gazdálkodása is gyámság alá kerül és a B. Sz. K. R. T. hiába önálló részvénytársaság, mégis csak közcélokat szolgál, mégis csak városi üzem. Kivánatos lenne tehát, ha még a külföldi kölcsön felvétele, tehát a pénzügyi főmegbizott munkájának megkezdése előtt, rendet teremtenének a villamos-vasutnál. Ez a feladat Terstyánszky Kálmán kormánybiztosra vár, akinek sürgősen intézkednie kell, nehogy a mai gazdálkodás meghozza fájdalmas gyümölcseit.

*

1894-ben készült el a vasutasok törvénye, amely a vállalatokat a törvényelőirta szolgálati pragmatika elkészitésére kötelezte. Ennek a kötelezettségnek megfelelt a B. K. V. T., ugyszintén a V. V. V. és később a kettő egyesitéséből alakult Egyesitett Villamos Vasut is. Ezt a szolgálati szabályzatot a miniszterium annakidején jóváhagyta. A törvény értelmében a szabályzat kötelezettsége alól az alsóbbrendü vasutak fölmentést nyertek. Ebbe a kategóriába csak a jelentéktelen, néhány emberrel dolgozó vasutak, például a bányavasutak, mezei vasutak, vagy a sikló tartoznak. Budayéknak a pragmatika sehogy sincs az inyük szerint, mert nem dobálódzhatnak a személyzettel tetszésük szerint: fegyelmi ügyekben végső fokon ugyanis a kereskedelmi miniszterium határoz. Elhatározták tehát, hogy a villamosvasutakat alsóbbrendü vasutaknak deklarálják és akkor a szolgálati pragmatika alól mentesitve lesznek. Ezt akarják kimondatni arról a vasutüzemről, amelynek több száz kilométer sinhálózata, hatalmas villanytelepei és 12.000 alkalmazottja van. Budayéknak ez a trükkje azonban nem fog sikerülni, mert a budapesti villamosvasutak nem alsóbbrendü vasut, csak a vezetés alsóbbrendü, ennek orvoslására tehát nem a pragmatikát, hanem a vezetőséget kell kicserélni.

*

Nem minden mulatság nélkül való, de szomoruan jellemző, hogy a villamosnak ma már a legerősebb versenytársa — a konflis. Két személy olcsóbban utazik rajta, mintha két villamosjegyet váltanának 6400 koronáért. Érzi ezt a Beszkár, tudják a Bérkocsiipartársulatnál is, elérkezettnek látják tehát az időt, hogy ujabb tarifaemelést kérjenek. Nyolcezerszeres lesz az uj tarifa, amelynek engedélyezésével csütörtökön foglalkozik a tanács. Pénteken már aztán az uj tarifát fizethetjük, ha a kereskedelmi miniszterium el nem utasitja a szemérmetlen árdrágitási kivánságot. Mert ok az áremelésre nincs. Az 5000-szeres tarifát még csak két hét előtt engedélyezték és azóta sem a takarmány, sem egyéb üzemfenntartási anyag 40 százalékkal nem drágult meg. Csak a Beszkár érdeke, hogy a konflis, az alkalmatlan konkurrens, megdráguljon. Folkusházy alpolgármester ur, a Beszkár egyik főintézője, a csütörtöki tanácsülésen szive egész melegével fogja bizonyára pártolni a Bérkocsiipartársulat merénylet-számba menő követelését. De a Beszkár érdeke, hogy a konflis megdráguljon és a tanács szolgálatkészen eleget tesz majd a kivánságnak, amely a köz érdeke ellen történik? Ugyan ki törődik az ilyen apróságokkal? A városházán ezt a szempontot már régen mellőzik.

APOLLÓ-SZINHÁZ
Uj műsor!
GÓTH-PÁR VENDÉGSZEREPLÉSE
A SZIVTELEN ASSZONY
SZŐKE SZAKÁLL FELLÉPTÉVEL.
KELEMEN PALI A PÓTVIZSGÁN
SZŐKE SZAKÁLL BOHÓZATA ÉS A NAGY KISÉRŐ MŰSOR

A szép tavaszi napokat
legkellemesebben
Balatonfüreden
töltheti el a fürdőigazgatóság épületében:
Az IPOLYUDVARBAN
Egy napi teljes ellátásért fizet f. év ápr. 15-ig
80.000 KORONÁT,
mely összegben bennfoglaltatik: négyszeri kitünő étkezés SZÁNTÓ vendéglőjében, szép szoba, fütés és világitás. Szobalefoglalások sürgönyileg a balatonfüredi fürdőigazgatóságnál. Felvilágositást nyujt a központi iroda: Budpest, VII., Erzsébet-körut 41. Telefon: József 73—07 és József 119—35

SALAM
Hiába minden
mégis a legujabb találmánya
SALAM
az egyedül tökéletes fertőtlenitőszer.
Nem hiába
ajánlják hosszu vizsgálatok után egyetemek, professzorok, orvosok.
Mindenütt kapható!

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
kizárólag Károly-körut 24.
A vásárlási kedv fokozására egy rövid ideig tartó
occasio-eladástrendez

Lepedővászon	43.500
Paplanlepedővászon, 175 cm. széles	46.500
Kelengyevászon	19 000
Angin, bőrerős	24.500
Batiszt-chiffon, selyemfinomságu	31.600
Konyhatörlő, tiszta len	23.000
Kreppe-pongyolákra, eredeti japán kimintázás	28.750
Mosó-delaine, remek kimintázás	21.750
Tiszta gyapju Ia cheviotte-kelme, 110 cm.	70.000
Tiszta gyapju Ia cheviotte-kelme, 140 cm.	98.000
Női ruhakelme sima, divatszinekben 110 cm.	32.650
Angol sportöltönykelme, tiszta gyapju	144.500
Strapa-férfiruhaszövet	87.750
Kitünő minőségü férfi-öltönyszövet,	99.300
Double-raglán, elsőrendü minőség	112.000

Eredeti angol selyemfényü Burberry-kelmék sima és divatcsikokban. Covercoat, finom felöltő- és raglánkelmék nagy választékban. Férfi- és női divatszövetekben a megszokott dús választék.
Vászonosztályomban óriás választék eredeti angol zefirekben, damaszt- és lenárukban, legfinomabb frottir-törülközökben

Szenzációs a
ROYAL ORFEUM
márciusi műsora.

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

A szeretet tanitója és a gyülölet tanitványai

Irja: **Marcial.**

Azt olvastuk a „Köztelek"-ben, hogy Majláth József gróf a minapában két előadást tartott, melyek a magyarországi bolsevizmus rendszerének a birálatával foglalkoztak. A cikkből nem derül ki, hogy hol, kik előtt és mi célból tartotta a nagymüveltségü gróf ezeket az előadásokat, de az előadásoknak abból a rövid ismertetéséből, amelyet Buday Barna urnak a „Köztelek"-be irott cikkében találunk, meg lehet állapitani, hogy a kitünő szociálpolitikus előadásában objektiv kritikát gyakorolt arról a szánalmas őrültségről és gonosz handa-bandázásról, amit itt proletárdiktatura néven gyakorolt néhány fanatikus és néhány hatalomtól megkótyagosodott kalandor 1919-ben. Nem tesz semmit, hogy ez a szerencsétlen kaland immár a történelemé és hogy oly pompás felkészültségü szociálpolitikus számára sokkal közelebbi témák is kinálkoznak kritika alá, pl. hogy mekkora szerepe volt a psychózisnak a bolsevizmus utáni kormányzatban? Vagy mily mértékben bizonyultak megvalósithatóknak azok az elvek a közgazdaságban és a politikában, amelyeket az ugynevezett keresztény kurzus irt a zászlajára? stb. Mindenki arról tart előadást, amiről akar és aki érti a módját, a maga tanulságait akármilyen téma körül ki tudja fejteni.

Miként Buday cikkéből látjuk, ezt cselekedte Majláth gróf is, aki igy fejezte be az előadását: „Hogy az európai kultúra megmentése még sikerülhessen, a társadalom minden rétegét önzetlen szellemnek kell áthatnia. Okuljunk a lefolyt 50 év szociális mozgalmainak tanulságain, tisztitsuk meg a kapitalizmust káros kinövéseitől és ne várjunk mindent csak az államtól. Töltse be mindenki legjobb tudása szerint a társadalomban elfoglalt helyet, legyen gondolkozásunk és érzésünk embertársaink iránt megértőbb és nemesebb!" Ez bizony arany igazságok pengése és a felszólító formából talán szabad arra a következtetésre jutni, hogy a nemes gróf olyan hallgatóság előtt tartotta előadását, amely nincs kellőképen áthatva ezektől az igazságoktól, amely nem okult az elmult 50 év szociális mozgalmainak a tanulságain, sőt nem okult a bolsevizmus tanulságain se, amely mindent az államtól vár és amelynek gondolkozása és érzése embertársai iránt esetleg némi kivánni valót hagy fenn a megértés és a nemesség szempontjából. Annál jogosabban véljük ezt következtetni, mert Buday Barna urra nézve mindjárt az első előadásról irott cikke alapján van e tekintetben némi aggodalmunk. Midőn arról beszél, hogy Majláth gróf a bolsevizmus idejében a kelenhegyi-uti Szesztay-féle villába szokott járni, ahol valami összeesküvést szövögettek, igy ir: „A jobboldali szomszédházban (a régi Révay-villában) egyik hirhedt népbiztos lakott, kinek családja a bolsevizmus összeomlása óta is ott székel zavartalan, uri nyugalomban." Ha jól sejtjük, Lukács György népbiztosról van itt szó és Buday Barna ur cikkéből bajos ki nem olvasni vagy a rosszaló helytelenitését, vagy a nagylelkü helyeslését annak a természetes dolognak, hogy valakit nem kergetnek világgá, vagy nem vexálnak, böntönöznek be vagy internálnak azért, mert valamely családtagjuk gonoszságot követett el. Buday Barna ur szerint tehát kiemelendő dolog vagy az egyik, vagy a másik szempontból, hogy ez a barbárság nem történt meg és esetleg megértheto volna, ha ugy, miként a tizenharmadik században, a bünös családtag bünei miatt a családja hajlékát lerombolták, vagy szerencsésebb esetben elkobozták volna és földönfutóvá tették volna valakinek a cselekedetei miatt azt, akinek azokhoz semmi köze nem volt. A tuszok szedésének háborus mentalitása ez, amely minden meggondolás nélkül hajlandó mások büneit olyanokon megtorolni, akiknek ama bünökben semmi részük nincsen. Ugyanez a mentalitás visz oda eldurvitott, de eredeti formájában, hogy szegény zsidó házalókkal szenvedteti meg azt, hogy Szamuely is zsidónak született.

Majláth gróf tanitásai nemesek és fenköltek, de ha csupa olyan tanitványa van, mint Buday Barna szerkesztő ur, akkor e magasztos tanitások terméketlen talajra hullanak. Aki szükségesnek tartja azt leirni, hogy az elmenekült népbiztos családtagjai zavartalanul élnek családi házukban, az nem sokat szür le a maga részére ezekből a tanitásokból, mert aki Majláth gróf lelkületével jár az emberek között, az olyan természetesnek tartja ezt, amit épp annyira fölöslegesnek tart leirni, mint ahogy nem jut eszébe senkinek kiemelni és konstatálni, hogy nem akasztanak fel egy vöröshaju ember büne miatt egy másik embert azon az alapon, hogy annak is vörös a haja. A gyülölködés esztelensége azonban idáig is elzülleszthetí az emberi lelkeket és ezért kell Texasban elbarikádozniok magukat a feketéknek, ha egy fekete betyár esetleg egy fehér asszonyt inzultált, mert a gonosz butaság minden meggondolás nélkül hajlandó e miatt ártatlan feketebőrü csecsemőket a falhoz csapkodni.

Sajnos, nem csupán Buday Barna ur idézett mondatában, hanem társadalmunkban általánosságban se tudjuk fölfedezni Majláth József gróf tanitásainak a hatását. Embertársaink iránt való megértőbb és nemesebb gondolkozásnak vagy ezen a téren jelentékeny javulásnak nyoma sincs a magyar közéletben, amelyben mindig tág tere volt a gyülölködésnek, de soha oly fennen nem lobogott az, mint az utolsó esztendőkben. És meg kell ezt még toldani avval is, hogy soha hazugabb és képmutatóbb alapon nem élesztették ennek a tüzét, mint ezekben az időkben, amikor mindenki tisztában van vele, hogy történelmi erők irányitották azokat az eseményeket, amelyeknek szemtanui voltunk, mégis politikai és gazdasági érvényesülés okából erőnek-erejével rá akarja egy kipécézett csoportra kenni annak ódiumát egy másik csoport, amelyben a leghangosabb gyülöletszitók éppen azok, akik maguk is kivették, vagy bizonyithatóan ki akarták venni és esetleg csak rajtuk kivül álló okokból nem vehették ki a részüket azokból az eseményekből, amelyeknek alapján most másokat a közgyülölködés prédájául dobják oda a tömegpsychózis szánára.

Pedig az országra végzetes ez a gyülölködés. Szinte leplezetlenül van a szemünk előtt a valóság, hogy vagy érvényesülnek Majláth József gróf tanitásai és megszünik a gyülölködés mint politikai és gazdasági érvényesülés eszköze Magyarországon, vagy teljesen elpusztul az ország ebben a borzalmas betegségben. Csodálkoznánk rajta, ha Buday Barna urnak is nem ez volna a véleménye és ha az ő szemei előtt rejtve maradna az, amit mi oly világosan látunk. De ha ő is és mindazok, akikkel közös társadalmi munkát folytat, valóságosnak látják társadalmunknak és országunknak ezt a szörnyü veszedelmét, mi oka mégis annak, hogy nem karolják fel jobban és nem igyekeznek minden erejükkel megvalósitani Majláth gróf tanitásait?

Milliárdos angazsmánok rendezése suba alatt

A tőzsde közönsége körében már két-három héttel ezelőtt hire terjedt, hogy a legszigorubb rendszabályokat fogják életbeléptetni azok ellen, akik értéküzleteik technikai lebonyolitása tekintetében késedelmesen járnak el. Az értéküzletek technikai rendezésének gyorsaságához és pontosságához ugyanis, még olyan nyugodt forgalom mellett is, mint amilyennek jelenleg szinhelye a tőzsde, rendkivül fontos érdekek fűződnek. Élénken találgatták tehát, miként történik majd az ellenőrzés?

Eleinte arról voltak különböző verziók forgalomban, hogy a Giró mint hivatalos testület fogja ellenőrizni, hogy idejében tesznek-e eleget átvevői, vagy szállitói kötelezettségüknek és ugyancsak a Giró fog jelentést tenni a tanácsnak, ha valaki vétett az értéküzleti leszámoló-rendben foglalt határozatok ellen. Ez az utóbbi verzió nem is volt alaptalan, amennyiben, a Tőzsdei Hiradó értesülése szerint, abban az esetben, ha valaki ügyletei lebonyolitása tekintetében olyan mulasztást követ el, amely alkalmasnak látszik arra, hogy ezzel a tanács is foglalkozzék, a tanácsnak is mindenesetre jelentés fog tétetni az esetről. Szóval ebben az esetben

a tanácsnak a feladata lesz megállapitani, hogy tényleg vétkes mulasztás esete forog-e fenn és ennek következtében nem kell-e az illetőt néhány hétre kizárni a tőzsdéről?

Ezt a vizsgálatot azonban természetesen más vizsgálatnak kell megelőznie és ennek a foganatosítására az értéküzleti lebonyolitó bizottság hivatott. Az értéküzleti lebonyolitó bizottság e héten figyelmeztetést is intézett az értéküzleti leszámolás résztvevőihez, hogy a leszámoló-rend 15. §-a értelmében azt a felet, aki a leszámolásból eredő kötelezettségeinek teljesitése körül késedelembe jut, a bizottság a leszámolás résztvevőinek sorából, ideiglenesen vagy véglegesen kizárja. Ezzel a figyelmeztetéssel egyidejüleg azonban még egy fontos határozatot publikált az értéküzleti lebonyolitó bizottság. Közölte ugyanis a tagokkal, hogy

a bizottság határozathozatalainál azt a körülményt, hogy a leszámolásban résztvevő cégek külső ügyfeleik a cégek irányában kötelezettségüket nem teljesitették, egyáltalában nem vehetik figyelembe, mert minden cég maga felelős azért, hogy leszámolásból eredő kötelezettségeinek pontosan eleg tétessék.

Az értéküzleti lebonyolitó bizottság hatásköre mindenesetre lényegesen növekedett tehát és valószinüleg ezzel van összefüggésben, hogy a bizottság tagjainak számát legutóbb növelték. Az uj szabályzatok szerint 10 tagja is lehet a lebonyolitó bizottságnak és mindenesetre helyes, ha legalább is ennyi tagot választanak, mert a bizottságnak még ezenfelül is fontos feladatai vannak. Olyan időkben pl., amikor nagy mozgalmak vannak a tőzsdén és amikor e mozgalmak nyomán akár lefelé, akár felfelé nagyobb kilengések észlelhetők az árakban, elsősorban aziránt érdeklődnek a tőzsdén, vajjon nem hivták-e egybe a lebonyolitó bizottságot? Minden egyes olyan esetben ugyanis, amikor fizetési fennakadásokról beszélnek a tőzsdén, vagy amikor azt is tudni vélik, hogy egyik vagy másik cég nem tud eleget tenni kötelezettségeinek,

a lebonyolitó bizottság határozza meg, vajjon fennforog-e intervencióknak, exekuciók foganatositásának szükségessége, stb. A legutóbbi időkben, amikor szintén előfordultak inzolvenciák a tőzsdén, ez a lebonyolitó bizottság rendezte az ügyeket, ez bonyolitotta le a kötéseket és pedig olyan ügyesen, hogy a piacon csak akkor kérdezték, megtörténtek-e már az exekutálások, amikor már minden le volt bonyolitva.

Az értéküzleti lebonyolitó bizottság tagjai ugyanis elsőrendü szakemberek, ismert ügynökök, akik kellő jártassággal rendelkeznek mindenféle tőzsdei ügyletekben. A tőzsdei ügyletek természete megkövetelné azonban, hogy ez a nehéz munka, amelyet ennek a bizottságnak végeznie kell, megkönnyittessék azáltal, hogy a bizottsági tagok számát 10 helyett legalább 15-re egészitsék ki, mert meggyőződtünk róla, hogy legutóbb szinte emberfeletti munkát kellett végezniök a lebonyolitó bizottság tagjainak, amikor milliárdos angazsmánokat rendeztek néhány óra leforgása alatt minden feltünés nélkül a nyilt piacon.

Rácz Géza.

Előléptetések a Kereskedelmi Banknál. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága cégjegyzői jogosultsággal ruházta fel: Kovácsy Dénes és dr. Raisz György titkárokat, továbbá Fischer Ágoston, Guttmann Jenő, Hoffmann Jenő, Köröskényi Gyula, Leitner Jenő, Nadler Ferenc, Philippovich Károly, Schmidek Lajos, Steiner Sándor és dr. Szilágyi Tibor főtisztviselőket. Fiókigazgatói cimet nyert Farkas Pál, a nagykanizsai fiók főnöke, titkári cimet dr. Décsi Lajos, dr. Heyduck Gyula, dr. Hollós Pál kaptak végül Engel Imre a Szabadsági-téri fiók és Prikler János a Sopron-i fiók főnökévé neveztettek ki. Csupa érdemes főtisztviselő részesült a jól megérdemelt előléptetésben, de Kovácsy Dénesről külön is meg kell emlékeznünk. Az intézet titkári hivatalában előkelő poziciót tölt be és hogy a beléje helyezett bizalomnak derekasan megfelelt, azt előljárói most előléptetésével honorálták. Fiatal korban jutott el karrierjének felfelé ivelő vonalába, most már az egyenesben halad, ahol nem messze távolban az igazgatói pozició kinálkozik számára. Erre kvalifikálja szaktudása és az az előkelő urimodor, amelyet a vele érintkezőkkel szemben tanusit.

Gartenbergék frankkontreminje lenyomta az Amerikai Bank és a Dunafa árfolyamát. A bécsi frankkontremin zavaros hullámai, amint ismeretes, átcsaptak a pesti tőzsdére és itt is nagy pusztitást okoztak. Nem közvetlen a frank kontreminálása, mert ebben a veszedelmes játékban a pesti pénzügyi körök csak alig vannak érdekelve, de a minden ok nélkül bekö-

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KORUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

Épit parcelláz vesz és elad ingatlanokat
Magyar Optio, ingatlan és kereskedelmi részvénytársaság Rákóczi-ut 30, félemelet. Telefon: József 72-37.

vetkezett jelentékeny árhanyatlásokat a ránk zudított rengeteg bécsi eladások okozták. Értesülésünk szerint a bécsi magánbankok közül a legnagyobb veszteséget a Gartenberg & Comp. cég szenvedte. Erről a cégről ismeretes, hogy szoros érdekközösséget tart fenn a Magyar-Amerikai Bankkal, amelytől a legutóbbi alaptőkeemelésnél 150.000 darab Amerikai részvényt, továbbá 60.000 darab Dunaharaszti részvényt vett át. A bajba jutott Gartenberg-cég veszteségeinek rendezése céljából kénytelen volt minden érdekeltségét likvidálni és ugy az Amerikai részvényeit, mint a tárcájában levő Dunafa részvényeket piacra dobta. Ez okozta, hogy az utóbbi napokban az óriási árukinálat ennek a két részvénynek az árfolyamát még az általános lanyhaságot is tulmenően lenyomta.

Előkelő külföldi pénzügyi kapacitások a MÁT közgyülésén. A Magyar Általános Takarékpénztár szerdán tartotta közgyülését, amelyen az intézet külföldi érdekeltségeinek képviseletében megjelentek: Cattier Felicien, a Banque D'Outremer brüsszeli vezérigazgatója, Frangui Emile, a Banque D'Outremer elnöke és Altomontei Scaramanga Giovanni, a Banca Commerciale Triestina elnöke.

A Csepeli tégla. Az elmult hét lanyhaságában néhány favoritpapir különösen jól tartotta magát, sőt lényeges árfolyamemelkedést is ért el. Ezek között szerepelt a Csepeli tégla, amely az összes értékek lemorzsolódása idején körülbelül 50 százalékkal emelkedett. A Csepeli tégla emelkedését azzal magyarázzák, hogy a vállalat előnyös tranzakció előtt áll. Értesülésünk szerint a gyár jelenleg is teljes üzemmel dolgozik és rendelésekkel bőven el van látva. Az erősen aláértékelt részvényt előnyös tőkeemelési hirekre hétfőn, a nagy üzlettelenség dacára is, nagy tételekben vásárolták.

Igazgató-változás a Standard Banknál. A Standard Bank és Takarékpénztár R.-T.-ból Král Gyula vezérigazgató kivált és a vezetést Bárány Károly ügyvezető-igazgató vette át.

Uj részvények a tőzsdén. A tőzsdetanács szombaton Végh Károly elnöklésével ülést tartott s elrendelte a Hungaria kalaptomp- és kalapgyár r.-t., az Első gyulai gőzmalom Reisner Ede r.-t., a Magyar sertéshizlaló és husipari r.-t., a Pharmacia gyógyszer vegyészeti gyár és gyógyáru nagykereskedés r.-t., a Wodianer F. és fiai grafikai intézet és kiadóvállalat r.-t. és a Titán faüzemek r.-t. részvényeinek tőzsdei lajstromozását és jegyzését.

A Betü-részvények bevezetése. Az Első Magyar Betüöntőde R.-T. részvényeit a Mobil-Bank e hó 24-én bevezette a tőzsdére. Az első napon a részvény 140.000 koronás bevezetési árfolyamról 160.000 koronáig emelkedett.

KÖZLEMÉNYEK

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület közli, hogy e hónap 22-én Walder Gyula főrendiházi tag, elnök-vezérigazgató elnöklete alatt tartott 84. rendes közgyülése az igazgatóság minden javaslatát elfogadta és elhatározta, hogy a 4.015,845.179.75 K-t tévő tiszta nyereségből adassék osztalék részvényenként 20.000 korona, a felujitási tartalékalapra 500.000 korona, a tisztviselők jutalmazására 250,000.000 korona, a nyugdijalapra ugyancsak 250,000.000 korona fordittassék és 107,127.921.75 korona vitessék át az 1924. év nyereség- és veszteségszámlájára. A választások során az igazgatóságba uj tagokként dr. Fáy Gyula cs. és kir. kamarás, nemzetgyülési képviselő, Szécsi Pál m. kir. kincstári főtanácsos, a Hazai Bank R.-T. vezérigazgatója és Kónyi Hugó m. kir. kormányfőtanácsos, a Hazai Bank R.-T. helyettes vezérigazgatója; a felügyelő-bizottságba uj tagként báró Dániel Tibor és a választmányba uj tagokként Hajós Gergely, dabasi Halász Bálint, Hoitsy Pál, Jékey László, dr. Nigrinyi György, Szász Károly v. b. t. t. és Waigand Ferenc választattak meg. A közgyülést követő igazgatósági ülésen Segesváry Béla, Schärfl József, Jansen Ferenc és Speidl Géza cégvezetőkké, Menczel Lajos és Mébold Frigyes pedig helyettes főtitkárokká neveztettek ki.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Weiss Fülöp elnöklete alatt kedden tartotta meg 81. évi rendes közgyülését, amely az évi jelentést s a mérleget jóváhagyóan tudomásul véve, az igazgatóság javaslatait egyhangulag elfogadta. Az igazgatóságba választattak: Weiss Fülöp, Heinrich Ferenc, ifj. dr. Chorin Ferenc, Fehér Miksa és Gschwindt Emő (uj tag). A bank részvényeinek 1923. évi (120-as számu) osztalékszelvényei folyó hó 19-től kezdődőleg darabonkint 8000 koronával váltatnak be a bank értékpénztáránál és összes budapesti és vidéki fiókjainál.

Az Angol-Magyar Bank igazgatósága megállapitotta az 1923 december 31-ével zárult üzletévre vonatkozó mérlegét. Az üzletév bruttó nyeresége 10,299.586.614 K (az 1922. évi 439,437.524 K-val szemben), amig a tiszta nyereségegyenleg 3,501.007.669 K (az 1922. évi 132,359.375 K-val szemben). A nyereség hovafordítása tekintetében az igazgatóság azt a javaslatot fogja az április 16-án tartandó évi közgyülés elé terjeszteni, hogy abból az 1923. évre osztalékjogosult 1.300.000 részvény után 180 százalék, azaz részvényenként 1800 K (tavaly 120 K) osztalék fejében a részvényesek között 2,340.000.000 K fizettessék ki, a rendes tartalékalap 450,000.000 K-val gyarapittassék (miáltal a tartalékalap 40,000.000.000 K-ra emelkedik), mig az alapszabályszerü levonások után fönnmaradó 369,106.769 K az 1924. üzletév számlájára vitessék át.

A Hazai Bank Részvénytársaság Walder Gyula főrendiházi tag, elnök vezetésével megtartott közgyülése elfogadta az igazgatóság évi jelentését, a mérleg felállitására és a 4.397,003.031 koronát tevő nyereség felosztására vonatkozó inditványait és elhatározta, hogy az 1923. üzletévi 29. számu osztalékszelvény részvényenként 4000 koronával e hó 24-től kezdődőleg az intézet és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület pénztáránál beváltassék. A közgyülés az igazgatóság uj tagjaivá megválasztotta dr. Darányi Gyula m. kir. udvari tanácsos, Dominicé Frigyes, az Union Financière de Genève administrateur-delegueja, Jaberg Pál, a Schweizerische Bankgesellschaft, Zürich, vezető-igazgató urakat, a felügyelő-bizottságba pedig Rauchbauer Károly urat. A közgyülést követő igazgatósági ülés Szécsi Pál vezérigazgatót alelnökké választotta.

A Magyar-Cseh Iparbank R.-T. dr. Forbáth Frigyes alelnök elnöklete alatt megtartott közgyülése az 1923. évi nyereséget 2.303,293.732.63 koronában állapitotta meg és elhatározta, hogy a tiszta nyereségként kimutatott 1.139,062.353.54 korona összegből a tavalyi 25 százalékkal szemben 100 százalékos osztalék fizettessék, a tartalékalapra pedig 400 millió fordittassék s a maradvány uj számlára vitessék elő. A szelvények március 20-tól kezdve kerülnek beváltásra. A megüresedett igazgatósági tagsági helyet a közgyülés Engel János vezérigazgatóval töltötte be. A közgyülés elhatározta végül, hogy az intézet alaptőkéjét a ma 35 milliárdot kitevő tartalékok terhére 5 milliárd koronára emeli fel a részvények névértékének 1000 koronára leendő dijmentes felülbélyegzése utján. Ezen részvényfelülbélyegzés április 15-től május 15-ig fog az intézet értékpapirpénztáránál eszközöltetni.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár igazgatósága megállapitotta az 1923. évi mérleget, amely 3.858,391.316 korona 74 fillér bruttóbevételt, 2.409,609.185 korona 74 fillér kiadást és ennek megfelelően 1.448,782.131 korona tiszta nyereséget tüntet föl és elhatározta, hogy a március hó 29-ére egybehivott 77. évi rendes közgyülésnek a tavalyi 180 koronával szemben 2000 korona osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Belvárosi Takarékpénztár R.-T. 1923. évi mérlegében 800 millió K alaptőke mellett 806,208.570 K tiszta nyereséget mutat ki, szemben az előző évben 100 millió K alaptőkével elért 17,979.101 K-val. Az igazgatóság a március 31-ére kitüzött közgyülésnek javasolni fogja a 800 millió K alaptőkének 1 milliárd K-ra való felemelését és további 20.000 darab 1000 K n. é. részvény kibocsátásával 1.2 milliárd K-ra való felemelését.

A Magyar-Német Bank Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy az április 12-én tartandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy a mult évi 911 millió bruttó- és 445 millió nettó-nyereségből részvényenként 1000 K (100 százalék a tavalyi 20 százalék helyett) osztalék fizettessék. Ugyanezen közgyülés határoz az alaptőkének 1.2 milliárdra való felemelése tárgyában, amely tőkefelemelésben külföldi tőke is jelentékenyen résztvesz.

A Gschwindt-féle gyár részvénytársaság e hónap 22-én megtartott rendkivüli közgyülése elhatározta, hogy részvényeit 10.000 koronára bélyegzi fel és 135.000 darab uj részvényt bocsát ki, amelyet összességükben a régi részvényeseknek ajánl fel 1 : 1 arányban, részvényenként 60.000 K befizetése ellenében. Joggyakorlás e hónap 31-ikétől április 11-ig bezárólag a vállalat pénztáránál hétköznapokon szombat kivételével, délután 3—6-ig.

A budapesti takarék- és vásárpénztár r.-t. 1924. évi március 23-án tartott rendes közgyülése az alaptőkét 900,000.000 koronára emelte föl. Osztalék 200 K.

A „Kéve" Mezőgazdasági Iparfejlesztési és Hitelintézet R.-T. gróf Hoyos Miksa elnöklete alatt e hónap 22-én tartott rendkivüli közgyülésén alaptőkéjét ötmilliárd koronára emelte fel. A kibocsátandó részvények felerészben a régi részvényeseknek ajánltatnak fel 1:2 arányban, darabonként 1000 koronás árfolyamon. A fennmaradó részvényeket svájci tőkecsoport vette át több évi zárolással. Az elővételi jog e hónap 24-től április 7-ig bezárólag gyakorolható az intézet pénztáránál, Sas-utcza 1., délután 4—7 óráig. A tőkeemelés befejeztével az intézet nyilt tőkéi megközelitik a 10 milliárd koronát.

Az Első Magyar Részvény Serfőzde közgyülése elhatározta, hogy az 1922—23. üzletév 531,128.600 korona tiszta nyereségéből a tartalékok és a felujitási alap megfelelő dotálása után részvényenkint 1200 K (tavaly 120 K) osztalékot fizet. A szelvények a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál e hónap 24-étől kezdve válthatók be. Az igazgatóságba választattak: Glück Frigyes és Dános Marcel (uj). A felügyelő-bizottságba: Gundel Károly (uj).

A Goldberger Sam. F. és Fiai R.-T. Budai-Goldberger Leó dr. elnöklésével közgyülést tartott. Az idei közgyülés összeesik a vállalat fejlődésének egy jelentős történeti mozzanatával. A vállalat ugyanis 1784-ben alakult, az idei közgyülés tehát jelzi fennállásának 140-ik évfordulóját. A vállalat érdekeltségéhez tartozó uj szövőgyár: a Wespag már müködik és a felállitott 760 szövőszékből már 450 üzemben van. A tavalyi tiszta nyereség 597 millió, melyből részvényenként 1500 K osztalék kerül hétfőtől kezdve az Egyesült Fővárosi Takarékpénztárnál és az Anglo-Austrian Bank Ltd. budapesti képviseleténél kifizetésre. A közgyülés az igazgatóság uj tagjául megválasztotta Ádám Géza ny. államtitkárt.

A Kronberger-féle Faipari R.-T. március 24-én tartott rendkivüli közgyülésén a részvénytőkét 90 millióról 120 millióra emelte, az összes uj részvények 3:1 arányban egyenkint 10.000 K kibocsátási árért a régi részvényeseknek ajánltatnak fel.

Szopogasson köhögés ellen Szent István gyógymaláta cukorkát

mert a tiszta malátakivonatból készült kiválónyálkaoldószer lehetetlenné teszi a gégehurutot és a köhögést. Kapható minden jobb üzletben. Gyártja: a

Kőbányai Polgári Serfőződe és a Szent István Tápszerművek Rt.

Meinl-kávé

Alapittatott 1874. évben.

FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.

BUDAPESTEN

vasárunagykereskedés

Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.

Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.

Raktártelefonszám: 106-85.

Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.

Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

Brunner J. L. és Társa

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM

Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek

ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE

ELSZAKITHATATLAN

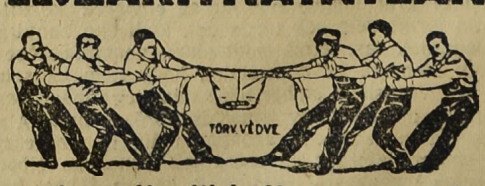

munkaruhák, libériák, szövetruhák.

GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.

Rott és Steinhardt felléptével az uj márciusi müsor.

Éjféltől hajnalig és System Lahman

Kezdete pontban 8 órakor.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: Luxautó

Merkur bérautóüzem

Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Fullánkok

Zilahi Kiss

alpolgármester úr tizezer koronáját simán könyvelhetjük el. Az alpolgármester urat anyagiakban nem érte nagy veszteség, hiszen ezen a tizezer koronán ma már az utolsó kiskorcsmában sem ehetett volna egy adag borjupörköltet és legföllebb lemond tiz darab jobbrendü cigaretta élvezetéről, de a tizenegyediket már nyugodtan elszivhatja, mert arra már amugy sem futotta volna a tizezer koronából. Komikus tehát az egész pénzbüntetés, ha az anyagi oldalt tekintjük. De az erkölcsi oldal sulyosabb és akadhatott volna szentimentális ember, aki a fegyelmi büntetés szégyenében nem tért volna vissza az alpolgármesteri méltóságba. Zilahi Kissről azonban mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy szentimentális. És mégsem fogadjuk gaudiummal ezt az itéletet, mert a bocsánatkérés aktusa után fölöslegesnek tartjuk. Zilahi Kiss Jenő férfiasan viselkedett, amikor bocsánatot kért és ezzel teljesen expiálta is ezt az egy cselekedetét, hogy megbántotta gróf Klebelsberg Kunó volt belügyminisztert. És mi már igen meg lennénk elégedve a tizezer koronás büntetés nélkül is, — ha Zilahi Kiss Jenő mindenkit megkövetett volna, akit megbántott, akinek keserüséget okozott.

434,700 koronába

kerül az utolsó osztályu, a legszegényebb, a legszomorubb temetés, ami bizony rettenetesen nagy pénz még a mai viszonyok között is. Hiszen lehetnek háztartások, ahol naponta elköltenek egy vagy több milliót, de egészen bizonyos, hogy aki az utolsó rendü temetést választja a halottjának, annak havi jövedelme, nem sokkal több a temetési költségnél. Ha meggondoljuk, hogy ezzel szemben a legdrágább, a legparádésabb temetésnek az ára több a két milliónál; akkor nem igen dicsérhetjük a főváros szociális érzékét. Csodálatosképen nem jönnek rá, hogy van a világon progressió is, hogy a parádés-temetésért legalább tizannyit kellene fizettetni, mint amennyit a koldusoktól szednek. Van-e a világon még egy város, amely nem ismeri a grátisz-temetés intézményét? Szomoru és fájdalmas dolog ez, mert vagyunk jó néhányan koldusok, akik drágán éltünk Budapesten és ennek fejében csak az az egy kivánságunk van, hogy ingyen akarunk meghalni ...

Gunyolódik a tej

velünk és megcsinálta azt a csufságot, hogy amig eddig minden vasárnap 400—700 koronával emelkedett az ára literenként, addig erre a vasárnapra 100, mondd és ird száz koronával leesett. A tej, a korpa és a drágaság szaktudósai azt mondják, hogy ezt a müveletet tovább kell majd folytatnia a tejnek, mert Budapest kétharmadrésze leszokott a nemes és fehér ital fogyasztásáról. Bizony ez rémületes kép a budapesti tömegnyomorról, mert akármiképen is vizsgáljuk a dolgot, meg kell állapitani, hogy a tej tömegélelmezési cikk volt világéletében. Valaha nem volt luxus meginni egy pohár tejet és ha ma azzá lett, akkor siralmasan kell látni, milyen mélységesen lesülyedt valamennyiünknek az élet-standardja. És ebben a szomoru világban a tejnek még kedve van a gunyolódáshoz. Levonja a konzekvenciákat abból, hogy Budapest régi tejivó lakossdgának kétharmada nem engedheti meg magának a tejivás gyönyörét. És száz koronát esik. Vajjon mennyit esett a mi életnivónk?

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 89. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

Események

Előfizetőinkhez. A grafikai főnökegyesület a drágulási indexszám szerint a nyomdaárakat e hétre 21%-kal emelte. Ez reánk nézve annyit jelent, hogy lapunk előállitási árai csupán a nyomdában ujra 21%-kal emelkedtek. Az áremelés az elmult héten 28% és az azt megelőző héten 18% volt. Ezt szükségesnek tartottuk előfizetőinkkel közölni, amikor bejelentjük, hogy a Fővárosi Hirlap és a Tőzsdei Hiradó

évi előfizetési árát csekély 10.000 koronával (mindössze 12½%-kal) felemeljük.

Előfizetési áraink:

Egész évre	50.000 korona.
Félévre	25.000 korona.
Egyes szám ára	1.000 korona.

Bohn őméltósága, meg a többiek. Hire jár, hogy Wolff Károly kieszközölte a kormánynál, hogy leghivebb párthiveit ki fogják nevezni korményfőtanácsosokká. Sipőcz polgármester segitségével sikerült is már a listát összeállitani, ami azt jelenti, hogy a magyar méltóságos urak száma vagy harminccal ismét meg fog növekedni. Ezt a tultermelést mindenképen enyhiteni fogja az a tény, hogy a harminc uj méltóságos között olyan varázsosak is vannak, mint példának okáért Bohn Józsefé, akinek nagyszabásu fajvédő politikáját eleget volt alkalmunk a közgyülésen csodálni. Az uj méltóságosak között látjuk még Lázár Ferenc, Brezovszky Emil, Kozma Jenő, Szőke Gyula, Becsey Antal, Ilovszky János, Jaczkó Pál, Mussong Géza, Wurmb Elemér és mások nevét. Főtanácsos lesz Vajna Ede tanácsnok is, akit azonban el kell különiteni ebből a sorból, ahol a politikai érdemek jutalmazottjai vonulnak fel. Vajna tanácsnoknál azt a nagyszabásu, derék, minden elismerést megérdemlő, szorgalomban és eredményekben fölülmulhatatlan munkát jutalmazzák, amelyet kellőképen méltányol ennek a városnak minden polgára. A többiek azonban Wolff Károly odaadó támogatásáért részesülnek jutalomban. Őszintén szólva, nem vagyunk barátai a rangoknak, méltóságoknak és kitüntetéseknek, ami még nem jelentheti, hogy tekintélyrombolók lennénk. Nem is jelenthet ez tekintélyrombolást, amikor Deák Ferenc cimek és rangok nélkül is Deák Ferenc volt és Bohn József, ha méltóságos ur lesz is, mégis csak Bohn József marad továbbra is.

A „községi" bálja. Budapest Székesfőváros Községi Élelmiszerárusitó Üzemének tisztviselői bált rendeznek a saját nyugdijalapjuk javára. A kiváló tisztviselői kar, amelynek rendkivüli munkáját mindenhol megbecsülik, táncmulatsága iránt általános az érdeklődés. A bált március 29-én, szombaton este 9 órakor tartják meg a sertésközvágóhid (IX., Gubacsi-ut 6.) pompás disztermében. A táncot művészi műsor előzi meg, amelyen közreműködnek Nagy Izabella, Kálmán Oszkár és Noveda Károly, a m. kir. Operaház tagjai, Pethes Sándor, a Nemzeti szinház tagja, Sz. György Margit zongoraművésznő, Déneş György, a Vigszinház tagja, továbbá Kerner Irén és Pesch Margit. Az estélyen Radics Béla muzsikál. A mulatság fővédnöke Vajna Ede tanácsnok, védnöke Reich Samu vezérigazgató, a rendező-bizottság diszelnöke Huck Antal k. é. főfelügyelő, aligazgató, elnökei pedig Gruber Ede és Kliburszky Gyula.

— **Öt és fél békekoronáért lehet Balatonfüreden üdülni.)** A fürdőigazgatóság Ipoly udvarában f. évi április 15-ig napi 80.000 K-ért kap a vendég teljes ellátást: négyszeri kitünő étkezést, szép szobát, fütés és világiást. Felvilágositást nyujt a központi iroda: VII. ker., Erzsébet-körut 41.

Megkóstolta-e már a Meinl-cég „Three Stars" pörköltkávé-különlegességét? Egy próbavásárlás meggyőzi Önt a Meinl-cég ezen uj különlegességének páratlan minőségéről.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
A márciusi fölülmulhatatlan műsor: **Szuchány Éva, Ferenczy Károly** m. v., **Jack & Marie** amerikai tánckomédiások, **Tiger Lilly** táncexcentrique. Ujdonság! **Palermo-Lissy** átváltozó japán zsonglőrjelenet, **Roge & Stavignus** excentrikus táncok **Les Vampanis** mondain-táncok és a szenzációs kisérő műsor.
STEINER SIMI MÚVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendü meleg konyha.

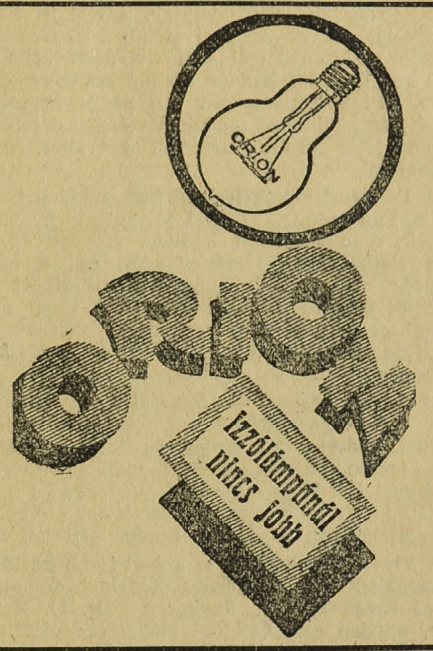

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, müszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Müszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

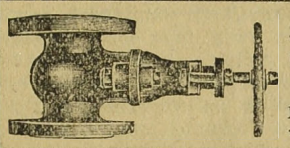
SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

ENGEL KÁROLY
elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és **Komját Ernő**
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"

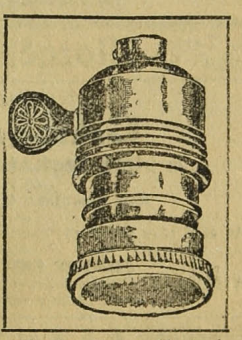

Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcsavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szállitok: **elektro-motorokat és dynamokat,** egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. **Szénkeféket** minden méretben és minőségben, ugyszintén **fémszövet vagy lemezkeféket.**
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamut- vagy selyemszigetelésü **dynamóhuzalokat** minden méretben, **varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet** és diagonális szövésü **köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket,** eredeti **vulcanfibre-lemez,** illetve **rudakat** minden méretben, **szigetelőlakkokat** stb.
Állandóan raktáron tartok **főző- és fütőkészülékeket** minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

SZÓRAKOZÁS

A „Mézeskalács" 100-adszor. A Király-Szinházban hétfőn 100-adszor adták a legnagyobb sikerü daljátékot, Emőd Tamás—Szirmai Albert „Mézeskalács" cimü operettjét, amely e héten is teljesen betölti a szinház műsorát. Vasárnap délután „A bajadér" kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Szombaton mutatták be a Magyar-Szinházban a „Frou-frou"-t. Meilhac és Halévy szenzációs szinművét Molnár Ferenc forditásában és átdolgozásában. A darab iránt oly rendkivüli az érdeklődés, hogy a szinház igazgatósága e héten csütörtökön, szombaton és jövő vasárnap este, mindannyiszor Darvas Lilivel a cimszerepben. Szerdán Vajda Ernő 100-ik előadásához közeledő nagysikerü vigjátékát, „A válóperes hölgy"-et adják, ugyancsak Darvas Lilivel a női főszerepben, mig dr. Barren szerepét Czakó Pál, a Városszinház igazgatója játsza, mint vendég. Pénteken P. Márkus Emilia, a Nemzeti-Szinház nagy művésznője lép fel Bisson „A névtelen asszony" cimü drámában, szereplőtársa ezuttal is a férfifőszerepben Tarnay lesz. Szombaton, 29-én délután, a Rákosi Szidi szinésziskolájának növendékei tartják vizsgaelőadásukat 3 órakor, rendkivül mérsékelt helyárak mellett, szinre kerül az „Ibolya", Molnár Ferenc egyfelvonásos vigjátéka, „Pillangókisasszony", Belaco egyfelvonásos drámája és különböző táncok. Vasárnap délután a mulatságos „Kis lord"-ot ismétlik, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Fővárosi Operettszinházban e héten is minden este a Pompadourt, Fall Leó világhirü operettjét játsszák. A cimszerepet kedden, szerdán és csütörtökön Della-Donna Eugénia adja, aki a budapesti közönség előtt is már számos nagy sikert aratott. Péntektől kezdve ismét Fedák Sári veszi át Pompadour asszony parádés szerepét. Vasárnap délután a Három grácia-t adják, Biller Irénnel Mariette szerepében.

„Fehér és fekete" — „Mihályiné két lánya" egész héten. A Belvárosi-Szinházban e héten is Bus Fekete László „Mihályiné két lánya" és Sascha Guitry „Fehér és fekete" cimü nagysikerü vigjátéka szerepel. A „Mihályiné két lánya" szerdán, pénteken és vasárnap este, a „Fehér és fekete" csütörtökön, szombaton és vasárnap délután 3 órakor, rendes esti helyárakkal.

A Vigszinház e hetét is a legfrisebb kettős siker, „A fogadósné" és a „Nagy Katalin" dominálja. A pénteki napot kivéve, amikor az „R. U. R." kerül szinre, minden este Goldoni klasszikus vigjátékát és Shaw pompás szatiráját játsszák. Vasárnap délután „A tolvaj".

„A fekete huszár" minden este. Endrődi Béla—Rieger Tibor operettje, „A fekete huszár", amelyet máris megkedvelt a közönség és amelynek minden este nagy sikere van, e hét minden estéjén szinre kerül a Blaha Lujza-Szinházban. Vasárnap délután Rákosi Jenő nagyhatásu népszinművét: „Éjjel az erdőn"-t adják, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Schiller örökbecsü szomorujátéka az Ármány és Szerelem filmváltozata Fekete Kancellár cimen, a legjobb művészek felléptével kerül a Kamarában bemutatásra. Pénteken uj műsor: Natalie Kovanko Páris legszebb asszonyának parádés alakitása Kovanko a Szerelem Istennője cimü francia Albatros filmben. Partnerei a legjobb francia szinészek. Előadások 4, 6, 8, 10 órakor.

Táncos Tar Veronika, Mister Rong, az Andrássy-uti Szinház műsorának két szenzációs sikerü darabja, továbbá a műsor többi nagysikerü darabja: A zergetollas ur, A bácsi, Forog vagy nem forog, Önagysága telefonál, a kitünő tréfák, a nagyszerü Aydalciklus és a nagyhatásu magánszámok minden este műsoron vannak a héten is az Andrássy-uti Szinházban Rákosi Szidivel és Törzzsel, mint vendégekkel. Vasárnap délután ugyanezt a műsort játszák 3 és fél órakor, mérsékelt helyárak mellett.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

VI., Terézkörut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.

Kizárólagos joggal
CAESARINA
a világ leghatalmasabb filmje
48 felvonás
Két részben fog megjelenni!

Az első rész pénteken, március hó 28-án kerül bemutatóra.

FONTOS FIGYELMEZTETÉS!
A Mozgókép-Otthon műsortorlódása miatt mindegyik rész csak néhány napig lesz műsoron!

Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 58-86. Podmaniczky-utca 59.

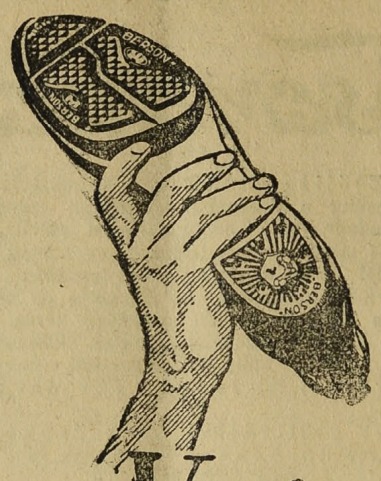

Viseljen Person gummisarkot és féltalpat. Megóvja hidegtől, nedvességtől és fáradságtól.

ŐRI ZOLTÁN
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

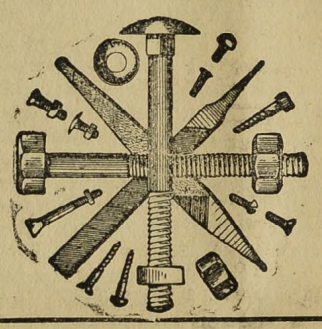

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.
Gyártmányai: Mindennemű vasöntvények saját és idegen minták után, transzmissziók, mindennemű gépek és géprészek, hidak, épület- és egyéb vasszerkezetek, pálma- és növényházak központi fütésberendezéssel, melegágyi ablakok.
Szállit raktárról: Öntöttvas mérlegsúlyokat 50 dkg.-tól 20 kg.-ig, öntöttvas szénvasalókat öntöttvastüzrácsokat, tüzhelylemezeket, répavágógépeket, szőlőzuzókat, ö. v. csöveket stb.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 53.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. u Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajáni eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntvas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT- ÉS SZITAÁRU-GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRUT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönyeim: RÉZHENGERMŰVEI. 19—22.
„CHAUDOIR" **BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRÚT 44-60** 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemeseket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

Lakkok
Angol és Amerikai gyártmányokkal egyenrangú minőségben készit
Krayer E. és Társa
TEL. 115-29 • lackgyár • TEL. 22-58.
Budapest,
V. ker. Váczi-ut 34. sz.

Ára 1000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 április 2. — 14. szám.

Fővárosi Hirlap

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 50.000 korona. Félévre 25.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Pénzügyi diktátort

kapott az ország báró Korányi Frigyes pénzügyminiszter szimpatikus és értékes személyében és pénzügyi diktátort fog kapni Budapest is, valószinüleg Schober Béla képében. Erről a szenzációról ma ad hirt a Fővárosi Hirlap azzal, hogy Budapest pénzügyi diktátorának kinevezése törvényes alapot fog nyerni. A kormány ezzel az intézkedéssel sulyos rést fog ütni Budapest autonomiáján, de éppen ugy rést üt — törvény révén — az ország alkotmányán is. Nagy elhatározás, nehéz idők küszöbén. Féltve kell őriznie minden polgárnak Budapest önkormányzatát, mégis ebben a pillanatban nem tudunk felháborodva tiltakozni a készülő törvényes intézkedés ellen, mert tudjuk, hogy ellentmondást nem türő parancsoló szükségességgel állunk szemben és tudjuk, hogy ezentúl még a most megbukott városházi rezsim tehetetlen, önző és részrehajló gazdálkodása is előmozditotta a rendkivüli eszközök szükségessé válását.

Most fogja becikkelyezni a nemzetgyülés azt a szerződést, amelyet a kormány — és nem Wolff Károly — kötött a főváros francia hitelezőivel. Ebben a törvényjavaslatban van benne, hogy a városházára „pénzügyi szakközeget", magyarán pénzügyi diktátort küldenek az állam eminens érdekeinek megvédésére. Mi tudjuk azt, hogy az állam érdekei azelőtt sohasem voltak veszedelemben a városházán és tudjuk, hogy nem kellett volna azoknak veszedelembe kerülniök a kommün után elkövetkezett sulyos időkben sem. És akkor nem kellene pénzügyi diktátor.

Igenis a legautentikusabb forrás, Walko Lajos törvényjavaslat-indokolása mondja ki, hogy az állam eminens érdekei vannak veszedelemben a városházán. Hogyne lenne ez igy, amikor a kurzus-vezérek esztendőkön át hirdették nagy bölcsen a hordó tetejéről, hogy külföldi adósságokat pedig nem fizetünk, amikor maga a nagy államférfi-jelölt, Wolff Károly illette sulyos invektivákkal a kedves, rendkivüli érdemeket szerzett Pedlow kapitányt?

De nem ez rendit meg bennünket leginkább. Meg kell döbbennünk a szemfényvesztés, a parasztfogás ama legalantasabb eszközén, hogy ezek az emberek csináltak deficitmentes költségvetést. Ezek az emberek verték a mellüket, hogy milyen takarékosan, milyen bölcs gazdasági elvek szerint kormányoznak. És most nekik köszönhetjük, hogy Budapest teljes gazdasági gyámság alá kerül, hogy a városházára pénzügyi diktátor fog betelepedni.

Ime a deficitmentes költségvetés, amelyről nekünk annyi gunyos szavunk volt, hogy Vasek Ernő őméltósága, a többségi párt e feddhetetlen oszlopa, ki akarta tiltatni a városházáról a Fővárosi Hirlap szerkesztőit. Ime a deficitmentes költségvetés, amellyel szemben most hivatalosan állapitják meg, hogy a főváros nem tudja rendesen fizetni alkalmazottait és nyugdijasait. Hivatalosan állapitják meg, hogy százszázalékban kell előlegeznie ezeket az összegeket az államnak és hogy hétmilliárd havi előlegből csak ugy tud százötvenmilliót visszakapni az állam, hogy a főváros területén lakó saját alkalmazottainak kereseti adójára egyszerüen ráteszi a kezét.

Tökéletesen mezitelenül áll ezek után Wolff Károly pártjának és fővárosi tanácsának sáfárkodása. Risum teneatis: a deficitmentes költségvetés nemcsak a külföldi kölcsönökről feledkezett meg makacs következetességgel, hanem egyben a tisztviselők és nyugdijasok is éhen halhattak volna a cédára festett számok mellett, ha az állam előlegekkel nem tömi a katasztrofális lyukakat, amelyeket a főváros budgetjén Wolffék hozzánemértése és lelkiismeretlen laikussága ütött.

Kétségbeeséssel eltelve olvassuk a tudósitást, amely beszámol azokról a tapasztalatokról, amelyeket — óh nem mi — hanem a kormány szerzett a bukott rezsim gazdálkodásáról. Hivatalos helyen megdöbbentő adatokkal szolgálnak a főváros háztartásának lezüllesztéséről és keservesen kell tapasztalnunk, hogy a kormány még mindig nem tett le tökéletesen arról, hogy Wolff Károly bajthozó rezsimjét fogja támogatni az eljövendő választásokon. Olyan rezsimet támogatni, amelynek gazdálkodása a tönk szélére juttatta Budapestet, vérlázitó cselekedet lenne a kormány részéről, amelynek meg kell értenie, hogy nem diktátor kell a városházára, hanem olyan rezsim, amelyben van lelkiismeret, amely népszerü, amelynek nemcsak szakértői vannak, de amely politikai érdekeit alá tudja rendelni a köz érdekeinek. Uj rezsim kell, amely népszerü, amelyben bizik a város közönsége, amely visszahozza a régi virulást, a régi hatalmas alkotótevékenységet és számüzi örökre azt a sivárságot és tehetetlenséget, amelyet négy év alatt meghonositottak a városházán.

Budapest teljes pénzügyi gyámság alá kerül

Pénzügyi diktátort küld a kormány a városházára — A diktátor hatalmát törvénybe iktatják — Csak a kormánybiztos missziójának megszüntével kezdi meg működését

A szanálási javaslatokkal egyetemben a nemzetgyülés előtt fekszik az a törvényjavaslat is, amely amellett, hogy becikkelyezni kivánja a francia hitelezőkkel szemben fennálló magyar tartozások tekintetében engedélyezett fizetési halasztás tárgyában Párisban 1923 dec. 21-én kelt szerződést, külön, rejtett szenzációt is foglal magában. Kimondja ugyanis, hogy a főváros is kap pénzügyi diktátort. Ez a szerződés dönt a főváros francia frank adósságai tekintetében is, ami élénk bizonysága annak, hogy

Wolffék kirándulásai nem voltak jelentősek,

mert a szerződést — a trianoni szerződés értelmében — nem ők, hanem a magyar kormány kötötte meg. Aláirta pedig Kállay Tibor és Schober Béla, francia részről pedig Tarcher és Alphand urak.

Ennek a decemberben kötött és most ratifikálandó szerződésnek értelmében

a szerződés végrehajtása céljából kiszolgáltatandó kötvények „a magyar állam 1924. évi 6 és fél százalékos kötvényei" elnevezést nyerik.

Ezeket a kötvényeket két csoportban lehet kibocsátani. Az első csoport névértéke mintegy nyolcvan millió francia frankban van megállapitva és ezt azonnal ki kell bocsátani. Ez a csoport fenn van tartva Budapest adósságának fedezésére.

A kötvények a bemutatóra és egyenkint 500 frank névértékre, vagy a Magánjogi Társaság (Société Civile) kivánságához képest, ezen összeg többszörösére fognak szólni. A részvények — mint a nevük is mutatja —

évi 6 és fél százalékos kamatot hajtanak a névérték után

s ennek felerésze január 15-én és julius 15-én fizetendő, ugyhogy a fővárosnak az első szelvényeket már ez évi julius 15-én be kell váltania.

A szerződésnek van azonban egy függeléke is, amely szerint a szerződés annyiban módosul, hogy a 6 és fél százalékkal kamatozó kötvények 20 százalékát egy törlesztő alap létesitésére visszatartják. A kötvények eme 20 százaléka után a kamatokat nem fizetik ki, hanem a kötvények tőkéjének visszafizetésére fordítják, ugyhogy ily módon 34 év alatt az egész tartozást lerójják. Ez a megoldás lényegileg azt jelenti, hogy a tartozásokat, amelyekben Budapest frankkölcsöne is benne foglaltatik, 34 év alatt 6 és fél százalékos, a tőke-törlesztést és kamatot magában foglaló járadékkal letörlesztjük.

A törvényjavaslatot még Walkó Lajos ideiglenes pénzügyminiszter készitette el és ugyancsak az ő munkája a javaslat megokolása is. Ebben a megokolásban azonban van egy szenzációs passzus is, amely azt jelenti, hogy

Budapest főváros teljes pénzügyi gyámság alá kerül, amennyiben a kölcsön visszafizetéséig a városháza gazdálkodását a pénzügyminiszterium a legteljesebb mértékben ellenőrizni fogja.

Walko miniszternek erre vonatkozó elhatározása igy hangzik:

Budapest székesfővárosnak a trianoni békeszerződés 231. cikk 1—2. pontjai alá eső ugynevezett háborus tartozásokat a magyar állam meg fogja fizetni. Ezeket a tartozásokat a magyar állam a trianoni békeszerződés 231. cikke b) pontja értelmében a székesfőváros helyett fizeti meg és ennek folytán természetesen e tartozások erejéig a magyar államot a székesfővárossal szemben visszkereseti jog illeti meg. Ez a körülmény indokolttá teszi, hogy a tartozások visszatérítése megtörténtéig a magyar állam — visszkereseti jogából folyó érdekeinek megóvása végett — a székesfőváros pénzügyi gazdálkodását ellenőriztesse.

Budapest pénzügyi gazdálkodásának ellenőrzését illetékes helyen igen erősen kommentálják és a következőket mondják:

— A székesfőváros 1921. évi 105 millió frankos kölcsönének a háboru kitörésétől a békeszerződés életbelépéséig, vagyis 1921. évi julius 26-áig esedékessé vált

hátralékos kamatai mintegy 28 millió francia frankot tesznek ki.

— A kölcsönre vonatkozó törlesztési terv szerint, a jelzett időszak alatt 6,049.680 francia frank lett volna tőketörlesztésre forditandó, ami azonban tényleg nem történt meg.

— Ez is szükségessé teszi a főváros pénzügyi ellenőrzését, de még inkább elengedhetetlenné teszi ezt az, hogy

a magyar állam kénytelen a székesfővárosnak havonta több milliárd korona előleget adni

arra a célra, hogy alkalmazottainak és nyugdijasainak járandóságait rendesen ki tudja fizetni és hogy az állami alkalmazottak és nyugdijasok részére biztositott kedvezményes ellátást a székesfőváros alkalmazottai és nyugdijasai is megkapják.

— A magyar állam a székesfőváros alkalmazottai és nyugdijasai járandóságainak 75 százalékát előlegezi, ezen felül a magyar állam a székesfővárosnak esetenkint való külön kérelmére most már hónapok óta rendelkezésre bocsátja az alkalmazottai és nyugdijasai járandóságának további 25 százalékát is, amelyet a székesfővárosnak saját bevételeiből kellene fizetnie. Végül a magyar állam előlegezi a székesfőváros alkalmazottainak és nyugdijasainak, valamint ezek családtagjainak teljes kedvezményes ellátásával kapcsolatos költségeket is.

— A magyar államnak igy a székesfőváros helyett, személyi járandóságok cimén teljesitett kiadásai

az 1924. év januárjában több mint kétmilliárd koronát tettek ki,

amely kiadásoknak részbeni törlesztésére a magyar állam a székesfőváros területén lakó állami és vármegyei alkalmazottak illetményeiből levont általános kereseti adót tartja vissza,

ami azonban havonkint körülbelül csak százötven millió koronának felel meg.

— Szükségessé teszi végül a székesfőváros pénzügyi gazdálkodásának ellenőrzését különösen az a körülmény, hogy a magyar állam pénzügyi egyensulyát a külföldi kölcsönnel kapcsolatban biztositanunk kell. A Nemzetek Szövetsége ugyanis akkor, amikor a magyar állam részére a külföldi kölcsön nyujtását biztositotta, ezt ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a magyar állam pénzügyeinek vitele a kijelölendő főbiztos felügyelete alá kerüljön és hogy ezen ellenőrzés mellett az államháztartás egyensulya céltudatos pénzügyi programm alapján helyreállittassék. Szükségessé válik tehát, hogy amikor a magyar állam kiadásait csökkenteni lesz kénytelen,

a székesfőváros is olyan pénzügyi politikát folytasson háztartásának vitelében, amely a magyar állam pénzügyi programmjának megvalósitását károsan nem befolyásolhatja.

— Kénytelen tehát a kormány a szükséges intézkedéseket megtenni abból a célból, hogy a székesfőváros pénzügyi mérlegének egyensulya biztositassék és hogy ennek folytán a székesfőváros a részben helyette teljesitett, részben pedig előlegezett tervezeteket vissza is fizethesse, továbbá, hogy az állam ne legyen kénytelen a székesfővárost ujabb és ujabb előlegekkel támogatni.

— Ennek a célnak az elérésére legmegfelelőbbnek látszik

a székesfőváros gazdálkodásának ellenőrzésére pénzügyi szakközeg kirendelése.

— A kormány a székesfőváros autonomiáját tiszteletben kivánja tartani és igy a pénzügyi „szakközeg“ hatáskörét ugy kell megállapitani, hogy részben a főváros autonomiáját kelletén tul ne korlátozza a kormány, részben a kormány képviselőjének törvényes jogkörét ne csorbitsa. A most tárgyalásra kerülő törvényjavaslat rendelkezései ezeket a szempontokat kivánják érvényre juttatni, amikor a pénzügyi szakközegnek megadja a felhatalmazást mindarra, ami ellenőrző szerepének betöltéséhez szükséges. Belavatkozási jogát azonban csak az észrevételezésre, kifogásolásra és javaslattételre szoritja a kormány. Müködésének eredményessége azonban megköveteli, hogy azokat a kérdéseket, amelyekben észrevételeit figyelmen kivül hagyják, a kormányhatóság döntse el, e döntésig pedig a kifogásolt intézkedés függőben maradjon.

A kormánynak eme rendkivüli horderejü tervével mai vezércikkében foglalkozik a Fővárosi Hirlap. Itt még csak azt jegyezzük meg, hogy értesülésünk szerint a

a pénzügyi diktátor csak a választások megejtése után vonul be a városházára;

amig ugyanis Terstyánszky Kálmán kormánybiztos vezeti a főváros közigazgatását, nem kiván a kormány diktátort küldeni. Amiként hivatalosan mondják: „a pénzügyi szakközegnek kirendelésére ezidő alatt előreláthatólag nem lesz szükség.“ Ma különben biztosra veszik, hogy a városháza pénzügyi diktátora annak idején Schober Béla államtitkár lesz. Ez azonban nem zárja ki, hogy Terstyánszky kormánybiztos megkapja azt a pénzügyi tanácsadót, akinek maga mellé való kirendelését már régebben kérte. Ennek a pénzügyi tanácsadónak a szerepét nem szabad összetéveszteni a kormánybiztos missziójának megszüntével küldendő pénzügyi diktátoréval.

Politika a plébánián

Miért helyezték át Ortvay segédlelkészt?

Ortvay Rezső segédlelkész volt a lipótvárosi plébánián. Nem sokat hallottunk róla ezelőtt. Csak a kommün után elkövetkezett első nemzetgyülési választások alkalmával bukkant föl először a neve, mint képviselőjelölté. A Lipótvárosban mérkőzött Sándor Pállal, ami még ebben a rettenetes időben is merész lépés volt. A szörnyü betegségből való kigázolás lázas, vészes idejében azonban nagyon sok voksot tudott szerezni Ortvay Rezső, aki ezen a réven meglehetősen érdekes emberré lett.

Kibukott tehát a nemzetgyülésből, de bekerült Wolffék közgyülésébe, ahol azonban nagyon csöndes embernek bizonyult. Ma is inkább kerületi életet él, ott szervezkedik és a Keresztény Községi Párt keresztényszocialista szárnyához tartozik, ami Wolffék között nem teszi tulságosan népszerüvé. Az összeütközés azonban akkor lett teljessé, amikor a Szent István-téri iskolának klubcélokra való bérbeadását leleplezték. Ortvay Rezső, akiben — ugy látszik — él a kultura szeretete, elitélte a tanács és a Lipótvárosi Keresztény Nemzeti Liga szerepét és bent a Liga kebelében Liszka Árpád dr. társaságában frontot csinált a Tormay-Brezovszky-Lázár Ferenc trióval szemben. Egészen nyiltan beszéltek róla, hogy Brezovszkyéket ki akarja buktatni a Liga választmányából, ami valószinüleg sikerült volna is neki, ha közbe nem jön valami.

Ezt a valamit az egyik kurzuslap egy eldugott hirecskéjéből vettük tudomásul. A hir szerint Ortvay Rezső segédlelkészt a hercegprimás a lipótvárosi plébániáról a terézvárosi plébániára helyezte át.

Ez az áthelyezés kétségkivül büntetés. Ortvay esetében egyenesen és határozottan a felsőbb egyházi köröknek nem tetsző politizálásért kijáró büntetés. A tapasztalatlanok ámulva kérdik: hát már a katholikus lelkészeknek keresztényszocialista politikát sem szabad vallaniok?

Nem szabad és nem is izlésünk szerint való beleavatkozni az egyházi ügyekbe; de meg kell állapitani, hogy a keresztényszocialisták megdöbbenéssel fogadták Ortvay áthelyezésének hirét. És élénken kommentálják.

Nem titok, hogy a Keresztény Községi Pártban hosszu idő óta a legélesebb felekezeti harc dul. A katholikusok ugyanis igen féltékenyek a református Csilléry András egyre növekvő hatalmára. A keresztényszocialisták most is Ortvay áthelyezésének tényében Csillérvék kezemunkáját látják és vele együtt nagyon rossz szemmel nézik Lázár Ferenc szerepét, aki szintén protestáns vallásu. Nagyon élesen hangoztatják a keresztényszocialisták, hogy a Wolff-párt protestánsainak olyan messzire terjed már a hatalmuk, hogy még a hercegprimást is befolyásolni tudják.

Természetesen nem lehet hitelt adni az efféle méltatlankodásból származó kombinációknak, de mégis fel kell jegyeznünk, mert kétségtelen jele ez is a Wolff-pártban uralkodó megdönthetetlen egységnek.

Ujabb létszámredukció a városházán

A főváros tisztviselői és a szanálási javaslat

A szanálási törvényjavaslat, amely az államháztartás egyensulyának helyreállitásáról szól, intézkedik az állam tisztviselőinek létszámredukciójáról is. De benne foglaltatik a törvényjavaslatban az is, hogy a létszámredukciót alkalmazni kell a vármegyei és városi törvényhatóságokra is és kifejezetten Budapest székesfőváros nevét is megemliti a javaslat. Ebből természetszerüen következik, hogy a városházán ujabb létszámredukciónak kell elkövetkeznie abban a pillanatban, amikor a nemzetgyülés megszavazta a szanálási törvényjavaslatot. Az alapelveket, amelyek szerint és amilyen mérvben apasztani lesz köteles majd a főváros alkalmazottainak létszámát, a belügyminiszter rendeletileg fogja megállapitani.

Kimondja a törvényjavaslat azt is, hogy a belügyminiszter, a népjóléti miniszter és a kultuszminiszter által Budapest székesfőváros alkalmazottai illetményeinek, illetve a nyugdijasok, özvegyek és árvák ellátási dijainak kifizethetése céljából adott előlegeknek a mérve az 1924. évi december hó végéig a megfelelő állami alkalmazottak mindenkori fizetésének, illetőleg a nyugdijasok, özvegyek és árvák mindenkori nyugdijának legfeljebb 75 százalékát, az 1925. évi január hó elsejétől junius hó 30-ig legfeljebb 50 százalékát, az 1925. évi julius hó elsejétől december 30-ig pedig legfeljebb 25 százalékát tehetik ki. 1926. év január elsejétől kezdve ilyen előleg cimén vagy bármilyen más cimen Budapest székesfőváros részére az alkalmazottak illetményeinek, illetőleg a nyugdijasok, özvegyek és árvák ellátási dijainak fedezésére állami hozzájárulások nem engedélyezhetők.

Az emlitett előlegek csak annyi alkalmazott, nyugdijas, özvegy és árva után engedélyezhetők, ahány alkalmazott az 1924. évi január hó elsején a fővárosnál tényleg szolgálatot teljesitett, illetőleg amennyiben nyugdijasról, özvegyről vagy árváról van szó, ahány 1924. évi január elsején tényleg életben volt és csak azoknak az állásoknak az alapul vételével, amelyek az 1924. évi január hó elsején meg volt tényleges állapotnak megfelelnek.

Az emlitett előlegezések mellett Budapest székesfővárosi alkalmazottak és nyugdijasok a kedvezményes áru természetben való ellátást, illetőleg az ahelyett adott készpénzválságot 1924. évi junius hó végéig külön megkapják.

Az állami pénztáraknál kifizetésre kerülő illetményekből és ellátási dijakból az 1922. évi XXIII. tc.-nek 17. §-a értelmében levont általános kereseti adót az állami pénztárak a fővárosnak adott előlegek teljes visszafizetéséig a fővárosnak való kiszolgáltatás helyett, a főváros javára az emlitett előleg törlesztésére kötelesek elszámolni.

SALAN SALAN SALAN SALAN

Nincs többé járvány,

feltalálták a

SALAN

egyedül tökéletes fertőtlenitőszert.

Mindenütt kapható!

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ

csakis Károly-körut 24. sz.

Felhivja a n. b. vevő közönség figyelmét, hogy bevásárlás előtt okvetlenül tekintse meg a cég kirakataiban a most beérkezett tavaszi ujdonságokat és győződjék meg rendkivül kedvezményes áraimról.

A vásárlási kedv fokozására egy rövid ideig tartó

occasio-eladástrendez

Lepedővászon	43.500
Paplanlepedővászon, 175 cm. széles	46.500
Kelengyevászon	19.000
Angin, bőrerős	24.500
Batiszt-chiffon, selyemfinomságu	31.600
Konyhatörlő, tiszta len	23.000
Kreppe-pongyolákra, eredeti japán kimintázás	28.750
Mosó-delaine, remek kimintázás	21.750
Tiszta gyapju Ia cheviotte-kelme, 110 cm.	70.000
Tiszta gyapju Ia cheviotte-kelme, 140 cm.	98.000
Női ruhakelme sima, divatszinekben 110 cm.	32.650
Angol sportöltönykelme, tiszta gyapju	144.500
Strapa-férfiruhaszövet	87.750
Kitünő minőségü férfi-öltönyszövet,	99.300
Double-raglán, elsőrendü minőség	112.000

Eredeti angol selyemfényü Burberry-kelmék sima és divatcsikokban. Covercoat, finom felöltő- és raglánkelmék nagy választékban. Férfi- és női divatszövetekben a megszokott dús választék.

Vászonosztályomban óriási választék eredeti angol zefirekben, damaszt- és lenárukban, legfinomabb frottir-törülközőkben

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM

Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek

ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.

Rott és **Steinhardt** felléptével **az uj áprilisi müsor.**

Doktor Krausz és Max und Moritz bohózatok és az uj sláger számok

Kezdete pontban **8** órakor.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T

Budapest, V., Nádor-utca 16

Telefon: 72—01

Gyártelep: Villány

TUNGSRAM-LÁMPA

Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!

Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Tervszerű visszafejlesztés?

Irja: **Marcial.**

Sürgős? Nem sürgős? Fontos? Nem fontos? Életbevágó? Fölösleges? — nem akarunk most állást foglalni ebben a vitában, hanem — mint a fiskálisok szokták — egyelőre elismerjük, hogy a kormány szanálási javaslatai sürgősek is, fontosak is, sőt életbevágó jelentőségüek és gyors megszavazásuk nélkül nagy veszedelmek várakoznak az országra, amelyeknek minemüségét ugyan senki se tudja, vagy ha van olyan, aki tudja, nem nyilatkozik róla, mert eddigelé csak a mende-monda szárnyain szerezhettünk tudomást ezeknek a veszedelmeknek a minemüségéről.

Tehát sürgős, fontos és életbevágó. De akkor még mindig fennmarad az a kérdés, hogy helyesek-e azok az intézkedések, amelyek e javaslatokban foglaltatnak? Mindannyian abba helyeztük a gazdasági gyógyulás reményét, hogy a külföldi kölcsönnel és a népszövetség ellenőrzésével kapcsolatban, tetemesen leszoritjuk a kiadásokat és igazságosan osztjuk meg az állampolgárok között az adóterheket. A javaslatok borzasztó csalódást hoztak mindkét irányban, ami egyszersmint csattanós cáfolata annak a legendának, hogy Ausztriát a népszövetségi ellenőrzés állitotta talpra, mert ime, a népszövetségi ellenőrzés semmiféle befolyást nem tud, vagy nem is akar gyakorolni ezekre a dolgokra. Ugyan honnan is vennék e vadidegen emberek néhány órai tájékozódás után a viszonyok ismeretének azt a szükséges minimumát, ami nélkülözhetetlen kellék lelkiismeretes emberek előtt ahhoz, hogy sarkukra állva ragaszkodjanak egy állásponthoz olyan államférfiakkal szemben, akik kisujjukban hordják az összes szükséges adatok ismereteit?! Dehogy is Zimmermann szanálta Ausztriát! Dehogyis a népszövetség állitotta talpra lesujtott szomszédunkat! A maga lelkiismeretes államférfiai, komoly politikusai, felelősségtudatos pártvezérei és érett polgárai állitották talpra. Ezek nélkül hiába jöttek-mentek volna Bécsben a külföldi kapacitások, a népszövetségi küldöttek, hiába dicsérték, magasztalták volna az osztrák népet, országuk lehetőségeit, azért csak nem jött volna ki semmi mindezekből a gyógyulás igazi feltételeinek fennforgása nélkül.

A javaslatok bizony csalódást hoztak reánk és ezt a csalódást még a legteljesebb jóhiszemüség mellett se tudjuk magunkba fojtani. Az éveken keresztül fennen prédikált nagy leegyszerüsitésekből mindössze annyi valósul meg, hogy megszüntetik a közélelmezési minisztériumot, amelyet az éhinség ideje hivott életre és amelynek a létezése már nem is absurdum, hanem nevetséges volt a bőségnek mostani korszakában, amikor hét szájjal is ehetik minden ember, ha meg tudja fizetni. Nos, hát ezt a végképen idejemult minisztériumot dobták oda áldozatul a takarékosság oltárára, egyébként pedig a leépités teljes befejezése után is egy negyed millió állami alkalmazottról, tehát hozzátartozóikkal együtt egy milliónál aligha kevesebb ember eltartásáról kell Csonka-magyarország népének gondoskodnia a maitól annyiban különböző módon, hogy akkor már tisztességes megélhetést kell nyujtani azoknak, akik ma a köztisztviselői nyomoruság éhkoppján tengődnek.

Ehhez persze rémségesen fel kell majd csigázni az adókat és egyéb közterheket. Erről a javaslat gondoskodik is, csak ne kérdje senki, hogy miképen. A legteherbiróbb rétegnek oly feltünő kimélése nyilatkozik meg a többiek rovására a javaslatokban, amely rikitó aránytalanságával szemet kell, hogy szurjon az arkangyalok jóhiszemüségével szemlélőnek is és ha a népszövetségi urak ezt igy helyesnek találták, ugy ez vagy azt bizonyitja, hogy nem sokat törődtek vele, vagy azt a gyanut táplálja, amelynek hallottuk is már kifejezésrejutását, hogy t. i. a népszövetségi ipari államok kiküldötteinek egyáltalában nem volt az antipatikus, ha a magyar ipart és kereskedelmet a nagy terhek megnyomoritják és versenyképtelenné teszik övelük szemben. A városi lakosság által fizetendő házadó eszerint a tervezet szerint majdnem mégegyszer akkora lesz, mint az egész ország földadója! És a dohányjövedék egymagában annyit fog az államkincstárnak jövedelmezni, mint a föld után fizetett adók. A fiskus jövedelmének gerince a forgalmi adó és a fogyasztási adó lesz: az összes jövedelmeknek mintegy ötödrésze és ennek tulnyomó részét a városi lakosság viseli, mert hiszen a gazdák forgalmi adót nem fizetnek és a fogyasztásuk tulnyomó részét a saját produktumaikból fedezik.

Valóban, minél jobban szemügyre veszi az ember ezeket a számokat, annál világosabban domborodik ki belőlük az a tendenciája a népszövetségi hatalmasságoknak, hogy Magyarországot segitsék visszaszoritani az indusztriális kultura szinvonaláról egy primitivebb gazdasági kultura szinvonalára. Lehet róla beszélni, hogy ebben nem bővebb forrása volna-e a boldogságnak, ámde csak akkor, ha egy nemzet oda fölfejlődik, nem pedig akkor, ha oda visszasülyed, mert a visszafejlődés boldogtalanságot, pusztulást és nyomoruságot jelent az országra.

Süt a nap...

Derü a képviselőház folyosóján

Délig sötét, havat vagy felhőszakadást igérő felhők lógtak le az égről. Az ülésteremre is valami ónos homály nehezedett rá s még szürkébbé, fakóbbá tompitotta le a középiskolai törvény tárgyalását. Egyszerre csak kisütött a nap. Ez nem olyan fontos históriai esemény, hogy külön meg kelleme irni az utódok okulására, de ha mégis eltesszük emlékezet okából, ennek egy különös véletlen adja meg a jelentőségét. Mikor Korányi Frigyes báró, akinek kinevezését a pénzügyminiszterségre alig pár perccel előbb olvasták föl, kijött a folyosóra az ujságirók közé, ugyanabban a pillanatban buit ki a nap a rosszindulatu felhőkárpitok mögül. Ha Korányit a klasszikus Rómában tették volna meg pénzügyminiszternek, ezt a szerencsés ómen a komoly augurok igen kedvező jóslatnak magyarázták volna. De Korányi nem biborszegélyes tógában járt-kelt közöttünk, hanem fekete cheviott-ruhájában s nem is pózolt ugy, mint egy római államférfiu, ellenben érintetlenül hozta haza Páris kedves közkedveltségü charme-ját, friss esprit-jét, komoly is volt, évődött is, nem ontotta a programmot, igérni is csak egyet igért, azt, hogy minden jóra fordul.

Az egyik ujságiró figyelmeztette is:

— Kisütött a nap, hogy kegyelmes ur bejött a házba.

Korányi mosolyog és nem szól semmit.

— Ez igaz, — szól az egyik vakmerő. — a kegyelmes urnak jókedve is lehet. Most jött haza Párisból, francia frankokkal...

Tréfa, persze, hogy tréfa, de nem minden miniszter vágna jó képet hozzá. Korányi nevetve feleli:

— Francia frankokkal? Kedves barátom, ha tudná, hogy borsózott a hátam, amikor a feleségem a párisi mészáros számláit prezentálta...

— Budapesten se könnyü az élet, — felel rá az ujságirók kórusa, — mi is tudjuk, mit jelent Pesten megélni!...

— Hagyják csak! Meglátják, rendbe iön minden. Száz aranykoronából az ujságiró egy hónapon át játszva fog megélni...

— Igaza van, kegyelmes ur, — riposztoz az egyik kolléga, — „játszva" fogunk megélni. Játszva — a kártyaasztalnál...

Általános derültség. Korányi maga nevet legjobban. A folyosón végigfut a kacagás. A keresztfolyosó sarkában a szocialista képviselők felriadnak, a hirlapirói karzat bejáratánál ülő szolgák is szeliden derülnek. Istenem, egy pénzügyminiszter, aki szivből nevet!

Korányi beszél Párisról, francia kollégájáról, De Lasteyrie urról, a párisi tőzsdéről, üzleti árakról, — ha ezt mind meg lehetne irni! — apró csatákat viv a közbeszólókkal, mindenre megfelel, csipked, de sohase vág, beszéde könnyed és elegáns, az elmés szót ugy forgatja, mint Cyrano a fleurettet. De sietnie kell, bucsuzik. Mindenki sajnálja.

Az ujságirók — már akinek nincs dolga bent — leülnek a folyosói vörös pamlagra és Korányiról beszélnek. Bent még nem szólt, de mégis ő a nap hőse, vagy mint az egyik javithatatlan elméskedő megjegyezte, a sötét fellegeket elüzte a hős napja. Mert Korányi az első csatát megnyerte, az ujságirókat meghóditotta, anélkül, hogy ezt a diadalt ambicionálta volna. Visszajött, látott és bizonyára győzni fog. Vezérigazgató, pénzügyminiszter, diplomata, megint pénzügyminiszter — és még eddig egyszer sem vágódott el. Érti a dolgát.

— Tehetséges ember — mondja az egyik ujságiró, aki szereti a parlamentáris kifejezéseket — minden gesztusán meglátszik az egyéniség bélyege!

Igaz, de a bélyeget hagyjuk, mert eszünkbe jut róla a bankóbélyegzés. Kellemetlen emlék. De mégis kellemesebb, mint a mostani tőzsde, amely az életet is megutáltatja az emberrel. Korányi jó tőzsdét igér: ha meg tudja csinálni, aranyba foglaltatjuk — föltéve persze, ha az aranyat nem kell beszolgáltatni a jegybank kapitálisához...

Cà d'oro. Budapest egyik legszebb épitészeti remekműve, a velencei Cà d'oro mintájára épült Batthyány-palota mindenkoron gyászos emléke marad az utóbbi évek szomoru történetének. A rablódiktatura legborzalmasabb fejezete hangtalanul huzódik meg a néma falak között, ott fészkelték be magukat a pokoli idők legelvetemültebb banditái, Cserny brigadéros hóhérlegényei: a vérszomjas Lenin-fiuk. Sötét uralmuk alatt a palotában orgiát ült a vandalizmus, elpusztultak a termek falait boritó velencei kristálytükrök, a kincsekkel fölérő csillárok, az antik butorok, az olasz mesterek pótolhatatlan festményei és az összes egyéb mükincsek. A kommün bukása után a régi tulajdonosok már nem tértek vissza a szomoru emlékü palotába. Eladták. Néhány évig a Frankfurti biztositó hivatalai találtak benne otthonra, mig most ismét gazdát cserélt a palota. Homlokzatán már ott diszeleg az uj tulajdonos cégtáblája: Metrobank. A gyászos épületbe az amerikás Unger Bertram bankja, a pénz Molochja vonult be, hogy onnét örökre elhessegesse a multidők sötét szellemeit.

Kohnerék menedzselése. Kohnerék mitugrászа, az aprócsontu Elbogen doktor öt papirost „menedzsel". Istenkém, micsoda finom nyelv az angol, a semmittevés gruppirozását milyen szépen kifejezi. Az öt papir: Hungária Jaquard, Szegedi Kender, Gyapjumosó, a két Unio, a bánya és a szinház. Ezeket menedzseli Elbogen doktor a Keszthelyi-boxból. És hogy menedzseli? Az öt papirban napok óta egy kötés sem volt. Nem áruhiány miatt. Kinálat az van bőven, de felvevő nem akad a piacon. Kohnerék pedig nem amatőr gyüjtők, legalább a saját papirjaikkal szemben nem bizonyultak annak. Azért van aztán, hogy az általános lanyhaságon tulmenően is jobban esnek a Kohner-papirok.

Bari Ágost betegsége. Kiváló kollégánkat, dr. Bari Ágostot, a „Magyar Kereskedők Lapja" és a „Magyar Pénzügy" felelős szerkesztőjét gyengélkedése miatt néhány hét óta szanatóriumban ápolják. Örömmel értesülünk azonban, hogy állapota már lényegesen megjavult és bizvást remélhető, hogy teljesen fölépülve, a közeli napokban ujra megkezdheti közérdekü munkásságát.

Milliárdosok inflációja egy koldus városban. Korda Tibor, a fiatal ujságirógeneráció egyik legtehetségesebb tagja könyvet irt, amely a ma legaktuálisabb témáját öleli fel. Bevilágit a tőzsde intimitásába, egyes alakok mesteri megrajzolásával betekintést nyujt a közgazdasági élet fonákságaiba, szöges ostorával végigsuhint a felfuvalkodott uj gazdagokon. Könyve gazdag tárháza a szines irásoknak, amelyeken irodalmi szinvonal vonul végig. Csupa érdekes megfigyelések és élvezetes olvasnivaló Korda Tibor könyve, amely 30.000 koronáért a könyvkereskedésekben kapható.

A népszerü Pallas. Feltünést kelt, hogy az általános lanysaság dacára a Pallas-részvények árfolyama folyton emelkedik. Halász Lajos minden alkalommal bevált menedzselése a részvények nagy keresletét csak befolyásolja, de az igazi ok abban rejlik, hogy a Pallas belértéke mai 200.000 koronás árfolyamát is jóval meghaladja és igy a beavatottak még további lényeges árfolyameinelkedést várnak.

A Cosulich Line hajójáratai. A trieszti kikötő teheráruforgalma oly hatalmas méreteket öltött, hogy a forgalom lebonyolitására a normális békebeli kereteknek megfelelően több hajózási vállalat, igy a „Cosulich Trieszti Hajózási Társaság" rendszeres gyorsteheráru hajókat állitott be. Minthogy gazdasági és gyári iparunkat ez a körülmény felette előnyösen érinti, érdeklődtünk a Cosulich Line (Budapest, VIII., Thököly-ut 2. sz.) irodájában, ahol azt a felvilágositást kaptuk, hogy a társaságnak havonként kétszer Trieszt—Newyork s ugyancsak havonként kétszer Trieszt—Délamerika (Brasilia, La Plata) a Victoria és Bahia kikötőkbe és vissza, rendszeres gyorsteheráru hajószolgálata van, sőt tervbe van véve erre a célra havonta egy harmadik hajónak a beállitása is.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

Megnyilt
a „MAGYAR OPTIO"
Ingatlan és Kereskedelmi R.-T.
(VII., Rákóczi-út 30. félemelet.)
pénzügyi osztálya
Elhelyez magas betükamatra dupla fedezettel bármilyen összeget
Folyósittat kölcsönt azonnal
ékszerre, értékekre, szövegekre és árukra.
Telefon: József 72-37. Telefon: József 72 37.

FENYVES

KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága közli, hogy megállapitotta az 1923. évi mérleget, mely 9.660,532.950 korona 30 fillért (tavaly 233,044.694 korona 24 fillér) tiszta nyereséget tüntet fel és elhatározta, hogy az ez évi április 14-én tartandó közgyülésnek inditványozni fogja, hogy az intézet részvényenként 5000 korona (tavaly 200 korona) osztalékot fizessen, 285,311.806 korona 68 fillért a tartalékalap javadalmazására, 940 milliót a rendkivüli tartalékalap javadalmazására, 250 milliót egy ujonnan létesitendő „értékcsökkenési tartalékalap" javadalmazására, 50 milliót közjótékonysági célokra, 500 milliót a nyugdijalap erősbitésére, 90 milliót a „Báró Kornfeld Zsigmond segélyalap" javára, 90 milliót a „Báró Ullmann Adolf jubileumi alap" javára, 90 millió koronát „Alkalmazottaink jubileumi segélyalapja" javára forditson, végül 8,678.120 koronát uj számlára vigyen át. Az intézet mérlegében a beolvasztott Első Magyar Iparbank teljes státusa szerepel. Az üzleteredményszámlán a következő nyereségek mutatkoznak és pedig: kamatokon 2.6 milliárd, jutalékokon 11.9 milliárd, különféle érdekeltségeken 1.8 milliárd, értékpapirokon 2.3 milliárd, devizákon és valutákon 953 millió, továbbá árukon 722 millió korona, mivel szemben a tiszti fizetések és személyzeti kiadások 6.2 milliárd, a költségek 2.4 milliárd, az adók (illeték, vagyonváltság) 2.4 milliárd és a jótékonycélu adományok 155 millió koronát tesznek. Az intézet kezelésére bizott idegen tőkék összege 10¾ milliárdról 147 milliárdra emelkedett.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatósági ülése Madarassy-Beck Marcel báró vezérigazgatót elnökké választotta és Bun József ügyvezető-igazgatót vezérigazgató-helyettessé nevezte ki. Továbbá megállapitotta az igazgatóság az 1923. év zárszámadásait. A mérleg- és a veszteség-nyereségszámla 10.748,590.875.62 brutto-nyereséggel zárult, mely összeggel szemben a fizetések, költségek és adók 5.782,195.885.75 K-t tesznek ki, ugy hogy a tiszta nyereség 4.966,393.989.87 K. Az igazgatóság az április 12-re egybehivott közgyülésnek javasolni fogja, hogy 4 milliárd korona, azaz részvényenként 2000 korona osztalék (az 1922. évi 120 koronával szemben) fizettessék ki, 250 millió korona a tartalékalap javára, 100 millió korona a nyugdijalap és 100 millió korona a Madarassy-Beck Miksa báró segélyalap javára fordittassék, mig a fennmaradó 24,364.607.71 K az 1924. üzletévre vitessék elő.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár március 29-én tartotta meg Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklete alatt 77-ik évi rendes közgyülését, amely elfogadta az igazgatóságnak összes javaslatait és elhatározta, hogy az 1.448,782.131 koronát tevő tiszta nyereségből részvényenként 2000 K osztalékot fizet a mult 1923-iki üzletévre. Elhatározta továbbá a közgyülés a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bankkal való fuziót, mely intézet a beolvadás után a takarékpénztár debreceni fiókjaként fog müködni. Végül a közgyülés az eddigi igazgatósági tagokat három évre ismét megválasztotta, a felügyelő-bizottságba pedig uj tagként dr. Pekár Gyulát választotta meg.

A Magyar Általános Takarékpénztár Rt. rendes közgyülése dr. Horváth Lipót alelnök-vezérigazgató elnöklete alatt méltó formában megörökitette Kronberger Lipótnak, a takarék nemrég elhunyt, kiváló elnökének nagy érdemeit. A közgyülés megállapitotta továbbá az 1923. évi mérleget és elhatározta, hogy a 2.102,299.870 K tiszta nyereségből 2500 K = 250 százalék (tavaly 125 K = 25 százalék) osztalék fog folyó évi április 4-től kezdődőleg kifizetésre kerülni. A közgyülés megválasztotta az igazgatóság tagjaivá a Banque d'Outremer bruxellesi pénzintézet képviselőit, és pedig: dr. Cattien Felicient ezen intézet administrateur-déléguéjét és dr. Fabri Charlest, ugyanezen pénzintézet diresteur-administrateur-jét, továbbá Elek Gyulát, a Magyar Ostermelő rt. alelnökét, dr. Haloim Dezsőt, a Magyar Általános Ingatlanbank alelnök-vezérigazgatóját és dr. Gerlóczy Endre ügyvédet. Végezetül elhatározta a közgyülés a Nyiregyházai Általános Hitelintézettel való fuziót, amely intézet tehát ezentul, mint a Magyar Általános Takarékpénztár nyiregyházai fiókja fog szerepelni.

A Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság közgyülése az elmult évre kimutatott 806,208.370 K tiszta nyereség után részvényenként 600=60 százalék osztalék kifizetését határozta el. A közgyülés egyuttal elhatározta a társaság alaptőkéjének felemelését 800 millió koronáról 1200 millió koronára. Kibocsáttatik egyelőre 200.000 drb uj részvény, melyek 4 : 1 arányban, 15.000 K-ás áron a részvényeseknek ajánltatnak fel. Az elővételi jog április 5-től 12-ig gyakorolható.

A Lloyd-bank részvénytársaság márczius 31-én tartotta harmadik évi rendes közgyülését, amelyen az igazgatóság összes javaslatai egyhanguan elfogadtattak. Ennek megfelelően a közgyülés ugy határozott, hogy a kimutatott 3,832.889.210.13 korona tiszta nyereségből folyó évi április 1-től kezdődően az 1923. üzletévre részvényenként 400 takarékkorona osztalékul fizettessék és 234,452.401.13 korona a következő üzletév számlájára vitessék elő. A szelvénybeváltás az intézet főpénztáránál köznapokon d. u. 4—6 óra között.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank igazgatósága elhatározta, hogy április 11-én tartandó rendes közgyülésnek javasolni fogja, hogy az elért 1,012.815.085 K tiszta nyereségből részvényenként 800 K, azaz 400 százalék osztalék fizettessék az előző évi 60 K, azaz 30 százalékkal szemben.

Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat. Az igazgatóság szombaton tartott ülésén megállapitotta az 1923. évi zárszámadásokat és elhatározta, hogy az április hó 9-ére egybehivandó közgyülés elé azon inditványt terjeszti, hogy az értékcsökkenési, a feluujitási és rendes tartalékalapok bő javadalmazása után fennmaradó K 5.660,268.728.14 összegből a tisztviselői nyugdijalapnak 200 millió, a társpénztár nyugbérosztályának 200 millió, a dr. Chorin Ferenc szanatóriumi alapnak 50 millió, kulturális és közjótékonysági célokra 100 millió koronát juttasson és osztalékul részvényenként 6000 koronát fizessen és a fenmaradó összeget, melyhez hozzáadva a multévi áthozatot, összesen tehát 634,535.153.69 koronát az 1924. év számlájára irja elő.

APOLLÓ-SZINHÁZ
Szőke Szakáll
felléptével
KELEMEN PALI
A PÓTVIZSGÁN

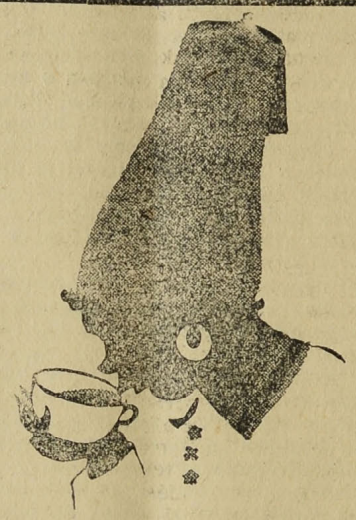

Meinl-kávé

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN

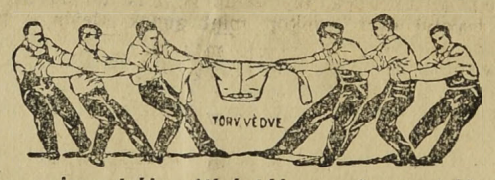

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

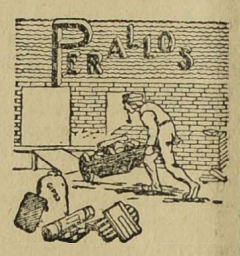

Építőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Szopogasson köhögés ellen
Szent István gyógymaláta cukorkát

mert a tiszta malátakivonatból készült kiválónyálkaoldószer lehetetlenné teszi a gégehurutot és a köhögést. Kapható minden jobb üzletben. Gyártja: a
Kőbányai Polgári Serfőződe és a Szent István Tápszerművek Rt.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19 Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László út 60. szám. Telefon: 138-81.

ŐRI ZOLTÁN

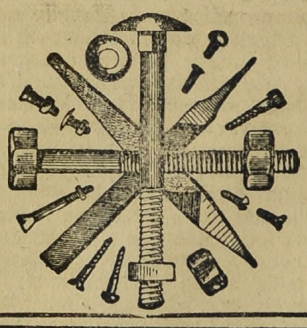

Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

ENGEL KÁROLY

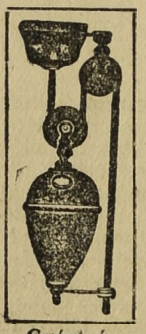

elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára
CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Holitscher Pál gépészmérnök és Komját Ernő
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21-23.
Alapitva 1885-ben.
Telefon: Keresk. osztály: J. 114—02. Müszaki osztály: J. 49—62.
Gyengeár. oszt.: J. 49—61. Raktár: J. 48—30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"

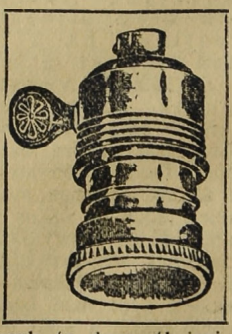

Gyárt és szállit: villamos-szerelési anyagokat, mint foglalatok, kapcsolók, biztositók, dugaszoló, olvadódugók, lemezbiztositók és ezek olvadólemezei, közcsavarok minden kivitelben, kapcsolók és emeltyüs kapcsolókat, vezetékanyagot ugy erős, mint gyenge-áram részére, magasfeszültségü hálózati anyagokat, porcellán-szigetelőket, csigákat.
Raktárról azonnal szállitok: elektro-motorokat és dynamokat, egyen- és váltó-, illetve forgóáramra. Szénkeféket minden méretben és minőségben, ugyszintén fémszövet vagy lemezkeféket.
Szállitom az összes motorok és dynamók javitásához szükséges anyagokat, ugymint: pamut- vagy selyemszigetelésü dynamóhuzalokat minden méretben, varnish-vásznat és szalagot, huzalharisnyákat, jakonnet és diagonális szövésü köpperszalagot, bandagehuzalt, presspanlemezeket, eredeti vulcanfibre-lemez, illetve rudakat minden méretben, szigetelőlakkokat stb.
Állandóan raktáron tartok főző- és fütőkészülékeket minden szabványos feszültségre.
Ajánlattal kérdezősködésére készségesen szolgálok.

Fullánkok

•••

A városanyákat

sem akarja kihagyni Wolff Károly a méltóságositás térvéből. Csak egy kicsit itt problematikus ez a kérdés, mert ezideig nem hallottunk esetet arra, hogy kormányfőtanácsosnőket neveztek volna ki. Bizonyos, hogy nagy adag udvariatlanság lenne, ha Bohn Józseték megkapnák a méltóságos cimet és a közgyülésben helyetfoglaló hölgyek, akik szintén igen komoly szabaduszói voltak a kurzusnak, csak nagyságos asszonyok maradnának. Fölmerült — mint halljuk — olyan ötlet is, hogy egyszerüen a férjeket méltóságositanák és igy a tiszteletreméltó városanyák automatikusan megkapnák a méltóságos cimet. Mondani sem kell, hogy ez az elgondolás sértő a hölgyekre nézve, akik végre is maguk szerezték a kurzus-érdemeket, nem pedig a férjeik révén jutottak hozzá. Vagy mi lenne példának okáért az olyan esetben — ami szintén előfordulhat — hogy valamelyik kurzus-hölgynek a férje destruktiv, mondjuk szociáldemokrata lenne? Ezen szempontok fölött azonban akadt egy olyan gyakorlati akadály, amely teljesen legyőzhetetlen: kiderült ugyanis az egyik hölgyről, akinek méltóságos cimet szántak, hogy özvegyasszony. A cinikus humor azt mondaná erre, hogy férjhez kellene adni önagyságát; mi azonban abban a hiszemben vagyunk, hogy itt igen sulyos elvi alaptévedések vannak, amelyek felidézik az ilyen ostoba dilemmákat. Elvi alaptévedések a demokrácia körül. A nők passziv választójoga ugyanis a demokrácia követelése, velejárója és győzelme. De a kormányfőtanácsosság? Ez talán mégis csak messze van a demokráciától. A cimek és rangok szépek, csillogók lehetnek egy — mondjuk — liberális rezsimben, de a demokráciát teljesen kiforgatják a maga valóságából. Ugy mondják, hogy a csokoládé is jó, meg a foghagyma is kitünő; (pardon, a Wolffék demokráciájáról van szó, tehát nem lehet gyanus a foghagyma) de együtt a kettő élvezhetetlen.

Emelődaruk,

csigák, gürtlik, vendégoldalak sorakoznak ujabban a tanácsterem körül, ha a tanács méltóságos és kisrészben nagyságos urai ülésre gyülekeznek. Mert mostanság nincsen szó másról, mint emelésről és megint csak emelésről. Az embernek szinte a szeme káprázik bele, hogy mi mindent tud a tekintetes tanács ugy egy szuszra felemelni. S miután ő maga emel, kegyelmes mindazokkal szemben, akik szintén elszánták magukat az emelésre. Az akrobata-mutatványok terén azonban legyürték a tanácsot ezuttal is a kitünő bérkocsisok, akik tariját emeltek és megfrissitették a taxi müködését is. Szóval a bérkocsis urak is amaz epikureusok közé tartoznak, akiknek jelszavaik: összekötni a kellemest a hasznossal, pihenés után édes a nyugalom és inkább egy tál étellel több, de azt — kényelmesen.

A szanálási javaslatok

izgalmas napokat hoztak az egész országnak, de senkinek sem olyan sulyosat, mint a városi polgárságnak. Azt kellett hinni, hogy a szanálás gyökerestül ki fogja vágni végre a megszégyenitő cseresznyefa elméletet, amely szerint a kisgazda egész adóját ki tudta fizetni egyetlen ha gazdag terméséből, mig a városi polgárság mérhetetlen terheket visel. Igaz, hogy az agráriusok terhei is megnövekednek most, de az arány nem változott, vagy ha változott, csak a városiak kárára. Nem igen vagyunk büszkék sem a városi polgárság összetartására, sem öntudatára, mert számtalanszor az ellenkezőnek adta tanujelét. Ezuttal azonban a torkán van a kés: hátha rá lehet birni, hogy megkisérelje életének megmentését ...

Szinház-kultura kurzusos alapon

A Budai Szinkör bizonytalan sorsa

Amióta a városházán a kurzus jutott uralomra, a budaiak egyetlen szinháza, a Budai Szinkör megnyitása elé évről-évre akadályokat gördítenek. Már közel van az idő, amikor az ország legnivósabb vidéki társulata meg szokta kezdeni előadásait a budaiak kedves arenájában, az árnyas Horváth-kertben, a szinkör sorsa azonban még teljesen bizonytalan. A mult esztendőben ugyanis, a Hegyeshalmy, a kurzus kereskedelmi miniszterének igazgatása alatt álló fecske-utcai gombgyár borzalmas robbanása után az illetékes tényezők a halálgyár suba alatt adott üzemengedélyének kiadását azzal akarták jóvátenni, hogy a kákán is csomót kerestek és igy született meg Bárdi tanácsnok ügyosztályának szorgalmazására az a tanácsi határozat, mely a Budai Szinkör lerombolását rendelte el. A határozatot Sebestyén Géza, a buda—miskolci szintársulat igazgatója megfellebbezte ugyan és helyszini szemlét kért, azzal azonban csak annyit ért el, hogy a tanács az elmult esztendőre engedélyt adott a Budai Szinkör megnyitására. Most az iratok a miniszteriumok labirintusaiban bujkálnak s hacsak a kultuszminiszterium fel nem emeli tiltó szavát, a budaiak kedves szinházát lerombolja az idén a vak és barbár bürokrácia.

Ugyanez a bürokrácia azonban nagyon sok megértést és szinte tulzott méltányosságot tud mutatni, ha kegyeltjeiről, a kurzus-kedvencekről van szó. Velük szemben még sulyos anyagi áldozatokra is hajlandó, a kultura jelszavának hangoztatásával és természetesen az adózó polgárok pénzéből.

A Várszinház ódon épületében már évek óta Czakó Pál szintársulata müködik — ugyszólván a nyilvánosság teljes kizárásával. A szinház kasszajelentései nagyon szomoru tanuságot tesznek a látogatottságról, a napi bevétel leggyakrabban 200.000—300.000 korona között váltakozik, az idei szinházi évad alatt mindössze egy esetben volt hárommillió koronás bevétel. A szinház alig tengeti életét, a vállalkozást finanszirozó bank már jócskán ráfizetett könnyelmüségére, azonban teljesen lehetetlen volna Grand-Guignolok és limonádés Gilbert-operettek előadásával kihuzni a szinházi szezont, ha a főváros nem sietne bámulatos áldozatkészséggel támogatni a berlini operettek népszerüsitését. A Várszinház fütésének és világitásának költségeit ugyanis teljes egészében a főváros fedezi, illetőleg a szenet a főváros közgazdasági ügyosztálya természetben szállitja. Igy aztán nem ismétlődhetik meg a tavalyi eset, amikor, mint annak idején a lapok megirták, nem tarthatták meg egyik este az előadást, mert a villamostársaság a szinház adósságai miatt kikapcsolta az áramot. A főváros most gavalléros bőkezüséggel fizet és szállitja a sulyos milliókba kerülő szenet.

A Várszinház müvészi teljesitményét nehéz összeméríi a Budai Szinkör társulatának játékával, annál különösebb tehát, hogy mig a kitünő vidéki társulatot a főváros minden rendelkezésére álló bürokratikus eszközzel meg akarja fojtani, az alig néhány ismertebb színészből, főként azonban ismeretlen színészpalántákból és működelvő ifiakból álló szintársulat ilyen jelentős kedvezéseket kap.

A Várszinháznak azonban igen befolyásos támogatói lehetnek. A mult esztendőben, a fővárosi szinházi idény befejeztével, Czakó Pál, a Várszinház igazgatója, nyári állomására, Egerbe akarta szállittatni a főváros tulajdonát képező diszleteket. A főváros nem akart beleegyezni abba, hogy a milliós értékü, sőt egyenesen pótolhatatlan diszleteket a vasuti utaztatással tönkretegyék, ezért az illetékes ügyosztály előterjesztésére a tanács elutasitó határozatot hozott. Másnap aztán nagy sürgés-forgás volt a városházán. Baránszky, Battlay és még több, akkor még bizottsági tag adta egymásnak a kilincset, de néhány, vezetőállásban lévő főtisztviselő is éreztette befolyását a Várszinház érdekében. Ennek az lett a következménye, hogy a tanács legközelebbi ülésén önmagára cáfolt és megengedte Czakó direktornak, hogy a diszleteket magával vigye Egerbe.

A bürokrácia tehát nem olyan merev valami, mint amilyennek gyakran mutatkozik. A Budai Szinkör sorsa március végén még bizonytalan, a Várszinház azonban nyugodtan terjeszti a Grand-Guignole-ok világosságát a főváros pénzén.

Események

•••

Mi történik a B. Sz. K. R. T.-nál? Budapest villamos-közlekedése nem javult meg egy árnyalattal sem, de mindinkább bebizonyosodik, hogy a B. Sz. K. R. T. tarifapolitikája (ha ugyan az örökös drágitásokat tarifapolitikának lehet nevezni) most már teljesen csődöt mondott. Villamos nem jár az utcákon, körutakon, de ha egy-kettő mégis fölmerül, azok legalább konganak az ürességtől. Mindenki tisztában van azzal, hogy minden tarifaemelés az utas-szám ideiglenes csökkenésével jár. De amikor az első felindulás, első felháborodás lehiggad, az utasok visszaszivárognak és a kocsik ujra megtelnek. Ezuttal már tul vagyunk ezen az időn és most már egészen nyiltan, szabad szemmel látható, hogy a tarifaemelés ezuttal állandó és katasztrofális zuhanást jelent a BSzKRT számára, aminek oka nyilván az, hogy az utazóközönség teherbiró képessége tökéletesen összeroppant. Ez a bukás azonban válságot idézett elő a BSzKRT direkciójában is, amennyiben Buday Dezső diktatorikus hatalmát lényegesen lecsökkentette. Ugy mondják, a ferencvárosi korifeussal szemben kezdenek bizalmatlanok lenni, aminek egyik főoka az, hogy félnek az esetleges külső beavatkozástól, félnek, hogy a főváros kormánybiztosa esetleg mégis csak körültekint a BSzKRT portáján. Egyéb változásokat is emlegetnek, amelyek közül legnevezetesebb az volna, hogy Folkusházy Lajos alpolgármester nagyon intenziven kezd érdeklődni a villamos ügyei iránt. Az alpolgármester mind aktivabb és aktivabb kezd lenni, amit azzal magyaráznak, hogy erősen aspirál a vezérigazgatói állásra. Ezt nem is lesz nehéz elérnie, mert Rényi Dezsőt a sikertelenségek és a hatáskörnélküliség alaposan elkedvetlenitették. Ha pedig ennek az elkedvetlenedésnek a konzekvenciáját le is vonja, akkor be fogják ületetni Folkusházyt a vezérigazgatói székbe, amire nagy szüksége is van, mert a rezsim-változás az ő számára nagyon balul ütne ki és ha uj többség veszi át a hatalmat a városházán, aligha felejtenék el, hogy Folkusházy volt a kurzus leghivebb támasza.

Kit csapnak be? A fővárosi választói reformról szóló törvényjavaslat körül minden csendes. Addig, amig a szanálási javaslatokat törvénybe nem iktatják, még csak szóba sem kerülhetnek, ami azt jelenti, hogy husvét előtt álmodni sem lehet e kérdésnek előtérbe állitásáról, vagy megoldásáról. A héten mégis esett néhány szó erről a javaslatról, helyesebben a kormány szándékairól. Szilágyi Lajos mondta ezt a néhány szót hires interpellációja során. Hangzott pedig ez a kijelentés igy:

— Becsapás készül a fővárosi törvényben is, ahol valószinüleg kétoldali becsapás lesz, becsapják a Wolff Károly vezetése alatt álló pártot is, becsapják az Ugron Gábor mögött tömörült liberálisokat is.

Valami mindenesetre van a dologban, mert mi magunk is számtalanszor rámutattunk az itt folyó mesterkedésre. Amit a belügyminiszter csinál, azt nem tudja a miniszterelnök és viszont. Csinálnak valamit, majd lerombolják, amit megcsináltak. Mindenkivel másként állapodnak meg, mindenkit dezavuálnak, mindenkit igéretekkel traktálnak. Szilágyi leleplezése után most már csak az lehet a kérdés, hogy ha már becsapás készül, kit csapnak be végeredményben jobban? Szilágyi azt mondja, hogy mindenkit egyformán. Ez is lehet egy álláspont. És ezt az álláspontot, ha jól emlékszünk, ugy hivják, hogy — arany középut.

A kávé legjobb, ha minden pótlék nélkül használjuk. Ha azonban mégis pótlékot használ, vásárolja azt ott, ahol a legjobb pörköltkávékeveréket kapja: a legközelebbi Meinl-üzletben. Cégünk elsőrendü érdeke, hogy kitünő babkávéját silány pótlékkal izben és szinben ne rontsa.

SZÓRAKOZÁS

Bemutató a Fővárosi Operettszinházban. A három grácia diadalmas komponistájának, Lehár Ferencnek legujabb alkotását, az Apukám-at, a jövő héten mutatja be a Fővárosi Operettszinház. A legnagyobb siker hire előzi meg ezt az ujdonságot is, amelyet Bécsben Clo-Clo cimmel adnak. A darab szövegét, amelyet Harsányi Zsolt dolgozott át, a Csárdás-királynő és sok más nagyszerü operett szövegirója, Jenbach Béla irta, akinek főerőssége az élces versek és hálás szerepek kigondolása. Hogy ezek a szerepek minél jobban érvényesüljenek, vendégként Góthné Kertész Ella és Góth Sándor is játszanak az operettben. Góthné egy naiv, hiszékeny vidéki asszonyságot ad, Góth pedig egy csapodár hajlamu polgármestert. A végtelenül mulatságos cselekmény hősnőjének, Dodónak alakjában Biller Irén jut brilliáns szerephez, amelyben érvényesitheti azokat a nagyszerü kvalitásokat, amelyekért most a magyar operettjátszás egyik legkedveltebb primadonnája, Bécsben Kartousch Lujza kreálta ezt a parádés szerepet. Biller Irén partnere ezuttal is egyrészt Halmay Tibor, a kitünő táncos komikus lesz, másrészt Kertész Dezső, a Vigszinház tagja, aki már ismételten fényes sikerrel adott operettszerepet. Az Apukám leányalakjait Hajdu Eta, Mészáros Paulette és Horváth Märy személyesitik és jóizü komikus figurákat visznek szinpadra Dózsa István, Erdélyi Géza, Győző Lajos, Németh Nándor, Pataky Ferenc, Radócz Ferenc, Solymossy Nándor és Virágh Ferenc. Az előadást Szabolcs Ernő rendezi, a zenekart Stephanidesz Károly vezényli. Az ujdonsághoz fényes öltözékek és Málnay Béla tervei szerint, ragyogó uj diszletek készültek.

Uj szereplők a „Mézeskalács"-ban. A Mézeskalács e héten is szinre kerül minden este a Király-Szinházban, Honthy Hanna, Simon Marcsa, T. Halmy Margit, Latabár, Kiss Ferenc, illetve Gózon mellett két uj szereplő is van a nagysikerü daljátékban: Őrzsi szerepében Siró Anna, Buhu szerepében Fülöp. Vasárnap délután János vitéz-t adják, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A „Frou-frou" és „A névtelen asszony". A Magyar Szinház e heti műsorát két rendkivüli sikerü repriz előadásai töltik be. Szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap este a rendkivül sikerü Frou-frou-t adják Darvas Lilivel a cimszerepben; a darab minden eddigi előadását táblás ház közönsége nézte végig. Szombaton P. Márkus Emília ven. felléptével A névtelen asszony kerül szinre. Vasárnap délután a Tüzek kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Vigszinház e heti műsorában a Fogadósné és a Nagy Katalin mellett szerepel pénteken a Mérföldkövek, vasárnap pedig a R. U. R.-nek lesz az első délutáni előadása.

Két világsiker jubileuma teszi nevezetessé a Fővárosi Operettszinház e heti műsorát. Hétfőn adták 125-ödször a Pompadourt Fedák Sári felléptével, pénteken pedig kétszázadszor kerül szinre a Három grácia, még pedig Lehár Ferenc vezénylésével. Keddtől kezdve minden este a Három grácia adják.

Titkos Ilona, Kabos, Z. Molnár, B. Csathó Gitta, Zilahy Bársony játsszák a főszerepeit a nagysikerü Sascha-Guitry vigjátéknak, a Fehér és feketének, mely e héten szerdán, pénteken és vasárnap este kerül ismétlésre a Belvárosi-Szinházban. Csütörtökön és szombaton az 50-ik előadása küszöbén álló kitünő Bus Fekete László vigjátékot, Mihályiné két lányá-t adják. Vasárnap délután 3 órakor, mérsékelt helyárakkal a nagyhirü Wedekind dráma, Tavasz ébredése megy az ismert kitünő szereposztásban.

A fekete huszár 25-ik előadása. Endrődi Béla—Rieger Tibor máris kedvelt operettje, A fekete huszár szombaton 25-ödször kerül szinre a Blaha Lujza-Szinházban. A mulatságos és szép zenéjü operettet addig is minden este játsszák, mindannyiszor Somogyi Nusi, Vaály Ilona, Roznyai Ilona, Abonyi, Szirmai, Dénes Oszkár, Tihanyi felléptével. Vasárnap délután Strauss Oszkár nagyhatásu operettjét, A balga szüz-et játsszák 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

„A Kamarában csütörtökön utoljára a szezon művészi filmeseménye, Kovanko a szerelem istennője. Csütörtökön kerül bemutatásra először A szőke gésa éneklő film, 14 tagu énekkarral. A páratlanul érdekes filmben kitünő operaénekesek müködnek közre, teljes zenekari kisérettel.

Táncos Tar Veronika. Tábori Emil kitünő vigjátéka, mely Magzat cimmel a Temesvári Arany János-Társaság pályadiját nyerte el, a héten is minden este szinre kerül az Andrássy-uti-Szinházban Rákosi Szidi vendégfelléptével. Ugyancsak minden este fellép Törzs is, Lengyel Menyhért nagyhatásu dramolettjében, a Mister Rong-ban. A rendkivül sikerü műsor minden darabja, tréfája, magánszáma egészíti ki a szinház műsorát, melyet vasárnap d. u. 3 és fél órakor, mérsékelt helyárak mellett megismételnek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
Kizárólagos joggal
CAESARINA
prolongálva
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. ● TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Az áprilisi rekord műsor!
LILIAN & JOE MAY
Szüchányi Éva — Ferenczy Ká oly
ANDREA ÉS THEÓ
Emmy & Raymó — Les Windsors
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

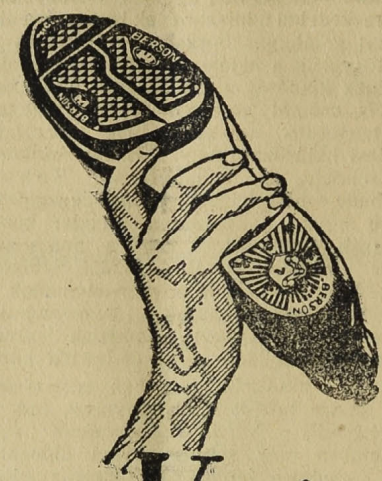

Viseljen
Person
gummiarkot és féltalpat. Megóvja hidegtől, nedvességtől és fáradságtól.

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 22.
Telefon: József 60-69.

Hirmann Ferencs FÉMÖNTÖDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9. TELEFON: J. 138-03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-87 és 79-83.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntvas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRUT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

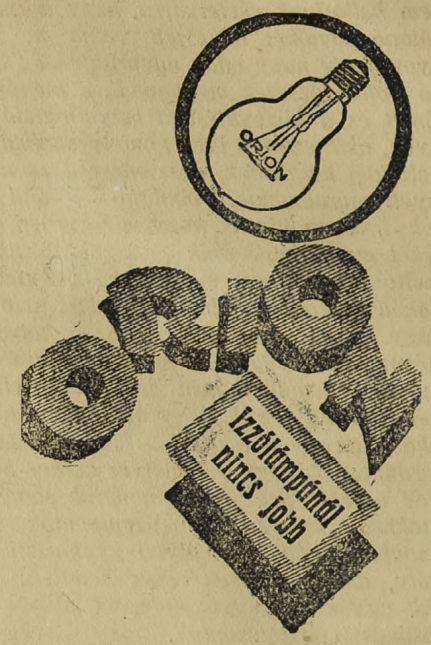

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. :: Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 38-86. Podmaniczky-utca 59.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy rakt ra. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 53.

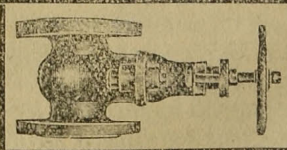

SZÁNTÓ MÓR
Budapest, VI., Rózsa-u. 80
TELEFON: 174-88.
Készit és raktáron tart -- mindennemü szerelvényeket. --

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT- ÉS SZITAÁRU-GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18.

Ára 1000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 április 9. — 15. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 50.000 korona. Félévre 25.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Hol az ellenzék?

— kérdezi teljes joggal a pesti polgár, aki még abban a korszakban is, amikor tulajdonképen nemigen törődött Budapest kommunitásának ügyeivel, megkövetelte, hogy harcoljanak jogaiért. Ma azonban nem közömbös a polgárság előtt, hogy mi történik a városházán. Ma létérdeke, hogy végre-valahára még a csökevényei is kiirtódjanak a Károly-kaszárnya vastag falai közül a kurzusnak. Ma sokszoros joggal kéri számon a budapesti polgár, hogy hol van az ellenzék, amely minden jel szerint a hatalom átvételére lesz hivatott?

És mi bevalljuk, nem tudunk felelni erre a kérdésre. Szeretnénk név szerint tetemre hívni az ellenzéki mozgalom koporsójához mindenkit, aki becsületével kötötte le magát az ellenzéki zászlóhoz. Ez tulajdonképen nem is volt tulságosan nehéz, amikor az a zászló a kétségbevonhatatlan, biztos győzelemnek a hirdetője. A fővárosi választójogról szóló, Rakovszky Iván-féle szomoru javaslat még mindig nem került a nemzetgyülés elé, pedig 1923 december utolsó napja óta ex-lex van a városházán és minden, ami ott történik — teljesen elismeréssel vagyunk ugyan Terstyánszky Kálmán kormánybiztos objektivitása iránt — kicsufolása a törvényben lefektetett autonómiának.

Ez a szerencsétlen javaslat nem tud semmi módon a törvényhozás elé kerülni és senki, de senki sincsen, aki ennek a javaslatnak, illetve a javaslat gyökeresen megváltozott formájának törvényerőre való emelését sürgetné, siettetné. Csodálatos: Márkus Jenő ajkáról hallunk egy-egy feljajdulást, Ereky Károly beteg, Rassay Károly üdül, Vázsonyi visszavonult, Bródy Ernő hatalmas erővel az ellen küzd, hogy a kényszerkölcsön gyilkosan sujtja a polgárságot. Baracs Marceli az ügyvédi kamarában jubilál, a főtanácsosok álellenzéki pártja üzi ősi kis játékát. És a szociáldemokraták? Hova lettek? Nem tudják kihasználni a helyzetet, amely a baloldali polgárságot, meg a munkásságot akarja és tudja nyeregbe ültetni a városházán.

A közgyüléspótló tanácsülésen folyik tovább a meddő tétlenség, álmos tunyasággal emelik minden szolgáltatnánynak az árát és mindezért a felelősségtelenség biztos tudatában nehány ember vállalja az odiumot. Szeretnénk tudni, miért nem tárgyalta le már a nemzetgyülés a fővárosi választásokra vonatkozó javaslatot? A közoktatásügyi reform — hogy csak egy példát mondjunk — várhatott volna husvét utánig is, amikor mindenki tudja, hogy az iskolák csak szeptemberben kezdődnek. De ez a javaslat mégis sürgősebb volt, mint a fővárosi választói jog, amely pedig már a bizottságok előtt is megfordult.

Nem tudunk mást elképzelni, hogy ez a reakciós javaslat már éppen ugy a multé, mint Rakovszky Iván másik rosszemlékü javaslata, a rendtörvényjavaslat, vagy Nagy Emil halvaszületett büntetőtörvénye. Valószinü, hogy az uj javaslatot már nem a mai belügyminiszter fogja a nemzetgyülésen képviselni, meg kell tehát várni a fővárosi választójavaslattal a belügyminiszter-válság befejezését. És itt ujra és ujra azt kell kérdeznünk, hogy hol van a városi politikában az ellenzék, amelynek a tények ilyen ismerete mellett már régen erőteljes harcban kellene állania és követelni azt a fejet, amely már amugy is lehullóban van és amely minden erővel megakadályozza, hogy ki lehessen söpörni a városházáról a kurzust.

Ebben a kritikus pillanatban, a győzelem biztosságának teljességében szomoru tétlenséget látunk. Elismerjük, hogy az ország és a polgárság létérdekei a legnagyobb veszedelemben vannak a szanálási javaslatok révén. Itt is meg kell konditani a vészharangot; de a városháza bevételének is most kell megtörténnie, s ennek érdekében szintén meg kell indítani végre a demokratikus pártoknak a biztos győzelem rohamcsapatait.

Csak minden negyedik ember lesz választó

Mintegy 250.000 ember vesztette el szavazati jogát — Bródy Ernő nyilatkozata

A központi választmány legutóbbi ülésén Petrovácz Gyula kivánságára jelentést produkáltak arról, hogy hány választója lesz Budapestnek, ha majd a községi választások alkalmával az urnák elé fogunk járulni, hogy akaratunkat nyilvánitsuk. A jelentés egészen leplezetlenül tárja fel Budapest szégyenét, amely abban áll, hogy sehol a világon nincsen olyan szükrefogott választói jog, mint nálunk és sehol olyan sok embert nem fosztottak meg szavazati jogától, mint Wolffék Budapestjében.

A főváros hivatalos számadatai szerint az egyes kerületekben igy oszlanak meg a választók:

I. . .	34.711	VI. . .	54.134
II. . .	18.574	VII. . .	54.120
III. . .	16.123	VIII. . .	37.923
IV. . .	10.702	IX. . .	30.753
V. . .	26.685	X. . .	17.264

Ezzel szemben a legutóbbi nemzetgyülési választások szerint beosztott választókerületekben a választók száma a következő:

I. választókerület	69.405
II. választókerület	116.711
III. választókerület	114.170

A hivatalos jelentés azt mondja, hogy az összes választók száma Budapesten 300.286, ez a szám azonban a későbbi kigazitás folytán 304.700-ra emelkedett.

Tény az, hogy a három kerületre való osztás mellett tényleg 300.286 a választók száma, a tiz kerületre való osztásban azonban pontos összeadás után 300.989 választót kapunk.

Érdekes megemliteni, hogy Petrovácz Gyula kijelentette, hogy neki a huszonkét kerületre való beosztás szerint van szüksége a választók megoszlását mutató számokra. Ez mindenesetre azt jelenti, hogy Wolffék a huszonkét kerületben való választással számolnak.

Kiderül azonban, hogy még háromszázezer választója sem lesz Budapestnek. Megkérdeztük ugyanis

Bródy Ernő dr.

volt nemzetgyülési képviselőt, aki kiváló ismerője a választások kérdésének és aki a következőket volt szives mondani a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— Háromszázezer választó szégyenletesen kevés. De még ez a szám is csökkenni fog, mert elesnek azok is, akiknek nincs meg az uj javaslatban követelt hatéves egyhelybenlakásuk. Ezeknek a számát minimálisan ötvenezerre kell tenni, ami azt jelenti, hogy Budapestnek minimálisan kétszázezer és maximálisan kétszázötvenezer választója lesz a községi választásokon. Ez azt jelenti, hogy

egymillió lakosból, amelynek fele felnőtt, csak negyedrésznek lesz választójoga

és jelenti azt, hogy 100.000—150.000 embernek a jogát vették el a legutóbbi nemzetgyülési választásokkal szemben is, mig a Friedrich-féle választójog alapján történt községi választások választóinak számával szemben 200.000—250.000 főnyi az apadás. Mert nem szabad elfelejteni, hogy az első községi választásoknál, amikor a Friedrich-féle rendelet alapján ült össze a közgyülés, még 460.000, a Bethlen-féle rendelet alapján megejtett nemzetgyülési választásokon is még 360.000 volt Budapest választóinak a száma.

Wolff lealkudott a pénzügyi diktátor hatalmából

Mihelyt a főváros kifizette külföldi adósságait, megszünik a „pénzügyi szakközeg“ működése — Riadalom a többségi pártban

A Fővárosi Hirlap legutóbbi számában beszámoltunk a szanálási javaslatnak arról a rendelkezéséről, amely szerint a kormány — ha majd Terstyánszky kormánybiztos missziója lejárt — „pénzügyi szak-közeg“-et, magyarán szólva pénzügyi diktátort küld a városházára. Ez az intézkedés kétségen kivül igen mélyen belevág a főváros autonomiájába, bár Wolffék gazdálkodásának ellenőrzése szempontjából mindenképen kivánatos.

A kormánynak azonban az a célja, hogy a fővárost erősen ellenőrizze, mert rendkivüli érdekei vannak a városházán, amelyek között a legfőbb szerepet a külföldi kölcsönért vállalt garancia teszi.

Wolff Károly, aki még mindig remél, bár erre a legcsekélyebb oka nincs, nagy fölháborodással fogadta a pénzügyi diktátor kérdésének gondolatát és

egyrészt a főváros autonómiájának megsértését, másrészt saját személyével szemben való bizalmatlanságot látott benne.

Ezzel szemben Wolff Károly tábora, amelyben kevesebb a lélekjelenlét, mint a vezérben, nem sértődött meg, hanem megriadt, bár ők már a bukás veszedelmét is tisztábban látják, mint látja az ő prófétájuk. Ők tudják azt is, hogy mit jelent a pénzügyi diktátor. Éppen ezért, megfeszült erővel kezdték animálni a vezért, hogy lásson munkához, szerelje le a kormányt, vonassa vissza, vagy ha ez sehogy sem megy, enyhittesse ezt az intézkedést.

A vezér vállalkozott is és habár

nem sikerült a pénzügyi diktátor szerepét kikapcsoltatni, de mindenesetre lényeges enyhitést vivott ki.

nem is gondolván arra, hogy ezt az enyhitést már egy egészen már rezsim fogja élvezni. Wolff eljárt ebben az ügyben mindenhol, ahol csak lehetett. Tárgyalt gróf Bethlen István miniszterelnökkel, báró Korányi Frigyes pénzügyminiszterrel, Kállay Tiborral és felszólalt a szanálási javaslatok bizottsági tárgyalásán is.

Természetesen, amikor saját rezsimjének pénzügyi eredményeiről volt szó, nem takarékoskodott a dicsérettel. Kifejtette, hogy amikor ő és pártja a kommün megszünése után a fővárosnál megkezdték működésüket, az 1920 szeptember elején érvényes kurzusok szerint — angol fontra átszámitva — összesen 7.841.244 angol fontot kitevő, különböző adósságokat találtak, 1923-ban pedig ugyanazon átszámitás szerint, a főváros adóssága már 1,261.946 fonttal volt ennél az összegnél kevesebb.

A kormánynál még mindig grata persona Wolff Károly és igy nem csodálni való, hogy elhitték neki ezt.

noha nagyon hihetetlenül hangzik az egész, amikor tudjuk, hogy még ma sem fizettek egyetlen fontot sem, de egyetlen papirkoronát sem külföldi adósságokra, sem pedig az angol font nem csuszott le ezidő alatt.

Nem csodálkozunk azonban azon, hogy ismét előhozakodott a kormány előtt a deficitmentes költségvetés legendájával. Hogy ezt a deficitmentes költségvetést hogyan izzadták ki, azt mindenki nagyon jól tudja és Wolff mégis bámulatos naivitással merte hangoztatni, hogy a főváros költségvetése az első év végén 73 millió, a második év végén pedig kilencven millió fölösleget tüntetett föl.

— Európa metropolisai között, — mondotta büszkén — amelyek mind deficites költségvetéssel dolgoznak, unikum Budapest, amelynek a költségvetése plus-szal zárul.

A kormány szive megint megesett Wolffon, aki erre az alkalomra megint fölfüggesztette ellenzéki érzelmeit és honorálta azt a kívánságot, hogy

mihelyt a székesfőváros kifizette tartozásait, abban a pillanatban megszünik a pénzügyi diktátor városházi működése.

A szanálási törvénybe ilyenformán a következő uj intézkedést fogják felvenni:

„A szabályozásnál azt kell szem előtt tartani, hogy a pénzügyi szakközeg szerepe a fővárosi gazdálkodás általános menetének csupán figyelemmel kisérésére szoritkozzék mindaddig, amig a főváros által a helyette teljesitett fizetésnek a megállapitandó határidőkben az állam részére való visszafizetése, a székesfőváros és annak külföldi hitelezői közötti megállapodások rendelkezésének pontos végrehajtása, végül az állam által a székesfővárosi alkalmazottak illetményeihez ideiglenesen elvállalt hozzájárulásnak a székesfővárosi költségvetés terhére a vonatkozó törvényes határozmányok szerinti visszaháritása a már teljesitett, vagy folyamatban lévő szolgáltatások folytán biztositottnak mutatkozik. A pénzügyi szakközeg észleleteinek eredményéről és eljárásáról havonta köteles a felügyelő hatóság részére jelentést tenni."

Ez kétségtelen bizonyitéka annak, hogy a Bethlen-kormány még mindig nem szakitott Wolffékkal. Bizalmának ujabb jelét adta a kormány akkor is, amikor ujabb felhatalmazást adott a fővárosnak arra, hogy kötelezettségek vállalása iránt tárgyalásokat indithat külföldi hitelezőivel. Ez azt jelenti, hogy a német hitelezőkkel való megegyezést a kormány rábizta a fővárosra, ami azonban nem azonos azzal, hogy ezt Wolffék fogják végrehajtani.

Pénzhez jutnak a város szállitói

Egy megkésett belügyminiszteri rendelet

A budapesti városháza mindenkor hires volt arról, hogy a szállitók számláival való pepecselés, a számfejtések, utalványozások, ellenőrzések olyan kálváriát járatták a számlák benyujtóival, hogy a legtöbb vállalkozónak, hamarosan elment a kedve a fővárosnál munkát vállalni, vagy a fővárosnak szállitani. Még rosszabbá, szinte elviselhetetlenné tette a helyzetet a korona állandó áresése, mert ha a vállalkozóknak a régi módszer szerint kellett volna a pénzükre várakozni, nagyon keservesen ráfizettek volna a köz érdekében teljesitett munkálataikra. A legtöbb esetben azonban már megoldották ezt a kérdést, mert a vállalkozók és szállitók nem voltak hajlandók tönkremenni a városi adminisztráció nehézkességei miatt.

De hogy valami baj mégis van, annak legfőbb bizonyitéka, hogy a belügyminiszter nevében Ladik Gusztáv államtitkár a fővároshoz leiratot intézett, amelyben a közhatósági megrendelések számláinak gyorsabb kifizetésre animálja a városházának illetékes hivatalait.

Szükség is van erre, mert a fővárosnak is kell valami támasznak a háta mögött lenni, amely mentesiti a törvény követelte nehézkesség alól. A hazai ipar fejlesztéséről szóló 1907. évi III. tc. 13. §-a elrendeli ugyanis, hogy a közhatósági megrendelések számláit a tényleg megtörtént átvétel után 100.000 koronát meg nem haladó összegnél, a szállitás befejeztétől számitott harminc nap alatt, százezer koronát meghaladó összegnél pedig hatvan nap alatt ki kell fizetni. Szép helyzetbe kerülnének a vállalkozók, ha ma hatvan napig kellene várniok számláik összegének kifizetésére. Eddig azonban a fővárost a törvényes rendelkezés alól csak saját felelőssége mellett a józan meggondolás mentesitette és erre kényszeritették azok a pörök, amelyek egyidőben a követelések valorizálása iránt tömegesen kezdtek megindulni. Most azután a belügyminiszteri rendelkezés elháritja a felelősséget a főváros nyakából, most már joga van a fővárosnak nem késlekedni.

A belügyi államtitkár egyébként leiratában elmondja azt a lehetetlennek látszó tényt, hogy a közigazgatási hatóságok a részükre szállitott és átvett megrendelések számláit még mindig csak több hónap elteltével fizetik ki és ezzel egyfelől a szállitóknak okoznak érzékeny károsodást, másfelől a hatóságokat és hivatalokat annak teszik ki, hogy éppen a mérsékelt haszonnal számitó iparosok és kereskedők a közhatósági szállitásoktól távolmaradnak. Éppen ezért felhivja a belügyminiszter a fővárost és a többi törvényhatóságokat, hogy megrendeléseit a jövőben olyan időben adja ki, amikor azoknak a költségei már biztositva vannak és a szállitás meg az átvétel után a benyujtott számlák kiegyenlitése iránt szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegye meg.

Az embernek eláll a szeme, a szája: hogy abban az ördöngös belügyminiszteriumban, ha egy kicsit későn is, de egyszer mégis mindenre rájönnek! ...

Nem engedik kiirtani az élelmiszerhamisitókat

Közgyülési határozat, amelyre egyetlen miniszterium sem felel

Megváltozott minden körülöttünk és megváltozott mindenekfölött a bünök mibenléte is. A polgári pörök szinte teljesen megszüntek és elfoglalta helyüket a büntető pör. Akivel szemben egy vállalkozó nem teljesiti kötelezettségét, mert összeroskad az élet terhei alatt, az szalad és büntető feljelentést tesz. Nincs is más módja, mert el sem birná a bélyegköltségeket, amelyek ma horribilis módon megnövekedtek. Ma tehát mindenből bünpert csinálnak.

De mások ma a bünösök is. Nem akarunk kitérni ezuttal a bombamerényletekre, de igenis leszögezzük, hogy a bünök legnagyobbrésze az ugynevezett intellektuális bünök csoportjába tartozik. Devizacsalások, sikkasztások szinte egymást érik. Mindenki arra utazik, hogyan játszhatja ki az államkincstárt, a fiscust és hogyan szerezhet anyagi előnyöket az egyik ember a másik fölött? Amit meg lehet hamisitani, azt meg is hamisitják. Ez a megokolása annak, hogy Vajna Ede tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője tele van panasszal, hogy nem lehet gátat vetni Budapesten az élelmiszerhamisitásoknak.

Mindezt élénken megmagyarázza a mai gazdasági helyzet, amelyben a fogyasztó keresi a legolcsóbb forrásokat, tehát ez az állapot egyenesen felhivja a kereskedőt, sőt sok esetben a termelőt is a hamisitásra, mert olcsó áruval csak ezen a réven tudja ellátni a fogyasztót.

A főváros tényleg mindent megtesz az élelmiszerhamisitások meggátlására. A legmesszebbmenő mértékben ellenőrzik mindenekelőtt az élelmiszerek forgalmát azáltal, hogy a kerületi előljáróságok élelmiszer mintavételi eljárásán fölül a közélelmezési ügyosztály állandóan rendez élelmiszer-razziákat.

De mindez nem elegendő. Semminek sem lehet komoly és igazi hasznát venni mindaddig, amig az élelmiszerhamisitókat nem büntetik olyan sulyosan, hogy a hamisitóknak elmenjen a kedvük ettől az életveszedelmes jövedelemfokozástól. A főváros ezen a téren is megtett minden tőle telhetőt. Vajna Ede tanácsnok kezdeményezésére a főváros ismételten előterjesztést tett a kormánynak, hogy sulyosbitsa meg azokat a büntetéseket, amelyekkel eddig elég lagymatagon sujtották az élelmiszerhamisitókat. Mindenekelőtt valorizálni kellene a pénzbüntetéseket. De e mellett már régen fontos lett volna, hogy a kihágási büntető eljárást meggyorsitsák akkor, amikor a bünöket is rapid gyorsasággal követik el. Egyben pedig megmozdult a főváros abban az irányban is, hogy a büntetéseket egyöntetü elvek szerint megszigoritsák.

Szomoruan kell megállapitani, hogy a fővárosnak minden ebben az irányban kifejtett tevékenysége megfeneklett. Több mint félesztendeje, hogy a főváros közgyülése határozatot hozott, amelynek értelmében az élelmiszerhamisitási ügyek ezentul első fokon ne a tiz kerületi előljáróságnál külön-külön, hanem a tanács által kijelölendő egyetlen kerületi előljáróságnál összpontositva tárgyaltassanak a főváros egész területére kiterjedő hatáskörrel.

Ezt a határozatot három miniszterhez terjesztették fel, de eddig — félesztendő multával — sem felelt egyik sem. Sem a belügyminiszter, sem a földmüvelési, sem a népjóléti miniszter. Most azután a főváros tanácsa meg akarja sürgetni az emlitett közgyülési határozat jóváhagyását és munkára szeretné birni a miniszteriumokat. Hatni akar a kormányra, hogy ne állja utját az élelmiszerhamisitók kiirtásának.

Körséta a városházán

A ruharekviráló nyugta — A kilenc órai tanitás Folkusházy szabadsága

Ez a hét rosszul kezdődött. Drozdy Győző irgalmatlan támadásban részesitette a városházi kurzust, s annak egyik nagynevü vezérét, Zilahi Kiss Jenőt. Elmondta, hogy a kurzus elején Zilahi Kiss Jenő tanácsnok és Haller István „kultuszminiszter" száz és száz becsületes, kitünő pedagogust mozditott el, illetve „fosztott meg állásától igazságtalan, bornirt itéletekkel". Aztán igy szólt:

— Ime, itt van Zilahi Kiss Jenő, akinek egy nyugtája van a kezelmben arról, hogy a kommün alatt odáig jutott, hogy ruhákat rekvirált. Olyan ember, aki cikket irt a szekularizációról és az összes forradalmi reformokat követelte, ilyen ember mer odaülni és kidobni embereket állásukból azért, mert a fehér terror idején nem voltak hajlandók vele együtt köpönyeget forgatni.

Mondanunk sem kell,

a ruharekviráló nyugta egészen uj momentum, amiről eddig még nem volt szó.

Éppen ezért nem bánnánk, ha Drozdy Győző ezt a ruharekvirálási esetet a mentelmi jog védelmén kivül is megismételné, hogy biróság elé állittathná Zilahi Kiss Jenő azt az embert, aki Budapest alpolgármesteréről ilyet merészel állitani. Mert a parlamentben elhangzott állitásra — ugy látszik — nem reagál Zilahi Kiss, noha az ugyancsak megtámadott Mosdóssy Imre tanfelügyelő legalább ujságnyilatkozatban igyekszik védekezni és cáfolni.

Ha már tanügyi eseményekről van szó, ki kell emelnünk, hogy a középiskolai reform parlamenti tárgyalásának Drozdy leleplezésén kivül volt még egy jelentős eseménye és ez, hogy:

végül törvény intézkedik arról, hogy télen az iskolákban kilenc órakor kezdődjék a tanitás.

Milyen harcok folytak ezért a városházán. Deputációk deputációkat értek. A szülők sirtak, jajgattak. Hiszen hatesztendős kis porontyaikat akárhányszor sötétben, hajnali hat órakor kellett kicibálni az ágyból. E miatt az egy ostoba intézkedés miatt az első és második elemiben igen nagy volt a magantanulók száma. Azt kell kérdezni: hát igazán nincs szive a tanügyi ügyosztálynak és azt kell kérdezni: micsoda emberek azok, akik ezt az apró adminisztrációs, de a gyermeknevelés szempontjából kimondhatatlanul nagy ügyet nem tudták elintézni addig, amig törvényt nem hoztak róla?

Sokat beszélnek különben a városházán a másik sőt az első alpolgármesterről is. Általában

senki sincs tisztában azzal, hogy miért ment hirtelen, váratlanul, szokatlan időben szabadságra Folkusházy Lajos?

Megbecsült hive a kurzusnak, vagy talán tavaszi illatot érez már? Mindenki gyanusnak tartja az esetet és még olyasmiket is mesélnek — ami egészen hihetetlen — hogy kegyvesztetté lett volna Wolffék előtt. Ezt a gyanut megerősiti az, hogy a BSzKRT-nál tényleg hátrább nyomták, mert többé nem ő, hanem Sipőcz Jenő polgármester a végrehajtó-bizottság elnöke. Buday, Rényi és Folkusházy gyámság alá kerültek, ami különösen Folkusházynak fájhat, aki már egészen nyeregben érezte magát a BSzKRT-nál. A rossz nyelvek szerint ezért ment el hosszabb duzzogási szabadságra.

Nyugtával kezdtük, nyugtával is dicsérjük a napot. Zilahi Kiss nyugtájával kezdtük, a Wolff-pártéval fejezzük be. Ez a kis nyugta röviden, de beszédesen csak ennyit mond:

„A propaganda-dij a Keresztény Községi Párt választási alapjára szolgál."

Tehát uj adót kaptunk. Reméljük, ezt az adót a zsidókon is be fogják hajtani. Pedig minden mindegy. Ha a Rotschildék vagyonával mennének is bele a választásokba, akkor is megbuknának...

ŐRI ZOLTÁN
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

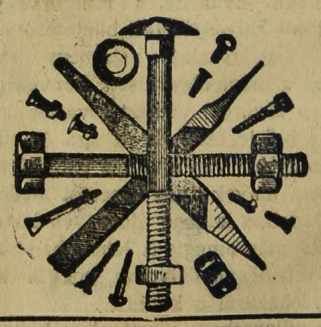

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
—
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

„Abnormális viszonyok"

Irja: **Marcial.**

„Én a teljes gazdasági szabadság és liberalizmus hive vagyok — mondotta a pénzügyminiszter ur az érdekképviseletek értekezletén — de természetesen csak normális viszonyok között lehet erre rátérni". A gazdasági szabadság és liberalizmus jelenlévő hivei bizonyára tapsokkal honorálták a lelkes Korányi bárónak ezt a hitvallását, amelynek az értékét azonban az én szemeimben nagyon leszállitja a hozzáfüzött „de"... Mert én tudom, hogy a „de"...-vel korrigált gazdasági szabadságnak és liberalizmusnak ezen a világon mindenki hive. Valamint egyetlen kivétel nélkül minden ember mondhatja magáról és mondja is, hogy ő is szocialista, „azonban...", éppen ugy hive és követője mindenki az azonbannal enyhitett gazdasági szabadságnak és liberalizmusnak is. Nincsen egyetlen védvámos, aki ne a szabadkereskedelem hivének vallaná magát egy azonbannal korrigálva. Az amerikai Carey és német tanitványa Dühring, szinte egyedülálló kivételek e szabály alól, de ők már régen el vannak felejtve. Még Friedrich List, a modern védővámosok védszentje is a szabadkereskedelem hivének vallja magát, amelyet mint egyedül helyes gazdasági elvet, feltétlenül megvalósitandónak hirdet, „mihelyt annak az ideje elérkezik". Ámde ez az idő soha se érkezik el, ahol nem akarják és pedig mindenütt ugyanabból az okból, amelyet Korányi Frigyes is megjelölt, mint a gazdasági szabadságnak és liberalizmusnak akadályát, azért, mert „természetesen csak normális viszonyok között lehet erre rátérni."

„Normális viszonyok", ez a politikusok és államférfiak örök mentsvára, amelyben mindig és minden körülmények között meg lehet buvnia mindeniküknek. „Szép az általános választójog, de természetesen csak normális körülmények között" és ahol nem akarnak általános választójogot csinálni, ott soha sincsenek normális körülmények. Szépek a szabadságjogok, a sajtószabadság, a gyülekezési, egyesülési szabadság, az esküdtszéki biráskodás és a többi egyéb, amelyeket a nagy francia forradalom kivivott az európai népek számára, de természetesen mindegyik csak normális körülmények között és ahol e jogokat elvonják a polgároktól, ott mindenütt bizvást lehet arra hivatkozni, hogy nincsenek normális körülmények egyrészt, mert valamiképen nincsen a világon olyan ember, aki teljesen egészséges volna, azonképen nincsen a világon olyan állam és társadalom se, amelyre a „normális" jelző föltétlenül és maradék nélkül rápászolna, ugyhogy minden olyan intézkedés, amelynek megvalósitását „normális állapotok" lététől lehet függővé tenni, elvonható, elodázható és megtagadható azon a cimen, hogy nincsenek normális állapotok.

Az Árvizsgáló Bizottság cimü intézmény élete és végtelen agóniája mily tanulságos példa erre a dologra! Apja a közgazdasági tudatlanság, amely képes elhinni olyan képtelen badarságot, hogy az árakat egy országban valamiféle hivatal képes legyen előirni az emberek számára. Anyja a tömegpszychozis, amelynek örökké visszatérő rögeszméje, hogy ha valahol gazdasági bajok vannak, ott ezeket a bajokat szigoru büntetésekkel meg lehet szüntetni. Az Árvizsgáló Bizottság egész működése és élettörténete eleven tanulsága volt azoknak a gazdasági téveszméknek, amelyek életre hivták. Soha egy pillanatra se ment lejebb semminek az ára és nem szégyelt följebb menni semminek az ára attól, hogy volt egy hivatal, amely ezeket az árakat vizsgálta, mint ahogy a Duna vize áradáskor nem apad attól, hogy mérik a magasságát és kommünikéket bocsátanak ki a mérés eredményéről. Amig a vizek le nem folynak, addig árad, azután kulminál és utána apad, akár vizsgálják, akár nem vizsgálják. De a naiv hiszékenység nem akarja tudomásul venni, hogy a gazdasági életben ugyanolyan természeti törvények érvényesülnek, mint a vizek életében, csakhogy mig az utóbbira nézve ez már meglehetősen általános tudattá vált és aligha esik már meg a civilizált emberek világában, hogy a folyam megkorbácsolásával akarná valaki befolyásolni az áradást, addig a gazdasági életben még egészen közkeletü az a felfogás, hogy Bieber Gyula szigorusága igenis csökkenteni képes a drágaságot. Hány év keserves tanulsága kellett hozzá, hogy ennek a hitnek a döresége legalább némiképen tudatára jusson az embereknek! De az Árvizsgáló Bizottság még mindig nem tud meghalni; egyik terminusról másik terminusra halasztják a megszüntetését annak a hivatalnak, amelynek már a születése pillanatában se volt az emberi balgaságon kivül semmiféle létalapja.

„Normális viszonyok!" Igen, ezek fölöttébb kivánatosak, de mindjárt jobban megközelitjük, mihelyt megszüntetjük az abnormális intézkedéseket és abnormális intézményeket, amelyeket közgazdasági babonák keltettek életre. Tessék szabaddá tenni a határokat, megszüntetni a forgalmi korlátozásokat, eltörölni az utlevél- és vizumkényszert, véget vetni a privilegizált üzleteknek és abbahagyni a kiváltságosok dédelgetését, akkor mindjárt normálisak lesznek az állapotok és nem lehet többé az abnormális viszonyokra hivatkozniuk a miniszter uraknak, akik valamit, amit maguk is helyesnek vallanak, nem tudnak, vagy nem akarnak megvalósitani.

A tyukprókátor karrierje. Néhány év előtt még az egri biróságok folyosóit rótta, ott leste alázatosan mig valami bajbajutott ember hozzá folyamodott, hogy huzná ki a hinárból. Egertől Budapestig csak egy macskaugrás, de dr. Weisz Gyula ezt a csekély távolságot olyan lendülettel futotta be, hogy ma már ő is mosolyogva gondol vissza az apró tyukperekre, amelyekben krajcárokért csillogtatta szónoki és jogászi tudását. A nagyváros forgataga gyorsan magával ragadta dr. Weisz Gyulát, aki azonban már a startolásnál meggyőződött róla, hogy apró-cseprő vidéki prókátorok a budapesti talajban csak — bukfencet vethetnek. Pedig ő mindenáron dollárokat akart — aratni. Éppen alapitási láz uralkodott Budapesten. Weisz Gyula tehát hátat fordított a nem sok kilátást nyuitó ügyvédi mesterségnek és csekély tőkéjével belekapcsolódott az akkor szervezkedő Just-gyár alapitásába. A részvénytársaság dr. Just Sándor neve és vezérigazgatása alatt 1921-ben 25.000.000 koronával tényleg megalakult és az ujpesti Egyedi-féle szeszgyár helyiségeiben izzólámpák gyártására rendezkedett be. A kereskedelmi szellemet a részvénytársulatnál Weisz Gyula képviselte, neki támadt az a kitünő ötlete, hogy jól müködő reklámmal a nemjegyzett részvényeket is el lehet helyezni az akkortájt még alig ismert exotapiacon. Az olcsó részvények kitünően fogytak, de a gyártás körül bajok támadtak. Az izzólámpakartel ugyanis pört indított, mert a Just-gyár az ő szabadalmait bitorolta. Ez a pör évek óta huzódik, változó szerencsével. A félvattos lámpák gyártási szabadalmát a Just-gyár legutóbb megnyerte. Ez azonban természetes volt, mert ezek a lámpák Edison szabadalma alapján mindenki által gyárthatók. Folyamatban van azonban az egész vattos lámpák gyártása ellen indult pör, amelynek lényegét dr. Just Sándor szabadalma képezi. Ez a szabadalom az izzólámpakartel tulajdona és ha a Just-gyár a pört elveszti, sulyos helyzetbe kerül. Jól tudja ezt Weisz Gyula, de tisztában volt vele dr. Just Sándor is, aki nem várván be a pör kimenetelét, már hónapok előtt kilépett a nevét viselő vállalatból. Csekélység, Just-gyár — Just nélkül? Annyi baj legyen! — mondja erre pesti zsargonban Weisz Gyula. Nem a gyártás a fontos; sürü egymásutánban következő tőkeemelések, magas tőzsdei árfolyamok, hatalmas felpénzek kellenek. Ki bolond lámpagyártással bibelődni, folyton a hatalmas izzókartellel tülekedni? A részvényeket el kell tudni helyezni a bárgyu közönségnél, amely legutóbb is bizonyára gyönyörrel vette tudomásul, hogy 40 korona = 1/5 aranyfillér osztalékot fog kapni részvényenkint. Azonkivül persze ingyen élvezhetik Weisz Gyula zseniális tőzsdei manőverezését, ami a részvényeseknek minden áldozatot megér.

Jól telel a Móri szén. Mikor néhány hónap előtt a Móri szénbánya részvényeit bevezették a hivatalos forgalomba, kifogásoltuk, hogy a részvénytársulat, amely 1921-ben alakult, még egyetlen mérlegét sem publikálta. A közönség csak a sötétben tapogatózva vásárolta a részvényeket, mert a vállalat bonitását nem volt módjában ellenőrizni. A hivatalos lap végre a napokban közzétette a vállalat 1923-ban lezárt mérlegét, amely 45 millió korona alaptőke mellett 200 millió korona tiszta nyereséget tüntet ki, azonfelül a társulat kétéves fönnállása alatt 1575 millió koronát tartalékolt. Rendben van. Már tudniillik a főrészvényesek, Winterék szempontjából, akik a maguk részére jól tartalékoltak és gondoltak a bekövetkezhető inséges napokra is. De viszont ennél szemléltetőbb módon a szénuzsorát igazán nem lehet bemutatni. A tartalékok fölhalmozásánál még azt az érvet sem lehet fölhasználni, hogy azok aranykoronákból származnak, mert hisz a Móri szénbánya részvénytársulat papirkorona-alapitás. Egy kis bánya, amely alig néhány vagón napitermelést produkál, rövid két esztendő alatt csaknem két milliárdot keresett! Az Okább büszke lehet erre az eredményre, amely a szénuzsora ilyen nagymérvü elfajulását engedélyezte, büszkébb mint Winterék, akik a horribilis hasznot elzsebelik.

Kronberger. Mult év szeptember havában lapunkban, a Tőzsdei Hiradóban az alábbi hir jelent meg: „A Kronberger-féle faipar r.-t. részvényei állandóan az érdeklődés központjában állanak és a tőzsde lanyha napjaiban is erős ellentállóképességet tanusitottak. Információnk szerint ez nemcsak a vállalat kitünő üzletmenetének tulajdonitható, hanem kiszivárgott hirek szerint a részvénytársulat rövidesen tőkét emel, igen előnyös föltételekkel. A részvények kedvező árfolyam-alakulására egyébként hatással van, hogy a testvérvállalat, a bukaresti Kronos industria limited (a részvények 95 százaléka a Kronberger tárcájában van) is jó üzleti működést fejt ki és hogy a részvénytársaság Ouestiben (Románia) igen előnyös feltételekkel 16.000 hold területü prima erdőségeket vásárolt, amelynek kitermelése már folyamatban van." Nyomban lapunk megjelenése után a vállalat a következő levelet intézte szerkesztőségünkhöz: „Mai keltü, 38. sz. becses lapjukban vállalatunkról szóló közleményük nem felel meg a valóságnak, miért is kérjük, sziveskedjenek azt helyesbiteni." Mi természetesen szivesen megfeleltünk volna a kivánságnak és kérdést intéztük a vállalathoz, hogy milyen irányban kivánnak helyreigazitást? Vajjon nem felel meg a valóságnak, hogy a vállalat üzletmenete kitünő? Vagy nincs szándékában tőkét emelni és a részvényeket előnyös feltételekkel kibocsátani? Testvérvállalata, a Kronos industria limited tán rossz vételt kötött a romániai erdőségek megvásárlásával? Ezeket kérdeztük a vállalattól, de közleményünkre semmi irányban sem kaptunk cáfoló feleletet. Ennélfogva a helyreigazitást természetesen mellőztük. Most azonban kénytelenek vagyunk visszatérni a dologra, mert sejtük Kronbergerék akkori érzékenységét. Hiradásunk a készülő tőkefelemelési tranzakcióról korai volt. A tőzsde szeptemberben lanyhán feküdt, a Kronberger-részvények 10.000 koronán alul álltak és ez nem olyan időpont volt, amikor a tőkefelemelés kiadósnak igérkezett. Előbb a részvények árfolyamát fel kellett hajtani és ez az elmult hetekben meg is történt, Kronbergerék most már elérkezettnek vélték a tőkefelemelést, de ezuttal is elszámitották magukat, mert mire a közgyülést megtartották, a tőzsde ujra ellanyhult és a részvények 30.000 koronáról ismét 20.000 koronára estek vissza. A 3 : 1 arányban 10.000 koronájával kiadott uj részvényekért, ilyen körülmények között, a részvényesek nem tulságosan tülekednek és ha szeptemberben a vállalat időszerütlennek találta a tőkefelemelésről szóló közlésünket, most ugy látszik, a vállalat választotta meg alkalmatlan időben a tranzakció keresztülvitelét.

A bőkezü Lámpa. A Magyar Fém- és Lámpaárugyár az elmult napokban közgyülést tartott, amelyen alaptőkéjét 180 millió koronára emelte fel. Az uj részvények 2 : 1 arányban darabonként 77.000 koronáért vehetők át. A tranzakció hirét a tőzsde közönsége kellő megértéssel fogadta, amennyiben a Lámpa-részvények a kommüniké megjelenése után, nyomban — 30 százalékkal estek. Ami azonban természetes is, mert a részvény mai árfolyamánál a 77.000 koronás uj részvények nem okoznak különös csalétket, a 2000 koronás osztalék pedig egyenesen felháboritó egy olyan vállalatnál, amely jövedelmeit arany koronákban keresi. De amilyen szükmarku az az igazgatóság a részvényesekhez, annál bőkezübb Kern Ernő vezérigazgatóval szemben, aki dus tantiemjeinek egy kis hányadát most a Rivierán igyekszik elkölteni.

Vezérigazgatói tanács az Angol-Magyar Banknál. A Pesti Tőzsde értesülése szerint az Angol-Magyar Banknál a Fleissig Sándor lemondása folytán megüresedett vezérigazgatói állást nem egy személlyel töltik be, hanem vezérigazgatói tanácsot szerveznek. Ebben a vezérigazgatói tanácsban helyet foglalnak: dr. Dobay Auréll, Kálmán Henrik, Fuchs Artur és természetesen Krausz Simon alelnök is.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany, Kénvirág, Sósav, Szalamiákso, Fertőtlenitőszerek stb., Szalmiák darabos, Ziakfehér, stb.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

FENYVES

KÖZLEMÉNYEK

A Nemzeti Takarékpénztár és Bank R.-T. a napokban tartotta közgyülését dentai Gomperz Miksa elnöklete alatt, amelyen a vezérigazgató: Vas Zsigmond kormányfőtanácsos által előterjesztett igazgatósági jelentés alapján elhatározták, hogy az 1923. évi 533,035.047 K nyereségből részvényenkint 600 korona (120 százalék) osztalékot fizetnek az előző évi 80 koronával szemben. A közgyülés továbbá elhatározta, hogy az alaptőkét a részvények névértékének 500 koronáról 1000 koronára való felbélyegzésével a tartalékalapból 200 millió koronáról 400 millió koronára egészíti ki és 400.000 darab 1000 korona n. é. uj részvény kibocsátása által 800 millió koronára emeli föl. A kibocsátás időpontjának és feltételeinek megállapitását az igazgatóságra bizzák.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank igazgatósági ülésén elhatározta, hogy az április 11-én tartandó rendes közgyülésnek javasolni fogja, hogy az elért 1,012.815.085 K tiszta nyereségből részvényenként 800, azaz 400 százalék osztalék fizettessék az előző évi 60, azaz 30 százalékkal szemben.

A Magyar-Olasz Bank megállapitotta az 1923. üzletév mérlegét. Az előző évben kimutatott 94,849.106 korona nyereséggel szemben az 1923. év mérlege 3.025,468.573 korona tiszta nyereséggel zárul. Az ez évi április hó 14-iki közgyülésen az igazgatóság javasolni fogja, hogy részvényenként 600 korona = 300 százalék (1922-ben 35 korona = 17.5 százalék) osztalék fizettessék.

A Magyar Agrár- és Járadékbank 1923. üzletévi mérlege 103,470.713 korona tiszta nyereséggel zárul. A folyó évi április 14-én tartandó közgyülésen 40 K = 100 százalék osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Csepeli épitési anyagok gyára r.t. április 5-én d. u. tartotta közgyülését. Az 1923. évi zárszámadások 24 millió korona alaptőke mellett több mint 1 milliárd és 700 millió korona bruttó jövedelmet tüntetnek fel. A gyár uj befektetései a mult évben 500 millió koronát meghaladtak, ezzel szemben a mérleg 500 millió koronát már előre tartalékolt felujitás cimén a nyereség terhére. Az igazgatóság inditványára részvényenként 400 K, tehát a tavalyi 20 százalék helyett 200 százalék osztalék fizettetik ki a részvényeseknek. A közgyülés elhatározta az alaptőkének 24 millió koronáról 48 millió koronára való felemelését, olyképen, hogy az összes részvények 1 : 1 arányban a régi részvényeseknek ajánltatnak fel, egyenkint 10.000 koronás kibocsátási áron és az elővételi jogok folyó hó 7-től 12-ig bezárólag gyakorolhatók, délután 4—6 óráig a Magyar Unió Bank R.-T. pénztáránál, amikor az 1923. évi szelvények is beváltásra kerülnek.

A Hungária Egyesült Gőzmalmok Részvénytársaság közgyülése elhatározta a részvények névértékének 2000 K-ról 5000 K névértékü uj részvény kibocsátását, amelyek 1 : 1 arányban a régi részvényeseknek ajánltatnak föl. Az 1923. évi osztalékszelvényt 1924 április 7-től kezdve 3000 K-val váltja be a Magyar Általános Hitelbank pénztára. Zichy Aladár grófi és Weiner Samu az igazgatóságba beválasztattak.

APOLLÓ-SZINHÁZ

Szőke Szakáll
felléptével
KELEMEN PALI
A PÓTVIZSGÁN

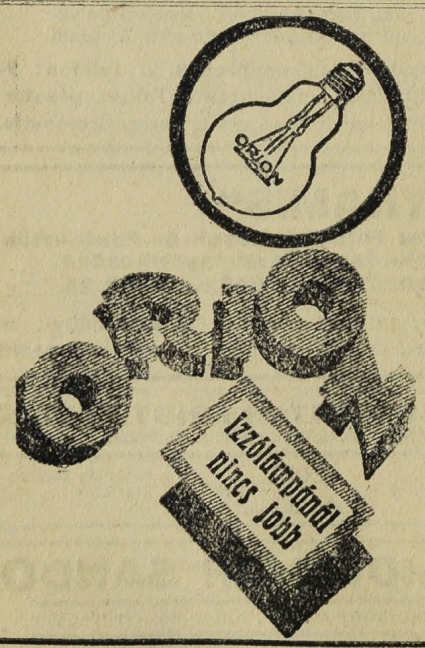

Magyar Ólomárugyár Rt.

BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.

Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.

Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ

kizárólag Károly-körut 24.

Felhivja a n. b vevőközönség figyelmét, hogy bevásárlás előtt okvetlenül tekintse meg a cég kirakataiban a most beérkezett tavaszi ujdonságokat és győződjék meg rendkivül kedvezményes áraimról.

Az állandó nagymérvü pártolás hálás viszonzásául rövid ideig tartó

husvéti occasio-eladást rendezek.

Tourista-ruhaszövet 140 cmtr.	88.000
Strapa férfi ruhakelme 140 cmtr.	135.000
Kit. min. férfi öltöny-kelme, divatmintákban	168.000
Eredeti angol homespoun, mintás	165.000
Sport-öltöny-szövet, tiszta gyapju	144.500
Covercoat cérnavászon, dupla széles, nyári ruhákra	126.000
Double-raglán, elsőrendü minőség	127.600
Női divatszöv., kockás és csikos, dupla széles	70.000
Tiszta gyapju costume- és aljkelme, 140 cmtr.	125 000
Cheviotte kelme, elsőrendü tiszta gyapju, 140 cmtr.	98.000
Női kabát covercoats kelme	210 000
Ágynemü vászon	19.000
Angin, bőrerős	24.000
Batiszt-chiffon, selyemfinomságu	31.600
Konyhatörlő, tiszta len	23.000
Lepedővászon	43.500
Paplanlepedővászon	46.500
Himzett és ajour női nappali ing, elsőrendü minőség	70.000
Himzett és ajour női nadrág, elsőrendü min.	70.000
Két részes garnitura (ing és nadrág) himzett és ajour	185.000
Két részes garnitura (ing és nadrág) himezve és csipk.	200.000
Combinált készlet (ing, hálóing és nadrág) himzett és ajour	315.000
Himzett füzővédő	60 000
Füzővédő himezve ös csipkével	80.000
Mosó-delain, remek kimintázás, szintartó	21.750
Japán creppe pongyolákra, eredeti kimintázás	28.750
Francia divat-grenadin, gyönyörü mintákban	52.000
Valódi svájci cérna-grenadin, minden divatszinben, 116 cm.	53.000

Selyemfényü angol burberry sima és divatcsikokban. — Covercoat finom felöltő- és raglánkelmékben a megszokott dus választék.

Vászonosztályomban óriási választék eredeti angol zefirekben, panama ingkelmékben, damaszt- és lenárukban, törülközökben és zsebkendőkben.

Ujonnan berendezett fehérnemü-osztályom a legfokozottabb igényeket elégitheti ki.

ALAPITVA: 1896.

ACZÉL ZSIGMOND

VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRUT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.

Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és kerités-fonatokban.

HRUBY EDE és FIA

mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méretü chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

VASÖNTVÉNYEK

POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR

Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

ULRICH B. J.

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.

NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

ENGEL KÁROLY

elektromos szerelési anyagok és készülékek gyára

CÉGTULAJDONOSOK:
Dr. Hollitscher Pál gépészmérnök és **Komjáti Ernő**

Iroda és raktár:
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.

Gyár:
Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23.

Alapitva 1885-ben.

Telefon: Kereskedelmi osztály: J. 114-02. Műszaki osztály: J. 49-6'. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST"

az uj magy. kir. osztálysorsjátékon

Az I. osztály huzása május 13-án és 15-én.

Hivatalos árak:

1/4	1/2	1/1
10.000 K	20.000 K	40.000 K

Sorsjegyek minden elárusitónál kaphatók.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám

Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár

BUDAPEST,
V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.

Festékek Lakkok

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.

SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel.: J. 90-34, J. 50-88*

Öntöttvas-radiatorok, bordafütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.

STADLER MIHÁLY

sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság

BUDAPEST.

Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

MARTOS és DEMÉNY

BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.

Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.

Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 175-62.

SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság

KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20

VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSÓHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE

Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.

Rott és **Steinhardt** felléptével **az uj áprilisi műsor.**

Doktor Krausz és Max und Moritz bohózatok és az uj slágerszámok

Kezdete pontban **8** órakor.

Fullánkok

A Filharmóniai Társaságnak

adott tizezer koronát igen helyesen nagy kulturbotránynak bélyegezte a Világ. Mi nem ütközünk meg ezen, mert tudjuk nagyon jól, hogy Wolffék az ilyen tizezer koronás szégyenbélyegeket végigragasztották már az összes budapesti kulturális, szociális és jótékonysági egyesületeinek homlokán. Csak éppen nem tettek kivételt a filharmonikusokkal, csak éppen ugyanugy megszégyenitették őket a hatvankét aranyfillérrel (papirost többet pazaroltak el), mint a többi nemes célu egyesületet. Igy azután verheti a mellét Wolff Károly a deficitmentes költségvetéssel. De előbb nézze meg, hogy mit adott Bárczy István a filharmonikusoknak — aranykoronában. Mert állapitsuk meg, hogy a filharmonikusokat segélyezni éppen olyan kötelesség, mint az utcák burkolatát rendben tartani, ami szintén nem történik meg. Európa összes metropolisainak deficites költségvetésében benne vannak az ilyen célokra adott összegek. Azt mondja a Világ, hogy Wolffék összetéveszlették a filharmonikusokat harminchatodik Rácz Lacival. Nagy tévedés. Amikor Rácz Lacinak tányérozáskor kétkrajcárt adtak, visszalökte — mondván — vegyél rajta kenyeret a gyerekeidnek. Ma se muzsikál el egy nótát tizezer koronáért. És van valami igaza. Aki ma tizezer koronáért akar muzsikáltatni, annak valószinüleg nem nagyon van bőségben otthon kenyere. Tizezer koronával nem lehet cigányozni, még kevésbbé maecenást játszani a filharmonikusokkal szemben.

Munkapárték

hevesen, sőt türelmetlenül szervezkednek. Bottai Hüvös Iván hangját lehet legélesebben hallani az egész Budapesten. Valahogy azonban hozzá kell szólanunk beszédeinek állandó tendenciájához, amely a munkások pártja ellen való felkészülődést sürgeti. Nagyon helyes, hogy a polgárság végre éppen ugy megismerje a maga osztályhelyzetét, ahogy felismeri már régen a munkásság is. Hiszen ha annak idején a polgárság nem rohant volna a szociálisták karjaiba, akkor munkapárték még ma sem jutnának szóhoz. De talán kár volna a demokratikus polgárságnak már ma hadat üzenni a munkásságnak, amikor még mindig egészen bizonyos, hogy Wolffék megsemmisitésére az ő segitségükre is szükség van. Már pedig ha van nagy és szent cél, akkor az csak a kurzus megbuktatása lehet. Ezt a célt kell követnie mindenkinek — ahogy Hüvös Iván szokta mondani — felekezeti különbség nélkül.

A mulatók záróráját

szükebbre szabatja a belügyminiszter. Ezentul hetenkint legfölebb kétszer lehet majd engedélyt adni a reggelig való dorbézolásra, ami tekintettel a mulatók és lebujok tölösen nagy számára, még mindig igen sok. Más körülmények között talán reakciós intézkedésnek mondanánk ezt, ma azonban, amikor a nyomor irgalmatlan pusztitását szenvedjük, megelégednénk, ha esténkint világos utcáink, ép járdáink, rendezett köztereink hirdetnék a világvárost. A világvárosnak azt az ismertetőjelét, hogy ott különféle mulatókban és lebujokban virradaton tul is dorbézolnak az emberek, egyelőre teljesen elengedjük.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Az áprilisi rekord műsor!
LILIAN & JOE MAY
Szüchányi Éva — Ferenczy Ká oly
ANDREA ÉS THEÓ
Emmy & Raymó — Les Windsors
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

Miből fizeti a főváros a tisztviselőket és a nyugdijasokat?

Sulyos gondot hozott az állami előlegek megvonása — Uj adók a láthatáron — Ötvenhárommilliárdos tisztviselői fizetésre csak tizenhárommilliárd kereseti adó a fedezet

A fővárostól az állam tudvalevően el fogja vonni azt a segedelmet, hogy a tisztviselők és egyéb alkalmazottak fizetésére előleget folyósit. Ennek a kedvezménynek a megvonása a szanálási javaslatokban gyökerezik, mert az államháztartás rendbehozása érdekében a pénzügyminiszter kénytelen minden elkerülhető kiadási tételt törölni a költségvetésből.

Az állam eddig havonkint több milliárd korona előleget adott a fővárosnak, hogy alkalmazottait és nyugdijasait idejekorán fizethesse. Ez az összeg például ennek az esztendőnek első hónapjában, több mint kétmilliárd koronát tett ki. Ezt az összeget azonban a főváros csak részben tudta törleszteni és pedig olyan formán, hogy az állam lefoglalta a Budapesten lakó állami és megyei alkalmazottak általános kereseti adóját, amelyből azonban havonkint csak mintegy százötven millió korona folyt be.

A városházán meglehetősen nagy a nyugtalanság ezeknek az előlegeknek megszünése miatt, mert ez azt jelenti, hogy az igen jelentős fizetéseket és nyugdijakat nekik kell minden hónap elsejére pontosan előteremteni.

A kormánynak az álláspontja ebben a kérdésben tudvalevőleg az, hogy miután a fővárosnak átengedte a kormány az általános kereseti adót, tessék abból fedezni a tisztviselők, más alkalmazottak és a nyugdijasok illetményeit. A városházán ezzel szemben ezeket mondják:

— Wolff Károly a szanálási javaslatok bizottsági vitájában már kifejtette, hogy az egyenesadók jelenlegi kezelése és jelenlegi jelentősége kétségtelen módon egy modern, gyakorlati szempontból vitt adminisztrációban nagyon lecsökkent és igy az egyenesadók jelentőségét nem lehet tulértékelni. Ime az eklatáns példa erre: a kereseti adó 1923 decemberéig tizenhárom milliárdot hozott, mig ugyanebben az évben a tisztviselői illetmény ötvenhárom milliárdot tett ki. A tisztviselői illetmény tehát meglehetősen valorizálódott, mig a kereseti adók valorizálatlanul a kivetésnek megfelelően folytak be.

Ime ebből látható, hogy a városházán nagy aggodalommal néznek a jövő elé, mert nem tudják még, hogy miből fogják fizetni az alkalmazottakat és a nyugdijasokat. Mert tizenhárom milliárdból tényleg nem lehet kifizetni ötvenhárom milliárdot. A tanács számára tehát csak egyetlen vigasztalás lehet és ez az, hogy a szanálási javaslat értelmében a városoknak joguk lesz uj adókat kreálni.

Ez azonban vigasztalás lehet a tanácsnak, de aligha lesz vigasztalás Budapest népének.

Adoptáltak egy liberális alkotást

Véglegesitik a közkórházak igazgatói állásait

Négy esztendőn át nem tettek egyebet, mint szolgai módon folytatták és kopirozták azt, amit a Bárczy-Bódy-rezsim alkotott. Igaz, hogy le is romboltak egy egész sor olyan intézményt, amelyek büszkeségei voltak a liberális kornak. Hogy csak mást ne emlitsünk, ilyen volt a Népjóléti Központ, amelynek megteremtését Bárczy István mindenkor egyik legnagyobb sikerének tekintette. A háboru alatt áldás volt ez az intézmény Budapest szegénysorsu lakossága számára és ha a tekintetes tanács végignézne a városon, akkor nagyon jól tudná, hogy a nyomor tekintetében még ma sem szünt meg a háboru. Igaz, hogy azért a Népjóléti Központért, amellyé Bárczy alkotását Wolffék torzitották, igazán nem kár.

A legtöbb liberális intézményt azonban egyszerüen adoptálták Wolffék és ugy tüntették föl valamennyit, mintha lelkükből lelkedzett édesgyermekük lenne. Megtették például, hogy a maguk alkotásaként hirdették a Kisipari Hitelszövetkezetet, amelyet Vita Emil épitett ki az Albrecht Hildegard-alapból, vagy a Vásárpénztárt, amely 1897-ben alakult és 1907 decemberében ragadták ki azt Bárczy, Vázsonyi, Melly, a budapesti élelmiszerpiacot megdrágító Sáborszkyék kezéből.

Most megint adoptálni készülnek. Megcsinálják a kórházak egységes irányitását, központi ellenőrzését, s egyben decentralizálják a kórházak vezetését. Igaz, hogy ez a rend már hat esztendeje megvan és ehhez a tervhez még 1918-ban járult hozzá Bárczy István főpolgármester elnöklése alatt a közgyülés, de most majd Wolff Károly közgyüléspótlója fogja ráadni legmagasabb áldását. Bárczy ezt az uj rendet annak idején ideiglenesnek szánta, de hat esztendő alatt bebizonyosodott, hogy az kitünően megállta a helyét. Bárczy csak egyben csalódhatott: abban a központi igazgatóban, akit Wenhardt János professzor személyében az egész uj szervezet élére állitott. Ő benne csalódhatott, mert teljes odaadással és lelkesedéssel a kurzus karjaiba vetette magát.

Az immár hatéves uj kórházi szervezet azonban bevált. Annak idején ugyanis ugy oldották meg ezt a kérdést, hogy kisérletképen az orvosi igazgatás és szolgálat egységes irányitása és központi ellenőrzése mellett igazgatás szempontjából önállósitották és az egyes kórházcsoportok élére egy-egy igazgató-főorvost, az összes kórházak élére pedig az orvosi igazgatás egységes irányitására és ellenőrzésére központi igazgatót állitottak, aki egyuttal a Rókus központi közkórház igazgatója is.

Most azután ugy találja a tanács, hogy az egyes kórházak élére külön vezetők állitása kiválóan alkalmas volt arra, hogy azok a zavarok, nehézségek és rendellenességek, amelyek régebben napirenden voltak, kiküszöböltessenek, vagy legalább a minimumra redukáltassanak, a központi igazgatói állás pedig biztositotta az egységet, az egyöntetü eljárást az igazgatásban, orvosi személyi ügyekben és minden kórház-hygieniai kérdésben.

Szentesiti tehát a kurzus a liberális rezsim egyik jeles alkotását és legközelebb ki fogják mondani, hogy az öt kórházcsoport orvosi igazgatásának ellátására most már véglegesen öt igazgató-főorvosi állást szerveznek, a Rókus-kórház orvosi vezetőjét pedig a kórházak központi igazgatója cimmel valamennyi fővárosi közkórház élére állitják.

Események

Rózsavölgyi Gyula és Kailinger Mihály halála. Két férfiu távozott e héten az élők sorából, akik mind a ketten igen nagy szerepet játszottak Budapest életében. Az egyik, Rózsavölgyi Gyula hosszu időn át alpolgármester volt, de igazi érdemei mégis ahhoz az időhöz füződnek, amikor mint tanácsnok a tanügyi ügyosztály élén állott és uttörője volt azoknak a reformoknak, amelyeket azután hatalmas lendülettel Bárczy István valósitott meg. Budapest iskola-ügye ebben a kórszakban példátlan fejlődést mutat és hogy Bárczy rendkivülit alkothatott, abban Rózsavölgyinek is volt némi érdeme, mert jól munkált talajt hagyott maga után. Különben csendes, jóindulatu ember volt Rózsavölgyi Gyula, aki mint szorgalmas hivatalnok példaképe lehetett a főváros tisztviselői karának. Nyugalombavonulása után csendesen élte napjait. A kurzus alatt Kőbánya küldte be a közgyülésbe. Wolff-párti programmal vállalt mandátumot, de szelid lelkétől távol állott az a gyülölködés, amely körülötte hullámzott. Energiája azonban már nem igen lehetett az öreg urnak arra, hogy szakitson uj fegyvertársaival. Eljárogatott tehát a közgyülésre, de a hangját az utolsó négy esztendőben senki sem hallotta.

A főváros másik halottja Kajlinger Mihály, a Vizművek igazgatója. Európai hirü vizi- és gépészmérnök volt. Vizvezetéki ügyekben a kontinens első szakértője, büszkesége a magyar mérnöki karnak. Ő készitette annak idején a főváros nagy csatornázási tervét, valamint azokat a terveket, amelyen a szivattyutelep, a káposztásmegyeri nagy vizművek, valamint a kisegitő vizművek felépültek. Az épitkezést is maga vezette. Emlékét ezek a hatalmas alkotások őrzik, amelyek a háboru alatt leromlottak ugyan, de ma is büszkeségei a városnak. A vizművek háborus leromlása arra kényszeritette a már nyugalomba vonult Kajlinger Mihályt, hogy ujra aktivitásba lépjen és igy nemcsak az volt ő, aki megépitette a vizműveket, de az is, aki a háborus pusztitás után megmentette azokat.

A Stefánia-uti kioszk. Végre egy versenytárgyalás. A tanács, ugy látszik, maga is belátta, hogy a suba alatt való bérbeadások ideje lejárt és igy a Stefánia-uti kioszk bérbeadását a szerdai közgyülés-pótlón versenytárgyalás alapján fogják odaitélni. A hires Kolegerszky-féle kioszknak legutóbbi bérlője a BÁT. volt és dacára a versenytárgyalás igen sulyos feltételeinek, nagyon sokan pályáznak a bérletre. A versenytárgyalás feltételei szerint a bérlet időtartama hatodfélév, a bér évi 360 aranykorona, azonkivül fizetni kell az őszi átalakitásokra 7000 aranykoronát, valamint karbantartásra évi 1000 koronát. Ez eddig is több mint 217 millió bért öt és félesztendőre. De legalább még egyszer annyit kap a főváros, mert a bérlő tartozik a bruttó bevétel bizonyos pereentjét is megajánlani. A Kolegerszky-kioszk tehát az öt és félév alatt mintegy félmilliárdot fog jövedelmezni a mai érték szerint számitva. A bérletet pedig az kapja meg, aki a bruttó bevétel legmagasabb százalékát hajlandó a fővárosnak átengedni.

Metodisták az Országbiró-utcában. A metodistáknak, precizen: az Amerikai Püspöki Methodista-Egyház magyarországi gyülekezetének van egy háza az Országbiró-utca 12. szám alatt. Ezt a házat óvoda céljaira a főváros bérli, de a me-

todisták egy idő óta mindent elkövetnek, hogy a fővárost a bérletről lemondassák. Már egészen addig elmennének, hogy inkább ők vállalnák az óvoda fenntartását. A tanács azonban ragaszkodik a bérlethez, mert az óvodára feltétlenül szükség van, az óvoda fenntartását pedig nem engedheti át a metodista egyháznak, mert az a fővárosnak törvényes kötelessége. A metodisták most a belügyminiszterhez fognak fellebbezni, de valószínüleg minden eredmény nélkül.

Létszámemelés a tüzoltóknál. A tüzoltók mindenkor rendkivüli munkát végeztek, amit mutat az is, hogy eddig az egyfolytában 48 óra hosszat tartó szolgálat volt náluk a rend. Most azután uj rendszert honositottak meg, amennyiben ezentul egyfolytában csak 24 órát kell szolgálniok. Ez az uj rend azonban létszámszaporitást igényel és igy most a tüzoltóknál harminc másodosztályu tüzoltói állás szervezését tervezik.

Zielinsky lemond a kikötőépitő kormánybiztosságról. Magyarországon alighanem Zielinsky Szilárdnak van a legtöbb hivatala. Akármilyen zseni lenne is és akármilyen munkabirással rendelkeznék is, mindenek megfelelni nem tudna. Legutóbb azután ébredő érdemeire és szabadkőmüves multjára való tekintettel, megválasztotta az ébredő-párt a mérnökkamara elnökévé. Most azután kiméletesen tudomására hozták, hogy nem szeretnék munkaereiét teljesen kimeriteni és igy nem ártana, ha a kikötőépitési kormánybiztosságról lemondana. Ezt a tisztet, mint halljuk, Gerlóczy Gyula államtitkárnak, a lakásépitő kormánybiztosság volt vezetőjére készülnek átruházni.

A kiirthatatlan főudvarnagyi bióság. Igazán élénk emlékezetünkben van még, hogy amikor Hegedüs Loránt beült a pénzügyminiszteri székbe, elkeseredetten hirdette a végletekig menő takarékosság elvét. A pénzügyi bizottságban tartott legelső beszédében kijelentette, hogy csökkenteni kell a kormányzó udvartartásának költségeit és meg kell szüntetni a főudvarnagyi biróságot. A kormányzó volt az első, aki sietett a takarékosság elvét a gyakorlatba átvinni. Aztán jött a többi. Mindenhol lehetett valamit lecsipni a kiadásokból. A tisztviselők egész légióját bocsátották el, csak a legfölöslegesebb hivatalt, a főudvarnagyi biróságot nem szüntették meg, amely olyan fölösleges, hogy Hegedüsnek legelső sorban szurt szemet. Nem lehetett megszüntetni, mert Wolff Károly nem engedte. Nem engedte, mert ő konstruktiv férfiu és ma már vége van a forradalmi időknek, amikor intézményeket lehetett lerombolni, amikor meg lehetett szüntetni a várbeli plébániát és be lehetett szüntetni Mészáros János érseki helynök fizetését. Most azután ismét alkalom lenne a szanálás végrehajtása révén a fölösleges főudvarnagyi biróság megszüntetésére; inkább küldik el azonban a szorgalmas hishivatalnokok százait, de megmentik Wolff Károly méltóságát. Bebizonyosodott ime, hogy a főudvarnagyi biróságot nem lehet kiirtani, amit ma meg is tudunk érteni, mert most, amikor kikopik a városházáról, legalább erre a méltóságra szüksége lesz Wolff Károlynak.

A szmokingos parasztok. Pakots József nemzetgyülési képviselő a napokban az egyik demokratakörben elmondta, hogy amikor Nagyatádi Szabó egyszer Makóra kocsizott és a lovakat dicsérte, a parasztok felhivták a figyelmét, hogy ma már minden gazdának féderes kocsija van Makón. Egy orosházai mulatságon pedig a kisgazdák szmokingban jelentek meg. Erről beszélgettek a napokban az Otthon-körben és megszólalt az egyik orvos-tag, aki egy kórházban dolgozik:

— A kórházban meghalt a minap egy parasztasszony. Másnap megérkezett az ura is és nagyon a szivére vette a derék feleség elmulását. Őszinte kegyelettel mondta:

— Haza szeretném szállitani, doktor ur, a szegény páromat.

— Sokba kerül az lelkem, — mondtam nek, — talán a félvagyona is rámenne.

A paraszt megvakarja a füle tövét:

— Hát azt nem áldoznám, de vagy tiz milliócskát szivesen ráköltenék.

Vajjon csoda-e, ha Orosházán szmokingban jelennek meg a lakoldalmon? Csak az a kérdés, hogy huznak-e a szmokinghoz csizmát is?

Általános feltünést kelt az uj magyar kir. osztálysorsjáték játékterve: 66.000 sorsjegy közül 24.000 nyer és pedig számos nyereségeken kivül 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50 milliót, sőt 100, 200, 400, 600 milliós nyereményt is kisorsolnak és legszerencsésebb esetben egy milliárd korona is nyerhető egy sorsjeggyel.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT- ÉS SZITAÁRU-GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 56-66. Podmaniczky-utca 69.

SZÓRAKOZÁS

A Mézeskalács utolsó hete. Emőd Tamás—Szirmai Albert nagysikerü daljátékának e héten lesz az utolsó hete a Király-Szinházban. A főszerepeket minden este Honthy Hanna, T. Halmy Margit, Simon Marcsa, Síró Anna, Rátkay, Latabár, Gózon, Raskó és Kelemen játsszák. Vasárnap délután A bajadér kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Minden este a Frou-frout adják a Magyar-Szinházban, kivéve szombatot, amikor is P. Márkus Emilia felléptével A névtelen asszony kerül szinre. A Frou-frou előadásai iránt oly rendkivüli az érdeklődés, hogy az eddigi előadásaira az utolsó helyig megtelt a szinház nézőtere. A főszerepeket minden alkalommal Darvas Lili, Pécsi Blanka, Berky Lili, Toronyi, Vándory és Zilahy játsszák. Szombaton, 12-én délután 3 órakor, rendkivüli mérsékelt helyáraki mellett, a Rákosi Szidi színésziskolájának növendékei vizsgáznak. Szinrekerül a Pillangó kisasszony cimü dráma és a Leányvásár I. és II. felvonása. Vasárnap délután 3 órakor, mérsékelt helyárakkal Vajda Ernő kitünő vigjátékát, A válóperes hölgyet adják, Darvas Lilivel és Törzsszel a két vezető főszerepben.

A Vigszinház hetének nagy eseménye az „Antóniá"-nak, Lengyel Menyhért uj vigjátékának szombati bemutatója lesz. Fedák Sári, Hegedüs Gyula, Gaál Franciska, Lukács Pál és Zátony Kálmán játszák a vezetőszerepeket. Az irodalmi és művészi esemény előkészületei miatt pénteken nem tartanak előadást. Addig a műsor igy alakul: Szerdán és csütörtökön „A fogadósné" és „Nagy Katalin". Vasárnap délután a „Méröldkövek"-et adják.

Mihályiné két lánya 50-edik előadása. Bus-Fekete László mulatságos és nagysikerü vigjátéka csütörtökön 50-edik előadásához érkezik a Belvárosi-Szinházban. A rendkivül népszerü darab rövid két hónap alatt jutott el az 50-edik előadás diszes jubileumához, melyen a bemutató kiváló szereplői: Titkos Ilona, T. Forrai Rózsi, Tóth Böske, Habnel Aranka, Kabos, Hegedüs, Körmendy, Gárdonyi és Ábel lépnek fel. A mulatságos vigjáték azonkivül még szombaton szerepel a műsoron. Szerdán, pénteken és vasárnap este Sascha Guitry elmés vigjátéka, Fehér és Fekete kerül szinre Titkos Ilona, Csathó Gitta, Kabos, Z. Molnár és Bársony felléptével. Vasárnap délután Szenes Béla rendkivüli sikerü vigjátékát, a Gazdag lányt játsszák T. Forray Rózsi felléptével, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A Fővárosi Operettszinházban csütörtökön mutatják be az „Apukám"-at, Lehár Ferenc uj operettjét. A premiert a világhirü komponista személyesen dirigálja. Szerdán az „Apukám" előkészületei miatt nincs előadás.

Robert Stolz Budapesten. A Király-Szinház ujdonságának, a Huncut a lány cimü operett világhirü szerzője, akinek operettjeit Európa majd minden nagyobb városában játsszák és akinek Amerikában is jelentős sikerei voltak, Turinból, ahol Médi cimü darabját mutatták be óriási sikerrel, táviratot küldött a Király-Szinház igazgatóságának, bejelentvén, hogy az e hó 15-én tartandó bemutatón Budapestre érkezik és azt személyesen fogja dirigálni. A szinház igazgatósága reméli, hogy az illusztris szerző már ezen a héten megérkezik és a darabjának utolsó próbáin részt vesz.

Egész héten a fekete huszárt adják a Blaha Lujza-Szinházban. Endrődi Béla—Rieger Tibor kedves operettjét e héten minden este megismétlik a bemutató kitünő szereposztásában. Vasárnap délután a rendkivül népszerüségü Rózsalány kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Szépségverseny és divatkiállitás a Blaha Lujza-Szinházban. A Blaha Lujza-Szinház ujdonságában, a Gyere be rózsám (J' te veux) cimü operettben valóságos szépségversenyt és divatkiállitást rendez a szinház. A női főszereplőkön kivül egész sereg ragyogó fiatal lány vesz részt az előadásban, akik csak ugy, mint a női főszereplők, ragyogó párisi ruhákat viselnek. Rátkai, a szinház kitünő vendégművésze, egy üvegessegéd pazarul mulatságos figurájában az egész darabon végigvonuló nagyszabásu szerepet kapott, mely mulatságosságában a legkitünőbb szerepek egyike, melyet a művész valaha játszott. A bemutató iránt rendkivüli az érdeklődés.

Táncos Tar Veronika, Mister Rong. A zergetollas ur. A bácsi, Önagysága telefonál, Forog, vagy nem forog, a nagyhatásu Ady-dalciklus, továbbá a rendkivüli sikerü műsor minden tréfája és magánszáma kerül szinre e héten is minden este az Andrásy-uti Szinházban. Ugyanezt a műsort ismétlik most vasárnap délután is, 3 és fél órakor, mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Réval-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 22.
Telefon: József 60-69.

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.
Április 11—17-ig
A FELHŐKARCOLÓ SZERELEM
Harold Lloyd 7 felv. vigjáték.
DOLLY NADRÁGSZEREPE
5 felv. vigjáték.
ANGOL MAGYAR HIRADÓ.
Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor kezdődnek

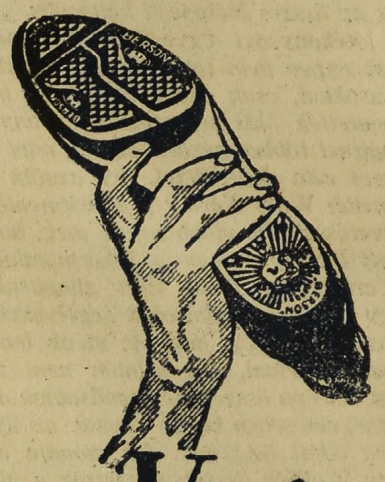

Viseljen
Person gummisarkot és féltalpat. Megóvja hidegtől, nedvességtől és fáradságtól.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.
Gyártmányai: Mindennemű vasöntvények saját és idegen minták után, transzmissziók, mindennemű gépek és géprészek, hidak, épület- és egyéb vasszerkezetek, pálma- és növényházak központi fütésberendezéssel, melegágyi ablakok.
Szállit raktárról: Öntöttvas mérlegsúlyokat 50 dkg.-tól 20 kg.-ig, öntöttvas szénvasalókat öntöttvastüzrácsokat, tüzhelylemezeket, répavágógépeket, szőlőzuzókat, ö. v. csöveket stb.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19 Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RESZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

MAGYAR RÉZHENGERMÜVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: „CHAUDOIR" RÉZHENGERMÜVEI. BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 19—22. 44—86. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és beszávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

Ára 1000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 április 18 — 16—17. szám

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 50.000 korona. Félévre 25.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A feltámadás

boldog reményét csillogtatta meg a kormány, amikor utnak indult megszerzendő a külföldi kölcsönt. És elérkezett ime a Husvét, a feltámadás ünnepe, de mi nem tudunk zavartalan örömmel a jövő felé tekinteni, amelyet a nép képviselőinek igen jelentős része — számban és sulyban jelentős része — nem lát olyan rózsásnak, mint gróf Bethlen István, Kállay Tibor és egy csomó rendületlen hivük. Nem kisebb tekintélyek, mint Apponyi és Andrássy óvtak az optimizmustól és mi nem hallgatnánk lelkiismeretünk paroncsoló szavára, ha ma hozsannával üdvözölnénk a megváltó szanálást.

Ebben a pillanatban, de a nagy lelkiismereti harc nehéz tusakodásának egész ideje alatt csak az egyetlen osztrák példára kellett gondolnunk, mert más példa, más összehasonlitható esemény nincs, csak egyedül és kizárólag Bécs gazdasági felemelésének története. Megvalljuk, nem tudunk, nem merünk következtetni. A bécsi példa nem vág. Bécsnek nem magánhitelezők, hanem államok adták a kölcsönt, a kölcsön kétszerese a mienknek, az ellenőrzés liberálisabb, a feltételek lényegesen enyhébbek. És mások az emberek, akik felhasználták. Legiőképen pedig más volt a szanálás előtti Bécs, mint ami a szanálás előtti, mai Budapest.

A szanálás utáni Bécs helyreállitott közintézményei, becsülettel kereső középosztálya, jólfizetett munkássága, a romlás megállásának képét mutatja. De más volt a szanálás előtt való Bécs is, mint ami a mai Budapest. A háborus lerongyolódást segedelem nélkül is igyekezett levetközni, villamosai mindig közlekedtek, lámpái mindig fénnyel szórták tele a Ringeket, ipara, kereskedelme, közlekedése, gazdasági élete, tőzsdéje egy pillanatra sem bénult meg. Ha a háboru pusztitása ki is fosztotta az éléskamrákat, ha esztendőkön át gyenge táplálékban részesült is a gyomor; de az embernek minden kényelme meg volt, minden kulturszükséglete kielégitést nyert. Igaz, hogy Bécsnek csak egyetlenegy háboruja volt, mi pedig hármat vivtunk meg, mert amaz egyen kivül végigküzdöttünk idegeink, lelkünk, szivünk épségének megcsorbitásával egy kommunizmust és egy „keresztény"-kurzust, amelyek tönkretettek mindent, amit a világháboru még épen hagyott, legelsősorban gazdasági helyzetünket.

Magyarországnak is lehetnek mégis reményei és lehetnek Budapestnek is, ha elhárulnak az utból mindazok az akadályok, amelyeken az ipar, a kereskedelem, a gazdasági élet, a kultura, a szociális megujhodás minden igyekezete, minden odaadó munkája csődöt mondott. Garázda, épiteni nem tudó, de a rombolásban annál elismertebb társaságok tartották kezükben éveken át minden hatalmat és ha nem lehetünk is megelégedve a sokat emlegetett tempóval, de tény az, hogy jószándéku harcosok lassankint sokat csavartak ki már a kezükből. Nem tudunk mérközni a bécsi példával, nagyon sulyosaknak látjuk a segedelem feltételeit, mégis hinnünk kell abban, hogy most már a gazdasági konszolidálódás fénye mellett oduikba menekülnek azok az árnyak, amelyek eddig elriogatták az embereket a munkától és amelyeknek utolsó menedékhelyét a városházán kell keresni. Az orvosi terminus tecknikus járványok idején „fertőző góc"-nak nevezi az ilyen helyeket, amelyeket izolálni kell és amelyeknek fertőtlenitését a legtökéletsebb eréllyel keresztül kell vinni.

Vajjon miként fogja a kormány a városházát, a reakciónak ezt a legjobban kiépitett fészkét bevenni, a kurzus-járvány eme gócpontját fertőtleniteni? Mi azt hisszük, ehhez kevés lesz a kormánybiztos, kevés lesz a pénzügyi diktátor, itt csak a választások tiszta légáramlata lehet az, ami a Károly-kaszárnya vastag falaiból is kiöliheti a sötétség bacillusait.

A hólyag elpattan és a vezérség eltünik a feledés homályában

A Fővárosi Hirlap számára irta: **Ereky Károly**

A főváros pénzügyi ellenőrzésével kapcsolatban Wolff Károly mindig és mindenütt felemeli tiltakozó szavát az autonomia szent nevében. Nem hiszem, hogy Wolff Károly az ellenőrzést összetévesztené az autonomia megsértésével, mert hiszen az ellenőrzés joga a kormányt ugy az ötven évvel ezelőtt hozott fővárosi törvény, mint az 1920. évi IX. tc. rendelkezései szerint jogosan megilleti. Ha Wolff Károly nem akadályozta volna meg egyrészt passziv rezisztenciával, másrészt titkos aknamunkával azt, hogy az én javaslataim érvényesüljenek, akkor ma a fővárosnak nem volna szüksége pénzügyi diktátorra. Ha Wolff Károly követelte volna a tanácstól, hogy az összes üzemekről preciz elszámolást adjon, akkor ma senki sem beszélne arról, hogy pénzügyi diktátort kell a főváros háztartásának ellenőrzésére kiküldeni.

Nem birom megmagyarázni magamnak, hogy

miért fél Wolff Károly az ellenőrzéstől.

A háboru előtt a főváros üzemeiről évről-évre egész tanulmányszámba menő, iskolapélduál alkalmas jelentések láttak napvilágot és csupán a háboru utáni időben szokott el a tanács attól, hogy az üzemek pénzügyi helyzetéről és műszaki állásáról referáljon. Budapest székesfőváros mindig büszkén irta le az üzemeit és mint klasszikus iskolapéldát tárta a közönség elé az üzemek pénzügyi és kereskedelmi vezetését. Wolff Károly közgazdasági analfabetizmusának rikitó jele az, hogy a tanács tagjai most be tudják neki beszélni azt, hogy

az üzemeket nem szabad ellenőrizni. az üzemek egyes direktorai tehétnek azt, amit akarnak.

hogy a főváros közgyülésének mindehhez semmi köze. A közgazdasági viszonyokban való abszolut járatlanságot jelent ez Wolff Károly részéről, hogy igy engedi magát azoktól vezettetni, akik nem akarják, hogy ellenőrizzék őket és most kiáll a nagyvilág elé és ha hinni lehet a szememnek, akkor azt mondotta volna a nemzetgyülés pénzügyi bizottságának ülésén, hogy 1920-ban nyolcmillió angol fontot kitevő adósságot talált a fővárosnál és 1923-ban a főváros adóssága már 1,261.940 fonttal volt kevesebb, mint akkor, amikor ő a vezetést átvette.

Kétségbeejtően naiv Wolff Károlynak ez a beállitása. Miután a nyolcmillió angol font körülbelül 200 millió aranykoronát tesz ki,

el sem tudom képzelni, hogy micsoda adósságtételről beszél a közgazdasági analfabétavezér.

Budapest székesfővárosnak ugyanis maga a külföldi kölcsöne 300 millió aranykoronát tesz ki, tehát fontokban számitva legalább 12 milliót. A fővárosnak magyar koronára szóló adósságai is több százmillió papirkoronát tettek ki, de ezeknek a visszafizetését semmi körülmények között sem lehet angol fontokra átszámitani, mert hiszen például azt a 200 millió papirkorona-adósságot, amelyet a főváros 1920-ban csinált, azt 1923-ban játszva fizethette vissza a villamosvasutak egynapi bevételéből.

Ha Wolff Károly tényleg mondotta azt, hogy az ő vezetése alatt a főváros adósságai 1,200.000 fonttal csökkentek, akkor

vagy tudatosan valótlant állitott, vagy pedig — ami valószinübb — rosszul informálta őt valaki.

s miután nem a számok embere, hanem a lelki harmoniának az apostola, természetes dolog, hogy készpénznek vette az 1,200.000 fontos törlesztést és mindjárt el is könyvelte a Keresztény Községi Párt nagytudásu közgazdasági vezérkara javára.

Ugyanazon a pénzügyi bizottsági ülésen megkockáztatta Wolff Károly még azt az állitást is, hogy a székesfőváros minden külföldi és belföldi kötelezettségének eleget tett, a fővárosi üzemeket pedig külföldi szakközegek megtekintették és azoknak szakszerü vezetéséről elragadtatással nyilatkoztak. Risum teneatis! Wolff Károly, mint a frázisok és jelszavak embere, itt frazeologiával akar olyan emberek előtt, akik a főváros ügyeit nem ismerik, imponálólag fellépni. Csakhogy itt vagyunk ám mi is, akik ismerjük a főváros ügyeit.

Az igen tisztelt Wolff vezér ur. félrevezeti a parlament pénzügyi bizottságát akkor, amikor azt állitja, hogy a főváros összes külföldi kötelezettségeinek eleget tett.

A külföldi adósságoknak az évi kamata és amortizációs szolgálata 18 millió aranykoronát tesz ki, ami mai papirkoronákban számitva 300 milliárdnak felel meg. Ki tud arról, hogy Budapest székesfőváros ennek a külföldi kötelezettségének eleget tett volna? Wolff Károly a pénzügyi bizottságban állithat ilyet, ahol az ottlevő urak nincsenek informálva a főváros pénzügyeiről, de a nyilvánosság előtt ilyet állitani csak olyan ember merészelhet, aki maga sem tudja, hogy hogyan állnak a főváros pénzügyei.

Ami pedig Wolff vezér urnak azt a másik kijelentését illeti, hogy külföldi szakértők elragadtatással beszéltek a fővárosi üzemek vezetéséről, arra vonatkozólag megjegyzem, hogy a külföldi szakértők csak kivülről nézik meg az üzemeket és azt el kell ismerni, hogy a budapesti üzemeket annak idején nagyon jól megépitették és felszerelték. A könyvelést, a pénzkezelést és az üzemek adminisztrációját a külföldi szakértők nem nézték meg és éppen ezekben van a hiba, amit egy olyan közönséges frázissal, hogy egy jóképü, barátságos külföldi vendég, aki néhány perc alatt végigszalad egy fővárosi üzem elegáns helyiségein, kedvezően nyilatkozott, nem lehet ellensulyozni.

Büszkén jelentette ki Wolff Károly, hogy a Keresztény Községi Párt egyetlenegy fillér adósságot sem vett fel a főváros számára. Szegény Wolff Károly! Szegény főváros! Ha valaki arra büszke, hogy egy hatalmas, modern intézmény a hitel korszakában, amikor hitel nélkül nincs fejlődés és nincs haladás, az ő vezetése idején nem vett fel a főváros uj adósságokat, az

csak szegénységi bizonyitványt állit ki koncepciónélküliségéről és közgazdasági tudatlanságáról.

Ha Budapest székesfőváros éppen a koronaromlás idején keresztül tudta volna hajtani azt, hogy belföldi kölcsönt kapjon, akkor milliárdokat lehetett volna invesztálnia és ha nem Wolff Károly lett volna a főváros többségi pártjának vezére, hanem bármelyik budapesti kiskereskedő, vagy gyakorlati közgazdasági ügyekkel foglalkozó polgár, akkor az ma arra volna büszke, hogy Budapest székesfővárosa milliárdos adósságokat csinált és azokat már a korona romló periodusában le is törlesztette.

A deficitmentes költségvetésre is büszkén mutatott rá Wolff Károly, pedig ha már elolvasta volna azokat a pénzügyi jelentéseket, ame-

lyeket a főváros tanácsa időként kiad, akkor látnia kellett volna, hogy

a deficitmentes költségvetés egyszerüen technikai számcsoportositás.

A székesfővárosnak azért nincs deficitje, mert nem ugy készül a költségvetés, hogy előirányozná azt, hogy mennyi fizetésre, mennyi dologi kiadásra van szüksége, hanem megforditva, annyi fizetést ad alkalmazottainak és annyit költ a dologi kiadásokra, amennyi pénze befolyik. Többet nem költhet, egyszerüen, mert hitelt nem kap és másrészről havonként 4—5000 millió korona támogatásban részesül az állam részéről, ami szintén nincs felvéve a költségvetésbe.

Nem igen érdemes Wolff Károlynak ezzel a frazeologiával foglalkozni, mert hiszen a székesfőváros közönségének ezeket a jelszavakat, hogy Wolffék 1,200.000 fontot törlesztettek, hogy a főváros eleget tett minden külföldi kötelezettségének, hogy a fővárosi üzemek vezetéséről külföldi szakértők elismeréssel nyilatkoztak és hogy a főváros költségvetése deficitmentes, mindezeket a frázisokat értéktelen argumentumoknak fogja tekinteni a választóközönség, annál is inkább, mert

azoknak jelentőségét meg fogjuk magyarázni a választóknak.

Az ujságokban olvasom, hogy Wolff Károly a pénzügyi bizottság ülésén kivül beszédet tartott valamelyik budai egyletben is és hangoztatta beszédében, hogy mindaddig nem lesz béke a világon, mig a lelkeknek a harmóniája meg nem születik. Gunymosoly jelenik meg mindig az arcomon, amikor ilyen naivitásokat olvasok. Egy politikai vezér, aki a lelkek harmóniájáról beszél akkor, amikor az emberek drágálják a villamosvasutat, a szenet, a gázt, a szemétfuvarozást és a vizdijat, akkor, amikor az emberek a hajukat tépik, hogy hogyan gondoskodjanak családjuk élelméről és ruhájáról. Ekkor feláll előttük egy reálpolitikus és azt mondja, hogy mindezek földi hitványságok, ezekről ne beszéljünk, hanem arra törekedjünk, hogy legyen meg a lelki harmónia és akkor gondol saját kis pártjára, hogy ennek a kis pártnak legyen meg a lelki harmóniája, de egyébként

mindenkit gyülöl és minden lelket elkárhozottnak vesz, aki nem tartozik az ő pártjához.

Lelkek harmóniájáról beszél a gyülölet apostola és itt-ott, ha közgazdasági kérdésekbe mégis belekényszeritik az események, gyerekségeket beszél és minden szaváből kitünik, hogy közgazdasági, pénzügyi és közigazgatási kérdésekhez nem ért, mégis felfujja magát és ő akar Budapest vezére lenni. A választásokon meg fogjuk mutatni, hogy a hólyag elpattan és a vezérség eltünik a feledés homályában.

Szecesszió készül a Sas-körben

Hahóthiék és Jaczkóék tárgyalása Székely Ferencékkel

Mint ismeretes, a Sas-körben pár hét előtt tartották meg a tisztujitást, amely alkalommal, bár kis szavazattöbbséggel, de mégis Wolffék kerültek ki győztesen. Egészen természetes, hogy az intranzigens vezér táborában óriási örömet és diadalmámort keltett ez a jelenség, amit még erőteljesen fokozott az is, hogy egy héttel előbb viszont a Budai Kaszinóban sikerült megvetni a lábukat és Ripka Ferenc liberális rezsimje helyett, a maguk politikáját plántálták ott el.

A kaszinói győzelmek nem igen szokták eldönteni az országok, de még a városok sorsát sem, mégis tagadhatatlan az, hogy

a Sas-köri választásnak, de a budainak is, legalább is szimbolikus jelentősége van.

Alighai veszik a szivükre ezt a győzelmet a szociáldemokraták, de még a demokraták sem, akik mögött nagy tömegek állanak; annál inkább törődni kell azonban ezzel a Bethlen-kormányt támogató liberális ellemeknek, mert ha vereség ért valakit, ez az ő vereségük.

A Sas-köri választások óta tényleg érezhető is ezekben a körökben némi megmozdulás, bár annak külső jelei ebben a pillanatban még nem mutatkoznak. A Sas-kör tradiciói, bár bizonyos komoly konzervatizmust a régi Sasoktól sem lehet megtagadni, még sem azonosak Wolff Károly és Frühwirth Mátyás törekvéseivel. A Sas-körben pedig még ma is ülnek, bár kevesen, a régi Sasok közül, akik alighe lesznek hajlandók ugy táncolni, ahogy a kurzusberkekben fütyülnek. Ez az oka

annak a megmozdulásnak, amely hova-tovább valószinüleg nagyobb arányu szecesszióval fog végződni.

Ennek az eljövendő kivonulásnak ma még nincsenek láthatő vezérei, de tény az, hogy a liberális elemek önkéntelenül is csoportosulnak, együtt tartanak és

nem hajlandók belenyugodni abba, hogy a Sas-kör jövevényei a régi Sasok tradicióit megcsufolják.

Hiszen olyan emberek ülnek a Sas-körben még ma is, mint példának okáért Hahóty Sándor, aki ha ió emlékezünk a Sas-kör alapitó tagjai közül való és már akkor is oszlopos tagja volt a Sas-körnek, amikor ott igazi nagyságok, igazi értékek vittek vezetőszerepet. Vagy ott van Jaczkó Pál, aki valaha függetlenségi képviselő és politikus volt, ma pedig nyiltan Bethlen István pártjának liberális szárnyához tartozónak vallja magát.

De kettőjükön kivül egész sorát emlithetnénk a Sas-kör ama tagjainak, akik liberális gondolkozásukból egy pillanatig sem vetköztek ki. Értesülésünk szerint, a Sas-kör eme tagjai teljesen elégedetlenek a mai rezsimmel és

nem riadnak vissza attól sem, hogy bucsut mondjanak régi otthonuknak

és másfelé orientálódjanak. Ez a másfelé való orientálódás pedig a Heinrich-párt belvárosi csoportja, amelynek élén Székely Ferenc áll. Ugy tudjuk, hogy

Hahótyék és Jaczkóék máris tapogatódznak abban az irányban, hogy Székely Ferenc pártjához csatlakozzanak

és esetleg Székely Ferenc klubjába is bevonuljanak, ami mindenesetre igen nagy eseménye lenne a Belvárosnak.

Uj városi adók a láthatáron

Wolff Károly és barátai uj hatalomhoz jutnak

A Fővárosi Hirlap elsőnek ismertette a szanálási törvényjavaslatnak azt a rendkivül fontos intézkedését, amelynek értelmében a budapesti városháza szintén pénzügyi diktátort fog kapni, akinek az lesz a kötelessége, hogy a városházán figyelemmel kiséri a gazdálkodást. A megokolása ennek az intézkedésnek az, hogy a kormány részben garanciát vállalt a főváros külföldi adósságainak pontos törlesztéséért, részben pedig egyébként is fokozottan nagy érdekei füződnek ahhoz, hogy a városházán takarékos és bölcs gazdálkodás váltsa fel a mai takarékos, de ötlettelen és sokszor korlátolt gazdálkodást. Wolff Károlynak a szanálási törvényjavaslat bizottsági tárgyalása alkalmával sikerült a pénzügyi diktátor hatalmából valamit lealkudni, csalódni fog azonban a többségi vezér, ha azt hiszi, hogy a pénzügyi diktátor ezek után háttérbe fog szorulni.

Sajnosan kellett tapasztalni a szanálási javaslatok éjjel-nappal folyó vitájában, hogy

a szónokok egész légiója meg sem emlitette azt a hatást, amelyet a javaslat törvényerőre való emelkedése a városházán fog gyakorolni.

Szerda reggelig Várnai Dániel szociáldemokrata képviselő volt az egyetlen, aki szóvátette a javaslatnak ezt a részét és a pénzügyi szakférfiut, aki a városházán fog müködni, vicediktátornak nevezte el. Tökéletesen igaza volt Várnai képviselőnek abban hogy ez az intézkedés tagadhatatlan stigmatizálása a főváros mai gazdálkodásának. Tényleg lesujtó az, amit a kormány a törvényjavaslat megokolásában Wolffék fővárosáról mond, mert lehetetlen, hogy abban a városban, amelyben egész Európában a legdrágább a villamosközlekedés, ahol a villanyáram és a gáz árával valósággal a bőrt nyuzzák le a lakosságról, megtörténhetik az, hogy minden hónapban milliárdok erejéig pumpolja meg ez a gazdálkodás az államot, hogy a főváros tisztviselőit és tanerőit kifizethesse. Ez a gazdálkodás provokálta azt, hogy a kormány vicediktátrt küldjön a városházára.

Sokkal sulyosabb azonban az, hogy a javaslatban

a főváros felhatalmazást kap arra is, hogy háztartási hiányainak fedezéséről önálló adók behozatala utján gondoskodjék.

A főváros lakossága tehát az elviselhetetlenségig fokozott állami adóterhek mellett kénytelen lesz még a szintén elviselhetetlen mértékig fokozandó külön fővárosi adóterheket is vállalni. Nehogy azonban a több mint bizonyossággal előkvetkezendő szociális lelkiismeretü közgyülés zavarja működésében a diktátort és a főváros tanácsát, nehogy megakadályozhassa az esetleges antiszociális különadók behozatalát,

a javaslat gondoskodik arról, hogy a belügyminiszter kényszerithesse a fővárost az ilyen természetü adók rendszeresitésére is.

Cserép-darabok

egy félbenmaradt világváros multjából

Gyüjti: Pogány Béla

Könyvtárak polcain, ujságkötetek betürengetegében végeztem ásatásokat. És sok érdekes, szines, kedves cserépdarab, apró, törött holmi akadt a kezembe ennek a mi félbenmaradt világvárosunknak a multjából. Akad közöttük nyilván sok ismerős haszontalanság is, de szeretettel jegyzem fel futó sorokban, hogy el ne vesszen, ami jellemző és maradandó.

A Hét választó fejedelemben

A tizenkilencedik század elején mintegy harminc magyar irót számlálhatunk össze Pesten. Az irodalmi stációk egyike volt a Hét választó fejedelem szálló, vendéglő, kávéház a Váci-utcza 9. számu földszintes házban. Az irók előbb ellátogattak Eggenberger kecskeméti-utcai boltjába, ahol elolvasták a Literatur-Zeitungot, a bécsi, lipcsei, budai és pozsonyi lapokat, majd ellátogattak a Hét választó fejedelembe, ahol festők, zenészek, karmesterek elegyedtek társaságukba. Itt az irodalmi vezér a tizenkilencedik század első évtizedében Révay Miklós piarista, a nagy nyelvtudós, aki itt izgatott a magyar akadémia alapitása érdekében. Ekkor már tanár az egyetemen, de nem tudni, mivel küzdött jobban, sulyos betegségével-e, vagy szörnyü nyomorával-e?

Megjelenik néha Kisfaludy Károly is és itt olvassa fel a készülő Szibor vajda egyes jeleneteit, amelyben a demokratikus irányzat megvillanó sejtése tapsra ragadja az irókat. Hallani lehet Szemere Pál finomművü szonettjeinek, a pálosrendi Virág Benedek sapphói és alkaeuri ódáinak egy-egy sorát. Itt alakul ki Ferenczi István agyában Csokonai szobra, itt töri fejét a finn-magyar rokonságon Gyarmathi Sámuel, ide tért be, ha Pestre jött Dugonics András, a szegedi piarista, itt tervelte ki az első pesti ujságot, a Hazai Tudósitásokat, Kuktsár István szerkesztő ur, s mellejük csatlakoztak Bugát Pál, Helmeczy Mihály, a Tudományos Gyüjtemény munkatársai, Bene Ferenc, Szücs István, Schwartner, Vitkovics, Markovics, Hoványi és mások.

Mégis az egész iró- és művésztársaságot talán legjobban jellemzi, hogy egyik vezetőelméjük Horvát István (ahogy Beöthy Zsolt mondja) „a nemzeti nagyzás ködös ábrándjait szolgáló“ historikus volt Ő adja meg naplójában a választ arra is, hogy mit csináltak az irók és művészek a Hét választó fejedelemben?

— Árpád unokáihoz méltó beszélgetést folytattunk — irja.

Sok szó esik Horvát István menyasszonyáról, „Trézsi“-ről... Teljes nevén Szalmássy Teréz, akit a többi irók is „vágytan-vágytak“ megismerni. Legtöbbet azonban a nemzeti nyelv sorsáról beszélnek. Szenzációt kelt az „öreg Bencze“. Virág Benedek egy-egy jó mondása, néha pedig Vitkovics is elhozza gitárját és pompás baritonján magyar és szerb dalokat énekel.

De nagyrészt itt tartották a bálokat is. 1806 augusztus 10-ikén is tánceste volt a Hét választó fejedelemben. Persze német ruha és német tánc járta. Szörnyen megfájdult ezen a szive Horvát Istvánnak — s amint maga jegyzi fel — odament Bogyó Mihály nevü jurátus barátjához:

— A nemzeti becsület érdekében járj egyet a ropogós magyarokból.

Amikor Bogyó rákezdett a verbunkosra, a jurátusok „emelten emelték“ vállaikra.

Többé soha nem táncoltak német táncot a Hét választó fejedelemben.

Ki a vivát?

Tóth Béla szerint már az 1847-iki követválasztásokon is az volt a jelszó, hogy „Ki a vivát?“ 1861-ben pedig ezzel a cimmel Bernát Gazsi irt vigjátékot. De talán sohasem használták annyit, mint az 1875-iki választásokon a Terézvárosban, ahol Falk Miksa és Horn Ede állottak szemben egymással. Hangos volt az utca, amint az egymással találkozó terézvárosiak köszöntötték egymást:

— Na szomszéd, ki a vivát?

A pereces azt bőgte:

— Tessék friss Falk-perecet venni!

A virslis meg:

— Itt a friss Horn-tormás!

Falk Miksát huszonöt fogat és ötventagu bandérium kisérte el a lövöldébe, ahol programmbeszédet mondott. Amikor visszatért, már száz magánfogat és kétszáz bérkocsi követte nyomon. A Király-utcát végig zöld ágak, lobogók, szőnyegek ékesitették.

És mégis a virslisnek lett igaza. Győzött a Horntormás.

A régi Orczy-kert

Az Orczy-kert multjáról találtam Borostyáni Nándornak szines, jellemző följegyzését 1873-ból:

— Az Orczy-kert — irja — árnyas, gondozott, pompás fákkal teli park. Mellbetegekre nézve gyógyhely, szerelmesekre nézve éden, tanulókra nézve ókori görög gimnázium.

De az ünnepnapokat kivéve, nem igen látogatják, vasárnap azonban megtelik a gyepen falatozó spieszekkel, csónakázó ifjusággal, verklisekkel, szerelmesekkel. Este felcsillannak a vén fák tövében a vendéglők csillogó gyertyái, szól a zene és a fiatalság neki gyürközik a csárdásnak, meg a galoppnak...

Liszt Ferenc jubileuma

Liszt Ferenc 1873 novemberében Budapesten ünnepelte meg ötvenéves jubileumát. Már októberben Budapestre jön és az Irói Kör küldöttei, Királyi Pál, Ábrányi Emil és Náday Ferenc Párkánynánáig mennek eléje. Jubileuma alkalmával a novemberi alkonyatban Hal-téri lakása előtt három katonai zenekar adott szerenádot. Rengeteg nép az utcán, bent a lakásban hatalmas nemzetközi vendég-társa-

A kormány által kinevezendő pénzügyi diktátort egyébként igen szívesen szokták összetéveszteni azzal a pénzügyi szakemberrel, akinek kirendelését Terstyánszky Kálmán kormánybiztos kérte, hogy a főváros gazdasági kérdéseiben tanácsadója legyen. Ez a szakférfiu nem lesz azonos a diktátorral, aki csak akkor foglalja el a törvényjavaslat értelmében helyét a városházán, ha az uj közgyülés összeült és a kormánybiztos ellenőrzése megszünik. Wolffék köréből egyébként most azt a hirt lanszirozzák, hogy nem is pénzügyi tanácsadót fognak kinevezni Terstyánsky mellé, hanem egyszerüen

ujra életre keltik azt a bizottságot, amely annak idején a fővárosi tartozások idejében a külföldi hitelezőkkel tárgyalt és megszülte a hires bázeli egyezményt.

Ennek a bizottságnak tagjai voltak a főváros részéről Sipőcz Jenő dr. polgármester elnöklésével: Wolff Károly, Csilléry András, Joanovich Pál, Ernst Sándor és Platty György, az állam részéről pedig: Teleszky János, Schober Béla, Walder Gyula és Ernyei Béla.

Ha ez a hir igaz, az annyit jelent, hogy Wolffékat ujabb erőteljes lökéssel igyekszik a kormány visszasegiteni abba a nyeregbe, amelyből kiesőfélben vannak. Amikor a főváros közgyülésének mandátuma megszünt, a kormány nem vette ki a hatalmat Wolffék kezéből, hanem beültette őket a közigazgatási bizottságba és meghagyta őket a központi választmányban, hogy a választások körül a maguk gusztusa és lelkiismerete szerint intézkedhessenek.

Ezt a minden törvényes alapot nélkülöző hatalmat most kiakarja a kormány szélesiteni,

azzal, hogy Wolffféknak ujból beleszólást enged a főváros gazdasági ügyeibe, amelyeket ők tettek tönkre. Ez ellen azután az ellenzéknek a leghatározottabban tiltakoznia kell, mert mindez nem lehet egyéb, mint erőszakos és jogtalan törekvés arra, hogy a polgárság akaratát meghamisitva, egy bukott pártot megtartsanak a hatalomban.

Zilahi Kiss Jenő mégis nyugdijba megy

A szanálás és a városházi létszámcsökkentés — Megszüntetnek két-három tanácsnoki állást is

A Fővárosi Hirlap annak idején megirta, hogy a kormány megelégelte Zilahi-Kiss Jenő alpolgármester kiváló szolgálatait és meglehetősen hálátlanul eltökélte, hogy a harmadik alpolgármesteri állást megszünteti. Kétségtelen, hogy a mai kormány még mindig a kurzus folytatását jelenti és ilyenformán akkor, amikor a harmadik alpolgármesteri állást megszüntetve, Zilahi-Kiss Jenő alatt megindítja a földet, tulajdonképen saját gyermekét falja fel.

Az első terv, amelyet a Fővárosi Hirlap is ismertetett, az volt, hogy

a harmadik alpolgármesteri állás megszüntetése az uj fővárosi törvényjavaslat révén történik meg.

Ettől a szándéktól azonban a kormány annak idején elállott, anélkül azonban, hogy Zilahi-Kiss Jenő elejtéséről letett volna. Valószinüleg azért történt ez, mert

az állások megszüntetése sokkal simábban beleillik a szanálási törvény keretébe,

amelyet most tárgyal a nemzetgyülés

A szanálási törvényjavaslat — mint azt már ismertettük — tényleg határozottan előirja a városházán megejtendő létszámcsökkentést. Egészen bizonyos, hogy ez a városházi létszámcsökkentés nem teljesen megokolt. Hiszen, ha az ország rendkivüli módon megcsonkult és megkisebbedett is, az állami hivatalnokok száma tulságosan nagynak bizonyult is; ugyanezt nem lehet elmondani a főváros alkalmazottairól, mert Budapest nagyobb lett, lakossága megszaporodott,

a városi adminisztráció müködése lényegesen több munkaerőt követel,

mint a háboru előtt.

A kormány azonban ezt az argumentálást nem fogadja el és ragaszkodik a létszámcsökkentéshez, amelynek elejtését a főváros tanácsa most ujabb memorandumban kéri. Nem igen valószinü, hogy a kormány ezen a téren engedékenységet mutatna, ellenkezőleg, ragaszkodni fog ahhoz, hogy

a fővárosi tisztviselők ujabb tizenöt százalékát bocsássák el.

illetve nyugdijazzák. Ugy értesülünk, hogy ezt a tizenöt százalékot a tanács nem teljesen tetszése szerint válogathatja ki, hanem a kormány azt is előirja, majd, hogy milyen arányban kell ezt a tizenöt százalékot a legmagasabb rangu tisztviselőktől, a legalacsonyabbakig kijelölni.

El kell törölni tehát a legmagasabb állások közül is többet s igy

elsősorban az alpolgármesteri cimmel és jelleggel felruházott tanácsnoki állás szünik meg, aminek következtében nyugdijazni kell majd Zilahi Kiss Jenő alpolgármestert.

Kilátás van arra is, hogy két-három tanácsnoki állást is megszüntetnek és vezető nélkül maradó ügyosztályaikat más megmaradó ügyosztályokba olvasztják bele.

Fullánkok

...

Ujság nélkül

állottunk csaknem tiz napig és valamicskét késett a nyomdák és munkások kontroverziája miatt a Fővárosi Hirlap is. Kinos és kellemetlen napok voltak ezek, amelyekben szinte süketen és vakon tapogatódzott mindenki. Megbénult a politika, a kultura és talán legfőképen a gazdasági élet. Soha nem tapasztaltuk, soha nem láttuk olyan élesen, olyan világosan a sajtó szükségességét, mint azokban a nehéz órákban, amikor nem volt. Valami kinos sötétség terpeszkedett a magyar globuson ezekben a napokban és szinte csodálatos, hogy a sötétség lovagjai, a mindenkor zavarosban-halászók nem jelentkeztek, nem használták ki a nekik annyira kedvező „konjunkturát". Ha ők nem is jelentkeztek, a sajtó-nélküliség sötétje mégis sok minden elleplezett és jótékony homállyal ïödött be. A budapesti városháza minden esetre boldognak érezte magát, mert betüiszonya kielégülést nyert és volt egy hét, amikor a sajtó lármás kórusa nélkül emelhettek mindent tetszésük és hajlandóságuk szerint. Most utólag azonban meg kell állapitani, hogy tulságosan szerények voltak és egy hét alatt csak egyszer emelték fel gáznak, villanynak, bérkocsinak, autobusznak és mindennek az árát. Mert kétszer is emelhették volna. Ebben a nagy sötétségben igazán senki sem nézett a kezükre ...

A közigazgatási bizottság

primadonnájának bizonyult Csilléry András, aki kétségkivül igen nagy kitüntetésben részesiti ezt az intézményt, mert sehol olyan előszeretettel nem beszél, mint ebben a bizottságban. Halhatatlan Kraftausdruckjai itt hangzottak el négy esztendőn keresztül és ebben a bizottságban még szivet megejtőbb beszédeket szokott mondani, mint amilyet Budapest ötvenéves jubileuma alkalmával a közgyülési teremben hallottunk mézes ajkáról. A legszebb, a legköltőibb megnyilatkozása azonban mégis csak az marad, amit most jegyezhetünk fel róla, amely szerint a budapesti toloncházat a „legideálisabb szállodá"-nak nevezte. Nem mernénk elismerni még azt sem, hogy a budapesti toloncház toloncháznak is legideálisabb volna. Hogy pedig a világ legpompásabb toloncházát is szállodának nevezhessük, ahhoz igazán a Csilléry András szárnyaló fantáziája szükséges. Valami szomoruan hideg sziv, valami megdöbbentő cinizmus kell ahhoz, hogy egy ember, nem is egy ember, sokkal több: egy orvos ilyesmit mondhasson. Megdöbben az ember, ha arra gondol, hogy ilyen hideg szivvel és ezzel a cinizmussal kormányozták négy esztendőn át Budapestet és mi ezektől az emberektől voltunk kénytelenek várni a valamennyiünkről, de talán leginkább a legszegényebbekről, az elesettekről való gondoskodást.

A vörös Bécs

megint megcsufolta Budapestet, megint rálicitált a fehér Budapestre. Azt olvassuk az osztrák főváros lapjaiban, hogy Bécs városa ötvenmilliárdot ad a házak reparálására. Egészen mellékes, hogy ezt az összeget maga a város bocsájtja-e rendelkezésre, vagy részben azokon hajtja be, akiknek bőséges fölöslegük van; de bizonyos az, hogy Bécs méltán dicsekedhetik ezzel az ujabb akciójával, amely a szó szoros értelemben vett épitő- és alkotómunkát jelenti. Budapest ezzel szemben filléreket sem tud áldozni és nincs Budapest városának vezető egyénisége sem, aki arra gondolt volna, hogy a házak karbantartása nemzeti érdek. Bécs ismét felfedezte Kolumbus tojását, de meg vagyunk győződve róla, hogy Budapest nem fogja utánozni az okos példát, mert amit a vörös Bécs cselekszik, az Budapest urainak felfogása szerint bolsevizmus, még akkor is, ha a köz áldozatkészségével — a magántulajdont védi és menti.

---

ság, köztük: Muchanou grófnő, Schubert, Kohut, Nohl, Metzdorf Brahm, Bösendorfer. A pestiek közül: Bulyovszkyné, Ráth Károly, Wahrmann Mór. Este a Hungáriában a főváros hideg vacsorát ad, amelyen Liszt Ferencet Királyi Pál köszönti fel. Másnap a redoutban azzal ünneplik Lisztet, hogy Krisztus oratoriumát adják elő.

Az öreg úr

Budapest kiváltképen a politika városa a hetvenes években. Szinház, ünnepség, lóverseny, rókavadászat, amelyen a királyi pár is résztvesz: mind nem érdekes. De ha megérkezik az „öreg ur", ha megnyilik az országgyülés, ha Andrássy Pesten van, akkor a lankadt hangulat egyszerre feléled. Az első kérdés: hogy van az öreg ur? És megindul a zarándoklás az Angol királynő II. emelet 56. számu szobába. Reggel héttől este kilencig tárva az ajtó mindenki számára.

Beteges már, de a tavaszi napfényt szereti még. Ott döcög az omnibusz, az öreg ur kedvenc közlekedési eszköze. Az asztma erősen szorongatja a tüdejét, de az omnibusz rázása nem kellemetlen neki. Megy a liget felé. Az egykoru krónikás azt mondja az öreg urnak erről az omnibuszon való utazásáról, hogy ez a „demokrácia diadala". Amikor az omnibuszról leszállt, határozott léptekkel indult meg egy nyirfavesszőből font szék felé, amelyben elhelyezkedve, első dolga volt napi tiz krajcár adományát átnyujtani a félkaru honvédnek, aki — mi türés-tagadás benne — bizony történetesen zsidó volt. A nyirfavesszö-széket is a csonka honvéd fonta. Weisz Móricnak hivták. Órák hosszat ült a Weisz Móric székében a haza bölcse és körülötte hatalmas élet fejlődött ki. A politikusok harsányakat kacagnak anekdotáin. De az egész liget csak iránta érdeklődik. Nem hiába jegyezték föl, hogy Batthyány püspök után, aki megteremtette, az öreg urnak köszönhet a legtöbbet a liget, mert ő tette népszerüvé, hiszen „még a ringelspielek is fényes napokat köszönnek neki."

Ki emlékszik még rá?

Öreg szinlapok között kutatok. Örek ujságok mulatókról, cirkuszról szóló beszámolóit olvasom.

Vajjon ki emlékszik még rájuk?

Ki emlékszik rá, amikor a Népszinházban az Utazás a föld körül-t adták, amelyben Kennedy, a páratlanul népszerü elefánt vendégszerepelt?

Ki emlékszik Tóth Ede Kimtornás családjá-nak sikerére, Jókai Milton-jára, amelynek cimszerepét Ujházi játszotta, Offenbach Talléros párná-jára, Björnson Csőd-jére, Patti vendégfellépésére, amikor egy páholy 50—60 forintba, egy földszinti hely pedig 10 forintba került?

Ki emlékszik a Népszinház ujdonságára, Tóth Kálmán Ördög párnájá-ra, amelyben Soldosné mutatkozott be nagy sikerrel, bár a darab csuful megbukott. Soldosné? Igen, egy héttel a premier előtt volt Blaháné esküvője Soldos Sándorral. A vőfélyek gróf Keglevich Tibor és Ujházi Ede, a násznagyok pedig gróf Péchy Manó és báró Baldácsy Antal voltak.

Ki emlékszik az Angot asszony lányára, Rákosi Jenő Ripacs Pista dolmányá-ra, Éjszaki Károly Lengyel követ Budán cimü bohózatára, Szigligeti IV. Béla-jára, Jókai Szép Mikhál-jára, Csiky Gergely János-ára, Szigligeti Kenyeres Hertók-jára, Csepreghy Sárga csikó-jára?

Ki emlékszik a Rienzi, az utolsó tribün cimü Wagner-opera bemutatójára, amelyben Ellinger, Benze Ida, Tannerné és Odry énekeltek és Rotter Irma volt a primaballerina? Tizenkétezer forintba került a darab kiállitása.

Ki emlékszik Neville Mór „hazánkfiá"-nak a Gyapju-utcai Stampfer-Szinházban való nagysikerü vendégszereplésére? A sajtó nagy elismeréssel irt róla és nemzeti szinü szalagcsokrot is kapott az Othelló előadásán.

Ki emlékszik még a boldog időkre, amikor a cirkuszban „Renz lovastársulata" játszott és rövid idő alatt százezer forintnál többet keresett? Ki emlékszik a Renz cirkusz „látványosság"-ára, a Forradalom Ukraine-ban-ra, amelyebn 150 gyermek és harminc ponny lépett fel?

—

Wolff Károly méltóságos urai

Milyen érdemeket jutalmaznak a kormányfőtanácsossággal? — Frühwirth Mátyás megváltozott temperamentuma

Nemzetgyülés szombati ülésén Frühwirth Mátyás Wolff-párti képviselő mondott ugynevezett „nagy beszéd"-et, amelyben vezére intenciói szerint tőle telhetően támadta a szociáldemokratákat és a liberalizmust. Általában ez a kedves és szerény fiatalember, amióta a Sas-kör alelnökévé választották, meglepően, sőt megdöbbentően agresziv lett és hangjának élességén mindenki csodálkozik. A szombati beszéd alkalmával azonban kiderült valami, ami némi magyarázattal szolgálhat Frühwirth Mátyás temperamentumának megváltozásáról.

A Wolff-párti szónok ugyanis azt magyarázta, hogy nincs joguk a szociáldemokratáknak a parlamentben beszélni, mert szovjet-tagok voltak. A szociáldemokraták ennél a kijelentésnél felhördültek és kegyetlen haraggal estek neki Frühwirth Mátyásnak. Különösen haragudott egy Knaller Győző nevü öreg szociáldemokrata követ, akinek pedig jóbarátságban kellene lenni Frühwirth Mátyással, lévén mind a ketten hithü Budapest-környékbeli svábok. Knaller azonban felboritva a sváb szolidaritást, haragosan dörögte oda:

— Hadd beszéljen Frühwirth ur, hiszen keres az ilyen beszéddel.

És itt következett a meglepetés. Szabó Imre egy másik szocialista képviselő, ugyanis igy aposztrofálta Frühwirth Mátyást:

— Egész jó üzlet ez neki! — Kormányfőtanácsos lesz.

Valóban, a szociáldemokraták értesülése egészen jónak bizonyult, mert érdeklődésünkre azt a határozott választ kaptuk, hogy igen is

a kis Frühwirth Mátyás is rajta van azon a tiszteletreméltó listán, amelyet Wolff Károly állitott össze, azokból a volt városatyákból, akiket méltóságos kormányfőtanácsosokká kiván kineveztetni.

Egészen természetes tehát az is, hogy miért lett ujabban Frühwirth Mátyás olyan temperamentumos. Nagyon jól ismeri vezérének, Wolff Károlynak, elveit és gusztusát és igy nagyon jól tudja, hogy Wolff nem sziveli a jámbor, szelid, csöndes rajongókat, neki elszánt emberekre van szüksége, akik ha tehetséggel nem is, de hanggal mindenesetre a végletekig győzik. A cérna-hangu kis Frühwirth Mátyás tehát szintén beállott a hangosak, a kulissza-hasogatók közé. Ugy gondolja azonban, hogy a méltóságos cimért és jellegért még ezt az áldozatot is érdemes meghozni.

Az a lista egyébként, amelyen Wolff Károly a kinevezendő kerületi kortheusokat összeirta, hogy kormányfőtanácsosokat válogasson közülük, teljesen elkészült. Wolff Károlynak és a kormánynak törhetetlen jóviszonyára mutat, hogy

a kormány felajánlotta a keresztény községi párt vezérének a jutalmazásnak ezt a módját.

Ugy tudjuk, a kormány hajlandó Wolff Károly leghangosabb hiveit is kinevezni méltóságos urakká, ha azon a listán, amelyet a vezér és polgármestere szerkesztettek, szerepelnek. Gróf Bethlen István nem fogja törölni a kurzus legrikitóbb egyéniségeit sem, legfeljebb abban az esetben, ha sulyos erkölcsi aggodalmak merülnének fel kinevezésük ellen.

Wolff és Sipőcz méltóságos listája még nem került a maga egészében a nyilvánosság elé, de igen sok név ismerős már azok közül, akiket kormányfőtanácsossá akarnak kineveztetni. Ebből a névsorból a következőket emlitjük meg:

Legelsősorban méltóságos kormányfőtanácsos lesz

Bohn József

Józsefvárosi virágkereskedő, akinek zengő és izes közbeszólásaitól sokszor volt hangos a Váczi-utcai közgyülési terem. Bohn József az első pillanattól kezdve Wolff Károly gárdistái közé tartozott és különösen, mint népszónok, kerületi kiskorcsmákban elmondott remekeivel szerzett érdemeket. Különös tekintettel volt a vezér Bohn József katonai multjára is, ahol ugyancsak az őrmesteri rangig vitte fel, de mint a többségi pártban bebizonyitotta, méltán lehetet volna hadvezér is.

Nagy harcok árán került fel a listára

Brezovszky Emil dr..

aki legutóbb a Lipótvárosi keresztény nemzeti liga kulturbotrányával kapcsolatban szerepelt. Ő volt ugyanis egyike azoknak az V-ik kerületi vezéreknek, akik a Szent István-téri iskolatermeknek kártyaszobák céljaira való átengedése iránt a városházán közbenjártak. Brezovszky különben a Wolff-pártnak is intranzigensebb szárnyához tartozott. A többségi párt kebelében sokan akadnak, akik azon az állásponton vannak, hogy Brezovszky érdemeit már megháláltak akkor, amikor a tanács utján kórházi főorvossá választották és a Dolog-kórházban csináltak neki kényelmes állást. Wolff Károly azonban nem akarja elismerni azt, hogy Brezovszky politikai érdemeiért kapta volna a főorvosi állást, hanem azt hangoztatja, hogy erre mint orvos is rászolgált. Ennek az álláspontjának különös alátámasztásaképen vette fel tehát Wolff Brezovszky főorvost is a méltóságosak listájára.

Méltóságos ur lesz

Becsey Antal

mérnök is, aki ugyan Fayer Sándor gazdaságpolitikai pártjához tartozik, de Wolff Károlynak az a véleménye, hogy az ellenzéken is lehet olyan érdemeket szerezni, amelyet a hatalmon levő párt vezére hálál meg. Becsey Antal különben igazán érdemes, nagytudásu férfiu, akit már a Károlyi-féle forradalmi rezsimben is annyira megbecsültek, hogy beküldték az akkori városi néptanácsba, ahol bokros érdemeket szerzett.

A sorban most

Frühwirth Mátyás

következik, akinek érdemeit legutóbb bőségesen ismertette a Fővárosi Hirlap abból az alkalomból, hogy a Sas-kör alelnökévé választották. Frühwirth egyébként tulajdonképen a keresztény-szocialisták közé tartozik, akik mindig csak kényszerüségből haladtak egyuton Wolff Károllyal, mert nem biztak annak sem demokratikus, sem szociális érzésében. Ha Wolff Károly most mégis méltóságos urat csinál Frühwirth Mátyásból, az csak annak a jele, hogy igyekszik a keresztény-szocialistákat gyengédebb kötelékekkel önmagához füzni.

A Józsefvárost tüntetik ki azzal is, hogy

Ilovszky János

üvegkereskedőt is felvették az eljövendő kormányfőtanácsosok névsorába. Ilovszky ugyan nem tartozik Wolff Károly kedvencei közé, mert sem nem intranzingens, sem nem szélsőséges, sőt néhány igen komoly akciót is kezdeményezett, de talán éppen ezért vették fel a névsorba. Ki kell elégiteni ugyanis a mérsékelt szárnyat is és ebben a tekintetben kétségtelen, hogy Ilovszky kinevezése feltétlenül jó hatást fog kelteni.

A belvárosi városatyák közül

Jaczkó Pál

is méltóságos ur lesz. Jaczkó annak idején országgyülési képviselő volt és függetlenségi politikát vallott. A kurzus idején Wolffékhoz csatlakozott, de nem egyszer frontot csinált vezére ellen. Ma tulajdonképen Bethlen-párti. Wolff Károly objektivitását akarja megmutatni akkor, amikor olyanokat is felterjeszt kinevezésre, akiket ugyan a kormány szivesen fogad, de akiket ő maga nem tekint őszinte hiveinek.

Kozma Jenő

a Vizivárost képviseli a névsorban. Polgári foglalkozására nézve ügyvéd és már akkor is városatya volt, amikor Wolff Károlynak hirét sem hallottuk. A legutóbbi községi választásokon azon a kereszténypárti listán került be a közgyülésbe, amelyen Rassay Károly vezetett és amely szemben állott a Wolff Károly nevével kezdődő ugyancsak keresztény-listával. Később Kozma Jenő teljesen eltántorodott Rassay Károlytól, bár időközben több kisérletet tett arra, hogy volt vezérével megbékéljen. A körülmények ezt nem engedték és igy Kozma Jenő még ma is Wolff Károly táborában van.

A Lipótvárost a kormányfőtanácsosok listáján Brezovszky Emilen kivül

dr. Lázár Ferenc

ügyvéd fogja képviselni, aki ebben a kerületben vezetőszerepet játszik a kurzus-politikusok között. Lázár különben élesen szemben áll ma Brezovszkyékkal és ha mégis méltóságos lesz, az csak a paritás kedvéért történik, mert Wolff Károly a párt mai válságos helyzetében mindenkit szeretne táborához kötni.

A lista ismert nevei közül való

dr. Szöke Gyula

ügyvéd is, aki a kurzus elején a főváros kinevezendő kormánybiztosaként emlegettek. Ha ez a kinevezés akkor sikerül, ma már, mint annyi sok száz ember Budapesten, ő is régen méltóságos ur lenne.

Ez a névsor semmiestre sem meglepő, hiszen annyira jellemző Wolff Károly egész politikai tojástáncára és a kurzus-erkölcsökre, hogy nem is várhatott senki egyebet.

A méltóságos urak névsora azonban kibővül egy-két főtisztviselővel is, akik között leginkább

Vajna Ede tanácsnok neve emelkedik ki.

Vajna a közélelmezési ügyosztály élén rendkivüli érdemeket szerzett, nemcsak amióta Wolffék vannak uralmon a városházán, hanem már a háboru alatt is, amikor Folkusházy, akkori közélelmezési tanácsnok mellett feledhetetlenül nagy és értékes munkát végzett. Nagyrésze van neki abban, hogy a főváros lakossága a háboru alatt sohasem szenvedett olyan rendkivüli szükséget, mint Berlin vagy Bécs. Tény azonban az is, hogy a háboru befejezése óta sem pihent egy pillanatig sem és mindenkor rendkivüli erővel, meggyőződéssel, hittel és elszántsággal küzdött a főváros lakosságának érdekeiért. Kivüle kormányfőtanácsosok lesznek még Mussong Géza, a most megszünő teihivatal igazgatója és dr. Wurmb Elemér árvaszéki elnök, aki a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége élén szerzett olyan érdemeket, amelyek Wolff Károly érdeklődését feléje irányították.

FŐVÁROSI
BEKETOW-CIRKUSZ
Telefon: 55—55 VÁROSLIGET Telefon: 55—55.
Szombaton, 1924. április 19-én este 1/2 8 órakor
NAGY FÉNYES MEGNYITÓ ELŐADÁS
óriási különlegességi műsorral. Husvét vasárnap és hétfőn naponta 2 nagy előadás, délután 4 órakor és este 1/2 8 órakor.
Az előadásokat a m. kir. 2. honv. gy. e. zenekara kiséri.
Pénztár nyitva: d. e. 10 órától 1-ig, d. u. 3 tól végig.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos, valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást, rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI. Telefon: J. 10-80, J. 10-80, J. 10-9.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TAURUL" magasnyomásu tömlőlemezek, Műszaki puha- és keménygummi-áruk. Szállítóhevederek.
M. K. G. szijak, játékáruk és labdák. Radirgummi.
Auto- és kocsiabronc stb., stb.

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

Budapest, 1924 április 18. Fővárosi Hirlap

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

A kontremin letörése

— Irja: **Marcial.** —

Primitiv észjárásu embereknek valami kézzelfogható ok kell hogy legyen olyan jelenségek megmagyarázására, amik értelmük számára hozzáférhetetlenek. És ha a jelenség olyan, amely rájuk nézve kellemetlen, akkor bünbakot keresnek, mert ez a leggyorsabb levezetése minden problémának: találni valakit, akin az ember kitölteheti a bosszuságát. „Elkeseredésében mi telhetett tőle, nagyot ütött botjával a szamár fejére." A Petőfi által megrajzolt kép ezerszer ismétlődik az emberek, sőt a nemzetek életében is. Amint a kis gyerekeket megvigasztalja, ha megdádázzák a küszöböt, amelyen keresztül esett, azonképen a nagy gyermekeket is megvigasztalják hasonló bölcsességgel azok, akik velük foglalkoznak. Soha még, mióta emberek élnek a földön, egyetlen nemzet se vesztett el háborut azért, mert oktalanul ment bele, mert könnyelmüen fejjel ment neki a falnak. Minden nemzetnek minden háborut meg kellett volna nyernie ereje, igazsága, vitézsége és összes erényei alapján és ha mégis megverték, ez csakis árulás által volt lehetséges. Elárulták a zsidók, vagy hütlen szövetségesek, vagy ha más bünbakot nem lehet találni, akkor maga a megvert vezér volt az áruló. A világháborut is diadallal fejeztük volna be, ha ádáz gonosztévők fel nem bomlasztották volna a frontokat és miután az összes frontok felbomlottak, a németek, bolgárok és törökök kidőlése után, mi még mindig meg tudtunk volna birkózni valamennyi ellenségünkkel, akik országunkon osztozni akartak, ha nem jönnek a gaz októbristák, akik feladták a harcot. Ez a balga önámitás életszükséglete minden emberi közületnek, mert ez táplálja benne azokat az illuziókat, amelyek nélkül lehetetlenség a társadalmak élete és a népek állandó erőfeszitése.

A gazdasági életben, amely a nemzetek életében egyik megnyilvánulása, szintén érvényesek ezek a szabályok. És a gazdasági életnek azon a speciális területén, amelyet tőzsdének nevezünk, ugyancsak. Amikor a gabona ára emelkedik, ez fájdalmas mindenkinek, aki a gabonát nem termeszti, hanem csak fogyasztja. Viszont örvendetes azoknak, akik a gabonát termelik és azoknak, akik az árak emelkedésére számitva, gabonát összevásároltak. Az a népréteg, amelynek a jelenség fájdalmas, panaszkodni kezd és akiknek hivatása volna, hogy e sokakra fájdalmas jelenség természetes magyarázatát terjesszék a zugolódók között, erre nem is gondolnak, hanem azonnal bünbakot pécéznek ki a tömegszenvedélyek számára. A szivtelen gazdák az okai az egésznek. A gazdák érdekeinek hivatott interpretálói pedig szintén nem a természetes okok feltárásával „védekeznek", mert értelmi magyarázatok számára a tömegek hozzáférhetetlenek, hanem más bünbakot jelölnek meg maguk helyett: urbi et orbi hirdetik, hogy nekik semmi hasznuk az áremelkedésből nincsen, bebizonyitják, hogy nekik alacsonyabb gabonaárak előnyösebbek volnának, ezt a legmeggyőzőbb formákban bizonyitgatják, csak egyetlen egy formában nem, hogy olcsóbban adnák azt, amit drágábban is el tudnak adni. Szerintük az egész dolognak a zsidó gabonakereskedők az okai, akik előbb összevásárolják a gabonát, azután felverik az árát. És bár nyilvánvaló, hogy a keresztény gabonakereskedők se adják oda a magtáraikban lévő, vagy a hajóikon uszó árut napiáron alul, azért a zsidóra beállitásnak mindig akad készséges hivője. Most megfordul a dolog és krach üt a gabonába. Ennek természetes oka van, mint mindennek a világon. Az is természetes ok, hogy a déli földgömb dus gabonatermésből nagy készletek jelennek meg a piacon és az is természetes ok, hogy a spekuláció tulhajtotta az árakat, aminek bekövetkezett a visszahatása. Az árak esése azonban fájdalmas a gabonatulajdonosoknak, a termelőknek és ezek bosszuságának a levezetésére bünbakot kell kipécézni. Tele szájjal hirdetik mindenfelé, hogy lelketlen gazemberek a la baisse spekulációja az oka az egésznek, kimutatják, hogy ezek a gazemberek egyetlen napon több gabonát adnak el papiron, mint amennyit az ország egész évben termel stb stb. és az orránál messzebb nem látó balgaság nem gondolkozik tovább a dolgon, hanem akceptálja az ökle számára megfogható magyarázatot. És ez igy megy állandó folytonosságban hausse-ról-hausse-ra, baisse-ről-baisse-re és esztendőről-esztendőre. A generációk állandóan kiskorunak maradnak és a dajkameséknek mindig keletje van az emberek között.

Egész Európában panganak az értéktőzsdék, mindenütt lemorzsolódnak az árfolyamok. Szemmelláthatólag valami közös oka van a jelenségnek, amelyet a közgazdaságtan egyik-másik tudósa talán tisztán lát, de a gazdasági élet napi krónikásainak fogalmuk sincs róla. Ámde az értéktőzsdék lanyhaságán roppant vagyonok és existenciák milliói mennek tönkre és ezek számára muszáj bünbakokat keresni és találni. Dacára annak, hogy a jelenség olyan általános, mint amikor a meteorológiai hivatal jelentése szerint egész Európa fölött magas a légnyomás vagy borult az ég, mégis, ha bármelyik ország lapjait vesszük a kezünkbe, mindegyik helyi okokkal igyekszik megmagyarázni a dolgot és mindegyik talál valami bünbakot, akit áldozatul lehet kipécézni a népharag számára. Az árak lefelé törekvésének az időszakában mindenütt jelentkeznek azok, akik ennek a törekvésnek az irányában spekulálnak és akiket kontreminőröknek neveznek a tőzsde nyelvén. Ha a jelenség állandó, akkor a kontremin hatalmas nyereségeket zsebel be, amiből azonnal készen van a rövidlátó tömeg számára a következtetés, hogy a baisse irányzatát a kontremin csinálja. Oly általánossá válik a tudat, hogy végül már a minden ostobaságra készséggel kapható államhatalom, sőt horrendum dictu a tőzsdék vezetősége is áldozatul esik az általános babonának és erőszakos intézkedéseket léptet életbe a „kontremin letörésére", amitől a tőzsde éppen ugy meggyógyul, mint ahogy elmulik a járványos betegség a temetkezési vállalatok megkurancolásával. De ez a hasonlat annyiban tökéletlen, hogy a temetkezési vállalatok megrendszabályozása se nem gyógyit, se nem ront, — a „kontremin letörése" ellenben határozottan ártalmára szolgál a beteg tőzsde állapotának, mert kiküszöböli a tőzsde életéből annak legfontosabb elemét, a spekulációt, amely akár fölfelé irányul, akár lefelé, egyformán fontos része, sőt exisztenciális föltétele a tőzsde létének.

Ugyan mikor hagyják már abba az urak a világ ránchaszedésének meddő és káros kisérleteit?!

Tanácsválasztás előtt

A tőzsdei árfolyamok és a közgyülés

Más esztendőben már néhány héttel a tőzsde közgyülése előtt a legélénkebben vitatott kérdések egyike: mi fog történni a közgyülésen? Sőt még a közgyüléseken várható inditványok és felszólalások iránti érdeklődésnél is sokkal fontosabb kérdés szokott lenni, kik jutnak be a tanácsba, ha t. i. tanácsválasztás is szerepel a közgyülés napirendjén. Változott idők azonban ebben a tekintetben is változást hoztak.

A legutóbbi napokban, amikor a budapesti napilapok megjelenése szünetelt, azt hitték, hogy már áprilisban lesz a közgyülés, de ennek ellenére is csak nagyon mérsékelt érdeklődés nyilvánult azirant, kik lesznek azok, akiket a tőzsde közönsége az idei általános tanácsválasztáson megtisztel bizalmával, hogy mint tanácsosok képviseljék őket a tőzsde vezetőségében. Nem nyilvánult pedig érdeklődés abból a természetes és éppen ezért igen egyszerü okból, mert a — kurzusok foglalkoztatták elsősorban a tőzsde közönségét.

Mindenki azirant érdeklődött, mikor lesz ismét funkcióképes a tőzsde, mikor jönnek vissza ismét a régi árfolyamok. Ez a kérdés minden más problémát háttérbe szoritott, közvetlenül a husvéti ünnepek előtt azonban, amikor a tőzsde alelnökei visszaérkeztek szabadságukról, a közgyülés és a választás kérdése ismét előtérbe nyomult, mert pozitivebb formában terjedtek el hirek arról, hogy a közgyülést nem halasztják el bizonytalan időre, hanem május első harmadában feltétlenül megtartják.

Természetes ennélfogva, hogy ujból szóba került a tanácsba való delegálás kérdése is és mint a Tőzsdei Hiradó munkatársát informálták, a legutóbbi hetek tapasztalatai után ugy az érték, mint az árutőzsdén mind erősebb az a törekvés, hogy ne külső emberek, hanem azok a tagok kerüljenek be a tanácsba, akik szakértelmükről ismeretesek. Akiknek a tanácsban való müködésük eleve biztositékot nyujt arra hogy olyankor, mikor a tőzsde vezetősége aktuális tőzsde-problémákról tárgyal, vagy amikor a tőzsdebiráskodás ügymenetének gyorsitásáról lesz szó, olyan emberek képviseljék őket a tanácsban, akiknek müködése garancia lesz arra is, hogy nemcsak a választás előtt, hanem a választás után is méltó delegáltaknak bizonyulnak.

Az értéktőzsde közönsége részéről leggyakrabban emlegették a csütörtöki nap folyamán komoly jelöltként Wertheimer Adolfot, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatóját, Kreutzer Jenőt, a Hazai Bank igazgatóját, Weinberger Antalt, az Értékpapir Kereskedők Egyesületének alelnökét, Halász Manót, az Általános takarékpénztár ügyvezető-igazgatóját, továbbá Grossmann Adolfot, a közszeretetnek örvendő tőzsdebizományost, Nagel Pál bankárt és dr. Latzkó Vilmost, a Latzkó és Popper cég főnökét. A gabonatőzsde tagjai részéről Weiner Samut, a Hungária-malom igazgatóját, Weisz Jánost, az ismert gabonaügynököt, Hajdu Zsigmond gabona nagykereskedőt, Rácz Kornél és Bessenyey Ferenc igazgatókat. Természetesen ezeken kivül is egész csomó nevet kolportálnak, részint önjelölés alapján, de élénk választási harc csak akkor lesz, ha a közgyülés előtt — fellendül a tőzsde...

Rácz Géza.

Pünkösdi királyságok keserü vége. Ki emlékszik még az 1911-ik esztendő nagy krachjára, amikor a szövetkezetek egész légiója ment tönkre? A hirhedt „m. sz."-ek ugy hullottak el, mint ősszel a legyek. Nem egyedülálló jelenség ez, hiszen minden gazdasági válságot megelőzően óriási konjunkturák jelentkeznek, amelyek magukkal csábitják a gyengéket, hogy harcba elegyedjenek az erősekkel. Téboly ez, de éppen ezért a természetben gyökerezik. Ennek a tébolynak a harmatja érte meg mindazokat a sokszor jóhiszemü, sokszor rosszhiszemü egyéneket, akik a közelmult nekivadult konjunktur ájában magánbankházak alapitására tökélték el magukat. 1873 emlékei idéződnek fel bennünk, amikor a bécsi krach előtt jelentkezett konjunktura tömegesen csábitotta az embereket, hogy azután lesujtson rájuk kérlelhetetlen kezével. Könnyelmü kisemberek akartak a koronaromlás konjunktur ájában is vagyonokat szerezni és sokkal többre vállalkoztak, mint amit anyagilag, erkölcsileg és szellemileg birtak. Szinte minden házban banküzletet nyitottak és több volt a mai Budapesten a magánbankház, mint a háboruelőtti Budapesten a kávéház, vagy Münchenben a sörház és a szivarosbolt. Nem is volt rossz üzlet az ilyen kis zugbankocska, mert ha csak a ház lakói közül megszerzett tizet-tizenkettőt, hossz idején urasan meg tudott élni. Ám jött a tőzsdei lanyhaság és a konjunktura ugy hullott le a mélységbe, mintha a

IPARBANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Deák Ferenc-u. 16—18
Alaptőke: 2,000 000.000 korona,
tartaléktőke: 1,000.000 000 „
az Österreichische Central Boden Credit Bank-kal érdekközösségben.
Telefon: 20-27, 20-28, 20-29 és h. 125
Erzsébetvárosi fiókosztály:
VII., Erzsébet-körut 8
Telefon: József 16-80.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

CORDATIC
A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA
TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér utca 19 Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

szárnyát lötték volna el. Több mint száz magánbank pusztulását jelentette ez. Leszedték a fényes portálokat, a csinos cégtáblákat és rövid ideig csillogó nevek tűntek el, hol a feledés homályában, hol meg az ujságok rendőri rovatában. Nem hallgathatjuk el, hogy az üstökös exisztenciák e sürü hullásáért némi felelősség érheti az előljáróságokat, amelyek kritika és mérlegelés nélkül csőstül adták az iparigazolványokat és a Pénzintézeti Központot, amely a gazdasági élet eme szerencsétlen vacsoravesztő pilléivel szemben nem használta ki teljesen a törvényben biztositott felügyeleti jogát. Igy lett sok-sok pünkösdi királyságnak keserü vége. A baj talán az volt, hogy nem tudták bevárni a Pünkösdöt, hanem már Husvét előtt odajutottak, ahol a bécsi krachban a Makler-bankok végezték.

A tőzsdetanács jószive, meg az exota-piac. Az exota-piacról is bebizonyosodott, hogy olyan, mint az üvegházi növény: csak napsütésben virul, csak hossz idején éled fel. Amikor a tőzsde igy lanyhaság idején téli álmát látszik aludni, akkor az exota-piacot is, mintha befujta volna a hó. Az exotamatadorok, a parasztfogás nagymesterei pedig elénekelhetik Balassa Bálinttal, hogy „piros csizmám nyomát hóval lepte bé a tél". Mindennek pedig az az igazi oka, hogy az exotapiac eltért eredeti rendeltetésétől; a tőzsdetanács szeme nem vigyáz kellőképen erre a területre, ahol könnyen elfajulhatnak, aminthogy el is fajultak a dolgok. Hiszen a hossz-periodus idején csaknem száz nonvalőr tülekedett az exoták piacán és várta a hivatalos forgalom menyországába való bebocsátást, vagy pedig elhelyezkedését a bárgyu közönségnél. Bebizonyosodott egyébként az is, hogy az exoták esetében tulságosan jószive van a tőzsdetanácsnak, amely nem egyszer, talán a tárgyi igazság rovására is, engedett a baráti animálásnak. Természetes lett volna az, ha a tőzsdetanács az exotapiacról csak gondos válogatás és komoly megfontolás után, csak egyes igaz értékeket fedő exotákat bocsátott volna be a hivatalos forgalomba, ehelyett azonban bőven surrantak oda be a tanács jószivén keresztül olyan papirok is, amelyek mögött semmi egyéb nem állt, mint egy-egy jósvádáju érdekelt, aki azután, amikor a pelyvánál is könnyebb papirokat szerte-szórta a hiszékeny emberek között, vidáman tovább állt. Számtalan esetet lehetne felsorolni, amikor jóindulatu elnézéssel, figyelmen kivül hagyták a szabályokat, amelyek bankoknál három millió, iparvállalatoknál pedig egy millió aranykorona aktiva felmutatását követelik. De megtörtént és a nekriminálás céltalan. A mai lanyhaság azonban, amikor elült az exoták körül folyó lárma, módot ad a megfontolásra és módot ad annak a tanulságnak a levonására, hogy mit kell cselekednie a tőzsdetanácsnak majd akkor„ ha ujra feléled a tőzsde és az elszánt exota-agitátorok ujból felütik fejüket.

Az Angol-Magyar Bank nem vett részt a frankkontreminben. Mint a szú, ugy rágták az Angol-Magyar Bank terebélyes fáját azok a gazdátlan forrásból eredő kósza hirek, hogy az intézet leányintézete, a Brittisch-Österreichische Bank résztvett a frank-kontreminben és ezen a réven az Angol-Magyar Bankot is sulyos károsodások érték. A bank kedden tartott közgyülésén Krausz Simon alelnöknek alkalma nyilott, hogy e hazug híreket a leghatározottabban megcáfolja. A közgyülésen Heidelberg Vilmos a szállongó hirekre vonatkozólag kérdést intézett az igazgatósághoz, amelyre Krausz Simon a következő választ adta:

— Igen örülök a kérdés feltevésének. Válaszom precizen a következő: A Britisch-Österreichische Banknak sem saját, sem klientélája részére nem voltak és nincsenek frankspekulációi. Reguláris üzlete keretében igen nagy devizaforgalmat bonyolitott és bonyolit le, amely általában igen szép haszonnal járt. Spekulativ impekgnoi sem önmagáért, sem klientélájáért nincsenek. Ami pedig az Angol-Magyar Bank ügyleteit illeti, a frankspekulációban soha nem volt része.

Fuzió készül az Amerikai Bank és a Mobilbank között. Dr. Paupera Ferenc, a Földhitelbank elnöke és Fónagy Aladár, a Mobilbank elnöke már huzamosabb idő óta beható tárgyalásokat folytatnak arra nézve, hogy a Magyar Amerikai Bank, amelynek főrészvényese a Földhitelbank és a Mobilbank között érdekközösséget létesitsenek és végső eredményében a két bank fuzióját előkészitsék. A tárgyalásokba, amelyek még nem nyertek befejezést, az Amerikai bank bécsi érdekeltségét, a Gartenberg-csoportot is bevonták és most főleg azirányban történnek megbeszélések, hogy a két intézetnél működő vezető személyekre vonatkozó kérdés megfelelő módon elintézést nyerjen. Természetesen korai az a hiresztelés, hogy Fónagy Aladár nagyértékü hüvösvölgyi villáját máris átengedte volna a fuzionáló uj banknak. Ezirányban egyelőre semmiféle megállapodás nem történt és igy az sem valószinü, hogy a Tőzsdeklub, amelynek Paupera az elnöke, nyári helyiségét a Fónagy-villában nyitná meg.

A Budapesti bank uj igazgatósága. A Tőzsdei Hiradó értesülése szerint a Budapesti bank legutóbbi közgyülésén az igazgatóság soraiba beválasztották Hunyadi József gróf főudvarmestert, Mészáros János érseki helynököt, Angyal Pál dr. egyetemi tanárt és Schlanger Mór ügyvezető igazgatót.

A Pharmaciát kedden bevezetik. Értesülésünk szerint a Pharmacia részvényeket jövő kedden bevezetik a hivatalos forgalomba. A lanyha tőzsde dacára, a Pharmaciát a magánforgalomban 21—23.000 korona közt élénken keresik.

KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Általános Hitelbank közgyülése jóváhagyta a 9660 millió K tiszta nyereséggel záruló 1923. évi mérleget és elhatározta, hogy a 33. számu osztalékszelvény április 15-től kezdve 5000 K-ával váltassék be.

A Magyar leszámitoló- és pénzváltó bank e hó 14-én tartotta 54. rendes közgyülését. Napirend előtt a közgyülés megemlékezett néhai báró Madarassy-Beck Miksa elnök ur, valamint rozsnyói Pekár Imre nyugalmazott áruosztályi vezérigazgató ur érdemeiről és elhatározta, hogy emléküket jegyzőkönyvileg megörökiti. Áttérve a napirendre, a közgyülés elhatározta, hogy a kimutatott 4,966.393.989.87 korona tiszta nyereségből az 1923. üzletévi 54. sz. szelvény 2000 koronával kerül folyó hó 14-étől kedve beváltásra.

Az Angol-Magyar Banknak gróf Károlyi Imre elnöklésével tartott közgyülése elhatározta, hogy az Intézet a kimutatott 3,501.007.669 koronányi tiszta nyereségből az 1923. évi osztalékszelvényt részvényenként 1800 koronával váltja be e hónap 17-étől kezdve. A közgyülést követő igazgatósági ülés Fleissig Sándort az igazgatóság egyik alelnökévé választotta meg.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár közgyülése az igazgatóság összes javaslatait jóváhagyta és elhatározta, hogy a 2,533.388.696 K-val kimutatott nyereségből a tavalyi 250 K-val szemben részvényenkint 3000 K (500 százalék) osztalék e hó 14-től kezdve kifizettessék. Az igazgatóságba dr. Kunz Jenő, Schanzer Ignác és dr. Wekerle Sándor (uj), a felügyelőbizottságba Isaák Elemér (uj) választatott.

A Magyar-Német Bank Részvénytársaság évi rendes közgyülése az elmult évre részvényenként 1000 K, azaz 100 százalék osztalék kifizetését határota el. A szelvények április 14-étől váltatnak be az intézet főpénztáránál. A közgyülés egyuttal elhatározta az alaptőkének 500 millióról 1200 millióra való felemelését, miáltal a kimutatott nyilt tőkék 8.4 milliárdra emelkednek. Az uj részvények 2:1 arányban, darabonként 11.000 K-ért ajánltatnak fel a részvényeseknek. Az elővételi jogok április 14-től 19-ig gyakorolhatók rendes pénztári órák alatt, az intézet főpénztáránál. A közgyülés az igazgatóság tagjává választotta Daetwyler Alfréd, a Daetwyler et Cie. zürichi bankház beltagját, Frey Leót, a Zentrale Landwirtschaftliche Genossenschaftsverblinde der Schweiz vezérigazgatóját és Pazár Andor vezérigazgatót.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank a napokban tartott rendes közgyülése dr. Schreyer Endre vezérigazgató előterjesztésére elhatározta, hogy a kimutatott 1,012.815.085 K tiszta nyereségből részvényenként 800 K, azaz 100 százalék osztalékot fizet. A szelvényeket f. hó 14-től kezdődőleg váltja be az intézet pénztára. A tartalékalap az idei dotációval 6 milliárd K-ra emelkedik. A közgyülés dr. Bihari Mór, Bun József, budai Goldberger Gyula és Hüvös Rezső igazgatósági tagokat, kiknek mandátuma lejárt, ujból megválasztotta.

A Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár R.-T. hétfőn tartott közgyülése az 551,272.043 K-t kitevő tiszta nyereségből a tartalékalapnak 3,450.000.000 K-ra való kiegészitése után 250 K (125 százalék) osztalék (a mult évben 30 K) kifizetését határozta el. Az esedékes szelvény április 15-től kezdve kerül beváltásra.

A Magyar-Olasz Bank részvénytársaság e hó 14-én tartotta IV. rendes közgyülését. Miután az igazgatóság elnöke, Camillo Castiglioni, Stinnes Hugó temetésére Berlinbe utazott, távollétében báró Madarassy-Beck Gyula elnökölt a közgyülésen. A közgyülés elhatározta, hogy a kimutatott 3,025.468.95 K tiszta nyereségből az 1923. üzletévi 4. számu részvényszelvény e hó 15-től kezdődően 600 K-val kerül beváltásra.

A Fővárosi Bank- és Váltüzlet R.-T. közgyülése a zárszámadásban kimutatott 216,655.630.30 K tiszta nyereségből az összes részvények után 200 K osztalék kifizetését határozta el, jóllehet az utolsó alaptőkeemelés 480 millió K-ra csak mult év decemberében történt és az üzleti évben tényleg csak 40,000.320 K alaptőke vett részt. A közgyülés egyuttal a régi igazgatóság tagjait ujból megválasztotta.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága május 5-ára hivja össze az évi rendes közgyülést, melynek a tartalékok és jóléti alapok bő gyarapitása mellett 25.000 koronás osztalék kifizetését fogja inditványozni.

Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat. A társulatnak a napokban tartott 56-ik rendes évi közgyülése az igazgatóság valamennyi inditványát egyhangulag határozattá emelte. A 72. sz. osztalék-szelvény folyó hó 17-től kezdve a társulat főpénztáránál, vagy a Pesti magyar kereskedelmi banknál 6000 koronával kerül beváltásra.

Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. Miklós Andor elnök távollétében nagyenyedi Enyedy Béni elnöklete mellett e hónap 15-én tartotta 55-ik rendes évi közgyülését, amely elhatározta, hogy a kimutatott 513,668.538 korona nyereségből 162,000.000 korona tartalékolása után az 1923. üzletévi 21. számu szelvény e hónap 24-től kezdve az intézet főpénztáránál és a Lloyd Bank rt. főpénztáránál 800 koronával váltassék be.

A Kőrösbányai Erdőipar r.-t. folyó hó 11-én megtartott évi rendes közgyülése részvényenkint 120 K (60 százalék) osztalék fizetését határozta el. A közgyülés elhatározta, hogy a jelenlegi alaptőkét a pénzügyminiszter engedélye alapján svájci frank névértékü alaptőkére változtatja és huszonöt darab régi részvény egy darab 8 svájci frank névértékü részvényre cseréltetik be és az ilykép átalakitott alaptőke egymillió svájci frankra emeltetik fel. A régi részvényesek minden becserélt részvény után egy darab uj 8 frank névértékü részvény átvételére jogosultak, darabonkint 6 svájci franknak effektiv bankjegyekben, vagy a Devizaközpont árfolyamának alapul vételével magyar koronában való lefizetése ellenében. Az elővételi jog április 14-től 19-ig gyakorolható a társaság pénztáránál (IV., Váci-utca 36) ugyanott kerül kifizetésre az osztalék is.

Orion-film Orion-film

TOMBOLÓ SIKER ESTÉNKÉNT A KAMARÁBAN

MÁRIA ANTOINETTE

Főszereplő: DIANA KARENNE

*

ZIGOTO, A SHERIFF

(Sláger-burleszk 2 felvonásban)

MIMI SHORP

groteszk táncai Havanna's-band amerikai Jazzband-kisérletével

Előadások hétköznap 1/4 6, 1/2 8 és 1/2 10 órakor
Vasárnap 4, 6, 8 és 3/4 10 órakor

Orion-film Orion-film

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ

kizárólag Károly-körut 24.

Felhivja a n. b vevőközönség figyelmét, hogy bevásárlás előtt okvetlenül tekintse meg a cég kirakatában a most beérkezett tavaszi ujdonságokat és győződjék meg rendkivül kedvezményes áraimról.

Az állandó nagymérvü pártolás hálás viszonzásául rövid idig tartó

husvéti occasio-eladást rendezek.

Tourista-ruhaszövet 140 cmtr.	88.000
Strapa férfi ruhakelme 140 cmtr.	135.000
Kit. min. ferfi öltöny-kelme, divatmintákban	168.000
Eredeti angol homespoun, mintás	165.000
Sport-öltöny-szövet, tiszta gyapju	144.500
Covercoat cérnavászon, dupla széles, nyári ruhákra	126.000
Double-raglán, elsőrendü minőség	127.600
Női divatszöv., kockás és csikos, dupla széles	70.000
Tiszta gyapju costume- és aljkelme, 140 cmtr.	125.000
Cheviotte kelme, elsőrendü tiszta gyapju, 140 cmtr.	98.000
Női kabát covercoats kelme	210.000
Ágynemü vászon	19.000
Angin, bőrerős	24.000
Batiszt-chiffon, selyemfinomságu	31.600
Konyhatörlő, tiszta len	23.000
Lepedővászon	43.500
Paplanlepedővászon	46.500
Himzett és ajour női nappali ing, elsőrendü minőség	70.000
Himzett és ajour női nadrág, elsőrendü min.	70.000
Két részes garnitura (ing és nadrág) himzett és ajour	185.000
Két részes garnitura (ing és nadrág) himezve és csipk.	200.000
Combinált készlet (ing, hálóing és nadrág) himzett és ajour	315.000
Himzett füzővédő	60.000
Füzővédő himezve és csipkével	80.000
Mosó-delain, remek kimintázás, szintartó	21.750
Japán creppe pongyolákra, eredeti kimintázás	28.750
Francia divat-grenadin, gyönyörü mintákban	52.000
Valódi svájci cérna-grenadin, minden divatszinben, 116 cm.	53.000

Selyemfényü angol burberry sima és divatcsikokban. — Covercoat finom felöltő- és raglánkelmékben a megszokott dus választék.

Vászonosztályomban óriási választék eredeti angol zoffrekben, panama ingkelmékben, damaszt- és lenárukban, törülközökben és zsebkendőkben.

Ujonnan berendezett fehérnemü-osztályom a legfokozottabb igényeket elégitheti ki.

VI., Révai-utca 18. KIS KOMÉDIA Telefonsz.: 14-22.

Rott és Steinhardt felléptével az uj áprilisi műsor.

Doktor Krausz és Max und Moritz bohózatok és az uj sláger számok

Kezdete pontban 8 órakor.

Események

Ereky Károly meggyógyult. Ereky Károly, volt miniszter, hosszu, sulyos betegségen esett át, de ma már teljesen felgyógyult és a maga rendkivüli temperamentumával és ritka érdeklődéésével vesz részt ismét a közélet munkájában. Alig hagyta el a betegszobát, ismét teljes energiával és tudásának hatalmas arzenáljával kiván résztvenni a küzdelemben, amely Budapest jövőjét olyan rendkivüli módon érinti. A Fővárosi Hirlapot az a megtisztelés érte, hogy Ereky Károly felgyógyulása után első megnyilatkozását a mi hasábjainkra szánta és ez lapunk mai számában jelenik meg.

A vizmüveknél ujabb kutakat kapcsolnak be. Budapest vizellátása az utóbbi időben különösebb kivánni valót nem hagy maga után, sajnos, azonban a korlátozások, amelyek Budapest lakosságának életét meglehetősen kényelmetlenné tették, nagyrészben még mindig fennállanak. Igy legelső sorban nagyon kellemetlen, hogy a vizvezetéki csapokat éjszakánként még mindig elzárják és a közönség a legsürgősebb, sokszor igen veszedelmes helyzetekben sem juthat éjszaka idején vizhez. Abban az irányban, hogy a vizvezetéki csapokat éjszakánként hagyják nyitva, ujabban lépések történtek a városházán, de az illetékes fórumok kijelentették, hogy ez még mindig nem lehetséges, mert a vizmüvek termelőképessége az éjszakai vizszolgáltatást még mindig nem birja ki. Különösen megokolttá teszi ennek a korlátozásnak a fenntartását az, hogy lassankint mégis csak beköszöntenek a melegebb idők, amikor a nappali vizfogyasztás erősen emelkedik, a termelési lehetőség pedig csökken. Egyébként arról értesülünk, hogy a vizmüveknél máris megkezdték az ujabb kutak bekapcsolását, ami a nyár beköszöntése előtt mindenesetre rendkivül szükséges intézkedés.

Csilléry jeremiádái. A közigazgatási-bizottság hétfői ülésén egyéb érdekességek között sok figyelemre méltó dolgot mondott Csilléry András, Wolff Károly tejhatalmu vezérkari főnöke. Különösen felszólalásában az a kérése, hogy a bizottság irjon fel a korányhoz és sürgesse meg a fővárosi törvény gyors letárgyalását, hogy — mint mondta — minél előbb helyreállitható legyen a főváros autonom jogfolytonossága. Azt kellene mondanunk, hogy ebben a tekintetben mindenki teljesen egyetért Csilléry Andrással, de lehetetlen nem látnunk azt, hogy a kormánybiztos kinevezése óta az autonomia és a jogfolytonosság örökös hangoztatása szürke frázissá vedlett Wolffék szájában. Mi nagyon jól tudjuk és velünk együtt a főváros egész közönsége is tisztában van azzal, hogy Csilléry Andráséknak nem is fáj olyan rettenetesen ez az autonomia-nélküliség, amely ma a városházán uralkodik, hiszen ott ülnek a közigazgatási bizottságban, a központi választmányban, megnyilik előttük minden ajtó, figyelmesen kiszolgálják őket minden hivatalban. Egyszóval kormányoznak, uralkodnak ma is, csak éppen a közgyülésen nem szavalhatnak. Akárhogy siratják is minden órában az autonomiát, amelyet sohasem tartottak olyan becsben, mint ahogy most mutatják, egészen bizonyos, hogy az autonomianélküliség csak akkor fáj, ha a multba tekintenek vissza. A multban az ő szomoru négy esztendejük alatt tényleg hatalasabbak, tényleg autokratábbak voltak és lehettek, mint ma, de ha a jövő felé tekintenek, egészen bizonyos, hogy a mai állapotokat fogják fájlalni, mert soha olyan idő nem jön többé, amikor, ha csak két bizottságban is, de ők legyenek a korlátlan urak. A másik Csilléry-féle jeremiáda arról szólott, hogy a jobb fővárosi tisztviselőket az üzemekbe helyezik át és ezáltal a fővárosi közigazgatás szenved kárt. Ha Csilléry András egy kicsit utána nézett volna annak, amit elpanaszol, egészen bizonyos, hogy más szinben tünt volna fel előtte a helyzet. Meggyőződhetett volna ugyanis arról, hogy „a főváros jobb tisztviselőit" nem ugy helyezik át az üzemekbe, hanem ezt az áthelyezést rendszerint és a legtöbb esetben, maguk a tisztviselők kérik. Magyarán szólva ez menekülés a városházáról, menekülés attól a rendszertől, amelyet Wolffék és Csilléryék honositottak meg, menekülés még attól a mérhetetlenül halaványlehetőségtől is, hogy a Wolffoknak és a Csilléryeknek valaha a legkisebb befolyásuk lesz a városházán. Ne beszéljünk azonban arról, hogy volt egy másik eset is, amikor a főváros nemcsak jobb, de szinte legjobb főtisztviselőit veszitette el. Ne beszéljen erről legelsősorban Csilléry András, aki egyik spiritusz rektora volt annak a szörnyü gondolatnak, hogy az utcára szórták, földönfutókká tették azokat a kiváló főtisztviselőket, akik egy munkás-életet töltöttek el a városházán, akiknek eredményekben gazdag alkotó munkáját a város minden polgára elismerte, csak az a százegynehány ur nem, akik a kommün után lázás hangulatban becsöppentek a városházára.

Köztudomásu, hogy az uj magyar kir. osztálysorsjáték szenzációs nyerési esélyeket nyujt. 66.000 sorsjegy közül 24.000 nyer, a nyereségek összege 8179 millió korona. Szerencsés esetben egy milliárd is nyerhető, azután 400, 200, 100, 50, 40, 30, 25, 20, 15, 10 stb. milliós és kisebb nyeremányeket sorsolnak ki. Egy egész sorsjegy ára 40.000 kor., fél 20.000, negyed 10.000 kor. Huzás május 13-án kezdődik.

Budapest szenzációja az

APOLLÓ-SZINHÁZ

müsora!

NYEREMÉNYEK

az uj XII. m. kir. osztálysorsjátékban

1,000.000,000

Szerencsés esetben,

Jutalom		
	600.000.000 K és	100.000,000
	400.000,000	50.000,000
	200.000,000	40.000,000 korona

é: még számos kisebb nyeremény. 66000 sorsjegy közül 24000 nyer biztosan. Huzás: I. osztály május 13 és 15-én. Hivatalos árak: negyed 10.000 korona, fél 20,000 korona, egész 40.000 korona.

Sorsjegyek minden elárusitónál kaphatók.

KOLLARIT BÓRLEMEZ

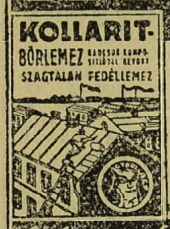

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB

GYÁRTJA:
EGYESÜLT UJPESTI ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS és BREITNER.
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 28.

Csak az a valódi Kollarit-Bórlemez, melynek tekercsén ezen védjegy pánik ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel.: J. 90-34, J. 50-88*
Öntöttvas-radiatorok, bordásfü ötestek, kazanok szerelvények központi fütések részére

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN

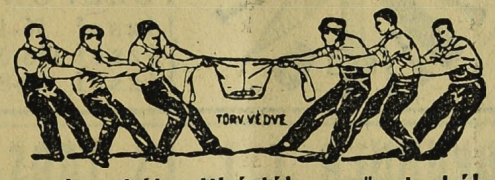

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

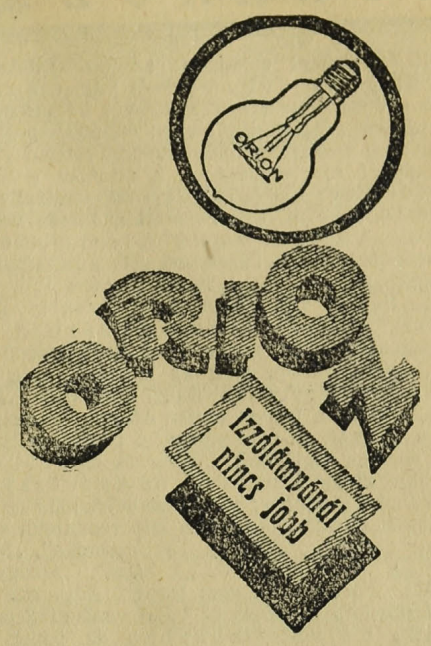

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-58, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany, Kénvirág, Sósav, Szalamiákso, Szalmiák darabos, Zinkfehér, Fertőtlenitőszerek stb. stb.

Hirmann Ferencs FÉMÖNTÖDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9. TELEFON: J. 138-03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méretü chamotte-téglak, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23.
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Műszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-3
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

FENYVES

SZÓRAKOZÁS

Husvéti ünnepi előadások az Unió-Szinházban. A Király-Szinházban husvét vasárnap délután a „János vitéz" kerül szinre, husvét hétfőn délután a nagysikerü „Mézeskalács" cimü daljátéknak lesz az első délutáni előadása, ünnep mindkét estéjén a nagy érdeklődéssel várt ujdonságot, a „Huncut a lány"-t adják. A Magyar-Szinházban vasárnap délután „A kis lord"-ot, este P. Márkus Emilia vendégfölléptével „A névtelen asszony"-t, hétfő délután Darvas Lili fölléptével a „Tüzek"-et, este a páratlan népszerüségü „Frou-frou"-t játsszák Darvas Lili, Pécsi Blanka, Berky Lili, Vándory, Toronyi, Zilahy fölléptével. A Belvárosi-Szinházban husvét vasárnap délután a rég nem adott kitünő vigjátékot, „Nem csalom meg az uramat", este Bus-Fekete László nagy népszerüségü vigjátékát, „Mihályiné két lányá"-t, husvét hétfőn délután Szenes Béla kitünő vigjátékát, „A buta ember"-t, hétfő este Sascha Guitry pompás vigjátékát, „Fehér és feketé"-t adják a bemutató kiváló szereplőivel. Az Andrássy-uti-Szinházban mindkét ünnepnap délutánján és estéjén az 50-ik előadása küszöbén álló rendkivüli sikerü uj müsor darabjait: „Táncos Tar Veronika", „Mister Rong", „A zergetollas ur", „A bácsi", „Önagysága telefonál", „Forog vagy nem forog", Ady-ciklust ismétlik Rákosi Szidi, Törzs és Vágó vendégfölléptével. A Blaha Lujza-Szinházban az ünnep első napján délután Strauss Oszkár, „A balga szüz" cimü kiváló operettje, másnap délután Rákosi Jenő nagyhatásu népszinmüve, „Éjjel az erdőn" kerül szinre. Az ünnep mindkét estéjén Endrődi Béla—Rieger Tibor mulatságos és szép zenéjü operettjét, „A fekete huszár"-t ismétlik. A délutáni előadások az Andrássy-uti-Szinházban 3 és fél órakor, az Unió többi szinházaiban 3 órakor kezdődnek és mérsékelt helyárakkal.

A Fővárosi Operettszinház müsorát a szinház legfrissebb ujdonsága, az „Apukám", Lehár Ferenc uj operettje tölti be. Vasárnap délután a „Három grácia"-t ismétlik, hétfő d. u. pedig a „Pompaur" kerül szinre. Fedák Sárival a cimszerepben.

Husvét a Vigszinházban. Az Antónia, Lengyel Menyhért szenzációs vigjátéka tölti be a Vigszinház estéit. Csak szombaton adják a Fogadósnét és a Nagy Katalint. Ezt a két nagyszerü darabot játsszák husvét hétfőjén, délután is, vasárnap déluán pedig Az ördög kerül szinre.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Az áprilisi rekord m sor!
LILIAN & JOE MAY
Szüchányi Éva — Ferenczy Ká oly
ANDREA ÉS THEÓ
Emmy & Raymó — Les Windsors
STEINER SIMI MŰVÉSZZENEKARA
Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendü meleg konyha.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
BUDAPEST
Telefon: 38-86. Podmaniczky-utca 59.

ALAPITVA: 1896.
ACZÉL ZSIGMOND
VASKERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 16.
FIÓKÜZLET: V., LIPÓT-KÖRUT 9.
TELEFON: JÓZSEF 13—56.
Állandó nagy raktár az összes vasárukban, háztartási, gazdasági és kerti cikkekben. Tűzhelyek, kályhák és keritès-fonatokban.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

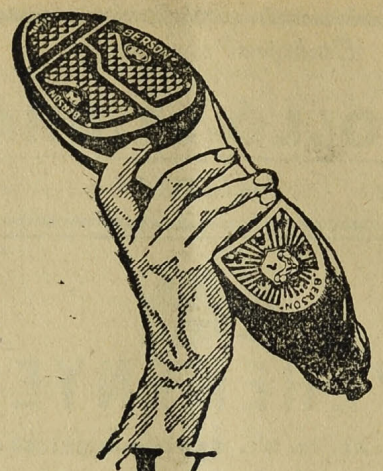

Viseljen Person gummisarkot és féltalpat. Megóvja hidegtől, nedvességtől és fáradságtól.

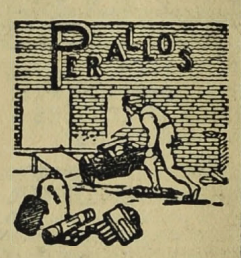

Építőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

ŐRI ZOLTÁN

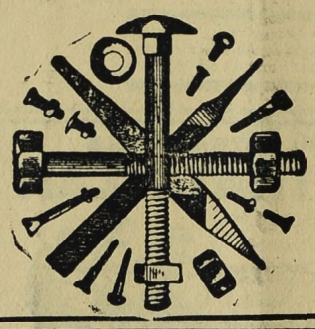

Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajáni eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46 68.
javit! megóv! vesz és elad!

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Társ.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefonszám 63-42 „József"
Erős- és gyengeáram szerelési anyagok
Elektromotorok és Dynamók müszerek

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedes
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó és épitési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — Ügynökö< felvételnek.

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3.
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 22.
Telefon: József 60-69.

MAGYAR RÉZHENGERMÜVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: RÉZHENGERMŰVEI. 19—22.
„CHAUDOIR" 44—88.
BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és müszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.
Gyártmányai: Mindennemü vasöntvények saját és idegen minták után, transzmissziók, mindennemü gépek és géprészek, hidak, épület- és egyéb vasszerkezetek, pálma- és növényházak központi fütésberendezéssel, melegágyi ablakok.
Szállit raktárról: Öntöttvas mérlegsúlyokat 50 dkg.-tól 20 kg.-ig, öntöttvas szénvasalókat öntöttvastüzrácsokat, tüzhelylemezeket, répavágógépeket, szőlőzuzókat, ö. v. csöveket stb.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT- ÉS SZITAÁRU-GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Ára 1600 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 május 7. — 18—19. szám

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 50.000 korona. Félévre 25.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Till Antal

tanácsnoknak igen komoly érdemei vannak Budapest adminisztrációja, legelsősorban pedig a főváros közlekedésügyének fejlesztése körül. Neki joga volt munkás huszonötesztendőt jubilálni és mi őszintén szerettük volna följegyezni, hogy a jubiláris ünnepség, amelyet tiszteletére rendeztek, méltó volt érdemeihez. Ha azonban őszinték akarunk lenni, ezt nem jegyezhetjük föl. Till Antal bizvást megérdemelte volna azt, hogy a tanács valamelyik kimagasló, tekintélyes, régi személyisége üdvözölte volna, aki valaha talán jennek a tiszteletreméltó karriernek az útjait egyengette, aki tanította, emelte, fölfedezte, fölfelé lenditette Till Antalt.

Nem ez történt. Till Antal a jubiláris üdvözletben amaz ifju alpolgármester ajkáról részesült, akit csak az imént sujtottak fegyelmi büntetéssel. De különben is, a tekintélyek rombolásának szándéka nélkül, a jogos kritika eszközével megállapithatjuk, hogy aki ezuttal Till Antal vállát megveregette, még évtizedeken át dolgozhatik a főváros érdekében és még mindig nem tud majd felmutatni olyan igaz érdemeket, mint a negyedszázados jubileumát ülő közlekedési tanácsnok. Nem volt tehát szerencsés ötlete az ünneplésnek, hogy Zilahi Kiss Jenőt állitották oda rétornak.

De célja sem volt. Vagy ha volt, akkor a politikai szándékosságot megtagadni nem lehet. A kurzus legrikitóbb szinezésü alakja a szónoki emelvényen azt jelentette, hogy ennek a tevékeny férfiunak érdemeit nem engedték át az egész dicséretének, hanem a jóindulatu vállveregetést, egy a városházáról kikopott társaság önmagának foglalta le. Jelszavak langyos vizével öntözte meg az ünnepi szónok az ünnepeltet és az ünnepelt a sok használatban megkopott, jobb sorsra érdemes jelszavakkal válaszolt. Nem rója föl ezt senki bünéül Till Antalnak, legföllebb, ha némelyek fejcsóválva veszik tudomásul, hogy nincs tisztában az idők járásával. Egyebekben Till Antalt mindig jogosultabbnak tartják a „keresztény és nemzeti" gondolat hirdetőjének, mint példának okáért Zilahi Kiss Jenőt. Till Antal még tréfából, még gunyból, még csalárdságból sem irt bolsevista zamatu leveleket és Till Antal cselekedeteiben soha sem láttunk olyasmit, ami keresztény mivoltának szégyenére vált volna. Till Antal sohasem hirdetett gyülöletet, s ha imitt-amott uszott is a kurzus áramlatával, talán nem lépte tul azt a határt, amelynek betartását rákényszeritették. Mégis azt kell mondani, hogy az olyan gazdag mult és reményteljes jövő, mint a Till Antalé, nem szorulhatott volna rá Wolff Károly elkoptatott frazeologiájára.

Ám a városháza volt urai hadd lakodalmaskodjanak még egy ideig. Hadd bugyborékoljanak tovább a jelszavak; azt az egyet azonban nem érdemelte meg Till Antal, hogy Zilahi Kiss Jenő egyetlen érdeméül a villamos „megváltását", a BSzKRT cimü kurzus-nagyság elhelyező intézet megalapitását rója föl. Az ünnepelt tényleg csendesen és eredményesen dolgozott évtizedeken át és igy nem érdemli meg, hogy a jubiláris alkalommal éppen azt a ténykedését vessék a szemére, amit Budapest lakosságának kilencven százaléka katasztrofális lépésnek tartott és tart ma is. A BSzKRT megszületése, a villamos félközségesitése óta soha nem álmodott mértékben drágult meg és főleg romlott le Budapest közlekedése. És nem változtatott volna ezen az sem, ha Till Antal, aki tiszteletreméltó közlekedési szakértő, nemcsak az apaságot vállalja, de a tényleges vezetést, amivel kecsegtették, kezébe kapta volna. Ő sem tudott volna a BSzKRT eszközeivel sokkal jobb közlekedést produkálni, mint amilyenben ma vizimérnökök és ügyvédek részesitik Budapest közönségét. Alapjában, ahol még Till Antal keze is müködött, hibázták el a villamos-probléma megoldását, a BSzKRT kurzus-nagyságai csak tönkretették a közlekedést.

Nem mi akartunk ezekről beszélni az ünnepi alkalomból, de az ünnep tapintatlan szónoka provokálta ki belőlünk ezeket a gondolatokat. Mi igenis azt állitjuk ma is, hogy Till Antalnak sokkal több érdeme van Budapest közlekedésének javitása körül, mint amennyit rontott rajta a BSzKRT megalapitásával.

Csilléry polgármestert kandidál

Zilahi Kiss barátai tömörüljetek!

Nem merjük a dologról valami nagyon komolyan beszélni és nem merjük rá fogadást ajánlani, hogy minden ugy lesz, amint azt nemzetünk nagy Csilléry-je kieszelte és diktálni szeretné. Tény azonban, hogy a kegyelmes fogorvos az utóbbi időben polgármester kandidálással foglalkozik és pedig anélkül, hogy vezérét, a városházának egykoru teljhatalmu urát, Wolff Károlyt, megkérdezte volna.

A polgármesteri állás nincs üresedésben ebben a pillanatban, de ha Csilléry András ugy akarja, annyi borsot törhet a polgármester orra alá, hogy az boldogan hagyja ott a széket, amelyben amugy sem tud kényelmesen ülni, mert nagyon — bő a számára. Általában Csilléry András nem riad vissza egy kis puccstól, hiszen annak idején Peyer Károly szocialista belügyminisztert is letartóztatta a — rendőrségen. Igaz ugyan, hogy Peyer makacsul állitja, hogy e ténykedésnél a letartóztatást eszközlő fogorvos jobban meg volt illetődve, mint a letartóztatott belügyminiszter; de ez csak amolyan szocialista rágalom. Csilléry igenis legény a talpán, ha puccsot kell csinálni és nem megy a szomszédba egy kis összeesküvésért.

Ezuttal sem ment a szomszédba, hanem a saját elökelő, uri lakásán gyüjtötte össze a fővárosi Tiborcokat, akik elégedetlenek dr. Sipőcz Jenő polgármester müködésével, tuligénytelennek és intranzigencia dolgában elmaradottnak tekintik ezt a szőke fiatalembert. Hiába, Sipőcz polgármester temperamentum dolgában tényleg nem vetekedhetik őexellenciájával, aki szereti a stramm polgármestereket. Ilyet pedig ő csak egyet, egyetlenegyet ismer: ama Zilahi Kiss Jenőt, aki csak az imént kért bocsánatot a kultuszminisztertől.

Csilléry András és barátai, akik a fogorvosi rendelő árnyékában levő szalonban és ebédlőben összegyülekeztek és a barátságos összeesküvést szőtték, ugy döntöttek, hogy Sipőcz Jenő távozásával Zilahi Kisst kell a polgármesteri székbe ültetni. Hogy Sipőcz eltávozását vagy eltávolitását miképen képzelték el, vagy tervelték ki, erről nem szól a fáma. De az azután egészen bizonyos, hogy Zilahi Kiss Jenőnek annál inkább meg kell csinálni a kényelmes ülést a Kammermayerek, Márkus Józsefek, Halmosok, Bárczyk és Bódyk székében, mert — mint a Fővárosi Hirlap hirül adta — a szanálással kapcsolatos létszámcsökkentés el fogja sodorni a harmadik alpolgármesteri, valamint két-három tanácsnoki állást is. Akkor pedig Zilahi Kiss, a kurzus gyöngye, nemcsak méltóság, de állás és kenyér nélkül is marad. Csilléryék pedig ugy vélik, hogy inkább száz Sipőcz legyen földönfutó, mint egyetlenegy Zilahi Kiss.

Teljesen meg lehet érteni a Csilléry-féle konventikulum nagy elhatározását és nem fogunk csodálkozni, ha hamarosan jelszóvá lesz intranzigens körökben, hogy

Zilahi Kiss barátai tömörüljetek,

mert ha ez a nagy férfiu elbukik, akkor igazán veszélyben van a haza.

A nevezetes Csilléry-pártütés természetesen nem maradt titokban és amint hire kelt annak liberális berkekben, éppen ugy eljutott az Sipőcz Jenő polgármester fülébe is. Az ifju polgármestert nem érintette kellemesen ez a hir és — mit tehetett egyebet? — mint annyi számtalanszor, ezuttal is elkedvetlenedett. Jubiláris elkedvetlenedéseit azonban éppen ugy ki fogja heverni, mint mostani elkedvetlenedéseinek összes elődeit kiheverte. És akkor — akárki meglássa — ugy kibékül Csilléry Andrással, mintha sohasem különböztek volna össze.

Abból sem lesz semmi komoly baj, hogy Wolff Károly is haragszik. Még sem illik a vezért kihagyni az ilyen finom, jóizü kis összeesküvésből. De az ő háta mögött is lezajlott már néhány csinos összeesküvés: megszokta már az ilyesmit, mint a tüzérló az ágyudörgést.

Ők is ki fognak békülni és mind a ketten boldogan ölelik majd keblükre Zilahi Kiss Jenőt.

Likvidálják a kurzust és elhelyezik a korifeusokat

Folkusházynak megcsinálják a Gazdasági Rt.-ot — Sipőcz a villamosnál, Buday a vizműveknél

A városháza levitézlett, de egykori hatalmának koncain még ma is rágódó rezsimje, politikájának oszlopait kormányfőtanácsosokká akarja kineveztetni és pedig a Bethlen-kormány előzetes hozzájárulásával. A jutalmazásnak azonban ez csak az egyik fajtája, a sulyosabb beszámitás alá eső mód az, amikor nemcsak titulust, de vitulust is adnak. Nemcsak a kurzust hiven szolgáló városi alkalmazottakat igyekszenek a ma gazdátlan városházára visszanyuló hatalmukkal előléptetni, hanem — mint azt egy sietősen demisszionált városatyának kórházi főorvossá történt kinevezése mutatja — városi, vagy a város érdekkörébe tartozó stallumokba rikitó kurzus-kreaturákat ültetnek be.

Ebben a tekintetben most indul meg a fokozottabb tevékenység. Legsürübben beszélnek

azokról a változásokról, amelyek a villamosvasutak vezetőségénél esedékesek.

Legelsősorban is komolyan állitják, hogy Rényi Dezső vezérigazgató elkedvetlenedett, amit alighe lehet csodálni. Rényi menni akar, de vele együtt erősen vesztettek a BSzKRT intézőbizottságában való befolyásukból Folkusházy Lajos alpolgármester és maga Buday Dezső is, aki tulajdonképen diktátorikus hatalommal rendelkezett. Ezzel szemben erőteljesen nyomul elő a villamosnál dr. Sipőcz Jenő polgármester, aki mindtöbbet és többet foglalkozik a BSzKRT ügyeivel. Nem lehetetlen, hogy Sipőcznek szánták Rényi állását, hogy majd ha az uj rezsim megingatja a polgármesteri székben, ugy már jó előre legyen hova menekülnie.

Hogy Buday Dezső aktivitása csökkent a villamosnál, annak oka az a belátás, hogy a választások után a BSzKRT. igazgatóságában is érvényesiteni fogja akaratát az uj többség, amely aligha lelkesedik majd Buday Dezső villamos telihatalmáért. Más után kellett tehát nézni és

Buday a Kajlinger Mihály halála révén megüresedett vizmü-igazgatói állást nézte ki magának.

Ez szerződéses állás, innen nem lehet kitenni. Kifelé viszont azzal fogja megokolni a tanács ezt a szerződtetést, hogy Buday Dezső — vizimérnök, tehát szakértő, bár nagyon törpe utódnak igérkezik az európai hirü Kajlinger után.

Az utóbbi napokban ugyan cáfolatok jelentek meg arról, hogy Buday Dezső kinyujtotta volna kezét a vizmüvek igazgatásáért, ezeknek a cáfolatoknak azonban az ujságolvasó ember meglehetősen ismeri az értékét. Hogy Buday kinevezése „minden alapot nélkülöz", erre vonatkozólag a tanácsnak csak egyetlen argumentuma van és pedig az, hogy Buday „a villamosvasutak igazgatósági tagságától semmi körülmények között nem akar megválni". Miután a tanács maga is mondja, hogy „a vizvezetéki vezérigazgatói állás betöltését nem tartja sürgősnek", igen valószinü, hogy Buday előbb a BSzKRT-ot távozása előtt teljesen tönkre akarja tenni. Csak akkor megy, ha ezt a munkáját befejezte. A villamosvasuti igazgatói állástól mindenesetre meg kell majd válnia és igy aligha lehet kétséges, hogy hamarosan elkövetkezik az idő, amikor a vizvezetéki vezérigazgatóság után is két kézzel fog kapni. Ha pedig a tanácsnak nem sürgős az állás betöltése, akkor ez azért van, mert Buday Dezső számára rezerválták. Lesz még idő, amikor a tekintetes tanács meg fogja győzni őt arról, hogy ő Európa legnagyobb vizügyi szakértője. És ő — ahogy mi ismerjük — engedi magát meggyőzni...

Nem tudjuk, jutalomnak vagy mentőövnek nevezik-e azt a rendkivüli hatáskört és jövedelmet biztositó megoldást, amelyet a nagy likvidálás során Folkusházy Lajos alpolgármester számára készitettek. Kétségtelen ugyanis, hogy ez a tehetséges főtisztviselő a kurzus érdekében tulságosan elgalloppozta magát és igy idejekorán biztositani kell őt az esetleges kibuktatás elől. Éppen ezért

elhatározott dolog a „Budapest Székesfőváros Gazdasági Részvénytársasága" megalapitása.

Ma már az összes tervek készen vannak és hamarosan hozzáfognak azoknak megvalósitásához. Ez a Budapest Székesfőváros Gazdasági Részvénytársasága kétségkivül nagyszabásu intézménynek készül; de az is bizonyos, hogy az ötlet nem ma merült föl. A cél az, hogy ebben a részvénytársaságban egyesitik az összes városi közélelmezési üzemeket, amelyek közül hamarosan csak a községi Élelmiszerüzemet, a kenyérgyárat, a szappangyárat, a lóhusüzemet emlitjük. Legfontosabb azonban, hogy az uj intézménybe beleolvad és mintegy bankosztály szerepet fog játszani a Vásárpénztár, amelynek igen nagy hivatást szántak. Az egyes üzemek eddig ugyanis az üzemekhez szükséges pénzt egyes bankoknál, legnagyobb részt a Leszámitoló Baknál szerezték be. Most az összes pénzügyi müveletek lebonyolitását a Vásárpénztárra kivánják bizni, amely tervet ma első látásra, a részletes programm ismerete nélkül nem lehet megitélni. Vannak azonban már ma is pesszimisták, akik azt mondják, hogy a Vásárpénztár nem lesz képes ezt a hivatást betölteni.

Az objektivitás nem engedi, hogy a tervek teljes ismerete nélkül kritizálásba bocsátkozzunk; de egy felelőtlen interregnumot még akkor sem tartunk feljogositottnak messze kiható reformok létesitésére, ha e reformok révén a kurzus egyik szemefényének akarnak ezen a réven nagyszerü elhelyezést biztositani.

Az uj törvényhatóság az idén megalakul

Az ellenzéki részen e terminust februárra jósolják

Január elsejével megszünt a mandátuma annak a törvényhatósági bizottságnak, amelynek müködése Budapest történetének legsötétebb lapjait fogja valaha alkotni. Azóta négy hónap telt el és a városházán ezidő óta interregnum van, amelyről el kell ismerni, hogy becsületes törekvéssel igyekszik semleges maradni, de talán éppen ezért alkotásokkal sem gazdagithatja a fővárost. Tersztyánszky Kálmán kormánybiztos, szigorúan őrködik afelett, hogy csak a folyó ügyek intéződjenek el és ilyenformán Budapest adminisztrációja meg ne akadjon. Több azután ennél nem történik és nem is történhetik anélkül, hogy a főváros autonómiáját megsértenék.

Ilyen körülmények között

Budapest polgársága természetesen türelmetlenül várja az uj választásokat,

amelyeket azonban meg kell előzmie az uj fővárosi választói törvény parlamenti letárgyalásának és törvénybe iktatásának. Ez a javaslat, mint ismeretes, már régen készen van, de a szanálási törvényjavaslatok sürgős tárgyalása és egyéb okok miatt, még nem kerülhetett a nemzetgyülés elé. Ezek között elsősorban ott áll az a körülmény, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter javaslatával szemben nemcsak az ellenzéki pártok, hanem

a kormányt támogató Heinrich-párt részéről is sulyos aggodalmak merültek fel.

A kormány és a liberális pártok között hosszantartó tárgyalások folytak, amelyeknek során gróf Bethlen István miniszterelnök több határozott igéretet tett a javaslat reviziójára vonatkozóan, de még mindig nem tudja a közvélemény azt, hogy mit szól a miniszterelnök által beigért módositásokhoz a javaslat apja, a belügyminiszter. De mindezek felett még maga a kormány sincs tisztában azzal, hogy tulajdonképen kikkel, mely politikusokkal, mely pártokkal és mely irányzattal fog a választási harcba belemenni. Wolffék még ma is remélnek, hogy a kormány őket fogja támogatni, ezzel szemben Bethlen István uj politikája a maga egészében merő tagadása ennek a lehetőségnek. Már pedig

a választójogi javaslat egész sorsát ennek a pártszövetségi problémának a megoldása pecsételi meg.

Akiket a kormány a választáson támogatni fog, azoknak a szája ize szerint kell majd a javaslatot jobb- vagy balirányban kikorrigálni.

Attól függ tehát, hogy mikor kerül a községi választásokra a sor, hogy mikor találja meg a kormány azokat a politikusokat, akikre a főváros vezetését szeretné rábizni és hogy ezekkel mikorra és milyen mértékben sikerül megállapodni a fővárosi törvényjavaslat alapelveire vonatkozóan. Mindezek tehát azt bizonyitják, hogy teljesen akadémikus értékűek Rakovszky Iván belügyminiszternek ama kijelentései, amelyek szerint ennek a javaslatnak minél előbb tető alá kell kerülnie. Valószinü, hogy mihelyt a Ház összeül, tényleg

intézkedni fognak a közigazgatási bizottság összehivásáról

is, hogy a bizottság munkájának befejezése után meg lehessen kezdeni a javaslatok nemzetgyülési tárgyalását. Csak az a kérdés, hogy a közigazgatási bizottság mennyi idő alatt végez a javaslattal és hogy a javaslatból folyó előzetes paktumtárgyalások milyen eredménnyel és mikor fejeződnek be. De még igy is bizonytalan a helyzet, mert hiszen a nemzetgyülés előbb az uj vámtarifát, majd a büntetőjogi novellát tárgyalja és csak akkor szándékoznak napirendre tüzni a törvényhatósági választásokról szóló törvényjavaslatot. Nagy kérdés azonban még mindig, hogy az ellenzék miképen fog viselkedni a vámtarifajavaslattal, de főként a büntetőjogi novellával szemben, amely esetleg hosszu hetekre kinyuló vitát involválhat. Ilyenformán a belügyminiszter számitása, amely szerint az uj választási törvények alapján végre ki lehet irni a fővárosi községi választásokat, felborulhat és

nagyon könnyen megeshetik az, hogy ezek a választások nem szeptemberben, hanem, mint a pesszimisták mondják, csak a jövő év februárjában válnak aktuálissá.

Alig lehet azonban benne kétség, hogy bárkik számára csinálja is a kormány a javaslatot és bármikor ejtődnek is meg a választások, azok csak egy eredménnyel, a liberális és demokratikus pártok győzelmével végződhetnek.

Cserép-darabok

egy félbenmaradt világváros multjából

Gyüjti: Pogány Béla

Egy öreg rendőri hir

1877-ben olvassuk a pesti ujságokban a következő érdekes rendőri hirt:

„Szomoru baleset érte Lánczy Leót, a Földhitel Részvénytársulat tisztviselőjét. Egy zugligeti nyaralóban az együttlevő társaság egyik tagja, Fr. J. uj revolverét mutogatta, amelyről azt hitte, hogy nincs megtöltve. De forgatás közben elsült s a golyó Lánczy arcába hatolva, a felső állkapocsba furódott."

Akkor még nem is sejtették, hogy ki lesz később a fiatal banktisztviselőből és igy a kis rendőri hir amely akkor egyáltalán nem keltett valami nagy feltünést, most félszázad után sokkal érdekesebb.

Olvassunk ujságot

A mostani ujságtalan napokban megjelent pótlapok tátongó unalommal köszöntötték az olvasót. Ma, amikor a szenzációk világát éljük és mégis ezekre a napokra az eseménytelenség sivársága feküdt rá. Mintha nemcsak a parlamentben szónokolni, de gyilkolni és sikkasztani sem lenne érdemes — sajtó nélkül.

Mennyivel érdekesebb ezeknél az ujságpótlékoknál egy ötvenesztendő előtti ujság. Volt belőlük elég, mert Szinnyey József szerint, félszázad előtt már 201 hirlap és folyóirat jelent meg Magyarországon.

Lássunk csak néhány eseményt.

Most fejeződik be a kolera-esztendő. Szörnyü mérleget mutat a zárszámadás. Egy év alatt 433.295 ember betegedett meg. A halottak száma 182.599.

A király huszonöt éves uralkodói Tóth Kálmán pedig negyedszázados irói jubileumát üli; Szigligeti Edét pedig azért ünneplik, mert most adták elő századik darabját. A király jubileumán van kivilágitás, diszelőadás (Mignon), küldöttségek tisztelgése. A király hálából elrendeli a Mátyás-templom restaurálását. Tóth Kálmán mindössze ezüst koszorut kapott. Szigligetinek a századik darab, a Struensee, előadása alkalmából a színészek arany tollat és tintatartót készittettek Neilreich ékszerésznél. A színészekkel ellentétben, az irók hallgatnak, mert irigykedéssel fogadják Szigligeti századik darabját, amelyet irói munkásságának 38-ik esztendejében adtak elő. Soknak találták az ünnepiést, mert csak pár év előtt kellett fogcsigorgatva tudomásul venni, hogy a Szökött katonát századszor adták elő.

Két technikai szenzáció is akad. Az egyik, hogy a főpostán kipróbálják a telefont. Takács távirdai főigazgató a Szózat-ot szavalta bele az apparatusba. A másik ilyen természetü esemény: Futaki ur (?) a terézvárosi körben előadást tartott az amerikai irógépről. „E gép — számol be a krónikás — a zongorához hasonló, négy sorban egymás fölött álló billentyükből áll, s ezek által 44 betüt lehet használni."

Nagy szenzációt kelt Pesten a török deputáció, amelynek tiszteletére az Irói Kör-ben lakoma volt. Pikantériája ennek az esetnek az a csárdás, amelyet Türr István táncolt Soldos-nével (Blahánét). Gül Baba sirjához is elzarándokoltak a törökök és ott Hatola Péter arab nyelven intézett hozzájuk beszédet. Tiszteletükre fáklyásmenetet rendeztek a Lánchid-téren, az Európa-szálló előtt, ahol a szállásuk volt.

Mindezeknél nagyobb szenzációt csak az keltett Pesten, hogy az Állatkertből megszökött a (boa) constrictor. Pakrócban melegitették a szörnyeteget, amikor elszánta magát a nevezetes lépésre. Első pillanatban azt hitték, hogy ellopták, de három nap mulva megtalálták a vasuti töltés mellett.

A karácsondi szolgabiró

Röviddel a három város egyesitése előtt még azt olvassuk, hogy Pest dalok és más mulatságok tekintetében majdnem Bécs külvárosa, s a régi ujtéri bide, az Ujvilág, Orfeum, Fürst-színház s a tömérdek sok német kávéházi sänger-társulat látja el az utcai népet és a siplidákat nótával". De ma már itt van Blaháné és Tamásy. A legdivatosabb egy betyárnóta: „De sok falut, de sok várost bejártam", amit Tamásy énekelt egyik hangversenyen. A másik divatos nóta szövegét Arany János irta:

Volt nekem egy daruszörü paripám,
De eladta a szegedi kapitány.
Ott sem valék az áldomás ivásnál —
Ej no — hiszen több is veszett Mohácsnál.

A „Komló"-ban született nóta is van: „A Csap-utcán végig, végig, végig"..., vagy a másik komlóbeli nóta:

Ha már egyszer meg kell lenni,
Hogy Miskolczból ki kell menni:
Könnyen kimegyek belüle,
Csak egy rózsát hagyok benne.

Minden verkli a „Here tyu tyu tyu" nótát köszörüli:

Hej a pesti kisleányok here tyu tyu tyu,
Mind puderes az orcájuk here tyu tyu tyu,
Csupa puder a pofájuk here tyu.
Még sincsen semmi formájuk here tyu tyu tyu.

Amely leány sokat szeret,
Jámbor asszony ritkán lehet,
Nevezi az urát lónak,
Hol deresnek, hol fakónak.

Kész az akasztófa régen
Karácsondi falu végén
Körülleged a tinó,
Rajta lóg a szolgabiró.

Illetékes nyilatkozat a szocialista városi programmról

Követelik a községi alkotmány felépitését, a progressziv adózást és az egészséges iskola-politikát

A szociáldemokrata párt a régi választói jog alapján nem tudott bejutni sem az ország, sem a főváros parlamentjébe. Az általános választói jog alapján azután megadódott a mód arra, hogy ugy a parlamentben, mint a főváros közgyülésén képviseletet nyerjenek a munkástömegek is. A négy év előtti községi választásokon azonban, amikor Wolff Károly pártja szerezte meg a többséget, a szociáldemokraták passzivitásba vonultak politikai okokból. A munkástömegek nem is szavaztak és jelölteket sem állitott a párt. Most azután

a közelgő községi választásokon teljes erejével kiván belefeküdni a választási küzdelembe a szociáldemokrata párt is.

Közöttük az optimisták arról beszélnek, hogy a legközelebbi közgyülésnek legnagyobb pártja a szociáldemokrata párt lesz, amely a demokratikus polgári pártokkal együtt többséget biztosithat a maga számára. Nem beszélnek róla, de egészen valószinünek mondják egyesek, hogy akár többséget is tudnának szerezni, de a kormányzást taktikai okokból semmiesetre sem kiváníák maguknak biztositani, hanem azt átengedik a demokratikus polgári pártoknak, amelyeket támogatni szándékoznak.

Nagyon természetes, hogy Budapest közönségét rendkivüli módon érdekli az a programm, amelyet a szocialisták a városházán magukénak fognak vallani. Erre vonatkozólag

a szociáldemokrata párt egyik tekintélyes tagja, aki a városházi frakció egyik vezére lesz,

a következőket mondotta:

— A szociáldemokrata pártnak azzal, hogy valamely társadalmi, vagy politikai poziciót elfoglalt, messzebbmenő céljai vannak, mint a polgári pártoknak. Jól mondja Bernstein, hogy a szociáldemikratáknak nem elméleteket, de eszményeket kell megvalósitaniok. Minden intézménybe be kell vonulni, ahol a dolgozó osztályok érdekében, azok mindennapos életének megjavitásáért küzdhetünk, munkástömegek érdekeit szolgálhatjuk egyrészt, másrészt pedig előrevihetjük a szocializmus gondolatát. A községi politika uj örhelyet jelent a számunkra, amelyet már a legközelebbi időben el kell foglalnunk. A mi küzdelmünk ezen a téren sem állásokért folyik, hanem azért, hogy

a dolgozók helyzetének megjavitása érdekében bizonyos programmbeli követeléseket megvalósitsunk.

Igenis bevalljuk és sürgetjük, teljes erőnkkel azon leszünk, hogy a városházán számunknak megfelelő arányban elfoglaljuk helyünket.

— Látjuk a keresztény kurzus városházi politikáját Budapesten. Látjuk intrikáikat, látjuk, hogy mit müveltek az összeiró-küldöttségek, hogyan zártak ki tizezreket a névjegyzékekből, holott ezeknek minden törvényadta joguk megvolt. Mi megértjük azoknak a félelmét, akik bennünket mindenféle csalafintasággal el akarnak ütni választói jogosultságunktól, mert hiszen látják erőnket. Bizonyos, hogy ha a budapesti munkásság bevonul a városházára, nem lesz módjukban ezeknek az uraknak olyan terheket róni a dolgozó népre, amelyeket az nem bir el.

— A szociáldemokrata párt az általános választásoknál, 1922-ben Budapesten minden párlnál több szavazatot kapott és ennek ellenére megállapithatjuk, hogy a kormány a községi választójogról alkotandó törvényjavaslat tárgyában minden párttal tárgyal, olyannal is, amelynek senki sem áll a háta mögött, csak éppen a szociáldemokrata párttal nem. Gróf Bethlen István kormánya olyan javaslatot terjesztett elő, amelynek értelmében háromszáz budapesti törvényhatósági bizottsági tag közül nyolcvanra volna tehető a kinevezettek száma. Ez burkolt virilizmus, ami ellen nekünk mindent el kell követnünk. A legutóbbi választások számarányai bizonyitják, hogy

a szocialisták a liberális pártokkal együtt Budapesten a szavazásra jogosultaknak hatvannégy százalékát képviselik.

Kérdezzük, vajjon milyen cimen tartják ezekután kurzusék még ma is megszállva Budapestet? Követeljük a javaslatok sürgős megalkotását, hogy

a dolgozó munkásság és a haladó polgárság, amely többségben van ebben a városban, együttesen vegye át az uralmat.

Csinálhat a kormányzat akármit, az összeiró küldöttségek és a központi választmány kidobhatja a szavazóknak még nagyobb számát, azon még sem tudnak változtatni, hogy a községi választásoknál a munkásság és a haladó polgárság győzedelmeskedjék.

— Hogy a választásokban egyedül veszünk-e részt, vagy pedig a liberális polgári pártokkal együttesen, arról ma még korai volna beszélni. A pártvezetőség számba fogja venni az erőviszonyokat és a munkásság érdekeit és ebből állapitja majd meg a harci taktikát.

— A szociáldemokrata párt községi programmtervezetét az előkészitő bizottság és az összes illetékes fórumok már letárgyalták. A legfontosabb programmpont

a községi alkotmány fölépitése.

Az 1886. évi XXI. és XXII. t.-c., amely a törvényhatóságokról és a községekről szól, már elavult. A községi alkotmány kérdésénél a parlament előtt fekvő törvényjavaslatokból az tünik ki, hogy az állam nagyobb mértékben akar az önkormányzati szervek életébe beleavatkozni, mint amilyen beleavatkozás az államot jog szerint megilletné. Az állami beavatkozásnál mindig figyelembe veendő az, vajjon a népet a demokrácia követelményeinek megfelelően megkérdezték-e. Ha olyan parlamenti többség által való kormányzásról volna szó, amely az általános, egyenlő és titkos választói jog alapján ült össze, ez esetben megértenők, hogy valamely állam a községi alkotmány fölépitésénél nagyobb jogot vindikál magának a beavatkozásra. De ez a mi parlamentünk nem vindikálhat magának ilyen jogokat. A modern európai államok nem ismerik a közületekbe való beavatkozásnak olyan mértékét, mint aminőt a magyar kormányzat kontemplál. Tudjuk, milyen választójogot akarnak csinálni. Ezt

nem tekinthetjük másnak, mint oktrojnak, amely szintén csak erőszakot fog szülni.

Nekünk, szociáldemokratáknak követelnünk kell ugy a fővárosban, mint a vidéken a teljes autonomiát. Csak a széleskörü önkormányzat alkothat olyan politikát, amely megfelel az általános népérdekeknek.

— Az adózás terén a programm egyik legfontosabb pontja az, hogy

vétessék föl az általános telekértékadó követelése,

valamint az is, hogy a be nem épitett telkek magasabb kulcs szerint adóztassanak meg. Ezt egyébként Budapesten már 1917-ben be is vezették, 1921-ben azonban törölték. Követelni kell, hogy a kereseti adó, amely most teljes egészében a községeket illeti meg, fordittassék olyan községi jóléti intézmények megteremtésére, amelyek a községben lakó nép társadalmi és gazdasági jólétét emelik. Általában a városi politikában annak kell lenni az irányadó szempontnak, hogy az adózás a vagyonosokra nehezedjék és ezt alól lehetően mentesittessenek a dolgozó tömegek. Ezt egyébként külföldön mindenütt keresztül is viszik.

— A kulturális feladatok tekintetében

az iskolára kell a fősulyt helyezni,

ha bemegyünk a városházára. A szociáldemokrata befolyásnak elsősorban arra kell törekednie, hogy az iskolák ne legyenek tulzsufoltak és általában a tanitás a dolgozó osztályok gyermekeinek érdekeihez igazodjék. Ezeknek megvalósitásáért kell dolgoznunk, ha a községi politika területére bevonulunk.

Megföllebbezték Brezovszkyék iskola-bérletét

Az analfabéták oktatására és nem klubcélokra kellenek az iskolák — mondja bibithi Horváth

A Szent István-téri iskola kulturbotránya sajtóközlemények révén került napvilágra és olyan jelentőséget öltött, hogy maga Terstyánszky Kálmán kormánybiztos sem zárkózhatott el egy rosszaló nyilatkozat megtétele elől. A kormánybiztos szigoru vizsgálatot igért, annál is inkább, mert — mint maga mondotta — nem az egyetlen eset a Szent István-téri, ahol iskolatermeket adtak bérbe klubcélokra, magyarán szólva, ahol

az iskolapadok helyét kártya-asztalokkal népesitették be.

A kormánybiztosnak hetekkel ezelőtt elhangzott nyilatkozata óta minden csöndes. Tormay Géza és dr. Brezovszky Emil klubjában, a Lipótvárosi Keresztény Nemzeti Ligában, a Szent István-téri elemi iskola öt harmadikemeleti tantermében vidáman kártyáznak ma is. Ezt a „jótékony" csöndet kissé lassunak találta bibithi Horváth János volt fővárosi bizottsági tag és hogy döntést provokáljon,

megföllebbezte a kormánybiztoshoz a tanácsnak azt a döntését, amely klubcélokra potom pénzért adta bérbe az iskolatermeket.

A föllebbezés tartalmáról a Fővárosi Hirlap a következő informálást kapta:

— A föllebbezés mindenekelőtt ismerteti a Szent István-téri elemi iskola öt termének bérbeadási történetét. Hangoztatja, hogy az öt tantermet, amelyet a Lipótvárosi Keresztény Nemzeti Ligának klubcélokra adtak bérbe, ezáltal elvonták eredeti, életbevágóan fontos rendeltetésétől. Kéri a föllebbezés a kormánybiztost, semmisitse meg a szóban forgó tanácsi határozatot.

— Az argumentumok két csoportra oszlanak. Az egyik érv-csoport azt bizonyitja, hogy az olyan városban, mint Budapest, a hol feltünően nagy az analfabéták száma, nem lehet fölösleges egyetlen szobácska sem, amely a kultura terjesztésére alkalmas. Követeli tehát a föllebbezés, hogy

a klub rendelkezésére bocsátott helyiségekben ezentul ne kártyázzanak, hanem az analfabétákat oktassák.

— Az érvek másik csoportja azt bizonyitja, hogy a „főleg eladósodott főváros" nem jogosult arra a luxusra, hogy Wolff Károly pártjának évi 280.000 korona nevetséges bérért helyiségeket bocsásson rendelkezésére, amikor a főváros akárhány hivatala ma is bérházban van elhelyezve és drága házbért fizet.

Remélik, hogy bibithi Horváth föllebbezése révén most már rövidesen döntésre kerül a sor a Szent István-téri elemi iskola ominozus ügyében.

ŐRI ZOLTÁN

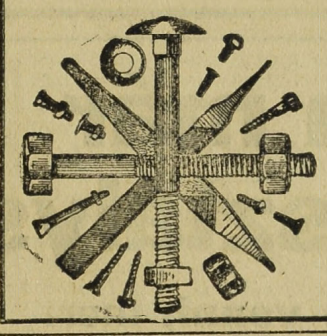

Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő

BUDAPEST

NÉPSZINHÁZ-U. 40.

TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA

Kivánja Ön az „Áller Képes Családi Lapja" cimü lapot közvetlenül az Ön b. cimére küldetni minden csütörtökön?

Ezen esetben kérjük, velünk b. cimét postafordultával közölni és a lap ellenértékét előre cimünkre elküldeni.

13 lappéldány ára: 75.000 korona

„Áller Képes Családi Lapja" megjelenik minden pénteken. Egyes szám ára: 6000 K

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG VII., RÓZSA-U. 9. TELEFON: J. 53-60.

SZÓRAKOZÁS

A „Szépség" (Beauté) szereplői. Jaques Deval vigjátékában, mely Hajó Sándor kitünő forditásában legközelebb a Magyar Szinház közönsége elé kerül, különösen hálás szerephez jutott Darvas Lili, aki a női szépség hóditó eleganciájában jelenik meg. Gellért, egy csunya, esetlen tudós csillagász szerepében kitünő feladatot kapott, Báthory Géza, a házasságok összeboronálásával szórakozó előkelő párisi hölgy mulatságos figuráját játssza. Vaszary Piroska, Komlóssy Ilona, Körmendy, Vándory, Réthey, Pártos és a kisebb szerepekben Faludi Sári, Gombaszögi Irén, Dávid és Gere egytől-egyig jól megrajzolt alakokat visznek szinpadra.

A Király Szinház e heti műsora: Szerda: Huncut a lány. Csütörtök: Huncut a lány. Péntek: Huncut a lány. Szombat: d. u.: Leányvásár I. és II. felvonása, kabaré, Rákosi Szidi sziniiskolájának vizsgaelőadása, 3 órakor rendkivül mérsékelt helyárak mellett. Szombat este: Huncut a lány. Vasárnap d. u. Mézeskalács, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal. Vasárnap este: Huncut a lány.

A Magyar Szinház e heti műsora. Szerda: Froufrou. Csütörtök: Froufrou. Péntek: Froufrou. Szombat: A válóperes hölgy. Vasárnap d. u.: A kis lord, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal. Vasárnap este: Froufrou.

Az Apukám tölti be a héten is a Fővárosi Operettszinház műsorát. Lehár nagyszerü zenéje, a mulatságos cselekmény, s a kitünő előadás estéről-estére ujabb sikert bitositanak a pompás ujdonságnak. Vasárnap délután a Három grácia kerül szinre.

Az Antónia 25-ödször kerül szinre csütörtökön Addig is és ezután is minden este Lengyel Menyhért szenzációs sikerü vigjátékát adják a Vigszinházban. Vasárnap délután pedig a Taifunnak lesz a századik előadása.

A Belvárosi Szinház e heti műsora. Szerda: Gyilkos bácsi. Csütörtök: Fehér és fekete. Péntek: Gyilkos bácsi. Szombat: Mihályiné két lánya. Vasárnap d. u.: A buta ember, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal. Vasárnap este: Gyilkos bácsi.

A Blaha Lujza-szinház e heti műsora. Szerda: Gyere be rózsám. Csütörtök: Gyere be rózsám. Péntek: Gyere be rózsám. Szombat: Gyere be rózsám. Vasárnap d. u.: Éjjel az erdőn, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal. Vasárnap este: Gyere be rózsám.

Az Andrássy-uti Szinház heti műsora. Egész héten minden este 8 és fél órakor rendes és vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárak mellett: Táncos Tar Veronika, Mister Rong, A zergetollas ur, A bácsi, Ónagysága telefonál, Forog vagy nem forog, Ady-dalciklus, stb.

Petrovich Szvetisláv
személyesen lép fel a Kamarában
Előadások kezdete 1/2 5, 1/4 7, 8 és 10 órakor.

Budapest szenzációja
az
APOLLÓ-SZINHÁZ
májusi uj müsora!

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN

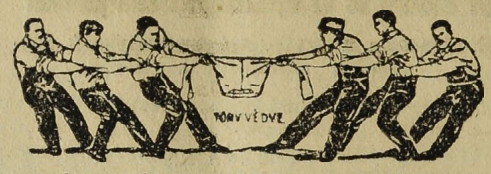

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
kizárólag Károly-körut 24.
A cég igen kedvező bevásárlása által azon kellemes helyzetben van, hogy az emelkedő árak dacára a n. é. vevőközönségének
minőségileg a legjobbat az eddigi kedvező árakon
tudja nyujtani.
A tavaszi és nyári ujdonságok már mind megérkeztek
és kérem bevásárlás előtt kiraka'aim megtekintését.
Az **ujonnan** berendezett
fehérnemü osztály
saját készitményeivel a legfokozotabb igényeket elégiti ki.
Vászon osztályomban
óriási választék eredeti angol zefirekben panama ingkelmékben, damaszt és lenárukban törülközőkben és zsebkendőkben.
Mosó osztályomban
a legujabb francia és svájci grenadinok, mosó maroquinek **dús választékban.**
A legujabb angol és francia férfi- és női divatkelmék, selyemfényü burberrik, coverzontok, raglán és felöltő kelmék óriási választékban.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

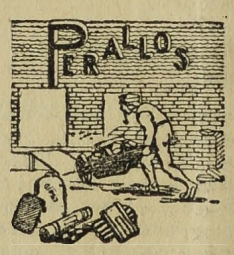

Épitőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Van már osztálysorsjegye?
Siessen venni, mert
a sorsjegykészlet kevés,
a kereslet pedig nagy.
Huzás már **május 13-án** kezdődik.
Főnyeremények: **100** millió, **200** millió, **400** millió, **600** millió, szerencsés esetben **egy milliárd** korona is nyerhető.
Hivatalos árak: Egész sorsjegy 40,000 — Fél sorsjegy 20,000 — Negyed sorsjegy 10,000 korona.
Sorsjegyek minden elárusitónál kaphatók.

SÁTORI MÓR EGYESÜLT GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI-GYÁRAK R. T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

CORDATIC
A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA
TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-35, 44-39.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. :: Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Öcska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel.: J. 90-34, J. 50-88*
Öntöttvas-radiatorok, bordásfütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
—
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Autonóm vámtarifa

— Irja: Marcial. —

Egyetlen vidékies nivóju lapocska bábáskodása mellett történt meg a nagy esemény: az autonóm magyar vámtarifa törvényjavaslatának a benyujtása. És most megindulhat a nemzetgyülés vitája a magyar vámpolitika fölött, amely természetesen egyetlen mákszemnyit se különbözik a világ valamennyi államának a vámpolitikájától, noha mindegyik igyekszik a magáét olyan nemzeti színüre mázolni, amilyenre csak lehet és ugy tüntetni fel, mintha a jugoszláv vámpolitikát az uristen kizárólag Jugoszlávia számára, a román vámpolitikát kizárólag Románia számára és a singaléz vámpolitikát kizárólag singalézia számára teremtette volna: „a mi speciális viszonyaink", amint azt a politikusok és kormányférfiak mondani szokták. Holott összehasonlitva a vámpolitikákat, hajszálra ugyanazokat a vámpolitikai elveket látjuk bennük megvalósitva a földgömb egyik végétől a másik végéig az egyetlen Angliát kivéve, amely legalább elvileg elismeri a szabadkereskedelem ideáját és bizonyos mértékben meg is valósitja, mindenesetre nagyobb mértékben, mint a többi valamennyi külön-külön és összevéve.

Nagyon találóan állapitja meg H. G. Wells gyönyörüen megirt és magyarra gyalázatosan leforditott világtörténetében, hogy amit az emberi tudomány az utolsó három évszázadban felkutatott és megállapitott, mindabból az országok kormányzatában, de különösképen a nemzetek egymáshoz való viszonyának az elrendezésében, az ugynevezett külpolitikában semmit se valósitottak még meg: ez még a jövő feladata. Bizony semmit! Alig van a közgazdaság tudományának olyan vitathatatlan és elvileg biztosabban megalapozott tétele, mint amely a szabadkereskedelem helyt-állóságát hirdeti. És ennek dacára, ez az általában helyesnek elismert elv nem tud érvényesülni a nemzetek politikájában. A külkereskedelem politikájában a legsötétebb babonákat teljes nyilvánosság előtt lehet hirdetni. Magyarországnak még a következő száz esztendőben és talán a világ végéig is legfontosabb kormányzati ágának, a földmivelésügynek olyan minisztere lehet, aki nemrégiben a parlament nyilt ülésén, pártjának zajos helyeslése közepette állitott olyan szörnyüséget, hogy csakis az az állam élhet meg, amely minél többet visz ki és amelynek a többi államok kénytelenek a pénzüket odaadni. Csakugy zugott a taps nagyatádi Szabó István uramnak erre az egetverő kijelentésére, amely a nemzetgazdaságban elismert elvei és a józan emberi logika szerint körülbelül olyan nivón álló bölcsesség, mintha valaki azt mondaná, hogy hiába hirdetik holmi tudósok a Behring-szérumot a difteria orvosságának, mert a valóság ezzel szemben az, hogy a Sarlós Boldog Asszony éjszakáján temetőben szedett kutyafejből készült főzet ennek a veszedelmes bttegségnek a legbiztosabb orvossága.

Nem voltak lapok és igy egész sortüz rekedt benne a tapsolókban, akik régóta készülnek már, hogy a vámvédelem nagyszerü intézményét, amely sokkal hatalmasabb, mint a jó isten, mert képes virágzó országgá tenni olyan nyomoruságos területeket, ahol a jó isten kegyelme semmit se tudott produkálni. De az egyetlenegy vidékies nivóju lapocska is elegendő volt, hogy kifejezést adjon ennek a csodálkozó hódolatnak. Olvastuk benne a mélyen szántó fejtegetést, hogy a háboru nyomoruságától a többtermelés fogja megváltani a világot és a vámvédelem az, ami a többtermelést biztositja. Mintha Adam Smith, Say, Stuart Mill, Bastiat, Henry George, sőt Földes Béla és a nemzetgazdaságtan müvelőinek egész dandárai nem is lettek volna soha a világon: 1924-ben éppen ugy lehet állitani, hogy a vámvédelemmel többtermelést csinálunk, mint a XVII-ik században, amikor halálbüntetéssel sujtották azt, aki idegen eredetü posztóból csináltatott ruhát magának. A „Wealth of Nation" megjelenése óta eltelt másfél évszázad, még nem volt elegendő annak a kézenfekvő igazságnak köztudattá válásához, hogy nem az ekegyáros produkálja az ekét, hanem a gazda, aki megvásárolja. Az ekegyáros a gazda helyett csinálja az ekét, hogy a gazda evvel időt és energiát spóroljon és ezáltal többet termeljen. Ha itt van egy ekegyár, amely nem tud boldogulni, mivel csupán 100 kilogramm buzáért tud egy ekét előállitani, holott a külföldi ekegyár 60 kilogramm buzáért tudja adni ugyanazt az ekét, akkor az állam megteheti azt, hogy honi ekegyártás érdekében 40 kilogramm buza árának megfelelő vámot vet ki a külföldi ekére, ámde ezzel nem a többtermelést szilgálja, hanem éppen az ellenkezőjét. Ez annyit jelent, hogy a gazdák minden ekevételnél 40 kg. buzát ajándékba adtak az ekegyárosnak, amivel az ekegyáros üzletét tették virágzóvá, nem pedig a többtermelést. Mert világos, hogy ha 60 kg. buzáért kaphatott volna ekét, akkor majdnem két ekét vehetett volna ugyanezért az összegért, amiért igy csak egyet vehetett. Vagy vehett volna és bizonyára vett is volna másegyebet a 40 kg. buza áráért és ekén kivül csizmát, vagy kötelet, vagy szijat, vagy hordót produkált volna, amit kénytelen elhanyagolni, ha az eke 60 kg. helyett 100 kg. buzájába kerül. Az egész különbség csak az, hogy a 100 kg. buzáért ekét adó gyárosnak az ebből előálló virágzását mindenki látja és a gyáriparosok sajtója, irója, szónoka büszkén mutathat rá a vámvédelemnek erre a nagyszerü eredményére, ellenben a 40 kg. buzák fel nem használása miatt **meg nem született iparok** nevében senki se irkálhat, tapsolhat, szónokolhat, gratulálhat és banketezhet és igy erről nem tud a nagyközönség semmit, akár a meg nem született gyermekekről.

Aki a nemzetgazdaságtan tudományával csak egy picinykét is foglalkozott, az előtt ezek a dolgok szinte gyermekesen egyszerü igazságok. A nemetgazdászok már határozottan szégyenlik ezeket a dolgokat ismételgetni, mint ahogy senki se áll már neki komolyan komoly vitákat folytatni afelől, hogy a föld gömbölyü. És ebben van a vámvédelem apostolainak a legnagyobb erőssége, mert ők milliószor megdöntött és tudományosan már egyáltalában szóba nem hozható absurd tételeket ugyanazzal a magától értetődő természetességgel képesek hangoztatni, mint akár a XVI-ik században Quesnai és Turgot előtt. Mindaz a sok tanulás és oktatás, amelyen keresztül a szabadkereskedelem igazságai kikristályosodtak, mintha a világon se lett volna; aki a vámvédelemből hasznot akar huzni és ezek fizetett agitátorai, firkoncai, titkárai és mindezek szajkói ugyanazokkal az érvekkel dicsőitik a vámvédelmet, mint Colbert idejében. Valóban nehéz dolog az embereket észretéríteni!

Mr. Süssmann kalandja Magyarországon

New-Yorkból a pesti toloncházon át vissza New-Yorkba

Mr. Süssmann, teljes nevén Süssmann Simon igen tekintélyes, vagyonos, hatalmas, amerikai méretek szerint is hatalmas vállalat élén álló polgára az Egyesült-Államoknak. Külön is ki kell emelni, hogy elszászi, tehát francia származásu állampolgár, római katholikus vallásu, akinek fivére történetesen elökelő papi méltóságot tölt be a dijoni érsek oldalán. Mr. Süssmann odahaza természetesen kitünő szolgálatokat tehetett volna a magyar kölcsön körül, hiszen csak most járt itt Budapesten és bizonyára kellemes impressziókkal távozott innen.

Magyarországon ugyanis aligha lehetett volna idegenként fogadni Mr. Süssmannt, aki a világszerte nagy népszerüségü, de a nálunk is rendkivül ismert Unterwood irógépgyárnak a központi vezérigazgatója. Hogy mit jelent ez, annak jellemzésére elegendő, ha megemlitjük, hogy a gyártelepe egész várossal ér fel, amelyben ötvenezernél több munkás dolgozik. Minthogy pedig Unterwoodéknak Európa minden világvárosában van képviselete, Mr. Süssmann az év elején eltökélte, hogy körülnéz egy kicsit az óvilágban, megtekinti a gyár összes képviseleteinek müködését.

A nagy ut előkészületeként az egyik legtekintélyesebb amerikai bankban kiállittatott egy ötvenezer dolláros hitellevelet, amelynek alapján az összes nagy városok bankjaiban kiszolgáltatták neki a szükséges pénzt az illető ország valutájában. Megérkezve Európába, végiglátogatta Párist, Madridot, Lissabont, Berlint, Rómát, a nagy Skandináv-városokat, végül Svájcon át Bécsbe, onnan pedig Budapestre érkezett. Lerándult innen még a Balkánra is, járt Belgrádban és Bukarestben, végül pedig visszatért Budapestre, hogy innen Bécsen át hazafelé induljon. Tény, hogy Magyarországon is jól érezte magát, csak amikor visszautaztában Királyhidára érkezett, akadt kellemetlensége a vámvizsgálatnál. A vámtiszt ugyanis megkérdezte Mr. Süssmannt, hogy van-e idegen valutája. Persze, hogy volt. Hiszen minden nagyvárosban maradt valami a zsebében. Svájcban frank, Berlinben márka, Bukarestben lei, Rómában lira.

Az amerikai notabilitás az első felszólitásra készségesen elővette az erszényét és kirakta a töredékvalutákat, amelyek a különböző nagyvárosokban töltött napok után a zsebében maradtak.

A vámtiszt megnézte az utlevelet. Süssmann Simon. Tökéletesen stimmel. Ez csak egy polisibe ojtott amerikás lehet, tehát világos, mint a vakablak: valuta-siber. Zordul kiadta tehát a parancsot, hogy a hatalmas amerikai vezérigazgatót kisérjék vissza Budapestre.

Este későn érkezett meg rendőrkisérettel a fővárosba, ahol éjszakára, kihallgatás nélkül, a főkapitányság fogdájába helyezték el betörők és csavargók közé. Másnap reggel azután átvitték a VII. kerületi kapitányságra, ahol dr. Koós Géza főtanácsos kihallgatta. Mr. Süssmann igen természetes védekezése az volt, hogy nem ismeri a magyar deviza-rendeletet és teljesen gyanutlanul tartotta zsebében a töredék-valutákat, amelyeket végighordozott Európa minden városán és sehol sem emeltek ellene semmi kifogást.

A védekezés nem használt. 1556/I.—924. szám alatt Koós főtanácsos meghozta itéletét, amely szerint Mr. Süssmanntól, az Unterwood vezérigazgatójától elkobozták az idegen valutákat, őt magát a toloncházba szállitották és örök időkre kitiltották a magyar fővárosból. Már a toloncházban várta sorsát, amikor az eseményről értesült Gereben Béla, az Unterwood-gyár budapesti képviselője, aki dr. Walter Károly ügyvédhez rohant. Walternek sikerült az ügyet a főkapitányságon még aznap elintézni és február 13-án kiszabaditotta a toloncházból az Unterwood vezérigazgatóját, aki gyászos kalandja után, nagyon vegyes érzelmekkel hagyta el a magyar fővárost.

Az eset akkoriban nem került nyilvánosságra, de el kellett mondani most, amikor a magyar kölcsön sorsa attól függ, hogy Magyarországnak hány és milyen lelkes barátai vannak a külföldön. Mégsem vádaskodunk ebből az alkalomból, nem vádoljuk dr. Koós rendőrfőtanácsost sem, aki valószinüleg ragaszkodott a törvény és a rendelet betüjéhez; de hivatkoznunk kell Mr. Süssmann esetére, mert a magyar hatóságoknak óvakodniok kell a hasonló esetektől. Ne kicsinyelje le senki az Unterwood gyár vezérigazgatójának esetét, mert nekünk még mindig élénk emlékezetünkben vannak azok az események, amelyek Kals Pálnak, a bécsi Depositenbank igazgatójának letartóztatása következményeiképen lejátszódtak. A bécsi bankok retorzióia gyötrelmes hatással volt a magyar közgazdasági életre és ma alighanem nagyon sokan vannak, akik szinte egész vagyonukkal fizették meg Nagy Emil, akkori igazságügyminiszter némileg tulzott lendületét. Jóllehet, éppen akkor vitték ki Svájcba a magyar buzát és valóságos valuta-özön zudult az országra, mégis megingott a magyar valuta. Budapest sajnálatosképen gazdaságilag még ma is igen erősen függ Bécstől, amint azt a frank-kontremin gyászos napjaiban látnunk kellett; de ma fokozottan függőben vagyunk az egész világ pénzpiacaitól, mert a magyar kölcsönnek sikerülnie kell. Sokszorosan áll ez Amerikára, ahonnan epedve várjuk a huszonötmillió dolláros kölcsönt, amely reánk nézve sorsdöntő jelentőségü. Aggódva figyelünk tehát mindenkire, aki odakint ismer bennünket, s aki ma élet-halál viaskodásunk közben segiteni tud rajtunk, vagy ártani tud nekünk.

Mr. Süssmann esetét is csak ebből a szempontból itéljük meg és csak példának hozzuk fel arra, hogy miként nem szabad cselekednünk. Valószinü, hogy a kormány bölcsessége megtalálta már a kiengesztelés módját és megérttette Süssmann urral, hogy ami vele történt, nem rendszer Magyarországon és hogy szükségünk van az ő befolyásos támogatására.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

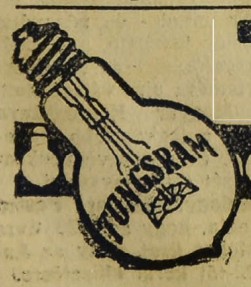

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

Istenek alkonya

Elérkezett tehát az Istenek alkonya? Megkezdődött a bálványok összeomlása? Minden jel arra mutat, hogy így van. Mert ne feledjük el, hogy Budapesten minden végnek az a kezdete, hogy az alkonyuló uralmat kiviccelik. Amikor az utcasarok apacsai azt kezdték énekelni, hogy „gyenge szovjet", akkor már nem voltak félelmetesek a kommunisták, akkor már meghúzták fölöttük a lélekharangot.

Most — ha igaz — a könnyű meggazdagodás konjunktúrája, a papir-milliárdosok fölött készülnek kongatni. A humor-áradat legalább megindult körülöttük és tény az is, hogy egyik csillag a másik után hull bele a bizonytalan gazdasági viszonyok sötét éjszakájába. A régi, igazi gazdagok, a megingathatatlan, stabil vagyonok tulajdonosai, akik eddig szerényen megvonultak a háttérben, nevetni kezdenek az elpukkanó, fölfujt luftballonok fölött. És harsogó kacagásukat visszhangozza azoknak a nevetése, akik kénytelen-kelletlen megmaradtak az apostoli szegénység utján, akik nem tudták elérni a konjunkturás időkben vágyaik netovábbját: a polgári jólétet sem.

*

Napok óta igen komolyan beszélnek Pesten arról, hogy földönfutóvá lett, koldulni mehet a bécsiek legendás Bosel-je, akinek a közhit szerint néhány hét előtt még százmillió aranykoronája volt. A frank-csata ennek a felét elvitte ugyan, de vannak Pesten spekulánsok, akik szivükben meleg részvétet éreznek a szegény Bosel-lel szemben, aki szerintük most már elmehet rongyos papir-százkoronásokat koldulni.

Egy társaságban szintén Bosel-ről beszélgettek, aki hatalma zenitjén nem lehetett olyan népszerű a rosszmáju Budapesten, mint most bukásában. A kárörvendők légiójának egyik nem éppen szerény tagja mesélte el a következőt:

— Bécsben történt 1872-ben, az 1873-as nagy krach előtt, amikor a földből gombamódra nőttek ki a tüneményes uj gazdagok. A Rotschild név fénye elhomályosodott és Rotschild maga visszavonult életet élt. Szinte látni sem igen lehetett máshol, mint mindennapi tarokk-partija mellett. A tarokk-parti körül azonban az éles megfigyelő valami különöset vehetett észre: uj alak, uj kibic jelent meg ugyanis egy régi, tönkrement börzianer személyében. Az öreg jött, köszönt és minden invitálás nélkül leült Rotschild mellé. És cselekedte ezt hónapokon át. Nem szólt bele a kártyába, nem adott tanácsokat, nem zavart vizet: tehát szépen megtürték a játékosok, még ha hivatlan vendég volt is.

Rotschild már ugy megszokta az öreget, mint ahogy az ember megszokja a tyukszemét. Egy napon azonban az öreg tönkrement börzianer odaáll Rothschild elé és azt mondja:

— Nézze uram, én itt kibicelek magának nap-nap után. Soha sem kellemetlenkedtem, soha nem kérdeztem semmit és nem kértem még egy börze-tippet sem. Most azonban volna egy kérdésem. X. ur megkérte a leányom kezét. Mit csináljak, oda adjam-e neki?

És az akkori Bosel-nek a nevét mondta. Az akkori Boselét, akinek mesébeillő vagyonáról az egész világon legendákat mondtak.

— Igaza van, barátom — mondta Rothschild — önnek joga van tőlem ezt megkérdezni. És én őszintén felelek önnek: ne adja oda X. urnak a leányát.

Az öreg fölpattant:

— De hiszen megolvashatatlan pénze van, töméntelen vagyon áll mögötte. Minden az övé. Learatta az egész világot.

— Tönkrement, elvesztette mindenét — mondta lakonikusan Rotschild.

— De hiszen — szólt az ujabb ellenvetés — semmi sem történt vele, egy föllépése sem hiányzik, ugy él, mint eddig, tökéletesen biztos benne, hogy gazdagsága most érte el a legmagasabb fokot.

És Rothschild mérhetetlen nyugalommal felelte:

— Tönkrement teljesen. Ő még nem tudja, de én már tudom...

Szó szerint igy vannak a mai Boselek is. Ők még nem tudják, hogy tönkrementek, hogy nincs egy vasuk sem, de a Rothschildok már tökéletesen tisztában vannak vele...

*

Egy vállalatról volt szó, amelyről az utóbbi időben sok kellemetlen hir szárnyalt a levegőben. És most azt ujságolták róla, hogy áprilisban nem harmincadikán, de már huszonkilencedikén kifizette pontosan és hiánytalanul az alkalmazottait.

Azt modja erre egy ujságiró:

— Eszembe jut az Amerikába vándorolt és korán elhunyt szegény Fáy Nándor kollégánk, aki nagyon pesszimisztikusan fogadta, amikor azt hallotta, hogy az egyik nem éppen fényesen menő színház direktora automobilt vásárolt. Tudjátok — mondta — mikor vesz az ember automobilt? Amikor elérkezett a bukás szélére. Ilyenkor automobilt kell venni, beleülni és kölcsönpénzt felhajtani. Mert aki automobilon jár, az könnyebben kap kölcsönt.

Igy van. Budapesten ujabban feltünően elszaporodtak az automobilok...

Szoba, telefonnal

VI. kerületben irodának kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Fel kell huzni a tőzsdeteremben... A némaságra kárhoztatott sajtó szomoru napjaiban vadnál-vadabb hirek kergették egymást, anélkül, hogy az ostoba, vagy rosszakaratu hireszteléseket nyilvánosan meg lehetett volna cáfolni. A tőzsdén is egymást érték a riasztó hirek. Az egyik bankvezérről is, aki ismert hosszista és gyakran irányitó szerepe van az árak kialakulásánál, lelketlen kontreminőrök, a tőzsde hullarabló hiénái, azt terjesztették, hogy sulyos veszteségek érték és ezek miatt öngyilkos lett. A minden alapot nélkülöző hirek a bankvezér füléhez is eljutottak, aki tehetetlenül mérgelődött magában, mert lapok hiányában cáfolni nem tudott. Végre arra a gondolatra jutott, hogy felmegy a tőzsdeterembe és ott saját kezüleg megcáfolja a légből kapott koholmányokat. A látogatásnak gyorsan hire terjedt a tőzsdeteremben és aki a bankvezért meglátta, megnyugvással vette tudomásul, hogy ép, egészséges, jókedvü, semmi baja sincsen. Csakhogy a tőzsdeterem nagy, ezer meg ezer ember lót, fut, tülekedik benne, a bankvezért nem mindenki vette észre. Meg is jegyezte erre egy öreg börze-főka, aki nem valami nagy tisztelője a bankoknak és bankvezéreknek:

— Hm. Tényleg itt van, semmi baja, hazugság, amit róla beszélnek. Csak az a hiba, hogy a tőzsdeterem nagy, nem látja mindenki. Nekem az volna az ötletem, hogy a tőzsdeterem közepén jó magasra fel kellene huzni, hogy mindenki lássa, mindenki észrevegye...

A Pharmacia sikertelen kottirozása. Csak legutóbb irtunk a Fővárosi Hirlapban a tőzsdetanács nagy szivéről, amely mindig megnyilatkozik, ha szives baráti kérelmek formájában kivánnak egyes bevezetéseket és ilyenkor a tőzsdetanács jóindulatuan szemet hunyva a fennálló szabályok előtt. Legutóbb igy engedélyezték a Sarkantyus-utcai nyomda papirjainak bevezetését, amelyeket a nyomda egyik főérdekeltje, a kitünő Oceán Mór protezsált. Bebizonyosodott, hogy Oceán Mór tőzsdetanácsos, ha más tanácsot nem is tud adni, ezt az ügyet mindenesetre jól megtanácsolta, hiszen ma az ipari érdekeltségeket csak bármennyire ismerő ember is nagyon jól tudja, hogy a Sarkantyus-utcai nyomdában álló szedőgépek nyugodtan sorozhatók az ócskavas rendjébe, a rotációsok pedig bármilyen monumentális alkotások, holt tőkét jelentenek, mert Budapesten ma már nem akad senki, aki olyan divatiát mult alaku és tipusu ujságot akarna előállittatni, mint amilyent ezek az ódon rotációsok szórnának ki magukból. Hasonló a helyzet a Pharmacia részvények bevezetésénél is, mert ennél a vállalatnál nehéz lenne kimutatni az egymillió aranykorona aktivát, amelyet a tőzsdei szabályok apodiktikusan megkövetelnek. A Pharmacia mögött zajos mult áll. Két esztendő előtt Strasser és Társa bevezették a magánforgalomba és ezer koronás árral kezdték. A vállalat tulajdonosai azonban lassunak találták a tempót és a részvényeket a Kenyeres Banknak adták át menezselésre. A Kenyeres Bank azután minden telhetőt elkövetett, hogy a Pharmacia részvények mellett üsse a nagydobot és minél több részvényt rásózzon a jóhiszemü közönségre. Pharmaciáék ekkor már melegen kezdtek érdeklődni a hivatalos forgalomba való bevezetés iránt. Előbb a Magyar-Német Banknál érdeklődtek és azt szerették volna, hogy ez az intézet nyujtsa be a kottirozási kérvényt. A Magyar-Német Bank azonban megvizsgálta a státust, amelynek eredményeképen nem tartotta erkölcsi presztizsével összeegyeztethetőnek ezt a feladatot. Ekkor a Bondy és Tarján bankárcéghez fordultak, amely aztán kérte is a hivatalos forgalomba való bevezetést. Ezt a kérést a tőzsdetanács többizben visszautasitotta, végül azonban engedett a baráti közbenjárásoknak és engedélyezte a bevezetést. Ekkor azonban ujabb felhők tornyosultak Pharmaciáék feje felett, mert a bevezetés megtörténte előtt három hitelező a törvényszékhez csődnyitási kérvényt nyujtott be. Nem állitjuk, hogy ez a csődnyitási kérvény tényleg azt jelentené, hogy a cég fizetésképtelen volna, sőt azt sem, hogy ezzel bármiféle csorba esett volna a cég presztizsén, de mindenesetre jelentette ez a kérvény azt, hogy a Pharmaciának egyes hitelezőivel differenciái vannak. Ugy tudjuk egyebekben, hogy ezt a kérvényt békés megegyezés folytán vissza is vonták és ilyenformán a Pharmacia részvényeket a Bondy és Tarján cég általános részvétlenség mellett a mult héten tényleg be is vezette a hivatalos forgalomba. Ami a bevezetések történetében szinte példátlanul áll, a bevezetési nász első napjai tökéletes üzlettelenségben folytak le. Bizonyitja ez azt, hogy a tőzsde közönségét ma már nem lehet könnyüszerrel megszédíteni és vásárlásra ingerelni. Az egész Pharmacia-ügyhöz még csak egy megjegyzésünk van és ez az, hogy Édes Endre fővárosi tanácsnokot a legutóbb, valószinüleg tudtán és akaratán kivül, beválasztották a Pharmacia igazgatóságába, noha a Pharmacia a fővárosnak és pedig az Édes Endre ügyosztályához tartozó üzemeknek, köztük a fővárosi kórházaknak is, nagyszállitója. Édes tanácsnok esetében tehát mindenki jogosan látna sulyos inkompatibilitást, de akik ismerik a tanácsnok puritán jellemét, nem tételezhetik fel, hogy a beválasztás tudtával történt és nem tételezhetik fel azt sem, hogy ezt az igazgatósági tagságot elfogadja és megtartja. A Pharmacia emez erőlködése tehát szintén eredménytelen marad.

A Lloyd Bank érdeklődése a balatonfüredi fürdőtelepnél. Iklodi Szabó János nemzetgyülési képviselőnek Balatonfüreden az Arácsi-uton, kivül a fürdőtelepen, volt egy mórstilü villája, az ugynevezett Rodostó-villa, amely a miramarei kastély mintájára épült. A hataknas urilak csaknem egy holdnyi területet foglal el. Legutóbb a Balatonfüredi Gyógyfürdő R.-T. huszezer dollárért megvásárolta Iklodi Szabó Jánostól a pompás objektumot. Ebbe a vételbe belekapcsolódott a Lloyd Bank R.-T. is, amelynek képviseletében lent járt nemrégen Salusinszky Gyula dr., a Lloyd Bank ügyvezető alelnöke és dr. nagyszentmiklósi Dréhr Imre nemzetgyülési képviselő, a Lloyd Bank ügyvezető igazgatója és megkötötték az érdekeltségi szerződést, amelyet a Balatonfüredi Gyógyfürdő R.-T. képviseletében Bánó vezérigazgató és tószegi Freund főrészvényes irtak alá. Ugyancsak lent járt Hegedüs Ármin müszaki főtanácsos is, aki felülvizsgálta az ingatlant és szakvéleményt adott arról, hogy az épületet miként lehet átalakitani, mert az a terv, hogy a Rodostó-villából nagyszabásu kaszinót létesitenek, amelyben többek között játéktermek, színház és hangversenyterem is lesz. Este a hatalmas adás-vétel megkötése után nagy áldomás volt a Grand-Hotelben és a banketten reggelig muzsikált Babári Jóska zenekara. Mindez Balatonfüred jövőjét igen biztató szinben tünteti föl és a „magnum áldomás" ellen sem lehet senkinek kifogása; ellenben Balatonfüred fürdőközönségének mégis méltán tünhetett föl, hogy a fürdőbiztos-főszolgabiró szintén résztvett a mulatozásban. A főszolgabirák nem igen szoktak szerzetesi fogadalmakat tenni és általában Magyarországon még senki sem csodálkozott azon, ha egy-egy szolgabiró kivilágos-kivirradtig kvaterkázott, sőt azon sem, ha világos reggel az asztalon borosüvegek között táncolta el a verbunkost. A balatonfüredi fürdőbiztos-főszolgabiró azonban más beszámitás alá esik, hiszen a Grand-Hotel-beli mulatság előtt csak pár nappal jelentek meg ugyancsak az ő aláirásával a plakátok, amelyek ékes magyar nyelven adták tudtul, hogy „tapasztalt atott", hogy a fürdőtelepen mulatozó társaságok hangosan viselkednek". Egyben figyelmeztette a közönséget, hogy Balatonfüred gyógyhely és ilyenformán kénytelen volt utasitani a csendőrséget, hogy, ha hangos vigasságot tapasztal, avatkozzék be és inditsa meg a legszigorubb kihágási eljárást. A Rodosto-villa áldomási bankettjén a csendőrség egyáltalában nem avatkozott be, a főszolgabiró ur pedig tökéletesen megfeledkezett párnapos plakátjáról és a Grand-Hotelben közrendészeti szempontból, semmiféle hangos viselkedés „nem tapasztaltatott."

Hoffmann Gusztáv bevonult az Amerikai Bankba. Ismeretes, a Tőzsdei Hiradó is megirta, hogy az elmult hetekben dr. Paupera Ferenc, a Magyar-Amerikai Bank elnöke és Fónagy Aladár, a Mobil-Bank elnöke, intézeteik egybeolvasztására nézve komoly tárgyalásokat folytattak, amelyek azonban a döntő pillanatban meghiusultak. Paupera ezután uj tőkeérdekeltség után nézett és tényleg meg is állapodott Hoffmann Gusztávval, az ismert kontreminőr-bankárral, aki a Földhitelbank tárcájában levő Amerikai Bank pakettből 500.000 darab részvényt, öt évi zárolási kötelezettséggel átvett és az Amerikai banknál egyuttal ügyvezető-alelnöki állást vállalt. Értesülésünk szerint Hoffmann bankirodáját beolvasztja az Amerikai Bankba és személyzetének egyrészét ott fogja elhelyezni. Pénzügyi körökben a tranzakciót nem fogadták valami kedvezően, mert attól tartanak, hogy Hoffmann kontremin-spekulációit az Amerikai Bankban is gyakorolni fogja, ami a mostani lerongyolt árfolyamok mellett már kockázatosnak igérkezik. Egyébként a Faludi-Bányai érdekeltség változatlanul bentmarad az Amerikai Bankban, amelynek ezentul is Zala Lajos lesz a vezérigazgatója.

Kottirozzák a Pátria-biztositót. A tőzsdetanács április 26-iki ülésén elrendelte a Pátria-biztositó r.-t. részvényeinek tőzsdei lajstromozását. A Pátria a Földhitelbank érdekkörébe tartozik. A bevezetést, értesülésünk szerint, a Halász Lajos bankcég végzi. Hosszu idő után a tanács ezzel az engedélyezéssel egy komoly érték bevezetését tette lehetővé.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat közli, hogy folyó hó 3-án megtartott XXXII. évi rendes közgyülése az igazgatóság javaslatait egyhangulag elfogadván, elhatározta, hogy a 25.000 koronában megállapitott osztalékot a szokásos helyeken, május 5-től kezdve kifizeti.

Gizella gőzmalom r.-t. Az április 16-án megtartott rendes közgyülésen az elnöklő Surányi Béla alelnök meleg szavakban emlékezett meg Katona Zsigmond vezérigazgató negyvenéves szolgálati jubileumáról, kinek érdemdus vezetése alatt a vállalat hatalmas fejlődésnek indult. Részvényenként 2000 K osztalék (200 százalék) szétosztása határoztatott el; a szelvényeket a Magyar leszámitoló- és pénzváltó bank váltja be. Végül Pál Ignác igazgató, a mandátum hátralevő idejére az igazgatóságba és az eddigi felügyelőbizottság egy év tartamára ujra választatott.

Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság igazgatósága a legközelebb összehivandó közgyülésnek az 1923. évre részvényenként 25.000 korona osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Kőszénbánya és téglagyártársulat Pesten (Drasche) közgyülése elhatározta, hogy az 1923. évre részvényenként 1500 K osztalékot fizet, mely az Angol-magyar banknál április 22-től kerül kifizetésre.

Fullánkok

Csodadoktort

remél az ország J. Smith amerikai bankár személyében, s mi egészen őszintén nem bizunk másban, csak abban, hogy becsületes törekvésü, józan pénzügyi politikus lesz, aki a „szanálás" során nem fog légtornászmutatványokra kedvet kapni. Csodákban azonban nem hiszünk és nem álmodunk arról, hogy most már olcsó lesz Budapesten a villany, a gáz, a viz, a villamos, az élelmiszer. Keresztény községiek politikája volt csak az, ami Budapesten csodát tudott müvelni, mert ők azután a deficitmentes költségvetés mellett olyan magasra tudták emelni a közszolgáltatások tarifáit, hogy csak ugy ropog bele a pesti polgár csontja. Az állam példát vehetne erről a költségvetésről, hiszen ugy is minden mindegy: semmiképen sem megyünk valami nagy bizalommal az egész „szanálási" akció elé, amikor eljön ide Budapestre Engel volt osztrák pénzügyminiszter és tartalmas előadásban fejti ki, hogy most a szanálás után Bécsben ujból megnyiltak a drágaság csatornái. Az osztrák pénz kifelé ugyan stabilnak mondható, de befelé éppenséggel nem lehet értékállónak tekinteni. A szanálásnak ezt a fokát azonban mi már régen elértük. Ha csak ezért jön Mr. J. Smith, akkor legföllebb egy kedves vendégünkkel lesz több, de az ország továbbra is koldus marad.

Az aranyparitásos házbér

sokkal rettenetesebbnek bizonyult, mint amilyennek féltük. Háztartások roskadnak össze, kimondhatatlan bajok keletkeznek, mert a fixfizetésesek és munkások ötven százaléka nem tudja kifizetni negyedévi házbérét a május havi fizetéséből. A másik ötven százalék pedig ámulva torpan meg zsebében maradt szomoru papirbankóival: mit eszünk ezután? Mindez pedig csak egyik része a veszedelemnek, mert a másik rész, ha lehet, még ijesztőbb. Hiszen az üzlethelyiségek, boltok, vendéglők bérei olyan horribilisak lesznek, hogy fantasztikus árakkal kell számolnunk, de egyben biztosak lehetünk abban is, hogy május második felében minden második bolthelyiséget zárva fogunk találni. De hát akkor minek ez a példátlan boltbéremelés? Üres boltokból nem lehet a házakat megreparálni és az üres boltok béréből a háziurak egy pikkoló-feketét sem tudnak majd inni. Vajjon ki irigyli az agyvelőt, amely a háziurak esztelen követeléseinek felülve, egy csapásra tesz tönkre lakót, iparost, kereskedőt, gazdasági életet és háziurat egyaránt?

Sok a pletyka

a városházán, de ha a jelek nem csalnak, a sok pletyka között sok az igaz hir is. A töméntelen szóbeszéd azonban egytől-egyig azt példázza, hogy a mult rezsim nem igen bizakodik a feltámadásban. Lelki szemeink előtt bőröndök, speditőr-kocsik jelennek meg, ami azt jelenti, hogy sok urat látunk a városházán nyugtalanul ülni a helyén, mondhatnánk, sok kapacitást látunk a helyén fészkelődni. És érezzük, hogy Wolff Károly atyai keze is müködésben van: a kiváló vezér menti, ami, vagy helyesebben aki menthető. Az egyik kurzuslovag még hüséget esküszik Kurzus kisasszonynak, de ugyanakkor már gondosan körültekintett, nem lehetne-e gyorsan visszairatkozni valamelyik demokrata-kaszinóba, sőt a félénkebbek között ma már olyanok is akadnak, akik melegen érdeklődnek a szocidldemokraták községi programmja iránt. Megijedni sohasem jó, de ez a sietség mégis csak megokolatlan talán. Ámbár azt hisszük, menekülő patkányoknak nem igen lehet jó tanácsot adni, mert azok nem igen hallgatnak az okos szóra. Csak szaladnak, ki merre lát...

Események

A Fővárosi Hirlap és a nyomdász-sztrájk. A szedőmunkások és a nyomdák között felmerült differenciák és az ebből keletkezett szinte példátlanul hosszu munkabeszüntetés természetesen, mint a többi lapokat, a Fővárosi Hirlapot is sulyosan érintette. A Fővárosi Hirlapnak mégis sikerült gyors és odaadó munkával elérni azt, hogy közvetlen husvét előtt, tehát már a sztrájk napjaiban is megjelenjék. Azóta azonban, a belügyminiszter tiltó rendelete folytán, a Fővárosi Hirlap munkájának is szünetelnie kellett és most, amikor ujból a közönség elé lépünk, kérjük a szives elnézést, hogy rajtunk kivül álló okok miatt a lap megjelenésében szakadás állott be. Az ujonnan megkezdett munka uj kedvvel tölt el bennünket és igyekezni fogunk jó hirszolgálattal és az események becsületes, erőteljes kritikájával tovább szolgálni azokat a nagy érdekeket, amelyeket a közönség ránkbizott.

Baracs Marcel ünneplése. Baracs Marcel diszes és tisztelt neve uj fényt kapott az elmult héten azokon az ünnepléseken, amelyekben abból az alkalomból részesitették, hogy a Budapesti Ügyvédi Kamarában negyedszázad óta tölt be vezető poziciót. Baracs Marcel közéleti szereplése annyi ékességgel dicsekedhetik, hogy most ennél a mérföldkőnél tökéletes megelégedettséggel tekinthet vissza gazdag multjára. Neve már kora ifjuságában kezd feltünedezni, az egyetem aulájából szivárog ki a hir, hogy ott uj vezér lelkesiti a sziveket, elokvens szónok, testben pedig dalia. A társadalmi életben is szerepelni kezd és a szó legnemesebb értelmében vett aranyifjuként szeretik mindenütt. Közben nagyon neveli presztizsét, hogy lovagias ügyekben minden alkalommal övé a döntő szó. Sohasem krakéler, de mindig lovag, irtózik az afférektől, de félelmetes verekedő. Párbajkérdésekben ma is megfelebbezhetetlen fórum. Szereplésben gazdag társadalmi élete mellett volt ideje tudásának hatalmas fejlesztésére, volt ideje a tevékeny munkára, amely mint ügyvédnek is irigyelt nevet biztositott. Előbb Keszits Antallal nyitott közös irodát, később önálló lett és a legkeresettebb ügyvédek egyikévé küzdötte fel magát, akit a kereskedelmi jog legkiválóbb specialistájának tartanak Magyarországon. A Lipótvárosi Kaszinóban rendezett ünnepségen Pesthy Pál igazságügyminiszter kétszer is felszólalt és meleg szavakkal vázolta Baracs Marcel érdemeit. Az a ritka kitüntetés érte, hogy a Lipótvárosi Kaszinó disztagjává választotta. Más kitüntetés, mint az emberek szeretetének meleg megnyilatkozása, nem érte. De nem érte máskor sem, mert Baracs Marcel igaz demokrata, akinek már régen kijárt volna a méltóságos cim, de azt mindig elháritotta magától, sohasem fogadott el semmiféle kitüntetést.

Kinevezés a Giróban. A Giró- és Pénztáregylet tisztviselői karának egyik kitünőségét, Falvay Gézát, az elmult hetekben cégvezetővé nevezték ki. Falvay régi, mindenkor megbecsült tisztviselője az intézetnek, de a legutóbbi viharos, munkával tulhalmozó esztendők alatt, amelyek a Girót mértéken fölül próbára tették, mindinkább kibontakoztak és bebizonyosodtak azok a kvalitásai, amelyek most vezető-poziciót juttattak neki. A Giró uj cégvezetője különben hosszu időben szoros vonatkozásban volt a sajtóval is, amelynek kipróbált, jeles munkásaként ismertük. Falvay Géza jelentős előlépése régi kollégái körében is őszinte örömet kelt.

A Sas-Köri szecesszió. Megemlékeztünk már a Fővárosi Hirlapban arról, hogy a legutóbbi Sas-Köri választások óta ellentétek támadtak a klub autochton tagjai és a kurzus ideje alatt beszivárgott uj elemek között. A régiek nem értenek egyet azzal a szellemmel, amelyet a Wolff Károly sleppjéhez tartozó alvezérek kivánnak megvalósitani és ilyenformán a Sas-Kör régi tradicióihoz ragaszkodó liberális elemek a leghatározottabban a szecesszióra gondolnak. A kivonulók szervezkedése tovább folyik és igen erősen előrehaladt az utóbbi időben is. Legujabban arról az eseményről számolhatunk be, hogy a szecesszionisták Walder Gyulát akarják mozgalmuk élére állitani.

A lebujok leleményességén nem fog ki a rendőrség. A mulatóhelyek megrendszabályozásának igen nagy feneket keritettek a rendőrségen és nekünk, akik legelsősorban követeltük a tüzveszélyes, erkölcstelen és rabló lebujok becsukatását, hinnünk kellett benne, hogy komoly akcióval állunk szemben. Mert nem lehet elegendő, ha megmagyarositják a büntanyák cimét, nevét; amikor mindenki tudja, hogy a magyar név mögött ugyanaz a dorbézolás, ugyanaz a rablás és erkölcstelenség rejlik, ami rejlett azelőtt a francia név mögött. De szüntettek is be egy-két mulatót. Bezárult néhány büntanya kapuja. Sajnos azonban ezek a könnyü keresetből élő emberek, akik mindenkor az emberi léhaság vámszedői voltak, nem szivesen mondtak le gondtalan, vidám életükről, fosztogató mesterségükről. Fühöz-fához kapkodtak, mig végre akadt olyan is, akinek sikerült ujra megnyitni a boltot. Az egyik ilyen bezárt mulatóhelyet nem régen ujból megnyitották, mert igen nagy protektor akadt. Ez a protektor egy ébredő szinész, aki tehetséges volta és jóhirneve dacára ebben a lebujban töltött be „előkelő" szerepet. Az ébredő szinésznek sikerült a rendőrség szivére hatni és a mulatóhely kapui ujból megnyiltak. Nagy volt a boldogság és a budapesti éjszaka notórius lumpjai megint csak ide huztak, mert nagyon jól tudták, hogy itt orgiákat ül az erkölcstelenség. Nem törődtek azzal sem, hogy az ébredő szinész protekciója csak azzal a feltétellel volt hatásos, hogy bizonyos, meghatározott átalakitásokat kellett a helyiségen eszközölni. Mint mondják, el is végezték ezeket a korrekturákat; de hogy a lebujtulajdonosok ravaszságán nem lehet kifogni, már az is kiderült. A minap ugyanis betévedt egy ismert budapesti ur a mulatóba, ahol kényelmesen elhelyezkedett társaságával egy jó páholyban. Alig ültek le azonban, amikor hirtelen elaludt a villany, sötét lett, de koromsötét az egész helyiségben. Hát bizony eltartott jó néhány percig, amig ismét kigyultak a villanykörték és folytatni lehetett az előadást. Alig telt el azonban tiz perc, amikor megint felmondta a szolgálatot a villanyvilágitás. Egyiptomi sötétség borult megint a helyiségre, ahol a páholyok tájáról gyanus zajt lehetett hallani. Amikor már harmadszor ismétlődött meg a dolog, a kitünő gavallér kérdőre vonta a pincért:

— Micsoda disznóság ez, hogy itt minden tiz percben elalszik a villany?

És jókat kivánt a székesfőváros elektromosművei nagytekintélyü igazgatóságának. A pincér, közismert pesti jassz, bizalmasan odahajolt a gavallér füléhez, akit régi vendégiének tisztelt és elmesélte neki a dolog nyitját.

— Tetszik tudni, nagyságos uram, amikor visszakaptuk a licencet, a rendőrség kikötötte, hogy meg kell szüntetni, át kell alakitani a mi hires és kedvelt „csukott páholyainkat". Meg is csináltattuk, engedelmeskedtünk becsületesen. Valahogy azonban kárpótolnunk kell a közönségünket, amely már hozzászokott, hogy minálunk igen előnyösen jut diszkrét percekhez. A villany tehát nem a villamostársaság hibájából aluszik el minden tiz percben; hanem ellenkezőleg a mi előzékenységünk oltja azt el. Ha már olyan sok dohányt hagynak itt az urak, legalább nyujtsunk nekik valamit, ha mást nem, egy kis jótékony sötétséget.

Hiába, a lebujok patkányainak leleményességét nem lehet kijátszani. Ezek az elszánt exisztenciák ha lebontatják is a „csukott páholyokat", de ugyanakkor kitalálják, hogy el lehet oltani a villanylámpát.

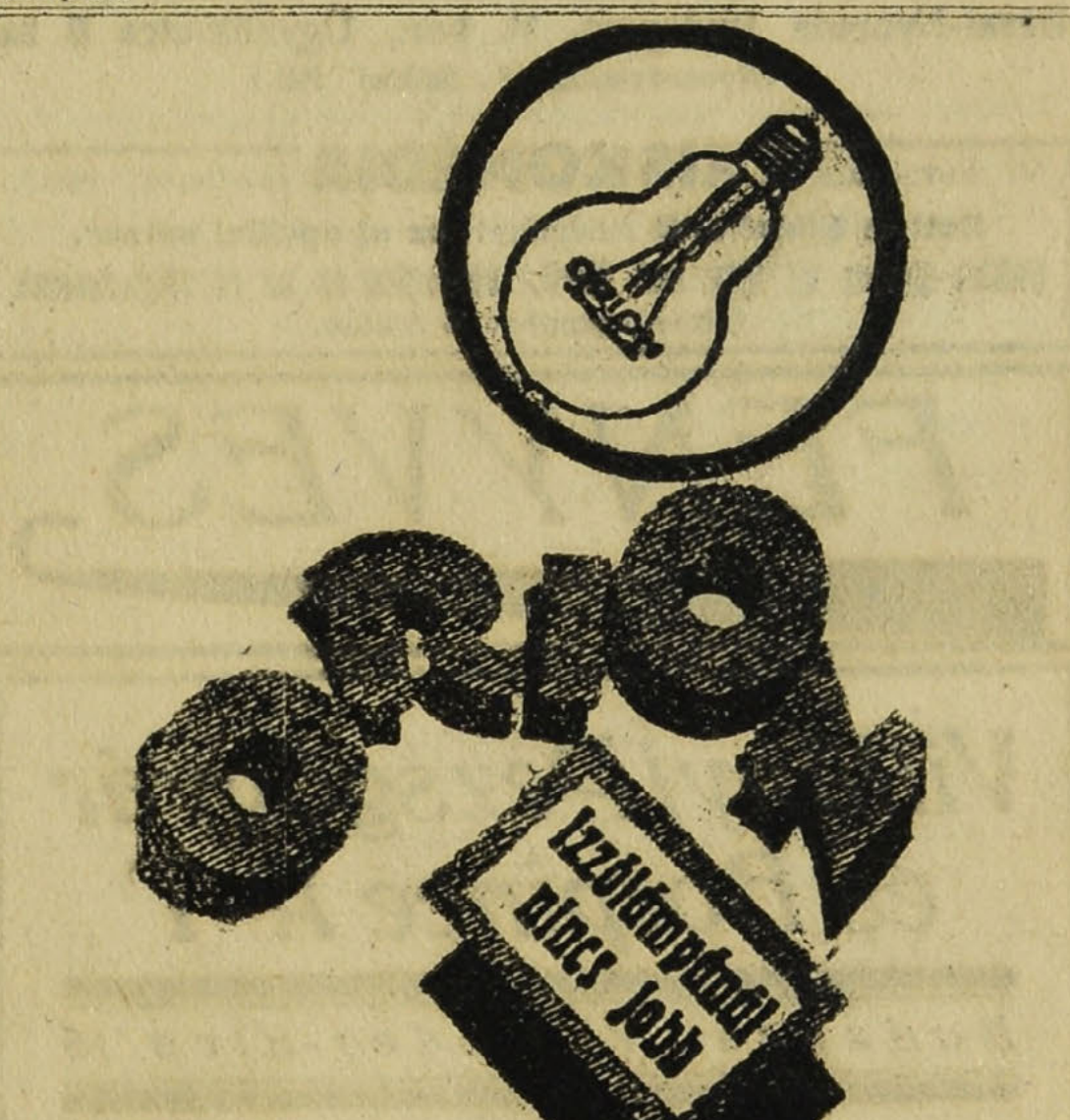

TABARIN

VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.

Az évadzáró szenzációs májusi műsor!

Eleky Annus, Hites Olga, Német Nándor és Simai Pista
VIII-ik Adolf
Harmath Imre énekes-táncos bluettje
5 Holland Mädels
amerikai tánccsoport

Evelyn és Rosetty
vámpírtánc
Gál Lilly, Balogh Ilus
2 Hellos 2
orosz tánckettős

Kezdete pont fél 10 órakor. Elsőrendű meleg konyha.

Az ujságkiadóhivatali tisztviselők közgyülése. Az Ujságkiadóhivatali Tisztviselők Egyesülete szombaton este tartotta 35-ik jubiláris közgyülését, melynek rendién Sümegi Vilmos elnök beszámolt az egyesület vagyonának örvendetes gyarapodásáról és inditványára elhatározta a közgyülés, hogy még ebben az esztendőben nyugdijegyesületté alakul át oly módon, hogy az egyesület jelenlegi 116 millió készpénzvagyonát a folyó évben a nyugdijegyesület megalakitásához szükséges 250 millióra óhaitia felnöveszteni. Elhatározta továbbá a közgyülés különböző jóléti intézmények sürgős megvalósitását. A tisztujitás során a közgyülés a következő tisztikart választotta meg: elnök Sümegi Vilmos, társelnökök Berkes Róbert, Bródy László, Guthard Tódor, ügyvezetőalelnökök Löwinger Vilmos, th. főtitkár Szalmás Arnold, főtitkár Nádas Jenő, háznagy Révész József, gazdák Fenyő József, Rátkay László, jogtanácsos Balás Elek, titkár Chiovini Sándor, jegyzők Radó Jenő, Csányi Dezső, ellenőr Hanák Nándor, pénztáros Neuwirth Sándor, könyvtáros Grosz László. Megválasztották még a száz tagból álló választmányt és felügyelő-bizottságot.

A bérkocsisok ujra zsarolnak. Csak nemrégiben lépett életbe a bérkocsikon az az ujitás, hogy feleutért számitják a békebeli alaptarifát, amit ötezerrel kell sokszorozni. Ez az „ujitás" rendkivül megdrágitotta a konflist, aminek meg is van az a következménye, hogy ujabban a bérkocsik százával cserkésznek a forgalmasabb utvonalakon — utas nélkül. A bérkocsisok, ugy látszik, keveslik ezt a pangást, mert ujabb tarifaemelési kérelemmel fordultak a fővároshoz. Most már „nyolcezerszerest" követelnek. Szakértők felülvizsgálják a kérelmet s csak ezután döntenek véglegesen.

Áller Képes Családi Lapja. Pár héttel ezelőtt, a sajtónélküli és oly üresnek tetsző napokban egy szokatlan formátumu, kiállitásu és tartalmu lap jelent meg a pesti utcán, egy dániai nagy lapkiadóvállalat gazdagon illusztrált hetilapja, amelynek eddig csak pár száma jelent meg, de mely ennek dacára máris magafelé forditotta a közönség széles rétegeinek érdeklődését és rokonszenvét. A lap valóban az, aminek a cime mondja, családi lap, a szó egyszerü, becsületes s majdnem azt mondhatnók patriarchális értelmében, amely minden számában egy egész sereg cikket, rajzot, illusztrációt közöl a család minden tagjának, a férfinak, asszonynak, gyermeknek okulására és szórakozására. Nem lép fel magas irodalmi igényekkel, ilyen irányu ambiciói nincsenek is, csak szórakoztatni, mulattatni és hasznos tanulságot nyujtani akar ismeretterjesztő, szépirodalmi és mulattató közleményeivel. A szerkesztők nem feledkeznek meg arról sem, a háztartás körébe vágó hasznos tudnivalókkal kedveskedjenek olvasóiknak. A lap minden trafikban és utcai árusnál kapható, egy száma 6000 koronáb kerül.

Az uj osztálysorsjáték hivatalos tervezete páratlan egész Európában, mert számos milliós nyereményeken kivül 100, 200, 400 milliós főnyereményt is kisorsolnak, sőt szerencsés esetben 1 milliárd korona is nyerhető egy sorsjeggyel. Ezért nagy most az érdeklődés az osztálysorsjegyek iránt és biztos, hogy a 66.000 sorsjegy a huzás előtt teljesen el fog fogyni. Akinek még nincs sorsjegye, saját érdekében rendelje azt meg bármely elárusitónál.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

VI., Révai-utca 18. **KIS KOMÉDIA** Telefonsz.: 14-22.
Rott és Steinhardt felléptével **az uj áprilisi müsor.**
Doktor Krausz és Max und Moritz bohózatok és az uj slágerszámok
Kezdete pontban **8** órakor.

FENYVES

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó- és épitési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvétetnek.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany, Kénvirág, Sósav, Szalamiákso, Fertőtlenitőszerek stb., Szalmiák darabos, Zinkfehér, stb.

Hirmann Ferencs FÉMÖNTÖDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9. TELEFON: J. 138-03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Kollerich Pál és Fiai
ELSŐ MAGYAR SODRONYSZÖVET-, FONAT- ÉS SZITAÁRU-GYÁRA
Budapesten, IV., Ferenc József-rakpart 21.
TELEFON: JÓZSEF 54-17 és JÓZSEF 54-18.

KOLLARIT
BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA:
EGYESÜLT UJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS ÉS BREITNER,
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 2.
Csak az az igazi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12. Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 2.
Telefon: József 60-69.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TAURIL" magasnyomásu tömitőlemezek, Műszaki puha- és keménygummi-áruk. Szállitóhevederek. M. K. G. szijak, Játékáruk és labdák. Radirgummi. Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÁCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Társ.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefonszám 63-42 „József"
Erős- és gyengeáram szerelési anyagok Elektromotorok és Dynamók műszerek

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztáb a. nád, nád szövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 51.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

MAGYAR RÉZHENGERMÜVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: „CHAUDOIR" RÉZHENGERMŰVEI. 19—22. 44—88.
BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelű Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Műszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Ráktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

Ára 1500 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 május 14. — 20. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 80.000 korona. Félévre 40.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Az iskola

mindenkor szent volt a fővárosnak minden ezideig való rezsimje előtt és csak a kommunisták kezdték meg a politikai agitációt bevinni az iskola falai közé és a propagandának az iskola falai között való harsogtatását a kurzus és legtöként az ébredők is maguk eszközei közé iktatták. Az iskola szentségét, a mi etikánk szerint, megfertőzi a pártpolitika, még akkor is, ha az a pártpolitika halk hangon mondja el a mondanivalóját, pasztell-szinekkel festi a helyzetet és a komoly argumentumok sulyával küzd is az ellenvéleményel. A főváros iskoláiban azonban a kurzus alatt nem ez volt a divat, amikor a politikusok és hallgatóságuk ellopták a tornatermeket. Azok az urak, akik itt hirdeték „gondolataikat", olyan rikitószinü egyéniségek, hogy nem is tudnak megmaradni az objektivitás göresösen keskeny határai között. Ellenkezően: az iskolai gyülések levegőjéből áradt szét a városon, meg országon a gyülölet és nem egyszer innen indultak el a gummibotos emberek végigverni az utcán járókelőket. Ma talán már eltávolodtunk ettől a helyzettől, de a gyülölet szavát még mindig nem váltotta fel a megváltó szeretet diadaléneke és nem változtak meg még mindig a politika nemes lovagjai, akik a parlamentben csak ugy, mint Cegléden vagy Mátészalkán, csak ugy, mint a fővárosi iskolák tornatermeiben egyazon frazeológiával élnek.

Ha leszelidült is az ellenforradalom, ha a szenvedések lecsendesitették is egy kicsit a tombolást, ezt a hangot, amely a nagy zivatarokból még megmaradt és néha hátborzongatóakat rikolt, ezt a hangot ki kell kergetni az iskolák falai közül. Szelid és bölcsszavu pedagogusok munkáját nem szabad megzavarni és a hótiszta gyermeklelkeket nem szabad megfertőzni: az iskolában nem szabad mást, csak kulturát, tudást és erkölcsöt hirdetni. Aki ez ellen az elv ellen vét, az bünös. Bünös akkor is, ha törvényes hatalma van az iskolák termei fölött való intézkedésre és pedig korlátlan intézkedésre. És ha a tekintetes tanács azzal védekezik, hogy annak adja b é r b e az iskolatermet, aki azt megfizeti; akkor is a legsulyosabban fel kell emelnünk tiltakozó szavunkat. Értse meg a tanács, hogy joga van a főváros háztartása érdekében üzletet csinálni a gázból, a vizből, a villamosból, még a betevő falat kenyérből is; de az iskolából csinált üzlet jogát kereken tagadnunk kell. Elismerjük, hogy koldusok lettünk, hogy minden garast meg kell néznünk, elismerjük, hogy lezüllöttünk gazdaságilag és lelkileg is: de annyira még nem züllöttünk, hogy gyermekeink iskoláiból vegyük a pénzt arra, hogy Zilahi Kiss Jenő alpolgármester ur automobilon járhasson haza a hivatalából.

De nem áll meg a tanács védekezése gyakorlati szempontból sem. Azt mondja ugyanis a tanács, hogy „a főváros iskoláiban és a központi városháza gyüléstermében minden egyesület tarthat gyülést, amennyiben a szabályszerü illetékeket lefizette és a gyülésre a hatósági engedélyt megkapta. Ezidőszerint az a helyzet, hogy a főváros iskoláinak tornatermeiben több mint száz egyesület tart gyüléseket és előadásokat és ezek között igen sok exponáltan baloldali irányzatu egyesület van". Idéznünk kellett ezt a két mondatot, amely nem került eddig a nagyközönség elé és amely Sipőcz—Zilahi Kiss-tanácsnak egyik legszebb irásműve. Olyan kiváló irásmű, hogy nem is lehet vele vitatkozni, hanem az ember szeliden, őszintén elmosolyodik rajta és megy tovább a maga utján. Igazán kedvesek, igazán mulatságosak az urak, a jó Isten tartsa meg őket az emberi kor legvégső határáig, — ahogy valaha szerény elődjük, Ráth Károly, mondotta volna.

Most, amikor az ébredő-gyüléseknek iskolában való tartása a sajtóban élénk visszhangot váltott ki és amikor ezeknek a tényeknek megismerése Budapest polgárságát őszintén és mélyen felháborította: határkőhöz érkeztünk el. A tanács védekezését komolyan nem vehetjük, ellenben igenis követelnünk kell, hogy ebben a tekintetben elfoglalt álláspontját a legszigorubb revizió alá vegye. Meg kell ennek története, mert különben az a vád érhetné a tanácsot, hogy a pártpolitika védőpajzsa mögé buvik, a pártpolitikától remél életet és hatalmat. Ennek pedig nem szabad bebizonyosodnia, mert akkor maguk ellen ingerlik az urak még azokat is, akik sohasem hirdették a bosszu politikáját, sohasem gondoltak arra, hogy tisztviselőket, akik bár a kurzusnak köszönhetik előmenetelüket, de megállták a helyüket, indexre tegyenek. A tanács jelentékeny többsége olyan férfiakból áll, akik tehetségük és korrektségük révén függetlenek, nekik kell most sarkukra állniok és megvédeni az iskola szentségét mindentől, ami a politikának csak az árnyéka lehet.

Milyen állások szünnek meg a fővárosnál?

Megindult a mentési akció Zilahi Kiss Jenő érdekében — A főváros többé nem szed állami adót — Az adóhivatali személyzet az állami tisztviselők státuszába kerül Fölöslegessé vált a harmadik alpolgármesteri állás

A Fővárosi Hirlap már hetek előtt beszámolt arról, hogy a szanálási törvény (akkor még javaslat) értelmében az államot követően a fővárosnak is végre kell hajtania a létszámredukciót, amelyet — mint láttuk — Bécsben is könyörtelenül végrehajtottak annakidején. Értesüléseink között már akkor ott volt az, hogy a kormánykörökben uralkodó hangulatból következtetve elsősorban a fölösleges magasabb állások megszüntetésére gondolnak. Igy mindenek előtt az a terv, hogy a harmadik alpolgármesteri és több tanácsnoki állás beszüntetésével kezdik a redukciót, miáltal a kormány — a hasznosat összekötve a kellemessel — azt is eléri, hogy ilyenformán a radikális fajvédő szinezetü Zilahi Kiss Jenő alpolgármester is megérdemelt nyugalomba vonul.

A héten azután a városházán is gondolkodni kezdtek a dologról és gondolkodásuk eredményeképen

kiadtak egy kommünikét, amelynek világitásánál tisztán láthatjuk Wolffék városházi expoziturájának titkos szándékait.

Ez a kommüniké — ha pontosan megvizsgáljuk — feltétlenül igazolja mindazt az értesülésünket, amelyet annak idején a városházi létszámredukcióról közöltünk. Igazolja például, hogy a kormány tényleg a magasabb állások beszüntetésére gondol, amely akaratnak megmásithatatlannak kell lennie, hiszen Wolffék máris a kormány elé sietnek e tekintetben és diplomatikusan ugy tüntetik fel a dolgot, mintha ez az ő ötletük lenne. Hiszen olyan szépen, hangulatosan, a gyakorlatban soha nem jelentkezett szociális érzéknek zászlóként való meglobogtatásával lehet beállitani a dolgot. És ezt meg is cselekszik:

„Ha a létszámcsökkentés mellőzése — mondja a kommüniké — a fővárosnál nem vihető keresztül, a főváros vezetősége (vajjon kik ők?) a csökkentést a tisztviselői kar sérelme és a kisegzisztenciák elpusztulása nélkül óhajtja végrehajtani. Ebből a célból az illetékes tényezők terve, hogy a létszámcsökkentést ne alsó kategóriáju állások megszüntetésével vigyék keresztül, hanem olymódon hajtsák végre, hogy a m e g ü r e s e d ő m a g a s a b b k a t e g ó r i á j u á l l á s o k a t n e t ö l t s é k b e."

Egyszóval meg kell mondani, hogy ez csak lámbor óhajtás, amihez még az illetékes tényezők egyáltalán nem járultak hozzá és az egésznek nincs más jelentősége, minthogy

ezen az alapon indítják meg mentőakcióiukat Zilahi Kiss Jenő érdekében.

A kormány ugyanis a fölösleges magasabb állásokat már most, azonnal akarja m e g s z ü n t e t n i, ugyanakkor Wolffék (mert hiszen ők nevezik magukat „a főváros vezetőségé"-nek és „illetékes tényezők"-nek) azt a kompromisszumot ajánlják fel a kormánynak, hogy csak akkor szünjenek meg ezek az állások, ha majd az azokat betöltő személyek nyugdijba mennek, vagy meghalnak. Kétségtelen azonban, hogy

a kormány nem fogadhatja el, sem ezt, sem az ehhez hasonló kompromisszumokat,

mert nem lehet sem a véletlenre, sem a halálra bizni, hogy mely állásokat töröljenek, de meg a szanálási terv végrehajtása sem késhetik addig, amig — mondjuk — Zilahi Kiss Jenő megöregszik.

Hasonlóképen naiv ötlet az is, hogy megkisérlik a személyzet redukciójának megakadályozását. A kormány erre el van tökélve és a szándékának végrehajtásáról törvényben gondoskodott. Különben sem áll helyt Wolffék argumentálása, amely szerint a főváros adminisztrációjának zavarai nélkül nem lehet szó a létszámapasztásról, mert ami áll az országra, az nem áll Budapestre, hiszen az ország megkisebbedett, de Budapest nem.

Ezzel szemben az ellenzéki felfogás az, hogy

Budapest adminisztrációja békében is tulfengett, akkor azonban birta ezt a főváros budgetje,

amit aztán ma igazán nem lehet elmondani. A munka viszont a békeidőkkel szemben, a pénzügyi ügyosztály kivételével, mindenhol a minimumra apadt, mert a városházán mai alkotó tevékenységnek a nyomát sem lehet felfedezni. A pénzügyi ügyosztálynak a bonyolult adók behajtásával alaposan megszaporodott a dolga, de itt még éppen ebből az okból az utolsó időben természetszerüen igen nagy létszámemelés történt. Itt említjük meg különben a F ő v á r o s i H i r l a p n a k azt az igen fontos értesülését, hogy

junius elsejétől kezdve a főváros egy üllér állami adót sem fog beszedni, ellenben az állam átveszi a maga státuszába az ezáltal fölöslegessé váló fővárosi tisztviselőket.

Ma persze még teljesen korai lenne kombinálni arról, hogy mely állások fognak megszünni; de nem nehéz megmondani, hogy mely állásokat tartanak hivatalosan is fölöslegesnek. A mai helyzetben a világon semmi szükség nincsen a harmadik alpolgármesteri állásra, fölöslegessé vált a közgazdasági ügyosztály különállósága és kitünően egybe lehet olvasztani a szociálpolitikai és közjótékonysági, valamint a városépitési és magánépitési ügyosztályokat. Ezenkivül a szanálási terv értelmében igen sok redukciónak kell még következnie. Az ellenzéken ezt igen hasznos intézkedésnek tekintik, bár elismerik azt is, hogyha gazdasági bajainkat kiheverték és egy uj rezsim ismét alkalmassá teszi a városházát az alkotó munkára, akkor nem lehet semmi akadálya az adminisztrációnak a szükséghez képest való erőteljesebb kiépitésére.

Gróf Bethlen István sikertelen kisérlete a polgári front érdekében

Nem akad ellenzéki politikus, aki hajlandó lenne Wolffal együtt masirozni

Gróf Bethlen István miniszterelnök vasárnapi nagy hódmezővásárhelyi beszédében nemcsak foglalkozott a fővárosi választások dolgával, de egyenesen ezt a problémát állitotta oda beszéde tengelyébe. A beszéd idevágó passzusának van egy része, amely tényeket állapit meg a multra vonatkozólag és van egy másik része, amely utakat jelöl meg a jövő számára. Meg kell állapitani, hogy az a rész, amely tényeket konstatál, tökéletesen helytálló, mig az a másik rész, amely

a liberálisok utját Wolffék mellett jelöli ki, egyenesen sértő a liberális polgárságra nézve,

amely vérének minden cseppjével tiltakozik az ellen, hogy ennek a társaságnak még valaha bármilyen köze legyen a város kormányzásához. Budapest polgársága a legkisebb mértékben sem hajlik a destrukcióra, sőt a legteljesebb destrukciónak bélyegzi azt, amit Wolffék képviseltek a városházán és képviselnek ma is. Budapest liberális polgársága a legnagyobb erkölcstelenségnek tartaná, ha most négy esztendő keserü tapasztalatai, szenvedései és megaláztatásai után vezérének, vagy csak szövetségesének kellene vallani Wolff Károlyt, aki esztendőkön át öblös szájjal hirdette a gyülöletet, szórta ki könyörtelenül a városházáról a liberális rezsim becsületes, munkás tisztviselőit és tanerőit.

Az a liberális politikus-csoport, amely a törvényhatósági bizottság közgyülésében az ellenzéket jelentette, a Fővárosi Hirlap értesülése szerint, a leghatározottabban

visszautasitja még a gondolatot is, hogy szövetkezzék azzal a Wolffal, aki a közgyülési teremben nem ellenfélként, hanem ellenségként viselkedett.

Lehet, hogy lesznek ennek az ellenzéknek kis töredékei, amelyek gróf Bethlen István felhivásának eleget szeretnének tenni. Ezek azonban egészen elenyésző kis csoportok, amlyek mögött e világon semmi és senki sem áll, hanem csak mint önadministrátorok, saját becses személyüket szeretnék a hatalom birtokában tisztelni. Ezek is csak kisérletet fognak tenni a Wolffék felé való közeledésre, de miután látni fogják, hogy a hatalmat ezen az uton nem lehet megközeliteni, vissza fognak térni leshelyükre, ahonnan a hatalomra vadásztak eddig is.

Azok azonban, akik a liberálizmust nemcsak jelszónak és a politikai érvényesülés ugródeszkájának tekintik, ugy vélik, hogy gróf Bethlen István igen erősen tévedett az ut megjelölésében. A megoldás ugyanis nem lehet más, mint hogy

Wolff Károly és társai, akik politikájukkal, világboldogitó jelszavaikkal és a kommunális kormányzásukkal teljesen megbuktak, vonuljanak passzivitásba, vagy foglalják el a közgyülési teremben az őket megillető szerény ellenzéki helyet.

De a liberális polgárság nem tudja megérteni, hogy Wolffék, akikről maga Bethlen állapitja meg, hogy egy beteg, ellenforradalmi konjunktura vetette fel őket a semmiből, nem maradhatnak ki a főváros vezetéséből. Az a polgárság, amelyet ez a rezsim ezerszer és ezerszer vágott arcul, nem értheti meg, hogy miért ne ő lenne hivatott arra, hogy kormányozzon a maga évtizedeken át bevált elvei szerint, amely elvek lobogója alatt Budapest csodálatos fejlődésre tett szert és gazdaggá, boldoggá, széppé lett.

Ma még nem hangzottak el a hivatalos válaszok, amelyeknek a miniszterelnök beszédét követniök kell; de egészen kétségtelen, hogy

az egész liberális tábor egyhangulag fogja visszautasitani ezt a gondolatot,

bár elismeri, hogy a miniszterelnököt jó szándékok vezették, amikor nevezetes felhivásának megtételét elhatározta. Nem változtat ezen az sem, hogy

Wolff Károly valószinüleg hajlandó lesz revizió alá venni nemcsak politikáját, de elveit is,

aminthogy már nem egyszer vettünk észre rajta hasonló hajlandóságokat. Erre vall az is, hogy már régóta szordinót tett a hangjára. Ezt az érdeket látszik szolgálni az is, hogy Benárd Ágoston, mint fölösleges ballaszt, már kint van a pártból, de még mindig ott vannak Wolff fajvédő alvezérei, Csillery András és Buday Dezső. Még ha ezektől és egyéb rikitószinü egyéniségektől hajlandó lenne is megválni Wolff Károly, akkor sem érhet el eredményt, mert őt magát tartják rendszere legjellegzetesebb alakjának, akivel személy szerint sem haladhat együtt egyetlen igazi, komoly liberális politikus sem annak veszedelme nélkül, hogy mindörökre elveszitse a közéletben levő gyökereit.

Hatóságilag sorvasztják a kisipart

A Községi Javitó Mühely kenyérfosztó versenye

A főváros törvényhatósági bizottsága három évvel ezelőtt elhatározta, hogy a közegészségügyi ügyosztály kötelékéhez tartozó „Községi Műszerüzem és Kórházi Anyagraktár" kebelében müködő asztalos-, lakatos-, bádogos-, vizvezeték- és villanyszerelő műhelyeket, amelyek mintegy hatvan munkást foglalkoztatnak, a tanácsi tizenharmadik, (épitési) ügyosztály felügyelete alá helyezi és „Községi Javitó Mühely" cim alatt önálló üzemmé fejleszti. A megokolás szerint a javitóműhelynek kötelezettségévé tették, az egyes kórházakban és a közoktatás céljait szolgáló épületekben levő műszaki berendezések javitását és karbantartását. A közgyülési határozat kimondta, hogy az üzem munkásainak létszáma nem emelhető és csak olyan javitások eszközlendők, amelyeket a kisipar el nem vállal, vagy amely javitási munkálatokat, ha iparosokkal végeztetnék el, műszakilag nem volna kellően ellenőrizhető.

Ezek a kikötések, amint az szemmel látható, arra törekedtek, hogy a kisiparosok, akik a főváros igazi adóalanyai, ne essenek el a fővárosi munkákkal való megbizatástól. A mai viszonyok között, amikor a magánmunkálatok csaknem teljesen szünetelnek, igen nagyfontosságu volna ez az intézkedés, mert a rendkivüli adóterhek alatt nyögő kisiparosok igy legalább a fővárosi munkálatok révén juthattak volna némi keresethez.

Történt azonban az, hogy a javitó-üzem háromévi fennállása alatt a gondosan megszabott kereteket nagyon jelentékeny módon tullépte. Ma már száz munkást foglalkoztat és nemcsak hogy eredeti feladatát, a kis javitási munkálatok végzését ejtette el, hanem ugyszólván teljesen nagyüzemmé alakulva át, főleg a központi fütési, villanyszerelési és Meidinger-kályha javitási munkáinak terén sok százmilliós megbizatást von el az arra hivatott kisiparosoktól.

Az üzem programiába fölvette a közoktatási célokat szolgáló épületek Meidinger-kályháinak javitását is, bár ehhez a föltétlenül szükséges szakmunkásokkal egyáltalán nem rendelkezik, az erre illetékes XIII. ügyosztály viszont fölösszámban alkalmazza „fütési kirendeltség" cimén az ellenőrző mérnököket, tehát megvan minden módja a magánvállalkozók munkájának lelkiismeretes ellenőrzésére. Ezekre a munkálatokra a főváros sok százmilliót fizetett rá azzal, hogy az üzem kellő vezetés hijján nem tudván a javitásokhoz szükséges anyagokat idejekorán beszerezni, kénytelen volt azoknak vételárát a nyolcvanezer koronás dollár egységárán kifizetni. Az üzemnek joga van továbbá a magas beszerzési árakhoz még megfelelő rezsit is számitani, tehát elképzelhető, hogy az altruista célokat szolgáló javitó-üzem egységárai jóval tullépik a normális kereskedelmi árakat. Igy a főváros nyakába mérhetetlen többletkiadás zudul, amiből az illetékes ügyosztály vezetői, az üzem kitünő mérlege alapján, jelentékeny tiszteletdijhoz jutnak.

A villanyszerelő kisiparosok nem egyszer hivták föl már érdekképviseletük figyelmét arra, hogy a javitómühely tulmegy azokon a kereteken, amelyeket számára megállapitottak és mint legutóbb is a IX. kerületi elöljáróság épületében végzett teljesen uj installáció készitésével, amely sok millióba került, ismét az adófizető vállalkozók szájából vette ki a kenyeret. Ebben az értelemben, a főváros közgyülésén éppen a többségi párt oldaláról is hangzott már el fölszólalás, de teljesen eredmény nélkül. Ideje volna, ha ezt a helyzetet alaposan és erélyesen megvizsgálnák és köteleznék a javitó-üzemet arra, hogy közgyülési határozatban előirt hatáskörén tul ne terjeszkedjék és igy a rendkivül nehéz viszonyok között élő kisiparosoktól hamis jelszavak alapján ne vonják meg a közmunkákat, pusztán azért, hogy egyes ügyosztályok vezetői kényelmi szempontjaik érvényesitésével az elismerésnek különféle fajtált biztositsák a maguk számára, amikor a kisiparosok százai már egészen a koldustarisznyáig jutottak el.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ

kizárólag Károly-körut 24.

Felhivja a n. é. vevőközönség figyelmét, hogy a minden téren észlelhető drágaság ellenére ***kedvező bevásárlások folytán minőségileg a legjobbat, árakban a legkedvezőbbet*** *tudja nyujtani.*

Gyapjuszövet-osztály:

Férfi ruhaszövet, tartós minőség	88 000
Divat férfikelme	145.000
Divat férfikelme, legujabb mintákban	180.000
Tavaszi kamgarn öltönykelme	225.000
Covercoat cérnavászon, nyári ruhákra	120 000
Burret-vászon, prima minőség	69.000
Női divatkelme, csikos és kockás	75 000
Tiszta gyapju női ruhaszövet, remek mintákban	105.000
Costüm-kelme, tiszta gyapju, 140 cm széles	165.000
Gyapju maroquin, 140 cm. reklám ár	187.000

Selyemfényü sima és csikos angol burberry, a legjobb gyártmányu angol férfiruha- és felöltőkelmék dus választékban.

Mosó-osztály:

Himzett batiszt, 120 cm széles, sötét szinekben	24.000
Himzett grenadin, 120 cm fehér és szines alapon	45.000
Costüm ruhavászon, 90 cm, elsőrendü minőség, divatszinekben	55.000
Eredeti japán pongyola creppe, gyönyörü mintákban	32 500
Francia liberty kabátbélés, 100 cm széles	85.400
Francia mosóvoil nagy választékban	23 500

Óriási választék francia és sváici himzett és nyomott grenadin ujdonságokban és eponge-okban.

Vászon-osztály:

Ágynemü vászon	19.000
Batiszt chiffon női fehérnemüre	31 600
Legfinomabb batiszt, 130 cm	58 800
Konyhatörlő, tiszta len, 75/75 cm nagyságban	23.000
Lepedővászon	45.000
Paplanlepedő vászon 170 cm. széles	49.000
Angol panama ingzefir divatcsikokban	49.000

Damaszt- és lenárukban, ingzefirekben, törülközökben, zsebkendőkben, asztalnemüekben állandóan nagy választék.

Ujonnan berendezett fehérnemü-osztály:

Nappali ing, himzett és ajouros	63.000
Nadrág, himzett és ajouros	70.000
Kétrészes garnitura (ing és nadrág) himzett és ajouros	190.000
Kombinált készlet (ing, nadrág, hálóing) himzett és ajouros	330.000
Himzett füzővédő	65.000

Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb, kivitelig állandóan raktáron. A legujabb selymekben a cégnél megszokott óriási választék.

TUNGSRAM-LÁMPA

Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!

Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

A hazafiasság árendásai

Irja: **Marcial.**

Az bizony nagyon egészséges dolog volna, ha a Jegybank részvényeit jegyző nagyságok névsorát nyilvánosságra hoznák. Sok mindenféle tanulságot lehetne ebből a névsorból levonni és sok mindenféle kérdést egyszersmindenkorra tisztázni. Amiből bátran levonhatjuk azt a következtetést, hogy ezt a névjegyzéket nem lesz szerencsénk nyilvánosságra hozva megpillanthatni, mert akik az országokat kormányozzák, azok soha se áldoznak föl a nyilvánosság könyörtelen napvilágának bizonyos legendákat, amelyek megkönnyitik az emberek kezelését és kormányzását. Ilyen legenda például, hogy van itt egy népréteg, a gazdák tiszteletreméltó rétege, amely a haza fundamentuma, fentartó oszlopa és épülete. Ez az a népréteg, amely értékesebb, mint a többi valamennyi és ez az örök erőforrás, amelyhez az állam mindannyiszor folyamodik, amikor valahonnan erőt kell meritenie. És hogy mindezek következtében ez az az osztály, amely a legnagyobb dédelgetésre méltó valamennyi ostályok között és mindannyiszor, amikor előáll az a helyzet, hogy különböző társadalmi rétegek pillanatnyi érdekei összeütköznek egymással, ami a társadalmak életében elkerülhetetlen, akkor ennek a rétegnek az érdekei mellé kell az államhatalomnak állania a maga szervezett erejével.

Amikor a Jegybank felállitása körül az első komoly lépések történtek, a gazdák közismert reprezentánsai azonnal jelentkeztek a maguk áldozatkészségével, mondván, hogy nem csupán csak részt akarnak venni az áldozatban és jegyezni akarnak az alaptőkéből, hanem határozottan az oroszlánrészt követelik maguknak ebből a hazafias áldozatból. Vén rókák, akik ismerik a dürgést és akiknek már elsorvadt a legendák iránt való érzéke — mint például jó magunk is — kétkedve csóválták a fejüket és a világ minden kincséért nem mertek volna esküt tenni rá, hogy a gyönyörü felbuzdulás szintiszta hazafias lelkesedés-e, nem pedig a Jegyintézetben való majorizálási törekvés, amelynek egészen prózai céljai vannak. Ezt most szépen el lehetne dönteni és belőlünk kétkedő Saulusokból örök időkre hivő Paulusokat csinálni azzal az egyszerü és könnyen megvalósitható bizonyitással, hogy közzétennék a jegyzéseket, amiből azonnal meg volna állapitható, hogy miután a majorizálási huszáros nekirohanás nem sikerült és a majorizálás által megvalósitani szándékolt gazdasági cél nem volt elérhető, vajjon mennyi maradt még meg a hazafias lelkesedésből és áldozatkészségből: és mennyit jegyeztek az alaptőkéből a gazdák, akik elvégre is, a legtöbb igazi aranyat érő értékek birtokában vannak Magyarországon? Mi — sajnos — ebben a tekintetben is a legmegátalkodottabb kétkedés fertőjébe vagyunk elmerülve és nemcsak hogy legendákat nem ápolunk lelkünkben emez áldozatkészség tekintetében, hanem határozottan avval a gyanuval a szivünkben vagyunk kénytelenek bolyongani a földi téreken, hogy a városi elem összehasonlithatatlanul nagyobb részt vett ki ebből a jegyzésből, mint a gyönyörü, aranyat termő buzaföldek urai.

Ámde senki se gondolja, hogy mi ebből hátrányos következtetést akarunk levonni a gazda urak terhére! A Jegybank felállitása az ország dolga, de a részvények jegyzése egyszerüen üzleti ügy, amihez semmi köze semmiféle szentimentalizmusnak. A kormány gondoskodhatik az alaptőke biztositásáról ugy, amint jónak látja, ha az önkéntes aláirással nem sikerül: esetleg törvényhozási uton szabhatta volna volna ki kinek-kinek a köteles porcióját. Ámde amig az önkéntes részvényjegyzésnél tart a dolog, addig mindenki a saját legjobb belátása szerint cselekszik ebben a dolgában éppen ugy, mint minden más dolgában és ilyen vagy olyan elhatározásába senkinek sincs semmiféle beleszólása és nem lehet, meg nem is szabad egyéneket vagy országokat a magatartásuk tekintetében kényszeriteni vagy presszionálni mindaddig, amig a maguk belátására van bizva a magatartásuk. Ha a városi lakosok, gyárosok, iparosok, kereskedők, bankárok, vállalkozók és egyéb zsidók többet jegyeztek, ez csak annak a jele, hogy könnyebben szánják rá magukat ilyesmire, mint a gazdák, vagy jobban biznak a bank jövedelmezőségében, vagy több a folyósitható pénzük, vagy gyorsabb cselekvés emberei, vagy bármi más egyéb indokból — ki tudná ezeket ezer meg ezer aláirónál számonkérni és számontartani?! — csak egy bizonyos szent dolog, hogy nem azért jegyeztek többet, mert jobb hazafiak, mint a gazdák, mintahogy a gazdák se azért jegyeztek volna többet — mert ők a jobb hazafiak.

Az igazság kedvéért azonban hozzá kell tenni még azt is, hogy a városi lakosok, gyárosok, iparosok, kereskedők, bankárok, vállalkozók nem is állitják soha, hogy ők jobb hazafiak volnának, mint mások és ha többet jegyeztek a Jegybank alaptőkéjéből, vagy ha a kölcsönelőlegnél nagyobb összeg erejéig vállalják a garanciát, ebből se vonják le ezt a következtetést. Mig ellenben a gazda uraknak leszokhatatlan allürje, hogy ők valami privilegizált hazafiasság letéteményeseinek tartják magukat, akik valahogy ugy árendában tartják a hazfiasságot és majdnem megkövetelik mindannyiunktól, hogy ebben a tekintetben mint valami megkülönböztetett osztályra tekintsünk rájuk. Ez a legenda nagyon sok közéleti bajnak és betegségnek a kufforrása és ez a legenda, mint a legendák általában, egy szempillantásra se birja el a tények világosságának a próbáját, minek folytán jó lenne egyszersmindenkorra leszámolni vele ugy, miként a többi kártékony babonákkal. Jó lenne már és az ország életére rendkivül módon hasznos, ha megállapodnánk abban valamennyien, hogy semmiféle osztály nem jobb és nem rosszabb hazafi a másiknál és hogy akinek a haza folyton az ajkán van, az még nem bizonyiték arra, hogy a szivében is erősebben volna beleedzve a haza érdeke, mint aki egyszerüen csak végzi becsülettel a maga társadalmi munkáját anélkül, hogy ezt mint a hazának hozott áldozatot akarná feltüntetni. Tessék elhinni, hogy azok a hazák sokkal jobban érzik magukat, amelyeket a polgáraik kevesebbet emlegetnek.

Iparmentés

A szanálási törvényjavaslatok letárgyalása után az aktualitás előterében megjelent az uj vámtarifáról szóló törvényjavaslat, amely ellen különféle érdekeltségek és nagyrészben a sajtó oldaláról is erőteljes harcot hirdetnek. Valószinü, hogy a javaslatot a parlamentben is kemény vita várja, nem lehet azonban kétséges, hogy minden tiltakozás ellenére is, hamarosan törvény lesz belőle. Gazdasági kérdésekben nem szabad sohasem az objektivitást szem elől téveszteni és az, aki nem egyes kasztoknak, hanem magának az országnak kiván hasznára lenni, nem nézheti az ilyen nagy kérdéseket szubjektiv szempontból. Ezeken a hasábokon mi készségesen meghallgattuk mindig az egyes érdekképviseletek és érdekcsoportok véleményét is, mert hiszen ezeknek az eredője mutatja tulajdonképen azt a helyes irányt, amelyben haladni kell. A vámtarifa-háboruság kérdésében is helyt adtunk már annak a véleménynek, amely ezt a kérdést a szabadkereskedelem ideális és tiszteletreméltó szemszögéből mézi.

Nagyon sok szempont van azonban, amelynek gondolkodóba kell ejteni azt, aki nem akar elfogult lenni ebben a kérdésben. Mindenekelőtt meglepetve kell látnia a biztos szemü szemlélőnek, hogy a legzajosabbak a vámvédelem ellen való harcban az agráriusok, akik azonban csak ama vámtételek ellen hirdetnek irtóháborut, amely vámtételek az ő ipari szükségleteikre vonatkoznak. Annál nagyobb örömmel üdvözlik a mezőgazdasági vámvédelmet, amely pedig az egész lakosságot érinti sulyosan.

Egész általánosságban nem szabad megijedni az uj vámtarifától sem, amely ugyan feltünően nagy számokat produkál és ezek a nagy számok ijedelmet kelthetnek, de nem szabad elfeledteni, hogy az ipari vámvédelmet az ország általános érdekei követelik meg.

A kereskedelem szempontjai nagyon tiszteletreméltóak, de kétségtelen, hogy ezek közé is tévedések csusztak be. A magyar kereskedelmet sokkal jobban kell érdekelnie a magyar ipar fejlődésének, mint annak, hogy idegen vállalatok talán hitvány áruikkal árasszák el az országot. A kereskedelem hivatása a fokozottabb vámvédelem mellett is megmarad, az uj vámtarifa pedig használ a magyar iparnak, nem árt a magyar kereskedelemnek, de a külföldi behozatalt arra a minimumra szoritja, amely a mai gazdasági viszonyok között igazán elsőrendü fontosságu. Senki sem tagadhatja azt, hogy a kereskedelem és az ipar testvérisége abban is megnyilvánul, hogy az egyiknek fejlődése a másikat is táplálja. Az a kereskedelem, amely egyedül a külföldi áruk forgalombahozatalával véli az ország és saját érdekeit szolgálni, sulyosan célt tévesztett. A kereskedelem igazi hivatása a belföldi ipar termékeinek terjesztése idehaza és a külföldön és ilyenformán alig lehet kétséges az, hogy

virágzó kereskedelem csak akkor támad ebben az országban, ha mai törpe iparunk szintén fejlődésnek indul.

A vámvédelem ellen sehol a világon olyan nagy harcokat nem vivnak, mint Angliában. Évtizedek óta folyik ez a háboruság, a szabadkereskedelem hivei azonban még sem tudnak diadalra jutni, pedig a félelmetesen hatalmas angol iparnak aligha van oka reszketni más országok ipari versenye miatt. A magyar kereskedőnek tehát legelsősorban is erre kell gondolnia és akkor be fogja látni, hogy

a csenevész magyar ipar százszorosan rászorul a vámvédelemre.

amelyet a kolosszális angol ipar is elsőrendü fegyvereként tisztel.

A szabad kereskedelem és vámvédelem évtizedes harca aligha a kis magyar földön fog eldőlni és igy egészen természetes az a törekvés, amely a vámvédelem fönntartását célozza. Nagy szükségünk van nekünk a magyar ipar megvédésére, amelynek legalább olyan joga van arra, hogy a maga érdekeiért sikraszálljon, mint a hatalmas mezőgazdaságnak, amely szintén nem hajlandó egyetlen védelmi eszközéről sem lemondani. Elismerjük, hogy az ütközőpont a kereskedő, akinek azonban nem kell kétségbeesni a külföldi ipar terjeszkedése ellen való védekezés miatt. Legfeljebb az történik meg, hogy a külföldi iparos versenyképesebb árut és versenyképesebb árat fog megállapitani, ha a magyar fogyasztóközönség elé akar kerülni. De még itt sem állunk meg. Tegyük föl azt, hogy egyes külföldi iparcikkek elől végleg és tökéletesen elzárja az uj vámtarifa a magyar határon való átkelést. Ez sem veszedelem. Hiszen

a külföldi gyáros előtt még mindig nagy perspektiva áll. Ha nem tud portékájával kényelmesen ügynökei utján bejönni, be fog jönni a tőkéjével és gyárat fog alapitani itt,

amivel gazdagabb lesz az ország, gazdagabb az ipar és nagyobb lesz a munkaalkalom, miáltal enyhitődik a szociális nyomor.

Legelsősorban azonban a kisiparosra, a legjobb adóalanyra kell az államnak gondolnia akkor, amikor erőteljesebb vámvédelemről gondoskodik. A kisiparos alig birja az itthoni nagyipar konkurrenciáját is, hogyan tudna tehát versenyre kelni az olcsóbb eszközökkel dolgozó külföldi iparral.

Ha a külföldi ipar lemarad a magyar határon, az csak annyit jelent, hogy a magyar kisiparnak több kilátása van arra, hogy megmaradhasson és élhessen.

De nem szabad megfeledkeznünk Budapest tőváros érdekeiről sem. Fájdalom, legnagyobb ipari centrumaink Trianon áldozatai lettek és ami kis ipara megmaradt és él Magyarországnak, az tulaj-

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA

Kivánja Ön az „Áller Képes Családi Lapja“ cimü lapot közvetlenül az Ön b. cimére küldetni minden csütörtökön?

Ezen esetben kérjük, velünk b. cimét postafordultával közölni és a lap ellenértékét előre cimünkre elküldeni.

13 lappéldány ára: 75.000 korona

„Áller Képes Családi Lapja“ megjelenik minden pénteken. Egyes szám ára: 6000 K

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG VII., RÓZSA-U. 9. TELEFON: J. 53-60.

donképen Budapesten koncentrálódik. Budapest enélkül az ipar nélkül halott város lenne. Elsőrendü kötelessége tehát magának a székesfővárosnak is, hogy megvédve a kereskedelem jogos érdekeit, odaálljon azok mellé az intézkedések mellé, amelyek a magyar ipar életmentői lesznek.

Rémhirterjesztők

Kilenc hónap rossz tőzsdei konjunktúrájában idegessé lettek az emberek és az idegesség egyik bajt a másik után szüli. Jónevü és szolid cégek omlanak össze, a rendőrség fogházai tőzsdelátogatókkal telnek meg, de mindez nem elegendő, mert az ijedtség és az idegesség pletykát pletykára halmoz, rémhireket termel és galádul rágalmaz.

A fülbesugóknak soha olyan szüretje nem volt, mint ezekben a napokban. Egyetlen jelentőségteljes arckifejezés, egy semmitmondó kérdés elegendő arra, hogy a legszilárdabb pénzintézetet, vagy a legismertebb bankárcéget rossz szinben tüntessék föl és a pletyka vándoroljon ezer és ezer kézen át, mert a rossz hirnek mindig fölül a tömeghiszékenység. Természetesen mondani sem kell, hogy a rémhireknek és pletykáknak egy százaléka sem igaz és ha imitt-amott a pletyka szájára igaz hir is kerül, valósággal tévedésből történik.

És ezek a pletykák egészen jellemzőek, mert hiszen otromba ferditéseiken a legkönnyebb átlátni és csak a rosszakarat lehet az, amely ne venné észre, hogy hazugsággal áll szemben. Az elmult hét pletykáiból, pusztán a megbélyegzés szándékával, el kell itt mondanunk egyet-kettőt, hogy a közönség láthassa, milyen tervszerü, de egyben milyen naiv hadjáratról áll szemben.

Szinte a legtöbbet forgott a héten a pletyka szája egyik előkelő középbankunk neve, amelynek fiatal élete mögött jelentős közgazdasági eredmények állanak és amelynek élén nem mondvacsinált tekintély, hanem gazdasági életünk egy markáns alakja, egy volt miniszter áll. Erről a komoly intézetről nekidühödve folyik a fülbesugás, amelynek azonban semmi jelentősége és semmi alapja nincs. A pletyka azonban onnan táplálkozott, hogy a banknak két hollandi igazgatósági tagja van. Az illetők tagjai egy amsterdami bankháznak is, mely a nyugati gazdasági helyzethez méltóan hatalmasan tőkeerős és megingathatatlan intézet. Maga ez a bankház is résztvett a szóban forgó budapesti fiatal középbank megalapitásában olyanformán, hogy nagymennyiségü részvényt jegyzett öt évi zárlattal, amely részvények otthon vannak az amsterdami bank tárcájában. Közben történt azután, hogy a bankház szenior-főnöke visszavonult és dolgainak intézését fiaira ruházta. Az ifju bankárok modern emberek, akik gyorsabb tempóban dolgoznak, kihasználják a konjunktúrákat és ilyenformán egy bécsi bank utján tényleg résztvettek a famozus frank-kontreminben. Ennek következtében az amsterdami és a bécsi cég között fizetési differenciák merültek fel, ismételjük, csak differenciák, de nem zavarok. Ezek a differenciák egyelőre még nem nyertek megoldást, ami azonban távol áll attól, hogy azt jelenthetné, mintha az amsterdami bank megingott volna. Kétségtelen tehát, hogy az Amsterdam és Bécs között lefolyt frank-üzletnek a budapesti pénzintézet számára a legkisebb konzekvenciája sem lehet, annyival is inkább, mert a budapesti banknak nincs összeköttetése az emlitett bécsi bankkal, a frank-kontreminben részt nem vett, az amsterdami bank a zárolt részvényeket nem dobhatja piacra, de eszeágában sincs. Nem is lehet mást tenni, mint mosolyogni ezen a naivan kigondolt, de mégis mérgező hatásu koholmányon, mert hiszen egy szolid, komoly bankról van szó, amely minden fizetési kötelezettségének megfelelt és megfelel ma is minden pillanatban, amely komoly kezekben van és jó üzleti politikát folytat.

Az ilyen fülbesugdosott hirek kikezdtek egy igen előkelő bankcéget is, amelynek talán éppen nagyszerüen megalapozott volta miatt akadhat sok irigye. Erről a cégről is hetet-havat összehordtak, pedig magunk is meggyőződtünk, hogy a cégnek négy tehermentes, igen értékes ingatlana van, senkinek nem tartozik, de a rágalmazók mégis azt a hirt terjesztették róla, hogy ötven milliárddal adós és fizetésképtelen.

De nemcsak középbankokat és magáncégeket szeretnének sárba rántani, hanem állandóan rosszindulatu hireket terjesztettek legutóbb egyik legelőkelőbb nagybankunkról is. A bank népszerü alelnöke a leghatározottabban megcáfolta és aljas koholmánynak minősitette a hireszteléseket, a kontremin azonban mégis zavartalanul és makacsul terjesztette tovább a rémhireket, ugyhogy a mult pénteki tőzsdén vehemens erővel munkába léptek és sikerült is ideiglenesen leszoritani a bank papirjainak értékét, dacára annak, hogy mindenki tökéletesen tisztában van azzal, hogy az intézet nem süllyedőben, de inkább magasratörőben van.

Tény az, hogy a rágalom-hadjárat tanulságait minden illetékes fórumnak le kell vonnia. Valamit tenni kell, mert a magyar közgazdasági életet, a budapesti tőzsdét, féltve-féltett intézményeinket nem szabad kitenni gonosz emberek aljas szándékainak és nem szabad megengedni azt, hogy bárki legyen is az, ilyen eszközökkel harácsolhasson. Elsősorban a kormánynak kell közbelépnie és a lehető legerélyesebb módon meg kell akadályozni ennek a veszedelemnek újabb előretörését, hiszen a kormány nem egyszer mutatott erélyes kezet akkor, amikor ennek az erélyességnek a tőzsde vallotta kárát, illendő tehát, hogy ez az erő akkor is megnyilatkozzék, amikor a tőzsdét meg kell menteni.

Harc az Amerikai bank részvénytöbbségéért. Pénzügyi körökben már szinte mulatságos hatást vált ki az az áldz harc, amely néhány hónap óta a Magyar-Amerikai bank részvénymajoritásának birtoklásáért folyik. A banknál érdekelt pénzügyi csoportok erőviszonyai csaknem hétről-hétre változnak és az alapitó érdekeltség, a Faludi-Bányai-Barna-csoport, amelyhez dr. Révész Jenő is tartozik, hol a kezükben tartják a bank irányitását, hol pedig kivonulnak a bank portájáról, aszerint, ahogy a részvénymajoritás a birtokukban van, vagy kisiklik az érdekeltségük köréből. Még január elején történt, hogy a Földhitelbank az Amerikai bank három millió részvényéből egymillióhétszázezer darabot megszerzett és a részvénymajoritás alapján dr. Pauppera Ferenc a banknál elfoglalta az elnöki széket, vezérigazgatójának pedig Zala Lajost delegálta. A bankalapitó érdekeltség természetesen háttérbe szorult. Közben tárgyalások indultak meg, amelynek az lett volna a célja, hogy néhány ujabban alakult középbank fuzióba lépjen az Amerikai Bankkal. Ezek a tárgyalások meghiusultak. Legujabban, mint a Fővárosi Hirlap megirta, Hoffmann Gusztáv, az ismert kontreminőrbankár opciót szerzett a Földhitelbanktól, amely szerint a tárcájában levő pakettből 700.000 darab részvényt átvesz és együttal elfoglalja az Amerikai Bank ügyvezető-alelnöki állását. Multheti számunkban megirtuk, hogy ezt a tranzakciót pénzügyi körökben ellenszenvesen fogadták és valószinüleg ez okozta, hogy Hoffmann Gusztáv az opció gyakorlásától visszalépett. A bank vezetőségéből közben kivonult Faludi—Bányai-csoport, most tárgyalást kezdett Pauperáékkal, amely tárgyalások eredményesen végződtek. A Földhitelbank a tárcájában levő Amerikai Bank-részvényeket ugyanis az eredeti vételi áron visszaadta Bányaiéknak, sőt az időközben felmerült szindikátusi nyereséget, amely meghaladja a tizenhárom milliárd K-t is, befizette az Amerikai Bankba, aminek következtében most ujra a Faludi—Bányai—Barna-csoport vette birtokába a bankot. A tőzsde az uj alakulást már hétfőn megfelelően értékelte, az Amerikai Bank részvényei nagy keresletmellett, mintegy 40 százalékkal emelkedtek.

Tárházzá alakitják át a Haggenmacher-gőzmalmot. Hetek óta veszélyezteti a Váci-út és a néhány lépésnyire szomszédságában lévő Berlini-tér összforgalmának rendjét és ugy a villamosvasutak és a közuti alkalmatosságok, mint a fetépett gyalogjárón át közlekedők vagyon- és életbiztonságát a Schenker és társa szállitmányozó cég budapesti terjeszkedése, amelynek keretében a Katona József-utcai volt Haggenmacher-féle gőzmalmot áruraktárakká és tárházakká alakitják át. A nemzetközi jellegü Schenker-cégnek e budapesti terjeszkedése magával hozta, hogy a Nyugati pályaudvar Váci-uti frontján lévő ugynevezett teherpályaudvari vágányhálózatot, a gyalogjárót és a kocsiutat derékszögben metsző iparvágánnyal kapcsolták össze a Haggenmacher-féle malommal. Ez a merészen kiképzelt, két fordítókoronggal kombinált és bizonyára milliárdos költséggel épült iparvágány a főváros egyik legforgalmasabb utvonalát ott szeli, ahol már eddig is életveszélyesen torlódott egymásra a közuti vasut Kádár-utcai hurokvágánya és a Nyugati pályaudvar áruraktáraihoz vezető bejárat, ahol tudvalevőleg napközben szakadatlanul sulyosan megrakott teherkocsik torlódnak. Kétségen kivül csak örülni lehet annak, ha a magyar vállalkozás, a mai desperátus gazdasági epochában milliárdos befektetéssel olyan nagyméretü tárházi vállalatot létesit, amelynek befogadóképessége meghaladja a pillanatnyi egész magyar tranzitó-kereskedelem térfogatát. Magasabb szempontból azonban nem lehet örülni annak, hogy egyetlen cég kapta meg azt a kedvezést, amely hozzájuttatta ahhoz, hogy a város szivében, szinte az üzleti élet kellős közepében épithesse meg a maga kolosszális tárházi vállalatát, amelyben játszva tároltathat 12—15.000 vagón árut. A budapesti komoly kereskedelmi vállalkozási szellem már régebben felismerte a főváros elsőrangu földrajzi hivatottságát Középeurópa tranzitó-kereskedelmében. Erre vall, hogy már évekkel ezelőtt két nagyszabásu tárházi vállalat: az Angol-magyar bank érdekeltségi körébe tartozó Duna-tárházak és a Nemzeti Hitelintézet által alapitott Budapesti tárházak r.-t. alakult és épitett nagy költséggel, világforgalmi jelentőséggel biró tárházakat. Ez a két tárház azonban távol a főváros szivétől, a perifériákon épült. A Schenker-cég, mint értesülünk, Centrum-tárházak r.-t. névvel fogja üzembe helyezni uj vállalatát, amelynek alapitásánál az az elgondolás vezette, hogy Magyarország tranzitoforgalmának lebonyolitásánál kétségenkivül a magánüzemü és a centrális-fekvésü tárházi vállalatoknak lehet hivatottsága. Tudott dolog, hogy a Máv legutóbbi üzleti politikájának keretében a raktárbérleti dijakat olyan magasra csavarták fel, hogy akárhány spedítőr-cég immár 30—40 milliót fizet évente kisebb-méretü vasuti raktárakért. Emellett azonban a vasuti raktárakban tárolt áruk után is olyan horribilis fekbéreket számit fel a Máv, amelyeket a tranzitokereskedelem nem bir el. Hozzávéve azt, hogy a tranzitokereskedők előnyben részesitik azokat a tranzitorraktárakat, amelyekben könnyüszerrel, fáradság és időveszteség nélkül szemlélhetik meg az árukat: Schenkerék bérbevették az öt emelet magasságu, négyszázméter hosszu és arányos szélességü Katona József-utcai Haggenmacher-féle gőzmalmot, amelyet — mint az emlékezetes — még a háboru elején helyeztek üzemen kivül és amelynek berendezését és gépeit már évek előtt demontirozták.

Botrányos bevezetés. Mult héten a Fővárosi Hirlap ismertette a Pharmacia Részvénytársaság papirjai bevezetésének botrányos történetét. Megemlitettük többek között azt is, hogy a Pharmacia, amely erős üzleti összeköttetésben áll a székesfővárossal, az igazgatóság tagjai sorába beválasztotta annak tudta és beleegyezése nélkül Édes Endre tanácsnokot, aki tudvalevőleg éppen annak az ügyosztálynak az élén áll, amellyel a Pharmaciának tárgyalnia kell és vele üzleti összeköttetést tart fenn. Már akkor megirtuk, hogy Édes tanácsnok vissza fogja utasitani ezt a megtiszteltetést, mert éreznie kell a feltétlen inkompatibilitást. Sajnos, Édes tanácsnok e tekintetben még nem nyilatkozott és ha netán visszautasitotta is a Pharmacia sértő előzékenységét, erről a nyilvánosságnak mindezideig nincs tudomása. Bebizonyosodott különben az is, amit előre hangoztattunk, hogy a tőzsdetanács nagy jóindulattal értékelte azt a vagyont, amelyet a Pharmacia képvisel. Ennek azután meg volt az a természetes következménye, hogy amig a Pharmacia-részvények a bevezetés napján 23.000 K-n állottak, e hét végén már 12.000-ért is lehetett kapni. Mondanunk sem kell, hogy az egészen példa nélkül álló eset, mert aligha akadt Magyarországon vállalat, amely részvényeinek bevezetésénél anynyi etikai érzéket ne tanusitott volna, hogy egy ideig becsületből is tartotta a bevezetési árfolyamot és föl ne vette volna a piacra dobott részvényeket. Az olyan jónevü bankárcégnek, mint a Bondi és Tarján, nem lett volna szabad ezt a szomoru menedzselést vállalni, amit ugy látszik, utólag meg is bánt, mert máris megszakitotta a Pharmaciával való összeköttetését. Természetesen a közönség is rájött arra, hogy milyen áru megvételére kapacitálták és a kijózanodás pillanatában ugy adta a Pharmacia-részvényeket, ahogy azokat éppen vették.

Az Első magyar biztositó Prágában pörvesztes lett. Érdekes és a magyar biztositó intézeteknek cseh-szlovákiai kötelezettségére mintegy prejudikáló itéletet hozott a prágai kereskedelmi törvényszék. Schönfeld dr. 30.000 cseh koronát kitevő biztositási összeg iránt pert inditott az Első magyar általános biztositó társaság prágai vezérképviselete ellen a prágai kereskedelmi törvényszék előtt. A biztositást 1910-ben kötötték, a dijakat a valutaelkülönités után cseh koronában fizette a biztositott Prágában. Az alperes társaság kifogásai ezek voltak: a prágai biróság nem illetékes, a trianoni békeszerződés alapján a kölcsönös követelések és tartozások rendezéséről a tárgyalások be nem fejeződtek, miért a kereset időelőtti; az alperes ez alapon az eljárás felfüggesztését kérte. Az elsőfoku biróság az alperes biztositó intézet kifogásait elutasitotta és a keresetnek helyt adott. Az indokolás szerint a prágai biróság illetékessége fennáll, mert a legfelsőbb bíróságnak egyik legutóbbi döntése szerint a biztositási kötvény záradékában nem volt kikötve a budapesti biróság kizárólagos illetékessége. Az időelőtti kifogás azért nem állhat meg, mert diplomáciai tárgyalások senkit nem akadályozhatnak meg abban, hogy jogait érvényesitse. Az alperes prágai fióktelepe volt fizetőhelyül megjelölve a kötvényben. Ez a fióktelep a dijfizetések elfogadásával a biztositott összeg kifizetésének kötelezettségét magára vállalta, még pedig cseh koronában, mivel a valutaelválasztás után ismételten cseh koronában történt dijfizetéssel és ennek elfogadásával mindkét fél kölcsönös akaratnyilvánitására kell következtetni, hogy milyen valutát léptettek az osztrák-magyar valuta helyébe.

A Magyar forgalmi bank r.-t. igazgatósága a május 26-ára kitüzött közgyülésnek javasolni fogja, hogy a 611.828.444 K tiszta nyereségből részvényenként 800 K osztalék fizettessék ki.

A „Mercur" váltóüzleti r.-t. április 26-án tartott rendes közgyülése elfogadta az előterjesztett 1923. évi mérleget és elhatározta, hogy a kimutatott 1.425.648.230 K-át kitevő tiszta nyereségből a tartalékok megfelelő dotálása után részvényenként 300 K (150%) osztalék fizettessék. Az igazgatóság uj tagjaivá megválasztattak: Lévy Béla dr. ügyvéd és Kraus József keresk. tanácsos, Wien; a felügyelőbizottság uj tagjává pedig Gottlieb Benő.

A Mezőgazdasági hitelintézet 3.3 milliárdra emeli alaptőkéjét. A Mezőgazdasági hitelintézet május 26-án tartja évi rendes közgyülését, melynek napirendjén többek között az 1.225 milliárdos alaptőkének 3.375 milliárd koronára való felemelése is szerepel. Az intézet az elmult üzletévben jelentős eredményeket ért el és az intézet kezelésére bizott tőkék közel ötmilliárdot tesznek ki. Az elmult évre kimutatott tiszta nyereség 61 millió korona.

Tőkét emel a Hollandi bank. A Magyar-hollandi bank r.-t. 1923. évi zárszámadásában 50 millió K alaptőke mellett 52.878.594 K tiszta nyereséget mutat ki, szemben az előző évi 287.411 K-val. Az intézet május 21-ére kitüzött közgyülése az alaptőkének 500 millió K-ra való felemelését fogja elhatározni.

Uj milliárdos pénzintézet. A Magyar hitelintézet r.-t. május 17-re összehivott rendkivüli közgyülésének az igazgatóság azt fogja inditványozni, hogy az 1 millió K alaptőkét 2 milliárd K-ra emeljék fel.

Fullánkok

Nyári menetrendet

kaptunk a BSzKRT. általunk annyira tisztelt direkciójától. A nyári menetrend azonban nem mond tulságosan sok ujdonságot és reménységet sem meríthetünk belőle valami vakmerően sokat. Sablon-változások ezek, jelentéktelen relációk beszüntetése, sovány reformocskák, sekélyes kombinációk. Be kell vallanunk, nem is vártunk a BSzKRT. mai vezetőségétől mélyen szántó terveket, aminthogy nem várjuk tőlük a hatalmas, a megváltó ötletet sem, amellyel türhető, Budapesthez méltó közlekedést biztosit a lakosság számára. De a hires nyári menetrendet jó előre beharangozták és szivetfacsaró közleményekben tudatták velünk, hogy már izzadnak a gondtól, már kidőlnek a munkától, mert készül a nagy menetrend. Igenis, jogunk lett volna tehát várnunk legalább a reformnak valami látszatát, az akarásnak valami kis sugarát. Pedig csak most hallottuk — igaz hogy tőlük maguktól — hogy milyen nagyszerü, milyen pótolhatatlan villamos-szakértők ők és különösen vezérük, Buday Dezső, aki nem hajlandó vizet vezetni, mert nélküle megállana a villamos. Megállana, ha már régen nem állana.

Uj korszak

küszöbére jutottunk. Az uj korszakban egy öttagu család otthon tizezer koronát fog elkölteni, ha fejenkint egy csésze üres teát akar reggelizni. Persze, hisz mondanunk sem kell, hogy ezt az állapotot az uj vámtarifa fogja fölidézni. Ahogy a mai politikai helyzetet ismerjük, hiábavaló minden tiltakozás és minden argumentálás, változatlanul kerül a törvénytárba a vámtarifa-javaslat. Előre meg kell döbbennünk a helyzeten, amit ez fölidéz. Ennek a városnak lakosságát, pontosan akkor, amikor a korona süllyed, amikor a tőzsde minden életet letarolt, amikor a horribilis házbéremelés sulya nehezedik rá, ujabb drágasági rohamnak szolgáltatják ki. A kereskedők tömörülnek, hogy megvédjék a maguk érdekeit, a fogyasztóközönség azonban szervezetlenül, tehetetlenül áll és csodára vár. A kereskedelem rettentő károkat fog szenvedni, a gyengébbek el is hullanak majd: a fogyasztóközönség azonban a maga egészében a tönk szélére jut. Hol itt a segedelem és főleg hol van itt a főváros vezetősége, amely a maga szavának sulyával állana oda az elbukni készülők oltalmára? Óriási feladatok, zord kötelességek és ezzel szemben halottan sivár láthatár, amely nem tud mutatni egyetlen eröteljes kart, nem tud kitermelni egyetlen kimagasló fejet.

A taxaméter müvészei,

derék bérkocsisaink, nem szükölködnek vakmerőség nélkül. Nem is lehet azonban csodálkozni rajtuk, amikor a kormány maga statuált példát számukra az aranyparitásos házbér révén. Azt pedig sohasem lehetett elmondani a kitünő bérkocsisokról, hogy valamiképen nem lettek volna tanulékonyak. Nem is ő róluk van azonban ezuttal szó, hanem a tekintetes tanács megindultságáról, amellyel kérésüket fogadta. Hatvanszázalékos emelés? Óh Istenem, hát csak tessék uraim. Ám jön a fuvartelep, ahol nem kötelesség a közönségre gondolni, hanem ahol csak adatokat, számokat néznek és ezek a számok igen határozottan azt mutatják, hogy legföllebb huszszázalékos emelést lehet jogosnak mondani. Nem tudjuk megérteni a tanácsot, amelynek még a szakértőkkel szemben is a merev tagadásnak kellene lenni, amikor a közönség érdekeiről van szó. Nálunk azonban nem azok képviselik a közérdeket, akik a kocsiban, hanem akik a bakon ülnek.

Események

Kártya-dzsungel. Budapest életének szégyenfoltjai közé tartozott már régóta az, hogy csekély kivétellel, szinte az összes körökben, klubokban és kaszinókban éjszakáról-éjszakára tultengő, sokszor nekivadult hazárdjáték folyik. Az erkölcstelen lebujok mellett ezek a kaszinók voltak azok, amelyek hirhedtté tették Budapest éjszakai életét. A rendőrség maga is meglehetősen lanyhán kezelte az előkelő kártyaszobák fölháboritó üzelmeit és szinte kedélyes razziákon tett eleget látszólag kötelességének. Ugylátszik, diadalmaskodott az a felfogás, hogy felnőtt emberek az uj morál értelmében azt tesznek a pénzükkel, amit akarnak. Az utolsó időben azonban, bár a régebbi megrendítő családi tragédiáknak nem igen akadt párja, de nem egyszer történt meg, hogy különösen bankárok, tőzsdebizományosok néhány rosszul sikerült baccarat-éjszaka után a rendőrségre kerültek. Ugy tudjuk, Heténvi Imre főkapitány-helyettes volt az, akinek figyelme ráterelődött erre a szomoru züllésre és a legutóbbi napokban erélyes kézzel nyult bele Budapest kártya-dzsungelébe. A Lovas-klubban már egy egészen ismeretlen detektivcsoport jelent meg és csapott rá a játékosokra, akik számára rendkivüli meglepetés volt ez az eddig nem igen tapasztalt rendőri erély. Értesülésünk szerint, ezek a rendőri razziák folytatódni fognak és sorra veszik a leghirhedtebb kártyabarlangokat, ahol ezentul nem fognak keztyüs kézzel bánni a tettenért játékosokkal. Ideje is ennek, mert vannak helyek, ahol valósággal orgiákat ül a kártyaszenvedély, amint azt például a Terézvárosi Polgári Kaszinó Király-utcai helyiségében éjszakáról-éjszakára tapasztalni lehet. Itt a kártyások nemcsak férfiak közül, de a gyengébb nemből is bőségesen vannak képviselve. Mély dekoltázsu, meztelen karu dámák ülik körül az asztalokat, szemük szenvedélyes lázban ég, kezükkel pedig idegesen csörgetik a gyorsan guruló zsetonokat. Annyira elharapozott ebben a kaszinóban a hölgyek hazárdjátéka, hogy a jobbizlésü férfiak a maguk számára külön szobát nyittattak, amelyen szigoru tábla figyelmeztet, hogy oda csak férfiaknak szabad belépni, mert az urak maguk között kivánnak játszani. Nagyon érdekes ennek a klubnak a közönsége is. A kaszinó lelke és alapitója Fayer Sándor, volt ellenzéki fővárosi bizottsági tag, kormánytanácsos, aki mellett ott látjuk Bársony Elemér, volt szegedi minisztert és igen sokszor hozzák vonatkozásba a kaszinóval Ugron Gábor nevét is. Igazán nem kivánatos, hogy a magyar közéletnek olyan puritán alakjai, mint Ugron Gábor, kártyakaszinókat fedezzenek és éppen azért tartjuk szükségesnek, hogy itt a nyilvánosság előtt is tudomására hozzuk a volt belügyminiszternek, hogy a Terézvárosi Polgári Kaszinóban határokat alig ismerő hazárdjáték folyik, amelyben minden erköles megcsufolására a hölgyek talán nagyobb részt vesznek, mint a férfiak. A kaszinó vezetősége nagy gondot fordit tagok toborzására is, aminek végeredménye természetesen a kártyás tevékenység nagyszabásu föllenditése. A tagfölvételnél és a vendégek megválogatásánál talán éppen ezért nem járnak el a demokrata jellegü kaszinó vezetői kellő óvatossággal, mert szinte bármely éjszaka történő látogatás alkalmával az ismert ébredők és kurzisták nyüzsgő hadát lehet látni, amint zsidó hölgyek társaságában áldoznak a kártyaszenvedélynek. Azt azonban még se mernénk hinni, hogy gróf Bethlen István vasárnapi hódmezővásárhelyi beszédében ezen az alapon képzelte volna el Wolffék és a liberálisok egységes frontját.

Harc a Budai Szinkör nyitási engedélye körül. A fővárosi nyári szinház használási engedélyei körül esztendők óta heves harcok folynak. Most, hogy pár hét előtt a Budai Szinkör ujból megkapta a szinjátszási engedélyt, érdemes egy kicsit erről a harcról beszélni, amely azt a jelenséget tünteti föl, hogy amig a főváros a kicsinyesség felé hajlik, ugyanakkor a kultuszminiszteriumban az őszinte kulturpártolás nyilatkozik meg. Mindez kiderül a legutóbbi küzdelemből, amelyen ez a szinjátszási engedély keresztülment. A főváros állandó szinházvizsgáló bizottsága minden esztendőben valósággal át akarja épittetni a szinházat a kitünő, de anyagiakban nem duskálódó Sebestyén Géza igazgatóval. Tavaly is ugy kapta meg a szinház a játszási engedélyt, hogy a tanács fölterjesztéssel fordult a kultuszminiszterhez, hogy bontassa le a szinházat. A kultuszminiszter a mult hónapban igen meleghangu levélben, amelyet a főváros tanácsához intézett, méltatta Sebestyén Géza nagy érdemeit és arra kérte a fővárost, hogy a nagy átalakitási munkálatoktól tekintsen el. Végeredményben azután a főváros tüzrendészeti bizottsága kivonult helyszini szemlére és megállapitotta azokat a szükséges átalakitásokat, amelyek foganatositása esetén a szinjátszási engedélyt esetleg meg lehet adni. Végül aztán a főváros tanácsa tényleg megadta a szinjátszási engedélyt, azzal a kikötéssel, hogy a tüzrendészeti bizottság által megállapitott átalakitásokat okvetlenül foganatositani kell. Ugyanakkor pedig a tanács ujabb fölterjesztést intézett a kultuszminiszterhez és a belügyminiszterhez és felhivta a figyelmüket arra, hogy a Budai Szinkör szinjátszásra a mai formájában nem alkalmas. A Budai Szinkör körül tehát a harc még mindig nem ült el, de egészen kétségtelen az, hogy valakinek segiteni kell ezen a dolgon, mert a magyar kultura nemcsak azzal károsodnék a szinház betiltása esetén, hogy a budaiak nem gyönyörködhetnek Sebestyének nivós előadásaiban, de egyben maga a miskolci szintársulat is válságba jutna.

Buzay Károly gránátosai. Aki néha elvetődik a városháza tájékára, meglepetve tapasztalja, hogy az utóbbi időben valósággal uj hadsereg keletkezett. Csinos egyenruhában, szép szál legények nyüzsögnek a folyosón, akikről az érdeklődő megtudhatja, hogy ezek az uj katonák Buzay Károly gránátosai. Buzay Károlyról mindenki tudja, hogy régi érdemes tisztviselője volt a fővárosnak és mint tanácsnok ment nyugalomba. Nyugdijából azonban ma senki sem élhet meg és ilyenformán Buzay Károlynak is munka után kellett nézni és most ujra a városházán teljesit szolgálatot. Rendkivül fontos feladata van, ő a fogyasztási adók legfőbb ura és irányitója és hogy hatalmát tökéletessé tegyék, egy teljes századot szerveztek neki a fogyasztási adók beszedésére. Az érdekes kis hadsereg aligha fog panaszkodni, mert jó és jószivü vezért kaptak Buzay Károlyban, akiért bizonyára rajonganj fognak gránátosai.

A főváros papirkorona kölcsönét takarékkoronákban tartozik fizetni. A lisztakció céljára a főváros az elmult esztendőben a Vásárpénztár utján több millió koronát vett föl a Pénzintézeti Központtól papirkoronákban. Ezt a jelentékeny kölcsönt most takarékkoronákká kellett átváltoztatni, amely valorizálás a fővárost sulyosan érinti, mert a költségvetést előre nem látott óriási tehertétellel növeli.

Tőzsdei Hiradó közleményei

A szolid főszolgabiró és az előzékeny villanytelep. Megemlékeztünk a Fővárosi Hirlap legutóbbi számában arról, hogy a Balatonfüredi r.-t., a Lloyd Bank r.-t. közbenjöttével megvásárolta Iklódi-Szabó János nemzetgyülési képviselő balatonfüredi Rodosto-villáját. Ebből az alkalomból a Grande-Hotelben hatalmas bankett volt, amelyen megjelent a főszolgabiró is, aki egyben Balatonfüred fürdőbiztosa. A bankett belenyulott a hajnali órákba és dacára a fürdőbiztos-főszolgabiró előző napokban kiadott csendreintő plakátjának, kivilágos-kivirradtig muzsikált Babári Jóska zenekara, ami nagy recenzust keltett a pihenni vágyó fürdővendégek között. Most annak konstatálását kérik tőlünk, hogy a fürdőbiztos-főszolgabiró résztvett ugyan a vacsorán, de este 11 órakor távozott, Babári Jóska zenekara viszont csak éjfélkor lépett akcióba. Készséggel állapitjuk meg ezt, ez azonban nem mentesiti a balatonfüredi csendőrséget, amelynek különitménye a Grand-Hotel tőszomszédságában van elhelyezve. Ha a fürdővendégek reggelig türték a hangos vigasságot, egészben kétségtelen, hogy nekik is módjukban lett volna arról tudomást szerezni. Jellemző még az is, hogy Balatonfüreden, ahol a villanyvilágitás éjjel 12 órakor pontosan megszünik, az asszonyfői villanytelep ezen az éjszakán olyan előzékeny volt, hogy reggelig ellátta az egész telepet árammal.

A Tébe 1923. évi beszámolója. A Takarékpénztárak és bankok egyesületének tavalyi müködéséről számol be az a füzet, amely a napokban hagyta el a sajtót. A jelentés utal a francia egyezményre, a belső kiegyenlitési törvény megalkotására, a Csehországgal, Romániával, Olaszországgal, Belgiummal és Jugoszláviával folytatott államközi tárgyalásokra, a jugoszláv intézetekkel létesült magánegyezségekre, a szlovenszkói pénzintézetek egyesületével: a Jednotával való tárgyalásokra. Valamivel behatóbban tárgyalja a valutáris kérdéseket és az értékkivitel ügyét, megállapitván, hogy az események által utóbb gyakran igazolt előterjesztéseit nem mindig tudta az illetékes tényezőkkel elfogadtatni. Utal a korona árfolyamának tartására irányult törekvésekre, a bonyolult devizaközponti jogszabályakotásra, stb. Külön fejezetben foglalkozik az adó- és illetékügyekkel. Megemlékezik a girocsekkrendszerről, a kosztpénzüzlet tultengéséről, a lakásépitő akcióról, az államadósságok és az ipari hitelek ügyében az intézetek állásfoglalásáról, az egységes üzleti határozmányokról, a gyors utalványforgalomról és más ügyekről, amelyekben közreműködött. A gyorsutalványforgalom fejlődését táblázatban és grafikonokban is bemutatja. Ezek szerint az utalványgyorsforgalomban részt vett 30, illetőleg 29 cég 1923-ban 299 üzleti napon 477.409

milliárd korona forgalmat bonyolított le. Az egyre növekedő drágulás és a korona romlása miatt a Tébenak az év folyamán többször kellett a tisztviselői kérdéssel foglalkozni. Végül megemliti a jelentés, hogy a Tébe az 1923. évben kereken 900 millió koronát juttatott adományok alakjában különféle jótékonycélokra. Itt említjük még meg, hogy a Tébe igazgatósága kiváló főtisztviselőjét, Imrédy Bélát főtitkárrá nevezte ki.

SZÓRAKOZÁS

25-ödször kedden került szinre a Huncut a lány a Király-Szinházban. A nagyszerü Stolz-operett minden előadására megtelik a szinház nézőtere. A nagyhatásu darab e héten minden este műsoron van. Vasárnap délután Emőd Tamás—Szirmai Albert népszerü daljátékát, a Mézeskalács-ot ismétlik Honthy Hanna, Siró Anna, Rátkai, Latabár felléptével. Szombat délután ismét a Rákosi-szinliskolának lesz vizsgaelőadása, mely alkalommal Az elvált asszony cimü operett I. és II. felvonása kerül szinre, 3 órakor, rendkivül mérsékelt helyárakkal.

Pénteken lesz a bemutatója a Magyar-Szinházban Jacques Deval „Szépség" (Beauté) cimü vigjátékának Hajó Sándor forditásában. Az ujdonság előadását szombaton és vasárnap megismétlik. A bemutatóig: csütörtökön a „Froufrou"-t, szerdán P. Márkus Emilia vendégfelléptével „A névtelen asszony"-t adják. Vasárnap délután Hans Müller szenzációs drámáját, a „Tüzek"-et adják Darvas Lilivel a női főszerepben, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Az Apukám töltl be ezután is a Fővárosi Operett szinház esti műsorát. Cselekménye nagyszerüen mulattat és rendkivül gazdag melódiákban Lehár Ferenc partitúrája. Biller Irén, Góthné Kertész Ella, Góth Sándor, Nádor Jenő és Halmay Tibor erősségei az Apukám kitünő előadásainak.

„Gyilkos bácsi"; „Fehér és Fekete"; „Mihályiné két lánya", a Belvárosi-Szinház három nagy vigjátéksikere váltakozik a szinház e heti műsorán. Bus Fekete László „Mihályiné két lánya" cimü kitünő darabja szerdán és vasárnap este, Paulini Béla „Gyilkos bácsi" cimü komédiáját, csütörtökön és szombaton, Sacha Guitry „Fehér és fekete" cimü mulatságos darabját pénteken adják. Vasárnap délután a „Tavasz ébredése" van műsoron, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Mindenkit elragadtat az Antónia. Minden este utolsó helyig telt nézőtér előtt adják Lengyel Menyhért uj vigjátékát a Vigszinházban, Fedák Sári vendégfelléptével.

Rátkai a héten is minden este fellép a Blaha Lujza-Szinházban a „Gyere be rózsám" nagysikerü előadásain, melyeket egész este harsogó nevetéssel és tapssal fogad a közönség. Vasárnap délután Endrődi—Rieger kedves operettjét, „A fekete huszár"-t ismétlik, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Az Andrássy-uti Szinház hétfőn mutatta be szezonzáró uj műsorát, melynek középpontjában Fazekas Imre nagy bravurral megirt dramolettje, a Függöny áll, melynek főszerepeiben Törzs, Tarnay, Z. Molnár, Matány, Hajnal és Gárdonyi lépnek fel. Szép Ernő Krémes cimü vigjátéka Titkos Ilonával a főszerepben, Szenes Béla Az alvó oroszlán és Török Rezső Viakszvirág cimü vigjátékával szerepel a műsorban, melyet Zágon István Siófoki gyorsan cimü tréfája, Zágon és Pallós Virágot tessék cimü zenés képe, valamint az egészen uj magánszámok egészitenek ki. Ezt a műsort e hét minden estéjén megismétlik, valamint vasárnap délután is 3 és fél órai kezdettel, mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Az évadzáró szenzációs májusi műsor!
Eleky Annus, Hites Olga, Német Nándor és Simai Pista
VIII-ik Adolf
Harmath Imre
énekes-táncos bluettje
5 Holland Mädels
amerikai táncecsoport
Kezdete pont fél 10 órakor.
Evelyn és Rosetty
vámpirtánc
Gál Lilly, Balogh Ilus
2 Helios 2
orosz tánckettős
Elsőrendü meleg konyha.

APOLLÓ-SZINHÁZ
Májusi uj műsor!
Tomboló siker!

FENYVES

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-05.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

ŐRI ZOLTÁN
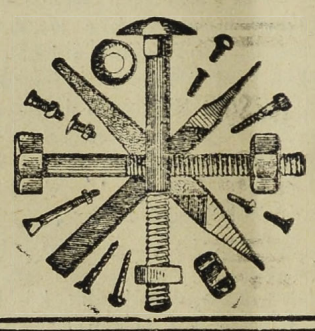
Reszelő- és csavaráru-nagykereskedő
BUDAPEST
NÉPSZINHÁZ-U. 40.
TELEFON:
József 56-46
József 138-09
József 62-84

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 22.
Telefon: József 60-69.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, műszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. II Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajáni eredeti Bancaóni rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyárteiep: VI., Szt. László út 60. szám. Telefon: 138-81.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipszterméket versenyen kivül!

ERŐÁTVITELI ÉS VILLAMOSSÁGI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-31.
A berlini Bergmann elektromos müvek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áramszámlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos telepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkefeféket.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntvas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó és építési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvétetnek.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁC-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 49-49.
Gyár: VI., Tüzér utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Ára 1500 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 május 21. — 21. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 80.000 korona. Félévre 40.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A Bauernschreck

megjelent a budapesti községi választások vadonjában. Érdemes róla beszélni. Ez az elnevezés onnan származik, hogy egyszer valami tiroli faluban a vendégszereplő menazsériából elszabadult egy „fenevad". Márhogy oroszlán, tigris, sakál, vagy csak róka volt-e, senki sem tudta. De tény az, hogy az egész környék lakossága heteken, hónapokon át egy reszketésben élt. Szegény kis parasztkáknak vacogott a foguk, ha arra gondoltak, hogy a hegyek közé kell menni és ha netán tavaszi éjszakákon a kandur szerelmes-szóval udvarolt Flamméjének a háztetőn, az ágyas szobában az álmatlan paraszt keresztet vetett. Mindenhol ott volt, mindenki látta, mindenki reszketett tőle, de kézrekeriteni, puskacső elé kapni senki sem tudta. Hol volt, hol nem volt, talán igaz sem volt semmi az egészből, csak hogy féltek, reszkettek tőle. Tőle: a Bauernschreck-től.

A budapesti községi választások Bauernschreckjeként Gömbös Gyulát igyekszenek beállitani és nekünk az a szerény véleményünk, hogy Wolff Károlynak és pártjának már ő sem tud használni. Különben is az a Gömbös Gyula, aki most végleg Wolffék kezére jut, már nem az a Gömbös Gyula, aki az országos választások kétes győzelmét nagyon ismert eszközökkel megszerezte. Annak a másik, az előbbi Gömbös Gyulának rengeteg hatalom volt a kezében. Rendelkezésére állt a törvényes fegyveres erő, az övé voltak az ébredők, a különféle szervezetek, az övé volt a vidéki kerületek nyilt szavazása, az övé minden trükk. Most ó, itt Budapesten? Egészen más a helyzet. Fegyvertára mindössze Wolff Károly szavakból, frázisokból álló golyózáporából áll. Az övé azonkivül Csilléry, akinek bölcsessége minden esetben telitalálatként hat, az övé Buday, aki jónevü vizimérnök lévén, majd megépiti a visszavonulás hidját, az övé Lendvai, aki remélhetőleg a választási alkohol-tilalom szigoru ellenőrzője lesz. De sem fegyveres erő, sem nyilt szavazás nincs Budapesten Gömbös Gyula számára és ha még olyan fukarul bántak is az alkotmányosság sáncaiba való bebocsáttkozással, akik oda bejutottak, nem fognak Gömbös Gyula és Wolff Károly parancsa szerint szavazni.

A választási diktátor szerepe, ha azt egy hatalmon nem levő párt érdekében és erejével gyakorolja, olyan mint a szárazföldre került halé, amely belepusztul ebbe a kisérletbe. Igazán nincs okuk tehát a liberális-pártoknak akár egy pillanatig is nyugtalankodni, Wolffék ma már csak a mult markozisának segedelmével élnek. Ám nem is a választási szerepe fontos Gömbös Gyulának. Ez valószinüleg inkább csak látszat, inkább csak pletyka, mint valóság. Ahol számolni kell vele, az a községi politikában való szerepvállalás. Ő maga inkább különös egyéniség, mint számottevő vezér, inkább gyorsan lángrakapó temperamentum, mint higgadt stratéga, inkább tisztelője egy-egy póznak, egy-egy rakétás ötletnek, mint komoly argumentumok kitermelője. De bevonulása a községi pártban, föltétlenül meghozza az elemekre való bontást. A párt, amelynek most a wolffi eszmék mellé vállalnia kell a gömbösi ideológiát, semmiesetre sem maradhat meg mai összetételében és terjedelmében.

Nem gróf Bethlen István taktikai ügyességének tulajdonitjuk ezt a változást, mert ennek meg kellett immár történie a fejlődő, a haladó idők követelő parancsára. Az a politikai tagozódás, amelyben a kommün után következett zivataros idők mindent össze-vissza kevertek, nem maradhatott meg tovább. Esztendőkön át láttuk, hogy politikai pártok silány érdekek kócmadzagjával voltak összekötözve és mégis az elvek hatalmas feszitő-ereje nem tudta megbontani a hitvány köteléket. Most kezdenek bomladozni a természet- és logika-ellenes frigyek és felvillan a lehetősége annak, hogy homogén-pártok, egyazon elvek, azonos világnézet alapján álló csoportok keletkezzenek.

Ez mondatja velünk azt, hogy Gömbös Gyula személye a községi politika terén nem hoz semmiféle eredményt, de tagadhatatlan, hogy határozott és biztos tisztulási folyamat megindulásának kezdete az, ha Wolff Károly felveti sisakrostélyát és nyiltan megmutatja fajvédő, ellenzéki jelvényét. A Bauernschreck nem ijesztő a mi számunkra, sőt ellenkezőleg, szivesen látott vendégünk lesz: ha valaki félhet tőle, az csak Wolff Károly és vezérkara lehet.

Elkerülhetetlen a Wolff-párt végleges bukása

A Fővárosi Hirlap számára irta: **Ereky Károly**

A fővárosi törvény nincs ugyan még kitüzve a nemzetgyülés napirendjére, de azért remélhetőleg rövidesen meghozza a nemzetgyülés a törvényhatósági bizottság megválasztására vonatkozó törvényt és akkor a végrehajtásra szánt négy-öt hónap elmultával megkezdődik a választási mozgalom. Érdeklődéssel hallom és olvasom mindig azt, hogy hogyan vélekednek a különféle pártok a választás eredményéről. A keresztény községi párt részéről Wolff Károly és hivatalos alvezérei verik a mellüket, hogy övék a többség. Alapitják ezt a reménységüket részben arra, hogy mindig egy és ugyanabban a társaságban, önmaguk közt beszélik meg a dolgokat és nem veszik észre, hogy kivülről a választóközönség soraiban milyen óriási átalakulás van folyamatban. Reményeiket másrészről arra alapitják, hogy Németországban is megerősödött a jobboldal a legutóbbi választásokon és per analogiam azt hiszik, hogy Magyarországon is hasonlóképen az ő uralmuk fog megerősödni. Pedig a helyzet szembeállitása azonnal megmutatja azt, hogy Wolffék tévednek. Németországban a keresztény nemzeti mozgalom most van abban a stádiumban, mint nálunk volt a kommunizmus bukása után. Mivel azonban Németországban nem volt kommunista terror — legalább nem volt olyan fokban, mint Magyarországon — természetesen az ellenakció intenzitása is gyengébb volt. A lényegbeli különbség az, hogy a magyar közönség már kijózanodott azokból a tehetetlen, közgazdasági és pénzügyi kérdésekben teljesen járatlan emberekből, akik a nagy keresztény, nemzeti felbuzdulás révén vezető pozicióba jutottak. Ezzel szemben Németországban most következett be az a politikai ellenakció, amely a szociáldemokrata politika romjain akar felépülni. Abból tehát, hogy Németországban jobbra tolódtak el a politikai erők, abszolut semmi következtetést nem lehet levonni a magyar politikára.

Egyébként is azonban,

a Wolff-párt sohase volt egységes.

Wolff Károly tulajdonképen a községi választások után szervezte meg a pártját a keresztényszocialistákból és a keresztény nemzeti pártiakból. Ez a nagy nehézségekkel összefoltozott párt a választások alatt szét fog esni, mert akit nem vesznek fel Wolffék a listákra, azok külön pártalakulásban fognak akcióba lépni. Miután pedig biztos az, hogy Wolffék a választásban nem tudják kielégiteni az összes mandátumkeresőket, a keresztény községi párt több frakcióra fog szétszakadni. Tarthatatlan a keresztényszocialista-pártnak Wolffékkal való együttműködése már csak azért is, mert Wolff semmi körülmények között sem fogja a keresztényszocialistáknak azon exponált jelöltjeit, akik nem tartottak feltétlenül vele, jelölni és erre az lesz a válasz, hogy azok külön mennek.

Ami az ellenzéket illeti, nem akarom megemlités nélkül hagyni azt, hogy tulajdonképen a keresztény községi pártból is alakul egy frakció, amely erős ellenzéke lesz Wolff Károlynak. Mégis

legfontosabb a liberális ellenzék sorsa.

A tulajdonképeni liberális városi polgárság a mult választások alatt nem igen hallattatta szavát, alig jutott be néhány liberális fővárosi bizottsági tag és nemzetgyülési képviselő a budapesti listákon azért, mert a nagy tömeg szociáldemokrata, a liberális polgárság legnagyobb része pedig a Baracs vezetése alatt álló demokratapártra adta le szavazatát. Hogy a választások alatt a helyzet hogyan fog kialakulni, azt ma még nem lehet tisztán látni, de annyi bizonyos, hogy semmi körülmények között sem szabad a választási harcot ugy kiélezni, hogy Budapest közönségében az a tévhit kaphasson lábra, hogy a zsidóság akarja legyőzni a keresztény politikát, mert ez nincs is igy. Wolff Károlynak azt a szerencsétlen politikáját akarjuk eltüntetni a föld szinéről, amely semmit nem produkált, minden produktivitást megakadályozott.

A kommunizmus után, amely rendszer a vallást eltörölte, lehetett és szükséges volt helyreállitani az emberekben a hitet, a hazafiságot és a családi élet sérthetetlensége iránti bizalmat, de miután ez megtörtént, a keresztény községi párt, mint olyan, elvégezte történeti hivatását és át kellett volna térnie arra a világnézeti szempontból semleges területre, amelyen minden állampolgár megtalálta volna erkölcsi és anyagi boldogulását. De ott van éppen a Wolff Károly-féle politikának a hibája — és ez fogja őt a következő választásokon pártjával együtt elsodorni — hogy nem akar dolgozni, megveti a kereskedelmet, az ipart és termelést, nem akar résztvenni a produktiv munkában és reálpolitikában (mindezt materializmusnak tartja), hanem világnézeti frázisokkal tölti el az időt.

Hogy a liberális párt vajjon liberális pártnak nevezhető-e a mai időben, amikor még a kötött forgalom mellett harcolnak a lakáskérdésben a választók tizezrei és hogy nem éppen azon mulott-e a liberális pártnak is a mult községi választáson a bukása, hogy igazi liberalizmusról akkor még beszélni nem lehetett, az a következő választásnál ki fog tünni. A liberalizmusnak nagy principiumai, amelyek az egyéni és közszabadságok egész sorozatát szerezték meg az emberiségnek, nem élték tul magukat, hanem csak a háboru következményeképen átmenetileg megszüntek és a liberális választók tizezrei csak jámbor óhajtásképen emlegették a háboruelőtti boldog idők ujabb elkövetkezését, de zászlót bontani ebben az irányban még senki nem mert, éppen a lakáskérdés és a vele rokonproblémák miatt. A liberalizmusnak nem lehet megalkudnia azzal, hogy a köz- és egyéni szabadságokat, a vagyonszerzés és a tőkekihasználás szabadságát egyes pontokon megtagadja. Addig, amig a liberalizmus, fenntartás nélkül nem mehet harcba az

egyéni és közszabadságokért, addig a liberális párt igazi győzelmet nem is aratha t.

A demokrata párt helyzete

könnyebb, mint a liberális párté. A demokraták évtizedek óta megszervezett pártkeretekben müködnek és amellett céltudatosan dolgoznak pártjuk megerősitésén. A következő választáson a legnagyobb valószinüség szerint a demokrata párt és a szociáldemokrata párt fogja megkapni a fővárosi többséget. Ennek dacára azonban meg kell egyezniök a többi polgári pártokkal is, mert a kapitalizmus mai korszakában, amikor a közgazdasági és szociális téren a vezérszerep a kapitalizmus kezében van, akkor a demokrata pártnak és a szociáldemokrata pártnak nem lehet olyan politikát folytatnia, amelyik a nagy kapitalizmus reális és becsületes kifejlődését valamiképen is korlátozná.

A következő választásokon egy azonban bizonyos: a választási harc megindulta után rögtön ki fog tünni az, hogy Wolff Károly és pártja abban a tartalmatlan semmittevésben, amellyel óriási mértékben hozzájárult Budapest székesfőváros anyagi leromlásához, el fog bukni.

Bethlen teljesen elejtette Wolffot és csak pártjának mérsékelt elemeire kiván támaszkodni

A miniszterelnök felhatalmazta Heinrich Ferencet, hogy ezt az álláspontját közölhesse a nyilvánossággal

Még a miniszterelnöki beszédek között is csak ritkán akad olyan jelentőségteljes, mint amilyet gróf Bethlen István miniszterelnök mondott a mult vasárnapon Hódmezővásárhelyen. Régi megállapitása már a Fővárosi Hirlap-nak, hogy a magyar politika reneszanszának a budapesti városházáról kell kiindulnia. Most ez tökéletesen bebizonyosodott, hiszen gróf Bethlen István kijelentései nyomán, amelyek kizárólag a budapesti községi politikára vonatkoztak, az egész országos politika is ugy felzendült, mint egy megzavart méhkas.

Beigazolódott egyben az is, amit szintén a Fővárosi Hirlap szögezett le a hódmezővásárhelyi beszéd nyilvánosságra kerülésének órájában, hogy tudniillik, nincsen liberális és demokratikus politikus, aki Wolffal és alvezéreivel hajlandó lenne együtt masirozni és mindenki azt mondta, hogy inkább nem kell a hatalom, mintsem hogy Wolff Károllyal kelljen azt megosztani.

Egészen érdekes azonban az is, hogy gróf Bethlen beszédét mindenki másként magyarázta, de hamarosan beigazolódott, hogy legkevésbbé sem volt igazuk azoknak, akik azt hitték, hogy a miniszterelnök Wolfféknak a hatalomban való megtartását igyekezett volna propagálni.

Megindultak a beszédmagyarázatok és a találgatások során legelsőbben a liberális képviselők, Rassay Károly és a demokraták fordultak gróf Bethlen Istvánhoz határozott szövegmagyarázatért. Ezeknek az uraknak Bethlen kijeletette, hogy

egyetlen pillanatig sem gondolt arra, hogy bármely liberális politikust Wolff Károllyal való együttmüködésre hivjon fel.

De abszurd volt ez a gondolat a miniszterelnök szerint már csak azért is, mert hiszen az előző napokban Bethlen plattformja mellé állanak.

A liberálisok szerint lehetséges a polgári front megalkotása, de csak akkor, ha

a polgárság vezetői azok lesznek, akik mentesek minden társadalmi és felekezeti gyülölködéstől.

Ezeknek a vezéreknek az egyetemes polgárság érdekeinek védelmébe kell állaniok. Wolffal és társaival, még ha büneiket levezeklik, akkor sem hajlandók szóbaállani.

A demokraták,

minthogy Vázsonyi nincs itthon, még nem dönthettek.

de ebben a pillanatban még az is kétséges, hogy nem sorozta-e őket Bethlen az indexre tett radikálisok közé, akiket nem invitált a polgári front kiépitéséhez. A demokraták azonban nyeregben vannak, mert ha a községi középpárttal nem sikerül megegyezniök, ott vannak a szociáldemokraták, akik szivesen szövetkeznek a demokratákkal. A helyzet tehát az, hogy a városházi mérleget a választások lezajlása után feltétlenül a demokraták döntik el. Amely oldalról sikerül az ő támogatásukat biztositani, az az oldal kerül hatalomra. A demokraták tehát várnak: ők nyeregben vannak.

A kormánypárthoz közelálló pártonkivüli demokratikus politikusoknak, mint Rassay Károlynak és Ugron Gábornak, is meg van már a hódmezővásárhelyi beszéd tekintetében a kialakult véleményük. Bár gyakorlati szempontból még nem dönthettek,

elvben helyeslik, hogy pártpolitikától mentesen, egységes polgári frontot kell alkotni.

Ezt a frontot, mint mondják, meg kell alkotniok azért, hogy sikeresen vehessék fel a küzdelmet ugy az ezideig uralmon volt szélső jobboldali reakcióval, mint a szélső baloldali radikalizmussal szemben. Ez az elv azonban szerintük nem terjedhet a gyakorlatban odáig, hogy a megbukott Wolff-rendszer életbentartását elősegitsék és ezzel azokat a fővárosi politikusokat, akik Wolff Károly mögött meghuzódtak, átsegitsék a választásokon.

A legérdekesebb a helyzete azonban azoknak a politikusoknak, akik ma még Wolff Károly pártjához tartoznak, de már régen készen állanak arra, hogy minden pillanatban bucsut mondjanak a pártnak, ha megszólal a felhivás. Ez most megtörtént és már nyiltan és többen bevallják magukról, hogy

bár Wolff párthivei voltak, a miniszterelnök felhivására hónapok óta folytatnak tárgyalásokat a mérsékelt liberális front megalkotása érdekében.

Eme kijelentések szerint, nem volt titok Wolff és vezértársai előtt sem, hogy a miniszterelnök liberális elemeket is bele akar kapcsolni a városi politika vezetésébe. A novum csak az, hogy az uj front érdekében föl kell áldozni az exponált fejeket, ami a vezérek és a miniszterelnök tudtával tárgyalgató urakat most utólag kissé kinos helyzetbe hozza gazdáikkal szemben. Ők különben komolyan hiszik, hogy a főváros vezetésében egyedül a miniszterelnök tervei alapján biztositható „az a keresztény és polgári szellem, amelytől a hazafias és nemzeti alapon álló zsidóság sem idegenkedhetik". Ugy látszik, ez lesz az áthidaló formula, amelynek aranyhidján Wolff Károly mögül Bethlen István mögé kivánnak jutni. Megokolás pedig, hogyha a keresztény községi párt kisebbségbe jut, akkor a városházán a radikális és szociáldemokrata tömegek kezébe jut a vezetés.

Nagyon érdekes a szociáldemokrata vélemény is, amely ezeket mondja:

— Igaza van a miniszterelnök urnak. Mindenkinek egyesülnie kell a destrukció ellen. A destrukciót pedig ezidőszerint kizárólag az a párt szolgálja, amely ma a városházát uralja és amely tönkretette a fővárost. Ezzel a párttal szemben kell egyesülnie minden tisztességes embernek, aki azt akarja, hogy a főváros iskoláiban ne politizáljanak, ne tartsanak ébredő-gyüléseket, hanem tanitsanak.

Milyen sorsa lesz Bethlen plattformjának?

A demokraták kezében van a helyzet kulcsa — Kovácsolják a községi középpártot — Wolff belső emberei is bevallják, hogy hónapok óta szabadulni akarnak a vezéreiktől

Egy hetes vita után, ime, végre egészen tisztán áll már a közönség előtt, hogy mit akar gróf Bethlen István a városházán. Az a törekvése, hogy Wolff Károly, Csillery András, Buday Dezső és személyes hiveik kikapcsolásával a keresztény községi párt mérsékelt elemei közös pártot, vagy közös polgári frontot csináljanak a szociáldemokratákkal és „radikálisok"-kal szemben. Hogy kik azok a radikálisok, azt nem mondta meg Bethlen, de valószinüleg a szélső baloldali politikusokat érti, akik közé alig számitja oda Vázsonyi Vilmos demokratáit.

Ez lévén a helyzet, most már meghallgathatjuk, mi az egyes pártok álláspontja a Bethlen-féle plattformmal szemben? Ezek szerint dől el majd az egész tervnek a sorsa is.

Kezdjük a Heinrich-párton és máris megállapithatjuk, hogy

Heinrichék szabadelvü nemzeti keresztény irányzatot kivánnak inaugurálni.

Ez az irányzat vagy párt, amelyben helyük lenne a Wolff-párt mérsékelt elemeinek, perhorreszkálna minden néven nevezendő felekezeti és osztályharcot és kizárólag az egész lakosság érdekében való munkát hirdetné. Itt ugy vélik, hogy Bethlen felhivást intézett mindazokhoz, akiket Wolffék félrevezettek, hogy forduljanak meg és csatlakozzanak a megalakitandó községi középpárthoz. Wolffal és legközelebbi elvbarátaival azonban Heinrichék közös munkát soha, semmiféle értelemben nem hajlandók vállalni. Teljes lehetetlenségnek tartják a fajvédőkkel való együtthaladást, mert lehetetlen együttmenni azokkal, akik a szélsőséget a városi politikába bevitték és a polgárság békéjét és összefogó munkáját szétrombolták.

Heinrichék tehát a leghatározottabban Bethlen plattformja mellé állanak.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Kultura és tőzsde

Valahogy ugy van ez is, mint a foghagyma meg a csokoládé esete. A foghagyma is jó piritós kenyéren, meg a csokoládé is elsőrendü táplálék, még sem lehet őket összeházasitani. Hasonlóképen vagyunk a tőzsdével és a kulturával is. A tőzsde nélkül megáll az ország gazdasági vérkeringése és kultura nélkül barbárságra sülyednek a nemzetek, ami ma már nemcsak az erkölcsi, de a fizikai halállal azonos. A kettőt azonban összekötni lehetetlenség, mert a közös vonatkozásban egyik a másikának gyilkosává lesz. A kultura, amelyet a tőzsdén akarnak fruktifikálni, menthetetlenül elpusztul. Kár pedig minden cseppjéért, minden felvillanó sugaráért, kár minden legapróbb megnyilvánulásáért, amely rossz vonalba téved.

Ezeknek a gondolatoknak kell urrá lenniök fölöttünk, amikor az Unio szinházak tranzakciójának körülményeit vesszük szemügyre. Az Unio uj vezérigazgatója, Faludi Jenő, ama Faludi-dinasztiának kiváló tagja, amely családnak Magyarország kultura tekintetében igen sokat köszönhet, szinházi szempontból pedig egészen kivételes mértékben való hálával tartozunk. És mégis megdöbbenve állunk meg ez előtt az esemény előtt, amely különösképen szinte megtörténésének másnapján nem a kultura, hanem a tőzsde szempontjából vett föl érdekes jelenséget.

De lássuk, mi történt.

A Magyar-Amerikai Bank az elmult hetekben két nagyszabásu tranzakciót bonyolitott le. Az egyik az, amelyről a Fővárosi Hirlap multheti számában emlékeztünk meg. A Földhitelbank ugyanis a tárcájában lévő Amerikai Bank részvényeket az eredeti vételáron visszaadta a Faludi-Bányai-Barna-csoportnak, sőt az időközben fölmerült szindikátusi nyereséget, amely meghaladja a tizenhárom milliárd koronát is, befizette az Amerikai Bankba, aminek következtében most ismét a Faludi-Bányai-Barna-csoport vette birtokába a bankot.

Ezt követte az elmult héten a másik nagyszabásu tranzakció: az Unio szinházak részvénytöbbségének megszerzése, ami hasonlóképen sikerült. Kohnerék kénytelenek voltak az Unio-pakettől megválni, aminek igen természetes magyarázata van. Hiszen minden kétségen fölül áll, hogy báró Kohner Adolf, ez a bőkezü, lelkes Maecenás, akihez hasonló rajongója a magyar kulturának igazán kevés akadhat, aligha vált meg szivesen az Uniotól. De meg kellett válnia parancsoló gazdasági kényszerüségből, mert hatalmas iparvállalatok reorganizálásával kivánják szolgálni a magyar gazdasági ujjáépitést. Sok milliárdot invesztálnak éppen most ezekbe a vállalatokba, legelsősorban a Hazai Fésüfonó- és Szövőgyár Részvénytársaságba. Meg kellett tehát báró Kohner Adolfnak az Unio-pakettől válni, hogy nagy koncepcióju egyéb gazdasági terveit szolgálhassa.

Igy juthatott hozzá a Magyar-Amerikai Bank az Unio szinházak részvénytöbbségéhez, ami ugy szinházi, mint gazdasági eseménynek is jelentős. Az Unio 83.000 darab részvényéből az Amerikai Bank 65.000 darabot vett meg egy tételben. A legérdekesebb pedig a vételár, mert 90.000 koronát adtak részvényenkint akkor, amikor a tőzsdén az Uniót ennek az összegnek éppen harmadán jegyezték. Ezzel a tranzakcióval a Magyar-Amerikai Bank kezébe került: 1. a Király szinház épülettel együtt, 2. a Magyar szinház épülettel együtt, továbbá két bérlet, és pedig 3. a Blaha Lujza-szinház és 4. a Belvárosi szinház. Természetesen mindehhez hozzájárul a rendkivüli értékeket képviselő szinházi kellékek, felszerelések egész tömege.

Vajjon miért kellett azonban Faludiéknak 90.000 koronát adni olyan részvényekért, amelyeket a tőzsdén ezekben a napokban 30.000 koronával jegyeztek? Ennek igen egyszerü és jellemző magyarázatát lehet adni, ha elmondjuk egy a napokban lejátszódott üzleti levélváltásnak a történetét. Egy nagyobb budapesti bank ugyanis ki akarván használni kedvező külföldi összeköttetéseit, egy nagy külföldi bankhoz fordult és jellemezve a magyar gazdasági helyzetet, elmondta, hogy ma a budapesti tőzsdén a legkitünőbb magyar ipari értékeket potom áron meg lehet vásárolni, amit bő pénzzel rendelkező intézeteknek halálos vétek elmulasztani. Ajánlotta is azonnal néhány előkelő iparvállalatunk papirjait, amelyeknek megvásárlásán horribilis összegeket lehet maidan keresni. A külföldi bankcég azonban kitünő informáltsággal mindenekelőtt elismerte, hogy a magyar ipari papirok rendkivül alá vannak értékelve. Vásárolna is belőlük szives-örömest, ha a majoritást meg lehetne szerezni, de köszöni szépen az ajánlatot, kisebbségi részvények nem kellenek neki. A majoritást biztositó papirokért kész lenne akár háromszoros árat is adni, de kisebbségi részvényekért egy vasat sem fizet. Ugyanez történt szó szerint az Unio szinházak, Kohnerék és az Amerikai Bank esetében is. Ez az eset élesen rávilágit arra, hogy miért tudott az Amerikai Bank háromszoros árat adni a részvényekért és még mindig nem lehet azt mondani, hogy rossz üzletet csinált volna.

Sőt bizonyos az is, hogy ha a koniunktura kedvezni fog, a jövő is sokat igér akkor, amikor Faludi Jenő avatott keze fogta meg a gyeplőt. Szóval lesz kulturális siker, de lesz — ami emennek egyenes következménye — anyagi siker is. De sajnos, bevonul, a megengedhetetlenségig bevonul a kulturába a tőzsde is. Szóval lesz kultura és lesz börze, azaz hogy máris van. Alig történt meg ugyanis a tranzakció, már a hétfői tőzsdén meglátszottak a szándékok, meglátszottak az utak, amelyet az uj részvénytöbbség-tulajdonosok kijelöltek. A pénteken még 34.000-rel jegyzett Unio-papirokat hétfőn már 50.000 koronáig tornászták föl.

Nem uj rendszer ez. Találkoztunk vele már a Magyar-Amerikai Bank praxisában. Hiszen teljesen azonos eszközökkel éltek a Dunaharaszti- és a Stefaneum-részvényeknél, de ugyancsak a sajátjuknál, amikor az intézet a Földhitelbank érdekkörébe került. Mindezekben az esetekben — és ettől a tradiciótól ezuttal sem igen fognak eltérni — a tőzsdén felhajtották a szóbanforgó értékeket, beültették a közönséget a kisebbségi részvényekbe, majd azután annak rendje és módja szerint otthagyták a publikum nyakán. Hogy a legeklatánsabbat említsük csak: az Amerikai Bank-részvényeket majdnem 60.000 koronával vásárolta a közönség, amely most kilencezer koronával ül bennük.

Hát igenis, ez a tőzsdei hajsza a kultura rovására megy majd. A magyar kulturának négy olyan jelentős oszlopa került avatott kezekbe, hogy kár lenne ezeket az oszlopokat a tőzsde lázas, ideges atmoszférájába beállitani. A hatalmas érdekek mellett az izlés is tiltja ezt és ha az Unio szinházai körül az üzlet sohasem hőfehér áradata fog csapkodni, Budapest közönsége nem kér sem ebből az üzletből, sem abból a kulturából, amelynek ők a letéteményesei.

Mi is az a svájci kanton-rendszer? Terefere folyik a Tőzsdeklubban egy kis bankról, amelyről az utóbbi napokban kellemetlen **hirek kerültek forgalomba.**

— Ennek a banknak sok az igazgatója és mindegyik ugy sáfárkodik, ahogy éppen nekik tetszik. Természetesen pedig mindig az tetszik nekik, ami különösképen az ő személyes jövedelmeiket szaporitja.

Ez volt az általános megállapitás, amire Halász Lajos csendesen közbeszól:

— Ugy van az kérem, hogy annál a banknál az igazgató urak életbeléptették — a svájci kanton-rendszert.

— A svájci kanton-rendszert? — Mi az? — kiváncsiaskodik a társaság egyik tagja.

— Maga azt nem tudja? Pedig nagyon egyszerü: E'jeder Direktor kann ton, was er will, — válaszolt Halász Lajos az ismert pesti zsargonban, a társaság hangos derültsége mellett.

Az uj magyar autonom vámtarifáról

Irta: **Dr. Purebl Győző** főv. tanácsnok.

Az uj vámtarifa megalkotása és mielőbbi életbeléptetése kiváló fontossággal bir nemcsak pénzügyi szempontból, hanem különösképen a hazai ipar védelme szempontjából is. A vámtarifa előadói tervezetét vámtételről-vámtételre, a termelő-, feldolgozó-, fogyasztó- és kereskedelmi érdekeltségek hónapokig behatóan megvitatták és a tanácskozások folyamán elhangzott észrevételek és kivánságok a hivatalos feldolgozás alkalmával figyelembe is vétettek. A vámtarifának kérdése, felállitása és önálló kezelése Ausztriától való elszakadással vált aktuálissá, amellyel azelőtt közös vámterületen voltunk. 1919 ősz óta Ausztriával azonos, 1906 tavaszán kelt rendelettel életbeléptetett és az 1907-ben becikkelyezett vámtarifát használjuk. A vámpolitika terén 1920-ban történt csak ujabb intézkedés, amikor az egységes vámfelpénzek megállapitására vonatkozólag a differenciákat megállapitották. Ezzel az amugy is komplikált vámfelpénzek rendezése még nehézkesebbé vált. Az időközi intézkedésekkel az átdolgozott és felpénzekkel alátámasztott régi vámtarifánk valósággal utvesztő lett, ugyhogy gondoskodni kellett arról, hogy az autonóm vámtarifára áttérve egy teljesen átdolgozott, hazai viszonyoknak megfelelő, önálló magyar vámtarifa dolgoztassék ki, mert hiszen a régi tarifa eredetében kompromisszum volt, az osztrák ipar és a magyar mezőgazdaság között. Természetszerü, hogy a vámoknak arany-vámoknak kell lenni, tehát a séma gyakorlati, logikus és világos legyen és szükségszerüen kiemelje mindazokat az árukat, amelyeknek a magyar közgazdaság szempontjából jelentőségük van, figyelemmel kell továbbá arra is lennünk, hogy oly tarifát készitsünk, melynek alapján minden más országgal való gazdasági szerződéseinknek, gazdasági kapcsolatainknak az alapját megvetjük. Tehát számolni kell a taktikai szempontokkal is.

Ha figyelembe vesszük, hogy a pénzügyi vámpolitika az iparvédelmet, közvetve a kereskedelmet nem támogatja, akkor nekünk a vámvédelmi politika mellett kell állást foglalni és a vámvédelmi alapra kell helyezkednünk. Nem közömbös előttünk az, vajjon az ipari és kereskedelmi alkalmazottak itthon dolgozzanak-e számunkra, avagy itthon kellő foglalkozást nem kapva, kivándoroljanak és külföldön dolgozzanak behozatal utján reánk. Már csak annak a hirére, hogy a kormány a vámvédelmi szempontokra helyezkedik, nem egy ipari vállalkozás alakult meg Csonka-Magyarország területén, a főváros területén és annak környékén olyan árucikkekkel, amelyeket eddig hazánkban nem készitettek és nem egy olyan ipari vállalkozásunk, amely a szerencsétlen trianoni békeszerződés folytán hazánktól elszakitott területre került, ezidőszerint ujra áttelepedett hozzánk. Ime, mily nagy hatása van már csak a vámvédelmi politika hirének is. Az sem közömbös reánk nézve, hogy az ipari cikkeink közül, vagy pedig a félkészitményeink közül minél több készüljön itt az országunkban, ezzel is csökkentvén a behozatalt, hozzájárulunk a koronánk stabilizálásához és pénzünknek az itthonmaradásához.

Magyarországnak szüksége van az iparra, Magyarország ipar nélkül nem élhet meg, csak olyan országban találunk olcsó iparcikkeket, ahol ipar van s annak termelését mindjobban fokozzuk. A kisiparnak is szüksége van a hazai piacra, illetve annak termelése biztositására, mert az import nemcsak a nagyvállalkozók, hanem a kisipar elé is nehézségeket gördit. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a termelést fokozó s az elkerülhetetlen importot el ne fogadjuk, ezt megakadályoznunk nem szabad és a vámtarifa szerkesztése alkalmával arra kell törekedni, hogy a behozatal csak oly módon akadályoztassék meg, vagy ugy segittessék elő, amilyen jelentősége van valamely cikknek, a termelés és a fogyasztás egymáshoz való viszonyához képest. Célunk csak az lehet, hogy fejlesztésre serkentsük a már meglévő ipart és

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA

Kivánja Ön az „Áller Képes Családi Lapja“ cimü lapot közvetlenül az Ön b. cimére küldetni minden csütörtökön?

Ezen esetben kérjük, velünk b. cimét postafordultával közölni és a lap ellenértékét előre cimünkre elküldeni.

13 lappéldány ára: 75.000 korona

„Áller Képes Családi Lapja“ megjelenik minden pénteken. Egyes szám ára: 6000 K

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG VII., RÓZSA-U. 9. TELEFON: J. 53-60

megvédjük a hazai nagy- és kisipart a betolakodó, helytelen külföldi konkurrenciától, ellenben szükségszerü meghagyni a belföldi versenyt szabadom.

Tehát a vámvédelem nem cél, hanem eszköz, az iparfejlesztés és az ipari többtermelés érdekében. A vámvédelem sokkal alkalmasabb, mint a tilalmak rendszere. A vámvédelemben sikerülne az idegen tőkét országunkba behoznunk, hogy ez alapon ipari telepet és vállalkozásokat létesitsünk. Az uj vámtarifában szükségszerü, hogy minden egyes áru lehetőleg a kereskedelemben szokásos terminologiailag ismert elnevezésre legyen felvéve. Az elvámolás módját illetőleg el kell fogadnunk az eddigi suly-, illetőleg mennyiségrendszert, természetesen a folyadékoknál az ürtartalom szerinti vámtételeket. A vámoknak arany-vámoknak kell lenniök, s amig a valutaingadozás tart, továbbra is a vámfelpénzekkel kell dolgozni, a vámtarifa sémájának teljesen egyszerünek kell lennie, olyanoknak, amely magában foglalja az árutételeket, ehhez legyen csatolva a kimeritő árulajstrom. Szükségszerü, hogy a vámtarifa és a külkereskedelmi statisztika lehetőleg egymást fedjék, tehát kell, hogy a tarifa maximális legyen, melynek alapján a külföldi szerződéses tárgyalások alkalmával az egyes tételekről a szükséghez képest engedmények legyenek tehetők.

A külföldi tapasztalat is igazolja, hogy a vámvédelemmel sikerült hatalmas ipart teremteni, mig ellenben a szubvenció-rendszerrel csak elenyésző kis eredményre tett szert a magyarokon kivül még egynéhány szomszédos állam. A szabad kereskedelemre sem térhetünk ezidőszerint át, mert először meg kell teremtenünk a védővámos ipart, akkor térhetünk csak rá erre a rendszerre. Angliában is ez volt a sorrend. Bár a kereskedőink a szabad kereskedelmet erősen hangoztatják, erre az a megjegyzésünk, hogy a kereskedők száma a háboru előtti időhöz képest, szerfölött megnövekedett. Azelőtt az ország nagy kereskedelme Budapesten koncentrálódott. Országunk kétharmada, városaink négyötöde elszakittatott, ezzel az országos központi ellátás elmaradt, de megmaradt a budapesti nagykereskedelem a kereskedők nagy számával, ellátási terület nélkül. Kétszerannyi kereskedő kénytelen a megcsökkent áruforgalomból megélni, ami szinte lehetetlenség. Tehát ezeknek érdekük a szabad kereskedelem és nem a hazai kereskedelmi védelem.

Világszerte a védővámos irányzat érvényesül. Minden állam igyekszik a vámpolitika eszközeivel támogatni saját gazdaságát. A vámvédelemnek nem szabad egyoldalunak lenni, hanem a nemzeti munka és termelés minden ágát, az ipart és a mezőgazdaságot egyaránt arányos, de minden tulzástól ment, az okvetlenül szükségeset meg nem haladó védelemben kell részesiteni. Vagis igazi védővámokkal, nem pedig tiltó vámokkal kell a belföldi termelés fejlesztését szolgálni, s nem szabad indokolatlan és káros monopoliumokat biztositani egyesek részére.

Politikusból részvénytársasági igazgató. A Biedermann M. L. és Társa R.-T-hoz uj igazgató vonult be, dr. Markbreit Gyula személyében. Dr. Markbreit Gyula neve nem ismeretlen Budapesten. Közgazdasági téren eddig nem tevékenykedett, politikus, képviselő volt és ha mégis beleavatkozott a közgazdaságba, az csak akkor történt, amikor a háboru elején nagyobb mennyiségü aranyat akart a határon „átsegiteni". A határon azonban elfogták, de nem büntették meg, csak pénzügyi kihágás cimén sujtották nagyobb pénzbirsággal. Ez volt eddig egyetlen sikertelen kisérlete gazdasági téren, de remélhetőleg, azóta dus tapasztalatok állanak mögötte és Biedermannéknál jelentékeny eredményeket fog elérni.

A Wiener Bankverein osztaléka. A Wiener Bankverein május 14-én tartotta Bécsben rendes közgyülését, mely elhatározta, hogy az 1923. üzletévre kimutatott 63.440,780.800 o. K tiszta nyereségből osztalék fejében részvényenkint 8000 o. K fizettessék. Az intézet kimutatott saját tőkéi ezindőszerint kerek 342 milliárd o. K-ra rugnak.

A Baróti Szeszfinomitó, Likör- és Rumgyár R-t. e hó 19-én tartott rendkivüli közgyülésén alaptőkéjének felemelését határozta el. Egy régi részvényre két ujat adnak olymódon, hogy minden uj részvényt 4000 koronáért költségmentesen a régi részvényeseknek ajánlanak fel. Az elővételi jogot a vállalat pénztáránál (VII., Dohány-utca 98.) e hónap 19-től junius 3-ig bezárólag délután 4—7 között lehet gyakorolni. A Gottschlig Ágoston R-t. forgalomban levő részvénytulványai ugyanott és ugyanakkor költségmentesen eredeti részvényekre kicseréltetnek.

A „Hungária" mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság f. é. március 10-iki közgyülésén elhatározott tőkefelemelést most végrehajtja és a 400 korona n. é. részvényeknek a tartalékokból 1000 koronára történő felülbélyegzésén kivül 193.300 darab uj részvényt bocsát ki, melyeket 2:1 arányban 40.000 korona árfolyamon teljes egészükben a részvényeseknek ajánlja fel. A joggyakorlás a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál és az Anglo-Austrian Bank Limited budapesti képviselőségénél folyó hó 23-ig eszközölhető.

A Beocsini cementgyári unio r.-t. 1923. évi mérlegében 75 millió K alaptőke mellett 705.613.601 K tiszta nyereséget mutat ki, szemben az előző évben 20 millió K-val elért 45.205.154 K-val. A gyárak, bányák és felszerelések 58.81 (12.12) millió, a készletek és anyagok 608.66 (42.56) millió, a pénzkészlet 7.85 (0.37) millió, az adósok 1202.62 (81.67) millió, a saját értékpapirok 25.6 (25.17) millió, a különféle aktivák 9.54 (1.02) millió, a hitelezők 99.901 (70.18) millió K-val szerepelnek a mérlegben.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
kizárólag Károly-körut 24.
Felhivja a n. é. vevőközönség figyelmét, hogy a minden téren észlelhető drágaság ellenére kedvező bevásárlások folytán minőségileg a legjobbat, árakban a legkedvezőbbet tudja nyujtani.

Gyapjuszövet-osztály:

Férfi ruhaszövet, tartós minőség	88 000
Divat férfikelme	145 000
Divat férfikelme, legujabb mintákban	180 000
Tavaszi kamgarn öl önykelme	225 000
Covercoat cérnavászon, nyári ruhákra	120 000
Burret-vászon, prima minőség	69.000
Női divatkelme, csikos és kockás	75 000
Tiszta gyapju női ruhaszövet, remek mintákban	105.000
Costüm-kelme, tiszta gyapju 140 cm széles	165 000
Gyapju marocquin, 140 cm. reklám ár	187.000

Selyemfényü sima és csikos angol burberry, a legjobb gyártmányu angol férfiruha- és felöltőkelmék dus választékban.

Mosó-osztály:

Himzett batiszt, 120 cm széles, sötét szinekben	24 500
Himzett grenadin, 120 cm fehér és szines alapon	45.000
Costüm ruhavászon, 90 cm, elsőrendü minőség, divatszinekben	55 000
Eredeti japan pongyola creppe, gyönyörü mintákban	32 500
Francia Liberty kabátbélés, 100 cm széles	85.400
Francia mosóvoil nagy választékban	23 500

Óriási választék francia és svájci himzett és nyomott grenadin ujdonságokban és eponge-okban.

Vászon-osztály:

Ágynemü vászon	19.000
Batiszt chiffon női fehérnemüre	31 600
Legfinomabb batiszt, 130 cm	58 800
Konyhatörlő, tiszta len, 75/75 cm nagyságban	23.000
Lepedővászon	45.000
Pap anlepedő vászon 170 cm. széles	49.000
Angol panama ingzetir divatcsikokban	49 000

Damaszt- és lenárukban, ingzefirekben, törülközőkben, zsebkendőkben, asz alnemüekbe állandóan nagy választék.

Ujonnan berendezett fehérnemü-osztály:

Nappali ing, himzett es aj uros	63 000
Nadrág, himzett és ajouros	70 000
Kétrészes garnitura (ing és nadrág) himzett és ajouros	190.000
Kombinált készlet (ing, nadrág, hálóing) himzett és ajouros	330.000
Himzett füzővédő	65.000

Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelig állandóan raktáron. A legujabb selymekben a cégnél megszokott óriási választék.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedenyek legelőnyösebb beszerzési forrása

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag tetőcserép, faltégla, gipszstáb a nád, nád szövet, portlandcement, gipsz, kopor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3.
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 2.
Telefon: József 60 69.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készüléket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Társ.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefon zám: 3-42 „József"
Erős- és gyengeáram szerelési anyagok
Elektromotorok és Dynamók műszerek

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinorok, formadarabok bármilyen célra, rajz és meret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi roda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TAU L" maga nyomásu t miről meze , Műszaki puha- és kemenyg mmi áruk állitóheveder k. M. k. G szijak á ékáruk é labdák adirgummi.
Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: Iroda: 44-38, raktár: 175-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény é fenyőfa asztalos v lamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

Alapittatott 1874. évben
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPEST
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6 Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefon zám 106 85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

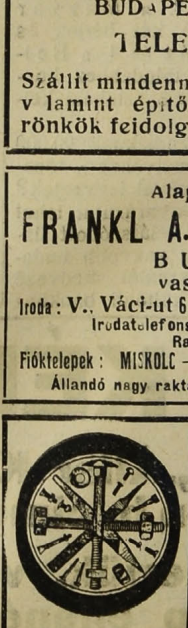
ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

GIPSZET ARUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egercsi és tordai gipszgyárak képviselete
Telefon: 168-18. Telefon: 186-18.

Fullánkok

...

Az iskolák körül

Lefolyt áldz harcnak nincsenek áldozatai, de vannak komolynak tetsző eredményei. Valahogy megvan a derengő reménység arra, hogy ezentul a polgármesterben — legyen az a mai, vagy a holnapi — lesz annyi felelősségérzet, hogy utját szegi a politika alattomos belopódzásának, gátat vet még annak is, hogy bár a gyerekek jelenléte nélkül, szinte csak szimbolikusan is megszentségtelenitsék az iskola falait. Rendjén van ez igy, mert hiszen gondolkodhatnánk amúgy is, hogy ami ma az ébredőknek jó, az holnap talán nekünk lenne kellemes. De amikor iskoláról beszélünk, ki kell kapcsolni minden párt-önzést és mi lennénk a legboldogabbak, ha azt tapasztalhatnánk, hogy a tulsó oldalon is a mi örömünkkel üdvözölnék a belügyminiszter „iskolakerülő" rendelkezését. Ám nem szabad elfelejteni, hogy a „politikusok" első honfoglalása az iskolák tornatermeiben a kommün rossz emlékü idejére esik, majd meg a kurzus politikusai vették át ezt a hagyományt. Valahogy ugy érezzük ebben a pillanatban, amikor vége szakad ennek az abuzusnak, hogy mi csak az iskolát féltettük és féltjük a politikusoktól, mert ezekre a politikusokra azután igazán ráférne egy kis iskola.

Nem is tudjuk

hogy Csilléry őexellenciája olyan igen bejáratos az iskolába. Nem nagyon látszik meg rajta ez a kis utánpótlás. Mégis azt olvassuk a főváros hivatalos közlönyében, hogy a közigazgatási bizottság ülésén felszólalt Csilléry András őxellenciája és mondókáját imigyen kezdette: „Iskolalátogatásaim alkalmával tapasztaltam, hogy a szamárhurut..." Nem kell egészségügyi szakembernek lenni, minden családapa tudja, hogy a szamárhurut nem veszedelmes, csak kellemetlen és költséges betegség. Nem igy állunk azonban azzal a járvánnyal, melyet Csilléry András őexelenciája már vagy öt esztendeje hordoz. Ez a járvány az emberi sziveket bolygatja meg, hogy többet ne mondjunk — oktalan, igaztalan keserüséget plántálnak beléjük ember-testvéreikkel szemben. Hiszünk benne, hogy lesz idő Magyarországon, amikor a testvériséget a hordó tetejéről sem szabad majd megtagadni, de hiszünk még abban is, hogy lesz idő, amikor még a Csilléryek szive is megtisztul a gyülölet alacsony érzésétől. Addig azonban csak maradjon őexellenciája a hordó tetején, ahol ujabban a rendőri kéz nagyon hamar galléron fogja azt, aki elgaloppozza magát. Az iskolalátogatásokat — mi türés-tagadás benne — nem szivesen bizzuk Csilléry őexellenciájára, bár hiszünk benne, hogy az ártatlan gyermeki szem még az ő indulatait is meg tudja fékezni.

Friedrich István

rendőri brutalitás áldozata lett vasárnap. Már-már elbájolta széplelkü hölgyeinket, már-már csorgott az ajkakon az izgalom méze, amikor rendőrileg megvonták a szót a sneidig kegyelmestől. Ugyan mi lehetett a büne ennek a mérhetetlen komolyságu államférfiunak, vajjon mi kifogás eshetett szubtilis szónoki művészete ellen? Igazán mulatságos, ami történt. A rendőrség megokolása szerint ugyanis azért vonták meg a szót örökemlékezetü jogforrásunktól, mert nem beszélt a községi politikáról. Hát ez öreg hiba. Vajjon hogyan fogjuk kifizetni Budapest külföldi adósságait, hogyan rendezzük a főváros háztartását, hogyan emelünk Bárczy Istvánéhoz hasonló alkotásokat, ha Friedrich István nem beszél községi politikáról? A rossz nyelvek azt mondják, hogy nem ért hozzá. Mi meg azt feleljük, hogy majd megtanulja. Megtanult ő már egyebet is. Megtanulta példának okáért a kurzus frazeologiáját is. Pedig hej, de nagyon messze volt tőle valamikor.

Bethlen ujabb felhivást intéz a liberális pártokhoz

A vámtarifa után sorra kerül a fővárosi javaslat

Wolff Károly vasárnap igen furcsa beszédet mondott. Minden második mondatában arra hivatkozott, hogy ő sem Heinrichet, sem más liberális politikust nem hivott fel a társulásra, miért utasitják ezek vissza a vele való együtthaladást? Megfeledkezett azonban arról, hogy az egyesülés, a közös front érdekében gróf Bethlen István tett lépéseket, utólag azonban kiderült tényleg az is, hogy esze-ágában sem volt arra gondolni, hogy ebben az egységes polgári frontban Wolffék is résztvegyenek. Könnyü helyzete volt tehát a községi keresztény vezérnek, amikor visszautasitott minden baráti jobbot, amelyet azonban fel sem ajánlottak neki.

Ezenközben sietve alakulnak ki az uj párt esélyei. Igen sok a remény, hogy tényleg sikere lesz ennek az alakulásnak, amely — ha koaliciós alapon is — magva lehet az uj rezsimnek. Annyira előrehaladtak már a megbeszélések, hogy

a fővárosi törvény tárgyalása alkalmával gróf Bethlen István miniszterelnök határozott és konkrét formáju felhivást fog intézni a pártokhoz

az egyesülés, de esetleg a koalició érdekében. Ez a felhivás invitálni fogja egyrészről a mérsékelt liberális pártokat, másrészről a Wolff-párt nem kompromittált elemeit.

Ennek a miniszterelnöki felhivásnak már minden valószinüség szerint gyors és határozott eredménye lesz, mert a miniszterelnök csak befejezett dolgok után hajlandó szavának sulyával beavatkozni. Ez a miniszterelnöki ujabb felhivás el fog hangzani és ez azt fogja eredményezni, hogy kisebb vagy nagyobb sikerrel, de megalakul a liberális polgári front.

Ezek után most már több oldalról is sürgősnek tartják, hogy az uj fővárosi választói törvényt mielőbb letárgyalják. Meg is van a remény arra, hogy

a vámtarifa-javaslat letárgyalása után sor kerül a fővárosi javaslatra is.

Megeshetik azonban az is, hogy előbb sor kerül még a büntető-novellára is. Ez sem jelenthet azonban nagyobb eltolódást, mert a szocialisták a büntető-novvellát nem obstruálhatják meg, hiszen ez a javaslat lesz az, amely megnyitja a zalaegerszegi internáló-tábor kapuját.

Események

...

Amit Wolff Károly nem tud elképzelni. Wolff Károly obligát vasárnapi szónoklatában elmondotta, hogy mit nem tud ő elképzelni? Nem tudja elképzelni a liberális Budapestet. Bevalljuk szégyenkezve, hogy tökéletesen egyetértünk Wolff Károllyal. Mi sem tudjuk elképzelni a liberális Budapestet abban az értelemben, ahogyan azt a háboru előtti évtizedeken át láttuk. Mi és mindenki, aki a kor szellemét megérzi, a demokratikus Budapestet várja, amelynek azonban nem a Wolff Károly eszméivel kell átitatva lennie, hanem igenis a liberalizmus gondolatával lesz éles. A liberalizmus a mult drága emléke, amely szép volt, de ma már nem elégiti ki a korszellemet. Wolff Károly azonban valószinüleg a középkorhoz való visszatérésre gondolt, amikor a liberális Budapestet elképzelhetetlennek mondotta. Egyébként élénken tiltakozott az ellen, hogy ő valaha is gyülölködött volna. Ez is természetes, hiszen a részeg ember is azt hiszi, hogy nála józanabb nincs a föld kerekségén. Wolffnak is joga van tehát hirdetni, hogy nála megértőbb lélek, melegebb, szeretőbb szív még nem élt a magyar globuszon. De ha ez igy van, miért nem állott fel és miért nem tiltakozott, amikor — isten mentse, nem ő, hanem mások — exisztenciák százait tették tönkre, emberek légióját tették földönfutóvá? Miért nem tiltakozott gyilkosságok, öldöklések, garázdaságok, izgatások, lázitások ellen, amint azt például málánál sokkal régibb, sokkal kipróbáltabb keresztény politikusok, mint például Huszár Károly megcselekedték? Mi nem szoktuk összetéveszteni a becsületet a gyülölettel, amint azt Wolff Károly élénk rabulisztikával szeretné rákenni a liberális sajtóra. Mert azt mondja, hogy mivel ő becsületes, azért mondják őt gyülölködőnek. Soha sem mondta róla senki, hogy összeütközésbe jutott volna a becsülettel, a tisztességgel, de annál inkább bizonyos, hogy a szeretettel erősen hadilábon áll. Szörnyü bánatában azután most a humorra adja bus fejét. Ki akarja sajátitani a guny, a szellemesség sulyos fegyverét, amelyet Vázsonyi Vilmos olyan ragyogóan szokott forgatni. Heinrich Ferenc tiszteletreméltó személyét próbálja kifigurázni. De durva és goromba lesz, amikor ehhez a finom fegyverhez nyul. Ami Vázsonyinál ötlet, az nála mázsás gorombaság. Végre is annyi izléstelenség és korlátoltság után, amit abban a táborban produkáltak: ez a kicsiség is elcsuszik.

Közgyüléspótló tanácsülés. A főváros tanácsa e hó 21-én Terstyánszky Kálmán kormánybiztos elnöklete alatt közgyüléspótló tanácsülést tart. A tárgysorozat kiemelkedő része egy bizottság kiküldése, amely a Svájci Bankárok Egyesületének közvetitésével 1924 julius elsejéig tárgyalásokat kezd a főváros külföldi kölcsönének tőketörlesztése és szelvényszolgálatára vonatkozólag. A tanács javaslata szerint a bizottságban ugyanazok a személyek vesznek részt, akik 1923 április 27-én a bázeli ideiglenes egyezményt megkötötték, azonkivül a kormány is két tagot fog delegálni. — Liber Endre tanácsnok több jótékonyságot ügyet terjeszt elő, Csupor tanácsnok a városi vámok ujabb emeléséről, Purébl, Vajna, Bukovszky, Fock és Borvendégh tanácsnokok több kisebb jelentőségü ügyeket referálnak.

Razzia nélkül. A rendőrség ujabban teljes erővel vetette rá magát a kártyaklubokra. A legutóbbi napokban is nagy aratásuk volt a Fayer Sándor Terézvárosi Polgári Kaszinó-jában és társaiban. Annál jobbeső érzést kelt bennünk az, hogy a Tőzsdeklub beszüntette helyiségeiben a bakkaratot és egyéb hazárdjátékokat. Beszüntette pedig önként, sőt razzia nélkül. Eddig az volt az előkelőség, ha egy-egy klubban elvadult játék tombolt, ma viszont a Tőzsdeklub példája után egészen bizonyos, hogy az előkelő klubok teljesen beszüntetik a játékot, amely ma már nem tartozik Budapesten az uri szórakozások közé.

Budapesti XV. Árumintavásár. Ugy látszik az ezidei vásár, melyet május 31-től junius 10-ig rendez a Kamara, a magyar ipar ujabb erőteljes fejlődésének fényes bizonyitéka lesz. Majdnem kivétel nélkül bemutatkozik nagyobbrészt uj textiliparunk, mely a városligeti Iparcsarnok jelentékeny részét lefoglalta. A textilcsoportban az összes magyar szőnyegszövőműhelyek kiállitanak. A nagy csarnokban lesz ezenkivül a butor-, majolika-, ruházati, élelmiszer- és játékáruipar is. A vas- és fémipar, műszaki cikkek a kis csarnokot töltik ki egészen. Az autók, kocsik számára uj pavillonok épülnek. Az Andrássy-ut 69. sz. alatti régi Műcsarnokban grafikai vásár lesz és itt állitanak ki ötvös- és iparművészeink is. Mind a négy kiállitási objektumban a helyek már majdnem teljesen lefoglaltattak.

CORDATIC
A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA
TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

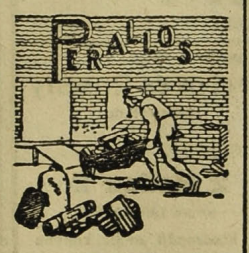

Építőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
EPITÓANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Nem kell már drága fürdőhelyre utazni!

Bérel egy kabint az ujjonnan átalakitott
Május 8-án megnyilt Kirándul reggel Pálffy-téri villamostól (indul óránként) kellemesen üdül s bármely időben visszatérhet otthonába

Árpád Strandfürdőn (Csillaghegy)

SZÓRAKOZÁS

A bécsi Raimund-Theater és Elisabeth Bergner vendégjátéka a Fővárosi Operett-Szinházban. Szenzációs vendégszereplés szinhelye egész héten a Fővárosi Operettszinház. Előtt a bécsi Raimund-Theater társulata, élén dr. Rudolf Beer igazgatóval, aki a legkiválóbb modern rendezők és szinészek egyike. Magával hozta a szinház berlini vendégművésznőjét, a nagyszerü Elisabeth Bergnert, aki a német szinművészet egyik legragyogóbb csillaga és Berlin legünnepeltebb uj szinésznője. Legkiválóbb alakitásaiban mutatkozik be a renkivül érdekes programm során, amelynek keretében helyet foglal Sacha Guitry egyik legszebb vigjátéka: Szeretlek (Ich liebe dich), Strindberg klasszikus műve, a Julia kisasszony, Schnitzler hires Bucsuvacsorája, továbbá Pirandello legtöbbet emlegetett, egészen ujszerü szinjátéka: Hat szereplő szerzőt keres (Sechs Personen suchen einen Autor). Pirandello darabjával kedden kezdődött a vendégszereplés. Ebben a hires szindarabban lép fel dr. Rudolf Beer és jóformán a Raimund-Theater egész társulata. Szerdán adják a Julia kisasszonyt Elisabeth Bergner és Anton Edthofer felléptével, utána pedig a Bucsuvacsorát (Abschiedsouper) játsszák. Csütörtökön kerül sorra Guitry vigjátéka: Ich liebe Dich, Elisabeth Bergner, Antor Edthofer felléptével. A további műsor: Péntek: Fräulein Julie és Abschiedsouper. Szombaton: Ich liebe Dich. Vasárnap: Sechs Personen suchen einen Autor. Az előadások fél nyolc órakor kezdődnek.

A Huncut a lány egész héten. A Király-Szinház nagysikerü operettje, Robert Stolz Huncut a lány cimü darabja e héten is minden este szinre kerül Honthy Hannával, Somogyi Nusival, Sziklaival, Latabárral, D'Arrigóval, Lászlóval, Raskóval és Marschallal a főszerepekben. Vasárnap délután 3 órakor, mérsékelt helyárakkal Mézeskalács előadását ismétlik.

A Szépség és a Froufrou, Jacques Deval vigjátéka a Magyar-Szinházban, továbbá Meilhac és Halévy nagyhatásu szinműve e héten váltakozva kerül szinre. A Szépség szerdán, pénteken és vasárnap este, a Froufrou csütörtökön és szombaton, mindannyiszor a bemutató kitünő szereplőivel. Szombaton, 24-én délután Rákosi Szidi növendékei vizsgáznak, szinre kerül Molnár Ferenc Az ördög cimü vigjátékának I. és II. felvonása, továbbá a Liliom I. felvonása, 3 órakor, rendkivül mérsékelt helyárak mellett. Vasárnap délután P. Márkus Emilia lép fel A névtelen asszony cimszerepében, 3 órakor, mérsékelt helyárak mellett.

A Vigszinházban ezután is minden este az Antóniát adják, amelynek minden eddigi előadására elővételben keltek el az összes jegyek. Vasárnap délután az Ördög kerül szinre.

A Belvárosi-Szinház e heti műsorán öt nagyhatásu vigjáték szerepel. Pénteken Paulini Béla Gyilkos bácsi komédiája, csütörtökön Bus Fekete László Mihályiné két lánya cimü vigjátéka, szerdán Sascha Guitry Fehér és Fekete cimü kitünő darabja van müsoron. Szombaton Sascha Guitrynek egy másik, külföldi szinpadokon már nagy sikereket aratott vigjátékát mutatják be. Az apámnak igaza volt cimüt, melynek előadását másnap, vasárnap este megismétlik. Vasárnap délután Szenes Béla ritka sikerü vigjátékát, a Gazdag lány-t adják, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A legkacagtatóbb operett a Gyere be rózsám, melyet estéről-estére a legjobb hangulatban néz végig a Blaha Lujza-Szinházat zsufolásig megtöltő közönsége. A nagyhatásu darabban, melyet a hét minden estéjén megismételnek, állandóan fellép Rátkai Márton, a szinház kitünő vendégművésze. Vasárnap délután A fekete huszár-t adják, 3 órakor, mérsékelt helyárak mellett.

Az **Andrássy-uti Szinház** e hetét az uj müsor nagyhatásu darabjai: Szép Ernő: Krémes, Fazekas Imre: Függöny, Szenes Béla: Az alvó oroszlán, Zágon István mulatságos tréfája: A siófoki gyorson és Török Rezső kitünő parasztvigjátéka: a Viakszvirág, valamint a nagysikerü magánszámok és végül Zágon—Paliós: Virágot tessék cimü zenés képe töltik be. Ugyanezt a müsort ismétlik vasárnap délután is, 3 és fél órakor, mérsékelt helyárakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

DÍSZELŐADÁSOK AZ
APOLLÓ-SZINHÁZ-ban
A teljes esti nagy sikert aratott müsor keretében még a következő művészek lépnek fel: Május 21., 22. és 23-án CLAIRE BANROFF, a világhirü táncművésznő, 24-én ZSOLT NÁNDOR, a kiváló hegedümüvész és 25-én BUTTULA LÁSZLÓ, a kitünő gordonkaművész.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany, Sósav, Szalmiák darabos
Kénvirág, Szalamiákső, Zinkfehér
Fertőtlenitőszerek stb. stb.

ERŐÁTVITELI ÉS VILLAMOSSÁGI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-31.
A berlini Bergmann elektromos müvek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áramszámlálót, szerelési anyagot, emeltvüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos elepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

Apritottszáraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó és épitési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvétetnek.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel: J. 90-34, J. 50-88*
Öntöttvas-radiatorok, bordásfütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telelon: 156-25 és 156-26
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön-, vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

KOLLARIT
BÖRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJAI
EGYESÜLT UJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS és BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 28.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen ámtkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadion el.

SÁTORI MOR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 53

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

MAGYAR RÉZHENGERMÜVEK R. T.
Sürgönycim: „CHAUDOIR"
ezelőtt Chaudoir G. és Társa RÉZHENGERMÜVEI.
BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460
Telefon-szám: 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzali, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMÜVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 7-9 TELEFON: J. 138-03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Az évadzáró szenzációs májusi müsor!
Eleky Annus, Hites Olga, Német Nándor és Simai Pista
VIII-ik Adolf
Harmath Imre énekes-táncos bluettje
5 Holland Mädels
amerikai tánccsoport
Kezdete pont fél 10 órakor.
Evelyn és Rosetty
vámpirtánc
Gál Lilly, Balogh Ilus
2 Helios 2
orosz tánckettős
Elsőrendü meleg konyha.

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Műszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

Ára 1500 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 május 28. — 22 szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 80.000 korona. Félévre 40.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Bárczy és Wolff

neve veszedelmes közelségbe került a héten. A közgyülést pótló tanácsülésen derült ki és a természetesség hangján jelentették be, mintha soha semmiféle ellentét nem lett volna közöttük. Olyan furcsán hat ez. Mintha együtt teremtették volna meg Nagy-Budapestet, vagy mintha együtt rombolták volna le azt. De két ember, akik közül az egyik épitett és ezt destruktivnak nevezték, a másik meg csak rombolt és ezt kinevezték kizárólagos jogu konstruktivnak, ime, ilyen szépen, negédesen egymásmellé kerülnek.

Az emberek talán mosolyogtak ezen a groteszkhelyzeten, de ha a dolog mélyére tekintünk, igen nagyjelentőségünek kell tartanunk ezt az elhatározást. Az elhatározás pedig a kormánytól ered és az inditó okok ismerete nélkül is azt kell mondanunk, hogy ezt az intézkedést olyannak tartjuk, ami a kormány jövendőbeli városi politikájának jegyében indul. Mert Wolff Károly ur, legyen tisztában azzal, hogy nem ő megy Baselbe, hanem Bárczy István. Ő csak kiséret.

Nem megtiszteltetés tehát Wolff számára, hogy Baselbe mehet, mert csak asszisztálni fog, statiszta lesz, nép és katonaság, amely csak előfordul, de számitani igazán nem számit. Wolff Károlynak azonban ezt a szerepet is vállalnia kellene a főváros érdekében, mégis azt kell mondanunk, hogy Wolff Károly számára is tulságos megszégyenités ez a megbizatás. Tessék csak visszaemlékezni azokra a kitöréseire, amelyek a vezér ajkáról szinte sorozatosan hangzottak el, amikor kiderült, hogy a külföldi kölcsönöket vissza kell fizetni. A városházi kurzus-uralom mézesheteiben harsogva kiabálták uton-utfélén, hogy a külföldi kölcsönöket pedig egyáltalán nem fogjuk fizetni, de mégis, ha fizetni kell, fizessék azok, akik csinálták.

Aztán következett egy másik periodus. Ez akkor kezdődött, amikor már nem férhetett kétség ahhoz, hogy fizetni pedig muszáj. Ekkor fordult a kocka és nagyvonalu offenzivába mentek át. A Bárczy-rezsim büneiről kiabáltak, pontosan és meghatározottan a Bárczy-rezsiméről, azéről a Bárczyéről, akit most a kormány küld tárgyalni a teljhatalmu Wolffék felé. Bünökről beszéltek, amikor teljesen tisztában voltak vele, hogy ebből a pénzből felépitették Budpestet. A rosszhiszemüségnek ezt a csimborasszóját megtetézték azzal, hogy amikor — szociális érzékük nagyszerü igazolásával — a gázra és villanyra vetették ki a külföldi kölcsön törlesztési részleteit, vakmerő demagogiával hirdették, hogy minden korona, amit fizetnek a budapesti lakosok, Bárczyék büneinek törlesztése lesz.

És most Wolff Károly ugyanennek a Bárczy Istvánnak a kiséretéhez fog tartozni. Hogy ehhez miként van gusztusa Wolff Károlynak, azt igazán nem tudjuk. Még kevésbbé vagyunk tisztában azzal, hogy milyen érzések között áll fel majd a hordóra Wolff Károly ugyanazon közönség előtt, amely hallotta annakidején azt is, hogy Wolff Károly Bárczy István bünének deklarálta a külföldi kölcsönöket.

Beszéljünk azonban őszintén. Megszoktuk már ezt tőlük. Lóháton kezdenek mindent, aztán leforrázva fejezik be minden akciójukat, de szinte minden mondatukat is. Vajjon hány ilyen bélyeget sütöttek már az idők a homlokukra? Most azonban végének kell lenni a vádaskodásnak, amely egyedülálló, rettentően alacsony eszköze volt a pártpolitikájuknak. A párt hatalmának megmentése volt az egyetlen nagy és nélkülözhetetlen szempont az ő szemükben. A város érdekei, vagy maga a tárgyi igázság? Vajjon ki törődött az ilyen kicsiségekkel? Most azonban a párturalomnak egy kicsit befellegzett.

A baseli uton elsirathatja Wolff Károly.

Wolffék kilépése napok kérdése

Nincs liberális politikus, aki a bukott vezérrel szövetkeznék

Hétfőre döntő jelentőségü pártértekezletet jósoltak a Keresztény Gazdasági Párban és igen komolyan számoltak vele, hogy Wolff Károly és személyes hivei már ezen az estén elhagyják a kormányt-támogató pártot és csatlakoznak a Gömbös-Eckhardt-féle fajvédő-csoporthoz. Mindez nem történt meg egyelőre, aminek oka az, hogy Wolff Károly tovább taktikázik és tovább amerikázik. Inkább egyszerüen tudomásul vette, hogy a miniszterelnök kirekeszti őt és intranzigens barátait az egységes polgári frontból, inkább végignézte pártjának vele szemben szinte ellenséges hangulatát; de óvatosan még mindig nem döntött, mert — ugy látszik — még nincsen tisztában az erőviszonyokkal.

Az amerikázást Ernst Sándor távollétével okolják meg, ugyanakkor azonban erőteljesen hangoztatják, hogy más az országos párt és más a városi párt. Ezzel ellentétben gróf Bethlen István azon az álláspónton van, hogy a városi politika irányvonalában fog kialakulni az országos politika is. Bármint taktikázik is tehát Wolff Károly, merő képtelenség, hogy grói Bethlen István vele együtt csináljon ezentúl is politikát, még kevésbbé lehetséges, hogy bárki a liberális politikusok közül egy frontra vágyódjék a bukott vezérrel, akinek kapkodását, poziciójának elveszettségét semmi sem jellemzi jobban, mint hogy a mult héten szövetséget ajánlott fel a szociáldemokratáknak, de kosarat kapott.

Wolff Károly egész lénye megváltozott ebben a küzdelemben, amelyet a hatalom egy részének megtartásáért folytat. A hétfői pártértekezleten már olyan hangokat hallottak, hogy hajlandó a közös polgári frontot megcsinálni bármely párttal, amelynek nincs kifogása az ellen, hogy ő és pártja keresztény világnézetet vall. Ez olyan plattform lenne, amelyen szinte máris meg lehetne kezdeni az egységes polgári front kiépitését, ha nem Wolff Károlyról. Csilléry Andrásról, Buday Dezsőről, meg Petrovácz Gyuláról lenne szó. Velük személy szerint azonban senki sem hajlandó szövetkezni, mert aki a multtal, amelyet ők képviselnek, azonositaná magát, az menthetetlenül elveszett a magyar liberális és demokratikus politika számára.

Nincs tehát más mód, ha ma még taktikáznak is, minthogy napokon belül mégis csak döntésre kerül a sor. Mert lehetetlenség, hogy Wolff Károly megvárja, amig grói Bethlen István megkezdje a községi pártalakitás munkáját és elszivja Wolff alól a pártot, amely hanyatt-homlok fog rohanni az első kürtjelre. Wolff befogja látni, hogy számára ez lenne a nagyobbik kudarc és ebben a tudatban már igen hamarosan el kell tökélnie a pártból való kilépést, ami az ő számára a visszavonulásnak simább utja.

Tervek a városházi „nagy koalicióról“

Uj akció a közgyülési majoritás érdekében — A liberális politikusok egy csoportja a szocialistákkal való együttmüködést szeretné

A törvényhatósági választások eredménye ma még teljesen bizonytalan. A számottevő polgári pártok között őszinte helyeslésre talált gróf Bethlen István hódmezővásárhelyi beszédének az egységes polgári front kiépitésére vonatkozó része, különösen akkor, amikor megtudták, hogy Bethlen ezt csak ugy tudja elképzelni, ha Wolff Károly és alvezérei, belső hivei, politikailag kompromitált barátai kikapcsolódnak belőle.

Ezekkel az urakkal nem is menne és nem is mehetne senki. De ma még

nagyon kétséges az is, hogy a demokraták kooperálnának-e a szelidebb szineket mutató wolffistákkal kevert középpárttal.

A demokratáknak nem kellene beolvadniok a pártba, de szerepüket betölthetnék koalíciós alapon is és igy valószinü, hogy ezen az alapon indulnak meg majd velük a tárgyalások. Bár grói Bethlen István teljes reményekkel indul el a küzdelemre, számolnia kell azzal, hogy esetleg a demokraták nélkül nem tud megszervezni olyan kompakt többséget, amely egyedül vállalhatná a város kormányzását.

Ha minden ellentétet és minden elválasztó körülményt sikerülne is eliminálni, még mindig fennáll az a tény, hogy

a demokraták a szociáldemokratákkal nem hajlandók élesen szembefordulni,

pedig Bethlen kitüzött célja, hogy az egységes polgári frontot a szociálisták ellen alakitsa meg.

Előreláthatóan a helyzet tehát igen nehéz lesz, hiszen még olyan törekvéseket is láttunk a napokban, hogy a fajvédők, tehát Gömbösék és Wolffék együtt, a vörös kommunistáknak hirdetettt szociáldemokratákkal kivántak paktumot kötni és velük együtt szeretnék a városházi többséget megszerezni. Ez érthető is az ő részükről, mert más szövetségest ugy sem kapnának Budapesten, de ettől is elestek egyelőre a szocialisták visszautasító magatartása révén.

De hasonlóképen

a demokraták is azzal számolnak, hogy a szocialisták társaságában többséghez juthatnak a közgyülésen.

Hogy akár a fajvédők álmai, akár a demokraták taktikája mögött mennyi lehetőség rejlik, igazán nem tudjuk és nem is akarjuk ma megitélni; de be kell számolnunk az ujabb akcióról, amely igen komoly oldalról indult és amely arra szeretné birni Bethlen miniszterelnököt, hogy revizió alá vegye hódmezővásárhelyi kijelentéseit és ne zárkózzék el a szociáldemokratákkal való kooperációtól, aminek a liberális politikusok szerint, semmi veszedelme nem lenne. Másként kifejezve, ugynevezett

nagy koalicióról lenne szó a jobboldali tulzók ellen

olyan formában, hogy a szocialisták követeléseit minimumra redukálnák és programmjuk megvalósitását olyan mértékben kivánnák, ameddig az a kooperáló polgári pártok elvi álláspontjának megsértése nélkül még lehetséges.

Van egy csomó polgári politikus, köztük a demokraták is, akik ennek az ötletnek nagy jövőt tulajdonitanak. Egyik mozgatója ennek a gondolatnak Sándor Pál, aki álláspontját a Fővárosi Hirlap-nak ekként vázolta:

— Ha az egységes polgári front tényleg létrehozható, akkor osztom Bethlen nézetét, mert az egysé-

ges frontot tényleg létre kell hozni. Azonban semmi esetre sem a szocialisták ellen, hanem karöltve a szocialistákkal, természetesen anélkül, hogy az ő spesiális pártszempontjaikat a polgárság támogatná. Ebben a tekintetben semmiféle veszedelmet nem látok. Mindenesetre jobb lenne egységes polgári frontot csinálni, de ezt nem olyan könnyü megvalósitani. Egyébként az a hitem, hogy a kerületenkint való választási küzdelem lesz az eredménye az eddigi mozgalomnak.

A pártok kritikája a fővárosi törvény módositásáról

Wolffék az egész vonalon vereséget szenvedtek

A fővárosi javaslat az egységes pártban történt módositással uj ábrázatot nyert. Ez az uj ábrázat már valamivel kevésbbé reakciós, mint volt az eredeti, de Budapest polgársága még mindig szinte egyöntetüen követeli a további módositásokat, amelyek európai formát adjanak a javaslatnak.

Vessünk azonban egy pillantást az egyes pártokra, mi a véleményük, mi a kritikájuk, mik a további kivánságaik a javaslattal szemben:

Wolffék

teljes kudarcot szenvedtek és igy elkeseredett harcot hirdetnek a javaslat ellen. Megbukott még a Wolff-párt egységespárti szárnya is. Követeléseik voltak és maradnak: a hat éves domiciliumnak tiz évesre való felemelése, a huszonkét választókerület helyett tiznek a felállitása, az örökös tagságok megtartása. Mindez a követelésük nem teljesült és nem is teljesülhet, mert ezekben a tekintetekben a miniszterelnök már a leghatározottabban lekötötte magát az ellenzéknek.

A demokraták

fájlalják, hogy az amugy is sulyos hatéves domiciliumot burkolt formában mégis csak hét esztendőre emelték fel. Követelik, hogy a harctéren vagy hadifogságban töltött időt határozott formában egyértelmüen vegyék a helybenlakással. A legfontosabb követelésük azonban, a választókat ujból és párttatlanul irják össze. Sérelmesnek és Wolffék javát szolgálónak tartják a Józsefváros uj beosztását, amely szerint a Józsefvárost felölelő XVII., XVIII. XIX. kerületeket uj határokkal látták el ugy, hogy abból csak Wolffféknak lehet haszuk. Nem helyeslik az érdekképviseletek bizottsági tagságát, bár ez feltétlenül haladás az örökös tagság intézményével szemben. Egyébként ugy látják, hogy a javaslat tulságosan erősen követi a Bethlen által Hódmezővásárhelyen hirdetett elvet: a szociáldemokráciának minden ezközzel való erőszakos hátraszoritását.

A liberálisok

nincsenek megelégedve azzal, hogy a polgárság jogait azzal korlátozzák, hogy kevesebb bizottsági tagot választhatnak, hanem ahelyett valósággal kinevezett tagok egész serege ül majd a közgyülési teremben. Ők célszerübbnek tartanák az ilyen mesterkélt érdekképviseleti alapon szaporitás helyett a bizottsági tagok számának a régi négyszázra való felemelését és a tagoknak a polgárság által való megválasztását, mert csak igy érvényesülhet a polgárság igazi akarata. Örülnek különben az örökös tagság elejtésének.

Az egységes-párt

Bethlenhez hü szárnya sem egészen helyesel. Igy vannak olyanok, akik szerették volna, hogy a régi tisztviselők mellett az előljárók is bevonulhattak volna a közgyülési terembe. Szerintük ugyanis az előljárókra, akik a kerületi érdekeket hivatottak ismerni, igen sok esetben nagy szükség lenne.

A szociáldemokraták

természetesen legkevésbbé vannak megelégedve a javaslat uj formájával. Mindenben osztják és kibővitik a demokraták követeléseit. Azt tartják, hogy ez a javaslat már alapjában olyan reakciós, hogy abból kisebb módositásokkal nem lehet demokratikus törvényt csinálni. Különben legkevésbbé sem hisznek abban, hogy akár ezen az alapon is megtudná csinálni Bethlen az egységes polgári frontot.

Akiket kitettek a puha fészekből...

Válasz Wolff Károlynak, amikor nem a Fővárosi Hirlap, hanem az intranzigens vezér és hivei vannak a kapu alatt

Amikor mindenről beszélni fogunk . . .

A mult esztendő december 12-ikén nevezetes közgyülése volt Budapest székesfővárosnak. Ezen a napon mondta el bucsubeszédét Wolff Károly és miután végigtekintett a rombolások és impotens álakarások sivár csataterén, merész fordulattal, keserü gunnyal szerette volna nevetségessé tenni Ereky Károlyt, aki mert akarni, tudott volna alkotni is, de megakadályozták ebben a törekvésében. A szatira tulságosan visszafelé sült el, mert Budapesten mindenki Wolff Károlyon mulatott. Ereky Károlyra célozva, azonban szörnyü kaszaboló kedvében egy mellékmondatban szeretett volna egyet-mást visszaadni a Fővárosi Hirlap-nak is. Elhagyta ugyanis felkent száját egy mondat, amely kerékbetört magyar nyelven igy hangzott:

> — Tizenhét vezércikkben lett mindig egyformán elmondva (óh szegény, szerencsétlen magyar nyelv, amelynek ilyen wolffenaui kinzásokat kell kiállania!) egy bizonyos városházi orgánumban, mely nagyon haragszik, hogy puha fészekből kapu aljába tették, hogy mi nem értünk a pénzügyekhez, mi nem tudunk semmit.

A tizenhét, de talán több vezércikk, amelyeket Ereky Károly irt, a Fővárosi Hirlap-ban jelent meg, amire mi büszkék vagyunk. A Fővárosi Hirlapról mondta tehát fél esztendővel ezelőtt, hogy „bizonyos városházi organum, amely nagyon haragszik, hogy puha fészekből a kapualjába tették".

Már akkor megmondtuk a magunkét Wolff Károlynak, már akkor tudattuk vele, hogy valótlant állit, mert minekünk sohasem volt puha fészek a városháza, mi Bárczyt, Bódyt és Vázsonyit is éppen olyan igyekezettel támadtuk, mint ma Wolffot és Sipőczöt, csak amazokon fogott a támadás, meg a jótanács.

Minden ma már a multé és miután felszólitásunkra Wolff Károly nem volt hajlandó állitásait a közgyülési termen kivül is megismételni, napirendre tértünk a legénykedés fölött. De most azután igazán és végleg elérkeztünk a kapualjba. Ezen a héten hordta ki Wolffék kis motyóját gróf Bethlen István és elbocsátotta őket Isten hirével, menjenek világot látni és jöjjenek vissza a városházára, ha tudnak, a maguk erejéből.

Most azután ők igazán eljutottak a kapualjába, jogunk van tehát felszólitani őket: gyerünk, beszéljünk hát most arról a puha fészek-ről, amely az ő esetükben tényleg puha, kényelmes és meleg volt. Az ő számukra bizonyára fájdalmas a kilendülés és gyötrelmes a gondolat, hogy ezentul az ellenzékiség száraz kenyerén kell rágódniok.

Igen, beszéljünk erről a puha fészekről, ahol párnázott ajtók mögött mindenkor előkelő fogadtatásban részesülnek az urak és ahol minden kivánságukat előzékenyen teljesitették. Nem akarunk sokat időzni annál a hiszteriás jelenetnél, amikor a puha fészek friss lakói garázda kegyetlenséggel szórtak ki mindenkit a városházáról, vagy az iskolából, akinek akár az orra, akár politikai meggyőződése nem tetszett. Ez nem a puha fészek kérdése, ezért külön és alaposan kell majd számolni és legyenek meggyőződve, hogy amikor most csufosan távozniok kell, ezek a földönfutóvá tett tisztviselők és tanitók állanak rajtuk bosszut, ezek miatt értek meg a bukásra, a megsemmisülésre.

A puha fészek sirjánál ott áll például Rácz Sándor ur, aki mint a közélelmezési bizottság tagja azzal mulatott, hogy a központi vásárcsarnokból kidobáltatta a zsidó mészárosokat. No, persze teljesen önzetlenül. Hiszen az önzésnek az érzéke sem férhet ehhez a cselekedethez, amikor Rácz Sándornak — üres óráiban szintén mészáros — már volt egy fülkéje a központi vásárcsarnokban, egy másik meg a Hunyadi-téren. De a puha fészekben megjön az ember étvágya és egy kidobott hadirokkant, de zsidó mészárosnak a fülkéjét azzal tüntette ki övárosatyasága, hogy saját magasztos személyében foglalta azt el.

Most már majd beszélünk a hires Benárd-szobáról, amelyet a Gellért-szálló vendéglőse, Frenreisz István nevezett el igy a nagy államférfiról. Nem egészen ok nélkül, mert Benárd Ágoston barátsága nagyon tiszteletreméltó és nem lehet ráfizetni sem. Majd beszélünk róla, hogyan züllesztette le Frenreisz ur a Gellért-szálló vendéglőjét, amig Berczel Jenő tanácsnok el nem határozta, hogy házikezelésbe veszi. Már mindent előkészitettek, a tanácsi határozat is meg volt, amely szankcionálja az ügyosztály terveit. A szorgalmas Berczel már vásárolta is a vendéglői készleteket, még bort is vettek és közel állottak ahhoz, hogy az áldomást is meglehessen inni. Ekkor azonban hirtelen fordulat történt. A Benárd-szobában boldogan ujságolták egymásnak az emberek, hogy Frenreisz István szerződését nemcsak hogy tiz évre meghosszabbitották, de egyben hallatlan kedvezményeket is biztositottak a számára.

—

Igen, most már beszélni fogunk a tantiemes villamos-igazgatókról, a szakácsnék szabadjegyéről, az egész nagy villamos-tohuva-bohuról, amelynél rettenetesebb, elszomoritóbb gyermeket nem szült még a székesfőváros.

Majd beszélni fogunk az Exisztencia részvényjegyzéséről. Meg fogjuk nézni, kinek a kurzusvállalta, kinek az exisztenciája ez a nagypublikum számára ismeretlen alakulat, amelynek 100.000 korona értékü részvényt kellett jegyezni akkor, amikor a főváros a legkétségbeejtőbb anyagi helyzetben van?

Majd beszélni fogunk a cirkusz-ügyekről is. Majd megkérdezzük, miért vették el a nagyobbik cirkuszt Grünfeldtől, a szénás-zsidótól és miért hagyták meg Schmidték kezében a néparénát?

Majd ráfogunk mutatni a szemétkokszbánya titkaira, amelyek szintén érdekelni fogják Budapest népét.

Majd beszélni fogunk a meleg fészek kitartó, boldog lakóiról, akik örök időkre rendezkedtek be és akik mohón, éhesen szivták magukba egész testükkel a fészek melegét. Igen, beszélünk majd Vasek urról, aki tipus volt és beszélünk majd társairól, alterégóiról, akik még a sötétben bujkálnak. És végül meg fogjuk kérdezni azt is, hogy nem érte-e a fővárost valamelyik üzeme, vagy vállalata révén károsodás a hirhedt Tanitói Banknál?

Sok mindenről fogunk majd beszélni, mert nagyon sok a mondani valónk, de nemcsak a mi forumunkról hallhatják majd diadalmas cselekedeteik himnuszait; hanem elfogják azokat mondani a közgyülési teremben is. Majd akkor aztán meglátjuk, ki ült a puha fészekbe és akkor majd kivilágosodik, hogy miért fáj olyan rettenetesen, hogy kitették őket a kapualjába...

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

A Máv. aranykorszaka

Irja: **Marcial.**

Ismét a MÁV! Keletyék meg akarják teremteni a MÁV. aranykorszakát. És az okoskodás, amellyel ezt cselekszik, egészen helyes volna, ha nem volna egészen helytelen. Ők azt mondják nekem: mi az urat 1914-ben hét koronáért elvittük a gyorsvonat második osztályán Budapesttől Simontornyáig. Ez a hét korona hét aranykorona volt, amire Ön nagyon jól emlékszik abból az esetből kifolyólag, amikor a pénztáros kisasszony Önnek egy százasból kilenc arany tizkoronást és három ezüstkoronát akart visszaadni. Ön tréfásan azt mondotta a kisasszonynak, hogy inkább egy koronával kevesebbet adjon vissza, csak adja papirban, amit a kisasszony komolyan vett és azonnal meg is cselekedett. Annak a jegynek az ára tehát hét aranykorona volt és ugyan mi alapon adhatná azt a vasút ma olcsóbban, mint 1914-ben? Sőt ellenkezőleg: nem is adhatja annyiért, mint 1914-ben, aranyban sem. Hiszen a drágaság a világpiacon aranyban számitva is emelkedett és miképen vonhatná ki magát a vasut ez alól az emelkedés alól? Nem egy olyan cikk, amire a vasutnak tömeges szükséglete van, a békeárak dupláján van aranyban számitva is, de akárhány van olyan is, amely a háromszorosára emelkedett és miképen vonhatná ki magát a vasut ez alól az emelkedés alól? Nem egy olyan cikk, amire a vasutnak tömeges szükséglete van, a békeárak dupláján van aranyban számitva is, de akárhány van olyan is, amely a háromszorosára emelkedett. Bizony, legyen uraságod boldog, ha csak az aranyparitásra emeljük a tarifákat és a békebeli 7 korona helyett 140.000 koronát fogunk kérni a Budapestről Simontornyára szóló másodosztályu gyorsvonati jegyért, mert igen valószinű, hogy nem sokáig méltóztatik vele boldognak lenni, hanem kénytelenek leszünk az általános világparitásra emelni a tarifákat és az ön jegyiért az ezidőszerint való környülállások alapján legalább 200.000 koronát követelni.

Ime az okoskodás, amelynek egyetlen hiányossága sincs, amelynek a logikája kifogástalan és amelynek semmi egyéb baja nincsen, csak az, hogy egészben véve téves, hamis és tarthatatlan. Ez az okoskodás a vasutat ugy tekinti, mint a ruhát, cipőt, kenyeret és egyéb szükségleti tárgyainkat, holott azoktól merőben különbözik. A gyapju, a gyapot, a cérna, a bőr, a liszt világcikkek, amelyek egy pillanatig nem állhatnak a világparitás alatt, jobban mondva csak egy pillanatig állhatnak a világparitás alatt, a következő pillanatban már utól kell érnie a világnivót, vagy pedig nekünk kell lemondanunk róla egészben. Ha utólérte a világnivót, mi pedig a mi jövedelmünkkel nem értük utól, akkor is le kell mondanunk ezekről a dolgokról — részben. Azelőtt minden évben négy öltözet ruhát csináltathattam, most csupán minden két évben csináltathatok egyet, vagyis a ruhaszükségletemet a nyolcadrészére kellett lefokoznom. És ezt csak successive tudom megváltoztatni, amint magam is közelebb és közelebb juthatok az aranyparitáshoz és világparitáshoz. És igy van a többi szükségletemmel is. Ez az életstandard-lefokozás idéz ugyan elő bizonyos hátrányokat a világpiacon, de miután az egész földgömbre oszlik szét, végeredményben nem fog katasztrófálissá válni a világra.

Ámde a vasut, az más. A vasuttal szemben éppen ugy korlátozni kell az igényemet, mint a ruhát produkáló összes termelési ágakkal szemben. A békében minden héten leutaztam Simontornyára, most csak ha okvetlenül szükséges, egész évben is alig egyszer-kétszer. A tarifaemelések minden egyes alkalommal azon buknak meg, hogy annak az időpontnak a forgalmát veszik alapul, amelyben az emelés számitásait csinálják, legfölebb, ha leütnek belőle bizonyos percentet. Ámde abból, hogy a deficit minden tarifaemelés után is megmarad, sőt növekszik, látnivaló, hogy a számitás helytelen volt és hogy sokkal okosabb lett volna az emberek keresetének növekedéséből és a tarifák stagnálásából, vagyis az általános keresetemelkedéshez viszonyitott tarifaolcsóbbodásból előálló forgalomnövekedéstől várni inkább az egyensulyhelyreállást, mint attól, hogy a tarifával elibe szaladnak a keresetnivónak és ezáltal ujabb és ujabb tömegeket szoritanak le a vasutról, amelynek elvégre talán mégis csak az a célja, hogy az emberek szükségletét, kényelmét és kedvtelését szolgálja, nem pedig a saját létezését. A vasuti forgalom statisztikáját nem ismerjük, de a villamos vasutak kimutatták, hogy egy rövid periodus alatt 30 millióval kevesebb embert szállitottak, mint a megelőző év ugyanolyan periódusában. Az előbbi tarifa mellett ennek a 30 millió embernek a forgalma kiadta volna ugyanazt a bevételt, amit a fölemelt tarifával 30 millióval kevesebb ember forgalma adott ki. Ámde akkor ez a leszorult 30 millió ember is villamoson ment volna, sőt bizonyára még több is és akkor a villamos — és ugyanez pászol a MÁV-ra is — teljesitette volna azt a hivatását is, amelynek alapján tulajdonképen a világon van.

De ha ez az okoskodás nem volna is helyes, a MÁV-é azért mégis helytelen volna. Mert amig a lakosságnak öt percentje sincs a jövedelme tekintetében aranyparitáson, — hogy a világparitásról ne is beszéljünk, — addig a vasut intézménye se előzheti meg ebben a tekintetben az ország lakosságának 95 százalékát. Aki az aranyparitás felénél tart a jövedelme dolgában, az miképen fizessen aranyparitáson, vagy pláne világparitáson a vasutnak az utazásért? A vasuti tarifa tiz évvel ezelőtt se a fán termett és nem a Hóreb hegyén hirdette ki a jó Isten, hanem az ország általános kereseti és árnivójával harmonikusan alakult ki. Ezt a nivót nem negligálhatja most se és sohase a vasut, hacsak bele nem akar esni abba a tragikómikumba, amelybe már egyszer próbált is belemerülni, hogy az állam fegyveres erejével való védelmét kérje azok ellen, akik praktikussági okokból elkezdjenek ismét koesin lebonyolitott tömegfuvarozással konkurrenciát csinálni a vasutnak.

Végül egy szerény kérdés. Ha volna egy privát vállalkozás, amelynek vezetőségét és igazgatási szellemét éveken keresztül ily kitartóan és makacsul kerülné a siker, mint amilyen kitartóan és makacsul kerüli a MÁV-ét, van-e olyan türelmes vállalattulajdonos, akinek szöget ne ütne a fejébe a dolog és aki ne keresné a hibát a vezetésben és ne próbálna szerencsét valami ügyesebb vezetővel, aki nem áll ilyen ádáz ellenségeskedési viszonyban a sikerrel?

Az amerikások visszahódítják Magyarországot. A mult héten — mint minden hasonló jelentőségü tranzakciót is —, kertelés nélkül kifejtettük azt az aggodalmunkat, hogy bármilyen jeles szinházi embereknek ismerjük is a Faludiakat, az Amerikai Magyar Bank kezében nem látjuk jó helyen a kulturát. Valahogy azt kell éreznünk, hogy az a tiszteletreméltó kulturmunka, amelyet Faludy Jenő dr. kiváló szakavatottsággal végezni fog, végeredményében, messze tul a szinházak kapuján börzeüzletté fog elfajulni, mert amig majd Faludy Jenő a régi szerelemhez való visszatérésének extázisában kizárólag szinházainak fog élni, addig a szinházak létalapját, az üzleti részt majd teljesen az Amerikai-Magyar Bank intézi. Erről a bankról számtalanszor irtunk ezeken a hasábokon és pedig mindig az akkori eseményeknek megfelelő tónusban. Bevalljuk, mi is igen sokszor abba a hibába estünk bele, hogy a fülbesugók bennünket is megingattak. Ezuttal azonban már teljesen kialakult, készen áll az Amerikai Magyar Bank portréja, amelynek talán leglényegesebb tulajdonsága az a hullámzás, amely exisztenciáját ide-oda rángatja. Ennek megfelelően a bank rövid két esztendős pályafutása alatt az alapitó amerikás csoport hol bent volt, hol kivül rekedt, az eredeti vezetők hol fönt vannak, hol alá merülnek. Hogy csak az ezévi eseményekre utaljunk, meg kell emlitenünk a legjellemzőbbet, a Földhitelbank tranzakcióját, amelyet Paupera Ferenc dr. ütött nyélbe. Az Amerikai-Magyar Bank három millió darab részvényéből 1,700.000 darabot vett át a Földhitelbank igen előnyösen, 1500—4000 koronáig, holott a napiár akkoriban jóval magasabb volt ennél. Ez az üzlet azonban nem volt végleges, mert mint utóbb kiderült, Paupera Ferenc kötelés óvatossággal opciós szerződést kötött az Amerikai-Magyar Bank érdekeltségével, hogy május 15-ikéig vagy végleg megtartja a részvényeket, vagy visszaadja azokat az átvevő árfolyamon, sőt a szindikátusi számlán mutatkozó hasznot is átszármaztatja nekik. Május 15-ike előtt azután Paupera Ferenc tárgyalásokat kezdett Hoffmann Gusztávval, akinek opciót adott olyan formában, hogy Hoffmann Gusztáv átvesz a Földhitelbanknál fekvő pakettből 700.000 darab részvényt olyan árfolyamon, amint azt a Földhitelbank annak idején megszerezte, sőt Hoffmann Gusztávnak biztositották az ügyvezető alelnöki állást is. Hoffmann Gusztávról, mint kontreministáról is, nem egyszer elmondtuk a véleményünket mi is és a gazdasági kérdésekkel foglalkozó sajtó nem egy kiváló organuma is, azt az egyet azonban meg kell állapitani róla — és pedig a Pénzintézeti Központ illetékes revíziójának adatai alapján — hogy akármilyenek a vélemények Hoffmann Gusztáv tevékenységéről, de mintaszerü adminisztráció fölött rendelkezik. Fontos ennek konstatálása, mer Hoffmann Gusztáv mielőtt a paket átvétele ügyében végleg határozott volna, éppen ennek a kitünő apparátusnak igénybevételével megvizsgálta az Amerikai-Magyar Bank statuszát. Hogy mit talált, mit nem talált a vizsgálat alkalmával, ezt nincsen módunkban ellenőrizni, de bizonyos az a tény, hogy a döntő pillanatban Hoffmann Gusztáv jónak látta a tranzakciótól való visszavonulást. Nem érdeklődött tovább az Amerikai-Magyar Bank pakettje iránt és minthogy Paupera Ferenc sem találta megfelelőnek, hogy az Amerikai-Bankba véglegesen bekapcsolódjék, május 15-e előtt visszaadta az eredeti csoportnak az 1,700.000 darabos pakettet a mintegy 6—7 millió koronát kitevő szindikátusi haszonnal egyetemben. Most azután a tranzakció végleges meghiusulása után ismét az amerikások a korlátlan urak a bankban, amelynek jövőjéről nem bocsátkozhatunk jóslásokba; de elvitathatatlan, hogy ebben az intézetben egyetlen vezetőhelyen sincs bankszakember. Faludi Jenő maga kitünő szinházi ember, akinek sohasem volt köze a bankszakmához, de meg most különben is visszatért régi mesterségéhez. Barna Bertalan Amerikába származott magyar ember, aki ott virágzó cukrászüzletet teremtett és tekintélyes dollárvagyont gyüjtött. Dr. Bányai Sándorról viszont az az értesülésünk, hogy az intézet vezérigazgatójává nevezték ki. Annyit tudunk róla, hogy ügyvéd volt, egyik-másik jól sikerült telekspekulációjával tekintélyes vagyonra tett szert, multjából ezeken kivül mindössze arról van tudomásunk, hogy egyidőben kitünő villamos-szakértőként szerepelt, de hogy bank-szakemberré mikor és hol müvelte ki magát, erről — sajnos — nincsenek értesüléseink. Legnagyobb ügyességet talán azon a téren fejtett ki, hogy sajtóbeli összeköttetését kitünően használta ki, bankjáról állandóan kedvező hireket helyez el, amit azután a bank a tőzsdén a maga hasznára érvényesitett. Ugyanakkor azonban a publikum rossz tapasztalatokat szerzett ugy, hogy 58.000 koronás árfolyam körül vásárolta meg azokat a papirokat, amelyekben ma 9000 koronával ül benne. A banknak látható aktivuma alig van. Van három fiókja, melyeknek berendezése némi értéket képvisel. A nyugati pályaudvarnál, MÁV. területen, huszéves bérletet szerzett, amelyen épitett egy bankházat, amely husz év után visszaszállván az államra, nem nevezhető a bank tulajdonának. A Berlini-téren is a MÁV. telkén épitettek egy nagyobb szabásu bankházat, amely ugyan több milliárdot reprezentál, de immobil, nem értékesithető, mert husz év multán ez is visszaszáll a MÁV-ra. Mindez tulajdonképem nem aktivum. El kell ezeket mondani a közönség védelmé-

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA

Kivánja Ön az „Áller Képes Családi Lapja“ cimü lapot közvetlenül az Ön b. cimére küldetni minden csütörtökön?

Ezen esetben kérjük, velünk b. cimét postafordultával közölni és a lap ellenértékét előre cimünkre elküldeni.

13 lappéldány ára: 75.000 korona

„Áller Képes Családi Lapja“ megjelenik minden pénteken. Egyes szám ára: 6000 K

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG VII., RÓZSA-U. 9. TELEFON: J. 53-90.

ben, amely a hangulatos látszatnak vakon hitt eddig; de a csalódások, amelyeket kiállott, kivánatossá teszik számára a leleplezéstől és szenzációkeltéstől mentes tárgyi igazságot, amelyet minden elfogultság nélkül igyekeztünk itt ezekben a sorokban előadni.

Wolff Károly ijesztget. Wolff Károly az egyik asszony-gyülésen igen nagy fontosságunak látszó kijelentéseket tett. Azt mondta, hogy a Kereskedelmi Bank, a Hitelbank és a Magyar-Olasz Bank meg akarják vásárolni a főváros nyolcvanöt üzemét és ő (Wolff) ellene azért folytatnak nagy hadjáratot, mert ezt meg akarja akadályozni. Nem tudjuk ijesztgetésnek szánta-e ezt a híresztelést a bukott vezér, de valószinübb, hogy igen egyszerü kortesfogás, amelyből természetesen semmi sem igaz. Az üzemek megvásárlásáról sohasem volt szó és most sem álmodik róla senki; de egészen természetes, hogy a rendkivüli rezsivel dolgozó üzemeknek szüksége van a bankokkal való összeköttetésre. Senki még csak föl sem vetette az üzemek értékesitésének ötletét és még a kitünő Éber Antal, akinek bölcs tanácsait Wolffék csak szemita eredete miatt nem akceptálták, sem ment el tovább, mint az üzemek önálló gazdálkodásának, a vezetésnek teljesen üzleti alapra való helyezésének gondolatáig. Mondanunk sem kell tehát, hogy Wolff Károly vagy rémeket lát, vagy korteskedik.

A „mágnás bank" sorsa. A Hungária Bank Rt.-t, mintegy tizenkét esztendővel ezelőtt báró Hatvany Károly alapitotta. A báró, aki elhagyta ősei vallását, ugy vélte a magyar arisztrokráciával való szorosabb kapcsolatot a maga számára biztositani, hogy számukra bankot alapitott, amelyben az akkor politikailag szereplő, leginkább néppárti mágnásokat választották meg igazgatósági tagoknak. Ez a bank a Hungária Bank Rt. volt. A kapitalizmusban azonban — amit soha olyan erőteljesen be nem bizonyitottak, mint a kurzus tanulságai révén — nem igen játszanak szerepet a felekezeti szempontok. Igy láttuk ezt a kurzus alatt, de igy volt ez régebben is, igy történt azután, hogy a báró Hatvany Károly mágnásai is nagyobb bizalommal viseltettek a konzervativ intézetek iránt, mint amilyenek a Kereskedelmi Bank, Hitelbank stb., mint a számukra alapitott, de fiatal intézet iránt. Mindennek pedig az lett a konzekvenciája, hogy a nagy aplombbal megalapitott bank nem sok vizet zavart. Később azután a Hungária Bank Rt. nexusba került a Kereskedelmi Bankkal, amely nagyobb lendületet akart adni az intézetnek, de nem nagy sikerrel. A Kereskedelmi Bank ebben az időben a Hungária Bank élére delegálta Pap Lőrinc igazgatót, aki azonban csak rövid ideig maradt, mert az ott szerzett tapasztalatai következményeképen sietősen visszakivánkozott és vissza is ment a Kereskedelmi Bankhoz. A bank mai helyzetét igen élesen jellemzik a mérleg számadatai, amelyeket a „Nemzetgazda" nyomán közlünk: Aktivái 1922-ben 196 millió, 1923-ban már 7786 millió. Tartalékai 6 millió volt, most 286 millió. Részvénytőkéje 30 millió, most 250 millió. Tiszta nyeresége 21 millió volt, most 525 millió. Az infláció azonban még nem értékgyarapodás. Mig saját tőkéje 536 millió, addig a betétek 1489 millióra, a hitelezők 5151 millióra, összesen 6640 millióra rugnak. A saját tőke az idegen tőkének csupán 8%-a, ami vajmi kevés. Mobilitása is hasonlit ehhez. Pénzkészletek és devizák 659 millió, váltók 320, értékpapir 1113, adósok fedezettel 5394, anélkül 300, összesen 7786 millió. Különösen az adósok tétele dominál, a többi ehhez képest elenyészően kevés. Ha a könnyen mozgatható aktivákat 50—100%-al liquidáljuk, ugy a tartozásokat csupán 54%-áig látjuk fedezve, mely arány alatta marad a legtöbb hasonló bankénál. Kamatbevétele 332, jutalékbevétele 620, összesen 952 millió. Ebből költségre és leirásra 423 milliót fordit, tiszta nyeresége 525 millió, az összt5kék 6%-a.

Megalakul a Fatőzsde. A Pesti Tőzsde jelentése szerint a Budapesten létesitendő Fatőzsde előmunkálatai már annyira előrehaladtak, hogy a Fatőzsde formális megalakulása már csak rövid idő kérdése. Az illetékes minisztériumok elvben már megadták hozzájárulásukat; a Fatőzsde előkészitő bizottsága most dolgozza ki az alapszabályokat és ügyrendet, melyeknek jóváhagyása rövid uton fog megtörténni. A fakereskedelmi szokványok, melyek a fatőzsdebiróság elé kerülő vitás ügyekben mérvadók lesznek, már nagyjában elkészültek.

Az Ingéfa hatalmas fejlődése. Az Ingatlan épitő és faipari r.-t. (Ingéfa) a napokban tartotta közgyülését, amelyen elhatározta, hogy részvényenként 200 K osztalékot fizet. A közgyülés tudomásul vette az igazgatóságnak azt a bejelentését, hogy ujabban megszerezte a Wippler és társa épitési és faipari, valamint a Kelenföldi faipar és épitő r.-t. vállalatokat, amelyek közül az első az ország egyik legtekintélyesebb épitkezési vállalata, az utóbbi pedig tellies üzemmel dolgozó asztalosárugyár. E nagyarányu tranzakcióra való tekintettel, a közgyülés elhatározta a részvénytőkének 40 millió K-ról 400 millió K-ra leendő felemelését, akként, hogy a régi részvényesek minden Ingéfa részvényre 4 darab uj Ingéfa részvényt vehetnek át, darabonként 2000 K átvételi árfolyamon. A még fennmaradó uj részvényekkel a piacon forgalomban levő Borszéki kerámia gyári részvények, továbbá a Calória angolcső és radiátorgyár részvények, végül a Holland-izzó r.-t. részvényei cseréltetnek be 1:1 arányban. E kicserélési müvelet után e nevezett három vállalat összes részvénymennyisége 100 százalékig az Ingéfa tárcájába kerül. Az elővételi jog gyakorlása az Ingéfa részvényekre, valamint a Borszéki, a Calória és a Holland-izzó részvények átcserélése, ugyancsak az osztalék kifizetése az Ingéfa pénztáránál (VI., Teréz-körut 52.) eszközölhető május hó 27-től kezdődőleg egészen junius hó 7-ig.

Az Oetl Antal Vasöntőde és Gépgyár R.-T. az 1923. évben 18 millió K alaptőke és 226.568.478 K nyersjövedelemmel szemben 12.846.856 K tiszta nyereséggel dolgozott.

A Magyar Cukoripar R.-T. közgyülése 50.000 koronában állapitotta meg az idei osztalékot, amely folyó hó 23-tól kezdve kerül kifizetésre.

A Chinoin Gyógyszer- és Vegyészeti Termékek Gyára Rt. az 1923. évre 600 korona osztalékot fizet az Angol-Osztrák Banknál vagy a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál.

A Zagyvapálfalvai Üveggyár Részvényársaság közgyülése elfogadta az előterjesztett 1923. évi mérleget, amely 241,690.037.39 korona tiszta nyereséget mutat ki és a tartalékok megfelelő dotálása után elhatározta, hogy részvényenként 400 korona (200%) osztalék fizettessék ki a „Mercur" Váltóüzleti R.-T.-nál, Budapest (V., Fürdő-utca 3. szám).

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
kizárólag Károly-körut 24.
Felhivja a n. é. vevőközönség figyelmét, hogy a minden téren észlelhető drágaság ellenére kedvező bevásárlások folytán minőségileg a legjobbat, árakban a legkedvezőbbet tudja nyujtani.

Gyapjuszövet-osztály:

Férfi ruhaszövet, tartós minőség	88.000
Divat férfikelme	145.000
Divat férfikelme, legujabb mintákban	180.000
Covercoat cérnavászon, nyári ruhákra	120.000
Burret-vászon, prima minőség	69.000
Női divatkelme, csikos és kockás	75.000
Costüm-kelme, tiszta gyapju, 140 cm széles	165.000
Gyapju maroquin, 140 cm. reklám ár	187.000

Selyemfényü sima és csikos angol burberry, a legjobb gyártmányu angol férfiruha- és felöltőkelmék dus választékban.

Mosó-osztály:

Himzett batiszt, 120 cm széles, sötét szinekben	24.500
Himzett grenadin, 120 cm fehér és szines alapon	45.000
Eredeti japán pongyola creppe, gyönyörü mintákban	32.500
Francia mosóvoil nagy választékban	23.500

Óriási választék francia és svájci himzett és nyomott grenadin ujdonságokban és eponge-okban.

Vászon-osztály:

Ágynemü vászon	19.000
Batiszt chiffon női fehérnemüre	31.600
Legfinomabb batiszt, 130 cm	58.800
Lepedővászon	45.000
Papianlepedő vászon 170 cm. széles	49.000
Angol panama ingzefir divatcsikokban	49.000

Damaszt- és lenárukban, ingzefirekben, törülközökben, zsebkendőkben, asztalnemüekben állandóan nagy választék.

Ujonnan berendezett fehérnemü-osztály:

Nappali ing, himzett és ajouros	63.000
Nadrág, himzett és ajouros	70.000
Kétrészes garnitura (ing és nadrág) himzett és ajouros	190.000
Kombinált készlet (ing, nadrág, hálóing) himzett és ajouros	330.000
Himzett füzővédő	65.000

Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelig állandóan raktáron. A legujabb selymekben a cégnél megszokott óriási választék.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipszterméket versenyen kivül!

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők
szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint.
Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Társ.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefonszám 63-42 „József"
Erős- és gyengeáram szerelési anyagok
Elektromotorok és Dynamók műszerek

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egercsi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46 68.
javit! megóv!
vesz és elad!

ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56 46, József 138-09, József 62-84.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönyeim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 2.
Telefon: József 60-69.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek
Lakkok

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

Apritottszáraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó és épitési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — **Ugynökök felvétetnek.**

Fullánkok

•••

A lemondó puritánokról

tartott vasárnap nagy beszédet Wolff Károly és azt mondta, hogy ezekre van szükség a politikában is. Meleg, őszinte tapssal kell jutalmazni ezt a mondatot, bár igazán nem először halljuk, sőt hála Istennek elég szép sorát tudnánk szem elé állitani azoknak a politikusoknak, akik ezt az elvet nemcsak hirdetik, de gyakorlatban, igenis, a maguk életében is megvalósitották. A másik mondat, amely eme sarkigazság után elhagyta a vezér száját, már egészen furcsán hangzott. Igy szólt: „Azt mondtuk, hogy a tanitók, akik ellenkező nézetet vallottak, menjenek más pályára. A nagyvállalkozók irószobáit kitettük a városházáról." Ime a leendő puritánok, akik pártpolitikából existenciákat törnek össze, akik lelkezeti szempontokból válogatnak a kapitalisták között, mint tót a vadkörében. Meghat bennünket ez a szerzetesi alázatosság, ez a lemondó puritánság, amellyel a maguk vállalkozóinak az irószobáit emelték be a városházára és amellyel a más világnézetü tanitók helyett a maguk politikai vallásán levőknek juttatják az állásokat.

A létszámcsökkentés

hullámai magas tarajakat vernek. A Fővárosi Hirlap információi voltak a legelsők és megelégedetten valljuk, hogy ma már mindenki tudatában van annak, hogy ezek az információk nemcsak irissek, első kézből valók, de egyben még csalhatatlanul pontosak is voltak. Megbolygatta ugyan a kurzus nyugalmát, amire vall az is, hogy a hivatalos cáfolatok özönét próbálják felénk zuditani, de minden komoly, minden valamire való eredmény nélkül. Ezek a cáfolatok nem voltak egyebek, mint reprodukálásai azoknak a vágyaknak és reményeknek, amelyeket a bukott rezsim magáénak vall. Ezekről mi is kimeritően informáltuk a közönséget, de egyben igenis megirtuk azt is, hogy mi a kormány álláspontja az ő kivánságaikkal szemben. Természetesen ezek a hiradások nem lehettek kedvesek, hiszen a kurzus egyik legkedvesebb gyermekének távozását is jelentik. Itt ma már nem információk és nem cáfolatok küzdenek, hanem Zilahi Kiss Jenő érdekében folyik az agitáció és mesterkedés. Erre pedig csak egyet lehet mondani nekünk is, a polgárságnak és a kormánynak is: nem érdekel.

Pártalakitási

lázban szenved az egész politikai világ. Mindenki azt lesi, hogy mi fog történni a budapesti városházán, ahonnan az egész politikai átalakulásnak, amennyiben tényleg lesz ilyen, meg kell indulnia. Mi meglehetősen közömbösen nézzük az eseményeket, melyek még legföllebb csak az árnyékukat vetik előre és azt hisszük, ebben velünk tart Budapest népe is. Lesz-e egységes párt, vagy lesz-e egységes politikai front, mi ezzel édes-keveset törődünk, mert minden csak taktikai kérdés, vagy ahogy Csontos bácsi mondaná, politikai huncutság. Nekünk becsületes adminisztráció, olcsó közszolgáltatások, a polgársággal való egyforma elbánás kell, de nem politika. Aki ezeket hozza, amellé bizonnyal odaállunk és tapsolunk neki, még ha akárhonnan keverednék is ide közénk. De politikát ne üzzenek az urak a mi bőrünkre, mert nekünk untig elég volt már abból a politikából, amely négy esztendeje dühöng a városházán. Ezt mi tökéletesen megelégeltük és most már valami mást fogunk kérni. Valami olyan rezsimet, amely végre a polgársággal is törődik, mert olyat, amely csak önmagát és korteseit dédelgeti, hizlalja, éppen eleget láttunk.

Módositások a fővárosi javaslaton

Amit már a kormánypártban elintéztek

A héten keresztülment a fővárosi törvényhatóság ujjáalakitásáról szóló javaslat a kormánypárt retortáin is és most várja bizottsági, majd parlamenti tárgyalását. A liberális és demokratikus ellenzéknek nincsen módjában a legkisebb mértékben sem megelégedettnek lenni ezekkel a módositásokkal, amelyeket a kormánypárt végzett, bár ezek a módositások már az ellenzéknek tett koncessziók sorába tartoznak. Hinni kell, hogy a módositások sorozata nem fog megállani ennél a szegényes stációnál és a bizottságok, valamint a plenum mégis csak valami elfogadható törvényt termelnek ki.

Érdemes a napilapok gyors munkában elnagyolt tudósitásai után

pontos összefoglalást adni az egységes pártban eszközölt módositásokról.

Teljes összefoglalása ezeknek a következő:

1. Az örökös tagság kiküszöbölése. A módositott javaslat szerint a főváros törvényhatósági bizottsága 236 tagból, 20 érdekképviselőből és azokból fog állani, akiknek hivatali állásuknál, vagy tisztségüknél fogva ülési és szavazati joguk van. Ez a módositás ellentétben áll az eredeti javaslatnak az örökös tagokra vonatkozó rendelkezésével és lényegesen módositja a tisztüknél fogva törvényhatósági bizottsági tagsági jogot nyert képviselők számát is. A módositás értelmében ugyanis

az örökös tagok teljesen elmaradnak, s helyükbe az érdekképviseletek lépnek.

akiket a belügyminiszter előterjesztésére az államfő nevez ki három évenként, három évre. Számuk összesen 20 lenne és pedig: a budapesti kereskedelmi és iparkamara jelöltjei közül 5 tag (hármat az iparosok, kettőt a kereskedők jelölnek saját soraikból), három-három tag a budapesti ügyvédi kamara, a budapesti mérnök-kamara és a budapesti orvos-szövetség tagjai közül, két tag a Duna-Tiszaközi mezőgazdasági kamara jelöltjei közül, egy tag a budapesti közjegyzői kamara tagjai közül és három tag a tudomány és irodalom képviseletében az akadémiák, egyetemek és a képzőművészeti tanács jelöltjei közül.

2. Hivataluknál fogva ugyancsak nyernek bizottsági tagságot, akiket az eredeti javaslat felsorol. A tisztségüknél fogva bizottsági tagok sorában azonban jelentős változások vannak.

3. Enyhitették a plakát-szakaszt, de még mindig elég szigoru ez az intézkedés, amely apodiktikusan kimondja, hogy a plakátokon csak „tárgyilagos tudnivalókat" szabad közzétenni. A pártgyüléseket összehivó plakátok

csak a gyülés helyét, idejét és szónokait szabad felsorolni,

egyebekben tilos minden más szöveg és ábra is.

3. A hat év megszoritása is lényeges intézkedés. A hatéves domicilium ugyanis megmarad, de azzal a megszoritással, hogy a hat év az összeirás évét megelőző évtől számitandó.

4. A nőknek is van passziv választójoga az uj szöveg értelmében. Az eredeti javaslatból ugyanis kihagyták a passziv választójogról szóló szakaszból azt a meghatározást, hogy csak férfi választható.

5. A törvényhatósági bizottsági tagságból kizáró okok szakaszába azt a módositást iktatták be, hogy

aki a székesfőváros üzemeitől bármilyen illetményt élvez, nem lehet tagja a törvényhatósági bizottságnak,

kivéve a tisztviselői minőségben törvényhatósági bizottsági tagokat és nyugdijas tisztviselőket. A kizáró okok nem vonatkoznak azokra, akiket a törvényhatósági bizottság maga küld ki, nem vonatkoznak azokra a közintézmények élén álló üzemek vezetőire sem, amelyek székesfővárosi üzemként, mint külön gazdasági egységek müködnek, vagy amelyek nem a székesfőváros tulajdonai ugyan, de azokban a székesfővárosnak anyagi érdekeltsége van. Pótlásként vették be a javaslatba, hogy nem kerül összeférhetetlenségi helyzetbe az a bizottsági tag sem, aki a székesfővárossal olyan adás-vételi, vagy valamely szolgáltatásra irányuló jogügyletet köt, amelynek ellenértéke tarifaszerüen van megállapiva.

6. Rendkivül fontos a kerületi beosztás módositása. Wolffék egységespárti hivei mindenáron a tiz kerületben való választás mellett kardoskodtak, amivel szemben azonban a módositott javaslat szerint

Budapest 22 kerületben fog városatyákat választani.

Az erre vonatkozó módositást teljességében módjában van a Fővárosi Hirlap-nak közölni:

A törvényhatósági választókerületek az 1914. évi JV. törvénycikk alapján megállapitott országgyülési választói kerületekkel azonosak, azzal a letéréssel, hogy a 17. választókerületet a VIII. közigazgatási kerületnek, a József-körúton belül eső területe, a 13. választókerületet a József-körúton kivül eső területének, a Baross-utcától északra, a 19. választókerületet pedig a Baross-utcától délre eső része és X. közigazgatási kerületet eddig is a 19. választói kerülethez tartozott része alkotja. A választókerületek közül az 1, 4, 6, 7, 9, 13, 17, 20 kerület mindegyike 12 rendes és 6 póttagot, a többi kerület mindegyike 10 rendes és 6 póttagot választ.

7. A jelölők kötelező száma továbbra is ezer marad, de

elejtették az eredeti javaslat amaz intézkedését, hogy az ajánló iv aláiróit az illető lajstromra leszavazottnak kell tekinteni.

A pártoknak a javaslat eme formájával szemben elfoglalt állásponját külön cikk keretében ismertetjük.

Események

•••

Ki győzi meg a másikat? Politikai körökben mostanában sokat beszélnek arról, hogy a kormány felkérésére Bárczy István Wolff Károly társaságában megy ki majd Baselbe, hogy a főváros külföldi kölcsöneinek ügyében végleges megállapodást hozzon létre. Eltekintve az ut politikai jelentőségétől, sok szó esik arról a pikáns jelenségről, hogy a két ellentétes polust képviselő politikus talán heteken át kénytelen lesz a napnak szinte minden óráját egymás társaságában tölteni.

— Vajjon melyik győzi meg a végén a másikat — szokták kérdezni ilyenkor.

A minap azután valaki megadta a határozott választ:

— Igazán nem nehéz a felelet. Tény, hogy Wolff Károly veszedelmesen makacs politikus, keményfejü ember, de annál nagyobb „főző" Bárczy István. Akit ő munkába vesz, az nem menekülhet. Az ő csodálatos charmeja mindenkit leszerel és a baloldali politika nem egyszer sikeresen használta ki Bárczynak ezt az ellentállhatatlanságát. Hogy csak egyetlen példát mondjak, ott volt Rassay Károly esete. A Clark-féle Huszár-kabinetnek tudvalevőleg Bárczy volt az igazságügyminisztere, de a keresztény párt kérlelhetetlen ellenőrt akart melléje adni. Keresve sem lehetett volna élesebb szemü, energikusabb, megalkuvást nem ismerőbb embert delegálni erre a célra, mint a fiatal Rassay Károlyt, akit meg is tették államtitkárnak. A többit aztán Rassay maga mondta el egy későbbi Ehrlich-vacsorán. Két napig ellenséges módon, szinte gyülölködve forgolódott miniszter körül az ifju államtitkár, aki ugy vigyázott Bárczy minden intézkedésére, mint egy tüzérségi megfigyelő a háboruban. De csak két napig tartott ez az állapot, a harmadik napon már olyan jó vicceket mondott Bárczy István, hogy Rassaynak fel kellett melegednie irányában. A hetedik napon pedig már boldogan konstatálhatták mind a ketten, hogy nemcsak jóbarátok lettek, de politikai differenciák sincsenek közöttük. A fajvédők rettenetesen féltik most Wolff Károlyt attól a csodálatos fascináló erőtől, amellyel Bárczy István mindenkit hálójába kaparint. Ki tudja, még destruktivként jön haza Wolff Károly Baselből. Semmit sem lehet tudni, történtek már csodák.

A létszámcsökkentési terv hibái. A kormány által a városházán tervezett létszámcsökkentési tervnek vannak megnyugtató és bölcs részletei, de vannak hibái is. Ezek közé kell számitani szinte legelső sorban azt a gondolatot, hogy meg akarják szüntetni a közgazdasági ügyosztályt, amelynek élén ma az agilis Purebl Győző tanácsnok áll. Gazdasági körökben nagyon kedvezőtlen hatást váltott ki ez a terv, mert ez az ügyosztály igen fontos szerve az érdekképviseletek számára a városi adminisztrációnak. Még dr. Vita Emil tanácsnok volt az, aki ezt az ügyosztályt mai fejlettségére emelte és ennek az ügyosztálynak a munkáját nélkülözhetetlenné tette. Ma is az a munka folyik, amelyet ő inditott meg és hogy ennek milyen fontossága van, mutatja az a tény, hogy egyik érdekképviselet a másik után tesz lépéseket az ügyosztály megtartása érdekében. Igy irásbeli kéréssel fordultak a főváros polgármesteréhez a Keresztény Iparosok Országos Szövetsége, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, az ipartestületek elnökeinek és jegyzőinek legutóbb megtartott havi értekezlete pedig elhatározta, hogy a közgazdasági ügyosztálynak mai formájában való megtartása érdekében a legszélesebb körü agitációt inditja meg.

Csak nem? Hire jár, hogy a pénzügyminiszteriumban most készülő aranyköltségvetésben több más hivatal mellett megszüntetik a földvarmeseri hivatalt is és igy Wolff Károly nemcsak a városházi vezetőségből csöppen ki, de megszünik méltósága is és elhagyják őt a hires lipicaiak is. Nem első eset, hogy ez a hir felröppen a levegőbe, mert már számtalanszor hallottunk és olvastunk hasonló tervekről. Nagyon jól emlékezünk még, hogy amikor Hegedüs Loránt jött, takarékossági programmjának egyik pontja szintén a földvarnagyi biróság megszüntetése volt. És még sem sikerült sem neki, sem senki másnak. A lipicaiak hüek maradtak Wolff Károlyhoz. Éppen ezért, kellő óvatossággal és kétkelkedéssel kell fogadnunk ezt a hirt. Csak nem gondolják, hogy Wolff Károly már teljesen a multé és hogy nincsenek már hátmögötti erők, amelyek érdekében beavatkozzanak? Csak nem gondolják, hogy Wolff Károlyt egyik napról a másikra gyalogjáróvá lehet tenni?

A lignit-bánya titka. Néhány héttel ezelőtt szinte titokban lignit-bányát vásárolt a főváros. A megokolás az volt, hogy gátat akarnak vetni a szénbányák árdiktatúrájának. A bánya, amely a nagy célt szolgálni hivatott lenne, Gyöngyösvá-

rosi Széntermelő és Értékesitő R.-T. néven müködik, amelynek 10.100 darab részvényéért a főváros 1830 millió koronát fizetett ki. Kétségtelen, hogy a főváros nem csinált jó üzletet a bányavásárral, mert a lignit, amelyet itt kitermelnek, igen szegényes (1800—2000) kaloriával rendelkezik. A gyenge vásárnál azonban sokkal aggasztóbbak azok a jelenségek, amelyek ezt a tranzakciót kisérik, azok a következmények, amelyekkel számolni kell. Kétségtelen, hogy a kis mennyiség, amelyet a bánya kitermel, legföllebb az iskolák fütésére elegendő. De szó sem lehetne arról, ami a legfontosabb, hogy az üzemek szénellátásánál számbajöhetne az uj bányavásárlás. Ilyenformán a gyöngyösi lignitbánya árszabályozó hatása a legteljesebb mértékben illuzórius, ami tökéletesen kihuzza az alapot a vétel megokolása alól. Mindezeknél azonban sokkal sulyosabb az, hogy az iskoláknak is rendkivüli beruházásokra kell fölkészülniök, ha lignittel akarnak füteni. Az uj fütőanyag ugyanis a kályhákban a rostélyszerkezet átalakitását követeli, mert egyébként nem lehet a szenet gazdaságosan kihasználni. Máris hallatszik, hogy foglalkoznak a városházán azzal a tervvel, hogy Németországban, ahol gyengébb minőségü szeneket használnak fütési célra, szakértőket küldenek ki, akik majd német tipusu kályhákat hoznak be. Egészen bizonyos, hogy ez a bányavétel, legenyhébben szólva, fölösleges volt, mert az árszabályozó hatás hiánya mellett jelentéktelen a mennyiség is és a szén kaloriái is igen gyenge. Ráadásul pedig a kályhák beszerzése is rengeteg költséget jelentene, hiszen a főváros háromszáz iskoláiában iskolánként harminc kályhát számitva, legalább kilencezer uj kályháról lenne szó. Ez kibirhatatlan költséget jelentene, egyetlen kivezető ut talán, ha már a bányavétel megtörtént, hogy csak mintakályhákat hozzanak be, hiszen a hazai ipar fejlettsége mellett nem lehet aggodalom abban az irányban, hogy ne lehetne idehaza a kályhákat a legkitünőbb módon előállitni.

A fővárosi tudósitók a sajtónovella ellen. A fővárosi rovatvezetők szindikátusa hétfőn a következő határozati javaslatot fogadta el: „A fővárosi rovatvezetők szindikátusa május 26-án tartott ülésén foglalkozott azzal a sulyos támadással, melyet a kormány a büntetőnovellában készit elő a sajtószabadság ellen. A fővárosi rovatvezetők, mint a közigazgatási élet sajtómunkásai, a legnagyobb megdöbbenéssel állapitották meg, hogy a büntetőnovella sajtószakaszai illuzóriussá teszik az 1848. és 1914. évi alaptörvényeket, bilincsbe verik a szabad gondolatot, elfojtják a szabad véleményt és lehetetlenné teszik még a legszükségesebb birálatot is. Soha törvényhozó még nem mert ilyen jogfosztásra gondolni és ha ez a javaslat mai formáiában törvényerőre emelkedik, akkor a közigazgatási tényezők működését a nyilvánosság többé nem ellenőrizheti, soha semmiféle bünt meg nem akadályozhat, mert a biróság, kénytelen-kelletlen, meg kell, hogy büntesse az ujságirót azon a cimen, hogy mások „erkölcsi megbecsülését“ csökkentette. Ez a javaslat csak tenyészteni fogja a korrupciót, amelyet párnázott ajtók mögött is el lehet intézni. A fővárosi tudósitók ezt a határozati javaslatot a Magyarországi Ujságirók Egyesületének küldik át azzal, hogy az illetékes helyre juttassa el.“

Kedvezmények a Budapesti XV. Árumintavásárra. A vásárt látogató külföldiek 50 százalékkal olcsóbban kapnak bármely illetékes magyar külképviseleti hatóságnál vizumot, sőt nem láttamozott utlevelekkel is beutazhatnak Magyarországba és a vizumot utólagosan, féláron, a vásár területén is beszerezhetik. A vásárigazolvány alapján az összes magyar vasuti és hajóutakon május 30-tól junius 10-ig ötven százalék menetdijmérséklés lép életbe. A DGT. expresshajóin, az országhatáron tul is érvényes a kedvezmény. Azonkivül, amint értesülünk, a csehszlovák vasutak is 33 százalék menetdijkedvezményt adtak a vásár látogatóinak. A vidéki és külföldi kereskedők lakásairól a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala gondoskodik. A vásár területén az Államrendőrség, a Menetjegyiroda, a Külforgalmi iroda, az Idegenforgalmi Hivatal kirendeltsége és a m. kir. utlevélkirendeltség révén a vásárlátogató a beutazással, lakással és vásárlással összefüggő ügyeit pár perc alatt, egy helyen azonnal elintézheti. A vásár területén — mely egyébként vámszabadraktár — egy külön posta- és távirdahivatal müködik.

Mit hoz Gömbös? A városházán természetesen semmi másról nincsen szó, mint Gömbös Gyulának a kommunális politika látóhatárán való megjelenéséről. Miért jön és mit hoz Gömbös Gyula? — ez ma a téma minden folyosón, minden hivatalos szobában. Tulajdonképen pedig valami különös érdeklődésre nem igen tarthat számot a nagy vezérkari kapitány szereplése, hiszen Budapesten titkos a szavazás és ráadásul a hatalom sem lesz teljes mértékben Gömbös Gyula kezében. Kétségtelen pedig, hogy ő tud választatni, de akkor más eszközökre van szüksége, mint amit itt a magnak megmaradt központi választmány képében átnyujtanak neki. De vannak azért fő-ravaszok, akik hitetlenül csóválják a fejüket. Ezek valami különös ravaszságot, Bethlen-féle trükköt, Gömbös-féle sötét ravaszságot, erdélyi politikát sejtenek a háttérben. Egy ilyen fő-ravasz mesélte a napokban:

— Sejtelmük sincs az uraknak arról, mi történik itt. Hát nem olvasták, hogy Gömbös a multkoriban Bethlennél volt hosszu ideig. Közben jött J. Smith ur, aztán mikor elment, ujra Gömbös ment be a miniszterelnökhöz. Amikor pedig végleg eltávozott, csak annyit mondott az ujságiróknak, hogy ő még mindig igen jó barátságban van a miniszterelnökkel, akivel mindenféléről elcsevegett. Hát kérem, itt egészen tiszta a helyzet. Gömbös fogja beállitani a Wolffék portáiára a trójai falovat. Mert Gömbös még ma sem a Wolffék embere, hanem Bethlen Istváné. Bethlennek csinálta az országos választásokat, neki fogja csinálni a községit is. Ne tessék elfelejteni, hogy Bethlennek az országos választáson paktuma volt a szocialistákkal, akiknek vagy huszonöt mandátumot igért és a huszonöt szocialista mandátumot is a fajvédő Gömbös Gyula szállitotta. Prompt szállitotta. Valahogy igy lesz ez most is, mert Gömbös el nem hagyja Bethlent és ha ma mint ellenzéke szerepel, akkor az csak annyit jelenthet, hogy most erre van szüksége — gróf Bethlen Istvánnak.

Igy a fő-ravasz, akinek szavaiban azonban, bármennyire pikánsan valószinüek is, senki sem hitt komolyan.

SZÓRAKOZÁS

A Huncut a lány sorozatos előadásai változatlan érdeklődés mellett folynak a Király-Szinházban, ahol a nagysikerü Stolz-operett e héten is minden este szinre kerül. Vasárnap délután a Mézeskalács-ot adják, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

Antónia hete a Vigszinházban e héten. Minden este a szenzációs sikerü vigjátékot adják Fedák Sárival a cimszerepben. Vasárnap délután a Taifunt adják.

A Szegény Jonathán bemutatója a Fővárosi Operettszinházban e hét nagy szinházi eseménye lesz. Csütörtökön adják először Millöcker mesterművét, amelyre már hetek óta készül a szinház művészszemélyzete. Fényben, pompában, művészi teljesitményben, a tömegjelenetek ujszerü rendezésében a Fővárosi Operettszinház előadása olyannak igérkezik, amely ismét elénk varázsolja a klasszikus operettidők legszebb estéit. Az egészen szokatlanul nagyarányu előkészületek miatt szerdán a Fővárosi Operettszinházban nem tartanak előadást. Az első előadások jegyeit már árusitják.

A Szépség és a Frouſrou. a Magyar-Szinház tavaszi két nagy sikere váltakozik e héten a müsoron. A Szépség szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap este, a Frouſrou szombaton kerül szinre. Vasárnap délután A kis lord kerül szinre, 3 órakor, mérsékelt helyárak mellett.

Gyere be rózsám egész héten. A Blaha Lujza-Szinházban e héten is minden este a Gyere be rózsám előadásait ismétlik Rátkaival, mint vendéggel, melynek minden előadását valósággal végigneveti a közönség. Vasárnap délután Rákosi Jenő népszinműve, Éjjel az erdőn kerül szinre Vaály Ilonával, Bercelly Magdával, Rozsnyai Ilonával, Abonyival, Szirmaival, Matánnyal, Temessal, Tihanyival és Boross Lászlóval a főszerepekben, 3 órakor, mérsékelt helyárak mellett.

Szegények és gazdagok kincse a — Szegény gazdagok. Költészet, szinészet és rendezőművészet csodálatosan tökéletes alkotásai azok a kincsek, amelyek a szinpadról szegények és gazdagok szivébe egyaránt eljutnak. Ilyen tökéletes alkotás indul el a szegények és gazdagok szive felé a Budai-Szinkör mai megnyitó előadásán, amikor Jókai—Hevesi Szegény gazdagok-ját játsza el először Sebestyén Géza társulata. Simonyi Mária és Rajnay Gábor nevei diszitik a szinlapot, amelyen ott szerepel a Budai-Szinkör mindig kiváló drámai együttesének társaságában Vágóné Margit, Hajnal Márta, Papp Jolán és Gárdonyi Vilma. Bársony Aladár rendezése gondoskodik a hét izgalmas cselekményü szinpadi kép külső és belső stiluáról. Jegyek a Szinkör pénztáránál és a jegyirodákban kaphatók.

Az Andrássy-uti Szinház nagysikerü szezonzáró müsora e héten is minden este ismétlésre kerül Titkos Ilona, Törzs, Tarnay, Z. Molnár, Vágó és az egész művészgárda felléptével a Függöny, Krémes, Az alvó oroszlán, A siófoki gyorson, Viakszvirág cimü nagyhatásu darabokban, tréfákban és magánszámokban. Ugyanezt a müsort ismétlik vasárnap délután is, 3 és fél órai kezdettel, mérsékelt helyárak mellett.

A Kamarában csütörtökön kerül utoljára bemutatásra Joe May nagysikerü alkotása, a Magányos sir, melynek főszerepeit Mia May, Conrad Veidt és Albert Steinrück alakitják. Pénteken uj müsor, A multkarmaiban, egy érdekfeszitő dráma, valamint Dianna Karenne, a kitünő művésznő főszereplésével a Más büne miatt cimü 5 felvonásos szinmü. A Kamara a legkellemesebb nyári mozi, mert előadásai nyitott tető alatt folynak (negyed 7, 8 és háromnegyed 10 órakor).

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP“ lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikla Pál.)

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
IFJ. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENT-FEDÉSI ÉS TETŐZET JÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 7.

TABARIN
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 63. SZ. • TELEFON: JÓZSEF 21—16.
Az óvadzáró szenzációs májusi müsor!
Eleky Annus, Hites Olga, Német Nándor és Simai Pista
VIII-ik Adolf
Harmath Imre
énekes-táncos bluettje
5 Holland Mädels
amerikai tánccsoport
Kezdete pont fél 10 órakor.
Evelyn és Rosetty
vámpirtánc
Gál Lilly, Balogh Ilus
2 Helios 2
orosz tánckettős
Elsőrendü meleg konyha.

GROZIT
bőrfedéllemez
erős, tartós, vihartálló
a jelenkor legjobb tetőfedélemeze
Több millió négyzetméter használatban
Gyártja és tetőfedést vállal a
Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár
Budapest, Központi iroda: V., Kádár u. 4. Gyár: X., Gyömrői-ut 44. szám
Telefon: 67—96.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. n Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

MAGYAR RÉZHENGERMÜVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: „CHAUDOIR“ RÉZHENGERMŰVEI. 19—22.
BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir“-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-3
A berlini Bergmann elektromos müvek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áram számlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát szigetelő anyagot stb. Villamos elepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztáb a, nád, nászövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V, Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Müszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transzformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

Ára 1500 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 junius 5. — 23. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 80.000 korona. Félévre 40.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Ripka Ferenc

nevét mindenkor tisztelet és megbecsülés övezte. A legtökéletesebb budapesti polgár tipusa volt ő mindenkoron, a polgáré, aki nem tört méltóságra, nem futott a hirnév után, nem könyökölt, nem öklelt, nem tülekedett az érvényesülésért. Megmaradt mindig egyszerü polgárnak, aki azonban mindenhol és mindenkor ott volt, ahol a köznek parancsai voltak a számára. Vezető egyénisége volt és maradt ennek a városnak, vezető egyéniség, akinek azonban nem voltak egyéni érdekei. A budai társadalmi életben rendkivüli szerepet játszott mindenkor, senki nála nagyobb tekintélyt nem szerzett abban az érdekes, speciális társadalmi életben, amelyet Budának hivnak.

Aztán egyszer kezdtünk nem sokat hallani Ripka Ferencről. Budán is fölkapta a forgószél mindazt, amiről azt hittük, hogy örök, maradandó és értékes. Uj alakok vetődtek fel, akik öblös hangon, hegyesre kiképzett könyökkel törtek utat az érvényesülés felé és otromba csizmákkal taposták le munkás évtizedek gazdag vetését. Ripka Ferencnek nem volt és nem lehetett ez az izlése szerint való és amig seregestül álltak be a régi emberek közül is az üvöltő farkasok közé, addig ő visszavonult a magánéletbe; de nem csinált belőle titkot egyetlen pillanatra sem, hogy nem izlése szerint való a kurzus, nem vezére Wolff és az ő keresztényi szeretete a demokráciát, az emberi jogok megbecsülését egészen másként értelmezi, mint azok az urak, akik négy esztendőn át — lévén a gázgyár városi üzem — a nyakán ültek és vigyáztak talán minden lélekzetvételére. De nem deferált, nem adta be a derekát, állt és várt, amikor eljön az ideje, hogy ismét ki lehet göngyölni a régi lobogót.

Most végre-valahára eljutott idáig. Mi, akik nem voltunk, nem vagyunk és talán nem is leszünk egy politikai hiten vele, mi konstatáljuk, hogy nagy öröm, nagy boldogság, nagy megelégedettség lehet Ripka Ferenc számára, hogy a Budai Társaskör megalapitásával, megszervezésével és megteremtésével megindithatta a folyamatot, amely hivatott a mult politikáját jogaiba visszaiktatni. Klubok, kaszinók alakitásáról nem szokásunk himnuszokat zengeni, mert meggyőződésünk, hogy minden uj kaszinó, csaknem kivétel nélkül, uj kártyabarlangot jelent; ezuttal mégis azt kell mondanunk, hogy a Budai Társaskör megszületése országos jelentőségü esemény. A magyar liberálizmus, vagy ha ugy tetszik, a józan magyar konzervativizmus döngeti ujból a kapukat és visszabocsáttatást követel. A magyar liberalizmus reneszanszának pionérja lett Ripka Ferenc és a Budai Társaskör az első, ujonnan kiépitett bástyája ennek a nagyszerü, de számkivetésre itélt gondolatnak.

Csak el kellett kezdeni és meg vagyunk róla győződve, hogy a megkezdett uton nagy gyorsasággal, tiszteletreméltó igyekezettel fognak szaporodni a hasonló akciók, amelyek hivatottak kiirtani végleg és mindörökre a gyülölet politikáját, amelynek magját olyan mélyen vetették el és kiirtani a jelszavakat, amelyek olyan sulyosan fertőzték meg a lelkeket. Nem törődünk vele, hogy milyen politikát kiván Ripka Ferenc folytatni, bár alig lehet benne kétség, hogy Bethlen István pártját szervezi, nekünk az a fontos, hogy a szélsőségek irtását ott kezdte meg, ahol annak tüzfészkét láttuk mindig, abban a városrészben kezdte meg, amelyet Wolffék a maguk klaszszikus hazájának tekintettek.

Ripka Ferenc ebben a harcban talpig férfinak bizonyult, mert sokat kockáztatott, amikor az elvett nem tagadta meg, exisztenciáját tette kockára olyan emberek kezén, akik sohasem voltak szentimentálisak, amikor a hatalmukat dicsőiteni nem tudókat hideg vérrel tették el láb alól. Ripka Ferenc esztendők óta van indexen, esztendők óta nem szivelik, most pedig egészen bizonyosan hajtóvadászatot rendeznének ellene, ha a hatalmuk el nem fogyott volna. Elnéztük a közigazgatási bizottság tárgyalását, ahol a fővárosi javaslat van napirenden. A Wolff-társaság nem küzdött semmelyik szakasz ellen sem olyan vehemenciával, mint amilyennel az összeférhetetlenségi kérdésben harcba ment. Nem ideális, nagy célok érdekében küzdöttek, hanem ugy akarták a törvényt a maguk testére szabni, hogy Ripka Ferenc valamiképen be ne kerülhessen a közgyülési terembe. Csapot, papot, mindent elfelejtettek: csak ez az egy volt a fontos.

Ebből is látszik, hogy senki nagyobb sebet nem ejtett hamarosan rajtuk, mint ez az egyszerü, önzetlen budapesti polgár, akinek mostani cselekedeteit valóságos hőstettként fogja megörökiteni a magyar liberalizmus története.

Bárczy baseli kiküldetésének kulisszatitkai

Csupor tanácsnok Svájcba és Párisba utazott

Terstyánszky Kálmán kormánybiztos a főváros közgyüléspótló tanácsülésén — mint emlékezetes — bejelentette, hogy a kormány a külföldi kölcsönök ügyében folytatandó tárgyalásokon való részvételre dr. Bárczy István ny. főpolgármestert és Wolff Károly nemzetgyülési képviselőt kérte fel. Ez a tény természetesen igen nagy feltünést keltett legelsősorban kurzusberkekben, ahol szégyennek, provokálásnak tekintették azt, hogy Wolffot beosztották Bárczy mellé statisztálni.

Most azután az ügynek uj pikantériái derülnek ki, amelyek közül mindenestre ismert dolog az, hogy a főváros külföldi tartozásainak ügyét a külföldi hitelezők sürgetésére legközelebb dülőre kell vinni. A külföldi hitelezők megbizottja, a Schweizerischer Bankverein, amellyel Wolff kötött megálapodásokat Baselben, érintkezésbe is lépett a fővárossal a tárgyalások ujra felvétele dolgában. A Wolffék ad hoc bizottságát fel is kérte a tanács a dolgok további intézésére, de

ehhez a lépéshez nem kapták meg a kormány hozzájárulását,

hanem ekkor érlelődött meg a belügyminiszterben az elhatározás, hogy Bárczy Istvánt kéri fel a tárgyalások vezetésére. Szó sincsen azonban arról, amit fajvédő oldalról terjesztenek, hogy tudniillik, a külföldi hitelezők Wolff Károly részvételét kivánták volna. Ezek az emberek üzletemberek, akik nagyon jól tudják, hogy Wolff csillaga Budapesten leáldozott és a multnak milliószor több köze van ehhez a városhoz, mint ennek a véletlen félmultnak, amely Wolff Károly nevéhez füződik.

Ezzel szemben tény az, hogy a kitünő gazdasági tudásu és gyakorlati

Sir H. Strakoschnak, aki Mr. Smithnek itteni müködését megalapozni volt hivatott, jutott eszébe, hogy itt csak Bárczyval lehet tárgyalni a főváros mult és jövő ügyeiről.

Sir H. Strakosch volt az, aki határozottan azt a kivánságát fejezte ki, hogy a belügyminiszter Bárczy István nyugalmazott főpolgármestert kérje fel a hitelezőkkel való tárgyalásban való részvételre.

Bárczy és Wolff baseli utjának előkészitése most van folyamatban. Ezzel a céllal

Csupor József tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője Svájcba és Párisba utazott,

hogy Bárczy István számára előkészittesse a tárgyalásokat. Csupor, ugy tudjuk, külföldi utján nemcsak adminisztrativ intézkedéseket tesz, hanem egyben találkozik a szintén külföldön tartozkodó Teleszky Jánossal is, aki a legutóbbi tárgyalásokat tulajdonképen intézte. Csupor Bárczy István nevében tárgyal Teleszkyvel, aki ezidőszerint nem jöhet haza, mert a magyar kölcsön ügyében külföldön kell tartózkodnia és dolgoznia. Teleszky közölni fogja szakvéleményét Csuporral, aki viszont hazaérkezve Bárczy Istvánnak fog referálni. Ugy mint ez régen volt...

Bethlen városi pártjának szervezését Görgey István képviselőre bizta

Kozma Imre és Jatzkó Pál szerepe — Wolffék bizalmat gyüjtenek Pénteken a Lipótvárosi Liga robbanását várják

Gróf Bethlen István miniszterelnök felhivása a budapesti városháza uj rezsimjének megalkotása érdekében hetekkel ezelőtt hangzott el. Akkoron nem voltak tisztában a politikai körökben azzal, miképen képzeli el a miniszterelnök a városházi uj rezsimet. Azóta is többféle kombináció és többféle verzió járta... Legtöbb hitelre talált az hir, hogy a miniszterelnök Wolff pártjának mérsékeltebb részét kivánja megtenni egy koaliciós, vagy kooperációs alakulat központjává. Ezzel szemben sokan tudtak arról, hogy a miniszterelnök igenis, teljesen uj pártot, egy városi egységes középpártot kiván alakitani.

Most azután egészen világossá válik, hogy

a miniszterelnök igenis uj párt alakitásának tervével foglalkozik

és csendben máris megkezdte a puhatolódzó és előkészitő munkálatokat. Az uj városi párt megszervezésének munkájához mindenekelőtt alkalmas embert keresett és

választása Görgey István nemzetgyülési képviselőre esett.

akit felkért arra, hogy Wolff Károly pártjának mérsékelt elemeivel lépjen érintkezésbe és igyekezzék biztositani a pártalakulás sikerét.

Görgey István ebben a munkájában két Wolff-párti volt városatyát vett maga mellé, akikről tökéletesen bizonyos volt, hogy Bethlen Isvánnak lelkes hivei. Ez a két városatya

dr. Kozma Jenő és dr. Jatzkó Pál,

aki valaha függetlenségi képviselő volt, ma pedig tagja gróf Bethlen István egységes pártjának. Görgey István ennek a két urnak a társaságában kezdte meg a szervezkedő munkát, amelynek során

ők hárman végiglátogatták mindazokat az urakat, akiket elég mérsékelteknek és elég értékeseknek tartanak arra, hogy a kurzusból az uj rezsim számára átmentsék.

Mondanunk sem kell, hogy igen tiszteletreméltó sikert értek el. Számadatok természetesen nem állanak rendelkezésünkre, de tény az, hogy

gróf Bethlen István meg van elégedve azzal az eredménnyel, amelyet Görgey eddig fel tud mutatni.

A mag, amelyből az uj pártalakulás kisarjadhat, mindenesetre megvan.

Ugyanakkor Wolff Károly ellenakciót kezdett és összeült dr. Sipőcz Jenő polgármesterrel és Zilahi Kiss Jenő alpolgármesterrel, akikkel elhatározta, hogy aláirási iveket bocsát ki, amelyeken hiveitől bizalmi nyilatkozatot kiván. Az ivek meg is születtek és megkezdték azoknak körözését is; de nagy csalódások jelentkeztek, mert

Wolff Károly leghivebb hivei is idegenül fogadták a gondolatot, hogy abban a pillanatban kötelezzék el magukat a bukott vezér mellé, amikor egészen uj és kecsegtető perspektivák kezdenek megnyilni.

Aláirás azonban mégis akadt jó egynehány, mert vannak még, akik a vezér mellett kitartanak. Igy aláirásra hajlandók voltak többek között Vasek Ernő, Oremusz Ödön, Biber Jenő és mások. De megfogyatkozott Wolff alvezéreinek száma is. Megmaradt azonban mellette Csilléri András és Joannovich Pál, akiknek mind a kettőnek lista-vezetőséget igért a választásra. Csilléri amugy sem kell Bethlenéknek, annál nehezebben határozta el magát azonban Joannovich, akinek sánszai lehettek arra is, hogy az uj rezsimben is szerephez juthat. Eltünik azonban az alvezérek sorából Budai Dezső, aki mégis csak elhatározta, hogy be fog ülni a vizmüvek igazgatói székébe, ha ugyan még lesz idő és mód a szerződés felkinálására.

A Wolff-párt bomlása ilyenformán már a legközelebbi napokban szinte feltétlenül be fog következni.

mert a komolyabb elemek lekötötték magukat gróf Bethlen István pártjának és igy lehetetlen a robbanást feltartózatni.

Sőt vannak olyan információink is, hogy ez a robbanás legelsősorban a Lipótvárost rázkodtatja meg a Lipótvárosi Keresztény és Nemzeti Liga pénteken tartandó választmányi ülésén. A támadások tüzében Brezovszky, Bernthaler és Lázár Ferenc volt törvényhatósági bizottsági tagok fognak állani. A válságot felidéző okok között emlegetik azt is, hogy egyes választmányi tagok nincsenek megelégedve a liga gazdasági vezetésével és harmincmillió korona elszámolását követelik, hogy meggyőződjenek, vajjon a mai vezetőség elég takarékosan bánik-e a liga vagyonával. Ezt a kérdést mindenképen kiélezik az ellenzéken, de egyben politikai összecsapást is várnak, amiből a liga aligha kerül ki anélkül, hogy részeire szét ne essék.

A nagy vajudás kis epizódjai

Bethlen a közeli napokban Vázsonyival fog tárgyalni

A magyar politika nagy vajudása Budapest ágyában történik. Az események izgalmasak, de kétségkivül vannak kis epizódjai is, amelyek azonban rendkivül jellemzőek és amelyekről ilyenformán nem érdektelen néhány futó jegyzetet csinálni és azokról beszámolni a nagyközönségnek is.

A leggroteszkebb ötlet, amely ugy látszik Szózat-ék berkeiből röppent föl,

a kálvinista néppárt

megalapitásának halvaszületett ideája. Tény az, hogy a fajvédő urak között sok a protestáns, de a valóság az, hogy a kalvinizmus tiszteletreméltó nevét a szélső intranzigencia cégérének akarják felhasználni és distinkciót akarnak ezáltal felállitani ama másik néppárttal szemben, amely valaha felekezeti alapon ugyan, de igen komoly harcokat vivott és amely gróf Zichy Nándort, Rakovszky Istvánt, Csernoch Jánost, Huszár Károlyt, Zboray Miklóst és még másokat számithatott magáénak. A kálvinista néppárt ötlete már csak azért is merő lehetetlenség, mert nemcsak a protestáns tömegek nem hajlanak az antiszemitizmus felé, sőt inkább a liberálisok és a szintén kálvinista Bethlen felé; hanem maga Wolff Károly sem lenne hajlandó belemenni egy ilyen alakulatba, mert buzgó katholikusnak vallja magát.

De nincs meg az egyetértés a leendő házastársak között sem, mert Gömbös Gyula, aki türelmetlenül várja a fajvédő-front teljes kialakulását, sehogy sem tudja megérteni

Wolff Károly taktikázását,

amely a mult héten egészen odáig ment, hogy a liberálisoknak is felajánlotta a kooperálást, a miniszterelnök álláspontja előtt pedig tökéletesen deferált. Ez magyarázza tehát azt, hogy a két egyesülendő frakció között mostanában állandóak a csete-paték és az összecsapások. Könnyü azonban ezt is megérteni, ha tudjuk, hogy Gömbös Gyula és társai már kivül, Wolffék pedig még bent vannak. Gömbösék tehát türelmetlenül várják Wolffék kivonulását és hozzájuk való csatlakozását, mig Wolffék mindent elkövetnek, hogy bentmaradhassanak ugy az egységes párt szövetséges pártjában, mint abban a bizonyos városházi „meleg fészek"-ben.

Addig megy ez az éldelgés, hogy Gömbösék már nyiltan árulással vádolják a volt városházi vezért és

Csilléri András szerepét

hánytorgatják, mert a kiváló exellenciás fogorvosban a hatalomból való kicsöppenés fenyegető szelére, tulzott buzgalommal ébredt fel a guvernamentális érzék. Annyira ment ezen a téren, — mint mondják — hogy a kormányt Zsirkaival, Ulainnal, Kiss Menyussal és Lendvai Istvánnal fenyegette meg, mint akik hatalmukba kapják a városházi hatalmat, ha őket (Wolffékat) gróf Bethlen István elejtené.

Mindezen természetesen csak mosolyognak és Wolff, meg Csilléri multheti szereplését tökéletesen olyannak tekintik, mint mikor a félvilági hölgy megöregszik, leszorul csillogó, kényelmes, élvezetekben dus, munkanélküli pályájáról, megtér az Istenhez és egész nap imádkozik.

Az események között igen jelentős

Vázsonyi megérkezése és Heinrich elutazása.

Vázsonyi Vilmos a tavasszal meghült, abnormális módon berekedt, ugy hogy valósággal beszélni sem tudott, ilyenformán külföldre kellett utaznia, hogy gyógykezeltesse magát. Három hónapig volt oda, mig most hazaérkezett és az ő megérkezése, aktivitásba-lépése fordulatot jelenthet a politikai kérdések és különösen a városi hatalmi kérdés kialakulásában. Egyelőre az ut fáradalmait piheni, de azt máris konstatálni lehet, hogy azok az ostoba hirek, amelyek Vázsonyinak a polgári front érdekében Wolff Károllyal való esetleges szövetségéről szóltak, a nevetségesség birodalmába tartoznak. Lehet szó arról, — ami valószinü is — hogy Vázsonyi tárgyalni fog gróf Bethlen István miniszterelnökkel, tárgyalni fog Heinrich Ferenccel, vagy a másik esetben a szociáldemokratákkal; de Wolff Károllyal semmi szin alatt és soha nem haladhat egy uton. Még akkor sem, ha Wolff Károly hagyná el a maga régi ösvényét, amire — mellesleg megjegyezve — igen sok jelenség mutat.

Heinrich Ferenc másfél hónapig Gasteinben fog üdülni. ilyenformán vele nem is tárgyalhat egyelőre Vázsonyi; de itt vannak Heinrich bizalmas hivei, ám az is kétségtelen, hogyha gróf Bethlen István és Vázsonyi megegyeznek, akkor Heinrich is velük lesz, ha ellenben Vázsonyi nem lesz abban a helyzetben, hogy a miniszterelnök kivánságait honorálja, akkor a Heinrich Ferenccel való tárgyalások is illuzoriusak.

Beketow és Meinhardt üzleteire a főváros fizet rá

A ligeti mutatványosok mozgalmat inditanak a privilegiumok megszüntetése érdekében

Sohasem szoktunk szót emelni az ellen, hogy Budapest közlekedési állapotaiban valami csekélyke javulást létesitsenek. Zavartalanul, a sajtó általános tetszésnyilvánitásai közepette tehetné meg ezt akár Budai Dezső ur, akár a bérkocsisok ipartestülete; de még a svábhegyi fogaskerekü vasutra sem haragudnánk, ha ezen a téren produkálna valamit. De egyedüli normaként mégis csak fel kell állitani a tételt, hogy ott kell javitani a közlekedést, ahol arra szükség van, csak ott kell jó közlekedést csinálni, ahol utas is van; mert bolond ember az, aki ott vakarózik, ahol nem viszket.

Talán soha és sehol nem volt még példa arra, ami most itt történik Budapesten. Rettenetesen le van züllve egész közlekedésünk és ugyanakkor, amikor órákig libasorban állanak a villamosok,

az Angol-park és a Beketow-cirkusz számára extra-autóbuszjáratokat csinálnak.

Amikor a józan embereknek nincs elegendő közlekedési eszköz, vajjon miért ajándékozzuk meg a berugottakat kényelmes járművel? Ha a munkábajárók nélkülözik a jó közlekedést, hogyan lehet engedni akkor, hogy

a mulatozók extra-autóbuszon járjanak, amelyre a főváros ráfizet.

Mert erről van szó. Az Angol-park és a Beketow-cirkusz kedvencei a városházának. Ehhez joga van a tekintetes tanácsnak, de aligha van joga ahhoz, hogy eme baráti alapon kezelt, jólmenő, gazdag emberek látogatta vállalatok helyett és érdekében rendkivüli kiadásai legyenek az autóbusz-vállalatnak. Sem Beketow ur művészete, sem Meinhardt ur mutatványosbódéi nem lehetnek életszükséglet és akik itt akarnak mulatni, szórakozni, azok járjanak fiakkeren, automobilon, vagy gyalog, mindaddig, amig Budapestnek százszor fontosabb közlekedési érdekeit sem tudják kielégiteni. Ha pedig a mai rossz közlekedési viszonyok között Meinhardt és Beketow urak fontosnak tartják, hogy két-három vendégük kedvéért külön, éjszakai autóbuszjáratokat tartsanak fenn, akkor legelső sorban is a deficit megtérítésén fölül, kötelesek lennének az autóbusz-vállalat megfelelő hasznát is biztositani. Ha ezt a tanács, a közlekedési ügyosztály, vagy az autóbusz-vállalat nem biztositotta, akkor nagyon enyhén szólva, könnyelmüen járt el, mert az adózók pénzéből Meinhardt és Beketow urak magánüzleteit támogatni talán mégsem lehet. A tanács mindenesetre felelős azért az óriási veszteségért, amely az autóbusz-vállalatot az éjjeli járatok révén éri.

A két nemzeti hős azonban, akik ezt a privilegiumos helyzetet élvezik, könnyen nevetnek és bámulatosan biztosak a maguk dolgában. Az ő számukra nem lehet baj, mert bármi történjék, barátaikra hivatkoznak, akik mindent keresztül tudnak vinni. Hogy ilyen barátaik vannak-e, nincsenek-e, bizony mi igazán nem tudjuk; de mindenesetre jellemző a helyzetre, hogy a kijárók és barátok minden argumentációjukban helyet foglalnak.

A városliget derék munkás és nyomorgó mutatványosai azonban megelégelték a két privilegizált hintás előnyeit és mozgalmat inditanak abban az irányban, hogy a főváros vagy minden mutatványost szubvencionáljon, akár ráfizetéses autóbusz-járattal, akár másképen, vagy pedig Beketow és Meinhardt mutatványosok előnyeit is szüntesse be. Meinhardt privilegizált vurstlija miatt egyébként is duzzognak. Azt állitják, hogy a városligetben csakis a mutatvány-téren, iparengedélyes üzletemberek foglalkozhatnak népmulatságok és szórakoztató mutatványok rendezésével. Ezért fizetik a drága helypénzt a fővárosnak és ennek jövedelméből adóznak. Tiltakoznak tehát ellene, hogy hasonló mutatványokat és látványosságokat az Angol-park területén is bemutassanak és evvel nekik ott konkurrenciát támaszszanak.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

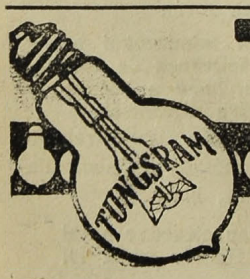

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

Fullánkok

•••

A párisi olimpiai versenyek

eseményei ujabb antiszemita, vagy talán helyesebben reakciós hullámot korbácsoltak fel. Nemcsak a kávéházakban és kis korcsmákban vitatkoztak az emberek, nemcsak a kurzus-sajtó elmélkedett; de az olimpiai versenyekkel kapcsolatban feléledt gyanusitást Gömbös Gyula képviselő ur bevitte a parlament üléstermébe is. A fajvédő apostol elég világosan engedte sejtetni, hogy a footballjátékosaink között zsidók is voltak, akiknek hüségében és magyarságában ő nem igen szokott bizni. Ez a footballcsapat — szónokolta nagy elkeseredéssel — nem magyar, hanem budapesti. A fajelméletnek ez a különös logikája nem először merült már föl és ezt a szomoru distinkciót nem Gömbös képviselő ur fedezte föl, hiszen esztendőkön át az egész kurzus ebből és az ehhez hasonlatos jelszavakból táplálkozott és pedig jól táplálkozott. Most megint disztingválni kezdenek a magyar és a budapesti között. Ugy tudjuk, Gömbös képviselő ur nem budapesti és ha mégis itt van, akkor a budapestiek vendégszeretetét élvezi. Aligha kivánatos tehát, hogy a budapestieket ezzel és a hasonló megjegyzésekkel magára haragitsa. Vagy tekintsen csak körül a saját barátain, akiknek névsora különös képet mutat: Wolff, Petrovácz, Eckhardt, Friedrich, meg a többiek. Csupa olyan ember, aki nem is tagadja, hogy nem magyar származásuak. Amihez mi csak azt tehetjük hozzá, hogy de még csak nem is — budapestiek...

A piros ernyők

világát éljük. Már második hónapja, hogy szinte minden héten akad egy-egy nap, amelyen széplelkü hölgyeink kiállanak az utca sarkára, hogy megkoppasszanak bennünket. Budapest jellegzetes sajátosságává vált a piros ernyő, amelyet immár nem tudnak a lomtárba dobni. A gyermek- és egyéb napok egész áradata zudul a jószivü belügyminiszter érdeméből a pesti polgár nyakába. Pedig fel kell már egyszer emelni a szót ez ellen a legigazságtalanabb adó ellen, amely ma már sokkal sulyosabb, mint egy-egy igazi adónem. Vagy van-e igazság abban, hogy mindezt csak Budapest fizesse, a vidéknek meg semmi köze ne legyen hozzá? Vagy van-e igazság abban, hogy én, aki gyalogjáró vagyok, megfogható legyek, mig az, akinek automobilja van, csak benzinfüsttel adakozzék a piros ernyőnek? Egyelőre ott tartunk már, hogy a pesti ember halálra ijed egyetlen kis piros napernyő láttára, mert azt hiszi, hogy megint gyermeknap van. És a végén még sem téved, mert ha elhaladt a kis piros napernyő mellett, az utcasarkon mégis csak megtalálja az óriási piros paraplét. Ma és minden napon...

Ötven nemes

Budára tart. Az ötven nemes meghalni kész az elveiért és azt akarják tudomására hozni gróf Bethlen Istvánnak, hogy ők bizony tizéves domiciliumot, tiz kerületet és örökös városatyaságot követelnek. Valamennyien makacsul ragaszkodnak ehhez a gondolatukhoz mindaddig, amig a miniszterelnök ezeket nem teszi pártkérdéssé. Az ötven nemes hamarosan más szemmel nézné a világot, mihelyt a miniszterelnök hatalmi szóval szólna bele kis játékaikba. És igazán nem lehet tudni, nem ébred-e fel végre valahára gróf Bethlen István kiváncsisága, kit számithat őszintén, biztosan és minden poklokon keresztül a maga hivének. Ezt a kiváncsiságot pedig nem igen könnyü kielégiteni, mert a pártkérdésekkel a kormánypárti urak nem igen szoktak kukoricázni...

Igaz, vagy nem igaz?...

A Fővárosi Hirlap számára irta: Horváth Károly (IV.) v. bizottsági tag

A politikai élet unalmas szürkeségében érdekes kis villanásban volt a közeli napok szemlélőjének része. *Wolff* Károly — nyilatkozott. És eme villanásszerü kis nyilatkozat afféle érdekes önvallomás volt: *egy, a multban elkövetett hiba beismerése.*

Sulyosbitja ezt a hibát, hogy e körül forgott a főváros utolsó négy esztendejének története. Oh, mennyi történt volna másként, milyen másként fordultak volna az események e nélkül a kis hiba nélkül! Hiba, amelyet akkor dicsőséges győzelemnek minősitettek, de amelyet ma be kellett ismerni!

A kérdés csupán az, vajjon

igaz és őszinte volt-e ez a beismerés?

Vajjon az akkori gondolkodásmód, az akkori idők szelleme szülte-e, miként annyi más társát, avagy csak kierőszakolt, egyesektől kiterrorizált eredmény volt csupán? Vajjon elkerülhetlen végzet volt-e, avagy bölcs előrelátással meglehetett volna-e akadályozni?

Wolff Károly ismert nyilatkozata elkerülhetlen végzetnek mondja, mellyel szemben hiába való volt az ő bölcs előrelátása. Sőt azt mondja, hogy benne meg is volt e bölcs előrelátás, de — hiába.

— Nem én vagyok hibás, hanem a párt! —

ezt mondja bünbánó önvallomással. Én reám tehát ne tessék miniszterelnök bácsi haragudni, nem én vagyok a hibás, hanem a párt a bünös, attól tessék az egészet számonkérni!

Nézzünk kissé szembe ennek az állitásnak, vajjon hol is van az igazság?

*

1920 augusztus 17-én történt. A pártgyülésnek, mely a Szent István-társulat termében ülésezett, afölött kellett határoznia, vajjon beengedtessék-e az ellenzék a bizottságokba, igen vagy nem.

Előttem fekszik a naplóm, melyben a mult minden fontosabb eseménye meg van örökitve, ebből veszem az adatokat.

Az első felszólaló Joannovics Pál volt, aki az I. kerületi pártértekezlet határozatát tolmácsolta és

a beengedés mellett foglalt állást.

Hasonló értelemben nyilatkoztak Szőke Gyula, Jaczkó Pál, Rerrich Elemér és én. Ellene volt Csilléri, aki a tőle megszokott hangnemben beszélt, azt hangoztatva, hogy az ellenzék többsége a régi, az ügyeket a legapróbb részletekig ismerő zsidókból áll, akikkel szemben hiábavaló lenne a számbeli többség, az ő szellemi befolyásuk feltétlenül érvényesülne és a tapasztalatlan keresztyén ujoncok ezek hatása alá kerülnének. Ugyanily értelemben nyilatkozott Oberschall Viktor is.

Wolff Károlynak nem volt eddig egy szava sem.

Csupán a vita bezárása után mondott néhány szót, azt ajánlván, fontolja meg jól a párt, milyen határozatot fog hozni, mert ettől függ, vajjon a keresztyén eszméket diadalra tudja-e a párt vinni, vagy sem. Ezután tette fel a kérdést a következőképen:

— Azok, akik a zsidókat a bizottságokba beengedni akarják..

Tovább nem folytathatta. Joannovics volt az első, aki felugrott tiltakozni a kérdés ilyetén feltevése ellen, aminek következményeként Wolff néhány kimagyarázó szó kiséretében feltette a kérdést ujból, most már a rendes formában.

A szavazás megtörtént. Igennel szavazott az I. kerület, a IV.-ből Jaczkó, Rerrich, Szőke és én, mig a többiek nem-mel szavazva, ezzel az ellenzék kizárásáról szóló határozatot juttatták többséghez.

Elmélkedjünk kissé az események felett és igyekezzünk megfejteni a következő kérdéseket:

1. Volt-e szó e választást megelőzően az elnökség — tehát a pártvezetőség — tagjai között arról, hogy e kérdésben milyen álláspontot foglaljanak el?

2. Volt-e befolyással a párt állásfoglalására az, amit Wolff Károly a kérdés feltevése előtt mondott?

3. Volt-e befolyással a kérdés feltevésének az a formája, melyet az elnöklő Wolff Károly használt?

Az első kérdésre adandó válasznál kiindulási alapon kettős lehet: foglalkozott az elnökség, vagy nem foglalkozott előzetesen a kérdéssel? Nem hiszem, hogy akadna józaneszü ember, aki hajlandó lenne hitelt adni annak a feltevésnek, hogy az elnökség ezzel nem foglalkozott. Hisz a kerületi pártértekezletek (lásd I. kerületét) is foglalkoztak, sőt határozatot is hoztak. S ha az elnökség foglalkozott,

vajjon Wolff Károly szembeszállt-e a Csilléri-féle állásponttal,

feltéve, hogy ő már akkor a bölcs, az előrelátó vezérnek tudta önmagát s igyekezett-e Csillérit álláspontja helytelenségéről meg is győzni?

Igaz, el kell ismernem, Wolffnak sohasem volt határozottan kidomboritott állásfoglalása. Ő mindég Csilléri szájával készitette elő — a neki is kétségtelenül konveniáló — állásfoglalást, s azután bizonyára önelégülten dörzsölgette szerencsésnek még jóakarattal sem mondható kezét. Ez volt Wolff taktikátlan taktikája; *látszólag* bele nem avatkozni az események előkészitésébe, de azután egyedül és kizárólag elfogadni a párt tapsait.

Wolff Károly tehát — ez megállapitható — az elnökségben, e kérdés előkészitésében

semmiesetre sem volt az a mérsékelt bárány, aminek ma mutatkozni szeretne.

A második kérdés azt igazolja, hogy a hozott határozat az ő nezeteinek mindenben megfelelt. Mert azok a szavak, amelyeket a keresztyén gondolat diadala érdekében hangoztatott akkor, amikor még a párt fülében csengett a Csilléri-féle zsidó-ijesztgetés, kétségtelenül a „*nem*" felé billentették a mérleget a bizonytalanoknál, a félénkeknél és a habozóknál. Mert ne feledjük, a Wolff pártja sok derék, jóravaló emberből *is* állott, akiknek kellékei között kétségtelenül fontos szerepet játszott a rendelkezésre álló *keresztlevelük*. Hiány csak egyben mutatkozott:

gerincességi igazolványuk

nem volt. Azt a félénk társaságot, amelyet 90 % erejéig Wolff-pártnak ismer a közvélemény, három madárijesztővel ugyanugy lehetett befolyásolni, mint egy Csillérivel. S mikor e határozat meghozatott, a 170 tagu pártból alig 80 tag volt jelen. Ezek többsége azok, akiknek a fővárosi ügyekről, a kérdés fontosságáról és a jövőre kiható erejéről fogalmuk sem volt s akik az „*úr ír, ír úr*" cimü szellemi feladvány megoldását bár már maguk mögött tudják, azonban „dringend" taviratot életükben még soha fel nem adtak... Pedig nézetem szerint, ha a kultura fokmérője a szappanfogyasztás, (miről kapcsolatos statisztika rendelkezésemre nem áll), akkor a politikai szerepjogosultság alaptényezője legalább 3, azaz három tényleg feladott dringend távirat kellene, hogy legyen.

És mindehhez jön maga a tény: ahogy Wolff a kérdést feltette! Akik a zsidókat!... E szavakkal *akkor* és *azokat* nemcsak szavazatváltoztatásra, hanem barrikádok épitésére, utcai harcra, sőt talán még a Duna eltorlaszolására is rá lehetett volna birni. (Úgy mellesleg: ez utóbbi igazán hasznos lett volna!)

Akik a zsidókat!... Hát akarta *Vasek*, *Czigány*, *Vas Béla*, *Bieber*, *Sándor Béla*, *Buday*, *Petrovácz*, igen a Petrovácz, hát akarták ők a zsidókat?! Vagy akartak ők általában valamit? Vagy tudtak és mertek ők valamit akarni?!

Ne tessék tehát Wolff Károlynak ma, 1924-ben kiforgatott szemmel bünbánót játszani

— a hatalomért, mely veszendőben van, sőt máris elveszett. Méltóztatott volna 1920-ban, azon a bizonyos forró nyári délután *zsidózás nélkül* elintéztetni a kérdést s ma — talán — minden másként állana.

Igen, de mi volna és hol volna ma Wolff Károly enélkül?

*

Hogy azonban a kép teljes és hű legyen, el fogok mondani még egy esetet. Akkor történt ez, amikor 1922-ben a pénzügyi bizottságban egy hely megürült E hely a IV. kerületet illette volna és a IV. kerületi pártértekezlet engem jelölt erre a helyre. Ekkor én felkerestem Wolff Károlyt és arra kértem, tegye lehetővé a hiba jóvátételét azzal, hogy

a pénzügyi bizottsági tagsági helyre Éber Antal jelöltessék,

kinek javára *én visszalépek*. Wolff kijelentette, hogy gondolkodni fog a kérdés felett, és arra kért, tegyem meg ily irányu javaslatom a pártértekezleten. Ez meg is történt. Inditványomra Csilléri felelt. Természetesen ahogy ő szokott: a kisebbség, a zsidók stb. stb. És Wolff Károly? Ő körülbelül szószerint a következőket mondotta:

— *Kérem, tessék az inditványt az elnökségnek (igen az elnökségnek) kiadni, az majd foglalkozni fog vele.*

Ma 1924-et irunk s az elnökség még mindig foglalkozik vele...

*

És volna egy harmadik, de jellemző esetem is. *Éber* Antal a közgyülésen inditványt tett, hogy a fővárosi üzemek kereskedelmi vállalatokká alakittassanak át. A Wolff-párt értekezlete foglalkozott ezzel az inditvánnyal. És ekkor *Petrovácz* a következő inditványt tette:

— *A zsidó kisebbségből — evvel Ebert aposztrofálta — jövő inditványt elfogadni nekünk, keresztyéneknek nem szabad. De mert az eszme jó, bizassék meg a párt egyik tagja, hogy egy tartalmilag azonos, de más szavakkal megirt inditványt terjesszen be és ezt fogadja el a párt!...*

És ehhez

a szellemi lopáshoz Wolff Károlynak nem volt egy tiltakozó szava

és hogy ebből határozat nem lett, az *Kozma* Jenőnek köszönhető, aki az eltulajdonitás eme fajtája ellen eléggé éles szavakkal szót emelt.

*

Igy fest Wolff Károly vezérsége és bölcs előrelátása a kisebbséggel szemben követett eljárást illetőleg. És csak igy tudott — hisz akart is — ő kizárólagos ur maradni a főváros portáján, *Csillérivel* üzetvén el az odatolakodni akaró — idegen kakasokat.

Ma már tudjuk, mit jelentett e kizárólagosság a fővárosnál.

És nekem eszembe jutnak Talleyrand szellemes szavai:

— Vannak, akiknek sohasem szabadna meghalniok és vannak, akiknek sohase lett volna szabad megszületni!

A főváros mai vezetői közül vajjon kire és melyik tilalom kellett volna, hogy a Sors és Természet által honoráltassék?!...

A városi politikában megkezdődik a régi barátságok likvidálása

Az országos és városi politikában egyaránt döntő események küszöbén állunk. — Nemcsak uj politikai csoportosulástól, hanem a közvélemény teljes mentalitás-változását várják

Professzionátus politikusok is elfojtott lélekzettel, páratlan izgalom közepette lesik, hogy mi történik azon a porondon, amelyet közönségesen közigazgatási bizottságnak hivnak és ahol a fővárosi választási törvény fegyverével a magyar politika legnagyobb, legfontosabb, döntő csatáját vivják. Ennek a csatatérnek a képe szinte óráról-órára változik, ami nem is csodálni való akkor, amikor tudjuk, hogy a politikai taktikának olyan művésze, mint gróf Bethlen István, harcol egy hatalmát, létét féltő kicsi, de makacs és elszánt csoporttal. Gróf Bethlen bravurosan dolgozik, valósággal minden váddal és szemrehányással szemben jó előre biztositja magát, a szembenállókat valósággal orruknál fogva vezeti, ugy hogy azok minden alkalommal maguk esnek bele a csapdába. Ez a bravuros taktika határozottan művészi munka, de feltétlenül időt vesz igénybe. A miniszterelnök szakithatott volna Wolffékkal gyorsabban és radikálisabban is, ő azonban ezuttal mestermunkát akar végezni és eredményképen — mondják a politikusok —

ugy kiirtja a városházáról Wolffék uralmát, hogy annak se hire, se hamva nem maradhat.

A munka teljessége és biztossága azok a célok, amelyeknek érdekében szükség van időre, szükség van taktikára. Bethlen ezt nagyon jól tudja, de tudatában vannak ennek Wolffék is, akik a miniszterelnök szisztematikus sülyesztő munkájának szomoru eredményét riadtan várják

Természetesen miután az országos politika most mélyen belekapcsolódik a városi politikába, ez utóbbinak vonatkozásaiban mindenkor erőteljesen nyilatkozik meg a nagy-politika. Mégis bizonyos az, hogy

gróf Bethlen István uj politikájának ouverturejeként a városi liberális párt zászlóbontását jelölte ki.

amelynek junius legelején kell megtörténnie. Kétségtelen tehát, hogy ugy az országos, mint a városi politika terén a legfontosabb események küszöbén állunk. Ezeket az eseményeket talán a következőkben jelölhetnénk meg:

1. Wolff, Csilléry, Buday és Petrovácz kiválása a Keresztény Gazdasági Pártból.

2. A Viczián-csoport (Viczián István, Putnoky Móric, Fáy Gyula, Patay Tibor) csoport részvételét kombinálják bele.

3. A Gömbös—Friedrich—Eckhardt-féle fajvédő csoport pártalakitási törekvései, amelyekbe a Wolff-csoport és a Viczián-csoport résztvételét kombinálják bele.

4. Gróf Bethlen István fáradozásai a fővárosi liberális középpárt megalakitása körül. Rassayék, Ugronék, Bárczyék megnyerése ennek a tervnek a számára, ami egészen uj, liberális szinezetet adna ugy a városi, mint az országos guvernementális politikának.

5. A demokraták állásfoglalása abban az irányban, hogy hajlandók-e a tőlük jobboldalon levő Bethlen-féle középpárttal, avagy a tőlük balra álló szociáldemokratákkal kooperálni.

6. A szociáldemokraták döntése arról, hogy mely oldalon keresnek szövetségeseket. Mindezek nagy feladatok, amelyeknek megoldása sok időt vesz igénybe,

a legelső teendő azonban a mai lehetetlenné vált helyzetnek a likvidálása, a régi barátokkal való szakitás.

aminek szinte a legközelebbi napokban be kell következnie. Bizonyos, hogy a dolgok sokkal inkább előrehaladtak már, mint azt az események mutatják. Amig egyrészt Wolff Károly és a fajvédők állandóan tárgyalásban állanak egymással; ugyanakkor gróf Bethlen Istvánnak is igen fontos tanácskozásai voltak már a liberális vezérekkel és nem lehetetlen, hogy a legközelebbi hetekben, amikor a helyzet tisztázása már tovább nem lesz halogatható, igen nagy meglepetésekre fogunk virradni. Ennek a meglepetésnek pedig egyik sarkpontja az lesz, hogy Wolff Károly teljesen hadsereg nélkül marad, a másik pedig, hogy az egész magyar közélet mentalitását meg fogja változtatni az a kialakulás, amely a budapesti városi politikában a legrövidebb időn belül esedékes.

Események

Olvasóinkhoz. A zivatar, amely a fővárosban hétfőn délután dühöngött, a Fővárosi Hirlap-ot előállitó Révai-nyomdában is üzemzavart okozott, ami lapunk megjelenését 24 órával késleltette.

A szerkesztőség.

A Dömötör-féle és a Rakovszky-féle novella. A fővárosi választójogi javaslat bizottsági vitája hosszu idő óta a legélénkebb politikai események közé tartozik. Heves viták, nagy szónoklások, miniszteri felszólalások, paktumok és leszavaztatások szinte egymást érik. Eszünkbe kell hogy jusson egy másik fővárosi novella tárgyalása, amely a kurzusnak az elejére esik. Akkor Dömötör Mihály volt a belügyminiszter és olyan javaslatot terjesztett elő, amely a kurzusnak igazán szája ize szerint való volt. Ebben a javaslatban nyilatkozott meg a demokráciának és az emberi jogegyenlőségnek az a páratlan jelensége, hogy a legkisebb és a legnagyobb kerületek egyenlő számu mandátumot kaptak a közgyülésen, természetesen, mert a legkisebb kerületekben bizott leginkább a kormány. Égbekiáltó, hajmeresztő igazságtalanságok voltak ezek, amelyeket az akkori ugynevezett kereszténypárt zajos tapssal fogadott, mig a parlament másik felét kitevő kisgazdák, mélységes hallgatásba merültek. Nehány szál liberális képviselő ült csak akkor a magyar parlamentben, ahonnan a szocialisták is hiányzottak még. Ez a nehány liberális Bárczy István vezetésével mindent elkövetett, de minden szavuk a pusztában hangzott el. El nem fogadtak egyetlen módositást sem és nem volt a két hatalmas kormánypártban senki, aki belátásra intette volna a hatalmon levőket. Azaz volt egy, egyetlen egy ember és ez Rupert Rezső volt. Vidéki ügyvédből lett képviselő, se neki magának, se a választóinak semmi köze a fővárosi törvényhez. De lelkiismeretes, igazságos érzülete, becsületes törvényhozó létére mindent elkövetett a javaslat korrigálása érdekében. Nemcsak az általános vitában, de a részleteknél és minden szakasznál felszólalt, mindenhol lettek volna módositásai, amelyeket azonban ridegen visszautasitottak. Igy lett törvény a Dömötör-féle novellából, amely Wolffék uralmának vetette meg alapjait. Emlékezni kell a részvétlenségnek, a nemtörődömségnek ezekre a napjaira ma, amikor az egész politikai élet kavarog, kering, viharzik és zajlik az uj, a Rakovszky-féle novella körül.

Miért nem tud aludni Friedrich István? Mint minden vasárnap, ezuttal is megzhozta az ünnepi hangulat a Magyar Asszonyok Pártszövetségének elmaradhatatlan gyülését, az elmaradhatatlan fajvédő szónokokat, közöttük pedig legelsősorban a nagynevü vezér kitöréseit. Ez a mostani vasárnap azonban különösen nevezetes, mert nyitjára kellett jönnünk annak, hogy miért nem tud aludni Friedrich István. Az a Friedrich István nem tud aludni, akinek álmai olyan drágák valamennyiünk számára, hiszen ő volt az, aki megálmodta valamennyiünk javára a saját miniszterelnökségét. Mert ő rajta kivül aztán igazán senki más nem álmodott erről a gyönyörüségről. De meg kell vallanunk, hogy igaza van Friedrich Istvánnak, ha ebben a rekkenő hőségben nem tud aludni, pláne, miután egész vasárnap délután Wolff Károly dörögte a fülébe a maga világnézeti bombasztjait. Hát csak természetes, hogy napnyugtakor Friedrich István már kénytelen volt kinyilatkoztatni, hogy:

— Egy percig sem tudnék aludni, ha nem volnék meggyőződve Wolff Károly igazságairól.

Egyszóval Friedrich István Wolff Károly igazságaival alszik el és ébred fel. Reméljük azonban, hogy ezek az igazságok csak a legujabb időben vannak ilyen kitünő általító hatással erre a mi remek államférfiunkra és jogforrásunkra, mert ha ez a tétel a kommunizmus előtt is állott volna, akkor Friedrich István régen elpusztul álmatlanságában. Ám volt idő, amikor Friedrich István nem tudott elaludni Károlyi Mihály, Fényes László és Jancsó Károly dicsőitése nélkül. Ma Wolff Károlynál tart és reméljük, meg is marad mellette mindörökké, mert ennek az országnak a sorsa többet nver azzal, ha Friedrich István alszik, mintha ébren van.

Magyar-Német Bank rt., Demecseri Ipartelepek rt., „Ökonomia“ Mezőgazdasági és Kereskedelmi rt. Igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői kara mély megilleődéssel jelenti, hogy lelkes igazgatósági tagja

méltóságos csicseri

OROSZ MIKLÓS

cs. kir. kamarás, földbirtokos

. hó 1-én hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Az elhunytban legjobb barátot és egielkesebb munkatársat vesztettünk el.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

ULRICH B. J.

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.

NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

CORDATIC

A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA

TAURIL PNEUMATIK RT.

MOZSÁR-U. 9.

NYÁRI ORFEUM

HERMINA-ÚT 65. • • TELEFON: 15-12.

LAMPO

a legjobb olasz átváltozó-művész vendégjátéka

és a nagy variete-műsor kezdete ½10 órakor

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA

Kivánja Ön az „Áller Képes Családi Lapja“ cimü lapot közvetlenül az Ön b. cimére küldetni minden csütörtökön?

Ezen esetben kérjük, velünk b. cimét postafordultával közölni és a lap ellenértékét előre cimünkre elküldeni.

13
lappéldány ára:
75.000
korona

„Áller Képes Családi Lapja“ megjelenik minden pénteken. Egyes szám ára: 6000 K

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG VII., RÓZSA-U. 9. TELEFON: J. 53-60.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

A bugaci bölcs

Irja: **Marcial.**

Mondta, vagy nem mondta csizmábanszületett Nagyatádi Szabó István a bugaci pusztán a megcáfolt szavakat, minket nem szörnyen érdekel, mint általában semmi, amit honunk e jeles fia kiereszt a száján. Annyi bizonyos, hogy a miniszter ur által autentikusan helyreigazitott szöveg veszedelmesen hasonlit ahhoz, amely a megcáfolt tudósitásban megjelent. Nem azt mondta ő, — ugymond — hogy a zsidók kereseti lehetőségeit kell elvenni az agyonütésük helyett, hanem azt, hogy a kereszténveknek el kell sajátitaniuk a zsidóság jövedelmező foglalkozásait: megfelelő részt kell biztositaniuk a zsidóság kereseti forrásait biztositó ágakban. Ha ennek a tipikusan parasztfogdosó zagyvaságnak egyáltalában van valami értelme, ugy mi se tudnók helyesebben összefoglalni, mint az az ujságiró, aki a megcáfolt tudósitást irta. Mert ugyan mi az isten csudáját jelenthet az, hogy a kereszténveknek el kell sajátitaniuk a zsidóság jövedelmező foglalkozásait? Hol van ilyen foglalkozás a világon? Tudtunkkal, ha van ilyen foglalkozás, ugy ez csupán a következő lehet: rituális metsző, pászkasütő, rabbi, sakter, „samesz" és még egynéhány, amelyek nem jutnak eszünkbe. Ezeket kell a kereszténveknek kisajátitaniuk? Ezekben kell metsző, pászkasütő, rabbi, sakter, samesz és még mily gondos szemlét tartunk is a társadalom foglalkozási ágazatainak a soraiban, sőt ha elővesszük is a statisztikai hivatal megfelelő köteteit, amelyekben aprólékos gondossággal vannak felsorolva az összes foglalkozások, amiket Magyarországon az emberek folytatnak, e néhány rituális foglalkozáson kivül nem találunk olyan foglalkozást, amely a „zsidóság" jövedelmező foglalkozásának volna mondható.

Az ilyen bugaci kurjantások tisztelt miniszter ur csak a felelőtlen elemek szájába valók, nem pedig olyan emberébe, aki minden meggondolatlan szavával óriási károkat okozhat az országnak. Már aki azt a szót, hogy „zsidóság" kiejti a száján, értelmetlenséget és pedig mindig rossz irányba félreérthető értelmetlenséget mondott. Mi az, hogy „zsidóság?" Mi az, hogy a „zsidóság foglalkozásai?" Talán van itt valami privilégiuma a zsidó polgároknak erre, vagy arra a foglalkozásra? Vagy talán mielőtt egy zsidó pályát választana magának, előbb összeül a többi zsidókkal tanácskozni? Talán nem szakasztott ugyanazon szabályok szerint helyeződik el az életben a zsidó, mint a nemzsidó: a hajlamai és az élet lehetőségei szerint? Mikor egy zsidógyerek a kereskedői pályára lép, van valami fogalma arról, hogy ez a zsidóság foglalkozása? Vagy gondol erre, amikor ügyvédi, orvosi, tanári, mérnöki, irói, cipészi, hordári, bankári, fiakkereskocsisi, zsákhordói, zenészi és a jó isten tudja még miféle pályákra szánja el magát? „Zsidóság foglalkozásai", ez csak afféle bugaci nivón álló szociológia, amelynek az örökös célja mindenkor az volt és az marad, hogy ne kelljen olyasmikről beszélni, amik valóban égő kérdésekként meredtek a nép szeméből azokra, akiket valami felelősség terhel az országban történő dolgokért és az emberek szenvedéseiért.

De ravasz és óvatos a csizmás Talleyrand: ő nem is a zsidóság foglalkozásairól, hanem kizárólag a zsidóság jövedelmező foglalkozásairól beszél. Amennyiben az ócskanadrággal házalók között a szent arányszámot meghaladó mennyiségben volnának zsidó polgártársak, ugy ezek foglalkozását nem óhajtja Nagyatádi ur elsajátitani. De ha a házaló elég ügyes, tehetséges és szerencsés ahhoz, hogy a hátán megkezdett üzletet mindaddig növelje és tágitsa, amig egy köruti áruház nem lesz belőle, ezt a foglalkozást már elsajátitandónak tartja a csizmák hőse. Amig a „zsidó foglalkozás" kinos küzdelem, próbálgatás, bukdácsolás az élet árkain és bokrain keresztül, addig semmiféle varázserővel nem bir az efféle társadalombölcsészekre, csak amikor „jövedelmező" foglalkozássá válik, akkor ötlik a szemükbe. Mikor a tőzsdeügynököknek, értékpapirkereskedőknek, bizományosoknak szüretje van, rögtön szembetünik, hogy ezek a foglalkozások a „zsidóság" jövedelmező foglalkozásai, holott legalább is tizszer annyi „zsidóság" foglalkozik ugyanakkor tetves ócskaruhákkal, elhajitott cipőkkel és törött lábasokkal a zsibvásár környékén. A tőzsde szüretjén azonnal mindenki kedvet kap, zsidók és nemzsidók egyaránt, a zsidóság jövedelmező foglalkozásaihoz és a nemzsidók részéről tüstént akadnak, akik a kivánságot a jog formájába öltöztetik és „megfelelő rész biztositásáról" kezdenek szavalni. De amikor beüt a krach és a lekonyult konjunktura nyomán kezdődnek a bajok, fizetésképtelenségek, összeomlások, szökések és öngyilkosságok, akkor egyszerre megszünik az arányszám varázsa és többé senki se sóvárog a „zsidóság" eme jövedelmező foglalkozása után. Most esetleg az ügyvédek szüretelnek, azaz hogy néhány, vagy néhány tucat az ügyvédek sok ezernyi tömegéből. Ha itt a szüretelők között megint van néhány vagy sok zsidó, akkor megint az lesz a „zsidóság" jövedelmező foglalkozása, amelyet el kell sajátitani és amelyben megfelelő részt kell biztositani. És amikor el fog jönni egyszer az ócskanadrágok lakodalma és az őszeresség lesz a konjunktura zenithjén, akkor ez fog a „zsidóság" jövedelmező foglalkozásává avanzsálni, amely felé sóvár szemekkel fog kandikálni az irigység és akkor ezt fogják elsajátitandónak hirdetni az állambölcselet bugaci mesterei.

Pedig bizonyára van Magyarországon olyan ember, aki tisztán látja, hogy nem a „zsidóság jövedelmező foglalkozásaiban" való „megfelelő" rész biztositása teheti boldoggá a magyar népet, hanem az ország termőföldje körül követendő „megfelelő" politika, az emberek kulturájának és a föld kulturájának olyan növelése, amely megduplázná és megháromszorozná a földnek közvetlen és közvetett hozadékát. Egész bizonyos, hogy van Magyarországon ilyen ember és nem akkor lesz boldog Magyarország népe, ha „megfelelő részt biztosit magának a zsidóság jövedelmező foglalkozásaiból", hanem ha majd ezt az embert ültetik bele a földmivelésügyi miniszteri székbe, amelyet a legválságosabb évek hosszu sora óta Nagyatádi uram, a bugaci bölcs tart megszállva.

Irtózás a nyilvánosságtól. A mai zilált és bizonytalan gazdasági helyzet lehet valószinüleg az oka annak, hogy aki csak teheti, gazdasági akcióiban rejtőzik a nyilvánosság szeme elől és lepel alatt intéz el minden olyasmit, amit nemcsak a szokás, nemcsak a tisztesség, de a törvény is nyilvánosság elé kötelezne. Igy az utóbbi időben valósággal rendszerré vált, hogy nyilvános elszámolásra kötelezett vállalatok egyszerüen nem hozzák a nyilvánosságra mérlegeiket, vagy készülő tranzakcióikról nem tájékoztatják a közönséget. Természetesen megadják a módot, nem engedik, hogy a látszat is ellenük szóljon, ilyenformán közgyülésüket, hisz erre a törvény is kötelezi a részvénytársaságokat, meghirdetik a hivatalos lapban és *azután suba alatt összeülnek, mintha baráti kör lennének a többségi részvények tulajdonosai, meghozzák határozataikat, kimérik a rendszerint sovány osztalékot, esetleg az alaptőkét is felemelik.* Egyszóval, *sáfárkodnak tetszésük, izlésük és önös érdekeik szerint, anélkül, hogy mindehhez a kisebbségi részvényeseknek még csak hozzászólási jogot is adnának,* akiknek rendszerint még arról sincs tudomásuk, hogy közgyülés lesz, hiszen azt a luxust, hogy a hivatalos lapot olvassák, a mai viszonyok között igazán a legkevesebb ember engedheti meg magának. Fel kell emelni már a szót egyszer ez ellen az anomália ellen és a sajtónak kötelessége a kisebbségi részvényesek óriási tömegének érdekeit a legteljesebb mértékben megvédeni a többségi jogon tetszés szerint garázdálkodókkal szemben. A kisebbségi részvényeseknek, amint az köztudomásu, csakis a közgyülésen lenne módjuk az igazgatóság müködését kritizálni, sáfárkodásához hozzászólni, cselekedeteit elbirálni. A kisebbségi részvényeseknek ez az egyetlen és kizárólagos joguk, ettől elütni tehát őket szinte már a szemérmetlenséggel határos. A vállalatoknak, amelyeknek takarni valójuk nincsen, amelyek üzleti hirnevüket kockára tenni nem akarják, kötelességük a legnagyobb nyilvánosságot igénybe venni, hogy terveikről, üzleti müködésükről, valamint az ezeket szankcionáló közgyülések megtartásáról a kisebbségi részvényeseket is tájékoztassák. A vállalatok ma csaknem kivétel nélkül a tőzsdén hozzák forgalomba papirjaikat és ha a közönség azokat bizalommal megvásárolja, kétségtelenül szükséges, hogy ennek a jóhiszemü közönségnek tudomása legyen a papirost reprezentáló részvénytársulat üzleti müködéséről is. Merő képtelenség tehát az, hogy egy-egy részvénytársaság ügykezelése üvegházi növény legyen, amelyet a kisebbségi részvényes szinte még ablakon át sem tekinthet meg. Az ilyen vállalatok azután, amelyek a titokzatosság ködébe burkolják müködésüket, magukra vessenek, mert elkerülhetetlen lesz számukra az, hogy olyan feltevés kapjon lábra, amely szerint ezeknek a vállalatoknak takargatni valójuk van, félnek a nyilvánosságtól és fáznak az ellenőrzéstől. Mégis szomoruan érdekes megfigyelni azt, hogy az utóbbi időben egész csomó részvénytársaság bojkottálta a nyilvánosságot és sem végrehajtott tranzakcióikról, sem pedig megtartott közgyülésükről nem tájékoztatták a nagy közönséget, amelynek érdekei vannak, vagy érdekeltséget akar vállalni az illető részvénytársaságoknál. Csak kapásból sorolunk fel egész csomó ilyen vállalatot, amelyeknek gondolkodóba kell esniök azon, vajjon joguk van-e a nyilvánosság ilyen bojkottálására és a kisebbségi részvényesek jogainak elkobzására. Nem hallottunk és nem olvastunk a legutóbbi időben a következő vállalatok tranzakcióiról és közgyüléseiről: *Fővárosi nyomda, Szikra, Vulkán, Just izzó, Lámpagyár, Hangyaipar, Budapesti bank, Vasutforgalmi, Budapesti iparbank, Borsódi gőzmalom, Kaszab, Fábián-gyár, Bóni, Török-gyógyszertár, Borsódi szén, Gyapjumosó, Kartonnyomó, Kender és Len, Békkéscsabai gőzmalom, Ujlaki tégla, Budapest-szentlőrinci tégla, Villamos tröszt, Jutaipar, Thék-gyár, Északmagyar kőszén, Kőbányai gőztéglagyár, Móri szén, Magyar erdő, Szlavónia, Diana, Turul Temesvár, Turul Budapest, Teudloff-Ditrich, Fémkereskedelmi r.-t., Magyar vegyipari gépgyár, Kecskeméti konzervgyár, Mezőgazdasági hitelintézet, Győri textil, Magyar-német mezőgazdasági r.-t.* Mindezeknél a vállalatoknál az utóbbi időben részben tranzakciókat hajtottak végre, részben osztalékmegállapitó közgyüléseket tartottak, de mindez a nagy közönség előtt teljesen titokban marad. Ez az oka azután annak, hogy *a kisebbségi részvényekről általában az a vélemény, hogy azok tulajdonképen egy fityinget sem érnek,* ellenben a többségi részvények értéke megfizethetetlen, mert a vállalatoknál mindig az történik, amit ők akarnak, ellenben a kisebbségi részvényeseket még a kritika jogától is elütik.

Haim Jaques. A tőzsdei helyzet mintha föllélekzeni látszanék a lidércnyomás alól és ha szabad a hangulatból következtetni, akkor, ha nem is konjunkturát, de valami kis megkönnyebbülést, felszabadulást várnak az emberek. És ebben a szerény kis bizakodásban az elsimuló arcok között föltünik egy vörös fej, s vele az ideges, sápadt arc, a kegyetlen hajlandóságokat szuggeráló monokli, az előkelőt utánzó gesztusok, amelyeknek összességét némileg franciásitott néven Haim Jaquesnek hivják. Ez a fej a bizakodó hangulatban is a tagadást jelenti, amint az enyhén feltörő „veszek" kiáltások között „adok"-ot süvölt. El kell ismerni, fürge lábu és szerencsés kezü ember, aki mindenhol ott van és mindenütt az árak sülyedése követi sötét lépteit. Amerre elmegy, az ember arca elborul és bár egy szót sem szól, rémhirek röpködnek a levegőben. Neki nem kell mondania, hogy a Seipel-féle merénylet tul a Lajtán a kommunizmus ágyát veti meg: ezt ugy is leolvassa mindenki az arcáról. Nem is tehet róla, de ahogy az arca elvonul előttünk, ahogy az „adok"-ot zengi, tele van minden a legfrissebb rémhir-virágokkal, a kontremin illatával. Szerencsés ember. Nem kellett neki semmit sem csinálni, csak éppen nem tette le a török állampolgárságát és máris idehaza maradt a háborúból. Avagy nem szerencsés ember-e az, aki a legnagyobb lakásinség idején fényes irodahelyiséghez jut azon a réven, hogy a Kereskedelmi Muzeum feloszlott? A lakáshivatal minden felszabaduló hivatalos helyiséget lakások céljaira foglal le, sőt fel nem szabadulókat is rekvirál; de ha Haim Jaquesnek irodahelyiségre van szüksége, ő olyan szerencsés, hogy pontosan a legelőkelőbb helyen, az Akadémia-utcában kell azt megkapnia, a Kereskedelmi Muzeum volt helyiségét. A mestersége is furcsa: azon nver, amin mindenki veszit. Ő maga számtalan milliárdot keres, ugyanakkor pedig százan és százan hullanak el, ki sem számitott, ki nem cirkalmazott helyre hulló ütései alatt. Azok, akik igy százával csoportosan hullanak el, az ő szemében nem számitanak; de számosak az államnak, amely adóalanyban nagyon szereti, nagyon izletesnek tartja a kis halakat. A száz és száz kis existencia elhullása tehát sulyos kára a fiskusnak, amely — nagyon kivánesiak volnánk — nem tudjuk, be tudja-e hajtani Haim Jaques-on, a nagy kontreminőrgrófon azt, amit az apró hosszisták elhullásán veszit?

Fleissig Sándor visszamegy az Angol-Magyar Bankba. A *Pesti Tőzsde* legutóbbi számában a következő, pénzügyi körökben nagy feltünést okozott, információt közli: »Amidőn annakidején *Fleissig* Sándor távozásáról beszámoltunk, jeleztük, hogy ezzel a nagy feltünést keltő ügy aktái még nem nyertek teljes befejezést. Ugylátszik, akkori feltevésünk nem csalt, mert most két hónapra a nagy harc után, *ujból megindultak a tárgyalások, még pedig ezúttal Fleissig Sándor reaktiválása érdekében.* Kétségtelen, hogy az idő és a gazdasági helyzet *Fleissig Sándor konzervativ és óvatos üzletpolitikájának adott igazat.* Az Angol-Magyar Bank igazgatósági tagjai, élükön gróf *Károlyi* Imrével, már rövid idő multával belátták, hogy *Fleissig*

Sándorral szemben hi áztak, mert hiszen a következmények *neki* és az ő felfogásának adtak igazat. Kiderült, hogy Krausz Simon amerikai útja nem járt azzal a közzelthogható eredménnyel, aminővel remélték és nem állt arányban az üzlet eredménye a költségekkel sem. Krausz Simonnak a részvénypiacra vonatkozó felfogása sem bizonyult helyesnek és a viszonyok azt igazolják, hogy a konjunkturális üzletekről a reális és békebeli üzletekre, a leépités politikájára kell áttérni. A legutolsó időben a viszonyok hatása alatt éppen *Károlyi Imre gróf volt az, aki kivánta és megkezdte a tárgyalásokat Fleissig Sándor visszatérése ügyében.* Fleissig reaktiválása annál könnyebb, mert amidőn eltávozott az Angol-Magyar Bankból, végkielégitésének ügyét nem intézték el és igy ma még ez a kérdés nem komplikálná visszatérését. A Fleissiggel való megbeszélések előrehaladott stádiumban vannak és csupán egy súlyos komplikáció van, hogy *Krausz Simon ellene van Fleissig visszatérésének.«*

A Magyar Bőriparosok Országos Szövetsége Sándor Pál képviselő urnak a nemzetgyülésen elhangzott fejtegetéseire a következő tényállást közli:

Sándor Pál képviselő ur szerint Magyarországon csupán három nagy bőrgyár létezik, melyek kartelben tömörültek, monopoliumot élveznek, s a vámok nem jelentenének egyebet a három nagy bőrgyárnak nyujtott nemzeti ajándéknál. Az igazság ezzel szemben az, hogy az országban ezidő szerint hat nagy bőrgyár, 35 középüzem és több száz timáriparos van, amelyek közül a fent idézett három bőrgyár gyártmányait egy közös eladási szerv utján értékesiti. A szövetség statisztikai adatfelvételei szerint ez a három bőrgyár a belföldi termelésnek csak kb. 30 százalékát teszi ki és köztudomásu, hogy a termelésnek mintegy 70 százalékát tevő többi vállalatokkal nemcsak hogy érdekközösség nem áll fenn, de ezek a gyárak ugy egymás között, mint az emlitett három bőrgyárral szemben is állandóan a legélesebb versenyküzdelmet fejtik ki. Nem áll tehát, mintha Magyarországon a bőrgyártás terén monopolium lenne. Következménye az emlitett versenynek, hogy a készbőrárak ma Magyarországon olcsóbbak, mint a külföldön. Hogy csak a legfontosabb cikket emlitsük, a vache croupon ma nálunk 72.000 K-ba kerül kg.-ként. Ausztriában pedig — magyar koronákra átszámitva — 92.000 K-ba, Csehszlovákiában 90.000, Jugoszláviában 105.000, Romániában 90.000, Németországban pedig 130.000 K-ba. Áll ez pedig annak ellenére, hogy a készbőrfajtákra behozatali tilalom van hatályban, ami pedig kétségtelenül a vámnál is erősebb védelem. Sándor Pál mégis abból indul ki, hogy az uj vámtarifa életbeléptetése után az autonom vámtarifában provideált vámoknak 80 százalékát, mint a vámvédelem nyujtotta hasznot, mint „nemzeti ajándékot" kapják, holott ezek a vámtételek csak tárgyalási alapul szolgálnak leendő tarifa-szerződések kötésére és egészükben csak harci vámok oly államokkal szemben, melyekkel vámháboruban volnánk. Az igazságnak tartozunk azzal is, hogy a képviselő ur beszédében felhozott számadatokkal foglalkozzunk és leszögezzük azt, hogy azok elejétől végig hamisak. Még sem volna megengedhető, hogy a legszélesebb nyilvánosság előtt közölt teljesen hamis számadatok helyreigazitás nélkül maradjanak. A való helyzet az, hogy a magyar bőripar jelenleg teljesitőképességének csupán egyharmadát használja ki és ilymódon hetenként kb. 12.000 drb marhabőrt és 15.000 drb borjubőrt dolgoz fel. Ez megfelel évi 624.000 drb marhabőrből készült készbőrnek (talpbőr, felsőbőr, gépszijbőr, lófelszerelés és egyéb műszaki cikkek.. Ezeknek sulya kerek 100.000 q-ra, értéke pedig 40 millió arany K-ra tehető. A borjubőnök feldolgozása — heti 15.000 drb, vagyis évi 780.000 drb — kb. 7,800.000 négyzetláb borjuboxot eredményez kb. 15 millió aranykorona értékben. Ezen főcikkekben az évi szükséglet (90.000 q talpbőrt, 30.000 q marha felsőbőrt, 9000 q gépszijbőrt és egyéb műszaki cikket számitva) összesen 129.000 q marhabőrből készült készbőrre és 12 millió négyzetláb borjuboxra tehető, melyeknek értéke kb. 85 millió aranykorona. Ezidő szerint tehát 85 milló értékü szükségletteI szemben a hazai termelés csak 55 millió értéket produkál és igy a 30 millió aranykorona értékü hiány készbőr és cipők importja által fedeztetik, mig a kapacitás teljes kihasználása esetén a tényleg termelt mennyiség háromszorosát termelheti a hazai ipar, vagyis kerek 165 millió arankorona értékü árut, melynek előállitásából kb. annak 25 százaléka, tehát 40 millió aranykorona mint termelési többlet érték a belföldön maradna, a nemzeti jövedelmet gyarapitaná, s illetve kereskedelmi mérlegünk passzivumát csökkentené. A tervezett vámtételek átlagban a világpiaci árak 19 százalékát teszik. Ezzel szemben Bulgáriában a wache croupon vámja 55 leva (ára kg.-ként 180 leva), Jugoszláviában ugyanennek a cikknek a vámja 18 dinár (ára kg.-ként 80 dinár), mig Lengyelországban a bőrvám az áru értékének 40 százalékára emelkedik.

A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálog bankja, mint részvénytársaság május 31-én *Mándy* Lajos elnöklésével tartott rendkivüli közgyülésén az alaptőkének *900 millióra való fölemelését* határozta el. A részvényeseknek fel nem ajánlott részvényeket egy hazai tőkecsoport vette át. A közgyülés *Szász* Ernőt, *Sváb* Gyulát, *Ferray* Józsefet, *Deutsch* Albertet, *Rosenberg* Mátyást és *Schwartz* Andort az igazgatóság tagjaivá választotta.

Az Urikány-Zsilvölgyi osztaléka. Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság május 27-én tartott közgyülése az 1923. üzletévi osztalékot részvényenként 25.000 koronában állapitotta meg. Az 5000 korona névértékü részvénynek 33. számu szelvénye május 30-tól kezdve a Magyar Általános Hitelbanknál kerül beváltásra.

A Beocsini cementgyári unio rt. dr. *Baumgarten* Nándor elnöklete alatt május 26-án megtartott közgyülése részvényenként 6000 K (300 K) osztalék kifizetését határozta el. Az osztalékszelvények a Magyar Általános Hitelbanknál válthatók be.

A Schwartzer-féle szanatorium rt. május 25-én tartott közgyülése elhatározta 70 millió K alaptőkéjének 80 millió K-ra való fölemelését. Minden 10 régi részvény db.-ként 50.000 K lefizetése ellenében egy uj részvény átvételére jogosit; az elővételi jog a Magyar Kereskedelmi Hitelbanknál *junius 7 ig* gyakorolható.

A Nova Közlekedési és Ipari Rt. az 1923. évre 1500 K osztalékot fizet a vállalat pénztáránál.

A Magyar Pamutipar Rt. május 30-án tartott közgyülése az 1923. évre részvényenként 3000 K osztalék fizetését határozta el. Egyszersmind elhatározta az alaptőkének 20 millió koronával való felemelését. Az uj részvényekből a régi részvényesek 5:2 arányban 100.000 koronás áron junius 12-ig gyakorolhatják az elővételi jogot, mig a fennmaradó 34.000 darab részvény a társaság háboru előtti külföldi tartozásának kiegyenlitésére fordittatik. Az elővételi jog a Magyar Általános Hitelbanknál gyakorolható, ahol az osztalék is kifizetésre kerül

A magyar ipar felvonulása a XV. árumintavásáron

A XV. budapesti árumintavásár megnyitása óta sok kritika hangzott el már, de ezeknek a kritikáknak jobbára az a hibájuk, hogy vállveregető módon kezelik a magyar ipart, amely ezen az igazán nagyszabásu kiállitáson reprezentativ módon felvonult. Pedig ennek a magyar iparnak nincs szüksége erre a vállveregetésre, de még dicséretre sem, mert ez a kiállitás önmagáért beszél.

Iparosaink igazán a legjobbat adták ezuttal is, amit adniok módjukban volt, s ez az oka annak, hogy igaz és őszinte siker jár a vásár megnyitásának nyomában. A kiállitók valóban ékes himet varrtak a magyar gazdasági élet kissé kopottas ruhájára, mert amit az Iparcsarnok épületkolosszusában látnunk adatott, az mindenkor és mindenképen versenyre kelhet a fejlett és hirneves nyugati iparral is. Éppen ezért el kell ismerni, hogy a kiállitók nemes áldozatkészséget tanusitottak a nagyszerü cél érdekében és minden tekintetben tanuságot tettek igaz hazafiságukról.

Amikor mindezt elismerjük és szerény szavakkal méltatni igyekszünk, nem mulaszthatjuk el annak konstatálását sem, hogy a kiállitás vezetősége is megtett minden tőle telhetőt, hogy megfeleljen a vásár a hozzáfüzött kivánalmaknak. Szorgalmat, odaadást és szakértelmet láttunk a kifejtett munkában; de a jövő érdekében máris rá kell mutatnunk arra, ami ha ezuttal még nem bosszulta is meg teljesen magát, legközelebb azonban katasztrófát hozhat. *És ez a propaganda csaknem teljes hiánya, vagy amennyiben ilyen mégis akadt elvétve, annak minősithetetlen silánysága.* Ha nem lehetne igaz sikerről beszélni, akkor ennek oka csak a propaganda elégtelensége és esetlensége lehet. A budapesti árumintavásár érdekében a reklám elkerülhetetlenül szükséges és nélkülözhetetlenül hasznos eszközeivel nem találkoztunk idehaza, de még kevésbbé a külföldön. Nem tartjuk méltónak a ma emberei előtt azt feszegetni, milyen fontos eszköze a gazdasági életnek a reklám, vagy propaganda, csak rámutatunk arra, hogy nemcsak a külföld nem értesülhetett a magyar ipar e jelentős bemutatkozásáról, de talán még ma sem tudnak róla az elszakitott területek kereskedői sem, akik pedig várva-várták már a budapesti árumintavásárt, várva-várták, hogy egy-egy láncszemmel hozzájárulhattak volna az anyaországgal való gazdasági kapcsolat megszilárdulásához.

Pedig nem kellett volna egyebet tenni, csak körülnézni a körülöttünk fekvő államokban, ahol mindenütt tartanak árumintavásárokat és ahol a propaganda legkülönfélébb eszközeit küldik harcba a siker érdekében. A kiállitás, a vásár előkészitésének legelső eseménye az, hogy a lapok, a plakátok megütik a nagydobot. Csak a *Wiener Messe*-re mutatunk rá, amely az ötletes, az ügyes, a szellemes és a megkapó reklám remekeit produkálja és pedig olyanformán, hogy még be sem zárták az egyik Messe-t, amikor már a másik érdekében megindul a mindig változatos és az emberi lélekben mindig nyomokat hagyó propaganda.

Budapesten mindebből nem láttunk semmit és le kell szögeznünk, hogy ha az idei árumintavásár az ipar és a gyáripar hatalmas áldozatai dacára sem hozná meg a kivánt sikert, akkor itt kell keresni az okokat.

Séta a tárlaton

Általános feltünést kelt szakkörökben a **Petz Testvérek, Hercegprimási Vasöntöde és Gépgyár** (Budapest, IV., Városház-utca 8.) kiállitása. Nevezett cég az évek óta legjobb hirnévnek örvendő eredeti sheffieldi (angol) „Climax" szerszám, illetőleg „Solus-Rapid Climax" gyorsacélból készült csigafémfurókat forgalmazza. Esztergomi üzemeshapping-gépeket, keretes fürészgépeket, furógépeket, esztergapadokat, fém- és szürkeöntést; injektorokat és más speciális armaturákat készit. A cég kiállitotta azonkivül néhai cégfőnökének, Petz Henriknek több szabadalmazott szerszámát: a „Konus-állitó-készüléket", a „Revolverkéstartófejet", a „Nonius állitó-készüléket", a „Menetmaró-készüléket", az „osztófejet", amely mind a gyakorlatban régen bevált és az olcsóbb és precizebb többtermelést elősegitő szerszám. Bemutatásra kerül a cég saját szabadalma után készült forgatható satu, valamint a Hubert-féle „Normus" csavartáblázat.

Rieder Ottó (IV., Irányi-utca 20. alatt) már 30 év óta fennálló villamos műszaki intézete által gyártott, szabadalmazásra bejelentett Ricanel farkaskutya védjegyü, törv. véd. villamos főzőkészülékek és fütőtestek az általános érdeklődés központjává váltak. Igen nagy hatást váltottak ki az eddig Budapesten még ismeretlen és ezuttal először bemutatott hőálló üvegfőzőedények villamos fütéssel, ugyszintén az U. S. automatikus kapcsolók. A kormányzó ur őfőméltósága meleg érdeklődése jeléül a cég tulajdonosát megszólitással és kézfogással tüntette ki.

A Magyar Szalámigyár R.-T. és a konszernjéhez tartozó több magyarországi vállalata impozáns módon szerepel az Árumintavásáron. Az izlésesen összeállitott és már messziről hivogató sátorban ott találjuk a Magyar Szalámigyár világszerte ismert márkáját, az ujonnan alapitott és máris közkedveltségnek örvendő Középeurópai Husipari R.-T. „Delecta" finom husáruit és csemegekonzerveit, a Czinner Szalámigyár gyártmányait és a Kuczik Gábor utódai Debreczeni Magyar Szalámigyár és Husipari Részvénytársaság speciális debreceni készitményeit. Ezek a termékek, a szalámiknak különféle válfajai, melyek invcsiklandoztató hatásu pirossággal sorakoznak egymás mellé, az egyéb hustermékek izléses és festői összeállitásukban különösen nagy vonzóerővel hatottak a kiállitás közönségére és állandóan nagy közönség tolongott a hivogató külsejü sátor körül. A gyárüzem a tavalyi kiállitás óta ismét szaporodott egy uj vállalattal, a Középeurópai Husipari R.-T.-gal, melynek izléses kiállitásu, itt elsőizben nagyban bemutatott konzervjei közfeltünést keltettek.

Az Excelsior Csemege Konzervgyár európai hirü gyármányainak egy-egy üvegét, illetve dobozát állitotta ki az ezidei Árumintavásáron a szokottnál is izlésesebb keretben. Ujdonságai közül különösen kiemelendők a sacharinos befőttek, melyek ma már a cukorbetegeknek is lehetővé teszik a gyárnak a közönség által annyira kedvelt befőtteinek élvezését.

Viktória Butor- és Faárugyár R.-T. (Budapest, Rákóczi-ut 29.) közismert tömör butorai helyett az idén műbutorgyártmányaiból mutatott be néhány szép szobát. Valamennyi külön műremekbe készült és igy nem csoda, hogy a gyár készitményei az érdeklődés központjában állanak. A kormányzó ur hosszabb ideig időzött a feltünést keltő pavillon előtt és tetszésének adott kifejezést.

Loewinger I. Számológép-vállalat Budapest (Hunyadi-tér 11. Telefon 194-50). Ebben a csoportban igen nagy feltünést keltett a világhirü „REMA-BRUNSVIGA" gyorsszámológép. Ágyufémből készült alkatrészei elpusztithatatlanok. A legpreciziósabb miniatürgép, szoroz, oszt, kivon, kamatot számol, béreket elszámol, idegen pénznemeket is átszámit és nem téved soha. Egy ember 30 perc alatt annyi munkát produkál rajta, amennyit papiron öt ember csak több óra alatt tud végezni. A REMA-BRUNSVIGA gyorsszámológépet, amely a kormányzó ur őfőméltósága tetszését is megnyerte, a tárlaton a braunschweigi számológép-müvek magyarországi vezérképviselője, Loewinger J. ur személyesen mutatta be.

Ocean Magyar Konzervgyár és Kereskedelmi r.-t. Budapest-Dunakeszi. Élelmiszeriparunk főhelyét dominálja az Ocean nagyszabásu, müvészi kiállitásu pavillonja. A gyár világszerte ismert főzelék-, gyümölcs-, paradicsom-, halkonzerv-, mustár- és ecetgyártmányait egy ujabb cikkel: a libamáj- és vadpástétomok gyártásával egészitette ki. A kormányzó ur és neje őfőméltóságaik feltünő hosszu ideig időztek a gyár kiállitásánál, ahol Gottlieb Benő vezérigazgató és Fürst Sándor nyug. min. tanácsos, ügyvezető igazgató előtt örömmel állapitották meg a gyár impozáns fejlődését. A kormányzó ur őfőméltósága nagy megelégedéssel vette tudomásul a gyár exportjának óriási emelkedését és távozása alkalmával különös elismerését fejezte ki.

Rába Kályhagyár, Győr, az Árumintavásáron meglepően szép kályhákkal vesz részt. Külön dicséretet érdemelnek az amerikai rendszerü folytonégő kályhái és a városi kislakások részére készült szép, tartós és olcsó kályhák s amelyek a tüzelő-anyag kihasználása szempontjából is igen előnyösen beváltak. A megnyitás előkelő közönsége hosszasan időzött a Rába Kályhagyár előtt, ahol a kormányzó ur is megjelent és a látottak fölött elismerését fejezte ki.

Königsberg elektromotorgyár, VI., Röppentyü-utcza 53., amely korábban az elektrogépek álló lemeztömbmágnesei hőleadó képességének fokozása körül ért el, találmánya által szakkörök előtt nagyon méltányolt eredményt, most uj találmánnyal állt elő. A találmány lényege az elektrogép szabad részeinek felhasználása csatornák segitségével a gép hütésére. A tulajdonos ezen ujabb találmányát már szabadalmaztotta is. Ezen hütőkészülékkel ellátott motorok különösen bányákban és általában nedves helyeken való munkáknál alkalmazható nagy előnnyel.

Farkas Sándor mérnök (VIII., Erdélyi-utcza 15. szám) ez alkalommal is feltünést keltett az Árumintavásár közönsége, de különösen a műszaki körök előtt, a szolid cég céltudatos munkájának évről-évre való haladásával. A kiállitott konzervgyári gépek, főzőüstök és szerszámgépek legujabb tipusai a látogatók sorából, akik között igen sok külföldi is akadt, számos komoly megrendelőt biztositottak. A kormányzó ur őfőméltósága hosszabb ideig, látható megelégedéssel, szemlélte a kiállitott gépeket és behatóan érdeklődött azok gyártása iránt.

Zirkelbach Ernő (IV., Veres Pálné-utca 37. sz.) feltünést keltett a kiállitott háziipari cikkeivel és az érdeklődő közönség örömmel állapitotta meg, hogy a kitünő cégnél már mindama hazai gyártásu háziipari cikkek is beszerezhetők, amelyek eddig csak külföldről voltak importálhatók. A cég ezidőszerint is több mint ötven magyar kisiparost foglalkoztat állandóan, hogy az egyre fokozódó igényeket kielégithesse.

Martin és Sigray R.-T. elektromos mérőműszerek gyára (IV., Váci-utca 58.) tárlatát a műszaki körök megértő tetszéssel fogadták. A szakértők előtt különös feltünést keltettek a präciziós elektromágneses és Deprez-rendszerü lengőtekercses ampère- és Volt-mérők, amelyek a legkiválóbb külföldi gyártmányokkal teljesen egyenranguak és azokkal ugy ár, mint kivitel tekintetében eredményesen versenyeznek. A cég gyártmányait a főváros számos üzemében a legteljesebb elismeréssel használják.

Pártos és társa feszmérőgyárosok (Kispest, Üllői-ut 78.) a kiállitott lemezrugós és csőrágós rendszerü feszmérővel, valamint a házilag készitett higany hőmérőivel magára terelte az előkelő közönség, de különösen a műszaki emberek figyelmét, akik örömmel állapitották meg, hogy a cég céliránvos munkálkodásaival mind szélesebb körökben biztosit magának vevőkört. A főváros üzemei nagyrészt a cég gyártotta és javitotta feszmérőket és hőmérőket használják, a cég dicséretére emlitvén meg, mindenütt a legteljesebb elismeréssel.

A Gaál István reszelőgyár r.-t. (Budapest, X., Páskál-malom, Zugló mellett) fülkéje igen nagy érdeklődést keltett az Árumintavásáron. Hüvely, suly és idom, továbbá präciziós és finom reszelőket, fa- és cipészraspolyokat állitott ki a gyár az összes létező változatokban. A gyár egyike Magyarország legnagyobb ilyen szakmáju üzemeinek és állandóan kétszáz képzett munkást foglalkoztat. A gyár élén Haim Leó vezérigazgató és Nágel Zsigmond igazgató állanak.

László Gy. A. (Vilmos császár-ut 12.) emelőtovábbitó rendszerü Schildkröte kis kocsijai élénk feltünést keltettek és magukra vonták az érdeklődők figyelmét. A gyakorlatban kitünően bevált uj rendszerü kocsikból igen sok van a főváros egyes üzemeiben is használatban, csak ugy, mint a Harmatta-féle hegesztett vashordókból, melyet szintén a cég képvisel és hoz forgalomba. A kiállitott tárgyaknak állandóan sok nézőjük vannak, akik elragadtatással beszélnek a magyar ipar e téren is tapasztalt haladásáról.

A Diana Kereskedelmi Részvénytársaság rendkivül izléses fülkében állitja ki világhirü sósborszeszét és egyéb kozmetikai produktumait, amelyek ma az országban a legnépszerübbek és a legjobban keresettek. Élénk feltünést keltett az ugyanazon pavillonban elhelyezett

Marvel Perfumery Co. Ltd. halk elegánciáju illatszerkészitményeinek és piperecikkeinek sorozata, mely egyes külön vitrinákban emeli ki egy-egy készitménynek hangsulyozott megjelenését.

Tattelbaum Berthold üvegcsiszoló és tükörboritó (VIII., Kőris-utca 24.) speciális üvegdiszitési és csiszolási, valamint iparművészeti tükörmunkáival a tárlaton nagy feltünést keltett. Legelsőrangu anyag és kivitel jellemzi a cég üveg- és porcellán-készitményeit és általános tetszéssel találkoznak a csiszolt velencei fali, valamint a bőrfoglalatu zseb- és kazettatükrök. Rendkivül izlésesek a cégjelzéssel ellátott reklám-zsebtükrök. Kiváló teljesitményeivel a cég állandóan hódit és folyton szaporodó külföldi megrendelőkkel is gyarapodik.

A Meinl Gyula r.-t. előkelő hirnevéhez méltó, művészi pavillont állitott. Izléses elrendezésben látjuk itt ezen, a kávé- és teaszakmában vezetőszerepet vivő cégnek közismert cikkeit kiállitva. Láthatjuk a legkülönbözőbb és legritkább nyerskávé-fajtákat, amelyekből a Meinl-cég hires pörköltkávékeverékeit állitja össze. A pörköltkávéból válogatás utján visszamaradt selejtet szintén láthatjuk és önkénytelenül is ráeszmélünk arra, hogy élvezeti cikkeket, mint aminők a kávé, tea, kakaó, csokoládé és gyümölcsiz, csakis régi, jóhirnevü cégnél szabad vásárolnunk, ha minőségben a legjobbat keressük. A kormányzó ur őfőméltósága megszólitotta a Meinl-cég ügyvezető vezérigazgatóját, Floderer Vilmost és elismerését fejezte ki a Meinl-cég kitünő gyártmányai iránt.

A Gutmann J. és Társa cég kiállitása a legszebb része volt a keleti vásárnak. A cég minden munkáját jelemző izlés és finomság nyilvánult meg ebben az elrendezésben, melyben bemutatta kitünő közismert gyártmányait.

Hoffmann Ferenc képkeretgyár (IV., Gerlóczy-utca 5.) a bejárat melletti gyönyörü, aranyozott pavillonjával, a benne elsőrangu izléssel készült és csoportositott készitményeivel rászolgált arra az elismerésre, amelyben a közönség és maga a kormányzó ur őfőméltósága is a cég főnökét elhalmozta, akit külön is megdicsért szakmájában elért eredményeiért, amellyel a külföldön is dicsőséget szerzett ennek az iparnak. A cég elárusitó-üzlete IV., Károly-körút 22. szám alatt van.

A technika csodája
golyós csapágyu
Stolzenberg kopir- és irógép
Vezérképviselet Magyarország és Balkán részére
BIRÓ ÉS ECKSTEIN
V., Vörösmarty-tér 3. Telefon: 123-06, 46-25
Dijtalan bemutatás a Tavaszi Vásáron, uj pavillon, 105. sz. fülke

VILÁGHIRÜ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN
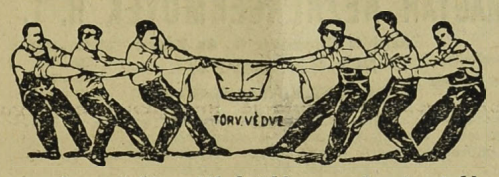

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. II Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

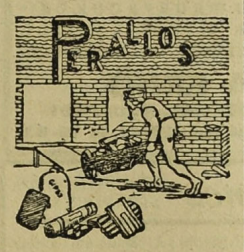

Épitőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

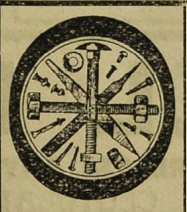
ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház-u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb bezzeréssi forrása.

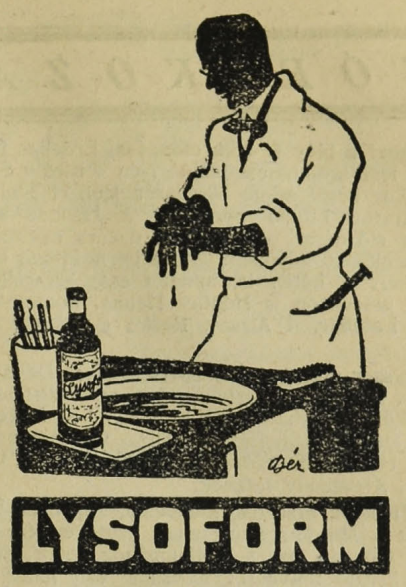
LYSOFORM
a biztos hatásu fertőtlenitő.
Nőknek nélkülözhetetlen!

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telelon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3.
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 22.
Telefon: József 60-69.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST,
V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztáb a, nád, nászövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel.: J. 90-34, J. 50-88*
Öntöttvas-radiatorok, bordásfütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany, Sósav, Szalmiák darabos
Kénvirág, Szalamiákső, Zinkfehér
Fertőtlenitőszerek stb. stb.

SZÓRAKOZÁS

Huncut a lány 50-edik előadása. Érdekes jubiláris előadás lesz szombaton, junius 7-én a Király Szinházban, ekkor kerül szinre 50-edszer Robert Stolz nagy sikert aratott kitünő operettje, a Huncut a lány, melynek előadásait a szezónvég dacára estéről-estére nagy és előkelő közönség látogatja. A kitünő operettben, amely a héten is minden este szinrekerül, a jubiláris előadáson is Honthy Hanna, Somogyi Nusi, Sziklai, Latabár, D'Arrigó, Raskó és Hajnal lépnek fel.

Négyszer szerepel a Szépség. Jaques Devai finom vigjátéka a Magyar Szinház e heti műsorán: szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap. A főszereplők most is Darvas Lili, Báthory Géza, Gombaszögi Irén, Vaszary Piroska, Komlóssy Ilona, Faludi Sári, Gellért, Vándory, Körmendy lesznek.

A Froufrou második jubileuma. Mailhac—Halévy szinműve a Magyar Szinházban pénteken érkezik el az 50-ik előadás diszes jubileumához, mely sikerben főleg a kiváló művészegyüttesnek van nagy része. A jubiláris előadáson Darvas Lili, Pécsi Blanka, Berky Lili, Toronyi, Vándory, Zilahy játszák nagysikerü szerepeiket.

Törzs, Garas, Abonyi, Berky Lili, Bóth Klári és a pompás tehetségü kis Szécsi Ferkó játszanak e héten is Sascha Guitry elmés vigjátékában, A papának igaza volt cimü nagysikerü darabban, mely szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap kerül szinre ujból a Belvárosi Szinházban.

A Szegény Jonathán szenzációs sikere minden előadásán sürü tapsviharban, ujrázásban és számtalan kihivásban nyilatkozik meg. A közönség elragadtatással fogadja Millöcker csodaszép melódiáit, Péchy Erzsi, Biller Irén, Nádor, Halmay, Ferenczy, Ujváry nagyszerü alakitásait. Külön látványosság a karneválkép káprázatos szinpompája. A Szegény Jonathán előadása minden este nyolc órakor.

A Vigszinház e hete is Antónia hete, amely hétfőn az ötvenedik előadás jubileumához ért. Minden este Lengyel Menyhért szenzációs sikerü vigjátékát adják. Az előadások 8 órakor kezdődnek.

T. Forray Rózsi a Belvárosi Szinházban. Bus Fekete László Mihályné két lánya cimü nagysikerü vigjátéka pénteken kerül ismét szinre a Belvárosi Szinházban, mindkét este fellép T. Forray Rózsi özvegy Mihályné szerepében.

A szezónzáró műsor 25-ik előadása az Andrássy-uti Szinházban. Hétfőn került szinre 25-ödször az Andrássy-uti Szinház juniusi nagysikerü müsora. Fazekas Imre Függöny cimü dramolettje. Szép Ernő Krémes cimü kis vigjátéka, Szenes Béla Az alvó oroszlán cimü bohózata. Török Rezső Viakszvirág cimü parasztvigjátéka. Zágon István A siófoki gyorson cimü tréfája, továbbá a kitünő magánszámok mind ismétlésre kerülnek a hét minden napján, mindannyiszor Titkos Ilona, Vaszary Piroska, Törzs, Z. Molnár, Tarnay, Vágó vendégfelléptével.

Nézze meg a Budai Szinkörben a Szegény gazdagok előadását Simonyi Máriával és Rajnai Gáborral, sokat fog gyönyörködni Jókai—Hevesi csodaszép szinjátékában. Egyelőre pünkösd hétfőig minden este ezt játsszák. Pünkösd vasárnap délután az Asszonyok bolondja, pünkösd hétfőn a Kaméliás hölgy van műsoron. Jegyek a Budai Szinkör pénztáránál (telefon 87-50) és a jegyirodákban.

A Jardin de Paris bemutatója. A Jardin de Paris kellemes nyári helyisége vasárnap este mutatta be a Taifun, az Antónia világhirü szerzőjének „Hindu herceg" cimü vigjátékát, szenzációs szereposztásban. A női főszerepet féléves pihenője után Szőllősi Rózsi játszotta, partnere Kiss Ferenc, a Nemzeti Szinház művésze, akik mindkettem nagyszerü alakitást nyujtottak. Mellettük Pártos Gusztáv és Kürti Sári, a Vigszinház művészei jutottak hálás szerephez. A műsor egyébként is az idei nyárnak igen nagy szenzációja, amelynek során fellépett Charlotte Waldoff, Bécs ünnepelt művésznője, akinek Bécsben olyan nagy a hire-neve, mint idehaza a Medgyaszay Vilmáé. Szőllősi Rózsi magánszámainak tomboló sikere volt, ugyancsak Kiss Ferencnek is, aki szivhez szóló magyar nótákat énekelt cigányzene mellett. Pártos Gusztáv két nagyszerü kupléját óriási derültség kisérte. Ezenkivül nagyszerü varietészámokban gyönyörködött a közönség, olyan varietészámokban, amilyeneket még nem igen volt alkalma megcsodálni a budapestieknek. A műsort naponta ismétlik.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

JARDIN DE PARIS
Telefon József 86-31. Kezdete este 9 órakor
Az uj juniusi műsor!
Antal Erzsi Szuchányi Éva
Charlotte Waldow
a legkiválóbb német előadóművésznő
Szőllősi Rózsi, Kiss Ferenc
Pártos Gusztáv, Kürti Sári, Iványi Dezső fellépésével
A HINDU HERCEG
vigjáték. Irta: Lengyel Menyhért
Jenny Lillian Sándor József
Nelli és Rudi haláltánc | **Rosi Berndt** Bécs kedvence
Kerinyitás 7 órakor. Elsőrangu konyha.
Jegyek kaphatók a jegyirodákban és a Jardin pénztáránál telefonon is egész nap (József: 86-31. szám)

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12. Telefon: 4G-68.
javit! megóv! vesz és elad!

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa
Sürgönycim: „CHAUDOIR" BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460
Telefon-szám: 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
IFJ. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENT-FEDÉSI ÉS TETŐZET JÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 7.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transzformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők
szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint.
Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9. TELEFON: J. 138 03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

Magyar-Amerikai Bank Rt.
Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79.
VI., Teréz-körút 47 (Nyugoti pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám
Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54.
Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

MAGYAR RUGGYANTAARUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„AURIL" magasnyomásu tömitőlemezek, Műszaki puha- és keménygummi áruk, szállitóhevederek.
M. K. G. szijak, játékáruk és labdák, radirgummi.
Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó és épitési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvetetnek.

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Társ.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefonszám 63-42 „József"
Erős- és gyengeáram szerelési anyagok
Elektromotorok és Dynamók műszerek

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA:
EGYESÜLT UJPESTI ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLAR MIKLÓS ÉS BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 28.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el.—

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Műszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 junius 18. — 24—25 szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléket: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Cégtársak

voltak hosszu esztendőkön át gróf Bethlen István és Wolff Károly. A harmadik cégtársként Heinrich Ferenc szerepelt, aki a konszolidáció érdekében kötötte sorsát a miniszterelnök szekeréhez. Látszólag gróf Bethlen Istvánhoz éppen olyan távol vagy közel volt Heinrich, mint Wolff. Látszólag — mondottuk —, mert ugy véljük, hogy az a tiszta reálpolitika, amelyet Bethlen folytat, valóságban mégis inkább a liberalizmus irányába mutat, mint a reakcióéba. Nem mondottuk ezzel egyszersmind azt is, hogy Bethlen őszinte és vérbeli demokratikus politikus lenne, de soha egyetlen pillanatig sem tételeztük fel róla, hogy a reakcióval másért is kacérkodnék, minthogy azt fájdalom, de mindenesetre vér nélkül akarja kipusztítani.

Igy vagy úgy, mégis csak cégtárs volt ez a Wolff és hogy ez a cégtársi viszony kellemesnek és jólesőnek tetszett neki, bizonyitja az a tény, hogy még a kissé érdes budai beszéd után sem hajlandó a kormánypárt konstruktiv dependanszát elhagyni. Egy kicsit ugyan eltávoztatták az ajtón, de ő visszabujt az ablakon és kijelentette, hogy bizalmatlan ugyan Bethlennel szemben, de azért nem hajlandó őt, azaz a hatalmat elhagyni. Szinte csak hogy ki nem jelentette:

— Fogjatok meg, mert rögtön liberális leszek.

És miért nem mondhatná, mikor ama negyvenhárnak között, akik Bethlen reverzálisát aláirták, bizonyára többen akadnak, akik, ha a frázisok zuhogásában nem is versenyezhetnek Wolff Károllyal, de bizonyára éppen olyan vehemenciával zsidózták le még a kereszténveket is, éppen olyan könnyed lelkiismeretlenséggel mondták kommunistáknak a demokratákat.

A magyar politikában igazán nem kivételesek az olyan változások és Wolff Károly számára csak éppen olyan messze volna az ut a liberalizmusig, mint amilyen nagyott kellett ugrania száz és száz más urnak, akik még ma is vele üvöltenek, a liberalizmus árokszélétől a reakció, a fajvédelem, az antiszemitizmus partjáig. Wolff mégsem teheti meg, hogy beállion liberálisnak, mert nem a hivei, akik már szintén szeretnének szabadulni attól a politikától, amelyet a buzavirággal szoktak szimbolizálni, fordulnának el tőle a legteljesebb undorral, hanem maguk a liberálisok, akiket boldogitani akarna.

Ha pedig Bethlen mégsem csenget a hajdujának, Wolff pedig minden bizalmatlanság ellenére mégis a kormányt támogatja, annak csak egyetlen nagy tanulsága lehet és ez az, hogy a cégtársak nehezen tudnak elválni. Egészen bizonyos, hogy száz és száz kérdést kellene előbb likvidálni, elosztani az elosztandókat, visszakérni a babaruhát. Igy ismerjük ezt már hosszu gyakorlatunk révén, de talán még soha sem láttuk ilyen eklatánsan bebizonyitottan. Hiába, vannak üzleti titkok, vannak belső kapcsok, misztikus szálak, amelyek a politikában cégtársak szétválását rendkivüli módon megnehezitik. Gróf Bethlen István ma már sokkal nyiltabb szinekkel játszik, sokkal erőteljesebb és biztosabb a hangja, mintsem hinni lehetne, hogy a cégtársi viszony felbontása neki is nehezére esnék.. Annál inkább valószinü ez Wolff Károllyal szemben, akinek Sörház-utcai barátkozásai nem igen kelthetnek bizalmat.

De előfordulhat még egy eset és ez az, hogy Wolff Károly nem tud és nem akar megválni a hatalomtól. Hát csakugyan, ez a nagy puritán, ez az eszmei lény, ez az elvont valaki szerelmese lenne a földi jónak, vak emberi gyarlósággal futna a hatalom után? Óh, ismerjük a jelszavakat, ismerjük a szines takarókat. Nagyon jól tudjuk, hogy Wolff Károly ilyenkor mindig a keresztény Budapest megmentésének szokta nevezni becses személyének és barátainak konzerválását. A keresztény Budapest sem tiszteletreméltóbb jelszó, mint volt valaha a liberálizmus és a függetlenség és mi sokkal jobb kereszténynek tartjuk gróf Bethlen Istvánt, Heinrich Ferencet, Ugron Gábort, Márkus Jenőt, Pakots Józsefet, Ripka Ferencet, mint Wolff Károlyt. Sőt, ha kell, eltudunk képzelni keresztény politikát is, ami a legliberálisabb és legdemokratikusabb kell hogy legyen — Wolff Károly nélkül is.

Ugylátszik, az a társaság, amely ma már kezdi érezni, hogy kihullott a nyeregből, szeretne legalább olyan poziciót megtartani a városházán is, mint amilyennel még ma is rendelkezik az országos politikában. A programmjuk ma nem lehet más, mint: megalkudni egy kicsit a saját elveikkel, leszerelni az igényeket és megelégedni a városházán is a hatalomban való osztozkodással, beletörődni abba, hogy a Károly-kaszárnyában is csak mint konstruktiv dependansz szerepelhetnek.

Mindehhez meg is lenne a varázslatos jelszó: a kárhozatos, nemzetközi szociáldemkrácia ellen való küzdelem. De ha imigyen nem megy, akkor még mindig van egy módszer: szövetségre lépni a kárhozatos, nemzetközi szociáldemokráciával.

Mert a keresztény gondolatot, a keresztény Budapestet — azaz, hogy a Wolff—Csilléry—Buday-hatalmat — az ördöggel való szövetkezés révén is meg kell menteni.

Kompromisszum készül a fővárosi törvény gyors letárgyalására

A kormány az indemnitási javaslat sürgős törvénybeiktatása ellenében hajlandó a fővárosi törvényt még a szünet előtt a plénum elé vinni

Hogy gróf Bethlen István ügyes taktikus, azt igazán senki sem vonhatja kétségbe. Ezuttal azonban igen eklatánsan bizonyosodott be, hogy a politikai technikában bravuros dolgokat tud művelni. Alig lehet ugyanis titok bárki előtt, hogy a legutóbbi napokban az ellenzék egy része hatalmas baklövést követett el. Ez a baklövés pedig az volt, hogy a szanálási törvény életbelépte folytán nagyon ledegradálódott indemnitási javaslat ellen a legelkeseredettebb harcot akarták ezen az oldalon megindítani. Ilyenformán nemcsak kétségessé tették a fővárosi javaslat sorsát, de egyenesen biztosra lehetett venni, hogy az indemnitási javaslat megobstruálása révén, teljesen őszre marad a fővárosi törvény tárgyalása. Ez pedig azt jelentette volna, hogy

a tavasz előtt szó sem lehet Budapesten községi választásokról.

vagyis Wolffék kreaturái az ex-lex alatt is tovább üzhetik kis játékaikat a városházán.

Budapest népe várva-várja a korszakot, amikor elégtételt lehet szolgáltatni az üldözöttek százainak, amikor felvirrad a becsületes alkotó munkának és amikor szabadság és demokrácia költözik be az ódon falak közé, ahol ma a körömpiszkáláson kivül, még mindig csak rombolás folyik. Mindezeknek ujra való eljövetelét akadályozták volna meg azok, akik az indemnitási vitának hosszuranyujtását határozták el.

Elismerjük, hogy ezeket a politikusokat is a legjobb szándék vezette volna, de tény az, hogy

az indemnitási vita elnyujtása nem hozott volna eredményeket, de Budapest polgárságát is kiszolgáltatta volna a Wolff-rezsim utózöngéinek.

Gróf Bethlen István taktikai készsége, ravasz okossága azonban ismét érvényesült, mert voltak eszközei és módjai, hogy megmagyaráztassa az ellenzéknek, mennyire illuzorius dolog az indemnitási javaslat megobstruálása és milyen komoly realitás a fővárosi javaslatnak megszavazása, ami egyértelmü a községi választásoknak a közeljövő horizontjába való bevonásával.

Értesülésünk szerint, tehát gróf Bethlen István hajlandó egy kompromisszumra, amelynek értelmében,

ha az ellenzék gyors tempóban hajlandó átengedni az indemnitási javaslatot, akkor a kormány is kész még a nyári szünet előtt törvénybe iktatni a fővárosi javaslatot.

Ennek persze az lenne a jelentősége, hogy még az ősszel meglehetne ejteni Budapesten a községi választásokat.

Értesülésünk szerint, ma már az egész ellenzék hajlandó támogatni ezt a megoldást, ha ugyan a háttérben álló és leskelődő konkolyhintők fel nem boritják a készülő megegyezést. Ma azonban mindenesetre az a prognózis, hogy rövid indemnitási vita után gyorsan letárgyalják a fővárosi törvényt is, amelynek értelmében, még ebben az évben összeülhet Budapest uj törvényhatósági bizottsága.

*

A nemzetgyülés pénteki ülésének a végén azután megtörtént az első lépés abban az irányban, hogy az indemnitás és a fővárosi törvény gyors letárgyalása között paktumot létesitsenek. Rassay Károly inditványa alapján ugyanis elfogadta a nemzetgyülés azt a napirendet, amelyen a keddi ülés ötödik programmpontja gyanánt a fővárosi törvény szerepel. Ez természetesen nem jelenti azt, mintha a keddi ülésen sorra kerülne a javaslat; de reményt ad arra, hogy a nyári szünet előtt sor kerülhet annak letárgyalására.

Egyébként természetes volt a fönt elmondottak alapján, hogy gróf Bethlen István és a kormánypárt szónoka honorálták Rassay kivánságát, hozzájárultak napirendi inditványához és csak azt kötötték ki mind a ketten, hogy az indemnitási vitának sürgősen le kell zajlania. Egészen bizonyos tehát, hogy Rassay Károly nem a kormánnyal való megállapodás nélkül tette meg ezt az inditványt, hanem igenis tudnia kellett arról előzetesen gróf Bethlen Istvánnak és másoknak is.

Meglepő volt Buday Dezső felszólalása, akinek beszédéből azt az értelmet kell kihámoznunk, hogy Wolffék tuláradóan boldogok, ha hamarosan véget ér a városházi ex-lex és az urnák elé járulhat Budapest polgársága és munkássága. Nagyon szeretnénk, ha ez őszinte kivánsága lenne a Wolff-pártnak, de alig merünk hinni a nyilatkozat őszinteségében, mert aligha vágyódnak olyan választás után, amelyen Petrovácz Gyula bizalmas, de vakmerően optimista számitása szerint is csak a szavazatok 41 százaléka juthat a keresztény községi pártnak.

Nagyon fontos, hogy Gömbös Gyula, tehát a hivatalos fajvédők szónoka is ugy nyilatkozott, hogy sürgős a fővárosi választói jogról szóló javaslat napirendre tüzése és főként fontos az a nyilatkozata, hogy az indemnitási vitának hosszuranyujtását nem kivánja. Ez azt jelenti,, hogy a hosszu indemnitási vita hivei már csak a Kossuth-párt és a szociáldemokratapárt maradnának, amely pártnak a szónokai nem tettek nyilatkozatot a pénteki napi-

rendi vitában. A fajvédők nélkül obstrukciót alig rendeznek azonban ők sem és igy nagyon valószinü, hogy szép csendesen lemondanak majd az indemnitási vita elnyujtásáról, aminek alapja bizonnyal a kormánnyal megkötött vagy megkötendő kompromisszumban van.

Lesz tehát a nyári szünet előtt indemnitás és lesz fővárosi törvény, mig a kompromisszum másik feleként őszre marad a büntetőnovella. És nem lesz semmi akadálya annak se, hogy megszünjék a városházi ex-lex és választhasson uj közgyülést Budapest népe.

Szóba áll-e Wolff a zsidókkal?

Ernszt Sándor kiakarja békiteni Bethlent és Wolffot — A keresztény községi párt sulyos válsága

Heteken át, amióta a keresztény községi párt válsága tart, állandóan azt hallottuk, hogy Wolff Károly és barátai nem tudnak dönteni addig a kormánnyal szemben elfoglalandó álláspontjukról, amig Ernszt Sándor haza nem érkezik római utjáról.

Hogy a helyzetet megérthessük, el kell mondanunk, hogy a keresztény gazdasági párt négy frakcióból áll. Az első az ellenzéki padokba vágyó Wolff-csoport, amelynek tagjai Wolff, Csilléry, Buday, Petrovác és a párton kivül a kitünő Benárd Ágoston. A másodikba a nagy agrárius grófok, a Zichyek stb. tartoznak, a harmadik csoport az, amely Bethlenhez legközelebb áll és ennek szinezetét Huszár Károly meg Vass József adják meg. A negyedik csoportban van negyedmagával Ernszt Sándor, aki támogatja Wolffot és támogatja Bethlent és szeretné együtt látni továbbra is a két pártot. Ha tehát Wolff Károlyék még mindig nem léptek ki a kormánypártból, annak oka az, hogy Ernszt Sándor hazaérkezvén római utjáról,

mindenáron le akarja beszélni Wolffot arról, hogy ellenzékbe menjen.

Egyszóval Wolff Károly azért késedelmeskedett a kilépéssel, hogy megiöjjön az az ember, aki megfogja a galléját és megmentse a könnyelmü ötletektől.

És valóban, Ernszt Sándorban nem csalatkozott Wolff Károly, mert ma ő az a politikus, aki mindenáron eliminálni akarja a Bethlen és a Wolff között fennálló kontraverziákat.

Ernszt Sándor mindenekelőtt védelmébe veszi Wolff Károlyt, mert szerinte teljesen megokolt, hogy a nagy küzdelemben Wolff Károly a világnézet jelentőségét domboritja ki. Hasonlóképen ugy találja, hogy Wolff nem szokott gyülölködni, sőt inkább csak szeret, szereti Budapest keresztény lakosságát.

Ezzel szemben Ernszt Sándor, mint politikai házasságközvetitő ugy véli, hogy

Wolffnak is be kell látni, hogy a mai igen sulyos helyzetben mindenkinek össze kell fogni a nemzet teljes radikalizálódása ellen.

Egyszóval ez aligha jelent egyebet, minthogy Ernszt Sándor szivesen masirozna már együtt akár a zsidókkal is, csak a szociáldemokraták ellen felvehetné az eredményes küzdelmet.

Ernszt Sándornak politikai körökben tett nyilatkozataiból meg lehet állapitani, hogy

Wolff már kibékülne a zsidókkal is; de a liberális pártok — horribile dictu — nem hajlandók vele szóba állani.

Ez fájdalmas lehet; de éppen ilyen fájdalmas az is, hogy Bethlen nemcsak egységes frontot akar a szociáldemokraták ellen szervezni, de egyben a Keresztény Községi Párt ellen uj pártot is akar alapitani. Ernszt Sándor legalább rettenetes veszedelemnek tartaná, ha a Keresztény Községi Pártot a kormány szervezkedése felrobbantaná.

Hogy lesznek-e eredményei Ernszt Sándor közvetitésének, azt nem igen tudjuk; de azt kell hinnünk, hogy gróf Bethlen István nagyon messze ellovagolt már a lehetőségtől, hogy Wolffal együtt mehessen. Ez még akkor se lehetséges, ha Ernszt Sándor békiti őket.

Wolff kriptájától — a főváros automobiljáig

Esett-e csorba a keresztény községi párt presztizsén? — A parádi tarokk-parti

Wolff Károly az utóbbi időben tulságosan idegesen fogad minden sort, ami az ujságokban róla megjelenik és amely természetszerüen nem legyezi ennek az önmaga csinálta bálványnak a hiuságát. Az utolsó héten azonban mégis csak tulságosan rájárt a rud. Ezen a héten tépte foszlányokra minden reménységét a kiméletlen budai beszéd, ezen a héten kellett megtudnia, hogy negyvenhárom volt városatya párthive máris elkötelezte magát reverzálissal gróf Bethlen Istvánnak és ezen a héten ütött le a bomba azzal az ujságközleménnyel, amely a parádi autókirándulásból keletkezett kártérítési pör botrányát szellőztette meg.

Négy esztendeje kommentálja és kritizálja a Fővárosi Hirlap Wolff Károlynak minden beszédét és minden cselekedetét. De objektivitásunk mindenkor megadta a módot arra, hogy az ő katasztrófa-politikája, jelszavakban és filozófiai önfertőzésben megnyilatkozó impotenciája, gyülölködő kártékonysága mellett sohase vontuk kétségbe egyéni tisztességét. Láttuk azt, hogy az egyéni tisztességére eső árnyéktól óvakodik, s ha valamit hibájának róttunk föl, akkor az az volt, hogy nem kergeti el maga mellől a kufárokat, akik az ő reputációját is tönkreteszik. Nem adta ki az utját a vásárcsarnoki fülkék gyüjtőjének, Rácz Sándornak, nem volt kifogása Czigány Sándor bombagyüjteménye ellen sem és nem fogta kezébe a szöges ostort akkor sem, amikor Vasek Ernőnek és a Tanitó Banknak a botránya kipattant. De nem volt nagyobb hatással rá az sem, amikor pártjának csillogó nevü, korifeusai cirkuszbérlettel akarták kompromittálni a pártot és vezért és Buday Dezső még ma is, a Bedő Mór leleplezései után egy esztendővel is, bent ül a BSzKRT igazgatóságában, bár akkor az egyszer hallottunk Wolff szájából enyhén elitélő szavakat, mondván, hogy a villamosdirektori fizetés nagynak nagy, de legálisnak is legális, bár ő maga ilyen fizetést nem fogadna el.

De mi voltunk azok is, akik a támadások felhőszakadásában pártját fogtuk Wolff Károly egyéni tisztességének, amikor az egész sajtó, az egész közvélemény zugott a felháborodástól a ominózus kripta-ügy miatt. A kripta-ügyben azonban mi nem találtuk, nem találhattuk meg azokat a jeleket, amelyek Wolff Károly becsületére árnyékot vethettek volna.

Más szemmel kell azonban néznünk a parádi kirándulást, amely egy hét óta foglalkoztatja a közvéleményt. Nyiltan megmondjuk,

nem vártuk volna a puritánságával hivalkodó Wolff Károlytól, hogy egyéni hiusága, vagy egyéni kényelme kedvéért egy autókirándulás örömejért letérjen az utról, amelynek egy hajszálat sem szabad veszteni a közéleti vezérférfiaknál a kijelölt egyenességből.

Ez a mi véleményünk, jól megfontolt véleményünk a parádi autókirándulásról, amelynek minden külső és belső körülményét jól megvizsgáltuk. Az a véleményünk, hogy még Sipőcz Jenő polgármesternek sem lenne joga nem hivatalos utban elhagyni automobiljával a főváros határát és nem volna szabad luxus-utakra pazarolni a főváros benzinjét. Annál kevésbbé tudnánk azonban megmondani, milyen joggal utazhatott a polgármester, helyesebben a főváros automobilján az a szőrszálhasogató Wolff Károly, akinek még csak villamos-szabadjegyet sem illenék igénybevenni, mert az összeférhetetlenségek fölött nálánál jobban senkinek sem kellene őrködni. Nem lehet Wolff Károly büne az elgázolás, mert az a soffőr erkölcsi számláját terheli, sőt jogilag nem felelős a kártérítésért sem, mert a főváros autója gázolt, a főváros tartozik fizetni. Csak ott esett csorba Wolff Károly presztizsén, hogy a főváros automobilján luxus-kirándulást rendezett, amikor mi tudnánk volt minisztert emliteni, aki elvi kérdést csinált abból is, beülhet-e a miniszteri autóba a miniszter felesége és családtagjai. És az elvi kérdést ugy döntötte el, hogy a feleségét sohasem engedte be a luxuriózus járműbe: a miniszter felesége tovább is konflison járt...

Nem fontos, nem számit, de nem hiszünk abban sem, hogy Wolff Károly tanácsot kérni ment volna Parádra Sipőcz Jenőhöz. Ellenben tudomásunk van róla, hogy

Parádon ebben az időben igen kellemes tarokk-parti folyt, amelyben Wolff Károlyon és Sipőcz polgármesteren kivül részt vett Terstyánszky Kálmán, a mai kormánybiztos is.

Ha mondanivalónk van még ebben a kérdésben, akkor az csak az lehet, hogy a felelősségrevonásnak ma — sajnos — a sajtón kivül nincsen fóruma. De a kormánybiztosnak talán joga van megérdeklődni, ki felelős azért, hogy a főváros közönségének autóján, benzinjén illetéktelen magánszemélyek minden térités nélkül luxus-kirándulásokra járnak? Egyben pedig Wolff Károly igazságérzetére és gavallériájára is apellálunk és tisztelettel megkérdezzük tőle, viszszafizette-e már a főváros pénztárába azt a közel hatmillió koronát, amelyet az autókirándulás sérültjének és károsultjának a létrejött egyezség értelmében kifizettek?

Tulzónkor

* * *

Petrovácz Gyula

véletlenül nemzetgyülési képviselő urat nem mernénk az objektiv államférfiak közé sorolni, midőn a Wolff-párt hatalmon maradásáról, vagy a hatalomról való lecsuszásáról van szó. Mégis a kitünő Petrovácz is kénytelen bevallani, amikor a párt megbizásából elvégezte számitásait, hogy bizony 41 százaléknál több voksot nem fognak kapni, ami magában véve is a bukást jelenti, mert az örökös tagok nem igen fognak a kormány ellen szavazni. Ez a 41 százalék azonban csak Petrovácz álmaiban él, tessék elképzelni, mi lesz akkor a valóság? Eszünkbe jut a bivalyfüredi gyógyszerész esete, aki bemutatkozás nélkül odaült kibicelni az Otthon-klubban Guthi Soma mellé és mindig közbeszólt. Addig szólt közbe, amig Guthi el nem vesztette a flegmáját és rá nem kiáltott:

— Hallja-e az ur, ki maga?

— A bivalyfüredi gyógyszerész volnék, kérem.

— Hát tudja uraságod, ki a gyógyszerészek elnöke?

— Már hogyne tudnám: Filó János.

Hát kérem, — mondta recsegő hangon — én fütyülök a maguk elnökére is, képzelje el, hogy mennyire fütyülök én magára.

Mert igy van az: a Petrovácz számai és a valóság között legalább olyan különbség van, mint a gyógyszerészek elnöke és a bivalyfüredi patikus között.

Ijesztően soknak

mondotta Vass József népjóléti miniszter a Magyarországon elhasznált (mondhatnók kihasznált) keresztény jelszót. És aligha tévedett a miniszter, mert hiszen közvetlen közelből ismeri azokat a nagy konzumenseket, akik a jelszavakból olyan sokat fogyasztanak. De majdnem olyan jól ismerjük őket mi is és tökéletesen igazat adunk a miniszter urnak abban, hogy az ijesztően sok keresztény jelszó hatása alatt „erősödik a gyülölködés, gyengül az egymás megbecsülése, s félő, hogy a legjobbak félreállanak a szemtelen tülekedés elől". Mintha ezeket a gondolatokat a héten már egy másik koronatanu, gróf Bethlen István szájából is hallottuk volna. Wolff Károly pedig csak nemrég utasitotta vissza igen kereken, hogy ő valaha is gyülölködött volna. Nem akarjuk azt mondani, hogy mi jobban hiszünk két korrekt tanunak, amilyenek Bethlen és Vass József, mint egy vádlottnak, Wolff Károlynak, aki a törvény adta jogánál fogva is körömszakadtig tagadhat. Ismételjük, nem akarjuk ezt mondani; de engedje meg Wolff Károly vezér, hogy a talmudot citáljuk, amely aperte megmondja, hogy: ha két ember azt mondja, hogy részeg vagy, akkor menj haza és feküdj le.

NYÁRI ORFEUM
HERMINA-ÚT 65. • • TELEFON: 15-12.
LAMPO
a legjobb olasz átváltozó-művész vendégjátéka
és a nagy variete-műsor kezdete 1/2 10 órakor

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

„Abnormális állapotok"

Irja: **Marcial.**

Ki volna olyan balga azt gondolni, hogy csak a szép és sikerült emberpéldányok és egyéb teremtmények akarnak élni, mig ellenben a csunyák és görbék bármely pillanatban hajlandók lemondani az életről?! Szó sincs róla és nem is hiszi senki. A szeplősek, kancsalok, görbeorruak, kajlafülüek, bénák és sánták éppen ugy ragaszkodnak az élethez, mint a Venuszok és Adoniszok és a haszontalanok ugyanolyan módon, mint a világboldogitók, a falurosszák nem kevésbbé, mint azok, akiknek áldás fakad a lépteik nyomán.

Egyformán érvényes törvény ez a világban emberekre, állatokra, növényekre, minden anyagra és minden intézményre. Ami van: az továbbra is lenni akar és az elpusztitása ellen kifejti a maga ellenállását elefánt és bolha, állam és tornaegyesület, nemzet és rablóbanda, világvallás és asztaltársaság egyaránt. Akkor kell nagyon meggondolni a dolgot, mielőtt egy intézményt vagy berendezkedést létesitünk, mert abban a pillanatban, amint válami életre ván hivá, már nem lehet többé ugyanazzal az egyszerü gesztussal meg is szüntetni, hanem csak annak az ellenállásnak a leküzdésével, amelyet az intézmény a megsemmisitése ellen kifejt és amelynek a mekkorasága előre meg sem mérhető.

A háboru kényszerüsége, de még inkább, mint a fejetlensége és anarchiája a normális társadalmi életben szokatlan és ismeretlen intézkedések egész sorozatát hozta létre. Ki törődött azelőtt avval, hogy mit visznek ki az országból, vagy mit hoznak be az országba, vagy pláne, hogy ki visz ki, vagy ki hoz be valamit? Legfölebb egészségügyi és közbiztonsági korlátozások voltak e tekintetben, avagy inséges időkben egy-egy dolognak a kivitelét megtiltotta az államhatalom. Ki gondolt volna olyan korlátozásokra, amelyek valaha ugyan divatban voltak, de amelyeket századokkal ézelőtt tulhaladott már az emberiség, hogy az áruk beláthatatlan sorozata egyáltalában ne legyen behozható, vagy ne legyen kivihető, vagy hogy ez a kétoldalu forgalom minden egyes esetben külön engedélyezés alá essék és a kormányhatalom állapitsa meg a mennyiségeket, amik az árukból kivihetők és behozhatók?! De amikor a háboru borzalma ránk köszöntött, vele együtt mindezek a korlátozások is életre keltek, mert olyan világban, amelyben az ember életével szabadon rendelkezik egy magasabb hatalom, senki se ütközik meg rajta, ha gazdasági önrendelkezésüket is az állam veszi a markába. Mindent lehet indokolni a végveszély állapotával és amikor minden legkisebb megnyikkanás ellen drákói megtorlás fenyeget: a hatalom birtokában lévők azt csinálhatnak, amit akarnak és amit a maguk belátásával jónak tartanak.

Régen elmulott már a háboru, amely szintén élő intézmény volt és amely szintén ellenállott az elmulásnak, ugyhogy végül is agyon kellett ütni. A háboru elmulott, mert agyonütötték, de a háborus intézmények még ma is élnek és mindenkinek a szeme előtt folyik le az a keserves küzdelem, amelyet a társadalomnak folytatnia kell, hogy végre eltünjenek a világból ezek az intézkedések. Mily nehezen tágit a kormány attól a jogától, hogy helyettünk gondolkozzék és ne a mi szükségletünk szabja meg, hogy milyen árucikkeket és honnan hozzuk be az országba, hanem bizonyos urak bölcsessége. Nincsenek normális állapotok, azt mondják, ami igaz is mindaddig, amig ez a berendezkedés a világon van. Az állapotok abnormális voltát éppen az okozza, hogy ilyen korlátozások léteznek és igy mindaddig, amig ezek léteznek, lehet hivatkozni az állapotok abnormális voltára. Hihetetlen nehezen, a folyton fokozódó közfelháborodás roppant erejével való titáni küzdelemmel, lassan, lassan lehet csak viszaszereznie a társadalomnak a maga gazdasági önkormányzatát és kivivni a felszabaditását e káros és kényelmetlen korlátozások alól, amelyek bilincsekbe verik az életet és a forgalmat.

Minden nap ujabb és ujabb visszaélések és panamák buggyannak ki ebből a dzsungelből, amelyben százezrével lehetnek soha napvilágra sem kerülő visszaélések és panamák. És ha valaki ilyen kipattanó esetek kapcsán követeli hogy tömjék már be ezeknek a bajoknak a forrását és szabaditsák végre fel az állampolgárokat e céltalan és haszontalan gyámkodás alól, akkor nagyképü és fontoskodó kijelentéseket kap válaszul, hogy nem lehet még teljesen lemondani ezekről a korlátozásokról, mert a viszonyok még nem normálisak. Pedig dehogy is ez az alapja ezeknek a kártékony intézkedéseknek! Az igazi oka a létezésüknek az, hogy egyáltalában életre hivattak és a természetben uralkodó általános törvény szerint nem akarnak többé elmulni. A másik pedig az a közgazdasági babona, amely alól csak hihetetlen lassan szabadul fel az emberiség és amelyből csak egy századdal ezelőtt huzta ki a tudomány a világot, hogy ujból és ujból visszapattanjon a fertőjébe: az a babona, hogy gazdasági dolgokban a kormányoknak kell és lehet tudniuk, hogy mi a helyes és mi a jó, nem lehet ezt magukra az emberekre bizni. Ujból és ujból képesek az emberek beleesni abba a képtelen tévelygésbe, hogy azt higyjék, hogyha a kormány nem vigyáz, akkor egy ország minden értékét képesek a polgárai kivinni az országból azért, hogy cserébe illatszereket, vagy egyéb haszontalanságokat, csemegét, vagy luxus cikkeket hozzanak be, vagyhogy tehát csak akkor lehetünk nyugodtak, ha a kormány határozza meg, hogy miből és mennyit lehet kivinni, vagy behozni. Ujból és ujból elhiszik az emberek, de különösen a politikusok és kormányhivatalnokok, hogyha nem vigyáz az állami bölcsesség, akkor minden aranyunkat kiszállitják az országból és hogy az államoknak nem lehet buzgóbb törekvése, mint folytonosan éber figyelemmel ügyelni arra, hogy egy másik állam polgárai nagy előnyökhöz ne jussanak a velünk való kereskedésből.

E babonákat maradék nélkül és örök időkre szóló érvénnyel eloszlatta már a nemzetgazdaságtan tudománya, amelynek az eredményeiről azonban legkisebb tudomást se akarnak venni az államok kormányai, amelyek ma éppen ugy ráncba akarják szedni az embereket és éppen ugy a kezükben akarják tartani gazdasági tevékenységük intézését, mint a merkantilizmus legsötétebb napjaiban, a 17-ik század kellős közepén. Csak lassan oszlik ujból a sötétség, amelyet a háboru ránk boritott és amelynek elmulta előtt nem indulhat meg igazi élet a gazdasági területeken.

A Hangya 38 frt 18 krajcárja. A „Hangya" Szövetkezet most üli negyedszázados jubileumát és ebből az alkalomból junius 12-ikén megtartották az intézet székházában a huszonötödik jubiláris közgyülést, amely méltó kerete volt az intézet ünnepének. Mert gazdasági szempontból is kortörténeti jelentősége van a Hangya huszonöt esztendejének. Néhány számadat is kellően illusztrálja ezt. Az egyik oldalon ott áll a negyedszázad előtti mérleg, amely 1898/99-ben 38 forint 18 krajcár, azaz 76 korona 36 fillér tiszta haszonal zárult. Az első évi jelentés tele van a küzdelmeknek, a kezdet nehézségeinek panaszaival, s ma, huszonöt esztendő után, önérzettel mutatnak rá, hogy a Hangya Magyarország egyik legnagyobb kereskedelmi vállalata és egyszersmind egyik legfontosabb gazdasági és kulturális tényezője. Huszonöt év előtt a Hangya 38 forint 18 krajcáros tiszta nyereségét a közgyülés az üzleteredmény-számlán a következő évre átvinni rendelte; ezzel szemben az idén azt határozta a közgyülés, hogy a vásárlási visszatérítések levonása után fenmaradó 7.359,430.386 koronát kitévő tiszta nyereségből 989,644.900 korona ama régi üzletrészek kártalanitására fordittassék, akiknek a valutaromlás folytán üzletrészekbe fektetett tőkéjük értéktelenedett, továbbá, hogy a rendes és alapitványi üzletrészek után az elmult esztendőre 6%-os osztalék fejében 746,412.390 koronát fordit és hogy tartalékalapját 4.940,000.000 koronával dotálja és ilymódon öt milliárdra egészíti ki. Az évi jelentésnek szinte legfigyelemreméltóbb mondata az, amely igy hangzik: „Minthogy intézetünk — részben a kormány jóvoltából — az elmult év folyamán nagyobb összegü jegyintézeti kölcsönhöz jutott, s a korona romlása következtében jelentékeny valutáris nyereségre tett szert: kötelességünknek tartjuk, hogy ezen rendkivüli nyereséget egyrészt visszatéritsük a fogyasztóknak, akik a valutaromlás következményeit elsősorban sinylették meg, másrészt közérdekü feladatok megoldására és közcélokra ajánljuk fel". Éppen ezért elhatározta az igazgatóság, hogy jótékonysági célokra alapitványi üzletrészekben, melyeknek kamatai évenkint a kitüzött célokra folyósitandók, 2130 millió koronát, készpénzben pedig 450 millió koronát irányzott elő, továbbá a földmüvelők mezőgazdasági kulturájának fejlesztésére 2000 millió koronát szavazott meg. A Hangyának egyébként a 25 év alatt alapitott 3400 szövetkezetéből 2000 szövetkezete Csonka-Magyarországon müködik, amelyek az elmult évben 62 milliárd értékü árut hoztak forgalomba.

Fuzionáló biztositó társulatok

A Magyar—Francia beolvad az Első Magyar Biztositóba — A sérelmes B. lista — Hirek Gergely igazgató távozásáról

Kétségtelen, hogy erőteljes gazdasági átalakuláson megyünk át, amely nem vonulhat el fölöttünk megrázkódtatások nélkül. Az eseményeknek romboló hatásuk van, mellyel szemben mindenki védekezik, gátakat emel, átcsoportosit, ellentállását megerősíti. Ebbe az akciókörbe kell belehelyeznünk azt az értesülésünket is, amely szerint az Első Magyar Általános Biztositó Társulat berendezkedésében és adminisztrációjában korszakalkotó változások előmunkálatai kezdődtek meg. Ezek a küszöbön álló ujitások kapcsolatosak a biztositó intézeteknél is általánosan megindulo „leépitési" akciókkal.

Az előkészületben levő változások között a legelső lépés, hogy az „Első Magyar" az adminisztrációs költségek redukálása érdekében magába olvasztja leányvállalatát, a Magyar-Francia Biztositó Társulat-ot, amelynek részvényei tudvalevően az Első Magyar tárcáiában vannak. A beolvasztással természetesen velejár a két társulat vezető személyeinek ujra való kiválasztása és annak tisztázása, hogy az uj alakulás élére a legkiválóbb szakemberek kerüljenek, az érdemtelenek pedig elhulljanak. A vezetőkön kivül azonban nagyobb létszámredukció készül a tisztviselőt karban is, s mi ugy tudjuk, hogy már meg is csinálták az alkalmazottak B. listáját. A biztositó intézetek hiresek voltak mindig antiszociális szellemükről és arról, hogy személyzeti kérdésekben igen kiméletlen rendszert inauguráltak. Ez a szellem érvényesül az Első Magyar és a Magyar-Francia fuziójánál is, amennyiben a B. listán csupa régi, kipróbált hivatalnok szerepel, akik nagyon sokkal hozzájárultak az intézetek fellendüléséhez. Ezek most mind indexre kerülnek, nem azért, mintha a két intéztnél fölös számban lenne a munkaerő, hanem azért, mert a fuziós alkalmat ürügyül használják ki arra, hogy az elbocsátottakat olcsóbb erőkkel, napidijasokkal és ideiglenes alkalmazottakkal pótoljak. Ezek a hirek mind nagy nyug-

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA

Kivánja Ön az „Áller Képes Családi Lapja" cimü lapot közvetlenül az Ön b. cimére küldetni minden csütörtökön?

Ezen esetben kérjük, velünk b. cimét postafordultával közölni és a lap ellenértékét előre cimünkre elküldeni.

13 lappéldány ára: 75.000 korona

„Áller Képes Családi Lapja" megjelenik minden pénteken. Egyes szám ára: 6000 K

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG VII., RÓZSA-U. 9. TELEFON: J. 53-60.

talanságot és elkeseredést keltenek a tisztviselők között, akik existenciájukat féltik.

Sokkal nagyobb gondot okoz azonban az, hogy kiket állitsanak a fuzionáló intézetek vezetői közül az ujáalakuló intézet élére? Ma megismétlődni látszanak azok a harcok, amelyek akkor törtek ki, amikor Ormódy Vilmos vezérigazgatót néhány év előtt, akarata ellenére, nyugdijba küldték. Az ő örökébe jogosan a közben elhunyt Balabán igazgatót kellett volna helyezni, aki nemcsak legrégibb vezető tisztviselője volt a társulatnak, de egyben biztositási szaktudását Európaszerte ismerték. Ezt a csöndes, munkás embert azonban elgáncsolta egy palotaforradalom, amely a rangban hátrább álló, működésében, szakismeretében tőle távolálló Gergely (Gutthard) Tódort állitotta előtérbe. Ravasz ügyeskedéssel kierőszakolta, hogy őt tették meg ügyvezető igazgatónak..

Akkortájt ugyanis majorizálási harcok folytak az Első Magyar részvénytöbbségéért, s ez a harc Gergely Tódor malmára hajtotta a vizet. Castiglione Camillo, a Magyar-Olasz Bank révén nagy tömeg részvényt vásároltatott össze és már-már ugy látszott, hogy a betörés sikerrel is jár. Ebben az esetben a visszalépő Ormódy Vilmos helyébe, aki nemcsak vezérigazgató, hanem igazgatósági elnök is volt, Castiglone ült volna be, mig az alelnöki állást Éber Antal foglalta volna el. A harc azonban másként dőlt el és hamarosan kitünt, hogy a többség az ugynevezett „magyar pénzcsoport" kezében maradt, amely aztán elnöknek Teleszky Jánost választotta meg. És itt érvényesült Gergely Tódor ügyes és ravasz taktikája. Az utolsó pillanatig a csöndes megfigyelő szerepét játszotta, a majorizációs harcba bele nem avatkozott, hanem várta, ki marad fölül. Szint csak akkor vallott, mikor a harc hevében nyilvánossá vált, hogy Castiglone elvesztette a játszmát. Ekkor Gergely Tódor, mintha végig a győztes oldalért lelkesedett volna, gyorsan a magyar csoporthoz csatlakozott, amely aztán őt tette meg ügyvezető-igazgatónak, bár a csoportban igen sok hive volt Mihályi Zoltánnak, a Magyar-Francia vezérigazgatójának is.

Azóta tehát Gergely az ügyvezető-igazgató, akit a palotaforradalom és az ügyes taktikázáson kivül a hivatalnoki kar együttes állásfoglalása is jelentékenyen előrelenditett. Gergely azonban a legkevésbbé sem mutatkozott hálásnak kollégáival szemben, akiknek rokonszenvét azóta fokozatosan elvesztette. Még kevésbbé volt hálás volt főnökével, Ormódy Vilmossal szemben, akinek az Intézet székházában levő fejedelmi lakosztályait mindenáron a maga részére akarta megszerezni és mindent elkövetett, hogy Ormódyt onnan kilakoltassák. Ez a terv azonban nem sikerült.

Hasonlóképpen megváltozott a tisztviselői karral szemben is. Uralmát, hatalmát minden megnyilatkozásában éreztette velük, előtörtek zsarnoki hajlamai, gőgös lett és öbenne van a gyökere annak az antiszociális szellemnek, amely az Első Magyarnál uralkodik.

Most azután a változások küszöbén megint ki fog ujulni a harc az ügyvezető-igazgatói állásért. Máris igen határozott formában beszélnek róla, hogy a fuzionáló vállalatok élére nem Gergely Tódor, hanem Mihályi Zoltán kerül, mig Gergely nyugalomba vonul. Gergely Tódor maga is tudatában van ennek és értesülésünk szerint máris tárgyalásokat folytat egy külföldi biztositó társulattal, amelynek képviseletét Budapestre akaria telepiteni, hogy annak vezetését átvegye.

Klein Gyula kudarca a Gummigyárnál. Szombaton volt a Gummigyár közgyülése, amelyet szenzációs hirek előztek meg és igy a közgazdasági világban rendkivüli várakozással néztek a közgyülés eseményei elé. Mindennek dacára azonban a szombati közgyülés a legteljesebb nyugalommal, simán, az előre hirdetett szenzációk elmaradásával folyt le. A legendás hirek, amelyek heteken át cirkuláltak a sajtóban, nem bizonyultak valóknak, bár bizonyos oldalról mindent elkövettek, hogy ennek a kitünő vállalatnak a tulajdonjogában változást idézzenek elő. A Gummigyár — mint ismeretes — a Wiener Bankverein érdekkörébe tartozik. Hetek előtt feltünt, hogy az általános lanyhaság közepette, feltünő módon emelkedni kezdtek a Gummi-részvények, amelyek a kiinduló 300.000 koronás árról csaknem 700.000 koronáig szöktek fel. Nyilvánvalóvá lett, hogy majorizálási törekvések vannak folyamatban és hamarosan kiderült az is, hogy eme törekvések mögött Klein Gyula, a Hitelbank ügyvezető-igazgatója áll. Klein Gyula törekvései azonban, amint azt a közgyülés lefolyása és eredménye eklatánsan igazolja, hajótörést szenvedtek. Pedig Klein Gyula elszánt akarattal, hatalmas apparátussal csinálta meg a betörési kisérletet, ugyhogy sikerült 160.000 darab részvényt összevásárolnia, amelyeket társzekéren kellett a Wiener Bankvereinhez szállittatnia, hogy szavazati jogát a közgyülésen érvényesithesse. A százhatvanezer darab részvény azonban nem biztositotta számára a részvénytöbbséget, ugyhogy a majorizálási harc csődöt mondott és Klein Gyula a rendkivül értékes, tekintélyes Gummigyárat nem tudta megkaparintani a maga és családja számára. Klein Gyuláról azonban érdemes ebből az apropos-ból egyet-mást elmondani, mert ami a Gummigyár körül lefolyt, az az ő közgazdasági tevékenységében nem egyedülálló jelenség. Klein Gyula mintegy harminc esztendő előtt, mint a Heller Gyula és társa gyapjukereskedő cég kis hivatalnoka kezdte meg pályafutását. Innen, amikor a Hitelbank gyapjuosztályát megszervezték, ide került vezető állásba, később pedig mind magasabb és magasabb poziciókba jutott a Hitelbanknál, ahol ma báró Ullmann Adolf után a legelőkelőbb poziciót foglalja el, mint ügyvezető-igazgató. Közben, aránylag rövid idő alatt, szédületes vagyonra tett szert, ugyhogy ma Magyarország leggazdagabb emberének hirében áll. Az utóbbi időben azonban feltünt, hogy Klein Gyula nem mindenkor dolgozik harmonikusan intézetével, a Hitelbankkal, hanem egyéni akciókkal szerepel a közgazdasági életben és valósággal államot alkot az államban. Igy megszerezte többek között a Ganz-Danubius részvények egy hatalmas paketjét, ugyancsak bevonult a Georgia főrészvényeseinek sorába is. Bár mindenütt csak kisebbségi részvényekkel rendelkezik, ezeket a vállalatokat teljesen a kezében tartja és mindegyiknél egy-egy fiát helyezte el érdekeinek megvédésére, előkelő pozicióban. Ezzel a manőverrel mindkét vállalatnál érdemes, régi tisztviselőket szoritott háttérbe, a két Klein-fiu legázolt egy csomó embert, akik természetesen rossz érzésekkel tekintenek uj főnökeikre. Teljesen ezzel a módszerrel akart eljárni Klein Gyula a Gummigyárnál is, ahol pionirként szintén elhelyezte egyik fiát, ugyancsak előkelő pozicióba. A gummigyár esetében azonban nem elégedett meg a kisebbségi részvények jogán való labilis hatalommal, hanem feltétlen uralmat akart magának biztositani. Ez azonban — mint láttuk — nem sikerült, aminek legfőbb oka az volt, hogy a Hitelbank nem bizonyult hajlandónak Klein Gyula manővere számára eszközként szerepelni. A Hitelbank és a Wiener Bankverein évtizedes becsületes megértéssel működtek eddig is együtt, ha elvétve felmerültek is üzleti differenciák, azokat mindig békésen elintézték egymás között, nem történhetett volna tehát meg a Hitelbank részéről az üzleti etika sulyos megsértése nélkül, hogy gáncsot vessen a Wiener Bankvereinnak. A Hitelbank tehát nem azonositotta magát Klein Gyula egyéni akciójával és nem nyujtott segitőkezet ahhoz a manőverhez, amelynek célja volt a Gummigyárat kiragadni a Wiener Bankverein kezéből. Kénytelen volt tehát ügyvezető-igazgatója ellen fordulni és igy a birtokában levő részvények szavazati jogát a Bankverein-csoport mellett adta le. Egészen világos ebből a különös közgazdasági harcból, hogy lehetetlen helyzet az, amely ilyenformán a Hitelbank és ügyvezető-igazgatója között előállott, s amelyből Klein Gyulának le kell vonni a konzekvenciákat. Hiszen kétségtelen, hogy a Hitelbank erkölcsi presztizse nem arra való, hogy Klein Gyula tipikus tőzsdei hazardirozását fedezze, már csak azért sem, mert kifelé, a laikus közönség előtt az egész ódium a Hitelbankra hárulna.

Báró Schossberger Henrik bankosztályának uj igazgatója. Král Gyulát, a Standard Bank volt vezérigazgatóját, a Schosberger Henrik cég meghivta bankosztályának kiépitésére és vezetésére. Král igazgató a meghivást elfogadta és működését már meg is kezdte.

A Nemzeti Hitelintézet R.-T. rendkivüli közgyülése elhatározta az alaptőkének 3 milliárdról 6 milliárd K-ra emelését, amely tranzakció az intézet alap- és tartaléktőkéit 18 milliárdra növeli. Az uj részvények 20 : 1 arányban, folyó évi junius hó 18—26-ig vehetők át a részvényesek által az intézet központjánál és 31 fiókintézeténél, 6000 K kibocsátási áron. Az igazgatóságba ujonnan megválasztattak: Howard Back (London), Ivan Leschinszky gróf (London), Nagy Dezső, Kossalka János és Láng József.

A Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaság e hó 14-én megtartott kögyülése részvényenként 150 százalék = 3000 korona osztalék kifizetését és jóléti alapjának 300 millió koronával való javadalmazását határozta el.

A Pesti Tőzsde pénzügyi és tőzsdei compaszt ad ki. Kallós János, a Pesti Tőzsde főszerkesztőjének gazdasági-, pénzügyi- és tőzsdei évkönyve 1924. évről a legkitünőbb szakemberek bevonásával fog megjelenni. Az évkönyv szerkesztősége és kiadóhivatala VIII., Rökk Szilárd-utca 9. szám alatt van.

Az Affinéria R.-T. rendkivüli közgyülésén elhatározta, hogy üzletkörét kibővitve, bizományi osztályt állit fel és ehhez most megkapta a miniszteri engedélyt is. Mig a vállalat eddig csak saját számlájára vette és adta a nemesfémpiac árait, addig most, amiként a tőzsdebizományos az értékpapirüzletben, az Affinéria a nemesfémforgalom terén bizományi megbizásokat vállal és hajt végre. A forgalmat ez olcsóbbá teszi, amennyiben csak néhány ezrelék jutalék terheli majd.

A Schlick-Nicholson Gép-, Vagon- és Hajógyár R.-T. 1923. évi osztalékszelvénye a Magyar Olasz Banknál junius 5-től 800 koronával váltható be.

A Magyar Ólomárugyár és Fémkereskedelmi R.-T. junius 4-én megtartott közgyülésén ügyvezető-igazgatóját, Baróti Jenőt az igazgatóság tagjává választotta.

A Wörner J. és Társa Gépgyár Részvénytársaság közgyülése az 1923. évre szelvényenkint 500 korona osztalék kifizetését határozta el. Az osztalék folyó hó 16-tól kezdve a társaság pénztáránál (V., Váci-ut 48.) kerül kifizetésre.

A Concordia gőzmalom r.-t. 1923. évi részvényszelvénye közgyülési határozat folytán f. hó 16-ától kezdve 2000 koronájával kerül beváltásra a Hazai bank r.-t.-nál, vagy a malom pénztáránál.

A Villányi Pezsgőgyár és Borpince R.-T. 1923. évi mérlege 18 millió K alaptőke és 124,687.515 K nyersjövedelemmel szemben 67,290.395 K tiszta nyereséggel zárul.

A Phöbus villamos vállalatok r.-t. közgyülése a kimutatott 616 millió korona nyereségből részvényenként 1000 korona osztalékot állapitott meg. A szelvények folyó hó 16-tól kezdve a Belvárosi takarékpénztár főintézeténél válthatók be. Az igazgatóság Herzfeld Dezső vezérigazgatót alelnökké választotta, Unger Emil h. igazgató igazgatóvá, Nádasdi Vilmos cégvezető h. igazgatóvá, Varga Ernő felügyelő cégvezetővé neveztetett ki.

A Magyar Kender és lenipar r.-t., előbb Salzmann és társa r.-t. 1923. évi osztalékszelvénye a Magyar-olasz banknál vagy a társaság pénztáránál 1500 K-val váltható be.

A Juta- és Kenderipar r.-t. 1923. évi 19. sz. osztalékszelvénye a társaság pénztáránál, vagy a Magyar-olasz banknál 3000 K-val válthatók be.

A Rt. Villamos és Közlekedési Vállalatok számára (Trust) 6. számu osztalékszelvénye a Magyar Általános Hitelbanknál 2000 koronával váltható be.

A Francia-Magyar Abadie Papir R.-T. 1922. évi mérlege 30 millió K alaptőke és 138,456.334 K nyersjövedelemmel szemben 10,857.457 K tiszta nyereséget tüntet föl.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 22.
Telefon: József 60-69.

GROZIT
bőrfedéllemez
erős, tartós, viharálló
a jelenkor legjobb tetőfedőlemeze
Több millió négyzetméter használatban
Gyártja és tetőfedést vállal a
Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár
Budapest, Központi iroda: V., Kádár u. 6
Gyár: X., Gyömrői-út 44. szám
Telefon: 67—96.

TUNGSRAM-LÁMPA
Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

Események

Márkus Jenő
portréja alá

Nincs nap, hogy véletlenül, akaratlanul is eszébe ne jusson az embernek a család valamelyik tagja. Az irodalom, a szinpad, a hangverseny-dobogó csak olyan biztos eszközeik, mint ahogy a legnagyobb biztonsággal és a legteljesebb sikerekkel mozognak a közélet fórumán. Ma már csak nyomtatott betükből ismerjük a Kávéforrást és a Márkus fivérek ottani való szereplését. Aztán Márkus József főpolgármester kimagasló alakján át eljutunk a ma is élő generációhoz, megdöbbenve és megigézve látjuk, Márkus Emília nagyságát és feltünik előttünk, mint a jövendő nagyság biztos igérete: Márkus Jenő mindig kedves, mindig kellemes alakja.

A héten az egyik előkelő klubban, a Liget-klubban, amelynek elnöke, kitünően sikerült arcképét leplezték le. Mi gyönyörködve állottunk meg a kép előtt, mert derü, a tehetség világossága, a jövő tiszta reménye sugárzott le róla. Meleg baráti érzések, s kedves kerületi összetartozás hozta létre ezt a portrét, mégis ahogy alatta megállottunk, az volt az érzésünk, hogy ezek az emberek tisztában vannak vele, hogy milyen értéket ültettek ők ennek a finom, gavallér klubnak az elnöki székébe. Ezeknek az embereknek itt érezniök kell a jövendőt.

Mert ha nem érezték volna is, hallhattak beszédeket, amelyekben komoly vates-ek szólaltak meg. Hallhatták Bárczy Istvánt és hallhatták Ugron Gábort, akik a jövő emberét állitották szemük elé! Márkus Jenő fiatal, lelkes, ambiciózus ember, akiben megvan az élet akarása, megvan az élethez való értés. Hosszu időt töltött a városházán, ahol nemcsak hogy megismerte tövéből hegyéig az adminisztrációt, de egyben az alkotások egész impozáns sorával tette emlékezetessé nevét. Hogy csak mást ne említsünk, az ő rezsimjét dicséri két nem kisebb alkotás, mint a Gellért-fürdő, meg az Állatkert. Azóta, hogy a városházáról elment, csöndesen, feltünés nélkül, politikával foglalkozik. Tele van a liberalizmus és demokrácia legtisztább gondolataival és azt hisszük, sokat, nagyon sokat tanul, mert — amint ezt sejteni lehet — mint kész államférfi akar kiugrani a homályból.

Mert neki minden sikerül. Az ő megvesztegető egyénisége mindig a csalódás veszedelme nélkül tör a cél felé. Ha államférfi akar lenni, akkor az lesz belőle; de ha esetleg a jövő esztendőben kedvet kapna Magyarország legszebb, legkedvesebb hivatásához, akkor meg fogják választani őt Budapest polgármesterévé.

Látni kell, hogy egész lénye, egész jelleme, egész egyénisége erre predesztinálja őt. Mintha egyenes utóda lenne Bárczy Istvánnak. Örökölte Budapest iránt való szeretetét, kivételes koncepcióját, a szépet alkotás viharos vágyát, a kifinomult bohémségét, utólérhetetlen charmeját, szerencsés kezét. A Liget-klub büszke lehet, hogy onnan fog elindulni ez a férfiu, aki bármilyen állásban, bármilyen pozicióban, de rövidesen hozzáfog annak a Budapestnek a visszavarázsolásához, amelyet gonosz kezek el akartak sülyeszteni.

Hirek Terstyánszky Kálmán kormánybiztos távozásáról. A városházán napok óta hirek vannak forgalomban arról, hogy Terstyánszky Kálmán kormánybiztos távozik és ujból a belügyminisztériumban foglalja el régi helyét. Ezek a hirek tulajdonképen gróf Bethlen István egységes kormánypártjából kerültek ki, ahol az egyik estén igen határozottan beszéltek arról, hogy a kormány hajlandó az ellenzéknek garanciákat nyujtani a fővárosi választói névjegyzék összeállításának törvényes kezelésére, ami abban állana, hogy nem a mostani Wolff-befolyás érvényesülne a választási névjegyzékek összeállításánál. Ugyancsak itt beszéltek arról, hogy Terstyánszky Kálmán helyett a kormány hajlandó lenne olyan kormánybiztost küldeni a városházára, akinek személyét a baloldal sem fogadná bizalmatlanul. Terstyánszky Kálmán kormánybiztos igyekezett, legalább nyilatkozataiban megőrizni objektivitását. Kevésszer szólal meg, de eme nyilatkozatai ellen korrektség szempontjából nem lehet kifogást emelni. Igy volt ez többek között, amikor kiderült a botrány, hogy a Lipótvárosi Keresztény Nemzeti Ligának kártyaklub céljaira a főváros tanácsa bérbeadta a Szent Istvántéri iskola helyiségeit. A kormánybiztos akkor igen erélyesen megtorlást igért, sőt kijelentette, hogy más hasonló esetek is jutottak tudomására és ő mindenütt rendet fog csinálni. Ezzel szemben az erélyes nyilatkozaton tul még ma sem történt semmi a világon. A Lipótvárosi Liga nem nyitotta meg ugyan még — érthető okokból — a kártyaszobákat, de az iskolatermekben ma is ők az urak. Tudnánk még jó pár ilyen esetet felsorolni: de emellett még azt is mondják politikai körökben, hogy amikor Terstyánszky a városházára került, egészen más politikai atmoszféra volt még, mint amilyen most van. Ma a budai beszéd után, Bethlen teljesen a liberálisok felé orientálódik és igy minimálisan a Heinrich-csoport tagjai közül kellene kormánybiztost küldenie, hogy ezzel a jövendő városházi rezsim politikai karakterét is megadja. Mind sürübben emlegetik tehát ismét Melly Béla nevét, akinek kormánybiztossága egyizben már csaknem testet öltött, de éppen politikai okokból el kellett ejteni ezt a kombinációt. Azt mondják, akkor még nem volt érett a helyzet Melly kinevezésére, ma azonban már ő lenne a legmegfelelőbb ezen a poszton.

Vajna Ede tanácsnok kitüntetése. A kormány előterjesztésére a kormányzó Vajna Ede tanácsnoknak a kormányfőtanácsosi cimet adományozta. A tanács eme módfelett szerény és puritán tagja tehát méltóságos ur lett és nem lehet ebben a városban senki, aki ugy ne vélekednék, hogy Vajna Edével a kormányfőtanácsosok rendje igen komoly diszt kapott. Lehetnek a fővárosi adminisztrációnak igen fontos posztjai, de fontosabb nem lehet egy sem, mint amilyenné egy évtized óta a közélelmezési ügyosztály vezető tanácsnokáé lett. A legsulyosabb, a felelősséget a végletekig fokozó időkben, a háboru kinszenvedéses esztendeiben Folkusházy Lajos ült a közélelmezési tanácsnoki székben. Férfiasan állta az ostromot, bravuros értékkel találta meg a tennivalókat és emberfeletti erővel dolgozott. Mindebben azonban osztozott vele Vajna Ede, a főjegyző, aki szaktudósa lett a háborus kormányrendeletek mérhetetlen tömegének. Még erőteljesebb szerep várt Vajna főjegyzőre akkor, amikor Folkusházyt alpolgármesterré választották és a még mindig sorsdöntő szerepet játszó közélelmezési ügyosztály élére Marher Aladár tanácsnokot állitották, akinek itt előlről kellett kezdeni mindent megtanulni. De jó tanitómesterére akadt Vajna Edében. Ha nem is egyedül az ő érdeme, de mindenesetre igen jelentős szerepe volt abban Vajna Edének, hogy Budapest népe — a kommunizmust kivéve — sohasem éhezett és hogy Budapest utcáin a legsulyosabb időben sem voltak éhségtüntetések, meg zavargások. Olyan érdem ez, amit már régen honorálni kellett volna. Még a kurzus is észrevette, hogy Vajna Ede felüláll minden pártszemponton, s a főváros egész lakosságáért dolgozik kifogyhatatlan erővel és szeretettel. Megválasztották tehát tanácsnokká, s azóta önállóan vezeti a közélelmezési ügyosztályt, ahol ma is, a gazdasági felszabadulás küszöbén, még mindig tud módokat és eszközöket, hogy Budapest népének kényelmessé és olcsóvá tegye az élelmiszerekkel való ellátását. Kitüntetése városszerte nagy örömet keltett; de különösen szeretettel fogadták azt a közélelmezési ügyosztály és az üzemek alkalmazottai, akik a legjobb főnöknek és gazdának tisztelik Vajna Ede tanácsnokot.

A gázgyár uj vezérigazgató-helyettese. Mindazok számára, akik ismerik a gázgyár adminisztrációját és azt a haladást, amelyet Ripka Ferenc bölcs és egészséges vezetése alatt a gázgyár elért, nagy örömet jelenthet, hogy Rózsa Károly igazgatót a gázgyár vezérigazgató-helyettesévé nevezték ki. Rózsa Károly agilitása, kereskedelmi érzéke, tapasztalatai, odaadó munkája legelső támasza a főváros emez intézményének, amely a legsulyosabb időben is pompásan megállta a helyét. Természetes ez akkor, amikor Ripka Ferenc vezérigazgató olyan gárdával rendelkezik, amelynek az élén egy Rózsa Károly halad. Az uj vezérigazgató kinevezése egyébként a legnagyobb büszkeséggel tölti el a sajtó munkásait, akik közül Rózsa Károly is kikerült és akik őt ma is sok szeretettel és önérzettel a magukénak tartják és vallják.

Meinl-üzlet Siófokon. A Meinl-cég nyaraló közönsége kényelmére Siófokon a déli-vasuti sorompó melletti bódéban fióküzletet nyitott.

A saláta-idény megjött! A gondos háziasszony tudja, hogy a salátát csak Meinl olivaolajjal lehet izletesen elkésziteni.

Meinl Gyula
kakaó és csokoládé

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany, Sósav, Szalmiák darabos, Kénvirág, Szalamiákso, Zinkfehér, Fertőtlenitőszerek stb. stb.

CORDATIC
A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA
TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb bezzerészsi forrása.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

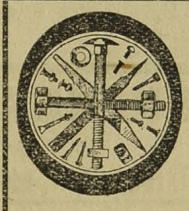

ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház-u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztáb a, nád, nászövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Műszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

SZÓRAKOZÁS

Honthy Hanna, Somogyi Nusi, Szirmai, Latabár, D'Arrigo, László e héten is minden este fellépnek a nagysikerü Stolz-operett „Huncut a lány" főszerepeiben a Király-szinházban.

A poetikus szépségü Mikszáth-darab. „Szent Péter esernyője" Martos Ferenc és Bakonyi Károly kitünő átdolgozásában a héten kerül szinre a Magyar Szinházban: csütörtökön, pénteken és vasárnap. A főszereplők minden alkalommal T. Halmy Margit, Blaha Gitta, Simon Marcsa, Vaszary Piroska, T. Oláh Böske, Rozsnyai Ilona, Z. Molnár, Abonyi és Toronyi. Szerdán Szécsi Böske, a Buda-Temesvári Szinházak kitünő művésznője lép fel a „Frou-frou" cimszerepében, mint a szinház vendége. Szombaton a nagysikerü „Szépség" előadását ismétlik. Rirette szerepében B. Csathó Gittával.

A szegény Jonathán hete lett a Fővárosi Operettszinház e hete is. Millöcker mesterműve nagyszerü előadásának minden este zsufolt ház tapsol.

Az „Antónia" 64—79 előadása lesz e héten a Vigszinházban. Minden este Lengyel Menyhért szenzációs sikerü vigjátékát adják.

„A papának igaza volt", Sascha Guitry elmés vigjátéka e héten szerdán, pénteken és vasárnap szerepel a Belvárosi Szinház játékrendjén.

„Kékszakáll nyolcadik felesége", Alfréde Savoir rendkivüli sikert aratott vigjátéka szombaton szerepel ujból a Belvárosi Szinház müsorán a női főszerepet ezuttal is Titkos Ilona játsza.

Mihályiné két lánya 75-ödször. Bus Fekete László vigjátékát jövő csütörtökön 75-ödször játsszák a Belvárosi Szinházban.

„Gyere be rózsám" minden este szinrekerül a Blaha Lujza-szinházban az ismert szereposztással.

A nagysikerü juniusi müsor minden darabja, tréfája és magánszáma ismétlésre kerül e héten is az Andrássy-uti Szinházban.

Operett-premier a Budai Szinkörben. Uj magyar szerzőket avat szombaton este a Budai Szinkör, amikor bemutatja Folkmann Ferenc és Bulissa Lajos érdekes, szines operettjét, a Mesebeli herceget. A mulatságos, szép zenéjü operettben a kitünő budai operett-együttes szine-java vesz részt. A Mesebeli herceg jegyeit a Budai Szinkör pénztára és az összes jegyirodák árusitják.

A három grácia második premierje lesz csütörtökön este, amikor Lehár diadalmas revue-operettje először kerül szinre a Budai Szinkörben. A budai társulat kitünő előadásban, ragyogó diszletekkel hozza szinre a Három gráciát, melynek előadását pénteken este megismétlik.

A Kamarában Miss Hobbs, a legmulatságosabb amerikai vigjáték, valamint Henny Porten főszereplésével a Tenger asszonya. Pénteken uj müsor, mikor is bemutatásra kerül Rodolfo Valentino parádés alakitása a Sejk cimszerepében, valamint Dr. Rau titka, izgalmas dráma. Előadások negyed 7, 8 és háromnegyed 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikla Pál.)

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipszterméket versenyen kivül!

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
IFJ. HABER SÁNDOR
PALA-, CSEREP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENT-FEDÉSI ÉS TETŐZET JÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 7.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és müszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

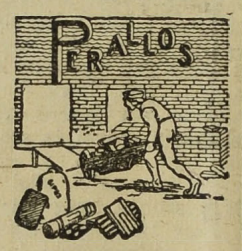

Építőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-83.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Hirmann Ferencz FÉMÖNTŐDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9. TELEFON: J. 138 03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN
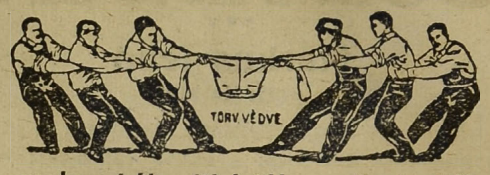

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Társ.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefonszám 63-42 „József"
Erős- és gyengeáram szerelési anyagok
Elektromotorok és Dynamók müszerek

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa
Sürgönycim: „CHAUDOIR" BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460
Telefon-szám: RÉZHENGERMŰVEI. 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ
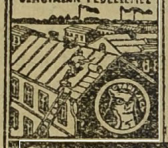

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA:
EGYESÜLT UJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS ÉS BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 26.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el.
Fedési munkálatok müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-31
A berlini Bergmann elektromos müvek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérkép viselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áram számlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos elepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyári: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Öcska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, ónhulladékot, fémhamukat, stb.

RUHÁZATI CIKKEKET
kedvező fizetési feltétellel vásárolhat
Erzsébetvárosi Textil- és Divatáruház R.-T.-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 36.
Hatalmas választék férfi- és női szövetekben, selymekben, mosó- és konfekcionált árukban.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Müszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
FRT
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel.: J. 90-34, J. 50-88*
Öntöttvas-radiatorok, bordás-fütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam Budapest, 1924 junius 27. 26. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Uj demokraták

akarnak megjelenni a szinen, ami nem jelent egyebet, minthogy a fajvédő, antiszemita urak is felfedezték, hogy ma már csak a demokráciának lehet létjogosultsága. Macdonald és Herriot uralomrajutása után nem kellett ezt az alapigazságot valami sulyos eszközökkel kikémlelni, engedjék meg azonban nekünk, akik Budapestet féltjük, hogy megmondhassuk: nem tudnak önök semmitse megváltoztatni, csak egyedül és kizárólag — a nyakravalót.

Két esemény történt a közel napokban, amelyeket öszekapcsolni kötelességünk. Az egyik csak egy fölröppent idea, amelyről ma még nem tudjuk él-e, hal-e, de amely szerint Wolffék, Gömbösék, Friedrichék, Ernszték és még ki tudná megmondani, ki mindenki, keresztény demokrata pártot akarnak alapitani. Ugyanakkor pedig a keresztény községi párt intézőbizottsága a választásokon követendő magatartás és az elvi kérdések tekintetében megállapodást létesitett, a párt cimét az „egységes" szóval bővitik ki és ezáltal „még tökéletesebben domboritják ki azt, hogy az Egységes Keresztény Községi Párt Budapest egész lakosságának községpolitikai alakulata".

Az idézőjel között levő mondatot természetesen szó szerint idézzük a párt kommünikéjéből és bevalljuk, — megdöbbenéssel olvassuk azt. A „keresztény demokrata párt" megalapitásának gondolata, a községi párt cimébe az „egységes" jelző felvétele, az „egész" lakosságról való ábrándozás, el nem titkolható módon összefügg egymással és feltétlenül Wolffék igen jelentős irányváltoztatását jelenti. Budapest egész lakosságában a zsidók is benne vannak és mi a legteljesebb csodálkozással kérdezzük Wolff Károlytól, vajjon ez az intézőbizottsági határozat azt jelenti-e, hogy akár zsidókkal is hajlandó a jövőben együtt masirozni? Mi nem tudunk ebből a mondatból egyebet kiolvasni és megvalljuk, rendkivül lever, rendkivül szomoruvá tesz bennünket, hogy a magyar politikában le kell mondanunk még egy emberről, akinek az elvhüségéért, ha mindenkor az ellentáborban voltunk is, tüzbe mertük volna tenni a kezünket.

Nagyon kevés politikust ismerünk, akiről az a véleményünk, hogy az elveiért elmenne mind a vérpadig, a golyóig, az akasztófáig. Bevalljuk azonban, hogy Wolff Károlyt őszintén és becsületesen ezek közé számitottuk mindenkor. Ez volt az oka annak, hogy abban a hangban, amelyen róla beszéltünk, mindenkor volt egy árnyalat a megbecsülésből, az elvhüségnek kijáró tiszteletből. Sohasem tartottuk nagy embernek, sohase hittük, hogy apostol, de abban a tévedésben voltunk, hogy makacsul következetes, hogy sohasem keres visszavonulási utat a látszatok aranyhidján. Most azonban megdöbbenve vesszük tudomásul, hogy csalódtunk benne és ez a csalódás, ha ellenfelei vagyunk is, nagyon kellemetlenül érint, mert az események fejlődésének tükrében azt kell látnunk, hogy ebben a cselekedetében nem a régi makacs, de tiszteletreméltó meggyőződése vezette.

Nem tehetünk róla, de ebben a pillanatban egyik párthive jut eszünkbe, aki mint intranzigens „keresztény" kezdte politikai pályafutását, a végén pedig, amikor ezzel a programmal néhányszor elbukott, plakátokon toborozta a pesti zsidókat, hogy hallgassák meg csak programmbeszédét. Mit mondott, mit nem mondott a programmbeszédre esetleg kiváncsivá vált zsidóknak, ezt igazán nem tudjuk; de hallottuk a kortesnótát, amelyet később a devecseri választáson az ellenpárt énekelt róla:

> Változtatja F. a hitét,
> Miként más a szennyes ingét;
> Debrecenben kálvinista,
> Pesten zsidó, itt pápista,
> Éljen doktor Rupert Rezső.

Vajjon Wolff Károly is F. ur babérjára vágyik-e? Mi ennek a férfiunak zord és kemény egyéniségét másként képzeltük el. Azt hittük, hogy az elveiből, a programmjából nem enged letörölni egy jottányit sem. Nem kell neki se hatalom, se földi javak, se hir, se dicsőség, de küzd életével és vérével az elveiért. Igazán nem a Wolff Károlyok között kerestük volna a reálpolitikusokat, akikre igen nagy szükség van, de akik mellett nem nélkülözhetők az elvek olyan fanatikusai sem, amilyen eddig Wolff Károly volt. Tudjuk nagyon jól, hogy az a politika, amelyet Wolff magáénak vallott és amelyet eddig tüzzel-vassal meg is valósitott, mérhetetlen kárára van Budapestnek csak ugy, mint az országnak. Ezt tudtuk és lépten-nyomon hirdettük is. Tartjuk olyan embernek Wolff Károlyt, hogy erre az igazságra ő maga is rájött és tartjuk olyan jó hazafinak, hogyha megismerte tévedését, le is akarja vonni a konzekvenciákat. A konzekvencia levonásában van azonban a hiba, mert ha károsak azok az ideálok, amelyeket eddig hirdetett Wolff Károly, azok ideálok maradnak továbbra, azokat nem lehet sutba dobni; csak egyetlen konzekvencia van és lehet: a politikai élettől való teljes és tökéletes visszavonulás.

Azt az egyet nem lehetett Wolff Károlytól várni, hogy elvei romjain gubbasszon sötéten és a kezéből kicsuszni akaró hatalom után nyuljon mohó kézzel. De ezt hiába cselekszi. Ennek a lépésnek az eredménye nem lehet más, mint annak a bukásnak, amelynek máris részese, betetőzése. A mi profféciánk igen természetes: akikhez csatlakozni kiván, nem fogadják be, akik eddig támogatták, elfordulnak tőle és ha mégis akad valaki, oktondi, aki szövetkezni fog vele, azt is magával rántja a megsemmisülésbe. Eddig Wolff Károlyban az ellenzéki sorba szorult vezért láttuk, ma nem más, mint a politika lejtőjén menthetetlenül lefelé sodródó szürke pont. Mi magunk és velünk sok-sok ezren, ellenfelei voltunk eddig Wolff Károlynak, de elveinek szögreakasztásának pillanatában valamennyien ellenségei lettünk.

Budapest jövője, fejlődése forog a kockán

A Fővárosi Hirlap számára irta: Ereky Károly

A fővárosi törvényjavaslat nem foglalkozik Budapest közigazgatásának, üzemeinek sorsával, ellenőrzésével, hanem egyedül a választásokkal. Egy-két napon belül tehát eldől, vége lesz-e az indemnitás vitájának s hogy a kormány a nemzetgyülés nyári vakációja előtt letárgyaltatja-e a javaslatot? Tegyük föl, hogy minden ugy történik, amint Bethlen István gróf a parlamentben bejelentette s a javaslat törvényerőre emelkedik: akkor a miniszterelnök igérete szerint az idén össze… meg lesznek a választások.

Fel kell vetni a kérdést: meg lehet-e — fizikailag — még az idén a választás, ha a javaslat törvényerőre emelkedik is? A leirás technikai munkája hónapokat vesz igénybe s még a legnagyobb apparátus mellett is egy-két hónapig eltarthat. A lajstromokban sajtóhibának sem szabad előfordulni, pedáns, lelkiismeretes munkának kell folyni az egész vonalon. Azok, akiket kizártak a községi választójogból, fölszólamlásaikat záros határidőn belül adják be, a listák közszemlére tétele is terminusra van kitüzve, ugy hogy a különféle határidők egybevetésével

a választás előkészitő adminisztrációjának lebonyolitása félévig is eltarthat.

Már pedig az adminisztráció nem müködik a gyorsvonat pontosságával és sebességével és igy joggal lehet attól tartani, hogy vagy nem lesznek meg a választások még az idén, vagy oly késön, hogy már nem marad idő választási agitációra. Igy tehát akár törvénnyé válik a javaslat, akár nem, a legnagyobb valószinüség szerint,

az idén nem kerülhet sor a választásokra az elkerülhetetlen adminisztrációs nehézségek miatt.

Szerettem volna, ha a választásokat már az idén tavasszal megejtették volna. Fájdalom, nem választottunk, mert a javaslat nem került a parlament elé. Nem akarom pillanatig sem megvádolni a fővárost, de a munkaerők redukálása itt is végzetes szerepet játszott. A nyári szabadságolások a fővárosnál is esedékesek és joggal lehet kérdezni, hogy a tisztviselők számának redukciója és a hivatalnoki kar nyári vakációja mellett lehet-e a választás előkészületeit programmszerüen megtenni? Más lehetőséget nem látok, mint azt az egyet, hogy a kormánynak ebben az irányban egy bizonyos energikus nyomást kell kifejtenie. Természetes, hogy ezzel velejár a munkaidő meghosszabbitása, a délutáni hivatalos órák bevezetése, ami több száz milliós költségtöbblettel jár s ezt a pluszt a belügyminiszteriumnak kell megtéritenie.

Persze, közgyülés nélkül sokkal kényelmesebb adminisztrálni, mint közgyüléssel. Azzal sem akarom vádolni a főváros mai urait, hogy nem óhajtanak alkotmányos alapra helyezkedni és végső eredményében, az átmeneti intézkedések szerint, a jelenlegi állapotot is törvényesnek kell tekinteni. Ám az adott körülmények között egy egészen különös, nem várt esemény is bekövetkezhetik. Az, hogy az 1924-es lajstromok, mondjuk, ez év decemberére végleg elkészülnek, erre ki kellene irni a választást, a választás azonban áttolódik 1925-re, mivel azonban az 1925-ös összeirási lajstromok még nincsenek készen.

a választást tavasszal sem lehet megejteni.

mert az előkészületek megint hónapokig tarthatnak. Szóval, a dolgot nem lesz helyes tulságosan elsietni. Én a magam részéről mindenesetre annak a hive vagyok, hogy Wolffék mielőbb kinn legyenek a városházáról. De nagy nehézségek áthidalását követeljük, ha azt akarjuk, hogy az idén tartsuk meg a választást. A javaslat szerintem julius közepére válhatik törvénnyé, a végrehajtási utasitás is ujabb késedelmet jelent és ha augusztusban fognak hozzá az adminisztrációhoz, bekövetkezhetik az a circulus vitiósus, amelyről föntebb szólottam. Mindenesetre elkerülhetetlenül szükségesnek találom, hogy a fővárosi törvény meghozatala után az 1924. és 1925. évi listák sürgősen elkészittessenek.

Tagadhatatlan, hogy Wolffféknak kellemetlen a mai helyzet, amikor a városházán nincsenek bennt és félig mégis bennt vannak. Felemás állapot ez. A Wolff-pártnak föltétlenül érdeke az, hogy a választásokat minél később ejtsék meg, mert a „Qui habet tempus…"-sal vigasztalják magukat. A városházán azonban napról-napra kopik, szakadozik a befolyásuk, a tisztviselők nagy serege joggal azt mondhatja: „Mi közünk hozzátok?" Egy ideig valahogy még eltengődhetnek a régi dicsőség megtépett foszlányaiból, de örökké nem. Hatalmuk mind jobban és jobban csökken, bár ott vannak a magas polcon.

Ami az ellenzéket illeti, az oppozició határozottan követelheti, hogy a választáson minnél előbb átessünk. Bethlen István gróf végre akcióba lépett a nagy nyilvánosság előtt is és beszédében utalt az akció mögött megvonuló tényezőkre. Ernszt Sándor beszéde azt a gondolatot akarta kifejezésre juttatni, hogy a miniszterelnök csalódik azokban, akikre fővárosi politikáját épiteni akarja.

Ernszt nyilatkozata homályosan volt megfogalmazva, azonban a jelekből itélni lehet, hogy megpróbálkozott a miniszterelnöknél, de fáradsága hiábavaló volt.

Viszont Bethlen Istvánnak is presztizs-kérdést kellene csinálnia az ügyből, az asztalra kellene csapnia és

azt mondani: Sic volo, sic jubeo... Itt közigazgatásról van szó, nem pedig politikáról; arról van szó, milyen kezekbe kerül a főváros vezetése, hogyan fognak üzemei működni, milyen lesz Budapest gáz- és villanyszolgáltatása, szóval, szaktechnikai kérdésekről, amelyekben semmi szin alatt sem szabad türni a dilettánsok packázását.

Mert

a bünös dilettantizmus pusztitásaiból éppen elég volt és a főváros megsanyargatott polgárságának joga van ahhoz, hogy szive szerint való vezetőket kapjon,

olyanokat, akiknek kezébe nyugodtan teheti le ennek a nagymultu városnak jövőjét. Négy esztendőn át vétkes tudatlansággal halmoztak hibát hibára, Budapestet lcsusztatták arról a pozicióról, amelyet az ország gazdaságában és kereskedelmében el kellett volna foglalnia. Ez volt az a tehetetlen politika, — hogy csak néhány kiragadott példát emlitsek — amely a Tattersallt, a világ leghiresebb lóvásárterét tönkretette, mert az egyes vidéki üzletemberek a lóexport-vásárokat elvitték Kaposvárra, Szombathelyre, a sertésexport-vásár sem zajlott le Budapesten, hanem Győrött, Tétényben és egyebütt.

A Wolff-rezsim kergeti lassu, de föltarthatatlan csőd felé a városi üzemeket.

ami nem is csoda, hiszen a főváros ügyeit sohasem tudták magasabb szempontból irányitani.

Még egyszer hangsulyozom:

a fővárosról van szó, tehát ki kell kapcsolni innen az országos politikát.

Nem szabad mellénygombon kiszámolni, melyik párt kerüljön Budapest élére; politikai paktumoknak, alkalmi egyezségeknek itt helye nem lehet. A „Salus rei publicae" hagyományos jelszava most Budapestre vonatkozik. Ennek a városnak a megmaradása, fejlődése, boldogulása forog kockán. Annyi bizonyos, hogy a Wolff-éra már levizsgázott és többé nem támadhat föl!

Küszöbön a fővárosi törvényjavaslat tárgyalása

Berky Gyula, Fábián Béla, Nagy Vince, Pikler Emil nyilatkoznak a Fővárosi Hirlapnak a törvényjavaslatról

A parlamenti ciklus törvényalkotó munkája néhány nap mulva olyan döntő fontosságu fázisba lép, amely fordulópontot jelenthet nemcsak a főváros, hanem az egész ország életében is. Négy esztendős reakényszeritett gyötrelmes szünet után, végre Budapest polgársága hallatni fogja szavát, mert a klotürt, amelyet azon a cimen tettek a szájára, hogy a forradalmi megpróbáltatások után következő idők nem alkalmasak a közvélemény megnyilvánulására, a fővárosi törvényjavaslat végre leveszi a polgárságról és Budapest dönthet arról, kedve szerint való urak ülnek-e Budapest magisztrátusában, vagy csak rájuk oktrojált kis tirannusok, akik után a varju sem Károly...

Hosszu vergődés előzi meg a fővárosi törvényjavaslatot. Évek óta folyik már a harc a sajtóban és a parlamentben is a normális állapotok megteremtéséért. Az a rendszer, amely hatalmának gögös tudatában a törvény biztositotta legelemibb ellenőrzést sem türte meg maga mellett, amely a polgári ellenzéket féktelen tombolás közepette valósággal kiparancsolta a városháza közgyülési terméből és a bizottságokból, amely a keresztény gondolat cégére alatt a vad és elvakult gyülölet politikáját üzte, az a rendszer, amelynek kicsinyessége, oktondi rövidlátása, sivár koncepciótlansága példátlanul áll ennek a városnak a történetében az alatt a félszázad alatt, amióta Pest, Buda és Óbuda egy ragyogó várossá egyesültek, minden előjel szerint, végleg elsöprödik a tökéletes megsemmisülésben vezérével, sok törtető fullajtárjával együtt. Budapest autonómiája, amelyet négy esztendő ködös felhői homályositottak el, végre kiragyogóban van. A törvényjavaslat tervezetéről sokat lehetne beszélni. Senki sem tartja ideális alkotásnak, talán még szerzője, a belügyminiszter sem, de annak a puszta lehetősége, hogy végre megszünik a mondvacsinált interregnum türhetetlen állapota, egymagában szebb jövő horizontját rajzolja fel a bizakodó lelkekben. A városháza uj reneszánsz előtt áll és ez az ujjászületés csak egy tisztult, alkotó munkájának tudatában élő éra eljövetelével valósulhat meg. Az első döfést a lejáró rezsim onnan kapta, ahonnan valaha a legtöbb segitséget, a hatalom egész arzenálisát kapta: az országos kormányzati rendszertől, amely végre megelégelte Wolff Károlynak és társainak hatalmi tébolyát. A liberális és demokrata ellenzék természetesen szivesebben vette volna, ha Bethlen István gróf a fővárosi törvényjavaslatról szóló bevezető beszédében keményebb szavakkal bélyegezte volna meg a városházi fanatikusok politikáját. A miniszterelnök azonban, ha Wolffékat ellentmondást nemtürően nem tessékelte is ki, sub rosa értésükre adta, hogy a kooperációra nem hajlandó A kormányelnöknek ez az intenciója kiviláglik Berky Gyula egységespárti képviselőnek, Bethlen István gróf benső környezetéhez legközelebb álló politikusnak alábbi nyilatkozatából is. A politikai pártok föllogását tolmácsolják a szociáldemokrata-, Kossuth- és demokratapárt vezető egyéniségeinek nyilatkozatai is, amelyek most a javaslat tárgyalásának küszöbén azt dokumentálják, hogy ugyszólván az egész parlament egységesen sürgeti a javaslat törvényerőre válását, amely egyszersmind a lelkek fölszabadulását jelenti az esztendők óta tartó végzetes lidércnyomás alól.

Berky Gyula

nemzetgyülési képviselő (egységespárti).

— Nem vagyok fővárosi ember, azonban mégis abban a hitben vagyok, hogy reánk, vidéken lakó és élő emberekre sem lehet közömbös az, hogy az ország fővárosában milyen a városi közkormányzás? Meggyőződésem szerint, nagy nemzeti érdek füződik ahhoz, hogy a fővárosi törvényhatóság szelleme, fölfogása kontaktusban legyen a vidék felfogásával. Ez az egyetlen ut vezet oda, hogy az utóbbi időkben mesterségesen szitott gyülölet a város és falu közt teljesen megszünjön. Nagy örömömre szolgál, hogy a miniszterelnök ur a nemzet társadalmi osztályainak kibékitését, a társadalmi és gazdasági konszolidációt szolgáló reálpolitikáját a főváros közönsége előtt is kifejtette. Tökéletesen igaza van abban, hogy a főváros és az ország érdekével megegyezően az egész polgári társadalom, menten minden jobb- és baloldali szélsőségtől összefogjon a polgári gondolat megmentésére és ezzel, hiven a történelmi tradiciókhoz, egy olyan fejlődő demokráciát készitsen elő, mely nem az egyes osztályoknak, nem külön a városnak és a falunak, hanem az egész nemzetnek a demokráciáját jelenti.

— Mi ismertük az országos politikában a miniszterelnök álláspontját és örülünk, hogy most a főváros közönsége is kezdi őt megismerni. Abból a küzdelemből, melyet a miniszterelnök a fővárosi élet teljes konszolidációjáért folytat, mi vidéki képviselők is szivesen kivesszük részünket és örülünk, ha a legcsekélyebb mértékben is hozzá tudunk járulni a főváros szebb jövőjének előkészitéséhez.

Fábián Béla dr.

nemzetgyülési képviselő (demokrata).

— A választói névjegyzék összeállitása dönti el a választás eredményét. Jól tudják ezt Wolffék és innen származik a sok visszaélés a listák összeállitása körül. Az első és legfontosabb pont tehát, ahol az ellenzéknek meg kell verekednie a kormányjavaslattal, — véleményem szerint — az uj választójegyzék összeállitása. A választólistát ugyanugy kell megcsinálni, mint 1914-ben a háboru kitörése előtt, amikor a névjegyzékek a Tisza-féle törvény alapján készültek el. Minden körzet minden bizottságában ott kell, hogy üljenek a pártok kiküldöttei, akik minden jelentkezőnek vagy nem jelentkezőnek a választási jogosultságát megvizsgálják.

— A második pont, amely körül erős harc fog folyni, a kinevezettek kérdése. Budapest székesfőváros közönsége elég nagykoru ahhoz, hogy a saját kebeléből választott férfiak utján intéztesse ügyeit. A törvények a kormánynak ugyis elég módot adnak a gyámkodásra, Budapestnek nincs szüksége tehát külön kinevezett közgyülési közgyámokra.

— A Wolff-rezsim sorsa, akármiként állitják össze is a választási névjegyzékeket, meg van pecsételve. Még meglepetéseket is fognak megérni. Amint Pesterzsébeten és Kispesten azok a tömegek, melyeket magukéinak hittek és vallottak, az ugynevezett kis köztisztviselői egzisztenciák, akiket leltári szavazókként könyveltek el, a titkos szavazás alkalmával lelkiismeretük és meggyőződésük szavára hallgatva, óriási tömegekben hagyták ott a Wolff-párt zászlaját. Budapesten is, hála Istennek, véget ér a négyéves rezsim és a választások napján a főváros népe ismét telt tüdővel szivhatja a szabad levegőt.

Nagy Vince dr.

nemzetgyülési képviselő (Kossuth-párti).

— Mi a fővárosi törvényjavaslatot rossznak, antidemokratikusnak tartjuk, főként a kinevezés, továbbá a hatéves helybenlakás, harmadszor pedig az aránytalan és igazságtalan kerületi beosztás miatt. Alkotmányjogilag is kifogásunk van az ellen a rendszer ellen, hogy a főváros törvényhatóságának visszaállitására törvényjavaslatot terjesszenek be, ellenben a vidékieket még mindig nem akarja a kormány működésbe hozni.

— Mégis, ilyen rossz törvényjavaslatot sem akadályozunk meg, mert biztosra vesszük, hogy a megejtendő választások az ellenzék győzelmét hozzák meg Bethlennel és Wolffékkal szemben. Éppen ezért Bethlen István gróf kötelező kijelentését alapul véve, hogyha az indemnitás hamar áimegy, az összel meg lesz a választás, — a vitában csak annyira veszünk részt, hogy hatunk helyett, akik fel akartunk szólalni s részletes kifogásainkat előadni a javaslat ellen, csak Rupert Rezső fog a párt szónokaként felszólalni. Ha mégis elhuzódnék az indemnitás vitája, akkor ez nem rajtunk mulik.

— Bethlen István grófnak természetesen gondolnia kellett arra, hogy a választások technikai előkészületeit le lehet-e idejében bonyolitani? A magunk részéről kivánatosnak tartjuk, hogy a választás mentől hamarabb meglegyen, mert hiszünk a részleges politikai rendszerváltozás bekövetkezésében. A fővárosban az ellenzék uralomrajutása alapot fog adni az országban is a tömegek igazi felfogásának megismeréséhez, amelyből a kellő tanulságokat leszürheti magának a mai uralom rendszere.

Pikler Emil

nemzetgyülési képviselő (szoc. demokrata).

— A javaslat erősen reakciós izü s az összes európai fővárosok és nagyvárosok községi közigazgatási rendszerétől eltérően valósággal elejét akarja venni annak, hogy Budapest lakosságának akarata igazán érvényesülhessen. A legfőbb kifogásunk a kinevezés rendszere ellen irányul, mely valóságos merénylet a demokrácia elemi követelményeivel szemben. Ezt a szisztémát másutt hasztalan keressük. Tanulmányoztam többek közt London, Páris, Stockholm, Kopenhága, Bécs községi törvényhatósági választásainak részleteit, de a kinevezés szisztémáját sehol sem találtam meg, mindenütt a legszélesebb általános, titkos, egyenlő választójog alapján választják meg a képviselőtestületeket.

— Mindeme sulyos kifogások dacára, amelyeket a törvényjavaslattal szemben táplálok, mégis, mert megvan a remény, hogy a reakciós tendencia dacára a főváros polgárságának és munkásságának a gyülöletig izzó averziója a mostani rendszerrel szemben, elfogja söpörni a mai rezsimet, bármilyen reakciós alapon történnek is a választások, nem kételkedhetem az eredményben: a javaslatot föltétlenül és mentül előbb letárgyalandónak tartom. Természetesen aggályaimnak és kifogásaimnak, amelyek a szociáldemokrata párt álláspontját fedik, a vita folyamán felszólalásomban kifejezést fogok adni. A vita azonban a felhozott argumentumokra való tekintettel semmiesere sem fog obstrukcióvá elfajulni, mert a javaslat törvényerőre válása végre módot ad a választások megejtésére s egy becsületes városi rendszer inaugurálására.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

PANAMA

Irja: **Marcial.**

„Sulyos bénitója a magyar kereskedelemnek a panama és a protekció rendszere" — mondotta Sándor Pál az „Omke" jubiláris közgyülésén. Sándor Pál nem ifju borzas ujságiró, aki kénytelen lévén cikket irni, alkalmasabb téma hiányában nagyokat lódit és a lóditás hevében esetleg elszólja magát. Sándor Pál felelősséggel ejt ki minden szót a száján és nála a felelőtlen elgaloppirozás kizártnak vehető. Ha ő azt mondja, hogy a magyar kereskedelemnek sulyos bénitója a panama és a protekció rendszere, akkor neki tele van a tarsolya adatokkal és bizonyitékokkal állitásának megerősitésére. Ez teljesen bizonyos és éppen ezért a magyar kereskedelem, a magyar erkölcs és a magyar közérdek rossz néven veheti Sándor Páltól, hogy olyan helyen, ahol őt az immunitás védi, nem hozza nyilvánosságra minden adatát és minden bizonyitékát a panamák és protekciók leleplezésére. Mert ha a panamáknak és a protekcióknak van valami ellenszere ott, ahol ez a kórság felüti a fejét, ugy ez a könyörtelen leleplezésben, a szennyeseknek nyilvános kiteregetésében van. Hiába mondja Sándor Pál vagy akárki, hogy itt panamák és protekciók vannak, ettől az állitástól egyetlen panamistának a szügye ki nem marjul, ellenben akit egyszer lelepleztek oly módon, hogy le nem tagadhatja a gazságát, az többé nem igen fog panamázhatni, mert a magyar közéletben még a mostani alélt állapotában is van annyi erkölcsi erő, hogy az ilyen leleplezett panamistát elsöpörje a helyéről.

Persze, egészségesebb és általánosabb hatásu orvosság volna a panamák és protekciók forrásainak a betömése: a különféle gazdasági korlátozások, engedélyek és kivételek megszüntetése. A panamák alapja az a sok bezárt kapu a gazdasági élet területén, amely bezárt kapuk mellett azonban mindenütt ott vannak a mellékajtók, amelyeket a jóakarat mégis kinyithat annak, akinek akar. És ezen a ponton érvényesül azután a panama és a protekció. A Panama-csatorna egy áteresz, amelynek az igénybevételével óriási utat takarit meg magának az, aki az egyik oceánból a másik oceánba akar jutni. Megspórolja megkerülni a délamerikai kontinenst, ami sok pénzt megér és ha nagy összeget fizet le az átkelésért, még mindig nagyon sokat takarit meg magának. A gazdasági életben is megvannak ezek a Panama-csatornák, csak megforditott az eredetük. Az amerikai Panama-csatornát a természetes elzártság állapota előzte meg. A gazdasági Panama-csatornákat azonban a szabád közlekedés lehetősége előzte meg, amelyeknek a visszaállitásával azonnal megszünik a mesterséges Panama-csatorna értelme és értéke. Amig a korlátozások megvannak, addig majdnem hogy hasznos funkciót teljesitenek a Panama-csatornák és a Protekció-panamák, amelyek az átkelési dijat lefizetők számára mégis lehetővé teszik a közlekedést. Ámde azért, akinek adat van a birtokában, az mégis tartozik a közéletnek azzal, hogy a nyilvánosságra hozza e derék jóltevőink nevét, megfelelő ünneplés céljából.

*

Sándor Pál Bud Jánost nevezte meg beszédében annak a Szent György-lovagnak, akinek a kezében már ott csillog a panama sárkányának vérit ontó dárda és aki elég erős és elég megbizható ember ahhoz, hogy ebben a küzdelemben erős maradjon. Mi szivesen aláirjuk ezt a bizalmi nyilatkozatot Bud János becsületessége és ereje iránt, de nem hisszük, hogy egyáltalában lehet olyan földi halandó, aki elég erélyes lehessen kiirtani a panamát és a protekciót ott, ahol azok fundamentuma benne van az intézményekben. Én magamat eléggé becsületes embernek tartom és önfegyelmezés által mindig igyekeztem ezt az erőmet gyarapitani, mégis, ha gondolkozom fölötte, azt hiszem, hogyha rajtam állana, kinek adjak két vagy tizenkét kérelmező közül behozatali engedélyt olyan árucikkre, amelyre vonatkozóan tőlem függ a behozatal lehetősége és a kérelmezők között ott volna az én kedves jó Zsiga barátom, vagy az én szerelmetes Jóska komám, ugy már csak a nagyobb megbizhatóság okából is, neki átadnám az engedélyt és nem másnak. Hogyan tudná ezt a fölöttem lévő Bud János megakadályozni? És mi oka és milyen joga volna megakadályozni, akkor, miképen, miféle mérőszerkezettel vagy ellenőrzőkészülékkel tudná ellenőrizni, hogy hol végződik az én igazi bizalmam, amely a lelkemből fakad és hol kezdődik az a másik bizalom, amelynek a markomba dugott, vagy az asztalomon felejtett megvesztegetési pénz, vagy ezer mindenféle egyéb formáju juttatás a forrása. Nem, uraim, nekem ugyan hiába beszél Bud János vagy akárki, hogy ő majd ki fogja erélyes kézzel irtani a panamákat és a protekciókat a közéletből: ehhez a mindenható isten ereje se elegendő. A panamák és protekciók forrásait kell bedugni, akkor a panamák és protekciók maguktól megszünnek, mig ellenben addig, ameddig ezek a források tárva-nyitva vannak, egyszerüen fizikai és psychikai képtelenség ezeknek a társadalmi kórságoknak a megszüntetése. A társadalom csupán átlagos becsületességü emberek önmüködésén alapszik, annak pedig fenomenális becsületességünek kell lennie, aki állandan ellenálljon a panama szünet nélkül való kisértésének. Már voltam bátor emliteni, hogy magamat elég becsületes embernek tartom és most e vallomáshoz még hozzátehetem, hogyha nekem teljesen mindegy volna, hogy két vagy több jelentkező közül kinek adjak egy tőlem függő kedvezményt, amelyre mindegyikük egyformán méltó, de csak egy kaphatja meg közülük, nem mernék esküt tenni rá, hogy nem annak adnám, aki viszont kedveskednék nekem valamilyen módon és ezt hivják kérem szépen panamának.

Harc a vezérigazgatói állásért. Az Első Magyar Általános Biztosító Társulat és a Magyar-Francia Biztosító Társulat fuziója még nem jutott dülőre. A tárgyalások még folynak a két társulat között és ha a tárgyalások stádiumáról nincs is tájékozva gazdasági közvéleményünk, annál többet tud azokról a belső harcokról, amelyek a két egyesitendő intézet vezérigazgatói állásáért folynak. Ebben a harcban kissé furcsa eszközöket használ Gergely Tódor, az Első Magyar vezérigazgatója. Harci eszközeit már ismerjük abból az időszakból, amikor érdemes, hozzáértő szaktekintélyek elől taktikázta el azt az állást, amelyet ma elfoglal. Ezt az állást kissé bizonytalanná teszi a fuzió lehetősége és érthető, hogy Gergely Tódor nem válogat az eszközökben, amikor egzisztenciájának megmentéséről van szó. Minthogy pedig a mostani harcot Mihályi Zoltánnal, a Magyar-Francia biztositó Társulat vezérigazgatójával kell megvivnia, az eszközök megválogatásában még kevésbbé alkalmazkodik a genfi konvenció szabályaihoz, mint amennyire a közben elhunyt Balabán Adolf igazgatóval szemben tette. Mihályi Zoltán ugyanis igen veszedelmes ellenfél. Veszedelmessé teszi őt Gergely Tódorral szemben nemcsak közismert szaktudása, mellyel a biztositás terén országos nevet szerzett magának; de kiváló előnye versenytársával szemben egész egyénisége, amely már az érintkezés első pillanatában az előkelő európai benyomását kelti az emberben. A vele való érintkezésben megérezzük a vérré vált előkelőséget, az egyéniséggé vált müveltséget és mindezen felül azt a bizonyos valamit, amit az ember nem szerezhet be sem a borbélyánál, sem a szabójánál, de nem szerezhet be még azon az áron sem, hogy az ősdzsentri modort igyekszik utánozni. Ha Mihályi nem is rendelkeznék ezekkel a kvalitásokkal oly bőségesen, egészen bizonyos, hogy szaktudása, széles látóköre, kezdeményező és szervező képessége egyaránt alkalmassá teszik arra, hogy egy nagy intézet nyugodt lélekkel rábizza vezetését. És mert Gergely Tódor érzi ellenfelének óriási fölényét, nem is csodálkozunk afölött, hogy elveszti higgadtságát és a veszedelem tudatában nem riad vissza olyan eszközöktől sem, amelyeket az önfentartás ösztöne szankcionál ugyan, de amelyeket az előkelő izlés még sohasem vett igénybe. Gergely ur minden ereje az eszközökben rejlik. Az eszközökre épit és nem a hozzáértésre. Erre a hozzáértésre különben igen érdekes világot vet a „Münchener Rückversicherungs Gesellschaft" elnökének, Thieme urnak egykori nyilatkozata. Valamely ügyben tárgyalások folytak Thieme és az Első Magyar között, amelyet a tárgyalásokon Gergely ur képviselt. A tárgyalások kissé elhuzódtak, mire Thieme azt kérdezte az Első Magyar Biztositótól, miért nem küldenek szakértőt a tanácskozásra? Hát nem furcsa, hogy egy tanácskozáson részt vesz az Első Magyar igazgatója és Thieme szakértőt kér? De mondott Thieme ur egyebet is. Beavatottak szerint az elnök a maga bajoros humorában igy nyilatkozott volna: „Ha egy zsidó nem ért valamihez, akkor az Isten mentsen meg ettől!" Thieme urnak ez az állitása csak felében igaz. Igaz odáig, hogy az Isten mentsen meg attól, ha egy zsidó nem ért valamihez. De téves az állitásának az a feltevése, hogy csak az a borzasztó, ha egy zsidó nem ért valamihez. Tudniillik Gergely Tódor úr nem is zsidó. Már nem is zsidó.

Krausz Simon akvizíciója. Micsoda nagy lakodalom volt az országban, mikor Krausz Simon bevezette a magyar pénzvilágba Otto H. Kahn urat, az amerikai bankárt! Kahn ur dollárokat csörgetett a zsebében és Budapest annyira megrészegedett a dollárok muzsikájától, mint egyik-másik vendége annak a bankettnek, amelyet Kahn ur tiszteletére rendeztek. Ezen a banketten folyt a pezsgő, mindenkinek jó kedve kerekedett, csak Kahn ur maradt józan és számitóan rideg. Mindezt pedig azért elevenitjük fel, mert most lett köztudomásuvá, hogy Kahn ur adós maradt a bankett cechével. Ezt ugy méltóztassanak érteni, hogy Kahn ur igéretet tett arra nézve, hogy a külföldi kölcsön egy részét elhelyezi az amerikai pénzpiacon. Ezzel szemben a valóság az, hogy a kölcsönnek mindenütt akadt piaca, csak Amerikában nem. Miért kellett hát Kahn urat ünnepelnünk, miért kellett neki udvarolnunk? Körülbelül husz éve, hogy a Népszinház akkori bérlője sulyos pénzügyi válsággal küzdött. A legkritikusabb pillanatban beállitott a szegény megboldogult Vidorhoz egy Hosztalek nevü ur, rácsapott a pénztárcájára és vállalkozott arra, hogy Vidort és a szinházat szanálni fogja. Őt is bankettel fogadták, neki is udvaroltak a szinház legszebb hölgyei és Hosztalek ur boldogan érezte az ünnepeltetés mámorát. Két hétig tartott a szinház hányattatása remény és kétség között, de ekkor végre kitudódott, hogy Hosztalek urnak az egész vagyona alig több husz koronánál. Szegény Vidor borzasztóan röstelte ezt a felsülést, de a szinház primadonnái sem emlegették büszkélkedve, hogy Hosztalek ur sokszor mily gyöngédtelenül simogatta báiaikat. Egy szóval se állitjuk, hogy Kahn ur pont olyan, mint Hosztalek. A személyek különböznek egymástól, de a körülmények szörnyen egyformák. Ma már szerencsésen tul vagyunk a kölcsön legsulyosabb akadályain s talán azért is emlékezünk meg ily jókedvüen Kahn ur budapesti kirándulásáról. A kölcsön meglesz Kahn ur nélkül is, aminek egyik legörvendetesebb tanulsága, hogy Krausz Simon sem csalhatatlan és Krausz Simon sem nélkülözhetetlen.

Stux vagyok, az Ofenpestertől... A magyar lisztnek a világpiacokon mindenkoron patinás neve volt. Vignettája elismert márkát jelentett, megbecsülték a nemzetközi kereskedelemben épp ugy, mint a lyoni selymet, vagy a brüsszeli csipkét és élvezettel fogyasztották, valamint a pilseni sört, vagy az egyptomi cigarettát. Hajdan, amikor még nem Stux Sándorok intézték a magyar liszt sorsát. Mert meg kell állapitani, hogy e szürke név viselője, aki egyszerü duplakönyvelőből a magyar lisztgyártás diktátorává lépett elő, ugyszólván egyet jelent a hazai lisztprodukció korlátlan kormányzóságával. Stux Sándor ugyanis nagynevü elődjének, Langfelder Edének korai elhalálozása után, sorban legázolván érdemes szakembereket, az Első budapesti gőzmalom vezérigazgatói székébe ült bele és evvel az ügyes salto mortaléval élére került annak a kiterjedt hálózatu malomtrösztnek, amely Csonka-Magyarország lisztgyártásának 60 százalékát produkálja. És itt ütközik bele Stux ur dilettantizmusa a magyar közgazdaság vérkeringésének megzavaró folyásába. A Sux-éra alatt ugyanis a magyar liszt külföldön minden tekintélyét elvesztette, exportképtelenné vált Csehországba, Ausztriába, hogy a távolabb fekvő nyugati államokról ne is beszéljünk. Lisztünk minősége leromlott, ami korántsem a magyar buza elfajulását jelenti, hanem rávall arra a tehetetlenségre, ami a Stuxok dirigálása következtében a lisztgyártás terén uralkodik. A magyar őstermelés vallja kárát, hogy a lisztprodukció és kereskedelem legtekintélyesebb részét Stux ur intézi, akiről a tények bizonyitják, hogy ezt a közgazdaságilag fontos hivatását hozzáértés nélkül tölti be, aki szakemberek tanácsadását gőgösen elutasitja magától és egész müködése a semmittevés gruppirozásában merül ki. Igy pózolja az előkelőt, közben pedig tönkreteszi a magyar közgazdaság egyik legfontosabb ágát: a lisztipart.

Hétfőn bevezetik a Pátria biztositót. A Pátria biz osító-társaság részvényeit Halász Lajos hétfőn vezeti be a tőzsdére. Az intézet 1923. évben 30 millió alaptőke mellett 127 millió koronát keresett. A mérleg főbb adatai: Tartalékoltak 400 millió koronát. Erzsébet-téri palotája 14 millióval szerepel. A szervezési költségeket teljesen leirták. Az osztalék 150 százalék. A Pátria ebben a félévben 5 milliárdnyi dijforgalmat ért el.

Tőkét emel az Iparbank. Az Iparbank, amely rövid fennállása alatt több sikeres pénzügyi tranzakciót bonyolitott le és folyó üzletét is jól fejlesztette, a legközelebbi időben tőkét emel. A tőkeemelés feltételeit Tibor Róbert vezérigazgató most készíti elő.

Az Egyesül Fővárosi magába olvasztja a leányintézeteit. Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár igazgatósága elhatározta, hogy az érdekköréhez tartozó pénzintézeteket magába olvasztja és ezek helyébe fiókokat nyit. Ilyen fuziót nemrég hajtott végre a debreceni piacon, most pedig a Szabolcsi Közgazdasági Takarékpénztárat olvasztja magába és Nyiregyházán fiókot fog nyitni.

Magyar Tisztviselők Takarékpénztára R.-T. a legutóbb tartott közgyülésén az intézet cégét Magyar Gazdasági és Kereskedelmi Takarékpénztár Részvénytársaságra változtatta meg. Ugyanekkor a takarékpénztár elnökévé dr. Lukács György v. b. t. t. volt minisztert választották meg. Az intézet 1923. évre 200 korona osztalékot fizet.

Az Általános bank közgyülése. A Magyar általános takarékpénztár érdekeltségéhez tartozó Magyar Általános bank junius 28-án tartja rendes évi közgyülését, amelyen a nyereség felosztásáról határoz. Részvényenkint 250 koronás osztalékot fizet.

A M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T. junius 20-án tartott rendes közgyülése az 1923. évi osztalékot 2000 K-ban állapitotta meg, mely junius 23-tól fizettetik ki. Az igazgatóság a közgyülést követő alakuló ülésen a társaság elnökévé Popovics Sándor belső titkos tanácsos urat, a társaság alelnökeivé pedig Horváth Elemér miniszteri tanácsos és Végh Károly udvari tanácsos urakat választotta meg.

A Győri Bőr osztaléka és részvénytranzakciója. A Bőripari r.-t. győri cég junius 26-án tartotta rendes közgyülését, melyen elhatározták, hogy 300 korona (15 százalék) osztalékot fizetnek és az alaptőkét felemelik. Az összes uj részvényeket a régi részvényeseknek ajánlják fel olyképp hogy 2 régi részvényre egy uj, már az 1924-iki hasznokban részesülő részvény vehető át 8700 korona lefizetése ellenében. Azonkivül minden két régi részvényre egy ingyenrészvényt ajánlanak fel a részvényeseknek Végül 10 drb. 200 K n. é. részvényt 1 darab 2000 K n. é. részvénnyé vonnak össze. A társaság kérelmezte, hogy ezentul 10 darab legyen egy tőzsdei kötés. Az osztalék kifizetése, az elővételi jog gyakorlása, az ingyenrészvény átvétele és a részvényösszevonás junius 30-tól julius 5-ig bezárólag a Győri Általános Takarékpénztárnál Győrött és a Magyar Általános Takarékpénztárnál Budapesten (utóbbinál d. u. 4—6 között) fog lebonyolittatni.

A Pesti Tőzsde legujabb száma szenzációs cikkekben számol be a szalámi-szindikátus harcáról, a dollár árfolyamhullámzásáról, a tőzsdei helyzetről, az Unio szinház készülő tranzakciójáról. Nyilatkozik a lapban Ives Guyot és Schober Béla. Nagyérdekü cikkek számolnak be az európai pénzpiac helyzetéről, a hazai osztalékokról, az előkészités alatt lévő tranzakciókról. Gazdag hir, árupiac, autótőzsde és vidéki rovat egészíti ki a lapot, melynek ára 5000 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 9.

SZÓRAKOZÁS

Raoul Aslan vendégjátéka a Király-Szinházban. A Király-Szinházban julius 1-étől kezdve 10 napon át a wieni Burgtheater kiváló hősszinésze, Raoul Aslan lép fel, vele együtt Albach Retty asszony, a Burgszinház nagy művésznője. A Burgszinház Európaszerte ünnepelt hőse a Király-Szinházban Hamletet játssza a legmodernebb rendezés szerint, valamint Goethe, Hauptmann és Georg Meiser remekeit. A vendégjátékot a szinház rendes helyárak mellett tartja meg. Jegyek a Király-Szinház pénztáránál és a városi jegyirodákban már kaphatók.

Az Antónia 75-ödször került szinre pénteken a Vigszinházban. Addig is, azután is minden este Lengyel Menyhért szenzációs vigjátékát adják.

Az árvácska négy főszereplője. Tél derekán is megirigyelné akármelyik pesti köszinház a Budai Szinkör uj operettjének, Zerkovitz Béla és Bús-Fekete Árvácskájának szinlapját, amelyen Somogyi Nusi, Vaály Ilona, Rátkay Márton, Kiss Ferenc nevei együtt szerepelnek. Bemutató előadás julius 1-én, jegyeket az első tiz előadásra már árusitják a Budai Szinkör pénztára és az összes városi jegyirodákban.

Évadzáró előadás a Magyar Szinházban. A nagyhatásu Mikszáth-darabbal, a „Szent Péter esernyőjé"-vel fejezi be a Magyar Szinház idei évadját vasárnap, 29-én. Pénteken és szombaton ugyancsak a „Szent Péter esernyőjé"-t adják.

Az Andrássy-uti Szinház két bucsuelőadása szombaton és vasárnap lesz, mikor is a legkitünőbb darabok, tréfák és magánszámok szerepelnek a müsoron, melyek az utóbbi két év alatt a legnagyobb sikert arattak.

Vasárnap, 29-én fejezi be a Belvárosi Szinház idei évadját Sascha Guitry kitünő vigjátékával, „A papának igaza volt". Pénteken is a Sascha Guitry-darabot játsszák. Szombaton a „Kékszakáll nyolcadik felesége" cimü larab kerül szinre.

Uj müsor a Kamarában. Pearl White felléptével A titokzatos erő, 7 felvonás Páris rejtelmeiből. Az utolsó állomás. Főszerepben Maria Jacobini. Előadások kezdete: negyed 7, 8 és háromnegyed 10 órakor.

„A soványok kövérek lesznek,
Ha Szent István maláta-
kivonatot esznek"

Meinl Gyula
kakaó és
csokoládé

CORDATIC
A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA
TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
IFJ. HABER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENT-FEDÉSI ÉS TETŐZET JÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 7.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb bezzeréssi forrása.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany Sósav Szalmiák darabos
Kénvirág Szalamiákső Zinkfehér
Fertőtlenitőszerek stb. stb.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek
Lakkok

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3.
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 2.
Telefon: József 60-69.

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztáb a, nád, nád szövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca . szám.
Telefon: József 3-80.

FARKASVÖLGYI-féle
Villamossági és Műszaki Részv.-társaság
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 35.
GYÁR: VII., Kövér Lajos-utca 26. szám
Gyárt: transformátorokat, magasfeszültségü készülékeket, emeltyüs kapcsolókat, biztositókat, szénkeféket.

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9. TELEFON: J. 138-03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

RUHÁZATI CIKKEKET
kedvező fizetési feltétellel vásárolhat
Erzsébetvárosi Textil- és Divatáruház R.-T.-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 36.
Hatalmas választék férfi- és női szövetekben, selymekben, mosó- és konfekcionált árukban.

Villányi Pezsgőgyár
és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv!
vesz és elad!

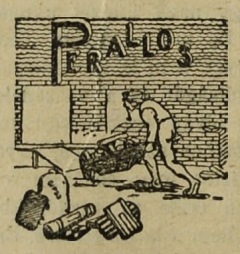

Építőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

KOLLARIT
BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJAI
EGYESÜLT UJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS és BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 26.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el!
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Fullánkok

...

Korán kezdik

az urak nem az összekülönbözést, hanem a zsákmányon való osztozkodást. A parlament üléstermében, amióta Csonka-Magyarország lettünk, olyan kongó üresség honol a legtöbbször, hogy szinte jólesik egyik-másik sarokban konventikulumot tartani. Igy gyülekezének egybe a minap Friedrich, Gömbös és Ernszt urak is, akik az eszmecsere során egy kicsit hajbakaptak. Nem kell nagy jóstehetség ahhoz, hogy az ember előrelássa: fognak ők még jobban is veszekedni. De a „szemfüles" riporterek azt is kiszimatolták volna, hogy az alkalmi háborúság a zsákmány elosztása körül tört volna ki. Friedrich István el is árult annyit, hogy Wolff Károly nagyon autokratikusan intézi a községi választások jelöléseit és csak a maga embereit akarja bevenni a bukó listákra, mig a többi „keresztény" politikust megkiméli ettől a kellemetlen érzéstől. Azt szeretnénk most már tudni, kinek van igaza? Wolff Károlynak-e vagy Friedrich Istvánnak-e? Wolff ugyanis a mult hetekben, amikor türelmességének és méltányosságának alibijét akarta igazolni, folyton azzal hozakodott elő, hogy őt a pártja minden kérdésben leszavazta. Leszavazta, amikor ő be akarta engedni az ellenzéket a bizottságokba és leszavazta akkor, amikor ő nem akarta Zilahi Kiss Jenőt alpolgármesternek megválasztatni. Most meg Friedrich István azzal áll elő, hogy Wolff Károly nem ismer más akaratot, csak a magáét. Hát vajjon ki ez az ember végre is? Autokrata vagy áldozat? Zsarnok vagy bárányka? Cár vagy ácslegény? Feleljen már valaki őszintén ezekre a kérdésekre.

A csalást

minden vonalon üldözni kell. Budapest megromlott erkölcseit nem lesz könnyü majd ujra éppé tenni. A tolvajt, a gazembert pedig ott kell fülönfogni, ahol éri a rendőr. Tehát, ha a villamoskocsiban követ el valaki bünt, azt ott kell megcsipni. Mégis meglepetve értesülünk róla, hogy a rendőrség a BSzKRT szolgálatába állott. A villamosjegy-csalások ellenőrzésére ugyanis polgári ruhás rendőröket állitottak be. Nem tudjuk, mit szólna hozzá a főkapitány ur, ha Kovács János vagy Kohn Mór azt kivánná, hogy állitson detektivet a boltjába ellenőrizni, ki fizeti ki a megvásárolt portékát és ki nem? Szeretnénk tudni, mennyivel van több joga Budapesten Budai Dezsőnek, Platthy Györgynek, a BSzKRT-nek, vagy akárkinek, mint egy egyszerü szatócsnak. Ha tehát csalnak a villamosjegyekkel, méltóztassék azt a BSzKRT-nek ellenőriztetni, elegendő fölösleges alkalmazottjuk van. Sőt azt sem mondhatják, hogy ezeknek nem volna meg a kellő intelligenciájuk, hiszen van bőven kalauzuk doktori cimmel is.

A tüdővészről

riasztó számokat hallatott a tisztifőorvos, akinek adataiban kételkedni senkinek sincsen oka. A tüdővészben elpusztultak száma ezek szerint nagyobb, mint az összes fertőző megbetegedések száma együttvéve. Vajjon ezeket a borzalmas vádakat nyugodtan hallgatták-e végig azok az urak, akik négy esztendőn keresztül nemcsak kormányozták Budapestet, de akiknek szociális jólétet is teremteni kellett volna. Ehelyett mit látunk? Azt, hogy kiszórták a városházáról mindazokat az embereket, akik a szociális jólét érdekében egy napon többet tettek, mint ők négy esztendő alatt — szándékoztak volna tenni. Vagy ha cselekedtek valamit, itt az alkalom, álljanak elő, soroljak fel intézkedéseiket, amelyek csak egy embert is megmentettek a tüdővésztől. Álljanak elő, bizonyitsák be, hogy ők voltak Budapest megmentői és ekkor mi leszünk az ő legszorgalmasabb agitátoraik.

Előkészületek a Beszkár titokzatos közgyülésére

Folkusházy, kontra Folkusházy — Ujra emelik a tarifát — Terstyánszky kormánybiztos hivatása

A Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság szombaton tartja közgyülését. A részvénytársaságnak ez lesz az első közgyülése megalakulása óta, de az urak oly nagy gyakorlatról tesznek bizonyos ügyekben bizonyságot, mintha a társaságnak ez lenne ötvenedik jubiláris közgyülése. Ez lesz az első közgyülésük, de máris a titkok sürü leple boritja minden tervüket. Mint a kipróbált közgyülési rókák készülnek erre a napra, amely voltaképpen nem egyéb, mint beszámoló arról a sáfárkodásról, amelyet a főváros urai a főváros vagyonával folytattak. Ennek a sáfárkodásnak titkát jól ismerjük, még ha nem is fekszenek előttünk a részvénytársaság üzleti kimutatásai és a közgyülés elé terjesztendő jelentései. Tudjuk a minduntalan végrehajtott tarifaemelések kommentárjaiból, hogy mit várhatunk a gazdálkodás eredményeül. Csak fel kell szállnunk valamelyik villamoskocsira és meggyőződhetünk róla, hogy noha a tarifaemelést mindig részben az anyagdrágulással magyarázták, az ujonnan beszerzett anyagot sehol sem látjuk a villamoskocsikon. A járművek ma is rozogák és piszkosak és ritkaságszámba megy, hogy az utas egy utazást fennakadás nélkül tudjon lebonyolitani. Ezek a panaszok közhelyekké lettek, de mégis helyénvaló a felemlitésük, amikor a városházán ismét a viteldijak emelését határozták el.

De nem áll helyt a tarifaemelésnek az a magyarázata sem, hogy az alkalmazottak fizetését a drágaság arányában javitják. A viteldijak már az aranyparitást is elérték, de az alkalmazottak fizetése ötvenszázalékát sem teszi ki a békebeli fizetésnek. Ha a helyzet az alkalmazottakra nézve jobb lenne, az igazgatóság nem látta volna szükségét annak, hogy rendeletben figyelmeztesse a kocsivezetőket és kalauzokat, hogy ne adjanak választ azoknak az utasoknak, akik fizetésük dolgában kérdéseket intéznek hozzájuk. Ezért mondjuk, hogy a közönség a pontos számadatok tudta nélkül is tájékozva van a részvénytársaság gazdasági helyzetéről.

Jóval homályosabbak a közgyülés személyi ügyei. A részvénytársaság igazgatóságában Folkusházy, Platthy és Budai Dezső foglalnak helyet, ők a mindenható dirigensek és ezért dus javadalmazást kapnak a részvénytársaságtól. Egyébként a városházi gondolkozásra jellemző, hogy a város érdekeit a közgyülésen Folkusházy alpolgármester képviseli. Furcsa, hogyan képzelik a városházán, hogy Folkusházy Lajost a közgyülésen majd felelősségre vonja a főváros közönsége nevében — Folkusházy Lajos? A kurzus-szellemnek, a kurzus-erkölcsnek oly döbbenetes megnyilatkozása ez, amilyenhez foghatót nem ismerünk Budapest történetében.

De nem hatja át egészségesebb szellem a városi tanácsnak azt a tervét sem, hogy a részvénytársaság két igazgatósági tagságának helyét politikusokkal tölti be. Megüresedett hely tulajdonképpen csak egy van: ez Ereky Károlyé, aki egy szép gesztussal odalökte az uraknak ezt a tisztséget. A másik igazgatósági tagságot csak most kreálták és egészen bizonyos, hogy az uj állást nem az üzem, de valamelyik jó összeköttetésekkel rendelkező kurzus-politikus kedvéért szervezték. Nem tudjuk, hogy ki ez a nagy férfiu, de abban bizonyosak vagyunk, hogy jó barátja Wolff Károlyéknak, mivelhogy az ilyen állásokra nem a hozzáértés, nem a szaktudás, de az összeköttetés és a politikai érdem kvalifikál. Pedig laikus már elég ülne a részvénytársaság igazgatóságában és itt lenne az ideje, hogy olyan valaki is kapjon ott helyett, akinek tevékenységéből a Folkusházyk, Platthyk és Budai Dezsők hamarosan megtudnák, hogy ők maguk nem értenek az ügyek vezetéséhez.

Amikor ezeket a kulisszamögötti játékokat látjuk, csak arra gondolhatunk, hogy az urak a villamosvasutakat a maguk külön vállalatának tekintik, amely nem a közönség, de egy kapitalista vállalat érdekeit szolgálja. Pedig a Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság kommunális üzem és nem magánhaszonra berendezett vállalkozás. Itt csak a főváros közönségének érdekei mértékadók és üzeme csak abból a szempontból irányitható, hogy mi jó a közönségnek, nem pedig abból, hogy mi hasznos egyik-másik kurzus-politikusnak. Nem Folkusházy, Platthy és Budai magánvállalkozása ez, amelyet az urak kényük-kedvük szerint igazgathatnak. Ebbe a vállalkozásba tehát beleszólása van Terstyánszky kormánybiztosnak is, beleszólása van különösen most, amikor a fővárosnak nincs törvényhatósági bizottsága, amely belepillanthatna a részvénytársaság igazgatóságának kártyáiba. Nem kételkedünk, hogy Terstyánszky átérzi kormánybiztosi voltának kötelességeit és gondoskodik róla, hogy a szombati közgyülésen ott legyen a fővárosnak az a megbizottja is, aki megvédi a főváros közönségének érdekeit.

A háziurak örökös városatyaságot követelnek

Kedvezményes tatarozási kölcsön kell a házak rendbehozatalára

A háziurak ügyes-bajos dolgaival nem igen szoktunk foglalkozni, mert olyan embereknek tartjuk őket, akik mindenkor meg tudják védeni a maguk érdekeit. Ezuttal azonban olyan élénk megmozdulásokat látunk a háziurak frontján, melyet nem lehet szó nélkül hagynunk. Mindenekelőtt konstatálnunk kell, hogy idők során ugy beleszoktak a követelésbe és a kormány ugy elkényeztette őket követeléseik teljesitésével, hogy ma már valósággal azt sem tudják, mit kivánjanak. Most például az az ötletük támadt, hogy ezentul ők, háziurak, sokkal nagyobb beleszólást követelnek maguknak a városok gazdálkodásának irányitásába és ellenőrzésébe.

Mert ők háziurak, nekik nagyobb jogok járnak, mint más halandóknak. És rögtön követelik is, hogy a fővárosi törvény hivatalos képviseletet biztosítson nekik a közgyülésen. Egyszóval örökös tagságot akarnak, ami igazán nem vall valami túlsok szerénységre. Ezzel az érvvel akár azt is követelhették volna, hogy a kormány Németh Béla dr. elnöküket, aki egyébként igen szeretetreméltó uriember, főrendiházi taggá neveztesse ki, mig az összes háziurak kormányfőtanácsosi méltóságot kapjanak.

A háziurak józanabbjai alighanem meg fogják látni majd ezekben a törekvésekben az egyéni érvényesülés érdekében való felhasználtatásukat és gátat vetnek az egyéni ambicióknak és gátat vetnek annak, hogy mozgalmukat ilyen naivul arrogáns követelésekkel nevetségessé tegyék. Az ilyesmikkel nem fognak önmaguk mellett szimpatiákat kelteni, pedig mindenkinek a rokonszenve mellettük volna akkor, ha csak a házak adóterheinek csökkentését és a kedvezményes tatarozási kölcsönök folyósitását követelnék. Hiszen mindenki jogosnak ismerné el ezeket a kivánságokat, amikor tudjuk, hogy amig a kormány a földadót 28 millió koronáról 30 millió koronára emelte fel, addig a 23½ milliónyi házadó ma már 55 millió koronát reprezentál. Ha gróf Bethlen István tényleg pártot akar szervezni Budapesten és itt választási sikerekre pályázik, akkor meg kell

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Műszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

szünniök ezeknek az aránytalanságoknak, amelyek nemcsak a háziurakat, de a lakókat is sujtják.

De el kell ismerni, hogy ott is igazuk ván a háziuraknak, amikor kedvezményes tatarozási kölcsönt kérnek. Ilyen kedvezményben mindenkinek része volt már, csak nekik nem és mi nem is az ő megélhetésüket, jövedelmüket és vagyonukat féltjük, hanem az összeomlófélben lévő házakat, amelyek nemzeti vagyonnak tekintendők és ha elpusztulnak, minden fedélcseréppel, amely tönkremegy, a nemzeti vagyon károsodik legelsősorban. Amikor tehát Terstyánszky Kálmán kormánybiztos a közigazgatási bizottság ülésén azt a kijelentést tette, hogy fel kell hivni a háztulaidonosokat a szélvihar megrongálta háztetők kijavitására, akkor a háztulajdonos uraknak igenis a kedvezményes tatarozási kölcsön követelésével és nem a városatyaság kikacagni való ötletével kell előállani.

Egyébként elhangzott az a kijelentés is, hogy az épitkezések már erőteljesen megindultak és igy nem kell félniök a háziuraknak, mert ha elegendő lakás lesz Budapesten, akkor fel fognak szabadulni az ő házaik is. Egyelőre azonban csak azon lehet észrevenni a fellendülő épitkezéseket, hogy a budapesti szerkesztőségekben egymást érik a siránkozó kilakoltatottak.

Események

* * *

A mérnöki hivatal visszaállitása. A létszámapasztással kapcsolatosan hire terjedt annak, hogy a mai műszaki dolgokkal foglalkozó ügyosztályok megszünnének és helyettük visszaállitanák a mérnöki hivatalt, amely mindezeknek a megszünő ügyosztályok mérnöki munkáját magáénak vallaná a jövőben. Néhány hét előtt ebben a kérdésben a székesfővárosi mérnökök kara konferenciát tartott, amelyen mindenekelőtt tiltakozott a feltevés ellen, mintha egyes műszaki ügyosztály tétlenségre lenne kárhoztatva, mert mind a három műszaki ügyosztály bőven el van látva munkával. Egyben konstatálják azt is, hogy teljesen téves az a beállitás, mintha közóhaj lenne a székesfővárosi mérnökök körében a régen beszüntetett középitési igazgatóság, illetve mérnöki hivatal visszaállitása. A mérnökök szerint a mérnöki hivatal „nagyon is nehéz adminisztrációjával szemben a mai műszaki ügyosztályok igen jól beváltak". Tény azonban az, hogy mindez ebben a pillanatban még nem aktuális és a megoldások előkészitése majd csak az őszre várható. Mindazonáltal olyan helyeken, ahol tisztán a város érdekeit tartják szem előtt és objektiv szemmel nézik a fejlődést, megállapitják, hogy a mérnöki hivatal visszaállitása igen helyes, igen célirányos intézkedés lenne, mert központositaná a munkát. Elkerülhetetlen azonban az, hogy a mérnöki hivatal visszaállitásával junktimba hozzák egyben a kerületi mérnöki hivatalok célszerü decentralizálását, ami nemcsak a mérnöki kar érdekeit fedné, de egyben a kerületek számára igen sokat jelentene. Legfőként azonban azt kell hangoztatni, hogy mindez nem sértené a mérnöki kar érvényesülését, előmenetelét és presztizsét sem. Illetékes helyeken igenis komolyan foglalkoznak ezzel a problémával és hir szerint a mérnöki hivatal élére mint tanácstag Fock Ede tanácsnok kerülne, akinél méltóbb, szélesebb látókörü férfiut keresve sem lehetne találni. Fock Ede mellett azonban igen előkelő és renkivül fontos poziciót kellene még valakinek betölteni és erre az állásra a főváros két kiváló mérnökét, Krencsey Gézát és Zboray Jánost kombinálják. Egészen valószinü azonban, hogy ezt a poziciót Krencsey műszaki főtanácsossal fogják betöltetni, akinek tudása, mozgékonysága, gyors elhatározó képessége, a főváros ügyeiben való jártassága szinte nélkülözhetetlen lesz ebben az állásban.

A parádi tarokk-párti. A Fővárosi Hirlap legutóbbi számában megemlitette, hogy az elmult nyáron kellemes tarokk-párti alakult Parádon, amelynek tagjai Wolff Károly, Sipőcz Jenő és a jelenlegi kormánybiztos, Terstyánszky Kálmán voltak. Szivesen helyreigazitjuk, hogy a kormánybiztos ur személyére vonatkozó információnk téves volt, mert mint illetékes helyről velünk közlik, Terstyánszky Kálmán kormánybiztos nemcsak az elmult nyáron, de már negyven év óta nem volt Parádon.

A Cordatic sikere az Alföld-Alpesi túrauton. Az Alföld-Alpesi turaut után alkalmunk volt néhány résztvevővel beszélni, akik igen nagy dicséretben részesitették a Cordatic-gumit. Hir szerint az Alföld-Alpesi turaut „gumiversenyét" a Cordatic nyerte meg, amely kitünően ellent tudott állani az Alpesek rengeteg köveszedelmének s kevesebb romlott belőlük, mint a külföldi gumikból.

A háziasszony a feies-, teifölös-, uborka-, burgonya-, kelvirág- és zellersalátát csakis Meinl legfinomabb olivaolajjal tudja izletesen elkészitení. Kapható minden Meinl-üzletben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

GROZIT

bőrfedéllemez
erős, tartós, viharálló
a jelenkor legjobb tetőfedőlemeze
Több millió négyzetméter használatban
Gyártja és tetőfedést vállal a
Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár
Budapest, Központi iroda: V., Kádár u. 4. Gyár: X., Gyömrői-út 44. szám
Telefon: 67—96.

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel.: J. 90-34, J. 50-88*
Öntöttvas-radiatorok, bordásfütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, műszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telelon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Társ.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefonszám 63-42 „József"
Erős- és gyengeáram szerelési anyagok
Elektromotorok és Dynamók műszerek

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-58, raktár: 175-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

GIPSZET ARUSITÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipszterméket versenyen kivül!

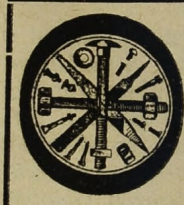
ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház-u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők
szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint.
Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„AURIL" magasnyomásu tömlőlemezek, Műszaki puha- és keménygummi-áruk. Szállitóhevederek. M. k. G. szijak. Játékáruk és labdák. Radirgummi. Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Fergách-utca 4. ■ Telefon: 110-45, 102-01.
Gyári: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajáni eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-3
A berlini Bergmann elektromos művek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áram számlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos elepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: RÉZHENGERMŰVEI. 19—22.
„CHAUDOIR" 44—88.
BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

TUNGSRAM-LÁMPA
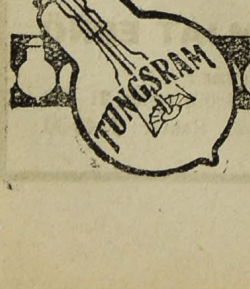

Brilliáns fény! Legtakarékosabb lámpa!
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 julius 9. — 27. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Elbukott, mert tehetségtelen volt

Irta: **Dr. Kadosa Marcel**

A hivatalos politika nagyobb és kisebb illetékesei egyetlen alkalmat nem mulasztanak el, hogy fel ne szólítsanak bennünket a gyülölködés abbahagyására, az ellentétek kiegyenlitésére, a békülékenységre, az összetett erővel való közös munkára és hasonló egyebekre.

Ne feleljük nekik ezuttal azt, hogy a kegyességet mindenkinek odahaza kell kezdenie és ne mutassunk rá mindazokra a szomoru jelenségekre, amelyek kiáltó bizonyitékai annak, hogy ezek a kitünő illetékes urak, a maguk részéről nem nagyon szaladnak megvalósitani a saját recipéjük szerint való politikát, amelyet másoknak annyira ajánlanak. Ne soroljuk fel azokat a tüneteket és tényeket, amelyek a szónok urak beszédeinél ékesebben hirdetik, hogy az 1919-ben megkezdett politika még mindig nem a multaké és hogy még törvényesen is olyan különbség tétetik állampolgárok között, ami azelőtt elgondolhatatlan volt Magyarországon. Hagyjuk most ezeket a rekriminációkat és csak arra a hipokrizisre mutassunk rá, amely megnyilvánul ezeknek a kegyes felszólitásoknak a kétoldaluságában. Mindig jobb- és baloldalra irányitják az illetékes urak ezeket az intelmeket a gyülölködés beszüntetése érdekében, mintha e gyülölködés kétoldalu volna, mintha mi is gyülöletet hirdetnénk és gyakorolnánk és mintha a mi gyülöletünknek a tulsó oldalról felénk köpködő urak éppen ugy szenvedő áldozatai volnának, mint mi az övékének.

Nem, minket nem a gyülölködés beszüntetésére kell felhivnia annak, aki a helyzet valóságát tartja szem előtt, amidőn szónokol, hanem legföllebb arra, hogy bocsássunk meg azoknak, akik annyi gyülölettel árasztottak el bennünket. És akkor majd magunk döntenénk el, hogy kit tartunk méltónak a bocsánatra és kinek a bünét itéljük a gyülölet terjesztése körül és egyéb ténykedéseiben olyannak, amelyet soha meg nem lehet bocsátani.

Igy például ami e sorok irójának szerény személyét illeti, én a magam részéről kijelenthetem, hogy Wolff Károly urnak soha, de soha nem fogok megbocsátani és soha, de soha nem fogom neki elfelejteni azt, ami történt és aminek a történésében neki oroszlánrésze van. Kijelentem, hogy engem semmiféle személyes sérelem nem ért és ha ért volna, azt könnyen és enyhült lélekkel meg tudnám bocsátani, mert a személyes sérelmek jóvátehetők és ha senki se teszi jóvá, az idő utóbb kiengeszteli annak a lelkét, akinek a lelke engesztelékeny. Nem személyes sebek fájnak nekem, hanem amit soha se fogok tudni megbocsátani Wolff urnak, az az, hogy bár egy ország közszellemének a vezérségére vállalkozott, öt esztendő alatt egyetlen szó nem hagyta el a száját, amely e vezérszerepre való hivatottságának a bélyege lett volna. Nem a gyülölködés szavai fájnak nekem jobban, miket Wolff Károly urtól annyiszor volt alkalmunk hallani, hanem az, hogy e szavak mögött lehetetlen volt a tehetségnek azt a mértékét fölfedezni, ami föltétlenül kötelező arra nézve, aki vezére akar lenni egy társadalomnak. Lehet, hogy objektiv szempontból tekintve, ez kész szerencse. Lehet, sőt valószinü, hogy egy tehetséges Wolff Károly vezérkedése mellett, évtizedekre megalapozódott volna az a politika, amely igy a harmadik esztendőben már tulhaladottnak és tökéletesen megbukottnak volt tekinthető. Hiába absurdum Európa közepén egy picinyke országban az a politika, amelynek Wolff Károly volt a reprezentánsa, ha Wolff Károly nagy tehetség. Zseniális szellemek és nagyszabásu lelkek előtt alig van lehetetlenség és ideig-óráig tartó hatállyal olyan dolgokat tudnak megvalósitani, amelyek gondolatilag képtelenségeknek látszanak minden épeszü ember előtt. A történelemben nagyon sok példa van erre: Nagy Sándor, Dzsengisz Khám, Napoleon létre tudtak hozni olyan dolgokat, amelyek fizikailag is lehetetleneknek látszottak és amelyek lehetetleneknek is bizonyultak, mihelyt megszünt működni az őket megvalósító lángész. Egy zseniális Wolff Károly politikája is évtizedekre szólhatott volna, annak dacára, hogy az európai környezet, amelyben megvalósult, a fizika törvényeinek az erejével követelte volna a megsemmisülését. Objektiv szemmel nézve tehát, igenis lehet szerencsés esetnek mondani, hogy Wolff Károly politikáját egy kistehetségü Wolff Károly dirigálta és nem egy zseniális Wolff Károly, ámde esztétikai érzésem fájdalmait én mégse tudtam elfelejteni sohasem. Mindig meg fog maradni emlékezetemben az a gyötrelem, amelyet el kellett szenvednem, amikor Wolff Károlynak egy-egy „nagy" beszéde, vagy nyilvános szereplése után égő kiváncsisággal vettem a kezembe azt az ujságot, amelyről feltételezhettem, hogy szószerint közli a vezér beszédét és kerestem a beszédben azt a szellemet, amely előtt akkor is meg kell hajtanom a fejemet, ha az hatásaiban reám nézve káros és fájdalmas. Megnyugvás lett volna a számomra, ha konstatálhattam volna, hogy egy erővel állok szemben és azért vagyok tehetetlen; ha megállapithattam volna, hogy „noumen adest!", a szellem van jelen! És kinos, keserves tapasztalás volt számomra, amelynek emléke soha ki nem törölhető a lelkemből, hogy soha egyetlen szót nem találtam ezekben a beszédekben, amely a zsenialitás büvös erejével fogott volna meg; hogy csupa lapos közhely, tehetségtelen, szürke, köznapi lélek megnyilatkozása volt minden mondat. A jó öreg Vasárnapi Ujságra kell gondolnom, amely egy fél évszázadon keresztül, minden uj magyar verskötetről megemlékezett és ha bármilyen rossz kritikát volt is kénytelen irni, mégis minden kötetből tudott közölni egy szemelvényt, amely méltó volt arra, hogy az olvasóknak bemutassa. Minden rossz költőnek van egy jó verse, talán a „vak tyuk is talál szemet" igazsága alapján. De Wolff Károly összes beszédeit hiába turja fel valaki, hogy találjon benne egyetlen mondatot, amely méltó arra, hogy az ember megjegyezze magának. Ez az, ami az én szemeimben nagyobb büne Wolff Károlynak a gyülölködésnél, amelynek előimádkozója volt és ez az, ami miatt soha se fog iránta a szivem kiengesztelődni.

A főváros külföldi tartozásait uj kölcsönnel törleszti

Információk Csupor tanácsnok svájci tárgyalásairól

A fővárosi törvény tárgyalásának elhalasztása vegyes érzelmeket keltett a városi pártok klubjaiban. A pártvezérek ugyanis már nagyban készültek az őszi választásra, a törvénytervezet tárgyalásának az elhalasztása azonban arra mutat, hogy Budapesten még nagyon hosszu ideig nem kerül sor a központi választásokra. Egyik-másik kerületben pedig már nagyban foglalkoztak a választási-listák összeállitásával és ahogy mi informálva vagyunk, a jelöltek összeállitása nagy meglepetéseket fog okozni.

A városházán különben azt hitték, hogy a főváros egyik legnagyobb kérdését,

a külföldi adósságok dolgát

már az uj törvényhatósági bizottság fogja ratifikálni. A mult hónapban tudvalevően Csupor József tanácsnok néhány hetet Svájcban töltött és Bázelban hosszasan tanácskozott azzal a komitével, melyet a főváros külföldi hitelezői delegáltak, hogy a külföldi adósságok törlesztésének feltételeit a főváros képviselőjével megbeszéljék, letárgyalják. Csupor József tanácsnok mielőtt Bázelbe ment volna, Genfben felkereste Teleszky János nyugalmazott pénzügyminisztert, aki ott a magyar államot képviselte és Teleszkyvel is letárgyalta azt a javaslatot, amelyet a főváros a külföldi kölcsönök törlesztése tárgyában a hitelezők képviselői elé terjesztett. A komité átvette a főváros irásos javaslatát és megigérte, hogy tanulmány tárgyává teszi és azután irásban fog válaszolni előterjesztésre. A főváros előterjesztése hosszasan és kimeritően foglalkozik a főváros jelenlegi anyagi helyzetével és rámutat arra, hogy föltétlenül szükségesnek tartja, hogy a külföldi adósságok törlesztése dolgában minél előbb méltányos és végleges megállapodás jöjjön létre a hitelezőkkel. A főváros jelenlegi sulyos anyagi helyzete és Budapest adófizetőinek megcsökkent teherbiró képessége kizárja azt, hogy a főváros erejét meghaladó terhet vállaljon magára. Azért

a főváros képviselői a régi külföldi adósságok rendezését egy uj külföldi kölcsön megszerzésével szeretnék megkönnyiteni.

Ha a főváros külföldi hitelezői erre segédkezet nyujtanának, ebben az esetben a főváros az uj kölcsönnel konvertálná a régi adósságokat és abba a helyzetbe kerülne, hogy az uj kölcsön törlesztési föltételeit a külföldi hitelezők óhajtásának megfelelően állapithatná meg. Hogy a külföldiek mit fognak válaszolni erre a propozicióra, azt egyelőre nem tudjuk, mert a komité irásos válasza mindezideig még nem érkezett meg és könnyen meglehet, hogy a tüzetes tárgyalásokra csak augusztusban, vagy szeptemberben kerülhet sor. Annyi azonban kétségtelen, hogy a tárgyalások során Csupor tanácsnok olyan kedvező atmoszférát talált és olyan előzékenységet a hitelezők részéről a fővárossal szemben, ami kétségtelenné teszi, hogy a külföldi hitelezők a legmesszebbmenő módon segiteni fogják a fővárost, hogy a külföldi adósságok törlesztésének a dolgát végre-valahára véglegesen rendezhesse.

Wolffék elgáncsolták az idei választásokat

A régi keresztények a kurzus-uralom ellen

Hát mégsem oly biztosak a diadalukban, mint azt uton-utfélen hirdették. Ha biztosak lettek volna abban, hogy a törvényhatósági választások uj többséghez juttatják őket, nem állták volna utját annak, hogy a fővárosi törvény reformjavaslata még a nyári szünet előtt letárgyaltassék s igy mód adassék a kormánynak arra, hogy a törvényhatósági választásokat még az őszre kitirassa. A nemzetgyülésen megfeszitették minden erejüket, hogy a javaslat letárgyalását megakadályozzák. Igy még egy fél évig biztositják maguknak a városházi hatalmat, amely voltaképpen a törvényhatóság feloszlásával meg sem illeti őket.

A haláluk igy is utban van és a polgárság bizhatik az uj korszak eljövetelében. Bizni kell benne, hogy a polgári front egységét, a város vezetésében a polgárság akaratának fölényét igy vagy amugy biztositani sikerül. Szándékosan nem hivatkozunk arra, hogy a kormány pártjának többségére számit a miniszterelnök, mert hiszen ez alig is lehetséges, de meg nem is fontos még a kormány szempontjából sem. Bevalljuk, legszebb, legcélirányosabb, az országos politika szempontjából leghasznosabb lenne, ha a budapesti városházán egy nagy polgári koalició venné át az uralmat, ami a szinek összevegyülésében tiszta, hamisittatlan liberális rezsimet jelentene. A nagy polgári koaliciót természetesen mindenkor Wolff Károly és szükebb elvbarátainak nélkül képzeljük el, mert bármilyen szinváltozást mutatna is a bukott rezsim vezére, az ő számukra Budapest népe nem hajlandó amnesztiát biztositani. Szivesen látná azonban az egész város, ha az uj liberális uralom meg tudná nyerni a maga számára a munkásság képviselőinek jóindulatu támogatását és akkor, mint ellenzékkel, csak a fajvédő-antiszemita

urakkal kellene számolni. Ez volna a legszimpatikusabb és egyben legnyugodtabb, legeredményesebb városi kormányzás, amit el tudunk képzelni. Hiszünk benne, hogy gróf Bethlen István is ezt tüzte ki elérendő célnak és ha ezt az eredményt biztositani is tudja, tapsolva és kalaplengetve köszönti őt Budapest egész lakossága.

Már régen beleéltük magunkat abba, hogy Wolff Károlyék négy esztendős uralmának szenvedései többé vissza nem térhetnek. Ez többé nem ujdonság számunkra. Gróf Bethlen István kötelező erejü kijelentésében azonban a legszebb reményeket látjuk felcsillani. Ennek tudatában fokozott sullyal érezzük minden budapesti polgárnak azt a kötelezettségét, hogy inkább ma, mint holnap meg kell kezdeni az agitációt, meg kell inditani teljes gőzzel a munkát, amely meg fogja hozni a nem tüzes fejjel kigondolt, de hideg ésszel kiszámitott nagyszerü eredményeket.

*

Wolff Károlyék a régi kereszténveket épp ugy gyülölik, mint a zsidókat. Apponyi Albertet nem akarták a külügyi bizottság elnökéül megválasztani, mert a régi, tiszta keresztény poltikának volt egyik legelszántabb harcosa. És nem kellett nekik Giessvein Sándor, a Szent István társulat elnöke sem, mert ő is a hamisitatlan ideális keresztény politikának volt az apostola. De nem kell nekik az a tanár, tanitó és közalkalmazott sem, aki a régi kereszténypolitika mozgalmában részt vett és ott az igazi keresztény eszmékért exponálta magát. Egy ilyen keresztény mult épp oly szálka a szemükben, mint a sziriai származás. Csak az uj keresztény politika frissen sült bajnokai kellenek nekik, csak ezeket tartják megbizhatóknak, mert ezek nem sokba veszik az igaz kereszténység morálját és készek a keresztény politika jelszavaival ajkukon a gyülölet és üldözés politikáját követni. A B. listára tett tanárok és tanitók között igen sok ilyen régi keresztény harcossal találkozunk, akiknek igazán csak az a bünük, hogy a keresztény eszme tisztább értelmezésével konfliktusba jutottak azzal a keresztény politikával, amely a városházán ül orgiákat. Ezek a tanitók és tanárok vasárnap gyülést tartottak a Demokrata-körben és hithü keresztény tanárok ajkáról hangzott el a szó, hogy Wolffékat nem a zsidók, de Budapest régi keresztény lakossága fogja meneszteni. Ennél stilszerübb bukást nem tudunk elképzelni Wolffékra nézve. A kereszténység ellen vétkeztek ők, tehát a kereszténveknek kell megbuktatni őket. Mint ahogyan a szentirás is mondja: ki miben vétkezett, abban kell elpusztulnia!

Krónika a fővárosi javaslat dicstelen kimulásáról

A törvényjavaslat két napja a Házban, a folyosón és az utcán

A dunaparti gyönyörü gótikus szinházban lehullott a függöny. A drámai hősök, intrikusok, statisztákat levetették kothurnusukat, lemosták magukról a festéket és szerteszéledtek. Pedig a közönség türelmesen várta a darab végkifejletét, várta, hogy eldől a harc és kitudódik, ki győzött a nagy csatán? A kormány, amely a prológban jelezte, hogy a cselekmény tárgya: Budapest ujjászervezése törvényes alapon, — vagy a kóbor kritikusok, akiknek rejtett gesztusai, elfojtott szavai arra vallottak, hogy megakadályozzák minden áron az akció levezetését? S most vége az előadásnak. Tapsoljatok! Három hónap mulva ott folytatjuk, ahol elhagytuk. Budapest várhat...

De félre minden allegóriával, kesernyés évődéssel! Ugy készültünk a fővárosi javaslat parlamenti tárgyalására, mintha egy nagy lelki és anyagi megujhodás küszöbén állanánk. Négyéves letargia után azt hittük, friss erő költözik bele a nemzetgyülés petyhüdt ereibe, felülkerekedik a jobb belátás s az egész parlament végre föllélekzik és azt mondja: hát lássuk végre, hol az igazság? Ki akaria Budapest kormányzását az eddigi alapon, rendelettel, puszta hatalmi szóval? Hadd döntsön a választók akarata, vallion szint Budapest közönsége, fenn akaria-e tartani Wolffék uralmát, vagy elsöppri-e őket? A törvény, ha száz megkötéssel is, módot ad arra, hogy Budapest megszólajon; nem kell többé a fornadalom mumusát emlegetni, gyerünk az urnák elé!...

A javaslat tárgyalása ellanyhult hangulat mellett indult meg

Ilyen naiv hittel, a tisztességes ember meggyőződésével vártuk a nagy napot. Beköszöntött a várva-várt nap, az indemnitást megszavazta a Ház és a fővárosi javaslat előadója felvonult magas székére, hogy bekonferálja a javaslatot. Az ujságirók, akik annyi folyosói és üléstermi csatában asszisztáltak, akik lázasan jegyezték a miniszteri megnyilatkozásokat, a pártvezének auguri jóslatait, meglepetve néztek maguk köré. Nagyobb látogatottságra voltak elkészülve. Végre is Budapest sorsáról van szó és a vidéki törvényhatóságok feszült figyelemmel várják, mit mond az Országháza, számithatnak-e ők is autonomiájuk helyreállitására, vége lesz-e egyszer a dekrétumokkal való kormányzásnak? De a Házban csak az inspekciósok virrasztanak s lagymatag unalommal hallgatják Szabó Géza előadói beszédét, amely ezer argumentummal védi a javaslat minden betüjét és hozsannával köszönti a jogfolytonosság resturációját... Csend volt a Házban és amint mondani szokás, „ellanyhult" a hangulat s legföljebb a folyosón és a büffében akadt egynéhány elszánt anekdotázó, akik rossz és az unalomig elcsépelt élménségekkel akartak élénkséget doppingolni az elkóskadt lelkekbe.

Farkas István a furóval

De nini, csöngetés hallatszik belülről, a nehéz bársonyfüggönyök mögül, valami vihar van kitörőben... A folyosóról berohan az ujságirók, képviselők Sisera-hada. Farkas István beszél. A zömök szocialista képviselő, szemben egyszerü ókuláréjával, harciasan huzza ki magát világosszürke ruhájában. Az első padban áll Propper és Payer mellett és már elhangzott az első kemény szó, amely átsüvit a középen, a Ház asztalán és lecsap a jobb oldalon, ahol a snájdig Erdélyi Aladár en garde-ban várja a szélsőbaloldali kritikát. De várják a középen is, Wolffék maroknyi táborában. Wolff Károly, a nagy szfinksz bujik ott össze hüséges Sancho Panzájával, Petrovácz Gyulával, mellettük Ernszt Sándor ráncolja szigoru szemöldeit, amelyek mögül villámokat szór a destruktiv hazátlanokra. A jobbszélső széksorban Viczián István a legmozgékonyabb (vagy legmozi-gékonyabb?) Pedig Farkas István előbb még ugy beszél, hogy Wolff Károly azt hiszi, hüs balzsammal kenegetik. Hogyne! Mikor a szocialista képviselő azt mondja, hogy nem a választás a fontos (Wolffék belülről élénken helyeselnek!) hanem a javaslat és ha a javaslat nem demokratikus, akkor nem kell a választás sem. (Milyen okosan beszél ez a Farkas!)

Budapest Középeurópa legnagyobb fertője..

De aztán jön a tánc szilaj forgása! Farkas István elröpiti az első petárdát és Wolffék fölszisszennek. „A kurzus egyik következménye, hogy Budapest Középeurópa egyik legnagyobb fertője lett."

Micsoda vihar fut végig a Házon! Hol van a Neptunus, aki megfékezi a dühödt szeleket? Goromba fiu ez a Farkas István! Hogy meri azt állitani, hogy Budapest a mélységbe zuhant és mig Bécs megint visszanyerte régi poziciójét, tiszta utcáit, becsületes forgalmát, kifogástalanul dolgozó hivatalnoki karát, — Budapest mai uraiban nem volt meg a politikai és erkölcsi érzék ahhoz, hogy sáfárkodni tudjanak a rájuk bizott javakkal. Petrovácz Gyula leveszi cvikkerét, hogy nagyobb nyomatékot adjon szavainak és ugy kiáltja bele a zajongó társaságba, hogy nyakán kidagadnak az erek? „Mi feilesztiük Budapestet!"

Gunyos kacagás balfelől. A gyorsirók szenvtelen arccal jegyeznek s egy pillanatra fölkapják a fejüket, hogy lássák, ki szólt közbe. De már hátrafeszíti magát Esztergályos János, az ellenközbeszólók vezére és stentori hangon vágja vissza: Feilesztették a panamákat!...

Most csapkodnak a villámok, dörög az ég, az elnök ugy rázza a csengőt, hogy majd kieiti a kezéből.. Wolffék előveszik a végső argumentumukat. Mi a királyok utolsó rációja? Az ám! Mivel bizonyoznak a lelkük legmélyén megsértett Wolffék! A padot csapkodják. Ritmikusan és szenvedélyesen, mintha futballmeccsen volnának. Hazudik, nem igaz, elál, rendre, hogy merészel ilyet mondani, szégyelje magát — viharzik soraikból. Wolff Károly nagyokat fuj, mint egy felbőszitett bika és ránéz Buday Dezsőre hogy mit szól ezekhez a hallatlan inszinuációkhoz? Kifordult a világ kereke: azt merik állitani, hogy Budapestet visszafeilesztették, hogy az utcákat nem öntözik eléggé, hogy a kórházak siralmas állapotban tengődnek, hogy a villamosunk drágább, mint bárhol másutt a világon s hogy mindenki nyomorog, mindenki elégedetlen. Szcitovszky elnök még egyre rázza a csengőt, beszél, beszél, de nem sokat érteni belőle. Wolffék nem birják el a kritika sujtó szavait. Legkevésbbé, ha szociialistától származik. De beszélt volna akármelyik liberális, az sem mondhatott volna jobbat róluk: Vázsonyi fagyos szatirája éppen ugy kihozta volna őket sodrukból. Wolff Károly még kiabálja, hogy nem fél a választásoktól, de ugy van vele, mint a gyerek, aki fél a sötétben és — fütyül.

Wolffék a városházán már megbuktak

A vihar lassankint elül, csak itt-ott hallani még egy-egy elkésett dörgést. Wolff a riportozást átengedi Viciánéknak, ő maga kimegy a folyosóra, összedugja fejét hiveivel és nagy komolyan tanácskozik. Idegesen magyaráz, a szeme megrebben, ha az ellenzéki oldalról sietnek arrafelé az emberek. Mindenki gyanus, aki él! — ez világit ki a nézéséből, gyanakvó mozdulataiból. Pedig kár ennyire esoffiroznia magát a „duce"-nak. Ugy érzi már magát, mint Szulejmán császár, akit holta után lóhoz kötöttek, hogy fanatizálja a Szigetet vivó törököket Bent elhangzott a gyászbeszéde: „Wolffék már meghaltak a városházán!" s a vezér érzi, hogy hiába minden fanatizmus, hiába a büvös igéretek, bombasztikus frázisok puffogása, hiába idézi a multból az Aréna-uti iskola népgyülésének megejtő szavait: Éljen Wolff Károly, szeretett miniszterelnökünk! — ő már megméretett és gömbölyü bel-embonpointie mellett is — könnyünek találtatott...

Makrapipás Hegymegi Kiss Pál is elégedetlen

Még egy nap. Az utolsó. Még egy vesszőfutás. Hegymegi Kiss Pál van soron. A debreceni képviselő zsebre vágta kis makrapipáját és beszédre készül. Ő is felrakja pápaszemét és ugy beszél. Kiss Pál emlékeztet a szigoru, puritán prédikátorra, aki a szószékről mondogat oda hiveinek. Pedig odamondogat. Petrovácz Gyula megint azt a szerepet játsza, mint tegnap: „Ein treuer Diener seiner Herrn!", de szava a pusztában hangzik el. Pikler Emil tulsivitia. A főváros népe azt kivánja, hogy maguk menjenek a fenébe — kiáltja Pikler egész testében reszketve s már-már attól tartani, hogy megint lecsap az istennyila, de Szcitovszky elnök megrázza a csengőt, rendreutasitja Piklert s Hegymegi Kiss Pál, aki közben megpihent, kezébe veszi a jegyzeteit, végig megy minden ponton és azt bizonyitia, hogy a választójogi szükségrendeletet nem a politikai belátás, hanem a gyülölködés szelleme szülte, hiszen reakciósabb elfogultságot keresve sem lehetne találni annál a pontnál, amely hatesztendős helybenlakást köt ki a választójog föltételéül. Az egységespárt csöndes. A közbeszólások meggyérülnek. Valami van a levegőben. Azt mondják, Viczián István föl fog szólalni a moziügyben. Ha meg lesz, akkor eltemetik a fővárosi javaslatot. Mert a moziügy ugy kirobbantja a szenvedélyeket, hogy belefullad minden más komoly vita.

A fővárosi törvényjavaslat a belügyminiszternek — alárendelt jelentőségü

A krónika végéhez értünk. A belügyminiszter halvány, szenvedő arccal kel föl bársonyüléséről és azt mondja, hogy ugy látja, a Ház már nem készül el a fővárosi javaslattal, cselekedjék a nemzetgyülés bölcs belátása szerint. Látni kellett volna a derék kisgazdákat! Hogy mosolyogtak, hogy viháncoltak örömükben! Cselekedjünk bölcs belátásunk szerint? Hát mit diktálhat a böles belátás? Azt, hogy gyerünk haza és hagyjuk itt ezt a poros Budapestet! Wolffék kivánesian várják a fejleményeket, de már látják, hogy a Ház széjjel fog menni. Három hónapunk van még! Mienk a győzelem! — ez van ráirva Petrovácz és társai képére, prolongáltak bennünket! Milyen jó fiu ez a belügyminiszter, aki azt mondja, hogy a kormány nem csinál presztizskérdést ebből az „alárendelt jelentőségü" javaslatból.

Három órára jár délután. Vége a Háznak. A képviselő urak boldogan szorongatják egymás kezét és kellemes üdülést kivánnak kölcsönösen. Wolffék diadalmasan vonulnak ki a megállóhoz, a 16-os kocsi elé. Budapest pedig, amely az alárendelt jelentőségü törvényjavaslatot várta-várta, kiszikkadt torokkal, égő türelmetlenséggel, visszahull dermedt apáthiájába...

JARDIN DE PARIS
Telefon Jó sef 86-31. Kezdete este 9 órakor
Az uj juliusi műsor:
SÓLYOM JANKA
Rátkai Márton
Sárvay Rózsi
Iványi Dezső
föl.éptével
Csollán házasodik
Harmath Imre és Zerkovitz Béla
operettje
Palermo és Lissy Rose Berndt
A táncpavillonban
(kezdete fél 12 órakor)
OSSY RONDJE
LILLY DUVAL EMY HOPPE
Hétfő, szerda, péntek és szombat záróra reggel 5 órakor
Elsőrangu konyha.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany Sósav Szalmiák darabos
Kénvirág Szalamiáksó Zinkfehér
Fertőtlenitőszerek stb. stb.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Takarékosság Hangya-módra

Irja: **Marcial.**

Ha én pénzügyminiszter volnék, valószinüleg én is ugyanazokat, vagy körülbelül ugyanazokat mondottam volna, mint báró Korányi Frigyes és mint a világ minden pénzügyminisztere. Amit ezek az urak a parlamentben szónokolni szoktak, kisebb-nagyobb helyi vonatkozásu dolgoktól eltekintve, úgy hasonlitanak egymáshoz, mint a tyuktojások. Mindegyik hangoztatja, hogy takarékoskodni kell és hogy a hivatalnokok fizetését rendezni fogja. Mert bár a világon sokféle rendezetlen dolgok vagynak, de apródonkint minden rendbejön valahogy, kivéve a hivatalnokok fizetését. Ez öröktől fogva rendezésre szorul és örök időkre rendezetlen marad, minél fogva a pénzügyminiszterek minden időkben tudnak elismerő tapsokat kapni a hivatalnoki fizetések rendezésének igéretével. Továbbá én is megigérném, mint minden pénzügyminiszter, az adózó polgároknak lehető kiméletét és az állampénztár bevételeinek lehető szaporitását, a nyomasztó közvetett adók leépitését, a munkaalkalmak szaporitását és mindenfélét ami jó csak van ezen a világon. A következő szónoklatig ugyan az adók megint csak emelkednének, a hivatalnokok dolga még rendezetlenebb volna, a közvetett adókból bevasalt állampénztári jövedelmek szaporodnának, a közvetlen adók nyuzása és elosztása még igazságtalanabbul történnék. Ámde mennél jobban gyarapodnának a bajok és panaszok, annál nagyobb sikereket érnek el a pénzügyminiszterek, amidőn ujabb beszédeikben ujabb igéretet tesznek ugyanazoknak a bajoknak és panaszoknak orvoslására, amelyeket már a multkor is és azelőtt is és még előbb is orvosolni igértek.

De maradjunk csak a takarékosságnál, amelynek bejelentésénél azt is tudomásunkra hozta a pénzügyminiszter ur, hogy olyan vállalatok számára, amelyek fontos közérdekü hivatást teljesitenek, az áldott emlékü bankóprés jóvoltából nagyobb hiteleket engedélyeztek. A kitünő Hangya például 22 milliárd korona hitelt élvez állami garancia mellett, természetesen szintén azon az alapon, hogy közérdekü hivatást teljesit. Ha valami tájékozatlan ember olvasná ezt a horribilis adatot a pénzügyminiszter ur beszédében, el nem tudná képzelni, mi lehet az az óriási fontosságu közérdekü hivatás, amit e gyönyörü nevü intézmény teljesit és amely őt arra teszi méltóvá, hogy el lerongyolódott, agyonadóztatott országban 22 milliárd koronát bocsássanak neki közpénzekből rendelkezésére. Valami csodálatos missziót vélne mögötte, valami országboldogitó hatalmas tevékenységet, amely az emberek millióira terjeszti ki áldásos hatását. És eltátaná a száját, ha megtudná, hogy a Hangya az egy nagyszabásu bolt, éppen olyan nagyban, mint a Kohn Jakabé, vagy a Krautwurst Heinriché kicsinyben, amely veszi a kocsikenőcsöt, cukrot, ustornyelet, pipaszárat, zsákmadzagot, gálickövet, sáfrányt és minden egyebet nagyban és haszonra tovább adja a kiskereskedőknek. Tudomásom szerint a Hangya semmi egyebet a világon nem csinál és ez, amit csinál, igen tiszteletreméltó társadalmi tevékenység, amely előtt mindenkinek kalapot kell emelnie. De miért tiszteletreméltóbb, sőt állami pénzen támogatásra méltó valamennyiünk zsebéből kiszedett adókból, vagy valamennyiünk rovására nyomatott bankjegymilliárdokból akkor, ha ezt a tiszteletreméltó társadalmi tevékenységet a Hangya fejti ki és miért kevésbbé tiszteletreméltó, és ami fő, állampénztárból kevésbbé támogatásra méltó akkor, ha ugyanazt a missziót Kohn Jakab teljesiti a társadalommal szemben? Azt mondja meg valaki, hogy miben különbözik Kohn Mór kocsikenőcse a Hangya kocsikenőcsétől, vagy Krautwurst Heinrich szatócs rizskásája a Hangya rizskásájától? Talán a Hangyáé olcsóbb? Senki se állitotta még, hogy a Hangyánál olcsóbban lehet vásárolni, mint másnál, de hogyan is volna ez lehetséges, mikor a Hangya nem a levegőből varázsolja elő, hanem ugyanolyan módon szerzi be árukészletét, mint a többi nagykereskedő. Csak úgy adhatna olcsóbban, ha olcsóbban adna és ez volna a közérdekü hivatás, amelyet teljesit, ha állampénztárból pótolnák az olcsóságát. Ámde én nagyon szépen köszönöm azt a közérdekü tevékenységet, amely az én zsebemből adó fejében kiszedi azokat az összegeket, amik által másvalaki olcsóbban juthat mindenféle árucikkhez, amire szüksége van. Ez nem közérdekü, hanem közveszélyes tevékenység volna. Szerencsére aggodalmam teljesen alaptalan, mert a Hangyának esze ágában sincsen olcsóbban adni bármit is, mint ahogy azt Kohn Jakab boltjában mérik és az állami milliárdok nem is erre kellenek, hanem arra, ami végből Kohn Jakabnak is nagy szüksége volna rá, csakhogy Kohn Jakab nem kapja meg, a Hangya pedig megkapja. Sőt még tovább megyek: a Hangya éppen a Kohn Jakabok és a Krautwurst Heinrichok adógarasait kapja, amik által lehetővé tétetik, hogy ő minden gond nélkül, játszva és vigan teljesithesse ugyanazt a társadalmi tevékenységet, amelyet Kohn és Krautwurst gondok között és a földet az orrukkal túrva teljesitenek.

A nemzetgyülésen nem volt senki, aki ezeket kifejtette volna. De nem is lehetett, mert a pénzügyminiszter úr fölöttébb okos férfiu. Nem előre szólal fel a vitában, hanem utoljára, amikor utána már senki se szólhat. Ez a lepraktikusabb parlamenetarizmus a világon. Akinek tetszik a pénzügyminiszter ur expozéja, az tapsolhat neki, akinek nem tetszik, az a kifogásait megtarthatja magának.

A bankigazgatók fokozatos felelőssége

Az ország elvesztette a háborut, de egyesek megnyerték a háborut. Az ország leszegényedett, de egyesek meggazdagodtak. Van ebben logika, van ebben következetesség? A helyzet képe az, hogy a háborut nem is az ország, csak bizonyos társadalmi rétegek vesztették el, s a háborut nem is idegen hatalmak, de az ország saját fiai nyerték meg az alulmaradt társadalmi osztályokkal szemben.

Ugyanezt a jelenséget látjuk a gazdasági életben. Vállalatok, bankok, pénzintézetek inognak és omlanak össze, a romok alatt pedig nem látunk mást, csak a hiszékeny, beugratott, kapzsi és telhetetlen közönséget, mig a romok felett diadalmasan állanak a vállalatok és pénzintézetek vezérei. Az osztrák kormány ráeszmélt ennek a gazdasági jelenségnek fonákságára és törvényjavaslatot terjesztett a nemzetgyülés elé, mely megállapitja a bankigazgatók fokozatos felelősségét. Az osztrák kormány kissé elkésve állott elő ezzel a törvényjavaslattal, mert hiszen Ausztriában a gazdasági krizis már elvégezte a maga szomoru munkáját s ha csak visszaható erővel nem ruházzák fel a törvényjavaslatot, a fokozatos felelősséget már csak igen kevés bankigazgatóra huzhatják rá. Aminek gyönge volt az alapépitménye, az javarészben összeomlott már s ha Ausztria e pillanatban egy ujabb romboló hullám támadásai ellen védekezik is, nem hihető, hogy a rombolás az eddiginél is több bankot és pénzintézetet követeljen áldozatul.

Amikor a törvényjavaslat beterjesztésének első hire megjött, ámulva kérdeztük: miért ily későn? A gondolat, a fokozatos felelősség gondolata szinte önként kinálkozott, mikor láttuk, hogy az összeomlásoknak mindenki viseli a következményét, csak azok nem, akiknek lelkét az összeomlás terheli. Sőt láttunk egyebet is. Látnunk kellett, hogy az összeomlásból szinte diadalmasan kerültek ki a bukás hadvezérei. Hadvezéreknek kell neveznünk őket, mert valóban zseniálisan taktikáztak a gazdasági harcok mezején: ugy intézték az összeomlást, hogy abból több hasznuk lett, mint másoknak a diadalból. Összeomlani nagyobb nyereséggel járt, mint felvirágzani, s akármilyen furcsán hangzik, mégis ugy van, hogy a bukás több haszonnal kecsegtetett, mint a diadal s hogy a diadal voltaképpen az volt, ha valaki elbukott a harcok porondján.

Aki figyelemmel kisérte az utolsó hónapok gazdasági jelenségeit Ausztriában, azt a furcsa tapasztalatot szerezte, hogy összeomlott bankok igazgatói házakat, palotákat és birtokokat vásároltak, autóikat továbbra is megtartották, életmódjukat hajszálnyival se változtatták. A pénzintézet bukása mintha egy ujabb és még szebb karrier kezdetét jelentené csak nekik. Uj vállalatokba fogtak és folytatták ott, ahol tegnap abbahagyták: egy uj bukást készitettek elő, hogy egy uj diadalhoz segitsék magukat. Ugy látszik, a bank tervezetében, organizmusának különös összetételében rejlik, hogy nagyszerü instrumentumul használható fel a magánérdekek istápolására. Ha nem igy lenne, nem történhetnék meg, hogy egy bank minden részvényese elveszti a pénzét s éppen csak az gazdagszik meg, aki vállalta a feladatot, hogy a bizalmat, amelyet a nagyközönség beléje helyezett, gazdagon fogja megszolgálni. Nem kell különös éleslátás és gazdasági szakképzettség ahhoz, hogy az ember kitapogassa a bankvezéri méltóság előnyeit a közönséggel szemben. A bankvezérnek módjában áll a közönség pénzét ugy kezelni, mintha a bank a közönségtől független életet élne s mintha a bank, mint öncél nem a közönségért, hanem a közönség a bankért lenne. Számos bank szinte ellensége annak a közönségnek, amelytől életét kapta és számos bankvezér a bankot csak a saját meggazdagodásának eszközéül s nem a közönség vagyonának sáfárjául tekinti.

Ezek a tapasztalatok az osztrák gazdasági életből szürődtek le, de sok tekintetben a mi gazdasági életünkre is vonatkoznak. Vagy nem történtek-e nálunk is telekkönyvi átirások olyan bankigazgatók nevére, akiknek vezetése alatt a bank lerongyolódott? S mialatt a bank részvényesei vagyonuk négyötödét elvesztették, nem emelték-e vagyonukat annak tizszeresére egyes bankigazgatók? Az állapotok itt nem fajultak el annyira, mint Ausztriában, de a jelenségek amellett szólnak, hogy nem vagyunk messze Ausztriától. De ha átragadt ránk ez a gazdasági szellem, remélhető, hogy átragad az a szellem is, mely a bankigazgató fokozatos felelősségének megállapitásával védelmébe veszi a közönséget azok ellen, akik félreértik hivatásukat és mások leszegényedéséből milliárdokat szereznek.

Az Általános Takarék uj elnöke. Az emberi erények és gazdasági kvalitások diadalát jelenti az a nagyszerü karrier, melynek delelőjéhez most jutott el dr. Horváth Lipót. Az Általános Takarék igazgatósága Kronberger Lipót halála után most töltötte be az intézet elnöki székét és ebbe a magas pozicióba Horváth Lipót dr. kormányfőtanácsost, az intézet eddigi alelnök-vezérigazgatóját választotta be. Csak a visszhangját kell figyelni ennek a nagyjelentőségü gazdasági eseménynek, hogy a választás hordereiét megismertessük. A visszhang abból az egyöntetü, harmonikus véleményből csendül ki, hogy Horváth Lipót uj pozíciójában csak gyarapítani fogja azokat a sikereket, melyeket eddig intézete és gazdasági életünk javára elért. Hogy megválasztása ily osztatlan örömet keltett mindenfelé, azt nemcsak bankvezéri egyéniségének, nemcsak általánosan ismert és becsült tudásának, de emberi erényének is tulajdonithatjuk. Mert Horváth Lipótban az ember semmivel sem marad mögötte a bankvezérnek.

Bertram az óhazában. Néhány év előtt az óhazába visszaérkezett egy amerikás: névszerint Unger Bertram. Egykori óhazai ismerősei nehogy tévedésbe essenek, meg kell említenünk, hogy Bertram urat, mintegy ötven évvel ezelőtt a gyulafehérvári hitközség rabbija „Berele" néven matrikulálta és a jenkik földjén csak megtollasodása után vette föl előkelően hangzó mai keresztnevét. Berele hazánkba tehát hazaérkezett, de elővigyázatból dollárjait künn hagyta Amerikában, ahol vagyona még ma is évi 40.000 dollárt jövedelmez. A dollárok tehát a nagyoceánon túlrekedtek, de Berele ur magával hozta az Amerikában elsajátitott kalmár-szellemet, azt az ügyességet, amely kevés rizikóval nagy jövedelmet képes elővarázsolni. Nálunk erre a konjunktura is kedvezett: Berele ur bankot nyitott. Metrobankot. Hogy mivel sáfárkodik a bankja? Berele ur ezt senkinek el nem árulja. Üzleti titkaiba senki betekintést nem nyerhet, mert bankja, bár nyilvános számadásra kötelezett részvénytársaság, minapi közgyülését is szük családi körben tartotta meg, amelynek lefolyásáról a nyilvánosság semmiféle információt sem kapott. Senki sem tudja, tán még a fiskus sem, hogy mit keresett a Metrobank, mennyi osztalékot fizet, csak egyet tudunk, hogy Bertram mester megtalálja a számadását. Fényesen főuri előkelőséggel él, autót tart és Fillér-utcai palotájának szomszédai meséket mondanak arról a pazar bőségről, amely az amerikás otthonát Budapesten szinte a legelőkelőbb helyre emelte.

Meghalt az OKÁB. Az Országos Árvizsgáló Bizottság meghalt s a legtöbb árucikknél kiderült, hogy a termelők és közvetítők az árvizsgáló bizottság nélkül is jól tudják már az árakat emelni. Az OKÁB jól kitanitotta őket és az OKÁB-nak nem lehet panasza, mert a tanitvány méltó a mesteréhez. Igy tehát voltaképen alig nyert a fogyasztóközönség azzal, hogy megszünt ez a bizottság, melyet a maliciózus nyelvek árdrágitó bizottságnak neveztek. Tessék csak a kirakatokat nézni. Ezek a kirakatok kegyelettel őrzik a bizottság emlékét, mert az árukra biggyesztett cédulákon ma is azok az árak diszlenek, amelyeket a drágaság legrémesebb napjaiban láttunk. És ebből világos, hogy amilyen fölösleges volt az OKÁB élete, ugyanolyan haszon nélkül való a halála. Kivételt az árak dolgában csak a zöldségpiacokon tapasztalunk, ahol az áruk romlandósága siet a fogyasztóközönség segitségére. A szezoncikkek: tök, zöldbab, karalábé engedett a büszkeségéből. Furcsa is lenne, ha egy rothadó kalarábé, vagy ernyedő zöldbab gőgös és önérzetes lenne. Igen, a rothadás nagyobb jóltevője a közönségnek, mint a népjóléti kormány és mint az Árvizsgálóbizottság. És ha ennek a két intézménynek halála nem is szomoritel tulságosan, bizonyos, hogy

vigasznak még igy is elég sovány az a körülmény, hogy viszont az uzsorabiróság továbbra is folytatja működését és ezután is láthatunk kiplakatirozott ítéleteket arról, hogy Szabó Jánost 1924-ben harminc napi elzárásra ítélték, mert 1921-ben tizennyolc kornáért adta a zöld paprika kilóját. Ennek a paprikának ma 32.000 korona a kilója, noha már nincs Árvizsgáló Bizottság és noha még mindig van uzsorabiróság.

Az Ötvös és társa cégből Révész Emil barátságos úton kivált és a cég ugyanezen név alatt más érdekeltséggel folytatja tevékenységét.

A Pénzintézeti Központ közgyülését mult hó 24-én tartotta meg a Vigadó nagytermében Schmiedt József elnöklete alatt. A közgyülésen letárgyalták a Pénzintézeti Központ alaptőkéjének felemelését, majd az igazgatóság jelentését vették tudomásul. A lemondott Popovics Sándor helyébe Schober Bélát választották meg az igazgatóságba, a felügyelőbizottságba pedig Dinstay Andorral töltötték be Sándor Kálmán helyét.

A Budapest Székesfőváros Közlekedési Részvénytársaság 1923. évi jelentése és zárószámadása. A Budapest Székesfőváros Közlekedési Részvénytársaság 1923. január 1-én vette át Budapest közuti vasutainak üzemvitelét. Megkötötte a beváltási egyezséget ugy a közuti, mint a városi vasuttal és a megváltással kapcsolatos jogi, gazdasági és müszaki kérdéseket megoldotta. Megegyezett a B. Sz. K. Rt. és a Budapest-Szentlőrinci vasut és a Földalatti vasut összes cimleteinek, a B. U. R. vasut részvénytöbbségének, valamint a Budapest-vidéki Vasutaknak a megszerzésével. Nehéz föladat elé állitotta az igazgatóságot az üzem anyag- és szénszükségletének biztositása. A főváros által megváltott és a B. Sz. K. Rt. által kezelt egyéb vasutak 413 kilométeres hálózatán 193 kilométernyi vágány sürgős kicserélése elkerülhetetlenné vált 1924. év végére a gyönge sineknek már 48%-át kicserélik. A 49 kilométernyi alsóvezetékes hálózaton az 1923. év folyamán 15 kilométeren alkalmazott felsővezetéket a társaság. A még hátralevő 34 kilométeren ebben az évben alakitják át a pályát felsővezetékessé. 1923-ban épittetett meg a Sólyom- és Klotild-utcai hurokvágány, miáltal a nyugati pályaudvartól Budára irányuló forgalom lebonyolitása simább lett és pótkocsik járatása is lehetségessé vált. A Kertész-utcai alállomás épitését befejezte a társaság. A társaság az 1923. évben 108 motorkocsit és 106 pótkocsit rekonstruált ugy, hogy az év végén már cak 125 motorkocsi és 50 pótkocsi rekonstrukciója maradt vissza. Az 1923. évben napi átlagban 525 motor- és 379 pótkocsi, összesen tehát 1.004 személyszállitó jármü volt üzemben, ami 50%-kal több, mint az 1920-ban üzemben tartott kocsilétszám. Rámutat a jelentés arra, hogy lényegesen befolyásolta a társaság tarifáját a főváros közgyülésének az a határozata, amely szerint szabályrendelettel 10%-os közlekedési adót léptetett élebe és kötelezte a közlekedési vállalatokat arra, hogy ezt a viteldijjal együtt szedjék be. A jelentés beszámol az 1923. évben elért pénzügyi eredményekről. 53,217,688.566 korona 58 fillér bevétele volt a társaságnak. A kiadások összege 51,955.491.274 korona 35 fillér. A fölösleg tehát 1,262,297.292 korona 23 fillér. Ebből az üzemviteli szerződések értelmében a társaság üzemkezelésében álló Földalatti B. U. R. és Szentlőrinci vasutakat részesedés cimén 738,675.904 korona 23 fillér illeti meg, amely összeg azonban 2,175.450 korona kivételével e vasutak beruházására valamint a rekonstrukciós munkálataira fordítandó. A társaság tiszta nyeresége tehát 523,521.388 korona. A tiszta nyereség föloosztására nézve az igazgatóság javasolja, hogy az alpszabályok értelmében az 50.000, egyenkint 10.000 korona névértékü részvény 5%-os osztalékra 25.000.000 korona fordittassék, 24,926.069 korona az alapszabályszerü tartalékalapba helyeztessék, a részvények után fölülosztalékul részvényenkint 3.500 koronát, összesen 75,000.000 koronát fizessen a társaság. A fönnmaradó 298,595.319 koronából emberbaráti és közjótékonysági célokra 240,000.000 koronát juttasson. Az igazgatóság tiszteletdijára 52,000.000 korona, a felügyelőbizottság tiszteletdijára 5,000.000 korona fordittassék, mig a fönnmaradó 1,595.319 korona az 1924. évi uj számlára vitessék át.

Felemelik a tőzsdei tagdijakat. A Pesti Tőzsde értesülése szerint a tőzsdetanács julustól kezdve jelentékenyen fel akarja emelni a tőzsdei tagdijakat, valamint az alkalmazotti belépőjegyek árát is. Az év második felére szóló belépőjegyeket különben julius 10-étől kezdve állitja ki a tőzsde titkársága. A tagdijakat azért emelik fel, mert a tőzsdének nincs más bevételi forrása, viszont a tisztviselők anyagi helyzetén javitani kell.

A Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth Magyar Gépgyári Művek R.-T. a napokban tartotta 1923. évre szóló közgyülését. 2000 korona osztalék fizetése határoztatott el a 16. számu szelvényre, mely f. évi julius 1-től Budapesten, a Magyar Általános Hitelbanknál (V., József-tér 2—3.) kerül kifizetésre. Uj igazgatósági tagul Schön Frigyes, a gyár müszaki igazgatója választatott meg.

A Fábián-féle vas- és fémárugyár r. t. mult hó 30-án tartotta meg ez évi rendes közgyülését, amely az igazgatóság jelentéseit és a bemutatott zárszámadást jóváhagyóan tudomásul vette. Az 1923. évi mérleg 120 millió korona alaptőke mellett 103,612.081 K tiszta nyereséggel zárult, amelyből osztalékra részvényenkint 100 koronát (50%) fordítanak. A szelvények a Központi Leszámolóbank rt.-nál, Budapest, Árpád-u. 6. váltatnak be.

A Dr. Lipták és társa r.-t. közgyülése az 1923. évi osztalékot 250 K-ban állapitotta meg. A szelvényeket az Angol-magyar bank váltja be.

Délkelet Biztositó és Viszontbiztositó Rt. legutóbb tartotta évi közgyülését Ugron Gábor elnöklete alatt. A tiszta nyereség 150,126.795 K., amelyből részvényenként 500%-ot, azaz 1000 koronát fizet a vállalat Teréz-körut 9. szám alatti főpénztáránál julius 15-től.

Ivria Biztositó Rt. a mult évi mérlegét 26,287.000 K tiszta nyereséggel zárta, amelyből 100%, azaz 200 K osztalékot fizet julius 15-től kezdve Károly-körut 3. szám alatti főpénztáránál. A társaságnak különösen az elemi biztositási ágazatban volt jelentékeny haszna, bár az életbiztositási ágazat is szépen fejlődött a mult év folyamán.

A Frankl A. Herm. és fiai r.-t. közgyülését Frankl Henrik elnök elnöklete alatt tartotta meg és részvényenként 2000 K osztalék kifizetését határozta el. Az osztalékszelvény a Wiener Bankverein magyarországi fiókjának pénztáránál váltható be.

Az Általános Faipari és Fakereskedelmi Részvénytársaság 5-én megtartott rendes közgyülése elfogadta az igazgatóság által előterjesztett 1923. évi mérleget, mely 195,542.434 korona tiszta nyereséggel zárul és elhatározta, hogy részvényenként 200 korona (100%) osztalék fizettessék a Mercur Váltóüzleti R.-T. pénztárainál Budapesten.

NYÁRI ORFEUM
HERMINA-ÚT 65. • • TELEFON: 15-12.
Nicol és Martin
a legmulatságosabb világattrakció páratlan kerékpárjelenetükben a humor királyai és a julusi uj variété-müsor. Kezdete fél 10 órakor.

„A soványok kövérek lesznek,
Ha Szent István malátakivonatot esznek"

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

TUDUK TIVADAR SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12. Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3.
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 22.
Telefon: József 60-89.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag tetőcserép, faltégla, gipsztáb a. nád, nád szövet, portlandcement, gipsz, kópor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési nyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

RUHÁZATI CIKKEKET
kedvező fizetési feltétellel vásárolhat
Erzsébetvárosi Textil- és Divatáruház R.-T.-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 36.
Hatalmas választék férfi- és női szövetekben, selymekben, mosó- és konfekcionált árukban.

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és müszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
IFJ. HABER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENT-FEDÉSI ÉS TETŐZET JÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 7.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos, valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyári: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönyolm: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-3
A berlini Bergmann elektromos müvek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áramszámlálót, szerelési anyagot, emeltrüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos elepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA:
EGYESÜLT UJPESTI ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLAR MIKLÓS és BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 26.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el!
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Illatos városi virágok

A Fővárosi Hirlap számára csokorba szedte: Káró

Elvégeztetett... Wolffék meg lehetnek elégedve, hisz további 6—7 hónapra ők maradtak urak a városházán. E néhány hónap éppen elegendő idő arra, hogy népboldogító és korszakos intézkedésekkel korrigálják mindazokat a hibákat és bűnöket, amelyek még a régi (de átkos) liberális korszakból a főváros nyakán teherként megmaradtak.

Ezek közül néhányat, jól értesült forrásból, sikerült ellesnem s nehogy a választások elmaradása következtében a lelkekben elégedetlenség keletkezzék, nyilvánosságra hozom.

Igy a legszenzációsabb, hogy Wolff meneszti Sipőcöt és helyébe Déri volt alpolgármestert hozza vissza. Wolff ugyanis már anno dazumal helytelenítette Déri nyugdijaztatását, „illen" igazságtalanság ellen ő mindig tiltakozott. Különben ő amellett volt és van, hogy „ollan" férfi kerüljön a polgármesteri székbe, aki „fajom és nemzetem lelki kiegyensulyozott nyugalmát biztosítja s az erre vonatkozó premissákat leszögezi."

* * *

De lesznek további érdekes személyi változások is. Igy már nyilt titok, hogy Végh főorvos bukott ember. Őt Csilléri fogja meneszteni, mert a multkor Pesten járt olaszoknak bemutatta a városi kórházakat. S aki ilyen „brigantikkal" szemben előzékeny, az nem maradhat a közegészségügy élén. Helyébe Csilléri vissza akarja hozni dr. Madzsar kollégáját, mint akinek volt parcienturája Csilléri őexcellenciája legkegyelmesebb jóindulatát visszaszerezte.

* * *

A vezérek ezen lázas munkája cselekvésre birta Budai Dezsőt is. Egy ember, aki mindég eszembe juttatja a központi városháza II. számu kapuján lévő feliratot:

Éjjeli be- és kijárat csak ezen kapunál.

Budai — aki még a közélelmezési ügyosztályban is aziránt érdeklődött, hová tartozik a gyógyszertárak engedélyezési ügye — szakmájához hűen, a vízművek szanálását célozza. És ugyan kinek is lehetne kifogása az ellen, hogy a villamos-diktátor átalakulhasson vizmű-diktátorrá?! Elvégre minden ember kerüljön a neki legmegfelelőbb helyre. Akinek fejében a számok iránt van a legnagyobb érzék, az pénzügyi szakember legyen. Akinek agysejtjeit a medicinák igazgatják, bizonyára kiváló orvos lesz. És igy tovább... A vizmüvek élére feltétlen Budai kell, hogy kerüljön.

* * *

De ha már műszaki ügyekről van szó, akkor ne feledjük a kurzus nagy centiméter-kilogramm tudósát, Kossalka tanár urat sem. E szerény ember, mint bünbánó volt szabadkőműves, igazán megérdemli a megemlékezést, hisz a mai magas poziciójába a saját erejéből került. És mennyi küzdelem után! Minő harcok folytak — csak emlékezzzünk — például az ÁMOSZ-ban Kelen József körül s ha itt e harcokat megállta, nem is kell csodálkoznunk azon, hogy a keserüség könnyeket csalt elő a tanár urnál akkor, amikor kizáratásával szemben azzal kellett védekeznie: „hisz én egy szegény tót proletárnak (!) vagyok a fia!"

A tót proletárból kurzus-oszlop lett, akinek szimpatikus, megnyerő egyénisége a legjobb reményekkel szolgálhat a jövőre.

* * *

De elég volt a műszakból. Elvégre vannak más foglalkozási ágak is. Igy például itt van a politika s annak jeles képviselője: Bénárd őexellenciája. Az áldozat, melyet hazájának hozott, közismert. Az ellenszolgáltatások, melyeket hazája neki nyujtott, kevésbbé ismertek. Inkább érdekesek. Elvégre 500 hold föld — ez is valami. S akinek adatik ennyi föld, miért ne adassék egy szép fekete ancug is, három évi fizetéssel és megfelelő nyugdijjal. Aki ezt sem kapna, igazán elmondhatná, nem volt a nemzet hálás iránta.

Bénárd különben az átkos liberális idők itt maradt emlékét, a Gellért-szállót akarja szanálni. Minekutána megfelelő restaurantról már gondoskodott, most hasonló irányu további teendőket készíti elő. Az előkészitő munkálatok serényen folynak s az azokhoz szükséges műszaki tanácsokat Kossalka tanár ur szolgáltatja.

* * *

Sipőcz polgármester elkedvetlenedett. Amióta köztudomásra jutott, hogy a Csilléri lakásán tartott 5-ös bizottság őt végleg elejtette. Simán és csendben. Mert Csillériék okos emberek. Ők tanultak a történelemből.

Meg vagyon ugyanis irva a régi sárga irásokban, hogy 1848-ban a magyar csapatoknak tilos volt osztrák generálisokra puskát emelni. Egy bolond golyóbis mégis eltalálhatna egyet. És Görgey félt, hogy az első osztrák generális helyébe véletlenül egy okosabb generális talál jönni...

Használt levélbélyegeket

főleg Madonnásokat nagy mennyiségben megvételre keresek.

Örvös, Budapest 641, :: Postafiók 152.

Események

Harc az utódok fizetése miatt. Sose tételeztünk fel a főváros mostani vezetőiről tulságosan sok önzetlenséget. Most aztán kitudódott, hogy tévedtünk feltevésünkben. Tévedtünk, mert a tanács tagjai az önzetlenség magas fokára emelkedtek, ahonnan igazán jogos önérzettel és büszkeséggel nézhetnek le azokra, akik mindig lekicsinyelték őket. A közel napokban ugyanis bizalmas értekezletre ültek össze a polgármesterek és tanácsnokok. Az értekezleten a kormány által tervbe vett fizetések kerültek szóba és az értekezlet nagyon is nehezményezte, hogy a kormány a polgármester részére olyan fizetést állapit meg, amilyen az állami alkalmazottak között a miniszteri tanácsost illeti meg, holott eddig a polgármesternek miniszteri fizetése volt. Természetes, hogy amilyen arányban csökken a polgármester fizetése, ugyanolyanban csökken a többi fővárosi tisztviselő fizetése is. Az első pillanatban ez az anyagias gondolkozás csunya önzésnek látszik, de közelebbről nézve ezt a berzenkedést, a legteljesebb önzetlenség bujik ki belőle. Mert meddig lesznek ők még urak a városházán? A törvényhatósági választásokat az idén nem tartják már meg, de ez csak azt jelenti, hogy hatalmuk néhány hónappal prolongáltatott. Tavasszal megtörténnek a választások, uralmuk tehát háromnegyed év mulva véget ér. S hát érdemes ilyen kis idő miatt berzenkedni és a fizetési osztályozások miatt a kormánynak hadat üzenni? Ne gunyolódjunk, mert négy éves uralmuk legszebb cselekedete az, hogy a fizetésekkel most törődnek, amikor már alkonyodik nekik. És éppen abban rejlik az önzetlenségük, hogy haláluk tudatában már nem is a maguk, de az utódaik fizetéséért verejtékszenek. Ők már nem magukkal, de az utánuk érkező polgármesterek és tanácsnokok fizetésével törődnek. Ferencz József mondotta valamikor, hogy csorbitatlanul akarja átadni a monarchiát utódjának. Ezt a szép gondolatot akarják számára biztositani a fizetést, amelyet ők oly sokáig ők is megvalósitani, csorbitatlanul akarják az utódok élveztek a maguk gyönyörüségére és a közönség nagy szomoruságára.

Ki az a hitvány ember? Mikor nincsenek kéznél okos érvek, akkor a politikus kardot vagy pisztolyt ragad és nekidühödve kérdi: Ki az a hitvány ember, aki nem hisz a tisztességemben és hazafiságomban? Igy tett Viczián István, a mozirendelet édesapja is, amikor a nemzetgyülésen olyan kérdésekkel ostromolták, amelyekből kiérzett a gyanusitás, hogy ez a mozi-rendelet magánérdekeket akart szolgálni. Nekünk igazán semmi közünk Viczián István mozirendeletéhez és semmi közünk az ő politikai szerepléséhez. Mégis ugy véljük, hogy ilyen kis afféreket nem lehet és nem szabad harcias fenyegetődzésekkel befejezni. Viczián István igen tisztességes ember, de igen tisztességes emberek is csináltak már káros dolgokat és igen becsületes emberek is szolgálták már rosszhiszemü, gonosz fráterek érdekeit. Viczián István urnak be kell látnia, hogy a mozirendeletnek sok olyan ajtócskája volt, amelyen a magánérdekek besurrantak a közérdek birodalmába. Be kell látnia hogy a hazafiság és fajvédelem álarca alatt megkörnyékezték öt olyanok, akik egy jó üzletért feláldozták a hazát, a fajt, sőt magát Viczián Istvánt is. Hát Becker Bébi a haza, Stead ezredes a faj és a többi uj moziengedélyes az üzleti morál Csimborasszója? Viczián István ur nem vádolható egyébbel, csak azzal, hogy balekje volt Becker Bébinek, meg a Stead ezredesnek. De a balek mindig komikus volt és akire egyszer ráesett a komikum groteszk világitása, az csak tetézi a komikumot, ha a lovagias hősök görögtüzében mutatkozik.

Bárczy a tanitók diszelnöke. Az Fötvös-alap e hó 7-én tartotta közgyülését. Kiosztották a segélyeket, majd pedig százötven egyetemi hallgatót vettek fel a Tanitók Házába. Rákos István elnök nagyszabásu beszédben arra buzditotta a tanitóságot, hogy a jövőben is ugy tegye meg a kötelességét, ahogyan a multban példát mutatott a haza szolgálatában. Majd a tisztikart választották meg. Tiszteletbeli elnökül Bárczy István volt főpolgármestert választották meg.

Nyilvános benzintöltőállomások Budapesten A főváros fejlődő automobilforgalmának jó szolgálatot tesznek a Luczenbacher és gróf Telekibank alapitásában megalakult Fővárosi Autóüzem R.-T. nyilvános benzintöltőállomásai. A Szabadság-téren, a Magyar Nemzeti Bank előtt és a Baross-téren a keleti pályaudvar érkezési oldalán helyeződött üzembe az első két Martini Hünecke-féle benzintöltőállomás, mely automatikus szerkezetével rövid nehány perc alatt szolgálja ki a benzint és az olajat igénylőket. A benzin abszolut minőségét a Shel név, pontos mennyiségét a gép méri le, kristálytisztaságát e gépben elhelyezett többszörös szürőkészülék biztositja. A vállalat 500, 300 és 160 litert tartalmazó csekkutalványai alapján, vagy napiáron, készpénz ellenében az állomások bármelyikén, reggel 8 órától este 9-ig vehető fel benzin.

A Pátria biztositó 1923. üzletéve. Az intézet mérlegét egyrészt tőzsdei bevezetése, másrészt részvénytöbbségének a Földhitelbank kezéből a Mezőgazdasági hitelintézethez történt továbbadása teszi fokozottan akuálissá. Tőkeemelési tranzakcióját a Pátria különben mostanában hajtotta végre és azokat a részvényeket, amelyeket a régi tulajdonosoknak ajánlott fel, 10.000 koronájával helyezte el. A tavalyi üzletév eseményeinél az intézet státuszának gyarapodása szempontjából mindenekelőtt az Erzsébet-téri házvétel emlitendő. Az ingatlanok a mérlegben 14 és egynegyed millió koronával szerepelnek, ami hatalmas belső tartalékokra vall. Az értékosztályi deficit leszámitása után a közgyülésnek 114 millió korona tiszta nyereség; az évvégi 30 milliós alaptőkének 380 százaléka állott rendelkezésre. A Pátria életüzletének magvát egyébként a berlini Friedrich Wilhelm életbiztositó itteni képviseletének üzletköre adta, sokkal nevezetesebb azonban az elemi, különösen a tűzágazat, amelyben a társaság a nagy verseny ellenére figyelemreméltó eredményeket tudott elérni. Dijbevételei tavaly a háromnegyed millió határán mozogtak, a viszontbiztositási kvóta nem egészen 50 százalékra rúgott. A saját kockázatában megmaradó üzletre mindössze 10 százalékos kárarány esett, ami felette kedvező és igy, amig másutt a haszon a bevételek 1—2 százalékára zsugorodott össze, esetleg még kevesebb, — a Pátria az elemi osztályon 127 milliós nyereséget volt képes kimutatni. Osztalékul 150 százalékot fizet. Künlevőségei az üzlet arányához képest eléggé magasak. A folyó félévben, hir szerint a bevételek elérték az 5 milliárd koronát.

Az élő arckép ma a legnagyobb sikernek örvend egész Budapesten. Kizárólagos készitője: **„Oktogon" foto-salon,** Andrássy-út 55. szám.

Ha Meinl maltinkakaóját még nem használta, tegyen egy próbavásárlást. Gyermekeknek, felnőtteknek, egészségeseknek és betegeknek egyaránt a legjobb tápszer.

A rádiótelefon Magyarországon

A Fővárosi Hirlap számára: G. Delval mérnök

Rövidesen az összes magyar rádió-amatőröknek megadják az engedélyt a felvevő-apparátusokra: éppen ezért érdekesnek tartjuk leirni a rádióra vonatkozó részleteket az alább következőkben:

Legelsősorban, hogy lehet hallani Budapesten egy közepes hatékonyságu szerkezettel? Általános vélemény szerint a felvevő-készülék legjobban beválik akkor, ha az éjszaka leszállott vagy ha teljesen beálkonyodott. Budapesten is állitanak fel bizonyára egy közvetitő állomást, amely koncerteket, ujságokat ad. Ezt az állomást könnyen lehetne hallani az egész nap folyamán. Másrészt este fél 9-től fogva hallható lesz Bécs, Prága és az egész német Rundfunk (Berlin, Stuttgart, München, Hamburg, stb.).

Az amatör tehát bőven válogathat a koncertekben. Megjegyzendő, hogy a rádió-apparátus birtokában szabadon választhatjuk meg a kivánt koncertet, sőt esténkint többször változtathatjuk is. Ez nagy előnye a közönséges telefon vagy a Telefon-Hirmondó fölött.

Akik fülükkel még nem közelitettek a radió apparátushoz, mondhatjuk nekik, hogy a zene s a szöveg tökéletesen tisztán hallatszanak, különösen télen. A hang tisztasága tekintetében rendkivül felülmulja a közönséges telefont, csak arra kell ügyelni, hogy ne törekedjünk megafón vagy hangsokszorozó segitségével a hang erejének megnövelésére, mert ebből azonnal teljesen hibás erdemények álluak elő. Innen van az, hogy a Budapesten minap bemutatott bizonyos demonstrációk alkalmával a keletkezett hangok nem voltak különbek a rossz gramofonokéinál.

Ezzel szemben a radiót közönséges telefonon fülre tapasztott kagylón hallani valóságos élvezet, mert a hang és a zene minden árnyalata követhető és ennek tulajdonitható e tudománynak néhány év óta észlelhető rendkivüli elterjedése.

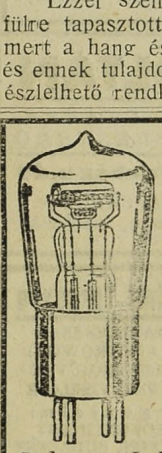

Rádió

készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.

FARKASVÖLGYI-féle VI LAMOSSÁGI ÉS MÜSZAKI RT.

Budapest, I., Podmaniczky u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

A

„La Perugina"

sebességi verseny abszolut győztese

ITALA

264 kilométeren 88.664 km. átlagsebesség

METROPOL GARAGE

Budapest, VI., Lehel-utca 25. szám.

SZÓRAKOZÁS

Az „Antónia" 85—91. előadásai töltik be a Vigszinház e hetét, amely egyuttal a szezon utolsó hete. Vasárnap, e hó 13-án véget ér az idény és ezzel az „Antónia" nagyszerü előadásainak első sorozata.

Az Árvácska sikere. Évtizedek óta tárgyalnak már arról, hogy Buda és Pest között uj hidat kell épiteni. Amivel illetékes körök késlekednek, azt helyre pótolta Zerkovitz Béla, Bus Fekete László, Sebestyén Géza meg az Árvácska főszereplői. Somogyi Nusi, Vaáli Ilona, Kiss Ferenc és Rátkay Márton. Minden épitészeti remeknél jobban köti Pestet Budához az a sikerült operett, amelynek melódiái előadás után az öreg alaguton, meg a vén naphegyen éppen ugy felhangzik, mint az árnyas budai vendéglőkben. Jókedvü társaságok éneklik a második felvonás mulató nótáját, amelynek refrénje: „Nem kell azért még a fejünk lógatni". Ugy éneklik Rátkay és Kiss Ferenc Sárközy Pista hires budai primással ezt a nótát, hogy még a béna is táncra perdül tőle. Csak természetes, hogy az Árvácska hosszu ideig műsoron marad a Budai Szinkörben.

Operaházi hangverseny a margitszigeti viztorony erkélyéről. Több mint 200.000 ember hallgatta eddig már végig a m. kir. Operaház énekkarának kedden, csütörtökön és szombaton esténként a margitszigeti viztorony erkélyéről adott hangversenyeit. Mint halljuk, a hangversenyeket a m. kir. Operaház énekkara uj műsorral a keddi, csütörtöki és szombati napokon továbbra is megtartja.

Rátkai uj operettben a Jardin uj műsorán. A Pillangó főhadnagy felejthetetlen hadiönkéntese kel uj életre a Csollán házasodik című Zerkovitz—Harmath operettben, amely vonzó érdekessége a Jardin de Paris uj műsorának. Rátkai Márton ragadja el a főszerepben a közönséget s vele Sárvay Rózsi és Iványi Dezső. A gazdag műsorban a drámát jelenti mélyhatásu számaival Sólyom Janka, a játszi kedvességet Rose Berndt, a klasszikus szépséget tánckölteményeiben Szuchányi Éva, s a boszorkányos virtuózitást Palermo és Sissy, a két excentrikus. Harsogó kacagás kiséri Vágó Géza Antónia paródiáját, amely mellett Kovács Lilly, Rose és Iris tánckettős, Bársony Rózsi, Vavra Böske, Sislers Marvell, Sajó Árpád szerepelnek zajos sikerü magánszámokban. Külön művészi értéket jelent Dienzl Oszkár, aki a zenekart vezeti. A kabaré után a táncpavillon starjainak tapsol lelkesen a közönség.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

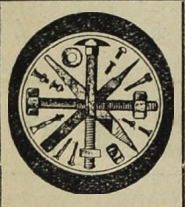

ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Tars.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefonszám 53-42 „József"
Erős és gyengeáram szerelési anyagok
Elektromotorok és Dynamók műszerek

CORDATIC
A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA
TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel.: J. 90-34, J. 50-88*
Öntöttvas-radiatorok, bordásfütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktárra. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 53

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám: 19—22. 44—88. 199—99.
Sürgönycim: „CHAUDOIR"
RÉZHENGERMŰVEI.
BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeke, valamint vörösréz-üstöket.

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, műszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

VILÁGHIRŰ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN

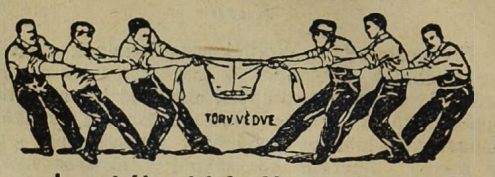

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó és épitési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvetetnek

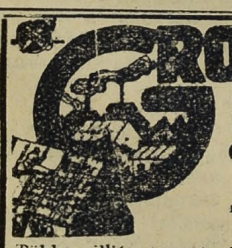

GROZIT
bőrfedéllemez
erős, tartós, vihartálló
a jelenkor legjobb tetőfedélemeze
Több millió négyzetméter használatban
Gyártja és tetőfedést vállal a
Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár
Budapest, Központi iroda: V., Kádár u. Gyár: X., Gyömrői-ut 44 szám
Telefon: 67—96

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9 TELEFON: J. 138 03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb bezzerészsi forrása.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntvas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefon zám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

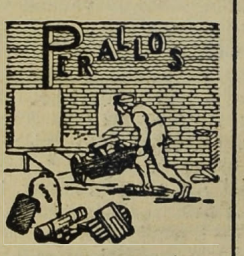

Épitőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„AURIL" magasnyomásu termékelemezek, Műszaki puha- és keménygummi áruk. Szállitóhevederek. M. K. G. szijak. Játékáruk és labdák. Radirgummi. Auto- és kocsiabronc stb., stb.

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Műszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 julius 29. — 28—29. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Tanuk jelentkeznek,

akik a közérdek, a becsület oltára előtt konfiteorozva a mellüket verik és beismerik, hogy eddig a gyülölet politikáját szolgálták. Az egyik tanu, dr. Liszka Árpád igen pregnánsan mondja: „a keresztény szeretetnek mindenha rokonszenvet és tiszteletet ébresztő fáklyája helyett a gyülöletnek mindenkor a gyölölködőkre visszacsapó ostorát villantottuk meg a vélünk szembenállók szemei előtt". A gyülölet ostora, meg a szeretet fáklyája: milyen könnyü a kettő között különbséget tenni és mégis esztendők kellettek hozzá, amig Wolff Károly táborának egy töredéke rájött arra, hogy ártalmas, káros és katasztrofális volt az a müködés, amelyet a városházán öt esztendőn át kifejtettek. Oda állhatnánk az urak elé és saját vallomásaikat olvasva fejükre, vádat emelhetnénk ő ellenük is, mert ők azt állitják, hogy tisztán láttak mindent, tisztában voltak vele, hogy ők voltak az igazi destruktivek. Hát ha tisztán láttak, miért nem emelték fel tiltakozó szavukat, miért nem csaptak keserü haraggal az asztalra, hogy nem lehet ezt a várost tönkretenni, nem lehet ennek a városnak derék lakosságát tovább sanyargatni. Itt nem elég védekezés, hogy egy fecske nem csinál nyarat, mert mi láttuk azt a megdöbbenést, azt a kétségbeesést, ami a wolffi táboron erőt vett Ereky Károly elvesztésekor. Igenis, ha az a szecesszió, amely most van folyamatban, akkor következett volna be, amikor Liszka Árpádék először háborodtak fel a kisebbségnek a bizottságokból való kirekesztése miatt, bizony nagy jót cselekedtek volna a város, a lakosság, a konszolidáció érdekében, mert az a bélyeg, amelyeket ők sütnek volt vezérük hátára, nagyon mélyen ég bele a bőrbe, bármilyen edzett legyen is az az erkölcsi felháborodásokkal szemben.

Ne vegyék rossz néven tőlünk az urak, akik most hátat fordítottak a wolffi destrukciónak, hogy üdvözlő beszéd helyett ilyen elkésett szemrehányásokkal fogadjuk őket. De el kellett ezt mondanunk, aminthogy ők is ugy érezték, hogy könnyitenek a lelkiismeretükön, ha őszinte vallomást tesznek. De meg is köszönjük egyben nekik, — nem azt, hogy elhagyták a pártot, mert ez lelkiismereti kötelességük volt, hanem azt — hogy értékes, megcáfolhatatlan tanuvallomásukkal igazolták a mi öt esztendős harcunk jogosságát, igazságát, becsületességét. Méltóztassanak csak egy kicsit visszaemlékezni, hányszor, de hányszor kellett hallanunk, hogy mi álkeresztények vagyunk, mert nem magasztaltuk a kereszténység vezéreként a politikai ambiciókkal felfuvalkodott Wolff Károlyt, akiről mi sohasem voltunk és nem is lehettünk olyan lesujtó véleménnyel, mint azok az urak, akik közelről voltak szerencsések őt megismerni és akik azután lassankint elhagyták az ő portáját.

Mert legyünk tisztában vele, hogy sulyos vádakat emelnek Wolff Károly ellen a szociáldemokraták, ugyancsak a liberális és demokratikus polgári pártok is; de mégis azok a vádak a legfullánkosabbak, a leggyilkosabbak, amelyek eddig egy Ereky Károly, egy Horváth IV. Károly, egy Liszka Árpád ajkáról hangzottak el. Ezek után nem férhet hozzá kétség, hogy Wolff Károlyt és barátait nem a keresztény világnézet, hanem a politikai ambició és a hatalom vágya fütötte, puffogó, döbbenetesen üres frázisaik pedig arra valók voltak, hogy hadi soraik előtt a puskapor felhője vonuljon föl mindent eltakaró függönyként. A keresztény községi párt tagjai pedig eleinte észrevétlenül benne ültek egy diktaturában, amely nemcsak kifelé, de befelé is érvényesült. Wolff Károly autokratikus uralma példátlan a magyar pártok történetében és hiába védekezik ma azzal, hogy őt a pártja nyomta mindenkor intranzigens irányba, ma ime már klasszikus tanuink vannak az ellenkezőre nézve. Az ő különös önimádata, mérhetetlen ambiciója, cézári hajlandóságai voltak azok a tényezők, amelyek minden körülmények között összeomlasztották volna a pártot. Az önistenités döbbenetes példáját produkálta Wolff Károly, aki mindenkor a tökéletesség színében szeretett volna feltünni és hogy emberi mivoltát tükröztesse, sohasem mondta volna Viktor Emánuellel: „Nem tudom, mit adnék érte, hogy egy szép sebet kapjak". Pedig politikusnak szüksége van a szép sebekre, amelyeket csak a despoták tudnak ideig-óráig kikerülni, hogy aztán egyszerre, váratlanul és annál nyomorultabbul bukjanak el.

Százszorosan igaz ma mindez, amikor ime felvonulnak az uj tanuk, a mi, esztendők óta hirdetett igazságaink uj tanui. Ezek az urak becsületes, derék munkát végezhetnek a jövőben, aminthogy mostani sorsdöntő jelentőségü lépésükkel is nagy szolgálatot tettek a konszolidáció ügyének. Sőt, mi hiszünk még abban is, hogy nem ők voltak az utolsók Wolff Károly táborában, akik megmenthetők és akik számára szintén esedékes már a felébredés. Ezeknek a német költő gondolatával üzenjük: „Még ott is ráakadhatsz az igazi utra, ahol azt hiszed, hogy hibát követtél el".

Terstyánszky megy — Bessenyey jön?

Mik az okai Terstyánszky távozásának? — Az uj kormánybiztos feladata a választások irányitása — Bessenyei kinevezésének akadályai

Az elmult hét vége felé kipattant, hogy Terstyánszky Kálmán, a főváros kormánybiztosa távozik helyéről. Az egyik verzió szerint visszamegy a belügyminiszteriumba, a másik szerint ő lesz az utódja a közmunkatanács elnöki székében Zielinszky Szilárdnak. Ugyanakkor kipattant az a hir is, hogy a kormány az uj kormánybiztost Bessenyey Zeno egységespárti képviselő személyében találta meg. Idő közben azonban elhalkultak a hirek, senki sem beszélt többé a főváros uj kormánybiztosáról, sőt a miniszterelnökségen járt ujságirók határozott cáfolattal tértek vissza szerkesztőségeikbe.

Mindezekkel szemben a Fővárosi Hirlap információja az, hogy

Terstyánszky augusztus elsején szabadságra megy, de még ez előtt beadja lemondását kormánybiztosi állásáról. Bessenyei Zeno személyét tényleg kombinációba vették, de a politikai pártok között „kivülről hozott ember" nem keltene megnyugvást,

amiért is ma még nem lehet egészen határozottan mondani, hogy a tervbevett kinevezés meg is történik, bár ennek a kombinációnak sánszai óráról-órára erősödnek.

Terstyánszky távozása

Ami Terstyánszky Kálmán távozását illeti, többféle kombináció forog kézen. Beavatott helyen azonban ezeket mondották a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— Nem lehet meglepetés Terstyánszky Kálmán távozása, hiszen az ő kinevezése óta igen jelentősen megváltozott a politikai helyzet és azok az okok, amelyek annak idején megokolttá tették egy hivatalnok ember kinevezését, akinek egyetlen hivatása az objektivitás volt, megszüntek. Amikor Terstyánszky jött, a kormány még nem volt tisztában vele, hogy tulajdonképen milyen politikát fog csinálni a városházán és kikkel fogják ezt a politikát csinálni. Gróf Bethlen István budai beszéde óta azonban tiszta helyzetet kaptunk, a kormánynak kész szándékai vannak és már ki is választotta azokat az embereket, akikkel szándékait meg akarja valósittatni. A főváros kormánybiztosa tehát ma már nem lehet olyan férfiu, aki — mint maga is számtalanszor hangoztatta — hermetikusan el akar zárkózni minden politikától. Ma már ugy találja a kormány, hogy politikusnak kell a főváros élére állani, akinek politikai szempontok szerint is ellenőriznie kell a városházán történő dolgokat. Valahogy úgy lehetne meghatározni a dolgot, hogy Budapest székesfőváros most választási kormánybiztost kap. Az uj kormánybiztos feladata a választások irányitása lesz. Ehhez pedig olyan férfiu kell, aki politikai tekintetben a leghatározottabban a kormány szineit viseli. A választások ugyan még meglehetősen messze vannak, de a kinevezésnek mégis sürgősen meg kell történnie, mert a pártok választási készülődése október hónapnak már az elején, a legteljesebb mértékben megkezdődik. A kormány azt kivánja, hogy bizalmasa, akinek juliusban és augusztusban elég ideje lesz a tájékozódásra, a választási kampány első pillanatától kezdve a helyén legyen.

Ezzel az igen komoly helyről kapott információval szemben sokat beszélnek politikai körökben arról, hogy

Terstyánszkynak azért kellene mennie, mert az utóbbi időben teljesen Wolffék karjaiba vetette volna magát;

ez azonban nem felel meg a valóságnak! Terstyánszky Kálmán, aki kétségkívül nagyon konzervativ gondolkodásu ember, az utolsó pillanatig, amennyire csak emberileg lehetséges, megőrizte objektivitását. Hogy Terstyánszky és Wolffék meg Csilléríék között az utóbbi időben jobb viszony állott be, annak szintén meg van a magyarázata és ez az, hogy Csilléríék érezték meg a változás szelét és inkább Terstyánszky mellé állottak, Terstyánszky-pártiak lettek, semhogy uj, nem az ő politikai szineiket viselő kormánybiztost kapjanak.

Kombinációk az uj kormánybiztos személyéről

Terstyánszky utódjáról természetesen a kombinációk áradata indult meg. Legtöbbet emlegették mégis politikai körökben

Melly Bélát, Ugron Gábort Márkus Jenőt és Ripka Ferencet.

Ezek közül azonban Ugron Gáborról elejétől fogva nem igen lehetett beszélni, mert ő rá valószinüleg magasabb hivatás vár. Márkus Jenő sem lett volna hajlandó vállalni a kormánybiztosi állást, ami nem is lett volna okszerü, mert ez a kiváló politikus, akinél jobban senki sem ismeri Budapest adminisztrációját, köztudomás szerint a jövő polgármestere. Rátermettebb, méltóbb embert az uj politikai rezsim erre a gyönyörü méltóságra nem is találhatna és igy az átmeneti politikai szerepre nem vállalkozhatik. Nem állhatott meg egy pillanatig a Ripka kombináció sem. Ripka semmit sem akar és semmit sem vállal. Csodálatos önzetlenséggel dolgozik Budapest jobb jövője érdekében, de szerepelni nem óhajt, bár kiváló tehetsége, szónoki képessége, bölcs mérséklete és egyéni kedvessége mindenre predesztinálják. Ő nem akar sem kormánybiztos lenni, sem pedig a polgármesterséget nem vállalná, amire pedig szintén nagyon komolyan kombinálták.

Ilyenformán

egyedül a Melly-kombináció volt komoly.

Melly Béla nevét annakidején, amikor a városháza ex-lexbe került, szintén sokat emlegették kormánybiztos-jelöltként. Heinrich Ferenc pártja nagy erővel és szeretettel támogatta ezt a gondolatot és bár Melly Béla kiválóan liberális gondolkodásu,

kiváló ember, akinek páratlanságához szó sem férhet, a kormány akkori helyzetében még ő is túlzottan éles politikai szineket jelentett volna. Ma azonban már teljesen megérett a helyzet Melly Béla kormánybiztossága számára, amit mindenki befejezett dolognak is vett, de közben felmerült a Bessenyei-kombináció.

Bessenyei Zeno

Bessenyey Zeno neve a kormánybiztos-jelöltek között egészen váratlanul merült föl. Wolffék köréből került a sajtóba az a hír, hogy ő lesz Terstyánszky utóda. Wolff Károly egyik alvezére haragosan jelentette ki:

— Egy vidéki főszolgabirót akarnak kinevezni kormánybiztosnak.

És valóban a kormány szándékai Bessenyey kinevezésével szemben nagyon komolyak. Elhatározott dolog volt és még ma is az hogy a Váci-utcai főpolgármesteri hivatalban ő fog beleülni Terstyánszky Kálmán székébe. Közben azonban a politikai pártok akciót indítottak ezzel a kombinációval szemben. Legelső sorban Wolffék prüszkölnek, mert Bessenyeyt veszedelmesen liberális gondolkodásu embernek ismerik. Argumentumként azonban inkább azt emlegetik, hogy Bessenyey protestáns és így a városháza vezető-egyéniségei között a katholikusok kisebbségbe kerülnének.

— Százszor inkább maradjon Terstyánszky, — mondják fajvédőék — semhogy Bessenyey jöjjön.

Liberális oldalon Bessenyey egyénisége, politikai hitvallása ellen nem igen emelnek kifogást, mert őszintén liberális embernek tartják az uj kormánybiztos-jelöltet; de mégis azt szeretnék — tárgyi szempontokból — ha a főváros adminisztrációját ismerő ember jönne, mint pl. Melly Béla, akiben mindenki megbizna.

Akció indult meg hát, épenséggel nem Besenyey ellen, hanem csak annak az érdekében, hogy ne „kivülről" hozzanak embert a főváros élére. Valószinü, hogy ez az oka annak, hogy egyelőre cáfolják Bessenyey kormánybiztosságát, bár

egészen valószinü, hogy az elégedetlenség leszerelése után mégis csak megtörténik Bessenyey kinevezése.

Valószinü, hogy ebben a kérdésben a kormány még érintkezésbe lép Heinrich Ferenccel, Ripka Ferenccel és más liberális városi politikusokkal. Bessenyey Zeno különben jelenleg nem tartózkodik Budapesten, hanem kerületében, Sárospatakon időzik.

A fővárosi javaslat őszi vitája a városházi kurzus vesszőfutása lesz

A tárgyalás elhalasztásának politikai következményei — Passzivitásba vonulnak-e a szociáldemokraták?

Jóindulatu reménykedések dacára nincs más mód, mint hogy le kell mondanunk a budapesti őszi választásokról. Ezt pedig Wolffék határozott győzelmének kell elkönyvelnünk, mert senkinek a világon nem állott érdekében ez a halasztás, csak nekik, akiknek ez az utolsó, bár igen halovány reményük. A győzelmet nem ők maguk aratták mert önkénytelen, talán öntudatlan segitőtársul odaállott melléjük a baloldal, amely ezuttal megbocsáthatatlan politikai hibát követett el. Ám lehetnek olyanok is, akik a kormánypártot vádolják meg azzal, hogy igen könnyü lélekkel mondott le a már megkezdett út folytatásáról, amikor még meg sem kísérelték annak lehetően gyors befejezését.

Nem vállalkozunk azonban arra, hogy a felelősség kérdését firtassuk, inkább megkíséreljük rövid távlatból reflexiókat vetni arra a két parlamenti napra, amelyeken a nemzetgyűlés napirendjén szerepelt a fővárosi javaslat és amely két nappal ennek a nagyfontosságu kérdésnek aktualitása október elsejéig megszünt. Ez a két nap ugyanis tulajdonképen az előadó sablonos felszólalásán kivül csak egyetlen szónoki beszédet jelent. Az első napon hangzott el ez a beszéd, mig a második napon Hegymegi-Kiss Pál a vidéki törvényhatóságokkal foglalkozott, majd belefulladt a vita abba a moziharcba, amelyben Viczián István, Wolffék szemefénye, sulyos sebeket kapott.

Az egyetlen beszéd a szociáldemokraták álláspontját domborította ki és Farkas István mondotta el, tanuságot téve arról, hogy a szociáldemokraták kívül a közgyülési termen is jobban megtanulták a főváros ügyeit, mint Wolffék, akik négy éven át korlátlan urak voltak a városházán. Igen nagyhatásu volt ez a beszéd, melyről meg kell állapitani, hogy annak szinte minden mondatát a polgári elem is készséggel aláírhatja.

A kurzus bűnlajstroma

A városházi kurzus bűnlajstromát összeállitani nem könnyü dolog. Hogy ez sikerülhessen, igen gondos munkára van szükség, tüzetesen át kell vizsgálni a kurzus négy esztendejének minden „esemény"-ét. Majd ha elérkezik a vádemelés nagy pillanata, a Fővárosi Hirlap ott lesz majd a maga utolérhetetlen adat-halmazával azoknak az oldalán és azoknak a segitségében, akik a felelősségrevonást eszközölni fogják. Addig is nem érdektelen csoportositani azokat a vádpontokat, amelyeket a szociáldemokraták emelnek és amelyek pontokba szedve ezek lennének:

1. Annyira lezülleszették a közigazgatást, hogy „szégyen, gyalázat az országra nézve, hogy ilyen fővárosa van."
2. A választói névjegyzékekből kihagyták a választók nagy részét.
3. Az iskolákat lezüllesztették, leszállították a közoktatás erkölcsi piedesztáljáról. „A tanitás szent helyén bombákat gyártottak és gyilkosokat tanítottak ki."
4. Elpusztították a munkásvédelem régi intézményeit is. A szociálpolitikai ügyosztályból elüzték a hozzáértőket.
5. Tönkretették a villamos vasutat, amely „ma csak arra való, hogy embereket gázoljon." Az igazgatósághoz dús állásba beültettek nehány városházi vezért, túlterhelték fölösleges embe-

rekkel, a villamosalkalmazottak fizetése ellenben szánalmas.

6. A kórházak uralmuk alatt a legsiralmasabb helyzetbe jutottak. „A legkiválóbb orvosokat elküldték, helyükbe pedig tehetetleneket ültettek be."
7. A vizműveket sohasem javitották, ellenben a vizdijakat minden héten emelték.
8. A telekértékadózást nem merték keresztülvinni.

Igen kicsi hányada ez azoknak a bünöknek amelyet a négy esztendős rezsim Budapest főváros és annak lakossága ellen elkövetett; de ez kétségkivül jeles szolgálat az adatok összegyüjtése szempontjából. Itt legelső sorban a munkás-szempontok dominálnak de — amint az majd ki fog derülni — a polgárság vádjai még sulyosabbak, még mélyebben szántóak lesznek.

Bombák és panamák

Hiányzik innen ebből a kollekcióból az úgynevezett panamavád, amelynek hiányát olyan igen büszkén szeretné elkönyvelni a kurzus. Az egyik szocialista képviselő ugyan odavágta Wolffék felé, hogy „fejlesztették a panamákat". A fajvédők között iszonyatos felháborodást keltett ez a kijelentés. Ez a felháborodás azt akarta jelenteni, hogy ők nem panamisták. Ha jogos volt ez a felháborodás, akkor sem tudnánk hímet varrni a ruhájukra, mert a keresztény erkölcs nevében csak kötelességüket teljesítették, ha ugyan puritánok voltak. Erre a kérdésre azonban eddig még senki sem adott érdemleges választ. Pedig meg kell vizsgálni alaposan a kérdést és ezt a hivatását hűen fogja teljesiteni a Fővárosi Hirlap. A választ rövidesen meg fogjuk adni.

Amikor a bombákat emlegették akkor már a felháborodás korántsem volt ilyen erős.

— Azokban a szobákban — mondotta Farkas István — ahol a főváros jólétéről és fejlődéséről kellett volna tárgyalni, összeesküvéseket szőttek, bombákat gyujtottak.

Aligha a tanácsteremre és aligha annak az alpolgármesternek a szobájára kell gondolni, ahová Márffy József teára volt hivatalos. De jelentkezett valaki erre a mondatra:

— Adatokat kérünk!

Ezt Budai Dezső mondta. Nagyon érdekes, hogy éppen ő érdeklődött. Hiszen az ő kerületi pártkörében tanyáztak és szőtték borzalmas összeesküvésüket Márffy és társai. Koncedáljuk, hogy Budai Dezső nem tudott a sötét tervekről; de hogy a hasonló existenciák kitermeléséhez a rendszer hozzájárult, erről talán fölösleges vitatkozni.

Vagy el méltóztattak feledkezni arról a Wolff-párti városatyáról, akinek az ágya alatt nagymennyiségü ekrazitot találtak? Ennek a városatyának még ma sem mutatott ajtót Wolff Károly...

Elismerés a multnak

A fővárosi törvény egyetlen szónoka szocialista létére hatalmas bókkal adózott a multnak. A szocialistáknak nem igen szoktak meleg hizelgő szavaik lenni akkor amikor a polgári munka eredményeit kell elismerni. Ettől a normától nem tért el Farkas István sem. De szélesen, okosan és objektiv módon fejtette ki, hogy milyen mérhetetlen visszaesés az, amelyet Wolffék keltettek életre a multtal szemben. Annak a multnak tehát, amelyet igy le lehetett rombolni, ami ennyi lerombolni valót hagyott maga után, igazán nagyszerűnek kellett lennie.

Brilliáns adminisztrációt züllesztettek el, tönkretették a főváros világhirü közoktatását koldusbotra juttatták a kórházakat, az üzemek árszabályozó hivatását eltemették és a közönség monopolisztikus kiuzsorázóivá avatták őket, a villamost, a vízvezetéket lerongyolták, de nem javitották, megszüntették a népjóléti intézményeket. Minden azt mutatja, hogy az a mult, amelynek ócsárlásából élt a kurzus négy esztendőn át, kivételesen nagy és tiszteletreméltó volt. Olyan nagy és olyan tiszteletreméltó, hogy ez előtt még a szociáldemokrata szófukarságnak is, amely mindig föllép, ha polgári érdemekről van szó, meg kellett hajtani a lobogóját.

A szocialisták ujból passzivitással fenyegetőznek

Az alig pár órát igénybevevő parlamenti vitának voltak jelentős politikai természetü momentumai is. Kiderült mindenekelőtt, hogy a fővárosi törvényjavaslatot mindenki, szinte pártkülönbség nélkül rossznak tartja. Egészen bizonyos tehát, hogy ha összel ujból napirendre kerül, az ellenzéki szónokok egész sora vonul még föl. Az őszi vita kétségkivül a városházi kurzus vesszőfutása lesz, ez lesz az első fórum, amely lesujtó kritikát mond majd Wolffék sáfárkodásáról.

A pártok között vannak azonban e tekintetben is árnyalati különbségek, mert amig a liberális polgári pártok abban a meggyőződésben vannak, hogy a törvényjavaslat még a mai rossz formájában is biztosan meghozza a mai rezsim biztos bukását, addig a szociáldemokraták azt hirdetik, hogy ha ez a javaslat törvényerőre emelkedik, akkor „Budapestet klikkek fogják kormányozni, amelyek zsarolják a népet", s így annak a mai formájában nem szabad törvénnyé lenni.

A leghatározottabban hadat üzennek azonban a javaslatnak a liberális polgári pártok is, amelyeknek követeléseit a javaslaton eitendő módositások tekintetében nem egyszer ismertettük már. Ezek közül a követelések közül már többet honorált a kormány és a liberális politikusok remélik, hogy még a plénumban is sikerül majd ujabb módositásokat kiküzdeniök. De ha semmi sem történnék is, akkor is bizonyos Wolffék választási bukása.

Ezzel szemben Wolff Károly és barátai körében is ujabban felülkerekedett látszólag az önbizalom és mindenfelé hirdetik, hogy nem félnek a választásoktól. A liberálisok azonban azt mondják hogy ez semmi más, mint mikor az ember fütyülve megy végig éjszaka az erdőn, hogy kevésbbé féljen.

A szociáldemokraták különben ismét felvetették a passzivitás gondolatát, kormánypárti körökben azonban ezt csak fenyegetődzésnek tartják és azt mondják, hogy a baloldalnak ez csak taktikai eszköze ujabb engedmények kicsikarására.

Hogy állunk Budán?

Ripka Ferenc és alvezérei

Hogy állunk Budán?

A budai beszéd, a Krisztinavárosi kaszinóbeli csata, az uj klubalapitás és az egyházi választás óta igen aktuális és igen érdekes kérdés ez.

A Fővárosi Hirlap-nak módjában van hü képet adni a budai helyzetről, amely igen élénken bizonyitja, hogy Wolff Károly a saját hazájában sem próféta többé.

A budai polgárság nagyrészének vezére ma Ripka Ferenc. Aki józan és mérsékelt gondolkozásu ember Wolff Károly pártjában volt, mind hozzá csatlakozott. Természetesen a demokraták és egyéb liberálisok megtartották hiveiket. Ripka Ferenc, aki a legszerényebb emberek közé tartozik, aki csak csöndben dolgozik, nem akar feltünni, nem akar érdemeket szerezni, nem akar hivatalt vállalni. Sőt a budai polgárok tömöritése körül kifejtett vezérszerepet is csak gróf Bethlen István miniszterelnök egyenes óhajára vállalta.

A miniszterelnök pompás meglátása volt ez, mert mindenki tudja, hogy Budán csak Ripka Ferenc küzdhet meg sikeresen Wolffékkal. Nem akarta azonban Ripka vállalni a politikai vezérszerepet, mert inkompatibilisnek tartotta azt, de azért szembe fordult a városházi kurzusuralommal. Bethlen azonban megnyugtatta és ez szülte a fővárosi javaslat „Ripka-szakasz"-át is.

Ripka Ferenc törekvései igen tiszták és nemesek. Az a szándéka, hogy a budai társadalmat felekezeti különbség nélkül egyesiti és pedig keresztény, nemzeti alapon, amelynek komoly és a gondolathoz méltó értelmezése mellett a zsidóság is örömmel csatlakozhatik. Megtehetik ezt annál is inkább, mert Ripka Ferenc személyét határozott garanciának tekintik.

A három körzetre osztott I. választókerületben különben a vezérek a következők:

I. körzet: Becsey Antal.

II. körzet: Ripka Ferenc dr.

A III. körzetben uj emberek a vezérek, akik azonban Budán rendkivül népszerüek. Ezek:

Bakonyi János, akinek Friedrich Istvánnal a hires konstantinápolyi ceruzaszállitási pöre volt és amelynek során Friedrichet leleplezte, hogy üzletét általrök zsidókkal bonyolitja le.

Nagy szerepe van még itt ebben a III-ik körzetben Lóósy József Viktor vezérigazgatónak és Grecsák Károly volt igazságügyminiszternek.

Ezek Ripka Ferenc alvezérei és ők azok, akik vezérük oldalán hivatottak lesznek Budán diadalra juttatni a liberalizmust.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

A szanálás és a munkanélküliség

A magyar politikának, a magyar gazdasági életnek és egész általánosságban a magyar életnek igen nagy problémája van: a munkanélküliség. A mult hetekben történt, hogy egy-két napra megelevenedni látszott minden, az emberi szemek felvillantak, az akaratok, a kedvek erőre kaptak: valami látszott a horizonton, valami biztató jel, amely azonban visszahullott a megsemmisülésbe. A Sanierungs-Krise legsulyosabb jelensége, a munkanélküliség ütötte föl a fejét s amig ezt a szörnyü szociális hydrát le nem fejezzük, addig hiába csonkitják meg a költségvetést, hiába kötik guzsba az irodalmi és művészeti törekvéseket és addig hiába váltják át kisszámu aranykoronákra a köztisztviselőknek ma kurta milliókba burkolózó nyomorát.

A Sanierungs-Krise legszomorubb korszakához érkeztünk el és — amint nálunk minden — ez is lesujtóbb, ez is szertelenebb, ez is katasztrofálisabb, mint egyebütt. Ha már ilyen sulyos ez a munkanélküli válság, legalább egyetlen biztos törekvésnek kellene érvényesülnie és ez az, hogy gyors lefolyásu legyen. A kormány felismerte a veszedelmet és hiszszük, hogy siet gátakat emelni a rombolásnak, amelyet az ilyen áradás mindenkor magával hoz.

A munkanélküliség gazdasági okai és gazdasági eredményei, helyesebben veszedelmei a magyar közvéleményt nem igen foglalkoztatták eddig, legalább nem olyan mértékben, mint ahogy iparállamok közvéleményét. A mai helyzetben azonban bele kell mélyedni ennek, a problémának a megismerésébe. Henry George hires elmélete szerint a termelés megszünte fosztja meg a munkásokat eszközeiktől, hogy kivánt bevásárlásaikat megtegyék és ez juttátja bajba a kereskedőt, a csökkent keresetre való tekintettel, tulságos készlete folytán, mi arra kényszeriti, hogy több segédjét elbocsássa és egyébként is leszállitsa szükségleteit. És a kereslet megszünténck, mely a gyárost fölös készlettel hagyta és arra kényszeritette, hogy munkásait elbocsássa, ugyanigy kellett keletkeznie.

Az emberek épugy kivánják a gyáros készitette cikkeket, mint azelőtt, valamint a munkások is kivánják azt, amit a kereskedő eladásra tart. Nincs annyijuk azonban, amennyiből megvehetnék. E fennakadás tovább terjed az ipar és a kereskedelem egész gépezetén és teljesen megállitja azt.

A munka kinálata mindenütt azonos, mindig egy száj felel meg a születő két kéznek és huszonegy fiu husz lánynak és munka utáni kereslet mindig lesz, mig az emberek csupán munka árán teremthető dolgokat kivánnak. Munkahiányról beszélünk, de nyilván nem a munka hiányzik ott, ahol hiány van; nyilván a munkakinálat nem lehet tul nagy, sem a munkakereslet tul kicsiny, ha az emberek oly dolgokban szenvednének hiányt, amelyek munka révén termelhetők. Az igazi baj az, hogy a kinálat valahogy gátoltatik a kereslet kielégitésében, hogy valahol akadály van, mely gátolja a munkát a munkások kivánta dolgok előállitásában.

Ime plauzibilis, természetes magyarázata annak, hogy jöhet pillanat, amikor egy országban megáll a munka és ha a munka megállott, akkor minden halálra van itélve. Itt van az ok, amely miatt minden áron segiteni kell és meg kell érteni mindenkinek, hogy a munkásnak kieshetik a kezéből a kenyér, de az a kicsike darab lehullott kenyér mindenkit magával ránt. Magával rántja az országot a szanálással és akár Mr. Smith-szel együtt.

Ezért veszedelmes a mai helyzet és ma már mindenkinek látnia kell, hogy ez a meggyötört, agyonkinzott ország ujabb veszedelmek felé sodródik. Az állam utilaput köt tisztviselői talpa alá, a bankok, a gyárak és százféle vállalatok ezrivel bocsátják el a hivatalnokokat, meg a munkásokat. Amit a kormány ezzel szemben tesz, az édes-kevés, pedig a gazdasági élet módfelett egyszerü törvényeit, amelyeket föntebb idéztünk, neki is ismernie kellene. A helyzet és a probléma mérhetetlenül nehéz, mert megoldás nélkül be fog következni a teljes halál. A szakszervezetek milliárdokra menő segélyeket utalnak ki a munkásoknak, akik ez összegek mellett is rendkivüli nyomorban sinylődnek. Szakszervezet, dolgozó munkás és munkanélküli egyaránt nem birja sokáig. A munkások azt kivánják tehát, hogy a kormány, az állam vállalja magára a munkanélküliek ellátását. A munkaadóknak és a kormánynak viszont ezzel szemben az az egészen természetes álláspontja, hogy ha ezt a kivánságot teljesitenék, akkor ez a körülmény teljesen felboritaná az arany költségvetést.

Költségvetés és szanálás azonban mind nem lehet olyan fontos, mint két végzetesen nagy dolognak a biztositása: az egyik a közrend, a belső béke, a másik a megmenekülés a teljes gazdasági összeomlástól.

Mert ne méltóztassék elfelejteni, hogy a költségvetés hosszu számsorai, még ha aranyból vannak is, holt számok, irott malasztok maradnak, ha amig ezeket a számoszlopokat összeállitják, összedül, mint egy gyenge kártyavár az egész gazdasági élet. Tessék elhinni, hogy az arany-költségvetést és a szanálási biztos szaktudásában előkelő jelentéseit nem lehet feliratnak vésni az ország sirkövére.

A munkanélküli-segély azonban lehet pillanatnyi enyhitőszer, de nem orvosság. Sőt többet ront a munkáserkölcsökön, mint amennyit használ. De biztos kézzel rátalált a kormány a segedelem, a gyógyitás egyik eszközére: ez a közmunkák kiirása. Csak egy a fontos: itt is mindig szem előtt kell tartani, hogy a veszedelem kivételesen nagy. Ha a közmunkákat ehhez, a veszedelem nagyságához szabják, akkor nem maradhat el a várt siker és Mr. Smith-nek is ismernie kell a gazdasági élet törvényeit annyira, hogy itt nincs helye a doktrináknak, itt csak a gyors cselekvés segithet.

Ám nem elég az állami munkák megkezdése. Le kell rombolni minden akadályt, ami a magánvállalkozás megindításának ma még utjában állhat. Nemcsak a horribilis kamatokra, a pénzhiányra gondolunk, de mindenre, ami elsorvasztja a vállalkozási kedvet. Végeredményben pedig az lenne a véleményünk, amit kissé bátortalanul szeretnénk csak megmondani, hogy igenis a szanálásra szükség van, de talán ennek a szanálásnak a tempója gyorsabb a kelleténél. A gyógyitásnak nem föltétlen eszköze tudniillik az, hogy a beteg testében mesterségesen ébresszük fel a lázat, ha az egyébként talán föl sem lépne.

Nagy sikert jósolnak a belföldi magyar kölcsönnek

Budapest utcáin megjelentek a plakátok, amelyek hirdetik, hogy a belföldi magyar kölcsönt augusztus kilenc első napján lehet jegyezni. Ugyanakkor közzétették — s a Fővárosi Hirlap is alább közli — a magyar kölcsönrészesedés aláirási felhivását, amelyben Smith Jeromos főbiztos és báró Korányi Frigyes pénzügyminiszter szólnak a magyar közönséghez.

Ebben az órában, amikor a jegyzésre valószinüleg már nagy készülödés nyilatkozik meg a magyar közönség körében, szükséges egy pillantást vetni általában a magyar népszövetségi kölcsön állására. Meg kell állapitani, hogy a kétszázötven millió aranykoronás kölcsön ma már valóság, elintézett dolog. Anglia, Amerika és Hollandia az olaszok és svájciak segedelmével többszörösen tuljegyezték a vállalt részeket: amit alighe lehet szentimentális jelenségnek tartani, még kevésbbé lehet azt gondolni, hogy érzelmi vagy rokonszenvi momentumok játszódtak volna közre. A külföldi pénzérdekeltségek igenis üzletet láttak abban, hogy a magyar nemzetnek kölcsönt adjanak a megcsonkitott tejjel-mézzel folyó Kanaánnak ujjáépitéséhez. Ezek az üzletemberek tudták, hogy biztos helyre adják a tőkéjüket, ahol nem kell sem a tőkét, sem a kamatot félteni.

Jellemző azonban, hogy a kölcsön feltételei közé Anglia kivánságára felvették azt is, hogy, bár csekély összeg, tizmillió aranykorona erejéig mi magunk is vegyünk részt a jegyzésben. Ez morális feltétele a kölcsönnek, olyan valami, amivel dokumentálnunk kell a magunkba vetett hitünket, az önbizalmunkat. Ez megtiszteltetés, kitüntetés, erkölcsi elégtétel a mi számunkra, mert azt jelenti, hogy ismét maguk közé számitanak és egyenranguaknak tekintenek bennünket a nagy nemzetek.

Nemzeti büszkeség, hazafiság kérdése tehát a kölcsön jegyzése, de mindezeken tul igen jó tőkebefektetés is. El nem vitatható tehát az, hogy a belföldi magyar kölcsönnek igen nagy sikere lesz, mert mindenki meggyőződhetik róla, hogy a maga érdekében cselekszik, ha jegyzi az uj magyar kölcsönt. Mindenkinek meg kell ragadnia az alkalmat, hogy rendelkezésére álló tőkéjét egy nyolc és fél százalékot jövedelmező, a népszövetség szigoru ellenőrzése alatt álló, külön zálogokkal biztositott aranypapirba helyezhesse el.

A magyar kölcsön aláirási felhivása

A magyar államháztartás egyensulyának helyreállitásáról szóló 1924. évi IV. t.-c. 3. §-ában foglalt felhatalmazás alapján, a Nemzetek Szövetsége Tanácsának 1924. évi március 14-én kelt jegyzőkönyvei és a Nemzetek Szövetsége Tanácsának 1924. évi junius 14-én kelt határozata értelmében kibocsátásra kerül a magyar királyság 1924. évi államkölcsöne, amely kölcsön a számbavehető költségeken, jutalékokon felül, **tisztán 250.000.000 aranykoronával** egyenlő összegben van előirányozva.

Ennek a kölcsönnek a részkibocsátásai **Angliában, az Északamerikai Egyesült-Államokban, Olaszországban, Hollandiában, Svájcban, Svédországban, Csehszlovákiában és Magyarországon** kerültek, vagy fognak kerülni nyilvános aláirásra. A kölcsönmüvelet a Nemzetek Szövetségének Tanácsa által kinevezett **Smith** Jeremiás ur bosztoni lakos, főbiztos ellenőrzése alatt történik, abból a célból, hogy a magyar államháztartás egyensulya a Nemzetek Szövetségének Tanácsa által javaslatba hozott és a jóvátételi bizottság által megerősitett terv alapján helyreállittassék.

A kölcsönről főkötvény (General Bond) állittatott ki, amelyben a kölcsön kibocsátásának összes feltételei és a kölcsön szolgálatának szabályai benne foglaltatnak. A főkötvényben a magyar kormány a kölcsön **szolgálatának biztositására zálogul leköti a vámjövedékből, a cukoradóból és a cukor után fizetendő kincstári részesedésből, valamint a dohányjövedékből eredő összes (nyers) állami bevételeket, ugyszintén a sójövedéknek tiszta bevételét.**

A kölcsönből Magyarországon kibocsátásra kerül 11.597.250 aranykorona = 2.350.000 dollár névértékü kötvény.

A kölcsön 7½%-kal kamatozik és 1944 február 1-ig fizetendő vissza. A kölcsön törlesztése az egyes években a kisorsolandó cimletek beváltására rendelt összeg terhére visszavásárlás utján is történhetik. Akár az egész kölcsön, akár bármely részkibocsátás teljes egészében csak 1934 február 1-től kezdve törleszthető.

A kölcsönnek Magyarországon kibocsátásra kerülő része ugyanoly módon van biztositva, mint a külföldön kibocsátásra kerülő kölcsönrészek.

A kölcsön a következő feltételek mellett bocsáttatik nyilvános aláirásra:

1. **Az aláirás** történhetik az aláirási helyek bármelyikénél **1924 augusztus 1-től augusztus 9-ig** bezárólag terjedő határidőben a szokásos üzleti órákban.

2. **Aláirási helyekül** szolgálnak a jelen felhivás végén felsorolt intézetek.

3. A kibocsátásra kerülő kötvények **bemutatóra szólnak és egyenként 49.35, 98.70, 493.50 és 987 aranykorona = 10,** illetve 20, 100 és 200 északamerikai dollár névértékü cimletekben, magyar, angol és francia nyelven állittatnak ki.

4. A kibocsátandó kötvények **1924. évi augusztus 1-től kezdve évi 7½%-kal,** minden év február 1-én és augusztus 1-én lejáró, félévi utólagos részletekben kamatoznak, az első szelvény 1925 február 1-én esedékes.

5. **Az aláirási ár a névérték 88%-a.**

A befizetés két részletben is eszközölhető olyképpen, hogy **az aláirási ár 50%-a a jegyzéskor, 50%-a pedig 1924. évi szeptember 15-ig fizetendő.** Aki a befizetést részletekben teljesiti, az aláirási ár hátralékos része után 1924 augusztus 1-től a befizetés napjáig számitott évi 7½%-os kamatot tartozik megtéritени.

Tuljegyzés esetén, ha a jegyzés nem vétetik figyelembe, a befizetett összeg teljes egészében visszatérittetik, ha pedig a jegyzés csak aránylagosan leszállitott névértékben fogadtatik el, az előre befizetett összeg a vételár kiegyenlitésénél fog elszámoltatni.

Az esedékes részlet befizetésének elmulasztása maga után vonja az összes teljesitett fizetések elvesztését és a tényleg elfogadott jegyzésnek törlését.

6. **A befizetés** történhetik az aláiró választása szerint teljes sulyu **aranyérmékben,** az érmeparitás szerint számitva, továbbá **északamerikai dollárban, angol fontban, svájci frankban, olasz lirában hollandi forintban, svéd koronában, cseh koronában és osztrák koronában** — aszerint, amint a befizetés valutában, illetőleg devizában történik — a Magyar Nemzeti Banknak a tényleges befizetés napját megelőző napon az illető pénznem bankjegyeire, illetőleg kifizetésre jegyzett pénz- és áruárfolyamainak középárfolyamán számitva, végül **magyar koronában,** a newyorki kifizetésnek a Magyar Nemzeti Bank által a befizetést megelőző napon jegyzett pénz- és áruárfolyamok középárfolyamon számitva.

7. Az aláirásokról, illetőleg befizetésekről az aláirási hely elismervényt állit ki, amelynek ellenében előzetesen közhirré teendő időben a végleges kötvények kiszolgáltatása költségmentesen, ugyanazon a helyen fog megtörténni, ahol az elismervény kiadatott.

8. **A kölcsön 1926 február 1-től 1944 február 1-ig törlesztetik. A törlesztés a kötvények visszavásárlása által vagy névértékben, sorsolás utján történik.**

A sorsolások minden év december 19-ike és 31-ike közötti időben fognak megtörténni és pedig elsőizben 1925 december havában. **A kisorsolt kötvények a sorsolást követő február 1-én válnak esedékessé,** amely napon a kisorsolt kötvények kamatozása megszünik. A kisorsolt kötvények számai legkésőbb a kötvények esedékessége előtt egy hónappal, a **Budapesti Közlöny**-ben közzé fognak tétetni.

9. **Az esedékessé vált szelvényeknek, valamint a kisorsolt cimleteknek beváltása minden fennálló vagy behozandó magyarországi adó-, illeték- vagy egyéb tehernek levonása nélkül** a Magyar Nemzeti

Banknál, a M.. kir. Postatakarékpénztárnál és Pénzintézeti Központnál Budapesten, vagy más később közzéteendő magyarországi fizetési helyeken mindenkor a szelvényen, illetve a kötvényen az aranykorona egyenértéke gyanánt kitüntetett összegnek megfelelően, északamerikai dollárban történik.

10. Az esedékes kötvények és szelvények minden körülmények között, még háboru esetén is, be fognak váltatni, tekintet nélkül a cimlettulajdonosok állampolgárságára. A magyar állam a kötvényeket nem fogja lefoglalni, vagy zár alá venni s nem fogja azoknak tőkéjét vagy kamatait bármely szolgáltatásnak vagy levonásnak, vagy jelzálognak, kézizálognak, vagy visszatartási jognak alávetni.

11. **A kibocsátandó kötvények a Budapesti Árú- és Értéktőzsdén jegyeztetni fognak. A kötvények az 1885. évi VI. tc. 13. §-a értelmében gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek elhelyezésére alkalmasak és önérthetőleg óvadék és biztositék céljaira felhasználhatók.**

12. A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa elhatározta, hogy a kibocsátásra kerülő magyar kötvényeket felveszi ama értékpapirok jegyzékébe, amelyek a bank pénztárainál kézizálogul elfogadhatók.

A kézizálog-kölcsön felső határa a kötvények tőzsdei árfolyamértékének 75%-a s a kölcsönösszeg után a Magy Nemzeti Bank mindenkori váltóleszámitolási kamatlábát ½%-kal meghaladó kedvezményes kamattétel fog fölszámittatni.

Budapest, 1924 julius hó.

Smith Jeremiás,
a Nemzetek Szövetsége által kinvezett főbiztos.

Dr. báró Korányi Frigyes
m. kir. pénzügyminiszter.

Aláirási helyek:

Magyar Nemzeti Bank főintézete és vidéki fiókintézetei, M. kir. postatakarékpénztár, továbbá Általános Óvadékbank és Hitelintézet Rt., Angol-Magyar Bank Rt., Anglo-Austrian Bank Ltd., Bpest Represent, Belvárosi Takarékpénztár, Budapesti Iparbank, Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár, Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár, Fabank Rt, Földhitelbank Rt., Fővárosi Bank és Váltóüzlet Rt., Hazai Bank Rt., Hermes Magyar Általános Váltóüzlet Rt. Hungária Bank Rt., Iparbank Rt., Központi Váltóüzlet Rt., Lloyd Bank Rt., Magyar Általános Bank Rt., Magyar Általános Hitelbank, Magyar Általános Ingatlanbank Rt., Magyar Általános Takarékpénztár Rt., Magyar-Cseh Iparbank, Magyar Forgalmi Bank, Magyar Földhitelintézet, Magyar Jelzáloghitelbank, Magyar Kereskedelmi Hitelbank, Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank, Magyar-Olasz Bank Rt., Magyar Országos Központi Takarékpénztár Rt., Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja, Magyar Tisztviselők Takarékpénztára, Magyar Városi Bank Rt., Mercur Váltóüzlet Rt., Nemzeti Pénzváltó Rt., Nemzeti Takarékpénztár és Bank, Pesti Hazai első Takarékpénztár Egyesület, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Wiener Bankverein magyarországi fióktelepe, valamint a Pénzintézeti Központ és a tagjai sorába tartozó pénzintézetek, Országos Központi Hitelszövetkezet és a kötelékébe tartozó szövetkezetek.

Milyen cimen kap 4 milliárdos Jegybank-hitelt a Metro-bank Egyik napilap vasárnapi számában olvassuk, hogy a Metro bank 4 milliárdos jegybank-hitelt élvez. Miután ezt a hirt azóta nem cáfolták meg, feltételezzük, hogy megfelel a valóságnak. Ez a 4 milliárdos hitel annál feltünőbb, mert az intézetnek az alaptőkéje csak 3 milliárd és betétjei nincsenek. A részvényesei sorában nincsenek amerikaik, sem külföldiek, ellenben köztudomásu, hogy Unger Béla (Berele) és neje a főrészvényesek. Érthetetlen, hogy miért a Metro banknak adnak ilyen nagy jegybank-hitelt akkor, amidőn elsőrangu iparvállalataink csak bankzsiró utján tudnak drága hitelhez jutni. Le kell szállitani az uj bankok kontingensét a Jegybanknál és ehelyett iparvállalatoknak kell olcsó pénzt adni, ezeknél legalább olyan jó helyen van a pénz, mint a felfujt ujbankoknál. Ezáltal legalább a termelés is olcsóbb lenne és az iparvállalatok nem lennének kénytelenek üzemüket leállitani és tisztviselőiket, munkásaikat elbocsátani.

Nevetséges papirkorona osztalékok. Az Interrexim, amely a legutóbbi füszerbehozatali engedélyek kiosztásánál megint nagy kvantumot kapott a kereskedők rovására, nevetséges papirkorona osztalékot fizet. Dr. Reisz Jenő vezérigazgató zsenialitása mindössze 600 koronás dividenda kifizetését tette lehetővé, amiért a részvényesek éppenséggel nem fognak sorbaállani. Még villamosjegyre sem elég az Interrexim dividendája és igy a részvényeseknek a vállalathoz füzött reménységei sem váltak valóra.

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága báró Ullmann György igazgatót az ügyvezető igazgatóság tagjává nevezte ki.

A Generali uj igazgatója. A Trieszti Általános Biztositó Társulat központi igazgatósága Wellisch Jaques igazgató-helyettest jelenlegi működési és munkakörének változatlan meghagyása mellett igazgatóvá nevezte ki.

A Gizella gőzmalom rt. cégvezetője, Gelléri Adolf, a napokban ünnepelte a társaságnál eltöltött szolgálatának 40-ik évfordulóját, mely alkalommal Katona Zsigmond vezérigazgató lelkes beszédben köszöntötte az érdemes tisztviselőt.

A Földhitelbank közgyülése. A Földhitelbank Részvénytársaság julius 18-án tartotta meg évi rendes közgyülését és ebből az alkalomból nyilvánosságra hozta zárószámadásait. Ezek a zárószámadások pompás tükre annak a szolid munkának, inventiózus üzleti tevékenységnek és gazdaságos beosztásnak, amelyet a bank vezetősége, élén Paupera Ferenc elnökkel, kifejt. Ilyen vezetés mellett megengedhette magának a Földhitelbank, hogy a mérlegben jelentős ingatlanait és a hozzájuk tartozó nagyszabásu felszereléseket aranyértékben szerepeltesse. Igy az ötvenezer holdat meghaladó föld- és erdőbirtoka mindössze 28.6 millió K, az intézet székháza 1.1 millió K, a gazdasági fundus-instruktus pedig 69.11 millió koronával szerepel. Igy ezek mellett a ma anakronisztikusan ható apró számok mellett is imponáló erővel hat ez a hatalmas vagyon, amely bizonyitja, hogy a Földhitelbank az ország egyik leggazdagabb és legjobban megalapozott részvényvállalata. Vagyona, igy aranyértékben is, jelentékeny emelkedést mutat a békeévekkel szemben. Az intézet különben érdekkapcsolatot létesit Ausztria egyik legnagyobb pénzintézetével, a Centralbank der Deutschen Sparkassen bécsi bankkal akként, hogy a két intézet egymástól nagyobb részvénypakettet vesz át csere utján. A Földhitelbank Rt. közgyüléséről egyébként a következő jelentés számol be:

A Földhitelbank Részvénytársaság julius 18-án tartotta Paupera Ferenc dr. elnöklete alatt évi rendes közgyülését. A közgyülés az igazgatóság jelentését, mely a bank működéséről számolt be, egyhangulag tudomásul vette. A jóváhagyott mérleg szerint a Földhitelbank kimutatott tartalékai az elmult esztendőben 7 milliárd 925 millióval emelkedtek. Az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó javaslata értelmében a részvények 1923. évi szelvényei a közgyülést követő naptól kezdve 4000 korona osztalékkal váltatnak be az intézet pénztáránál. A lefolyt esztendőben is sikerült a bank stabil értékekbe fektetett vagyonát változatlanul aranyértékben konzerválni és emellett a saját tőkék rentabilitását és a bank mabilitását biztositani. A bank vagyonát alkotó összes dologi értékek, amelyek főrészét a nagy kiterjedésü saját birtokok képezik, az ezévi zárszámadásban is változatlanul az eredeti beszerzési áron szerepelnek. Az 1923. évi kitünő mezőgazdasági termés a bank termelői tevékenységét a bevételek terén kedvezően befolyásolta. Azok az évek során eszközölt beruházások, amelyeket a bank a korábban megszerzett birtokain fokozatosan végrehajtott, kapcsolatban belterjes gazdálkodásával, a bank üzleti eredményének egyik számottevő tényezőjét alkotják. Az intézet őstermelői tevékenységébe kapcsolódó ipari vállalatok az előterjesztett jelentés szerint jól voltak foglalkoztatva és megfelelő jövedelmezőséget értek el. A bank külföldi vállalatai az év folyamán szintén a várakozásnak megfelelően fejlődtek. A termelvényeik számára már korábban megszerzett piacaikat lényegesen kibővitették és fokozott termelésüket könnyen helyezték el.

Az Universal lloyd elemi és szállitmánybiztositó rt. f. hó 3-án tartotta III-ik évi közgyülését, mely alkalommal a társaság 275,230.383 K 84 fillér dijbevételt mutatott ki. A társaság a mult év végén megindította az elemi bizositások felvételét és igy ezen ágazat mérlegében pár havi kezdetről lévén szó, 66.452.110 korona 37 fillért erdeményezett. Az Universal lloyd ezévben csatlakozott a Gyári viszontbiztositási kötelékbe tartozó társaságokhoz.

A Gyáripari és kereskedelmi biztositó rt. mult hó 30-án tartotta III-ik évi rendes közgyülését, melyen az igazgatóság a vállalat gyönyörü fejlődéséről számolt be. Dijbevétel az elmult évben 356,986.836 K 34 fillérre emelkedett, károkért 201,785.000 koronát fizetett ki. A lelépő igazgatóságot a közgyülés ujból megválasztotta.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

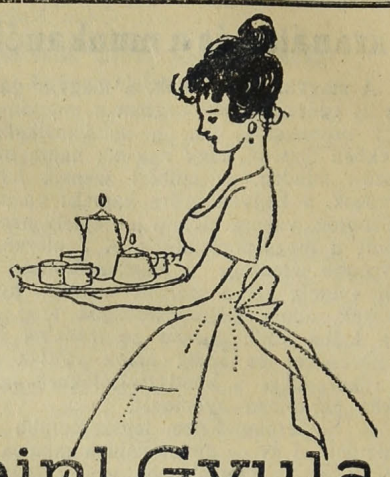

Meinl Gyula
kakaó és csokoládé

RUHÁZATI CIKKEKET
kedvező fizetési feltétellel vásárolhat
Erzsébetvárosi Textil- és Divatáruház R.-T.-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 36.
Hatalmas választék férfi- és női szövetekben, selymekben, mosó- és konfekcionált árukban.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
IFJ. HABER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENT-FEDÉSI ÉS TETŐZET JÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 7.

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztáb a. nád, nád szövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

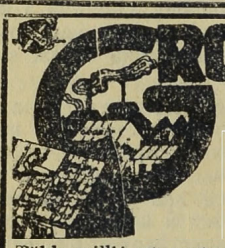

GROZIT
bőrfedéllemez
erős, tartós, vihartálló
a jelenkor legjobb tetőfedőlemeze
Több millió négyzetméter használatban
Gyártja és tetőfedést vállal a
Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár
Budapest, Központi iroda: V., Kádár u. 4. Gyár: X., Gyömrői-út 44. szám
Telefon: 67—96

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 175-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

BRUNNER J. L. ES TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, műszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

Fullánkok

•••

Terstyánszky Kálmán

távozásával megint felmerült a gondolat, hogy a kormánybiztost érdemei elismeréséül a Közmunkatanács elnökévé nevezik ki. Sőt egészen valószinü, hogy ez a kombináció be is fog vágni. Terstyánszky Kálmán meg is érdemli ezt a tisztséget, csak éppen az ország nem érdemli meg, hogy ez a meddő hivatal még tovább emésszе a pénzünket. Pedig de sok vihart látott már ez az őszszakállu, cugoscipős intézmény. Mi még nagyon emlékszünk rá, amikor Polónyi Géza intézett ellene gyilkos támadásokat, hogy aztán maga üljön be az elnöki székbe. Zielinszky Szilárd pedig teljesen át akarta alakitani a Közmunkatanácsot, aztán ő is elnök lett és maradt ismét minden a régiben. Közben Károlyi-rezsim eltörölte, Polónyi ujra életre könyörögte. Hegedüs Loránt a főudvarnagyi bírósággal egyetemben halálra itélte: persze ma is él mind a kettő és mind a kettő egészségesebb, mint szegény Hegedüs Loránt. Ugy látszik, a macskát könnyebb agyonütni, mint ezt a vénséges vén Közmunkatanácsot kiüldözni az árnyékvilágból. Pedig, ha jól tudjuk, most éppen szanálnak. Szanálnak, de ugy, hogy inkább tandijat fizettetnek az elemi iskolában a betüvetés tanitásáért, semhogy megszüntessék a Közmunkatanácsot, meg a főudvarnagyi bíróságot. Már pedig szanálás cimén egyetlen koristát nem szabad addig elbocsátani az Operaházból, amig ez a két haszontalan intézmény él.

Öntöznek-e Pesten,

vagy nem öntöznek, ezt a kérdést nehéz eldönteni. Aki Wolff-párti, az bizonykodik, hogy pompás az öntözés, aki meg ki akarja a mai urakat turni a városházáról, az kereken tagadta, hogy öntöznének. Természetesen valahol középen van az igazság, mivelhogy Pesten öntöznek is, meg nem is. Valahogy megadják a módját, de megerőltetni nem igen erőltetik meg magukat. Legszivesebben és legerélyesebben akkor müködik a vizsugár, ha annak legmagasabb irányitója valami jobb öltözetü dámát vagy urat födöz föl a közelben és kilátás nyilik rá, hogy annak ruháját tönkre lehet tenni. Inkább sport tehát Pesten az öntözés, mint egészségügyi intézkedés. Egyebekben, ha nem öntöznek eleget, a felelősségre vonáskor — mint mindenre — erre is azt mondják, hogy renkivüli időket élünk. Mert tessék tudomásul venni, hogy Budapest az egyetlen város a világon, ahol még nem ért véget a háboru. Itt semmi sem tud visszakerülni a régi kerékvágásba, mert nem engedik a háborus állapotok. Nem tudnak és nem akarnak az emberek ettől a rettenetes gondolattól megszabadulni, pedig már mindenhol régen el is felejtették, hogy háboru volt. Ezzel el is lenne intézve az öntözési vita, ha véletlenül Petrovácz ur azt nem találta volna mondani, hogy „most" autóval öntöznek. Ez úgy hangzik, mintha az öntöző-autót Petrovácz vagy Csilléri, vagy Budai ur találták volna föl. Miért ne sajátithatnák ki ezt is maguknak, amikor nyomtatásban jelent meg az a szemérmetlen hamisitásuk, hogy a jubiláló Vásárpénztárt is ők alapitották?

„A soványok kövérek lesznek,

Ha Szent István maláta-

kivonatot esznek"

Események

••••

Nagybessenyői Bessenyei Zénó dr.

Minden valószinüség szerint ő lesz Budapest kormánybiztosa, érdemes vele megismerkedni.

Bár különben is azok közé az értékes egyéniségek közé tartozik, akikkel kellemes az érintkezés és akik megérdemlik, hogy róluk beszélnek.

Mikor a második nemzetgyülés összegyült, egy hatalmas, választékosan elegáns, minden izében férfias képviselő ragadta meg az ujak közül legjobban az emberek figyelmét. Hamarosan megtudta mindenki, hogy az előkelő megjelenésü képviselő Bessenyey Zénó, Sárospatak uj követe, aki Szalók nemzetségéből származik és ősei között ott van Bessenyey György a testőr-költő, a franciások iskolájának megalapitója és vezére.

A kormánypárti képviselők közül ő volt az első, aki a kis Erdőhegyi Lajos és Nánássy Andor társaságában átsétáltak az ellenzéki folyosóra, ahol melegen barátkoztak az ellenzéki képviselőkkel. Azóta sem tudná megcáfolni senki, hogy Bethlen István egységes-pártjának ez a három képviselő a legliberálisabb tagja.

Bessenyey különben, aki most negyvennégy éves, gróf Bethlen István leglelkesebb hivei közé tartozik és a miniszterelnök is őszinte bizalmával tünteti ki. Imponáló alak, a parlamentben keveset beszél, de annál többet szól közbe. Közbeszólásainak éle legtöbbször a fajvédők felé sujt.

Ha tényleg ő lesz Budapest kormánybiztosa, szimpatikus egyénisége, liberális gondolkodása és nagyszerü megjelenése lesznek legjobb ajánló levelei.

Nagybessenyői Bessenyey Zénó dr. különben 1880-ban született Migléczen, Zemplén vármegyében. Református, nős, sárospataki földbirtokos, nyugalmazott főszolgabiró, a Ferenc József-rend lovagkeresztjének tulajdonosa. Elemi- és középiskoláit Migléczen, Sárospatakon és a kassai premontrei gimnáziumban végezte. A jogot Eperjesen, Kassán és Kolozsvárott hallgatta és ugyanitt avatták jog- és államtudományi doktorrá. Tanulmányainak befejezése után nagyobb utakat tett külföldön, különösen Német-, Francia- és Olaszországban. Hazatérve, Zemplén vármegye szolgálatába lépett és 1908-ban a sárospataki járás főszolgabirájának választották meg. 1915—1916-ban, mint alispáni hatáskörrel felruházott tb. vármegyei főjegyző, később mint kormánybiztos elévülhetetlen érdemeket szerzett az oroszok által elpusztitott felsőzempléni községek ujjáépitése körül. Elnöke a sárospataki Gazdakörnek és tagja számos kulturális, társadalmi és gazdasági egyesületnek. Elnöke a Sátoraljaujhelyi Hitelbanknak, a Diószegi és Keleti utóda rt.-nak, a Sárospataki Takarékpénztár Részvénytársaságnak, a bodrogközi vasutaknak pedig igazgatósági tagja. 1908 óta Tiszakarád és Sárospatak képviselőtestületének tagja és egyben Zemplén vármegye törvényhatósági bizottsági tagja is. A házhelyek rendezésére kiküldött megyei kormánybiztos volt. Tagja volt a Nemzeti Munkapártnak annak megalakulásától kezdve és a Nemzeti Középpárt csatlakozásakor lépett be a Keresztény Kisgazda, Földmives és Polgári Pártba, melynek programmjával Sárospatakon választották meg 4600 választó ajánlása alapján 4639 szavazattal. Ellenjelöltje Láng Mihály báró (Nemzeti Összetartás párti) volt, aki 2450 szavazatot kapott.

Dacsó Emil lapunk felelős szerkesztője üdülés végett néhány hétre külföldre utazott. Távollétében a szerkesztésért Pogány Béla helyettes-szerkesztő a felelős.

Olcsóbb lett a gázgyári koksz. A Gázmüvek igazgatósága értesiti a közönséget hogy a legjobb minőségü, szobafütésre alkalmas diókoksz árát 108.000 koronára, a darabos koksz árát 104.000 koronára, a Giesche-féle legkiválóbb minőségü porosz fütőszén árát pedig 98.000 K-ra szállitotta le métermázsánkint. Ezekhez az árakhoz a 3%-os forgalmi adó, házhoz szállitás esetén a hatóságilag megállapitott fuvarköltség járul. A fütőnyag megrendelését már most ajánlja az igazgatóság, nehogy az őszi időjárás beáltával, a nagytömegü rendelések lebonyolitása miatt esetleges szállitási nehézségekkel kelljen számolni. A megrendeléseket a következő helyeken lehet föladni: VIII., Tisza Kálmán-tér 26., II., Margit-körut 75/77., V., Révész-utcai kokszтelep, IX., Ferencvárosi kokszтelep, IV., Aranykéz-utca 6., II., Szilágyi Dezső-tér 1. és Ujpest, Árpád-utca 23.

A balatoni és parádi pólus. A budapesti városházára nézve nem sokszor volt még sorsdöntő jelentőségü, hogy ki hol és mikor nyaralt. Az idén azonban igen fontos körülménynek látszik ez és éppen ezért érdemes egy kicsit megtekinteni a képet, amely élénken jellemzi a mai politikai helyzetet. A politikai helyzet sulypontja ma ugyanis a városháza, igy meg lehet állapitani, hogy az országos politika és a város politikája az idén még a nyaralásban is összetart. Ennek a nyaralási politikának pedig két pólusa van: az egyik a Balaton, a másik Parád. A Balaton mellett nyaral gróf Bethlen István miniszterelnök, aki Piret báró vendége lesz. Ugyancsak itt üdül Bélatelepen Rakovszky Iván belügyminiszter és ide várják Vass József népjóléti minisztert aki Ripka Ferenc villájában talál fedélre és az ő kedves vendégszeretetét fogja élvezni. Persze itt van és állandóan politikusok között él a szeretetreméltó házigazda Ripka Ferenc is. Mellette Buzáth János alpolgármester, aki pompás villát épitett, képviseli a városházát, mig a politikusok rendjét nagy csomó képviselő egészíti ki, köztük gróf Jankovich Bésán Endre, Bartos János és mások. Ez a balatoni pólusa a nyári politikának. Az ellenpólus Parád, ahol a Csilléri-villa a legfőbb politikai fórum. Idevárják Wolff Károly és dr. Sipőcz Jenő társaságában a villatulajdonos Csilléry Andrást, akik igy hármasban elmélkedhetnek majd vesztett csatájukon. Nem tudjuk, egészen véletlen-e, de tény, hogy Zilahi Kiss Jenő alpolgármester nem a parádi, hanem a balatoni pólust választotta. Balaton-györökön nyaral. Közelebb Bélatelephez, mint Parádhoz ...

Ha Meinl maltinkakaóját még nem használta, tegyen egy próbavásárlást. Gyermekeknek, felnőtteknek, egészségeseknek és betegeknek egyaránt a legjobb tápszer.

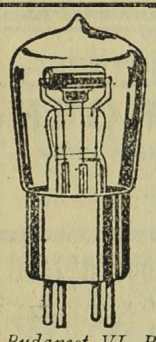

Rádió

készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.

FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI RT.

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

6 hengeres

Studebaker

olcsó a vételben gazdaságos és megbizható a használatban

METROPOLE GARAGE

Budapest, VI., Lehel-utca 25.

CORDATIC

A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA

TAURIL PNEUMATIK RT.

MOZSÁR-U. 9.

NEUSCHLOSZ-LICHTIG

Repülőgépgyár és Faipar R.-T. Albertfalva
Telefonszámok: 156-54, J. 84-02 és J. 84-03.

Aluminium-karosszériák a legkönnyebb sulyban.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TAURIL" magasnyomásu fémitőlemezek, Műszaki puha- és keménygummi-áruk. Szállitóhevederek. M. K. G. szijak járókáruk és labdák adirgummi. Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

SZÓRAKOZÁS

A Renaissance Színház kapunyitása. Julius 30-án, szerdán kezdi meg uj szezonját a Renaissance-Színház. Jean Gilbert világhirü énekes-vigjátékát, a Dorine und der Zufallt mutatja be, melynek szövegkönyvét a jónevü Fritz Grünbaum és Wilhelm Stark irták. A „Dorina és a véletlen" fő női szerepére az Amerikába szakadt Palásthy Irént hivta haza a színház igazgatósága, kinek ugyancsak a Gilbert Hermelines nő-jének főszerepében volt első emlékezetes nagy sikere Budapesten. A férfi főszerepekre Kabos Gyulát, Kompóthy Gyulát és Sziklai Jenőt, a Városi Színház volt tagját szerződtették. Sugár Lajos és Kőszeghy Antal játsszák az énekes vígjáték többi szerepeit, melynek fordítása Harsányi Zsolt avatott tollát dicséri. A szenzációs diszleteket Márkus László tervezte. Rendező: Beregi Sándor. Karnagy: Barna Izsó. A bemutató és az első tiz előadás jegyeit már árusitja a színház pénztára délelőtt 10—1-ig.

Az Árvácska diadalutját ezen a héten a 28—35-ik sorozatos előadások jelzik. Valamennyi előadásra jegyek válthatók a Budai Szinkör jegypénztárában (Telefon: 87—50) és az összes jegyirodákban.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

NYÁRI ORFEUM
HERMINA-ÚT 65. TELEFON: 15-12.
Nicol és Martin
a legmulatságosabb vilagattrakció páratlan kerékpárjelenetükben a humor királyai és a julius varieté-müsor. Kezdete fél 10 órakor.

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3.
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 12.
Telefon: József 60-69.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos, valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST,
V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

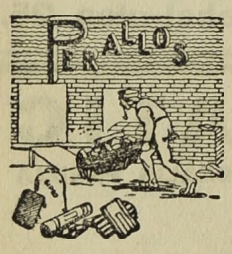

Épitőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-3
A berlini Bergmann elektromos müvek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áram számlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát szigetelő anyagot stb. Villamos elepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany Sósav Szalmiák darabos
Kénvirág Szalamiáksó Zinkfehér
Fertőtlenitőszerek stb. stb.

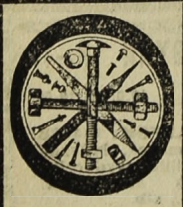

ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház-u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

VILÁGHIRÜ GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN

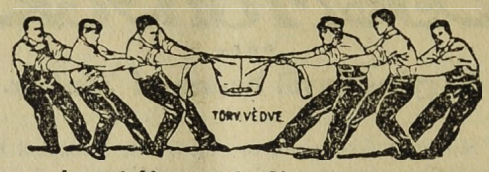

munkaruhák, libériák, szövetruhák.
GUTMANN J. ÉS TÁRSA, Rákóczi-út 16.

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb bezzerészi forrása.

Hirmann Ferencz FÉMÖNTŐDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9. TELEFON: J. 138-03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel.: J. 90-34, J. 50-88*
Öntöttvas-radiatorok, bordásfütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. ☎ Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

VASÖNTVÉNYEK *POPPER ÉS SZÁNTÓ VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR*
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipszterméket versenyen kivül!

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS,
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Társ.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefonszám 63-42 „József"
Erős- és gyengeáram szerelési anyagok
Elektromotorok és Dynamók műszerek

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

KOLLARIT
BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA:
EGYESÜLT ÚJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS és BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 26.
Csakis az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen cimkével vannak ellátva — Utánzatot ne fogadjon el!
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
Sürgönycim: „CHAUDOIR" ezelőtt Chaudoir G. és Társa RÉZHENGERMŰVEI. BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460
Telefon-szám: 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Müszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

Ara 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 augusztus 12. — 30 szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Fullánkok

...

Kutbaestek

bizony a kormányfőtanácsosságok és mi nem vagyunk hajlandók megsiratni, hogy a méltóságosok rendje nem bővült ki az ex-városatyákkal. Ámbár azzal sem lehetett volna szimpatikusra mázolni a bukott rezsimet, ha minden egyes hátramozditóját méltóságos urrá emelnék. Komikus csak az a dologban, hogy az urak valósággal egymást gáncsolták el, ami valószinüleg azt jelenti, hogy még ők ott egymás között sem valami büszkék egymásra. Akadt példának okáért, akinek derogált egy rangot viselni, azt egy napon kapni a másikkal, akinek tekintélye nem vetekedhetik az övével. Igaza volt a derék méltóságos-jelöltnek, mert a főtanácsosi kinevezések körül bolondság lenne demokráciáról, egyenlőségről beszélni. Csak azután a miniszterelnök megcsömörlött egy kicsit attól, ahogy az urak egymást szeretik.

Egy kis pénz-zavarért

már régen nem kell a budapesti városházán a szomszédba menni. Olyan veszedelem azonban még nem igen fenyegetett, mint most elsején, amikor, ha a kormány gyorsan nem segit, még a tisztviselők sem kapják meg a fizetésüket. Kicsit veszedelmes volt a helyzet, de a kormány kimentette az urakat a csávából. Sőt ezuttal még a zsidó kereskedőket, akiket másodosztályu polgárokká tettek meg, sem kellett végigházalni egy kis forgalmiadó előlegért, amint az egyszer már megtörtént. Baj nem történt ezuttal, sőt mi igen mulatságosnak találjuk az egész esetet. Hiszen az urak deficitmentes költségvetéssel dolgoznak esztendők óta! Hát igy néznek ki azok a parádés pénzügyek, hogy még a fizetéseket is kölcsön kell kérni elsején? Pedig Wolff Károlynak majd az állkapcsa szakadt le, ugy mondta, hogy ők kiemelték a kátyuból a főváros pénzügyi szekerét. Pedig ilyen tengelyig még sohasem süllyedt bele, mint most a nagy sporolók rezsimje alatt.

Megpótlékolni

tehát a jövedelmi adót nem lehet. Azaz, hogy lehetni mindent lehet, csak éppen laza lelkiismeret kell ahhoz, hogy felelős helyen ülő személyek túltegyék magukat a törvény utasitásain. A főváros tanácsát mi igen lelkiismeretes, sőt sok esetben félénk testületnek ismertük, amely inkább semmit se csinált, semhogy nem megsértse, de csak meg is karcolja a törvényt. Négy esztendő azonban nagy idő és négy esztendeig voltak urak Wolff Károlyék a városházán. Elegendő idő, borzalmasan nagy idő ebből az uralomból és riadtan látjuk, hogy nem csak cselekedtek, de fertőztek is. Mintha sikerült volna a tekintetes tanácsba beoltani a maguk mentalitását, amely négy esztendő minden szenvedésének és fájdalmának szülőanyja volt.

El akarják gáncsolni Bárczy kormánybiztosságát

Hetek óta kisért a kormánybiztos-válság és — amint a Fővárosi Hirlap megirta — az volt a terv, hogy amikor Terstyánszky Kálmán szabadságra megy, máris kinevezik az utódját. Terstyánszky pedig el is ment, de az utódig még nem lehetett eljutni, mert időközben igen jelentős gondolat bukkant föl. Ez a gondolat: Bárczy István kormánybiztossága.

Bessenyey Zenó kinevezése befejezett dolog volt, csak éppen liberális részről emeltek óvást az ellen, hogy bármily tiszteletreméltó egyéniség legyen is az uj kormánybiztos, lehetetlen helyzet, hogy ezt a méltóságot ne minden idegével Budapestért élő ember töltse be. A liberális politikusok egy csoportja jött arra a gondolatra, hogy fölvetik Bárczy Istvánnak Budapest történetében olyan tüneményes nevét.

A kormány oldalán tökéletesen érzik, mit jelentene az, ha Bárczy István, Budapest igazi nagyságának megalapozója, vállalná a kormánybiztosságot. A kérdés tehát ma már csak az, hogy Bárczy István számára nincsenek-e politikai és személyi kizáró okok és megkapja-e azokat a politikai és tárgyi garanciákat, amelyek nélkül egy ilyen nagynevü férfiu természetszerüen nem vállalkozhatik.

Budapest számára a legszebb örömünnep lesz az a nap, amelyen Bárczy István ujból megjelenik a városházán, mert ezen a napon megtelnek a szivek reménységgel, hogy Budapestre ismét uj korszak, a munka, az alkotások, az ujjáépülés korszaka derül.

A végső döntéstől, amikor Bárczy István válasza elhangzik, már csak napok választanak el bennünket. Sajnálatosképen idő előtt nyilvánosságra került a nagy terv és igy kurzus oldalról mindent megtesznek Bárczy kormánybiztosságának meghiusitására, mert senkitől ugy nem félnek, mint ettől a csöndesen dolgozó, de tüneményesen alkotó embertől. A sajnálatos csak az, hogy akadnak „liberális" politikusok is, akik sértett hiuságból, Bárczy kormánybiztosságát el akarják gáncsolni. Kétségtelen azonban, hogy lesz erő és mód, hogy ezek az intrikák eredményt ne tudjanak felmutatni, ne legyen mód arra, hogy Bárczy Istvánt bármely uton-módon elkedvetlenitsék.

Igy kivánja ezt Budapest egész lakossága.

Nagy riadalom Wolffék táborában

Mi történt a krisztinavárosi kaszinóban? — Amikor a fajvédők boldogan veszik tudomásul egy liberális politikus kinevezését

A kormánybiztos-kombinációk meglehetősen elcsendesedtek. Imitt-amott még felvillan egy név, de már csak olyan formában, hogy ezt is kombinációba vették annak idején. Ma már mindenki tudja, hogy vagy Bessenyey Zeno jön, vagy megvalósul a nagy terv, hogy Bárczy Istvánt sikerül megnyerni a kormánybiztosi méltóságra. A hét azonban még teljesen Bessenyey jegyében folyt le.

Az uj kormánybiztos személye körül azután most arról folyt a találgatás, vajjon mit hoz, milyen politikát fog követni, mi lesz a programmja? Programmja, politikája természetesen az lesz, — mondotta teljes egyértelmüségel mindenki — ami Bethlen Istváné. Aki objektiven nézi a dolgokat, ezt világosan láthatja; a reakciós sajtó azonban kétségbeesetten hirdeti, hogy korai a liberálisok öröme, mert Bessenyey nem az ő emberük.

Ezzel szemben tény az, hogy

liberális oldalon meglehetősen langyos fogadtatásban részesül Bessenyey kinevezésének terve.

Szimpatikus egyénisége miatt nem opponálnak vele szemben, de nincsenek elragadtatva attól, hogy Budapest adminisztrációját közelről nem ismerő politikust kivánnak kinevezni ellenőrzésére annak a tanácsnak, amelyet Woffék telhetően a maguk részére alakitottak.

Bessenyey kinevezése tehát nem liberális oldalon kelt örömet, hanem éppen ellenkezőleg, a kurzus vert hadserege lélegzett fel, amikor Bessenyey kinevezésének bizonyosságáról értesültek. Hiszen nem tartják a maguk emberének, sőt kifelé kiabálnak is, de

belülről mélyen érzik, hogy rájuk nézve még rosszabbul is elsülhetett volna a dolog.

Információink szerint ugyanis jogosan örvendeznek Csilléry uraimék abból az alkalomból, hogy éppen Bessenyeyt nevezik ki kormánybiztosnak és nem más valakit, akit igen komolyan kombinációba vettek. Ez a más valaki, ha objektiven kezelte volna is a kezében levő hatalmat, nagyon kellemetlen ember lett volna Wolffék számára, akik nagy bűnt követtek el ellene. A rossz lelkiismeret nagyon irtózott ettől a kinevezéstől.

Ez a kombinációba vett férfiu szintén politikus, Bethlen-párti képviselő, feltétlenül megbizható liberális ember. Nagy előnye lett volna, hogy nagyon népszerü és hogy kiváló pénzügyi tudással is rendelkezik.

Mindezt még csak elszenvedték volna Wolff Károlyék ha történetesen a kormánybiztosi kombináció előtt igen súlyos természetü afférjük nem lett volna a képviselővel, akit gróf Bethlen István legbensőbb emberei között szoktak emlegetni. Az a fajvédő riadalom legfőbb oka, hogy

az egész budai kavarodás és affér, a Krisztinavárosi Kaszinóbeli ütközet a képviselő személye körül indult ki és fejlődött, dagadt naggyá.

Emlékezetes, hogy a Krisztinavárosi Kaszinóba annak idején tagnak jelentkezett nehány előkelő, országos nevü budai ur, akiket minden társaság, minden klub, minden kaszinó boldogan ölelt volna keblére. A Krisztinavárosi Kaszinó választmánya azonban úgy döntött, hogy nem veszi fel tagjai közé az urakat, mert azok valaha szabadkőmüvesek voltak. Ripka Ferenc, a kaszinó elnöke természetesen exponálta magát az urak érdekében, majd lemondott az elnöki tisztségről és megtörtént a szecesszió. Wolffék magukra maradtak a Krisztinavárosi Kaszinóban, Ripka Ferenc pedig megkezdte nagyirányu szervezkedését és végeredményben megjelent Budán gróf Bethlen István, hogy Wolff Károlynak a saját házájában üzenjen hadat.

Kétségtelen tehát, hogy

a Budán megindult lavinának az a képviselő volt a magja, akire később a miniszterelnök mint kormánybiztosra gondolt.

Akik ismerik ezt a szimpatikus politikust, tudják nagyon jól, hogy sokkal más ember, semhogy bosszúhadjáratot vezetett volna a kormánybiztosi székből azok ellen, akik tulajdonképen nem is neki,

hanem önmaguknak vétettek, mert ez a pont döntötte el, hogy a kormány végérvényesen és visszavonhatatlanul szakít Wolffékkal. De a Wolff-tábor a fiatal politikusnak kormánybiztossá való kinevezésétől nagyon megriadt. Fühöz fához szaladgáltak, amíg végre ez a kombináció egészen más, Wolffékon messze kivül eső okból végleg meghiusult.

És most boldogan lélegzenek fel, amikor egy másik liberális kormánybiztost neveznek ki. Pedig már utban van a még nagyobb veszedelem, Bárczy kinevezése, amivel azután a feltámadásnak minden reményét elhantolhatják a kurzus-vezérek.

Amikor az alpolgármester ur gyalogol

Zilahi Kiss Jenő automobilbalesete

Mi türés-tagadás benne, bizony nem mindenkinek való szórakozás az automobil. Vannak emberek, akik valósággal kirínak a kényelmes, párnás ülésekből. A kurzus-nagyságok közül például igen kevesen vannak, akikről el lehetne mondani, hogy autóra termettek. De nemcsak ez a baj, hanem az is, hogy a városházi kurzus oszlopainak határozottan nincsen szerencséjük az automobillal.

Csak legutóbb olvastuk Wolff Károly kétesztendős parádi kalandját, amelynek ellenértékeként a főváros — óh, nem Wolff Károly — hat milliót fizetett ki. Akkor sokat elmélkedtek a publicisták és egyéb válogatott destruktivok azon, hogy miként került városi autóba Wolff Károly? Vagy ha már belekerült, miért nem ő fizeti a parádi kárt? Akkor azt mondották, hogy Wolff, mint Sipőcz polgármester vendége ült az autóban. Nem lehet azonban eleget hangoztatnunk azt a felfogásunkat, hogy nemcsak Wolff Károlynak nem volt joga Parádra menni városi autón, de maga Sipőcz Jenő polgármester sem engedhetné ezt meg magának. A hivatalos automobilokat csak hivatalos uton szabad használni és ha a polgármester nyaral, akkor Budapest határán kivül csak saját magántulajdonát képező automobilján közlekedhetik.

Most azután kiderült, hogy valósággal uzussá lett, hogy a főtisztviselők magánszórakozásaik alkalmával is hivatalos autókon járnak, városi benzint fogyasztanak. Ezt mi visszaélésnek tartjuk és tiltakozunk ellene.

Hogy a parádi autókirándulás nem sporadikus jelenség a kurzus-oszlopok között, azt csak akkor lehet konstatálni biztosan, amikor autóbalesetek érik itt vagy ott az országuton az urakat. Mert legujabban megint ilyen országuti kalamitásról számolhatunk be, amely azonban nem volt olyan sulyos természetü, mint a parádi. Ennek az uj balesetnek szenvedő hőse Zilahi Kiss Jenő alpolgármester. Wolff és Sipőcz példáját követve, természetesen Zilahi Kiss Jenő sem vasuton vagy magánautón tette meg az utat, amikor az idén Balatongyörökre ment nyaralni.

Persze most, hogy szabadsága letelt, szintén autóval jött vissza. Takarékos ember, nagyon drága mostanában a vasut és egy budapesti alpolgármesternek igazán első osztályon illik utazni. És ekkor történt a kalamitás. Mintha összeesküdtek volna ezek az ördöngös töfögő masinák a Wolff-párt ellen, ezuttal is bajnak kellett történni. Az egyik kerék felmondta a szolgálatot. Eltörött. Az alpolgármester ur ott maradt az országuton, vagy ha jólesett volna neki, elindulhatott volna — per pedes apostolorum ...

Ezt azonban nem tette, hanem várt türelmesen. Egyszer csak telefonjelentés érkezett a városházára a Balaton mellől, hogy küldjenek gyorsan egy friss balesetmentes autót, vagy ha ezt nem lehet, legalább egy egészséges, ép kereket. A városházán azonban kénytelenek voltak fájó szivvel kijelenteni, hogy egyiket sem tudnak küldeni. Minden „kézben van."

Bizony ez boszantó dolog volt és Zilahi Kiss alpolgármester ur alighanem toporzékolt egy kicsit odakint az országut közepén, de ennél többet azután igazán nem tehetett. Hála a jó Istennek, azonban mégis csak hazakerült valahogy. Nem veszett el a pusztában, nem tévedt el a rengetegben, itt van megint, itt van ujra, mindnyájunk osztatlan nagy örömére.

Hogyan jött haza? Ki tudná megmondani? Nagy titokban tartják a dolgot és igy nem lehetetlen, hogy egy kicsit gyalogolnia is kellett, amig elérte az első vasuti állomást. Végre is a gyalogjárást is meg kell lassankint szokni ujra, mert az autóbaleseten kivül alighanem más kalamitás is fogja nem is olyan sokára érni a kurzus eme gyöngyét.

Akkor pedig nem lesz több autótura, nem Balatongyörökre, de még Hüvösvölgybe se.

Hogy el ne felejtsük: Sipőcz polgármester megint Parádon nyaral. Ki tudja, amilyen pechjük van az uraknak az automobillal, még megint akad a destruktiv sajtónak valami irnivaló.

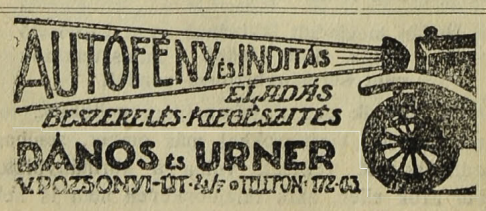

Elejtették az uj fővárosi kölcsön tervét

Az arany-költségvetés nemcsak aranyparitásos adókat, de uj adónemeket is hoz

A városházi eseménytelenség közepette egyetlen esemény mégis az, hogy javában készül az arany-költségvetés. A belügyminiszter elrendelte, a tanács intézkedett és a pénzügyi ügyosztály szorgalmasan dolgozik rajta. Az alapelveket a tanács szabta meg és ez alapok között a legfontosabb, hogy a tanács ki akar evickélni a póthitelek labirintusából, ami természetszerüen csak aranyköltégvetés mellett lehetséges.

A kérdés most már az, hogy milyen lehet ez az uj költségvetés? Információink szerint

az 1924. évre szóló költségvetési összegnek éppen az ötszörösére van szüksége a fővárosnak, hogy háztartási szükségleteit fedezni tudja.

Miután pedig az 1924. évi kiadás körülbelül hatszáz milliárd papirkorona volt, az 1925. évi költségvetés végső összege mintegy harmincöt millió aranykorona körül fog mozogni.

Természetes következménye ennek az adóknak aranyparitásra való emelése. Az eddigi intézkedések szerint máris aranyparitásra emelték a fogyasztási adót, a kórházi ápolási dijakat, a főváros összes jogosítványait. Fölvetődött közben a jövedelmi adó megpótlékolásának régen kisértő ötlete, nem mernénk azonban azt hinni, hogy ex-lexben lenne bátorsága a tanácsnak ezt keresztülvinni és ha a tanács mégis megtenné ezt, a belügyminiszternek lesz a hivatása a megakadályozás.

Ebben a kérdésben több tárgyalást folytatott már a főváros a pénzügyi kormánnyal. Folkusházy Lajos alpolgármesternek sikerült a pénzügyminisztert meggyőzni az uj adók szükséges voltáról. Egyébként

az uj adók gondolata uj pénzügyi politikát jelent a városházán, mert azt bizonyitja, hogy elállottak az eredeti tervtől, a nagyobb kölcsön felvételétől.

Nem a nagyobb kölcsön felvételét választották tehát, ami az jelentette volna, hogy nagyobb koncepcióju pénzügyi rendezést lehetett volna biztositani. Ezzel szemben ismét a foldozgatás politikáját kivánják követni.

Hogy ez a szatócsokhoz méltó háztartás-rendezés mit jelent, igazán nem kell sokat magyarázni, csak rá kell mutatni arra a másik adóötletre, amelyet a jövedelmi adó megpótlékolása körül kiizzadtak. Ez pedig a hirdetési adó ötlete. Ennek az adónak

nem lesznek busás jövedelmei, de egészen bizonyos, hogy az amugy is agyonsanyargatott ipart és kereskedelmet még a reklám lehetőségétől is elütik.

Olyan adókat hoznak be tehát, amelyek semmi egyébre nem valók, mint a legjobb adózó alanyok legyöngitésére.

Az aranyparitásos adók területén is antiszociális törekvéseket látunk. Vagy mi lenne más a fogyasztási adónak aranyparitásra való emelése? Alig lehet benne kétség, hogy az aranyparitásos fogyasztási adók ujabb drágasági hullámot hoznak és pedig a legfontosabb élelmicikkek terén. Ugyanakkor azonban, amikor a fogyasztási adótételeket felemelték, sehol sem látunk készülődést a fogyasztási adókat beszedő kis hadsereg rendbeszedésére. A közönség rettenetes tortúrán megy keresztül és nagyon sokat molesztálnak mindenkit, aki csomaggal érkezik Budapestre.

Kisebb és méltányosabb terhet ró a közönségre

az aranyparitásra emelt közlekedési adó, amelyben legalább valamilyen progressziót lehet felfedezni.

Ez a progresszió elsősorban abban nyilvánul meg, hogy a villamost nem sujtja ujból az adó, amelyet ott ma is szünet nélkül beszednek. Ha van is de legalább uj terhet nem jelent. Az olcsóbb, igénytelenebb közlekedési eszközöket is kevésbbé sujtja az aranyparitásra emelt közlekedési adó, mint például az autókat, amelyek azonban bátran fizethetnek.

Tulfütött reményekkel nem lehet azonban a főváros pénzügyei felé tekinteni. A magyar kormányok öt esztendőn át próbálkoztak az országot saját erejéből talpraállitani. E próbálkozások gyötörték a lakosságot, de bebizonyitották, hogy szanálni csak nagyszabásu kölcsönnel lehet. Kérdés, mikor látják be ugyanezt a városháza foldozó vargái is?

A nagy tatarozók

A nagy tatarozási lázban, amely meglepte a háziurakat és amely ma a gazdasági élet tengelyébe került, fölelevenitettek egy anekdotát, amelynek erősen kommunális ize is van.

Elment a nyári szinház igazgatója, akit rövidség okáért, de minden célzás nélkül nevezzünk Matyinak, Sipőcz Jenő polgármesterhez. Matyi direktor liberális gondolkozásu férfiu és bizony erőszakot kellett vennie a meggyőződésén, amikor a kurzus-polgármester küszöbét átlépte.

Tessék elhinni, nemcsak a népszerü direktor, nemcsak a szinház, de a főváros életében is esemény volt ez. De tenni kellett valamit, mert amióta „mindenki kész", bizony a szinház is elmondhatja, hogy látott már jobb napokat is.

Amilyen őszinte ember a Matyi direktor, el is mondta ezt áperte a Sipőcz polgármesternek, akinek hideg kurzus-szive nem akart fölmelegedni a liberális müvészet iránt. Pedig nem kért egyebet a szerény direktor, csak a régi segélyt, — no persze aranyban.

Elmondta már bőven, hogy milyen müvészetet produkálnak ők ott a szinházban.

— De a terheket nem birjuk, méltóságos polgármester ur. A tagjaink fizetése horribilis. Agyongyötörnek adókkal, vizdijakkal, tüzoltókkal. És a világitás... Szörnyüséges, nem lehet kibirni. Aztán ott van a fütés. Tessék elhinni, rettentő vagyont eszik meg a tüzelőanyag. Oh, az a fütés...

A polgármester egy pillanatig elgondolkozott. És csakugyan rájött, hogy a nyári szinházban talán mégis fölösleges az a töméntelen tüzelőanyag.

— Hát ne fütsenek — mondta nemes egyszerüséggel, mire földerült a Matyi direktor arca:

— Hát fütünk mi, méltóságos uram?

* — —

Mintha csak nem is a polgármester, hanem a népjóléti miniszter szobájában történt volna az eset.

Mert onnan meg ezt a kérdést véltük a minap hallani:

— Hát tatarozunk mi, kegyelmes uram?...

Csak meg nem hamisitott névjegyzékkel lehet választatni

Szervezkednek az ellenzéki pártok

A Wolff-párt, ugy látszik, elkeseredetten készülődik a választásokra. De ez a készülődés nem a pártkörökben, vagy népgyüléseken történik. Ebbe belenyugodnánk, mert ehhez törvényes joguk van. Agitálhatnának, ahogy akarnak, ugy sem hisz már nekik senki Budapesten. Elég volt nekik négy esztendő bőségesen, hogy saját sirjukat megássák.

Ők azonban másként készülődnek: a választási névjegyzékek összekaszabolásával. Az a szegény 1925-ös választási névjegyzék ugy néz már ki, mint egy német diák a századik menzura után. Hiszen négy esztendő óta 157.000 választót fosztottak meg a jogaitól. Hogy mindez nem véletlen, csak nehány számot akarunk emlékezetben

Rheumás, köszvényes megbetegedések, izületi bántalmak, idegesség, szívgyengeség és női bajok ellen ez évben is sokszáz fürdővendég kereste fel a

SZENT-MARGITSZIGET

42° hőfoku, kénes és szénsavas forrásvizével táplált

gyógyszállodáit, gyógyfürdőit és vizgyógyintézetét.

Jelenleg teljes elfoglaltság. Mérsékelt számu előjegyzések augusztus 5-től elfogadtatnak.

Gyönyörü park. Állandóan öntözött utak. Virágkiállitások. Teniszpályák. Sportelepek.

Kolossa Viktor felsősziget-i éttermei. Toll Árpád cigányzenekara. — Sziget-Klub nyilvános éttermei. Esténként jazz-band és tánc.

Kedd, csütörtök, szombat: toronyzene a Viztorony erkélyén. Daloshang-verseny.

MARGITSZIGETI STRANDFÜRDŐ

Az uri közönség legkellemesebb nyári szórakozása.

tartani. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy a kihagyottak 50 százaléka a Terézvárosból és Óbudáról kerül ki, amig a Wolffi kerületekből (I. II. III. IV. IX. X.) mindössze 3425 választót hagytak ki.

Ehhez azután igazán nem kell kommentár: ezek a számok önmaguk helyett beszélnek.

Ilyen körülmények között az ellenzéki pártoknak uj és elkeseredett harcra kell felkészülniök, mert meg kell menteni a menthetőt. Ezen a vonalon egyszer már sikert értek el a liberális pártok, amikor a kormány maga bélyegezte meg Wolffék mesterkedését. Az eredmény most sem maradhat el, mert a praktikák, amellyel Budapest polgársága ma szembenáll, egészen világosak és átlátszók.

Ugy tudjuk, hogy az összes liberális és demokratikus pártok közös akcióra szervezkednek, amely szerint csak olyan választásba mennek bele, amelyet meg nem hamisított névjegyzék alapján ejtenek meg. Ezért teljesen uj és rövid idő alatt összeállitandó névjegyzék elkészitését követelik, amelybe mindazok fölvétetnek, akik igazolják választói jogosultságukat, még akkor is, ha nincsenek bent a nemzetgyülési választók névjegyzékében.

Események

Ki lesz az Állatkert uj igazgatója? Egészen meglepetésként hat az a hir, hogy a tanács be akarja tölteni az állatkerti igazgatói állást, amely tudvalevőleg dr. Lendl Adolf távozása óta üresedésben van. A mai interregnum, amely gondos, de mégis laikus vezetést jelent, kétségkivül jobb, ha megszünik.. Akkor azonban, amikor az igazgatói állást végre betölteni kivánják, bölcsen teszi a tanács, ha arra gondol, milyen rendkivüli kincset ér ma az Állatkert. Ki kell tehát választani még a szakértők, a tudósok közül is a legkiválóbbat, akiben a szaktudás mellett praktikus érzés is van. Igazán nehéz lenne ebben a pillanatban másra gondolni, mint dr. Lendl Adolfra, aki annak idején a nagy művet megkonstruálta és kitünően vezette. Ismerjük Lendl Adolf esetét, tudjuk, hogy ennek a választásnak, az ő visszatérésének nagy akadálya van; de itt olyan nagy értékek és olyan nagy érdekek forognak kockán, hogy minden néven nevezendő, jogos, vagy jogtalan emberi indulatot félre kell tenni. Sokkal elvadultabb viszonyok között is láttunk már megbékélést, amikor a köz érdeke ezt parancsolta.

Zilahi Kiss és a B. lista. A tanszemélyzet B. listája körül még mindig nem nyugodtak meg a kedélyek. Rendkivül sulyos méltánytalanságok estek és a kurzus utolsó ténykedéseként valósággal kéjelgett abban, hogy azokat, akiket a mézeshetek mámorában is csak apró fegyelmi büntetéssel tudtak sujtani, most kitegyék az utcára. Vannak ezek között olyanok, akik egy kicsit megkótyagosodtak rövid időre a politikától, de tehetségük és rátermettségük kell hogy bünbocsánatot hozzon a számukra. De vannak olyanok is, akik azért kaptak fegyelmi büntetést, mert Vanczák János nemzetgyülési képviselővel együtt sörözték. A sajtó képviselőinek is oka lenne a felzudulásra, mert a B. listára való helyezés dolgában hamis információkkal látták el őket. Azt hireszlelték ugyanis, hogy a B lista 90 százaléka önkéntesekből rekrutálódik, ami a felzudulás után itélve kétségtelenül nem lehet igaz. Éppen ez az oka annak, hogy a legnagyobb nyugtalansággal tekintünk az október elé, amikor a közigazgatási B. listát fogják összeállitani. A fővárosi törvényjavaslatot nem tárgyalták le a szünet előtt, ez nemcsak életmeghosszabbitás a kurzus számára, de jelenti azt is, hogy a városházán igenis ma is meglévő vonatkozásaikban ujból lovat adtak alájuk. Kétség nem fér hozzá tehát, hogy a közigazgatási alkalmazottak októberi B. listája szintén Wolff Károly és Csilléri András szellemében fog elkészülni. Ők maguk vállalták azonban, hogy legelsősorban a magasabbrendü állásokat fogják megszüntetni, aligha lehet tehát kikerülniök a harmadik alpolgármesteri állás eltörlését. Ha ezt tennék, erkölcstelenségre vállalkoznának De Zilahi Kiss Jenő alpolgármesternek nemcsak ezen a címen kell B. listára kerülnie, hanem ugyanazon az alapon is, amelyen B. listára helyezték azt az iskolaigazgatót, aki Vanczák Jánossal együtt sörözött. Nem fogjuk elfelejteni majd annak idején, hogy Zilahi Kiss alpolgármester szolidaritást vállalt a hires hermafrodita-plakát aláirójával és emiatt fegyelmi büntetésben részesült. Egyelőre ő szerkesztette a tanszemélyzeti B. listát, azonban az uj B. listát az ő nevével kell megkezdeni.

Az élő arckép ma a legnagyobb sikernek örvend egész Budapesten. Kizárólagos készitője: **„Oktogon" foto-salon**, Andrássy-út 55. szám.

Ha Meinl maltinkakaóját még nem használta, tegyen egy próbavásárlást. Gyermekeknek, felnőtteknek, egészségeseknek és betegeknek egyaránt a legjobb tápszer.

TŐZSDEI HIRADÓ

Ullmann Adolf

Különös csodája a sorsnak, hogy miként tud kereken egy félszázadot két gazdasági katasztrófa közé ékelni. Most ötven esztendeje a bécsi krach következményeinek vad hullámverésébe került a fiatal magyar közgazdasági élet és reá ötven esztendőre a nagy világégés magyar romjai előtt állunk megint. Szimbolikus jelentőségünek kell lenni, hogy a jubiláns Ullmann Adolfnak megadatott a kegy, hogy mint a magyar közgazdasági élet vezére jubilánsként, ötven esztendő épitő tevékenységének tapasztalataival odaálljon megoldani a legnagyobb feladatot, amely magyar patriótának valaha megadatott.

Most e jubiláris alkalom megmutatja, hogy kivételes egyéniség, vezető elme tudott és tud lenni mindenkor és mindenhol, a csúcson ugy, mint a szakadékba jutott viszonyok közepette. Mert kicsinyesség és a horizont iránt való érzéketlenség lenne, ha Ullmann Adolf érdemeit és értékeit pusztán annak az intézetnek a nézőszögéből néznők, amelynek élén áll és amelynek nemes tradicióí jobb kézbe nem juthattak volna. Bankján át óriási missziót végzett az eredményekben dus ötven esztendő alatt. Hiszen intézetén át az országnak is tekintély, megbecsülés jutott a külföldön, egész tevékenysége pedig az ország közgazdasági érdekeit munkálta. Most, amikor az ország léte a külföld megbecsülésétől függ, valósággal talizmánná lett ez a név, amely ötven esztendő alatt csorbithatatlan tiszteletet vivott ki magának Európa minden országában.

Természetesen hazája érdekében kifejtett, szinte megszámlálhatatlan szolgálata érdekében szüksége volt annak az intézetnek nagyszerü hirnevére, amelynek fejlesztésével, páratlan tradicióiban való megtartásával szintén kivételes érdemeket szerzett magának. Az egész ötven év a munkáé, az utolsó másfél évtized egy hatalmas lendületü vezéri tevékenységé. Ha a Hitelbank élén eltöltött gazdag évekről nem mondanánk egyebet, minthogy ez idő alatt nagy mesterének, Kornfeld Zsigmondnak nyomdokait egy pillanatra sem tévesztette el, annak tiszteletreméltó szellemében fejlesztett, terjesztett és teremtett, akkor őszintén hajtottuk meg előtte az elismerés lobogóját.

Mindezt csak Ullmann Adolf kimagasló egyéniségével lehetett elérni. Mindehhez szükség volt a munkában való kiváradhatatlansággal párosult alkotóerőre, az üzleti szellemmel karöltve haladó klaszszikus becsületre, az eleven akcióképességgel versenyző szolidságra, a tekintélyen át is felismerhető ős-szerénységre.

És ez a szerénység az, amely a magyar közgazdasági élet eme vezéralakját elriasztja a hangos jubiláris ünnepeltetéstől; de nem lehet akadálya annak, hogy az egész ország boldog munkakedvet és teremtő egészséget kivánjon neki.

A Handlovai kőszénbánya terjeszkedése. A Salgótarjáni kőszénbánya rt. és a Magyar általános kőszénbánya rt. mintegy másfél évtizeddel ezelőtt közös vállalkozást létesitett, a Nyitra-megyében fekvő handlovai szénterületekre. Megállapitották a Handlovai Kőszénbánya részvénytársaságot és nagyszabásu bányászatot rendeztek be. A vállalat financiális részét a Kereskedelmi bank intézte, amelynek ipari érdekeltségéhez tartozott a bányavállalat. Az üzem modern felszerelése jelentékeny tőkéket emésztett föl és a beruházások az első években nem valósitották meg a hozzáfüzött reményeket. Később azonban a termelés fokozásával a vállalat jövedelmezőbbnek bizonyult. Ezt a kedvező fordulatot az alapitók nem sokáig élvezhették, mert Handlova elszakitott területen fekszik, a részvénytársulatot nacionalizálták. A magyar vállalatból cseh-szlovák vállalat lett, melynél a Pozsonyi általános takarékpénztár és a Bömische Union Bank vállalt érdekeltséget, a részvénytársulat székhelyét pedig Budapestről Pozsonyba helyezték át. Vezérigazgatója azonban ezentul is Görög Lajos maradt, akit annakidején a Salgótarjáni kőszénbánya delegált a vállalathoz. A Handlovai kőszénbánya most nagyobb tranzakciót hajt végre, a prágai pénzügyminisztérium engedélyével alaptőkéjét 5 millió szokolról 40 millió szokolra emeli föl. Erre vonatkozó közgyülését e hó 14-én tartja.

A papirkölcsönzés megszüntetése. A legutóbbi kasszanapon ismét többizben terjedtek el hirek arról, hogy egyesek (más verziók szerint számosan) csak nehezen tudtak eleget tenni szállitási kötelezettségeiknek, mert csak az utolsó pillanatban tudták megszerezni azokat a papirokat, amelyeket le kellett szállitani. Mostanában igen nyugodt a tőzsde forgalma, az üzletlenség is ijesztő és igy nem kerül nagyobb anyagi áldozatba, hogy kölcsön utján szerezzék meg a szükséges értékeket. A londoni tárgyalások menetéből azonban bíznak a forgalom fellendülésében és igy már most mozgalom van kialakulóban a papirkölcsönzés megszüntetése érdekében. A tőzsdén erre vonatkozólag a legszigorubb rendszabályt is megengedhetőnek tartják, mert csak ilyen módon lehet remélni, hogy az üzlet megélénkülése esetén ilyen esetek nem fogják megakadályozni az értékek természetes alakulását.

Az első fecskék. A londoni konferencia befejezéséhez közeledik és igy a tőzsdén türelmetlenül várják, hogy kedvező határozatok esetén a nemzetközi börzéken és a nemzetközi börzékből kiindulva, a budapesti piacon miként alakul az értéküzlet. Ezt egy csomó vállalat is türelmetlenül várja, amit legjobban bizonyit, hogy ismételten hirek terjedtek el arról, hogy több vállalat, mihelyt kissé élénkebb lesz az üzlet, részvényeinek bevezetését kéri a tanácstól. Megjegyezzük, hogy ez a bizottság, amely a részvénybevezetési kérelmek tárgyalásával foglalkozik, valószinüleg csak az összel ül össze, de sok dolga nem igen akad, mert értesülésünk szerint, ezidő szerint mindössze néhány olyan kérelem vár elintézésre, amely már régebben érkezett be a tanácshoz.

Több szigoruságot. A tőzsde tanácsa ugy látszik, elérkezettnek látja az időt arra, hogy a legszigorubban járjon el azokkal szemben, akik a szabályzatoknak meg nem felelő módon müködnek a tőzsdén. Juniusban és juliusban sok fegyelmi ügyben hirdettek ki itéletet és a fegyelmi ügyek tárgyalásával foglalkozó bizottság ezen a héten ismét ülést tartott. A tárgyalások rendszerint azzal az eredménnyel végződnek, hogy a feljelentett tagokat rövidebb, vagy hosszabb időre kizárják a tőzsdéről és a tagok megnyugvással veszik tudomásul, hogy a tanács milyen szigorusággal jár el, mert ezek után nagyon valószinü, hogy ha megindul az üzlet, akkor ebben csak azok vesznek részt, akiknek müködése csak hasznos lehet a tőzsdére nézve.

A Ganz és társa-Danibius gép-, vaggon- és hajógyár rt. 1923. évi mérlegét 29,664.48 millió bruttó nyereség mellett 22.98 millió K-nak értékcsökkenésre

Az **Angol-Magyar Bank Részvénytársaság** érdekkörébe tartozó alulirott iparvállalatok **igazgatósága és felügyelőbizottsága** mély fájdalommal jelenti, hogy

Faragó Ármin,

az Angol-Magyar Bank Részvénytársaság ügyvivő-igazgatója

f. hó 3-án hosszas szenvedés után elhunyt.

A megboldogult mint alulirott vállalatok igazgatóságának tagja, vezetésükben tevékenyen közreműködött, ügyeikkel mindenkor szeretettel és odaadással foglalkozott és azok felvirágoztatása körül maradandó érdemeket szerzett.

Emlékét hálás szeretettel megőrizzük!

Angol-Magyar Szállitmányozási Rt.
Bauxit Trust A.-G.
Egercsehi Kőszénbánya és Portlandcementgyár Rt.
„Égisz" Egyesitett Gyógyfürdők, Ingatlan és Szállo Rt.
Egyesült Épitőipari és Hajózási Rt.
Fehér Miklós Gépgyár Rt
„Ferro" Vas- és Érckereskedelmi Rt.
Idegenforgalmi és Utazási Vállalat Rt
István Téglagyár Rt.
Kőbányai Göztéglagyár Társulat Pesten.
Kőszénbánya és Téglagyár Társulat Pesten (Drasche)
Dr. Lipták és Társa Epitési és Vasipari Rt.
Magyar Vegyipari Gépgyár Rt.
Nyergesujfalusi Cementgyár Rt.
Nagybátonyi Szénbánya Rt
Paschka és Társa — Heim H. Rt.
Ujlaki Tégla és Mészégető Rt.

Budapest, 1924. augusztus 4.

való tartalékolása után 9.145,658.925 K tiszta nyereséggel zárta. Az igazgatóság az augusztus 14-ére kitüzött közgyülésnek részvényenként 40.000 K osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Malomegyesület a minap tartotta meg közgyülését, amelyen a Langfelder Ede halálával megüresedett elnöki széket is betöltötte. Az egyesület elnökévé Eacher Emilt, társelnökké Stux Sándort, alelnökké pedig Katona Zsigmondot választotta meg.

SZÓRAKOZÁS

Dorina és a véletlen. (Operett a Renaissance Szinházban.) Budapest legfiatalabb és talán legsokoldalubb drámai szinháza, amely bohózatokkal zárta szezonját, de közvetlenül előttük Georg Kaiser, Crommelynck, Móricz Zsigmond, Szép Ernő és mások komoly irodalmi értékü darabjait mutatta be, uj szezónját nyári vállalkozással: operettel kezdte meg. A Dorina és a véletlen már világsikerként jutott el hozzánk és csakugyan Gilbert oly nagysikerü operettjei közül is talán ez a legnépszerübb és egyben a legfinomabb qualitásokat mutató. Pezsgő, vidám és invenciózus zene, néhány nap mulva egész Budapestem énekeli fogják. A szövegkönyv könnyü, nagyvilági milliőbe viszi el a nézőt, vidám és kedves emberek közé, akikkel sok mulatságos móka történik. A magyar előadás sok érdekességet hoz. Palásthy Irén Amerika legujabb táncait és divatkreációit elhozta Budapestre és elhozta régi temperamentumát és üde kedvességét is. Kabos Gyula minden mozdulatát megkacagta és megtapsolta a táblás ház közönsége, amelynek tetszett Kompothy Gyula, Sziklai Jenő, Sugár és Kőszeghy játéka is. A bemutatón vége-hossza nem volt a sok tapsnak, kihivásnak és ünneplésnek.

A régi világ nagyszerü hangulatát varázsolja estéknként az Árvácska a Budai Szinkör nézőterére. A 40—46-ik előadási sorozathoz jegyek előre válthatók a Budai Szinkör pénztáránál és valamennyi jegyirodában.

Budai Szinkörben. Pénteken délután: a Falu rossza; Vasárnap, augusztus 17-én délután Somogyi Emmi, Timár Illa, Rátkay Márton, László Andor felléptével mérsékelt helyárakkal a „Bajadér".

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

JARDIN DE PARIS
Telefon József 86-31. Kezdete este 9 órakor
Minden este 9 órakor
Szuchányi Éva Kende Mária
2 TRAVERS
a legelegánsabb francia táncospár
Buttula László gordonkamüvész Demény Arthur operaénekes
MIZZI DIESSL
német kabaréművésznő
Fred Volkmann zeneimitátor Weert et Freidos Co tánctrió
SÜT A HOLD énekes bohózat 2 részben.
Irta: Kovácsy Gyula. — Játszák: Krajnik Mária, Iványi Dezső, Hercegh Jenő, Kőváry Gyula
és a ragyogó augusztusi műsor.
A Tabarinban fényes táncműsor. — Kezdete 11 órakor.
Hétfő, szerda, péntek és szombat záróra reggel 5 órakor
Elsőrangu konyha.

Meinl Gyula
kakaó és csokoládé

NYÁRI ORFEUM
HERMINA-ÚT 65. • • TELEFON: 15-12.
Nicol és Martin
a legmulatságosabb világattrakció páratlan kerékpárjelenetükben a humor királyai és az augusztusi nagy varieté-müsor. Kezdete fél 10 órakor.

„A soványok kövérek lesznek,
Ha Szent István maláta-
kivonatot esznek"

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12. Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon; József 68-51 és 3-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Elektromos gépek javitása
FRANK és BERGER
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDI-UTCA 3.
Telefon: József 74-05.
Gyár: X., LIGET-UTCA 22.
Telefon: József 60-69.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 16. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

Olcsó, egyszerü és gyors
a Magyar Városi Bank
fuvardij-hitele
Vasuti fuvardij-csekkel fizethet fuvardijat a Máv. minden állomásán
Külföldi valuta beszerzese felesleges
Felvilágositással szolgál a
Magyar Városi Bank
Vasuti Fuvarhitel Osztálya (V., Zrinyi-u. 7.)

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

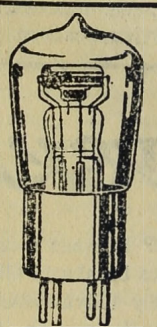
Rádió
készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.
FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

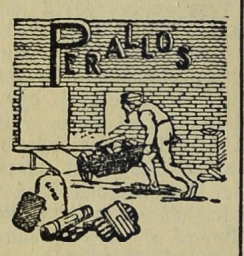

Épitőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
PALA
CSAK AZ „Eternit" VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MÜVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-UJFALU.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 augusztus 23. — 31—32. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A nagy probléma

ime megoldást nyert. Ma már egészen bizonyosan tudjuk, hogy Ripka Ferenc lesz Budapest kormánybiztosa. Tisztában vagyunk vele, hogy a köz érdekében nagy áldozatot hoz, ha elfogadja ezt a méltóságot, tudjuk azt is, hogy régóta kinevezték volna, ha szerénysége és a szerepléstől való elzárkózása nem állitottak volna gátat eléje. Ha most a kormány mégis mindenképen őt akarja megnyerni és ha Ripka Ferenc ellentállásának is órák alatt meg kell törnie, akkor azt kell mondanunk, hogy a kormány tudja mit cselekszik. Ripka Ferenc kormánybiztossága nyilván az egyetlen, a legjobb megoldás a meglehetősen bonyolult helyzetben.

Mikszáth Kálmánnak egyik kedves, finom műhely-titka jut az eszünkbe. Ő maga mondta el valaha, hogyan születnek meg az ő vezércikkei, amelyeket az Országos Hirlap-ba irt:

— Kiválasztottam magmanak — mondotta — egy művelt, bölcs urat, aki olyan példánya a magyar középosztálynak, amilyennek én minden középosztálybeli magyart látni szeretnék. Ez a férfiu a szegedi polgármester. Neki irom minden vezércikkemet. És minden mondatom megépitésénél az a gondolat kormányoz, hogy mit fog szólani ehhez a szegedi polgármester?

Valahogy igy voltak ezzel gróf Bethlen István, Rakovszky Iván és Vass József is, amikor választásuk Ripka Ferenc-re esett, aki mellett a kombinációk özönében is végleg kitartottak. Ripka Ferenc bölcsessége, mérséklete, Budapest iránt való nagy szeretete, objektivitása őt tették meg a budapesti polgár mintaképéül, akinek nagyszerü tulajdonságaiban mindenki megbizhatik és meg is bizik. Ripka Ferenc a maga kerületi környezetén, kaszinóján, jótékonysági intézményein túl sohasem vállalt szerepet; de a közért való cselekvés eme kis területén olyan példát adott, hogy egész Budapestnek ismernie kellett tevékenységét és amikor most nagy feladatra kell vállalkoznia, valósággal ki fog robbanni a valóság, hogy ennek a férfiunak egész Budapesten és már régesrégen ritka népszerüsége volt.

Erényei között ma az a legfontosabb, hogy soha semmiféle szélsőségnek nemcsak nem vetette a karjaiba magát, de még csak azt is megakadályozta, hogy ezeknek a szélsőségeknek perzselő lángja valahogy közelébe férközzék. Mindig konzervativ gondolkodásu férfiunak ismertük, aki azonban visszatorpant abban a pillanatban, amikor a konzervativ-áramlat a reakció, a gyülölködés, a türelmetlenség sötét szakadéka felé kezdett sodródni. A kurzus, amely szintiszta „konstruktiv" multja révén igazi konjunktura lehetett volna a számára, egy pillanatra sem tudta magához csábitani; ugyanakkor pedig hazafias és keresztény világfelfogása olyan erős páncél volt a mellén, hogy a reakciósok egész golyózáporát is visszaverte volna és vissza fogja verni, ha majd rohamra tökélik el magukat. Pedig működtek a sülyesztők, megkisérelték a lehetetlenné tevésnek minden eszközét Ripka Ferenccel szemben, mert tudták, érezték, rettegtek tőle, hogy ő lesz az, aki a városházát meg fogja tisztitani a fajvédő politika kilengéseitől, a törvénytelenségektől, a gyülölet sötét iovagjaitól.

Ripka Ferenc nem exponense annak a politikának, amelyet több mint egy évtizede hirdetünk ezeken a hasábokon. A politika árnyalati különbségeit azonban ma nem is kell tudatosan félretenni, mert ezek az árnyalati különbségek önmaguktól megszünnek és kikapcsolódnak abban a pillanatban, amikor a legfőbb célokat látjuk: Budapestnek és minden polgárának boldogulását, a rend, a törvényesség, az objektivitás visszaállitását, az igazság, a becsület és munka uralmát, az alkotó tevékenység reneszánszát.

Hittel, bizalommal és reménységgel nézünk Ripka Ferenc kormánybiztosi kinevezése és az uj városházára való bevonulása elé, mert ma kárhoztatunk minden politikai ellentétet és tudjuk, hogy az uj kormánybiztos minden erejével, minden tudásával, minden szeretetével az emlitett legfőbb célok megvalósitásáért száll harcba. Ebben a tudatban örömmel veszünk tudomást a kormány elhatározásáról és készséggel állunk oda Ripka Ferenc mellé, hogy szerény erőnkkel és tehetségünkkel támogassuk nagy munkájának elvégzésében. És velünk együtt ott áll majd mellette Budapest józan, komoly és tekintélyes polgárságának igen nagy tömege is.

Ripka Ferenc Budapest kormánybiztosa

Miért lépett vissza Bessenyey és miért nem kérték fel Bárczy Istvánt? Budapest népe megelégedéssel fogadja Ripka kinevezését

Egy hét története: a legeklatánsabb bizonyitéka annak, hogy mérhetetlen fontosságu ügyek közepette sincsen a magyar kormánynak nagyobb gondja, mint az, hogy kit nevezzen ki Budapest kormánybiztosává. Ismételten bebizonyosodott, hogy a kormány egész politikájának tengelye a budapesti városi politika lesz. Nagyon megfontoltan, nagyon okosan kellett kiválasztani azt a férfiut, akit a kormánybiztosi méltóságra kiszemelnek, mert aki az ujvárosházáról a kommunális politikát irányitani fogja, azt ugyanolyan feladat és felelősség terheli, mint akár magát a miniszterelnököt. A nagy változásnak, a nagy átalakulásnak a budapesti kormánybiztos bűvész-kezéből kell kiindulnia.

Igen meg kellett hát fontolni azt, ki legyen Budapest kormánybiztosa. A Fővárosi Hirlap-nak régen tudomása volt arról, hogy szinte legelső sorban gondoltak kormánykörökben Ripka Ferenc kinevezésére, de Ripka puritánsága olyan nagymértékü volt, hogy bántotta volna még az is, ha kormánybiztosságának lehetőségéről hireket közöltünk volna. Tisztán Ripka Ferenc érzékenységére voltunk tehát tekintettel, és mikor erről a legkomolyabbnak bizonyult kombinációról egyáltalán nem adtunk hirt. .

Utólag azonban

tényként állapithatjuk meg, hogy elejétől kezdve a legkomolyabb kormánybiztos-jelölt Ripka Ferenc volt.

A budai események nem véletlenül játszódtak le, a budai beszéd és szereplés nem pusztán kesztyüdobás volt Wolff Károlynak; hanem mindez azért játszódott le itt, mert gróf Bethlen István és a kormány városi politikájának legfőbb exponensét Ripka Ferencben látta.

Ripka azonban vállalt minden feladatot, aminek nehézségei voltak, aminek odiuma őreá hárult, de egy pillanatig sem volt hajlandó politikai szereplésének gyümölcsét keresni. Itt nem beszélünk arról, hogy Ripka számára a kormánybiztosság vállalása anyagi áldozatot jelentett volna és jelent ma is, de szólunk ama puritánságról, amely elzárkózik minden érdem learatásától.

Hosszu kapacitálások folytak a legkisebb siker nélkül. A kormány egyik tagjának ekkor az az ötlete támadt, hogy Bessenyey Zenó képviselőt kellene kinevezni Budapest kormánybiztosává. Bessenyey imponáló, pompásan reprezentáló alak, közigazgatási szakismeretei is vannak, mindenek felett pedig belső hive, lelkes agitátora gróf Bethlen István politikájának. Kormánykörökben kitünő ötletnek tartották az ő kinevezését. Közbe lépett azonban a Heinrich-csoport, amely arra az álláspontra helyezkedett, hogy

Budapest élére olyan kormánybiztos kell, aki tőzsgyökeres pesti ember, lelkes és autochton polgára ennek a városnak, s aki tüzetesen ismeri Budapest egész adminisztrációját.

Mindez pedig teljesen távol állott Bessenyey Zenótól, aki, amikor átlátta a helyzetet, önként állott el kormánybiztosi kineveztetésétől, noha már azt mindenki befejezett ténynek vette, minthogy akkor az is volt.

Már Bessenyey önkéntes visszavonulása előtt megindult egy akció abban az irányban, hogy Bárczy Istvánt kell megnyerni a kormánybiztosi méltóságra. Az első pillanattól fogva nem igen lehetett hinni jobban a kombinációban. Bármilyen kiváló megoldás lett volna ez, a kormány, amelynek nagyon tetszett az ötlet, nem tett komoly lépéseket ebben az irányban, mert nem akart visszautasitásban részesülni. Ilyenformán

megállapithatjuk, hogy a Bárczy-kombináció nem jutott el addig a pontig, hogy felajánlották volna neki a kormánybiztosi méltóságot.

A kormány nem akart refü-t kapni, de voltak ennél még szomorubb, szégyenletesebb okok is. A Fővárosi Hirlap legutóbbi számában már beszámoltunk arról, hogy éppen liberális oldalról vetettek gáncsot Bárczy kinevezésének. A kormány aligha törődött volna ezzel a váratlan oldalról jött gáncsvetéssel; de Bárczy semmi szin alatt nem vállalkozhatott volna, ha éppen párthivei, elvbarátai akarják elgáncsolni.

Volt például olyan liberális politikus, aki — miután az egyik szélsőbaloldali polgári lap is forszirozta Bárczy kormánybiztosságát — kijelentette, hogy Bárczy István neki „tulradikális". Nem igen kell magyarázni, hogy milyen naiv és rosszindulatu beállitás ez, de bizonyos, hogy a kormány törekvéseinek nem volt hasznára ez a politikus. Még tovább ment a veszedelmes uton ez a demokrata-vezér, aki nagyon meggondolatlanul, de igen nagy nyilvánosság előtt igy kiáltott fel:

— Csak nem akarják kormánybiztosnak kinevezni Bárczyt, ezt az ébredőt.

Igazán nem firtatjuk, hogy mi volt a véleménye régebben a demokrata-vezérnek Bárczyról, legkevésbbé akarunk pedig foglalkozni azzal a komikus váddal, hogy Bárczy ébredő; csak éppen konstatáljuk, hogy

ha meg lehetett volna is nyerni Bárczyt a kormánybiztosságra, néhány liberális politikus aknamunkája elkedvetlenitette volna ettől a feltétlenül megtisztelő missziótól.

Felborult tehát a kombináció is, amelynek gyakorlati keresztülvitelére nem is történt elhatározó lépés.

Két komoly jelölt neve merült fel ez idő alatt. Mind a két kombináció teljesen lehetetlenné vált. A kormány tehát most már sokkal élesebb elhatározással visszatért a legelső kombinációhoz. Sem Bethlen, sem Vass, sem Rakovszky nem voltak hajlandók többé engedni abból, hogy Ripka Ferencnek vállalnia kell a kormánybiztosságot.

Ripka Ferenc megbizatása ideiglenes megbizás. Meg kellett hoznia az áldozatot: vállalkoznia kellett. A főváros azonban a gázgyár élén sem nélkülözheti, legföllebb rövid időre, amig a kitünő Rózsa Károly igazgató helyettesiti.

A kérdés most az, milyen hangulattal fogadják majd a pártok az ő kinevezését?

A válasz igen egyszerü.

Az ellenzéken ellenszenvet nem kelthet, mert Ripka becsületes konzervativizmusa ezer percentes javulást jelent a városi kormányzás terén. Nem került a kormánybiztosi székbe baloldali politikus, de erre nem is számított senki. De kétségtelen, hogy Wolffék napja leáldozott, nem terrorizálhatnak, nem brutalizálhatnak tisztviselőket és nincs módjuk többé senkit a törvényes keretek áthágására kényszeriteni, nem lesz módjukban a választói névjegyzékek körül folytatott machinációikat végleg kiépiteni.

Wolfféknak és fajvédőéknek pedig nem lehet kifogásuk Ripka Ferenc ellen, aki már akkor is „konstruktiv" politikus volt, amikor ők még ki tudja milyen „destruktiv" vizeken eveztek és talán éppen a nemzeti tanácsnak tettek hűségesküt. Ripka kinevezését mégis provokálásnak tekintik, ami azonban sem a kormányt, sem az uj koránybiztost nem alterálja. Ez egyszersmind felelet arra a bárgyu hiresztelésre is, hogy Bethlen azért ment Parádra, hogy Wolffék kegyes beleegyezését kérje Ripka kinevezéséhez.

A legszerencsésebb megoldás következett be és most már Budapest polgárságának és munkásságának joga és oka van hinni, hogy az elkövetkezendő választások, bár szük választói jog mellett, de igazságos irányitással folynak majd le.

Kormánybiztos-avatás uszónadrágban

Rakovszky belügyminiszter a bélatelepi strandon ajánlotta fel Ripka Ferencnek a fővárosi kormánybiztosi méltóságot

Fonyód-Bélatelep, augusztus 20.

Kedves Szerkesztő Uram,

tudom, maguknak, kommunális dolgokkal foglalkozó embereknek, nagy öröm lesz Ripka Ferenc kormánybiztossága. Nem kell a politikához sem értenie annak, aki ezt meg akarja állapitani és mi asszonyok, akik — mi türés-tagadás benne — utáljuk a politikát, mégis megéreztük valahogy, hogy ez a helyes, ez az igazi megoldás.

De bocsásson meg, nem arra akarok én vállalkozni, hogy akár politizáljak, akár a politikát becsméreljem, hanem inkább asszonyi hivatásom magaslatára emelkedve, pletykázni óhajtok egy kicsit. Mert bizony igen pikáns-eset volt az, ami itt történt, valószinüleg párját ritkitja majd Budapest történetében, hogy Ripka Ferenc uszónadrágban hallgatta végig Rakovszky Iván belügyminiszter megtisztelő felhivását, hogy üljön be Budapest kormánybiztosi székébe. Hát persze, itt Fonyód-Bélatelepen nagy esemény egy-két eleven miniszter, hát még az olyan nagyfontosságú esemény, hogy pont itt ajánlanak fel valakinek ilyen magas méltóságot. Mindez azonban elhalványul amellett, hogy ez a valaki a bélatelepiek bálványozott Ripka Ference, aki talán még Budán sem olyan hallatlanul népszerü, mint itt, ezen a kedves, szép kis fürdőtelepen.

Persze sokat, nagyon sokat beszélgetünk itt erről az esetről; kinyomoztuk az esetnek egész különleges hátterét és miután pontosan mindenről értesültem, közlöm azt önnel is, mélyen tisztelt Szerkesztő ur, tálalja fel olvasóinak ezt a furcsa históriát.

Hát igenis az történt, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter a bélatelepi strandon ajánlotta fel Ripka Ferencnek a kormánybiztosi méltóságot és Ripka Ferenc a megtisztelő ajánlatot uszónadrágban hallgatta végig. (No, mondja kedves Szerkesztő ur, nem élünk mi igazán demokratikus világot?) A nagy jelenetnél természetesen mi asszonyok is ott voltunk, sajnos azonban, akkor, abban a pillanatban nem tudhattuk milyen országos jelentőségü eseménynek vagyunk a szemtanui.

El kell mondanon mindenekelőtt, hogy Ripka Ferenc bélatelepi villájának, amely hires a vendégszeretetéről, gyakori vendége szokott lenni Vass József, helyettes miniszterelnök, aki ha csak pár órát szakithat is magának, hirtelen itt terem a bélatelepi strandon. Ezuttal is itt járt a hét valamelyik napján és hozta Rakovszky Iván belügyminiszter üzenetét, hogy vasárnap szeretné meglátogatni Ripka Ferencet bélatelepi villájában, ahol igen fontos kérdést óhajt vele megbeszélni.

Hát persze, hogy Ripka Ferenc is, meg mindenki tisztában volt vele, hogy a budapesti kormánybiztos-problémáról lesz szó, csak éppen azt nem sejtette senki, de senki, hogy se nem Bárczy István, sem nem Bessenyei Zenó a legujabb jelölt, hanem maga Ripka Ferenc.

Miután mi bélatelepi asszonyok mindent tudunk, elárulhatom magának, Szerkesztő Ur, azt is, hogy Rakovszky belügyminiszter ur szombaton sem volt Budapesten. Kirándulásra ment Albrecht főherceg társaságában és erre az utjára a kegyelmes asszony is elkisérte. Két autón mentek Badacsonyba, de — amint az már mint minden a főváros dolgával összefüggőben levő autóuttal történi szokott — baleset történt. Mind a két autó defektust kapott.

Pedig már vasárnap volt és Rakovszky Iván szereti beváltani az igéreteit. Az egész kis társaságot szétzüllesztette tehát a baleset. Albrecht főherceg átrándult Keszthelyre, Rakovszkyné kegyelmes asszony vonatra ült és Pest felé vette utját. A belügyminiszter azonban még mindig tanácstalan volt. Vonattal csak igen nagy kerülővel lehet Badacsonyból Bélatelepre jutni. Erre a kerülőre azonban már nem volt elegendő idő. Gondolt hát nagyot és merészet: vitorlásra ült és azon igyekezett Bélatelep felé.

A Ripka-villában ekkor már régen várták a minisztert. Ott volt a házigazdán kivül Vass József helyettes-miniszterelnök és egy képviselő is, Bartos János, akiről itt azt mondják, hogy Huszár Károly-párti. (Én ugyan nem tudom, melyik az a Huszár Károly-párt, de azért nem értek a politikához, hogy jogom legyen az ilyen dolgokat nem tudni.) Vártak, vártak, a miniszter nem jött. Már abban a hitben voltak, hogy nem is jön. Vass kegyelmes ur már nagyon türelmetlen volt, mert ő el nem engedi a Balatonban való fürdést. A nap is gyönyörüen sütött, a reverenda is nagyon meleg volt. Olyan a strand ilyenkor, mint a mágnes.

Fogták hát magukat, nekivágtak a strandnak és csak mikor már javában lubickoltak, akkor hallották a fürdőzők izgalmát, hogy második miniszter is érkezett.

Vass, Ripka és Bartos kibujtak a vizből, fürdőköpenyt öltöttek és siettek Rakovszky Iván fogadására. A belügyminiszter fekete gummiköpenyeget viselt. Néhány perc mulva három fürdőköpenyes és egy esőköpenyeges ur állott az érdeklődés középpontjában, amint nagyban tárgyaltak. Senki sem sejtette, miről? Most azután már tudjuk. Szinte hallani vélem, amint Rakovszky miniszter kapacitálja Ripka Ferencet:

— Édes Feri bátyám, okvetlen vállalkoznod kell. Senki más, egyedül te vagy az, aki a mi intencióink szerint meg tudod oldani a dolgot. István is teljesen ezen a véleményen van. Mégis a te páratlan népszerüséged...

És igy tovább.

S mindez fürdőköpenyben, uszónadrágban, esőköpenyben. Strand, vitorlás, autódefektus, kormánybiztosság...

Hát nem igazi nyári történet ez?

Szerkesztő urnak őszinte hive és alkalmi pletykázója:

Fürdőző Nimfa.

Mondja meg szakácsnőjének

hogyan főzünk valóban jó kávét. A lódolog: **vásároljon csak jóminőségü kávét és tartsa meg az elkészitési előirásunkat. Tiszta babkávé minden pótlék nélkül élvezet és gyógyszer egyaránt.**

Meinl Gyula r.-t.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Tulzónkor

Tyutyunak

hivták, — ha elég hálásak vagyunk még jól emlékezni — azt a kis vizilovat, amely a budapesti állatkertet tisztelheti szülőföldjének és amely ama boldog német állatkereskedőhöz vándorolt, aki két-három hét alatt vagyont szerzett rajta. Tyutyu feltétlenül karriért csinált, bár azt szokták mondani, hogy a viziló, ha Amerikába viszik is, viziló marad. Tyutyut pedig oda vitték másfél milliárdért, ami olyan nagy összeg a budapesti vételár fölött, hogy a német állatkereskedő még harminc milliós adósságát is elengedte ráadásként a budapesti állatkertnek. A szomorú ebben a szégyenletes eladásban az, hogy senkit sem lehet felelősségre vonni miatta, hiszen a viziló árfolyamát még a Frankfurter Zeitung, de még a Manchester Guardian közgazdasági kiadása sem jegyzi. A hiba ott van, hogy a budapesti állatkert élén esztendők óta egy szimpatikus számtanácsos áll, szakszerü vezetője azonban nincsen. Szakértelem nélkül pedig egy pár csirkét sem tud venni az állatkerti igazgató úr felesége, — nemhogy az állatkert szemefényét, Tyutyut el lehetett volna adni nélküle.

Sohasem kételkedtünk benne,

hogy a választási harc, amely el fog következni, olyan lesz, hogy mindenki összeszoritott ökölleI, csikorgó fogakkal fog küzdeni — ki az elveiért, ki meg a hatalomért. Akármilyen elkeseredett is azonban a küzdelem, nem szükséges a morális falakat ledönteni, amelyek megakadályozzák a pártszenvedélyt attól, hogy kifogásolható lépéseket tegyen. Hát mi e tekintetben sem nagyon biztunk Wolffékban. De uraim, hol vagyunk még a csikorgó fogaktól, az összeszoritott öklöktől és önök már ma, amikor még törvényünk sincs, végigházalják a hatalmukban levő tisztviselőket, hogy az önök kortesei legyenek? Hogy ez csak kapacitálás? Ugyan kérem, ne tessék álszenteskedni, hiszen aki nem engedelmeskedik, a kisujjukkal morzsolják össze. Mit prédikáljunk önöknek lelkiismereti szabadságról és mi mindenről, amit önök mind szamárságnak, liberális mételynek tartanak? Egyszerüen tudomásul vesszük az önök eszközeit és annál elkeseredettebben fogjuk megtisztitani önöktől a városházát. Mert jegyezzék meg, hogy önök a legtörvénytelenebb eszközök igénybevételével sem tudnak többé nyeregben maradni, de önöket csak a legtörvényesebb módon lehet a városházáról kipusztitani. De ezzel aztán biztosan.

A nyilvános árlejtéssel

soha sem rokonszenvezett a tanács, vagy helyesebben annak egyik-másik tagja. Ahol csak lehet, sutba dobják ezt az intézményt. A héten is többször hallottuk firtatni hogy most itt, most amott dobták el a nyilvános árlejtést. De hallottuk a védekezést is. Folkusházy alpolgármester úgy védte a nyilvános árlejtés-nélküliséget, mint anyatigris a kölykét. Hogy ma, a mai gazdasági viszonyok között nem lehet ezzel a kitünően bevált módszerrel operálni... Hát ha a mai viszonyok alatt a kurzus politikáját érti az alpolgármester úr, aki annak hü szolgája volt (és ma is az); azt megértjük, mert nyilvános árlejtéssel nem lehet numerus klauzust csinálni, nem lehet antiszemitáskodni, nem lehet a városnak anyagi kárt okozni. De ha már elmult volna az az időszak, akkor miért nem próbálják ki egyszer ujból azt, amire a törvény kötelez? Amit az ember nem kóstolt meg, az még mindig lehet jó is. És Wolffék sok minden okos dolgot nem kóstoltak meg.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Baross Gábor II.

A tekintélyeket nemcsak lerombolni nem szabad, hanem a tekintélyeket meg is kell csinálni. Vagy ki volna az, aki elhinné, hogy Dobzse László emelte a magyar korona fényét, vagy aki anakreoni ódával dicsőitené a kommün után következett magyar kereskedelmi minisztereket? Ez utóbbi legyébként csak visszajáró kölcsön-kenyér, mert a magyar ipar és magyar kreskedelem sem igen hallott önmagáról a kereskedelmi miniszteri székből magasztaló szavakat. Igaz, hogy volt a kommün után egy kereskedelmi miniszterünk, aki a reszortjába tartozó kereskedelem becézgetésében egészen odáig merészkedett, hogy bevallotta: nem ellensége lennek a foglalkozási ágnak.

Tovább azután már bátortalanabbak lettek a miniszterek és nem ragadtatták el magukat az ilyen szerelmes ömlengések se: hideg ésszel és hideg szivvel kormányoztak. Hogy hogyan, milyen eredményekkel, azt azután igazán meg lehetett állapitani azokon a sürün tartott kereskedő- és iparosgyüléseken, amelyek különösen Walko Lajos minisztersége alatt fölburjánzottak. Ha Walko miniszter ki akarta volna tüntetni az iparosokat, például a héten is két egészen kivételes alkalom kinálkozott erre, amely alkalmakat azonban a miniszter elmulasztott, mert ő nem ellensége ugyan az iparnak, de el sem akarja azt kapatni.

Diplomáciához kell ilyenkor folyamodni: nem megy el az ember sehova, hanem azt üzeni a kispesti áruminta vásárnak, hogy elment a miskolci iparoskongresszusra, a miskolciaknak meg, hogy éppen most nyitja meg a kispesti árumintavásárt.

Igaz, hogy minap egy miskolci vizittel flastromot akartak ragasztani az iparosság sebére; de akkor már nagy volt a felzudulás az eljárás miatt. Az iparosok különben is igen jól emlékeznek Miskolcon arra, hogy ugyanez történt velük tavaly Veszprémben, pedig mindenütt volt diadalkapu, bandérium, fehérruhás lányok. Ha a bandériumra meg a diadalkapura nem is kiváncsi a miniszter, kétségtelen, hogy az ipar mai dermesztő helyzetében mindenhol ott kell lenni vigasztaló szavával, ahol csak néhány iparos összeverődik. Nem tréfa ez és ha Hegyeshalmy miniszterssége alatt humorral és szatirával kezelték a bársonyszék merev nemtörődömségét: Walko miniszterrel szemben már jogosult a türelmetlenség feljajdulása is, amikor cselekedetek helyett, segitség helyett még csak illetékes ajkakról elhangzó biztató szót, reményt nyujtó kijelentéseket sem kapnak. Pedig nagy szükség lett volna erre, hogyha majd visszatérnek otthonukba, visszanyerjék bizalmukat, s fokozott kedvvel lássanak hozzá az épitő munkához.

Walko Lajos azonban lehetne emiatt még kitünő kereskedelmi miniszter, lehetne második Baross Gábor: de mégis az a véleményünk, hogy ma már a miniszterek olvasmányai között is ott kell lenni a Pesti Művelt Társalgónak. Láttunk mi már jómodoru rideg számembereket is, marcona pénzügyminisztereket, akik az érintkezésben nem verték fejbe látogatóikat zordon számoszlopokkal. Walko Lajos Madarassy-Beck Marcell előszobájában nőtt fel. Ha mást nem, de az emberekkel való érintkezés simaságához, kellemességéhez jó iskola a bankdirektorok titkári széke. Mégis pont vele történt meg, hogy a kölcsönügyben külföldön tárgyaló pénzügyminisztert helyettesitvén, mint néhai Ferenc József a koalició vezéreivel, olyan huszárosan bánt el a bankvezérekkel, akikre valaha csak álmélkodva mert még gondolni is.

A második Baross Gábor ezt az egy tulajdonságot az elsőtől örökölte, de szerény véleményünk szerint, ez az egy nemcsak a barossgáborsághoz, de a kereskedelmi miniszterséghez is tulontul kevés. Félő, hogy Walko Lajos számára kevés volt az a kurzus, amelyet Beck Marcell előszobájában töltött, s mi azt szeretnénk ajánlani, hogy iratkozzék be oda még egy — pótkurzusra.

Krausz Simi. Napoleon megint visszatért. Honnan? Bizonyára Amerikából. És megint a maga ácsolta diadalkapun át vonult be Budapestre. És amilyen sokoldalu ez a Napoleon, nemcsak a diadalkapuját ácsolja sajátkezüleg, de a győzelmi indulót is sajátkezüleg fujja a bevonuláshoz: ujságokban harsonázza teli tüdőből, hogy micsoda sikereket aratott megint a dollárok harcmezején. E sikerekről rajta kívül senki sem tud valamit, de Napoleon addig fujja a győzelmi indulót, amig maga is elhiszi, hogy Amerikát csakugyan meghódította Magyarország részére. Igen, meghódította. A dongó rászállt Cézár lovának a fülére és a dongó azt hiszi, hogy ő vezette át Cézár csapatait a Rubikonon. Nem most látjuk először Krausz Simit ebben a Napoleoni pózban. Nem most tért először vissza Amerikából, de most sem nyert, hanem vesztett csaták után. Egy Napoleon, aki minden csatát elveszit és akiben a Napoleoni erényekből csak az adminisztráló képességek vannak meg! Ezekkel a képességekkel akarja pótolni hadi tudományát és külső sikerekkel akarja leplezni pénzügyi müveletekben elért kudarcát. Bizonyos, hogy a pszihológiai momentumok kiaknázásához jól ért. Tudja, hogy Amerikának különös varázsa van mostanában a pesti lelkekre: aki megjárta Amerikát, az egész különös nimbusszal tér onnan vissza, még ha idehaza nem is jelentett sokat a komoly tényezők sorában. Tizedrangú színésznők igyekeztek ki Amerikába, ahonnan jobb fémjelzéssel tértek vissza, mert a magyar közönség ugy gondolkozott, hogy annak mégis csak valakinek kell lenni, akit dollárokkal megfizetnek. Pedig az illető Amerikában és épp oly rosszul játszott, mint Budapesten s hogy néhány dollárral jött vissza, ez sem jelent sokat, mert hiszen Amerikából még asztalosok és pincérek is dollárokkal térnek vissza Magyarországba. De Krausz Simi még dollárokat sem hozott, sőt még bankárokat se. Csak utánozta a dongót, amely rászállt Cézár lovának a fülére és elhitette magával és másokkal, hogy az amerikai bankárokat ő vezette be Magyarországba. Egyszer ebédelt odakünn Otto H. Kahn bankárral és ebből az ebédből rengeteg tőkét akart kovácsolni magának. Ugy állította be magát, mintha ezen az ebéden dőlt volna el Magyarország külföldi kölcsönének sorsa. De Amerika csak egy ebéd erejéig ment bele a kölcsönbe, amely ebédet különben természetesen visszafizettük Kahn urnak. Igy aztán kvittek is vagyunk Kahn urral, aki jött, látott, evett és vissza utazott Amerikába. Most megint itt járt két amerikai bankár: Speyer és Krech. Hát persze, hogy a dongó megint rászállt a ló fülére és hangosan zümögött a budapesti ujságokban arról, hogy ő már régebben együtt kosztolt Speyer és Krech urakkal, akik azért jöttek Budapestre, mert Simi együtt vacsorázott velük Amerikában. Ugy látszik, Simi végig vacsorázta egész Amerikát és ezeket a vacsorákat fontos pénzügyi eredményekként számlázza el a maga javára. Pedig a valóság az, hogy Amerika a népszövetségi kölcsönben Anglia közbenjárására vett részt s egyáltalán nem azért adott hat és félmillió dollárt kölcsön Magyarországnak, mert ezzel háláját akarja kifejezni ama leereszkedésért, amelyet Krausz Simi tanusitott, amikor megette Speyer és Krech urak vacsoráját. „Együtt vacsoráztam velük, együtt ebédeltem velük". Jóságos Isten, pesti családok annyi szegény bóchert ültetnek péntek este asztalukhoz, de ezek a szegény vándorkoldusok sose csinálnak maguknak reklámot abból, hogy ilyen előkelő családoknál vacsoráztak. Az igazi Napoleonokat egy kis szerénység jellemzi. Aki pedig mindenütt az események homlokterébe ordítja bele magát és ugy tesz, mintha már a világ teremtésénél is segédkezett volna, az a cirkuszi bohócok benyomását kelti s ha arat is sikert és tapsot, azt bizonyára csak a komolyság rovására történik. Jól tudjuk, hogy ez a disszonáns hang, amelyet mi keverünk a Krausz Simon maga rendezte ünneplésekbe, nem jutnak el Krausz Simiig, aki a Napoleonokhoz még abban is hasonlit, hogy hadsegédei és kamarásai távol tartanak tőle minden olyan véleményt, amely kijózanitóan hatna túlfütött fantáziájára. De ez nem baj. Mi a közönségünknek irunk és nem Siminek, mert arról már régen lemondtunk, hogy Simit kiábrándítsuk a maga iránti bámulatából és önimádatából.

Igazgatók, akik nem kerülnek a B. listára. A bankok még mindig leépitenek és a leépités romhalmazai alatt kenyerüket veszitve terülnek el az elbocsátott tisztviselők. A felépitésnek a közönség volt az áldozata, a leépitésnek a banktisztviselő. Áldozatok mindenütt és ezt nálunk a bankok áldásdús közgazdasági tevékenységének mondják. Ebben a nemzetmentő munkában a konjunkturális pénzintézetek járnak elől, amelyek vad dühvel igyekeztek kihasználni a konjunktura szerencsés pillanatait s most ugyanezzel a dühvel aknázzák ki a leépités jelszavát. A leépités szinte divattá lett és azt az antiszociális érzést, amely a leépitésben megnyilvánul, mint valami felsőbb állami szükséget állitják be a gazdasági életbe. Milliárdokat szereztek, milliárdokat tettek félre és mihelyt a szél kedvezőtlenül fuj, a tisztviselő az első, akit beledobnak a tenger hullámaiba. Éljen a bank, ha bele is pusztul az ember. No de nem kell aggódni. Nem mindenki pusztul el, csak a kisfizetésü tisztviselők tömege. Ezeknek tönkretett existenciájával alapozzák meg most a konjunkturális bankokat, ezeknek kell elpusztulni, hogy a bank megmaradhasson. De vigan él tovább a tömérdek igazgató, a konjunktura sok száz parazitája, a nagy bérházak uj gazdája, a száguldó autók tulajdonosa és a finom, diszes villák épitője. Itt még mindig folyik az épités, a bérházak és villák még mindig épülnek és gyarapszanak. Ha magukról van szó, akkor még mindig a felépités elvének hódolnak és a felépitést tartják gazdasági szükségnek és hazafias erénynek. Kenyeret adunk a munkanélkülieknek, mondják olyan hangon, hogy maguk is elérzékenyülnek tőle. De ha másokról van szó, akkor a leépitést tartják erénynek és a munkanélküliek szaporitását hazafias cselekedetnek. Hazugság, embertelen hazugság minden. Mert egy csöpp emberiesség mellett nem a kisfizetésü tisztviselőt, hanem a konjunkturális igazgatót hajitanák el, aki már szerzett annyit, hogy abból évekig megélhet és bevárhatja az idők jobbrafordulását. Egy ilyen igazgató fizetéséből tiz tisztviselő fizetésére telnék, és mégsem ezek a nagy paraziták, hanem a kisexistenciák kerülnek B. listára. Mindenki jól tudja, hogy az uj bankok jövedelmét ezek a hirtelen tenyésztett bankigazgatók emésztik fel és hogy ezek a paraziták rágták meg a kisebbségi részvények értékét, amelyek azért oly mulatságosan csekélyek, mert tulajdonosaik nem nyulhatnak bele az üzletvitelbe. Ezeket az élősdieket a többségi részvényesek ültették az igazgatói székbe, hogy cseléd módjára teljesitsék a kiadott parancsot. És a többségi részvények tulajdonosai ragaszkodnak a cselédekhez. Ezért kerülnek a dolgos kisexistenciák s nem a paraziták a B. listára. Hogy kik ezek a paraziták és kik az ő kenyéradó gazdájuk, ezt a titkot feltárjuk alkalomadtán a közönség épülésére, hadd legyen nyilvánvalóvá, hogy a részvénytársulatokat kik tekintik a saját vadászterületüknek s kik azok, akik ezen a vadászterületen a kopók szerepét töltik be olyan hajtóvadászatok alkalmával, melyeket a közönség leteritésére rendeznek.

A Metro-bank nagyarányu fejlődése. Kétségtelen, hogy a konjunktura legválságosabb idejét éljük, amelyen szilárdan megalapozott pénzintézeteknek is nehéz átvergődniök. Éppen ezért érdemes feljegyezni, hogy a Metro-bank a konjunktura eme legválságosabb idejében is békebeli banküzletet épitett ki és főleg váltók leszámitolásával foglalkozik, valamint reeszkompt intézetté fejlődött ki. Egyéb üzletágai között különösen intenziven foglalkozik valutakölcsönök nyujtásával és nagyarányu valutacsere-üzleteket bonyolit le. Programmjában szerepel: vidéki intézetek affiliációja is. Most is komoly tárgyalások folynak egy ilyen irányu jelentős tranzakció dolgában, amely már a legközelebbi napokban perfektuálódik és akkor a nyilvánosság is értesül róla. A Metro-bank — mint ismeretes — a Teréz-körúti Batthiány-palotában helyezkedett el, nagyarányu apparátusával. Ezt az előkelő palotát alakitotta át intézeti székházává, ahol — bár a nagyarányu épitkezés még tökéletesen be sem fejeződött — gazdag üzleti élet, nyüzsgő, szorgalmas munka fejlődött ki. Legelsősorban meglepi a látogatót az udvarban amerikai stilben kiképzett érdekes és izléses pénztárszoba, amely maga ujszerüségével valóban látványosságszámba megy. Az emeleteken lázas a tevékenység, különösen Unger Bertram vezérigazgató dolgozószobájában, ahol a szétágazó bankügyvitel szálai összefutnak. Előkelő és izléses berendezésével megragadja az ember figyelmét Huszár Károly elnöki szobája és a hatalmas tanácskozó-terem, a melyek mind pompás keretei egy nagy lendülettel fejlődő fiatal, szép jövőre hivatott intézetnek.

A Magyar-Amerikai Bank reneszánsza. A Magyar-Amerikai Bank a hivatalos lapban közzétett hirdetménye szerint e hó 31-én tartja ezévi rendes közgyülését. A 1923. évi zárszámadás 354,014.296 kor. tiszta nyereséggel zárult, amelyből részvényenkint 400 kor. osztalékot fizetnek. A tárgysorozaton a szokásos évi beszámolón kivül uj igazgatósági tagok választása, 10 darab rézvénynek egy darabra való

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:

Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:

Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

összevonása és a bank beléletében előfordult változás is szerepel. Ismert dolog ugyanis, hogy a Magyar-Amerikai Bankhoz a közel multban uj pénzcsoport vonult be, amelynek egyik részese báró Bottlik István, volt államtitkár és nemzetgyülési képviselő, a másik érdekelt fél pedig Lukács Henrik, az ismert bécsi bankár, akinek főleg a hollandi és az angol pénzpiacokon van jelentős összeköttetése, Lukács Henrik vezérigazgatói minőségben egyuttal átvette a bank vezetését, mig az elnöki tisztséget Bottlik István fogja betölteni. A bank régi vezetői közül egyedül dr. Révész Jenő maradt vissza, mig a Faludi testvérek, dr. Bányai Sándor és Barna Bertalan kiléptek és tőkeérdekeltségükkel mindhárman az Unio Szinház-trösztnél helyezkedtek el. Az Amerikai Bank, amely két év előtt pályafutását nagy lendülettel kezdte meg, de közben hibás váltóállitás következtében kisiklott, most ujra avatott kezek vezetése alá került, amelyek az intézet reneszánszát a legszebb jövővel kecsegtetik.

A Mátra ipari anyagkereskedelmi rt. folyó hó 6-án rendkivüli közgyülést tartott, amely az igazgatóságnak az alaptőkeemelésre vonatkozó inditványát határozatra emelte. Ehhez képest a társaság alaptőkéje egyelőre 1 milliárd koronára emeltetett, amelynek elhelyezését az igazgatóság már a közgyülést megelőzőleg biztositotta. A vállalat, amely 1921-ben alakult üzletét hamarosan oly nagy mértékben ki tudta fejleszteni, hogy saját tőkéit gyors egymásutánban a jelenlegi egy milliárdra emelte fel tőkeerős érdekeltségek bevonásával.

Rádió

készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.

FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

Autó és karosszéria javitásokat
a legpontosabban rövid időn belül végez a legkitünőbb munkagépekkel felszerelt műhelyeiben
METROPOLE GARAGE
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25.

CORDATIC
A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA
TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

NEUSCHLOSZ-LICHTIG
Repülőgépgyár és Faipar R.-T. Albertfalva
Telefonszámok: 156-54, J. 84-02 és J. 84-03.
Aluminium-karosszériák a legkönnyebb sulyban.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TAURIL" magasnyomásu lemitőlemezek, Műszaki puha- és keménygummi-áruk. Szállitóhevederek. M. K. G. szijak. Játékáruk és labdák. adirgummi. Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

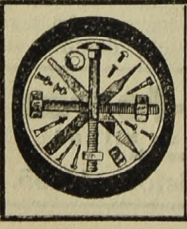

ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház-u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 188-09, József 62-84.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. ▪ Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telelon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **MASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 53

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos, valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA:
EGYESÜLT UJPESTI ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS és BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 26.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsén cinkkel bevonnak ellátva — Utánzatok ne fogadtassanak el!
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb bezzerésst forrása.

ROMÁN
száraz Ia. bükkhasábból **apritott fát,** szlovák kötegfát (gyujtószer) már 10 mázsától házhoz szállit a
VROSYLVANIA R.-T.
tüzifatelepei és gőzfavágója, Józsefvárosi p. u. X. kapu
Telefon: József 90-72.
Központi iroda: V., NÁDOR-UTCA 21. félemelet.
Wagontételt direkt termelőhelyről szállitunk.

Dobozgyár
SCHEER GYULA BÉLA
Budapest, I., Verpeléti-út 15.
TELEFON: József 2-46.

„A sóványok kövérek lesznek,
Ha Szent István maláta-
kivonatot esznek"

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-3
A berlini Bergmann elektromos művek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áram számlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos elepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

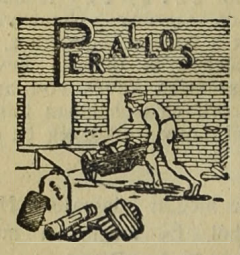

Épitőanyagok
tégla, cserép, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Müszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

Világosságot kell deriteni az ügető-pálya ügyére

Napy protektorok és sulyos vádak — Az uj kormánybiztosé lesz a döntő szó

Az Ügetőverseny-Egyesület ma már tökéletesen biztosra veszi, hogy évtizedekre terjedő bérletet kap a régi Lóversenytéren, dacára annak, hogy a főváros lakosságának igen nagy tömegei elkeseredetten tiltakoznak ez ellen. Hosszu idő óta folyik ez a harc és most már ott tartunk, hogy ebben az ügyben kenyértörésre kell viini a dolgot.

Eddig tény az, hogy a tanács szive nagyon erősen hajlik az Ügető Egyesület kivánsága felé, amelylyel szemben igen erős argumentumokat hoznak fel. Mielőtt legközelebb vizsgálat alá vennénk ezeket az argumentumokat, érdemes a helyzetet megvizsgálni. Tény az, hogy

az Ügető Egyesületnek igen hatalmas protektorai vannak, ami természetes, ha tudjuk, hogy a diszelnökségre sikerült Albrecht főherceget megnyerni.

Kivüle azonban igen élénk szimpatiával viseltetik az ügetősport iránt Rakovszky Iván belügyminiszter, valamint a távozásban levő kormánybiztos, Terstyánszky Kálmán is. Ilyen körülmények között a tanács állásfoglalása nem kelthetett külön szenzációt, bár bizonyos dolgokat mindenesetre fontolóra kellett volna venni.

Különösen három dolog van, amit nagyon szigoruan, nagyon tárgyilagosan kell megvizsgálni. Ez a három kérdés a következő:

1. Meg kell állapitani, hogy a lakosság bizonyos köréből emelkedő kivánságok, amelyek az Ügető Egyesület kérelmének elutasitását célozzák, mennyiben jogasultak? Ha jogosultak, nincsen-e más mód ezeknek a kivánságoknak a kielégitésére?

2. Tisztázni kell, hogy forognak-e olyan nagy érdekek kockán az Egyesület kérelmének teljesitése, vagy nem teljesitése körül, amely nagy érdekek feljogositják a tanácsot arra, hogy két egybehangzó (a kurzus előtt és a kurzus alatt hozott) elutasitó közgyülési határozattal szembehelyezkedjék?

3. Világosságot kell deriteni azokra a rendkivül sulyos vádakra, amelyek az Ügető Egyesülettel szemben a sajtóban szinte napirenden vannak és amelyeknek, ha csak tizedrésze is igaz, az ügetőknek nincsen erkölcsi jogosultságuk üzemük fenntartására.

Mindezt meg kell vizsgálni. Csak ha mind a három kérdésre megnyugtató feleletet tud kapni Budapest polgársága, akkor lehet komolyan mérlegelés alá venni, hogy városrendezési, gazdasági, morális és egyéb kérdések megengedik-e a régi Lóversenytér egy részének az ügető-pálya céljaira való átengedését. A teljes objektivitás szemüvegén kell a dolgot megvizsgálni és áttanulmányozni, mert a fővárosnak sokkal nagyobb érdekei forognak itt kockán, mintsem pártszenvedélyek vagy a sportemberek között is sokszor felbukkanó viszálykodások alapján kritikát lehetne mondani.

A helyzet ma meglehetősen kritikus és ezek a napok azok, amelyeknek a döntést meg kell érlelniök. Az a hitünk, hogy a sorsdöntő szót ebben a kérdésben majd Ripka Ferenc, az uj kormánybiztos fogja kimondani, akinek véleménye képes lesz Rakovszky belügyminisztert mai állásfoglalásában megerősiteni, vagy annak reviziójára birni.

A Fővárosi Hirlap mindenesetre a legpontosabb adatokat fogja beszerezni és azoknak feltárásával meg akarja könnyiteni majd az uj kormánybiztos elhatározását.

Minden ellenkező hirrel szemben ugyanis meg kell állapitani, hogy

Rakovszky belügyminiszter bár rokonszenvvel kiséri a sportegyesület törekvéseit, ebben a kérdésben nem döntött és nem dönthetett még, de nem is kiván senkit befolyásolni az állásfoglalásban.

A belügyminiszter csak akkor dönthet majd, ha az ügy a főváros határozatának meghozatala után jóváhagyás céljából eléje kerül. Eddig csak annyi történt, hogy az Egyesület vezetői előtt körvonalazta a miniszter elvi állásfoglalását, de semmi tekintetben el nem kötelezte magát.

Különben is a belügyminiszternek az Egyesület vezetői előtt kifejezett álláspontja sem egyszerü és kritikanélküli akceptálása az Ügető Egyesület kivánságainak. Mindenekelőtt már visszautasitotta az első tervet, amely olyan területet kivánt az ügető-pálya céljaira, amely területre a fővárosnak városrendezési szempontokból okvetlen szüksége van. Ezzel szemben nincs elvi kifogása a miniszternek az ellen, hogy az ügetőpályát a régi Lóverseny-térnek a Viztorony felé eső részén kivánnák felépiteni.

De van még egy kikötése a belügyminiszternek és ez az, hogy az Egyesület az ügetőpálya területén nyilvános lovaglóterületet is létesitsen, hogy külföldi mintára Budapest lakossága is gazdagabb legyen egy közintézménnyel. Ezen a gondolaton a főváros tanácsának is kapva kell kapnia és a tárgyalások során feltételei közé fel kell vennie.

Ismételjük azonban, hogy ebben a rendkivül elmérgesedett kérdésben, amely a sajtóban és a közönség nagy rétegében is rendkivüli ellenszenvet váltott ki, teljes objektivitásra kell törekedni. A legobjektivebb módon kivánunk foglalkozni a kérdéssel, hogy ha majd Ripka Ferencnek, az uj kormánybiztosnak, sulyos véleményét ki kell mondania, a Fővárosi Hirlap hasábjain pro és kontra megtalálhassa mindazt az adatot, amelyre ehhez szüksége van.

Halló! Méltóságos úr?

Akik valaha egy tálból ettek cseresznyét

Bizony eljár az idő és akik még nem is olyan régen egy tálból ettek cseresznyét, ma keserü daccal egymás ellen vonulnak föl.

Persze lesz ez még rosszabbul is, de ma még csak a vicceknél tartunk. Akik valaha egységesen Wolff Károly táborát alkották, ma alaposan megtréfálják egymást.

Különösen azokra jár rá a rud, akik kormányfőtanácsos jelöltek és egyben vagy kint vannak már a Wolff-pártból, vagy ki szándékoznak onnan lépni. Persze fajvédőék roppantul orrolnak ezekre a kijózanodott emberekre, akik ráadásul még csak nem is lettek méltóságos urak, csak éppen hogy azt hiresztelték róluk.

Az egyik ilyen volt városatya, méltóságos-jelölt igen szimpatikus, derék üvegkereskedő a polgári foglalkozására nézve. Sohasem galoppirozta el magát tulságosan és igy igen természetes, hogy a Wolff-pártból szecesszionálókkal szimpatizál és valószinüleg velük is megy.

A minap azután megszólal az üvegkereskedő telefonja:

— Halló, a Méltóságos úr?

A kereskedő maga volt a telefonnál és mi türéstagadás benne, megdobbant a szive a cimre, amely talán még ma is esedékes egy kicsit és amely bizony egészen jól hangzik. Szerényen, kissé dadogva, izgatottan mondta:

— Itt... X. Y. van a telefonnál. Kivel parancsolnak beszélni?

— Igen, én önt keresem, méltóságos uram.

Hát ennek fele sem tréfa, gondolta a kitünő üveges, biztosan most akarják közölni, hogy megtörtént a kinevezés. Mégis elpirult egy kicsit, amikor kijelentette:

— Tessék velem parancsolni.

Az ismeretlen telefonozó azonban nem jött zavarba, igen határozott, komoly hangon folytatta:

— Méltóságos uram, a Wolff méltóságos ur kérdezteti, hogy mennyibe kerül mostanában a Józsefkörut on egy éjjeli — lámpás?

A fajvédő humorista — mert az volt — nem várta be a kereskedő válaszát, gyorsan letette a kagylót és sietve távozott. Mi azonban tudjuk, hogy Friedrich kegyelmes ur (ő sem tehet róla) környezetéhez tartozik. A méltóságos-jelölt üvegkereskedő pedig azt üzeni neki, hogy az ilyen finom humoristáknak nem szokott egy hitvány éjjeli lámpáért sokat számitani. Ajándékképen átveheti — világitó anyaggal együtt.

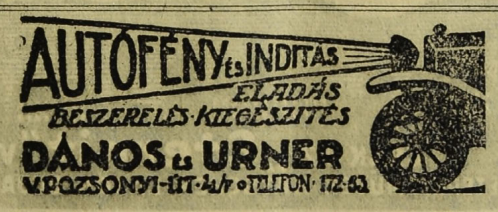

Események

Hirdető üzletfeleink,

az utóbbi időben sürün fordulnak hozzánk azzal a panasszal, hogy egyes saitótermékek hirdetés-szerző alkalmazottai állandóan és kitartóan zaklatják őket, hogy a Fővárosi Hirlapban megjelent hirdetéseiket nekik is föladják. Ez a módszer magán hordja a bélyeget, mert ezek a vérszegény, publicitás-mentes, előfizetők nélkül tengődő lapok pusztán azon a cimen koldulnak egy-egy hirdetést, hogy azok a Fővárosi Hirlapban megjelennek. Az ilyen módszerrel dolgozók ellen — azt válaszolhatjuk a tőlünk tanácsot-kérőknek — nincs más orvosság, minthogy, mint minden kellemetlen látogatóval szemben, velük szemben is a „kivül tágasabb" elvét alkalmazzák.

Toma Szilárd halálára. A magyar ujságirás gyászában, amelyet Toma Szilárd halála hozott, különös részt kivánunk magunknak mi és összes kollégáink, akik az ujságirás nagy egyetemén kivül, speciálisan foglalkozunk a főváros ügyeivel, a kommunális intézményekkel és a várospolitikával. Kis csoport ez, akik nagy lelkesedéssel, kivételes hozzáértéssel müvelik ezt a hatalmas és fontos munkakört; de bármily jeles gárda legyen is a fővárosi tudósitóké, még közöttük is kimagaslott Toma Szilárd, aki hosszú tapasztalatok, tiszta látás, ragyogó intelligencia segitségével mindig megértő, de mindig szigoruan kritikus szemmel nézte a főváros ügyeit. A városházán ismert mindenkit és őt is ismerte mindenki. Tudott mindenről, ami itt történik és nem volt a városházának olyan kis eldugott szobácskája, amelynek belső életét, tevékenységét ne ismerte volna. Nem volt szenzációhajhászó riporter, inkább élesen látó, kritikával dolgozó publicista, aki, ha négy-öt sort leirt lapjában valamely városi kérdésről, annak megvolt a maga komoly sulya, biztos jelentősége. Miután elhagyta zsurnalisztikai sikereinek első terrénumát, a Magyar Ujság-ot, az Az Ujság fővárosi rovatvezetője lett és ebben a munkájában töltötte el élete legszebb esztendeit, szám szerint huszat. Lapja tekintélyt adott neki, de Toma Szilárd sem volt hálátlan, ő is hatalmas arányokban emelte a lap presztizsét, amelyért élt, halt. Néhány év előtt nyugalomba ment, s azóta egészsége lassan hanyatlott. Beteges lett, elgyöngült, de életkedvét nem vesztette, szellemi képességei épségben maradtak, tovább is a kedves, ötletes, a gorombaságig őszinte Toma bácsi maradt, akit mindenhol, de legfőként az ujságirók között nagyon szerettek. A városházához sohasem lett hütlen, pihenésében is mindig szakitott időt arra, hogy megjelenjék a Károly-kaszárnya folyosóján, amelyhez évtizedek alatt valósággal hozzá nőtt, majd ellátogatott a sajtóirodába is, ahol órákig elévődött kollégáival, akik mindig boldogan, szeretettel hallgatták szellemes visszaemlékezéseit. Most eltávozott közülünk. Emlékét mindnyájan kegyelettel őrizzük meg.

A torzszülött bölényborju. Néhány hónappal ezelőtt kitelepitették az Állatkert európai bölényeit a visegrádi vadaskertbe. Azt hitték, hogy ott, a tizenkét holdnyi erdőben szaporodni fognak, s hogy ilyen módon megmenthetik az életnek ezt a már-már kihaló fajt, amelyből most már csak nyolc példány él az egész világon: e nyolc közül öt volt a mi állatkertünkben! Nemsokára tényleg született egy kis bölényborju Visegrádon, amelynek igen nagy értéke lett volna, ha életben maradt volna. Csakhogy a szabadabb területen, kellő segitség nélkül maradt ujszülött állatnak nekiment a többi bölény és összetaposta a kis jövevényt. Ezzel nagy kárt szenvedett a főváros, amiért nemrégen, meginterpellálták a polgármestert. Ő helyette most felelt a legutóbbi közgyülésnapló tanácsülésen Folkusházy alpolgármester, akinek szavai szerint a főváros kára nem számba menő, mert a kis borju torzszülött volt. Ezt konstatálta az utólagos vizsgálat. Mi nem tudjuk a vizsgálat módját, csak csodálkozunk rajta, hogy az összetaposott, majd elásott és a földben hetek óta rothadó kis hullán, utólagosan hogyan tudták a torzultság hibáját megállapitani? És csodálkozunk rajta, mert az Állatkertben minden állatápoló legyértelmüen vallja, hogy régebben ott minden évben született egy-két bölényborju: egy se volt torzszülött! Ellenkezőleg, mindegyiket felneveltek, ugyhogy Lendl igazgató minden évben tudott belőlük egyet-kettőt más állatkerteknek cserébe adni, mert fölösen volt. Miért küldték tehát ezeket a megfogyott utolsó bölényeket Visegrádra, amikor itten jó helyük volt? Régen szaporodtak itt, most meg fogynak ott. Nem értjük a dolgot; azt hisszük azonban, a baj eredő hibája a szakértelem hiányában van.

Bokréta-ünnep az uj Lóversenytéren. Az uj lóverseny-pályán az elmult héten tartották meg nagy fénynyel a bokréta-ünnepet. Az ünnepséget a Magyar Lovaregylet és az épitő részvénytársaság, amely az Iparbank érdekeltségéhez tartozik, rendezték. Az uj épitményeket bemutatták a sajtónak. Legfeltünőbb az épitmények között a 60.000 embert befogadó tribün és a 46 uj istálló. Az épitkezés félmillió dollárba kerül.

Az élő arckép ma a legnagyobb sikernek örvend egész Budapesten. Kizárólagos készitője: **„Oktogon" foto-salon**, Andrássy-út 55. szám.

SZÓRAKOZÁS

Dorinám, ha szemedbe nézek, ugy szédülök, akár a részeg. Palásthy Irén belépődalának ezt a refrénjét dudolgatja már egész Budapest. A Renaissance Színház szombaton ünnepli a bájos operettnek 25-ik előadását.

A „Vera Mirceva" bemutatója: a Renaissance-Színház jövő hetének eseménye. Urvancov orosz iró ismeretlen ember volt, mikor a „Vera Mircevá"-t megirta és ezzel a darabbal egyszerre a sikerirók első sorába került. A „Vera Mirceva" Szentpétervárott került először szinre és ott, valamint Moszkvában két és három évig volt egyfolytában műsoron. Németországban is százas szériákat ért el ez a mélyhatásu dráma, mely a legfeszültebb izgalomban tartja a nézőt egészen a darab végéig, a megenyhülésig, mely a legszebb, legnemesebb szinpadi fordulatok egyike. A cimszerepet Simonyi Mária játsza és kivüle is csupa elsőrendü művész tölti be a szerepeket: Gellért Lajos, Táray, Makláry és a szinház uj tagjai közül Nagy Gyula, a nagymultu kolozsvári karakterszinész. Rendező: Bérczy Ernő. A darabot az orosz eredetiből Peterdy István forditotta magyarra.

Az Antónia 100-ik előadását ünneplik meg vasárnap a Vigszinházban. Addig is, azontul is minden este adják Lengyel Menyhért szenzációs vigjátékát Fedák Sárival a cimszerepben, Hegedüs Gyulával Kovátsy Béla szerepében.

A párizsi lány. A Cserebere párját ritkitó sikerének tanui és mindenki, akihez eljutott Yvain ujabb sikereinek hire, méltán a legnagyobb érdeklődéssel várják A párizsi lány (Gosse de riche) premierjét, amelyet szombaton este 8 órakor tartanak meg a Fővárosi Operettszinházban. Parádés szereposztásban mutatják be a nagyszerü ujdonságot, amelynek alakjait nagyszerü humorral rajzolták meg a szövegirók: Bousquet és Henri Falk, akik most a legnépszerübb librettisták és revüszerzők és akiknek ezt a legujabb és legsikeresebb művét Heltai Jenő forditotta. Rátkai Márton régen játszott egyéniségének annyira megfelelő, mulatságos figurát, mint amilyen a gazdag Patarin. Leányát, az elkényeztetett párizsi lányt Harmath Hilda adja, aki rövid pályafutása alatt már annyi fényes sikert ért el. Keleti Juliska, aki Amerikából hazalátogatott, a báróné derüs szerepét vállalta. Tolnay Andor elsőrendü énekes bonviván szerepet játszik. Sarkadi Aladár rendkivül kacagtató élősdi figurát visz a szinpadra. Fejes Teri egy kedves modellt játszik. Felhő Rózsi pedig Patarinné szerepében talál módot vidám alakitásra. A szombati premierre a keddi, augusztus 19-iki dátummal ellátott jegyek érvényesek. A többi előadásra uj jegyeket árusitanak.

Belvárosi Szinház — péntek este — „Charly". Titkos Ilona művészi pályájának legszebb vigjátéki szerepéhez jut a „Charly"-ban, amelyet pénteken este parádés szereposztásban mutat be a Belvárosi Szinház. Törzs, a férfihőse a szezonnyitó ujdonságnak, mely a tavalyi párisi szezon leghangosabb, legvidámabb sikere volt.

A Három a kislány a szenzációs siker fényét veti előre, mert a világ minden operettszinháza közül a Király Szinház hozza szinre legragyogóbban a Schubert-operettet. Zeneileg, játékstilusban és rendezésben tökéletes lesz ez az operettelőadás, amelynek központjában Környey Béla diadalmas Schubertje és Alpár Gitta szenzációs Médije áll. A Három a kislány előadásai iránt a közönség osztatlan, nagy érdeklődése nyilvánul meg, ami a nagy elővételben nyer kifejezést.

A Tabarin, Budapestnek ez a kedves szórakozóhelye (VIII., Rákóczi-út 63.) a nyári szünet után ujból megnyilt. A közönség, amely a megnyitás napjától kezdve ujból minden este zsufolásig megtölti a Tabarin kellemes helyiségét, elragadtatással látja a fényes átalakitást, amely még inkább növelni fogja a mulató népszerüségét. Ezt a népszerüséget Gebel igazgató szaktudása és nagyszerü munkája szerezte meg a Tabrin számára, amely a legkitünőbb, mulattató és szórakoztató műsort nyujtja a közönségnek.

Az „Árvácska" diadalutja estéről-estére a legimpozánsabb keretek között folytatódik a Budai Szinkörben. Vaály Ilona finom, decens játéka, Somogyi Nusi széles pajzán jókedve és Kiss Ferenc nagyszerü nótázása az elragadtatás tapsoló viharát váltják ki a szinházat zsufolásig megtöltő közönségből. Az 54—62-ig előadási sorozatokhoz jegyek előre válthatók a Budai Szinkör pénztáránál és valamennyi jegyirodában.

A Budai Szinkörben szombaton délután mérsékelt helyárakkal, Hadházy Kamilla felléptével Csiky Gergely nagyhatásu vigjátéka, a Nagymama kerül szinre.

Somogyi Nusi, Vaály Ilona, László Andor és **Tamás Benő** lesznek a főszereplői a Budai Szinkörben vasárnap délután 3 órakor, mérsékelt helyárakkal szinre kerülő Szép asszony kocsisa operettnek.

Hotel Potemkin. Vajda Ernő szenzációs filmdrámája, melynek főszerepeit Jean Angelo és Bánk Vilma játsszák, augusztus 22-től, péntektől kezdve kizárólagos joggal a Royal-Apolló-ban kerül bemutatásra.

Hová fordul a világ szeme? Jackie Coogan és Chaplin-felé, akiknek ragyogó vigjátéka, a Kölyök és egy pompás Fix-Fox 6 felvonásos burleszkkel együtt péntektől a Kamara műsorán szerepel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Fényesen átalakitva megnyilt a
TABARIN
VIII. kerület, Rákóczi-ut 63.
Telefon: József 21-16. A világhirü
12 ESMANOFF
orosz ballet vendégjátéka és a szenzációt keltő fényes megnyitó műsor.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany, Sósav, Szalmiák darabos, Kénvirág, Szalamiáksó, Zinkfehér, Fertőtlenitőszerek stb. stb.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** *Tel.: J. 90-34, J. 50-88*
Öntöttvas-radiatorok, bordásfütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

NYÁRI ORFEUM
HERMINA-ÚT 65. • • TELEFON: 15-12.
Nicol és Martin
a legmulatságosabb világattrakció páratlan kerékpárjelenetükben a humor királyai és az augusztusi nagy varieté-müsor. Kezdete fél 10 órakor.

SÁTORI MOR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9. TELEFON: J. 138 03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

„DYNAMO"
Villamossági Részv.-Társ.
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca 19/b szám
Telefonszám 63-42 „József"
Erős- és gyengeáram szerelési anyagok
Elektromotorok és Dynamók műszerek

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: „CHAUDOIR" RÉZHENGERMŰVEI. 19—22. 44—88.
BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipszstáb a. nád, nád szövet, portlandcement, gipsz, kópor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
CSAK AZ „Eternit" VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MÜVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-ÚJFALU.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 szeptember 3. — 33. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A programm,

amellyel Ripka Ferenc Budapest székesfőváros uj kormánybiztosa jött, a legteljesebb megnyugvást kelti Budapest egész lakosságában. Ennek a programmnak a jellemzésére nem szabad és nem kell egyebet mondani, mint hogy a legsürgősebb, legfontosabb és legnehezebb kérdések megoldását tűzte maga elé. De nem is volt válogatni valója. Tudott volna Ripka Ferenc csillogó programmot adni, mert ismeri Budapest vágyait, álmait, tudott volna olyan képet elénk varázsolni, amelynek megvalósításáért majd évtizedek multán fogunk csak munkába fogni. Neki azonban számolnia kellett a helyzettel, a pusztulás vizéből kifogott fuldoklót előbb életre kell keltenie, hogy azután, ha már ujra ép, erős, egészséges, megfelelően, szépen, vagy ha lehet, akár parádésan felöltöztessük.

Azon kezdjük azonban, hogy mi nem is vártunk programmot Ripka Ferenctől. Ha mégis adott, többet tett, mint amit köteles volt cselekedni. A kormányellenőrzés gyakorlásához az olyan egyéniség, olyan jellem, olyan politikai leszögezettség, amilyennel Ripka Ferenc rendelkezik, nem köteles programmot adni. Ha mégis tette, ezt csak kettőt bizonyit. Az egyik, hogy ez a Budapestért rajongó, munka nélkül élni nem tudó ember, uj és magas poziciójában is ég a fővárosért való cselekvés vágyától. A másik, amit bizonyit, hogy nagy, igen nagy bajok vannak a városházán.

Öt esztendő, amióta nem Wolffék, hanem a mai tanács a helyén van, igen jelentős idő. Olyan jelentős idő, hogy ez alatt el kellett volna tünnie mindannak, amit most a kormánybiztosnak kell majd eltüntetnie és meg kellett volna valósulnia mindennek, amit most a kormánybiztos fog majd megvalósitani. El kellett volna enyésznie a demagógiának, a jelszavak politikájának, meg kellett volna szünnie minden üldözésnek, egyenetlenkedésnek. Ez a politikailag elszakithatatlan, függésben levő tanács — élén az életükért reszkető (tisztelet a kivételnek!) polgármesterekkel — teljesen tehetetlen volt a béke, harmonia, jogegyenlőség és törvényesség helyreállitása tekintetében is.

Ugyanakkor pedig nem gondoskodtak Budapest lakosságának legelemibb életszükségleteinek kielégitéséről sem. Nem adtak enni Budapestnek, mert szeretnék látni azt a rabulistát, aki a háromezer koronás burgonyára azt meri mondani, hogy ez népélelmezés. Vagy nem pirul-e a tanács akkor, amikor azt látja, hogy egész Európában — de talán az egész világon — Budapesten a legdrágább a megélhetés? Bécsben féláron adják a burgonyát, a vajat, Münchenben a gyümölcsöt és a husz, mint Budapesten, egy gazdag agrár-állam fővárosában. A tekintetes tanács valószinüleg szemforgató módon a kormány felé fogja terelni a felelősséget: de ki fog nekik hinni, amikor mindenki tudja, hogy Budapest népe nevében egyetlen egyszer sem csaptak az asztalra, egyetlen egyszer sem mondták a kormánynak: mi itt hagyjuk a helyünket, ha nem vettek hurkot a drágaság nyakába, mert mi nem akarunk asszisztálni sem a lakosság éheztetésénél, sem a lakosság anyagi tönkretételénél.

De nem volt egyetlen mozdulatuk sem, amely azt mutatta volna, hogy csakugyan szándékuk lenne valamit cselekedni az épitkezés megindítása érdekében. Nem történt itt semmi a világon. Mert nem pusztán a lakáskérdés megoldásáról van szó, hanem sokkal nagyobb valamiről: Budapest gazdasági életének föllendüléséről, amely csak az épitkezések megindításából meritheti tápot. Ennek a tanácsnak sokan vannak tagjai, akik a Bárczy-rezsim alatt megtanulhatták volna, hogy csak az a város él, amely épül, fejlődik, ahol az épitőtevékenység szünetel, ott csak sorvadás, halál, elmulás következhetik. Az épitkezés egy nagyváros életének alfája és omegája, bőségszaruja a munkának, az életnek. Még sem tettek semmit, pedig nagyon jól tudták, hogy amit ezen a réven befektetnek, nemcsak megmarad, konzerválódik, de meg is térül.

A politikusok lerombolták az egyenlőséget, a jogot, a törvényt, tönkretették a város lakosságának békéjét, nyugalmát. A tanács tehetetlenségében, passzivitásában megdermesztette még azt a kis életet is, amely a város testében még föl-föl villant, mint egy kialvó olajmécses lángocskája. Most a kormánybiztosnak kell odaállnia és pótolni, amennyire lehet, öt terméketlen, romboló esztendő minden mulasztását. Nem volt könnyü feladat vállalkozni arra, hogy a kormánybiztosságot ilyen értelemben vegye át Ripka Ferenc. Ha mégis megtette, bizik önmagában, amely önbizalomnál csak annak a bizalomnak kell nagyobbnak lennie, amelyet a város lakossága állit oda melléje legbiztosabb, nélkülözhetetlen segitőtársnak.

Utban az egységes polgári front

A választói névjegyzékek korrekcióját és az elbocsátottak ügyeinek revizióját kivánják az uj kormánybiztostól — Vázsonyi Vilmos véleménye Ripka Ferencről — Mit kivánnak a demokraták és a szociáldemokraták

Ripka Ferenc még nem foglalta el kormánybiztosi hivatalát, de máris igen élénken foglalkoztatja a politikai pártokat az a rövid programmadás, amely a kormánybiztos szájából a sajtó képviselői előtt hangzott el. Meg kell állapitani, hogy nincs a várospolitikában érdekelt párt és nincs csoport, amely előtt Ripka Ferenc személye nem lenne szimpatikus. De tudatában van annak is mindenki, hogy amit Ripka igér, azt vagy megvalósitja, vagy ha fölülről e tekintetben az előzetes garanciák daczára nem kapna kellő támogatást, akkor befejezettnek fogja misszióját tekinteni. Kétségtelen azonban, hogy a politikai pártok a maguk programmjának és a maguk helyzetének megfelelően külön-külön követelésekkel lépnek fel a kormánybiztossal szemben, aki viszont a maga igen határozott és igen bő programmja nyomán fog haladni és lehetőleg minden érdeket kielégit, nem a politika, hanem az érdekek komolysága és az érdekelt csoportok jelentősége arányában.

A legélesebben Wolffék és a szociáldemokraták választódnak el Ripka Ferenc politikájától, ami feltétlen reményt nyujt az egységes polgári front kialakulására.

Ha azonban mégis lehet a kettő között párhuzamot vonni, akkor azt kell mondanunk, hogy amig a szocialistáknak semmi kifogásuk Ripka Ferenc személye ellen, addig — bár kifogást emelni nem tudnak — Wolffék igen kinos helyzetben vannak vele szemben, akit odaát Budán még egy házi tisztségéből is ki akartak buktatni. Ezt a harcot ma már szégyenlik egy kicsit, éppen ezért roppant tartózkodnak a Ripka Ferenc személyét illető minden nyilatkozattól, de annál élesebben támadják a kormánybiztosi intézményt, amelyről minden felórában elmondják, hogy sérti a főváros autonomiáját. Ugyanazt az autonomiát sérti, amelyet ők százszor feladtak és amelyet akkor árultak el legjobban, amikor a Dömötör-féle javaslat tárgyalásánál nemcsak passzivan viselkedtek, de maguk kinálták fel a jogok egész sorának feladását.

Természetesen bizakodnak azonban abban is, hogy

minden erővel gáncsot fognak vetni a kormánybiztosnak a jogegyenlőség helyreállitása és a demagógia kiirtása érdekében teendő intézkedéseivel szemben.

Ezt a vágyukat és reményüket azután ugy fejezik ki, hogy „a mai ellenőrzés mellett a kormánybiztos semmit sem tehet a keresztény társadalom akarata ellen". Aligha lehet elképzelni, hogy Ripka Ferenc bármit is tenni akarna Budapest keresztény lakossága ellen, de egészen bizonyos az is, hogy a keresztény társadalom alatt Ripka Ferenc sohasem fogja Wolff Károlyt és pártját érteni.

Pozitiv követelése a Wolff-pártnak nincs az uj kormánybiztossal szemben; ők csak az életmeghosszabbitást, a hatalom megtartását kivánnák. Ezt elfogadnák Ripka Ferenc kezéből is, de ebben a tekintetben az uj kormánybiztosnak aligha lesz módjában rendelkezésükre állani.

Mindezzel szemben

a szociáldemokratáknak csak tárgyi követeléseik vannak és pedig legelső sorban uj választási névjegyzékeket, a névjegyzékhamisitóknak büntető uton való felelősségrevonását és az elcsapott tanerők és egyéb alkalmazottak ügyének felülvizsgálását.

A szociáldemokraták ugyanis mindent egyetlen kockára tesznek fel és ez: a választások. Szerintük tulajdonképpen nem fontos, hogy mi történik ma, mert minden megváltozik, ha erőteljesen kiterjesztett választói jog mellett, becsületesen összeállitott névjegyzékek alapján ejtik meg a községi választásokat. Valószinüleg fölösleges a szociáldemokratáknak az a kérdése, hogy mi a szándéka a kormánybiztosnak a választói jog tekintetében, mert ez azután igazán nem az ő, hanem a kormány és a parlament hatáskörébe tartozik. A kormánybiztos kötelessége lesz a megszervezendő törvényt becsületesen végrehajtani, vagyis a választások tisztasága fölött őrködni, ami — ismerve Ripka Ferenc egyéniségét — ideálisan meg is fog történni. A névjegyzékek dolgában is bizonyára meg fog tenni mindent, hogy abból nemcsak a szociáldemokrata pártnak, de a többi liberális és demokratikus pártoknak is minden sérelme lehetőleg kiküszöböltessék.

Hasonlóképpen nem tekintjük kizárólag szociáldemokrata kivánságnak a fegyelmi ügyek és egyéb elbocsátások revizióját. Budapest minden józan polgára teljes erővel követeli ezt, mert az elkövetett törvénytelenségek szégyenét minél előbb le kell törölni a fővárosról.

A szociáldemokratákéval

körülbelül azonosak a demokratapárt kivánságai is, amely párt követeli, hogy a kormánybiztos tegye jóvá a választójogosultság ellen elkövetett vakmerő és törvénybe ütköző merényletet.

Figyelmeztetni fogják különben — értesülésünk szerint — a kormánybiztost arra is, hogy a Wolff-párti uralom egy csomó törvénytelenséggel rengeteg kisexisztenciát döntött romlásba. Ezeknek a megmentése és felsegitése legelső rendü feladata szerintük a kormánybiztosnak.

Maga Vázsonyi Vilmos, a párt vezére, jelenleg nincsen idehaza, de távozása előtt igen szimpatikusan nyilatkozott Ripka Ferenc személyéről, aki mindent kész megtenni a mult büneinek kiirtására és jóvátételére, de vi-

szont Vázsonyi nem hisz abban, hogy a kormány kellő támogatásban részesítené Ripka Ferenc eme törekvéseit. Vázsonyi ezt a nyilatkozatát nem szánta ugyan a nyilvánosságnak, de politikai körökben általánosan ismert ez a véleménye. Az ő pesszimizmusával szemben azonban bizonyosnak kell tartani, hogy kellő és komoly garanciák nélkül Ripka Ferenc nem vállalkozott volna.

Tökéletesen bizonyos azonban, hogy

a legmesszebbmenő módon támogatni fogják Ripka Ferencet a Heinrich-párt és a Wolff-féle községi pártból kiválni készülők egész sora, valamint a régi disszidensek és liberálisok.

Itt rendkivül szerencsésnek tartják Ripka Ferenc kinevezését, aki a legalkalmasabb személy arra, hogy rendkivüli népszerüségével a kormány politikájának nagy tömegeket nyerjen meg. Ezen az oldalon a legjobbat remélik Ripka programmjának megvalósulásától és feltétlenül hisznek benne, hogy Ripka hozni fogja nemcsak a gazdasági helyzet megjavulását, hanem nagyobb politikai eredményeket is, igy: a kedélyek megnyugvását és nyomán az egységes polgári front kialakulását.

Megkezdődik a Wolff-pártból való kivonulás

Vass József népjóléti miniszter szerepe Ripka Ferenc kinevezése körül
A városi politika kulisszatitkaiból

Olyan forrásból, melynek jólértesültsége mindenek fölött áll, kaptuk a következő információt:

— Az a nyilatkozat, amelyet Ripka Ferenc, a főváros uj kormánybiztosa, a sajtó képviselői előtt tett, igen nagy horderejü a Wolff-párt szempontjából. Ez a nyilatkozat ugyanis, vagy ennek valamelyik közeli folytatása, amely csak ugyanezeket a politikai gondolatokat tartalmazhatja, állásfoglalásra kényszerit mindenkit. Tehát mindazoknak a keresztény-párti várospolitikusoknak, akik Ripka Ferenc, illetve a kormány, keresztény, nemzeti alapon álló, de jogegyenlőséget, mérsékletet hirdető és minden kornak, munkás elemet magához szólitó politikáját magukévá teszik, szint kell vallaniok.

— Elérkezett az idő a városi politikában is, amikor

nem lehet többé az egyik este véresre tapsolni a tenyeret Bethlen beszéde után és másnap hüségfogadalmat tenni Wolff Károlynak.

amint ezt egyesek megtették. Hogy miért követték el ezt az inkonzekvenciát, nehéz lenne megmagyarázni; de igen valószinü, hogy ismét föllépett azok ellen a a terror, amely idők során minden jogos és természetes pártbomlást megakadályozott.

— Most már nem lehet majd bujdosni, nem lehet kétfelé kacsintgatni, hanem meg kell mondani, kinek kell Wolff Károly menydörgő demagógiája és kinek kell az a csendes, de alkotó munka, amelyre Ripka Ferenc kormánybiztos hivta fel Budapest egész lakosságát. S miután ennek igy kell lennie, aligha férhet hozzá kétség, hogy

igen sokan lesznek, akik elérkezettnek látják az időt a Wolff Károlyival való teljes szakitásra.

— Most megérett a helyzet a keresztény községi pártból való szecesszióra azok részéről, akik megelégelték az intranzigencia áldásait. Ebből a szempontból — ma már látjuk — semmi tekintetben nem volt káros Liszka Árpád korai kivonulása, mert senki sem gondolhatta, hogy ezzel azután be is van fejezve a nagy szecesszió. Most azután fényesen be fog igazolódni majd, hogy igen jelentékeny számban fognak kivonulni Wolff pártjából a volt városatyák.

— Ez az egész kivonulás azonban csak demonstrativ jellegü lesz, mert nem sok gyakorlati értéke van a volt városatyák ilyen vagy amolyan állásfoglalásának. Hiszen akik Wolff Károly mellé leszögezik magukat, valószinüleg tömegesen hullanak el majd a választáson és emezen az oldalon egészen uj, vagy egészen régi (a mult várospolitikusai) vonulnak be a közgyülési terembe. Nehéz lenne tehát számokat mondani, amelyek megmutatnák a kivonulás nagyságát, terjedelmét, mert egészen bizonyos, hogy

a Bethlen párthoz való csatlakozás ivét aláirókon kivül igen sokan lesznek, akik menekülni kivánnak a sülyedő hajóról.

Hiszen látunk már olyanokat, akik valósággal testőrei és müezzinjei voltak Wolff Károlynak s mihelyt jelét látták a hatalma leáldozásának, azonnal megtagadták előbb torkuk szakadtából dicsőitett vezérüket.

— Általában mindenki azon a véleményen van, hogy örülni kell a kormány elhatározásának, amelylyel erélyes fővárosi politikára szánta rá magát és véget vet a zürzavarnak, amely hatalmában tartja a városházát. Rendkivül szerencsésnek kell tartani a kormánybiztos személyének megválasztását is, amint hogy maga gróf Bethlen István miniszterelnök is nyiltan vallja, Ripka Ferencben igen kitünő kormánybiztosra találtak. Minden elhangzó szó elismeri Ripka kiválóságát, rátermettségét, legföllebb olyanok akadnak, akik abban kételkednek, hogy elegendő erélye lenne ennek a szörnyü Augiasz-istállónak kitakaritásához. Ez a felfogás teljesen téves, mert aki ismeri Ripkát, tudja, hogy — bár társadalmi érintkezésben módfelett udvarias, kitünő modoru uriember — elhatározásaiban azonban megingathatatlan és akaratának keresztülviteléhez lesz erős keze is, ha a barátságos és jóindulatu módszerekkel nem lehet boldogulni.

— Egyebekben

nem véletlen, hogy a kormány választása Ripka Ferencre esett, mert tudni kell, hogy Vass József népjóléti miniszter kitünően ismeri a városházát és nagy szeretettel foglalkozik a kommunális ügyekkel.

már pedig senkinek a véleményére nem ad annyit gróf Bethlen István, mint éppen Vass Józseféra. Elsősorban igy van ez a fővárosi ügyekben, mert gróf Bethlen István éppen olyan jól tudja, mint a Fővárosi Hirlap olvasói, hogy miniszterssége előtt, de miniszterssége alatt is milyen intenziven érdeklődött a főváros ügyei iránt. Mi még nagyon jól emlékezünk rá, amikor

a Fővárosi Hirlap bizonyára kitünő értesülések alapján Vass Józsefet kombinálta a többségi párt vezérének.

— Nem beszélek most arról, hogy milyen másként alakultak volna ki a főváros ügyei akkor, ha ez a szerencsés kombináció sikerül és Vass József nem lesz közélelmezési miniszter. De igenis konstatálni kell, hogy Vass József annak idején igen komolyan tanulmányozta a főváros ügyeit és még ma is minden iránt érdeklődik, többek között egyik legszorgalmasabb olvasója a Fővárosi Hirlapnak is. Ilyen körülmények között, amikor tudjuk azt, hogy Ripkát személyében is kitünően ismeri (meleg barátság füzi hozzá), akkor meg lehet állapitani, hogy a kormánybiztosi kinevezés komoly megfontolás eredménye.

— Egyebekben Ripka legelső feladatai közé a városházi rendcsináláson kivül a választói névjegyzékek botrányának elintézése és az egységes polgári front megalkotásának sürgős előkészitése tartoznak. Ez utóbbi célra Ripka megnyerő egyénisége, komoly megbizhatósága és pompás diplomáciai érzéke szinte pótolhatatlanok. Az ő számára nem lesz nehéz feladat a szétszórt liberális elemeket tömöriteni és a Heinrich-pártot megnyerni a maga számára. Ugyanakkor párhuzamos munkával ki fogja szakitani a maga politikájának támogatására a Wolff-párt értékes és nem kompromittált egyedeit, s ha lehet, kompromisszumot létesit más polgári pártokkal is.

— A kormány és a polgárság egyaránt nagyon sokat vár Ripka Ferenc működésétől.

VI., Nagymező-u. 30 **KÉK MADÁR** Telefon: 96—17

Szeptemberi műsor keretében fellépnek:

Mr. JOHNSON
MORAW DUO
EMMY HOPP

KEZDETE 10 ÓRAKOR

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Fülszínkor

...

A nyilvános versenytárgyalástól

ugy fél a tekintetes tanács, mint az ördög a tömjénfüsttől. Annyira fél, hogy ezt már Terstyánszky Kálmán, a volt kormánybiztos is kénytelen volt észrevenni. A közgyüléspótlók alkalmával szinte állandóan visszatérő módon adta fel e kérdést a reáeső tanácsnokoknak, hogy volt-e nyilvános versenytárgyalás? Ahány ügy, annyi tagadó válasz. Legföllebb imitt-amott hallottuk, hogy „korlátolt" nyilvánossággal dolgozott a tanács. Elfogadható védekezést a törvényes formáktól való irtózásra vonatkozólag nem hallottunk: de egészen biztosan tudjuk, hogy a nyilvános versenytárgyalások mukacs mellőzése egyik legcsunyább csökevénye a kurzusnak. Hiszen nyilvános versenytárgyaláson a másodosztályu állampolgároknak is joguk van olcsóbb ajánlatot tenni, mint az első, sőt legelső (értsd a kurzus-politika rajongóit) osztályu állampolgároknak. A nyilvános versenytárgyaláson kiderülhet, hogy Wolffék kedvenceire ráfizet a főváros és hogy sokkal olcsóbban is lehet gazdálkodni, objektumokat magasabb bérért is lehet bérbeadni, mint öt esztendőn át történt. Bátorsága nem volt-e eddig szembeszállani a tanácsnak Wolffék akaratával, vagy talán ők maguk is teljesen wolffi mentalitásban élnek? Ki fog derülni a vallatásnál: mert nem hisszük, hogy Ripka Ferenc nem lenne kiváncsi ennek a kérdésnek a tisztázására. Végre is a jogegyenlőség programmjával jött és ebben az esetben a jogegyenlőség a főváros anyagi érdekeinek védelmét is igen komolyan jelenti.

Meszelés lett

a nagy tatarozásból. A háztulajdonos urak ismét kitettek magukért és mi megdöbbenve állunk meg az előtt a könnyelmüség előtt, amellyel egy nagy testület nemcsak a szavával, de a nemzeti vagyon nagy érdekeivel is játszik. Ezt a vádat, hogy tatarozás helyett csak meszelnek, meg kell cáfolniok. Itt nincs kibuvó. Ahogy annak idején tömeges felvonulásokat tudtak rendezni házbéremelési ügyekben a népjóléti miniszterium elé, azonképpen nem fogják megerőltetni magukat, ha pontos és becsületes kimutatást terjesztenek a közönség elé arról, hogy ki, mit és hogyan tataroz? Ezt jogunk van tudni, mert ha ezt elmulasztják, minden jogukat eljátszák arra, hogy a kormány még egyszer szóbaálljon velük.

A B. listások

ügyével foglalkozott pénteken a demokratapárt. A kommünikéből — őszinten szólva — nem tudunk kiokosodni. Mert Pusztay Károly, aki tanügyi szakember, ugy vélte, hogy nem ártana elmenni Ripka kormánybiztoshoz és reviziót kérni. Ezzel szemben Bendő Mór, aki ügyvéd, igen hevesen tiltakozott ez ellen és arra az álláspontra helyezkedett, hogy csak várjanak a B. listások addig, amig „igazi liberális"-rezsim lesz, a városházán. Nem derül ki azonban a pártkommünikéből, hogy ki győzött a vitában, kinek az álláspontját tette magáévá a párt? Az érzésünk mégis az, hogy az ügyvédét. Hát ezen nagyon kellene csodálkoznunk, mert a B. listások szerencsétlenségével még a demokratapártnak sincsen jogában politikát csinálni. A feleletet, amelyet ezek a szegény, keserü sorsra kárhoztatott emberek adni fognak, a demokratacsak azt kivánjuk Bendő Mórnak, hogy ne párt aligha fogja kitenni az ablakába. Mi izlelje meg soha életében a valóságban ezeknek az embereknek a fájdalmát: de álmodja végig, egy dús vacsora után, hánykolódó éjszakáján a B. listás tanitó egyetlen óráját. Ha ez megtörténik, nem fogja kivánni a halasztást, nem a liberális-rezsim hajnalhasadásáig, de másnap reggelig sem.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Szavak és tények

Irja: **Marcial.**

Mily szépen fogadták a magyar kereskedőket Pozsonyban, ahova árumintavásárt látogatni mentek. És mily boldogan regisztrálta a magyar sajtó a magyar kereskedőknek ezt a barátságos fogadtatását Pozsonyban, az ősi magyar városban, a régi magyar parlament székhelyén, a magyar kultura megszentelt városában! Siessünk mi is csatlakozni az örvendezőkhöz és ne csökkentsük az örömet semmiféle meggondolásokkal, ne gondoljunk még arra se, hogy akivel előnyösen kereskedni lehet, azt mindig és mindenütt szivesen látják: a Findzsi-szigetek emberevő törzsei, amelyek állandó gyilkos harcban állanak egymással, beszüntetik az örök idők óta tartó harcot a közös vásárok idejére, amig elcserélik áruikat, sőt bizonyára barátságos szavakat is váltanak egymással addig, mig kiki a vevőjére sózhatja a portékáját. Nem, mi ne kissebbítsük a pozsonyi barátságos fogadtatás jelentőségét efféle példázatokkal, hanem irjuk alá fenntartás nélkül a magyar sajtónak azt a felfogását, hogy ennek a fogadtatásnak nagy jelentősége van a két ország gazdasági közeledése tekintetében, beszéljünk mi is a lelkek enyhüléséről, mintha bizony valami okuk lett volna a magyar kereskedőkre haragudniuk is azoknak a szlovák uraknak, akik a fogadtatáson azokat a szép szavakat mondották.

Tény az, hogy nem is Sztodola ur és Okanik ur volt az első, aki ilyen engesztelékeny hangokkal ejtette meg a szivünket. Nemrégiben maga Massaryk, is ilyen hangon beszélt egy magyar ujságiró előtt. Tisztán és világosan megjelölte a gazdasági összeműködés nagy jelentőségét a két ország fejlődése szempontjából és azzal az éleslátással, amely e kiváló tudós államférfiu egész tudományos és politikai működését jellemzi, feltárta néhány mondatban az egymás elől való elzárkózás hátrányosságát. Mindenki meg lehetett győződve a cseh nemzet e nagy fiának és vezérének e szavai után, hogy a lehető legkedvezőbb auspiciumok között indíthatjuk meg a Csehországgal való kereskedelmi szerződés tárgyalásait. Siettünk is vele, pedig nem volt nagyon sürgős a csalódás, amely bennünket ebben a dologban ért. A szép szavak után csunya tettek következtek és akik Prágába utaztak a szerződés munkálataihoz szükséges puhatolódzások megejtése végett, majdnem futva jöttek vissza mélyen lekonyult reménységekkel és tökéletes kudarc hangulatában. A valóság egészen más, mint amit a szép szavak mögött feltételez a naiv jóhiszemüség. Innen is, onnan is mindegyik fél úgy szeretne kereskedelmi forgalmat csinálni a másikkal, hogy a másik vásárolja meg azt, amit én eladni akarok, de énnekem ne kelljen megvennem azt, amit a másik fél kinál eladásra. És ha erre az abszurdumra a másik nem mutat hajlandóságot, akkor nem kötök vele szerződést, akkor áll a gazdasági harc tovább is, az elzárkózás, az önkielégités gyermekes — tegyük hozzá: vásott és korlátolt gyermekhez méltó — politikája.

A barátságos kereskedelmi szerződések kötéséhez olyan előkészületeket tesznek innen is, onnan is, ahogyan a gurbitás cigány lócsiszárok készülődhetnek a vásárra. Itt megszavaztatnak a parlamenttel egy vámtarifát, amelynek abszurd tételei az égbe kiáltanak és amely által a felkorbácsolt közvéleményt a leghivatalosabb helyről azzal csitítják le, hogy nem ez lesz az igazi vámtarifa, hanem az, ami belőle majd az államokkal kötendő szerződésekben megmarad. A magas tételek csak arra valók, hogy legyen miből engedni az alkunál, amikor az engedésért a másik féltől rekompenzációkat fogunk kicsikarni. És a másik fél ugyanilyen erkölcsi paripán ülve jelenik meg a tárgyaláson. De a nekikészülődések évekig tartanak és az alatt itt kifejlődik az elzárkózás oltalma alatt olyan termelés, amely a másik fél fejlettebb vagy kedvezőbb körülmények között produkáló hasonló termelésével szemben egy pillanatig se tud megállani védelem nélkül és amott is erőre kapott a lakosság rovására olyan termelési kategória, amely éppen minálunk produkál kedvezőbb körülmények között. Most már az alku és megegyezés olyannyira nehéz, hogy majdnem lehetetlennek mondható. Mert könnyü volt Mussolininek a kormányrajutás első óráiban a szabad kereskedelem mellett hitet vallania és határozott hangon kijelenteni, hogy a védelem nélkül megélni nem tudó gyáriparok parazita iparok, amelyek forduljanak föl, ha nem tudnak máskép boldogulni, csak a lakosság megsarcolásával. Csakhamar rájött azonban, hogy ez a védelem olyan boszorkánykör, amelyből nem lehet kijutni, mert a védett iparágak elvonják a munkát és a tőkét azoktól a termelési ágaktól, amelyek védelem nélkül is boldogulhatnának és amikor a helyzet már kialakult, akkor a védelem megszüntetése a nemzeti tőkeerő és munkaerő óriási tömegét veszélyezteti, ami megfélemliti azokat, akiknek intézkedniök kellene. Folyton dicsekedtek a magyar textilipar varázslatos fejlődésével, amelyet pár évi elzárkózás ideje produkált és nem akarják belátni, hogy ennek Magyarország leghivatottabb termelése, a mezőgazdasági termelés fogja megadni az árát, mert ha fenn akarjuk tartani azt a hirtelen lett termelést, amely csakis védelem mellett, tehát csakis drágábban produkálva élhet meg, akkor ezt csak a saját zsebünk rovására és csakis a természettől fogva előnyösebb helyzetben levő mezőgazdaság rovására lehet megcsinálni, amelynek termékei megfelelő arányban kiszorulnak a külföldi piacokról. Ha pedig az alkudozásoknál a mezőgazdaságunk javára akarunk előnyöket elérni, akkor ugyanaz a helyzet áll elő a másik oldalon: a védett cseh agráriusok ugyanaz zöldben, mint a védett magyar textilesek sárgában és a vége az, hogy a szép szavak és örvendetes felbuzdulások dacára marad minden a régiben. Hiába a sok szép pohárfelköszöntő és hiába minden jóakarat: nem ezen mulik a dolog. Béke, nyugalom, termelés, üzlet, forgalom, gazdagság, virulás csak akkor lesz az ujonnan keletkezett államokban, ha az élet versenyére, nem pedig hivatalnokokra és érdekképviseleti funkcionárusokra bizzák, hogy hol milyen termelés fejlődjék. Szüntessék meg az elzárkózásokat és vámvédelmeket, akkor ujra gazdag és boldog lesz Európa, addig minden szó és beszéd hiábavaló.

A kormánybiztos hatalma. Hányan voltak, akik azt igérték, hogy megjavitják Budapest közélelmezési viszonyait. És hányan mondották már, hogy letörik a drágaságot. A háboru befejezése óta minden kormány szerette programmjába venni ezeket a fogadkozásokat és minden közélelmezési miniszter iróasztala felett ott diszelgett a jelige: Törd le a drágaságot! De a közélelmezési viszonyok és a drágaság minden ilyen friss programm után csak türhetetlenebbé lett. Magyarország termelői, mintha gúnyt akartak volna üzni a miniszterek igéreteiből, minden egyes programmbeszéd vagy kormányintézkedés után felemelték a legfontosabb közszükségleti cikkek árát. És a sok kormányprogramm és miniszteri igéreten odajutottunk, hogy Budapest ma a világ legdrágább városa. Mindezt azért bocsátottuk előre, mert az elmult héten megint programmnyilatkozat hangzott el. Ripka Ferenc, Budapest uj kormánybiztosa azt mondotta többek között az ujságirók előtt kifejtett programmjában, hogy enyhiteni akarja a drágaságot, mert képtelenségnek tartja, hogy az agrárius Magyarországon drágább legyen a liszt, hus, zsir, burgonya és zöldségféle, mint azokban a városokban, amelyek Magyágból kapják a közszükségleti cikkeket. És alig mondotta ki Ripka Ferenc ezeket a szavakat, a malmok megdrágitották a lisztet, holott a buza ára az utolsó időben lényegesen lejebb szállt. Ezek a gazdasági jelenségek bármily különöseknek látszottak, nem voltak érthetetlenek. Akiknek pedig mégis rejtélyesek voltak, azok megkapták a magyarázatot Eskütt Lajos vallomásában, melyet a büntető bíróság előtt tett. Távol tőlünk a gondolat, hogy Nagyatádi Szabó István puritán egyéniségét a gyanu leghalványabb árnyékával illesük. A földmivelésügyi miniszter magasan felette áll minden gyanunak, de azt az egyet el kell ismernie, hogy a kivitellel elkövetett bünöket az ő minisztersége alatt követték el. És ezek a bünök, és csakis ezek a bünök okozták, hogy Magyarországon jóval drágább ma minden, mint Európa bármely országában. A közszükségleti cikkek ezer és ezer csatornán folytak ki az országból. Ami fölösleg volt, idegenbe jutott, hogy az árukészletek csökkentése utján elelmiszerhiányt lehessen előidézni és az élelmiszerhiányt pedig árdrágitásra lehessen kihasználni. E pillanatban nem kutatjuk, hogy agrárérdek, politikai szükség vagy politikai korrupció okozta-e a kiviteli engedélyek tömeggyártását. Sokáig azt mondották, hogy valutáris érdekek füződnek a kivitelhez. De a korona folytonos árfolyamhanyatlása megmutatta, hogy a kivitelnek ezzel a módszerével nem lehet a korona árfolyamhanyatlását megállitani. Az a kérdés, vannak-e az uj kormánybiztosnak eszközei arra, hogy a drágaságnak ezeket az okait kiküszöbölje a magyar közgazdasági életből. Mert a tények igazolják, hogy Budapesten a drágaságot nem a termelési viszonyok mostohasága, nem is a termés minősége és mennyisége, sőt nem is a kereslet és kinálat közötti arány dönti el. A mi drágaságunkat párt-, osztály- és egyéni érdekek idézik elő és ilyen erők ellen nem lehet pusztán tudással és jóakarattal eredményeket elérni. Van-e befolyása Ripka Ferencnek ezekre az alattomban működő erőkre? Van-e hatalma arra, hogy Budapestet osztályok és pártok anyagi érdekei ellenére kormányozza? Budapest közönsége a maga erejéből teremti elő az állami költségvetésben előirányzott szükségletek ötven százalékát. Igen, akárhogyan tagadják, pénzügyi szempontból nézve a helyzetet, Budapest ma fél Magyarország. És aki Magyarország ötven százalékát kormányozza, annak jogában áll, hogy olyan rendkivüli hatalmat követeljen a maga számára, amelyel függetleniteni tudja Budapest közélelmezési viszonyait az osztályok, pártok és egyének önzésétől, szertelenségétől és kapzsiságától.

Szerez az anyagbeszerző. Az anyagbeszerző igen fontos poziciót tölt be minden nagyobb vállalatnál. Anyagot szerez a vállalatnak és vagyont szerez önmagának. Az anyagbeszerző látia el a vállalatot a gépüzem összes szükségleteivel, ő gondoskodik az alkalmazottaknak járó szükségleti cikkek és a munkásokat megillető természetbeni kedvezmények beszerzéséről. Nagy vállalatoknál ez rengeteg elfoglaltsággal jár, mert egyik-másik vállalat tisztviselői és munkásai ezrekre rugnak és ellátásuk annyi munkát ad, mint egy nagyobb vidéki város egész népességének ellátása. Egy ilyen anyagbeszerző még közgazdasági szempontból is jelentős személyiség, nem is szólva arról, hogy sáfárkodásával igen nagy befolyása van arra, hogy a vállalat nyereség vagy veszteség egyenlege hogyan alakul ki az évi mérlegben. Egy ilyen előkelő magyarországi szénbányatársulat elbocsátotta az anyagbeszerzési osztály igazgatóját, mert az igazgató, amint ez kiderült, 30 miliárd illegitim jövedelmet szerzett éveken keresztül magának.

Az összeg a bányatársulat méreteihez is elég tekintélyes, de mégsem hisszük, hogy csakis a 30 milliárd adott közvetlen okot az igazgató menesztésére. Bizonyos, hogy a vállalat vezetősége rájött arra, hogy az igazgató rendszerint üzi az anyagbeszerzésnek ezt a módját, ami még egy nagy vállalatnál is igen tekintélyes anyagi tényező. A beszerzési igazgató összejátszott a vállalat szállitóival, s mint ez már szokásos, külön haszonra dolgozott. Az anyagot annál szerezte be, aki magasabb százalékot juttatott neki a megrendelések után. A minőség nem jött tekintetbe: a legjobbat mindig az szállitotta, aki a legnagyobb sápot adta. És a legalsóbb egységárakat is az ajánlotta, aki a legtöbb hasznot igérte az igazgatónak. Természetes, hogy mindez igen megdrágitotta az üzemköltségeket. Mert a rossz anyag még akkor is drága, ha olcsó. Hát még ha ez a rossz anyag tényleg többe kerül, mint a legjobb anyag. E mellett számitásba kell venni, hogy a rosszból háromszor annyi kell a szükségletek fedezésére, mint a jóból. Nem csoda, ha a költségek óriási növekedése nem maradt észrevétlenül és a vállalat igazgatósága kiadta az anyagbeszerzési igazgatónak az útját. Ezek a belső panamák nem magánügyei a részvénytársaságnak s nagyon is a nyilvánosság elé kivánkoznak, mert végső eredményében a részvényesek és a fogyasztó közönség adják meg az ilyen természetü gazdálkodásnak az árát. Mert minden kiadást, minden termelési költséget a fogyasztó fizet meg, miután a társaság a szén árába belekalkulálja az üzemfentartási költségeit. Ha ezek a költségek nagyok, ezt a közönség megérzi a szén egységáránál. Mert máshogyan alakul a szén ára, ha a termelési költség nem huszezer, hanem huszonötezer korona. És ha egy anyagbeszerzési igazgató ezenkívül több milliárddal károsítja meg a vállalatot, ez már olyan összeg, amely számot tesz a szén árának megállapitásánál. Nem állitjuk, hogy csak az ilyen természetü gazdálkodás okozza a drágaságot, de bizonyos, hogy lelkiösmeretesebb gazdálkodás és fokozottabb ellenőrzés mellett a részvényes is, meg a fogyasztóközönség is jobban járna.

A Magyar-Amerikai Bank reorganizálása. Multheti számunkban már jelentettük, hogy a Magyar-Amerikai Bank reorganizáció előtt áll, az intézetbe uj érdekcsoport vonul be, amely hivatva lesz a mult büneit jóvátenni és az érdemesebb sorsra hivatott pénzintézetet szolid alapon az érvényesülés becsületes utjára elvezetni. Az ujraépités munkájának élére Lukács Henrik, az ismert bécsi bankár állt,

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:

akinek a saját pénzérdekeltségein kivül sikerült báró Bottlik Istvánt és a hozzá tartozó érdekcsoport képviselőit megnyerni és igy az intézet szép reményeire jogositó jövője e komoly férfiak közreműködése révén most már biztositottnak tekinthető. Az intézetnél tervbe vett tranzakciót a vasárnap tartott közgyülés szankcionálta. Siegescu József dr. egyetemi tanár nyitotta meg a közgyülést. Üdvözölte a részvényeseket, ismertette a bank mai helyzetét és kifejtette az uj igazgatóság jövő céljait. Kijelentette, hogy az uj igazgatósági tagok csak a mostani közgyülés után történtekért vállalják a felelősséget, a multért azonban nem állhatnak helyt. Siegescu József beszéde után Bedő Mór dr. ügyvéd a kisrészvényesek nevében mondott hosszu beszédet s ebben éles hangon, adatok felsorakoztatásával szinte vádbeszédet mondott a régi igazgatóság ellen. A közgyülés lefolyásáról az alábbi hivatalos közlemény számol be. A Magyar-Amerikai Bank r.-t. vasárnap tartotta Berlini-téri székházában közgyülését dr. Siegescu József pápai prelátus, egyet. tan. elnöklete alatt. Az igazgatósági jelentéshez dr. Bedő Mór és dr. Martos József szólottak hozzá. Dr. Bedő észrevételei különösen egy másik fővárosi pénzintézettel tervezett tranzakciót érintettek, mire az elnök kiemelte, hogy az uj igazgatóságot ennek a tranzakciónak az elbirálásánál is csupán a bank és a részvényesek érdekeei fogják vezetni, amit ugy dr. Bedő, mint a közgyülés megnyugvással vettek tudomásul. A közgyülés az előterjesztett mérleget elfogadta, a fölmentvényt megadta és tudomásul vette, hogy a dr. Bányai-féle csoport az intézet vezetésétől visszalépett és uj igazgatósági tagoknak megválasztattak: Báró Bottlik István (elnök), dr. Polónyi Dezső, gróf Török Sándor, dr. Gimpel György (Wien), Buday Barna, dr. Siegescu József, dr. Révész Jenő, dr. Bálint Imre, dr. Fenyő Kornél, dr. Párkány Frigyes, Szeghő Károly és Lukács Henrik (vezérigazgató).

Anglo-Austrian Bank Limited II. évi rendes közgyülését tartotta Londonban, ahol az 1923-ra vonatkozó mérleget elfogadták és a 105.653. 3. 10 font tiszta nyereségből az elsőbbségi részvényekre 6%-os osztalék fizetését határozták el azzal, hogy a ezek után fönmaradó 81.653. 3. 10 font uj számlára vitessék át a bank tartalékainak növelésére. Ez a tartalékolás elsősorban a nagymértékben fölnövekedett költségekre való tekintetteel történt, amelynek a folyó évben való csökkentése iránt erélyes intézkedések történtek. Az igazgatótanácsba uj tagként Urbán Lajos urat választották meg.

A Pallas irodalmi és Nyondai r. t. közgyülése az igazgatóság javaslata alapján elhatározta, hogy az 1923. üzletévre részvényenként 1000 korona osztalékot fizet. A szelvényeket augusztus 25-étől váltja be a Pallas főpénztára.

CORDATIC
A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA
TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

AUTÓFÉNY és INDITÁS
ELADÁS
BESZERELÉS-KIEGÉSZITÉS
DÁNOS és URNER
V. POZSONYI-ÚT 4/a. • TELEFON: 172-63

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TAURIL" magasnyomásu fémitőlemezek, Műszaki puha- és keménygummi-áruk, szállitóhevederek. M. k. G. szijak, játékáruk és labdák, adirgummi. Auto- és kocsiabronc stb., stb.

ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház-u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

FISCHER S.
EHRLICH-féle MEIDINGER KÁLYHÁK
és központi calorifer fütések. Hazai és külföldi I-rendü folytonégők és cserépkályhák, takaréktüzhelyek és kéménytoldók
Budapest, VII., Dohány-utca 6.
TELEFON: József 36-65.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sódronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

KOLLARIT
BÖRLEMEZ
KOLLARIT-BÖRLEMEZ SZAGTALAN FEDŐLEMEZ
GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA:
EGYESÜLT UJPESTI ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS és BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 28.
Kérjen Kollarit-bőrlemez mintát és árajánlatot ingyen és bérmentve. Utánzatot ne fogadjon el!
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST,
V., VÁC-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek
Lakkok

Rádió
készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő anyagok stb.
FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

Autó és karosszéria javitásokat
a legpontosabban rövid időn belül végez a legkitünőbb munkagépekkel felszerelt műhelyeiben
METROPOLE GARAGE
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25.

NEUSCHLOSZ-LICHTIG
Repülőgépgyár és Faipar R.-T. Albertfalva
Telefonszámok: 156-54, J. 84-02 és J. 84-03.
Aluminium-karosszériák a legkönnyebb sulyban.

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1888. TELEFON: 26-01, 4-17.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

„A soványok kövérek lesznek,
Ha Szent István maláta-
kivonatot esznek"

Dobozgyár
SCHEER GYULA BÉLA
Budapest, I., Verpeléti-út 15.
TELEFON: József 2-46.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv!
vesz és elad!

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, müszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-40.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. Osram izzólámpák.

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. BUDAPEST Tel.: J. 90-34, J. 50-88
Öntöttvas-radiatorok, bordásfütőtestek, kazanok, szerelvények központi fütések részére

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

VASÖNTVÉNYEK
POPPER ÉS SZÁNTÓ
VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR
Budapest, VI., Mohács-utca 8. Telefon: 111-47.

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Müszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

Budapest világváros akar lenni

Ripka Ferenc kormánybiztos figyelmébe

Nem tréfálunk, de tényleg nagyon régen nem hallottuk már az idegenforgalom szót. Pedig valaha nagyon divatos volt, sőt voltak komoly emberek, akik igen lelkiismeretesen fáradoztak Budapest idegenforgalmának megnövelésén. A forradalmak zürzavarában, még ha akart volna is valaki, nem cselekedhetett volna abban az irányban, de a kommunizmus bukása óta — amint azt Bécs példáján látjuk — nagyot lendített volna Budapest sorsán, ha az itt megforduló idegenek számát lényegesen lehetett volna fokozni. Az a szatócs-politika, az a garasoskodó városigazgatás azonban, amelyet a kurzus inaugurált a városházán, lehetetlenné tette, hogy bárki számára kívánatos legyen a Budapestre való luxus-kirándulás. Nem jött ide más idegen öt esztendő alatt, csak az, akinek mi fizettük a drága kosztját, kvártélyát, napidíját.

Ripka Ferenc, az uj kormánybiztos éppen ugy tudja ezt, mint mi magunk, de mégis már hivatalbalépésének első napjaiban fel kell hivnunk a figyelmét arra, hogy miután olcsó kenyérrel és olcsó hussal ellátott bennünket, magának a fővárosnak és a főváros lakosságának érdekében kezdjen nagyszabásu idegenforgalmi akciót, hogy uj és gazdag jövedelmi források nyilianak meg előttünk.

Nagyon sulyos bün volt az a mulasztás, hogy akkor nem csábitották ide és szoktatták ide az ideigeneket, amikor még Budapest is olcsó volt azok számára, akik idegen valutában keresték a pénzüket. Ma Európa legdrágább városa vagyunk, de azért — különösen, ha a kormánybiztos közélelmezési akcióia sikerül — lehet sikereket elérni, ha ismét megkisérlik világvárosi jelleget adni Budapestnek. Mert a háboru után az idegen, aki nemes valutával rendelkezett, bejárt minden földet, bejárt minden várost, ahol a pénzinfláció olcsóságot teremtett, csak éppen Budapestet kerülték el messziről. Nemcsak akkor volt ez, amikor még — különösen éjszakáként — nem volt bátorságos dolog Budapest utcáin járni. Ma nincsenek már rendzavarók, de idegen még sem jön Budapestre, mert kihült, rideg, szomoru, sötét, a kultura és technika minden vivmányát makacsul mellőző vidéki várossá sülyedtünk Wolffék szatócs-politikája révén.

Egy város, amely milliós lakos-számmal rendelkezik, meghalt, ha lerongyolódik, ha nem világitják, ha megakasztják fejlődésében. Minek jöjiön ide az idegen? Azért hogy elhagyva megszokott kényelmét balkáni kiforratlanságot, tökéletlenséget, sivárságot találjon és élvezzen? De presztizs-kérdés is Budapest világvárosi jellegének megtartása. Mindig azt halljuk, hogy Nagy-Magyarországot nem fegyverrel, hanem kultur-fölényünkkel szerezzük vissza. Ez helyes igy, okos igy. De vajjon hogyan mutatjuk meg ezzel a lezüllött, kikövezetlen, sötét, fénytelen rossz közlekedésü, drágán élő fővárossal a mi kulturfölényünket, hacsak nem némely világvárosi mulatónak nevezett lebuja révén, ahol estétől hajnalig gondosan kirabolják az idegent?

Az uj kormánybiztosnak minden erejével le kell törnie ezt a szatócspolitikát, amely a maga kuprosságával nem takarit, hanem pazarol. Vissza kell adni Budapestnek világvárosi jellegét és ennek a városnak külsőleg is ki kell fejeznie azt a kulturfölényt, amelynek a szomszédainkkal szemben hóditó erejének kell lennie. A régen kialudt ivlámpák felgyujtásától kezdve végig a nagyszabásu idegenforgalom fejlesztő gondolatokig, végig kell csinálni egy hatalmas programmot, amely ha pénzbe kerül is, de dúsan kamatozó tőkebefektetés lesz. Ezt nem tudták megérteni Wolff Károly és barátai, de be kell látnia Ripka Ferencnek, aki gyakorlati érzékü, kereskedelmi szellemmel rendelkező férfiu.

Nem akarnak versenytárgyalást látni . . .

A Fővárosi Pavillon, a Néparéna meg a többiek

— Nem akarunk versenytárgyalást látni . . . — ez az általános jelszó ma a városházán.

A fővárosi pavillon után most a Néparénát akarják elintézni olyanformán, hogy a régi bérlővel szépen, minden versenytárgyalás nélkül megegyeznek. A fővárosi pavillon esetében Weingruber Ignác személye és üzletvezetése ellen nem merültek fel kifogások, sőt biztosak vagyunk benne, hogy árlejtés mellett is meg tudta volna tartani a bérletet, hiszen neki, aki birtokban van, legtöbbet ér az objektum. De versenytárgyalás esetén, amikor uj tőkések és uj vállalkozók vonultak volna fel, Weingruber is kénytelen lett volna többet áldozni és a főváros magasabb bérhez, jelentősebb haszonhoz jutott volna.

Még inkább kirivó az eset a Néparénánál, ahol a mai bérlőknek, Schmidtéknek már adtak egy esztendős bérletmeghosszabbitást, amely most van lejáróban. Schmidték azonban egyebekben sem tudják felmutatni azokat az előnyöket, amelyekkel például a fővárosi pavillon bérlője dicsekedhetik. Schmidték ereje kurzusbeli támaszaikban rejlik, amelyek révén a bérlethez hozzájutottak. Most azonban több pályázó között ott van Budapest páratlan népszerüségü Jancsi bohóca is, aki Schmidték előtt már bérlője volt a Néparénának, amely Jancsi cirkusz korában talán még népszerübb volt, mint amikor még Barokkaldi kezében volt, aki legendás nevet vivott ki magának Budapesten.

Bárhogy fázik a tanács a versenytárgyalásoktól, s ha eddig nem is volt szándékában nyilvános árlejtést kiirni, abban a pillanatban, amikor tudomására jut, hogy tőkeerős szakemberek akarnak pályázni, deferálni kell a helyzettel szemben. Nem állhatnak meg a tanácsnak különben is gyenge lábon álló argumentumai, bármily kedvencei is a kurzusnak Schmidték, áldozatkészségüket össze kell mérni másokéval.

A protektorok ugyan élénken működnek, sőt van olyan jóindulatu barátjuk is, aki megérezve az idők szelét kurzistából bethlenistává, vagy ha kell, ripkaistává vedlett: de itt nincs jogosultsága a politikának. Az uj kormánybiztos nem ismer politikát, akkor, amikor a főváros anyagi érdekeinek megvédéséről van szó. A gazdasági versenynek elve is azt követeli a főváros érdekein kivül, hiszen ma, amikor minden téren rohamléptekben közeledünk a gazdasági felszabadulás felé, a fővárosnak sem szabad elzárkóznia az elől, hogy minden bérletnél, minden vállalkozásnál és minden munkánál összemérhessék erejüket, élelmességüket és szaktudásukat azok, akik dolgozni és vállalkozni akarnak. Ennek pedig egyetlen módja van: teljesen és tökéletesen szakitani a régi bérlők iránt érzett pietással és minden vonalon törvényes jogaiba iktatni a nyilvános árleitések révén a szabad versenyt.

Talán éppen a Néparéna esete lesz az első alkalom, amikor a kormánybiztos érvényt fog szerezni annak az elvnek, amely ma már mulhatatlan követelése az egész gazdasági életnek.

Események

Csak távolról... Gróf Bethlen István miniszterelnök igen különös módon nyaral: hol itt, hol amott bukkan föl. Vándorol a csonka hazában mindenfelé és ebben a vándorlásában eljutott Parádra is, ahol történetesen Wolff Károly, Sipőcz Jenő és Csillény András is nyaralnak. Természetesen a kurzus-sajtó boldogan dörzsölte a kezét, hogy ime mégsem veszett el minden, felragyoghat még Wolff Károly csillaga a városháza fölött. Huszonnégy óra mulva már ugy festett a dolog, hogy Bethlen Wolffék után megy, bizonyosan követi őket, mint szerelmes az ideálját, vagy hogy éppen kanosszát járni ment a kies Parádra. Talán már azt is elképzelték, hogyan követte meg Bethlen a fajvédő vezéreket a budai beszédért és hogyan kért amnesztiát a vérengző törzsfőnököktől Ripka Ferenc számára. Nem tartott azonban sokáig a szép álmokban való kéjelgés. Elvetődött ugyanis egy liberális ujságiró is Parádra, ahol beszélt gróf Bethlen Istvánnal, aki kijelentette, hogy nem is beszélt Wolffékkal, hanem csak távolról köszöntötték egymást. A Fővárosi Hirlap már legutóbbi számában igen határozott értesüléssel hütötte le Wolffék Budapesten maradt függvényeinek vakmerő álmodozását, mert megirta, hogy Bethlennek esze ágában sincs Parádon politizálni, még kevésbbé Wolffék kegyeit keresni. S ime kiderült, hogy Bethlen igen hathatósan védekezett az ellen, hogy Wolffék megkörnyékezhessék. Csak távolról köszöntötték egymást... Ime Bethlen bölcsessége, mert velük edzután igazán — csak távolról lehet érintkezni.

A körzet-kálvária. Végre valami, amiért nem a főváros tanácsa a felelős, csak éppen hogy neki is kellemetlensége — és pedig sok kellemetlensége — van vele. A „körzet"-ért, valamint a körülötte kifejlődő operettért és egyben kálváriáért a kultuszkormány a felelős. A körzet két esztendő óta divatos és azt jelenti, hogy minden elemi iskola körül vonnak egy kört, amelyen belül minden gyermek abba az iskolába tartozik járni. Appelláta persze nincs. És végén minden iskolában kihirdetik ezt megmásithatatlan szabályként. A gyermekek sirva bucsuznak a régi tanitójuktól, régi iskolájuktól, a szülők kétségbeesve szaladgálnak fühöz-fához, mert rettenetes szerencsétlenség a gyermekeket elszakitani a régi, a jól bevált iskolától. Borzasztó kálváriajárás ez egészen addig, amig nem jön az operett. A végén tudniillik kiderül, hogy hiszen csak a tanácshoz kell kérvényt beadni és minden rendbe jön. A polgármester, három alpolgármester és tizenhat tanácsnok szavaz arról, hogy Tisztajeles Józsika tovább járhat-e a régi iskolájába, igen, vagy nem. És mindig tovább járhat. A tanácsban — dicséretére legyen mondva — van belátás e tekintetben. De mi az ördögnek kell minden esztendőben végigjáratni a szülőkkel ezt a körzet-kálváriát, amikor amugy is rendbejön minden a végén.

Az élő arckép ma a legnagyobb sikernek örvend egész Budapesten. Kizárólagos készitője: **„Oktogon" foto-salon**, VI., Andrássy-út 55 szám.

ROMÁN

száraz Ia. bükkhasábból **apritott fát,** szlovák kötegfát (gyujtósfa) már 10 mázsától házhoz szállit a

PROSYLVANIA R.-T.

tüzifatelepei és gépfavágója, Józsefvárosi p. u. X. kapu

Telefon: József 90-72.

Központi iroda: V., NÁDOR-UTCA 21. félemelet.

Waggontételt direkt termelőhelyről szállitunk.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI U. 18

Az évadnyitó uj műsor. - Rott és Steinhardt felléptével **Az uj házmester és Faust III. Tell.** bohózatok. Kezdete pontban 8-kor.

SZÓRAKOZÁS

Nemzeti szinház heti műsora: Szerda: A Gyurkovics-lányok. Csütörtök: Süt a nap. Péntek: Az ember tragédiája. Szombat: A szökött katona (uj betanulással, először). Vasárnap: A szökött katona. Hétfő: Egy pohár viz. Kedd: Süt a nap.

Az Antónia utolsó előadásai. Pénteken, szeptember 12-én adják a Vigszinházban utóljára az Antóniát. Fedák Sárival, akinek első fellépését az amerikai lapok már hirdetik, nem halaszthatja tovább elutazását és emiatt az Antóniát népszerüsége és vonzóereje teljében le kell venni a műsorról. Szeptember 12-ig azonban estéről-estére adják a szenzációs vigjátékot, Fedák Sári vendégfellépésével.

Vera Mirceva a Renessaince Szinházban. Urvancov orosz iró drámájának világsikerét igazában csak a szinpadon, egy kitünő előadás fényében lehet megérteni. Magának a drámának kétségtelenül föléttebb izgalmas és érdekes a cselekménye és a drámai felépitése is meglepően bravuros. De a darab legnagyobb hatása mégis: a nagyszerübbnél nagyszerübb szerepeknek az a halmozása, mely a Renaissance Szinházat szinte rendkivüli sikerhez segitette. A Renaissance Szinház előadása az a kitünő előadás, mely a Vera Mirceva világsikerét a legteljesebb mértékben megérteti. Simonyi Mária és Makláry Zoltán alakitásából valóságos szenzáció pattant ki. Makláryt már a főpróbán is hosszu percekig tapsolták a nyilt szinen. Simonyi Mária pedig az ábrázolás nagyvonaluságának és mélységének továbbá a hóditó szépségnek és elegánciának minden kvalitásával ejtette lázba a közönséget, mely nagy elismeréssel jutalmazta a kitünő Gellért Lajos első fellépését is a Renaissance Szinházban: alakitása igazán orosz és tökéletes emberábrázolás. Táray: pompás, férfias külső, vérbeli hősszinész. De egytől-egyig kitünőt produkátak a többiek is: Berczy Géza, Nagy Gyula, Sugár, Bordás Rózsi és Bacsányi Paula.

Szent Péter esernyője 25-ik előadása. A Magyar Szinház poétikus Mikszáth-darabját, a Szent Péter esernyőjét hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön ismétlik, a szerdai a nagyhatásu darabnak 25-ik előadása lesz. Hétfőn, szeptember 8-án megismétlik a darab előadását 3 órakor mérsékelt helyárakkal, mig jövő vasárnap délután a Kis lord kerül szinre 3 órakor ugyancsak mérsékelt helyárakkal.

A Sasfiók reprize. Pénteken nagy irodalmi és művészi eseménye lesz a Magyar Szinháznak. Ekkor lép fel először Darvas Lili Rostand Sasfiókjának cimszerepében, mely kivüle is nagyrészt teljesen uj szereposztásban, ragyogó keretek között kerül a közönség elé. A darab előadását szombat, vasárnap és hétfőn megismétlik.

ORION FILM ORION FILM

A BÁLNA

Világattrakció 8 felvonásban

szeptember 6-tól

a CORVIN SZINHÁZBAN.

ORION FILM ORION FILM

Környey Béla és Alpár Gitta, a Király Szinház vendégművészei a héten minden este fellépnek a rendkivüli sikert aratott „Három a kislány" előadásain, melyekre minden alkalommal zsufolásig megtelik a szinház nézőtere. Jövő vasárnap délután első délutáni előadásul Bakonyi—Kacsóh klasszikus daljátékát, a János vitézt, hétfőn délután pedig Emőd—Szirmai Mézeskalács cimü magyar daljátékát adják 3 órakor mérsékelt helyárak mellett.

Charly, a Belvárosi Szinház máris népszerü ujdonsága a héten hatszor kerül ismétlésre, mindannyiszor Titkos Ilonával és Törzs-el a vezető szerepekben. Szerdán Sacha Guitry A papának igaza volt cimü vigjátékát adják Törzzsel a főszerepben. Jövő vasárnap délután Kékszakáll nyolcadik felesége van műsoron, a női főszerepben Titkos Ilonával, jövő hétfőn délután A papának igaza volt, Törzs-el a főszerepben. A délutáni előadások 3 órakor kezdődnek és mérsékelt helyárnak.

Rendkivüli sikert hozott az uj premier a Fővárosi Operettszinháznak. Nincs véleményeltérés arra nézve, hogy „A párisi lány"-hoz fogható mulatságos, kedves, értékes operett évek óta nem került hozzánk és hogy régen láttak olyan tökéletes szinházi produkciót, mint amilyen „A párisi lány" előadása. Ahány szerep, annyi remek operettalakitás. Rátkai Márton, Keleti Juliska, Harmath Hilda, Fejes Teri, Felhő Rózsi, Tolnay Andor és Sarkady Aladár játszák ma is a főszerepeket.

A Blaha Lujza-Szinház megnyitója. A teljesen uj Blaha Lujza-Szinház vasárnap este nyilt meg a leggazdagabb és legváltozatosabb műsorral: az I love you cimü amerikai zenés bohózattal, a Mit járkálsz meztelenül? cimü francia vigjátékkal, a Székely fonó-val, a Halló! 19—19 cimü orosz tréfával, valamint a teljesen uj és nagyhatásu magánszámokkal. A müsort, melynek sikere kétségtelen, a hét minden

estjén megismétlik fél 9 órakor. Ugyanez a műsor kerül szinre jövő vasárnap és hétfő délután is, fél 4 órakor, mérsékelt helyárakkal, a bemutató kiváló szereplőivel.

ÁLLANDÓAN TÁBLÁS HÁZAK ELŐTT
játszik a
TERÉZKÖRÚTI-SZINPAD

Az uj remek négyesfogat. Timár Ila, Somogyi Emmi, László Andor és Tamás Benő röpítik további diadalutján az utolsó évek legnagyobb operett-sikerét, az „Árvácská"-t a Budai Szinkörben. 67—73-ik előadási sorozatához jegyek a Budai Szinkör jegypénztáránál, valamint az összes jegyirodákban előre válthatók.

Kiss Ferenccel kerül szinre jövő vasárnap délután a Budai Szinkörben „A falu rossza". A helyárak mérsékeltek lesznek.

Az Apolló-Szinház premierje. Kedves, ötletes és szinte kifogyhatatlanul mulatságos az Apolló-Szinház szezónnyitó műsora, amelyet ma mutattak be tomboló tetszés mellett. A sok tréfa és magánszám közül az elsőség Karinthy Frigyes ragyogó tréfáját, a Tavasz ébredését illeti, amelynek főszerepét Vaszary Piroska játssza felülmulhatatlan bravurral. Kitünő partnerei Hamvas Józsa, Kertészi Endre és Radó Sándor. Harsogó kacagás kiséri Szőke Szakáll Egy ur két kutyával cimü kétrészes bohózatát, amelynek főszerepét természetesen maga a szerző játssza ellenállhatatlan humorral. Jóizü és derüs Török Rezsőnek Nagy János adója cimü falusi története, amelyben Dajbukát Ilona és Bársony István ismét kabinetalakitást nyujtanak. Kurt Goetznek Csontváry és Társa cimü groteszkjében Sarkadi Aladárnak volt nagy sikere. Hangulatos és finom a Buday Dénes zenéjével kisért Tabán cimü jelenlet, viharos tapsokkal fogadták a visszatért hires kabarétart, László Rózsit, jobbnál-jobb kuplékat ad elő Radó Sándor és a pompás műsor hozzátartozója, Kőváry Gyula, ötletes konferálásai.

A Royal Orfeum szezonnyitó előadása. Az ujjáalakitott Royal Orfeum hétfőn nyitotta meg szezonját, pompás műsorral, ragyogó külsőségek között. Kinn az autók és elegáns fogatok felsorakozása jelezte már, hogy a premieren előkelő közönség adott találkozót. Benn azután meglepetés várta a premier-publikumot: az uj diszbe öltözött csillárfényes nézőtéren piros bársonyszékek foglalták el az asztalok helyét. Az uj milliőben stilusos magyar darab, a Jókai-regényből irt „Sárga rózsa" cimü jelenlet került szinre, amelynek szereplőit: Kiss Ferencet, Pethes Sándort, Somogyi Erzsit, Sándor Józsefet zajosan megtapsolták. Dénes Oszkár és Vidor Ferike magánszámukkal arattak sikert, majd a „Lázadás a céllövöldében" cimü operett következett, amelynek pompás diszletei hatottak.

Két szenzációs filmsikere van a hétnek, mind a kettő a Kamarában, ahol zsufolt házak nézik egyre fokozódó elragadtatással a Shakleton kapitány végzete és a Becsület vagy szerelem (Egy árny az éjszakában) lélegzetfojtóan izgalmas jeleneteit. Az előadások egy negyed 7, 8 és 10 órakor kezdődnek.

Corvin-Szinház. Burster Keaton főszereplésével Isten hozta cimü vigjátékattrakció, Samu bácsi végrendelete, Kabaré Mucsán, Hirlapok. Kezdete fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

Uránia. Egészen a déli pólusig (Shakleton utja). Vándormadarakkal Afrikába. Bengt Berg nagy madárfilmje. Kezdete háromnegyed 5, fél 7, negyed 9 és 10 órakor.

Royal-Apolló. Zalamort, az éj lovagja. Kitünő kisérő műsor.

Uj pesti mulató. Az előkelő közönség kedvelt szórakozóhelyét a Cercle des Etrangerest (most Táncpalota) teljesen átalakitva, Géber igazgató szakavatott vezetésével szeptember elsején nyitották meg. Az uj igazgatóság szinte uj mulatóhelyet létesitett, amely rövidesen a legnépszerübb lesz Budapesten. A pompás megnyitó műsor keretében az internacionális attrakciók legkülönbjei szerepelnek. Igy külön szenzáció a 12 Esmanoff, világszerte ünnepelt orosz ballettársulata, a Prawers-kettős, nagyszerü párisi mondain-táncosok, báró Kemény Melinda és Liszkovszky Tibor, akik most érkeztek haza diadalmas külföldi utjukról, a közkedvelt Ossy Rondjo, a tüneményesen szép Inge Lasen, a the 5 Bing Girls és a többi kitünő kiegészitő szám. Az előadások pont 10 órakor kezdődnek. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni. Pénztári telefon: József 78-22.

Omnia mozgóképpalota. Nero, történelmi filmjáték 10 felvonásban. Fox-világattrakció. Nincs többé lakásmizéria, Fox-burleszk 2 felvonásban. Gaumont hiradó, Heti aktualitások a világ minden részéből. Előadások fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

Mozgókép Otthon. Nero, történelmi filmjáték 10 felvonásban. Gazdag kisérő műsor.

Tivoli VI., Nagymező-utca 8. Marica, a cigánykirálynő (Dorothy Dalton) Meghált, mert szeretett (Bebe Daniels). Kezdete fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

Corso. Nero 10 felvonásban. Kezete 4, háromnegyed 6, fél 8 és fél 10 órakor.

Carmen-Mozgó. VII., Erzsébet-körut 8. Játék a szerelemmel, 6 felvonásban. Margot. Kezete 5 órától folytatólagosan. Jegyelővétel 11—1-ig.

Kis Komédia. Három hónapos szünet után szeptember 1-én teljesen uj fényes műsorral nyitotta meg kapuit ezen közkedvelt szórakozóhely. Rott és Steinhardt a szinház igazgatói, amerikai körutjukat inkább jövő év tavaszára halasztották, csakhogy kedvenc közönségüknek a jelen évadban a legjobbat nyujtsák. Teljesen uj és elsőrangu bohózatokban és szóló számokban tehetségük legjavát adják Steinhardt, Türk Berta, Kmochné stb. szeretett közönségük mulattatására, úgy hogy az idén is meg fogják ostromolni a szinház pénztárait.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Revai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipszterméket versenyen kivül!

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Irda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC — CZERNOWITZ — BUKAREST — LEMBERG — KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos, valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztáb a, nád, nád szövet, portlandcement, gipsz, kápor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy rakt ra. Tessék ajánlatot kerni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. **Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.**
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és keritésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

TÁNCPALOTA
(CERCLE DES ETRANGES)
ERZSÉBET-KÖRUT 53. Telefon J. 78-23.
12 ESMANOFF
2 TRAVERS
Báró Kemény Melinda és Lieszkowszky Tibor és a szenzációs szeptemberi megnyitó műsor.
Kezdete 10 órakor.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

GIPSZET ÁRUSITÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 168-18.

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-3
A berlini Bergmann elektromos művek és a Hermsdorf-Shomburg freiberni porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, műszert, áram számlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csőpasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos elepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HUSZÁR-U. 8.
Higany, Kenvirág, Sósav, Szalmiákszó, Szalmiák darabos, Zinkfehér, Fertőtlenitőszerek stb. stb.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-. Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, bor- vaslemez, egészségügyi berendezések

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE ÉS RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-U. 7-9. TELEFON: J. 138-03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

Motorok, árammérők, szerelési anyagok, csillárok
legelőnyösebb beszerzési forrása
ÁLTALÁNOS GÁZIZZÓFÉNY ÉS VILLAMOSSÁGI RT.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 5.
Fiókok: VIII., József-körút 44. szám. :: VIII., Baross-utca 52. szám.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit-
CSAK AZ „Eternit" VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MÜVEK HÁTSCHEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-UJFALU.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 szeptember 13. — 34. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Ripka Ferenc kormánybiztos bemutatkozása

és nagyszabásu programmbeszéde a közgyüléspótló tanácsülésen

Hadüzenet a pártharcoknak és a gyülölködésnek — A közélelmezés, a drágaság, az épitkezések, a közegészségügy nagy problémái — Dr. Sipőcz Jenő temperált beszéde — A kormánybiztost tüntető tetszéssel fogadta a tanács

Szerdán este megtörtént Ripka Ferenc kormánybiztos programmadása, amely elé egész Budapest rendkivüli várakozással tekintett. A legteljesebb objektivitás szemüvegén nézve a nagy eseményt, elmondhatjuk, hogy a várakozást ez a bemutatkozó beszéd és ez a nagyszabásu programm nemcsak kielégitette, de fölül is multa. A programm nem álmodozás, hanem határozott célok komoly kitüzése, nem légvár, hanem egy becsületes alkotó-munka fundamentum-rakása. A feladatok gigászi tömegén látni kell, hogy az a férfiu, aki ezt a programmot adta, a főváros iránt érzett nagy szeretetéből, polgári öntudatából meriti hatalmas akaraterejét és önbizalmát, mert a munkának, a tevékenységnek a cselekvésnek olyan területe jutott neki osztályrészül, amelynél csak Isten segedelmével lehet boldogulni.

Ami pedig ennek a hatalmas bemutatkozó beszédnek politikai részét illeti, az, amilyen rövid, éppen olyan pregnans és őszinte volt. Mélységes elitélése ez a kurzus büneinek és izzó vágy a helyzet után, amikor Budapest egész polgársága meg fogja érteni egymást, amikor a lelkek békéjének derüje sugározza be ujra ennek a városnak ma szomoru, fájdalmas képét. Örülünk ennek a politikai megnyilatkozásnak, már csak azért is, mert abból nemcsak Ripka Ferenc nemes gondolkodása, tiszta liberalizmusa csillogott ki, de éreznünk kellett, hogy ez a kormány programmja is. Hálásaknak kell lenni Budapest polgárainak Ripka bizalmatkeltő szavaiért, de a megnyugtató, jóleső üzenetért is, amelyet a kormány nevében tolmácsolt.

A bevonulás

Szerdán délután öt óra. A Váci-utcán Zilahi Kiss Jenő autója pöfög végig. A kurzus legkedvesebb alpolgármesterének arcán elegikus hangulat ömlik el. Gute Miene zum bösen Spiel. De hát mit csináljon az ember? Bele kell törődni a változhatatlanba, legföllebb nem fogja veresre tapsolni a tenyerét, mint Wolff Károly ovációi alkalmával szokta.

A szükös, fülledt levegőjü ujvárosházai kis tanácsteremben nagy odaadással rendezkedik Halász József főigazgató. A sajtó már teljes egészében itt van, két hatalmas asztalt foglalnak el az ujságirók. De ha még ez sem lenne elegendő nyilvánosság a közgyülést pótló tanácsülés számára, akkor ime a közönség széksorai is megtelnek, amire itt még aligha volt példa.

A tanács tagjai közül csak Buzáth János alpolgármester, Fock Ede és Csupor József tanácsnokok mentették ki magukat. A többiek mind itt vannak. Fekete ruhában jöttek és a beszélgető tanácsi gomolyagból kivirit Folkusházy alpolgármester szürke zakója. Itt van már Sipőcz Jenő polgármester, aki ezuttal feltünően elegáns fekete zsakettet öltött, a haja jól fésült, az arca nyugodt, mosolygós. Az egész érdeklődés feléje irányul: mit fog mondani?

Szinte észrevétlenül, szerényen, feltünés nélkül oson be az ajtón Ripka Ferenc kormánybiztos. Kézfogással üdvözli az utjába eső tanácstagokat és elfoglalja helyét. Mintha mindig ott ült volna a magas támláju székben, olyan megszokottan nyitja meg az ülést és recitativ hangon tesz meg néhány jelentést többek között Mária Valéria főhercegnő haláláról, Terstyánszky kormánybiztos felmentéséről, saját kinevezéséről:

— Kérem Dulácska Jenő jegyző urat, méltóztassék felolvasni...

És az asztal végén fölemelkedik egy feketehaju fiatalember, aki hadarva olvassa a kormány leiratát. Mély csönd — ezt már mindenki tudja. Az arcok, a szemek tele vannak várakozással.

„A polgármester ur kiván nyilatkozni..."

Feszült izgalom. Most valaminek, valami nagyon érdekesnek kell történnie. Ripka Ferenc arca is lassan kitüzesedik, de mély nyugalommal jelenti ki:

— Jelentem, hogy a polgármester ur kiván nyilatkozni...

A szomszéd székből fölemelkedik Sipőcz Jenő polgármester. Nyugodt, csöndes hangon és mégis mindenki pikantériát vár. A polgármesteri beszéd azonban kellemes csalódást keltett. Okos, higgadt, imitt-amott lendületes volt és csak egyetlenegy helyen hallottunk benne valamit a régi frázis-tömegből, amikor „tőrülmetszett, faji, magyar kulturá"-ról beszélt. No de ennyivel igazán tartozott Wolffnak, Csillérynek, Gömbösnek, Zilahi Kissnek.

Elmondta a polgármester a főváros autonómiáját féltő ismert óvását, majd kérte a kormánybiztost, hogy segitse hozzá a fővárost a közgyülés mielőbb való összeüléséhez.

Ripka bólint a fejével: szóval nincs nézeteltérés.

Most a kormánybiztos felé fordul a polgármester, meleg szavakkal emlékezik meg Ripka Ferenc nagyszerü gázgyári munkájáról. Sirnán, nyugodtan perdül a szó az ajkáról:

— Igaz, jó barátunk, hüséges, fáradhatatlan munkatársunk volt a multban... A kormány teljes bizalmát hozza, mint értéket... A legtisztább összemüködést kivánom...

Elmondja, hogy a főváros Ripka Ferenc révén a kormánytól megkülönböztetett bánásmódot remél. Aztán a nemzeti intézmények szeretetét, a keresztény erkölcsi alap vezetőszerepét emliti nyugodtan, frázisok nélkül.

És befejezi beszédét:

— Őszinte tisztelettel üdvözlöm méltóságodat és a tanács megbizásából felajánlom támogatásunkat...

Fölhangzik az első éljen, de a következő pillanatban már mindenki Ripka Ferenc felé fordul, aki pár üdvözlő szavát állva mondja el, majd engedelmet kér a leülésre, hogy programmját előadhassa.

Dolgozni akarok és fogok

Természetes, egyszerü és őszinte minden szava. A hangja a beszéd során mindig tisztább és élénkebb lesz. A figyelem, amellyel előadását a tanács tagjai kisérik, szinte percről-percre fokozódik.

Azon kezdi, hogy nehéz elhatározás volt a vállalkozása, de a főváros iránt való szeretete és áldozatos polgári érzése rábirták a misszió elfogadására. Tele van szeretettel minden szava, amikor munkájának régi helyéről, a gázgyárról, régi munkatársairól, Rózsa és Schön igazgatókról, meg a többiekről emlélekzik meg. Aztán a tanács felé mond egy galans bókot:

— Megismertem és megszerettem ezt az illusztris testületet és most kérem önöket, maradjon meg közöttünk az érzelmek eme statusquo ante-ja.

A tanácsból külön is kiemeli Buzáth alpolgármestert és Borvendég tanácsnokot, akik mindenkor szeretettel támogatták munkájában.

Programmjának talán ez a legfőbb pontja:

— Dolgozni akarok és dolgozni fogok.

Sok jóindulattal szól a tisztviselőkről és munkájukról és igéretet tesz:

— Soha más tollával nem ékeskedem, az elismerést mindenkor ahhoz juttatom, aki arra rászolgált.

A városháza nem politizál, hanem dolgozik

Most szomorubb hangokat pendit meg. A szanálás hozta keserves gazdasági helyzetet érinti és közli a kormány akaratát, hogy a főváros gazdálkodásában a legnagyobb takarékosságnak kell érvényesülnie. Tekintetes tanács, tessék elökésziteni és foganatositani „a közigazgatás hatékony egyszerüsitését". Egyikmásik alpolgármesternek és tanácsnoknak ezeknél a szavaknál hideg fut át a hátán; de annál, ami most következik, az összes kurzista tanácstagok libabőrösek lesznek:

— Ezzel kapcsolatosan jelentem be — mondja emelt hangon — a kormánynak egy másik utasitását is. A törvényhatósági élet terén kifejlődött szenvedelmes pártharcok és az ezek nyomán fellobbanzott gyülölködések sokat ártottak a városigazgatás régi jóhirének.

Meg kell nyugtatni a közönséget, bizalmat kell benne kelteni:

— Látni, tudni, hinni kell mindenkinek, hogy a városháza nem politizál, hanem dolgozik. Minden polgárnak felekezeti és faji különbség nélkül azzal a tudattal kell átlépnie a városházi hivatal küszöbét, hogy ott megtalálja az igazságot, ha kell a méltányosságot, de minden körülmények között az emberséges városi tisztviselőt.

Folkusházy árnyékában fényes, piros tüzecske villan fel. Zilahi Kiss szippantott nagyot a cigarettáján...

A közélelmezés nagy problémái

Most eddig végzett munkájáról számol be. Két legsürgősebb feladata: a fővárosi tisztviselőket anyagiakban ért megrövidülésének elintézése és a főváros közönségének olcsóbb élelmezése. A tisztviselők ügyében a pénzügyminiszter máris elvi igéretet tett, hogy azt a legrövidebb időn belül kedvezően intézi el.

Sipőcz polgármester jólesően bólint, a tanács többi tagjai is mindjobban felmelegszenek.

Az élelmezés? Nagy probléma. A közönség joggal hiszi, hogy Budapesten olcsóbban kell élni, mint Bécsnek. Pedig tényleg drágábban él. A kormánybiztos máris szakértőket küldött az osztrák fővárosba és ezek a szakértők gazdag tapasztalatokkal jöttek vissza. Máról-holnapra azonban nem lehet mindent elintézni, csodatételre nem számithatunk. De a közeljövőben javulást várhatunk és számithatunk a legnagyobb kormánytámogatásra.

Aztán jöttek a konkrétumok. A kenyérgyár üzemének produkcióját, amely ma 30.000 kg. kenyeret juttat a fogyasztóknak, 40%-kal fokozzák. Nagyaranyu burgonyaakciót készitenek elő és megengedik a déligyümölcs behozatalát. (Szóval a télre lesz narancs és lesz gesztenye.) Négyezer mázsa amerikai zsirt is remélhetünk, ami elég lesz a mai készletekkel együtt még decemberre is.

Itt mondta azután a kormánybiztos beszédének legtitokzatosabb mondatát, amely a husra vonatkozott. Ez a mondat csupa reménység, de senki sem sejti, hogy mit jelent. Az a bizonyos csodatétel, amelyet az előbb emlitett, talán mégis valóra válik a hus esetében. Ma még csak ennyit hallottunk: nagyszabásu terv... a kormány segedelmével... tetemesen olcsóbb hus... Ideje lenne már.

Aranykoronák és papirmilliárdok

Aranykoronák áradata, a milliárdok zuhataga következett ezután. Az egyes ügyosztályok épitkezési, beruházási tervei sorakoztak fel. És ezeknél a terveknél senki sem gondolt a maiakra, hanem az eredeti szerzők jutottak eszünkbe: Bárczy, Bódy, Déri, Harrer, Márkus, Vita meg a többiek.

Tizenhatodfélmillió aranykorona kell az Uj Szent János-kórház három épülő pavillonjára, rengeteg szükséges az utakra, csatornákra, kikötőre, tizenötmilliárd a városi épületek tatarozására. A munkanélküliséget enyhiti az üzemek kibővitése, hiszen maga az elektromos üzem nyolcvan milliárdot ruház be. A VII. kerületi elöljáróság uj épülete nyolcadfélmillió aranykoronát emészt fel, kislakásos házakat terveznek a Hungária-körutón, a Mester-utcában és a Simor-utcában.

Szélesen, nagy szeretettel vázolta azután Ripka Ferenc azokat a szociális intézkedéseket, amelyeket a nyomor enyhitésére tervez és itt igen hálásan emlékezett meg Vass József miniszter jóindulatáról. Itt a legérdekesebb és igen nagy figyelmet érdemlő terv a középosztály étkeztetése.

A közoktatásban minden csendes...

A sok szomoru jelenteni való között is talán legszomorubb az volt, amit a tiszti főorvos hozott a kormánybiztos tudomására: Budapesten naponkint tiz gümőkóros halott van. A betegeink száma 15.000 sulyos, 200.000 könnyebb. Ezzel szemben kórházainkban 530 beteget lehet elhelyezni. Sza-

poritani kell tehát a diszpanzereket és fejleszteni a kórházakat.

Most az ápolási dijak tengeri kigyóját idézte fel a kormánybiztos; de kilátásba helyezte, hogy ezt a tengeri kigyót Vass miniszter segedelmével ki fogja irtani. Egyelőre a kórházi alap a negyvenmilliárdos hitelezésnél tart, de majd csak rendet lehet teremteni.

A közoktatásügyi ügyosztálynak nincs sok kivánsága a jövendővel szemben. Ők megvannak magukban, mert csak nem kivánhatja Schöberl tanácsnok, hogy a Zilah Kiss-féle szellemet irtsák ki az oktatás területéről, vagy hogy a kidobált, földönfutóvá tett tanitókat fogadják vissza. A kormánybiztos is hallgatott erről, de lehetőleg annál inkább cselekedni fog. Ez végeredményben politika és már hallottuk, hogy legyen vége a gyülölködésnek. Egészen bizonyos, hogy ennek az elvnek legelső sorban az iskolában kell érvényt szerezni.

A közoktatási ügyosztályban egyelőre minden csendes... Hamarosan felboigatják majd ezt a kaptárt, amelynek titkait sietve ki kell deriteni.

A kisiparosok megmentése

A közgazdasági ügyosztály tanácsnokának — ugy látszik — a Kisipari Hitelszövetkezet sorsa fáj legjobban. A kormánybiztos örömmel vette tudomásul, hogy fejleszteni kivánják dr. Vita Emilnek ezt a kitünő alkotását. A mai tanácsnok ötmilliárd hitellel is megelégednék, Ripka Ferenc azonban a kisiparosságnak ötmilliárddal való megsegitését kicsinyes ötletnek találta. És tényleg Albrecht Hildegard, aki sokkal kisebb összeggel tett alapitványt, megfordulna a sirjában erre a szegényes kivánságra. A kormánybiztos azután hatalmas ivelésü tervvel szolgált a kisiparosok megmentése tekintetében, ugy, hogyha ez sikerül, a kisiparosok hálája sem fog elmaradni azzal a politikával szemben, amelyet Ripka Ferenc képvisel.

Sok szeretettel szólott a kormánybiztos az Idegenforgalmi Hivatal jeles munkájáról és nagy lendülettel fejtegette, hogy az idegenforgalom fellenditése érdekében mindent meg kell és mindent meg fog tenni.

Megszünnek a kisebb üzemek

Elérkezett most beszédének egyik legfontosabb részéhez, amely iránt az eddiginél is nagyobb érdeklődést mutatott a hallgatóság.

Az üzemekről szólott ő, akinek ezen a téren negyedszázados tapasztalatai vannak. A történelmi visszapillantás után kijelentette, hogy a községesités terén imitt-amott tulzásba tévedtek, viszont a háboru is hozott olyan üzemeket, amelyek ma már fölöslegesek. Az üzemekkel szemben sok panasz merült fel: ezeket meg kell vizsgálni és meg kell nyugtatni a közönséget.

Ezután azonban halálos itéletet mondott Ripka Ferenc ama kisebb üzemekre, amelyeknek magasabb rendeltetésük nincs, vagy jövedelmezőségük nem különösebb, de a kisipart kárositják. Ezeket az üzemeket meg kell szüntetni.

A B. Sz. K. R. T.

A tanács kurzista tagjai, akik a B. Sz. K. R. T.-nál érdekelve vannak, kissé idegesen, kivánesian ütötték fel a fejüket, amikor a kormánybiztos ennek a vállalatnak a nevét ejtette ki:

— A közlekedési vállalat belső dolgairól — mondotta — ma még nincs tájékozottságom...

De biztositotta Sipőczöt, Folkusházyt, hogy majd megszerzi ezt a tájékozódást. Amugy is van egy Terstyánszky-féle határozat az üzemek felülvizsgálásáról, ezt a vizsgálatot majd a részvénytársasági formáju, önálló üzemekre is ki fogja terjeszteni. (Terstyánszky alatt minden héten követelte és hiába követelte a Fővárosi Hirlap.) Ha a panaszok, amelyek igen sürün hangzanak el, jogosultak, akkor meg kell javitani az állapotokat.

Egyebekben hive az üzemek legnagyobb önállóságának, mentesiteni kell őket a közigazgatásnak formai kötöttségétől.

Ezzel vége is volt a részletezésnek. A töméntelen adattól megkábult fejek most uj, friss erővel kezdenek felfigyelni: a befejező mondatok következnek.

Megbizatása a törvényhatósági bizottság megalakulásáig tart. Ezt sürgetni fogja, de addig minden idejét kihasználja, hogy a főváros közönségét szolgálja. Szól a kormány és a közönség bizalmáról és rokonszenvéről, amelyet utravalónak hozott és valóban, itt is, a tanács minden tagján, a hallgatóságon is meglátszik, hogy ha nem régi ismeretség és régi rokonszenv füzné össze a kormánybiztossal, akkor ez a mai férfias, okos, tartalmas beszéd mindenkit megnyert volna.

Most még egy lendületes passzus és be is fejezte nagyszabásu előadását:

— A politikusnak az összeség jólétét kell intéznie. Ehhez a munkához akarom megteremteni a levegőt, amelyben a polgárság egymást megértve összefoghat. A hozzám érkezett levelek ezreiből látom, hogy a közönség vágyva várja azt az időt, amikor a gyülölködés, széthuzás és meddő világnézeti jelszavak sivár napjait a lelkek harmóniáján alapuló társadalmi élet békéje és az alkotó munka megbecsülése váltja fel. A keresztény és nemzeti gondolat hatja át egész törekvésemet. Nem üres jelszó, vagy önző egyéni érdekeket szolgáló cégér lesz ez, hanem a tettrekészségnek tápláló erőforrása. Ez lesz az én planétám...

Férfiasan, keményen, őszintén hangzanak ezek a szavak. Fogadalom, igéret, amelyben hinni lehet. Valami felszabaduló, lelkes érzés futja át a sziveket: bizalom a jövő számára...

— A jó Isten áldását kérem munkálkodásunkra... — hangzik még és már be is rekesztette az ülést a kormánybiztos, aki még hosszan elbeszélget a tanács tagjaival és a sajtó képviselőivel.

Nyugalmas, szép, ünnepi este volt. Akik ott voltak, megerősödtek a hitükben, hogy föl kell támadnia Budapestnek és megbizonyosodtak abban, hogy a városházán is uj szellem veszi át uralmát.

Bárczy kiküldetését a svájci tőkések bizalommal várják

A svájci nemzeti bank igazgatójának nyilatkozata

Básel a svájci pénzpiac középpontja. A háboru előtti időkben Bárczy Istvánnak sikerült itt a székesfővárosi kölcsönt rendkivül kedvező feltételek mellett elhelyezni. Sőt most, amikor a szanálási programm értelmében Svájcnak is jegyezni kellett a magyar kölcsönből, akkor fokozott figyelem fordult Básel felé és a magyar pénzpiac joggal érdeklődhetik, kik azok, akik a magyar kölcsön sorsára döntő befolyást gyakoroltak.

Fritz Scheuner,

a Schweizerische Nationalbank baseli fiókintézetének ügyvezető-igazgatója, természetes tehát, hogy pozíciójánál fogva is, de mint intézete vezetőségének egyik első személyisége, jelentős tekintéllyel és a piacnak informáltságával rendelkezik. Scheuner igazgató, amint beküldöm a névjegyem, azonnal fogad, telefonokkal körülbástyázott iróasztala mellé ültet és barátságos hangon a következőket mondja:

— Bár a svájci nemzeti banknak a törvényeink folytán biztositott alapszabályai nem adnak módot arra, hogy tőke és igy állampapirok elhelyezésével foglalkozzunk, mégis az a körülmény, hogy a báseli tőzsde claeringjét egyik alosztályom bonyolitja le, a helybeli bankárszövetségben állásomnál fogva pedig vezető pozicióm van, természetes, hogy tőzsde- és pénzügyi viszonyokról teljes tájékozottsággal rendelkezzem.

— Kijelenthetem önnek mindenekelőtt, hogy svájci tőkéseink a külföldi kölcsönökkel kapcsolatban rendkivül szomoru tapasztalatra tettek szert. Budapest székesfővárosnak 1914-éves kölcsönét itt jegyezték a tőzsdéken és a kötvények birtokosai, sajnos, renkivül sok pénzt vesztettek.

Mondanom sem kell, hogy a Magyarország iránti bizalmat rendkivül megingatták azok a kiküldöttek, (Wolfék. A szerk.) akik a székesfőváros részéről Báselben tárgyaltak és a kihelyezett kölcsönösszegnek csak egész kicsiny hányadát biztositották befektetésképen.

Ez az oka annak, hogy a legnagyobb erőfeszitéseket kellett tenni a magyar népszövetségi kölcsön sikerének biztositására.

— Ha hazamegy doktor ur, hivja fel lapja révén a figyelmet arra, hogyha a magyar érdekeltségek nálunk akár mezőgazdasági, akár kereskedelmi, akár ipari hitelt akarnak szerezni, mindig bele fognak ütközni azokba a rossz tapasztalatokba, amelyeket a tőkével rendelkező közönségünk a székesfővárosi kölcsönnel kapcsolatban szerzett. Bankáriaink már igyekeztek ezt a hangulatot kedvezőbbre forditani, egyelőre azonban minden buzgó igyekezetük dacára sem sikerült a közönség elkedvetlenedését jobb véleményre hangolni.

— Információim szerint azonban a székesfővárosi kölcsön ügyét most már jobb kezekbe tették le és ugy vagyok értesülve, hogy Bárczy István, a székesfőváros volt főpolgármestere fogja a fővárosi kölcsönnel kapcsolatos tárgyalásokat elintézni.

— Nem győzöm eléggé hangsulyozni, hogy hivja fel a közfigyelmet odahaza arra, hogy nagyon óvatosan igyekezzenek alkudni, hiszen az önök szanálási programmja a magángazdaság szanálását is kivánja és önök csak ugy számithatnak külföldi tőkére, ha sikerül az önök iránt megrendült gazdasági bizalmat visszaállitani.

— Szolgáljon önnek vigaszul azonban az, hogy nemcsak önöknél, hanem az összes legyőzött államoknál rossz tapasztalatokra tettek szert tőkéseink. Ausztriának azonban sikerült a hibát kikorrigálni, sajnos azonban, a legutolsó idők itt is nagy csalódásokat hoztak. De az ujabb idők gazdasági válsága nem kerülte el a győztes államokat sem és sajnos, az olaszországi kölcsönről olyan hireket kaptunk, hogy a julius végi esedékességeket nem tartották be.

— Ezek a rossz külföldi tapasztalatok érthető tartózkodásra késztetik tőkéseinket, de meg vagyok győződve, hogy a magyar közgazdasági élet hivatott vezetői meg fogják találni azt az utat, amely lehetővé teszi, hogy a svájci tőke ismét bevonuljon a magyar közgazdasági életbe. E tekintetben szivesen állok az ön rendelkezésére és forduljon hozzám bizalommal, nálam Magyarország és a magyar viszonyok megértő barátjára fog találni.

Dr. Sebeök Dezső.

Fullánkok

A vásárcsarnok

következett most a villamos után, ahol ugy oldják meg a létszámcsökkentést, hogy négy elbocsátott ember helyére tizennégyet állitanak. De makacsul kitartanak a demokrácia mellett: gazdászokból csinálnak munkásokat és szakértelem helyett jogaiba iktatják a dilettantizmust. Igazán nem irigyeljük senkitől a mai kétségbeejtő munkaviszonyok között, ha kenyérkeresethez jut: de a politikai érdemek jutalmazását, bármily kicsiny kenyérrel történjék is az, nem nézhetjük szó nélkül. Mert ami a vásárcsarnokban most történik, ugyanaz, mint ami a kommün bukása után a fővárosi hivatalokban és iskolákban történt. Akkor is az utcára tettek érdemes embereket, hogy másoknak, a kurzusnak kedveseknek, helyet csináljanak. A városházán már haldoklik, de a vásárcsarnokban most kezd életrekapni a kurzus és az ébredés?

Hozsánna néked

óh városi tanács, mely büszke, önérzetes, költői lendületü kommünikében hoztad tudomásunkra, hogy elsején pontosan és hiánytalanul folyósitottad a tisztviselők fizetését. Hát le kell borulni ennek a tanácsnak a nagysága előtt. Nem tudunk hova lenni az örömtől és a büszkeségtől, hogy ilyen tanácsunk van. Most aztán némuljon meg az ellenzék, bujjon a föld alá Bárczy István meg a többiek, akik ilyen eredményekkel sohasem dicsekedhettek. Meg ne merjen mukkanni, a világért ne merjen álmodni a feltámadásról a régi liberális rezsim, amely soha, de soha nem volt és nem lehetett abban a helyzetben, hogy az elsejei fizetések pontos kiadásáról diadalmas kommünikében számolhatott volna be.

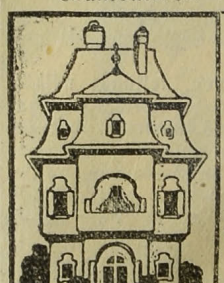
Azonnal beköltözhető
ujcsaládiházak
és telkek
eladók
nagyobb előleg lefizetése esetén,
esetleg részletfizetésre is.
Tulajdonos:
BÉKESI R. T.
VII., ALMÁSSY-TÉR 8. SZÁM.
TELEFON: JÓZSEF 124—98.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Kórképek

* * *

Adó, mint büntetés

Irja: **Marcial.**

...„Tudom, jól tudom — mondá az adók atyauristene, Varga Imre pénzügyminiszteri államtitkár ur, a tőzsdések memorandumát átnyujtó küldöttségnek — jól tudom, hogy a mult évi adóalapok már nincsenek meg és ezt méltányosan figyelembe is fogom venni, de a kontreminőrök nem számithatnak méltányosságra". Az államtitkár ur meg is mondja, hogy miért. Mert a kontreminőrök mérhetetlen károkat okoztak a nemzet gazdaságának.

Jól elolvastuk ezt az ujságközleményt és amikor készen voltunk vele, akkor elolvastuk mégegyszer és azután ujból még kétszer. Mert nem akartuk elhinni, hogy igaz lehet. Teljes lehetetlenségnek tartottuk, hogy a tájékozatlanságnak ily abszolut magas foka irányithassa majdnem teljhatalmulag Magyarország adóügyeit. Nem hihetjük, hogy igaz lehet; hogy híven adta vissza az ujságközlemény az államtitkár ur szavait, de ha mégis, akkor kétségbe kell esni a sorsunk fölött, mert az eszmék tökéletesebb zűrzavara el sem képzelhető, mint amely megnyilvánul annak az államtitkárnak a szavaiban, aki az adóügyek legfőbb intézője és aki nemcsak parádéból viseli magas cimét és hivatalát, hanem a legbuzgóbb, legszorgalmasabb napszámosa a maga végzetesen fontos szakmájának és vasakanattal viszi keresztül azokat az elhatározásokat, amelyeket a saját felfogása alapján helyeseknek és az államkincstár érdekében állónak ismer.

Magyarország tudvalevőleg nem ázsiai satrapaság, hanem európai jogállam, amelyben az államigazgatás és népkormányzás hatáskörei egymástól el vannak határolva. Igy a többek között a büntető igazságszolgáltatás és a pénzügyi igazgatás két teljesen különböző terület, amelyeket egymással összekeverni, ez teljes megfeledkezés a jogállam legjellegzetesebb ismérveiről és oly foku önkénynek szabadjára engedése, aminőt századokkal ezelőtt túlhaladottaknak gondolt az európai államok polgársága. Büntetni valakit csak olyan cselekedetekért vagy mulasztásokért lehet, amelyeket szentesitett és életbeléptetett törvények és törvényes rendeletek büntetni rendelnek. És az ezekért kijáró büntetéseket csakis az erre rendelt igazságszolgáltatási szervek a számukra előirt formák között szabhatják ki és hajthatják végre. Ha például van arra törvény vagy törvényes rendelet, hogy a tőzsdén kontreminben lenni büntetendő cselekmény, akkor vagy a kihágási büntető biróság, rendőrség, vagy a büntető járásbiróság, vagy törvényszék vonhatja miatta felelősségre a tetteseket, akik védekezhetnek, tagadhatnak, föllebbezhetnek és minden egyebet csinálhatnak, amit a vádlottnak a törvény megenged. De arról szó sem lehet, hogy pl. a villamos-kalauz lelökhessen valakit a kocsiról azon az alapon, hogy az illető kontreminőr, se az nem lehetséges, hogy valakit ezen az alapon ne vegyenek föl a közkórházba, vagy a postakihordó ne kézbesitse neki a leveleit stb. A hatáskörök ilyen összezagyválása csak egy teljesen primitiv társadalomban képzelhető el, ahol nincsenek törvények és nincsenek hatóságok, de elképzelhetetlen ez a modern jogállamban.

Ami pedig az adófizetést illeti, nevezetesen a kereseti adó fizetését: ennek egyetlen alapja — miként azt a neve is mutatja — a kereset. A kereseti adó nem forgalmi adó, melyet arra való tekintet nélkül, hogy nyerek a forgalmon vagy veszitek, a forgalom pillanatában már az államot illeti. A kereseti adó az évi kereset alapján fizetendő ugy, hogy ha valaki novemberig egy milliárdot keres, de decemberben egy milliárdot veszit, akkor semmit se keresett és akkor adót se lehet tőle követelni. Ez a szabály érvényes szőkékre és barnákra, keresztényekre és zsidókra, szentekre és gazemberekre, hosszistákra és kontreminőrökre egyaránt. A szabály érvényesülésében nem lehet szerepe a kegynek, amely kijár a rokonszenves polgároknak és az ellenszenvnek, amely azok osztályrésze, akik nem megfelelően viselkednek. Vagy elismeri a pénzügyminiszter vagy az államtitkár ur, hogy a tavalyi hosszban szerzett keresetek utóbb a besszben elusztak és nincsenek meg. Ha elismeri, akkor elismert egy általánosan tudott tényt és akkor ennek a kereseti adó kivetésnél érvényesülnie kell mindenkinél, akit a tőzsdén való keresete alapján akarnak megadóztatni. Ez alól a generális szabály alól akkor csak egyetlenegy alapon lehet valakit kivenni, ha rábizonyitható, hogy őrá nem áll az általános szabály; hogy ő nem adta le a besszben a hosszban szerzett keresetét. Egyszóval a számok alapján lehet csak bezélni az adókivetésnél, de semmiféle más alapon nem lehet és teljes megfeledkezés a jogállam legfontosabb biztositékairól, ha a pénzügyigazgatás legfőbb közege olyan kijelentésre ragadtatja magát, hogy valamely kategória nem számithat méltányosságra, mert magatartása erre méltatlanná tette. Teljesen mellékes, hogy most a kontreminőrök kategóriájáról van-e szó, vagy a rablógyilkosokéról vagy a kopaszraborotváltakéról, mert az adófizetés és az adókivetés körül figyelembe jöhető szabályok alapja csakis a számok területén lehet, nem pedig a rokonszenv és ellenszenv, szeretet és gyülölet, elismerés és kárhoztatás területén.

Olyan megállapitás ez, amely elől egy afrikai törzsfőnök se zárkózhatik el és annál kevésbbé egy alkotmányos állam pénzügyminiszterének az államtitkárja.

Krausz Simon már megint — tévedett. A látszatok országa ez. A legjobb orvos, akit — ha mesterségéhez nem is ért — a legelőkelőbb paciensekhez hivnak, a legnagyobb gavallér, aki üres zsebbel előkelő éttermekben koplal, a legnagyobb költő, aki rossz verseit hangosan deklamálja és a legirigyeltebb férfi, aki a leghiresebb művésznők oldalán mutatkozik, ha hivatlanul és megtürten is. Csak ebben a légkörben nőhet meg a Krausz Simi fajtája, mert csak itt hiszik el, hogy a réz arany, hogy a szerencse ugy a nyomába szegődik az embereknek, mint egy kivert pudli kutya. Ennek a nagy mesélőnek sikerült legendákat teremteni maga körül, ugy hogy ma már a hiszékeny lelkek, amelyek mind kevesebben lesznek, meg vannak győződve róla, hogy ha Simi vonatra ül, okvetlen haza is hozza az arany-gyapjut. Széditő álmokkal traktálja az országot, amely minden igéret és minden nagy dob dacára is, hiába várja a Dárius kincsét, amely már régen esedékes lenne. Megigérte már London aranyát, Amerika dollárját és fogadkozott, hogy Stinnest viszont szőrösül-bőröstül elhozza, letelepiti és egész mérhetetlen vagyonával magyarrá teszi. Ebből mindössze az vált be, hogy Stinnes átutazott Budapesten, bár ki sem nézett a vasuti kocsi ablakán. Eszébe jut az embernek az elkésett suszterinas, aki a lábszijtól való reszkető félelmében azt lóditja a mesterének, hogy József főherceggel beszélgetett. No igen, az utcán a papucsát dobálta és utjába akadt a főhercegnek, aki barátságosan felszólitotta a távozásra: „Takarodj az utból fiacskám, mert hazalóditlak". A glória azonban foszlani kezd, a közvélemény lassan tudatára jut annak, hogy a tüneményes pénzfejedelmek nem a trezorok előtt, hanem a fehér asztal mellett csevegnek Krausz Simivel, a vasuti kupé ablakából fogadják az üdvözlését és csak az időjárásról beszélgetnek vele. A külföldi kölcsön ügyében tett amerikai utazgatásai körül tisztul a látóhatár és való színükben láthatók a krausz-simoni fantáziával mázolt kulisszák. A közvélemény az események folytonosságából látni kezdi, hogy sorozatos kudarc érte ezt a kávéházi pénzfejedelemet, aki a börzei konjunktura alatt a budapesti házmesterek ideáljává lett. Először akkor járta meg, amikor idehozta és ünnepeltette Otto H. Kahnt, ünnepeltette és még miniszereket is fölvonultatott erre a bankettes vakparádéra. Otto H. Kahn fogja elhelyezni a magyar kölcsönt Amerikában: ezt zengte minden bokor és minden csalogány, akit Krausz Simi — nem aranymaggal — csak papirbankóval etetett. Aztán egyszerre eltünt a nagy amerikai bankár — nyomtalanul, a nélkül, hogy Amerika tudomást vett volna a Krausz Simi vacsorájáról. Egy amerikai magyar bányász több dollárt küld haza a családjának, mint ez a hatalmas férfiu az egész országnak szánt. A kölcsönnek Anglia által átengedett részét pedig Speyer és Krech helyezték el. Krausz Simi mindenről igen későn, befejezett tények után értesült. Jó képet vágott azonban a dologhoz és hütlenül elfeledve Otto H. Kahnt, most már a Budapestre érkezett Speyer és Krech körül fejtett ki lázas tevékenységet önreklámmal dusan spékelt sajtónyilatkozatok és gazdag vacsorák formájában. A harmadik nagy felsülés az volt Krausz Simi számára, hogy ő maga, aki a két amerikai bankárt egész ittlétük alatt körülrajongta, csak utólag értesült, hogy tulajdonképen miért is járt Budapesten Speyer és Krech? Az amerikaiak elutazása után az ujságokból értesült Krausz Simi, hogy utjuk egyetlen célja a Weiss Fülöppel való tárgyalás volt: a népszövetségi kölcsön magyar részéből másfél millió dollár átvételéről. Egyszóval Speyer és Krech urak Krausz Simivel vacsoráztak, Krausz Simivel csevegtek, vele kocsikáztak, ő csinálta nekik és önmagának a sajtóreklámot — de Weiss Fülöppel tárgyaltak. Nem ujság azonban Krausz Simi számára, hogy a nagy bankári teendők körül neki mindig a bankett és a kéjutazás jut, a komoly tárgyalásokat mások végzik. Legjellemzőbb eset akkor történt vele, amikor 1913-ban, Bárczy István kiséretében Németországban járt a fővárosi márkakölcsön dolgában. Már-már nyélbe ütődött a kölcsön, amikor felállt Helfferich és a magyar delegátusok nagy meglepetésére a következő kérdést adta föl:

— Nagy sulyt helyezek arra, hogy tudja-e Lánczy Leó, hogy az urak itt tárgyalnak és kölcsönt akarnak felvenni?

Ez a kérdés nagy zavart keltett, de kiderült legalább, hogy hiába ült ott Krausz Simi, addig nem lehetett nyélbe ütni a kölcsönt, amig Lánczy Leó ki nem jelentette, hogy nincs kifogása ellene.

Egészen bizonyos ezek után, hogy Krausz Simi önként csatlakozni fog a Wolff-Bárczy-féle svájci delegációhoz is, amely a főváros kölcsöneinek likvidálásáról fog tárgyalni, mert egy-két nyilatkozatot, interjut, ami sohasem árt, ezen a cimen is el lehet helyezni. Aztán hazajön majd a legujabb győzelemmel, amely — egyéb győzelmein kivül — nagyon fog hasonlitani Kohn ur tarli-partijához, amelyet Klein urral naponta az Orczy-kávéházban játszott. Egy alkalommal azonban Klein ur megbetegedett és ezt Adolf, a fizetőpincér borus ábrázattal közölte Kohn urral. De sebaj, mondta a leleményes Adolf, hisz itt van Spitz, aki ugyan csak egy szegény házaló, de egyébként tisztességes ember, majd helyettesiti Kleint.

— Hát hivja ide — szólott gőgösen Kohn ur.

Spitz szerényen az asztalhoz ül és keverni kezdi a kártyát. Közben, szinte unalomüzésből, megszólal:

— Borus az égbolt.

— Keverjen és osszon! — mordul rá Kohn ur.

Hangtalanul játszani kezdenek, a harmadik párti keverésénél Spitz ujra kezdi:

— Micsoda erős szélvész támadt?

Kohn mogorván visszavág:

— Keverjen és osszon!

Egyideig tovább folyik a játék, Spitz azonban nem birja sokáig a néma szórakozást. Ujfent megszólal:

— Mit gondol, Kohn ur, fog ma még esni?

Az uj közbeszólásra Kohn dühbe gurul, lecsapja a kártyát és magából kikelve rácserdit Spitzre:

— Hallja maga, nimand: játszani csak játszom magával, de társalogni igazán nem vagyok hajlandó...

Pont igy vagyunk a legendás hirü Simivel is. Vacsorázni csak leülnek vele az amerikai bankárok, de üzletet, azt már inkább — Weiss Fülöppel kötnek.

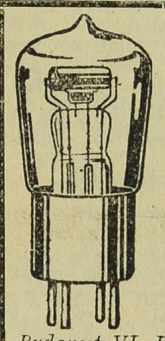

Rádió

készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.

FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI RT.

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

Autó és karosszéria javitásokat

a legpontosabban rövid időn belül végez a legkitünőbb munkagépekkel felszerelt műhelyeiben

METROPOLE GARAGE

BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25.

CORDATIC

A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA

TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

NEUSCHLOSZ-LICHTIG

Repülőgépgyár és Faipar R.-T. Albertfalva
Telefonszámok: 156-54, J. 84-02 és J. 84-03.

Aluminium-karosszériák a legkönnyebb sulyban.

PARÁDI VIZ

gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:

Mohai Ágnes-forrás

természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:

Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

Az Angol-Magyar Bank magába olvasztja a Lloyd Bankot. Az uj bankalapitások között néhány év előtt párját ritkitó lendülettel indult meg a Lloyd Bank. Az elnöki széket báró Szterényi József foglalta el, melléje ügyes szakemberek: dr. Salusinszky Gyula, dr. Mándy István és dr. Dréhr Imre álltak, akiknek a bank érdekeltségébe tekintélyes tőkéseket, a losonci nábobot, Herzog Ignácot és az előkelő amsterdami bankárokat, Eichornékat sikerült megnyerniök. A pénzintézet a nagy konjunktura idején erőteljesen fejlődött és pénzügyi körökben általánosan az a hit kapott lábra, hogy a Lloyd Bank a kezdet nehézségeit sikeresen megszta. Ez volt a látszat, a valóság pdig az, hogy a sulyos gazdasági válság a Lloyd Bank életrevalóságát is vitássá tette. Küzdelmes jövő tárult a pénzintézet elé, amelynek vezetősége helyes itélőképességéről tett tanuságot, amikor nem habozott sokáig a „lét vagy nem lét" kérdéséről, hanem elfogadta az Angol-Magyar Bank ajánlatát, amely az alábbi hivatalos közlemény szerint, a Lloyd Bankot magába olvasztja.

„Az Angol-Magyar Bank végrehajtó-bizottsága ma Károlyi Imre gróf elnöklete alatt ülést tartott, melyben egyhangulag elfogadta a Lloyd bank-tranzakcióra vonatkozó javaslatokat. Szeptember folyamára igazgatósági ülés és rendkivüli közgyülés fog egybehivatni a megállapodások ratifikálása céljából. Ez egyhangu határozathozatal után, amely határozathoz az elnök saját szavazatával is hozzájárult. Károlyi Imre gróf bejelentette az elnöki állásról való lemondását, azzal az indokolással, hogy e szándékát — melyet néhány hónap előtt kivánt megvalósitani és akkor az elnökségben levő társainak felkérésére ettől elállott, — most azért valósitja meg, mert ezzel látja az egységes vezetést minden tekintetben biztositottnak."

A tranzakció, értesülésünk szerint, ugy fog megtörténni, hogy minden 11 Lloyd Bank részvény után egy darab Angol-Magyar részvényt fognak kiadni. Nagy csalódás ez a Lloyd Bank részvényeseire, akik közül számosan 50.000 koronás árfolyamon váltották meg részvényeiket. Károlyi Imre visszalépéséről nekünk is az az információnk, hogy az elnöki állásról már hónapok előtt akart lemondani. Ez akkor történt, amikor Fleissig Sándor távozott. A bank vezetősége azonban meggyőzte az elnököt, hogy két vezető személyiség egyidejü távozása az intézet renoméját tépázná meg. Ezt akkor Károlyi Imre is belátta és lemondási szándékát csak most valósitotta meg.

Az „Ocean" Magyar Konzervgyár és Kereskedelmi Részvénytársaság közgyülése elfogadta az 1923/24. évi mérleget, mely 720,242.563 K tiszta nyereséget mutat ki és elhatározta, hogy a tartalékok bő dotálása után szelvényenként 1000 korona (250 százalék) osztalék fizettessék ki szeptember 8-ától kezdve a „Mercur" Váltóüzleti R.-T. főpénztáránál. A közgyülés végül Fleischl Sándor dán királyi főkonzul és Landau Izsó igazgatókat az igazgatóság tagjaivá választotta.

A Magyar-Francia Biztositó R.-T. augusztus 30-án tartott közgyülésén 1923-ra részvényenként 2000 K osztalékot állapitott meg. A közgyülés a vállalattal közelebbi kapcsolatba került, uj érdekeltségi képviselőiként beválasztotta az igazgatóságba: Albert Michelt (Páris), José Gambát (Páris), Walter Goudát (Kopenhága) és dr. Stein Emilt, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatóját.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü híd- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FÜTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntött-vas-, kovácsolt vas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-3
A berlini Bergmann elektromos művek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, műszert, áram számlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos elepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos, valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház-u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. BUDAPEST Tel.: J. 90-34, J. 50-88
Öntöttvas-radiatorok, bordásfütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

Hirmann Ferencz FÉMÖNTŐDE ÉS REZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 7-9. TELEFON: J. 138 03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. n Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyár
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 48 (J. 3-21, J. 41-03)

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSÓHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

MICHELIN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Müszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztáb a, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle mére chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 53

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Események

Sipőcz polgármester egyelőre marad. A napokban hire kelt, hogy dr. Sipőcz Jenő polgármester távozik helyéről, mert azt a politikai hitvallást, amelynek exponált hive, nem tudja összeegyeztetni azzal az uj rendszerrel, amelyet dr. Ripka Ferenc kormánybiztos fog a városházán meghonositani. A hirt megcáfolták, de legbiztosabb cáfolat az a komoly, frázisoktól ment beszéd volt, amellyel a polgármester a kormánybiztost a közgyüléspótló tanácsülésen nagy melegséggel üdvözölte. Ezzel a beszéddel nemcsak annak adta tanujelét, hogy maradni akar, de annak is, hogy alkalmazkodni kiván. Tény azonban az, hogy Sipőcz polgármester gondolt a távozásra, de éppen régi politikai barátai beszélték le erről a szándékáról, mert fontosnak tartják, hogy őrszemükként ott maradjon a városházán. Kivánságuk most teljesült és valószinü, hogy a polgármester mindaddig helyén marad, amig az uj törvényhatósági bizottság össze nem ül és igy ki nem derül, hogy a kurzus politikájának végérvényesen befellegzett.

A kormánybiztos titkára. Ripka Ferenc kormánybiztos hivatalának elfoglalása után természetszerüen legelső sorban munkatársait, közvetlen környezetét válogatta össze. A legnagyobb örömmel kell fogadnunk, hogy a titkári teendők végzésével dr. Lamotte Károly főjegyzőt bizta meg, aki annak idején Bárczy Istvánnak polgármester, majd főpolgármester korában is titkára volt. Lamotte Károly szeretetreméltó egyénisége, tehetsége, rátermettsége és jártassága rendkivüli segitséget fog majd nyujtani a kormánybiztosnak nagyarányu munkája megkönnyitésében.

Külföldi kölcsönöket keresnek a háztulajdonosok. A háztulajdonosok tatarozási hitele, de legfőként a tatarozási munkálatok kérdésében különféle hirek vannak forgalomban. Éppen ezért dr. Németh Bélához, a Háztulajdonosok Országos Szövetsége elnökéhez fordultunk, aki a következő nyilatkozatot tette a Fővárosi Hirlap számára:

— A házak leromlásával a nemzeti vagyont ért óriási kár kiküszöbölésére az első lépés az a százmilliárdos hitel, amelyet a kormány a munkanélküliség enyhitésére bocsát a háztulajdonosok rendelkezésére. Minden elfogulatlan tényezőnek el kell ismernie, hogy nem közönséges áldozatkészség kell ahhoz, hogy a háztulajdonosok, miután tiz éven át egész jövedelmüket egyoldalu hatalmi szóval elvonták, az aranyparitásból jelenleg engedélyezett 10—15 százalékos bérekből teljes aranyparitásos tatarozásokat végeztessenek és erre még 20 százalékos kamatot is fizessenek. És mégis igénybe kell és igénybe fogjuk venni ezt a kölcsönt, mert a közérdek találkozik azzal a jól felfogott magánérdekünkkel, hogy házaink pusztulását végre meg kell állitanunk. Ez a százmilliárdos hitel azonban igen csekély a tényleges szükséglethez képest. Budapesten huszonkétezer ház van. Ha 50—100 milliót veszünk egy házra, akkor kiderül, hogy a hitelösszeg legföllebb kétezer ház helyreállitásának megkezdésére elég.

— A Háztulajdonosok Országos Szövetségének feladata lesz majd, hogy a kormány által nyujtott eme gyorshitel igénybevétele után igyekezzék minél olcsóbb, hosszulejáratu külföldi kölcsönöket szerezni. Ezzel szemben kérnünk kell a kormányt és a nemzetgyülést, hogy a házvagyon példátlan nagy terhein mielőbb könnyitsen, mert e nélkül magánépitkezésről, különösen bérházak építéséről szó sem lehet.

A balatonfüredi fürdőigazgatóság napi 125 ezer koronáért ad teljes ellátást, négyszeri étkezéssel és szobát a kitünően berendezett Ipoly-udvarban vagy Grand Hotelben. Balatonfüreden mindenkor a legszolidabb árak mellett üdülhettek és gyógyulhattak a pihenésre vágyók és midőn a fürdőigazgatóság az ez évi őszi szezonban is ilyen alacsony árakon kiván lehetőséget nyujtani a Balaton melletti üdülésre, csak megalapozott régi jóhirnevének tesz szolgálatot.

Az élő arckép ma a legnagyobb sikernek örvend egész Budapesten. Kizárólagos készitője: **„Oktogon" foto-salon.** VI., Andrássy-út 55. szám.

Magyar találmány a lakásinség enyhitésére.

Hat óra alatt épül fel a szállitható szigetelt falu vasház.

Az épitkezés mai nehézségei között, amikor a legkisebb házacska is félmilliárdot emészt fel, rendkivüli fontosságu az a hat óra alatt felépülő, szállitható, szigetelt falu vasház, amelyet a gyáros szabadalmazott eljárása szerint készitenek és ugyancsak a feltaláló gyáros telepén, a Förster Frigyes-féle fémárugyárban, a Vaspálya-utca 11. szám alatt volt alkalmunk megtekinteni.

Ez az épitkezés nemcsak gyors és tartós, de legfőképen igen olcsó, ugyhogy nemcsak tőkések számára alkalmas, akik a bérbeadással üzletet akarnak csinálni, de legfőként magánosok, családi házak számára alkalmazhatják. A házakat bármely pillanatban bárhova szállitani lehet és amint az anyag megérkezik, hat óra alatt készen áll a csinos, kellemes, egészséges ház, amely kedves otthonává lesz az épittetőnek. Az épületek teljesen tüzbiztosak, stabilok, szárazak és általában egészségügyi tekintetben nemcsak kifogástalanok, de egyenesen ajánlatosak, sőt a fütőanyagot is jelentős mértékben megtakaritják.

Ezek az uj tipusu és uj rendszerü házak nagy mértékben hivatottak lesznek a lakáshiány enyhitésére. Ezek a házak lesznek a város előőrsei, hiszen a város fejlődésével mindenkor a perifériákra szállithatók. De egyenesen predesztinálja ezeket a házakat a lakásinség enyhitésére az a csodálatos olcsóság, amely ma szinte elképzelhetetlen. Hiszen egy kis kétszobás, konyhás és mellékhelyiségekkel biró családi házacska, amely kőből, téglából épül, körülbelül ötszázmillió koronába kerül, mig egy ugyanilyen méretekkel rendelkező vasház mélyen alatta marad emez összeg tizedrészének.

A házak két főalkatrésze a fa és a vas. A vasburkolat azonban a fát teljesen légmentesen zárja el. Ilyen körülmények között a fa hosszu-hosszu évekig épen marad, amit élénken igazolnak az egyiptomi kiásott faraó-sirok. A másik főalkatrész, a vas, kellő gondozás mellett szintén hosszu életü, amit a vasból épült házak kitünően igazolnak.

Igazán nem kell nagy türelem hozzá, hogy az ember végignézze, amig egy ilyen házat fölépitenek, helyesebben összeállitanak. Hat óra az egész. Az előre elkészitett faanyaggal tömitett vaslemez-falakból rendkivül egyszerüen állitják össze a kis villaszerü házat, amelynek összeillesztett falait erős csavarok tartják össze. Magának a falnak az anyagából kivül és belül tetszésszerint való mintákat présel a gyár, ugyhogy festésre sincs szükség. A falak moshatók, por- és féregmentesek.

A házat a puszta földre is fel lehet állitani, de ha véglegesen felállitják, akkor a talajhoz rögzitik. Ha azután kicsi lesz a házacska, mindig módjában van a tulajdonosnak ujabb szobákat és egyéb helyiségeket hozzáépittetni és az ilyen átalakitások, nagyobbitások szintén csak órák munkáját veszik igénybe.

Rendeléseket bármely méretekben és stilusban, sürgős szállitásra elfogad a gyár. **Förster Frigyes fémárugyár, X., Vaspálya-utca 11. Telefon: József 73-59.** A vasházak átlagos árai a következők: Egy szoba 18 millió korona. Konyha hozzá 10 millió korona. Második szoba 16 millió korona. Harmadik szoba 14 millió korona és feljebb.

AZ ŐSZI SZEZONBAN
napi 125 ezer K-ért szórakozhat, üdülhet, gyógyulhat
BALATONFÜREDEN
a fürdőigazgatóság vezetése alatt álló, kitünően berendezett
IPOLY-UDVARBAN és GRAND HOTELBEN
Ezen összegben benfoglaltatik; **négyszeri étkezés és a szoba ára.** Szobaelőjegyzéseket elfogad és felvilágositást nyujt a balatonfüredi fürdőigazgatóság és a központi iroda: VII., Erzsébet-körút 41. szám. — Telefon: J. 73—07 és J 119—35.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon; József 68-51 és 31-43.
Sürgönyeim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Dobozgyár
SCHEER GYULA BÉLA
Budapest, I., Verpeléti-út 15.
TELEFON: József 2-46.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

Maul KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15. SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

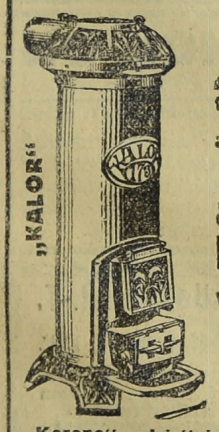

„Korona", „Isis" irrendszerü folytonégők
A salgótarjáni „PERPETUUM" folytonégő kályha
a jelenkor legjobb kályhája, mely bármely hazai barna szénnel gazdaságosan fűt,
állandó, kellemes, egyenletes meleget szolgáltat.
Versenyen kivül! Óvakodjunk utánzatoktól!
„KALOR"
lemezköpenyes hengeralaku folytonégő kályha.
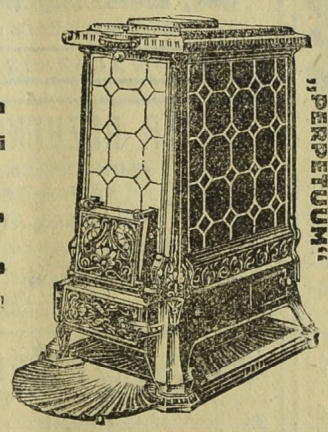

„Radius" szab. lefelé égő folytonégő kályha. „Oeconom" főző- és fütőkályha.
Kaphatók jobb vaskereskedésekben. Gyártja a 12730
BUDAPEST-SALGÓTARJÁNI GÉPGYÁR és VASÖNTŐDE R.T.
(HIRSCH ÉS FRANK)
BUDAPEST, VI. ARÉNA-UT 128. — TELEFON: 171—88.

GROZIT bőrfedéllemez
erős, tartós, vihartálló
a jelenkor legjobb tetőfedélemeze
Több millió négyzetméter használatban
Gyártja és tetőfedést vállal a
Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár
Budapest, Központi iroda: V., Berlini-tér 3. Gyár: X., Gyömrői-ut 44. szám.
Telefon: 67—96.

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

AUTÓFÉNY és INDITÁS
ELADÁS
BESZERELÉS-KIEGÉSZITÉS
DÁNOS és URNER
V. POZSONYI-ÚT 44/a • TELEFON: 172-63

SZÓRAKOZÁS

Nemzeti Szinház műsora: Péntek: A vadkacsa. Szombat: A revizor. Vasárnap: A szökött katona. Hétfő: Süt a nap. Kedd: Hamlet.

Városi Szinház műsora: Péntek: A Gyurkovics-lányok (a Nemzeti Szinház vendégjátéka). Szombat: A zsidónő: Vasárnap délután: A cigánybáró. Vasárnap este: Pillangó kisasszony. Hétfő: Carmen.

A Vigszinház műsora: Péntek: Antónia. Szombat: A cseresznyéskert (először). Vasárnap: A cseresznyéskert.

Renaissance Szinház: Minden este: Vera Mircevai.

Somlay Artur, Forgács Rózsi és Gellért Lajos: a Haláltánc főszereplői. A Renaissance-Szinház jövő heti ujdonságának, Strindberg „Haláltánc"-ának szinlapját diszíti ez a három név, melynek különösen irodalmi jelentőségü darabokban oly nagy a hitele. A „Haláltánc" első magyar bemutatója mindenképen jelentékeny művészi eseményt ígér: a darabot, mely Mikes Lajos fordításában kerül szinre, Bárdos Artur rendezi. Diszlettervező: Márkus László.

Darvas Lili — Sasfiók. A nagy szinházi esték varázsos izgalmát jelenti Darvas Lili Sasafiók-ja. A kiváló nagy művésznő szerdán este játszotta először a Magyar Szinházban Napoleon fiát, a világirodalom legszebb és leghatásosabb szerepét. A kiváltságos művészi produkció iránt óriási érdeklődés mutatkozik.

ORION FILM ORION FILM
A legközelebbi Orion-attrakció
a CORVIN SZINHÁZBAN
A KALAND
Ünnepélyes bemutató szept. 25-én.
FŐSZEREPLŐK:
BARBARA LA MARR és ENID BENNET.
ORION FILM ORION FILM

Kiss Ferenc a Király Szinházban. Csak igazi nagy szezónbemutatókat szokott megelőzni az a lázas érdeklődés, amely az Árvácska szombati királyszinházi bemutatója iránt megnyilvánul. A páratlan sikerü Zerkovitz-operett nagy népszerüsége, a parádés szereposztás, Kiss Ferenc hiressé vált alakitása, gyönyörü dalai, az a szinházi esemény, amit Boross Géza első fellépése a Király Szinházban jelent, már előre is biztositják az Árvácska kivételes sikerének folytatását. Vaály Ilona szenzációsnak igérkező uj betétdala, Somogyi Nusi mulattató közvetlensége, Latabár Árpád végtelenül kedves parasztgazdája további ékességei az előadásnak, éppen úgy, mint Rozsnyai Ilona humoros Rákóczi-úti boltosasszonya és Szirmai Imre markáns ügyvédje. Pazar diszletek, párizsi toalettrevü, a mulatójelenetet kisérő Kiss Béla cigánybandája. Tihanyi Vilmos művészien ötletes rendezése, a nagyszerü uj Zerkowitz-számok a szezón első nagy operetteseményeivé teszik az Árvácska szombati bemutatóját.

Belvárosi Szinház: Tolsztoi Kreutzer-szonáta. Tolsztoj világhirü remekét, a Kreutzer-szonátát pénteken este mutatja be a Belvárosi Szinház. Az izgalmasan szép drámát, amelynél bátrabban egyetlen szinpadi munka se tárgyalja a házasság és a szerelem problémáit, legelsőrangu előadásban Titkos Ilona, Törzs, Kertész Dezső és Halmy Margit interpretálják.

A
„PAPAGÁLYBAN"
a Londonból érkezett
THOMPSON
néger jazz-band király
játszik
Csak az uri közönség táncol!
TELEFON: József 121-67 szám.

A Cseresznyéskert bemutatója a Vigszinházban valóságos irodalmi és művészi esemény lesz. Csehov remekművének szerepei grandiózus emberábrázolásokra adnak alkalmat a közreműködőknek. Szombaton fél nyolckor kezdődik a premier.

Vigszinház: Szombat, vasárnap: Cseresznyéskert.

Blaha Lujza: Egész héten (fél 9) I love you. Székely fonó.

A Párizsi lány dalait játsszák mindenütt. A Fővárosi Operettszinházban minden este lelkesen ünneplik a nagyszerü előadás főszereplőit, Rátkay Mártont, Keleti Juliskát, Harmath Hildát, Fejes Terit, Tolnai Andort, Felhő Rózsit és Sarkadi Aladárt.

A Budai Szinkörben ma és minden este a nagy sikert aratott „Pintyőke" megy a cimszerepben Jatzkó Ciával.

A Budai Szinkör helyárai. Nagy páholy 4 személyre: 180.000 kor. Zsöllye I—II sor: 55.000 kor. III—IV. sor: 50.000 kor. V—VI. sor: 45.000 kor. VII—VIII. sor: 40.000 kor. I. r. földszinti zártszék: 36.000 kor. II. r. zártszék: 32.000 kor. III. r. zártszék: 28.000 kor. A többi sorban: 25.000 kor. Körszék- és erkélyjegyek 20.000-től 9000 koronáig kaphatók. Fenti helyárakban az összes adók benfoglaltatnak.

Kamara: Genovéva, Lamartine regénye filmen, 9 fejezetben, rendezte Leon Poirier. Párisleánya dráma 6 felvonásban, a főszerepben: Betty Compson. Előadás kezdete: háromnegyed 6, háromnegyed 8 és 10 órakor.

Royal Apolló: Pola Negri legujabb világfilmje A megbélyegzett asszony. (Rao Singh boszszuja). Dráma 8 felvonásban. Paramount Rádin. viláczattrakció. Előadás kezdete fél 6, fél 8 és 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikla Pál.)

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.
2½ ODERBURY
HARRY PANTZ & Co.
és a szenzációs szeptemberi műsor.
ELSŐRANGU MELEG KONYHA

Előadások hétköznap: ½6, ½8, ½10 órakor. TIVOLI Előadások vasárnap: ½4, ½6, ½8, ½10-kor
Szeptember 11-től 18-ig.
BETTY COMPSON
HAWAI RÓZSÁJA
MARION DAVIES
Tönkreteszem a papámat!

Villányi Pezsgőgyár
és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek zománcedények legelőnyösebb bezzerészi forrása.

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-38, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa Telefon-szám:
Sürgönycim: „CHAUDOIR" RÉZHENGERMŰVEI. BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460
19—22. 44—86. 199—99.
Készítenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeke, valamint vörösréz-üstöket.

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk Egervidéki Fatermelő Rt. gőzfavágó és épitési anyagtelepe IX., Soroksári-ut 72. — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvételnek.

VI., Teréz-körut 28. Mozgókép-Otthon Telefon 182—82.
Szeptember 12—18-ig.
AKIK A SZIVÜKKEL LÁTNAK
Amerika mesterfilmje 8 felv. Főszerepben: R. BARTHELMES
VERSENYFUTÁS A HALÁLLAL
Amerika legkiválóbb bravurfilmje 6 felv. Fősz.: CH. JONES
Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI-U. 18.
Az évadnyitó uj műsor. - Rott és Steinhardt felléptével Az uj házmester és Faust III. Teil. bohózatok. Kezdete pontban 8-kor.

ROMÁN
száraz Ia. bükkhasábból apritott fát, szlovák kötegfát (gyujtósfa) már 10 mázsától házhoz szállit a
PROSYLVANIA R.-T.
tüzifatelepei és gépfavágója, Józsefvárosi p. u. X. kapu
Telefon: József 90-72.
Központi iroda: V., NÁDOR-UTCA 21. félemelet.
Waggontételt direkt termelőhelyről szállitunk.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipszterméket versenyen kivül!

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany, Kénvirág, Sósav, Szalamiákső, Szalmiák darabos, Zinkfehér, Fertőtlenitőszerek stb. stb.

FISCHER S.
EHRLICH-féle MEIDINGER KÁLYHÁK
és központi calorifer fütések. Hazai és külföldi I-rendü folytonégők és cserépkályhák, takaréktüzhelyek és kéménytoldók
Budapest, VII., Dohány-utca 6.
TELEFON: József 36-65.

KOLLARIT
BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA:
EGYESÜLT UJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS és BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 25.
Csak az a valódi Kollarit-bőrlemez, melynek tekercsei ezen czimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el!

Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda: VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TAURIL" magasnyomásu tömitőlemezek, Müszaki puha- és keménygummi-áruk. Szállitóhevederek. M. K. G. szijak, játékáruk és labdák, adirgummi. Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

Motorok, árammérők, szerelési anyagok, csillárok
legelőnyösebb beszerzési forrása
ÁLTALÁNOS GÁZIZZÓFÉNY ÉS VILLAMOSSÁGI RT.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 5.
Fiókok: VIII., József-körút 44. szám. :: VIII., Baross-utca 52. szám.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 szeptember 24. — 35—36. szám

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Megkezdődtek a kormánybiztos intézkedései

Harc a kormány segitségével a drágaság ellen — Elhalasztják a községi választásokat? — Schöberl távozik a tanügyi osztály éléről

Dr. Ripka Ferenc kormánybiztos eddig való munkája most, talán már a legközelebbi napokban meg fogja mutatni eredményeit. Eddig egy igen komoly eredmény tünt csak fel és pedig az, hogy a főváros tisztviselőinek ügyében gyors és sikeres intervenciót eszközölt a kormánynál, amely sietett teljesiteni a kormánybiztos utján hozzájuttatott kivánságokat. Az igazi nagy eredménynek azonban — amint azt dr. Ripka Ferenc a közigazgatási bizottság hétfői ülésén be is jelentette — csak ezen a héten kell feltünnie, mert

a kormány ezen a héten teszi meg Ripka kivánságára nagyfontosságu intézkedéseit az indokolatlan drágaság letörésére.

Ez az az alap, amelyen a kormánybiztos elindulhat azon az uton, ahol már majd lassankint a politika is megkezdődik. Budapest népének legfájóbb sebeit kötözi be a drágaság letörésével a kormány képviselője, aki ezzel bebizonyitja, hogy a volt rezsim ezen a téren nem akart, vagy nem tudott cselekedni semmit. A könnyebb megélhetés a legjobb atmoszféra a politikai szervezkedés számára és ha ezt a légkört kellemessé tudják tenni a polgárság számára, akkor annak nem lesz oka sem a jobboldali, sem a baloldali szélsőségek felé orientálódni. Nem lesz akkor a polgárságból sem szociálista, sem fajvédő, hanem megmarad polgárnak, aki összefogva kivánja majd a saját érdekeit megvédelmezni.

Ez az a politikai perspektiva, amelyet igen okos eszközökkel, higgadt, céltudatos munkával meg is lehet majd valósitani. Egy megelégedett, vagy legalább reményét nem vesztett polgársággal meg lehet majd vivni a harcot, amely a mérsékletet és a polgári munkát akarja a városházi kormányzat tengelyébe állitani.

Egyebekben teljes csend van egyelőre a városi politikában. A szervezkedés és az agitáció még nem kezdődött meg, aminek részben az az oka, hogy a meleg szeptemberi napokban még a legfőbb tényezők távol vannak a fővárostól, részben pedig az, hogy

megint olyan hirek járnak, hogy a községi választások nem a tavasszal, hanem a nyáron lesznek.

Minden párt készen áll azonban a küzdelemre, bár nem hirdetik, mint a keresztény községi párt, hogy elszántan szervezkednek. Nekik tényleg nagyon elszántan kell szervezkedniök, ha csak hatalmuk egészen szerény romjait is meg akarják tartani.

A tömegek elpártoltak tőlük, a hatalom pedig mindjobban kicsuszik a kezükből: a kormánybiztos nem állott be az ő szolgálatukba, a városházán pedig az ő embereik lassankint kénytelenek lesznek a szerepléstől mindjobban félrevonulni. Zilahi Kiss Jenő alpolgármester például igen csendes ember lett, s vele együtt hallgatnak a kurzus-tanácsnokok is, akik közül

Schöberl Ferenc máris kijelentette egy magánbeszélgetés keretében, hogy megválik a tanügyi ügyosztály vezetésétől

és csendesebb, nyugodalmasabb, de mindenesetre kevésbbé tekintélyes ügyosztály élére „kivánkozik". Ez — remélhetőleg — azt jelenti, hogy a városháza tanügyi politikájában, amely rendkivül sérelmes, sőt megszégyenitő volt, erőteljes változás fog beállani. Tanügyi körökben

határozottan remélik, hogy a tanügyi osztály élére visszakerül a rendkivül népszerü és hozzáértő Várossy Gyula tanácsnok,

akit Wolffék mérhetetlen igazságtalansággal politikai okokból skartba tettek. Nem lehet várni addig, amig az uj rezsim elkövetkezik, már Ripka Ferencnek elégtételt kell szolgáltatnia lennek a kiváló és érdemtelenül mellőzött férfiunak.

Az ilyen változások majd valószinüleg elkeseredést fog kiváltani Wolff és Csilléri hiveiből, akik ma még meglehetősen enyhe fegyverekkel támadnak. De Ripka Ferenc el van készülve a harcra, mert tudta nagyon jól, hogy nem fogják minden oldalon tapssal fogadni. Wolffék irtóztak ettől a gondolattól, ami azonban nem jelentett egyebet, minthogy nem tudtak a maguk szatócs-politikájának horizontja fölé emelkedni.

A létszámcsökkentés tekintetében a belügyminisztert nem győzte meg Wolfféknak az az argumentálása, hogyha Magyarország kisebb lett is, de Budapest nem fogyatkozott meg, az adminisztráció ellátásához ma több ember kell, mint kellett valaha. A belügyminiszter ezzel szemben azon a véleményen van, hogy le kell egyszerüsiteni Budapest adminisztrációját és akkor kevesebb tisztviselő is elegendő lesz. Ki fog derülni majd, hogy mennyiben sikerül majd ez a leegyszerüsités, de az már most is egészen bizonyos, hogy

a harmadik alpolgármesteri állásra semmi szükség sincsen és jó pár tanácsnoki állást is minden baj nélkül be lehet szüntetni.

De követel még valamit a belügyminiszter és ez a városi üzemek redukciója, ami különben benne volt Ripka Ferenc kormánybiztos bemutatkozó programmbeszédében is. Egyelőre azonban azt látjuk, hogy a kormánybiztos drágaságellenes akciójába teljes erővel belevonja a Községi Élelmiszerüzemet is, amelyet éppen ebből az érdekből hatalmasan fejlesztenek. Nem is ezekről a nagy üzemekről van szó, amelyek hatalmas missziót teljesitenek, hanem azokról a kisüzemekről, amelyek a fővárosnak komoly hasznot nem hajtanak a város lakosságának, igen jelentékeny részének pedig ártanak. A kisiparosoknak ugyanis régi panasza, hogy a városi üzemek őket keresetükben megröviditik. Ez a panasz igen sok tekintetben jogosult. Budapestnek is van sok ilyen üzeme, amelyekre vonatkozólag most a belügyminiszter elrendeli, hogy meg kell szüntetni. Azok ezek az üzemek, amelyek a kisiparosság érdekeit sértik és amelyeknek városi kezelésben tartását a közérdek nem kivánja. Az elvnek a jövőben e tekintetben annak kell lenni, hogy

városi üzemeknek, vállalatoknak csak akkor van létjogosultságuk, ha a városoknak számottevő jövedelmet biztositanak, vagy pedig ha közegészségügyi, közbiztonsági vagy más hasonló közérdekből azok városi kezelése szükséges.

Ennek az alapvető elvnek a figyelembevételével valószinüleg nemsokára revizió alá veszik Budapest üzemeit is és legalább öt-hat kisüzem likvidálásának is el kell következnie.

Budapestnek külföldi kölcsönre van szüksége

A belügyminiszter ragaszkodik a létszámredukcióhoz — Megkezdik a kisiparosok érdekeit sértő városi üzemek likvidálását

A magyar városokat, legelsősorban pedig Budapestet erőteljesen foglalkoztatja Rakovszky Iván belügyminiszter két rendelete. A rendeletek a szanálási törvényen alapszanak és a városok pénzügyeinek rendezését valják céljuknak. A miniszter figyelmezteti a városokat, hogy jövedelmeiket használják ki, kiadásaikat pedig tetemesen szállitsák le. Elkerülhetetlennek mondja a rendelet a további tisztviselői létszámcsökkentést, egyben pedig elrendeli a miniszter, hogy

azokat a városi üzemeket, amelyek a kisiparosság érdekeit sértik s amelyeknek városi kezelésben tartását közérdek nem kivánja, meg kell szüntetni.

A két miniszteri rendeletnek Budapest székesfővárost illető részei közül aligha kell külön is aláhuzni azt, hogy a város pénzével való okos és takarékos gazdálkodás nagyon kivánatos. Takarékoskodni Wolffék is próbáltak, de ez a szándékuk mindig balul sült el, mert mindenkor a zsugoriak uzsorakamatát fizették. De legtöbb pénzt dobtak ki akkor, amikor pártpolitikai alapon juttatták a munkálatokat drága kurzus-vállalkozóknak. Az ő oktalan gazdálkodásuknak ez csak egyetlen része, de ezen az egy ponton is sokat lehetett volna megtakaritani. Ezzel szemben sohsem láttuk a jövedelmező befektetéseket és Budapestet valósággal degradálták világvárosi mivoltából, ugy hogy az uj rezsimnek sok munkájába fog kerülni, amig a külfölddel ujból elhiteti, hogy érdemes Budapestre jönni. Okos és jövedelmező befektetésektől tehát a belügyminiszter rendelete sem riasztha fel Budapestet.

Mindenek felett olyan befektetésekre van szükség, amelyek

a városnak anyagi hasznot hoznak és az idegenforgalmat növelik.

Miután pedig ilyenre igen sokra van szükség, alig lehet kétséges, hogy a fővárosnak rendkivüli eszközöket kell igénybevennie. Akik Ripka Ferenc kormánybiztos programmját hallották vagy olvasták, tudják, hogy az ott felsorolt munkálatok elvégzéséhez töméntelen pénzre van szükség. Az az összeg, amit az állam a fővárosnak a rendelkezésére bocsáthat, egy csepp a tengerbe ahhoz az összeghez képest, amely Ripka programmjából kibontakozik. Már pedig még ennél is több beruházásra lenne szükség, ha Budapestnek vissza akarjuk adni világvárosi jellegét és ha az idegenforgalom fellendülésétől várjuk jövőnk kialakulását. Aligha lehet tehát

elképzelni más megoldást, mint ujabb nagy külföldi kölcsön felvételét,

amelyre — csak ugy, mint az államnál — a szanálás keresztülvitele érdekében feltétlenül szükség van.

A városházi gazdálkodás tükörképe

Százmilliókba kerül a fővárosnak a Vásárpénztár fiókja a Károly-kaszárnyában

Egyetlen egy esetet mondunk el, amelyben benne tükröződik a városházi gazdálkodás egész kapkodó, rendszertelen pénzdobálása. Egyszer, egyetlen egyszer látjuk azt, hogy valami beruházás-félét akarnak csinálni akkor is olyat csinálnak, amire a világon semmi szükség nincs, de azt legalább roppant drága áron. Amikor a legszükségesebb szociális intézkedésekre, épitkezésekre nincsen pénze a fővárosnak, akkor nincs sürgősebb dolga, minthogy ma, a bankkonjunktura teljes bukásának napjaiban százmilliónak az ablakon való kiszórásával fiókot nyitnak a Vásárpénztárnak a Károly-körúton. Tették ezt akkor, amikor teljesen ingyen meg lehetett volna a dolgot valósitani és oly régi tekintélyes céget sem tettek volna ki abból a helyiségből, amelyért harminckét esztendőn át fizetett becsületes bért a fővárosnak.

Az eset genezise az, hogy a Budapesti Takarék- és Vásárpénztárnak megnövekedtek az ambiciói és városi fiókot akart szerezni. Szemet vetett a Kohn Heilmann és fiai cégnek a Károly-kaszárnyában levő üzlethelyiségére, amelyet az — mint emlitettük — 32 éve bérel. Novemberben felmondtak a cégnek, amely azonban a Lakáshivatalhoz fordult, de májusban jogerős itéletet hoztak, amely szerint a cégnek el kell hagyni a helyiséget, mert a

Károly-körúton van már másik üzlete is. Ez tényleg így van, de ez az egy üzlethelyiség nem elegendő a Kohn Heilmannék nagy üzletének, óriási raktárainak elhelyezésére. A városházi üzletben ugyanis gyermekruhákat és méterárut hoztak forgalomba, míg a Károly-körút 12. számu üzletben férfidivatárukat árusitottak és itt volt a luxus-szabóság is. A két üzlet nem azonos természetü és mind a kettőnek szüksége volt és lenne ma is a maga helyiségére.

Augusztus elsején el kellett hagynia a cégnek a Károly-kaszárnyabeli üzlethelyiséget, amelyről ekkor derült csak ki az a meglepő és kellemetlen dolog, hogy bankhelyiségnek nem alkalmas. Itt következik azután a város pénzével való különös bánás, amit igen nyomatékosan kell Ripka Ferenc kormánybiztos figyelmébe ajánlanunk. Nem tudtak (?) másként segiteni a bajon, minthogy a sarkon levő Dentária r.-t. drogéria-helyiségével elcserélték a Kohn Heilmann-féle helyiséget. Az a helyiség azonban kicsi és igy hozzáveszik a szomszédos üzleteket is, amelyek közül a Berényi és Frankl cég emeleti helyisége 40 millió lelépési dijba, Erős Arnold emeleti helyisége pedig 50 millió lelépési dijba kerül De a Dentária is kap a cseréért mintegy ötvenmilliót, ugy hogy a Vásárpénztár mezitelen bankhelyisége, amikor még egy pult sincs benne, már százhetvenmilliót evett meg.

Történik ez akkor, amikor a Kohn Heilmannék felajánlották a városnak, hogy átengedik emeleti helyiségeiket, amelyekből a most megvett helyiségekkel kibővítve, nagyon szép bankhelyiség lett volna, az utcai boltban pedig megmaradhatott volna a 32 éves üzlet. Kohn Heilmannék sok áldozatra lettek volna készek ezért a megállapodásért, többek között a százmilliós évi bért is felemelték volna százötven millióra.

Igy aztán szeretnénk tudni, hogy a mai rossz konjunktura mellett meg fog-e keresni évi százötven milliót a Vásárpénztár bankfiókja. A kormánybiztos fontolja meg, hogy nem ostoba pénzdobálás-e az, ami itt folyik és nem kockázatos vállalkozás-e az, hogy a Vásárpénztár, amelynek nem is ez a hivatása, milyen rizikós lépést tesz, amikor ma a bankok „leépitésének" szomoru korszakában fiókot nyit száz és száz milliók beruházásával. Sok mindent meg lehet ebből érteni a város gazdálkodása körül, de meg lehet érteni azt is, hogy a külföldi tőkések miért idegenkednek Budapesten befektetni a pénzüket, amikor látják, hogy 32 éves cégekkel hogyan bánnak el.

Milliárdok a Wolff-politika üldözöttjeinek

A tisztujitáson minden kibukott tisztviselő pályázik — Lesz-e revizió? A B-listákat átvizsgálja a kormánybiztos

A városházáról dicstelenül távozni készülő rezsim legszorgalmasabb tevékenységet akkor fejtett ki, amikor saját hatalmának megerősitését, politikai céljainak megvalósitását szolgáló eszközöket alkalmazta. Ennek érdekében tul a ridegségen, határozottan kegyetlenül tette földönfutókká a főváros igen kiváló vezető-egyéniségeit, szórta az utcára a neki nem tetsző politikai meggyőződésü, vagy vallásu tisztviselőket és tanerőket. Ürügyül szolgált ehhez részben a tisztujitás, részben a forradalmak alatt való magaviselet, részben pedig a létszámapasztás. Mindezeken az alapokon egymás hátán torlódtak az igazságtalanságok és ezrével hullottak el a tiszteletreméltó exisztenciák.

De nemcsak egyes karriereket törtek igy derékba, hanem egyben ez a müvelet rengeteg pénzébe is van a fővárosnak. Mint a Fővárosi Hirlap értesül, a szociáldemokraták már gyüjtik az adatokat erről a pénzherdálásról, hogy ha majd összeül a közgyülés, mielőbb szóvátehessék azt. Névsorok és statisztikák készülnek

ama sok száz munkabiró és ártatlan emberről, akiknek nyugdija fejében a főváros évenkint milliárdokat fizet ki.

A szenzáció erejével fog hatni a leleplezés, amely kimutatja azt a rendkivül nagy összeget, amibe Wolffék politikai üldözöttjeinek nyugdija kerül évenkint a fővárosnak.

A politikai üldözés, a bosszuállás gondolata mindenkitől távol áll, de mégis felmerült a gondolat egyesknél — nem vezető személyiségeknél —, hogy a kibuktatott tisztviselőknek elégtételt kell adni a legközelebbi tisztujitásnál. Ezt olyanformán képzelik és e tekintetben már szervezkedés is indult meg, hogy

a legközelebbi tisztujitáson mindenki, akit Wolffék kibuktattak, pályázni fog és csak megválasztásuk után döntenek, hogy megtartják-e állásukat, vagy ujból leköszönnek,

hogy esetleg ujonnan szerzett poziciójukat töltsék be tovább is.

Ennek az ötletnek a propagálói ugy gondolják, hogy nem kár, ha helyettük azok buknak ki, akik politikai érdemek alapján kerültek az ő helyükre. Ennek a gondolatnak azonban a liberális táborban sok az ellenzője, mert ez a terv esetleg okozója lehetne a politikai bosszú állandósulásának. Nem akad azonban senki, aki tisztában ne lenne azzal, hogy egyes, a kurzus kegyelméből érdemtelen módon emelkedett kreaturáknak tényleg el kell hagyniok helyüket.

Egyelőre azonban legsürgősebben azt várja mindenki, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos valamit tegyen az elbocsátott tisztviselők ügyének revizióját körül. Senki sem hisz abban, hogy minden igazságtalanságot egy csapásra jóvá lehetne tenni, de biznak benne, hogy Ripka a legkirivóbb esetekben meg fogja találni az utat a jóvátételre. De még ennél is élénkebb az a remény, hogy

mielőtt a létszámcsökkentést végrehajtanák, ahhoz a kormánybiztosnak is szava lesz,

annál is inkább, mert a létszámcsökkentés a kormány utasitására történik és a kormány annak végrehajtása tekintetében is megadja a szükséges direktivákat.

Klimatikus temető a Svábhegyen

A temető-igazgatóság bizarr terve

Éppen harminc esztendeje annak, hogy Budán, a Svábhegy délkeleti lejtőjén, a Farkasréten uj temetőt nyitott a főváros. 1894 tavaszán temették az első halottat a farkasréti temetőbe, ugyanakkor, amikor Kossuth Lajost temették. Az is volt akkor a terv, hogy Kossuth Lajos holttestét itt helyezik el örök-nyugvóra, a budai hegyek alján, a tervtől azonban akkor politikai okokból elállottak, mert a Deák-mauzoleum a Kerepesi-temetőben van s Bánffy Dezső ugy érezte, hogy a kibékülés gondolatát fogja szinbolizálni a Deák-sir mellett Kossuth Lajos mauzoleuma.

A farkasréti-temető harminc esztendő alatt megtelt, — egyszer már pedig kibővitették — s a fővárosi temetők igazgatósága most különös tervet akar megvalósitani. Tizenhat katasztrális holdat akar kisajátitani a temető céljaira, de mert a temető ma is a Németvölgyi-utig, tehát a villamosig terjed, ez a kisajátitás csak fölfelé, a Svábhegy felé lehetséges. Ez az uj akadály azonban nem látszik jelentősnek a főváros előtt; s noha a Svábhegy délkeleti oldala Buda legegészségesebb része, ide akarja kibővíteni a temetőt. A tizenhat katasztrális holdon ma kertek vannak, rajtuk kisebb házak mellett öt nagy villa — az egyik a Széchenyi grófoké — s ezeket akarja kisajátitani a temető-igazgatóság, hogy helye legyen — a temetőnek.

Néhány évvel ezelőtt már volt egy ilyen temetőötlet a városházán. Akkor a Sashegy északnyugati lejtőjén akartak temetőt létesiteni, de ezt a tervet megakadályozta az a közbekiáltás, amely a közgyülésen hangzott el:

— Nem engedjük keserüvizbe temetni a halottainkat!

A svábhegyi terv már nem ilyen; a temető-igazgatóság ezuttal a budai oldal legklimatikusabb helyét választja ki temető célokra — a Svábhegy jó részét — le egészen a golf-pályáig.

Meg kell állapitanunk, hogy a temető-igazgatóság terve nem is a legolcsóbb mulatság. A svábhegyi telkek ára elég jelentékeny; békében is négyszögölenként tizenöt—tizenhat korona volt itt a telek. Tizennyolcezer négyszögöl telket és öt villát akarnak kisajátitani, aminek értéke ma legalább is öt—hat milliárd.

Mért akarja ezt az öt—hat milliárdot kidobni a főváros? Arról, — mint ahogy ilyenkor szokásos sejteni — hogy e mögött a terv mögött bármilyen érdek állana, szó sincs. A telektulajdonosok maguk tiltakoznak legjobban a kisajátitás ellen. Senki sem akarja a svábhegyi temetőt, csak éppen — a fővárosi bürokrácia. A temető-igazgatóságnak kényelmes a megoldásnak ez a módja, ezért ragaszkodik hozzá.

Az egész terv végrehajtására nincs azonban szükség. Az uj óbudai temető elegendő a budai hallottak elhelyezésére. Ha a pesti oldal halottait ki lehet vinni Rákoskereszturra, akkor a budai három kerület halottait is el lehet helyezni Óbudán, legkivált akkor, amikor az óbudai temető inkább megközelithető, mint a farkasréti. E mellett a Farkasrét és a Svábhegy déli oldala a legjobb budai gyümölcstermő terület, klimatikus hely, nagyszerü levegő: Óbudán pedig a temető ugyis megvan s annak kibővitése nem is lesz majd költséges.

Tulzónkor

Kecsegtetőnek

éppenséggel nem lehet mondani azt a gondolatot, hogy a hus és zsir drágaságát csak amerikai áru behozatalával lehet megszüntetni. A budapesti közönség finnyás és követelő, ebben az esetben azonban emberek inyének kényességét kegyetlenül le fogja győzni a gyomor követelő szava. Tisztában kell lenni vele ugyanis, hogy ma már senki sem birja azokat az árakat, amelyeket a hazai termelők szabnak és amelyekkel a különféle hazai tényezők és körülmények az élelmicikkeket megdrágitják. Budapest népe kétségkivül bele fog törődni, hogy kevésbbé izleteset egyék, de — egyék. A fogyasztóknál sokkal jobban fintoritják azonban az orrukat valakik. És ezek a valakik a termelők, az agráriusok, akik még nem tudják, hogy a konjunktura napja már az ő számukra is leáldozott. Pedig úgy van, csak ők még nem értesültek róla és még még mindig fantasztikus, világ- és aranyparitáson tul emelkedő toronymagas árakkal próbálkoznak. A délamerikai hus és zsir — ugy mondják — józanitó hatással lesz rájuk, hacsak arra az álláspontra nem helyezkednek, ami szintén nem lehetetlen, hogy inkább eladják a termékeiket a külföldnek olcsón, mint nekünk drágán.

A bazeli delegáció

tehát elindult utjára és ennek a delegációnak ma egy kicsit más szinezete van, mint volt a közelmultban, amikor Wolff Károly mint teljhatalmu diktátor járt az élen és tárgyalt azokkal, akikről a kurzus elején még olyan nagyhangon jelentette ki, hogy nem fizet nekik egy petákot sem. Most a delegáció szinezetét Bárczy István adja meg, aki európai nevü ember és akinek láttán ujra éled a külföld bizalma, mert mindenki tudja, hogy amit kölcsön adott, az ott van beépitve Bárczy István nagy alkotásaiba. Oldalán Joannovich Pál jelenik meg és ez alkalommal minden valószinüség szerint leliberálisabb ábrázatát fogja magára ölteni. Hiába, bebizonyonyosodott, hogy nem árt a talonban néha ilyen embert is tartani, akinek csak az egyik oldala reakciós, a másikon még rajta van a liberális-szabadkőmüves máz. Wolff Károly nem hajlandó Bárczy mellett asszisztálni, duzzog, félrevonul, amiben egy kicsit igaza is van, de amivel egyben igen nyiltan bevallja azt is, hogy neki már teljesen befellegzett.

Ripka plakátja

jólesett Budapest közönségének. Komolyság, bölcsesség és szeretet árad ebből az irásműből az olvasó felé. És minden nyugodt, okos, szelid szó azt a négy esztendőt idézi mégis az emlékezetünkbe, amely tele volt izgalommal, ostobasággal és gonoszsággal. Wolff Károlynak a városházán mutatták meg a plakátot: vajjon mit érezhetett, amikor elolvasta? Volt-e a gondolataiban megbánás, eszébe jutottak-e rezsimjének szörnyü bünei, fölvillant-e agyában, hogy valamiképen másként kellett volna csinálni a dolgokat? Mindezt nem tudjuk elhinni, nem tudjuk feltételezni róla. Az embert ingerli a téma pikáns volta, hogy hol kezdené ma Wolff Károly, ha mégegyszer az ölébe hullana a hatalom? Sajnos, nekünk nem igen jut arra idő, hogy erről elmélkedjünk. Neki a közel jövőben valószinüleg sokkal több ideje lesz: álmodozzék ő.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Ketten veszekszenek . . .

Nagyon meg voltunk illetődve a Központi Tejcsarnoknak attól az eszméjétől, hogy üzembe helyezi kenyérgyárait és jó, olcsó kenyérrel látja el a főváros közönségét. De még ennél is jobban meghatott az a megokolás, amellyel a Központi Tejcsarnok ezt a vállalkozását megokolta. A Központi Tejcsarnok szociális motivumokat kevert akciójába és azt mondotta,

hogy a fővárosi közönség nyomoruságos kenyérellátását akarja megjavitani, amikor kenyérsütésre adja magát.

Mert nem birja tovább hallgatni az emberek panaszát, a szive meghasad attól a minduntalan felhangzó jajkiáltástól, hogy a fővárosi pékek kenyere rossz, élvezhetetlen és nagyon drága. Az emberiesség követelményeinek és saját érzékeny szive szent sugallatának tesz tehát eleget, amikor odaáll megváltóként a főváros közönsége mellé és kimenti őt a fővárosi pékek fojtogató karmai közül.

Mondotta pedig a Központi Tejcsarnok mindezeket a legtermészetesebb és legőszintébbnek látszó ábrázattal. És amikor mindezt elmondotta, Budapesten nem hangzott fel az emberek falrengető kacaja, hogy elnyelte volna a Központi Tejcsarnok kenetteljes szavait a budapesti közönség szenvedéseiről. Az emberek mintha elfeledték volna,

hogy nemcsak a pékek, de a fővárosi tejvállalatok is sanyargatják őket.

Mintha elfeledték volna,

hogy Budapesten nemcsak a kenyér rossz és drága, hanem a tej is.

Sőt ha egyáltalán lehet fokozatokról beszélni, Budapesten a tej még rosszabb és drágább, mint a kenyér és Budapest közönsége a rossz kenyér mellé még rosszabb tejet kap az asztalára. Egy liter tej békében 24 fillérbe került, ami megfelel négyezer papirkoronának. Ellenben a tej ma hatezerkétszáz papirkoronába kerül s emellett sokkal rosszabb, mint volt békében. Ezt a panaszt nem egyszer hallhatta a Központi Tejcsarnok a saját tejgyártmányáról és a Központi Tejcsarnok a panaszok közül mégis csak azokat hallotta és csak azokat méltatta figyelemre, amelyek a kenyér ellen hangzottak el.

Megértjük a pékeket, hogy védekeztek a Központi Tejcsarnok akciója ellen. A védekezés azonban nem abból állott, hogy jobb és olcsóbb kenyeret hoztak forgalomba. Nem, ilyesmire a pékek nem gondoltak. Ellenben elhatározták,

hogy megtorlásul bojkottálni fogják azokat a malmokat, amelyek a Kereskedelmi Bank konszernjéhez tartoznak.

Vagyis a budapesti pékek meghagyták a rossz és drága tejet rossz és drága tejnek és meghagyták a rossz és drága kenyeret rossz és drága kenyérnek. Pedig ugy-e, az lett volna a legtermészetesebb bosszu és az egyetlen méltó retorzió, ha a Központi Tejcsarnok vádjaira jó és olcsó kenyérrel felelnek. De ki beszél itt a közönség érdekeiről? A pékek csak a maguk érdekeit védték és olyan megtorlási módot vettek igénybe, amely csak nekik használjon, de a közönségnek nem. A bojkottot kimondták, de háromnapi harc után be is szüntették. Három napig tartott az ádáz tusa, mire kölcsönösen kitüzték a fehér lobogót és megkötötték a békét.

Pedig a harc hevében csak annyi történt, hogy a Hengermalom beszüntette váci kenyérgyárának üzemét és e csekélyke diadaltól a pékek annyira megmámorosodtak, hogy hajlandók voltak a békekötésre. A béke létre is jött és ma már senkisem beszél arról, hogy milyen rossz és milyen drága a pesti kenyér. Ők kibékültek,

mindenki megmentette a maga üzleti érdekeit, mindenki biztositotta továbbra a maga busás hasznát, a többi mellékes.

És a tegnap még oly hangos Központi Tejcsarnok elnémult, már nem fáj neki, hogy a pestiek rossz kenyeret esznek, a szive nem hasadozik a szomoruságtól, hogy az ő szegény fővárosi közönsége menynyit szenved a pékek telhetetlenségétől.

Jól tudtuk, hogy ez igy lesz, az első pillanattól kezdve el voltunk rá készülve, hogy ez a békaegér harc nem javitja meg se a kenyér-, se a tejmizériákat. Igy volt ez pár hónappal ezelőtt is, amikor a sörgyárosok és korcsmárosok között kitört a harc, amely a sör bojkottjával kezdődött és kibéküléssel, meg a sörárak ujabb emelésével végződött.

A háborus költséget itt is, mint mindig, a közönség fizette

és ez lesz a következménye annak a parázs-veszekedésnek, amely a Központi Tejcsarnok és a sütők között egy pillanatra fellángolt. Ketten veszekszenek és mindig a közönség marad alul, megcáfolván ezzel azt a régi közmondást, hogy a hol ketten veszekszenek, ott örül a harmadik. A harmadik a főváros közönsége, de mikor és hol örült ez a harmadik? Ahol az ő kiuzsorázásáról van szó, ott jóbarátokká lesznek még az ellenségek is és a harcot, amelyet kezdetben egymás ellen vivtak, végül is a közönség ellen folytatják. A tanulság pedig mindebből az,

hogy a közönség harcát csak a közönség vivhatja meg pékek és tejesek ellen.

De erre a főváros közönsége sokkal szervezetlenebb és sokkal kényelemszeretőbb.

Keresztlevél és órajavitás. A hivatalos lap szeptember 18-iki száma a Magyar Királyi Államvasutak pályázati hirdetményét közli, melynek lényege, hogy a budapesti üzletvezetőség a területén lévő vasuti órák javitására és jókarbantartására pályázatot hirdet. A pályázóktól erkölcsi bizonyitványt, órásiparigazolványt és

keresztlevelet

követelnek a pályázati ajánlatok mellé. A keresztlevél nem most tünik fel először az órajavitási pályázatok feltételei között. Két évvel ezelőtt már találkoztunk a keresztlevéllel és a keresztlevél tényleg diadalmaskodott. A főváros nyilvános óráinak karbantartásáról volt akkor szó, no meg arról, hogy ezek az órák egyformán mutassák a középeurópai időt. A pályázatból Kozma Miklós, a Magyar Távirati Iroda igazgatója került ki diadalmasan. Kozma Miklós keresztlevele kifogástalan volt, de a budapesti nyilvános órák erről a keresztlevélről egyáltalán nem akarnak tudomást szerezni, mert ahányan vannak, annyiféleképen járnak, ha ugyan nem használják ki a keresztlevél biztositotta kiváltságokat arra, hogy többször pihenjenek, mint járjanak. Ugy látjuk, az államvasutak budapesti üzletvezetőségének területén is ezzel a városházi szellemmel akarják az órákat jókarban tartani és pontosságukat biztositani. Nem hisszük, hogy van a világon még egy város, amely közmunkáknál ekkora sulyt vetne a keresztlevélre. Mindenütt a világon azt követelik a közmunkák pályázóitól, hogy megbizhatók legyenek. Figyelembe veszik a költségeket is, az egységárakat vagy a pausálösszeget, amelyért az illetők a munka elvégzésére vállalkoznak, de a keresztlevélre nem kiváncsiak. Mi köze az órának ahhoz, hogy milyen vallásu az, aki javitja? Az óra nem válogatós, az óra nem rokonszenvez semmiféle vallással, az órának az a főkivánsága, hogy hozzáértő kezekbe kerüljön. Ugyanezt mondhatjuk az államvasutak egész üzeméről. Ennek is mindegy, hogy milyen vallásu az elnökigazgatója, de az aztán nem közönyös ránézve, hogy nagy koncepcióju, széles látókörü szaktekintély áll-e az élén, vagy csak Kelety Dénes. Ebben a pályázati hirdetményben benne van az államvasutak lezüllöttségének, egész nyomoruságának a magyarázata. Ez a pályázati hirdetmény napnál világosabban mutatja, hogy az államvasutakat nem az ország gazdasági érdekeinek legfőbb tényezőjeként, hanem egy elfogult, kicsinyes politika instrumentumaként kezelik. Kelety Dénesnek nem fontos, hogy a vasut virágoztassa fel az ipart és kereskedelmet, nem fontos neki, hogy haszonnal vagy deficittel dolgozik-e? A vasut legyen hitbizománya a politikai elvbarátoknak, adjon állást és jövedelmet a rokonszellemü pajtásoknak s ha ezt a hivatását betöltötte, egészen mellékes, hogy hasznára vagy kárára van-e az országnak. Az ország ma egy maroknyi ember érdektársaságából áll és ha ez az érdektársaság boldogul, ám pusztuljon el az ország. Ebbe a szellembe kapcsolódik bele stilszerüen ez a pályázati hirdetmény is. Nem fontos, hogy az óra jól járjon. Fontos csak az, hogy az órák javitása és jókarbantartása révén mód és alkalom adassék valakinek, vagy valakiknek haszonra. Az óra nem arra való, hogy az időt mutassa, hanem hogy jövedelmi forrása legyen valakinek. És nem baj, ha az óra netalán még jól is funkcionál. Igazán jókor jelent meg a hivatalos lapban ez a pályázati hirdetmény. Jókor azért, mert most foglalkoznak az államvasutak kommerciálizálásával. Kereskedelmi szellemmel akarják teliteni a Máv. lehetetlen bürokratizmusát, otthont akarnak adni a Máv. egész szervezetében annak a gondolatnak, hogy a vasut jövedelmezőségre és magasabb kereskedelmi célok istápolására alapitott intézmény s nem az ország tehetségtelen szerencsefiainak mentsvára. A deficitet akarják eltüntetni a Máv. mérlegéből, amely deficit az állam egész deficitjének mintegy ötvenszázalékát teszi. Mert a Máv. a mai vezetés mellett sokkal inkább átka, mint áldása az országnak és a vasutnak mégis csak az ország pénzügyi viszonyainak fellenditése, nem pedig a lezüllesztése lenne a célja. De jókor jelent meg ez a pályázati hirdetmény azért is, mert az ország bölcsei éppen most törik a felett az eszüket, hogy a külföldi tőkét hogyan lehetne idecsábitani. Kelety Dénes ur szép melódiákkal csábitja az idegeneket. Mert mit tartson valamely idegen pénzcsoport egy ország gazdasági szelleméről, mit tartson a törekvések komolyságáról, ha azt látja, hogy a munkára nem a tudás és hozzáértés, hanem a keresztlevél jogosit? De a tőkének nincs keresztleveje. Hogyan merészkedjék hát ide, a Kelety Dénes birodalmába . . .

ROMÁN
száraz Ia. bükkhasábból **apritott fát,** szlovák kötegfát (gyujtósfa) már 10 mázsától házhoz szállit a
PROSYLVANIA R.-T.
tüzifatelepei és gépfavágója, Józsefvárosi p. u. X. kapu
Telefon: József 90-72.
Központi iroda: V., NÁDOR-UTCA 21. félemelet.
Waggontételt direkt termelőhelyről szállitunk.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete,
TÉGLA, CSERÉP,
darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FÜTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK,
VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak **képviselete.**
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üdítő borviz. — Egyedárusitás:
Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitűnő asztali ital. — Beszerezhető:
Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

Maul
KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR **15.** SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

A szanálás egy ujabb stációja. A Nemzeti Bank 2.5 százalékkal felemelte a leszámitolási kamatlábat s ugyanakkor Korányi Frigyes báró pénzügyminiszter nagy önérzettel és nagy boldogsággal kijelentette, hogy Magyarország hitele helyreállott a — külföldön. A pénzügyminiszter sohasem fukarkodott a nagyhangu kijelentésekben és ezt a legujabb nyilatkozatát se vesszük másnak, mint a Korányi-féle pénzügyi politika sajátkezü megkoszoruzásának. A pénzügyminiszter megkoszoruzta magát, minthogy erre a megkoszoruzásra más nem vállalkozott. „Magyarország hitele helyreállott a külföldön". Oh, bárcsak már a belföldön helyreállott volna s bárcsak ne kellene azt mondanunk, hogy a pénzügyminiszter koszorujából kiméletlen kezekkel a Nemzeti Bank tépte le az első babérleveleket. Mert a kamatláb felemelése egy kicsit azt is jelenti, hogy idehaza megszoritják a hitelt. És a hitel megszoritása valamelyest a bizalom megszoritását is jelenti. Mert ősidőktől kezdve mindig ugy volt, hogy a „jó" adós olcsóbban kapott hitelt, mint a rossz adós. És ha a Nemzeti Bank most megdrágitja a hitelt, ez azt is jelenti, hogy csökkent a bizalma az ország hitelkeresőivel szemben. De hát hogyan hihessünk abban, hogy a külföld bizalma megjavult irántunk, ha ugyanekkor a Nemzeti Bank bizalma csökkent? Vagy tévednénk és a Nemzeti Bank kamatlábemelése nem lenne egyéb, mint az inflációs-deflációs rögeszmének egy ujabb megnyilvánulása? Ez is lehetséges, hiszen az ország pénzügyi politikáját annyi csufos kudarc után még mindig azok intézik, akik e kudarcok káros következményeit az ország nyakába zuditották. Bármi lapuljon meg a kamatláb két és félszázalékos felemelése mögött, az az egy dolog kétségtelen, hogy a hitel megdrágulásával ujabb drágulási hullám indul meg, mert a drága kamat drágitja a termelési költségeket, amelyeket a termelő ráhárit a vásárlóra vagy fogyasztóra. A szanálás tehát egy ujabb feljajdulásra ad okot és az ország joggal kérdi, mikor lesz már vége a sok kisérletezésnek, amelyektől nem hogy javulna, de egyre kétségbeejtőbbé lesz a beteg állapota. És joggal kérdi az ország, hogy hol az a zseniális államférfi, aki szanálni tudja majd az országot az özönviznek is beillő szanálás után. Mert a nagyhangu kijelentések nem lenditenek e kétségbeejtő állapotokon és az ország végre is megunta a gyógyulásnak azt a módját, amely egy lépéssel mindig közelebb viszi a halálhoz.

Sirnak a mezőgazdák. Végre egy kis változás a panaszokban. Már unalmas volt minuntalan csak azt hallani, hogy a drágaság elviselhetetlen. Most végre azt halljuk, hogy az olcsóság elviselhetetlen. Ez a panasz a gazdák részéről hallatszik. A mezőgazdák sirnak amiatt, hogy a cukor olyan olcsó, hogy nem birják el ezt az olcsóságot. Nekik drágább cukor kell s ha nem emelik a cukor árát, ők belepusztulnak ebbe az olcsóságba. Biz ezek különös panaszok, sőt érthetetlenek is. De a homály eloszlik, ha szemügyre vesszük azokat a megállapodásokat, amelyeket a cukorrépatermelők és a magyar cukorgyárosok kötöttek egymással. A cukorrépatermelők cukorvalutában állapodtak meg a gyárosokkal, ami azt jelenti, hogy a cukorrépa átvételi ára a cukor napi árához igazodik; ha a cukor ára magas, a mezőgazdák a cukorrépáért is magas árakat kapnak; ha a cukor olcsóbb, csökken a cukorrépa átvételi ára is. Minthogy pedig közeledik a cukorrépa átvételi ideje, a cukorgyárosok leszállitották a cukor árát, hogy igy olcsobbá tegyék a cukorrépa egységárát. Természetes, hogy ez nem tetszik a mezőgazdáknak, akik szörnyen fel vannak háborodva amiatt, hogy a cukorgyárosok kijátszották őket, amikor a cukor árát csak azért szállitják le, hogy olcsóbban tudják beszerezni a cukorrépát. A kapzsiság és telhetetlenség, amit az utóbbi években oly gyakran észleltünk a mezőgazdáknál, igy bosszulja meg magát. Ez a következménye annak az örökös mesterkedésnek, hogy a mezőgazdasági terményeket hogyan lehessen minél drágábban értékesiteni. Ám azért ne higyjük, hogy a mezőgazdák panasza annyira jogosult, amennyire azt sirásukból gondolni lehet. A cukor ára az utóbbi napokban mindössze is csak néhány száz koronával csökkent és igy a cukor olcsóbbodásából előállott veszteség korántsem jelent pénzügyi katasztrófát a mezőgazdákra. Ha mégis ily hangosan sírnak, ez ne ejtsen senkit tévedésbe. A mezőgazdák szeretnek sírni, de ez nem baj, mert itt az ideje, hogy egyszer ők is sirjanak már.

Az Angol-Magyar Bank igazgatósága elhatározta, hogy az intézet rendkivüli közgyülését október 4-ére hivja egybe. Egyuttal az igazgatóság az intézet elnökéül Krausz Simont választotta meg.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI U. 18.
Az évadnyitó uj műsor. - Rott és Steinhardt felléptével **Az uj házmester** és **Faust III. Tell.** bohózatok. Kezdete pontban 8-kor.

Rádió
készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.
FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

CORDATIC
A MAGYAR UTAK IDEÁLIS PNEUJA
TAURIL PNEUMATIK RT.
MOZSÁR-U. 9.

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motorkerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

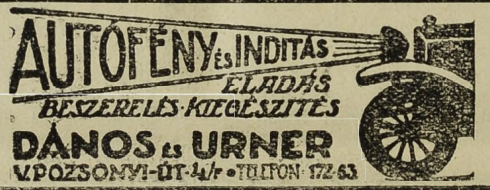

MICHELIN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

Autó és karosszéria Javitásokat
a legpontosabban rövid időn belül végez a legkitünőbb munkagépekkel felszerelt műhelyeiben
METROPOLE GARAGE
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25.

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

NEUSCHLOSZ-LICHTIG
Repülőgépgyár és Faipar R.-T. Albertfalva
Telefonszámok: 156-54, J. 84-02 és J. 84-03.
Aluminium-karosszériák a legkönnyebb sulyban.

A gazdasági élet, ipar és kereskedelem autója a
Laurin és Klement
Nézze meg uj tipusainkat
Andrássy-út 10. sz. Telefonszám: 8-14.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
MOTORKERÉKPÁROK

IMREY MIHÁLY
VASKERESKEDÉS O KIRÁLY-UTCA 49.
Füstcsövek és gázkályhacsövek

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-3
A berlini Bergmann elektromos művek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áramszámlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos telepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos, valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

KOLLARIT BÖRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA!
EGYESÜLT UJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLAR MIKLÓS és BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 26.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el!
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

MAGYAR RADIATORGYÁR RT.
X. Gyömrői-út 76-78. **BUDAPEST** Tel.: J. 90-34, J. 50-88
Öntöttvas-radiatorok, bordás-fütőtestek, kazánok, szerelvények központi fütések részére

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! **HASENÖRL EDE,** VI., Csengery-utca 55

FISCHER S.
EHRLICH-féle MEIDINGER KÁLYHÁK
és központi calorifer fütések. Hazai és külföldi I-rendü folytonégők és cserépkályhák, takaréktüzhelyek és kéménytoldók
Budapest, VII., Dohány-utca 6.
TELEFON: József 36-65.

Motorok, áramnérők, szerelési anyagok, csillárok
legelőnyösebb beszerzési forrása
ÁLTALÁNOS GÁZIZZÓFÉNY ÉS VILLAMOSSÁGI RT.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 5.
Fiókok: VIII., József-körút 44. szám. :: VIII., Baross-utca 52. szám.

Események

Elmarad a véres mulatság. Aligha lehet kétség benne, hogy igazán nincs semmi hiánya az életünknek, minthogy nem nézhetjük meg az FTC-pályán a véres bikaviadalt. Meg kell azonban mondanunk, hogy a mélyen tisztelt konzorcium, amely rendkivüli módon fáradozott a nagy kulturcél elérése érdekében, csufosan megszégyenitette Budapestet, amikor azt hirdette, hogy tizmilliárd bevételre számit. Vajjon csak nem hiszik ezek az urak, hogy még mindig nem folyt elég vér Budapesten és a Clubkávéház, a Dohány-utca és a Britannia szégyene után most még a bikaviadalok szégyenét akarták a fejünkre hozni. Szerencsére a tanácsban tényleg többségben vannak az izlésükben meg nem tántorodott kulturemberek. Ugy tudjuk, az urak nem takarékoskodnak tovább sem az energiájukkal és most Rakovszky Iván belügyminisztertől remélik, hogy dezavuálja a főváros tanácsának erkölcsi alapon álló elhatározását. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy nemcsak a tanács tiltakozott a barbár mulatság ellen, de legelsősorban Vass József helyettes miniszterelnök is, akinek pap létére nem is lehetett más állásfoglalása. Rakovszky belügyminiszter véleménye sem lehet ellentétes Vass miniszterelnök-helyettesével és igy a budapesti bikaviadalok szégyenét sikerül majd elháritani a fejünk fölül.

Dr. Németh Béla kormányfőtanácsos. A kormányzó dr. Németh Bélát, a Háztulajdonosok Országos Szövetségének, valamint a Magyarországi Konzervgyárosok Országos Szövetségének elnökét kormányfőtanácsossá nevezte ki. Ez a kitüntetés gazdag tevékenységü, a magyar társadalomban jelentékeny, munkás szerepet játszó férfiut ért. Dr. Németh Béla kemény küzdelemben áll esztendők óta, amikor a háztulajdonosok, de egyben egy igen jelentékeny nemzeti vagyon-rész megmentése érdekében harcol és lépésről-lépésre halad előre az aranyparitásos házbér felé. Kétségtelen, hogy százezrek vannak, akik a maguk anyagi érdekei szempontjából nem tartják szimpatikusnak ezt a működést; de azt az egyet mindenkinek el kell ismernie, hogy dr. Németh Béla kitünően megállott azon a poszton, ahova életkörülményei állitották. Tudással, odaadással, rátermettséggel harcolt és harcol az ügyért, amelyet rábiztak. Kétségkivül a most kitüntetett közéleti férfiu az egész férfiak, a hivatásuknak élő lelkes emberek fajtájából való.

Schmidt, a kurzus-direktor ujabb bérletmeghosszabbitást akar. A kormánybiztos figyelmét felhivtuk már arra, hogy a főváros tanácsa még mindig háborut hirdet. Sipőczék szerint Budapesten még mindig tart a háboru és emiatt még mindig nem hajlandók visszaiktatni törvényes jogaiba a nyilvános árlejtéseket, a versenytárgyalásokat. Abban a rezsimben, amely Budapest lakosságából csak saját politikai táborát tekintette elsőrendü állampolgárokból álló csoportnak és amelynek legfőbb gondja volt a politikai érdemek honorálása, természetesen kitünő eszköz volt a nyilvános versenytárgyalások mellőzése és az objektumoknak, vállalkozásoknak suba alatt való bérbeadása. Olyan rezsim azonban több nem jöhet a városházára, amely ezeket az alacsony, de eredményes eszközöket használná ki a maga politikai céljainak megvalósitására. A tanács csütörtöki ülésén teszi le a próbát, hogy elérkezettnek látja-e már az időt, amikor emancipálódik a kurzus-erkölcsök alól. A csütörtöki tanácsülés elé kerül ugyanis Schmidt urnak, a Barokaldi-féle Néparéna kurzus-direktorának az a kérése, hogy az ez év végén lejáró bérletét immár másodizben is hosszabbitsák meg és pedig ezuttal nem kevesebb, mint öt esztendőre. Erkölcsi lehetetlenség, hogy a tanács belemenjen ennek a kérelemnek a teljesitésébe, akkor, amikor köztudomásu, hogy többen, igen megbizható emberek tőkével és szaktudással pályáznak a bérletre. A tanácsnak joga van a nyilvános versenytárgyalásom ujból Schmidt urnak adni a Barokaldi bérletét, de csakis nyilvános árlejtésen van joga ezt megtenni. Éppen ideje a suba latt való bérletmeghosszabbitások beszüntetésének, a gazdasági élet mai helyzete — de a város érdeke is — már megköveteli minden vonalon a szabad versenyt, amelynek nem fekhetik az utjába a politikai céloktól fütött tanács sem.

Pártpinka. Már megint nagyon elhatalmasodott Budapesten az a gondolat, hogy ennek a városnak a megélhetéséhez és boldogságához feltétlenül szükség van egy nagyarányu játékbankra, ahol — miután az önmagunk fosztogatását elintézik a klubbjaink — az idegeneket fosztanánk ki. Már megint konzorciumok álmodoznak a kifosztott idegenről, aki nemes valutáját itt fogja hagyni és pedig a legujabb álmok szerint az állami monopóliumként kezelt kártyabarlangban. Nagy erkölcstelenség az is, hogy az állam szemet huny a hazárdjátéknak tapétás ajtók mögött való üzése előtt, de a teteje lenne minden erkölcstelenségnek, ha az erkölcstelenségnek ezt a fajtáját még ki is sajátitaná a kincstár. Szerencsére az utóbbi időben éppen ellenkező törekvéseket látunk a hatóságok részéről, amelyek ugyan még mindig szőrmentén kezelik az olyan helyeket, ahol „jobb" társaság van együtt, vagy ahol a pinka üzérkedése, a pinka becstelenül fosztogató müködése legalább diszkrét lepel alatt történik; de legalább a szemérmetlenül rabló „kaszinók" diszes társaságait kisérik végig rendőrfedezet alatt nyilt utcán. Ez igazán a legkevesebb, amit a rendőrség tehet, mert rengeteg más feladat is vár még rá olyan klubbokban, ahol politikai, vagy várospolitikai kapacitások árnyékában nekivadult, hisztériás játék folyik. Ott tartunk ma már, hogy akadnak emberek, akik a községi választásokon pinkapénzből akarják pártjukat megsegiteni, sőt akadnak olyan gentleman-ek is, akik pinkapénzre pártot alapitanak. Ezeknek az utálatos és rosszillatu pesti karrieristáknak meg kell szünniök és sohasem fogjuk egy pillanatra sem politikai sérelemnek mondani, hogy a rendőrség itt, vagy amott a pártpinkát lefoglalta a bankadó, vagy poentirozó pártvezéreket pedig előállitotta.

Tetőfedési munkálatok. Budapest székesfőváros tanácsa a X., Kőbányai-ut 42. sz. a. kislakásos telep 30 földszintes épülete (kb. 20.000 m² felület) aszbesztpalával leendő átfedésére versenytárgyalást hirdet. Az ajánlatok szeptember 27-én d. e. 11 óráig nyujtandók be a tanácsi XIII. ügyosztályban (IV., Központi városháza, III., 340.).

Az élő arckép ma a legnagyobb sikernek örvend egész Budapesten. Kizárólagos készitője: „Oktogon" foto-salon, VI., Andrássy-ut 55. szám.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KORUT 26.
Bank-, gabona-, liszt-, erőtakarmány-, műtrágya-, mezőgazd. gép- és műszaki osztály.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, műszaki áruk.
Telefonszámok: iroda: 44-58, raktár: 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház-u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

SÁTORI MOR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

Dobozgyár
SCHEER GYULA BÉLA
Budapest, I., Verpeléti-út 15.
TELEFON: József 2-46.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany, Kénvirág, Sósav, Szalamiáksó, Fertőtlenitőszerek stb. stb., Szalmiák darabos, Zinkfehér

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon; József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

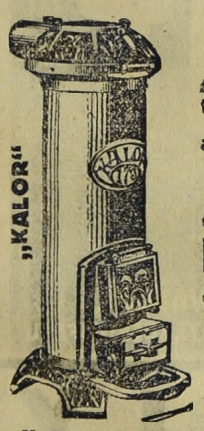

A salgótarjáni **„PERPETUUM"** folytonégő kályha
a jelenkor legjobb kályhája, mely bármely hazai barna szénnel gazdaságosan fűt,
állandó, kellemes, egyenletes meleget szolgáltat.
Versenyen kivül! Óvakodjunk utánzatoktól!
„KALOR"
lemezköpenyee hengeralaku folytonégő kályha.

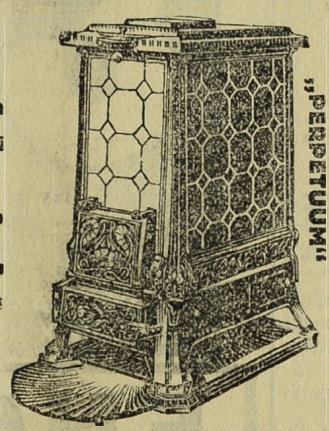

„Korona", „Isis" irrendszerü folytonégők
„Radius" szab. lefelé égő folytonégő kályha. „Oeconom" főző- és fütőkályha.
Kaphatók jobb vaskereskedésekben. Gyártja a 12730
BUDAPEST-SALGÓTARJÁNI GÉPGYÁR és VASÖNTŐDE R.T.
(HIRSCH ÉS FRANK)
BUDAPEST, VI. ARÉNA-ÚT 128. — TELEFON: 171—88.

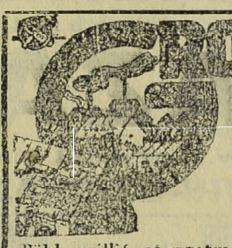

bőrfedéllemez
erős, tartós, viharálló
a jelenkor legjobb tetőfedőlemeze
Több millió négyzetméter használatban!
Gyártja és tetőfedést vállal a
Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár
Budapest, Központi iroda: V., Berlini-tér 3. Gyár: X., Gyömrői-ut 44. szám.
Telefon: 67—96.

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

SZÓRAKOZÁS

A Cseresznyéskert és a Bunbury váltakoznak a Vigszinház heti műsorában. Csütörtök, szombat: a Cseresznyéskert. Szerda, péntek és vasárnap: Bunbury. Vasárnap délután az Ördögöt játsszák.

Haláltánc és a Csókoljon meg! hete a Renaissance Szinházban. Két uj darabot és két hatalmas sikert van módjában a Renaissance Szinháznak e heti műsorára tűznie: Strindberg Haláltánc-át és a Csókoljon meg! cimü pompás vigjátékot. Mindkét darabban a bemutató szereplői: Somlay Artur, Forgács Rózsi, Gellért Lajos, illetve Somlay Artur, Simonyi Mária, Bérczy Ernő, Makláry, Harsányi stb. Csütörtökön: Vera Mirceva Simonyi Máriával, vasárnap délután félhelyárakkal a Zöld lift cimü bohózat.

Minden este a Drótostótot adják a héten a Fővárosi Operettszinházban. Vasárnap délután a Három grácia kerül szinre.

Sikerek sikere az Árvácska a Király-Szinházban. Minden este zsufolt ház tapsol a diadalmas Zerkovitz-operettnek. Vasárnap délutánonkint mérsékelt helyárakkal a Három a kislány.

ORION-FILM ORION-FILM
A szezon legizgalmasabb Orion-attrakciója
A KALAND...
(Idegenek az éjszakában)
szeptember hó 26-tól
a CORVIN-SZINHÁZBAN
ORION-FILM ORION-FILM

Darvas Lili páratlan Sasfiókja e héten ötször szerepel a Magyar Szinház müsorán. Kedden a Frou-frout, pénteken a Tüzeket ismétlik. Vasárnap délután a Kis lord megy mérsékelt helyárakkal.

Kreutzer szonáta, a Belvárosi Szinház nagysikerü ujdonsága a héten hatszor van műsoron, Titkos Ilonával, Törzsszel, Kertész Dezsővel. Szerdán Charly megy. Vasárnap délután Charly mérsékelt helyárakkal.

Szinház, irodalom, kabaré, hangverseny legjavát adja a Blaha Lujza-szinház parádés megnyitó műsora. Minden este rendes, vasárnap délután mérsékelt helyárakkal kerül szinre.

M. kir. Operaház: Szerda: Tannhäuser. Csütörtök: Thais. Péntek: Faust. Szombat: Himnusz; Bánk Bán I. felvonása; Hunyadi László nyitánya; Lohengrin I. felvonása. (Jubiláris diszelőadás). Vasárnap: Az álarcos bál.

Nemzeti Szinház: Szerda: Egy pohár viz. Csütörtök: Süt a nap. Péntek: Karamazov testvérek (először). Szombat: Karamazov testvérek. Vasárnap délután: A vén gazember; este: Karamazov testvérek.

Városi Szinház: Szerda: Liliomfi (a Nemzeti Szinház vendégjátéka). Csütörtök: A mikádó (e szinpadon először). Péntek, szombat: A mikádó. Vasárnap délután: Traviata; este: A mikádó.

A Filharmóniai Társaság az 1924—25. évadban 10 bérleti hangversenyt rendez, melyek mindegyikéhez nyilvános főpróbát is tart. Bérletek ára hangversenyekhez 10—30 aranykorona. A bérletek árusitása Rózsavölgyinél megkezdődött.

Még két nap
GLORIA SWANSON
legszenzációsabb szerepe
ZAZA
a Vigszinház nagy sikert aratott műsordarabja
a CORVIN-SZINHÁZ-ban
AMOR, MINT SOFFŐR Amerikai tört. A főszerepben: AGNES AYRES
Paramount Rádius-műsor. Előadások: 1/26, 1/28, 1/210.

A Budai Szinkör. Szerdán premiert ad a szinház. Buttykay Ákos világsikerre szert tett szép zenéjü Ezüst sirály-át. A pompás darabot a szinház csütörtökön és pénteken megismétli. A Budai Szinkör második premierje e héten Zerkovitz Aranymadár cimü nagysikrü operettje lesz.

VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. SZÁM. TIVOLI JEGYPÉNZTÁR-TELEFON: 30-49.
Szeptember 26-tól október 2-ig.
KI A GHETTÓBÓL
A FŐSZEREPBEN: HENNY PORTEN
A JÓBARÁTOK VÁROSA
A FŐSZEREPBEN: TOM MOORE
Előadások kezdete: hétköznap 1/25, 1/28, 1/210 órakor, vasárnap és ünnepnap: 1/24, 1/26, 1/28 és 1/2 0 órakor.

A Nemzeti Szinház kamaraszinháza: Péntek: Grassalkovics, Becsületszó, Karolina (megnyitóelőadás, először). Szombat, vasárnap: ugyanaz.

Corvin Szinház. Zaza, Glória Swanson. Amor mint soffőr. Előadások fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

Kamara. Nick Carter kisasszony, Gunnar Tolnaes Carina Bell. Hat nap. Előadások 4, 6, 8, 10 órakor.

Omnia. A gépmadár szárnyán, Nick Carter kisasszony, Gunnar Tolnaes, Carina Bell. Előadások fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

Uránia. Mosjoukin—Lissenko Finita la Comedia, 9 felvonásban. Micki és a talált gyermek, amerikai burleszkvigjáték 2 felvonásban. Előadások 3, háromnegyed 5, fél 7, negyed 9 és 10 órakor.

Royal-Apolló. Finita la Comedia (J. Mosjoukine). Muki és a talált gyermek, burleszk 2 felvonásban. Előadások negyed 4, fél 6, fél 8 és 10 órakor.

Nyugat-mozi. A megbélyegzett asszony. Főszereplő Pola Negri, Jack Holt. Zokogó örökösök (Tündérlak). Főszerepben Ginett Madie. Előadások fél 4, fél 6, fél 8, háromnegyed 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk Egervidéki Fatermelő Rt. gőzfavágó és épitési anyagtelepe IX., Soroksári-ut 72. — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvételnek.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TAURIL" magasnyomásu tömitőlemezek, Műszaki puha- és keménygummi-áruk. Szállitóhevederek. M. K. G. szijak, játékáruk és labdák. adirgummi. Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSÓHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telelon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet; VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz Telefon: 110-45, 102-01.
Gyári: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa
Sürgönycim: „CHAUDOIR" RÉZHENGERMŰVEI. BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460
Telefon-szám: 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeke, valamint vörösréz-üstöket.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 176-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
CSAK AZ „Eternit" VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MŰVEK, HÁTSCHEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-ÚJFALU

ENGEL KÁROLY
ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA
CÉGTULAJDONOSOK:
DR. HOLITSCHER PÁL gépészmérnök és KOMJÁT ERNŐ
Iroda és raktár: Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16.
Alapitva 1885-ben
Gyár: Budapest, VII., Bethlen-utca 21—23
Telefon: Keresk. oszt.: J. 114-02. Műszaki oszt.: J. 49-62. Gyengeár. oszt.: J. 49-61. Raktár: J. 48-30.
Sürgönycim: „NORIS BUDAPEST."

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 október 5. — 37. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Ripka kormánybiztos viaskodása a drágasággal

Napról-napra emelkednek az árak

Ripka Ferenc kormánybiztos tagadhatatlanul sokat dolgozott, nagy igyekezettel akarta megvalósitani koncepciózus terveit, s az is bizonyos, hogy a kormány is nagy jóindulattal sietett elébe, szándékainak megvalósításához jelentős segitséget nyujtva. A drágaság kiirtása, a budapesti áraknak minimálisan a bécsi nivóra való leszoritása: ez volt a nagy kormánybiztosi programm legelső pontja és egyben gerince is. Mi, akik a legteljesebb rokonszenvvel fogadtuk Ripka kormánybiztos vállalkozását, ugy láttuk, meggyőződéssel és hittel indul a nagy küzdelembe, amelyben a győzelem Budapest lakosságának hozott volna igen nagy előnyöket. Nem osztottuk azoknak a nézetét sem, akik azt állitották, hogy a drágaság-letörési akció kortescélokat szolgál, mert Ripka Ferencben nem politikust, vagy nem kizárólag politikust, hanem egyben a polgártársaival érző, polgártársai javáért áldozatokra kész polgárt láttuk.

Ilyen körülmények között nem lehet politikai tendenciája annak sem, ha éppen a Fővárosi Hirlap áll elő és aggodalommal konstatálja, hogy

Ripka Ferenc drágaságenyhitő akciója a meghiusulás stádiumába jutott.

Sok jel mutat arra, hogy ez a fájdalmas eredménytelenség tényleg fenyeget. Mindenekelőtt arra mutatunk rá, hogy a Budapestnek adott tarifakedvezmények fel fogják ingerelni a falu lakosságát a főváros fogyasztóközönsége ellen és igy ellenséges indulattal eszközlik majd a főváros élelmezését. Beteljesedhetik az, amit Rassay Károly mondott minapi beszédében, hogy tudniillik ezek a kedvezmények önkéntelenül is előidézői lesznek a lassan már elmuló ellentét felidézésének, amely Budapestet évekig gyülölettel állitotta szembe az ország többi városaival és lakosságával.

Sokkal veszedelmesebb jelenség azonban az, hogy

Budapesten az árak, amióta a Ripka-féle akció kezdetét vette, rohamosan emelkednek és a drágaság erős iramban növekszik.

Oka ennek az, hogy a nagy port felvert kormánybiztosi programmtól meglehetősen megriadtak az árfelhajtásban gyakorlott elemek és en garde állásban várják a fejleményeket. Nem hagynak azonban egyetlen percet sem kihasználatlanul: naprólnapra verik fel az árakat, ugy hogy ha majd kénytelenek lesznek a kormány és egyéb intézkedések sulya alatt bizonyos árengedményeket tenni: akkor majd megint csak ott leszünk, ahol voltunk, amikor a kormánybiztos programmját hirdetni kezdte. A tarifakedvezmények és más intézkedések ugyanis nem nyomhatják le az árakat jobban, mint amennyivel azokat a kormánybiztos tárgyalásainak ideje alatt felsrófolták.

Nem sok bizodalmunk van azonkivül az amerikai zsir behozatalának ármérséklő hatásában sem. Az amerikai zsir ugyan olcsó lesz és fogyni is fog, de ugyanakkor a hazai zsir ára nem csökken. Ennél azonban

sokkal nagyobb fiaskó lesz az amerikai hus behozatala, mert ezt semmiféle kormánybiztosi ajánlólevél sem teheti igazi közfogyasztási cikké.

abból az egyszerü okból, hogy a budapesti közönségnek — a legszegényebb néposztályt is beleértve — ez a hus még olcsóbb áron sem kell. Hisz tudjuk, Budapesten már volt amerikai hus-akció, amely azonban fiaskóval végződött.

Aggodalommal látjuk a kormánybiztos akciójának fenyegető sikertelenségét. Nem érdekel bennünket, hogy politikai célok is zátonyra jutnak ezáltal, mi pusztán és kizárólag azt sajnáljuk, hogy akadt végre egy ember, aki olcsó életet akart adni Budapest lakosságának, de még neki sem sikerült.

A vörös Bécs és a „keresztény" Budapest

Hogyan nehéz és hogyan könnyü a kormánybiztosi feladat?

Csak két momentumot iktatunk ide.

Az egyik, hogy Bécsben a zenei hét alkalmával kevésnek bizonyult a sok szállodai szoba, amelyeknek száma bizonyára tizszerese a budapestieknek.

A másik, hogy a budapesti szállodások azon panaszkodtak, hogy megöli iparukat a tizenötféle városi és a hétféle állami adó. Ugyanakkor statisztika jelent meg arról, hogy naponta százhatvan idegen fordul meg Budapesten. Ez pedig azt jelenti, hogy

Budapesten kongnak az ürességtől a szállodák.

Budapesten nincs idegenforgalom, ez a város halott és semmi reménye a feltámadásra.

Mindennek pedig mi lehet a természetes eredménye?

Az, hogy amig Bécs „vörös" polgármesterei és tanácsnokai 637 milliárd fölöslegről számolnak be a zárszámadásban, akkor a „keresztény" Budapestnek nincs zárszámadása, de ha lenne, minden budapesti polgárnak könnyes szemmel kellene azt átlapoznia.

Bécs szociálpolitikai kiadásokra 208 milliárdot költött, nálunk pedig a fonyódbélatelepi árvaházi üdülőtelepre szükséges csekély 320 milliót koldulva kell összegyüjtenie az illetékes tanácsnoknak. Bécs város lényegesen jobban fizeti alkalmazottait, mint Budapest és amig

Bécs zavartalanul fizeti ki a havi 64 milliárdos havi személyzeti illetményeket, addig Budapestnek az ugyanerre a célra szolgáló 16 milliárdot az államtól kell kölcsönkérnie.

Amig Budapest lakossága nélkülöz, Bécsben mindenki simán, nyugodtan él. Bécsben féláron kapják az emberek a hust, a zsirt, a krumplit, a tojást, a vajat és tejet, mint Budapesten, a tejjel-mézzel folyó agrár-kanaán fővárosában. Odaát mindez önként, magától, természetszerüen megy, mig mínálunk kormánybiztosi hadüzenet hangzik el a drágaság ellen, miközben a drágaság ujabb rohamot intéz a kifosztott lakosság ellen.

Bécsben félannyiba kerül a villamosjegy, amig a villamoskalauzoknak kétannyi fizetésük van, mint a budapestieknek

és amig a villamos százszor jobban közlekedik, mint a mienk. És mégis ott a villamos tizenkétmilliárd fölösleggel zárja mérlegét, de sajnálatunkra, nem tudjuk megállapitani, mennyi jövedelme van az ottani Buday Dezsőnek.

Harmincnégy millióért vettek Bécsben telkeket, hogy lakóházakat épitsenek, s ugyanakkor nálunk nem akar elülni a vád az egykori liberális-rezsimmel szemben, hogy azok még békeidején telkeket merészeltek vásárolni és a külföldi kölcsönöket hatalmas értékü objektumokba fektették. És jön a kormánybiztosi programm, amely

megszámlálhatatlan milliárdokat akar beruházni, de nem látunk egy kapavágást.

amely fundamentumot akarna rakni, nem mozdul a vakolókanál és tétlenek a csákányok, a kalapácsok, a gyalupadok.

Husz százalékkal csökken a szén ára, de nem olcsóbb a villamos, a gáz, a villany, a viz, ami Bécsben szintén nem kerül annyiba, mint Budapesten.

Nem igen lehet elhinni, hogy a bécsi szociálistáknak csodaszerei lehetnének a drágaság kiirtására, a községi üzemek haszonhajtására, a zárszámadási fölösleg előállitására. De mégis bizonyos, hogy

valamiképen másként gazdálkodnak ott, mint Budapesten.

Hogy mit csinálnak, aligha lehet titok, hiszen a városigazgatás, az üzemek vezetése a legnagyobb nyilvánosság előtt történik. Csak körül kell tehát nézni az osztrák fővárosban és kipuhatolni a két városigazgatás között való különbséget.

Külföldi szakértők a fővárosi üzemek felülvizsgálásánál

Uj választói névjegyzékek alapján tavasszal lesznek a községi választások

Szerdán hosszantartó tanácskozás volt Rakovszky Iván belügyminiszternél. A tanácskozáson a belügyminiszteren kivül gróf Bethlen István miniszterelnök és Ripka Ferenc dr., Budapest székesfőváros kormánybiztosa, vettek részt. Ez a tanácskozás a közvélemény előtt váratlannak tünt föl: ezzel szemben azonban a Fővárosi Hirlap arról értesül, hogy a megbeszélés tervszerüen történt.

Információnk szerint, most, hogy a kormánybiztos elvben befejezte a drágaságellenes akciót,

sor kerül programmja többi pontjainak megvalósitására is.

A drágaságellenes lépéseket Ripka dr. már az elmult héten véglegesen letárgyalta a kormány illetékes tagjaival, ami ezen a téren most következik, az intézkedések megtétele és azok végrehajtása, részben már szintén megvan, részben más faktorok feladata. A kormánybiztos csak ellenőrizni fogja a végrehajtást, e mellett azonban ideje lesz egyéb programmpontjai megvalósitásának utján elindulni. Mielőtt ez megtörténnék, a kormánybiztos szükségesnek tartotta felkeresni a kormányelnököt és a belügyminisztert, akikkel most már a tennivaló részleteiről tárgyalt. Természetesen

az a körülmény, hogy a megbeszélésen a miniszterelnök is résztvett, annyit jelent, hogy politikai kérdések is szóbakerültek.

Politikai körökben tudni vélik, hogy legelsősorban a választói névjegyzékek nagyon sulyos kérdésében történt döntés azon az alapon, hogy az ellenzékről — valószinüleg intervencióra — ujabban olyan hangok hallatszottak, hogy a választói névjegyzékek becsületes, korrekt és igazságos megcsinálása fejében hajlandók belemenni a fővárosi községi választásoknak tavaszra való elhalasztásába.

Hogy e tekintetben a hármasban lefolyt tanácskozáson milyen döntés történt, arról egyelőre természetesen semmit sem lehet tudni, de valószinü, hogy a fontos kérdés megoldásáról csakhamar autentikus nyilatkozat hangzik el. Nem lehet kétség benne, hogy a kormány honorálni fogja az ellenzék kivánságát, hiszen a választói névjegyzékek botrányát már felelős miniszteri székből is megbélyegezték. Az uj névjegyzékek összeirásához azonban idő kell és igy kétségtelennek kell tekinteni, hogy a választásokat csak a tavasszal ejtik meg.

Az utóbbi időben megint sok szó esett és igy

a tanácskozáson is valószinüleg szóbakerült a fegyelmi uton elbocsátott, valamint a B-listára helyezett tisztviselők és tanerők ügye is.

Tudjuk, hogy Ripka Ferenc dr. kormánybiztost e tekintetben is a legjobb szándék vezeti, de természetesen ugy az előterjesztése, mint a kormány tagjaival való megbeszélés eredménye a revizió kérdésében ismeretlen.

Sokkal pozitivebb formában beszélnek azonban arról, hogy a kormányelnökkel és a belügyminiszterrel sikerült végleg megállapodni az üzemek felülvizsgálatának kérdésében, s ennek a megállapodásnak eredményeképen talán

már a legközelebbi napokban megtörténik a szakértők, köztük a külföldi szakértők meghivása a főváros üzemeinek megvizsgálására.

Az üzemek felülvizsgálásának követelését tudvalevőleg már Ereky Károly vetette fel, amikor még a keresztény községi pártban foglalt helyet és a pártból való kilépésének is egyik főoka az volt, hogy ezt a követelését Wolffék csak közgyülési határozattal honorálták, de a gyakorlatban eszük ágában sem volt azt megvalósitani. Később Rakovszky belügyminiszter kezdett érdeklődni Ereky Károly üzempolitikai tervei iránt. Volt is ankét a belügyminiszternél, de Ereky terveit Wolffék itt is elgáncsolták.

Végre Terstyánszky Kálmán kormánybiztos is igéretet tett az üzemek felülvizsgálása kérdé-

sében. Kormánybiztosi működésének végéig azonban ő sem tett elhatározó lépéseket. Amikor azután Ripka Ferenc jött, nemcsak hogy fenntartotta és magáévá tette Terstyánszky igéretét, hanem egyben megtoldotta ezt azzal, hogy a vizsgálatot kiterjeszti azokra a fővárosi üzemekre is, amelyek részvénytársasági formában működnek.

Ezt a kívánságot annakidején egyedül és kizárólag a Fővárosi Hirlap hangoztatta.

Terstyánszky kormánybiztos azonban nem mert hozzányulni azokhoz az üzemekhez, amelyek még ma is a kurzusvezérek bagolyváraiként szerepelnek. Ripka Ferencnek dicséretére kell elkönyvelnünk, hogy ezt a lépést bátran határozta el és — ugylátszik — bátran akarja megtenni is.

Amikor a kurzus megbánja bűneit

A kibuktatott tanácsnokokat, a zsidók és „destruktivok" kivételével, valamennyit jó állásban helyezték el

Egyszer, egyetlen egyszer a mérsékelt dicséret hangján is megemlékezhetünk a kurzusról, amely ebben az egy esetben félig-meddig bűnbánatot mutat és igyekszik sulyos hibáját valamelyest javitani.

A legutóbbi napokban történt ugyanis, hogy Stankovich Szilárd nyugalmazott tanácsnok bevonult a B. Sz. K. R. T.-hoz, ahol mint igazgató igen előkelő, nagy hatalommal rendelkező pozicióba került. Őszinte örömmel kell üdvözölni ezt a megoldást, mert nemcsak Stankovich, ez a kivételesen népszerü és tehetséges férfiu jutott az őt megillető helyre, de a B. Sz. K. R. T. is nagyszerüen rátermett, kiváló vezető egyéniséggel lett gazdagabb.

Más jelentősége is van azonban ennek az eseménynek és ez az, hogy

most már az összes kibuktatott keresztény vallásu és „konstruktiv" tanács-tagok elhelyezkedtek.

Stankovich Szilárd volt az utolsó a sorban, bár lehetett volna az első is, mert a városházi kurzus urai évek óta kisérleteztek azzal, hogy megfelelő pozíciót juttassanak neki, akit véletlenül buktattak ki a tanácsnokságból. Stankovich azonban nem az az ember, aki bármely állás után két kézzel kapott volna, ő megvárta, amig a neki megfelelő pozíciót ajánlották fel.

Mindezekből kétségtelen tényként látszik, hogy — ha későn is — megmozdult a kurzus lelkiismerete. Megérezték, hogy a mézesheteik alatt megejtett tisztujitásoknál sok hiba történt. Megpróbálták tehát, hogy a csorbát — legalább ott, ahol keresztény és „konstruktiv" emberekről van szó — kiköszörüljék. Sorba vették mindenkit és elhelyezték őket, állást, jövedelmet, megélhetést nyujtottak valamennyinek. Mindössze

három zsidóvallásu és két erősen progresszív gondolkodásu tanácstagról nem gondoskodtak;

szerencsére azonban ezek a maguk erejéből is gondoskodni tudtak magukról.

Érdekes, hogy azok között, akiknek a kurzus állást, pozíciót juttatott, vannak olyanok is, akik már Wolffék uralomrajutása előtt nyugalomba mentek. Az igy, a kurzus által elhelyezettek a következők:

Buzay Károly, aki, dacára, hogy már a kurzus előtt nyugalomba ment, ma a városi vámőrök főparancsnoka. Egész kis hadserege van, amelyeknek kezén a mai sulyos adó- és vámtételek mellett rengeteg pénz fordul meg.

Stankovich Szilárdot nem akarták kibuktatni. A Wolff-pártban levő szabadkőmüvesek azonban összefogtak a tisztujitáson az ellenzéki pártokkal és kibuktatták a két hivatalos jelöltet (az egyik Stankovich volt), egyben pedig megválasztottak két szigoruan indexre tett liberális gondolkodásu tanácsnokot, akiknek főbünük, hogy valaha szabadkőmüvesek voltak. Stankovich négy év alatt ugyanannyi állást utasitott vissza, mig végre most B. Sz. K. R. T.-i igazgató lett, igen magas fizetéssel.

Marher Aladár tanácsnok-főjegyző is végzetes tévedésnek lett az áldozata. Be kellett látnia ezt a kurzusnak is, amely őt helyezte el legelsősorban. Már évek óta a Vásárpénztár igazgatója, s mint ilyen, értékes és érdemes munkát végez.

Piperkovich Bátort szintén az előző rezsim nyugdijazta. Ma ujra aktiv szerepe van a városházán. Ő intézi a népjóléti ügyeket, s azonkivül adókivető-bizottsági elnök is.

Krátky Jánost, aki ma is fiatalos erőben, munkabirásának teljében van, már a kurzus nyugdijazta. Annakidején megbotránkozva tárgyalták, hogy még a szokásos marasztalást is elmulasztották, amikor szolgálati idejét betöltötte. Vele szemben is felébredt a lelkiismeretük és visszahivták egykori ügyosztályába, ahol most — ugynevezett — „külön megbizatás"-sal dolgozik.

Ezek azok a „konstruktiv" tisztviselők, akikkel szemben felébredt a városházi kurzus bűntudata és akiket ma már ujra egytől-egyig elhelyeztek városi hivatalokban, vagy a fővárossal összefüggésben levő vállalatoknál. Nem tartotta azonban lelkiismereti kötelességének a kurzus, hogy a többiekről is gondoskodjék.

Szerencsére azonban

a többiek is elhelyezkedtek és mindegyiknek meg van a megélhetése.

A legirigyeltebb helyzetben van ma Bódy Tivadar nyugalmazott polgármester, akinek nagyszerü gazdasági tudását, képzettségét, praktikus gondolkodását és érzékét a vállalatok egész sora igyekezett a maga számára biztositani. Bódynak bőséggel volt módjában válogatni, s még igy is négy nagy részvénytársaságnak a vezérigazgatója és többnek elnöke, vagy igazgatósági tagja.

A három kibuktatott zsidó vallásu főtisztviselő közül ezidőszerint Déri Ferenc ny. alpolgármester az, aki nem vállal állást. Politikával foglalkozik és ugy látszik ő lesz az, aki a kurzus által kibuktatott főtisztviselők számára vissza fogja perelni a régi, őket megillető pozíciókat. Déri lesz a vezére annak a politikai kampánynak, amely csak győzelemmel végződhetik. Máris szorgalmasan jár gyülésekre, politikai vacsorákra, ahol mindenütt meleg ünneplésben részesitik.

A másik két zsidó vallásu tanácstag, dr. Vita Emil és dr. Keményi Géza tanácsnokok ma magasrangu főtisztviselői egy-egy banknak, ahol bizonyára lényegesen jobb megélhetésük van, mint lenne a városházán a régi tisztségükben. Gazdasági tudásukat, tapasztalataikat böven kamatoztatják intézeteik javára, valószinü azonban, ha elkövetkezik a tisztujitás napja, nem tudnak majd ellentállani, s ha hivják őket, visszamennek a régi rózsástalukhoz, ahol sokat dolgoztak és maradandót alkottak.

Hátra lennének még, akiket a kurzus „destruktivok"-nak bélyegzett és akik valaha Budapest tanácsának legtisztelteltebb tagjai voltak, akik rendkivüli tudásukkal, műveltségükkel és zsenialitásukkal elitje voltak a régi, még nagyon nivós tanácsnak, ezek: dr. Harrer Ferenc és dr. Wildner Ödön. Wildner Ödön ma a könyvkiadók egyesületének igazgatója. Harrer Ferenc pedig egy nagy külföldi gazdasági szaklap budapesti szerkesztője.

Bikáék a tanács előtt

Protektorok tülekedése a városházán

Háromszor járta meg a tekintetes tanácsot a bikaviadal ominózus ügye. Budapest lakosságának minden rétegét katasztrofális komolysággal érdeklő dolgok nem foglalkoztatják a legtöbbször annyit a tanácsot, mint ez a véres, antikulturális — vagy ahogy éppen a tanács nevezte el — barbár mulatság. Csoda-e, ha a csütörtöki tanácsülésen, amely harmadszor mondta ki a „nem"-et, éppen egy olyan tanácsnok, aki a bikaviadalok megengedése mellett voksolt, jelentette ki:

— Adjuk meg az engedélyt, vagy ne adjuk meg; de ez az ügy többé ide ne kerüljön, mert az egész világ nevet már rajtunk, hogy mást se csinálunk, mint a bikaviadalok ügyét tárgyaljuk.

A tanács hajlékony, jó szivét azonban ezuttal tulontul igénybevették. A protektorok olyan áradata lepte el nap-nap után a folyosókat és az „illetékesek" előszobáit, hogy szinte menekülni sem lehetett előlük. Politikusok, a legkülönbözőbb és legellentétesebb pártokból, vonultak föl, tekintélyek és befolyásos urak egymásnak adták a kilincseket. Deputációk az egymás sarkában voltak. Akik kerestek az üzleten, azok lelkesen követelték a véres játékot, akik szintén keresni szerettek volna, tiltakoztak ellene kézzel-lábbal. Szinte azt lehet mondani, hogy az egész város két csoportra oszlott: bika-barátokra és olyanokra, akik bika-barátok szerettek volna lenni.

Még ha nem lett volna inyére a tanácsnak, hogy ujra és ujra elővegye az immár utált aktákat, akkor is meg kellett tennie, hogy a protektorok szemérmetlen siserehadának üldözése elől meneküljön. Érdemes feljegyezni, hogy amikor a bikaügy először szerepelt a tanács előtt, az engedély megadása mellett öt és ellene kilenc tanácstag szavazott. Ez az arány azonban minden ujabb felmelegitett tárgyalás alkalmával bikáék kárára változott. A pesti torreadorok és kávéházi bika-szakértők, akik még a kereszténység szent nevét is felhasználták piszkos kis üzletük érdekében, keserüen láthatták, hogy nincs segedelem.

A tanács tagjai között — amint az első szavazásból és a felszólalásokból látni lehetett — többen voltak, akik bikapártiaknak mutatkoztak, sőt ezt igen szépen, igen okosan meg is magyarázták. Amikor azonban másodszor és harmadszor is beerőszakolták az ügyet a tanácsülésbe, arra az álláspontra helyezkedtek, hogy szembe kell szállani az erőszakoskodóknak ezzel a kvalifikálhatatlanul sulyos esetével. A tanács — igy gondolkodtak ezek — leszögezte magát egy álláspont mellé, nincs tehát mód arra, hogy önmagát dezavuálja. Ez a felfogás eredményezte, hogy a legutóbbi tanácsülésen már az egész tanács egyhangulag a nem engedélyezés mellett foglalt állást.

Nagyon érdekes, hogy a bikaviadal kitartottjai belekeverték a harcba Rakovszky Iván belügyminiszter nevét is. Ráfogták, hogy eltántorithatatlan hive a torreadoroknak és hogy azt a nyilatkozatot tette volna, hogy a főváros tanácsa átlépte volna hatáskörét. Nem kellett sokat várni: a belügyminiszter erélyesen megcáfolta ezt a hiresztelést.

A tanács pedig? Teljesen hajthatatlan. Végre egyszer gerincére talált. Azt mondják, úgy megkötötte magát, úgy megcsökönyösödött, hogy a legvérengzőbb bika is megirigyelhetné. Ide bizony hiába jön akárki: a tanács kimondta az utolsó szót.

TABARIN
RÁKÓCZI-ÚT 63. TELEFON J. 21-16.
AZ OKTÓBERI REKORD-MŰSOR SLÁGEREI:
BONNY & FREMANN
american excentrique dancers
Újra engedélyezve NEMZETKÖZI
NŐI BOXMÉRKŐZÉSEK
Budapest bajnokságáért
THE ROBLINS!
AZONKIVÜL A FÉNYES KISÉRŐ MŰSOR.
STEINER SIMI VEZETÉSÉVEL NÉGER JAZZ-BAND!
Kedd, csütörtök és szombaton záróra 5 órakor reggel
KEZDETE 10 ÓRAKOR TELEFON: JÓZSEF 21-16.

VI., Teréz-körut 28. Mozgókép-Otthon Telefon 182—82.
Csalj meg édes! Amerikai vigjáték 8 felv. Főszerepben: Chadwick, Lewis Stone.
ARANYORSZÁG Amerikai regény 8 felv. Főszerepben: Barbara Bedford és Milton Sills.
Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.

SÁTORI MOR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERES. EDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 87.—89.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László út 60. szám. Telefon: 138-81.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Dobozgyár
SCHEER GYULA BÉLA
Budapest, I., Verpeléti-út 15.
TELEFON: József 2-46.

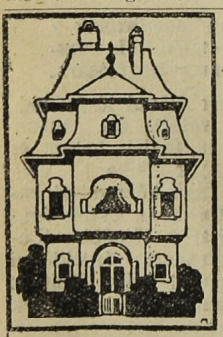
Azonnal beköltözhető
ujcsaládi házak és telkek eladók
nagyobb előleg lefizetése esetén, esetleg részletfizetésre is.
Tulajdonos:
BÉKESI R. T.
VII., ALMÁSSY-TÉR 8. SZÁM.
TELEFON: JÓZSEF 124—98.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete — Külön előfizetés nincs

Castiglioni és a többiek

Alig negyvenötéves, még nincs másfélévtizede, hogy a közgazdaság széles birodalmában kalózkodik és már másfélszázmillió aranykorona vagyont szerzett magának. Másfélszázmillió aranykoronát! Európában nincs az az ipar-fejedelem, nincs az a bankvezér, aki egy egész élet komoly munkájával ekkora vagyont tudott volna összegyüjteni. Az ember a tiz ujján összeszámlálhatja azokat a békemilliomosokat, akik munkásságuk gyümölcseként másfélszázmillió koronát hagytak örököseikre. Igaz, hogy az örököseire Castiglioni se hagyta. De az ő életében volt mégis egy pillanat, amikor ekkora vagyon felett rendelkezett. S ha kapzsisága nem tüzeli a vérét s ideiében visszavonul a fosztogatástól, ma ő lenne Európa leghatalmasabb ura. Másfélszázmillió aranykorona! Papirkoronában több mint az egész magyar bankiegyforgalom. S ma mégis idegesen megrázkódik, valahányszor a lakása ajtaján zörgetnek és ő maga csodálkozik a legjobban, ha a betoppanó idegen nem igy szólitja meg őt: A törvény nevében! De egy napon hallani fogja ezt a megszólitást ő is, mint ahogyan sokan hallották már ő előtte és sokan halliák még ő utána.

De hát hogyan történhetett mindez, máról-holnapra? Az aranyhegyek hogyan olvadhattak el pillanatok alatt? A kérdésre kérdéssel kell felelni: Az aranyhegyek hogyan emelkedhettek pillanatok alatt a magasba? A meggazdagodásnak, a horribilis vagyonszerzésnek ez az iráma elképzelhetetlen volt a béke éveiben. És elképzelhetetlen volt az is, hogy másfélszázmillió pillanatok leforgása alatt elusszon. Tizenöt év éppen csak arra volt elég, hogy a gazdagság alapjait lerakja valaki. De Krözussá lenni és nyomban leszegényedni, ilyesmire csak a mesékben van példa. Tengeri kalózok sorsa volt, hogy az imént rabolt kincsekkel zátonyra futottak és elsülyedtek. A rabolt vagyonnak csak pillanatokig örülhettek, s alig hogy kiült arcukra az öröm pirja, már nézniök kellett a pusztulás borzalmát. Ez a sorsa Castiglioninak is.

Laikusok a sors, a végzet, vagy a gondviselés művének mondják az ilyen tragédiákat, mi gazdasági törvényszerüségnek nevezzük. A gazdasági törvények kérlelhetetlensége nyilatkozik meg abban, hogy homokzátonyra épitett exisztenciák nem tarthatják fenn magukat sokáig. Castiglioni minden vállalkozásának az alapja a kalandorok vakmerősége és a desperádók lelketlensége volt. Elpusztult országok kétségbeesett népeinek lelkiállapotára volt alapozva minden spekulációja. Ezek a kétségbeesett népek vagyonuk roncsait akarták megmenteni a katasztrófától, amellyel az elértéktelenedő korona és márka fenyegette őket. Biztonságba akarták helyezni pénzüket, védekezni akartak az elértéktelenedés veszedelme ellen. És ebben a rettenetes lelkiállapotban találkoztak Castiglionival, aki elébük varázsolta a menekülés lehetőségét. A rossz papirosért még rosszabb papirost adott cserébe; a rossz papirok mögött ott állt az állam, de a még rosszabb papirok mögött nem állott más, csak Castiglioni. Vállalatai, ipartelepei voltak, amelyekben alig termeltek. Bankjai voltak, amelyeknek páncélszekrényeiben nem volt más, mint az ő vállalatainak papiriai. Milliárdokra értékelt üzemekben alig pár munkás lézengett és aki pár esztendő leforgása alatt másfélszáz millió aranykoronát szerzett, alig pár száz munkást foglalkoztatott. Nem a termelés, nem uj értékek előállitása, hanem a papirok forgalombahozása, elhelyezése volt a vagyonszerzés eszköze. Nem termékeinek keresett fogyasztókat, hanem papirjainak teremtett piacot. A papir volt minden s a vállalkozás csak jogalap, hogy a papirokkal a törvény védelme alatt üzhesse szélhámosságait. És a tőzsde odaadta magát e szélhámosságok eszközéül.

Nem ő az egyetlen, aki az utolsó években a tőzsdekinálta lehetőségeket kiaknázta. A tőzsde módot nyujt arra, hogy a vállalkozások részvényei egész független életet éljenek. A részvénynek legtöbbször semmi köze a vállalathoz: a részvény karriért csinálhat, holott a vállalkozás dögrováson van. És megforditva: a vállalkozás virulhat, de a papir napról-napra sorvad. És mialatt a vállalkozás deficittel dolgozik, a papirokon meggazdagodhatnak a részvényesek. Csak a játékban kell ügyesnek lenni, a többi egészen mellékes. És Castiglioni értette a tőzsdejáték sztratégiáját. Erre a sztratégiára rávilágit az a botrány, amely mostanában nálunk a Szalámi-papirokban játszódik le. De megvilágitja ez a botrány nemcsak a sztratégiát, hanem a tőzsdének egész strukturáját és a notórius tőzsdejátékos vagyonszerzési módját. Castiglioni eladott papirokat, amelyek mögött nem volt komoly vállalat. Mások eladnak papirokat s csak azután akarják beszervezni a vállalatot. Üzletek, milliárdos üzletek köttetnek, amelyeknek se reális, de még papir-alapjuk sincs. És ez az irreális üzlet egyik kézből a másikba megy át, mig eljut valahová, ahol egy formahiba következtében elemeire bomlik és feltárul a lényege, a semmi. Semmi körül folyik a játék, semmiből gyülik a vagyon, a semmit adják el egymásnak és a semmit veszik egymástól. És elpusztult országok népeit rávették arra, hogy vagyonuk maradékát ebbe a semmibe fektessék és ezzel a semmivel konzerválják. De a fikciók nem lehetnek örökéletüek. És ha a bécsi sajtó meg is inditotta a nagy mentőakciót, hogy Castiglioni megmentésével életben tartsa a megcsaltakban azt a hitet, hogy értéket tart a kezében, amikor a Castiglioni-papirokat szorongatja a markában, a kijózanodás folyamata megkezdődött és az emberek milliói bosszut állanak a nagy és kis Castiglionikon. A végzet szöges korbácsával kiméletlenül végigsuhint rajtuk: a tőzsde hajdan becézett Napoleonján éppugy, mint a szalámidzsungel hirhedt matadorjain. Elpusztulnak, mert a gólemek korszaka már letünt.

Hol az Ofa mérlege? Két év óta senkisem tudja az országban, hogy az Ofa (Országos fatermelő n.-t.) üzemei milyen eredménnyel dolgoztak. Ha kissé tolakodó vagy és a mérleg után érdeklődöl, karonfognak, kisétálnak veled a Stefánia-utra és rámutatnak egy ujonnan épült villára. A villa remekműve a modern épitészetnek és a háborus konjunktura nemes hajtásának. Sonnenfeld Lajos vezérigazgatónak a tulajdona. A pompás épület azonban csak annyit mond, hogy az Ofa vezérigazgatójának lenni igen nagy szerencse, de korántsem mondja azt is, hogy az Ofa részvényese is oly szerencsés, mint az Ofa vezérigazgatója. Ez a meggyőződés annál jobban megerősödik benned, minél mélyebbre hatolsz a villa belsejébe. Csupa művészet itt minden s még a félreeső helyek falai is nuditásokkal vannak diszitve, mert a vezérigazgató ur anyagcseréjének lebonyolódását kedvezően befolyásolják az olajba festett női aktok. Azonban az elkápráztató szépségek mellett is van még annyi józanságod, hogy mindez nem válasz arra a kérdésre, hogy hol maradnak két év óta az Ofa mérlegei és zárszámadásai? Ez a kérdés annál jogosultabb, mert tőzsdei körökben különféle kedvezőtlen hirek keringenek az Ofa csehországi üzleteinek nehézségeiről. És mintahogyan a pesti részvényesek aggályait nem oszlatja el a vezérigazgató stefániuti villája, azonképpen nem oszlatja el a csehországiak pesszimizmusát az a sok dáridó, amelyeket a vezérigazgató a pozsonyi Carlton-szállóban rendez. Mert ez is csak a vezérigazgató jódolga mellett bizonyit, ami nem nagy vigasz a részvényesnek, akiket jogos aggodalommal tölt el az a szokatlan eljárás, hogy a részvénytársaság igazgatósága nem enged nekik betekintést a sáfárkodásba. A pesti tőzsdére tartoznék valamelyest, hogy követelje a részvénytársaság mérlegének Magyarországon való publikálását, de rátartoznék ez valamelyest a budapesti kereskedelmi törvényszékre is, mert a magyar államkincstárra se lehet közömbös, hogy a svájciasitott magyar adóalanyt hogyan elégitik ki — adózás szempontjából. De nem lehet közömbös a mérleg közzététele már azért sem, mert a budapesti tőzsdén különös jelenségnek vagyunk szemtanui. A tőzsdén dr. Lengyel Mihály, a társulat vezértitkára menedzseli a papirokat, aki állandóan ott ténfereg a tőzsdeteremben és kellemes dalokat dudol a tőzsdések fülébe s igy akarja a részvények árfolyamát felhajtani. Jelnek ez semmiesetre sem kedvező. A rossz benyomások eloszlatására csak egy mód kinálkozik: tessék Magyarországon publikálni a mérleget és a zárszámadásokat, hadd lássák a részvénytulajdonosok, arányban áll-e az évi osztalék az üzemek hozadékával.

A Hitelbank burgonya-osztályt létesitett. Magyarország legnagyobb burgonyatermő vidéke, mint ismeretes, Szabolcs megye. Csonka-Magyarország háromnegyedrészt innét szerzi be burgonyaszükségletét, de ami még ennél is fontosabb, a főváros is csaknem kizárólag nyirvidéki burgonyát fogyaszt. Budapest évenkint mintegy 12—14.000 vagón burgonyát hoz föl Szabolcsból és ennek a nagy kvantumnak igen jelentékeny részét a Hatósági Zöldségüzem hozza forgalomba. A szabolcsi burgonyabevásárlás szezonja október végén kezdődik és a fővárosi burgonyakereskedők és a Hatósági Zöldségüzem máris érdeklődnek a téli burgonyabeszerzés iránt. A szabolcsi burgonyabevásárlás az utóbbi években a kisvárdai Milhoffer cég kezében összpontosult, amely ezt a nagy üzletet a Kisvárdai Takarékpénztárral együtt bonyolitotta le. Értesülésünk szerint a Milhoffer cég most a Magyar Általános Hitelbankkal lépett érdekközösségbe, a bank külön burgonya-osztályt állitott fel, amelynek élére Milhoffer, a szabolcsi burgonyakirály került. Erre a megoldásra azért volt szükség, mert a téli burgonya bevásárlására óriási összegek kellenek, amelyeket a vidéki pénzintézet már alig képes kielégiteni. A Hatósági Zöldségüzem idei burgonyaakcióját már a Hitelbank közbenjöttével fogja lebonyolitani.

A Pesti Tőzsdé-nek, Kallós János bravurosan szerkesztett közgazdasági lapjának, legujabb száma olyan terjedelemben és olyan szenzációs tartalommal jelent meg, hogy ezt az ujságszámot a magyar közgazdasági ujságirás legszebb produktumának kell mondanunk. A magyar gazdasági életnek tökéletes tükre a Pesti Tőzsde minden száma, mert nem történhetik és nem készülhet esemény az egész magyar gazdasági életben anélkül, hogy arról ennek a lapnak olvasóközönsége gyorsan és pártatlanul tudomást ne szerezne. A most megjelent legujabb számnak, amelyet művészi rajzok is ékesitenek, kiemelkedőbb közleményei: A Castiglioni ügy uj beállitásban. A szalámi ügy ujabb szenzációs fejleményei. Hogyan lehetne talpraállitani a tőzsdét?, Balassa Imre: Elek Pál regénye. A kamatlábemelés okai, hirek, tárcák, gazdag rovatok az elszakitott területek közgazdasági eseményeiről, árúpiac, autórovat stb. A 32 oldalas lap ára 5000 korona.

Az Angol-Magyar Bank tőkeemelése. A Fővárosi Hirlap már megemlékezett arról a tranzakcióról, amelyet az Angol-Magyar Bank a Lloyd Bankkal létesitett. E tranzakció lebonyolitásához szükségessé vált az Angol-Magyar alaptőkéjének fölemelése, amelyhez az e hó 4-én tartott közgyülés hozzájárult. Az Angol-Magyar Bank közgyülése elhatározta, hogy felemeli alaptőkéjét 2400 millió K-ról 1,100.000 db. egyenként 1000 K n. é. uj részvény kibocsájtásával 3500 millió K-ra. Az uj részvényekből 568.181 darabot az Angol—Magyar Bank átenged a Lloyd-banknak, amelytől az Angol—Magyar Bank megvásárolta az egész értékpapirtárcát, vagyis a Lloyd-bank összes vállalatait. A fennmaradó körülbelül 532.000 drb uj részvényt az Angol—Magyar Bank külföldi üzletbarátai veszik át, az intézetre nézve előnyös, különböző tranzakciók fejében. Az Angol—Magyar Bank e tőkeemelésével tehát a tőzsdét és pénzpiacot egyáltalán nem terheli meg.

A Magyar általános hitelbank érdekkörébe vonta a debreceni Általános forgalmi bankot, amelynek több iparvállalata van.

Olcsóbb lett a koksz és már egy métermázsát is lehet venni. A gázgyár a koksz árát október 1-től lényegesen leszállitotta. A koksz ára métermázsánkint az óbudai telepen a darabos 92.000 K, a dió 96.000 K, a többi telepen a darabos koksz 96.000 K, a dió 100.000 K. A koksz megrendelhető VIII., Tisza Kálmán-tér 20, továbbá a Révész-utcai, ferencvárosi (Soroksári-ut 68.) és budai (Margit-körut 75—77.) kokszlelepeken kivül a felszerelő üzletekben (IV., Aranykéz-utca 6. és II. ker. Szilágyi Dezső-tér 1.) is. Hogy a kisebb háztartások is beszerezhessék a kokszot, a kokszlelepeken már egy métermázsát is kiadnak. Harmadfél métermázsától kezdve pedig a gázgyár a házhozszállitást is vállalja.

A Metax magyar izzólámpa rt. (VI., Teréz-körut 19.), mely a Wiener Bankverein érdekkörébe tartozik, 1924. március 31-én lezárt mérlegében 5 millió K alaptőke mellett 2.015.852 K tiszta nyereséget mutat ki, szemben az előző évi 4.001.134 K-val. A társaság október 1-ére kitüzött közgyülése a cégszövegnek Orion villamossági rt.-ra való megváltoztatását fogja elhatározni.

A Hazai fésüsfonó- és szövőgyár r.-t. (V., Bécsi-utca 8.) szeptember 30-án tartott közgyülése elhatározta a 200 K n. é. részvényeknek 10.000 K n. é.-részvényekre való összevonását és a 380 millió K alaptőkének 12.54 milliárd K-ra való felemelését 1,216.000 drb 10.000 K. n. é. uj részvény kibocsátása utján. Minden 10.000 K-ra összevont régi részvény darabonkint 15,312.50 K lefizetése ellenében 32 uj részvény átvételére jogosit; az elővételi jog a Magyar általános hitelbank és a Kohner Adolf fiai cég pénztáránál október 15-ig gyakorolható.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üdítő borviz. — Egyedárusitás:
Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:
Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

Mauls
KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KÁNDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15. SZÁM
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIREK.

Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást tartott 1924. évi szeptember 27-én a X. ker., Kőbányai-ut 42. sz. székesfővárosi kislakásos telep 30 földszintes épületének (kb. 20.000 m² felület) aszbesztpalával leendő átfedési munkáinak vállalatba adására. Ajánlatot adtak be: Urbancsek József János 1.200,000.000 K-val; Somogyi Béla 900 millió K-val; Renessance ép. váll. r.-t. 1.176.000.000 K-val; Szemes János 980 millió K-val; Pataki Imre 1.000,000.000 K-val; Nagy Pál Imre 1.800,000.000 K-val; özv. Györffy Istvánné 990,000.000 K-val; Fodor Károly 1,018,795,000 K-val; ifj. Abel Sándor 1.160,000.000 K-val; Nagymarosi Ternolitpala r.-t. 930,000.000 plusz 4½%; Bukovári Jenő 1.220,000.000 K-val; Gula r.-t. tetőfedő és szigetelő váll. 945,000.000 K-val; Kuszenda János 1.400,000.000 K-val; Eternit Művek (Hatschek Lajos) 780.000.000 K-val; Ujlaki tégla- és mészégető 873,940.000 K-val; Miskolczi és társa 826,200.000 K-val; Knapovits, Keppich és Csidbay 940,000.000 K-val; Hatvani aszbeszt tetőfedőgyár rt. 52.312 K egységárral négyzetméterenként; Dobai János 1.126,000.000 K-val; Glasz Károlyné 927 millió K-val és Struktor tetőfedő és épitőanyagkereskedő r.-t. 836,000.000 K-val. Átszámitás után lesz a döntés, de máris megállapitható, hogy az Eternit Művek ajánlata a legelőnyösebb.

A székesfőváros tanácsa a VIII., Baross-u. 62. sz. a. iskolaépület kőművestatarozási és tornaterem-tetőfedési munkálataira versenytárgyalást hirdet. Az ajánlatok október 11-én d. e. 11 óráig nyujtandók be a tanácsi XIII. ügyosztályban.

A VIII., Mária Terézia-téri tetőterasse átépitésére hirdet versenytárgyalást a székesfőváros tanácsa, ahova az ajánlatok október 18-án d. e. 11 óráig nyujtandók be.

A székesfőváros tanácsa versenytárgyalást hirdet az I., Márvány-utcai iskola átalakitási és az V., Pannonia-utcai iskola gyökeres tatarozási munkálatainak vállalatbaadására. Az ajánlatok október 18-án d. e. 11 óráig nyujtandók be a tanácsi XIII. épitkezési ügyosztályban.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telelon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet; VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyárimányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram Izzólámpák.

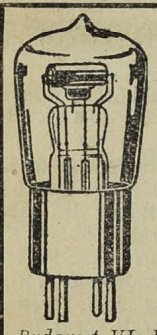

Rádió
készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.
FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MÜSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 142-75, 77-39.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motorkerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

MICHELIN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

Autó és karosszéria javitásokat
a legpontosabban rövid időn belül végez a legkitünőbb munkagépekkel felszerelt műhelyeiben
METROPOLE GARAGE
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25.

AUTÓFÉNY és INDITÁS
ELADÁS
BESZERELÉS-KIEGÉSZITÉS
DÁNOS és URNER
V. POZSONYI-ÚT 4/b • TELEFON 172-63

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

NEUSCHLOSZ-LICHTIG
Repülőgépgyár és Faipar R.-T. Albertfalva
Telefonszámok: 156-54, J. 84-02 és J. 84-03.
Aluminium-karosszériák a legkönnyebb sulyban.

A gazdasági élet, ipar és kereskedelem autója a
Laurin és Klement
Nézze meg uj tipusainkat
Andrássy-út 10. sz. Telefonszám: 8-14.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
MOTORKERÉKPÁROK

IMREY MIHÁLY
VASKERESKEDÉS O KIRÁLY-UTCA 49
Füstcsövek és gázkályhacsövek

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

ERŐÁTVITELI ÉS VILÁGITÁSI R.-T.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 45.
Sürgönycim: FULGUR. Postatakarékszámla: 47642. Telefon: 89-3
A berlini Bergmann elektromos művek és a Hermsdorf-Shomburg freibergi porcellángyárak magyarországi vezérképviselője. Szállit mindennemü villamos gépet, müszert, áramszámlálót, szerelési anyagot, emeltyüs kapcsolókat, csupasz és szigetelt vezetéket, izzólámpát, szigetelő anyagot stb. Villamos telepek és gyárak erőátviteli és világitási berendezése.

PALMA kaucsuk sarok
PALMA kaucsuk talp
PALMA kaucsuk talpvédő

BRUNNER J. L. ES TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

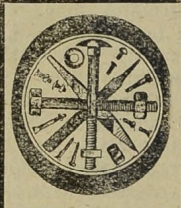

ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és müszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FÜTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit

CSAK AZ „Eternit" VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MÜVEK HÁTSCHEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-UJFALU.

Fülzínkor

* * *

A pinka-ellenőrök

intézményéről nem valami nagy véleménynyel vagyunk és valószinü az is, hogy kevés épeszü embert találunk Budapesten, aki helyeselni tudná, hogy a főváros képviselője odaül a tiltott hazárdjáték asztala mellé, a markát tartja és szigoruan leveszi a vámot. A fővárosnak csak egyetlen tennivalója lehet, ha tudomására jut, hogy valahol tiltott hazárdjáték folyik és ez az egyetlen tennivaló: a másik hatóságnak, a rendőrségnek az értesitése, amely ujabban hajnali világitásban és estélyi ruhában kiséri be a bankárokat és a pointeuröket. Bocsánat a drasztikus és tuléles hasonlatért, de ha a főváros belenyul a pinkába, miért ne követelhetne akkor részesedést a tolvajoktól és sikkasztóktól is? A főváros azonban adóügyekben nem ismer tréfát, s valahogy ugy gondolkodik, hogy ha előkelő urak és dámák nem átallanak a törvénnyel szembehelyezkedni, amikor a chemin de fer-t játszák, akkor a főváros morálja sem lehet kényesebb ezeknél. Egyébként pedig majd az sem lesz utolsó mulatság, ha aztán a razziázó detektivek sorfala között urak, urfiak, válogatott cigánytegények társaságában a pinkaellenőr is ruganyos léptekkel vonul be a kapitánysságra.

Pakots képviselő urnak

pedig, aki valahogy mégis csak a kártyások védelmére kelt, éppen ugy nincsen igaza, mint ahogy nem ismerjük el morálnak a pinka-kukta főváros morálját. Mi nem mernénk ugy következtetni, hogy ha Nádossy országos főkapitány ur klubbjában hazárdjátékot játszanak, akkor a terencvárosi demokratáknak is joguk van hozzá. A terencvárosi demokratára a morálnak sokkal szigorubb szabályai érvényesek, mint a mágnásokra és a zsentrikre. Mi a kispolgári erkölcsöt, a kispolgári puritánságot becsüljük a legtöbbre, mert ezzel sok minden olyasmi nem fér össze, amit a Nemzeti Kaszinó stb. környékén magától értetődőnek tekintenek. Politikai hajszát pedig nem látunk abban, ha a rendőrség a terencvárosi demokratákat le akarja szoktatni a hazárdjátékról. Meg kell mondani végre egyszer, hogy akik a bakkasztalon át akarnak politizálni, azok ne politizáljanak. Ha pedig a bakk-asztalt a politikában támadási felületnek tekintik és használják föl; akkor — ennél aztán egyszerübb konkluzió nincs — a demokratáknak sürgősen és mindenünnen ki kell dobniok ezt a — támadási feladatot.

A Zita-kórház

ravatalánál tüsztelettel levesszük a kalapunkat, mert ha egykori botránya hangosabb volt is ennek az intézménynek, mint az a dicséret, amelyet mi tudunk róla mondani, mégsem szabad elfelejteni, hogy tiz esztendeig becsületesen és sokat dolgoztak benne. Most bucsuzunk az ideiglenes alkotmánytól, amelynek talán legnagyobb elismerése az a tény, hogy ideiglenesnek készült és viharos évtizedet küzdött keresztül. Ezren és ezren kerültek ki innen egészségesen és a főváros közegészségének nélkülözhetetlen tényezőjévé lett. És éppen ez az, amiért álmélkodva kell látnunk, hogy kórházakat szüntetnek meg, mielőtt uj kórházakat épitenének. Pedig a magunk naiv fejével azt hihettük volna, hogy, mint mindenhol, ezen a téren is szaporodott a szükséglet. Ugylátszik azonban Budapesten dühöng az egészség, biztos értesülésünk van arról is, hogy járványról pedig szó sem lehet. A városháza, amelyet a jó Isten ilyen bizalmasan és kitünően informál, nyugodtan felel majd azért, ha megint a kórházak kapujában rakják le a mentők a betegeket, mint azt hajdan már megtették.

Események

* * *

Márkus Jenő nem akar polgármester lenni. Márkus Jenő miniszteri tanácsos, nyugalmazott fővárosi tanácsnok, amint azt a Fővárosi Hirlap is több izben megemlitette, az uj rezsimben a legkomolyabb várományosa a polgármesteri széknek. Budapest számára ennél kivánatosabb megoldást keresve sem lehetett volna találni és meg volt rá minden remény, hogy még a legszélsőbb pártok is megnyugodtak volna abban, hogy az ő kezében látják a főváros kormányzásának gyeplőjét. Egyéni kvalitásai, tapasztalatai, hivatottsága valósággal predesztinálták Márkus Jenőt arra, hogy a nagy reorganizáció igen fontos korszakában Budapest polgármestere legyen. Márkus nem kereste ezt a megtiszteltetést, a polgárság vezetőinek figyelme akadt meg az ő tisztelt személyén és ha valami szerepe mégis volt, akkor ez csak az lehetett, hogy el akarta háritani magától a megtiszteltetést. Az utóbbi időben azonban mégis ugy látszott, hogy Márkus szerénysége fölött győztek az ellenállhatatlan argumentumok, meg volt rá minden remény, hogy ha a polgárság bizalmából meginvitálják a polgármesteri székbe, nem fogja elháritani magáról e nagy feladatot. Legujabban azonban a lehető leghatározottabb formában került nyilvánosságra Márkus Jenőnek az az elhatározása, hogy semmi szin alatt sem hajlandó a polgármesterség vállalására. Budapest polgársága számára amily meglepő, éppen olyan szomoru is ez a hir; fájdalom, azonban ma már cselekedetekkel barrikadirozza el magát attól, hogy elhatározásának megmásitására rá lehessen birni. Kétségtelen ez akkor, amikor Márkus Jenő várospolitikai tartalmu hetilap inditására tökélte el magát, ami egyenlő értelmü azzal, hogy teljesen a pártpolitika hullámaiba temetkezik. Pótolhatatlan veszteségnek tartjuk, ha Márkus Jenő nem lehet és nem akar lenni Budapest polgármestere, de akkor, mikor a lapszerkesztés fellegvárába menekül e páratlan megtiszteltetés elől, igazán nincsen többé mód arra, hogy ebben a kitünő megoldásban bizni tudjunk. Budapest sokat, nagyon sokat veszit és aligha fogja a polgárságot kárpótolni ezért a veszteségért az, hogy Márkus Jenő lapot szerkeszt, még ha még olyan kitünő lesz is a lap, amely „A város“ cimet örökli Róbert Oszkártól, a kommunista cserefogoly ujságirótól.

Közgyüléspótló tanácsülés. A tanács szerdán d. u. 5 órakor közgyüléspótló tanácsülést tart. A napirenden főleg kisebb jelentőségü ügyek szerepelnek.

Blaháné és — Wildmann ur. Wildmann Sándor igen tiszteletreméltó férfiu, aki huszonöt kemény esztendőt töltött el Beketow Mátyás cirkuszigazgató szolgálatában. Az artisták jól ismerik, a nagyközönség azonban nem igen tudja, hogy azt az udvarias gentelmant, aki esténkint a cirkusz bejáratánál minden látogatót melegen üdvözöl, Wildmann Sándornak hivják. A székesfőváros közönségének tehát semmi köze a kiváló férfiuhoz, aki ha huszonötéves jubileumát ünnepelte, bizonyára annyi darab körmöci aranyat érdemel, ahányszor esténként üdvözlésre bólint a fejével. A tekintélyes számu körmöci aranyakkal azonban nem a székesfővárosnak és nem Berczel Jenő tanácsnoknak kell Wildmann urat ellátni, hanem egyedül és kizárólag Beketow Mátyás cirkuszigazgató urnak. Egy kicsit megdöbbenünk és hitetlenül csóváljuk a fejünket, hogy milyen oka lehetett Bercel tanácsnoknak arra, hogy az érdemekben gazdag, de Beketow-val szemben érdemdus, Wildmann urnak jubileumi ajándékképen hárommillió korona ajándékot folyósitson? A hárommillió ma nem sok pénz, de Wildmann Sándor urnak a főváros egyetlen papirkoronányi hálával sem tartozik. Vajjon hányan vannak, akik igaz kulturértékekkel gazdagitották Budapest életét, de ha százesztendőt jubiláltak is, nem kaptak egy fityinget sem a fővárostól? Irók, művészek jubilálhatnak és élvezhetnek, a főváros, ugy érzi, semmi köze a jubileumukhoz és a nyomorukhoz. A jubiláns Wildmann azonban hárommillió ajándékot kap. Vajjon ki vállalja a felelősséget ezért a pénzpocsékolásért? A rigorozus és nehézkezü Berczel tanácsnok? Ha igen, akkor arra kérjük a tanácsnok urat, nézzen utána, hogy a Wildmann ur hárommilliójával szemben mennyi nyugdijat vagy kegydijat kap a fővárostól Blaháné, vagy Lotz Károly özvegye? Aztán állapitsa meg a tanácsnok ur teljes objektivitással, Blaháné énekelt-e, vagy Wildmann ur köszönt-e szebben Budapest közönségének?

Olcsó autójáratok a Margitszigeti Nagyszállodához és Gyógyfürdőhöz. A Margitsziget igazgatósága közli, hogy október elsejétől kezdve a Lipót-körut 2. előtti autótaxi állomásról reggel 8 órától éjjel 12 óráig félóránként autójáratok közlekednek a felsőszigeti Nagyszállodához és Gyógyfürdőhöz. Viteldij hídbelépővel 15.000 korona, vissza a városba 12.000 korona.

VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. SZÁM. TIVOLI JEGYPÉNZTÁR-TELEFON: 30-49.
VILÁGFILM
KORUNK HŐSE
NAGY IDŐK, NAGY EMBEREK DRÁMÁJA 10 FEJEZETBEN
CECIL B. DE MILLE-RENDEZÉS
Előadások kezdete: hétköznap 1/26, 7, 1/210 órakor, vasárnap és ünnepnap: 1/24, 1/26, 3/48 és 10 órakor.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI-U. 18.
Minden este 8 órakor. Minden este 8 órakor.
A sikamlós darab és General Troddel bohózatujdonságok ROTT és STEINHARDT felléptével.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Kőpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

FISCHER S.
EHRLICH-féle MEIDINGER KÁLYHÁK
és központi calorifer fütések. Hazai és külföldi I-rendü folytonégők és cserépkályhák, takaréktüzhelyek és kéménytoldók
Budapest, VII., Dohány-utca 6.
TELEFON: József 36-65.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
GYÁRTJA:
EGYESÜLT UJPESTI ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLÁR MIKLÓS és BREITNER
Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 25.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el.

Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Lakásépitési akcióhoz
szükséges mindennemü csövek, berendezési és csatornázási cikkek stb. nagy raktára. Tessék ajánlatot kérni! HASENÖRL EDE, VI., Csengery-utca 55

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos, valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, müszaki áruk.
Telefonszámok: Iroda: 44-38, raktár: 175-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

Gondolkozás nélkül
veheti most már a háziasszony a régóta megszokott és megkedvelt FRANCK-dobozt.
Az uj barna-kék-fehér cimkén különösen előtérbe lépnek a „valódi Franck-kávépótlék“ ismertetőjelei, nevezetesen a „Franck“ névés a „kávédaráló“, miáltal az utánzatokkal való megtévesztés lehetetlenné válik.
A valódi Franck-kávépótlék, a kávédarálóval, a kávénak erőt, izt és zamatot ad.

SZÓRAKOZÁS

Péntek este lesz a Nótás kapitány bemutatója a Fővárosi Operettszinházban. A nagy szinházi eseményekkel járó érdeklődés előzi meg Farkas Imre operettjének premierjét. A szép békeidőket varázsolja szinpadra az érdekes és költői cselekmény, a gazdag partitura szebbnél-szebb magyar dalokkal van teli. A bemutatóig minden ete a Drótostótot adják. Most vasárnap délután a Párisi lány, jövő vasárnap délután a Drótostót kerül szinre.

A Vigszinház e hetének eseménye az Imádom!, Verneuil uj vigjátékának szombati bemutatója lesz. Addig a Cseresznyéskert és a Bunbury váltakoznak a műsoron. A Cseresznyéskert hétfői előadása előtt Földényi László elmondja Ábrányi Emil „Október 6" cimü költeményét. Most vasárnap délután a Királyt, jövő vasárnap délután a Cseresznyéskertet adják.

Orska-esték és magyar előadások a Renaissance-Szinházban. E heti műsora: hétfőn és kedden fél 8 órakor: Kameraden (Orska-vendégjáték), szerdán, csütörtökön fél 8 órakor: Csókoljon meg! (Somlay, Simonyi M.), 10 és fél órakor: Vera Mirceva (Orska-vendégjáték), pénteken 7 órakor: Haláltánc (Somlay, Forgács Rózsi, Gellért), 10 és fél órakor: Schloss Wetterstein (Orska-vendégjáték), szombaton fél 8 órakor: Csókoljon meg! (Somlay, Simonyi M.), 10 és fél órakor: Schloss Wetterstein (Orska-vendégjáték), vasárnap délután, félhelyárakkal: Vera Mirceva, fél 8 órakor: Csókoljon meg! (Somlay, Simonyi M.).

Bajor Gizi a Magyar Szinházban pénteken lép fel először a Johanná-ban, ugyanazon a napon, amikor Reinhardt Berlinben bemutatja Shawnak ezt a remekét. Péntekig esténként a Sasfiók megy. Most vasárnap délután a Szent Péter esernyője, jövő vasárnap délután A kis lord, mérsékelt helyárakkal.

ROYAL ORFEUM

Igazgató Tarján Vilmos

Az októberi műsor

Kezdete fél 9 órakor

AKEBONOS japán csoport — **2 ALBRECHT** tornászok

CHRISTA & DE VINOS

CORN & NEIL

Burleszk excentrikusok

DÉNES OSZKÁR és **ZAHLER MAGDA**

ELROY a kéznélküli csoda — **THE SEDATS** Olympiai mutatványok

KELETI JULISKA

MUSTY a legügyetlenebb bűvész

GÉRARD BALETT

Karmester: Márkus Alfréd

ELŐVÉTELI DIJ NINCS

Kacagni, mulatni, nevetni a Belvárosi Szinházban lehet A nagyhercegnő és a pincér előadásán. A szenzációs sikerü darabot minden este ismétlik. Délutáni mérsékelt áru előadások: most vasárnap A papának igaza volt, jövő vasárnap a Kreutzer-szonáta.

Vasárnap mutatja be a Blaha Lujza-Szinház uj műsorát. Csortos, Kiss Ferenc, Rátkai, Várady Olga, Csathó Gitta, Vendrey illusztris vendégei a műsornak, amelyben természetesen résztvesz Boross Géza, Kökény Ilona és Harmath Hilda is. Operett, népballada, scenirozott dalciklus, vigjáték, tréfa, szólók adják virtuóz számait az őszi parádés műsornak. Jövő vasárnap délután ugyanez a műsor, most vasárnap délután a régi műsor utolsó előadása, mérsékelt helyárakkal.

M. kir. Operaház: Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Tosca. Szerda: Farsangi lakodalom.

Nemzeti Szinház: Hétfő: Bánk bán (a klasszikus hétfők III. előadása). Kedd: A vén gazember.

Kamara Szinház: Vasárnap: Grassalkovics: Becsületszó; Karolina. Hétfő: A mama. Kedd: A mama.

Városi Szinház: Vasárnap délután: Rigoletto és este: A mikádó. Hétfő: Bánk bán.

ORION-FILM **ORION-FILM**

DIADALMAS VILÁGHIRREL ÉRKEZETT A

SCARAMOUCHE!

Október hó 4-től

a CORVIN-SZINHÁZBAN

ORION-FILM **ORION-FILM**

A Király Szinház heti műsora. Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek és szombat: Árvácska; vasárnap délután: Három a kislány, 3 órakor mérsékelt helyárak; vasárnap este: Árvácska; hétfő: Árvácska. Az esti előadások kezdete fél 8 órakor.

A Magyar Szinház heti műsora. Hétfő, kedd, szerda, csütörtök: Sasfiók; péntek, szombat: Johanna; vasárnap délután: A kis lord, 3 órakor mérsékelt helyárakkal; vasárnap este: Johanna; hétfő Johanna. Az esti előadások kezdete fél 8 órakor.

A Belvárosi Szinház heti műsora. Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat: A nagyhercegnő és a pincér; vasárnap délután: Kreutzer szonáta, 3 órakor mérsékelt helyárakkal; vasárnap este A nagyhercegnő és a pincér; hétfő: A nagyhercegnő és a pincér. Az esti előadások kezdete fél 8 órakor.

A Blaha Lujza Szinház heti műsora. Egész héten: Puszipajtások, Stiriában, stb.; vasárnap délután fél 4 órakor, mérsékelt helyárakkal: Puszipajtások, Stiriában, stb.; hétfő: Ugyanaz. Esti előadások kezdete fél 9 órakor.

Kamara. Száguldó kerék (Főszereplő Severin Mars). Mindkét rész együtt 15 felvonás. Előadások negyed 6, háromnegyed 8 és 10 órakor.

Royal-Apolló. A Notre dame-i toronyőr, 2 rész, 12 fejezet. Quasimodo: Lon Chaney, Amerika legnagyobb művésze. Előadások fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári iparlepelek rt (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

ACZÉL PÁL
BANKÜZ
BUDAPEST, VI., A
TELEFON 99-

Villányi P őgyár és Borp R-T
Budapest, V. r-utca 16
Telef -01
Gyári llány

KONTINENTAI skedelmi Társaság
RERN ÉS TÁRSI
BUDAPEST, V., VÁC 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönyeim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

GIPSZET ÁRUSITÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 186-18.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. a Telefon: 110-45, 102-01.
Gyári: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (hüvelyzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancsóni rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Öcska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TÁURIL" magasnyomásu tömlőlemezek, Műszaki puha- és keménygummi-áruk. Szállítóhevederek. M. k. G. szijak. Játékáruk és labdák. adirgummi. Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
Sürgönycim: „CHAUDOIR" — **ezelőtt Chaudoir G. és Társa** RÉZHENGERMŰVEI. **BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460**
Telefon-szám: 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

KOCHMEISTER FRIGYES UTÓDA
GYÓGYÁRUNAGYKERESKEDÉS. BUDAPEST, V., HOLD-U. 8.
Higany — Sósav — Szalmiák darabos
Kénvirág — Szalamiáksó — Zinkfehér
Fertőtlenitőszerek stb. stb.

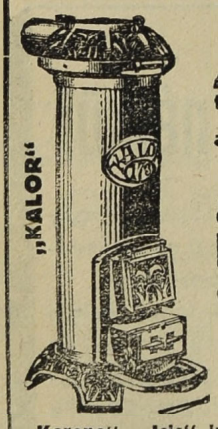

A salgótarjáni **„PERPETUUM"** folytonégő kályha

a jelenkor legjobb kályhája, mely bármely hazai barna szénnel gazdaságosan fűt,

állandó, kellemes, egyenletes meleget szolgáltat.

Versenyen kivül! Óvakodjunk utánzatoktól!

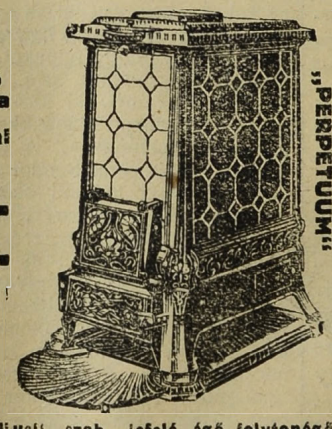

„KALOR"

„Korona", „Isis" irrendszerü folytonégők — lemezköpenyes hengeralaku folytonégő kályha. — „Radius" szab. lefelé égő folytonégő kályha. „Oeconom" főző- és fütőkályha.

Kaphatók jobb vaskereskedésekben. Gyártja a 12730

BUDAPEST-SALGÓTARJÁNI GÉPGYÁR és VASÖNTŐDE R.T.
(HIRSCH ÉS FRANK)
BUDAPEST, VI. ARÉNA-UT 128. — TELEFON: 171—88.

GROZIT
hőrfedőlemez
erős, tartós, vihartálló
a jelenkor legjobb tetőfedőlemeze
Több millió négyzetméter használatban!
Gyártja és tetőfedést vállal:
Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár
Budapest, Központi iroda: V., Berlini-tér 3. Gyár: X., Gyömrői-ut 44. szám.
Telefon: 67—96.

Hirmann Ferencs FÉMÖNTÖDE és REZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138 03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

GLATZ ANDRÁS
épületüveges, táblaüveg nagykereskedő
BUDAPEST
VIII., Baross-utca 66-68.
Telefon: József 24-87

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 október 15. — 38. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Kommunista volt-e

Wolff Károly? Azt hisszük, hogy erre a kérdésre határozott nem-mel felelhetünk. Nem volt kommunista, de nem volt hős sem, aki a terrornak ellentállt volna, aki vértanuságra szánta volna el magát. Sőt ellenkezőleg, még csak nem is kérette magát, hanem felajánlotta szolgálatait, dolgozott, sőt talán az akkori mentalitásnak megfelelően becsületeset, szépet is alkotott, amit különben kényszerüségében még most is, ő maga is vall.

De nem soroljuk Wolff Károlyt azok közé sem, akiket ő maga és az ő közegei százával hajigáltak ki a városházáról, meg az iskolából. Ezek a névtelenek usztak az árral, konjunkturáztak, beleélték magukat az uj világszemléletbe, szocialisták és esetleg kommunisták lettek, előléptek, hasznot huztak. Aztán nincs tovább. Nem igen csináltak egyebet. Wolff Károly több volt ezeknél. Ő előre lovagolt. Rálicitált a Károlyi-rezsimre. Pápább akart lenni a pápánál. Ugy tett, mint Linder Béla, aki a forradalom második hetében belebukott egy kommunista izü mondásába, abba, hogy nem akar katonát látni. Ennyire nem volt radikális a Károlyi-rezsim. De olyan radikális sem volt, hogy meg akarta volna valósitani a Zilahi Kiss Jenő hires levelében „lefektetett" elveket, vagy a Wolff Károly néptörvény-tervezetében levő szándékokat.

Ezek az urak elgaloppozták magukat, aminthogy sohasem tudnak higgadtan, nyugodtan, mérsékelten, korlátok között cselekedni. Amikor a radikálizmus volt a divat, akkor ennek szent nevében akarták magukhoz ölelni a világot, azaz, hogy a hatalmat; amikor meg az ébredők korszaka következett el, a „keresztény" gondolat haláltmegvető lovagjaiként jelentkeztek. És ez az, amit nem lehet csinálni. Legalább is büntetlenül nem.

Mégis, mi nem állunk ide, nem követeljük a Wolff Károly és a Zilahi Kiss fejét, nem mondjuk róluk, hogy kommunisták voltak, csak megállapitjuk, hogy elvtelenek voltak és hogy két különböző időpontban, két különböző világnézet szolgálatában állottak. A Wolff Károlyok és a Zilahi Kiss Jenők tizezrével voltak az országban, de csak kevesen maradtak meg közülük, mert a megmaradt Wolffok és Zilahi Kissek fölfalták, az utcára dobálták a többieket, akik sem olyan radikálisak, sem olyan ébredők nem voltak, mint ők. Soha olyan könnyü nem volt nemcsak bünbocsánatot szerezni, de büszkén és diadalmasan bevonulni a vörös táborból a fehér táborba, mint ebben az időben. Az emberek sokkal jobban és gyakrabban változtatták a világnézetüket, mint az ingüket és aki ügyes volt, a baloldal felé éppen úgy lehetett apostól, mint néhány héttel később a jobboldal felé.

Annak idején Zilahi Kiss Jenő nem vonta le lelepleztetésének konzekvenciáját és nem vonatták le vele azok sem, akik valakit csináltak ebből a jelentéktelen kishivatalnokból. Ezek a patronusok beleláttak Zilahi Kiss Károlyi-rezsimbeli szivébe s azt mondták, a szavak, az irott és nyomtatott betük ugyan igazak, de a szándékok tiszták voltak, csak be akarta ugratni a forradalmárokat, hogy igy az ellenforradalom malmára haitsa a vizet. Ezt megtehette egy Zilahi Kiss, aki passziv módon türte, hogy az ellenforradalom forgószele egészen az alpolgármesteri székig sodoria; de nem teheti meg egy Wolff Károly, aki minden szónoklatában, mint a kérlelhetetlen férfiasság, mint a megalkuvásnélküli elvhűség megtestesülése glorifikálja önmagát.

Wolff Károlytól ha nem is férfias cselekedetet, de végre egy férfias pózt várunk. Állion oda és jelentse ki:

— Ember vagyok, tévedtem. Nem voltam különb, mint ama tizezrek, akiknek nem volt elég a Károlyi-rezsim radikalizmusa. Velük együtt én is nagyobbat markoltam, mint amilyet szabad lett volna. Fájdalom, rájöttek, hogy mohó voltam, le kell vonnom multam baklövésének konzekvenciáját. Tudom, nem tettem olyat, amiért az ügvésznél kellene jelentkeznem: de nem lehetek tovább igehirdetője az ébredésnek, a fajvédelemnek, az antiszemitizmusnak, a konzervativ politikának. Vissza fogok vonulni a magánéletbe, ahol azután módomban lesz a két világnézet közül azt választani, amelyet önzetlenül vallhatok a magaménak. Senkinek sem lesz semmi köze, hogy melyiket fogom választani. Előbb azonban teljesitenem kell egy kötelességemet, amelylyel levezeklem bűneimet. Követelem mindazoknak az elbocsátott tisztviselők és tanerők ügyének revizióját, akiket mi küldtünk el és akik semmivel sem bűnösebbek, mint mi vagyunk.

Fővárosi törvény helyett obstrukció

Veszedelemben az egységes polgári front

A házszabályrevizió keresztülvitelének sürgőssége kinos meglepetés elé állitotta Budapest polgárságát, amely szeretné már tető alatt látni a fővárosi törvényt, hogy — miután véget ért a mai interregnum — végleg leszámoljon azokkal, akik négy esztendőn át valósággal azt is kellemetlenné tették, hogy az ember Budapesten lakjék. A házszabályrevizió vélt sürgőssége azonban

problematikussá tette, hogy mikor készül el a nemzetgyülés a fővárosi törvénnyel,

mert egészen valószinü, hogy az ellenzék már a fővárosi törvény tárgyalásánál megkezdi az obstrukciót, de az is valószinü, hogy a kormány megszakitván a javaslat tárgyalását, sürgősen a házszabályrevizióval hozakodik elő. Ez rendkivül éles, elkeseredett harcokat fog felidézni, aminek következményeképen

nem sok a remény arra, hogy a tavasszal választások lesznek.

Nincs ma kérdés, amely jobban kiélesithetné a politikai helyzetet, mint a házszabályrevizió, amelynek még csak az említése is vörös posztó az ellenzék szemében. Még a legmérsékeltebb ellenzéki politikusok is harcot hirdetnek a házszabályrevizió ellen, amig a szociálisták azt mondják, hogy még a technikai obstrukciótól sem riadnak vissza. A további hirek és kombinációk pedig azt sejtetik, hogy az ellenzék a házszabályrevizió keresztülerőszakolása esetén passzivitásba vonul.

Mindennek következménye pedig egyrészt, hogy a fővárosi törvény elfogadása, illetve a budapesti községi választások eltolódnak bizonytalan időre; ugyanakkor pedig

ha az ellenzék passzivitásba vonul, a kormánypárt azt cselekszik a fővárosi törvénnyel, amit akar.

Vigasztalan kilátások ezek, de ráadásul még azt is nehéz megállapitani, hogy kit fog terhelni a felelősség a késedelemért, a budapesti közönség idegeinek további próbáratételéért? Nem habozunk kijelenteni és velünk egy véleményen van a publikum igen nagy többsége is, hogy sulyos kormányzati hiba lenne, ha a házszabályrevizióval megszakitanák a fővárosi törvény tárgyalását és máris roppant kárt tettek, amikor a házszabályrevizió gondolatának felvetésével teljesen felboritották a parlamenti tárgyalás rendes menetét.

Sokkal nagyobb veszedelem azonban az, hogy

a politikai helyzet teljes felborulásával veszélyeztetve látják Ripka Ferenc kormánybiztosnak az egységes polgári front létesitése körül kifejtett egész munkáját.

hacsak a kormány és a polgári ellenzéki pártok között időközben létre nem jön valami kompromisszum. Ha a polgári ellenzék — amint ma hirdetik — a házszabályrevizió ellen fordul és megindítja az ellen az éles küzdelmet, szinte elképzelhetetlen, hogy ugyanakkor ugyanezek a politikusok a kormánybiztos városházi politikai akcióját támogassák.

Szó van azonban kabinet-rekonstrukcióról, uj alakulásokról, pártbomlásokról és pártalakitásokról: mindez olyan jelenség, amelyek nem teszik lehetetlenné, hogy a házszabályrevizió is valamilyen kompromisszum árán simán keresztül fog menni és akkor a fővárosi törvény sorsa is biztositva van.

Mindez azonban nemcsak bizonytalan, hanem kétséges is, bár ezeket a hireket a politikában igen élénken kolportálják és kommentálják. Semmi bizonyosat nem lehet tudni, csak a kaoszt, a bizonytalanság nagy; de napok, esetleg hetek alatt teljes kifejlődéshez kell jutniok a dolgoknak.

Kutyaszoritóban az agyagbálvány

Izgalmak a fővárosi törvényjavaslat parlamenti tárgyalásán

A fővárosi törvényjavaslat három hónapig aludta álmát Csipkerózsika királykisasszony módjára, de kicsi hiija volt, hogy ujra el nem aludt, mert Buday Dezső mérnök és honatya ur, a javaslat első „szónoka", valósággal az istenben boldogult Sághy Gyulára emlékeztet, aki a régi békeparlamentek legaltatóbb szónoka volt. Buday Dezső lehet ébredő, de — ébresztő semmiesetre sem. Ahogy pedig az üdvözitő és világboldogitó Wolff-rendszer dicsőségét zengte, az gyászbeszédnek is beillett. Mert a halottakról — a példabeszéd szerint — vagy jót, vagy semmit! Buday pedig csupa jót mondott vezéréről, aki kéjes elandalodással, kezét szépen gömbölyödő hasán összefogva, hallgatta a döcögő himnuszokat.

De az alvezér nemcsak cirógatta Wolff atya duzzadt tokácskáit, hanem megsuhogtatta a közélet purifikátorának szöges korbácsát is és odasuhintgatott a pesti publikum türelmes nyakába egyet-kettőt. Hogy — aszongya — a pesti ember pocsékolja a közvagyont, kedélyesen folvatja a vizet, a villamoson bliccel, igy meg ugy... Szép kis erkölcsi bizonyitványt kapott Budapest közönsége a szigoru Buday Dezsőtől. Hogy Bécsben olcsóbb, jobb a közszolgáltatás, hogy tiszták az utcák, hogy okosan dolgozik az osztrák metropolis közigazgatása, hogy ott nem a gyülölet diktálja a hatalmon lévők politikáját — arról mitsem tudott a Budai krónika, az nem fontos, az csak frázis, de hogy a pesti publikumban megvan a csalásra való hajlandóság és hogy az emberek közömbössége, kiméletlensége, prédálása az oka minden bainak, ezt kilovagolta szépen a nemes lovag.

No és aztán a választói jegyzékek! Nincsenek konkrét vádak, hogy a listákat hamisan állitották össze, — fuvolázta tovább Buday ur. És a parlament nem dőlt össze erre a példátlan vakmerőséggel odavetett állitásra. Nem bizony, mert a parlament még akkor sem dől össze, ha Wolff Károly, Budapest mostohaapja áll föl és gugaszakadtából baritonozza a puffogó szólamokat, amelyeket már könyv nélkül tudnak a gyorsirók is.

Ebben az egyben igazán alapos munkát végzett Wolff Károly ur. Hiveit alaposan kinevelte, a maga képére formálta őket, mert például Petrovácz Gyula szónoki termékeit alig lehet megkülönböztetni Buday Dezső elmeszüleményeitől. Petrovácz Gyula is kifogásolta, hogy sok a választó Budapesten, t. i. sok a „demokrata"-választó, akik az „idegen" fajhoz tartoznak. Petrovácz ur egy kicsit elfeledkezett arról, hogy a Petrováczokat sem emliti Anonymus a hét magyar törzs között s egy kicsit rácos, kicsit bolgáros a neve; de csak ő evett a magyar föld kenyeréből, ő ivott a magyar szőllő mustjából, ő lett fajmagyar a javából, ő a dekorativ keresztény, az övé Budapest, az ő könnyzacskója van ugy szabályozva, hogy bármilyen pillanatban tudja elsiratni Budapest romlását az átkos Bárczy-rezsim alatt és a meghatottság forró, lelkes könnyeivel tudja ünnepelni a fő-fajmagyar Wolff Károly uralmának halhatatlan alkotásait...

Csoda-e, hogy az ülésterem lassankint kiürült Petrovácz ur ájuldozásaira. Csak az maradt benn, aki kénytelen volt vele, az elnök, a soros ujságirók, a gyorsirók s persze Wolff vezér, aki ugy ült ott a középen, a harmadik pad szélén, mint az igazhitü szultán, aki köré az eunuchok hada hajtja legyezőjével a hüs levegőt. Mert a karzat is — pedig ez a legtürelmesebb publikum — lassan-lassan kiürült. A folyosók ellenben annál jobban megteltek diskuráló, vitatkozó emberekkel. Aki uj ember akart bemenni a terembe és megállt a vörösfüggöny előtt, előbb megkérdezte, ki beszél odabent?

A Petrovácz — volt a felelet.

— Hja, vagy ugy? Akkor rágyujtok egy cigarettára... — Ami azt jelenti, hogy Illető ur nem

ment be az ülésterembe és vérző szív nélkül mondott le arról az élvezetről, hogy Petrovácz Demosthenes remekeiben gyönyörködjék.

Ám hátra volt még a „hatalmas harmadik". Wolff Károlynak is eljött az ő napja és hitvallást tett igaz, hamisitatlan ébredő mivoltáról. Ó, hogy bömbölt belőle a hazafiság, hogy tajtékzott száján a patriotizmus habja, hogy verte mellét a nagy agyagbálvány! Szinte attól lehetett tartani, még összetöri magát és darabokba gurul szét a pesti gólem! A közélet romlott, a saitó hazug, a politikusok hitványak, csak ő az egyetlen, a tiszta, mocsoktalan lelkiismeretü, ő a jámbor, a békességes bárány, akire rátámadnak a komisz farkasok — („Das Märchen vom Wolf und Lamm") — s ha ő felesküdött a Nemzeti Tanácsnak, akkor az tévedés, mert a magyar alkotmányra tette le az esküt... Wolff Károly elővette zsebkendőjét és lázasan törölgette izzadó homlokát, pedig akkor még nem sejtette, hogy csak ezután jön a tánc szilaj forgása, a szocializálási törvényjavaslat kisded botránya.

A viharmadarak ott kóválygtak már a levegőben, a karzaton előrehajolva figyeltek az emberek, lent a teremben feketéllett a sok sötét ruha, a fajvédők sápadtan, idegesen feszelegtek a helyükön s várták a döntő összecsapást. És kirobbant a kemény szó: Állitom és bizonyitani is fogom, hogy Wolff képviselő ur készitette a szocializálásról szóló néptörvényt!

Micsoda förgeteges vihara a dühnek, az álmélkodásnak, a groteszk kacajnak söpört végig a baloldalon! Ha ezt le lehetett volna kótázni, gramofonban megörökiteni késő idők emlékezetére. Wolff Károly a konstruktiv, a keresztény, a magyar, az ellenforradalmár, Wolff Károly, akinek minden második szava: „felforgató, kommunista, megmételyezett, forradalmár" — néptörvényt készitett s hozzá olyat, amelyet még a radikálisok is tulradikálisnak tartottak! Itt van a világ vége! Erre az irtóztató blamázsra Wolff Károlynak csak egy felelete lehet: visszavonulni, olyan gyorsan, ahogyan csak telik jól táplált körvonalaitól és beleszédülni a feledékenység szürke ködgomolyába...

Csak a naiv lelkek hihetik el ezt Wolff Károlyról. Itthagyni Budapest vezérségét, a hatalmat, a korbácsot, amellyel olyan jólesik belevagdosni a destruktiv bőrökbe? Nem! Egy kissé elhamarkodott dolog volna! Majd megfelel ő, csak hozzák ide az aktákat!

És az aktákat elhozták, felolvasták. Kiderült, hogy Wolff Károly, a szent és sérthetetlen magántulajdon alapján álló, hajlandó volt a szocializálásra, ha az üzem alkalmazottainak legalább egyharmadrésze ezt kivánta. Mit felel erre Wolff Károly? Azt, hogy „Közéletünk elfajulásának egyik jele, hogy mocsoktalan multam ellen támadnak... Nem átallják engem, aki magas érdekeket védtem, kommunistaként odaállitani... Fábiánnak az a támadása, hogy én nagybirtokokat és nagyüzemeket akartam szocializálni, olyan orvtámadás a multam ellen, melyet erélyesen visszautasitok..."

„Szeplőtlen mult, orvtámadás, politikai tönkretétel" — rekedten bugyborékoltak elő a frázisfoszlányok a kétségbeesett fővezér szájából. Ott állott a terem közepén, szemben az elnökkel és hősi pózban próbálta kiállani a gunyosan kacsingató szemek ingerlő tüzét. Wolff, a közélet nagyseprője, aki valóságos autodafékat rendezett szegény, nyomorult kis páriák ellen, aki tüzzel-vassal irtotta a radikálisokat, ime, a forradalmi kormány számára néptörvényjavaslatokat szerkeszt!

*

Az Országház nem dőlt össze! (Jó masszivan épitették!) Az emberek egymásra néztek kába álmélkodással. Hát igy is lehet? A harc elült. Wolff Károlynak gratuláltak janicsárjai, de már ugy festett, mint Szolimán szultán, akit halála után lóra kötözve mutatnak meg a török seregnek. Pedig ebből a halálból nincs — ébredés...

A B. Sz. K. R. T. négy év alatt vágányzatának felét kicseréli

A nagyszabásu rekontrukció céljaira külföldi kölcsönt nem vesznek igénybe

A Fővárosi Hirlap nem egy alkalommal tette kritika tárgyává a budapesti közlekedés anomáliáit és pedig legelső sorban a B. Sz. K. R. T. üzemzavarait, valamint tarifapolitikáját. Az objektivitás, amellyel ezt az ügyet mindig kezeltük, kötelez arra, hogy ezuttal, amikor a villamosvasut beruházási programmja keresztülvitelében jelentős stációhoz ért, annak eredményeit ismertessük.

A B. Sz. K. R. T.-nak 413 kilométeres hálózata van, amelyből az átvételkor 193 kilométer bizonyult sürgősen kicserélendőnek. Ebből az első évben (1923) 17, a másodikban (1924) 53

összesen két év alatt tehát 70 kilométer vágányt cseréltek ki.

Ennek az évnek a végén még 123 kilométer kicserélni való vágány marad, amelynek rekonstrukcióját két év alatt be kell fejezni. Egy évre ez 61½ kilométer kicserélését jelenti, ami egyszersmind megállapitja, hogy a munkálatok tempóját meg kell gyorsitani és hogy a költségek is emelkedni fognak.

A budapesti villamos a háboru és a forradalmak alatt teljesen tönkrement. Apró foldozómunka nem segithetett rajta, fölmerült hát természetesen a gondolat, hogy külföldi kölcsönt kell felvenni, s ezen az uton fedezze a B. Sz. K. R. T. a rekonstrukciós munkálatokat. Most azonban illetékes helyen kijelentették, hogy a külföldi kölcsön tervét elejtik, dacára annak, hogy ilyen célzattal több külföldi pénzcsoport érdeklődött a villamos igazgatóságánál.

Az átalakitási munkálatok azonban nemcsak folynak, de elérkeztek egy igen jelentős ponthoz, amennyiben még októberben befejezik az alsó vezetéknek felső vezetékkel való kicserélését. Az elv tehát a rekonstrukciónál az, hogy

lassubb tempóban bár, de a vasut bevételeiből fedezik a munkálatokat.

Minden remény megvan arra, hogy ha ma még akad is üzemzavar, de néhány év mulva a világvárosi igényeknek megfelelő villamos állhat majd rendelkezésére a közönségnek. Kétségtelen, hogy a villamos ma már nem közlekednék Budapesten, ha a bajok orvoslásáról nem gondoskodnak. A forgalmi és üzemzavarok kiküszöbölésének első és legfontosabb tényezője az alsó-vezetékes rendszer teljes kiküszöbölése volt. Ötven kilométeres alsó vezetéken a kilométerek számának tizszeresét tette ki a havi hajótörések száma, majd ez a szám az alsó vezetéknek felső vezetékre való átalakitásának arányában apadt; most pedig azt igéri a B. Sz. K. R. T., hogy

október végén, amikor nem lesz már alsó vezeték, teljesen megszünnek a „hajótörések" is.

Ez az előny megéri azt, hogy esztétikai szempontból a főváros képe a felső vezeték révén valamit veszit. De volt ennek az átalakitásnak más oka is, ami már határozottan követelte a sok-milliárdos beruházást és ez az volt, hogy a 3950 kilogramm önsulyu kocsik számára épitett vágányokon 12.250 kilogramm önsulyu kocsik közlekednek. Ez a helyzet teljesen tönkretette a vonalakat, úgy, hogy ha át nem térnek a felső vezetékre, 1925-ben a Nagykörúton már nem járhatott volna villamos.

Érdemes följiegyezni, hogy mibe kerül ez az átalakitás. Képét kapjuk annak, ha tudjuk,

egyetlen kilométernyi vágány kicserélése ma öt-nyolc milliárd kiadást jelent.

A vágányzatból ennek az évnek a végén még mindig 123 kilométer vár majd kicserélésre, amely munkát a következő két esztendőben kell elvégezni, ami azt jelenti, hogy a rekonstrukciós munkát ebben a két esztendőben még fokozni kell. Közben egyéb munkálatok is folynak, igy uj hurokvágányokat épitenek, üzemgazdaságosságot szolgáló uj beruházásokat létesitenek. A kiadások nagyságát és a közlekedés javitását illetőleg jelentőségben azonban a vágányzat kicserélése után a kocsipark felfrissitése következik. Igy

ebben az évben a kocsipark rekonstrukciójára huszmilliárdot fordítanak,

amiben benne vannak a javitási munkálatok is. E mellett azonban a jövő év elején tizenöt vadonatuj motoros kocsi kerül forgalomba.

Tengeri fürdő Budapesten

Nem telepitik ki egyelőre a vurstlit Berczel Jenő dr. tanácsnok nyilatkozik a burgonya- és alma-akcióról

Hirek terjedtek el és egyes lapok meg is irták, hogy lebontják, megsemmisitik a városligeti vurstlit és vele együtt a Műszinkört is, hogy megépithessék a Széchenyi-fürdő szállodáját. Érdeklődtünk, mi az igazság ebből a Budapest lakosságát annyira érdeklő hirből. Berczel Jenő dr. tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője a következő választ volt szives adni a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— A vurstli kitelepitéséről és a Széchenyi-szálloda épitéséről egyelőre szó sem lehet. Az elterjedt hirek tehát ezidőszerint nem igazak. A szálloda épitéséhez anyagiak hiánya miatt nem foghatunk hozzá és igy elesik minden kombináció is, amit ehhez a hirhez füznek. Valószinüleg onnan keletkezett ez a hir, hogy a legutóbbi tanácsülés harmincmillió koronát engedélyezett a Széchenyi-fürdő körül eszközlendő parkirozási munkálatokra. Ezt a munkát el is végezzük, de egyéb azután egyelőre nem történik.

Hullám-fürdő

— Sokkal közelebb áll a megvalósuláshoz egy másik tervünk, amelynek értelmében a Gellért-fürdőben hullámfürdőt csinálunk, amely másfélméteres hullámaival a tengeri fürdőt pótolná. A terveket az egyik legutóbbi tanácsülésen alkalmam is volt benyujtani, de miután akkor a polgármester ur szabadságon volt, az ilyen nagyfontosságu és erős anyagiakat feltételező kérdést nem kivántam döntésre vinni. Egyelőre tehát levettük a napirendről. Ennek a hullámfürdőnek a megvalósitása három milliárdot venne igénybe, ami azonban hasznos beruházás lenne, mert ez az összeg két-három év alatt a bevételekből megtérülne.

— A terv szerint a medence céljaira a fürdő halliától jobbra fekvő télikert egy részét és a diszudvart használnók fel. A medence egy részét csukónyitó fedézlettel látnánk el, mig a hátsó része szabadon állna. Természetesen a hullámfürdőhöz termálvizet adnánk és kiegészitené, tengeri fürdő jellegét adná az egésznek a nyitott területen lévő homokfürdő. A télikert pálma-ültetvényeit kihelyeznénk a fürdő frontján lévő vendéglő-terraszra, amelyet csukó-nyitó üvegházzal látnánk el. Mindezt a tervet azonban még esztétikai szempontból ujabb kritika alá vesszük. A legelőkelőbb épitési szakértőknek és a Gellért-fürdő eredeti tervezőinek véleményét fogom kikérni, nehogy a fürdőépület architektonikus szépségei az átalakitás folytán a legkisebb mértékben is szenvedjen.

Budapesten már olcsóbb a burgonya mint Bécsben

A városgazdasági ügyosztály egyéb előtérbe került agendáiról még ezeket mondta Berczel tanácsnok:

— A kormánybiztos ur élelmezési akciójába szervesen belekapcsolódik a városgazdasági ügyosztály ama törekvése, hogy olcsó burgonyával és almával lássa el Budapest lakosságát. Erre a célra Vass József népjóléti miniszter ur 1½ milliárd kamatmentes kölcsönt igért, amely most van likvidálás alatt. Ezen a rendelkezésünkre bocsátandó összegen mintegy ezerötszáz vagón burgonyát tudunk majd beszerezni. De eredményes az a kisebbméretü burgonyaakciónk is, amelyet most a kamatmentes kölcsöntől függetlenül bonyolitunk le. Már ma is van ugyanis raktáron körülbelül negyven vagón burgonyánk. Ma azonban többet még nem tudunk elraktározni, mert a téli, elálló burgonya csak most kerül piacra. Ezzel azután a burgonya-ellátás ma már jobb lett, mint Bécsben, ahol az ugynevezett stockerani sárgaburgonya 1500—1700 koronába, a jobb minőségü 1800—2400, az itt nem kedvelt rózsaburgonya pedig 1400 koronába kerül kilónkint. Ugyanakkor az akcióburgonyát mi 1200 koronáért adjuk.

Nem engedték el az alma vámját

— A burgonya mellett igen fontos népélelmezési cikknek tartom az almát is, amely esztendők során át kifejtett akciónk révén igen kedveltté vált a szegényebb néposztályok között. Izletes, olcsó és tápláló főzelékként szerepel a középosztály és a munkásság menüjén. Sajnos, ezt nem látták be kellően s igy nem engedték el a vámot, ami nagyon megnehezíti a behozatalt. Még nem döntöttünk abban a kérdésben, hogy Stájerből, vagy Szatmárból, Erdélyből hozunk-e almát? A stájer alma olcsóbb, az erdélyi jobb. A stájer alma ott 1200 koronába kerül, amihez ha az 1250 koronás vámot és az 500 koronás fuvardijat hozzávesszük, 3200 koronában lehet kalkulálni az árat. Ezzel szemben a lényegesen szebb erdélyi alma alapára 3000 korona, s vámmal, fuvarral együtt mintegy 5000 koronába kerül kilója.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. oocooo TELEFON J. 21-16.
Budapest legjobb varietémüsora:
BONNY & YREEMANN
néger excentrikusok
THE ROBLINS
„Ujra engedélyezve" A női boxmérkőzések
Harry Flemming Jansen-Duo
a néger tánccsoda
Szuchányi Éva Virágh Jenő
Azonkivül a fényes kisérőmüsor
Legdrágább helyár 30.000 kor.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipszterméket versenyen kivül!

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
RERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSÓHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönyczim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Megfeneklett az „olcsósági hullám"

Ripka kormánybiztos küzdelme a drágasággal

Még nincs szó annak a drágaságellenes programmnak végleges meghiusulásáról, melyet Ripka Ferenc hirdetett, amikor hivatalát átvette. Egyelőre a drágaságellenes küzdelem megfenekléséről beszélhetünk csak, mert hiszen négy hét alatt egy ilyen programmot még akkor sem lehetne megvalósitani, ha az előfeltételek sokkal kedvezőbbek volnának, mint amilyenek a valóságban. De mindjárt hozzátehetjük, hogy tartanunk kell a kormánybiztos hősies küzdelmének meghiusulásától, ha mindenkitől magárahagyatva folytatja ezt a heroikus harcot a rettenetes drágaság ellen. És a jelek odamutatnak, hogy a harcot nemcsak hogy egymagának kell megvivnia, de még fokozni is kell erejét, mert porondralépése óta megszaporodott ellenfeleinek a száma, akik a leglehetetlenebbi rendelkezésekkel és intézkedésekkel kontrakarirozzák programmját. Amióta az uj kormánybiztos elfoglalta hivatalát, a városházán egyébre sem gondolnak, mint uj adók kivetésére, uj vámok rendszeresitésére.

Magától értetődik, hogy végül is mindezt a fogyasztóval fizetteti meg a kereskedő és termelő.

Hogy a drágaság ilyen körülmények között csak fokozódik, ezt láthatjuk a vásárcsarnoki hivatalos árkimutatásokból, amelyek mindennél ékesebben bizonyitják.

hogy a városházán mily sikeresen dolgoznak Ripka Ferenc programmjának meghiusulásán.

Tulbecsülnők a városházi urak erejét, ha azt mondanók, hogy csak az ő drágitási törekvésük teszi lehetetlenné Ripka akcióját. Az akciónak nemcsak a városházán, de egész gazdasági és pénzügyi rendszerünk az ellensége s amig ezt az ellenséget nem kényszeritheti a fegyverek letételére, vagy a támadások envhitésére, mindaddig hiábavalónak látszik a küzdelem e nagy túlerővel szemben.

A magyar kormánypolitika hat év óta ipar- és kereskedelem-ellenes.

Ezt nem egyszer vallották be burkoltan az ország kereskedelmi miniszterei. Hiszen emlékezhetünk Hegyeshalmy Lajos nyilatkozatára. Mikor megvádolták, hogy ellensége a kereskedelemnek, a miniszter csak ennyivel védte ki ezt a támadást: Nem állitható, hogy ellensége vagyok a kereskedelemnek. Hát nem példátlan valami, hogy egy országban felmerülhet a vád, hogy az ország kereskedelmi minisztere kereskedelemellenes politikát csinál? És e váddal szemben hiábavaló minden védekezés, mert törvények és rendeletek bizonyitják, hogy a politikánk csakugyan kereskedelemellenes volt és még ma is az. A gazda akármily magas árakat kért terményeiért, nem követett el árdrágitást. De a kereskedőt a legképtelenebb birságokkal, sőt fogházbüntetésekkel sujtották, ha pár fillérrel drágábban adta az árut, mintahogyan azt az árvizsgáló bizottság igen szerény méretü bölcsesége megállapitotta. A drágaságot már akkor olyan ponton akarták letörni, amelyen az letörhető nem volt. Ezt jól tudták s ha mégis itt vették fel a küzdelmet a drágaság ellen, ez csak azért volt, mert sohasem akartak komolyan küzdeni a drágaság ellen, hanem inkább csak port akartak hinteni a közönség szemébe.

Ez a politika máig sem szünt meg.

A mezőgazdát nem sujtják oly elviselhetetlen adóterhekkel, mint a kereskedőt.

A föld szinte nebántsvirágszámba megy, de

az állam mostohagyermeke még mindig az ipar és a kereskedelem.

Hasonlitsák össze, mennyi kényszerkölcsönt vetettek ki az egész magyar földbirtokra és mennyit az iparra és kereskedelemre. Aztán hasonlitsák össze, hogy az állam évi költségvetésében mekkora összeg van preliminálva a föld, a kereskedelem, meg az ipar után. A számok meggyőző erővel bizonyitják, hogy

az országnak gerince nem a mezőgazdaság, de az ipar és a kereskedelem

s hogy az állami szükségletek nagyobb részét nem a földből, de az iparból és kereskedelemből sajtolják ki. Itt, és csakis itt kell keresnünk az okokat, amelyek miatt Ripka Ferenc drágaságellenes akciója nem tud eredményeket elérni. Az ország gazdasági és pénzügyi politikája a drágaságra van alapozva és akárhogyan erőlködik Ripka, Budapestet nem függetlenitheti ettől az elhibázott gazdasági rendszertől. Budapest nem lehet olyan szigete az országnak, ahová nem csapnak át a drágasági hullámok, amikor a politika csak arra törekszik, hogy ezek a hullámok éppen Budapestet csapdossák a legkiméletlenebbül. Hogyan lehessen itt sikere egy olcsósági akciónak, ha a budapesti kereskedőt és iparost a legképtelenebb kényszerkölcsönökkel és a legönkényesebben kivetett adókkal nyomorgatják. Ezekhez társulnak a horribilis boltbérek és helypénzek. De még ez se minden: a háztulajdonos a rá kivetett állami és községi terheket átháritja a bérlőkre és a bérlők a fogyasztókra. Aztán jönnek a községi adók, fogyasztási adók, forgalmi adók. Ezek az adók négyszer-ötször megfiadzanak, amig a termékek a termelőtől eljutnak a fogyasztóhoz. Még nem szólottunk az aranyparitásos állami és külön községi vámokról. Aztán itt vannak a lehetetlen vasuti tarifák, amelyeket ugy szerkesztettek meg,

hogy az árú olcsóbban jusson el külföldre, mint Budapestre.

És ha hozzátesszük még, hogy a nyerstermény behozatalát megnehezitik, ellenben a mezőgazdasági termények kivitelét megkönnyitik, egy hozzávetőleges strukturáját adtuk annak a rendszernek, amely Budapestet a világ legdrágább városává züllesztette le.

Az ipar és kereskedelem nem követhet altruisztikus célokat, mert az altruizmussal megásná a maga és az ország sirját. Az iparnak és kereskedelemnek minden költséget bele kell kalkulni az eladási árba és egy tojás, meg egy liter tej piaci ára mutatja, hogy micsoda borzalmas terhek nehezednek az elsőrendű közszükségleti cikkekre. Egy tojás ezer koronáért kapható a falun s mikor a fogyasztóhoz ér, kétezerkétszáz korona az ára. Egy liter tejet kétezer koronáért adnak a falun. Mire Budapestre ér, hatezer korona az ára, de itt már érezzük Ripka akciójának a hatását, mert ennek előtte 6500 korona volt az ára. Ebben az egy tojásban és egy liter tejben tükröződik gazdasági rendszerünk rákfenéje, amelyet amerikai zsirral és amerikai hussal nem lehet kigyógyitani az ország testéből.

Az ilyen gyógyitási kisérletek az első pillanatban könnyebbülést, valamelyes javulást idéznek elő, de ez csak addig tart, amig a gyógyszer hatása érvényesül. A bajt organikusan kell gyógyitani s nem palliativ módszerekkel. Láttuk a tőzsdén, hogy mit érnek az ilyen injekciók. Egy-két napig éreztetik a hatásukat, aztán ujból beáll a régi állapot. Budapest a szive az országnak, de a szív nem tartható életben, ha az egész szervezetet ellepték egy beteges gazdasági rendszer ártalmas mikróbái. Egy olcsó Budapest csak egy általános olcsóbbodási folyamatból alakulhat ki, de ehhez szükséges, hogy a kormány radikális reviziónak vesse alá gazdasági és pénzügyi politikáját.

Tetemrehivás a Lloyd-Bank ravatalánál

Krausz Simon megbizhatósága
Szükség-garnitura az Angol-Magyar Bank igazgatóságában

Megint szétfoszlott, semmivé lett egy álom. Pedig milyen szép dalokat dudoltak a közönség fülébe, hogy aludjék és álmodjék tovább is szépeket a Lloyd-Bank karriérjéről, kápráztató jövőjéről. Alig másfél éve, hogy a Lloyd-Bank papirjait bevezették a tőzsdére s másfél évi dicsőség után odajutott a bank, hogy maholnap kiesik a tőzsdén jegyzett papirok sorából. A nagyszerünek beigért jövőből siralmas jelen lett és akiket szép álomba ringattak, sajnálatraméltó valóságra ébredtek s most szemeiket dörzsölik, hogy csakugyan vége van-e az álomnak s az álomból csakugyan nem maradt-e meg más, mint — Krausz Simon?

Micsoda ördögi játék volt, amit a közönséggel üztek? Mi történt, hogy nem maradt meg más, mint az a szépen csengő igéret, hogy a Lloyd-Bank ezután osztozni fog az Angol-Magyar Bank dicsőségében. A dicsőség, ah, a dicsőség... Még az se jelenteme sokat, ha azzal biztatnák, hogy osztozni fog az Angol-Magyar Bank nyereségében. De lássuk, hol kezdődik a nagy karriér derékbetörése. Ez év elején a Lloyd-Bank néhány igazgatósági tagja a bank részvényeinek felvételére szindikátust alakitott, minthogy a magyar kereskedelmi törvények ugy rendelkeznek, hogy részvénytársaság nosztro-számlára nem vásárolhat saját társulati részvényt. A szindikátus a következő igazgatósági tagokból állott: Herzog Ignác (Losonc), Einhorn Henrik (Amsterdam), báró Szterényi József, dr. Salusinszky Gyula és még egy ötödik igazgatósági tag. A Lloyd-Bank a szindikátus számlájára és megbizásából felvásárolta a piacra kerülő Lloyd-Bank-részvényeket 50.000 koronás árfolyamtól lefelé, a tőzsdei kurzusok mindenkori hullámzásának megfelelően.

Ezekből a vásáriásokból a szindikátust harmincmilliárd veszteség érte, amely összeggel a szindikátus a Lloyd-Banknak tartozik.

Nem firtatjuk, mi szükség volt erre a műveletre, de attól tartunk, hogy az események alakulása önként kirobbantja majd ezeknek a műveleteknek a titkait.

Természetes, hogy a Lloyd-Bank nem birt el ekkora tehertétellel s módot kellett találni, hogy a bank hogyan szabadulhatna attól a tehertől, amelyet a szindikátus óriási összegü tartozása zuditott a nyakába. A mentőgondolatot Krausz Simon szállitotta. A mentőgondolat abból állott,

hogy az Angol-Magyar Bank érdekközösséget vállal a Lloyd-Banknál.

aminek egyik következménye, hogy az Angol-Magyar Bank átveszi a Lloyd-Bank egész papirállományát, ami körülbelül huszmilliárd korona. Erre a tranzakcióra azt a szépségflastromot ragasztották, hogy a Lloyd-Bank egyelőre nem számol fel. Ez az egyelőre csak annyit jelent, hogy nem számol fel a legközelebbi közgyülésig. De a beavatottak tudják,

hogy a felszámolásnak akkor okvetlenül be kell következni, már csak azért is, mert a Lloyd-Bank értékpapirjainak átadásával megvált minden ipari és üzleti érdekeltségétől.

A Lloyd-Bank tehát máris csak névleg létezik... Hogy a bank hogy intézi el a követeléseit a szindikátussal szemben, nem tudjuk, de reméljük, hogy a szindikátus minden tagja azzal a nobilitással fog eljárni és azzal a korrektséggel tesz eleget a bankkal szemben fennálló anyagi kötelezettségnek, amily korrektséget és nobilitást Herzog Ignácz tanusitott. Herzogot a szindikátusi veszteségnek egyötöde, vagyis hatmilliárd terheli. Azonban Herzognak e hatmilliárdos veszteséggel szemben huszonhatmilliárd követelése van a banktól. Herzog az Angol-Magyar Bank és a Lloyd-Bank között létrejött megállapodás szerint elfogadta azt a feltételt, hogy a Lloyd-Bank ellen fennálló követelését csak az összes hitelezők kielégitése után követelheti. Hisszük, hogy a szindikátus többi tagja követi ezt a nemes példát és a tartozás kifizetésével megkönnyiti az Angol-Magyar Banknak azt az elvállalt kötelezettségét, hogy az összes hitelezőket kielégiti a sajátjából, ha a követelések a Lloyd-Bank tömegéből ki nem elégithetők.

Ezek a megállapodások mindennél jobban rávilágitanak arra,

hogy a Lloyd-Banknál minden szépitgetés és tagadás ellenére, bekövetkezett az agónia.

A haldokló családtagjai már be se várják a halált, hanem elsietnek a beteg ágya mellől: az összes számottevő igazgatók, mint pl. Mándy, Dréhr és Hajdu kilépnek a bank kötelékéből és az ügyvezetést Déri igazgató egymaga viszi tovább. Természetes, hogy Krausz Simon itt sem tagadhatta meg közismert korrektségét, amit a következő eset bizonyit: Az október 4-iki közgyülésig dr. Salusinszky a Krausz Simonnal történt megállapodás értelmében abban a hiszemben élt, hogy ő lesz az Angol-Magyar Bank vezérigazgatója. Csak a közgyülést előző napon, egy hirlapi közlemény indiszkréciója folytán tudta meg Salusinszky, hogy Krausz Simon eleitette, mert fölébe vezérigazgató-alelnöknek Kónyi Hugót, a Hazai Bank igazgatóját neveztette ki, akinek viselt pozicióját a bécsi Meller és Satler bankcég ismert ügyéből kifolyólag egyébként is megingott. Nem tudjuk, ez a cselekedet, vagy más egyebek is közrejátszottak abban,

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyitól. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:
Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

Maul
KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15. SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

hogy az Angol-Magyar Bank régi igazgatóságának legtekintélyesebb tagjai elfintoritották az orrukat, — bizonyos, hogy Károlyi, Fleissig, Blum Brunó, Dobay, Fuchs és dr. Wittmann nem vállaltak szolidaritást Krausz Simon eljárásával, hanem kiléptek az igazgatóságból és Krausz Simon az uj igazgatóságot csak ugy tudta összeállitani, hogy a bank főtisztviselői közül Koródyt, Rudast és Magyar Pált választatta be az igazgatóságba. Ezek az urak kétségkivül kifogástalan és érdemes tisztviselők, de egyuttal Krausz Simon mégis a szükséggarnitura szerepét szánta nekik. És komplett lévén az igazgatóság, Krausz Simon megint vasutra ülhet és huszonnet napjában jelentheti az országnak, hogy nagy és komoly üzleti ügyek lebonyolitása céljából Párisba, Londonba és New-Yorkba utazott.

Hogy az üzleti nagyképüség teljes legyen, mint minden alkalommal, titkárt is visz magával ezekre az utakra, aki a banknak egyik igen kiváló és nagytehetségü igazgatója és akinek a bank idehaza sokkal több hasznát vehetné, mint Krausz Simon Londonban, Bécsben, Párisban, vagy Newyorkban. Ha Krausz Simon nem tud utitárs nélkül meglenni, Budapesten elég sok szellemes szolgálatra kész ifju akad, akik közepes fizetés fejében szivesen vállalják a terhet, hogy Krausz Simon mellett töltsenek egy fél életet. De ezeket az utitársakat fizesse Krausz Simon a sajátjából és nem az intézet pénzéből. Erre valamelyest az a nagyuri reputáció is kötelezi, amelyet nem a tetteivel, hanem nagyhangu nyilatkozataival szerzett magának. Mert nyilatkozni senkisem tud szebben és gyakrabban, mint ő.

A kofabank megalakulásának akadályai. A főváros tanacsa adomanyozo kedvében volt: adott valamit, ami nem kerül pénzébe. Koncessziót adott Grimm Aladárnak, Bódy tanácsnok volt titkárának arra, hogy Vásárcsarnoki bankot alapitson, amelynek az a célja, hogy a vásárcsarnoki árusoknak egynapi használatra tizmillió korona erejéig kölcsönt adjon megfelelő kamat ellenében. A koncesszió értékesitése megfeneklett azon, hogy Grimm Aladárnak nincs megfelelő tőkéje és kénytelen volt az eszme megvalositására szerződést kötni a Magyar-Német Bankkal, amely maga is éppen most folytat fuziós tárgyalásokat a Gazdabankkal és Iparbankkal. A tanács nem járult hozzá a Magyar-Német Bankkal kötött megállapodáshoz és igy a terv megvalosulása egyelőre nagyon is problematikus. Mindjárt megjegyezhetjük, hogy a kár, mely a terv meghiusulásával közgazdaságunkat és a főváros közönségét éri, egyáltalában nem elviselhetetlen s ha egész nyiltan és őszintén akarunk hozzászólni ehhez a tervbevett alapitáshoz, azt kell mondanunk, hogy egy ilyen bank alapitása inkább járkarral, mint haszonnal a főváros fogyasztóközönségére. Mert az a bank, amely egy napra kölcsönöket ad, nagyon szerénytelen szokott lenni a kamat megállapitásában, már pedig a magas kamat csak hozzájárulna a közszükségleti cikkek drágulásához, amire pedig semmi szükség nincs, amikor a főváros kormánybiztosa éppen azon erőlködik, hogy enyhitse az immár elviselhetetlenné lett drágaságot. Másfél évtizeddel ezelőtt már volt szerencsénk egy bankhoz, amely egynapi kölcsönöket adott. A néhai Budapesti Bank vezette be az üzletágat, hogy tizkoronás napi kölcsönöket adott vásárcsarnoki elárusitóknak napi egy korona kamat ellenében. Tiz koronára egy korona napi kamat! Vagyis minden tiz korona egy évben 365 koronát jövedelmez! Nincs az a matematikus, aki ki tudná számitani, hogy ez mekkora százalékot jelent. E pillanatban nem tudjuk, hogy Grimm Aladár banktervezete milyen kamatokra volt alapozva, de nem nehéz a fent emlitett példa után megállapitani, hogy a tizmilliós napi kölcsön amely minden esetben még a kölcsönadás napján lenne visszafizetendő, olyan kamatokkal járna, melyek szembeötlően megdrágitanák a vásárcsarnoki árakat, mert hiszen természetes, hogy a vásárcsarnoki árus a kölcsön után fizetett kamatokat belekalkulálná az eladási árába. Elismerjük, hogy az uj bank nagyszerüen feljavitaná annak az intézetnek a mérlegét, amelynek védőszárnyai alatt megkezdené működését. És elismerjük azt is, hogy a bankoknak nagy szükségük van az ilyen mérlegjavitó üzletekre. Azonban az ilyen szempontoknál jóval előbbrevaló a nagyközönség érdeke, amelyet végre már meg is kellene védelmezni valakinek. Hogy ez a valaki nem a főváros tanácsa, azt abból látjuk, hogy a koncessziót megadta. Ugy látszik, csak a Magyar-Német Bank ellen volt kifogása és a főváros közönségének ezuttal csak azért nem ártott, mert a Magyar-Német Banknak nem akar használni. Igy is jó. Mi szerények vagyunk és nem is követeljük, hogy a tanács használjon a közönségnek. Beérjük azzal, ha nem árt neki.

A tőzsde és a szanálás. Vágó József, a Pester Lloyd kiváló közgazdasági szerkesztője, szombat este „A tőzsde és a szanálás" cimen érdekes előadást tartott a Tőzsdetagok Gazdasági Egyesületében. A szép számban megjelent tagok előtt elsősorban a szanálás programmját vázolta és annak alapos meggondoláson nyugvó fölépitését méltatta. A szanálás célja a pénzérték stabilizálása és az állami pénzügyek egyensulyba helyezése. A magángazdálkodás megerősödését csak külföldi tőke segitségével tartja lehetőnek. Ehhez természetesen kivánatos a szanálás sikere, mert a külföldi tőke csak oly országokban helyezkedik el, ahol a pénzérték stabil és az állam finánciái rendezettek. Az előadó szerint a szanálás egyébként nem más, mint visszatérés a békebeli állapotokhoz. A tőzsde jövőjét ugy látja, hogy az, mint hajdan, a tőkebefektetési értékek piaca lesz, ahol csakis a helyes osztalékpolitika irányithat. Ezt az osztalékpolitikát azonban a tőzsdét védő adórendszernek kell alátámasztani. A tanulságos előadást nagy tetszéssel fogadták.

A Pesti Tőzsde legujabb számában Klein Gyula, Kornfeld Pál báró, Munk Péter, Freud Béla, a Szalámi-szindikátus kilépett tagja, nyilatkozik. A Hazai Bank személyi változásairól, a Salgótarjáni, Castiglioni veszteségeiről, a tőzsdei intervencióról, az Izzólámpa-krachról, árupiacokról, gabonatőzsdéről, autóüzletről, cukorgyárak üzleteiről, a lisztüzletekről, stb. érdekes cikkeket és információkat közöl a lap. Közli a Pesti Tőzsde a Budapesti Bank, az Angol-Magyar Bank, Lloyd-Bank, a Fésüsfonó, a Révai és még egész sereg vállalat tranzakcióit. A cseh—magyar kereskedelmi szerződésről, a román—magyar gazdasági közeledésről is érdekes információk számolnak be. Sok érdekes tárca, egyheti árfolyamlap egészíti ki a lapot teljessé. Mindennemü sorsjegy- és értékpapirügyben szivesen ad felvilágositást a szerkesztőség, mutatványszámot küld a kiadóhivatal. Előfizetési árak: egész évre 250.000 korona, félévre 125.000 korona, negyedévre 65.000 korona, egyes szám ára helyben és vidéken 5000 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Rökk Szilárd-utca 9.

Koncentráció a dunai hajózásban. A Londonban székelő Danube Navigation Co., valamint a Magyar királyi folyam- és tengerhajózási r.-t., és az Első Dunagőzhajózási Társaság között létrejött megállapodás alapján a Délnémet Dunagőzhajózási Társaság összes részvényei, melyek 1920-ig az osztrák kormány birtokában voltak és az összeomlás után az angol pénzügyi és hajózási csoportoknak adattak el, 1924. október 1.-évvel a nevezett két hajóstársaság tulajdonába mentek át. A délnémet társaság mint önálló vállalat fog tovább működni. A délnémet társaság minapi rendes közgyülésén az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését tudomásul vették és jóváhagyták, az igazgatóságnak, valamint a felügyelőbizottságnak a felmentést megadták. A közgyülés távozó elnökének Krassny-Krassygon igazgatónak, érdemes tevékenységéért köszönetet nyilvánitottak. Az igazgatóságban annak eddigi tagjait, Bardas Samu udvari tanácsos és Billon kapitány urakat ujból megválasztották, valamint Csatáry Frigyes dr., Domony Móric, Végh Károly, Wertheimer Lajos, Wimert dr. és György Jenő urakat uj tagokul megválasztották.

Az Atlantica Trust osztaléka. Az Atlantica Trust r.-t. Polnay Jenő elnöklete alatt megtartott közgyülésén az 1923. évre részvényenként 500 korona osztalék kifizetését határozta el és Giskán Nándort, az Anglo Austrian Bank Ltd. igazgatóját igazgatóságába beválasztotta.

PALMA kaucsuk sarok
PALMA kaucsuk talp
PALMA kaucsuk talpvédő

BRUNNER J. L. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 45. SZÁM
Kircheis-gépek, müszaki és villamoscikkek
ALAPITTATOTT: 1883. TELEFON: 26-01, 4-17.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

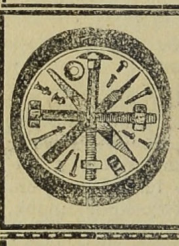
ŐRI ZOLTÁN
RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ
Budapest, Népszinház-u. 40
TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

ACZÉL PÁL és TÁRSA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.
TELEFON 99-27 és 190-65.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

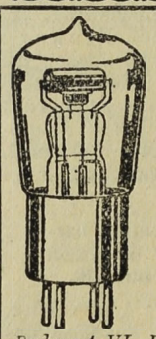
Rádió
készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.
FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MÜSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon; József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
Sürgönycim: GUMMI Telefon: J. 10-90, J. 10-91, J. 10-92.
Városi iroda:
VI., MOZSÁR-UTCA 9. TELEFON: 134-88.
„TAURIL" magasnyomásu tömitőlemezek, Müszaki puha- és keménygummi-áruk. Szállitóhevederek. M. K. G. szijak. Játékáruk és labdák. adirgummi. Auto- és kocsiabroncs stb., stb.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit

CSAK AZ „Eternit" VÉDŐSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MÜVEK, HÁTSCHEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-ÚJFALU.

Fullánkok

•••

A „jelenkor"-ral

nem igen lehetünk megelégedve, ha igaz az, amit róla a szókimondó Heinrich Ferenc a Ferenc-napi vacsorán mondott. Arról beszélt, hogy amig pénzünk értéke a külföldön stabilizálódik, akkor minden józan gondolkodás ellenére belső értékében állandóan romlik. Hát bizony a józan gondolkodásnak ehhez nem sok köze van. Ki is fakadt Heinrich Ferenc: „Ez azok miatt van, akik még mindig nem tudtak lemondani arról, hogy drágitsanak. Ez a „jelenkor mentalitása". Ha ez a „jelenkor mentalitása", akkor bizony nagyon nem vagyunk megelégedve a mélyen tisztelt jelenkorral, mert a siberekből, árdrágitókból, konjunktura-vadászokból már éppen elég volt. Vége van a könnyelmü életnek és be kell látniok azoknak is, akik a könnyelmü élet vámszedői voltak, hogy a sorompókat az ő számukra is leeresztették. Heinrich Ferenc kereskedő-ember, tudja, tudnia kell, hogy hol vannak azok, akiknek a harácsolás még mindig nem volt elég. Beszédét pedig annak a Ripka Ferencnek a tiszteletére mondotta, aki galléron akarja fogni a „jelenkor mentalitását". Együtt vacsoráztak az urak, nagyon szépen elintézhették volna az ügyet akár rögtön ott a fehér asztal mellett.

Hustalan napokat

akarnak megint bevezetni Franciaországban és a francia sajtó ezt a háborus intézkedést meglehetősen nevetségesnek tartja. Aligha lehet ugyanis komolyan venni, hogy ezen a réven tényleg el lehetne bánni a drágasággal, amellyel Párisban is hiába küzködnek. A „győztes" ország fővárosa tehát szintén nem fürdik tejben és mézben, sőt az önsanyargatás orvosszeréhez kénytelen folyamodni. Némi elégtétellel fogadhatja ezt a hirt a nyomorgó pesti polgár, ám be kell vallanunk, hogy Budapestre mégis irigykedve tekinthet Páris kollégája. Hogyne, amikor Párisban hustalan napot kell elrendelni, pedig nekünk a legyőzött ország fővárosának ebből éppen elegendő akad. De ha a mi kormánybiztosunk versenyezni akar párisi kartársával, akkor — lelke rajta — rendelje el nálunk meg a — husevő napokat. De ezt aztán kötelező erővel.

Már megint kisért

az a különös és mesterséges módon kierőszakolt ellentét, amely különösen a kommunt követő „szép" hónapokban élte virágkorát. A falu és a város harca — ahogy meglehetősen hazugul nevezték — megint emelgeti csuf fejét, vagy legalább akadnak, akik megint szorgalmasan festik a falra az ördögöt. A falu és város harca pedig nem volt egyéb és ma sem egyéb, mint a termelő pénzéhsége (Istenem, nem is csoda a rossz papirpénz mellett!) párositva a fogyasztó rettenetes pénztelenségével. És tényleg vannak ilyen jelenségek. Pedig nem a város ideges ezuttal, hanem a falu. A falu az, amely idegesen megrándul, ha hallja, hogy Ripka kormánybiztos a drágaságnak üzen hadat, vámot szállit le. És a falu az, amely politikai válságot idéz föl a kisüst, meg — ki tudná megmondani — miféle kérdések miatt, akkor, amikor Budapest minden néven nevezendő válságot el akar simitani. Vajjon ki itt a kettő közül a destruktiv? Az önzetlen falu, vagy a bünös Budapest?

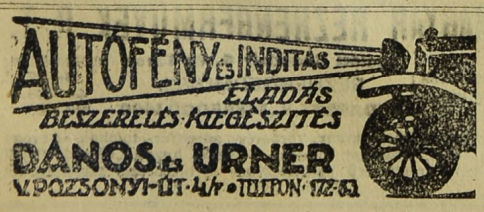

Események

•••

Sebestyén Géza a Városi Szinházban

Az Izabella-térről, a Magyar Szinház-ból láttuk az indulását. Nemes ivelésü művészi pálya volt, amely finomságaival, előkelőségével fogta meg a közönséget. Sebestyén Géza a szinpadon markáns egyéniség volt és senkinek sem volt joga, hogy annyi önzetlenséget tételezzen fel arról a csupa-szív emberről, hogy ő saját kezével ültessen a maga helyére uj művészettermő fákat. A szinész Sebestyénbe minden szinházlátogató szerelmes volt ebben az időben, mert minden szava, minden mozdulata magas intelligenciát és mély szivet sugárzott. Csak ugy lehetett megmagyarázni hűtlenségét, hogy a szinházigazgatásban fölfedezte azt a nagyobb koncepciót, amely zsenialitását nagyobb termékenységre ösztönözte.

Sebestyén Géza már Magyar Szinházbeli szinészkorában is igen gyanusan viselkedett. Nagyon sokat járt Budára és talán sehol sem izlett neki olyan jól a nyári vacsora, mint a Diófában, Zöld-fában, a Romlehnernél, meg ki tudná mind felsorolni a budai Szinház körül lévő vendéglőket. Alighanem ugy történt a dolog, hogy esztendők során végigbarátkozott egész Budával, Buda minden nyárspolgárával, egyenként és egyénenként hóditotta meg őket közvetlen, kedves modorával, egyéniségének feledhetetlen bájával. Amikor aztán beült a szinházba, minden budai ember kutya-kötelességének tartotta, hogy az ő Sebestyén Géza barátjának vendégszerető házát meglátogassa. Közben aztán megtetszett a primadonna is, a komikus is, meg a többi is, finom és előkelő vendég-szinészek is jöttek lát időnkint a pesti oldalról: egyszóval no, kiinthatatlanul meghonositotta Budán a „táblás ház"-ak intézményét. De azért még mindig ugy van, hogy a budaiak nem a szinházba mennek, hanem Sebestyén Gézához.

Ám a pestiek is Budára jártak eddig szinházba nyáron. Mikor a Lánchidat megnyitották, nem jártak annyian a csodájára, mint mikor a mindig szavahihető Sebestyén sláger-operettet hirdetett odaát. Most azután a figyelmes Sebestyén nem nyugodott addig, amig módot nem talált arra, hogy a budaiak visszaadhassák a vizitet a pestieknek: kibérelte hát a Városi Szinházat, legyen már egyszer Pesten is egy szinház, ahová érdemes átjönni a budaiaknak.

De tul a tréfán és tul mindenen, Sebestyén Gézánál népszerübb szinházigazgatója nem volt még Pestnek, de egyben becsületesebb, komolyabb művészi törekvéseket sem hozott még senki a társolyában, amikor a szinházigazgatói széket elfoglalta. Sebestyén Géza nemcsak rajongója az irodalomnak és a művészetnek, de egyben aranyszivü bohém is, aki „nem akar pénzt látni", csak annyit, hogy a szinházát ugy ápolhassa, mint huszár a lovát és a „tagjai"-t ugy kényeztethesse, mintha mindegyik az édes fia lenne.

De szerencsés kezü ember is Sebestyén (könnyü neki, aki ilyen eszközökkel dolgozik). Sikerülni fog neki a sokat hányatott Városi Szinházból aranybányát csinálni. Sok keserüség után vigabb napok virradnak erre a szinházra és akkor aztán a boldogtalan végü elődök joggal tekinthetnek irigykedve Sebestyén Gézára, aki csak azért győz, mert meleg szivü, müvelt és igaz művész-ember és ember. Semmi egyéb. **(p. b.)**

Megfiatalitották a Vigadót. Steinach professzor megirigyelhetné Berczel tanácsnokot, aki — igaz hogy hétszázmilliós költséggel — alaposan megfiatalitotta a Vigadót, amely már olyan öreg volt, mint az országut. Nem tudjuk Steinach ért-e ahhoz, hogy a pacienseinek a fiatalságuk mellett a hangjuk üdeségét is visszaadja és a megrokkant tenoristákat is megfiatalitsa: Berczel azonban biztosan nagyobb művész, mert ő a Vigadónak azt is visszaszerezte, amije nem is volt soha: az akusztikáját. Csodálatosképen a Vigadó a három Károlyok (Ráth, Kammermayer, Gerlóczy) idején épült, s bár a városháza akkori urai nagyon nótás emberek voltak, nem igen törődtek az akusztikával. Ma azonban nagy szükség van erre, mert a Vigadó kenyérkereső intézmény lett, s a hangversenyrendezők, akik kibérelik, állandóan panaszkodtak. Berczel tanácsnok most segitett a bajon. Függönyök, drapériák, szőnyegek segedelmével boszorkányos módon megjavitotta a Vigadó akusztikáját, ami nagy öröme lesz a művészeknek, akik azt szeretik, hogy ha már énekelnek, legalább hallani is lehessen a hangjukat. Megéri a hétszázmilliót, amiben különben a kicsinositás, kendőzés is bennefoglaltatik, hogy kelendőbb legyen a Vigadó nagyterme. A pénteki bemutató óta ezt ma már mindenki tudja, mert Berczel tanácsnok meghivta a fővárosi rovatvezetőket, meg a zenekritikusokat egy kis házi hangversenyre. Hogy mennyire „házi" volt ez a hangverseny, mutatja, hogy az első számot a fővárosi tisztviselők zenekara adta elő igen komoly művészettel. De „házi" szám volt a második is: Salgó Alice kisasszony zongorázott rendkivüli sikerrel és még ennél is nagyobb bravurral. Fokozta az ünneplés melegségét az a körülmény is, hogy a bájos zongoraművésznő édesapja Salgó Ignác kollégánk, a Neues Pester Journal fővárosi rovatvezetője. A hangverseny közönsége elragadtatását megtetézte azzal a szeretettel, amellyel a művésznő édesapját veszik körül. Természetesen csak elismeréssel lehet megemlékezni az est többi szereplőjéről, Szarvasy Olgáról, Goda Gizelláról és Dienzl Oszkárról is, akik művészetük teljességét adták. A hangverseny után gazdag és barátságos asztal mellett találkoztak az est szereplői és közönsége, amelynek Berczel tanácsnokon kivül elsősorban Halász József főigazgató szerezte meg ezt a kellemes estét. A fehér asztal mellett azután Berczel Jenő tanácsnok üdvözölte a vendégeket, Kern Aurél a zenekritikusok nevében beszélt, mig Salgó Ignác Berczel tanácsnokot és kitünő munkatársait, elsősorban dr. Vigyázó Géza tanácsjegyzőt köszöntötte.

Rózsa Károly ünneplése. Mióta Ripka Ferenc kormánybiztos átköltözött a Tisza Kálmán-térről a Váci-utcai uj városházába, a gázgyár vezetését Rózsa Károly helyettes vezérigazgató vette át. A tudással párosult szorgalom nyilatkozik meg Rózsa Károly minden munkájában, aki első és megbecsülhetetlen munkatársa volt már Ripka Ferencnek is. Most, hogy önállóan vezeti Budapest egyik legnagyobb üzemét, tág tere nyilik alkotó tevékenységének és kétségtelen, hogy Budapest közönségének az ő munkájához füzött várakozását bizonyára teljes mértékben ki fogja elégiteni. Rózsa Károly nemes karrierjéről egyébként ujságirói büszkeséggel kell megemlékezni, mert Rózsa Károlyt a gázgyárba attól az irószaltól hivták meg, ahol a Budapesti Hirlap fővárosi rovatát irják. Rózsa Károly ma is szeretettel emlékezik vissza ujságirói esztendeire és ma is őszinte melegséggel ápolja az ujságirói szolidaritást. Ezt a kitünő kollégát, aki az ujságirói karnak ilyen diszéül szolgál, ünnepelték kedden este a fővárosi rovatvezetők, akiknek annak idején szükebb kollégájuk volt. Intim, baráti körben elfogyasztott vacsora keretében üdvözölték Rózsa Károlyt régi kollégái, akik szeretetükről, megbecsülésükről biztositották az ünnepeltet.

Skultéti bácsi meghalt. Azt mondhatnánk: elpusztult a városháza legszebb butora, meghalt Skultéti bácsi, aki hatalmas alakjával, pompás magyaros vágásu arcával, kemény bajuszával, értelmes mivoltával diszt és tekintélyt adott a Károly-kaszárnya első emeleti folyosójának és a polgármester előszobájának. Nem tudnánk megmondani hamarosan, hogy hány polgármestert szolgált végig Skultéti bácsi, de olyan szép szál ember volt, olyan intelligens és előkelő, hogy a külföldi vendég egy pillanatra sem lepődött volna meg, ha véletlenül akkor nyit be a polgármesteri diszes termekbe, amikor Skultéti bácsi egy percre leült pihenni a város első emberének székébe. Skultéti bácsit a városház minden látogatója és bennlakója ismerte és szerette. Meg kellett akadnia rajta a szemnek, mert előkelő és impozáns volt, de meg is kellett szeretni, mert jókedvü, kedves, előzékeny ember volt. Nem lehet összehasonlitani a huszárokkal, komornyikokkal és hajdukkal, mert Skultéti bácsira senkisem foghatta rá, hogy szolgalélek. Az előzékenység, szolgálatkészség mindenkor uri gesztus formájában nyilatkozott meg nála és ha a polgármester ajtaján kopogtatván, elvette tőled a kalapodat, azt is ugy cselekedte, mintha baráti szivességet tenne veled. A háboru befejezése óta azonban már nem volt a régi. Mintha megroppant volna egy kicsit, mintha megöregedett és egy kicsit elundorodott volna. Hiába, más világ volt az, amikor még nagyobb urak jártak a polgármesterhez, mint Skultéti bácsi. Bizony ez nagy szó volt és az olyan előkelő gondolkozásu férfiu, mint ő, nem tud lélekben is demokratává sülyedni. Bizonyos, hogy halála hirét sokan veszik megilletődve tudomásul, mert Skultéti bácsinak nagyon sok jóismerőse, jóbarátja volt, akikkel itt a városházán évtizedek alatt „munka közben" kötött szivélyes, jó ismeretséget.

Revizió alá veszik a raktárban levő automobilok közlekedési adóját. Egy régi igazságtalanság megszüntetésére inditott mozgalmat a Magyar Automobilkereskedők Országos Egyesülete. Az igazságtalanság abban állott, hogy közlekedési adót kellett fizetni olyan autók után is, amelyek rendszámmal birtak ugyan, de az autókereskedőknél raktáron vol-

Mindazoknak,

akik orvosi rendelésre kávét nem isznak és akik kávét jelenlegi magas ára miatt vásárolni nem akarnak vagy nem tudnak, helyes kivezető utat, illetve tökéletes pótlószert találnak, ha a régóta bevált **Franck-féle Enrilo**-t használják, mely minden egyéb pótlék hozzáadása nélkül a babkávé izét legjobban közeliti meg, kellően erős, valamint összetétele miatt nagyon tápláló, kiadóssága pedig az állandó fogyasztásra rendkivül olcsóvá teszi.

Enrilo

tak és használaton kivül állottak. Az egyesület most eláborátumot dolgozott ki, amely módot ad a fővárosnak arra, hogy könnyen ellenőrizhesse azokat az automobilokat, amelyeket a tulajdonosok eladás céljából átadnak a kereskedőknek, s igy ezek az autók forgalmon kivül helyeztettek. Az egyesület kidolgozott terve szerint maga az egyesület kimutatást készit a rendszámmal biró, de forgalomban nem levő autókról és a rendszámot a régi vagy uj tulajdonosnak csak akkor adja ki, ha ez hivatalos nyugtával igazolni tudja, hogy az illető rendszámot viselő autóért a közlekedési adót befizette. Az Automobilkereskedők Egyesülete ily értelmü beadványt intézett a főváros tanácsához és remény van arra, hogy a főváros hozzájárul ennek a jogos kérelemnek a teljesitéséhez. Legalább erre lehet következtetni az előzetes tanácskozásokból, amelyet Bárdi József és dr. Magass György folytattak dr. Zielinszky tanácsjegyzővel, aki a legnagyobb megértéssel és méltánylással fogadta az automobilkereskedők kérését.

Akciók a középosztályért és a szegényekért. Ripka Ferenc kormánybiztos programmiában igen jelentős hely jutott azoknak a szociális intézkedéseknek és akcióknak, amelyek nemcsak a legszegényebb néposztályokat, de a középosztályt is segitséghez kivánja juttatni. Ezen a téren Vass József népjóléti miniszter legteljesebb érdeklődése mellett kezdődtek meg a tárgyalások, amelyekben a főváros részéről Liber Endre tanácsnok, a miniszterium részéről pedig Lengyel és Mauthner miniszteri tanácsnok vesznek részt. Ezidő szerint a középosztály étkeztetésének nagy problémáját kivánják megoldani. Ugyanakkor a gróf Zichy Béla által adományozott fonyód-bélatelepi négyholdas telken most állitják fel az árvaházi üdülőtelep céljára azt a barakkot, amelyet a budapesti Miklós-térről vasúton szállitottak a Balaton mellé. Mindezzel párhuzamosan folyik a tejakció kiterjesztése és amellett még egy csecsemő-kelengye akciót is tervez az invenciózus és az alkotás vágyától áthatott Liber Endre tanácsnok, aki hatalmas munkával és teljes odaadással akar segiteni Budapest szegényein.

Gáspár Fülöp-cég (Hungária-ut 72. Telefón: 60-21, 39-60) értesiti a t. fogyasztóközönséget, hogy elsőrendü porosz szenet is szállit egyes fuvarban, vagy tüzifával együtt.

FLEISCHMANN ÁRUHÁZ

kizárólag Károly-körut 24.

Kivételes ajánlat!
Árban és minőségben utólérhetetlen!

Férfiöltönyszövet, tartós minőség, 140 cm. széles	105.000
Raglán és felöltő doublékelme ...	180.000-től 200.000-ig
Kabát-velour, tiszta gyapju, 140 cm. széles	165.000
Puplinkelme, tiszta gyapju	126.000
Pongyola-flanell, francia divatmintákban	45.000
Divatflanell, kockás	48.000
Elsőrendü vászon	21.000
Női ing	55.500
Női nadrág	55.500
Hálóing	102.000
Tricó-selyem prima nehéz minőség, 140 cm. széles	180.000 K
Duplaszéles gyapjuszövet, csikos divatmintákkal	48.000 K

Vidéki megrendeléseket a leggondosabban teljesitek

SZÓRAKOZÁS

Öt darab váltakozik a Renaissance-Szinház e heti műsorán. A hét eseménye Ibsen nagyhirü darabjának a Kisérteteknek péntéki premiérje. (Cs. Alszeghy Irma, Baló Elemér, Tőkés Anna, Harsányi, Táray). Szerdán a tavalyi szezón nagy sikerének, Vajda Ernő Hárem-ének reprize (uj szereplők: Németh Juliska, Kürthy György). Hétfőn, csütörtökön, szombaton és vasárnap: Csókoljon meg! (Somlay, Simonyi Mária), kedden a Haláltánc (Somlay, Forgács Rózsi, Gellért), vasárnap d. u. fél helyárakkal: Vera Mirceva.

A Fővárosi Operettszinház hetét a szinház legujabb szenzációs sikere, a Nótás kapitány tölti be. Farkas Imre tiszta magyar levegőjü operettjét elragadtatással fogadta a közönség és a nagyszerü siker hire gyorsan terjedt el városszerte. Minden este a Nótás kapitányt adják, vasárnap délután pedig a Drótostőt kerül szinre.

Előre eladott házakkal indul a „Marica grófnő" a Király-Szinházban. Kálmán Imre világjáró operettjét szombaton este mutatják be ragyogó diszletekben, Lábass Juci, Varály Ilona, Pálmay Ilka, Kiss Ferenc, Rátkai Márton, Latabár Árpád, Boross Géza, Szirmai Imre, Pásztor Ferike, Raskó Géza együttesében.

A Magyar Szinház műsorát a „Johanna" sikere dirigálja, mely ötször kerül szinre ezen a héten természetesen mindig Bajor Gizivel a cimszerepben. Pénteken este valamint vasárnap délután a Sasfiókot adják, az utóbbi két előadás Darvas Lilivel.

Estéről estére a vigjátékok slágere „A nagyhercegnő és a pincér" megy a Belvárosi Szinházban. Vasárnap délután a „Kreutzer szonáta" mérsékelt helyárakkal.

Vezet a Blaha Lujza-Szinház uj műsora. Minden este Kiss Ferenc, Csortos, Rátkai, Boross, Gózon, Kökény Ilona, Harmath Hilda, Várady Olga, Csathó Gitta, Siró Anna, operett, vigjáték, dalciklus, tréfa, szóló, táncszám. Vasárnap délután ugyanez mérsékelt helyárakkal.

A Vigszinház e heti műsorát az Imádom! dominálja. Az elragadó ujdonságot öt este adják. A péntek i est a Bunbury-nek jut. Vasárnap délután a Bumburyt játsszák.

Apolló Szinház. Csütörtökön este uj műsort mutatott be az Apolló Szinház. Török Rezső „A szaporodás" cimü parasztkomédiájában Dajbukát Ilona és Bársony István jóizü magyar humora nevettette meg a közönséget. Zsoldos Andor érdekes irodalmi rapszódiáját Fritz Ödön és Faragó Sári játszották. Zerkovitz Béla Harmath Imre mulatságos szövegére irt fülbemászó operettet, amelynek főszerepeit Raskó Ilona, Sziklai József és Sarkadi Aladár játszották igen kitünően. Gellért Lajos egy kis Lariche-vigjátékban csillogtatta tehetségét Földényi László és Lázár Mária társaságában. Az erősebb humort Szőke Szakáll bohózata képviselte, amelyben a szerzőn kivül Haraszti Mici művészi játéka és Sándor József kedves figurája tünt ki. A kis darabot nivós magánszámok fonták körül.

A Mályvácska királykisasszony csütörtökön kerül először szinre a Városi Szinházban. A cimszereplő Ptasinszky Pepi lesz, az előadást Máder Rezső vezényli.

Az utolsó tiz év legmulatságosabb vigjátéka, a Csókoljon meg!, a Renaissance-Szinházban.

Operaház. Csütörtök: Rózsalovag, szombat: Mignon, vasárnap: Siegfried. A többi napokon nincs előadás. Az előadások 7 órakor kezdődnek, a Siegfriedé 6-kor.

Nemzeti Szinház. Szerda: Süt a nap, csütörtök: Az ember tragédiája, péntek: Dolovai nábob leánya, szombat: Császár és komédiás, vasárnap d. u.: Süt a nap, este: Velencei kalmár. Az előadások fél 8-kor kezdődnek, vasárnap d. u. 3-kor.

Apolló Szinház

Uj műsor!
Tomboló siker!

Kamara Szinház. Szerda: Solness épitőmester, csütörtök: Grassalkovich, Becsületszó, Karolina, péntek: Nincs előadás, szombat: Árnyék, vasárnap: Solness épitőmester. Az előadások fél 8-kor kezdődnek.

Városi Szinház. Szerda és szombat: Mikádó, csütörtök: Mályvácska királykisasszony, péntek: Szökött katona, vasárnap d. u.: Cigánybáró, este: Faust. Az előadások 7-kor kezdődnek. Vasárnap d. u. 3-kor.

Vigszinház. Szerda, csütörtök, szombat és vasárnap este: Imádom, péntek és vasárnap d. u.: Bunbury. Az előadások fél 8-kor kezdődnek, vasárnap d. u. 3-kor.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI-U. 18.

Minden este 8 órakor. — Minden este 8 órakor.

A sikamlós darab és **General Troddel bohózatujdonságok ROTT** és **STEINHARDT** felléptével.

Fővárosi Operettszinház. Minden este: Nótás kapitány, vasárnap d. u.: Drótostót. Az előadások fél 8-kor kezdődnek, vasárnap d. u. 3-kor.

Renaissance Szinház: Csütörtök, szombat és vasárnap este: Csókoljon meg!, szerda: Hárem, péntek: Kisértetek, vasárnap d. u. Vera Mirceva. Az előadások fél 8-kor kezdődnek, vasárnap d. u. fél 4-kor.

Király-Szinház. Szerda: Árvácska, csütörtök, péntek nincs előadás, szombat, vasárnap: Marica grófnő, vasárnap d. u.: Három a kislány. A premier 7 órakor, a többi előadás fél 8-kor kezdődik, vasárnap d. u. 3-kor.

Magyar Szinház. Szerda, csütörtök, szombat és vasárnap: Johanna, péntek: Sasfiók, vasárnap d. u.: Sasfiók. Az előadások fél 8-kor kezdődnek, vasárnap d. u. 3-kor.

Belvárosi Szinház. Minden este: A nagyhercegnő és a pincér, vasárnap d. u.: Kreutzer-szonáta. Az előadások fél 8-kor kezdődnek, vasárnap d. u. 3-kor.

Blaha Lujza-Szinház. Minden este és vasárnap d. u.: Puszipajtások, Stiriában, Ajk faluban, Kivándorlók. Az előadások fél 9-kor kezdődnek, vasárnap d. u. fél 4-kor.

Royal-Apolló. Jackie Coogan, Éljen a király, két rész, 11 felvonás. Előadások fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

Kamara Dohány- és Nyár-u. sarok. Száguldó kerék (Severin Mars) (Abel Gance-film). Mindkét rész, 15 felvonás együtt. Előadások háromnegyed 4, háromnegyed 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10 órakor.

Corvin Szinház. Magyar és Angol hiradó, Scaramouche (Alice Terry, Ramon Novarro). Előadások fél 5, háromnegyed 7 és 9 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikdai Pál.)

KISS ERNŐ és TÁRSA

BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13. — Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

ÉPITŐANYAGOK

TERNOLIT

ASBESTPALA

vezérképviselete.

TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható

PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel.: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. **Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.**
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet
jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó és építési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvételnek.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

MAGYAR RÉZHENGERMŰVEK R. T.
ezelőtt Chaudoir G. és Társa
Sürgönycim: „CHAUDOIR"
RÉZHENGERMŰVEI.
BUDAPEST, V., VIZAFOGÓ 1460
Telefon-szám: 19—22. 44—88. 199—99.
Készitenek: Tüzszekrény, vörösréz-, sárgaréz-, tombak- és bronzlemezeket, tárcsákat, rudakat, csöveket, huzalt, „Chaudoir"-jelü Vermorel-rendszerü permetezőket és hozzávaló alkatrészeket, valamint vörösréz-üstöket.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 október 22. — 39. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A kurzus urai,

a letűnt nagyságok még egyszer felütötték a fejüket, hogy a saját uralmukat agyonvédelmezzék a parlamentben. Pedig tudhatnák, hogy a cigánynak is csak addig hisznek, amig módjával dicséri a lovát; ha túlzásba megy, tisztában vannak vele, hogy vak is, csökönyös is a ló, de hogy a száraz keh beleütött, ahhoz azután igazán nem férhet kétség. Buday és Petrovácz után felvonult a fővárosi javaslat vitájában maga (igen, ő maga) Wolff Károly is és ugy dicsérte önmagát, hogy szemérmes ember, ha már dicsekednék is igy, a föld alá bujna szégyenében. Be kell látni azonban, hogy szükségük volt erre a kis önreklámra, mert elnépszerütlenedésük olyan mértéket ölt, hogy már kétségbe kell esniök.

Nem vitázunk velük, nem kisebbitjük érdemeiket, mert az öndithirambusaikon mindenki csak nevet. De igenis örömmel és nagy elégtétellel vesszük tudomásul, hogy eljutottunk oda, amikor Wolff Károly a közvélemény vádlottak-padján érzi magát. Bármilyen himnuszosan is gurgulázott a letört vezér, mégis minden szava szánalmas, dadogó és kertelő védekezés volt. A pöffeszkedés, amely lényege, ezuttal csak a szinjátszás teljességeként tört ki belőle egy pillanatra. Megtörten védekezett és tagadott, miközben az öndicséret tógájával igyekezett takargatni sebeit. Beismerem... tiltakozom... és nem folytam be... csupa ilyen szánalmas, gyatra és férfiatlan kijelentések hagyták el ajkát.

Mióta Canossa-járását megkezdte, hallottuk tőle, hogy akaratán kivül, sőt akarata ellenére történt az ellenzéknek a bizottságokból való kizárása. Most tovább folyt ez a gyámoltalan, szomoru vergődés a hálóban, amelyet saját politikája, saját gyülölködő irányzata font a számára. Lássuk csak néhány mondatát, amely szebben beszél minden kommentárnál:

— Beismerem, hogy a B-listák rendszere igazságtalan...

— Én mindig nobilisan viselkedtem...

— Az élelmezési üzemben megmaradt Reich ur, a zöldségüzemben Schwarc ur...

— A tanitó-személyzet kérdése, amely talán kényes...

— Az elbocsátásokba én nem folytam be....

— A tanitók ügyét a bizottságok gondosan mérlegelték....

— Becsülöm azokat a zsidó férfiakat, akik saját fajuk érdekében harcolnak...

— A gyülölet politikájával vádolnak bennünket, akik békét akarunk...

— Nem is tudom, kiket bocsátottak el...

Valószinü, hogy igy csokorba szedve ezek a mentegetődzések, tagadások, bocsánatkérések, elégtételadások és megalázkodások, nagyon furcsa szinben tüntetik fel Wolff Károlyt, aki ma már nem vállalja semmiért a felelősséget és nem a hibák férfias bevallásával, hanem bujkálással igyekszik elkerülni a következményeket. Ezekre a nyárfalevélként reszkető mondatokra igen egyszerü volna a válasz. Az eljövendő uj rezsimnek olyan békét kellene hirdetni, mint amilyent Wolffék akartak, a kurzuskreaturák elbocsátásába és kibuktatásába csak annyira kellene befolynia, mint befolyt Wolff ur, az ő kedvenceinek tevékenységét csak olyan „gondosan" kellene mérlegelni, mint az ő bizottságai mérlegelték és olyan „nobilisan" kellene viselkedni vele szemben, mint ő viselkedett az ellenzékével, ellenfeleivel...

Szerencsére senkisem ül föl neki, mint a Peleskei nótárius a fekete Óteló urnak. Az uj rezsim, amelynek el kell jönnie, bármilyen destruktiv lesz is, nem lehet olyan vérengző, olyan gyülölködő, mint a wolffi „keresztények" kurzusa volt. Wolffék eltünésével — mi ugy gondoljuk és a város polgársága is ugy gondolja — pontot kell tenni a városházi forradalom és ellenforradalom után. Hogy pedig ez sikerülhessen, nincsen semmi egyébre szükség, mint a kurzus urainak megérdemelt és kikerülhetetlen bukására. A fővárosi konszolidációnak már csak a kurzus hullája fekszik az utjában: ezt kell még eltakaritani. Simán fog ez is menni, hiszen alaposan segedelmünkre van e tekintetben Wolff Károly ur, aki legujabb parlamenti szereplésével is segitett kiábránditani magából azokat a „milliókat", akiket még beszéde utolsó mondataiban magáéinak vélt.

Azok a „tömegek", amelyeket ő valaha magáénak vallott, nem voltak ugyan soha tömegek, de mégis voltak, amig Wolff Károly sokkal véresebb beszédeket mondott, mint ma. Azok, akiknek ez tetszett, azok ma Lendvai-Lehner ur után masiroznak és Wolff Károly minapi parlamenti szerepléséből azt a következtetést voniák le, hogy az intranzigens vezér beiratkozott a siránkozó vénasszonyok, sőt pláne talán a „rothadt keresztények" közé. Ha ez a valóságban nincs is igy, az az egy bizonyos, hogy Wolff Károly alól kicsuszott a talaj: nem tud a lábán állani, nem tud mit csinálni, hápog, mint a hizott kacsa, levegő után kapkod, mint a szárazra dobott potyka.

Az a hitünk és ezt megelégedéssel, mély elégtétellel vesszük tudomásul, hogy az intranzigens vezér a mult héten tudatosan állott ki a fórumra, hogy a nagy nyilvánosság előtt düljön bele a saját kardjába. És ez sikerült is neki.

Vázsonyiék a szocialistákkal fölvonulnak az egységes, liberális polgári front ellen

Három csoport fog küzdeni a fővárosi választásokon

A városi politika sulypontja még mindig a parlamentben van, ahol nagy huzavonával folyik a fővárosi javaslat vitája. A héten már odáig jutott a dolog, hogy egy óvatlan pillanatban, amikor nem volt ellenzéki szónok, csaknem befejeződött a vita. Akadt azonban vállalkozó szellemü szociáldemokrata képviselő, aki ugyan majdcsaknem azt sem tudta, miről van szó, de beugrott és másodmagával kibeszélte az ülést. Hogy az ilyen rögtönzött beszédeknek sok értéke nincs, azt aligha kell külön bizonyitani. Elérték azonban, hogy a vita még most is folyik és Budapest türelmetlen lakossága várva-várja tovább is, mikor lesz vége a szóáradatnak, s mikor járulhat az urnák elé és kötheti az utilaput Wolffék lába alá.

Legérdekesebb jelensége volt azonban a hétnek az, hogy Peidl Gyula, a szociáldemokraták jelenlegi vezére elvi jelentőségü kijelentéseket tett. Peidl erőteljesen hangoztatta, hogy a szociáldemokraták nem törekszenek egyeduralomra a városházán, továbbá azt, hogy a polgári ellenzéki pártok mindenekelőtt igyekezzenek tiszta helyzetet teremteni a saját pártjukban és csináljak meg a „liberális, demokratikus polgári frontot".

Csodálatosképen a sajtó és a politikusok is hamarosan napirendre tértek e szavak fölött, amelyeknek jelentőségét azonban mi nem győzzük kellőképen aláhuzni, mert

Peidl tulajdonképen azt jelentette be, hogy utban van a megegyezés a szociáldemokraták, a demokraták és az októberi izü Kossuth-párt között olyanformán, hogy győzelem esetén a vezetés látszólag Vázsonyiék kezébe kerülne, a valóságban azonban a polgárság a szocialisták járszalagjára kerülne.

Peidl beszédét másként értelmezni nem lehet. Számitanak a maguk szélső baloldali blokkjával a győzelemre, s miután ebben a blokkban a szocialisták numerikus többségben lennének, egészen természetes, hogy a polgári elemekre csak cégérként lesz szükségük. Nekik nem kell az egyeduralom, a felelősség, a dekorum legyen Vázsonyi Vilmos demokratáié, akik azonban majd polgári köpönyegben kénytelenek lesznek szocialista politikát csinálni.

Hogy mennyire van a paktum, az uj koalició ügye, ebben a pillanatban még nem lehet tudni, de hogy

a demokraták utban vannak az egységes polgári front ellen való felvonulásra,

annak kétségtelen jele Vázsonyi Vilmosnak egy nyilatkozata, amely nagyon élesen ront neki a Bethlen-kormánynak, amelyet még nem is olyan régen Rassay Károly társaságában csöndesen támogatott a demokrata-vezér. Ugyanakkor pedig egy pregnans mondattal igen határozottan megjelöli politikai és igy várospolitikai szándékait is.

— Itt nincs más hátra — mondja Vázsonyi — mint visszavonulni, magára hagyni a reakciót, vagy ezt megelőzően — utolsó kisérletképen — megteremteni a személyi gyülölködések, hiuságok és ellentétek félretevésével a demokratikus és szabadelvü elemek testvéri egységét, amely nem kotorász a multban, hanem megérti a jelen égető problémáit és iparkodik a jobb jövőben.

A legfontosabb kifejezés ebben a Vázsonyi-féle nyilatkozatban az, hogy: „ nem kotorász a multban". Ez határozott megjelölése annak, hogy

Vázsonyi a szocialistákkal és az oktobristákkal akar testvériesülni szemben a Ripka kormánybiztos liberális polgári alakulásával.

Ez ma már egészen nyiltan látható. Vázsonyi tehát a polgárság frontja helyett a szocialistákat választotta, noha megtalálhatta volna a maga elhelyezkedését a liberális polgári fronton is, hiszen ott is csak a „személyi gyülölködések, hiuságok és ellentétek" kikapcsolása volt a feltétel.

Ezek szerint

a községi választásoknak Budapesten három frontja lesz:

1. a Bethlen-Ripka-féle egységes liberális polgári front, amelynek magvát a régi liberálisok fogják adni, benne lesznek Heinrichék, Ugronék, Glücksthalék, Bárczy Istvánék, valószinüleg Erekyék, valamint a keresztény községi pártból átmenthető mérsékelt elemek;

2. a szocialista front, amelynek tagjai lesznek a szociáldemokraták belső vezetésével Vázsonyi Vilmos demokratái és az oktobristák Kossuth-pártja; és

3. Wolff Károly frontja, amelytől aligha nem a kereszténységocialisták is elpártolnak, mert nem lehetetlen, hogy ügyes politikával őket is rá lehet birni az egységes polgári front külső, csöndes támogatására. Ez annál inkább lehetséges, mert a kereszténységocialisták torkig vannak Wolffék antidemokratikus uralmával.

A demokraták és szocialisták valószinüleg győzelemre számitanak, ha már előre is biztos kortescélzattal bedobja a közvéleménybe Peidl Gyula, hogy a szocialisták nem törekszenek a városházán egyeduralomra. Csalódni fognak azonban, mert

ha a szocialisták teljes erővel feküsznek is bele a választásokba, a polgárság még Vázsonyi kedvéért sem fogja feladni a polgári hegemónia gondolatát.

Élénk bizonyság erre, hogy szombaton este Vázsonyiék legerősebb várában a liberális polgárság nagy lelkesedéssel és tüntetően nagy számban vonult föl a Tőzsdetagok gazdasági egyesületében azon a vacsorán, amelyen Ripka Ferenc, Heinrich Ferenc és Ugron Gábor mondottak nagyhatásu beszédeket, dr. Márkus Jenő, dr. Désí Géza és még számos előkelő pártvezér asszisztálása mellett.

Ez alkalommal indult meg, talán nem is minden tendencia nélkül a demokraták volt kerületében, a Terézvárosban, a liberális polgári szervezkedés, amikor is Ripka Ferenc kijelentette, hogy

itt az utolsó alkalom az egységes liberális front megteremtésére.

Ez az egységes, liberális front meg is lesz, győzni is fog a községi választásokon, ha a kormány megfogadja Ugron Gábor jó tanácsát. Ma igenis a kormányon függ minden. Ha győzni akar, ha egy táborban akarja látni — leszámítva egy kis csoportot — az egész polgárságot, akkor nem szabad olyan beszédeknek elhangzania, mint amilyet gróf Klebelsberg kultuszminiszter mondott a soproni diákok ügyében. Vázsonyiékkal szemben is győzni lehet, de annak feltétele, hogy — amint Ugron Gábor hangoztatta — a kormány minden egyes tagja támogassa Ripka Ferenc kormánybiztos programmját. Szerencsétlen országos politikával nem szabad tönkretenni egy szerencsés városi politikát.

Vegytisztitóban a Wolff-rezsim

Feljegyzések a fővárosi törvényjavaslat parlamenti tárgyalásán

A tüzérségi állóharcban — katonaviselt emberek emlékezhetnek rá — járta az a szokás, hogy a csöndesebb napokon az egyik fél leadta a kötelező sortüzet s azután az ellenség udvariasan visszaadta a megfelelő számu gránátot, vagy srapnelt. A parlament is átvette ezt a gyakorlatot: Wolffékblindschussaira most az ellenzék felel, de a lövések erősebben robbannak s már harcképtelenné tettek egypár wolffistát. Pedig a nagyágyuk, Vázsonyi, Rassay még hátravannak és az országházon kivül Ereky Károly is beleszól a háboruságba és Wolff Károlynak a főváros adósságairól, pénzügyi helyzetéről szóló, a zárszámadásokból vett, tehát „megcáfolhatatlan" adatait pozdorjává fogja zuzni.

A legfrissebb előcsatározások azonban már nem egy gyengéjére rámutattak a keresztény községi pártnak, amely poziciójában megingathatatlannak hiszi magát. Először is Wolff programmiával, a „keresztényi szeretettel" végeztek, ami szivén találhatta Wolff Károlyt. Pikler Emil egyszerüen felolvasta a német katolikusok vezérlapjának, a Germániának az Erzberger-gyilkosok kiadatási eljárásáról szóló cikkét, amely azt mondja, hogy „mégis csak különös, hogy mikor Magyarország fővárosában a keresztény irányzat van uralmon, éppen a kereszténység vezérei veszik védelmükbe a német katolicizmus vezérének gyilkosait"...

Hát bizony ez az! A szegény Petrovácz hasztalan kiabálta, hogy az egész csak viszonosságon alapul, — ezt a krisztusi szeretetet katolikusok bélyegezték meg, nem zsidók s a német centrumnak meglehet a maga különös véleménye Budapest keresztény vezérférfiairól. Az ilyen szeretet mellett nem csoda, hogy egy nagyváros békéje fenekestül felfordul, Budapesten pedig ugy dühöng a szeretet, hogy mindenki arról koldul. Wolffék imádják a közüzemek munkásait, de valahányszor esett a korona, mindannyiszor sztrájkkal fenyegetőztek az utcaseprők, a villamosvezetők, a gázgyár munkásai, hogy a bérjavitást kicsikarhassák.

Pörére vetköztetve áll lassanként Wolff Károly uralma és az érdekelt urak szemmellátható an dideregnek. Lassan-lassan kiszállingóznak a teremből és a folyóson tanácskoznak. Marad ugyan bent egy-két szövetséges, de hát Viczián István közbeszólásai sem nem szoroznak, sem nem osztanak. A harcsabajuszu moziszociálizáló már régóta titkos fegyvertársa Wolffféknak, ha a szélsőjobbon táborozik is de ha nyiltan szint vallana, azzal sem ártana, mert reá is illik az esopuszi mese rókájának klasszikus kifakadása: „mily dicső ábrázat — de hol van a velő?...

Ám most egyszerre Frühwirth Mátyás emelkedik föl szólásra s a gyorsirók idegesen hajolnak papiruk fölé. A jó Mátyás elkezd hadarni és gyermekesen éneklő hangon ontja, ontja a szót, dől belőle a bölcseség, percenkint hatszáz szótagos sebességgel. Rémes dolog hallani is ezt az ambiciózus svláb fiatalembert, aki lázasan gruppirozza Wolffék tevékenységét, hogy valaminek lássék. Valóságos megváltás, mikor az elnök megrázza csengetyüjét és figyelmezteti a „szónokot", hogy a tanácskozásra szánt idő letelt, tessék abbahagyni.

Minden megrendelt himnuszon, ömlengésen tul azonban Wolff Károly biboros tógája alól kilátszanak a rongyok. Budapest lezüllött: ez a kendőzetlen igazság, állapitotta meg Peidl Gyula. A város piszkos, vizét elzárják, villamosa legdrágább, éket vertek közéje és a vidék közé s elfeledtették, hogy Budapest nemcsak a gyomor szerepét tölti be, hanem az agyét is. Szabad levegő kell végre ahhoz, hogy ez a megsanyargatott, erejében leköttött főváros kifejthesse meglevő energiáit. Ki kell végre mondani ezt az igazságot, hogy Budapestet egy kisebbség kormányozza s ennek az erkölcstelen rendszernek véget kell szakitani.

Most Budapest másik kedvence, Zilahi Kiss Jenő került sorra viselt cselekedeteivel együtt. Ó, ez a név, e dicső név, amely annyit szerepelt a legutóbbi évek városházi krónikájában! Mennyi könny hullott miatta, hány ököl szorult miatta össze fenyegetően! És szelleme még most is hogyan kisért az iskolákban! Malasits Géza, a győri képviselő, aki azonban Pesten született és a külső városrészeket ismeri legjobban, hű képet festett azokról a potemkiniádákról, amelyeket a kurzus vezérei festettek Pestről. Áltisztaság a belső városrészeken, szenny és piszok odakünn: ez jellemzi a wolffiánus uralmat. És Potemkin-számok a főváros nagyszerü gazdasági viszonyairól, amelyek mögött előlegek kunyorálgatása a kormánytól és a kurzus gazdálkodásának ideig-óráig való lavirozása huzódik meg.

Budapesten nemzetközi köztisztasági kongresszus lesz

A főváros elektromos szemetes targoncákat és Krupp-féle mammuth-locsológépet szerez be

A német birodalmi városok köztisztasági igazgatóinak egyesülése most tartotta meg Hannoverben ezidei kongresszusát, melyre Balló Alfréd budapesti köztisztasági igazgatót is meghivták. Balló igazgató a napokban érkezett vissza és tapasztalatairól most számolt be a tanácsnak. A hannoveri városháza disztermében tartott megnyitó ülésen, a kongresszus elnöke meleg szavakkal üdvözölte Budapest kiküldöttjét, aki válaszában a főváros tanácsa nevében 1926. évre Budapestre hivta meg a kongresszust. E meghivást örömmel fogadták el és elhatározták, hogy

az 1926. évi köztisztasági kongresszust Budapesten fogják megtartani.

dacára annak, hogy ugyanezen időre több német város és Bécs is pályázott a megtiszteltetésre.

A köztisztasági szolgálat müszaki részének megbeszélésénél, a kongressus kimondotta, hogy elsősorban oda kell törekedni, hogy a városok utcáinak berendezése és különösen burkalata olyan legyen, hogy az a köztisztaság fentartását modern eszközökkel lehetővé tegye, mert rosszul berendezett és rossz burkolattal ellátott utcákat kifogástalanul tisztán tartani még a legtökéletesebb eszközök alkalmazása mellett sem lehet. E végből szükségesnek tartotta a kongresszus, hogy a városok utépitőhivatalai mindenkor előzetesen hallgassák meg az illető város köztisztasági hivatalát is, mielőtt egy utcát, vagy teret kiépitenek és burkolattal ellátnak. Kimondotta továbbá a kongresszus, hogy ugy az uttisztitó, permetezitő, valamint a szemétszállitó gépeknél idejét multa a lóüzem és az egész vonalon az automobilüzemre kell áttérni. Itt is alapfeltétel azonban, hogy a város utcái az automobilüzem követelményeinek megfelelően legyenek kiépitve és burkolva.

A kongresszussal párhuzamosan a német ipar nagyszabásu kiállitást rendezett, melynek keretében bemutatták a legmodernebb köztisztasági eszközöket és gépeket. A tárlaton több mint 50 különféle automobilüzemü utcaseprő-, locsoló- és mosógép, továbbá szemétszállitó automobil szerepelt. Különösen feltünést keltettek az essenі Krupp-gyár automobilüzemü seprőgépei és monstruózus utcalocsoló automobiljai, melyek kétszer, sőt háromszor annyi vizet tudnak egyszerre felvenni, mint a Budapesten most bevezetett locsoló-automobilok. A Krupp-féle utcalocsoló automobilok ugy vannak megszerkesztve, hogy mint tüzoltófecskendők, mint hófuvarozó kocsik, mint aszfaltmosógépek stb. is használhatók. Feltünést keltettek a kiállitáson az automobilipar legujabb termékei, az ugynevezett elektromos targoncák. Ezek egészen apró, alacsony elektromos meghajtásu miniatür teherautomobilok, melyek 1500 kg. sulyt a legnagyobb könnyedséggel, fürgeséggel tudnak 9 kilométer óránkinti sebességgel továbbszállitani. Bemutattak ezenfelül még számos más köztisztasági eszközt és szerszámot is, melyek között a legnagyobb gyakorlati értéke egy teherautomobil elé szerelhető hóekének van, mely lehetővé teszi, hogy a nyáron locsolásra használt automobilokat télen hóeltakarításra használják.

Balló Alfréd igazgató a szerzett tapasztalatai alapján most javaslatot tett a főváros tanácsának, hogy a Belvárosban és a Lipótvárosbelső részében, ahol az utburkolatok elég türhetők, az utcaseprők elektromosüzemü szemetestargoncákat kapjanak, továbbá, hogy az összes automobilüzemü locsológépek hóekékkel szereltessenek fel. Javasolta még, hogy egyelőre kisérleti célra egy Krupp-féle óriási locsológép, végül, hogy a követezett utcák intenzivebb tisztántarthatása céljából több automobilüzemü utcaseprőgép szereztessék be.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:
Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

Fülünkre

A régi sebeket

nem szivesen szakgatjuk fel, nem szivesen beszélünk már arról sem, hogy ki szerkesztett néptörvényeket a Károlyi-rezsim alatt, ami tulajdonképen nem bün, csak éppen nem illik néptörvényszerkesztés után kurzusvezérré vedleni. Jó tudni az ilyesmiket; annál kevésbbé beszélünk azonban szivesen az attrocitásokról, Klub-kávéházról, Britanniáról, Dohány-utcáról. Mégis kikivánkozik azonban valami a tollunk hegyén, ami ezekre a dolgokra vonatkozik. A parlamentben az egyik szocialista szónok fölhánytorgatta, hogy a budapesti városházán nem hangzott el egyetlen szó sem az attrocitások ellen. Nagyon helyesen tette a képviselő, hogy ezt is leszögezte, mert ez is hozzátartozik a kurzus fotografiájához. Felhorkant azonban Wolff Károly és valami olyasfélét mondott, hogy ez nem igaz. Bevalljuk, szégyeneljük a memoriánk fogyatékosságát, de valami komoly, határozott, nyilt és férfias tiltakozásra mi sem emlékezünk. Koncedáljuk, dadoghattak valamit, szerkeszthettek is valami sápadt határozati javaslatot, amitől azonban egyetlen gyilkosnak sem görbült meg a hajaszála sem. Kinos és izzadságos kertelés lehetett az, amire most alibiként hivatkozik a megjuhászodott Wolff Károly. De fogadni mernénk, hogy egyetlen egy olyan kemény mondatot nem mondott a legelvetemültebb gyilkosról, mint amilyen a legszelidebb mondata volt — a zsidókról.

Közép-Európa centrumává

lehetett volna tenni Budapestet, ha a kurzus le nem züllesztette volna. Ezt állapitották meg a parlamentben a napokban. Bizony ez olyan öreg igazság, amilyen öreg maga a mélyen tisztelt kurzus. Lehetne itt ma kereskedelem, idegenforgalom, vasuti és hajózási központ: de mi minden félórában láttuk a veszedelmes kezeket, amelyek akadályokat hengeritettek ennek a fejlődésnek az utjába. Valósággal megtürt foglalkozási ágnak tekintették a kereskedelmet, szinte szerencse, hogy rendőri felügyelet alá nem helyezték a kereskedőket és kiutálták, szidták, agyongyötörték az idegent, aki idetévedt. Nemcsak zsidókról beszélünk, de beszélünk az olyan jótékony lélekről, az olyan igazi kereszténvről is, mint amilyen a kedves Pedlow kapitány volt, s akinek maga Wolff Károly harapott az ikrájába saját külön vezéri fogaival.

A szocialisták

eddig nem voltak bent még soha a város parlamentjében és mi az egész polgársággal egyetemben ugy találjuk, hogy ez nagy hiba volt és igen fontosnak tartjuk, hogy a munkásság képviselői is résztvegyenek a város igazgatásában. A fővárosi javaslat tárgyalása alkalmával azonban ismét fölmerült a szocialista fenyegetés, hogy esetleg passzivitásba mennek. Hogy megfontolás tárgyává teszik, belemenjenek-e ebbe a játékba... Igy mondották. A fővárosi javaslat egyes intézkedései ellen van ugyanis kifogásuk. Még azt is kijelentjük, hogy ezek a kifogások is jogosak. Szeretnénk azonban, ha nem fenyegetésekkel, hanem argumentumokkal harcolnának a módositásokért, amelyeket mi is egész lelkünkkel akarunk és követelünk. Legkevésbbé szeretnénk azonban, ha ténylegesen passzivitást vállalnának, nem mintha a kormány feje fájna nekünk, de mert meggyőződésünk, hogy bármily „reakciós" intézkedések vannak is a javaslatban, a munkásság igen jelentős képviselethez jutna a közgyülésen. De mindenekfelett a szocialista urak a saját szempontjukból ne igen hangoztassák a passzivitást, mert a polgárság még arra a meggyőződésre talál jönni, hogy a szocialisták félnek a városházától.

Lázongás a fagyasztott hus ellen

A drágaság letörését elgáncsolja a politika

Az ausztráliai fagyasztott husból még jól se lakott Budapest lakossága és a kisgazdák máris felhördültek a husbehozatal miatt. Az egységes párt konferenciáján Erdélyi Aladár nemzetgyülési képviselő hozta szóba ezt a hallatlan skandalumot, hogy Kanaán fővárosában 20—25.000 koronás hust mernek enni az emberek, holott 40—50.000 koronás hust kellene fogyasztaniok — hazafiságból. A miniszterelnök megértéssel fogadta a megbotránkozást és megigérte, hogy ez a hallatlan eset nem fog többé megismétlődni. Budán nem lesz másodszor kutyavásár.

Talán mondanunk sem kell, hogy a panasz a kisgazdák részéről igen elhibázott lépés volt, mert az önzésnek ez a megnyilatkozása csak fokozza a főváros közönségének azt az elkeseredettségét, amely az önző és szivtelen osztálypolitika miatt már régen lappang a sanyargatott lelkekben. Békében egy korona volt a legpompásabb marhahus kilójának az ára. Ma 40—50.000 korona, a békebeli árnak tehát a háromszorosa. Van-e ipari cikk, amely ennyire drágult volna? Pedig az iparnak és kereskedelemnek üzemi és termelési költségei jóval magasabbak. A mezőgazdának nincs aranyparitásos bolt- és lakbére, az adókivető-bizottságok sem oly kiméletlenek vele szemben, a jövedelem- és vagyonadóját is egészen más jóakarattal állapitják meg és a kényszerkölcsön kivetésénél is sokkal elnézőbben bántak el vele. És mégis az iparost meg a kereskedőt zaklatták a legembertelenebbül az árdrágitások miatt, holott bizonyos, hogy minden költségét figyelembe véve, ezredrészét sem nyerte annak, amit a mezőgazdák nyernek termékeiken. Mindezt láttuk és tudtuk, s ha néha hangzott is panasz az ellen, a panasz hangja korántsem volt oly erős, amilyet ez a kiéheztetési politika megérdemelt volna.

Most azonban kinyiltak a szemek. A kisgazdák önzése oly brutális erővel jelentkezik, amilyenre nincs példa Európa egyetlen országában sem. Hát Budapest népének csakugyan fel kell magát áldozni azért, hogy a kisgazdák pénzesládái megteljenek arannyal? Budapest népe mindenét adja oda a kisgazdának, hogy hetenkint kétszer hust ehessék? Budapest népét ennyire kiszolgáltatni az osztályönzésnek és pártérdeknek nem szabad, mert az ilyen politikának következményei beláthatatlanok ugy politikai, mint gazdasági szempontból.

Budapest népe enni akar. Enni és jóllakni. És ha a szerencsétlen szanálási politika nem tudott odáig felemelkedni, hogy a munkaalkalmak gyarapitásával és a kereseti lehetőségek megjavitásával kedvezőbb megélhetési viszonyokat teremtsen, az ezer oldalról megsarcolt polgárnak legalább azt a lehetőséget kell megadni, hogy ott szerezze be közszükségleti cikkeit, ahol olcsóbban kapja azokat. A polgártól mindent elvenni és cserébe semmit sem adni, katasztrófális gazdasági politika, mert az állam pusztulásba sodorja adóalanyait. A magyar kisgazdáknak elég idejük és alkalmuk volt a meggazdagodásra. A főváros polgársága csak annyit követel, hogy adassék neki mód a jóllakásra. Ezzel még nem is követel sokat, legalább annyit nem, hogy a kisgazdáknak ne maradna még mindig annyi, amennyivel önzésüket kielégithetik.

Ha az Ausztráliából hozott hus kilóia huszezer koronáért jut el a fogyasztó kezébe, a magyar kisgazda is beérheti azzal, ha annyi hasznot vág zsebre, mint az ausztráliai állattenyésztő. Nem tudjuk, mennyi Ausztráliában az élő suly ára, de hogyha Magyarországon az ausztráliai hus 20—25.000 koronáért kapható, ugy egészen bizonyos, hogy a magyar gazda még mindig igen tekintélyes hasznot vágna zsebre, ha az élősulyt annyiért adná, hogy a pesti mészáros a magyar hust 20—25.000 koronáért mérhetné. Tekintettel arra, hogy a szállitási költségek, fagyasztás, különös gonddal való preparálás, legalább ötvenszázalékkal drágitják meg az idegenből hozott hust, kézenfekvő dolog, hogy Ausztráliában az élősuly ára nem lehet több, mint 10—12.000 korona. De kérdjük, kapható-e ma Magyarországon elsőrendü élő marhának kilója 10—12.000 koronáért?

Nem csodálkozunk rajta, hogy a magyar kisgazdák idegeskednek és kormánybeavatkozást sürgetnek az olcsó husakció megszüntetésére. Ez a husakció nyilvánvalóvá tette, hogy mi a husdrágaság igazi oka. Jól tudjuk, hogy a vasuti tarifák és különféle illetékek megdrágitják a hust, de az ausztráliai husárak láttára nem tagadható le, hogy a magyar husárakat a magyar gazdák szöktetik a magasba. A husuzsora vádjával csak őket lehet illetni, mert az állatkereskedők és mészárosok haszna igazán ellenvészően csekély ahoz képest, amit egy-egy gazda vág zsebre az eladott marha után. És ha ezután felhangzik az alsó néprétegekben a harag és gyülölet szava a gazdatársadalommal szemben, ne méltóztassanak arról beszélni, hogy izgatók járnak az országban, akik a népet a gazdák ellen ingerlik. Az ingerlést elvégzi maga a gazda és elvégzi az Ausztráliából hozott fagyasztott hus, mely megdöbbentő adatokkal bizonyitja, hogy a magyar gazdák mily haszonnal tudják értékesiteni azt a kiváltságos helyzetet, hogy ők az ország gerince és nemzetfenntartó eleme.

Ebből a hitükből senkisem akarja kiábránditani őket, de ezzel szemben értésükre kell adni, hogy nemcsak az ország gerincének és nemzetfenntartó elemének van joga az élethez. Budapest népe is élni akar és semmi kedve, hogy áldozatul odaadja magát annak a rögeszmének, amely azt tartja, hogy az országban felborul minden, ha a kisgazdák telhetetlenségét nem elégiti ki a kormánypolitika. Volt itt már politika kisgazdatámogatás nélkül is és az ország történelme bizonyitja, hogy az a kisgazdamentes politika legalább is oly áldáshozó volt, mint a mai. Lehetséges, hogy az egységes párt felbomlik, ha a kisgazdák éhségét nem sikerül lecsillapitani, de az egységes párt felbomlása nem jelenti az ország felbomlását is. Ilyesmivel ne fenyegessék az országot, mert ennek a fenyegetésnek senkisem dől be.

Budapest az ország össznépességének egy hatodát teszi és Budapest ipara, kereskedelme legalább annyival járul hozzá az állami szükségletek fedezéséhez, mint az egész gazdatársadalom. Az ország gerincét tehát Budapest alkotja és éppen ezért lenne végzetes, ha ennek a gerincnek minden velejét kiszivnák. Ezt a gerincet táplálni, erősiteni kell. És ha a magyar gazdatársadalom nem győzhető meg arról, hogy Budapest olcsó husellátása legalább is akkora nemzeti érdek, mint a marhának olcsó marhasóval és a szőllőnek olcsó rézgálliccal való ellátása; akkor nem marad más hátra, mint az ausztráliai husakciót addig folytatni, mig a magyar gazdatársadalom rákényszerül ennek a nemzeti érdeknek felismerésére és respektálására.

Szopogasson köhögés ellen

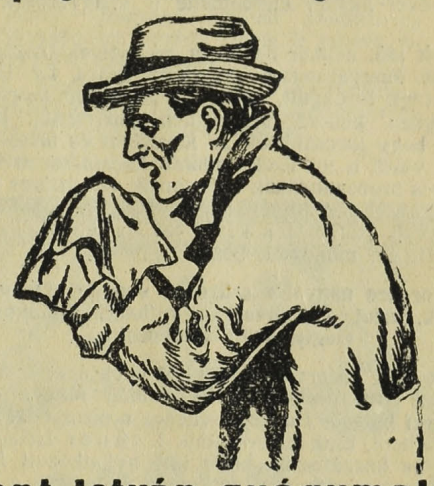

Szent István gyógymaláta

CUKORKÁT,

mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.

STADLER MIHÁLY

sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság

BUDAPEST.

Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

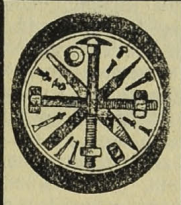

ŐRI ZOLTÁN

RESZELŐ- ÉS CSAVARÁRU NAGYKERESKEDŐ

Budapest, Népszinház-u. 40

TELEFONSZÁMOK:
József 56-46, József 138-09, József 62-84.

Hallottam Wolffot...

Szakértők lettek tehát Wolff uraimék a város ügyeiben. Enyhe pocakján nyugvó aranyláncán babrálva, ugy állitotta be ezt az optikai csalódást a városházi kurzus vezér-demagógja, mintha az ő szakértelmük mától kezdve nélkülözhetetlen lenne a városházán. Ha be nem tévedtek volna valahogyan a Károly-kaszárnya kapuján, most kellene őket oda becsalogatni. Igy véli ezt Wolff Károly és ráijesztett a polgárságra, hogy a szocialistáknak évekig kell majd tanulniok a kommunális tudományokat. Elfelejtette nyilván, hogy a szocialisták mellett ott lesznek a polgárság egynémely képviselői is, akik többet értenek a városigazgatáshoz, mint Wolffék értenének, ha százesztendeig hatalmon maradnának. Aztán odavágta keményen:

— A tanulópénzt pedig a polgárság fizeti meg...

Szinte szerencse, hogy akadt slagfertig ember, aki rögtön kikorrigálta:

— Megfizette azt már a polgárság — az önök révén.

Bizony, négy esztendő előtt sokat mondogattuk, hogy nem lehet csak ugy Hübele Balázs módjára beülni a városi hatalomba. Sok mindent kell tudni annak, aki Budapestet kormányozni akarja. Ott voltak a kommunisták, nem tudtak nagyszámu polgármestereik mást kieszelni, minthogy forradalmi nevekkel látják el az utcákat és hogy önállósitják az egyes kerületeket. No, mert hogy elég gondjuk volt, amig kieszelték, hogy estére melyik szinházba menjenek. A kurzus is ugy rontott be a városházára, mintha ott csak le kellene ülni a bankettasztal mellé. Ki is szórtak mindenkit, hogy maguk maradjanak zártkörü társaságban.

Aztán „tanulmányoztak" négy esztendeig. De bizony ma is csak olyan szakértőknek tartjuk őket a városi dolgokban, mint volt az a Debrecenbe tévedt talián kőfaragó, akinek véleményét kikérték a Csokonai-szoborról:

— Nem volt szerencsém ismerni ezt az urat, — mondotta — de ha hasonlit, akkor jó a szobor, ha nem hasonlit, akkor nem jó a szobor...

*

Wolff beszédéből különben egyes részeket a folyosón leforditottak hétköznapi nyelvre. Körülbelül igy hangzott:

Amikor mi bejöttünk a városházára, elém állott a pénzügy:

— Mit akarsz te koldus? — kérdeztem tőle.

Azóta Krözust csináltam belőle, aki gazdagabb, mint az összes Rothschildok, ugy, hogy ma boldog az állam, ha előleget kér tőle, vagy akár a pesti zsidók is, akiktől imitt-amott szintén szokott egy kis forgalmiadó-előleget felvenni.

Jött a közélelmezés:

— Mit akarsz te éhenkórász? — szólok hozzá.

Az éhségtől összeesett a lábam előtt és ma olyan kövér, hogy a százhusz kilós Bedő Móric is megirigyelhetné.

Jelentkezett a világitás is:

— Mit akarsz te sötét alak? — faggatom.

És ma olyan fényesek esténkint a pesti utcák, mint az én agyvelőm.

Következett a köztisztaság:

— Mit akarsz te piszkos fráter? — mondom neki.

Azóta olyan tiszta lett ez a város, mint a tulajdon lelkiismeretem.

Végül a közegészségügy:

— Mit akarsz te göthös legény?

Azóta olyan deli legény lett belőle, mint Francia Kiss Mihály.

Csoda-e ezek után, ha nemcsak a fajvédők, de az egységes párt egy része is véresre tapsolta a tenyerét?

*

Egészen természetes, hogy a hatalmas siker után hazasiettem és egy destruktiv, zsidó költő, bizonyos Heine, könyvei közt kezdtem babrálni. Szinte egész véletlenül az Italia került a kezembe.

Kiszakitott mondatokat olvastam belőle:

— Hát ez az uj Athén demagógja? — kérdezte gunyos mosollyal a berlini — Uram, Isten, hisz ez földim.

— Igen, ti elvakult berliniek — feleltem nem minden tüz nélkül — ti félreismeritek hazai lángelméiteket és megkövezitek a prófétáitokat. Nekünk azonban mindenki jó.

— És mire jó önöknek ez a szerencsétlen flótás?

— Mindenre jó. Képviseli a hazaszeretetet anélkül, hogy a legkevésbbé is veszedelmes volna. Mert mindenki tudja, hogy az ó-német

A lepiszkolt Budapest

Fajvédő-kritika az ország fővárosáról

Minden világhirességnek, aki idetéved az országba, büszkén mutogatjuk Budapestet. Ez a város a nép haladásának, fejlődésének, kulturájának, gazdagságának a fokmérője. Egyszóval ez a város Magyarország, mert ez a város a nép anyagi és szellemi erejének az ereklyéje. Minden hivalkodás nélkül megállapithatjuk, hogy nem volt még olyan vendége az országnak, aki ne adózott volna csodálattal és tisztelettel mindannak, amit itt látott és tapasztalt. Csak a csodálat és hódolat hangján beszéltek Budapestről és ha van valami, ami a világ népei között Magyarország erkölcsi tőkéjét gyarapitotta, ez Budapest, mely a maga emberbaráti és kulturintézményeivel, iparával és kereskedelmével méltán kiérdemelte a világvárosok hirnevét.

Volt idő, amikor az állam tekintélyes összegeket forditott Magyarország idegenforgalmára. Ez jó befektetésnek bizonyult, amely többszörösen megtérült. Füzetekben, külföldi ujságokban ismertettük Budapestet, hogy idecsábitsuk az idegeneket és megszeressük velük a mi fővárosunkat. És amikor ennek a költséges propagandának mutatkozik valamelyes eredménye, az ország törvényhozó testületében feláll egy fiatal sváb származásu képviselő és lepiszkolja Budapestet, azt mondván, hogy

Sopronra nagyobb szüksége van az országnak, mint a nyavalyás, rothadt, zsidóktól megfertőzött Budapestre.

Igy még az ország irigykedő ellenségei sem nyilatkoztak Budapestről és ha ezután Magyarország ellenségei hatásos Budapest-ellenes propagandát akarnak kifejteni, csak lenyomatják Lehner István beszédét és hozzáteszik, hogy igy nyilatkozott Budapestről egy magyar nemzetgyülési képviselő a nemzetgyülés nyilvános ülésén. És ha a képviselő szavainak igaz voltát hitelesiteni is akarják ellenségeink, még azt teszik hozzá, hogy ezért a sértő jellemzésért a nemzetgyülés elnöke még rendre sem utasitotta a szónokot, nyilván azért nem, mert a képviselő igazat mondott. És ezek után tessék Magyarország hirnevének javitásán dolgozni, tessék költséges befektetésekkel az idegenforgalmat fellendíteni, tessék Magyarországnak külföldi barátokat szerezni...

Azt hisszük, Sopron jelentőségét ugy is lehet méltatni, hogy nem gyalázzuk le Budapestet. Magyarország minden városának van valamilyen jelentősége, ezt készséggel elismerjük, de azt, hogy éppen csak Budapestnek ne lenne sulya, vagy azt, hogy egy vidéki város jelentősége mellett Budapest fontossága semmiséggé zsugorodik össze, ilyen felfogás csak olyan agyvelőkben születhetik meg, melyekben káros szenvedélyek komoly zavarokat okoztak. De ha már ott tartunk, hogy párhuzamot vonnak Sopron és Budapest jelentősége között és a párhuzam eredményeként Sopronnak itélik oda a pálmát, azon a cimen, hogy ez a város eltart néhány főiskolai hallgatót, talán szabad felemliteni, hogy Budapest társadalma egész más arányu szociális tevékenységet fejt ki, mint a Léhner István által megkoszoruzott nyugatmagyarországi városka. Budapest is fentart diákmenzákat, de Budapest ezenkivül fentart kórházakat, tüdőbajos betegek részére rendelőket és üdülőket, poliklinikákat és sok efféle intézményeket, amelyeket aligha lehetett volna felépiteni, ha Budapest olyan rothadt, nyavalyás és megfertőzött város lenne, amilyennek Léhner István látja egy átmulatott éjszaka után, vagy egy soproni diák leveléből magába szivott felháborodás nyomán.

Távol tőlünk a szándék, hogy beleavatkozzunk a diák-mozgalmakba, amelyekről senkinek sem lehet más véleménye, minthogy ártanak az ország jóhirének és tekintélyének. Ezt a mozgalmat lehet helyeselni vagy elitélni, de egyik állásfoglalásból sem következik, hogy Budapestet le kell piszkolni. Az ember imádhatja Sopront, anélkül, hogy szidja Budapestet és ha Sopron csakugyan az a jó magyar város, amilyennek Léhner István mondja, ugy kétségtelen, hogy Sopronnak még jobban fáj Budapest lepiszkolása, mint Budapestnek. Mert Budapest tudatában van a maga értékének, jelentőségének és országos hivatásának. Hogy Léhner István mit mond róla, ez egyáltalán nem befolyásolhatja abban, hogy továbbra is betöltse hivatását. Jelentősége ennek a piszkolódásnak legfeljebb abból a szempontból van, hogy a külfölddel szemben kissé ferde helyzetbe jutottunk, mert megkönnyitettük neki, hogy némi sikerrel folytassa támadásait Magyarország fővárosa ellen. Mert az ellenség támadásait mindig megkönnyiti, ha a megtámadott országban olyan állampolgárok is élnek, akik az ország fővárosát annyira, vagy talán még jobban, gyülölik, mint az ország ellenségei. De hát csak emigrált magyaroknak tilos ellenséges hangon beszélni a közállapotokról, ellenben itt élő, itt lakó nemzetgyülési képviselőknek szabad?

demagógok közül, akikhez egyszer véletlenül csatlakozott, idejében visszavonult (A szocializáló javaslat után. A szerk.), mikor a dolguk kissé veszedelmesen kezdett állani, s ezért nem egyezett meg többé az ő lágy szivének keresztényi érzelmeivel. De mióta a veszély elmult, a martirok megszenvedtek a gondolkozásukért, majdnem valamennyien el is pártoltak tőle, s még legtüzesebb borbélyaink is letették a német kabátot, — azóta kezdődött csak igazán a mi óvatos honmentőnknek a virágzása; egyedül ő tartotta meg mindmáig a demagóg-jelmezt és az ahhoz tartozó szólásmódokat. Még mindig őrzi hazafias gyülöletét a francia (francia?) Babel, a szappan feltalálása, a kesztyü és minden tisztességes (?) orru ember ellen. És igy áll itt, egy elmult idő kétlábon járó emléke gyanánt, s mint az utolsó mohikán, ő is egyedül maradt fenn egy egész tetterős hordából — ő, az utolsó demagóg. Már az angoloknak is fáj rá a foguk, de a miniszteriumunk állitólag igy nyilatkozott: Az utolsó demagógot semmi pénzért nem adjuk, az valaha büszkesége lesz a természetrajzi gyüjteményünknek és disze a városunknak.

Ez a Heine nevü destruktiv zsidó nagyon gorombá fráter. Sokkal gorombább, mint ezekből a sorokból látszik. Aki nem irtózik a gorombaságoktól, mint mi, olvassa el eredetiben.

*

Hallottam Wolffot. Nem éltem hiába.

Pogány Béla.

Autó és karosszéria javitásokat
a legpontosabban rövid időn belül végez a legkitünőbb munkagépekkel felszerelt műhelyeiben
METROPOLE GARAGE
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25.

A gazdasági élet, ipar és kereskedelem autója a
Laurin és Klement
Nézze meg uj tipusainkat
Andrássy-út 10. sz. Telefonszám: 8-14.

Rádió
készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.
FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

AUTÓFÉNY és INDITÁS
ELADÁS
BESZERELÉS · KIEGÉSZITÉS
DÁNOS és URNER
VÁCZSONYI-ÚT 4/b • TELEFON 172-63

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
MOTORKERÉKPÁROK

Autófelszerelési cikkek
Európa legnagyobb és legmodernebb alkotása
CYKLOP-GARAGE
Javitó-műhely
Autó-szalon
250 autó számára nyitott és zárt (box) férőhelyek
„CYKLOP" GARAGE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VII., Kertész-utca 24-26-28. Telefon: J. 72-93, J. 72-94, 72-95.
Benzineladás, 6 töltőállomás

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Dobozgyár
SCHEER GYULA BÉLA
Budapest, I., Verpeléti-út 15.
TELEFON: József 2-46.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönyelm: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motorkerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

MICHELIN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

PALMA
PALMA kaucsuk sarok
PALMA kaucsuk talp
PALMA kaucsuk talpvédő

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

Miért kerülik a külföldiek Budapestet?

Ripka kormánybiztos a kormányzónak is előterjesztést tett az idegenforgalom emeléséről

A jövő hónapban országos fürdőügyi kongresszus lesz Budapesten, amelyet a Gellért-fürdőben tartanak meg és amelyen a kormány képviseletében valószínüleg Vass népjóléti miniszter vesz részt. Az apropót erre a kongresszusra a Balatonmenti fürdők idei gyászos kudarca adta meg. A Balatonmenti fürdők megmentése érdekében volt már egy konferencia, amely azonban nem tudta megállapitani a kudarc igazi okait és nem tudta megtalálni az igazi orvosságokat.

Ennek a jövőhónapi budapesti kongresszusnak ránk nézve az adja meg az igazi jelentőséget, hogy ott szóba fog kerülni, vagy talán éppen gerincét adja az egész tanácskozásnak Budapest idegenforgalmának fájdalmas problémája. Bárhogy forgassuk a dolgot,

a kongresszus csak abban az esetben mutathat fel komoly eredményeket, ha annak uralkodó planétája az őszinteség lesz.

Ott kell lenni mindenkinek, aki ezt a problémát ismeri és aki ezt az elárvult Budapestet ismeri. Ezeknek a komoly szakembereknek nem szabad semmire és senkire, se személyekre, se társadalmi osztályokra tekintettel lenni, hanem, ha kell, egészen mezitelenül és gorombán meg kell mondaniok, mi az oka annak, hogy Budapestet elkerülik a külföldiek. Akár politikai, akár gazdasági okok legyenek ezek: végének kell lenni annak az állapotnak, hogy csak olyan idegenek fordulnak meg Budapesten, akiknek nemcsak a kosztját és kvártélyát, de a szórakozását is mi fizetjük és még vagyont is gyüjtenek a mi kétes papirkoronáinkból.

Ripka Ferenc kormánybiztos programmbeszédében igen határozott szavakkal mondta el, hogy Budapest idegenforgalma érdekében mindent meg kell tenni, amiből látszik, hogy a kormánybiztos teljesen átérzi azt a gazdasági jelentőséget, amelyet az idegenforgalom emelése magában rejt. A kormánybiztos rövidesen hivatalbalépése után tényleg megbizta Zilahi Dezsőt, az Idegenforgalmi Hivatal kiváló vezetőjét, készitsen programmot Budapest idegenforgalmának fejlesztéséről. A Fővárosi Hirlap értesülése szerint

Zilahi Dezső már el is készült ezzel a munkával és memorandumát átnyujtotta a kormánybiztosnak.

aki egyébként az idegenforgalom rendkivül fontos ügyét legutóbb a kormányzónál történt kihallgatása alkalmával is előhozta. A kormányzó nagy érdeklődéssel hallgatta Ripka kormánybiztos előadását és kifejezést adott annak a reménynek, hogy a kormánybiztos fáradozását siker fogja kisérni.

A **Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület** mélységes fájdalommal jelenti, hogy elnöke és vezérigazgatója

buzsáki Walder Gyula

a magyar főrendiház tagja, a Ferenc József-rend csillagos középkeresztese, a Hazai Bank és az Union des Usines et Exploitations Forestieres de Nasic elnöke stb. stb.

rövid szenvedés után, e hónap 17-én, az Úrban elszenderült.

Hosszu éveken át mint az egyesület tisztviselője, igazgatója, majd vezérigazgatója és elnöke, sohasem lankadó buzgalommal, nagy felkészültséggel és kiváló tudással minden erejét az egyesület felvirágoztatásának szentelte és az utolsó viszontagságos évtized alatt is minden irányban kifejtett eredményes tevékenységével bevéste nevét a közélet és az egyesület nagyjai közé.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület az idők végéig kegyelettel őrzi meg korán elhunyt elnökének emlékét.

Budapest, 1924 október 18.

Események

TŐZSDEI HIRADÓ állandó mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Wolff menydörög és a főváros lignit-bányát vesz. Wolff Károly a kapitalizmus ellen vivott állitólagos harcában csak egyetlen ellenséget ismer: a szénbányákat. Legutóbbi parlamenti beszédében is ezek ellen menydörgött és a vezéri szónak minden ilyen alkalommal megvan a kellő hatása: a főváros ilyenkor mindig megvásárol egy-egy lignit-bányát. A tavasszal Gyöngyös városától vett egyet és nekünk módunkban volt kimutatni, hogy a lignittel való spórolás egészen illuzórius dolog. Alig hangzott el a legutóbbi dörgedelem, másnapra napvilágot látott a hir, hogy a tanács ismét lignit-bányára alkuszik. Tiz milliárdért akarják megvenni a Silbermann-féle lignit-bányát, hogy ezentul az iskolákat is lignittel füthessék. Nem szól azonban a hiradás arról, hogy tudatában van-e a főváros annak, hogy az egyébként is sok „szénszünet"-et eredményező lignitfütés uj fütőkészülékek beszerzését, tehát óriási beruházásokat tett szükségessé. A főváros azonban — ugy látszik — Wolff Károly bogarainak szolgálatában valósággal gyüjti a lignit-bányákat. A józan meggondolás ezzel a szatócs-ötlettel szemben azt követeli, hogy a főváros a nagybányák jó szenét vásárolja, ami mindenesetre takarékosabb, gazdaságosabb dolog, mint hitvány, silány kaloriáju lignittel való fütés. Országos érdek is füződik azonban ehhez és ez az, hogy a főváros a maga nagy fogyasztásával erőteljesen emelni tudja a bányák produktivitását, ami bizony a mai gazdasági válságban alaposan megcsappant, mert ma a nagybányák is abban a helyzetben vannak, hogy termelésüket kénytelenek lecsökkenteni.

Purébl tanácsnok jubilál. Purébl Győző tanácsnok, a közgazdasági ügyosztály vezetője, a héten teljes csöndben ülte meg harmincéves közszolgálati jubileumát. A tanácsban melegen gratuláltak az ünnepeltnek, aki teljes mértékben rászolgált erre. Purébl tanácsnokot ugyan a kurzus választotta meg, de igyekezett megőrizni objektivitását, s ha ez imitt-amott nem sikerült neki, annak oka, hogy nem dacolhatott azokkal, akik megválasztották. Purébl tanácsnok a közgazdasági ügyosztály élén áll és ez szerencse volt a kurzus alatt, mert egy hozzáértő ember erőteljesebben tudta megvédeni a reá bizott nagy érdekeket a rombolás szellemével szemben, mint olyan valaki, aki laikus lett volna ebben a fontos reszortban. A jubiláns tanácsnok hosszu éveket töltött mai ügyosztályában és olyan kitünő és lelkes mester mellett, mint amilyen dr. Vitai Emil tanácsnok volt.

Köztudomásu, hogy az uj magy. kir. osztálysorsjáték szenzációs nyerési esélyeket nyujt. 66.000 sorsjegy közül 27.500 nyer, a nyeremények összege 13.284 millió korona, szerencsés esetben másfél milliárd is nyerhető: 1000 millió jutalom, 500 millió főnyeremény, azután 200, 100, 80, 60, 50, 40, 30, 25, 20, 15, 10 stb. milliós és kisebb nyeremányeket sorsolnak ki. Egy egész sorsjegy ára 60.000 K, fél 30.000 K, negyed 15.000 K minden elárusitónál. Húzás november 12-én kezdődik.

Gáspár Fülöp-cég (Hungária-ut 72. Telefon: 60-21, 39-60) értesiti a t. fogyasztóközönséget, hogy elsőrendü porosz szenet is szállit egyes fuvarban, vagy tüzifával együtt.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

TŐZSDEI HIRADÓ

Walder Gyula. A zöld asztaloknál gazdátlanul marad sokáig az a szék, amelyen Walder Gyula foglalt helyet, ha a vezetése alatt álló bankok ügyeiről, vagy az ország életbevágó gazdasági és pénzügyi dolgairól volt szó. Ilyen kérdésekről igen gyakran tanácskoztak mostanában és Walder Gyulát mindig ott láttuk azok sorában, akiknek véleményét meghallgatták, mielőtt döntöttek volna. Nem tulzás tehát, ha azt állitjuk, hogy Walder Gyula nevét és tevékenységét nemcsak az Első Hazai Takarékpénztár és a Hazai Bank nagyszerü sikereiben látjuk megörökitve, de ott találjuk mindenütt, ahol az ország haladásán és fejlődésén dolgoztak az arra hivatottak legjobbjai. Nagy tudása, széles látóköre, gazdag tapasztalata a legbonyodalmasabb és legnehezebb pénzügyi müveletekben is megtalálta azt az utat, amely a siker felé vezet és a kormány is ezeket az értékes tulajdonságokat akarta az ország javára kamatoztatni, amikor Walder Gyulát a legfontosabb és legnagyobb horderejü tanácskozásokra meghivta. Halála ilyenformán nemcsak a két pénzintézet, de az egész ország veszteségét jelenti.

Báró Ullmann Adolf teljesen felépült. A Magyar Általános Hitelbank igazgatóságának tagjai hétfőn délben ülést tartottak, amelynek különös jelentőséget adott az a körülmény, hogy báró Ullmann Adolf teljesen felépülve, hosszu betegsége után elsőizben ez alkalommal elnökölt ura Ullmann báró nagy melegséggel parentálta el Walder Gyulát, akinek eltávozása nagy vesztesége a magyar gazdasági és pénzügyi világnak. Majd hosszu beszédben vázolta a jelen gazdasági helyzetet és lelkesitő szavakkal bizonyitotta, hogy semmi ok sincs a csüggedésre. Bizalommal tekint a jövőbe, amelynek kedvező jelenségei máris mutatkoznak. A nagyhatásu beszéd után az igazgatóság a bank folyóügyeit tárgyalta.

A Pesti Tőzsde. Kallós János páratlan népszerüségnek örvendő lapja legujabb számában szenzációs cikkek számolnak be a tőzsdeintervencióról, a Kőrösbányairól, a Magyar-Amerikai Bankról, a Városi Bank vállalatairól, a Mezőhegyesi Cukor és Pannónia Kender üzletévéről, a bankfuziókról, az ingatlan- és telekkrachról, a Czinner-részvények emelkedéséről, a magyar-orosz szerződésről, a BUR-részvényekről és az Atlantica Trust vállalatairól. A lap közli Madarassy Beck Marcel báró, Kohner Adolf báró, Bun József, Doroghy Ervin dr. nyilatkozatát, ezenkivül tartalmas árupiac és autótőzsderovat egészíti ki a lapot, amely 32 oldal terjedelemben jelent meg.

TŐZSDEI HIRADÓ állandó mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

A Magyar Ruggyantaárugyár R.-T. hétfőn délután rendkivüli közgyülést tartott, amelynek egyedüli tárgya választások elintézése volt. Az igazgatóság uj tagjai gyanánt megválasztották Klein Gyulát, a Hitelbank igazgatóját, továbbá Klein Ferencet, aki a Hitelbank érdekkörébe tartozó Mezőgazdasági Ipar R.-T. igazgatója, végül egy svájci konzorcium bécsi megbizottját. A közgyülés után igazgatósági gyülésre gyültek össze az igazgatósági tagok.

Grőf Csáky László prakfalvi vas- és acélgyár r.-t. (VII., Erzsébet királyné-ut 114) október 31-ére kitüzött közgyülése a társaság cégének Grőf Csáky László Ajax acélmüvek r.-t.-ra való megváltoztatását fogja elhatározni.

A Fábián-féle vas- és fémárugyár r.-t. (VI., Országbiró-utca 35.) október 31-én rendkivüli közgyülést tart a részvények 200 K névértékének felemelése, az alapszabályok módositása, uj igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása tárgyában.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13. Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon; József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Ezentul

az izléses régóta bevált, dobozos **„valódi Franck kávépótlék"** az utánzott gyártmányoktól külsőleg abban különbözik, hogy **cimkéje barna-kék-fehér** szinekből van összeállitva, amelyen a jellegzetes ismertetőjelek, nevezetesen a **„kávédaráló"** és a **„Franck"** név feltünően érvényre jutnak.

A **„valódi Franck a kávédarálóval"** közkedveltségét kiváló aromájának, izletességének, erejének és zamatosságának köszönheti.

SZÓRAKOZÁS

Kis muszkák: az uj Földes-vigjáték a Renaissance-Színházban. Szombaton mutatja be a Renaissance-Színház Földes Imre uj vigjátékát, a Kis muszkák-at. A népszerü iró uj darabja ugy irójánál, mint témájánál fogva a legnagyobb érdeklődést kelti a közönség körében. Igazi nagy premiernek igérkezik a Kis muszkák bemutatója. A rendkivül mulatságos vigjátékot Somlay Artur rendezi. Főszereplők: Somlay, Bérczy Ernő, Táray, Makláry, Tőkés Anna, Nagy Margit, Bordás Rózsi. A Kis muszkák második és harmadik előadása vasárnap és jövő hétfőn lesz. Csütörtökön Csókoljon meg! (Somlay, Simonyi Mária), szerdán Strindberg Haláltánc-a (Somlay, Forgács Rózsi, Gellért), vasárnap délután a Hárem, félhelyárakkal.

„A masamód" bemutatója: október 31. A Magyar Szinház soron következő ujdonsága. Heltai Jenő „Masamód"-jának bemutatója technikai okokból néhány napi halasztást szenved, amiért is a Magyar Szinház heti műsora igy alakul: hétfő Johanna, kedd Sasfiók (Darvas Lili felléptével), szerda és csütörtök Johanna, péntek, szombat és vasárnap délután, este és hétfőn a A vörös malom (Darvas Lili fellépésével).

A Vigszinház e hetének eseménye a Vadkan szerdai bemutatója lesz, amely iránt a nagy szinházi és irodalmi eseményeket megillető érdeklődés mutatkozik. Móricz Zsigmond történelmi szindarabja mellett az Imádom és a Bunbury töltik be a műsort. Most vasárnap délután az Imádom kerül szinre.

A Nótás kapitány hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Estéről-estére Farkas Imre szenzációs operettjét adják a premier nagyszerü szereposztásában. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a Drótostót kerül szinre.

Az utolsó tiz év legkacagtatóbb vigjátéka A nagyhercegnő és a pincér estéről-estére a Belvárosi Szinházban. Titkos Ilona, Mészáros Giza, Kertész Dezső, Z. Molnár, Rubinyi a főszerepekben. Vasárnap délután a „Kreutzer szonáta" mérsékelt helyárakkal.

Kiss Ferenc, Csortos, Rátkai, Harmath Hilda, Kökény Ilona, Boross Géza, Gózon Gyula a Blaha Lujza-Szinház diadalmas őszi műsorában lépnek fel. Vasárnap délutánonként mérsékelt áru előadások.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) a legvidámabb gyermekműsorral, minden vasárnap délután 3 órakor kezdődik.

Apolló Szinház

műsora csodás!

M. kir. Operaház: Szerda: nincs előadás. Csütörtök: Farsangi lakodalom. Péntek: nincs előadás. Szombat: Rigoletto. Vasárnap: Faust. (7).

Nemzeti Szinház: Szerda: Süt a nap. Csütörtök: A vén gazember. Péntek: A házasságok az égben köttetnek (először). Szombaton: A házasságok az égben köttetnek. Vasárnap délután: Süt a nap; este: A házasságok az égben köttetnek. (7).

A Nemzeti Szinház Kamaraszinháza: Szerda: Hedda Gabler. Csütörtök: Az árnyék. Péntek: nincs előadás. Szombat: Candida (e szinpadon először). Vasárnap: Candida. (fél 8).

Városi Szinház: Szerda: Denevér. Csütörtök: A mikádó. Péntek: A szökött katona. Szombat: Mályvácska kisasszony. Vasárnap délután: Álarcosbál; este: A mikádó. (7).

Vigszinház: Szerda: A vadkan (először). Csütörtök, péntek: A vadkan. Szombat: Bunbury. Vasárnap délután: Imádom! este: A vadkan. (fél 8).

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.

Október 24—30-ig Vigjáték-esték!

1 üzlet, 2 főnök, 3 feleség

Amerika legmulatságosabb vigjátéka

A NOTRE-LINKI TORONYŐR

Amerikai burleszk 6 felvonásban

Bikaviadalok Ujpesten

Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.

Renaissance-Szinház: Szerda: Haláltánc. Csütörtök: Csókoljon meg! Péntek: Kis muszkák (főpróba). Szombat: Kis muszkák (először). Vasárnap délután: A hárem (fél 4); este: Kis muszkák. (fél 8).

Fővárosi Operettszinház: Egész héten minden este: A nótás kapitány. (fél 8).

Király-Szinház: Egész héten minden este: Marica grófnő. (fél 8).

Belvárosi Szinház: Egész héten minden este: A nagyhercegnő és a pincér. (Fél 8).

Blaha Lujza-Szinház: Vasárnap délután (fél 4) és egész héten minden este: Puszipajtások. Stirjában stb. (Fél 9).

Teréz-körúti Szinpad: Egész héten minden este: Uj műsor. (Fél 9).

A Kamara filmeseménye A tilalom földje, főszereplő Beregi Oszkár és Nagy Ara van az asszonycsóknak, Mildred Harris Chaplin művészi alakitásával. Előadások fél 6, háromnegyed 8 és 10 órakor.

Royal-Apolló. Harold Lloyd. Aki mer, az nyer. Előadások fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.

(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Hofer István és Tsa

műszaki és olajkereskedés

Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 69.*

Schwarz Sándor és Tsa

MAGYAR KÁLYHAIPAR

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.

TELEFON: 162-14.

MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Magyar Ólomárugyár Rt.

BUDAPEST, Forgách-utca 4. ✉ Telefon: 110-48, 102-01.

Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaóni rudakban és tömbökben.

Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

Krayer E. és társa

festék-, kence- és lakkgyár

BUDAPEST,
V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.

Festékek Lakkok

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI-U. 18.

Minden este 8 órakor. Minden este 8 órakor.

A sikamlós darab és General Troddel bohózatujdonságok ROTT és STEINHARDT felléptével.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ

kizárólag Károly-körut 24.

A behozatal felszabadulása folytán a cég ismét versenyen kivüli árakat nyujt n. é. vevőközönségének.

VERSENYÁRAK:

FÉRFISZÖVET-OSZTÁLY:

Férfi szövet, erős minőségü	95.500
Férfi ruhakelme, kitünő minőség	125.000
Tiszta gyapju férfi ruhakelme	195.000
Raglán double-kelmék	180—220

Angol divatszövetben, frakk- és smokingkelmékben, raglán- és felöltőszövetekben óriási választék.

NŐI SZÖVET-OSZTÁLY:

Camgarn cheviotte, 110 cmtr	67.000
Kockás és csikos ruha- és costümkelme	87.000
Gyapjucasan divatcsikokban	48.000
Francia posztó ruha és capekra, minden divatszinben	150.000
Kabátvelour, tiszta gyapju, 140 cmtr	165.000

A legujabb ruha- és kosztümkelmék, eolin, maroquin-kelmék, francia kabátvelourok dus választékban.

VÁSZONOSZTÁLY:

Kelengyevászon	15.500
Mosott chiffon	19.000
Piroskavászon-különlegesség	22.500
Lepedővászon, elsőrendü minőség	45.500
Lepedővászon, 156 cmtr széles, tiszta len	67.000
Paplanlepedővászon, 180 cmtr	55.500
Konyhatörlő- és szakajtóruha	17.500
Asztalkészlet, 6 személyes, tiszta len	405.000
Oxford ingkelme	22.500
Angol ingzefir	28.500

Damaszt- és lenárukban, törülközőkben, asztalnemüekben, valódi angol ingzefirekben a cégnél megszokott dus választék.

MOSÓOSZTÁLY:

Francia flanell sima divatszinekben	26.500
Tennisz szövött barchet	25.500
Angol, ratiné flanell 56 divatszinben	41.500
Kockás angol divatflanell	48.000
Francia divatflanell, remek kimintázás	43.500
Ruhavászon divatszinekben	19.500
Francia voil, legujabb kimintázás	23.500

Epongeok, svájci grenadinok pazar választékban.

FEHÉRNEMÜOSZTÁLY:

Nappali ing, saját készitményü	55.000
Nadrág, saját készitményü	55.000
Hálóing, saját készitményü	182.000
Jumper ajour himzett	62.000
Szoknyacombiné ajour himzett	150.000

Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelig állandóan raktáron.

SELYEMOSZTÁLY:

Mosóselyem ruhára és fehérnemüre	110.000
Ruhaselyem minden divatszinben	85.000
Liberty divatselyem minden divatszinben	182.000
Tricot selyem, 140 cmtr, nehéz minőségb.	180.000

Crepe de chinek, maroquinek, sima és mintás és más selyemujdonságok állandóan raktáron. Vidéki rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Maradékokat olcsón árusitom!

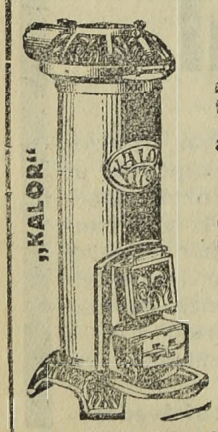

A salgótarjáni **„PERPETUUM"** folytonégő kályha

a jelenkor legjobb kályhája, mely bármely hazai barna szénnel gazdaságosan fűt,

állandó, kellemes, egyenletes meleget szolgáltat.

Versenyen kivül! Óvakodjunk utánzatoktól!

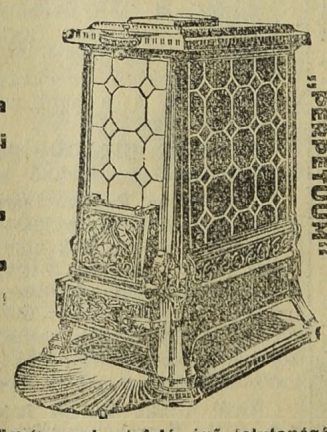

„KALOR"

lemezköpenyes hengeralaku folytonégő kályha.

„Korona", „Isis" irrendszerü folytonégők

„Radius" szab. lefelé égő folytonégő kályha. „Oeconom" főző- és fütőkályha.

Kaphatók jobb vaskereskedésekben. Gyártja a 12730

BUDAPEST-SALGÓTARJÁNI GÉPGYÁR és VASÖNTÖDE R.T.

(HIRSCH ÉS FRANK)

BUDAPEST, VI. ARÉNA-UT 128. — TELEFON: 171—88.

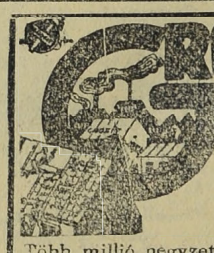

hőfedéllemez

erős, tartós, vihartálló

a jelenkor legjobb tetőfedőlemeze

Több millió négyzetméter használatban.

Gyártja és tetőfedést vállal:

Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár Budapest. Központi iroda: V., Berlini-tér 3. Gyár: X., Gyömrői-ut 44. szám.

Telefon: 67—96.

GLATZ ANDRAS

épületüveges, táblaüveg nagykereskedő

BUDAPEST

VIII., Baross-utca 66-68.

Telefon: József 24-87

Hirmann Ferencs FÉMÖNTÖDE és RÉZÁRUGYÁR

BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.

GYÁRTMÁNYAIM: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 október 29. — 40. szám.

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléket: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Ripka teljes győzelmével végződött a pénzügyi szakértő-afférr

Mi dolga lesz Jakabffy miniszteri tanácsosnak a városházán?

Az elmult héten egy fölösleges epizód játszódott le, amilyen fölösleges epizódokra — azt hisszük — sem Budapest polgárságának, sem pedig a liberális gondolatnak nincs szüksége. A pénzügyminiszterek karában uralkodó szanálási láz szülte az epizódot, amikor pénzügyi diktátort akartak küldeni a városházára, jóllehet a városházán ott ül a kormány teljhatalmu megbizottja: Ripka Ferenc kormánybiztos. Ezt a kisérletet Ripka Ferenc, akit a miniszterelnök és az összkormány bizalma ültetett be magas poziciójába, fölényesen verte vissza, mert lehetetlen volt, hogy az egész kormány legteljesebb bizalmát élvező kormánybiztos mellé az egyik reszort-miniszter pénzügyi diktátort állitson. Sajnos, a kisérlet megtörtént és az ellenzéki, legelsősorban a faivédő sajtó kitünő támadási felületet kapott az óvatosság nélkül való kisérletezésben.

Ebben a pillanatban azonban már azzal a megnyugvással könyvelhetjük el az eseményt, hogy

Ripka Ferenc mellé nem kerül pénzügyi diktátor, hanem csak egy pénzügyi szakember, aki tanácsokkal támogatja a kormánybiztost.

Az a pénzügyi politika, amely vert hadként vonult vissza szinte ugyanebben az órában a kisgazdák üres handabandázása, osztálykivánságai és az ország összeségét mélyen érintő követelődzései elől: az a pénzügyi politika a budapesti városházán akarta megmutatni hatalmát. Budapest polgársága maga is követelte egy időben a „pénzügyi diktátor" kikülését, de ez akkor volt, amikor még Wolffék muló uralmukra támaszkodva a szatócsok, a kuporosok, a fösvények rablógazdálkodását folytatták. Azóta már van „diktátor" a városházán és ha ezt a pénzügyminiszteriumban nem is tudnák, a diktátornak az a tulajdonsága, hogy nem jár se párosával, se hármasában, mint a pénzügyminiszterek; hanem egyedül van oszthatatlan, egyedülálló hatalommal kormányoz, illetve ebben az esetben ellenőriz.

Ripka kormánybiztos a különös szándékot azonnal, gyorsan és eredményesen visszaverte. Ennek a visszaverésnek nem is eszköze, de feltétele volt az, hogy igen szigoruan, igen komolyan szegült ellene a szándéknak. Az affér idején egyetlen szón nyargalt mindenki: Ripka Ferenc lemondásán, vagy lemondási szándékán. Maga Ripka kormánybiztos sem találta meg a helyes kifejezést, amikor meg akarta határozni a történteket és kijelentette, hogy: „hivatalosan nem mondtam le". Meg kell állapitani, hogy

lemondás nem történt, hanem Ripka Ferenc igenis fölvetette a kabinet-kérdést,

aminek eredménye semmi körülmények között sem lehetett volna Ripka Ferencnek a kormánybiztosi székből való távozása, hanem csak a pénzügyminisztérium álláspontjának megváltoztatása.

Ez meg is történt és Jakabffy Károly miniszteri tanácsos, mint pénzügyi szakértő fogja elfoglalni helyét Ripka kormánybiztos tanácsadójaként. Jakabffy misszijának fontosságát ez a disztinkció nem csorbithatja és egészen bizonyos, hogy olyan előkelő modoru urral, olyan megértő szellemmel, mint Ripka, igen nyugodtan, igen eredményesen dolgozhatik együtt. Hiszen Ripka maga volt az, aki hangoztatta, hogy pénzügyi szakértőre szükség van, amint hogy közigazgatási szakértőt is vett maga mellé Hamvay Sándor nyugalmazott előljáró személyében.

Jakabffy az elmult szombaton már szabadságra is ment, hogy előzetes tanulmányokat végezzen munkája megkezdése előtt; de a hét végén már jelentkezni fog szolgálattételre Ripka Ferencnél.

A szakértőnek többféle irányban kell Ripka Ferencet tanácsaival ellátni. Elsősorban is a legszigorubb takarékosság irányelveit kell megállapitania, amelyek alapján azután a kormánybiztos ellenőrzi a főváros gazdálkodását.

A másik fontos teendő az üzemek ellenőrzése. Itt is a pénzügyi szakértő fog véleményt mondani arról, hogy mely üzemek rentábilisak és igy fenntartandók és melyek azok, amelyek csak háborus szükségletek voltak, nem jövedelmeznek és csak a magánvállalkozás kerékkötői, gátlói.

De nagyon érdekes lesz az is, ami Wolffék gazdálkodásának birálataként fog hangzani, amikor a pénzügyi szakértő bepillantást nyer a költségvetési és zárszámadási dolgokba. Pénzügyi szakember nem mehet bele abba a játékba, hogy deficitmentes költségvetésekkel zsonglőrködjék politikai okokból. Hivatalosan, szakértő fogja tehát megállapitani, hogy milyen értéke van Wolffék deficitmentes költségvetésének. A szélső jobboldali elemek ezeket a megállapitásokat előreláthatóan nem fogják kortesesz-köznek használni.

Mit is mondott Montecuccoli?

Wolff Károly bizalmatlanul néz a községi választások elé

Gömbös Gyula a héten nagyhangu kijelentést tett a parlament folyosóján. Bejelentette, hogy fegyveres erővel is megakadályozza Vázsonyiéknak a közgyülési terembe való bevonulását. Ugyanakkor azonban jött Wild József és bebizonyitotta, hogy Gömbös a városházi áttörés hiresztelésével egy másik, a maga politikája számára sokkal fontosabb stratégiai pontot kiván fedezni. Az egész folyosói handa-bandázás tehát a városházát illetően teljesen összeomlott. Nincs jelentősége azoknak a véleményeknek sem, amelyek a Gömbös-féle kurjantás nyomán fakadtak. Hiszen

a kormánynak a Duna-Tisza közén kell elnyomnia Gömbösék fészkelődését és akkor a budapesti városházán már nem akadhat velük dolog.

Mélyen sértő azonban a bécsi lapoknak az az ajánlata, hogy a budapesti községi választásokat nemzetközi ellenőrzés alá kell helyezni. Erre szükség nincsen, különben is titkos választások mellett nem lehet szerepe az erőszaknak. Gömbös fenyegetése is a választások utánra vonatkozott, akkor, amikor

a keresztény községi párt nem a bevonulástól, hanem a választásokon való bukástól fél.

Itt pedig nincs segedelem, itt Gömbös Gyula sem mondja, hogy tehetne valamit. A keresztény községi pártnak minden reményét összeomlott, igy többek között az is, hogy a kormányválság jobbfelé tólja majd el a helyzetet. Igen örültek annak, hogy éppen a fővárosi törvény vitája során merült fel a Nagyatádi Szabó által előidézett válság. Hittek benne, hogy Nagyatádiék kivonulásával Bethlen jobbfelől egészíti ki kabinetjét, vagy ha Vass József következnek, jobboldali kormányt alakitana. Ebben a pillanatban az ő szájuk ize szerint módosult volna a törvényjavaslat és egy teljesen reakciós törvény alapján talán még jelentéktelen többséget is tudtak volna szerezni.

Most mindez kutba-esett és

Wolff Károly a legteljesebb bizalmatlansággal tekint az elkövetkezendő választások elé.

Belső hivei előtt nem is titkolja, hogy már ő is feladott minden reményt. De még a reménység foszlányait is kezdi már félteni, abból az egyszerü okból, hogy — amint mondják — a keresztény községi pártnak nincs pénze a választásokra. Beszélik, hogy amikor a választásokról esik szó, Wolff legyint a kezével és keserüen csak annyit jegyez meg:

— Mit is mondott Montecuccoli?...

Ez elég értelmesen hangzik és a lelkes agitátorok meg is mozgatnak mindent, hogy pénzt hajtsanak fel. Adakozók azonban nem igen akadnak, pedig vannak, akik azzal hitegetik magukat, hogy tizmilliós összegeket nagy hálával könyvel el a párt és az ilyen adakozónak joga van még abban is reménykedni, hogy rákerül a városatyák választási listájára. No, persze ez nem azonos még a városatyasággal, de egy-két plakáton szerepelni sem megvetendő dolog a reklám kedvelőinek.

Egyébként van olyan vélemény is, hogy a pénztelenségről szóló hirek csak vaklárma, bár ez ellen bizonyit az a szivos küzdelem, amelyet keresztény községiek a parlamenti tárgyaláson a választási plakátok ellen folytatnak.

Mert hogyha Montecuccoli ma élne, tudná, hogy nemcsak a háboruhoz kell pénz, pénz, meg pénz, hanem a plakáthoz is...

Fullánkok

Gömbös Gyula

beleszólt végre a kommunális politikába. Vagy télesztendő előtt harsonákkal hirdették, hogy a budaörsi Napoleon, a választási ólmosbotok főparancsnoka részt akar venni a városi politikában is. Folyt is a találgatás: vajjon milyen szerepe lesz? Általános volt a vélemény, hogy ő fogja irányitani a választásokat. No igen, de ő csak a nyilt szavazással való választásoknak a specialistája. A lajstromos, titkos szavazás nem az ő reszortja: itt nincs tennivalója. De most aztán kibujt a szeg a zsákból. Hogy ő majd fegyverrel kergeti ki a városházáról, aki neki nem tetszik. Egyszóval a budaörsi Napoleon lóháton akar bevonulni a városházára. Nem tudom, olvasta-e a bolondos grófi Pongrácz István történetét, amelyet Beszterce ostroma cimen olyan ragyogóan irt meg Mikszáth Kálmán. Nagyon nagy hasonlatosságot találunk a kettő között. És akár meg is rendelheti már, mint Pongrácz István, a hatalmas koporsót, amelyben diszkardosan temethetik el a kurzust — ha ugy tetszik — akár lóháton.

A szinházak

egymással versengve szállitják le a helyárakat, amit mi igen bölcs és igen üdvös cselekedetnek vélünk. Meg kell állapitani, hogy a szinházak csődjét nem a szinházak belső hibája okozta, hanem katasztrofába sodorta őket a szanálás fájdalmas művelete. Boldogan veheti tudomásul mindenki, hogy olcsóbb lett a kultura, hozzáférhetőbb lett a polgárság számára a művészet. Ugyanakkor azonban az élet más, talán még komolyabb szükségletei tovább is hozzáférhetetlenek. A kapzsiság, a jogosulatlan haszon után való szörnyü versenyfutás tovább tart ott, ahol az áldozat, a fogyasztó közönség, nem gyakorolhatja a lemondás erényét. Az embernek előbb élnie kell, hogy azután kulturéletet élhessen. Itt jelentkeznek azután a hiénák és ha a leszállitott árak mellett is árva marad a Muzsa, annak az az oka, hogy még mindig nem marad pénze a közönségnek a kulturigények kielégitésére. A tanulság pedig az, hogy az operációt, amelyet a szinházak öntestükön becsületesen és okosan végrehajtottak, mindenkinek ki kell állania, ha másként nem: erőszakkal.

Türelmetlenek a főváros külföldi hitelezői

Követelik, hogy Budapest bizonyos vagyonrészeket adjon el és avval törlessze az adósságát

A mult szerdán a közgyülést helyettesitő tanácsülés ratifikálta azt az ideiglenes megállapodást, amelyet a főváros külföldi adósságainak törlesztése dolgában Budapest delegáltjai kötöttek Bazelben a hitelezőkkel. A megállapodás magva tudvalevően az, hogy

a főváros a jövő esztendőben minimum 168.000 angol font törlesztést fizet a külföldieknek,

az idénre pedig összesen 140.000 font sterlingnél nem fizethet kevesebbet. A jövő évi törlesztés ugy történik, hogy januártól junius végéig havonta 13.000 font sterlinget; julius 1-től december végéig pedig havi 15.000 font sterlinget fizet a főváros. Hogyha a havi törlesztési összegeknek Londonba való elküldésével elkésne a főváros, akkor a hátralék után 4%-os késedelmi kamatot fizet. A törlesztési összegeket a főváros villamosvasutja — a BSzKR — és a főváros elektromos-telepe szolgáltatja. Mindkét vállalat, mint ismeretes, bruttó bevételének 10%-át adja a külföldi adósságok törlesztésére. A külföldi hitelezők ezt a 10%-ot 20%-ra szerették volna felemeltetni, hogy ilyenformán a külföldi adósságok törlesztése gyorsabb tempóban mehetett volna. Teleszky János azonban a magyar delegáció nevében határozottan tiltakozott ez ellen a terv ellen, mert — ugymond — a pesti publikum már igy is tulmagas viteldijat fizet a villamosvasuton; sokkal magasabbat, mint amit a bécsi villamosvasuton fizetnek és Budapest publikuma erősebb megterhelést már nem bir meg.

A bázeli tárgyalások e részletei különben eléggé ismeretesek. Ellenben nem ilyen publikus az, hogy a külföldi hitelezők miért nem akartak végleges megállapodást kötni a magyar delegációval a külföldi adósságok törlesztése dolgában. A fővárosnak tudvalevően az volt az ajánlata, hogy 1925 január elsejétől kezdődőleg fizet havi 3 milliárd magyar korona törlesztést. Ez egy évben 36 milliárdnak felel meg. Ezzel aztán elégedjenek meg a hitelezők, mert Budapest pénzügyi helyzete olyan, hogy nagyobb áldozatra képtelen. A külföldiek ezt a propoziciót kereken visszautasitották és kijelentették, hogy abban az esetben, ha a szanálás sem javitja meg Budapest bevételeit és ha a jövőben sem emelhetnék föl a törlesztési összegeket, akkor

a fővárosnak törzsvagyonából kell kielégiteni a hitelezőket. Bizonyos vagyonrészeket el kell adni.

A megállapodás tehát azért ideiglenes és csak azért szól a jövő év végéig, mert a külföldi hitelezők abban reménykednek, hogy a jövő évben a szanálás következtében annyira megjavulnak a főváros bevételei, hogy Budapest bizonyos vagyonrészeinek eladásától el lehet tekinteni. Addig is azonban

a bazeli konferencia alapján még ebben az esztendőben egy bizottság fog Budapestre jönni, amely bizottság megvizsgálja a főváros vagyoni státusát;

jelentést tesz arról, hogy mennyit tud fizetni Budapest és hogy milyen forrásokból teremthető elő a törlesztési összeg és végül felsorolják a legalkalmasabb módokat ezeknek a forrásoknak az igénybevételére. A bizottság tagjai között 2 angol, 1 francia, 1 német és 1 svájci lesz.

A magyar delegáció abban reménykedett, hogy legalább az 1914-ben felvett 134 millió márkás német kölcsönt fizetheti márkában és méltányosabb alapon, mint a többit. Teleszky a tárgyalások során külön kérte is, hogy a német kötvénytulajdonosok ügyét tartsák függőben. A külföldiek azonban nem akartak belemenni semmi könnyitésbe, ugylátszik már csak azért sem, mert

a Dresdner Bank által kibocsátott cimletek jórészét a háboru után sikerült Németországból Angliába sibolni,

és most a német kölcsön is mint angol követelés szerepel.

— A hitelezők semmi módon nem járulhatnak hozzá jogaik bárminemü megcsonkitásához s a főváros szerződéses kötelezettségeinek tiszteletben tartását követelik. Budapest székesfőváros három külföldi kölcsönének egységesitése semmi körülmények között sem vehető figyelembe —, mondja a tárgyalásról felvett jegyzőkönyv.

Az 1924 december 31-ig befolyt törlesztéseket különben igy osztják föl:

1910. évi 4%-os angol kölcsönre 21·5%.
1911. évi 4%-os francia kölcsönre 28%,
1914. évi 4½%-os német kölcsönre 50·5% jut a törlesztésből.

Égszakadás, földindulás...

Folytatólagos parlamenti vita a fővárosi törvényjavaslatról

Ideges rémület a Wolf-párton

Negyven esztendeje mult csak néhány nappal, hogy az 1884-es országgyülést megnyitó királyi trónbeszéd ezzel a bölcs intelemmel fordult a képviselőházhoz, amelyben tizenhat antiszemita képviselő jutott mandátumhoz:

„Politikai bölcseséggel, ha kell, szigoru erélyel enyésztessék el a belső bajokat, szüntessék meg a fajok, felekezetek, osztályok közötti surlódásokra vezető izgalmakat, hogy Szent István birodalmának országaiban a különböző fajok, felekezetek, osztályok az együttélésében egyaránt megelégedést találjanak."

A féktelen gyülölet ellen akkor elsőnek a király szállott sorompóba, utána Kossuth Lajos turini remeteségéből irta meg apostoli szózatát és Haynald Lajos, a kalocsai érsek itélte el azt az országbontó munkát, amelyben — ha tovább folyik a lelkek mérgezése — Magyarország maga fog elvérezni...

De most, amikor Budapest valóságos tüzfészke lett az eszeveszett buitogatásnak, amikor az erkölcsi fogalmakat a félreismerhetetlenségig eltorzitják s a politikai élet elvadulásának legaggasztóbb tünetei mutatkoznak, hasztalan keressük a negyven év előtti országgyülés belátását. A fővárosi törvényjavaslat tárgyalásának legutolsó napjai azonban világosan és félreismerhetetlenül tisztázták azt a kérdést, amelyet a rosszindulat, az uszitás, az igazság kicsavarása a hazug beállitások átláthatatlan ködébe burkolt. Rassay Károly és Vázsonyi Vilmos beszéltek. Két képviselő, akiknek tárgyismeretét, birálataik őszinteségét és szónoki készségét még a legelfogultabbak sem tagadhatják.

Rassay Károly nem negyven esztendőre, hanem ötven évre ment vissza, amikor a régi Budapest közigazgatását rajzolta meg és még messzebb nyomulva be az elmult idők történetébe, megrajzolta azt a képet, amelyből ekv alapjában véve heterogén elemekből összeszürődött, de végeredményben egységes, nyelvben, gondolkodásban, érzületben homogén Budapest alakult ki. Ezt a Budapestet mesterségesen akarják szétbontani, pártpolitikával akarják szétzülleszteni és a hatalmi poziciókból kitessékelt párt nem átallott olyan eszközökhöz folyamodni, hogy szemben Európa minden fővárosának, rendszerével redukálni igyekeznek a választó polgárok számát, az ipari munkásságot ki akarják zárni a választójogból s a helybenlakás kérdését ugy forszirozzák, hogy lehetőleg mentől több embert üssenek el Budapest alkotmányos életébe való beavatkozástól. Ez a rendszer hamis névjegyzékekkel operál és mindent elkövet arra, hogy a maga autokratikus uralmát biztositsa. Rassay beszédének igazi gerince azonban mégis csak az volt, amikor néhány súlyos mondattal a Wolff-féle rezsim jelszavas, hazug politikáját bélyegezte meg.

Wolffék ugy ültek padjaikban, mint a vádlottak, akiknek bünlistáját kérlelhetetlen szóval olvassák fejükre. Megpróbálkoztak néhány közbekiáltással, a leghangosabb fajvédők is segitségül jöttek, de a dübörgő vádakat nem tudták elnémitani.

Az első „malleus" kalapácsütései jókora rést ütöttek már a hazugság bástyáján s a szakadékot kiszélesitette Vázsonyi beszéde. Vázsonyi az egyszer nem élt szokott fegyvereivel: keveset csipkelődött, gunyolódott, ellenben izekre szedte szét az egész javaslatot, mint egy anatomus, aki az ideget is kipreparálja. Támadásának legbravurosabb része az volt, mikor Wolffékat saját fegyverükkel szoritotta sarokba s párhuzamot vont Lueger Bécse és Wolff Budapestje között. Lueger két esztendői helybenlakást is elegendőnek tartott arra, hogy a bécsi polgár megkapja a községi választójogot. Budapesten hat esztendőt is kelveselnek. Bécs a legnehezebb napokban is fejlődött, épitkezett, napot, levegőt adott a nagyváros zajában kimerült kisembereknek, nálunk deficit és frázis volt a wolffiánus-uralom egyetlen kisérő akkordja. S ez a tehetetlen rezsim, amely egyre azt hangoztatja, hogy a forradalmaktól lezülött Budapestet „szanálta", következetesen elhallgatja, mit teremtett, mit produkált az elődje a főváros kulturális, közegészségügyi, gazdasági fejlődése terén: beleköpni abba a forrásba, amelyből meritettünk, legalább is hálátlanság, ha nem a legbarbárabb izléstelenség.

Vázsonyi beszéde alatt lassan-lassan kiürültek a kormánypárt és a keresztény-szociálisták, fajvédők padjai, de ez az igazságot nem akasztotta meg utjában. A beszéd elhangzott és a benne foglalt igazságoknak megvan a visszhangja országszerte, de legelsősorban a fővárosban. És lehetetlen Budapest liberális érzésü polgárságának elzárkóznia egy alapvető igazság felismerésétől: a döntő csata előtt, amelyre Budapest békéje, jóléte, jövendője van feltéve utolsó tétként, csak egy kötelessége lehet, harcos, tömör csapatban felsorakozni a nagy leszámolásra.

Küzdelem a városi vámok körül

Csupor József tanácsnok nyilatkozata

Nagy a kavarodás a városi vámok körül. A főváros tudvalevően aranyban állapitotta meg a városi vámtarifát, és a magas vámok óriási felzudulást váltottak ki az érdekeltségekből. A bor- és husfogyasztási adóval együtt a forszirozott

havi vámbevétel körülbelül tiz-tizenegy milliárd papirkoronára rug,

ami nyolcmillió aranykorona évi bevételnek felel meg. Az uj tarifa szerint nagyon erősen emelkedtek a kocsin behozott áruk vámja, ami a környékbeli gyárak produktumait különösen sujtja. Ebben a dologban különben a napokban tudvalevően ankétet hivott össze Ripka Ferenc kormánybiztos és az ankéten az érdekképviseletek küldöttei elmondták véleményüket. Az ankét eredménye az lett, hogy felkérték az érdekképviseleteket, hogy sürgősen terjesszék be a város pénzügyi osztályának kifogásaikat, és a városházán kedden délben az érdekeltek bevonásával, tartandó tanácskozáson érdemleges tárgyalás alá veszik a GyOSz, a Kereskedelmi és Iparkamara, a Baross-Szövetség és az Iparegyesület memorandumait. A kérdésről, amely annyi érdeket érint, munkatársunknak alkalma volt beszélni

Csupor József tanácsnokkal,

a főváros pénzügyi osztályának vezetőjével, aki a következőket mondta:

— A városi vámtervezetről a GyOSz, a Baross-Szövetség, a Kereskedelmi és Iparkamara és az Iparegyesület memorandumot készitenek és ezeknek a memorandumoknak az alapján tárgyaljuk meg kedden a városi vámtételek revizióinak a kérdését. Én mindenesetre el akarok menni az engedékenység és méltányosság legvégső határáig, és meg vagyok róla győződve, hogy olyan megegyezést sikerül létesitenünk, amely minden érdeket egyformán kielégit. A lapok azt irják, hogy az uj vámtarifatervezet különösen az élelmiszereket drágitja meg. Hajlandó vagyok még az élelmiszer-vámoknál is bizonyos engedményeket tenni. Csak azt akarom a mult tapasztalatai alapján leszögezni, hogy ezeknek az adóleszállitási akcióknak rendesen az a következményük, hogy a főváros ugyan a fogyasztó-publikum érdekében rendszerint jelentékeny engedményeket tesz, a vámredukció azonban nem szokott érvényesülni a fogyasztásban.

Csak a vámok lesznek kisebbek; a fogyasztási cikkek árai azonban megmaradnak a régi nivón,

ugy, hogy a fogyasztó-publikum végeredményben nem nyer a vámok csökkentésével, csak a főváros esik el jelentékeny bevételtől. Fenyő Miksa dr., a GyOSz igazgatója, egyik nyilatkozatában kijelentette, hogy a főváros azért forszirozza a magas városi vámtételeket, mert a vámbevételt akarja a külföldi adósságok törlesztésére forditani. Fenyő Miksa dr. érvelése azonban nem felel meg az igazságnak. A helyzet az, hogy a külföldi adósságok törlesztésére teljesen elegendő az a tiz százalék, amelyet a villamosvasut és a főváros elektromos-telepe bruttó bevételéből fizet. Ha közben leszállitanák a villamosvasut tarifáit, vagy az elektromos áram árát, akkor — nem mondom — gondoskodni kellene a hiány pótlásáról és akkor talán szó lehetne arról is, hogy a vámbevételek egy részét a külföldi adósságok törlesztésére forditsuk. Egyelőre azonban sem a villamos viteldijak leszállitása, sem pedig az elektromos áram árának redukcióia nincs tervbevéve.

A vámbevételt a főváros igenis a tisztviselői fizetések egyrészének a fedezésére akarja forditani,

és én meg vagyok győződve, hogy a gazdasági viszonyok javulása mellett csakugyan sikerülne a bevételeket olyan mértékben fokozni, hogy ezek a bevételek elérnék a békebeli vámbevételek nivóját. Az érdekképviseletek azt mondiák, hogy mi egyszerre és tetemesen emeltük a vámtételeket. Ebben a formában azonban talán még sem lehet ezt a problémát beállitani. Az igazság az, hogy mi már 1920 nyarán felemeltük a vámtarifát, és most nem tettünk egyebet, minthogy az 1920-ban elfogadott vámtarifa tételeit a korona akkori zürichi jegyzése alapján valorizáltuk és néhány erősen szembeötlő eltolódást és fonákságot korrigáltunk. Mert, hogy voltak kirivó igazságtalanságok és fonákságok: azt talán még az érdekképviseletek sem állitják. Végeredményben azonban azt hiszem, hogy a hibákat sikerülni fog kölcsönös engedékenységgel kiküszöbölni a tarifatervezetből.

Itt emlitjük meg, hogy a GyOSz, az Iparkamara, az Iparegyesület és a Baross-Szövetség már elkészültek memorandumukkal. Az érdekképviseletek a háboruelőtti vámtarifákat kérik visszaállitani. Az 1920. évben megállapitott tarifa valorizálását pedig igazságtalannak tartják, mert szerintük 1920-ban mesterségesen szorították le a svájci frankkal szemben politikai okokból a magyar korona kurzusát és 1920-ban a magyar koronának más volt a vásárlóereje idehaza és más a külföldön.

DREHER BAK-SÖR

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Fojtogató kisérlet a főváros kereskedelme ellen

Biztositani kell a tranzitó-forgalom zavartalan működését

Az ipar- és kereskedelemellenes hangulat megint életjelt adott magáról az országban és ha a gyülölet kitörései némileg ellanyhultak és a tranzitforgalom ujra megindulhatott, a kis epizód mégis szomoru világitásban mutatja azt a mostoha bánásmódot, amelyben az ipar és kereskedelem részesül Magyarországon. Apró visszaélések miatt sehol a világon nem gondoltak arra, hogy akár egy pillanatra is beszüntessék, vagy akár csak meg is nehezitsék az ország fővárosának tranzitókereskedelmét. Nálunk a beszüntetés volt az első gondolat és éppen ebből a mohó büntetőszomjuságból kell arra következtetnünk, hogy az ország hivatalos tényezői vagy nincsenek tisztában az ipar és kereskedelem jelentőségével, vagy pedig éppen azért vetik rá magukat oly ártó szándékkal, mert ismerik jelentőségét s utját akarják vágni annak, hogy az ipar és kereskedelem közgazdasági hatása a maga egész jelentőségében érvényesüljön.

Hetekkel ezelőtt rájöttek arra, hogy egyes tranzitraktárakban visszaélések történtek. Rajta hát, zárjunk be minden ilyen raktárt és szüntessük be az egész tranzitókereskedelmet! Jogi szempontból a legnagyobb abszurdum, hogy egyesek büneiért egy egész társadalmi osztályt büntessenek. A pénzügyminiszter mégis vállalkozott ennek az abszurd igazságszolgáltatási módszernek bevezetésére.

Elrendelte az előjegyzési raktárak általános revizióját és utasitást adott arra nézve, hogy további intézkedésig előjegyzési raktáron való kezelésre ne szolgáltassanak ki árut.

Ez az intézkedés — noha közben a szigoru rendelkezést némileg már ennyhették — csatasorba állitotta az érdekelt kereskedőket, sőt akcióba szólitotta magát a hivatalos Budapestet is, amelynek legfőbb érdeke, hogy az ipar és kereskedelem zavartalanul bonyolitassék le a vámkülfölddel. A főváros állásfoglalása ügyében

dr. Purébl Győző tanácsnokhoz,

a közgazdasági osztály vezetőjéhez fordultunk, aki a kormány intézkedéséről és a főváros magatartásáról a következőket mondotta munkatársunknak:

— A vámelőjegyzési raktárak fenntartása egy nagy cél érdekében történik: a főváros tranzitforgalmának fellendítésére. Budapest szerencsés földrajzi fekvésénél fogva ugyanis összekötő kapocsként szerepelhet a kelet és nyugat között, ennélfogva minden eszközt meg kell ragadni arra, hogy Budapest központi fekvését minél jobban kihasználjuk a nemzetközi kereskedelem közvetitése által. E közvetitésre pedig egyik leghatásosabb eszköz az előjegyzési raktárak (hitelraktárak) intézményének megvalósitása, mert a kereskedőknek módjukban áll ezáltal a külföldről hozott áruk vámfizetése nélkül beraktározni és minden külön engedélyezési, vagy vámvisszatérítési eljárások mellőzésével az árukat tovább exportálni.

— Ennélfogva nem közömbös sem az exportáló cégek, sem pedig a főváros közönségének egyeteme előtt, hogy ezek az előjegyzési raktárak továbbra is fennmaradjanak és ezáltal a főváros tranzitóforgalmát, amelyből rendkivül sokan élnek, továbbra is fenntartsák, sőt azok életképességét és forgalmát elősegitsék.

— A főváros még 1921 febr. 9-iki közgyülésének határozatából kifolyólag felterjesztést intézett a nemzetgyüléshez: mindazon intézkedések megtétele végett, amelyek elősegitik Budapestnek a nemzetközi forgalomba való bekapcsolását, amelytől a főváros intézői a főváros felvirágoztatását várják. A közgyülés által felvetett kivánságok nagyrésze teljesült is és ennek köszönhető, hogy a főváros kereskedelme és ipara a fejlődés utjára lépett. A tanács a most felmerült konfliktus kapcsán a következő felterjesztést intézte a pénzügyminiszterhez: „Tudatában vagyunk, hogy az elkövetett visszaélések egyrészt nagy kárt okoznak az államkincstárnak és elsősorban a legális kereskedelemnek, és ezért a konkrét visszaélések esetén a legszigorubb megtorlást kérjük éppen a tisztességes kereskedelem védelmére. Egyuttal azonban kérjük, hogy egyes visszaélések miatt a tisztességes és legális kereskedelem az előjegyzési raktárak müködésének felfüggesztése által ne sujtassék. Kérjük a rendelet hatályon kivül helyezését, hogy a vámhivatalok előjegyzési raktárban való kezelésre árukat továbbra is szolgáltassanak ki, valamint azt is kérjük, hogy az előjegyzési raktárak revizióját sürgősen foganatositassék."

Ebben a nyilatkozatban eléggé jellemezve van az előjegyzési raktárak jelentősége és éppen ezért teljesen érthetetlen a pénzügyi kormánynak az az intézkedése, amely egy csapásra megbénitotta Budapest kereskedelmi életét. De érthetetlen ez az intézkedés már csak azért is, mert hiszen maga a kormány is többször hangoztatta, hogy az ország kereskedelme szempontjából mily fontos körülmény Budapest kedvező fekvése

és hogy Budapest éppen kedvező fekvésénél fogva predesztinálva van arra, hogy gócpontja legyen a nyugatról kelet felé, és a keletről nyugat felé irányuló kereskedelemnek.

És ezeket az előnyöket kész volt a kormány áldozatul dobni a bürokráciának, amely tehetetlenségében egy kisebbszerü bajt csak ugy tudott orvosolni, hogy az egész szervezet életmüködését megakasztotta.

Kétségbe kell esni ily végzetes intézkedés láttára. Kétségbe kell esni, ha arra gondolunk, hogy a főváros gazdasági életében mily katasztrófális zavarokat idézhet elő akár a rosszakarat, akár a hozzánemértés. És el kell csüggednünk afelett, hogy milyen könnyelmü kézzel nyulnak hozzá egy életbevágó kérdés elintézéséhez, amikor ez a könnyelmüség nemcsak Budapestnek, de az egész országnak jóvá nem tehető károkat okozhat. Mert a pénzügyminiszter, aki a tranzitraktárakba való bebocsátást beszüntette, nagyon jól tudja, hogy az országot nem a falu, de Budapest tartja fenn. A pénzügyminiszter ismeri az aranyköltségvetés számadatait, amelyekből mindennap megállapithatja, hogy Budapest verejtékezi ki magából annak az aranynak legnagyobb részét, amelyre az egész állami háztartásnak szüksége van. Budapest csak ad, mindig csak ad. Budapest a nagy adakozó.

ellenben a falu a nagy kéregető.

Budapest fizeti a legtöbb vagyon-, jövedelmi és kereseti adót. Budapestre vetették ki a legtöbb kényszerkölcsönt. És Budapest tür és fizet. És ha még nem fizetett eleget,

ezután fizetni fogja azt is, amit a kisgazdák a kisüst révén lealkudtak magukuak és fizetni fogja azt is, amit a pártegység érdekében a kényszerkölcsönből elengedtek a falunak.

És aki ennyit fizet, igényt tarthat arra, hogy ne bénitsák meg abban a munkában, amellyel inkább az állam, mint a saját szükségleteit előteremti. Hagyják békében dolgozni Budapestet és ne eszeljenek ki minduntalan olyan intézkedéseket, amelyekkel elveszik kedvét a további munkától.

Pálinkaadó — sörből. A megegyezésnek, amelyet a miniszterelnök kötött a kisgazdákkal, már jelentkeznek a következményei. A kisgazdák olcsó pálinkát akarnak inni és pártkérdéssé tették ennek a követelésnek teljesitését. A forradalom, amelyet a pártban meginditottak, eredményesnek mutatkozik és ha az illetékesek idejekorán észbe nem kapnak, akkor kisgazdáék a pálinkát ezután mérőszerkezet alkalmazása nélkül főzhetik. Főzhetnek annyit, amennyi jólesik és az adót nem a főzött mennyiség után, hanem átalány-rendszer szerint fogják fizetni. E pillanatban nem tudjuk pontosan, mennyit jelentene koronákban az a kedvezmény, amit a kormány a kisgazdáknak spendirozni akar. De seitiük, hogy az egyezség igen jelentős tehertétele lesz az állami költségvetésnek, amely most fedezetet keres arra az adóösszegre, amelyet a pálinkafőző kisgazdák nem fognak befizetni az adóhivatalokba. A fedezetet ugy látszik már meg is találták: a pénzügyminiszter ankétra hivta össze az ország sörgyárait, hogy tudomásukra juttassa a söradó ujabb felemelésének tervét. Kétségtelen, hogy az adóemelés olymérvü lesz, hogy fedezni lehessen belőle azt az adóhiányt, amely a kisgazdáknak adott kedvezmények folytán az állami költségvetésben mutatkozni fog. Ez azt jelenti, hogy a városi ember, aki nem iszik pálinkát, söradóban fizesse ki a kisgazda pálinka-adóját. A városi ember, a gyári munkás, a köztisztviselő és magánalkalmazott igyék drágább sört, hogy a kisgazda olcsó pálinkát ihasson. Talán mondanunk sem kell, hogy ez a tervbe vett ujabb adóemelés megint csak a gyáripart bénitja meg fejlődésében, sőt nincs kizárva, hogy a söradó ujabb emelése esetén a sörgyárak felhagynak üzemükkel, mert a fölemelt és a közönségre áthárított adó nyomán a sörfogyasztásnak egy olyan csökkenése következnék be, hogy a sörgyártás fentartása nem fizetődnék ki. Hogy a munkanélküliség szempontjából mit jelent, ha az ország sörgyárai beszüntetik az üzemet, azt könnyü megállapitani. A belső politika ilyen perspektivát mutat, alig két nappal az áldásosnak mondott megegyezés után. Bezárt sörgyárak, néhány ezer ujabb munkanélküli egyfelől, olcsó pálinka és az olcsó pálinkafogyasztás borzalmas következményei másfelől. A falu akkor se spórolt a pálinka-ivással, ha drágán fizette meg azt. Mi lesz most a faluban, ha a kisgazda olcsón jut a testi- és lélekölő alkoholhoz? Nekünk nem hivatásunk a pálinka romboló következményeire rámutatni. Ezt végezzék el a szociálfilozófusok, no meg azok, akik minduntalan azzal hozakodnak elő, hogy a falu a nemzet gerince és a faj életfentartó eleme. Bennünket a kérdés csak gazdasági szempontból érdekel és ebből a szempontból nézve a dolgokat, megint csak arra a mostoha bánásmódra kell rámutatnunk, amelyben a kormány a gyáripart részesiti. Minden kedvezményt a falu kap és minden adóterhet a város vállaira raknak. És Nagyatádi Szabó István a követelések tizenhatodik pontjában népies, azaz demokratikus politikát követel! Ez azonban a kiváltságok és osztálykedvezések politikája, amely előbb-utóbb végzetesen megbosszulja magát.

A Szterényi-Kónyi affér hiteles története. A pénzpiacon az optimisták 1925 február elsejére kötötték a fogadásokat, hogy valami affér, incidens vagy botrány lesz az Angol-Magyar Bankban Kónyi Hugó importált alelnök körül. A pesszimisták december közepére várták ezt az eseményt, de ugy az optimisták, mint a pesszimisták csalódtak: Kónyi első afférje máris kirobbant, pontosan 16 nappal az Angol-Magyar Bankba való bevonulása után. Kónyi természetesen Szterényi József báróval tüzött össze. Azért hangsulyozzuk ezt igy, mert Szterényi a vörös posztó az ősbikaviador Krausz Simon szemében, a szolkálatkész Kónyi tehát boldog előzékenységgel vállalkozott arra, hogy Szterényibe belekössön. Igy történt: 1924 október 23-án, a mult hét csütörtökén, egy végrehajtó-bizottsági ülésen Krausz Simon elnök egy jelentéktelen ügy állása iránt érdeklődött. Kónyi Hugó nyomban sietett referálni és bőbeszédüen ismertette az ügy állását. Amikor befejezte, Szterényi megjegyezte:

— No, nem egészen igy áll a dolog.

Kónyi ingerülten válaszolt:

— Már pedig én teljes precizitással ismertettem a helyzetet és különben is mindenki tudja rólam, hogy én nem szoktam hazudni.

Szterényi észrevette, de nem vette föl ezt a kihivó hangsulyozást és fölényesen legyintett egyet a kezével. Ez megint erősen dühbe hozta Kónyit, aki most már kiabálni kezdett:

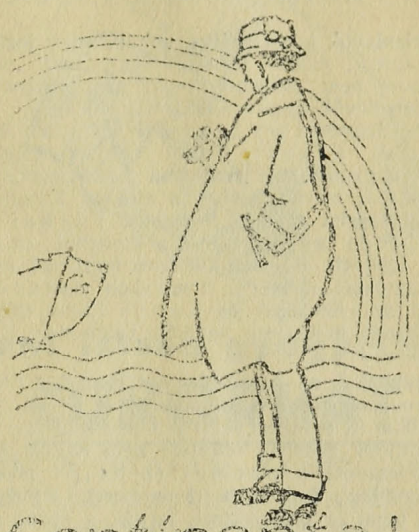

esőköpenyek nemcsak a legfinomabb kivitelben és divatos façonokban kaphatók, hanem világszerte hiresek a

Continental-esőköpenyek

munkások és olyan **üzemi alkalmazottak** részére, akik esőben is egész nap a szabadban dolgoznak és igy

erős, tartós és teljesen vizhatlan

köpenyekre van szükségük.

— Igenis, én nem szoktam hazudni, én nem szoktam hazudni. Én nem!

Erre Szterényi is elvesztette nyugalmát, föladta a fölényes derü álláspontját, mondott néhány kemény szót Könyinak, majd állitólag nagyon energikus hangon ezt a megjegyzést is megkockáztatta:

— Igy nem lehet a dolgokat kezelni, mert az ilyen előzmények vezetnek azután a Meller és Sattler-féle esetekhez.

A jelenlevők konsternálva voltak, vagy legalább is ugy tettek, mintha konsternálva lettek volna, mert senki nem csittitott, senki nem békitett, az összes jelenlevők szemmelláthatólag örültek, hogy Könyi és Szterényi igy és ennyire mérgesen összeakaszkodtak. Krausz Simon annyira megörült, hogy a nagy örömbe nyomban belebetegedett és addig maródi marad, amig az affér a lovagiasság szabályai szerint el nem intéződik. Párbaj nem, legföllebb egy pár baj lesz a dologból. Az affért békésen elintézik, de szép kilátások biztatnak azokra az igazgatósági ülésekre, amelyeken Szterényi képviseli az ellenzéket és Könyi Hugó, mint az elnök állandó helyettese elnököl. Talán nem is lesz olyan állandó?!

Nagybank-e az Angol-Magyar Bank? Krausz Simon rendbehozta a pesti pénzpiacot. Erre nincs már gondja, itt a legnagyobb rendben van már minden. Minthogy azonban tettereje nem hagyja őt pihenni, felcsapott a berlini és bécsi pénzpiac mentőangyalául. Ilyenek a jó emberek. Mindig jót akarnak tenni és elveszettnek tartják a napot, amelyen valami jót nem cselekedhettek. De az emberek gonoszak és nem érdemes velük törődni. Megmarják a kezet, amely segitségre készen feléjük nyul. Szegény Krausz Simonnak ezt két izben is kellett tapasztalni a legutóbbi napokban. Az első tapasztalást Berlinben szerezte. Itt a pénzpiac szanálására Titánia név alatt nagyszabásu kereskedelmi vállalatot akart létesiteni, mely belevonta volna érdekszférájába a középeurópai államokat. Azonban az akció még embrióban volt, amikor már meg is hiusult. A vállalatok ugyanis, amelyeket Krausz Simon egy közös érdekeltségbe akart egyesiteni, már az előkészitő munkálatoknál elfintoritották az orrukat. Nem tudjuk, mi volt ennek a különös viselkedésnek az oka, de tudjuk, hogy az érdekeltek olyan szigoru hangu táviratban szakitották meg a további érintkezést Krausz Simonnal, amilyen táviratot még keveset kopogtattak le a Morse-gépen. Ez a tuss azonban nem tudta lehüteni Krausz Simon ambicióját. Ha a berliniek félnek a boldogságtól, Krausz Simon elég jószivü ahhoz, hogy a nyakán maradt boldogitó eszmét felkinálja a bécsieknek. Krausz Simon csomagolt hát és átrándult Bécsbe, ahol az az eszméje támadt, hogy magyar mintára Pénzintézeti Központot kellene létesiteni olyképen, hogy a fizetési zavarokkal küzdő Allgemeine Industrie Bankot és a Fónagy-féle Neue Wiener Bankgesellschaftot beolvasztja a Britisch-Österreichische Bankba. Ez a fuzionált pénzintézet lett volna alapja a bécsi pénzintézeti központnak, amelynek — a bank állami funkciót is végezne — az osztrák kormány 30 milliárd osztrák koronát bocsátott volna rendelkezésére oly feltétel alatt, ha a kölcsönre garanciát kap. Az osztrák kormány garanciának elfogadott volna egy budapesti nagybankot és Krausz Simon, aki abban a rögeszmében él, hogy az Angol-Magyar Bank nagybankszámba megy, felajánlotta ezt a bankot garanciaként az osztrák kormánynak. Ugylátszik, Bécsben nem osztják Krausz Simon véleményét az Angol-Magyar Bank dolgában, mert az osztrák kormány egész ridegen kijelentette, hogy a pesti Angol-Magyar Bankot nem tekinti nagybanknak, tehát nem is fogadja el a 30 milliárd garanciájának. Az igazság kedvéért megjegyezzük, hogy a fuzió az itt emlitett okon kivül még azért sem jött létre, mert közben a bécsi Treuga-Bank érintkezésbe lépett az Industrie Bankkal szanálás céljából. A boldogitó törekvések tehát Bécsben is kudarcot vallottak, de reméljük, hogy a berlini vereség után a bécsi balsiker sem lohasztja le Krausz Simon vállalkozási kedvét, aki benne lévén a szanálás nagy lázában, most már ráadhatja magát a Britisch-Österreichische Bank szanálására.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI-U. 18.
Minden este 8 órakor. Minden este 8 órakor.
A sikamlós darab és General Troddel bohózatujdonságok ROTT és STEINHARDT felléptével.

Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Mit keresett Isaacs, a londoni Marconi-társaság vezérigazgatója Budapesten?

Apróságok Krausz Simon amerikai élményeiből

Micsoda világra szóló győzelem! Harminc nagy ágyu üdvözlései közepette ladták 1920-ban az ország tudtára, hogy Krausz Simon hadvezéri lángelméje mekkora győzelmet aratott a közgazdaság harcmezején. A győzelem abból állott a heroldok jelentései szerint, hogy Krausz Simonnak sikerült az angol tőkét becsábitani Magyarországba, amennyiben a Marconi's Wireless Telegr. Co. Limited résztvesz a Magyar Bank tőkeemelésében és az intézet felveszi az Angol-Magyar Bank R.-T. cimet. A bejelentett győzelem, minden kételkedés dacára, valóságnak bizonyult. Az angol tőkecsoport csakugyan átvett 500.000 Magyar Bank részvényt, darabonként egy angol fontért és ezzel a tranzakcióval a Magyar Bank pénztárába mintegy tiz millió aranykorona folyt be. Igy festett a győzelem 1920-ban.

De nézzük, mivé mélyitette ki Krausz Simon ezt a győzelmet?

Ma az angol font értéke 346.000 papirkorona. Ezzel szemben az Angol-Magyar Bank részvényét 45.000 koronáért kinálják. Az angolok tehát már idáig is 300.000 papirkoronát vesztettek részvényenként, vagyis az egész bankmüveleten 150 milliárdot.

Ez még egy angol pénzcsoportnak is sok és érthető, hogy Isaacs, a Marconi-társaság vezérigazgatója érdeklődni kezdett az angol pénz sorsa iránt. Néhány héttel ezelőtt Angliából lerándult Bécsbe és magához rendelte Krausz Simont, a nagy hadvezért, aki jól ismert vezérkari főnökével, a bank egyik igazgatójával fel is utazott az osztrák fővárosba. Isaacs és a nagy hadvezér között igen heves jelenetek játszódtak le. Varrus, add vissza fontjaimat, mondotta Isaacs és

felelősségre vonta az Angol-Magyar Bank vezérigazgatóját a nagy veszteség miatt,

amely az angolokat Magyarországon érte. A hadvezér kimagyarázta valahogyan a katasztrófát és a kiélesedett helyzet ezzel elsimult egyelőre. Ez volt Krausz Simon második győzelme, amelyet az angolokon aratott.

Csak természetes, hogy ekkora diadal után győzelmi tort kellett ülni. Krausz Simon meghivta kollégáját, Isaacs vezérigazgatót Pestre, s itt, saját villájában fényes estélyt adott a megvert angol hadvezér tiszteletére. Az estélyen megjelent a miniszterelnök és a pénzügyminiszter. Isaacs ur soha életében ilyen finom vacsorát nem evett, igaz, hogy ilyen drágán sem fizetett még életében egy vacsorát. Semmi kétség: Isaacs egy kellemes vacsora emlékével hagyta el Budapestet, de ezek az emlékek hamarosan elmosódtak és Isaacs ráeszmélt a ridegvalóságra, hogy Krausz Simon igen bölcs hadvezér, akivel nem lett volna szabad háborúba kezdenie. Isaacs ur visszasietett Londoba és ott olyan jó hirét költötte Krausz Simon hadvezéri tehetségének, hogy az angolok azóta nem merik a gazdasági érintkezést felvenni Magyarországgal. Hogy ez mekkora közgazdasági kár, erről majd Krausz Simon mond legközelebb igen okos beszédeket, amelyekből nyilván megtudjuk, hogy az idegen tőkét csak komoly és reális tranzakciókba szabad bevonnunk, nehogy elriasszuk azt magunktól, mert ha az idegen tőke egyetlenegyszer megpörkölte itt az ujjait, soha többé nem lesz arra kapható, hogy magyar értékpapirokat vásároljon. Krausz Simonnak igaza lesz, sőt máris igaza van.

Ezt az igazságot már kitapasztalta Krausz Simon, még pedig Amerikában, ahová szintén elég szép kisérettel utazott, hogy meghóditsa a maga részére az amerikai tőkét.

Ez a kirándulás 35.000 dollárt emésztett fel,

amihez senkinek sincs köze, mert a saját pénzét mindenki ugy költi el, ahogyan neki tetszik és Krausz Simon elég nagy gavallér, hogy ilyen kétes eredményü kirándulások költségeit a saját zsebéből fedezi. Nem is lenne loyális eljárás, ha például Krausz Simon a bank pénzéből adott volna Déri Imre amerikai magyar ujságirónak 5000 dollárt arra a célra, hogy abból New-Yorkban lapot inditson és a lapban Krausz Simon föltilmulhatatlan dicsőségét hirdesse. A lap meg is jelent, cimlapján Krausz Simon arcképével, amely Kóber Leó házánkfia ceruzája alól került ki. Ötezer dollár szép pénz és a bőkezü Krausz Simon ennyit fizetett Kóbernek a rajzért. A magyarok szépen kerestek hát Amerikában Krausz Simontól és érthető, ha sok ilyen kivándorlót kivántak maguknak.

Sokkal rosszabbul jártak a benszülött amerikaiak. Ezek csak egy vacsorát kaptak, amelyet Krausz Simon az Astoria-szállóban adott az amerikai sajtó tiszteletére. A vacsorán meg is jelentek a newyorki lapok — hirdetési ügynökei és Krausz Simon három tucat amerikai hirdetési ügynöknek tartott előadást Magyarország szomoru helyzetéről. Másnap Krausz Simon beszédének a visszhangját kereste a newyorki lapokban, amelyek azonban egyetlen szóval sem vettek tudomást Krausz Simon vacsorájáról és előadásáról, ami csaknem olyan elszomoritóan hatott Krausz Simonra, mint Magyarország siralmas helyzete a hirdetési ügynökökre. Persze, 35.000 dollárból futotta egy alkalmi ujságocskára, egy arcképre, meg egy vacsorára, de nem futotta már arra, hogy az amerikai lapokat sor szerint megfizessék azért, amiért tudomást szereznek Krausz Simonról és Magyarország szomoru helyzetéről. A hadvezér kissé lelörve tért vissza Amerikából. Csaknem ugy, mint Napoleon Oroszországból.

A Magyar-Német Bank magába olvasztja az Iparbankot. A hetek óta huzódó tárgyalások, amelyeket Szász Dezső és Tibor Róbert vezérigazgatók a Magyar-Német Bank és az Iparbank egybeolvasztására nézve folytattak, értesülésünk szerint eredményes befejezést nyertek. A fuzió ugy fog megtörténni, hogy az Iparbank beleolvad a Magyar-Német Bankba, amelynek vezérigazgatója ezentul is Szász Dezső marad. A tranzakció keresztülvitelének részleteiről a napokban hivatalos közlemény fog megjelenni. A Magyar-Német Bank már legközelebb átköltözik az Iparbank helyiségeibe, amely terjedelménél fogva megfelelőbb a fuzionált pénzintézetek nagyarányokban kifejlődő üzleti müködésének intézésére. Szász Dezső egyébként a Magyar-Amerikai Bankkal is fuziós tárgyalásokat folytat, ezek a megbeszélések azonban még nem vezettek eredményre.

A Pesti Tőzsde. Kallós János szenzációs hetilapjának legutóbbi száma ezuttal is brilliáns tartalommal jelent meg. Minden cikke, minden információja rendkivül érdekes és nincsen olyan eseménye a közgazdasági életnek, amelyről a lap be ne számolna. A Pesti Tőzsde olvasása nélkülözhetetlen mindenki számára, aki közgazdasági téren müködik. Példányonként 5000 koronáért mindenütt árusitják.

Rimamurány-Salgótarjáni Vasmü Részvénytársaság. A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmü R.-T. igazgatósága az október 31-ére egybehivandó rendes évi közgyülésnek indítványozni fogja, hogy az 1923—24-iki üzletévre részvényenként 3000 korona osztalékot adjon, a társulat különböző jóléti alapjaira egymilliárd koronát fordítson és közjótékonysági és közmüvelődési célokra 200 millió koronát szavazzon meg. A társulat termelési viszonyai a mult üzletévben kedvezően alakultak. Ennek ellenében a folyó üzletévben fellépett sulyos fogyasztási krizis következtében az üzemek csak jelentegesen csökkentett mértékben vannak foglalkoztatva. A jelenlegi helyzet változása csak az általános viszonyok javulásával várható.

A Magyar Ruggyantaárugyár R.-T. folyó hó 20-án megtartott rendkivüli közgyülése Klein Gyula, Priester Gyula és dr. Klein István urakat az igazgatóság tagjaivá választotta meg. A közgyülést követő igazgatósági ülésen Klein Gyula urat a végrehajtó-bizottság tagjává és alelnökké választották.

A Fáblán-féle vas- és fémárugyár r.-t. (VI., Országbiró-utca 35.) október 11-én tartott rendkivüli közgyülése a 200 K n. é. részvényeknek 1000 K n. é. részvényekre való összevonását határozta el. A részvények kicserélése október 25-től november 5-ig a Központi Leszámitoló banknál (V., Árpád-utca 6.) eszközlendő.

Vázsonyi beszélt . . .

*

Az lehet kérdés, hogy jó politikát csinál-e Vázsonyi Vilmos, vagy sem; az is lehet kérdés, hogy jó taktikus-e, vagy sem: de bármi történiék és bárkik vitatkozzanak, nem lehet kételkedni sem benne, hogy a legnagyobb szónokok közé tartozik és a legelmésebb dolgokat mondja.

A héten megvédte a liberális rezsimet. Mindenki el volt kábulva a beszéd pompás logikájától, a tömöntelen adattól, de ezuttal talán először mindenki zugolódott, mert Vázsonyi tulontul államférfi volt és humorát, gúnyját, amellyel még a miniszteri székben sem szakitott teljesen, ezuttal csak igen gyéren alkalmazta.

— Vázsonyibeszéd viccek nélkül, ez talán mégis csak lehetetlen — mondta valaki a folyosón.

— Milyen idők, milyen idők — töprengtek mások.

És kénytelenek voltak a folyosó humoristái pótolni azt, amit ezuttal Vázsonyi elmulasztott. A vélemény pedig általában ez volt:

— Vázsonyi tulságosan megtisztelte Wolff Károlyt ezzel a beszéddel..

*

— Érdekes, hogy az emberek milyen hamar felejtenek — mondotta Hegymegi Kiss Pál — például mindenki elhitte Wolfféknak, hogy volt a városházán egy demokrata-uralom. De most hogy Vázsonyi Vilmos elmondotta beszédét, valamennyien biztosan emlékszünk, hogy sohasem volt a városházán demokrata-többség, s a demokraták csak Vázsonyi nagy agyvelejével látszottak fölényben lenni a többséget képviselő liberálisok fölött.

— Liberálisok és demokraták! — szólt most közbe Pakots József —. Egyszer igen mulatságos folyosói jelenetben született meg a két definició.

Vázsonyi Vilmos még fiatal képviselő korában azzal szólitotta meg Rákosi Viktort:

— Te Sipulusz, mondok neked egy definiciót.

— No, halljuk.

— Tudod-e mi a szabadelvüség?

— Hát csak tudnám.

— Dehogy is tudod. A szabadelvüség az, amikor csak titokban szidják a zsidót.

Rákosi Viktor udvarias mosollyal honorálta a definiciót, s azután ő lepte meg Vázsonyit a következő kijelentéssel:

— Te Vili, mondok neked egy definiciót.

— No, halljuk.

— Tudod-e, mi a demokrácia?

A nagy demokrata mosolygott:

— Hát csak tudnám.

— Dehogy is tudod. A demokrácia az, amikor lenézzük a fölöttünk állókat.

*

Valakinek eszébe jutott, hogy mióta is képviselő egyfolytában Vázsonyi Vilmos.

— 1901-ben a Széll Kálmán-féle választáson került be a parlamentbe — világositotta fel a követ urakat egy ujságiró —, amikor is a Terézváros választotta meg 3267 szavazattal a szabadelvüpárti Radócza Jánossal szemben, aki 1795 szavazatot kapott. December hó 8-ikán mondotta el szüzbeszédét, amikor is Mikszáth Kálmán a következőket mondta a folyosón:

— Szép kis szüzecskel Olyan, mint a Bocaccio hercegnője. Ismeritek a történetét? Egy hercegkisasszonyt feleségül kéri a szomszédos hercegség uralkodója. A lakodalomnak a vőlegény székvárosában kellett megtörténnie. Az örömapa tehát fényes kisérettel küldte a leányt vőlegénye udvarába A kiséretet azonban egy sürü erdőben rablók támadták meg. A hercegkisasszonyt rabul ejtették kiséretét fogva tartották. Az erdő sürü volt, az éjszaka sötét, a kisasszony kivánatos, a rablóvezér fiatal. Képzelhetitek, mi történt? De mert a többi rabló is fiatal volt és egy sem volt fából, az egyenlőség nagy elve is diadalmaskodott. Másnap a galáns rablók visszaadták a kiséret szabadságát, nem követeltek váltságot, a kelengyéből sem vettek el még csak egy himzett papucsot sem és a hercegnő kiséretével meg is érkezett epedő vőlegényéhez, akinek örök hüséget esküdött, s a nász is megtörtént az érintetlen, liliomtestü hercegkisasszonnyal. Ilyen szüz a ti Vázsonyitok is. Előbb megjárta már az összes nyilvánosságok megjárható fórumait és most egyszerre szüz lesz itt, mert itt eddig nem lehetett szerepe senkivel.

*

Ekkor érkezik a csevegő csoporthoz maga Vázsonyi Vilmos. Még mindig benne van a beszéde hangulatában.

... Amikor még ők intézték Budapest ügyeit... Ő, meg Bárczy...

— Istenem — mondja — milyen szépen megosztoztunk mi a dicsőségen. Amikor megcsináltuk az ivlámpákat a körúton. Milyen diadal volt az! Még most is fölmelegszik tőle a szivem. A körut tündéri fényben uszott, de a kövezetben még volt imittamott hiba. Voltak bukkanók, gödrök, amelyek bizony sok kellemetlenséget okoztak. Egyszer megy egy zsidó a körúton és elámul az ivlámpákon. Majd az álla szakad le, ugy dicséri:

— Prachtvoll. Der Bárczy ist doch ein grosser Mann.

És ebben a pillanatban, ahogy fölfelé bámul az ivlámpákra, belebukik egy gödörbe, majd a nyelvét harapta el. És felkiált nekidühödten:

— Der Schlag soll den Vázsonyi treffen...

Hát igy osztoztunk meg mi Bárczy Istvánnal a dicsőségen...

Események

****

Tanerők harca a kilencórai tanitás-kezdés ellen. A szülők óriási többsége követeli a tanitásnak a téli hónapokban nyolc óra helyett kilenckor való kezdését. Budapesten a téli hónapokban a nyolc óra még hajnalszámba megy, hiszen a legtöbb gyermeknek egy pohár meleg tej nélkül kell ilyenkor elhagynia a szülői házat, mert a milimári számára nem kötelező a hétórai megjelenés. A kultuszminiszteriumban be is látták ezt és a miniszter elrendelte, hogy az állam középiskoláiban kilenckor kezdődjék a tanitás, ugyanakkor — bár e'őbb hajlottak erre a helyes álláspontra — a főváros elemi iskoláiban, tehát az apróbb gyermekeknél valószinüleg jogaiban marad a nyolcórai iskolakezdet. A legmeglepőbb, hogy a korai tanitáskezdet mellett éppen a pedagógusok és pedig a legkiválóbbak foglaltak helyet. Rákos István, a mintaiskola igazgatója, akinek nevét az ország határain tul is jól ismerik a pedagógusok, a következőket mondta:

— Határozottan helyeslem, hogy a tanitást továbbra is reggel nyolc órakor kezdjük. Ne tessék elfelejteni, hogy a kilencórai tanitás mellett jobbára a tehetősebb szülők harcolnak, mig az elemi iskolák tanulói óriási többségben az alsó néprétegek gyermekeiből telnek ki. Ezeknek a gyermekeknek a szülei 6—7 órakor mennek el munkába, s igy a gyermekek kilenc óráig teljesen minden felügyelet nélkül állanának. Ezeknek szükségesség, sőt áldás a nyolcórai iskolakezdet. De nem szabad elfelejteni azt sem, hogy ha egy órával később kezdődik az oktatás, akkor egy órával később is végződik és bizony a legtöbb családban felfordulást okozna, ha a gyermekek csak egy óra után, két óra felé jutnának haza.

— A legfőbb és pedig pedagógiai természetü argumentum azonban az, hogy mi munkára neveljük a gyermekeket, akiknek az akaratát, sőt a testét is edzzük a korai felkeléssel. Ez a kis kényelmetlenség nem árt, hanem használ a gyermek jellemének, s szerintem csak igy tudunk nevelni edzett, szorgalmas, munkás nemzedéket.

Sok igazság van ennek a kitünő pedagógusnak a szavaiban, bár mi kételkedünk abban, hogy kilencórai tanitás-kezdettel ne lehetne pompás, munkás, erős uj nemzedéket nevelni. Végül pedig, bár minden gondolatunk a demokráciáé, tisztelettel kérdezzük, hogy ha 6—9-ig elzüllhetik a munkás magára maradt gyermeke, vajjon ugyanez nem történhetik-e meg vele 6—8-ig és az egész szabad délutánon? Ebben a tekintetben alighanem valami más, mélyebben szántó megoldásra lenne szükség.

Az élelmiszerüzem soffőrjeinek ruhailletménye. A főváros egyes üzemeinél a munkások és a főváros olyan kollektiv szerződést kötöttek, mely a ruhailletményt is biztositotta a munkások részére. A szerződés 1920 végéig birt érvénnyel. Ilyen értelmü szerződést kötött a fővárosi élelmiszerüzeme is két soffőrjével. A szerződés lejárta után a két soffőr érdeklődött Sztarill Endre főfelügyelőnél a ruhailletmények iránt, de kérdésükre nem kaptak határozott választ, csak igéretet. A két soffőr többször megsürgette illetményét, mire mindkét alkalmazottnak felmondották a szolgálatot. Az elbocsátott soffőrök peres utra terelték az ügyet. A járásbiróság elmarasztalta a várost, még pedig azzal a megokolással, hogy a kollektiv szerződés megszünte után más fővárosi üzemek is kiutalták a ruhailletményeket. A főváros megfellebbezte az itéletet s a törvényszék megváltoztatta az elsőfoku itéletet. A két soffőrt elutasitotta keresetével és az elutasitást azzal okolta meg, hogy a kollektiv szerződés megszüntével megszünt a főváros kötelezettsége is az alkalmazottaival szemben. Az itéletet a két soffőr megfellebbezte s végső fokon a tábla fog dönteni a ruhailletmények kérdésében.

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymaláta

CUKORKÁT,

mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

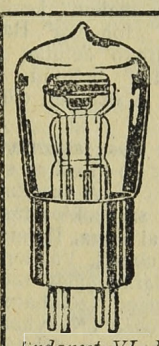

Rádió

készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.

FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MÜSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

ÉPITŐANYAGOK

TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.

TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST,
V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek
Lakkok

Autófelszerelési cikkek
Javító-műhely
Europa legnagyobb és legmodernebb alkotása
CYKLOP-GARAGE
Autó-szalon
250 autó számára nyitott és zárt (box) férőhelyek
„CYKLOP" GARAGE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VII., Kertész-utca 24-26-28. Telefon: J. 72-93, J. 72-94, 72-95.
Benzineladás, 6 töltőállomás

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:
Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

SZÓRAKOZÁS

A Kis muszkák mellett a Renaissance Szinház többi műsordarabja tölti be a hét repertoárját. Szerdán, szombaton és vasárnap Kis Muszkák, pénteken: Csókolj meg!, csütörtökön: Haláltánc, szombat délután: Vera Mirceva, vasárnap délután: A hárem. Tavalyi leszállitott helyárak.

A Vigszinház e heti műsorát a Vadkan dominálja. Szombaton az Imádom! kerül szinre, csütörtökön pedig a Bunburyt ismétlik. Vasárnap délután a Bunbury szerepel a műsoron.

A Nótás kapitány folytatja fényes pályafutását a Fővárosi Operettszinházban a hét minden estéjén. Vasárnap délután és szombat délután is a Dróstótot adják mérsékelt helyárakkal.

Budapest szenzációja a „Marica grófnő" sikere. Kálmán gyönyörü operettje és a csodálatos előadás élén Lábass Jucival, Vaály Ilonával, Kiss Ferenccel, Rátkaival, Borossal, Latabárral estéről-estére táblás házakat varázsol a Király-Szinházba. Mérsékelt áru délutáni előadások vasárnap „Árvácska" Kiss Ferenccel, Vaály Ilonával, Somogyi Nusival és Borossal Mindszentek napján „Három a kislány" Alpár Gittával.

Heltai Jenő „Masamód"-ja Bajor Gizivel szombaton este vonul be a Magyar Szinház szinpadára. A költészet és humor remekművét Heltaihoz méltó parádés kiosztásban Bajor Gizi, T. Forrai Rózsi, Gombaszögi Ella, Csathó Gitta, Horváthy Elvira, Csortos Gyula, Hegedüs Tibor, Kertész Endre együttesében hozza ki a Magyar Szinház. Külön szenzáció Bajor Gizi modern francia dalai. Szerdán Molnár Ferenc jubiláris szinjátéka „A vörös malom" kerül szinre Darvas Lilivel, csütörtökön a „Johanna" Bajor Gizivel, pénteken este és vasárnap délután a „Sasfiók" Darvas Lilivel, szombaton délután a „Szent Péter esernyője" kerül szinre. A délutáni előadások mérsékelt helyáruak.

Az uj Szenes Béla vigjáték, „Az olasz asszony" pénteken este kerül bemutatóra a Belvárosi Szinházban, „A buta ember" és „A gazdag lány" szerzőjét megillető elsőrendü szerepkiosztásban. Titkos Ilona, Bóth Klári, Rozsnyai Ilona, Hahnel Aranka, Kertész Dezső, Z. Molnár, Rubinyi, Vándory Ábel játszák a szenzációsan vidám darab hálás szerepeit. Péntekig minden este, valamint szombaton délután a még mindig telt házakat vonzó „Nagyhercegnő és a pincér" megy. A két ünnepnap délután a „Kreutzer szonáta, mérsékelt helyárakkal.

Olcsóbb mint a mozi a Renaissance Szinház vasárnapi és ünnep délutáni helyárai.

A Vidám Gyermekszinpad (VI., Csengery-utca 68.) a főváros legvidámabb és legnivósabb gyermekszinházának előadása vasárnap délután pontosan 3 órakor kezdődik.

Vigszinház: Szerda: A vadkan. Csütörtök: Bunbury. Pénteken: A vadkan. Szombaton: Imádom! Vasárnap délután: Bunbury (3); este: A vadkan. (fél 8 órakor.)

Apolló Szinház

Mélyen leszállitott helyárak

20.000 K-tól 68.000 K-ig

SZENZÁCIÓS MŰSOR!

Renaissance-Szinház: Szerda: Kis muszkák. Csütörtök: Haláltánc. Pénteken: Csókolj meg! Szombat délután: Vera Mirceva; este: Kis muszkák. Vasárnap délután: A hárem; este: A kis muszkák. (fél 8)

Fővárosi Operettszinház: Egész héten minden este: A nótás kapitány. (fél 8). Szombat és vasárnap délután: A drótostót. (3).

A hét legnagyobb eseménye
A CORVIN-SZINHÁZBAN

COVERED WAGON

Előadások ½7 és 9 órakor.

Király Szinház: Egész héten minden este: Marica grófnő. (fél 8). Szombat délután: Három a kislány. Vasárnap délután: Árvácska.

Magyar Szinház: Szerda: A vörös malom. Csütörtök: Johanna. Péntek: Sasfiók. Szombat délután: Szent Péter esernyője; este: A masamód. Vasárnap délután: Sasfiók; este: A masamód. (fél 8).

Belvárosi Szinház: Szerda, csütörtök: A nagyhercegnő és a pincér. Péntek: Az olasz asszony (először). Szombat délután: A nagyhercegnő és a pincér; este: Az olasz asszony. Vasárnap délután: Kreutzer-szonáta; este: Az olasz asszony. (fél 8).

Blaha Lujza-Szinház: Egész héten minden este: Puszipajtások, Stiriában, stb. (fél 9).

ORION-FILM **ORION-FILM**

A Divatcsászárnő

Loew-Metró attrakció 6 felv.-ban

A kettős főszerepet játsza: **MAE MURREY,** Amerika legszebb színésznője.

Megjelenik

a CORVIN-SZINHÁZBAN

ORION-FILM **ORION-FILM**

A legolcsóbb szinház: a Renaissance Szinház, melv a tavalvi helyárak mellett játszik.

Apolló-Szinház: Vasárnap délután (fél 4) és egész héten minden este: Izé őfelsége, Szeansz, Fantom, Szaporodás. (8).

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.

Pénteken október 31-től

A Modern Kinematografia leghatalmasabb alkotása

ÉDES ANYÁM

Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.

Royal-Apolló: Quo vadis? Uj feldolgozásban. Főszereplő: Emil Jannings. Előadások kezdete: fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10.

Kamara: Egy üzlet, két főnök, három feleség. Holnap kezdődik az élet. Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikla! Pál.)

Magyar Ólomárugyár Rt.

BUDAPEST, Forgách-utca 4. n Telefon: 110-43, 102-01.

Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaóni rudakban és tömbökben.

Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólombamut, salakot, fémhulladékot, fómhamukat, stb.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ
kizárólag Károly-körut 24.

A behozatal felszabadulása folytán a cég ismét **versenyen kivüli** árakat nyujt n. é. vevőközönségének.

VERSENYÁRAK:

FÉRFI- ÉS NŐI SZÖVET-OSZTÁLY:

Férfi szövet, erős minőségü	95.500
Férfi ruhakelme, kitünő minőség	125.000
Tiszta gyapju férfi ruhakelme	195.000
Raglán double-kelmék	180—220

Angol divatszövetben, frakk- és smokingkelmékben, raglán- és felöltőszövetekben óriási választék.

Camgarn cheviotte, 110 cmtr	67.000
Kockás és csikos ruha- és costümkelme	87.000
Gyapjucasan divatcsikokban	48.000
Francia posztó ruha és capekra, minden divatszinben	150.000
Kabátvelour, tiszta gyapju, 140 cmtr	165.000

A legujabb ruha- és kosztümkelmék, eolin, maroquin-kelmék, francia kabátvelourok dus választékban.

VÁSZONOSZTÁLY:

Kelengyevászon	15.500
Mosott chiffon	19.000
Piroskavászon-különlegesség	22.500
Lepedővászon, elsőrendü minőség	45.500
Lepedővászon, 156 cmtr széles, tiszta len	67.000
Paplanlepedővászon, 180 cmtr	55.500
Konyhatörlő- és szakajtóruha	17.500
Asztalkészlet, 6 személyes, tiszta len	405.000
Oxford ingkelme	22.500
Angol ingzefir	28.500

Damaszt- és lenárukban, törülközőkben, asztalnemüekben, valódi angol ingzefirekben a cégnél megszokott dus választék.

MOSÓOSZTÁLY:

Francia flanell sima divatszinekben	26.500
Tennisz szövött barchet	25.500
Angol ratiné flanell 56 divatszinben	41.500
Kockás angol divatflanell	48.000
Francia divatflanell, remek kimintázás	43.500
Ruhavászon divatszinekben	19.500
Francia voil, legujabb kimintázás	23.500

FEHÉRNEMÜ- ÉS SELYEMOSZTÁLY:

Nappali ing, saját készitményü	55.000
Nadrág, saját készitményü	55.000
Hálóing, saját készitményü	102.000
Jumper ajour himzett	62.000
Szoknyacombiné ajour himzett	150.000

Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kiviteliq állandóan raktáron.

Mosóselyem ruhára és fehérnemüre	110.000
Ruhaselyem minden divatszinben	85.000
Liberty divatselyem minden divatszinben	182.000
Tricot selyem, 140 cmtr, nehéz minőségb.	180.000

Crepe de chinek, maroquinek, sima és mintás és más selyemujdonságok állandóan raktáron.

Vidéki rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Maradékokat olcsón árusitom!

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Na lofot :: A magyaróvári ipartelepek rt (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü híd- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit-

CSAK AZ „Eternit" VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MÜVEK HÁTSCHEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-ÚJFALU.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 november 5. — 41. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A belügyminiszter,

aki záró szót mondott a fővárosi törvényjavaslat tárgyalása során, feltünően foglalkozott Budapesttel. Többé nem a szőnyegen forgó javaslatról volt szó, hanem magáról Budapestről, az adminisztrációról, a multról, a jövőről. És ezt örvendetes jelnségnek kell tartanuk. Mert láttunk mi a közelmultban egy másik fővárosi választójogi javaslatot tárgyalni a nemzetgyülésen. A kommün bukása után Dömötör Mihály képviselte, mint belügyminiszter ezt a javaslatot. A javaslat ugyan demokratikusabb volt, mint a mostani, de viszont a belügyminiszteri kommentár minden percben élesen sajgó sebet ütött minden pesti polgár szivén. A legfenyegetőbb pózban mondta akkor a belügyminiszter, hogy ez az a rettenetes, az a szörnyü város, amely tapsolt az elvetemedett Bródy Sándor fércmunkáinak, a Tanitónő-nek.

Fájdalmas, szégyentkeltő, hátborzogatóan reakciós — óh, a világért sem konzervativ! — volt ez a beszéd. S ami körülötte hullámzott. Két nagy párt kormányzott akkor koalicióban egymással. Pár szál ellenzékinek elveszett a hangja, gúny és gyülölködés felelt minden szóra, amit Budapest védelmében Bárczy István és Bródy Ernő elmondott. A teljesség kedvéért el kell mondanunk, hogy az akkor még „kisgazdapárti" Rupert Rezső, a „vidéki ember", sok szeretettel és megértéssel beszélt Budapestről és a részletes tárgyalásnál, szinte minden szakaszánál felállott és módositást ajánlott — Budapest, a liberálizmus és a demokrácia érdekében. Nem szabad hálátlannak lenni, nem szabad elfelejteni az időt, amikor egy szál ember állott ki egy milliós város védelmében.

Azóta azonban nagyon nagyot változtak az idők. Budapest körülrajongott dáma lett, akiről még Wolff Károly, Buday Dezső és Petrovácz Gyula is ugy áradoztak parlamenti beszédeikben, hogy a méz kicsordult a szájuk szélén. Meg is érdemli ez a város, hogy éppen azok dicsérjék, azok dédelgessék és masszírozzák, akik négy esztendőn át ugyancsak megkinozták. Sokat nem érnek ezek az utólagos flastromok, de mégis szükség van bünbánó nyilatkozataikra. A belügyminiszteri beszéd azonban több volt ezeknél. Méltányolni kell a szempontot, hogy a polgárság kezében maradjon meg a hatalom és igy az alapelvek ellen nem is lehetnek főbenjáró kifogások. Az arany középut is nagyon szép elv, de a belügyminiszter mégis talán kissé erősebben hajlott le a konzervativizmus felé. Félni kell, hogy a polgárság jogos önvédelme ebben a megvilágitásban önzésnek fog látszani és félni lehet, hogy különösen a privilégizált kerületek ügye elfajuló politikai harcokat hoznak.

De meg kell köszönni a miniszternek, hogy erről a helyről elégtételt adott a multnak, amely alkotott, teremtett és amelynek irigylésre méltó példáját a kurzus nem követte, hanem négy éven át mosdatlan szájjal, az argumentumok kongó ürességének zenéje mellett ócsárolt. Hogy Wolffék felé is megbillentette kalapját a miniszter, ez egészen természetes, hiszen politikai fegyvertársai, akik azonban igy sincsenek megelégedve, mert hozzászoktak ahhoz, hogy ők magasztalásban részesülnek — önmaguk által.

Az aranyközéputas elökelőség igen szép mondatokat esztergályozott és elismerte jobbra is, meg balra is a jószándékot és kijelentette, hogy a főbaj a közbejött háboru volt, amely kikezdte a főváros gazdasági helyzetét. Ezt mi is tudjuk és a polgárság a maga egészében nagyon jól tudja. A gazdasági viszonyokat tényleg a háboru kezdte ki, de nem igy az erkölcsieket, a lelkieket, amelyeknek kikezdője igenis a kurzus volt. A belügyminiszter, amikor a fővárosi javaslatot talán tulzottan konzervativ elvek alapján épitette ki és még az utolsó órában is konzervativ simitásokat akar rajta végezni: nem egyedül a politika ellen üzen hadat. De hadat üzen azoknak is, akik a gyülöletet uralkodó plánétává avatták, akik már a gyermeket is politikával traktálták, akik a törvényt fumigálták és ha csak lehetett, messze elkerülték, mint az ördög a tömjént.

Hogy kik ezek, melyik oldalon vannak? Valószinüleg a jobboldalon is, meg a baloldalon is. A vörös szélsőség sok tekintetben bölcsen meglenyhült, a fehér szélsőség azonban — eltekintve a vezér ujabb, eddig tőle mindig távol állott elegikus hangu nyilatkozataitól — még ma is tombol és ujabb szilaj áramlatokból táplálkozik. A polgárság tudni fogja, hogy melyik oldal felé kell erősebben lesujtani.

Harminc mandátum a privilegiumos kerületeknek

A Fővárosi Hirlap illetékes helyről szerzett értesülései Rakovszky belügyminiszter módositásairól

A nemzetgyülés általánosságban elfogadta a fővárosi választásokról szóló törvényjavaslatot. A most következő hét a részleteké. Azt mondják, hogy a részletes tárgyalás hozza meg a jobb- és baloldali erők hatalmas összecsapását. Hogy ezeknek az összecsapásoknak mi lesz a tengelye, azt tulajdonképen már megadta Rakovszky Iván belügyminiszter expozéja, amelyet az általános vita zárókövének helyezett el.

A belügyminiszter nem beszélt elég világosan, helyesebben, az általános vita keretében elhangzott felszólalásában nem ment bele a részletekbe. Meg kell vallani, hogy

a belügyminiszter beszédének sok része van, amely fájdalmas volt a liberális és demokratikus gondolkodásu polgárságnak,

már csak azért is, mert általánosságban tudott dolog, hogy a kormánypártban a reakciós elemek minden erővel azon dolgoznak, hogy azokban a kérdésekben, amelyeket a kormány nem helyez a pártfegyelem alá, a Wolffék álláspontját diadalra juttassák.

A belügyminiszter beszédének kiegészitéseképen a Fővárosi Hirlap-nak módjában van a legilletékesebb forrásból információkat közölni arról, hogy

mik a szándékai a kormánynak a fővárosi törvény részletes tárgyalásánál, milyen módositásokat kiván az eredeti javaslaton eszközölni?

Mindenek előtt a domicilium kérdése a legfontosabb, amelynél a szociáldemokrata-párt, de vele az egész baloldal az egyhelybenlakásnak hat évről lejjebb való szállitását követeli. A belügyminiszter azonban beszédében nem mondta ki a leghatározottabban, hogy fenntartja a hatéves egyhelybenlakást, a mi információnk szerint azonban ennek dacára

a kormány változatlanul a hatévi egyhelybenlakás mellett foglal állást.

Ebből engedni nem hajlandó.

Erős az ellentét a kerületi beosztás kérdésében is. E tekintetben a belügyminiszter már nyiltabban beszélt; de egészen világosan kifejezve, az a miniszter álláspontja, hogy

a huszonkét kerületben való választást tartja helyesebbnek és igy ebben az irányban módositást fognak benyujtani, amelyet a kormány is magáévá fog tenni.

A kerületi beosztásnál nem igen várható jelentős vita, de a vihar és az ellenzék ellentállása teljes mértékben akkor fog kirobbanni, amikor a kerületek osztályozására kerül a sor. A belügyminiszternek ugyanis ezen a téren egészen retrográd módositása lesz az eredeti javaslaton. Meg kell állapitani, hogy

Rakovszky miniszter határozottan teljesiti Wolffék kivánságát, hogy a „belső", „intelligensebb" kerületek jobban honoráltassanak, mint a külsők.

Wolffékneak azonban fájdalmuk is lesz, mert a belügyminiszter nemcsak a Belvárosnak és Budának, de még a Lipótvárosnak is kivételes számu városatyát akar juttatni. A privilégiumos kerületek információnk szerint ezek lesznek: a Vár, a Viziváros, a Belváros, a Lipótváros belső része és az Erzsébetváros belső része.

Eme kerületek között a rendes számon fölül még harminc mandátumot fognak kiosztani,

ami ellen a szociáldemokraták és a demokraták is elkeseredetten fognak küzdeni.

Ezek azok a módositások, amelyek a szociáldemokrata pártot erősen gondolkodóba ejtik, ne menjenek-e passzivitásba a községi választásokon. Hogy azonban a belügyminiszternek ezeknek a tervezett módositásainak elfogadását megakadályozhassák, ahhoz az egész ellenzék kevésnek fog bizonyulni.

Wolffék a fővárost fejjel nekivitték a falnak

Ereky Károly nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak a főváros „deficitmentes" költségvetéséről és a Wolff—Sipőcz-rezsim káros pénzügyi politikájáról

A főváros pénzügyi helyzete rendkivül nehéz, az adójavaslatokat pedig minden héten leveszik a közgyülést helyettesitő napirendről. Ez azonban a kérdést nem oldja meg, mert a helyzet parancsolóan megköveteli a sürgős problémák végleges rendezését.

Ereky Károly

erre vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette munkatársunknak:

— A főváros jelenlegi pénzügyi helyzetének és katasztrofális válságának Wolff Károly és Sipőcz Jenő hozzáneméntése az oka. Ez a két fővárosi vezér — az egyik, mint a többségi párt feje, a másik, mint a tanács elnöke — nem értenek a fővárosi pénzügyekhez s ma sem tudják miben gyökerezik a bajok fforrása. Sipőcz Jenő soha egy lépést nem tett a főváros pénzügyeinek megjavitására. Wolff Károly pedig, aki parlamenti beszédében szines szappanbuborékokat eregetett, ebben a beszédében állandóan deficitmentes költségvetésről szavalt naivul és csak azt bizonyitotta be, hogy még ma se tudja, hogyan kellett volna a főváros gazdálkodását vezetni akkor, amikor a többségi párt élére állt.

Deficitmentes költségvetésről beszélt a nemzetgyülésen Wolff Károly, ugyanakkor azonban nem vette figyelembe, hogy az állam minden hónapban 30—40 milliárddal, illetőleg mikor a korona kevésbbé volt leromolva, ennek megfelelő összeggel segitette ki a főváros budgetjét.

— Ez a deficit azért nem mutatkozott, mert a tanács nem készitett előirányzatot, hanem egyszerüen elköltött annyit, amennyi befolyt, ami nem deficitmentes költségvetés, hanem legföljebb olyan gazdálkodás, amely csak napról-napra él és ha megszorul, az államtól kér milliárdokat. Wolff természetesen mint kiskaliberü és közgazdasági és pénzügyi dolgokhoz nem értő ember, ugy gondolta, hogy

szaktudása és országmentő keresztény nemzeti politikája kimerül abban, ha egy másik párt nyomoruságos exisztenciáju kisembereit odadobja áldozatul a körülötte ólálkodó alvezéreknek,

akik, mert semmit sem tudtak csinálni, legalább néhány exisztencián végigtiporhattak. Sipőcz Jenő az árvaszéknél jelentéktelen hivatalnok volt s egyszerre belecsöppent a polgármesteri pozicióba anélkül, hogy tudta volna, milyen terheket és kötelezettségeket jelent ez a diszes állás, főleg pénzügyi szempontból. Az ő vezetése alatt állott a főváros amikor a parlamentből kimaradtam. Az első pár hónap alatt tisztában voltam azzal, hogy

a mindjobban fenyegető pénzügyi leromlást csak ugy lehet megakadályozni, ha a főváros bevételi forrásait megnöveljük,

legelsősorban pedig az üzemeket — a bevétel legfontosabb tényezőjét — felülvizsgáljuk és rákényszeritjük arra, hogy a főváros pénztárába a békebeli szolgáltatásoknak megfelelő összeget szolgáltassák be. Az volt a kiindulási pontom, hogy minden üzem a békebeli tételeknek annyiszorosát szolgáltassa be a fővárosnak, mint ahányszorosra emelkedett a békéhez képest az üzemek tarifája. Amikor például a gázüzemek tarifája a békeviszonyokhoz képest ezerszeresre emelkedett, a gázüzemeknek kötelessége lett

volna a békebeli szolgáltatások ezerszeresét befizetni a főváros pénztárába. Azonban Wolff Károly meg sem értette ezt: arra gondolt törzskarával együtt, hogy az üzemeknek nem kell elszámolniok, nyugodtan számithatnak arra, hogy az üzemekbe — mint a villamos üzemekbe is — kényelmesen beültetik híveiket és ezzel a kérdés tökéletes megoldást nyer.

Wolff Károly Sipőczcel együtt tehát elgáncsolta a közgyülés által is elfogadott javaslatomat

s természetesen mikor azt láttam, hogy a főváros ügyeiben olyan politikát üznek, amely nem fogja meg a dolgok lényegét, hanem apró bosszuállással és személyeskedéssel tölti drága idejét és lázasan gruppirozza a semmittevést, hogy valaminek lássék, tudtam, hogy Budapest pénzügyei összeomlanak, mert a bevétel nagy tételei elmaradnak.

— Ennek a hozzáértetlen, máról holnapra élő, rövidlátó pénzügyi politikának megvan a maga természetes következménye:

a főváros ráfeküdt a polgárságra, fogyasztási adóval molesztálja, hogy pénzt préseljen ki belőle.

A Wolff-rezsim szerencséjére a kormány a forgalmi adó behajtásával a fővárost bizta meg és igy megmenekült a rég esedékes katasztrófától, de csak azért, mert ez a havonként tiz-tizenöt milliárdot kitevő uj tétel igy valósággal az ölébe cseppent. A forgalmi adó azonban már elérte kulminációs pontját, magasabb nem lesz, tehát arra sem lehet számitani, hogy a főváros ezen a téren fokozhatja jövedelmeit és

az ország szanálása sem engedi meg, hogy az állam havonként milliárdokkal segitse ki a fővárost.

Vagy teljesiteni kell tehát azt, amit a közgyülés 1923-ban inditványomra megszavazott, hogy t. i. az üzemek által beszolgáltatandó összegek legyenek arányosak a tarifa emelkedésével, vagy pedig, ha erre nem kerül sor, nem marad egyéb hátra, mint a nagyközönséget még tovább sujtani az adóterhekkel.

— Mindebből csak egy következik: az, hogy a legveszedelmesebb dolog, ha pénzügyileg s közgazdaságilag komoly tudást igénylő problémákhoz olyan ember merészkedik hozzá, mint Wolff Károly, aki szentül megvan győződve elbizakodottságában, hogy Megváltó, akit egyenest arra szemelt ki a jó Isten, hogy megváltsa Budapest népét s aki beül Budapest vezéri székébe és a fővárost fejjel nekiviszi a falnak . . .

Rakovszky, Heinrich és Pakots

A fővárosi javaslat általános vitájának záró-akkordjai

A záró-akkordok igen értékesek voltak. Heinrich Ferenc komoly, okos, alacsony szempontoktól emancipált beszéde minden tiszteletet megérdemelt, s ha akadt mégis éretlen ember, aki még ennek a ritka objektiv és mindenben mérsékelt politikusnak a beszédébe is belecsimpaszkodott; akkor az meg is kapta a magáét. Lendvai-Lehner olyan fricskát kapott, hogy jó időre nem volt kedve közbeszólni

Heinrichnek, aki különben elfogadta a javaslatot, igen megszivlelni való javaslatai voltak, amelyeket külön ki kell emelni. Az egyik az, hogy a kinevezett bizottsági tagok közé (noha már vannak) fel kell venni a budapesti érték- és árutőzsde vezetőségének tagjait is. A másik, hogy

a polgármestert mindenkor a városatyák közül kelljen választani,

amint ezt már minden országban, ahol hailanak a bürokrácia alól való felszabadulás felé, bevezették a nagyvárosokban. Egészen lehetetlen helyzet ma már, hogy Budapest polgármestere kizárólag jogász lehessen, ha még olyan rátermett és népszerü férfiu akadna is, aki azonban nem rendelkezik jogi kvalifikációval.

Heinrich után még Pakots József szép beszéde érdemel megemlitést. Kitünően ismeri a kommunális ügyeket és igen erős argumentumokkal rontott neki a belügyminiszter készülő módositásainak. Természetesen Wolffékat sem kimélte, akik a „gyülölet fekete forrásai" voltak a városházán.

Rakovszky Iván belügyminiszteré volt az utolsó szó. Amolyan igazi aranyközéputas beszéd volt ez, amelyben jobbra is simogatott, balra is. Jobbra is ütött, meg balra is. Csak ugy, mint az Arany János fülemüléje.

jobbra is fütyült, meg balra is.

De el kell ismerni, hogy sok érdekesség, sok meglepetés, sőt néha szenzáció is volt ebben a beszédben. Persze — ez Rakovszkynál nem meglepetés — a tulzottan konzervativ nézőpontok jelentkeztek leginkább.

— Nekünk nem a müvelt nyugati államok számára kell törvényt alkotnunk . . . — mondta és ez azonnal ki is ütközött azokon az alapelveken, amelyeket most sorra vett.

DREHER BAK-SÖR

De legérdekesebb volt az a sulyos kritika, amelyet a főváros adminisztrációjáról mondott, amely szerinte „a való élettel nincs szoros összefüggésben." A konzekvencia pedig egy igen nagy horderejü tervnek a bejelentése volt, s ez az, hogy

a főváros kerületeit szaporitani és az ügyosztályok számát pedig csökkenteni fogják.

Igen fontos és nagyon megszivlelendő kijelentése volt az ifju belügyminiszternek az, hogy a főváros üzemeinek egy fillérrel sem szabad drágábban adni a produktumaikat, mint ahogy a szomszédos fővárosok adják. Sürgette az üzemek közös pénzkezelését és közös anyagbeszerzését, üzent a külföldi hitelezőknek, hogy ne legyenek olyan kegyetlenek, inajd megvédte Vázsonyiékat Wolffékkal szemben és Wolffékat Vázsonyiékkal szmben.

Ez mindenesetre humánus cselekedet volt és finom akkord az általános vita befejezéseként, hogy most azután következzék a „részletes" zenebona, amely a parlamenti időjósok szerint nagyon sok vihart fog hozni...

Megalakul a „Ripka-párt"

Ripka kormánybiztos megkezdte a szervezkedést

Abból az alkalomból, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos a pénzügyi diktátor, vagy pénzügyi szakértő problémájának megoldása közben fölvetette a kabinet-kérdést, sokféle kritika hangzott el Ripka Ferenc működésével szemben. Az élelmezés kérdésénél bizonyos érdemeket a legszélsőbb oldalon sem igen tudtak letagadni, amikor azonban mindenáron keresni kellett valamit, akkor — bár ez az ő számukra lenne a legkellemesebb — kitalálták, hogy Ripka nem tud pártot alakitani és igy a kormánynak tett politikai természetü igéreteit nem válthatja be.

Ezzel ellentétben meg kell állapitani, hogy

Ripka kormánybiztos máris megkezdte a szervezkedést és kerületről-kerületre haladva folytatja azt.

Különösen a második kerület — Ripka szükebb hazája — az, ahol igen erősen áll már a fővárosi középpárt. Nagyon szépen folyik az előkészület az első kerületben is, ahol Wolff Károly pátriája van. Ebben a két kerületben Ripkáék kitünő helyzetéről már beszámolt a Fővárosi Hirlap. Ezekben a napokban azonban a legaktuálisabb az óbudaujlaki kerület, amelynek fejlődése mindenkor a helyes várospolitikától függ és igy már a multban is a várospolitika uralkodó iránya szabta meg politikai elhelyezkedését. A kerület számottevő polgári irányitói most is Bethlen és Ripka felé orientálódnak. Ripka mellett állanak Berczik István, Szepessy Ágoston, Schmidkunz Lajos, Stern József dr., Szalay Sándor, Szente Miklós, Kemény Lajos, Ságmüller József apát, Szokolay Antal plébános, Mohr Henrik, Bartók Béla, Fleischer Béla dr., Labuda Ferenc és Szilágyi Károly, sőt vannak olyan hihetetlenül hangzó hirek is, mintha Ripkának sikerült volna a két függetlenségi korifeust, Schubert Sándort és Fóthy Vilmost is megnyerni.

De igy van egyebütt és

legközelebb már a pesti oldalon is teljes gőzzel indul meg majd a szervezkedés.

Ennek a szervezkedésnek máris megvannak a régebben elhintett magvai. Mindenfelé vannak már a városban kisebb kaszinók és klubbok, amelyekben a politika kizárásával tömörültek a liberális, mérsékelt elemek. Ezek ma már komoly alapjai lehetnek a szervezkedésnek, amely nemsokára teljes erővel megindul.

Nagyon érdekes jelenség, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter legutóbbi parlamenti beszédében külön és aláhuzottan kiemelte, hogy sem a kormány, sem az egységes párt nem kiván Budapesten pártot alakitani, csak örömmel, szivesen nézi, ha a választáson olyan párt veszi fel a harcot, amely a politikai ellentéteket, szélsőségeket, az osztályharc bevonulását a fővárosba nem szivesen látja, hanem amelynek zászlajára a béke és az alkotómunka van felirva.

Azóta precizebb meghatározást is tudunk már mondani, mert

Rakovszky belügyminiszter a megalakitandó pártot egy beszélgetés során „Ripka-párt"-nak nevezte el.

Ez kétségkivül a leghelyesebb, a legtalálóbb és legjellemzőbb neve a pártnak, amely azoknak a polgári erényeknek a kultiválását tüzte maga elé, amelyeknek tipusa Ripka Ferenc. Ezt a pártot kerületenkint az egységes-párttól teljesen függetlenül fogja megszervezni a kormánybiztos, aki máris igen szép sikereket mutathat fel.

Nehéz azonban hinni abban, amit teljes jóhiszeműséggel Ripka Ferenc és Rakovszky miniszter is hangoztatnak, hogy tudniillik a városi párt álljon teljesen távol a politikától. Rakovszky miniszter elutasitja a gondolatot, hogy az országos politika ismét bevonuljon a városházára és igy felboruljon az egység, amelynek a béke és az alkotó munka jegyében való megteremtését nemcsak a főváros, de az egész ország érdekében is szükségesnek tartják. Ez ebben a formában lehetetlenség és bármilyen határozottan számitanak is erre

bizonyos politikai vonatkozások, mégis csak ki fognak ütközni és ezeknek a vonatkozásoknak csak jó hatásuk lehet majd az országos politikára,

mert elképzelhetetlen az, hogy ha a budapesti városházán egy nagy liberális párt, vagy liberális polgári tömb veszi át a hatalmat, akkor ez a hatalmas jelentőségü esemény nyomtalanul vonuljon el az országos politika fölött.

A főváros háztartásának lázmérője az arany költségvetés

Kavarodás a kereseti adó és a jövedelmi adó életbeléptetése körül

A városházán erősen dolgoznak a költségvetéstervezeten, de a munka nem megy olyan gyorsan, mint ahogy a pénzügyi osztály szeretné. Az egyes ügyosztályoknak október 1-ére be kellett volna szállitani az aranymérleg adatait, de bizony a legtöbb ügyosztály nem tudta betartani a dátumot. Egyelőre tehát még hozzávetőleges képet sem lehet alkotni az aranyköltségvetésről. Az eddigi számitások szerint 750—850 milliárd koronára fognak rugni a kiadások, ami azt jelenti, hogy egy

50 millió aranykoronás budgetre lehetünk elkészülve.

De hogy nem lesznek-e meglepetések és nem lesznek-e hatalmas eltolódások, amelyeket váratlanul közbejött jelenségek idéznek elő; ezt nem tudja és nem is tudhatja senki.

Egyelőre az a helyzet, hogy sietnek a munkával, hogy a „pénzügyi szakértő" minél előbb áttekinthesse az anyagot. Az ügyosztályok természetesen a legnagyobb takarékosság szemmeltartásával próbálják beállitani a kiadási tételeket. Ami a bevételeket illeti: minden bevételi forrást „megmunkálnak".

Az aranyköltségvetés összeállitása különben nemcsak azért sürgős, mert a „pénzügyi szakértő" minél előbb látni akarja, hanem főképen azért, mert

a városházán tudni akarják, hogy mennyi a nyers deficit,

illetve mekkora az az összeg, amelyet adók fölemeléséből és uj adók kreálásából kell fedezni. Ezelőtt két héttel tudvalevően két adóra vonatkozólag akart javaslatot tenni a közgyülést helyettesitő tanácsülésnek a főváros pénzügyi osztálya. Az egyik javaslat a jövedelmi adó megpótlékolására, illetve a városi adó kreálására, a másik javaslat pedig arra vonatkozott, hogy a kereseti adó kulcsa 5%-ról 10%-ra emeltessék föl. Ripka Ferenc kormánybiztos mindkét tervezetet levette a napirendről azzal, hogy előbb megtárgyalja ezeket a kérdéseket a pénzügyminiszterrel és megpróbál egy olyan megoldást keresni, mely a főváros lakosságára nem olyan terhes, mint ennek a két adónak az életbeléptetése. Sajnos, a kormánybiztos nemrégiben nyilatkozott, hogy

a pénzügyminiszterrel való tárgyalások nem vezettek eredményre

és nem sikerült olyan megoldást találni, mely kevésbbé sulyos lenne az adózó publikumra nézve. Lássuk tehát, hogy tulajdonképen miről van itt szó?

Először is

a kereseti adóról

van szó, amelyet a városok azért kaptak az államtól, hogy a háztartásukat rendbehozzák vele. A III. osztályu kereseti adóból

1912-ben	— — — —	10·35 millió
1913-ban	— — — —	8·95 millió
1916-ban	— — — —	11·49 millió
1917-ben	— — — —	10·51 millió

aranykorona bevétele volt Budapest területén az államnak és ennél többet szeretne bevenni a főváros. Ha 15 millió aranykoronára sikerülne fokozni a bevételt, ez egymaga 255 milliárd papirkorona lenne, tehát nem megvetendő bevétel a fővárosnak és nem megvetendő teher a publikumnak.

A másik adó

az önálló fővárosi adó

lenne, amelyet az állami jövedelmi adó megpótlékolásával szedne be a főváros. Ezzel az adóval azonban egy kis baj van, illetve több kis baj. Az egyik baj az, hogy abban a leiratban, amelyben a kormány az állami jövedelmi adó megpótlékolásával szedhető városi adót engedélyezi; egyuttal kimondja azt is, hogy ezidőszerint erre az adóra egyetlen magyar város háztartásának sincs szüksége. Tehát amig egyik kezével adott a kormány, azt a másikkal mindjárt el is vette. Azonban ez még a kisebbik baj lenne. A nagyobb baj az, hogy azt a városi adót egyelőre nem lehet kivetni, mert a fővárosi adó alapja: az állami jövedelmi adó még 1924-re sincsen kivetve. A miniszteriumban egyelőre még csak tanácskoznak a kivetésről és egyelőre még azt sem tudják, hogy milyen alapon, milyen kulcs szerint fogja kivetni az állam az 1924-re szóló állami jövedelmi adót. Pedig ez a kérdés nagyon izgatja a főváros pénzügyi osztályát, izgatja pedig különösen azért, mert a főváros ebből a jövedelmi adó alapján kivetett városi adóból akarja fedezni a háztartási deficitet.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Foszlányok Krausz Simon élettörténetéből

Mi történik az Angol-Magyar Bank portáján? — Kónyi Hugó, a kuciós elnök-vezérigazgató

Az élet minden pillanatában az ember nem kevésbbé az, amivé lenni fog, mint az, ami volt. Ezt a mély gondolatot nem valamely közgazdasági iró munkájából, hanem Wilde Oszkár utolsó művéből ragadjuk ki. De Profundis a könyv cime, amelynek fentidézett mondatára kellett gondolnunk, amikor felvonultattuk magunk előtt mindazokat az eseményeket, amelyek Krausz Simon életének legjellegzetesebb fejezeteit alkotják. De Profundis! — Gyászének... Talán már az is jellemző, hogy egy gyászénekből csendülnek ki a fenti sorok, amelyek Krausz Simon pályafutására emlékeztetnek. Idézzük még egyszer a mély filozófiai gondolatot: az élet minden pillanatában az ember nem kevésbbé az, amivé lenni fog, mint az, ami volt. Vagyis az élet minden tettében benne van ugy a leendő, mint a mult ember egész egyénisége. És valóban:

a 20 éves Krausz Simon első pénzügyi műveletében benne volt a 30, 40 és 50 éves Krausz Simon bankári egyénisége.

Mágnásokat hozott össze akkor egy csoportba valamilyen börzei manőver véghezvitelére. A manőver kudarccal járt és szinte pénzügyi katasztrófáját okozta a Schossberger-cégnek, amelynek Krausz Simon alkalmazottja volt. Ez a vakmerőség, kiméletlenség, hazardirozás, a sikernek ez a vad hajszolása más emberek vagyonának kockáztatásával volt rugója mindennek, amit Krausz Simon idáig a magyar gazdasági életnek inkább kárára, mint hasznára cselekedett.

Ami azóta, e sulyos kudarccal végződő börzei csiny után történt Krausz Simon életében, az mind ennek az egy cselekedetnek javitott vagy rosszabbitott, bővitett vagy kicsinyitett kiadása. Mikor a Krausz és Bettelheim-cégből áttette működésének terét a Magyar Bankba, vele együtt bevonult a bankba a meghasonlás, intrikák és egyéni ambiciók groteszk játéka. Krausz Simon a maga különös egyénisegének bélyegét akarta rányomni a vezetése alatt álló bankra és ebben a törekvésében szembe került Lánczy Leóval, a Kereskedelmi Bank néhai elnök-igazgatójával. A Magyar Bank akkor sem tartozott a vezető pénzintézetek közé, de üzletei, ha nem is voltak mindig korrektek, bizonyos, hogy mindig a részvényesek érdekeit tartották szem előtt. Ez az üzleti szellem Krausz Simon bevonulásával megváltozott. Az intézet ettől fogva többet beszéltetett magáról, mint amennyi az üzleti érdekek szempontjából kivánatos lett volna. Krausz Simon nem alkalmazkodott ahhoz az elvhez, hogy a jó bankról és a jó asszonyról nem szabad sokat beszélni. Az uj vezérigazgató szakitott a tradiciókkal és abban, ahogyan előretörekedett a pénzvilágban, volt valami parvenüszerüség, aminek hamarosan az lett a következménye.

hogy Krausz Simon és a bankja szinte izoláltan állottak a piacon.

Ebben az izoláltságban igen nagy része volt annak, hogy Krausz Simon mindig en gard állásba helyezkedett Lánczy Leóval szemben s természetes, hogy ez az örökös harci állás egyáltalában nem járult hozzá ahhoz, hogy Krausz Simon kétes népszerüségét jobb szinben tüntesse fel. Az arroganciának bizonyos érdessége tapadt minden mozdulatához s a közönség nem tudott attól a benyomástól szabadulni, hogy Krausz Simon nem tudta lerázni magáról az elbizakodott tőzsdeügynök tempóit, amikor a Krausz és Bettelheim-cég irodájából átvonult a Magyar Bank elnöki szobájába.

Ez a megmosolyogni való elbizakodottság ágaskodott benne, amikor az összeomlás borzalmai nehezedtek az országra. Krausz Simon tulértékelte a maga erejét és befolyását és elsőrendü hatalmi tényezőnek képzelte magát.

Képzelt hatalmát a Habsburgok és legitimisták szolgálataiba állitotta

és ez a szolgálat robbant ki azokban a támadásokban, amelyeket Károlyi Imre grófi, a Magyar Bank elnöke intézett Károlyi Mihály ellen. Ezek a támadások csöppet sem használtak a legitimizmusnak, de ártottak a Magyar Banknak. Ez azonban nem sokat számitott.

A bank csak instrumentum volt Krausz Simon kezében bizonyos egyéni ambiciók kielégitésére

és ha Krausz Simon gyarapithatta azt a hirt, amelyet mint pénzügyi Napoleon oly drágán szerzett magának, azzal nem sokat törődött, hogy erre a szerzeményére a bank ráfizetett. És mert ugy vélte, hogy a proletárdiktaturával való kacérkodás is gyarapithatja a zseni tekintélyét és presztizsét,

kacérkodni kezdett a vörösökkel,

bár nem kételkedünk benne, hogy ezzel inkább ártani, mint használni akart a vörösöknek. De a viszony mégis következményekkel járt és

Krausz Simont a proletárdiktatura után eltávolitották a bankból.

A tőzsdetanács rehabilitálta valahogyan Krausz Simont, aki a Marconi-társasággal kötött megállapodások után, mint a társaság megbizottja tért vissza a bankba, amely most már az Angol-Magyar Bank nevet vette fel. Az angol pénzcsoport 500.000 Magyar Bank részvényt vett át darabonként egy font sterlingért.

A font 346.000 papirkoronán áll, ellenben egy Angol-Magyar Bank-részvény 45.000 koronáért kapható ma.

Megismétlődött hát a 30 év előtti eset: egy pénzcsoport egész befektetése elúszott azon, hogy Krausz Simon hajójához kötötte uszályát.

De a portré nem teljes még. A legjellegzetesebb vonásokat csak ezután vetette vászonra az a hatalom, amely Krausz Simonnak és a kezeügyébe került pénzintézeteknek a sorsát intézte. Itt a bécsi tranzakció, melynek vezetőgondolata az volt, hogy a Britt-Osztrák Bankból egy osztrák pénzintézeti központot csináljon az összeomlásban levő osztrák bankok szanálására. Krausz Simon fényes lakomákat rendezett Bécsben, aranyserlegekből ittak a jövendő alakulás boldogságára, de a tranzakció meghiusult azon, hogy

az osztrák kormány — mint azt előző számunkban megirtuk — nem ismerte el nagybanknak az Angol-Magyar bankot.

Ez nem szép dolog az osztrák kormánytól. Hiszen Krausz Simon bankvezéri egyénisége mint nagyhatalom bontakozott ki azokból az interjukból, amelyeket Krausz Simon nap-nap után adott a pesti és bécsi lapoknak. Miért nem adott hát hitelt az osztrák kormány ezeknek a nyilatkozatoknak, miért nem hitte el, hogy csak nagybank lehet az, olyan intézet, amelynek élén Krausz Simon áll. És az osztrák kormány mégse hitt, mégse bizott. Ez igazán sértő eljárás...

De az események igazolták az osztrák kormány bizalmatlanságát:

a Lloyd Bank beolvasztási kisérlete az Angol-Magyar Bankba

oly jelenségeket produkált, amelyek megnyugtathatták az osztrák kormányt affelől, hogy helyesen gondolkozott, amikor visszautasitotta az Angol-Magyar Bankot, mint annak a 30 milliárdnak a garanciáját, melyet az osztrák kormány kért Krausz Simontól a 30 milliárdos kormányhitel biztositékául. Vagy csakugyan nagybank az olyan, amely a Hazai Banktól hoz magának

egy kuciós vezérigazgatót, Kónyi Hugó személyében?

Kónyi Hugó csak akkor ülhetett be vezérigazgatói székébe, amikor kötelezettséget vállalt, hogy

hárommilliárd értékü Angol-Magyar Bank-részvényt vesz át a saját számlájára a kibocsátandó papirokból.

Ilyenre aligha volt még eset a magyar pénzintézetek történetében. Főpincéreket, szövetkezeti pénztárosokat, villamosvasuti kalauzokat csak kaució ellenében alkalmaznak. De vezérigazgatókat, alelnököket!... No de reméljük, Kónyi ur pénze jobb helyen van, mint a főpincéreké. Egyelőre azonban csak az látszik bizonyosnak, hogy Kónyi Hugó ur van jó helyen. Mert alighogy elfoglalta helyét a bankban, megkezdte a harcot az igazgatóságban neki nem tetsző kollégái, különösen dr. Salusinszky Imre igazgató ellen. A harc megindítására jó alkalomnak kinálkozott a Lloyd Bank likvidálására szükséges pénzösszeg előteremtése. Szterényi József báró, mint a Lloyd Banknak az Angol-Magyar Bankba delegált igazgatósági tagja azt követelte, hogy

az Angol-Magyar Bank vállaljon kezességet a Pénzintézeti Központnál ama 15 milliárd korona erejéig, amely a Lloyd Bank likvidálására szükséges.

Kónyi tiltakozott ez ellen, ami heves összeütközésre vezetett Kónyi és Szterényi között. Az összeütközés következménye, hogy Szterényi már ott is hagyta az Angol-Magyar Bankot,

amely átvette ugyan a Lloyd Bank minden aktiváját, de a likvidálásról nem akar gondoskodni.

Jól jártak tehát a Lloyd Bank hitelezői! És ebben a bankfejezetben megint ráismerünk Krausz Simonra, a harminc év előtti Krausz Simonra és igazat adunk a halhatatlan angol irónak, amikor azt irta: Az élet minden egyes pillanatában az ember nem kevésbbé az, amivé lenni fog, mint az, ami volt.

Az elhibázott vasuti dijszabás következményei. A szénbányák már is redukált üzemmel dolgoznak és ha a szanálás őrülete nem enyhül, a redukciót még fokozni kell és a munkanélküli bányamunkások száma lényegesen emelkedni fog. És mindezt a mi szerencsétlen vasuti tarifánk okozza, amely a vasuti bevételeket ugy akarja fokozni, hogy a tarifák emelésével tönkreteszi a legtöbb iparágat. A kisebb bányavállalatok a magas fuvardijak miatt nem tudják eddigi piacaikra elszállitani a kitermelt szenet, a nagyobb bányavállalatok pedig nem versenyképesek a külföldi piacokon, mert a kiviteli tarifa a kedvezmények ellenére is sokkal magasabb, semhogy a hazai szén felvehetné a külföldi piacokon a külföldi hasonló minőségü szénnel a versenyt. Hogy ez a tarifa-rendszer micsoda gazdasági károkkal jár, igen könnyen kiszámitható. Az államvasutak a magasabb tarifa ellenére is kisebb jövedelemhez jutnak, mert a csökkenő forgalom magasabb tarifa mellett nem hajt annyit, mint amennyit a régi normális forgalom hajtott egy alacsonyabb szállitási dij mellett. És mert nem hihető, hogy száz vagón felemelt szállitási dija annyi legyen, mint kétszáz vagón normális dija, a vasut a csökkenő forgalom mellett kénytelen lesz folyton drágitani a szállitási dijat, hogy bevételei és kiadásai egyensulyát fenntartsa. Minthogy azonban minden ujabb tarifaemelés ujabb forgalomcsökkenéssel jár, a vasut végül is egy vagón szállitási dijat kénytelen lesz a végtelenségig emelni. Ez azonban ugy a vasut, mint a bányaipar halálát jelenti. De jelenti azonfelül százezreknek munkanélküliségét, ami szintén nem utolsó gazdasági katasztrófa. Mert végeredményben minden üzem az emberért van s minden üzem gazdasági jelentősége akkora, amekkora számu embernek kenyeret és jólétet biztosit. Ugy látszik, nálunk a vasut öncél, amely azért, hogy önmagát fenntartsa, felfalja az ország iparát és kereskedelmét és munkanélkülivé teszi az embereket. Ennek a vasuti politikának szükségszerü következménye, hogy a vasut végül felfalja önmagát. Ez az eredmény nyilvánvaló és ezért szinte érthe-

LŐW SÁNDOR
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
Ő CS. és KIR. FENSÉGE JÓZSEF FŐHERCEG KAMARAI SZÁLLITÓJA
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 81.
TELEFON: József 52-68.
A MÁV. SZERZŐDÉSES ÓRASZÁLLITÓJA

Maul KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG: LŐWI M. és KÁNDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15. SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:

tetlen, hogy Walkó Lajos kereskedelmi miniszter majd csak ezután foglalkozik a bányatársulatok és a bányamunkások követelésével, amely a szállitási díjak csökkentésére irányul. Ha soká tanácskozik, úgy járhat, mint a cigány lovával: mire a ló megszokta a koplalást, a cigány a vásárra vihette a lova bőrét.

Ujságirói jubileum. Róna Lajos szerkesztő, mindnyájunknak kedves és tisztelt kollégája, most ünnepli huszonötéves ujságirói jubileumát. Róna Lajos a legelőkelőbb magyar ujságirók közé tartozik, s ezt a diszes helyet pompázó tehetségével, fölülmulhatatlan, elnyühetetlen energiájával és jellemének, müködésének tisztaságával érte el. Ma egy jól szerkesztett közgazdasági lapnak áll az élén, ahova a napilapok hatalmas fórumáról magával hozta remek iró-készségét, harcos kedvét, éles fegyvereit és simogató, bársonyos szavait egyaránt. Borotvaéles esze, szikrázó elmessége, modorának kedvessége rengeteg barátot szereztek neki, s ezek a barátok nem győzik csodálni, hogy huszonötesztendős tulfeszitett munka és izgalom után is meg tudta őrizni frisseségét, kedélyét, munkakedvét és munkabirását.

Előadás a Tőzsdetagok Gazdasági Egyesületében. Dr. Cseténnyi József, a kiváló közgazdasági iró, a Pesti Hirlap közgazdasági szerkesztője szerdán, november 5-én, este fél 8 órakor „Az egyesületek szerepe a válságokban" cim alatt előadást tart a Tőzsdetagok Gazdasági Egyesületének Szerecsen-utcai klubházában. Az előadás iránt általános az érdeklődés.

Elöléptetés a Rimánál. A Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű R. T. igazgatósága a napokban tartott ülésén Fejér Ernő főtisztviselőt cégvezetői jogosultsággal ruházta föl.

Vezérigazgatókinevezés a Hazai Takaréknál. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület igazgatósága mult hó 30-án tartott ülésében Ernley Károlyt az egyesület vezérigazgatójává, Grüner Tivadart pedig helyettes vezérigazgatóvá nevezte ki.

Városi vámpolitika. Ujpestről vagy a Zugligetből Budapest felé igyekszel a villamoson. A községi vámsorompónál megáll a kocsi, beszáll egy pénzügyőr és a padok alá guggol, hogy nincs-e elvámolni valód. Nem idegen országból, csak a szomszéd községből jössz s mégis ugy kezelnek, mintha az Oceán tulsó partjáról érkeznél. Amit esetleg magaddal hozol, itt termett ebben az országban. Talán más községben, talán egy más megyében, de hisz ez a más község is Magyarország és ha más községnek is vagy a polgára, azért mégis Magyarország polgára vagy. Az adódat lefizeted az államnak, akármelyik községben lakol, de ez nem elég. A város ugy bánik veled, mintha idegen lennél. A városnak semmi köze az országhoz, a városnak semmi köze tehozzád, aki a vámsorompó tulsó oldaláról érkezel. Semmi köze hozzád, még ha az ő lakója is vagy. Mert ha itt a lakásod, minek mégy a sorompó tulsó oldalára egy kis husért vagy borért. Budapesten van elég hus meg bor, fogyaszd hát azt, amit itt mérnek. És mert egy kiló hust vagy két liter bort hozol magaddal, a város ellenségének tekint és megsarcol. Néha órák mulnak el, hogy a pénzügyőrök egy kiló elvámolni való husra nem akadnak, néha napok telnek el, hogy egy fillér fogyasztási adót nem szednek be. És a város mégis szigorúan őrizteti a vámsorompót. De ezután már lesz bevétel és a finánccok nem unatkoznak a város határán. Megdrágitják a városi behozatali vámokat s ha ingyért eddig se engedték be a városba a vámvonalon tul épült gyárak ipari termékeit, ezután aranyparitáson kell fizetni a városi vámokat is. Ripka Ferenc ugy nyilatkozott ugyan, hogy előbb megvárják a kereskedelmi szerződések megkötését, mert a városi vámok az állami határvámtarifához igazodnak majd, de ez csak amolyan „Galgenfrist", mert a városi vámok emelése kétségtelenül oly magasfoku lesz, hogy a magyar iparnak és kereskedelemnek csak ujabb számottevő bénulását fogja eredményezni, mert tetemesen növeli azokat a költségeket, amelyeket a gyáros vagy iparos belekalkulál a termelési költségekbe. Pedig ezt az iparcikket sem külföldön gyártották, mint ahogyan a vámsorompó tulsó oldaláról hozott bort sem külföldön termelték. A magyar iparnak terméke ez, magyar állampolgár gyántotta s mégis idegen termékként, idegen polgár tulajdonaként kezelik. Sőt nemcsak idegen polgár, de idegen és ellenséges polgár tulajdonaként. Hogyan fejlődjék itt ilyen körülmények mellett az ipar, hogyan virágozzék a kereskedelem? Az üzletek néptelenek, vevők alig akadnak, mert a különféle adók és házbérek már annyira megdrágitottak minden árucikket, hogy az amugy is legyöngitett vásárlóerejü polgárság mindenre gondolhat csak arra nem, hogy szükségleteit valamilyen utonmódon kielégitse. S mindennek a tetejébe jön az aranyparitásos városi vám! De hát az Isten szent szerelmére, csakugyan egy ellenséges ország megszálló katonaságának vezérei ülnek a városházán, akik hadisarcot akarnak itt behajtani és a legképtelenebb adók szedésével azt akarják elérni, hogy a város népe anyagilag elvérezzék és hosszu időre veszedelmessé ne válhassék? A franciák igy bántak el a németekkel a megszállt területeken. A franciák már odébbálltak és a németek már megszabadultak az ellenségtől. Csak a pesti városháza van még mindig megszállva, a városház jobban fogva tart minket, mint a franciák a németeket.

Rimamurány-Salgó-Tarjáni Vasmü Részvénytársaság évi közgyülésén az 1923/24. üzletév zárszámadásai egyhangu elfogadást nyertek. A részvényenkénti 3000 korona osztalék ez évi november 1-étől kerül kifizetésre.

A Pesti Tőzsde. Kallós János brilliánsan szerkesztett lapjának legujabb száma a Pesti Hazai, Hazai Bank, Nasici, Amerikai Bank és a Nemzeti Hitelintézet személyi változásairól ad hirt. Közli a lap Walder Gyula végsenleletét, az Egyesült Fővárosi, a Nasici, a Központi Jelzálogbank, a Klotild, Ganz-Danubius, Magyar-Német Bank stb. legujabb tranzakcióit. Szenzációs riport számol be a Szalámi-ügy uj fejleményeiről és a bécsi rendőrség vizsgálatairól. A földbérlők válságáról, a Castiglioni-ház rendezéséről, a kereskedők válságáról, az árupiacokról, a külföldi tőzsdékről, a nyugdijvarolizálásokról, a kisipari hitelről stb. érdekes tudósitásokat közöl a lap, amely a teljes pesti, budai és pestkörnyéki legujabb ingatlanforgalom adatait is közli. Érdekes tárcák, egyheti árfolyamlap, exota, hadikölcsön, arany-, ezüstárfolyamok egészitik ki a lapot, melynek előfizetési ára: egy évre 250.000, félévre 125.000, negyedévre 65.000 K. Egyes szám ára helyben és vidéktn 5000 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 9.

Az Union des Usines et des Exploitations Forestiéres des Nasic-nak folyó évi október 30-án gjurgjenováci Rosenberg Hermann alelnök vezérigazgató elnöklete alatt megtartott közgyülése 973.780.37 svájci frank tiszta nyereséget és 4 svájci frank osztalékot állapitott meg az 1923/24. üzletévre. A szelvényeket a Banque de Paris et des Pays-Bas genfi fiókja és a Hazai Bank rt. váltja be a 3 százalékos svájci szelvényadó levonásával.

A grói Csáky László „Ajax" acélmüvek részvénytársaság az 1923/24. üzletévi, 952,252.215 K-t kitevő tiszta nyereségből 500 K osztalékot fizet. Az esedékes szelvény ez évi november 3-tól kezdve a Budapest—Lipótvárosi Takarékpénztár rt.-nál kerül beváltásra.

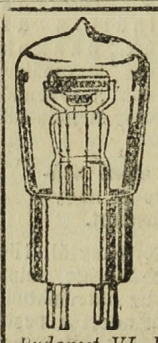

Rádió

készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.

FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MÜSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

Autófelszerelési cikkek

Javító-műhely — Autó-szalón

Európa legnagyobb és legmodernebb alkotása
CYKLOP-GARAGE
250 autó számára nyitott és zárt (box) férőhelyek
„CYKLOP" GARAGE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VII., Kertész-utca 24-26-28. Telefon: J. 72-93, J. 72-94, 72-95.

Benzineladás, 6 töltőállomás

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motorkerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

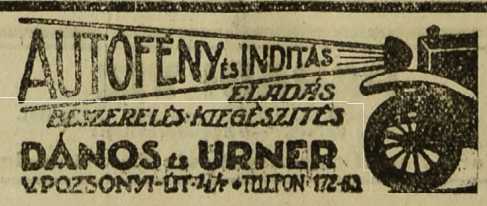

Autó és karosszéria javitásokat
a legpontosabban rövid időn belül végez a legkitünőbb munkagépekkel felszerelt műhelyeiben
METROPOLE GARAGE
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25.

MICHELIN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

A gazdasági élet, ipar és kereskedelem autója a
Laurin és Klement
Nézze meg uj tipusainkat
Andrássy-út 10. sz. Telefonszám: 8-14.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
MOTORKERÉKPÁROK

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

GIPSZET ÁRUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FÜTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

Fullánkok

Nem is volt rossz dolog

valaha „fővárosi tanerő"-nek lenni. Nem volt ez rossz dolog akkor, amikor egy Bárczy, egy Déri, egy Rózsavölgyi, egy Festetich, egy Wildner, sőt igenis egy Várossy állott a tanügyi ügyosztály élén. Akkor belátó, bölcs emberek kezébe volt letéve a tanitószemélyzet sorsa, volt jó megélhetésük, s emellett jól és okosan bántak velük. Azóta sok minden történt, többek között — mint mindenkinek másnak is — a réginek negyedére csökkent a tanitók és tanitónők élet-standardja. Hát persze, hogy panaszkodnak ők is. A beosztások körül is több ma az önkény, s mivelhogy az emberek idegesebbek, érzékenyebbek, hát bizony mindent megmozgatnak a maguk érdekében. Sőt — horribile dictu — akadnak tanitók, tanitónők, akik a tanács egyes tagjaihoz fordulnak, hogy protezsálják őket a közoktatásügyi tanácsnoknál. Valószinüleg szörnyü bün ez, mert Schöberl tanácsnok ur mennydörögve fenyegeti meg a tanszemélyzetet, hogy ettől tartózkodjék. Pedig tessék elhinni, hogy nem követtek el olyan nagy bünt, hogy meg tudnánk érteni a tanácsnok ur hangját. Mindenekfelett pedig jó lenne megfontolni, mi lehet az oka ennek a közvetitőkhöz való szaladgálásnak? Csakugyan a tanszemélyzet-e a hibás, vagy hogy talán az ügyosztályon is lenne javitani való?

Abból a sötétségből,

amit a kurzus urai hoztak a városházára, ime még mindig itt maradt egy nagy csomó. Lám, éppen most hivja föl a villamosmüvek a közönséget, hogy redukálja a világosság iránt való igényeit, mert a rozoga állapotban levő villamosmüvek nem tudnak eleget tenni a kivánalmaknak. Ime itt van az eredménye annak a kreizleros gazdálkodásnak, amely négy esztendőn át itt folyt és amely fejős tehénnek nézte a világitást és az elektromos müvektől várta a deficitmentes költségvetést. Pénzt és pénzt követeltek, ahelyett, hogy a villamosmüveket fejlesztették volna, vagy — ha politikai céllal is — olcsóbban adták volna a világitást. Most azonban már ott tartunk, hogy az uj fényreklám-csoportok annyi áramot fogyasztanak, hogy továbbfejlesztésük Budapest világitását veszéllyel fenyegetik. Hát pedig ha igy van, akkor inkább a reklámtáblák szünjenek meg és ne a reklám futó vörös kigyóival világitsák Budapest utcáit, mintsem hogy sötétben maradjunk. Nem szabad megengedni, hogy az a sötétség, amely lényegük volt, s amelyből olyan nagy porciót fejlettek itt, tovább fejlődjék.

A sakter-késsel

éppen eleget lázitottak már. Most azután érczben vagy márványban is meg akarták örökiteni. Be akarták vinni a felekezeti gyülölködést a temetőbe, a holtak világába is. A tragikus sorsu Tremmel Mátyás szakaszvezető siremlékét „megalkotta" egy Homonnay nevü szobrász, aki a „mellékalak"-ként Löbl-t szerepelteti a sakterkéssel. A tanácsot illeti a dicséret, hogy a Dob-utcai tragédiának ilyen „művészi" megörökitését nem engedi be a temetőbe, mondván, hogy a halál, a temető nem arra való, hogy izgassanak vele. A halottak békében, csendben akarnak pihenni és ha a tanács eme bölcs és becsületes állásfoglalása miatt egyeseknek kifogásai lennének: menjenek ki ezek a temetőbe, a halottak liberálisabbaknak, sőt emberebbeknek fognak bizonyulni, mint az elevenek.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

Visszik a koporsót...

A Terézvárosi Polgári Kaszinó kártyásai a biróság előtt

November ötödikén érdekes, szines, mulatságos lesz a törvényháza. A hires Terézvárosi Polgári Kaszinó tagjai, vendégei, hölgyek, urak, egytől-egyig szenvedélyes kártyások vonulnak föl, hogy mégegyszer emlékezetükbe idéződjék az a nevezetes éjszaka, amelyen rendőri kisérettel vonultak be a Király-utcai kártyaklubból a kapitányságra. Hirneves szinésznők és előkelő urak fognak szerepelni a csoportban, amelyet a szolga igy szólit be majd a tárgyalóterembe:

— Ungár Adolf és társai...

Az elvadult kártyajáték hősei, akiknek Payer Sándor kormányfőtanácsos, volt fővárosi bizottsági tag, az örökös párt-gründoló és Bársony Elemér, volt szegedi miniszter, volt fővárosi bizottsági tag, volt képviselőjelölt emeltek hajlékot a Király-utcában, most végre a szigoru biró előtt nappali világosságban fognak szerepelni. Vajjon megismerik-e egymást?

Érdekes találkozás lesz ez.

És ott lesz Róna detektivfelügyelő is, aki a legkellemesebb kozörök egyike, ám ujabban kimutatja a foga fehérét. Ahol rajtaüt a tiltott szerencsejátékot üzőkön, könyörtelenül éjnek idején beviteti az egész társaságot a rendőrségre, felpakkoltatja a kártyaasztalt, a kártyát és a koporsót a rendőrségi autóra. Aztán „gyerünk".

Hát persze parancsra cselekszik, ám a parancs mellé nem adtak neki megfelelő készpénzt is a dolgok lebonyolitásához. Mert most szörnyen spórolnak a rendőrségen is. Az ember nem is hinné, hogy nemcsak a háboruhoz, de a kártyaklubok „sprengolásához" is pénz kell. Pedig igy van. Bizonyitja Róna detektivfelügyelő esete, aki a Vitorlás Club-beli szerepléséhez minden anyagi felkészültség nélkül indult el.

Lefogni a játékosokat, ez még nem került pénzbe. Kiadta a rendeletet és a detektivek vitték a „pasas"-okat. No de most a játékasztalt is el kell ám vinni. A rendőrségi teherautó lent állt, ott ült a soffőr, akinek nem szabad elmozdulni. A detektivekkel nem lehet asztalokat cipeltetni. Istenem, hova lenne a tekintély? Talán a játékosok? Ez mégis kegyetlenség lenne. Róna felszólitotta tehát a klub vezetőségét, gondoskodjanak róla, hogy az asztal az autóra kerüljön. A sok keserü esemény során ez volt az urak egyetlen derüs pillanatuk, amikor fölényesek lehettek:

— Hát hogy méltóztatik ezt gondolni? Hogy mi szállittassuk le az asztalt is? Nem elég, hogy a „tagjainkat" elviszik? Nem vagyunk betanitott kutyák, hogy a saját megverettetésünkhöz magunk vigyük a korbácsot.

Ami igaz, az igaz. Róna nem forszirozta tovább a dolgot, hanem odament a két krupiéhez és sugott valamit a fülükbe. A két krupié lelki szemei előtt felvonult Zalaegerszeg sötét képe, ugy ahogy azt Esztergályos János szokta a parlamentben megfesteni. Mi nem tudjuk, mit sugott Róna, de az tény, hogy a két krupié ész nélkül markolta meg az asztalt és a levegőbe emelve, ugy rohantak le vele az autóhoz, mintha világéletükben butorszállitó munkások lettek volna.

Természetesen ilyen kényszerszülte ötletekkel nem lehet örökkön élni. Máskor kéznél kell lenni a munkásoknak. Igen ám, de, ha — mint mondottuk — pénzt meg nem ad a rendőrség! Amikor Rónáék a Terézvárosi Polgári Kaszinó kártyaszobájának bevételére készültek, a detektivfelügyelő megkisérelte, hogy ingyenmunkásokat szerez. De ilyenek nem igen akadnak, felszólitotta tehát a rendőrség ama szomoru embereit, akik az öngyilkosok hulláit szokták elszállitani. A Terézvárosi Polgári Kaszinóban is gyászeset lesz ez, ezek lennének a legstilusosabb munkások. Azok azonban kijelentették, hogy ők bizony ingyen nem végeznek olyan munkát, ami nem a kötelességük.

Az egyik hullaembernek azonban eszébe ötlött valami. Hogy azt mondja:

— Felügyelő ur, valami érdekes eset lesz?

— No igen.

— Lesz egy kis ramazuri?

— De még milyen!

Erre már vállalkoztak. Art pour l'art. Pompás éjszakájuk volt, amikor látták, hogyan viszik el a finom urakat, selyemruhás, dekoltázsos, égőszemü hölgyeket a detektivek. Játszva vitték le a hires kártyaasztalt, ahol annyian vérzettek el. Aztán azt mondja Róna:

— No most a koporsót...

A koporsót? Ez már az ő reszortjuk... De melyik az? A felügyelő megmutatja, mire a hulla-ember megcsóválja a fejét:

— Furcsa szerszám...

— Bizony furcsa. Sok bánatot, sok fájdalmat foglal magában ez a koporsó. Sok halottja van ennek.

A hulla-ember nagyot nézett, aztán a hóna alá kapta a koporsót és kivonult vele a Kaszinóból.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Események

Uj szabadelvü klub a fővárosban. Hetek óta tartó tanácskozások után megalakult az Országos Szabadelvü Klub, amely első ülését hétfőn este tartotta a Gresham-palota harmadik emeletén berendezett fényes klubhelyiségében. Az alakuló ülésen Bódy Tivadar elnökölt. A tisztikar tagjai lettek: elnökké Matlekovits Sándort, ügyvezető elnökké pedig Rassay Károlyt választották meg. Öt alelnöke van az uj szabadelvü klubnak: Chorin Ferenc, Erdélyi Sándor, Erdős Dezső, Hantos Elemér és Kohner Vilmos báró. Az elnöklő tanács tagjainak sorában a többi között Balthazár Dezső, Bárczy István, Bódy Tivadar, Barta István, Fenyő Miksa, Glück Frigyes, Gaár Vilmos, Magyar Pál, Márkus Jenő, Nagy Andor, Sándor Pál, Sándor László, Ugron Gábor foglalnak helyet. Ugyanilyen előkelő férfiakból alakult meg a választmány is.

A népakarat előbbrevaló, mint a kijárók. Bécs város községi tanácsa házépitő-politikáját és iskolaprogramját a kávéházi és italmérési adókra alapozta. Ez az adózási rendszer exisztenciájukban fenyegeti a kávésokat és italmérőket, mert a tulmagas adók annyira megdrágitják az italokat, hogy a közönség lemond a kávéházakban, bárokban és más italmérőhelyiségekben kapható élvezeti cikkek fogyasztásáról. Az exisztenciájukban fenyegetett kávések és italmérők ennek következtében elhatározták, hogy november 9-én tüntető sztrájkot rendeznek és ha a városi tanács nem szállitja le az adókat, visszaadják az iparengedélyeket és bezárják az üzleteket. Ennek a represszáliának az lenne a következménye, hogy mintegy 20.000 alkalmazott kenyér nélkül maradna, ami Bécs számára igen sulyos megpróbáltatást jelent, mert Bécsben a munkaalkalmak és kereseti lehetőségek ma éppoly rosszak, sőt talán még roszszabbak, mint Budapesten. Erre a fenyegetésre Bécs községi tanácsa azt feleli, hogy népszavazásra bocsátja a kérdés eldöntését, hadd itéljen a város közönsége affelett, hogy életrevaló lakáspolitikát és üdvös iskolareformokat akar-e, vagy pedig előbbrevalónak tartja, hogy kávéházakba és bárokba járjon és ott költse el a pénzét. A probléma megoldása nem könnyü, de Bécs város tanácsa nem tér ki a sulyos probléma elől. Nem posványositja el az ügyet, nem pihenteti a kérdést, amelynek elintézése csak ugy lehetséges, hogy vagy az egyiknek, vagy a másiknak az érdekeit sérti. Döntsön hát a nép, hiszen a nép érdekeiről van szó. Ez a felfogás teljesen megfelel a demokratikus szellemnek. A kávések és kiszolgáló-személyzet érdekei nagy sullyal esnek a mérleg serpenyőjébe, de a nép érdeke felette áll egyes iparágak érdekének és 20—25.000 ember deferálni tartozik egy többmilliós lakosság akaratának. Nálunk ezt máshogyan intéznék el. A kurzus befolyásos ügyvédei megmozdulnának, a városházi hivatalok kilincsei kézről-kézre adódnának s végül is a befolyásos kijárók érdekei győznének.

Szopogasson köhögés ellen

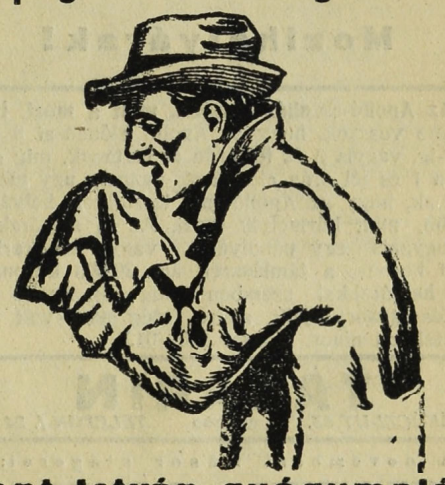

Szent István gyógymaláta
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Globus
BONBON, DESSERT CHOCOLAT

SZÓRAKOZÁS

A nagysikerü Földes-vigjáték, a Kis muszkák csütörtökön és vasárnap; Strindberg Haláltánca szerdán és szombaton (huszonötödször); Ibsen Kísértetekje pénteken szerepel a Renaissance-Színház műsorán. Vasárnap délután: A hárem.

A Vigszinház e heti műsorában a játékrend legkedveltebb darabjai váltakoznak. A vadkan, Móricz Zsigmond nagyhatásu szinműve csütörtökön, valamint vasárnap kerül szinre. A többi estén az Imádom!, Bunbury és a Tolvaj osztozkodnak. Vasárnap délután a Bunburyt adják, mérsékelt helyárakkal.

Páratlan és példátlan világsiker a „Marica grófnő". amely estéről-estére táblás házakkal kerül szinre a Király Szinház-ban. Lábass Juci, Vaály Ilona, Pálmay Ilka, Pásztor Ferike, Kiss Ferenc, Rátkai, Latabár, Boross, Szirmai, Raskó grandiózus együttesében. Vasárnap délután az „Árvácska" Kiss Ferenccel, Vaály Ilonával, Somogyi Nusival, Borossal, Latabárral, Szirmaival, mérsékelt helyárakkal.

Heltai Jenő, Bajor Gizi, Csortos Gyula művészete avatja élménnyé „A masamód" előadását. A költői vigjáték uralja a heti műsort a Magyar Szinház-ban, ahol szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap este kerül szinre. Szombaton „Johanna" Vasárnap délutáni mérsékelt helyáru előadások „Sasfiók" Darvas Lilivel.

ORION-FILM ORION-FILM

RAMON NOVARRO Scaramouche főszereplője és BARBARA LA MARR

November 5-től szerdától

a CORVIN-SZINHÁZBAN

ORION-FILM ORION-FILM

A Belvárosi Szinház nagyszerü szenzációja „Az olasz asszony" szerdán, pénteken és vasárnap este kerül szinre. Titkos Ilona, Bóth Klári, Rozsnyai Ilona, Hahnel Aranka, Kertész Dezső, Z. Molnár, Rubinyi, Vándory csodálatos együttese játsza a példátlanul mulatságos Szenes-darabot. Csütörtök, szombat a még mindig táblás házakat vonzó „Nagyhercegnő és a pincér". Vasárnap délután „A gazdag lány". Szenes Bélának a 300-ik előadás felé közeledő vigjátéka, mérsékelt helyárak mellett.

Kiss Ferenc, Csortos, Rátkai, Kökény Ilona, Boross, Harmath Hilda, Siró Annus, Vendrey ragyogó produkcióit minden este a Blaha Lujza-Szinházban. Az őszi sikerműsor utolsó hete. Vasárnap délután mérsékelt helyárak.

Apolló Szinház

Mozihelyárak!

Az Apolló-Szinház olcsóbb, mint a mozi. Ha tekintetbe vesszük, hogy az Apolló előadásai 8 órától fél 12-ig, vagyis 3 és fél órán át tartanak, mig a mozikban 1 és fél órás előadások vannak, ugy megállapithatjuk, hogy az Apolló mai leszállitott helyáraival olcsóbb, mint bármelyik mozi. Az uj selyárak szerint ugyanis egy páholyülés, vagy zenekari ülés 68.000 korona, a támlásszék ára 20.000 korona. Az olcsó helyárakkal szemben pedig az Apolló olyan parádés műsort nyujt, amire még nem volt példa. Elővételi dij nincs. (József 150—01.)

TABARIN

RÁKÓCZI-UT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.

A novemberi műsor slágerei:

JACKIE & MARTHE 3 EVEROS

WITALY & ORIVE

MURAY DUO OLLY & FRED

Azonkivül a fényes kisérőmüsor

Legdrágább helyár 30.000 kor.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) rendkivül mérsékelt helyárakkal vasárnap délután 3 órakor ismétli meg nagysikerü bemutató műsorát. Fellépnek: Oszkár bácsi, Szalontay Ferike, Szentiványi, Radó Anna, a kis Széles Adri, Berindei Stefike, Anci Fedor, Kranzl Sárika, Schossy, a vidám zenebohóc, Florentino, a büvészmester, Jimmy és Jony, a főváros legkacagtatóbb bohócai stb. stb. Jegyeket ajánlatos előre megváltani.

Vigszinház: Szerda: Bunbury. Csütörtök: A vadkan. Péntek: A tolvaj. Szombat: Imádom! Vasárnap délután: Az ördög; este: A vadkan. (fél 8).

Renaissance-Szinház: Szerda: Csókoljon meg! Csütörtök: Kis muszkák. Péntek: Kisértetek. Szombat: Csókoljon meg! Vasárnap délután: A hárem; este: Kis muszkák. (fél 8).

Fővárosi Operettszinház: Egész héten minden este: A nótás kapitány. (fél 8). Vasárnap délután: A drótostót. (3).

Király Szinház: Egész héten minden este: Marica grófnő. (fél 8). Vasárnap délután: Árvácska. (3).

VI., Teréz-körut 28. Mozgókép-Otthon Telefon 182—82.

NOVEMBER HÓ 7-ÉN AZ

ASSZONYOK ELLENSÉGE

Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.

Magyar Szinház: Szerda, csütörtök, péntek: A masamód. Szombat: Johanna. Vasárnap délután: Sasfiók; este: A masamód. (fél 8).

Belvárosi Szinház: Szerda: Az olasz asszony. Csütörtök: A nagyhercegnő és a pincér. Péntek: Az olasz asszony. Szombat: A nagyhercegnő és a pincér. Vasárnap délután: A gazdag lány; este: Az olasz asszony. (fél 8).

A KAMARA

LUBITSCH-JÁTÉKRENDJE

ELŐADÁSOK: negyed 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

Blaha Lujza-Szinház: Egész héten minden este, valamint vasárnap délután: Puszipajtások. Stiriában stb. (fél 9).

Kamara: Kvittek vagyunk! (Lubitsch-film). 7-ik mennyország. Főszereplő G. de Gravonne. Előadás negyed 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

Royal-Apolló: Quo vadis? Uj feldolgozásban. Főszereplő Emil Jannings. Előadás fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.

(Nyomdaigazgató: Sallai Pál.)

ÉPITŐANYAGOK

TERNOLIT

ASBESTPALA

vezérképviselete.

TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható

PALLOS és PERELIS ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33. Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

MOLNÁR JÁNOS

HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ

BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50. (KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.

Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, villamosvasalók, főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és félwattos lámpák raktáron.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak

Radio Foie és Vegyipar Bálint István és Társa

Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Schwarz Sándor és Tsa

MAGYAR KÁLYHAIPAR

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.

TELEFON: 162-14.

MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Hofer István és Tsa

műszaki és olajkereskedés

Telefon: 88-86. BUDAPEST Podmaniczky-utca 69.

Dobozgyár

SCHEER GYULA BÉLA

Budapest, I., Verpeléti-út 15.

TELEFON: József 2-46.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI-U. 18.

SZENZÁCIÓS NOVEMBERI MÜSOR ROTT és STEINHARDT felléptével. Kezdete 8/4-kor.

FLEISCHMANN-ÁRUHÁZ

kizárólag Károly-körut 24.

A behozatal felszabadulása folytán a cég ismét versenyen kivüli árakat nyujt n. é. vevőközönségének.

VERSENYÁRAK:

FÉRFI- ÉS NŐI SZÖVET-OSZTÁLY:

Férfi szövet, erős minőségü	95.500
Férfi ruhakelme, kitünő minőség	125.000
Tiszta gyapju férfi ruhakelme	195.000
Raglán double-kelmék	180—220

Angol divatszövetben, frakk- és smokingkelmékben, raglán- és felöltőszövetekben óriási választék.

Camgarn cheviotte, 110 cmtr	67.000
Kockás és csikos ruha- és costümkelme	87.000
Gyapjucasan divatcsikokban	48.000
Francia posztó ruha és capekra, minden divatszinben	150.000
Kabátvelour, tiszta gyapju, 140 cmtr	165.000

A legujabb ruha- és kosztümkelmék, eolin, maroquin-kelmék, francia kabátvelourok dus választékban.

VÁSZONOSZTÁLY:

Kelengyevászon	15.500
Mosott chiffon	19.000
Piroskavászon-különlegesség	22.500
Lepedővászon, elsőrendü minőség	45.500
Lepedővászon, 156 cmtr széles, tiszta len	67.000
Paplanlepedővászon, 180 cmtr	55.500
Konyhatörlő- és szakajtóruha	17.500
Asztalkészlet, 6 személyes, tiszta len	405.000
Oxford ingkelme	22.500
Angol ingzefir	28.500

Damaszt- és lenárukban, törülközőkben, asztalnemüekben, valódi angol ingzefirekben a cégnél megszokott dus választék.

MOSÓOSZTÁLY:

Francia flanell sima divatszinekben	26.500
Tennisz szövött barchet	25.500
Angol ratiné flanell 56 divatszinben	41.500
Kockás angol divatflanell	48.000
Francia divatflanell, remek kimintázás	43.500
Ruhavászon divatszinekben	19.500
Francia voil, legujabb kimintázás	23.500

FEHÉRNEMÜ- ÉS SELYEMOSZTÁLY:

Nappali ing, saját készitményü	55.000
Nadrág, saját készitményü	55.000
Hálóing, saját készitményü	102.000
Jumper ajour himzett	62.000
Szoknyacombiné ajour himzett	150.000

Menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelig állandóan raktáron.

Mosóselyem ruhára és fehérnemüre	110.000
Ruhaselyem minden divatszinben	85.000
Liberty divatselyem minden divatszinben	182.000
Tricot selyem, 140 cmtr, nehéz minőségb.	180.000

Crepe de chinek, maroquinek, sima, mintás és más selyemujdonságok állandóan raktáron.

Vidéki rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Maradékokat olcsón árusitom!

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T

Budapest, V., Nádor-utca 16

Telefon: 72—01

Gyártelep: Villány

KISS ERNŐ és TÁRSA

BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13. Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Kiváló minőségben

béröntést vállal

a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet

jutányos árban árusitunk Egervidéki Fatermelő Rt. gőzfavágó és épitési anyagtelepe IX., Soroksári-ut 72. — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvételnek.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 november 12. — 42. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Leolvadt a fejükről

a koszoru, amellyel érdemtelenül, de önmaguk ékesitették tar koponyájukat. Nem kellett hozzá sok, hogy az önmaguk által fejlesztett dicsfény a sárba hulljon. Mindössze Bárczy Istvánnak kellett felállania, hogy a maga merev, hajlithatatlan, sarkaiból kiforgathatatlan, tömör igazságait elmondja. Wolff Károly és hivei megsemmisülten roppantak össze, mint a luftballonból, ugy ömlött ki egész rezsimjükből az azt megtöltő üres levegő. Még Vázsonyi beszédét elbirták volna, mert nincsen bennük garas ára objektivitás sem, de Bárczy István hideg, önérzetes beszéde megtörte őket, mert ott állottak a maguk kicsiségében, a maguk tétlenségének üres tarisznyáival, szemben azzal az emberrel, akinek egyszerü látása felidézte mindenki előtt hatalmas alkotásainak egész légióját. Talán nem is maga a beszéd volt megsemmisitő hatásu, hanem Bárczy megjelenése, szembenézése, az, hogy él és élnek alkotásai, amelyeket négy esztendőn át le akartak tagadni, ki akartak sajátitani, meg akartak semmisiteni.

A kor itélete előtt állt a két oldal, a mult és a jelen és a kor, ez a rettenthetetlen biró szembesitette a multat a jelennel, s látnunk kellett, hogy a hazugsággal, rágalommal, gyülölséggel felfuit jelen összeroskad az utánozhatatlan mult előtt.

Módfölött érdekes volt, a maga egyszerü, keresetlen egészében a Bárczy István beszéde. Világosan kimutatta először azt, amit mi mindig hirdettünk, hogy a liberális rezsim által felvett külföldi kölcsönökért nem gáncs illeti a multat, hanem őszinte hálánkkal kell kitüntetni müködésüket, mert ha akkor nem gondoskodtak volna beruházásokról, ma Budapest romokban heverne. Ha nem lettek volna külföldi kölcsönök, akkor is eljött volna a háboru, a kommün, a kurzus, amelyek mind abból éltek, amit akkor épitettek. Ha Bárczy István és társai akkor nem eszközölnek gigászi beruházásokat, vajjon hogy birkóztak volna meg Wolff Károlyék a rettenetes időkkel. Hiszen nem csináltak semmit, nem költöttek a közüzemekre, vizvezetékre, utakra mégis élünk valahogy. Igenis, hatalmas, elherdálhatatlanul óriási örökség jutott a kezükre, amelyből éltek, uralkodtak, amely csak fogyott, de nem gyarapodott, miközben tele szájjal ócsárolták, szidták, rágalmazták, káromolták az örökhagyót. Most Bárczy Istvánnak nem kellett felsorolni mindazt, amit a történelmi véletlen, sőt történelmi katasztrófa révén Wolffék kezére jutott; de nem is volt erre szükség, hiszen csak meg kellett állania összefont karokkal a nemzetgyülés szine előtt, Budapest székesfőváros lakossága előtt és mindenki tisztában volt vele, hogy ki volt itt a szorgalmas, az alkotó, a teremtő ős és kik a nevető örökösök.

Amilyen fölösleges lett volna azonban fölsorolni mindazokat az alkotásokat, amelyeket mindenki ismer, amelyek nagyrészt ma is megvannak és amelyekből Wolffék a saját köntösükre szerettek volna himet varrni; éppen olyan felesleges lett volna hosszu-hosszu litániáját mondani annak a töménytelen semminek, annak a negativum-tengernek, amit mindent nem csináltak meg és amit mindent meg kellett volna csinálni a kényelmes örökségbe beült utódoknak. Nem hogy nem teremtettek, nemcsak hogy uj alkotásaik nincsenek; de konstatálni kell, hogy nem védték meg, nem javitották, nem foldozták és nem tudták megóvni a rombadőléstől, amit készen kaptak a kezükbe. Ugy, hogy Bárczy Istvánnak, e város naggyá tevőjének fájó szivvel, a gyermekét sirató apa mély szomoruságával kellett konstatálnia: „a főváros közönsége nélkülözi azokat a szükséges dolgokat, amelyeket egy kulturember nem nélkülözhet".

Milyen mérhetetlenül sokat mond ez az egyetlen, szimplának tetsző mondat, amely sem nem agresszív, sem nem gyülölködő, csak végtelenül fájdalmas. Hogyan élt a pesti polgár Bárczy István korszakában és hogyan él ma. Akkor megirigyelhette a pesti polgárt minden kulturország fia, minden világváros polgára. Ma pedig? Óh ma a kulturembernek szégyenkeznie kell Budapesten, mert nemcsak a kényelem, de a higiena legszükségesebb eszközei is csak nagyon korlátolt mértékben állanak rendelkezésére. Rettenetesebb, lesujtóbb kritikát nem lehetne a mai Budapestről, a ma urairól mondani. De akitől ezt hallottuk, annak joga volt elmondani, mert senkinek nem fájhat jobban a lerombolt, a tönkretett, az agyonkinzott Budapest, mint neki magának.

Csilléryék megkezdték az offenzivát Ripka ellen

A miniszterelnök nem is méltatta feleletre a kormánybiztos ellen intézett támadást
Keresztény községieknek husz mandátumba kerül a huszonkétkerületes választás

A héten gróf Bethlen István miniszterelnök megjelent a Keresztény Gazdasági Párt értekezletén, ahol a házszabályrevizióról akart tárgyalni. Ez a kérdés rövid és nyugodt tárgyaláson intéződött el, de Wolffék kihasználták az alkalmat, hogy a fővárosi törvényjavaslat körül ujabb engedményeket csikarjanak ki maguknak. Történt azonban még ennél is nevezetesebb dolog és ez az, hogy

Csilléryék felhasználván az alkalmat, hogy szemtől szemben találkoztak Bethlennel, megindították az offenzivát Ripka Ferenc kormánybiztos ellen.

Amig remélhettek, igyekeztek csinján bánni Ripka Ferenc kormánybiztossal. A főváros közigazgatási bizottságában ugyan megpróbált kellemetlenkedni a kormánybiztosnak Csilléry András, de ez a támadás erőtlen és jelentéktelen volt. Aztán egy ideig hallgattak, mert nem tudták orientálódni, mik a szándékai Ripkának. Remélték, hogy Ripka meggondolja magát, kompromisszumot keres, vagy talán teljesen mellé jük áll; — ugy látszik — tudatára ébredtek annak, hogy mindennek a lehetősége ki van zárva. Amikor tehát tisztába jöttek azzal, hogy Ripka Ferenc mindent bekevert a kalkulációjába, csak azt nem, hogy a bukott rezsimet is fel lehetne — bár roppant, szinte elképzelhetetlen erőszakkal — támasztani;

most elhatározták, hogy minden harci eszközzel nekilátnak Ripka megbuktatásának.

Tudják nagyon jól, hogy ez a harc is a teljes kudarc jegyében indul, de mégis megpróbálkoznak vele. Informálva vannak, hogy Ripka Ferenc tökéletesen birja a kormány bizalmát, s igy meddő minden támadás. Erre mutat a szereposztás is. Ripka ellen ugyanis nem Wolff Károly vonul fel, amint ez megtörtént volna, ha egy csöpp reményük van a sikerre; hanem az offenziva megindítását. Csilléry Andrásra bizták, aki már hozzá van szokva az ilyen kudarcokhoz. Ilyenformán

a Keresztény Gazdasági Párt értekezletén a miniszterelnök jelenlétében Csilléry volt az, aki nekirohant Ripka Ferencnek.

Természetesen nem felejtette el, hogy fölpanaszolja a kormánybiztosi kinevezés módját.

— Elképzelhetetlennek tartottuk — mondotta, — hogy a városházára kormánybizost küldjenek az uralkodó párt megkérdezése nélkül.

A jelenet némileg kinos volt, mert végre is egy kormányt támogató pártban szegeztek fegyvert a kormányelnök ellen és a szintén jelenvolt Vass miniszter ellen, aki tagja ennek a pártnak és akinek Ripka Ferenc iránt érzett meleg baráti vonzalmát nagyon jól ismerik a pártban.

Ezuttal is fölényes államférfiunak bizonyult azonban gróf Bethlen István, mert

a miniszterelnök egyetlen szó válaszra sem tartotta érdemesnek Csillérynek Ripka Ferenc ellen való kirohanását,

minthogy dokumentálva azt a felfogását, hogy ebben a kérdésben nincs vita és nincs alkudozás.

A keresztény községi párton különben főként most a kerületi beosztás kérdése izgatja. A domicilium kérdésében nyugodtak, ugy vélik, ők győztek a hatéves helybenlakással; mert ők ugyan tiz évet követeltek, csak azért, mert a hatot biztositani akarták. A kerületi beosztás tekintetében Wolffékaz a kivánságuk és ezért elkeseredett harcot hirdetnek, hogy ne huszonkét, hanem tiz közigazgatási kerület szerint ejtsék meg a szavazást. A maguk politikai iskolázatlanságukban azonban azt is elárulták, hogy nekik igen sulyos veszteségeik lesznek, ha a javaslatnak ez a szakasza változatlanul keresztülmegy, amennyiben

Wolffék husz mandátumot vesztenek, ha nem tiz, hanem huszonkét kerületben szavaznak.

A kommunális politika problémái közé tartozik még, hogy a hatéves domicilium miatt nem menneki-e passzivitásba a szocialisták. Általában azt hiszik azonban, hogy a passzivitás gondolatát csak azért hangoztatták, mert ennek a fenyegetésnek a révén a javaslatokon enyhitéseket véltek elérni.

A szocialisták tehát nem mennek passzivitásba, de ezzel szemben még mindig nincs tisztázva, hogy kikkel fognak szövetkezni. Vázsonyiék erősen orientálódnak a szocialisták felé; de a polgári várospolitikusok között annál inkább erős ebben a tekintetben a véleménykülönbség. Amig ugyanis báró Szterényi József kijelenti, hogy minden polgári frakcióval hajlandó együttmenni a szociáldemokraták ellen, addig Bárczy István pompás mondatokban hangoztatja, hogy bizik a szocialisták hazaszeretetében, s bizik abban, hogy ők is éppen ugy küzdenek a főváros érdekeiért, mint a polgári pártok.

Ebben a kérdésben még teljes a káosz, a szociáldemokraták elhelyezkedése is rövid idők kérdése lehet.

Csilléry második attakja

Az első attakkal kudarcot vallott Csilléry András most már ugy gondolkodott, hogy a második összeütközés, ha eredménnyel nem is járhat, de annak kellemetlenségeit mégis érezni fogja Ripka Ferenc kormánybiztos. Ezuttal ugy látta célszerünek, hogy

szemtől-szemben fog megmérkőzni a kormánybiztossal a közigazgatási bizottság ülésén.

Ez az alapja annak a felszólalásnak, amelyben az iskolaszékek megválasztásának elhalasztását hánytorgatta. Kétszeresen fontos probléma ez Wolffék számára, hiszen nemcsak a hatalmi kérdés ez, hanem egyben arról is szó van, hogy a kurzus semmihez sem ragaszkodik olyan makacsul, mint hogy az iskolákat, az ifjuság nevelését a kezében tartsa. Ezért kerültek a tanácsban legexponáltabb hiveik, előbb Zilahi Kiss Jenő, később Schöberl Ferenc a tanügyi tanácsnoki székbe.

Most bebizonyosodott, hogy

Csilléryék nem csalódtak Schöberl tanácsnokban, aki saját bevallása szerint is határozottan pártlistát terjesztett a kormánybiztos elé

a megválasztandó iskolaszékekről.

Ebben a csatában Ripka Ferenc döntő győzelmet aratott, amit határozottan őszinteségének és a liberális álláspont nyilt, határozott és egyenes vallalásának köszönhet. Ripka Ferenc ezuttal sem folyamodott a diplomácia csavaros és kertelő módszereihez, hanem a legnagyobb nyiltsággal ismertette a Wolff-párti puccsot, amely a Schöberl-féle névjegyzék révén pattant ki. Ripka kormánybiztos azzal adta vissza ezt a lajstromot a tanácsnoknak, hogy objektiv listát készitsen. Most azután

Budapest közönsége kiváncsian várja azt a listát, amelyet Schöberl tanácsnok a társadalom minden rétegéből állit össze, vagy pedig visszavonul a tanügyi ügyosztály éléről.

Kétségtelen ugyanis, hogy más megoldást szinte el sem lehet képzelni.

A Csilléry-féle támadás visszaverése után Ripka kormánybiztos Szabó Imre főügyész segedelmével ellentámadásba ment át még a közigazgatási bizottságnak ugyanezen az ülésén. Szabó főügyész szereplése ugyanis

figyelmeztetés akart lenni Csilléryék számára, hogy ne folytassák a közigazgatási bizottságbeli parlamentesdi játékot.

A főügyész óvása nem tartalmazott fenyegetést, de egészen kétségtelen, hogy nem hiába hangzott el és a kormánybiztosnak meglesznek az eszközei arra, hogy Csilléry és társai szüntessék meg a politizálást a közigazgatási bizottságban.

Fullánkok

...

A fejét mosta

éppen Bárczy István annak a Wolff Károlynak, aki — mint egy betanított szerepet — nem tud mást hajtogatni, mint azt a bizonyos „deficitmentes" költségvetést, amelynek karikatura-voltát ma már a sarki hordár is ismeri. Szóval éppen a fejét mosták Wolff urnak, amikor egy szocialista odakiáltott valamit a dicső kurzusvezérnek, mire az indulatba jött és fölényesen rámordult a szocialista követre: „Előbb tanulják meg a dolgot, aztán vállalhatnak". Hát engedelmet kérünk, Wolff Károly — ugylátszik — mégis csak megtanult már valamit. Megtanulta például, hogy a kommunális ügyeket meg kell tanulni. Legelsősorban pedig a pénzügyeket. De hogy ha tudja is, hogy meg kell tanulni, de még sem tanulta meg, azt azután Bárczy István alaposan bebizonyította. De megállapította azt Ereky Károly is, hogy Wolff Károly „pénzügyi analfabéta". Lehet, sőt valószínü, hogy Wolffnak igaza volt a szocialista követ urral szemben, de nem volt igaza önmagával szemben, ha közbeszólása azt akarta jelenteni, hogy ő viszont tisztában van a kommunális ügyekkel. Tessék elhinni, hogy amikor Wolff és Rothenstein tengelyt akasztottak egymással, akkor tulajdonképen a vak vezette a világtalant.

Deutsch, Reich, Schwarc,

ezzel a három névvel akarták a multat kompromittálni, mondván, hogy ezt a három urat az üzemek élén azért kellett megtartaniok, mert különben elbocsátátásuk esetén horribilis végkielégitéseket kellett volna kifizetniök. Egészen nyugodtak lehetnek Wolffék, nem kell ennek a három urnak a szerződtetését, vagy megtartását szégyelniök, mert nincs ebben a városban senki, aki ne tudná, mit köszönhetünk nekik. Mindenesetre többet, mint a kurzus urainak együttvéve, azokat az urakat is beleértve, akiket ők fedeztek fel, mint uj csillagokat és akiket ők ültettek bele — nem egészen politikamentes célzattal — előkelő poziciókba. De ha már a zsidó üzemvezetőket nem tudták elküldeni — tisztelettel kérdezzük mi — miért nevezték ki ők (igenis ők!) vezérigazgatókká? Ez is kötelező volt? És ne sokat beszéljünk ezekről a dolgokról, mert előszedjük még az üzemek vendégkönyveit, amelyekben a kurzus-nagyságok olyan áradozó sorokban dicsőitik a zsidó üzemvezetőket, hogy olyan szépeket talán Wolff Károlyról sem tudnak mondani.

Isten hozta,

kedves pinkaellenőr ur. Isten hozta, ezt a hivatalt azután már régen vártuk. Ugy van, nagyon helyes, vegye ki a vámot a főváros abból a könnyen dobált pénzből, amely ugy forog, ugy hentereg a zöld asztalon, mint az országuton a por. Sokkal inkább szeretjük, ha a könnyelmü, romlott kártyásnépet nyuzzák meg, mintha luxusadót szednek attól az embertől, aki kulturigényét kielégitendő, a szinházban keresi szórakozását. De nem méltóztatik-e gondolni, hogy ebből baj lesz. Hiszen a hazárdjáték tilos, a törvény tiltja, a pinka sem lehet tehát olyan intézmény, amely benne foglaltatik a magyar alkotmányban. Megfontolták-e a városházi adókapacitások, hogy mi lesz akkor, ha egy szép hajnalon a kártyaasztallal együtt a pinkaellenőrt is beviszik a rendőrségre? Vagy talán a pinkaellenőrrel együtt szalvusz konduktuszt kap a bakk-asztal is?

Nyomorjelentések a lámpaoszlopokon

Minden eladó! — A középosztály katasztrófája

Jeremiás Smith hatodik jelentése kedvezőbb, mint az ötödik. Ezt mi még Smith ur jelentésének közzététele előtt tudtuk, mert nekünk van egy biztos módszerünk az ország gazdasági helyzetének kitapogatására s nem szükséges, hogy bevárjuk Smith ur jelentéseit. Budapest utcáin kell csak végig sétálnunk és egyetlen séta közben megállapithatjuk, hogy az ország még nyomoruságosabb életet él, Smith ur jelentése tehát még kedvezőbben fog alakulni. Ha szabad nyiltan és őszintén beszélnünk, mi minden hónapban remegve gondolunk arra, hogy Smith ur legközelebbi kimutatása jobb lesz az előbbinél s ha szabad még ennél is őszintébben beszámolni vágyainkról és egyéb gyarló emberi érzelmeinkről, azt kell mondanunk, hogy szeretnénk végre egy kedvezőtlen Smith-féle kimutatást látni. Mert ha Smith ur jelentései annál kedvezőbbek, minél kedvezőtlenebb a középosztály helyzete, ugy talán mégis inkább arra kellene törekedni, hogy Smith ur jelentései legyenek kedvezőtlenek s akkor valószinüen az emberek gazdasági viszonyai lesznek kedvezőbbek. Mert végre is az emberek helyzete a födolog s nem a Smith ur kimutatása.

De az emberek helyzete borzalmas. Mondottuk, hogy Budapest utcáin kell csak végigsétálnunk és jelentések nélkül is tiszta képet kapunk annak a társadalmi osztálynak gazdasági helyzetéről, mely az ország gerincét alkotja. Ez a társadalmi osztály a középosztály és ez az osztály az, amely a szanálás átkát a legsulyosabban érzi. Nos hát, kezdjük meg a sétát. Az üzletek néptelenek s minden üzlettulajdonos kiáll a boltja küszöbére és az ajtó falának támaszkodva szivja rossz szivarját vagy rosszszagu pipáját. Vevő nincs, mert az állam kipréselte adóalanyaiból az utolsó filléreket és az adóalanyok jövedelmi és fizetési viszonyai sokkal kedvezőtlenebbek, semhogy másra is teljék abból, mint az állam éhségének kielégitésére. És hogyan is akadna vevő, amikor az egész középosztály ma egyetlen nagy eladó. Nem venni, hanem eladni akar, hogy háztartási berendezéséből fedezze azt a deficitet, amelyet a szanálás okozott háztartási költségvetésében. És ahol minden polgár csak eladni szeretne, hogyan élhessen meg ott a kereskedő? A kereskedőnek konkurrense ma az egész középosztály, amely valamikor nem versenytársa, hanem vásárlóközönsége volt.

Kezdjük hát meg sétánkat. Minden lámpavason hirdetőcédula fehérlik és minden cédulán eladásra kinálnak valamit. Itt egy varrógép, ott egy téli bunda, amott egy Ferenc József-kabát keres gazdát. A másik utcában könyveit és képeit kinálja valaki. Egy lámpavassal odább sárgára szitt tajtékpipát, sétapálcát és magyar perzsát kinálnak. Amott egy vézna fácska fehér haskötőt visel s ha közelebbről megnézzük, azt látjuk, hogy a haskötő is hirdetőcédula, amelyen három párna-áthuzatot kinálnak megvételre. De ez még nem minden. A házak fala csupa hirdetés, a külvárosok léckeritése csupa fehér folt és mindenütt a szükség, nélkülözés, éhség és nyomor kinál cserébe valamit egy falat kenyérért, vagy egy tál paprikáskrumpliért. Ez a helyzet a szanálás hatodik hónapjában. És Smith Jeremiás jelentései egyre kedvezőbbnek mutatják az ország helyzetét...

Pardon, nem az ország helyzetét, csak az állami gazdálkodás mérlegét. Talán mondanunk sem kell, hogy Smith ur tevékenységét egyáltalán nem érinti a mi kritikánk s távol tőlünk még a gondolat is, hogy a főbiztos munkájával szemben állást foglaljunk. Smith ur egy előre elkészitett gazdasági programmot hajt végre oly elvek alapján, amely elveknek a kormány lekötötte magát. Smith ur csak regisztrál vagy rekriminál amiatt, hogy a kormány nem valósitja meg az előre megállapitott programmot. Nem Smith urral, hanem a kormánnyal szállunk hát perbe, amikor ezeket a gazdasági borzalmakat feltárjuk. Szanálás folyik és az emberek kénytelenek megválni utolsó rongyaiktól, hogy a szanálásban zavar ne mutatkozzék. Milliók nyomorognak és nem tudják miért. Milliók odaadják keresetük legnagyobb részét, vagyonuk utolsó roncsait és nem tudják miért. Szanálnak! De az emberek milliói átoknak érzik azt, amit gyógyitásnak igértek és ha ez a szanálás, mi hát a sorvasztó betegség? És ki fog bennünket szanálni a szanálás után? És honnan vesszük az erőt, hogy legyürjük ezt a borzalmas betegséget s kivárjuk, mig az igazi gyógyulás bekövetkezik? Mert bizonyos, hogy ez nem a gyógyulás kezdete és nem a gyógyulás utja. Itt egy borzalmas, igazságtalanul borzalmas operáció bonyolódik le, mely azon a gondolaton alapszik, hogy milliók vérét kell venni és a lecsapolt vért egy más testbe kell átömleszteni. Itt Budapest szervezetéből lecsapolják a vért, hogy a faluban ezzel a vérrel tartsák fenn az életet. Álljanak meg! Budapest sápadtra vérzett már s ha folytatják ezt a veszedelmes vérátömlesztést, maholnap elál a szivverése. Ám lássuk aztán, hogy mi telik a falutól.

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymaláta

CUKORKÁT,

mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Autófelszerelési cikkek

Javító-műhely

Europa legnagyobb és legmodernebb alkotása

CYKLOP-GARAGE

Auto-szalon

250 autó számára nyitott és zárt (box) férőhelyek

„CYKLOP" GARAGE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VII., Kertész-utca 24-26-28. Telefon: J. 72-93, J. 72-94, 72-95.

Benzineladás, 6 töltőállomás

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak

Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa

Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

KOLLARIT

BÖRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB

Gyártja: Egyesült „Ujpest és Monfalcone" Vegyészeti Gyárak

Kollár Miklós és Breitner

Közp. iroda: V., Nagykorona-utca 19.

Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek lekerese ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el!

Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

SZAKORVOSI rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüstsalvarsan-oltás.

Rendelés egész nap. Rákóczi-ut 32. I. em. 1. Rókussal szemben.

PALMA kaucsuk sarok
PALMA kaucsuk talp
PALMA kaucsuk talpvédő

PARÁDI VIZ

gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üdítő borviz. — Egyedárusitás:

Mohai Ágnes-forrás

természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:

Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

Az uj rezsim a tanács felét indexre teszi

Bárczy István lesujtó kritikája a tanácsról — Tökéletes behódolás a kurzusnak

A fővárosi törvényjavaslat vitájában nem igen esett szó a főváros személyzeti ügyeiről. Mindössze Vázsonyi Vilmos vágott egy csipőset a tekintetes tanács felé; de még ennél is lesujtóbb az, amit a higgadt, mindig tárgyilagos, jóindulatu Bárczy István mondott. Bárczy szavainak sulyát hatalmasan megnöveli az, hogy nemcsak a közigazgatásban tökéletesen járatos, de egyben a szereplő személyeket is saját tapasztalatai alapján ismeri.

Elmondta Bárczy, hogy a keresztény községi párt vezetősége sokkal inkább felelős a főváros ügyeiért, mint a demokrata vezetőség volt annak idején, mert hiszen

a főváros tanácsát ez a keresztény községi párt többsége választotta.

Szinte lesujtó volt Bárczynak az a másik kijelentése, amelynek az az értelme, hogy a tekintetes tanács tökéletesen behódolt a kurzusnak, amit a volt polgármester szeliden és finoman ugy fejezett ki, hogy

a tanács minden tekintetben ennek a pártnak a kivánságait honorálta.

Annak idején, amikor a demokraták voltak uralmon, a tanács teljesen független volt a közgyüléstől, mert a tanácsot nem ez a közgyülés választotta. Maga Bárczy, a polgármester sem tartozott semmiféle párthoz, ami nagyon jellemző, mert

a kurzus urainak első dolga volt a tanács tagjait bekényszeriteni a keresztény községi pártba.

Ennek a módszernek azután nem is lehetett más eredményei minthogy a kurzus teljesen a maguk jármába törte bele a tanácsot, s ezért rótta fel Bárczy a tanács hibájául, hogy „határozatait a bizottsági tagok kivánságaitól tette függővé".

Mindezek igen sulyos vádak, amelyekkel szemben Budapest polgársága sem nem tudja, sem nem akarja megvédeni a tanácsot. A tanács tényleg elfelejtette, hogy a közgyülés ellenforradalmi alakulat, amelynek tulzásaival, kilengéseivel szemben elfelejtette a fék szerepét játszani.

A városházán Bárczy István szavai igen erős hatást keltettek, aminek az oka az, hogy Bárczyban a jövő emberét látják. Hiszen Bárczy exponense annak a mérsékelt politikának, amelyet a kormány a jövőben a városházán uralomra kiván juttatni és hogy a kormány bizalmát milyen mértékben birja, azt mutatja, hogy a külföldi adósságok dolgában csak nemrégiben kapott igen fontos kormány-megbizatást. Beszédének ebből a részéből azt a tanulságot vonják le, hogy

a főváros mai tanácsának a jövő szempontjából nem igen lehetnek rózsás reményei, ha a jövendő többség legobjektivebb és legmérsékeltebb vezéregyéniségei is ilyen kritikában részesitik.

A jövendő többség — minden jel arra mutat — nem veszi majd rossz néven azt, hogy a tanács tagjai elfogadták a kurzus-többségtől a megválasztásukat, mert hiszen ez kenyérkérdés volt számukra. Ellenben igenis rossz néven veszik, hogy akadtak, akik az ellenforradalmi demagógokra is rá akartak cselekedeteikkel és intézkedéseikkel licitálni. Sőt rossz néven veszik azt is, hogy — bár ez módjukban lett volna — egyesek a legkisebb mértékben sem igyekeztek fékezni a kurzus urainak tulkapásait még abban az esetben sem, ha véletlenül ezek az intézkedések igen közel jártak a törvényesség árokszéléhez. Ugy mondják a városházán, hogy ezek után, ha uj többség jön,

lehetetlenség a tanácsot a maga egészében megmenteni, sőt ugy számitják, hogy a tanácstagoknak mintegy felét ki fogják buktatni.

Mindez természetesen ma még csak kombináció és igy nem volna célszerü ma még nóveket emlegetni, amikor mindenki tudja, hogy az indexre kerülők névsora majd csak az utolsó órákban alakul ki. Egyelőre azonban már bizonyosnak látszik, hogy a kurzus bukását követő nagy földomlást a tanács a maga egészében semmi szin alatt sem fogja meguszni.

Megvalósulás előtt a főváros idegenforgalmának fejlesztése

Fürdőügyi kongresszus Budapesten — A Gellért-szálló belépett a nemzetközi Uniti-szövetségbe
Bánlaky Géza és Zilahy Dezső nyilatkoznak a kongresszus jelentőségéről

A jövő hét vasárnapján Budapesten fürdőügyi kongresszus nyilik meg, amely méreteiben és jelentőségében erősen felülmulja a különféle érdekeltségek szokásos nagygyüléseit. Egy olyan akcióról van szó, amely a mai kritikus időkben a közelmult sulyos és végzetes hibáit van hivatva jóvátenni, mert a kongresszus valósággal a tizenkettedik órában ül össze, amikor döntenie kell affelett, megvan-e még a lehetősége annak, hogy a határaiban megcsonkult Magyarország és legelsősorban Csonka-Magyarország fővárosa megkapja azokat a föltételeket, amelyek az ország gazdasági jövedelmeinek természetes fokozásával járnak. Magyarország a békeszerződés folytán természeti szépségekben bővelkedő sok és hires fürdőhelyét vesztette el és mai megfogyatkozott formáiában mindössze a Balaton és Budapest az, amelyre, néhány kisebb jelentőségü fürdőhelytől eltekintve, az idegenforgalom szempontjából számitani lehet.

Budapest fürdővárossá való kifejlesztése régi ideália volt a háboruelőtti fővárosi rezsimnek. Ezt a célt szolgálta a Gellért-fürdő hatalmas palotájának és tündéries fürdőjének megteremtése, a Széchenyi-fürdő kiépitése, a Rudas-fürdő rendezése és még sok szép terv, amelyet csirájában fojtott meg a háboru és a forradalmak vér- és anyagi vesztesége. A gazdasági leromlással természetesen veletjárt az életstandard leromlása s ennek folytán a fürdőkulturának megfogyatkozása is, a tőzsdei konjunktura idején rohamosan fölszaporodott vagyonok gazdái azonban a magyar fürdőhelyeket elhanyagolták, mert a belföldi drágaság aránytalan emelkedéséhez képest ugy találták, hogy a külföldi fürdőhelyek ugyanazért a pénzért több kényelmet, jobb ellátást nyujtanak, mint a magyarországiak. Az idei fürdőszezon, amint ez Bánlaky Géza vezérigazgató alábbi nyilatkozatából is kitünik, különösen katasztrófális volt és éppen a kellő időben hangoztatta dr. Ripka, Budapest uj kormánybiztosa is beköszöntő programmjában azt a rendkivül fontos tételt, hogy Budapest idegenforgalmának régóta elhanyagolt ügyét napirendre kell tüzni és mindent el kell követni abban az irányban, hogy Budapest az idegenforgalom és a fürdőügy terén arra a magaslatra jusson el, amelyre nagyszerü fekvése, az európai fővárosok viszonyaihoz mérten is értékes mükincsei, legelsősorban pedig a természet bőséges áldása: a gyógyitó források utaliák.

Érthető érdeklődéssel várják Budapesten a kongresszus tárgyalásait, azokat a javaslatokat, amelyek körül bizonyára értékes vita indul meg és amelyektől elsősorban remélhető az annyiszor emlegetett idegenforgalomnak föllendülése. A kongresszuson a kérdés legkiválóbb szakemberei vesznek részt, akik közül már most — a kongresszus előkészitő stádiumában — megszólaltattuk Zilahy Dezsőt, a székesfőváros idegenforgalmi hivatalának igazgatóját, akinek kitünő iniciáló tehetsége mindenütt a legmeleglebb elismerést érdemelte ki és Bánlaky Géza vezérigazgatót, aki Budapest legelső fürdő-intézményének és szállodájának, a Gellértnek kifejlesztésén és magas szinvonalának megóvásán rendületlen buzgalommal és pompás eredménnyel dolgozik.

Zilahy Dezső

a Fővárosi Hirlap munkatársának a következőket mondotta:

— Én a magam részéről a legintenzivebb, legfrissebb és legkiterjedtebb propagandában látom a biztató jövő utját. Előadásom is éppen a kérdés sokoldaluságára akarja a figyelmet fölhivni, mert az illetékes tényezőket meg akarom győzni annak az álláspontnak a helyességéről, hogy csak teljes egyöntetü eljárással, minden erőnek és eszköznek tömöritésével lehet a magyarországi — mindenekelőtt pedig a budapesti — idegenforgalmat fokozni. Budapestnek, mint par excellence fürdővárosnak az ügye egészen speciális feladatkör: az enyém az idegenforgalomé, amely természetesen belekapcsolódik az előbbi kérdés komplexumába is. Ebben az irányban tehát mozgósitani kell az összes fürdőérdekeltségeket is. Én mindenekelőtt konkrét határozati javaslatot teszek, amelyben nemcsak a propagandaerők egyesitésére hivom föl a figyelmet — mert az eddigi szétforgácsolt, minden céltudatosság nélkül való ötletszerü eljárás eredményei eléggé ismeretesek —, hanem indítványozni fogom, hogy

propagandisztikus munkánkat elsősorban az Európaszerte rendezett nemzetközi áruminta-vásárokra terjesszük ki,

szóval azokra a helyekre, ahol az utazni vágyó világ legnagyobb tömegekben fordul meg. Amint ezek az áruminta-vásárok évenkint meghatározott időben rendszeresen megismétlődnek, ugy kell a propagandisztikus munkát is szabályszerü időben és helyen kiterjeszteni a különböző országok megfelelő városaira: Bécsre, Pozsonyra, Reichenbergre, Lyonra, Zágrábra, Milánóra, Frankfurtra, Lipcsére, Prágára stb. Azt hiszem, hogyha az idegenforgalom propagandáját ezen a ponton fogjuk meg, akkor ez magában véve is számottevő eredményt jelent Budapest idegenforgalmára.

Bánlaky Géza, a Gellért-szálló és fürdőüzem vezérigazgatója,

aki egyben az Uniti néven tömörült szállódák világszövetségében Budapestet reprezentálja, a következőket mondotta munkatársunknak, aki az „Uniti" organizációjáról is kérdést intézett hozzá:

— Bár az Uniti (a Kontinens legelőkelőbb szállodáinak nemzetközi szövetsége) nem kapcsolódik össze közvetlenül a kongresszussal, elmondhatom, hogy ez tulajdonképpen a szállodák magánterméketü társulása a kölcsönös propaganda és egy bizonyos márka, vagy klasszis alapján, hogy a különféle városokban lévő elsőrangu hotelek mintegy garanciájául szolgáljanak a megszálló idegeneknek arra, hogy a legjobb helyet választották ki maguknak. A szövetség eszméje Olaszországból indult ki, most azonban Svájc, Ausztria, Németország, Egyiptom stb. szállodái is csatlakoztak a szövetséghez, valamint Magyarország is, különös tekintettel arra, hogy az idegenforgalom szempontjából Olaszország, mely a mozgalmat megindította, ránknézve is igen fontos. Az Uniti egyik módja és eszköze mindenesetre annak, hogy az illető fővárosban a megforduló idegen a legjobb benyomásokat szerezze; jólehet, ez az idegenforgalom szempontjából csak mint specifikum jöhet figyelembe, mert az Uniti elve az, hogy egy városban legföljebb egy-két szálloda tartozik a szervezetbe. (Budapesten például a Gellért-szálló.)

— Ami a fürdő-nagygyülést illeti, ebben a tekintetben az előkészitő bizottság még a hét végefelé előzetes tájékoztatót fog kiadni; annyi azonban bizonyos, hogy a fürdők és az idegenforgalom ügyét a legteljesebb nyomatékkal kivánjuk képviselni, mert

még egy olyan szezon, mint az idei volt, sulyos katasztrófáját jelentené a magyar fürdő-ügynek.

— Számitunk a hatóságok támogatására, de a magunk erejéből is rajtaleszünk, hogy mozgalmunk sikerrel járjon. Tisztában vagyunk azzal, hogy a magyar közönség az idén a fürdőinket elhanyagolta a külföldiek kedvéért és tudjuk, hogy legelsősorban ezen a lehetetlen állapoton kell változtatnunk. Tiltó rendelkezésekkel, mint például a Németországban behozott „Auslandsteuer"-rel ezt megakadályozni nem lehet, csak azzal, hogy

fölvesszük a versenyt a külfölddel és a közönségnek többet és jobbat akarunk nyujtani.

— Világos, hogy a hatóságok közreműködésére is számitanunk kell, mert köztudomás szerint a magyar fürdőhelyek drágaságának alapvető oka az, hogy sehol a világon annyi adó és annyi teher nem sujtja a fürdőzőket és a fürdővállalatokat, mint Magyarországon.

— Különös fontosságot tulajdonitok annak a körülménynek, hogy dr. Ripka kormánybiztos ur, aki már uj hivatala elfoglalásakor hangsulyozta az idegenforgalom és a fürdőügy föllenditésének fontosságát, a nagygyülés védnökségét elvállalta és ugy tudom, hogy a tárgyalás során fel is fog szólalni és kifejti programmját, amely elé érthető érdeklődéssel néznek mindazok, akiknek szivén fekszik Budapest föllenditésének sorsa.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

DREHER BAK-SÖR

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

RUHÁZATI CIKKEKET
kedvező fizetési feltétellel vásárolhat
Erzsébetvárosi Textil- és Divatáruház R.-T.-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 36.
Hatalmas választék férfi- és női szövetekben, selymekben, mosó- és konfekcionált árukban.

SÁTORI MOR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

Globus
BONBON, DESSERT
CHOCOLAS

Hódító úton a magyar husipar

Országos hizottsertés- és sertésfeldolgozó ipari kiállitás Budapesten

A magyarországi sertéstenyésztésnek nagyszerü bizonyitéka az a kiállitás, melyet szombaton nyitott meg Bud János pénzügyminiszter a Sertésközvágóhidon. A megnyitáson jelen volt Ereky Károly, Folkusházy Lajos, Vajna Ede, Melly Béla, Demkó Dezső, Bodnár János, dr. Breuer Albert, Dorner Béla Janits Károly és Kienast Ferenc svájci főkonzul. A kiállitás bejáratánál Ereky Károly az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület elnöke üdvözölte a minisztert. Ezután a miniszter Sántha Anal főtanácsos és Pogány Dániel, a kiállitás szervezője és titkára vezetésével a kiállitás megtekintésére indult. Nagyszerünek kell mondanunk ezt a kiállitást, amely minden csodálatossága mellett is csak nagyjelentőségü igéret, mert a tavalyi rossz kukoricatermés egyáltalán nem volt alkalmas a sertéstenyésztés fellendítésére. De ha a magyar sertéstenyésztők a mostoha viszonyok mellett is ilyet tudtak produkálni, a legnagyobb várakozással nézünk a jövő évi kiállitás elé, ahol már az idei pompás kukoricatermés hatása fog mutatkozni. Talán nem kell külön kiemelnünk a sertéstenyésztés közgazdasági jelentőségét. A magyar sertés keresett cikke volt mindig a világpiacnak és a magyar sertésáruk is közkedveltségnek örvendtek mindenfelé. Kivánatos, hogy a sertéstenyésztés fellenlülése éreztesse a magyar piacon is hatását s a magyar fogyasztó ne kényszerüljön arra, hogy idegen zsirhoz nyuljon, mert a hazai termék ára nem áll arányban vásárlóképességével.

Külön érdekessége a kiállitásnak a hentesáru kiállitás, mely ennek a speciális magyar iparnak a tökéleteségig menő fejlődését mutatja. A hentesárukiállitásnak kiemelkedő látványossága Schmiedl Dániel hentesárugyárának káprázatosan szép és az inyenceket is megigéző pavillonja, amelyben a husfeldolgozóipar hatalmas tömegü fölülmulhatatlan minőségü produktumait láttuk fölhalmozva. A megnyitáson Auguszta főhercegnő és Bud miniszter hosszasabban időztek a tárlatnál, megizlelték a gyár különlegességeit és elismeréssel adóztak Schmiedl Dániel gyárosnak. Az egész kiállitás nagyszerü sikeréről szólva csak ujságirói kötelességünknek teszünk eleget a hir regisztrálásával, hogy a kiállitást Pogány Nándor, a Vásárpénztár cégvezetője és a Sertéskereskedelmi egyesület titkára rendezte sok tudással és szakértelemmel és a siker, mely a kiállitáshoz füződik, igen nagy részben Pogány Nándornak az érdeme.

A kiállitás védnökei a földmivelésügyi minisztérium és Budapest székesfőváros voltak, a szervezésben pedig a Budapesti Takarék- és Vásárpénztár, valamint az Országos sertéskereskedelmi egyesület és az Országos magyar gazdasági egyesület vettek részt.

A kiállitás látványosságairól részletesen beszámolni szükre szabott terünk nem engedi, de néhány különösen figyelemreméltó tárlatról mégis meg kell emlékeznünk. Schmiedl Dániel hentesárugyárának nagy sikeréről már szóltunk és valóban nem volt meglepő, hogy gyártmányait a zsüri a nagy aranyéremmel tüntette ki. A kocsiszakmát Waitzner Rezső kocsigyártó képviselte. Több hajtókocsit mutatott be, amelyek méltó elismerésben részesültek. A szakértő közönség tetszéssel birálta meg Lukács és Társa gyárának husipari gépeit és ezuttal is szivesen állapitotta meg, hogy az esslingeni Paul F. Dick acélgyárának, amelyet Gárdos és Társa képviselnek, mészáros- és hentesszerszámai a husiparban szinte nélkülözhetetlenek. A Kienast és Bauerlein kiváló hirnévnek örvendő cég a hentesáru feldolgozó iparnál használt különféle száritott beleket mutatott be, de a cég által képvielt Friedrich és Haaga bécsi gépgyár husipari gépeivel is szerepelt. Kiállitása osztatlan elismeréssel találkozott. Magyar gyártmányu husipari késeket Kállai Lajos gyárából láttunk. Szakértők szerint a gyártmányok versenyképessége legyőzhetetlen. Különös figyelmet érdemelnek a Braun és Fleischmann utóda cég husipari gépei és szerszámai. Valóságos látványossága volt a kiállitásnak a Weisz András és Társa, Első magyar husipari gépgyár cég bemutatója. Az összes husipari gépeket a legelismertebb minőségben gyártja és a Községi Élelmiszerüzem husipari gyárának is állandó szállitója. Végül meg kell még emlitenünk, hogy a Laboratórium védőanyagok termelésére r. t. is bemutatta különféle szérum-preparatumait.

A birálóbizottság a dijakat hétfőn osztotta ki. A sertéshizlalók több dijat nyertek, a hentesárukiállitók közül négyen kaptak aranyérmet.

Belek, husipari gépek, szerszámok és egyéb kellékek előnyösen

Braun és Fleischmann utódánál

Budapest, IX., Ranolder-u. 27 szerezhetők be.

Telefon: József 6—97. Sürgönycim: Intestina.

SCHMIEDL DÁNIEL
SERTÉSNAGYVÁGÓ
különleges felvágottak és kolbászáru-gyára
BUDAPEST, IX., RANOLDER-UTCA 17
Gyári telefon: József 6-57 és József 18-31.
Sürgönycim: Schmidl, Ranolder-utca 17.

Feldolgozó telepek:
Sertésközvágóhid. Telefon: József 29-52.
GYÁR: IX., RANOLDER-UTCA 17.

Elárusitó helyek:
1. Közp. Vásárcsarnok Telefon: József 22-82.
2. Városház-utca 6. Telefonhivó: 138-84.
3. Dob-utca 74. Telefonhivó: József 119-64.
4. Ranolder utca 7/B.

Ezenkivül Budapest legelőkelőbb csemegeüzleteiben Schmiedl-féle áru kapható.

Foglalkozik minden e szakmába vágó nyerstermények feldolgozásával. Készit legelsőrendü árut, különösen prágai módra készitett sonkát, finom felvágottat és téli szalámit.

A gyár 1897. évben alapittatott.

WAITZNER REZSŐ
KOCSIGYÁROS
BUDAPEST, VII., AKÁCFA-UTCA 23.
TELEFON: JÓZSEF 108-24.

Kocsik, gummikerekek, női- és férfi-nyergek vétele és eladása, becserélése és javitása.

Elsőrendü hatásu, kipróbált és államilag ellenőrzött **sertéspestis (sertésvész) elleni szérumot**

bármilyen mennyiségben expediál a

LABORATORIUM
Védőoltóanyagok Termelésére R.-T.
Budapest, IX., Lónyay-utca 18/b.

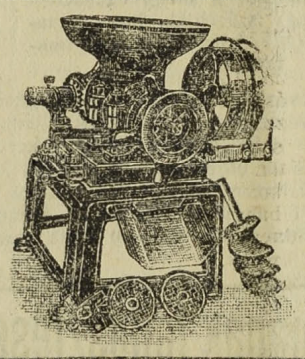

LUKÁCS és TÁRSA
HUSIPARI GÉPGYÁR

Dús választék mindennemü szakmabeli berendezésekből.

BUDAPEST, VIII.,
Kisfaludy-utca 28/a
Telefon: József 23—20.

PAUL F. DICK
ACÉLÁRUGYÁR
ESSLINGEN a/Neck.

Mészáros-, hentes-késekek, bárd, tagló, delejes fenőacélok és az összes husüzemi cikkek gyártása.

A „DICK"-védjegy világhirü és nélkülözhetetlen minden husüzemben

Magyarországi vezérképviselő:
GÁRDOS ÉS TÁRSA
Budapest, Vilmos császár-ut 33.
Telefon: 144—91.

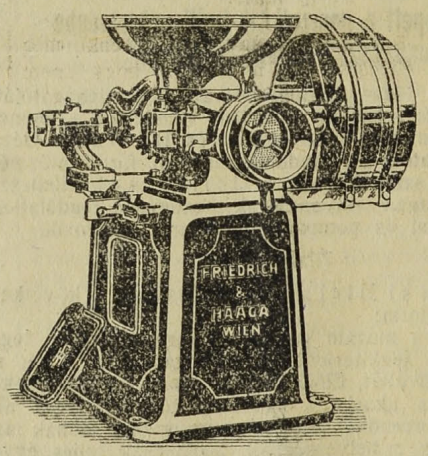

FRIEDRICH és HAAGA
wieni husipari gépgyár
Budapest, IX., Szvetenay-u. 21.
Telefon: József 6-28.

Husipari gépek szakszerü javitása.
Kések és tárcsák köszörülése.
Elvállalja idegen gyártmányu gépek javitását is.
A legujabb szerkezetü husipari gépeket állandóan raktáron tartja.
Költségvetéssel dijmentesen szolgál.

Kienast és Bäuerlein
Budapest,
IX., Szvetenay-utca 21. sz.
Telefon: József 6—28.

Sózott és szárított marha-, juh- és sertésbelek. Husipari gépek és szerszámok. Füszerek. Konzervsó.
A Friedrich és Haaga-cég képviselője.

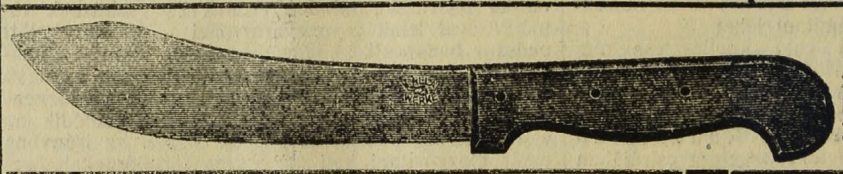

KÁLLAI LAJOS
gépgyár acéláruosztálya
Budapest, VI., Gyár-utca 28.
Gyártja a legjobb kivitelü husipari késeket.

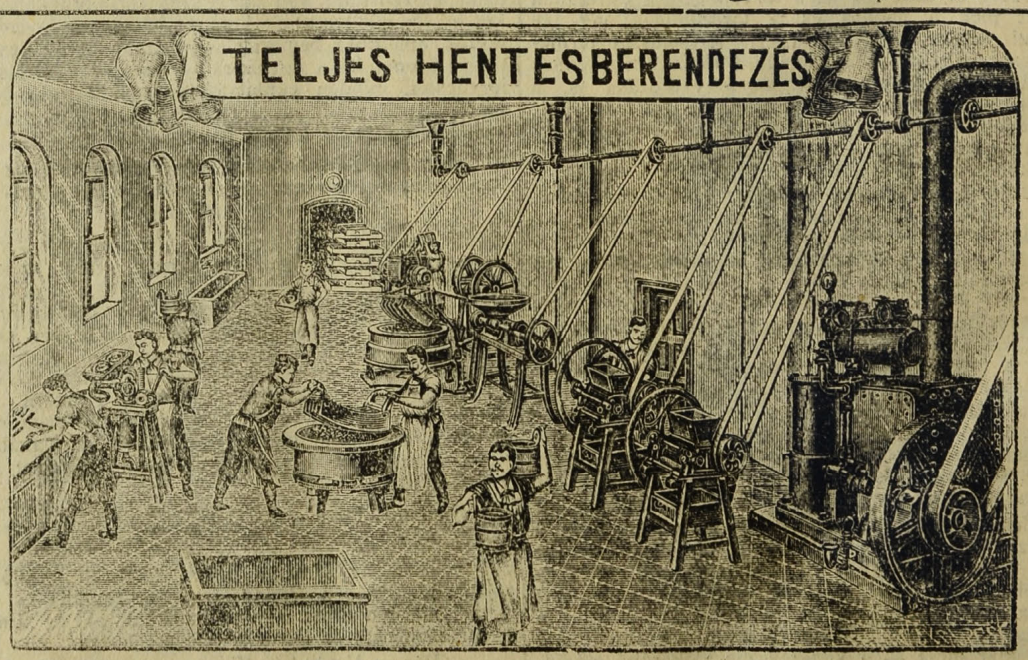

WEISZ ANDRÁS ÉS TÁRSA, Első magyar husipari gépgyár, BUDAPEST, VIII., Futó-utca 25. TELEFON: József 29-50.

Egyhetes vita a domiciliumról

A gyökér-elmélet a nemzetgyülésen

Elmult egy hét és a nemzetgyülés egész héten át a domiciliumról vitázott. A liberálisok és a demokraták a hatéves domicilium leszállitását követelik, mig Wolffék Csilléry András száján át tizre akarják felemeltetni. Ez természetesen csak taktika, mert amit minden handlé tud, azzal Csilléryék is tisztában vannak, hogy ha tizet kérnek, akkor reményük lehet a hatra. Ezzel szemben a baloldal is kompromisszummal jött. Pakots József sejtetni engedte egy határozati javaslat formájában, hogy — ha másként nem lehet — ám adják meg a községi választásoknál is ugyanazt a domiciliumot, ami az országos választásoknál van. Ám a kormány nem enged. Rakovszky Iván belügyminiszter ragaszkodik a hatéves egyhelybenlakáshoz, ami azt jelenti, hogy az törvénnyé is lesz. Erre pedig — ha maliciózusak lennénk és ha a kormánynak máshol nem lett volna összeütközése a mélyen tisztelt városházi kurzussal — azt kellene mondanunk, hogy megint a Wolffék győztek.

Az egyhetes vitában azonban sok volt a komoly elem, sok okos szó esett. Várnai Dániel szocialista képviselő például klasszikus tanura, Tisza Istvánra hivatkozott, aki konzervativ politikus volt és mégis ellenezte a domiciliumot az ipari munkásokkal szemben. Természetesen a legliberálisabb álláspontot a szocialisták mellett Nagy Vince foglalta el, a legreakciósabbat pedig — mint emlitettük — Csilléry András. Meg is csóválta a fejét a derék Vanczák János, aki a Károlyi-rezsim alatt már egy kicsit beleszagolt a városi dolgokba. Megcsóválta a fejét és kijelentette:

— No ennél feketébb az ördög se lehet.

Ez csak közbeszólás volt, de Peyer Károly nagy beszéd keretében mondta el — körülbelül — ugyanezt: de hozzátette még:

— Bezzeg a háboruban nem kérdezték az emberektől, hány éve lakik egyhelyben, hanem besorozták és elvitték a frontra.

Rákóczi Ferencnek és Rothenstein Mórnak is körülbelül vágott ezzel a véleménye. Propper Sándor pedig azt is kimutatta, hogy a hatéves domicilium a keresztény magyarság ellen van. A nagy ágyuval azonban Vázsonyi Vilmos jött, aki kijelentette, hogy a munkástársadalommal szemben olyan eklatáns a jogiosztás, hogy ezt már nem is kell bizonyitani.

— Egy polgári társadalom — mondotta emelt hangon —, amely nem tudja megvédeni magát, nem védelmezhető meg privilégiumokkal.

Hallatlan derültséget váltott ki az azóta már szállóigévé lett „gyökérelmélet"-évei:

— Akadnak, akik azt hiszik, hogy csak annak lehet szava, akinek gyökere van a városban.

Ebből az egyszerü mondatból indult ki a kacagtató gyökér-elmélet. Megfogta ugyanis Vázsonyi a gyökeret és annyifelé forgatta, hogy mindenki a pocakját fogta a nevetéstől.

— Szeretném tudni, hogyan adományoznak egyáltalán gyökeret? — kezdte az ötlet nyuzását. — Hogyan lehet gyökeret adni annak, akinek a városhoz (menekültek) egyáltalán nincs köze? Miért kap gyökeret a nemzetgyülési képviselő, aki egyhavi helybenlakás után választható? Ez a politika bevitele a közgyülésbe az ugynevezett „gyökéradományozás"-sal.

És igy tovább. Most már a közbeszólók is csak gyökér-vicceket mondtak, mint ahogy az orfeumban a közönség vele énekli a szereplővel a Zerkovitz-kuplét. Del hogy komoly vége legyen a dolognak, Vázsonyi igen erélyesen követelte:

— Ha van domicilium, akkor legyen, ha nincs, akkor senki számára se legyen.

A „nagy-sláger" azonban a terjedelmes és tanulságos domicilium-vitában Bárczy István felszólalása volt, aki engedelmet kapott, hogy a részleteknél általánosságban is beszélien a javaslatról. Hát hogyne adta volna meg az engedelmet a tisztelt Ház, amelynek, ime, kezd érzéke lenni a pikantériák iránt. Bárczy nem is maradt hálátlan, mert kesztyüs kézzel bár, de doronggal agyabugválta el Wolffékat, meg a tekintetes tanácsát, amely ugy táncolt négy éven át, ahogy keresztény községiék fütyültek. De igen megszivlelni való volt, amit szorosan vett tárgyáról, a domiciliumról mondott:

— A domicilium megnyitja azt az ajtót, amelyen a visszaélések hosszu sora fog bevonulni a választási harcba. A domicilium ugyanis semmiesetre sem jelenti azt a mértéket, amellyel mérni lehet azt az érdeklődést, azt a szeretetet, amellyel a választók viseltetnek a főváros ügyei iránt.

Amilyen igaz volt ez, éppen olyan örvendetes volt a jóslat, amellyel Pikler Emil berekesztette a hetet. Hogy tudniillik a községi választások Istenitélet lesz, amely el fogja söpörni Wolffékat.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI-U. 18.

SZENZÁCIÓS NOVEMBERI MÜSOR **ROTT** és **STEINHARDT** felléptével. Kezdete 3/4 8-kor.

ASZTALOSOK ANYAGRAKTÁR SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, X., KEREPESI-UT 27.
TELEFON JÓZSEF 46-74.
Szállit mindennemü kemény- és fenyőfa asztalos, valamint épitő anyagokat. Famegmunkálást rönkök feldolgozását saját üzemében vállalja

Események

TŐZSDEI HIRADÓ mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Wolfi Károly és Emin bej. Amikor pedig eljött a kurzus, sétálni küldtek ép, erős, egészséges embereket, akiknek azonban természetesen hüségesen fizetni kell a nyugdijat, mert nem voltak hütlenek, nem voltak kommunisták, nem vétettek semmit. Hogy csak a sétálni küldött emberek épek és egészségesek voltak, ez még a kisebbik baj lett volna: a nagyobbik baj az volt, hogy veszedelmesen tehetségesek is voltak valamennyien. Ezeknek a sorában is kiemelkedett dr. Wildner Ödön, akinek talentuma, tudása egész Budapest müvelt lakossága előtt igen nagy tiszteletben állott. Csak Wolffék nem tudtak róla. Ők csak azt az egyet tudták, hogy Wildner nincs velük egy világnézeten és nem hajlandó magát befogni a kurzus-politika szekere elé. Nem volt tehát szükségük Wildner Ödönre, aki azután a tudományos irodalom körül fejtett ki igen magasrendü tevékenységet. Ha azonban Wolffék nem is tudják, ki az a Wildner Ödön, tudják Törökországban és tudja Emin bej, Konsantinápoly prefektusa, aki most Konstantinápoly egy része felépitésének megszervezésével kivánja megbizni Wildner Ödönt. Ott kint tudják, hogy Bárczy István annak idején Wildner Ödönt és Kabdebo Gyula müszaki tanácsost bizta meg az iskolák és kislakásos városi házak felépitésével, az egész nagy épitési programm kidolgozásával és megvalósitásával. Hogy ez az akció miért sikerült, mindenki tudja, tudják még Konstantinápolyban is. De volt még egy munkája Wildner Ödönnek, ez is igen könnyen hozzáférhető, ha Wolfi Károly ismerni akarná. Amikor már a háboru lefelé hajlott, Bárczy István ismét idejét látta egy uj épitési programm kidolgozásának. És megint csak Wildner Ödönt bizta meg ezzel a munkával is. El is készült a hatalmas munka, s el volt ragadtatva tőle mindenki. Aztán jött a kommün és jött a kurzus. Mind a kettő tehetetlen volt az alkotó munkában. De most, mióta Wolffék kihuzták a lábukat a városházáról, ismét napfényre került a Wildner Ödön beruházási programmja. Ripka Ferenc kormánybiztos ugyanis, mihelyt megjelent a városházán, épitési programmot követelt, amit Lobmayer Jenő tanácsnoknak csak ki kellett venni a Wildnertől örökölt iróasztal fiókjából. Mert hát ismét aktuális a programm, amelyet Wildner Ödön alkotott és amelyet, vagy amelyhez hasonlót meg is fog valósitani — Konstantinápolyban.

Hogy növekszik a drágaság? Igazán senki, még a legnagyobb ellenség sem mondhatja, hogy nem történik meg minden a drágaság leküzdésére. A kormánybiztos az összes bevált gyógyszereket alkalmazta, s maga a kormány is hozzájárult eme gyógyszerek elkészitéséhez. Ugyanakkor azonban a városházán gáncsot vetnek az egész drágaságletörő akciónak, amikor állandóan és makacs következetességgel emelik a vásárcsarnoki fülkebéreket és helypénzeket. Ma már van a vásárcsarnokban olyan fülkebérlő, aki négyzetméterenkint és naponkint pótdijjal együtt 12.000 koronát fizet. Ezért az összegért már szinte belvárosi üzletet lehet kapni, mert hiszen egy tiz négyszögméteres fülkénél ez negyvenhárom-milliós évi bért jelent. Ezt pedig annak kell megfizetnie, aki ennek a fülkének a bérlőjénél hust, főzeléket, vagy kenyeret vesz. Ilyen körülmények között nem lehet számitani az árak esésére, hanem csak ujabb drágulásról lehet szó. Októberben megérkezik az amerikai fagyasztott hus, amely hivatott lenne lenyomni a belföldi hus árát, ugyanekkor pedig novemberre fölemelik a fülkebéreket és a helypénzeket. Hát lehet-e igy sikeres élelmezési politikát csinálni? Ripka Ferenc kormánybiztosnak sürgősen utánna kellene néznie annak, hogy — a közélelmezési ügyosztály munkájától függetlenül — miként sáfárkodik a vásárcsarnok ideiglenes vezetősége?

Vakparádé. Budapest mindenkor nevezetes volt arról, hogy mindent annak idején, a legpontosabban, a legalkalmasabb pillanatban intézett el. Volt egy idő, a konjunktura idején, amikor ömlött a pénz: akkor az embereket éjjel két órakor kiküldték az utcára; most ellenben, hogy minden megállt és a számálás keserü napjait éli mindenki, fölvetődött az ötlet, meg kell szüntetni a zárórát. Hiszen mi csak örömmel üdvözöljük mégis ezt a fordulatot, mert mindenféle szabadságnak örülünk, amit ennek a városnak számtalan bilinccsel megrakott lakossága kap. Ám meg kell mondani azt is, hogy az egész zárórafeloldás ma csak akadémikus értékü, mert — ha nem csalódunk — az idén majd csak a tollas-bálba járunk és a záróra feloldása esetén is a tyukokkal megyünk majd lefeküdni. Egyszóval az egész ötlet örvendetes, de csak: vakparádé!

Megnyitották a Cyklop-garázst. Budapest egy régen nélkülözött intézménnyel gazdagodott: vasárnap ünnepélyes keretek között adták át a használatnak a Kertész-utcai óriási telepen épült Cyklop-garázst, amely 250 autó befogadására van berendezve. Az ünnepélyes aktuson Auguszta főhercegnő lányával, Zsófiával és József főherceg is teljes kiséretükkel megjelentek. Az előkelő közönség soraiban ott voltak: Folkusházy polgármester, Ugron Gábor, Tolnay Kornél, Konek ellentengernagy, Markot min. tan. és a főváros még számos előkelősége. A vendégeket Drasche-Lázár Alfréd üdvözlő beszéddel fogadta, majd Graber igazgató és Vágó főtitkár végigkalauzolták őket a telepen. A Cyklop-garázs a város kellős közepén épült és igy könnyü felismerni azokat az előnyöket, amelyeket az uj garázs azoknak az autótulajdonosoknak biztosit, akik nincsenek abban a helyzetben, hogy autójukat a saját otthonuk közelében juttassák fedél alá. Az ilyen autónak a mindennapi munka bevégzése után néha több kilométer utat kellett megtenni, amig valamely külvárosi garázsba eljutottak. A Cyklop-garázs ezen a bajon akar segiteni, amennyiben a városban biztosit otthont a különben is kényes gépezetü autóknak. Természetes, hogy a Cyklop-garázs nemcsak otthont nyujt az autónak, de lehetővé teszi a gépkocsik rendbentartását és gondozását. Gondoskodik arról is, hogy a soffőr szállása az autó közelében legyen, ami azt jelenti, hogy a Cyklop-garázs soffőr-hotelt rendezett be a maga épületében a soffőrök részére, akik itt nemcsak otthont kapnak, de a kényelem egyéb eszközeit is megtalálják.

TŐZSDEI HIRADÓ

A kifosztott Lloydbank

Mi lesz az Angol-Magyar Bank részvénycseréjével?

Krausz Simon az Angol-Magyar Bank elnökségére azzal szerzett érdemet és kvalifikációt, hogy kikukatta, melyik pénzintézetet lehetne talaposan „kikésziteni" és ennek vagyonát egy fillér befektetés nélkül a saját intézetének kisajátitani. Az uj pesti bankok között erre a vese-operációra legéretettebbnek és érdemesebbnek a Lloyd Bank mutatkozott, amelynek nagy üzletköre, számos értékes vállalata és a közhit szerint, a nagy hosszkonjunktura idejéből elég szép valuta-vagyona maradt. Krausz Simon egy ügyes fogással tehát megmarkolta a Lloyd Banknak ezt az értékes vagyonát és szőröstől-bőröstül bekebelezte az Angol-Magyar Bankba. Fizetett pedig ezért a vagyonért nem angol fonttal, még csak nem is rossz magyar papirkoronával, hanem még ennél is rosszabb Angol-Magyar Bank részvényekkel.

Azaz, hogy eddig még ezekkel is adós maradt. Tudjuk, hogy a Lloyd Bank közgyülése jóváhagyta azt a reánézve rossz üzletet, amelynek értelmében a banktól elvont reális vagyonért Krausz Simi-részvényeket kapnak a falhoz állitott Lloyd Bank részvényesek, még pedig egy Simi-részvényre 11 Lloyd Bank-részvényt kell beszolgáltatni. A közgyülés óta elmult több mint egy hónap, de a részvény-csere még mindig nem történt meg. Az Angol-Magyar Bank hazavitte a Lloyd Bank vagyonát, de az árat megfizetni eddig nem nagyon sietett.

A részvény-csere helyett most a szegény Lloyd Bank-részvényesek arra a meglepetésre ébrednek, hogy e hó 22-ére meghivót kapnak a Lloyd Bank temetésére. Krausz Simi olyan alaposan látta el a félév előtt még gazdag és virágzó Lloyd Bankot, hogy röviddel a Krausz Simi-féle viszony megkötése után máris felszámolni kénytelen. Tudjuk, hogy ez mit jelent. Azt jelenti, hogy a Lloyd Bank hitelezői, ha minden simán megy, talán hozzájutnak a követelésükhöz, ellenben egész bizonyos ma már, hogy a részvényesekre a fölszámolásból egy fillér sem jut. Ami netalántán jutott volna nekik, azt eltranzakcióztа Krausz Simi. Sőt még többet is elvitt, amennyit a kifosztott részvényesek tudnak, mert azt csak a legbenfentesebb Lloyd-vezérek tudják, hogy Simi, az önzetlen, a hazafi, a pénzügyi zseni, az amerikai és az angol tőkekapcsolatok beigérője

a Lloyd Bankon végrehajtott halálos műtéért 2000 millió operációs honoráriumot közvetitett ki magának.

Még aranyra átszámitva is ez a legnagyobb ügynöki-kurtázs, amelyet viharos életében ez a tőzsde-matador egy kötésen megkeresett.

Előadás a gazdasági tömörülés céljairól és hatásairól. Cseténvi József, a jeles közgazdász, a Pesti Hirlap közgazdasági szerkesztője, előadást tartott a Tőzsdetagok Gazdasági Szövetségében arról a szerepről, amelyet az egyesületek a gazdasági válság megoldásában játszhatnak, ha hivatásukat céltudatosan fogják fel. Az előadó az utolsó öt év gazdasági jelenségeiből, az életlehetőségek sulyosbodásából és az egymás ellen irányuló harcok kiélesedéséből azt a következtetést vonta le, hogy ilyen körülmények mellett a kollektiv gazdasági alapon való szervezkedés szükségessége egyre inkább fokozódik. Erre a belátásra jutva, azt fejtegette, hogy a Tőzsdetagok Gazdasági Szövetségét hogyan lehetne a Szövetség létküzdelmének harci eszközévé fejleszteni. Cseténvi nagyon helyesen mutatott rá arra, hogy valamely érdekszövetség csak az esetben érhet el sikert, ha érdekeit összhangba tudja hozni a nagyközönség érdekeivel. És itt tért rá az érdekek védelmének gyakorlati eszközeire, amelyek között első helyen áll, hogy a tőzsdetagoknak tömörülésükkel csökkenteni kellene azt a veszedelmet, amely a közönséget minden tőzsdei fizetésképtelenségből fenyegeti. Cseténvi ugy véli, hogy az ugynevezett Egyezménybe tömörült tőzsdetagoknak egyetemes felelősséget kellene vállalni a közönséggel szemben.

SZÓRAKOZÁS

Huszonöt előre eladott táblás ház jelzi a „Marica grófnő" karrierjét. A példátlan sikerü Kálmán operett kedden érte el első jubileumát a Király-Szinházban, ahol állandóan a premier következő fényes együttese játssza: Lábass Juci, Vaály Ilona, Pálmay Ilka, Pásztor Ferike, Kiss Ferenc, Rátkai, Latabár, Boross, Szirmai, Raskó. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a szintén még mindig zsufolt házakat vonzó „Árvácska". (Kiss Ferenc, Vaály Ilona, Somogyi Nusi, Boross.)

Az elcserélt gyermek, vagy: A grófnő titka. Georg Kaiser remekművét, amely szinházi és moziprodukció minden szenzációjával kecsegtet, pénteken játssza először a Magyar Szinház. Pécsi Blanka, Gombaszögi Ella, Stella, Toronyi, Abonyi. A rendkivüli érdeklődéssel várt premierig szerdán és csütörtökön Heltai bübájos Masamódja. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal Sasfiók.

Az olasz asszony, a Belvárosi Szinház szezónsikere, szerdán, pénteken és vasárnap szerepel a müsoron, csütörtök, szombat: A nagyhercegnő és a pincér. Mindkét siker főszerepeiben Titkos Ilona, Kertész Dezső, Z. Molnár, Rubinyi. Vasárnap délután A nagyhercegnő és a pincér.

Fügefalevél. A Blaha Lujza-Szinház uj, nagy operettje szombaton kerül szinre először. A francia operettirodalom bübájos remekművét, amely a paradicsomban játszik, Honthy Hanna, Somogyi Nusi, Harmath Hilda, Boross Géza, Matány, Gallai, Sárosy fényes együttese mutatja be. A nagyszerünek igérkező operettestét kiegészíti Török Rezső kacagtató parasztvigjátéka: A gyerek Istentől van (Berky Lili, Gózon, Matány) és a pazar Kökény Ilona- és Boross-szólók. A bemutató előadás 8 órakor kezdődik. Pénteken este a Fügefalevél előkészületei miatt nincs előadás. Csütörtökig a régi müsor Kiss Ferenccel, Csortossal, Rátkaival.

A Vigszinház e hetének irodalmi és müvészi eseménye az Üvegcipőnek, Molnár Ferenc vigjátékának bemutatója lesz, amelyet szombaton tartanak meg. A premiert a legnagyobb érdeklődés előzi meg nemcsak nálunk, de külföldön is. A bemutatóig a Vadkan, a Bunbury és az Imádom! váltakoznak a müsoron. Vasárnap délután A vadkan.

A Nótás kapitány 32—38-ik előadásai töltik be a Fővárosi Operettszinház e heti müsorát. Minden este Farkas Imre szenzációs sikerü operettjét adják az ismert nagyszerü szereposztásban. Vasárnap délután Lehár mesteroperettje, a Drótostót kerül szinre, mérsékelt helyárakkal.

Budapest közönségének megható és lélekemelő érdeklődése előzi meg a Városi Szinház uj rezsimjének bemutatkozását, amely szombaton, 15-én lesz az operettirás ékesen csillogó gyöngyszemével, Johann Strauss: Egy éj Velencében cimü nagy operettel. Az uj vezetőség lázas ambicióval és minden erejével arra törekszik, hogy a nagyközönség kitüntető bizalmának méltó letéteményese legyen.

Apollo-Szinház

Tomboló siker! Mozihelyárak!

A Vidám Gyermekszinpad (VI., Csengery-utca 68.). Vasárnap délután 3 órakor tartja óriási sikerrel bemutatott megnyitó müsorának utolsó előadását. Az összes közkedvelt gyermekművészeken kivül fellépnek még a fővárosi művészvilág legkiválóbbjai, akik ezen gyermekszinházat egy csapásra Budapest legnivósabb gyermekszinházává avatták. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Vigszinház: Szerda: A vadkan. Csütörtök: Bunbury. Péntek: Imádom! Szombat: Az üvegcipő (először). Vasárnap délután: A vadkan (3); este: Az üvegcipő. (fél 8).

TABARIN

RÁKÓCZI-UT 63. TELEFON J. 21-16.

A novemberi müsor slágerei:

JACKIE & MARTHE 3 EVEROS

WITALY & ORIVE

MURAY DUO OLLY & FRED

Kedden, csütörtökön és pénteken záróra 5 órakor

Renaissance-Szinház: Szerda: A jószivü asszony. (először). Csütörtök, péntek: A jószivü asszony. Szombat: Kis muszkák. Vasárnap délután: Kisértetek (fél 4); este: A jószivü asszony. (fél 8).

Fővárosi Operettszinház: Egész héten minden este: A nótás kapitány. (fél 8).

Király Szinház: Egész héten minden este: Marica grófnő. (fél 8).

Magyar Szinház: Szerda, csütörtök: A masamód. Péntek: Az elcserélt gyermek (először). Szombat: Az elcserélt gyermek. Vasárnap délután: Sasfiók (3); este: Az elcserélt gyermek. (fél 8).

Belvárosi Szinház: Szerda: Az olasz asszony. Csütörtök: A nagyhercegnő és a pincér. Péntek: Az olasz asszony. Szombat: A nagyhercegnő és a pincér. Vasárnap délután: A nagyhercegnő és a pincér (3); este: Az olasz asszony. (fél 8).

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.

NOVEMBER HÓ 14-TÓL, PÉNTEKTŐL

VÁNDORLÓ FÓKA

Amerika nagy burleszkvigjátéka!

1924 legkiválóbb **Priscilla Dean-filmje!**

OPIUMTÜNDÉR

Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.

Blaha Lujza-Szinház: Szerda, csütörtök: Puszipajtások, Stirlában, stb. (fél 9). Péntek: nincs előadás. Szombat: Fügefalevél (először). Vasárnap délután (3) és este: Fügefalevél. (8).

Royal-Apolló: Az utolsó tánc. 7 felvonásban. Főszereplő: Betty Compson, Marjorie nénike. 5 felvonásban. Előadások fél 4, fél 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10 órakor.

Kamarában: Ön még nem látta „Az asszonyok ellenségét". Csütörtökig jóvátehetí mulasztását. Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Réval-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.

(Nyomdaigazgató: Szikla Pál.)

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T

Budapest, V., Nádor-utca 16

Telefon: 72—01

Gyártelep: Villány

Thiergärtner és Stöhr r.t.

BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.

TELEFON: JÓZSEF 85-17.

KÖZPONTI FŰTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

Krayer E. és társa

festék-, kence- és lakkgyár

BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34. Telefon 22-58, 115-29.

Festékek Lakkok

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.

SCHOTTOLA ERNŐ

GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST

VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.

BUDAPEST

Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet; VI., Andrássy-ut 16. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tűzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.

A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

Magyar Ólomárugyár Rt.

BUDAPEST, Forgách-utca 4. ■ Telefon: 110-45, 102-01.

Gyári: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajáni eredeti Bancaóni rudakban és tömbökben.

Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság

KERN ÉS TÁRSAI

BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20

VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSÓHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE

Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

ULRICH B. J.

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.

NAGYRAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön-, vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR

BUDAPEST, VII., Csányi-u 7-9 Telefon: J. 138-03 és 138-04.

GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

SCHLICK-NICHOLSON

GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG

Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.

Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

GROZIT bőrfedéllemez erős, tartós, viharálló a jelenkor legjobb tetőfedélemeze

Több millió negyzetméter használatban. Gyártja és tetőfedést vállal:

Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár Budapest. Központi iroda: V., Bedini-tér 3. Gyár: X., Gyömrői-ut 44 szám. Telefon: 67-96

OETL ANTAL

VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.

Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.

TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó és épitési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvetetnek.

Alapittatott 1874. évben.

FRANKL A. HERM. ES FIAI R.-T.

BUDAPESTEN

vasárunagykereskedés

Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.

Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.

Raktártelefonszám 106-85.

Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.

Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámolkkekben.

Ára 2000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 november 19. — 43. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 100.000 korona. Félévre 50.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A bécsi recept,

amelyet Ripka Ferenc magával hozott az osztrák fővárosból, az osztrák főváros szocialista városházáról, nem lepett meg bennünket, de megelégedéssel tölt el és várjuk, figyelmesen szemléljük, mi fog történni. Ahogy mi látjuk, amit Ripka Ferenc hozott, az a szintiszta demokrácia receptje. A keserves szellemi és kétkézi munka hőseinek kímélése, a bevételeknek a közszükségleti cikkek kikapcsolása mellett való fokozása, a tultengő bürokráciának lecsökkentésével való takarékosság és sulyos, de ideálisan progresszivadók életbeléptetése: körülbelül ez az a recept, amelyet Ripka hozott és amelynek csodatévő erejében annál inkább is hinnünk kell, mert Bécs máris meggyógyult a recept után készült orvosságtól.

Azért, amit ezzel a lépésével tett a kormánybiztos, a feltétlen dicséret jár ki neki és szeretjük hinni, hogy a tanulságok helyes és bölcs levonása után is megmaradhat majd ez a jó véleményünk. Hallottuk a beszámolóban, hogy a bécsi szocialista városi urak már a szanálás előtt három esztendővel hozzáfogtak a városi gazdálkodás rendbehozatalához és ma már ott tartanak, hogy hatszázmilliárd korona fölösleget tudnak elkönyvelni. Szédítő ez a távolság a bécsi hatszázmilliárdos zárszámadási fölöslegtől a Wolfék „deficitmentes" költségvetéséig, amelyről Ripka Ferenc őszintesége máris kideritette, hogy közönséges humbug, mert a valóságban félelmetes deficittel kell számolni.

A szanálás előtt három évvel kezdték meg a város háztartásának rendbehozatalát és megcsinálták anélkül, hogy a dolgozóknak lehuzták volna a bőrét és anélkül, hogy egy hajszálnyit is engedtek volna Bécs világvárosi mivoltából. Ebből a legelső pillanatban le kell vonni két elvitathatatlan tanulságot. Az egyik az, hogy Bécs számára már a háboru befejezésével megszünt a háboru, Budapesten pedig mind máig mesterségesen élesztették és életben tartották azt, hogy bizonyos osztályérdekek kielégithetők legyenek és a politikai hatalom birtokosai maradhassanak azok, akik egyébként már születésük előtt elmultak volna. A másik nagy tanulság, hogy Wolff Károly és társai négyéves uralmuk alatt homokba dugták a fejüket és nem voltak hajlandók észrevenni, hogy a „vörös" Bécs milliószor jobban tud gazdálkodni, mint ők. Wolff Károly romboló hipokritasága szégyenlett volna felrándulni Bécsbe és ott tanulni. Lehet, sőt valószinü, hogy a kurzus-vezér aggodalommal volt eltelve, hogy Bécsben is ismerik pártja viselt dolgait és ajtót mutattak volna neki, ha leckét venni jelentkezett volna. Nem mentség azonban ez sem, hiszen nem kell annak, aki tanulni akar, okvetlen Seitz polgármesternél jelentkezni. (Bár a közvetlen érintkezésnek nagy haszna van, amint Ripka esete is mutatja.) Ha Wolffék attól féltek, hogy a szocialista városi urak ajtót mutatnak nekik, még mindig szerezhettek volna bécsi költségvetést, zárszámadást, adószabályrendeleteket, egyszerü bécsi utazással megtudhatták volna, mennyibe kerül odaát a villamos-jegy, a gáz, a viz, a villany, kitapasztalhatták volna, mennyi és milyen adót fizet Rothschild. Csak kampóskeresztes elvtársaiknak kellett volna levelet irniok, azok is felvilágositották volna őket a szocialisták pompás munkájáról, mert Bécsben még a faivédők sem tagadják le a mások rezsimjének komoly eredményeit. Sulyos kötelességet mulasztott el Wolff Károly, mert ha az ő szemében ördögök is a szocialisták, de a saját városának polgársága, munkássága érdekében — az ördögtől is meg kellett volna tanulnia a jót, az okosat.

Szeretnénk erre a gyászos uralomra fátyolt vetni, szeretnénk a szomoru eseményeket elfelejteni, mert el akarjuk hordani a romokat, ki akarjuk irtani a gyülölködést és hazudozást, amit meghonositottak és termékenységgé akarjuk varázsolni a meddőséget, amelyre kárhoztatták ezt a várost. Mindebben majd segitségünkre lesz a bécsi recept, amelynek megszerzéséért, megértéséért dicséret illeti Ripka Ferencet, akit azonban csak akkor vagyunk hajlandók igazán ünnepelni, ha majd a szintiszta demokrácia jegyében, ennek az elvnek merev és makacs alkalmazásával aplikálja a bécsi példát Budapestre. Mert jóelőre figyelmeztetjük Ripka Ferencet, hogy — ha a legjobb szándékok vezérlik is — hallatlan akadályokkal kell majd megküzdenie. Mert ne méltóztassék hinni, hogy a rosszul nevelt budapesti Rothschildok és Castiglionik majd a Széchenyi Istvánok nemes hevületével ajánlják fel a libériás inasok után fizetendő milliós adókat és a pozsonyi országgyülés „Vitam et sangvinem" kiáltásával lelkesednek az igazi progressziv adózásért. Igenis a küzdelem, amelynek a kormánybiztos nekiindul, ha a bécsi receptet becsületesen akarja megcsinálni, borzalmas lesz. De ha férfi a talpán, ha fölülről el nem gáncsolják és ha idegei fel nem őrlődnek ebben a harcban, akkor egész Budapest tapsolni fog neki. A végén még azok is, akiknek igen sokba kerül majd a bécsi recept, mert olyan városban fognak ezek sokmilliós adót fizetni, amely városban bőségesen meg is lehet majd azt keresni.

(p. b.)

Az uj választójog nem oldja meg a többség problémáját

Uj küzdelem a városházi polgári hegemoniáért — A sorsdöntő statisztika és a prémiumos kerületek szerepe

A sorsdöntő statisztikát a legutóbbi nemzetgyülési választások számadatai alapján Szabó Zoltán nemzetgyülési képviselő állitotta össze. Mindenki tudja, hogy Szabó Zoltán a belügyminiszter megbizásából tette meg nevezetes inditványát a nemzetgyülésen a huszonkét-kerületes megoldásról. A kormány elejétől fogva a huszonkét kerület mellett foglalt állást, de a bizottságban annak idején a Wolfékkal összefogott szocialisták leszavazták ezt és igy a bizottságban módositott szövegben a tizkerületes megoldás került a nemzetgyülés plénuma elé.

Mint ismeretes, a szociáldemokraták még az utolsóelőtti órában is ki akartak tartani a tizkerületes megoldás mellett, ami valószinüleg Wolffék oldalára billentette volna a mérleget; azonban Vázsonyi Vilmosnak az utolsó órákban sikerült meggyőzni a szocialistákat arról, hogy még akkor is, ha ez a kormánypárttal való együttszavazást involválja, a szocialistáknak is a huszonkétkerületes megoldás az érdekük. Igy szavaztak a szocialisták is a Szabó Zoltán-féle módositás mellett, ami éktelen haragra gerjesztette a fajvédőket.

Az egységes polgári front

Szabó Zoltán — mint emlitettük — a kormány megbizásából tette meg módositó inditványát.

Lássuk ezek után milyen számitás alapján, milyen szándékokkal kivánta ezt a kormány. Élénken illusztrálja ezt a következő statisztika:

	A keresztény pártokra esnek %-ban:	A liberális pártra esnek %-ban:	A szociáldemokrata pártra esnek %-ban:	A demokratákra esnek %-ban:
Ha a tiz közigazgatási kerület beosztását vesszük alapul, ugy hogy mindegyik kerület egyenlően lenne dotálva tagokkal:	34·9	6·37	38·63	20·91
Ugyancsak a tiz közigazgatási kerület alapulvétele mellett, ugy azonban, hogy az egyes kerületek a választók számának arányában legyenek tagokkal dotálva:	31·82	5·45	40·00	22·73
Huszonkétkerületben, ha minden kerület egyenlően lenne dotálva:	31·73	3·64	38·18	25·45
Huszonkét kerületben ugy, hogy a belső kerületek jobban lennének dotálva:	34·9	4·55	36·36	25

Mindez a legutóbbi nemzetgyülési választások szavazatszámai szerint állitódott össze, de egészen természetes, hogy azóta igen nagy eltolódások történtek és pedig minden bizonnyal Wolffék igen erős kárára.

A kormány ebből a statisztikából azonban mindenesetre azt látta, hogy a szociáldemokraták eshetőségei a negyedik változat szerint a leggyengébbek. Miután pedig a főcél a polgári front megerősitése, ezt kellett választania. Nagyon érdekes, hogy a szocialisták mégis e megoldás mellett szavaztak.

Ennek az oka pedig valószinüleg az, hogy valaki nem tud jól számolni. Vagy a kormány, vagy a szocialisták.

A többség problémája

A legérdekesebb ezek után az, hogy miként jönne ki e statisztika szerint polgári többség? Csak ugy, hogy a keresztény községi párt, a liberálisok és a demokraták koalicióba tömörülnének. Ennek azonban elháritahatlan akadályai vannak. Pedig igy a választott bizottsági tagokból — a régi választási statisztikai adatok szerint — 63 százalékos párt-tömb keletkeznék, amihez még a kinevezett tagok is járulnának.

A kormány maga sem álmodhatik azonban ilyen koalicióról és csak az lehet a reménye, hogy az a hatalmas veszteség, amely Wolffékat éri, teljes egészében a liberális és demokrata polgári pártok javára fog esni és hogy a szocialisták is veszteni fognak erejükből a legutóbbi nemzetgyülési választásokhoz viszonyitva. Még ebben az esetben is a kinevezett tagokkal együtt is igen kétséges egy erős liberális-demokrata polgári többség.

Készen fekszik azonban egy demokrata-szocialdemokrata szövetség, amely ma erőteljesen látszik kibontakozni. De erős többséget ezek sem tudnának felmutatni a maguk 60 százalékával, amikor igen valószinü, hogy a kinevezett tagok nem csatlakoznának olyan szövetséghez, amelynek magva a szocialistákból telik ki.

A többség problémája tehát ma megfejthetetlen ködös.

A prémiumos kerületek

A polgári pártok előnyeit akarják szolgálni a prémiumos kerületek.

Ezeknek céljáit Szabó Zoltán képviselő igy okolta meg a Fővárosi Hirlap munkatársa előtt:

— Javaslatomban a kerületek határa tekintetében bizonyos változtatásokat tettem, amit a népesség helyesebb megosztása tett indokolttá. Természetesen igy sem sikerült volna minden aránytalanságot kiküszöbölni, mert ez lehetetlenség. Javaslatom azonban a lehetőség határain belül csökkentette volna az aránytalanságokat. Nézetem szerint a törvényhatósági bizottsági tagok nem egyenlő arányban oszlanának meg az egyes választókerületek között, hanem a nyolc belső kerület több tagot választana, mint a többi. Ezt a változást indokoltnak tartottam azokban a sürübb népességü kerületekben, ahol a szellemi és kereskedelmi foglalkozást üző lakosok vannak tulsulyban. Ezek a szempontok a külföldi nagyvárosokban is méltányásra találtak, igy például Lon-

donban a Belváros, a City a londoni önkormányzati testületbe négy tagot küld, míg a többi 57 kerület csak kettőt-kettőt. Köztudomásu dolog pedig, hogy Londonban éppen a Belvárosban, a Cityben sokkal gyérebb a lakosság, mert ott nagyobbára irodák és kereskedelmi üzletek vannak.

Egészen kétséges azonban, hogy a prémiumos kerületek megszavazása is megoldja-e a többségi problémát. A Fővárosi Hirlap teljes lelkesedéssel küzdött és küzd az egységes polgári frontért: de a fővárosi javaslat legfontosabb intézkedéseinek megszavazása után még mindig kétségesnek tartjuk, hogy egy tiszta liberális polgári koalició vehetná át a városházi uralmat. A választásokig azonban még van idő és hinni kell Ripka Ferenc diplomatikus működésében és kiváló szervező erejében, amelyek ezt a kivánt eredményt valamely uton biztositani fogják.

Teljes kaosz a városi politikában

A szocialisták felhagytak a passzivitás gondolatával — Wolffék a fajvédőkkel szövetkeznek, de azért tovább támogatják a kormányt

A parlamentben tovább folyik a fővárosi törvényjavaslat vitája és ma már világosan lehet látni, hogy tulestünk a nehézségeken: az összes fontos, kritikus szakaszokat megszavazták már és minden vonalon kompromisszum nélkül ment át a kormány akarata. Általánosságban az volt a hit a javaslat tárgyalásának megkezdése előtt, hogy ennek a vitának erősen robbantó hatása lesz. Két eredményt vártak tőle. Az egyik az lett volna, hogy a szociáldemokraták beváltják fenyegetésüket és passziviásba vonulnak, Wolffék pedig levonják végre a tanulságokat és abbahagyják a kormány számára már oly kellemetlen kormánytámogatást. Egyik jóslat se teljesedett azonban be.

Sajnálatos jelenség lett volna, ha a szocialisták ismét passzivitásba vonulnak, mint azt a kommün utáni első községi választásnál megtették. Többször hangoztatták ezt, s különösen a domicilium kérdését tekintették olyannak, ami provokálja őket. Ma azonban már

bizonyosra lehet venni, hogy a szocialisták résztvesznek a községi válaztásokon,

amelyek nem nyitnak számukra olyan sötét perspektivát, amelyet ők festettek, nyilván azzal a politikai harcokban megengedett és megszokott számdékkal, hogy kedvezéseket, engedményeket csikarjanak ki a maguk számára.

Sokkal kivánatosabb lett volna — a kormány számára is —, ha Wolffék váltják be a fenyegetésüket. Hiszen a szocialisták fenyegetése azt jelentette, hogy a főváros lakosságának egy igen nagy és értékes rétege, a munkásság maradt volna kellő képviselet nélkül a város parlamentjében; ezzel szemben csak természetes alakulás lett volna, ha Wolffék ellenzékbe mennek. Ma azonban már mindenki látja, hogy

Wolffék csak akkor bucsuznak el a kormánytámogatás fangyos fürdőjétől, ha azt a kormány kikéri magának.

Ennek is el kell azonban következnie, mert Wolffék követhetnek olyan hermafrodita politikát, amely az országos ügyekben — bár mindenkor fenyegető mozdulatokra is készen — a kormány háta mögött áll, míg a főváros ügyeiben máris fölcsaptak Gömbös Gyula katonáinak. Ők is ott akarnak lenni, amikor a liberális elemeket „fegyverrel" szeretnék megakadályozni, hogy a főváros lakossága által adott mandátumuk értelmében átvegyék a város kormányzását. A kormány egyelőre csöndes szemlélője volt annak a tüntető és émelyitő ölelkezésnek, amelyet Wolff Károly és barátai a fajvédőkkel a mult csütörtökön véghezvittek. A végtelen naiv liberális közvélemény már tapsolt, hogy a szakadás most már teljes a kormány és Wolffék között: aki azonban Wolffékat ismeri, tudhatta nagyon jól, hogy az ő számukra csak fegyver a fajvédőkkel való ölelkezés, bár azt a szivük is diktálja.

A jövő azonban mégis előre veti árnyékát. Akárminként alakul is az országos politika

a városi politikában kész a Gömbös—Wolff—Friedrich-Szövetség, ami természetes is, mert a városháza közgyülési termében egyikük sem fog más szövetségest találni.

Ezen a mámoros szövetségi vacsorán Gömbös Gyula Wolff Károlyt vallotta vezérének a fővárosi politikában, amit Wolff boldogan fogadott és nem tiltakozott az ellen sem, amikor Gömbös Gyula és Friedrich István is kijelentették, hogy a liberálisok pedig nem teszik be a lábukat a városházára.

Ugyanakkor

megismétlődött Vázsonyi Vilmos szövetsége is a szociáldemokratákkal,

amivel a demokraták vezére csak egyetlen eggyel növelte meg sulyos politikai hibáinak számát. Ez a rendkivüli tehetségü, pompás agyvelő, sohasem volt a politikai taktika biztoskezü mestere, félős azonban, hogy ezuttal végzetesen sulyos hibát követett el. Ami azonban most történik a városi politikában, nem lehet másnak tekinteni, mint sulyos kaotikus helyzetnek, amelyből meg kell keresni a kivezető utat. Hinni kell, hogy ez sikerülni fog is, mert különben a liberalizmus és demokrácia ellenségei fognak győzedelmeskedni és be tudják váltani fenyegetésüket.

A bécsi mérleg jobb, mint a békebeli volt

Az osztrák főváros progressziv adókból és nem a közszükségleti cikkek drágításából él — Mit tapasztaltak még Ripkáék Bécsben?

Az elmult hétnek a főváros legnagyobb eseménye Ripka kormánybiztos és Csupor tanácsnok bécsi utja volt. A kormánybiztos terjedelmesen és kiméritően beszámolt a sajtó képviselői előtt a bécsi tapasztalatairól. Ezen a beszámolón túl azonban sikerült a Fővárosi Hirlap munkatársának a bécsi utról még néhány részletet megtudnia, melyeket informátorunk igy mondott el:

— Kétségtelen, hogy a budapesti deputáció látogatását a bécsi Rathauson igen nagy kitüntetésnek vették. Feltétlenül büszkék rá, hogy a szinte gyökeresen ellentétes politikát valló városháza hozzájuk megy tanulmányutra és teszi ezt az a budapesti városháza, ahova a multban, a Bárczy-rezsim alatt ők jártak tanulni. A büszkeség azonban nem tette elkapatottá Seitzékat, sőt ellenkezően,

a kitüntetést a legkedvesebb, a legszivesebb fogadtatással viszonozták.

— Nem lehetett azonban meglepetés számukra, hiszen már a berlini városi urak is jártak csodát nézni a bécsi Rathauson. Mert a csodával határos az, amit ezek a szocialisták itt müveltek. A budapesti uraknak ugyanis módjukban volt az 1923-ik évi záró-számadást egybevetni egyes békebeli záró-számadásokkal és ekkor kiderült, hogy

békeidején aranykoronában többet adtak ki, mint ma szintén aranykoronára átszámitva a papirkoronát.

— Az 1923. évi zárszámadás pontosan 636·9 milliárd papirkoronafölösleggel zárul. Bécs városa multévi kiadásai 125,340.000 aranykoronát tettek ki, amivel szemben 1911-ben, tehát a legszebb béke idején kiadásai 145,253.000 aranykoronára rugtak. Ennek a legfőbb titka az, hogy a személyzeti kiadások az 1911. évi 52,399.000 aranykoronáról 1923-ban 33,848.000 aranykoronára csökkentek, dacára annak, hogy a tisztviselők száma tiz és fél ezerről csaknem tizennyolcezerre emelkedett, a tanszemélyzet száma pedig a régi 7.3 ezer.

— Amit a kormánybiztos az adópolitikáról elmondott, ahhoz még igen érdekes dolgokat lehet hozzátenni. Igy azt, hogy

az adónemek száma igen kevéssé emelkedett, mert a békebeli 24-féle adónemmel szemben ma 29-féle áll, de a régi adónemekkel a maiak közül csak négyféle azonos.

— A régi adókból csak a telekadó, a kutyaadó, az árverési illeték és a fogadási adó maradtak meg, de az ezekből való bevételek összege négyszereseötszörösle a békebeli bevételeknek. Az adókból való bevétel összege aranykoronákban 84·12 millióról 125·89 millióra emelkedett.

— A legérdekesebb azonban, hogy a bécsiek nem akarnak nagy városi jövedelmeket biztositani azoknak az üzemeknek bevételeiből, amelyek közszükségleti cikkeket állitanak elő. A mindennapi szükségletek használnál nem akarják, mint a háboruelőtti rezsim, a háztartási mérleget megjavitani. Mindennél ékesebben beszél a következő, a szociális érzéstől sugárzó kis statisztika:

A bécsi városi üzemek zárszámadási fölöslege volt aranykoronákban:

	1911-ben	1923-ban
gázművek:	4,817.000	500.000
elektromosművek:	8,430.000	70.000
villamosvasut:	4,350.000	830.000

— A budapesti deputátusokkal szemben való viselkedésnek is igen nagy tanulsága van és ez az, hogy a bécsi városházán nem politizálnak. Ez egyik legfőbb titka a sikernek és egyikének kell lenni a legfontosabb tanulságoknak. A budapestieket mindenki rendkivül szivesen fogadta, legelsősorban Seitz polgármester, aki nagyszerü ember. Egyszerü tanitóból lett politikus, politikusból politikamentes polgármester. Közben ő volt az első nemzetgyülési elnök, majd államfő is. Igen szivélyesek voltak Emmeling és Hoss alpolgármesterek is. A legfontosabb személyiség azonban a budapestiek számára Breitner pénzügyi tanácsnok volt, akinek a financiák intézésében telihatalma van a bécsi városházán. A tekintélye, a tudása nagyobb, mint a pénzügyminiszteré: nagyon kimeritő, nagyon lelkiismeretes és módfelett tanulságos volt, amit pénzügyi metódusáról a budapestieknek elmondott.

AZ
ERNST-MUZEUM AUKCIÓI
XXVIII.
Különféle hagyatékokból, főuri és más magánbirtokból származó mütárgyak.
KIÁLLITÁS: November 15-től 19-ig, délelőtt 9 órától délután 5 óráig.
AUKCIÓ: November 20-tól naponként délután fél 4 órától.

WAGNER-étteremben
ANDRÁSSY-ÚT 44. SZ.
minden csütörtök este
HÁZI DISZNÓTOR.

DREHER BAK-SÖR

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

RUHÁZATI CIKKEKET
kedvező fizetési feltétellel vásárolhat
Erzsébetvárosi Textil- és Divatáruház R.-T.-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 36.
Hatalmas választék férfi- és női szövetekben, selymekben, mosó- és konfekcionált árukban.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

ŐSZI ÉS TÉLI IDÉNY
PORTOROSEBAN
AZ ADRIA LEGENYHÉBB ÉGHAJLATU FÜRDŐHELYÉN.
Triesztől másfél órányira hajóval.
Lakás és teljes ellátás
napi 85.000 magyar korona.
Mindennemü felvilágositással szolgál:
COSULICH TRIESTI TENGERHAJÓZÁSI TÁRSASÁG budapesti irodája, VII., Thököly-ut 2.

Globus
BONBON, DESSERT
CHOCOLAT

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Ödítő borviz. — Egyedárusitás:
Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:
Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Vigadó-utca 2. sz. Telefon: 43-65.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete — Külön előfizetés nincs

A hét gazdasági botrányai

Egymásután kifakadnak a kelevények — Mi van a Justh-izzó körül? A Szalámi-botrány finálója — A Moktár és a „breite"

A gazdasági élet pang, csak a botrányok dagadnak, mint beteg testen a genyedő kelevények. A szanálás megbénitotta a normális gazdasági élet kialakulását és mert normális uton szinte lehetetlen a kereseti lehetőségeket annyira fokozni, hogy az igények kielégithetők legyenek, amelyeket az állam támaszt ugy az egyének, mint a vállalatokkal szemben, az önfenntartási ösztönök néha erőszakos, néha kevésbbé fair eszközökhöz nyulnak, hogy előteremtsék mindazt, amit az élet és az állam követel. Kezdjük a

Justh-izzó

ügyével, amely körül egy hét óta kavarognak a szenvedélyek. A Justh-izzó részvényeinek többségét megszerezte az Egyesült-izzó és ezzel ura lévén a kisebb üzemü gyárnak, beszüntette azt. Mások is tettek már ilyet, de soha akkora lárma nem keresztett, mint e jelentéktelennek látszó s valóban nem is jelentékeny tranzakció körül. Egyszerre mindenki munkásbarát lett és ellágyult szivvel kesereg azokért a munkásokért, akiket a gyári üzem beszüntetése munkanélkülivé tett. Aztán tovább busulnak és a kisrészvényesek sorsa miatt aggódnak. Sajtó és nemzetgyülés régen tört ki akkora erkölcsi felháborodásban, mint most. Mi lesz a magyar iparral, mi lesz a magyar munkással és a magyar kisrészvényessel, ha a tőke ilyen lelkiismeretlenségekre vetemedik? Ezt kérdezte a háborgó közvélemény s mi a magunk szerény hangján megfelelünk ezekre a kérdésekre.

Nem szépitjük, nem is mentegetjük a kapitalizmus eljárását. Semmi közünk az Egyesült-izzóhoz s ha mégis hozzászólunk az esethez, csak azért tesszük, hogy figyelmeztessük a közvéleményt, hogy rokonszenvét jobb ügyre is fordithatja, mint amilyen a botránnyá felfujt Justh-izzó afférje. Ez a kis vállalat az Egyesült-izzó beavatkozása nélkül is megszünt volna, még pedig igen hamarosan. Megszünt volna, mert az üzem fenntartásához szükséges forgótőkét nem tudta beszerezni. Nem hiteleztek neki, mert mindenütt tudták, hogy a gyár jövedelmezőségét sokkal inkább alapitja a tőzsdei játékra, mint az intenziv termelésre. A Justh-izzó nem abból tartotta fenn magát, hogy villanykörtéket állitott elő. A tizennégyezer koronás egységárból ezt nem is tehette volna. A tőzsdén spekulált papirjaival és az üzem csak arra szolgált, hogy a tőzsdei játékhoz azt a látszatot adja, mintha itt csakugyan komoly munka folyna. Most, hogy a tőzsdén megszünt a nagyobb arányu nyerészkedés lehetősége, a vállalat elvesztette azt a bázist, amelyen eddig dolgozott. És ha Weisz Gyula ur szive ma oly lelkesen dobog a kisrészvényesekért, legyen szabad azt kérdeznünk tőle, hogy hol volt a szive, amikor a Justh-izzó csaknem értéktelen papirjait drága pénzért segitett a közönség nyakába varrni. És engedje meg, Weisz Gyula ur, hogy a mai elérzékenyülésének őszinteségét is kétségbevonjuk, mert ez a mai zokogása még mindig csak arra való, hogy kisirja a kisrészvényesekből a még náluk lévő papirokat, még pedig lehetőleg olcsó áron és az olcsón összevásárolt papirokat jó pénzért továbbadja azoknak, akik a Justh-izzót „megfojtották". Tegyék le azt a Janus-arcot, amely a kisrészvényesek felé könnyes szemeket mutat, de a nagyrészvényesek felé biztatóan mosolyog és biztatóan suttogja: Türelem, uraim, mindjárt liferálom még azt a néhány kisrészvényest is, akik eddig makacsul ellentállottak. És Weisz ur liferálni fogja őket és ugyanakkor szörnyen felháborodik a felett, hogy milyen galádul bánt el az Egyesült-izzó a munkásokkal és a kisrészvényesekkel. Igy fest nálunk az, ha a szociális érzés felháborodik a nagytőke kapzsiságán.

De nem sokkal tisztább forrásból ered az a felháborodás sem, amely a

Dunagőzhajózási részvénytársaságot

ostromolja a vámpanamák miatt, amelyeket a társaság alkalmazottai követtek el. Egy részvénytársaság nem lehet felelős azért, amit alkalmazottai cselekszenek. A Dunagőzhajózási részvénytársaság erkölcsi kötelessége csak odáig megy, hogy az elvállalt szállitást korrektül lebonyolitsa. Az elvámoláshoz, pláne a vámcsalásokhoz és csempészésekhez igazán semmi köze. Ezekből a visszaélésekből semmi haszna a társaságnak, tehát magától értetődik, hogy nem is érdeke az ilyenfajta visszaélés. És nem lévén benne semmi érdeke, csak természetes, hogy nem is támogatja azt. Talán többet mondottunk már ezzel is a társaság védelmére, mint amennyi szükséges lett volna, miután maga a társaság amugy is minden gyanu felett áll. Ezzel szemben bizonyos, hogy a vámcsalásoknak rendszerré való kifejlődésében az a kereskedelmi és pénzügyi politika a hibás, amely még mindig nem szüntette be a behozatali tilalmakat bizonyos árukra nézve. Mihelyt a kivitel és behozatal korlátai leomlanak, megszünnek a vámcsalások. Hogy a korlátok ledöntése csökkentené az állam bevételeit? Ez a csökkenés csak látszólagos, mert a kereskedelem teljes felszabaditása oly közvetett jövedelmeket hoz az államnak, amelyek jóval felülmulják a forgalom korlátozásából előálló jövedelmeket.

A közönség erkölcsi csömörére, amelyet gazdasági életünk furcsa megnyilatkozásaival szemben érez, nem volt gyógyitó befolyással az a tárgyalás sem, amely két napig folyt

a szalámi-részvények ügyében

a budapesti biróság előtt. E tárgyalásokból nyilvánvalóvá lett, hogy egy-egy vállalat papirjainak az értéke tisztára a tőzsdei spekulációtól s nem a vállalat értékének emelkedésétől vagy csökkenésétől függ. A papir teljesen független életet él a vállalattól és a vállalat jövedelmezősége alig van befolyással a papirok árfolyamának kialakulására. Egy vállalat dögrováson lehet, a papirjai mégis magasba szöknek, ha egy-két börzematador érdeke ugy kivánja. És nyilvánvalóvá lett, hogy a tőzsdei játék öncél, amely a legcsunyább eszközöktől sem riad vissza, amikor arról van szó, hogy a maga mindennapi hasznocskáját bezsebelje. Abban az időben, amikor a Szalámi-botrány dühöngött a tőzsdén, a gyárnak talán áruja sem volt. És a részvények pár nap alatt egymilliót emelkedtek értékben. A papirspekuláció kereste a részvényeket, kereste pedig nem azért, mintha a gyár üzeme rettentő haszonnal kecsegtetett volna, de kereste, mert kötelezettségei voltak részvények szállitására. Ez a tipikus játéknak a jellege, maga a pör pedig annak kétségtelen bizonyitéka, hogy ott, ahol a játék ennyire elfajul, a tőzsde sokkal inkább kárára, mint hasznára van a gazdasági életnek. Pedig a cél mégis az lenne, hogy a tőzsde egyik éltető s nem bénitó szerve legyen az ország gazdasági életének. Hogy a botrány teljes legyen, dr. Bubits Jenő vizsgálóbiró elrendelte dr. Mohr Béla, a Szalámi részvénytársaság elnök-vezérigazgatója ellen nyolc milliárd korona erejéig

a bünügyi zárlatot.

A birói intézkedésre az adott okot, hogy Freud Béla, a Szalámi-szindikátus egyik tagja, feljelentette Mohr Bélát, mert ez Freud tilalma ellenére elzálogositotta Freud szalámi-részvényeit. Imé, ilyen a részvény sorsa, akár Heim Jaquesnek, akár Mohr Bélának a kezében van. De milyen sors vár — és ez a fontosabb kérdés — az olyan részvénytársaságra, amelynek elnök-vezérigazgatója zálogba csapja a reábizott részvényeket?

Semmivel sem épületesebb az a másik per, amelyet

a Moktár ellen inditottak

azon a cimen, hogy az intézet egyik fiókja állitólag a napi tőzsdei árfolyamnál olcsóbban számolta el egy kötés eladását. Az ilyen panaszok, ha nem is jelentkeznek polgári és bünperek formájában, szinte mindennaposak azok sorában, akik a tőzsdén játszanak és vételeiket meg eladásaikat bankok, meg tőzsdei bizományosok utján bonyolittatják le. A „breite" rákfenéje ez, amely a bizományosnak igen sokszor több nyereségi lehetőséget biztosit, mint a megbizónak. De ez a tőzsde természetében, helyesebben szólva, a tőzsdei játék technikájában rejlik. A tőzsde mai alkotmánya mellett azt a látszatot kelti, hogy a tőzsde arravaló, hogy legális tagjai csak nyerjenek, ami azt jelenti, hogy a tőzsde egy érdektársaság instrumentuma és a közönség adja a pénzt ahhoz, hogy az az instrumentum mindig a tőzsdetagok javára legyen kihasználható. És ha ők nyernek, még az ellen sincs kifogásuk, hogy a közönség is nyerhessen. A közönségnek csak igen kicsi része van arról tájékozva s az ilyen perek éppen arra jók, hogy a közönség nagyrészét beavassák a tőzsde rejtelmeibe. A tőzsdének ez nem használ, de annál többet a közönségnek. Talán mondanunk sem kell, hogy az adott esetben semmi rendkivüli dolog nem történt a pénzintézet fiókja részéről. A „breite" általános szokás, ami ellen persze csak akkor van kifogása a megbizónak, ha a játék veszteséggel jár. De mikor nem jár veszteséggel? . . .

Kétszázezer dolláros per az Angol-Magyar Bank ellen

Az Angol-Magyar Bank nem fizeti ki a Lloyd-Bank kötelezettségeit — Biztositási végrehajtás az Angol-Magyar Bank ellen

Annak az erőszakos és kétségbeesett operációnak, amelyet Krausz Simon a Lloyd Bankon végrehajtott, már jelentkeznek a súlyos következményei. Krausz Simon, hogy a Lloyd Bank tekintélyes valuta-készletét és egyéb értékeit áttelepitse az Angol-Magyar Bank pénztárába, a Lloyd Bankot beolvasztotta a saját bankjába. A megállapodás ugy szólt, hogy az Angol-Magyar Bank átveszi a Lloyd Bank aktiváit, aminek fejében vállalja ugyanennek a banknak tartozásait. A megállapodásnak azonban idáig csak a kellemesebb részét tartotta be, de egyáltalában nem mutat hajlandóságot arra, hogy a hitelezőket is kielégitse. A hitelezők kielégitése miatt már erős összezördülések is voltak Krausz Simon és azon igazgatósági tagok között, akiket a Lloyd Bank delegált a fuzionált intézet igazgatóságába. Mint ismeretes, a delegált igazgatóság azt követelte, hogy az Angol-Magyar Bank vállaljon kezességet a Pénzintézeti Központnál tizenhat milliárd erejéig, hogy ebből az összegből kielégitsék a Lloyd Bank hitelezőit. Az Angol-Magyar Bank megtagadta ezt a követelést, holott a megállapodás értelmében kötelessége kielégiteni a Lloyd Bank hitelezőinek jogos igényeit. E követelések körül támadt nézeteltérések miatt Szterényi József báró le is mondott az Angol-Magyar Banknál viselt igazgatói tagságáról.

A viharok és bonyodalmak még el sem simultak e tizenhatmilliárdos-afférr körül.

máris ujabb botrány van keletkezőben.

Ez a botrány a biróság beavatkozását provokálja s végre birói itélet mond véleményt arról, hogy mi az Angol-Magyar Bank kötelessége azoknak a megállapodásoknak értelmében, amelyeket a Lloyd Bankkal kötött. A megindított per előzménye, hogy a Magyar fémkereskedelmi részvénytársaság vezérigazgatója, Knapp Miksa julius végén 200.000 dollárt adott váltó ellenében a Lloyd Banknak. A váltót annakidején a Lloyd Bank két igazgatósági tagja, Herzog Ignác és Einhorn Vilmos irták alá. A váltó október 25-én lett esedékes. Közben azonban létrejött a fuzió a Lloyd Bank és az Angol-Magyar Bank között, amelynek következtében a Lloyd Bank aktivái átmentek az Angol-Magyar Bank tulajdonába. Knapp vezérigazgató a váltót a Lloyd Bank jogutódjának, az Angol-Magyar Banknak mutatta be,

de ez megtagadta a váltó kifizetését.

Miután a megindított tárgyalások nem vezettek eredményre.

Knapp beperelte az Angol Magyar-Bankot

a kereskedelmi törvényszéknél. Váltó-követelésről lévén szó,

a törvényszék kétségkivül elrendeli a biztositási végrehajtást.

Az affér élesen világitja meg a bank-szellemnek azt a nivóját, amely ott honosodik meg, ahol Krausz Simon ragadja magához a hatalmat. A megállapodás világosan és minden kétséget kizáróan azt mondja, hogy az Angol-Magyar Bank köteles a Lloyd Bank hitelezőit kielégiteni. A 200.000 dolláros váltón sze-

LŐW SÁNDOR
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
Ő CS. és KIR. FENSÉGE JÓZSEF FŐHERCEG KAMARAI SZÁLLITÓJA
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 81.
TELEFON: József 52-68.
A MÁV. SZERZŐDÉSES ÓRASZÁLLITÓJA
E lapra hivatkozók 5% engedményt kapnak.

Maul KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15. SZAM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

replő aláírások azt mutatják, hogy a 200.000 dollár a Lloyd Bank tartozása. Sőt tekintettel arra, hogy a Lloyd Bank ezt a kölcsönt julius végén vette fel, valószinü, hogy az Angol-Magyar Bank a Lloyd Bank átvételekor, ami alig pár héttel a kölcsönügylet megkötése után történt, még jelentős dollármennyiséget talált ebből a kölcsönösszegből a Lloyd Bank pénztárában s igy voltaképpen csak vissza kellett volna adnia, amit készpénzben átvett. Az Angol-Magyar Bank eljárása, amely magán viseli Krausz Simon előkelő bankárfelfogásának bélyegét, oda mutat, hogy az Angol-Magyar Bank urai, élükön Krausz Simonnal, egyáltalán nem vették komolyan a hitelezők kielégitésére vonatkozó kötelezettséget s minden jel arra vall, hogy itt egy céltudatos hadjárat indult meg a Lloyd Bank mindennemü aktiváinak megszerzésére, anélkül, hogy egy pillanatig is gondoltak volna arra, hogy a hitelezőket is ki fogják elégiteni.

Egy pontban mintha mégis tévednénk: az egyik hitelezőt gavallérosan és bőkezüen elégitette ki az Angol-Magyar Bank.

Ez az egy hitelező Krausz Simon,

aki már felvette a két milliárdot azért a munkáért, amelyet a Lloyd Bank megfojtása körül kifejtett. A hitelezők számára nincs pénz, de van két milliárd arra, hogy Krausz Simont kielégitsék. Senki sem kap semmit, de Krausz Simon kiutaltat magának kétmilliárdot a bank pénztárából s aztán jöjjön ám a vizözön. Lassan-lassan kiderül hát, hogy miért kellett a Lloyd Bankot egy fuzió örve alatt megfojtani: ez volt az egyetlen lehetőség arra, hogy Krausz Simon a lerongyolt gazdasági viszonyok között két milliárdot keressen.

Tisztviselőket kellett az utcára tenni, kisrészvényeseket kellett tönkretenni

s mindezt csak azért, hogy Krausz Simon fentarthassa a maga életstandardját, amelyhez jobb időkben hozzászokott. És Krausz Simon a magyar bankvilágban és magyar gazdasági életben még mindig ugy jár-kel, mint az ideális bankár-erkölcs apostola. Reméljük, már nem sokáig viseli magán ezt a tógát, amelynek fehérsége már régen lekopott.

Előkelő vendégek a sikvölgyi kastélyban. Vida Jenőnek a legpompásabban elkészitett vacsora sem izlik, ha asztalánál nem ül legalább két miniszter. És csak kastélyban, történelmi multra visszanéző kastélyban tudja elfogyasztani vacsoráit. Hiába, ilyen előkelő környezetben nevelkedett s ami vérébe átment, arról nem tud lemondani. Csak ez az ősi előkelőség késztette arra, hogy a Magyar általános kőszénbánya társulattól megajándékoztassa magát a sikvölgyi kastéllyal. Önzés, kapzsiság nem vezette, amikor jubileumi ajándékul ezt a kastélyt kérte. Megkapta és most kapott a kastélyhoz két minisztert is. Legfőbb ideje volt, hogy a két minisztert megkapja, mert nem izlett neki a vacsora és a két miniszter hiányát annyira megérezte az étvágya, hogy emberemlékezet óta nem tudott jóizüen megvacsorázni. Lefogyott, lesoványodott s ki tudja mi lesz belőle, ha a két miniszter nem siet ki a sikvölgyi kastélyba hogy helyreállitsa a vezérigazgató étvágyát és anyagcseréjét. Most aztán rendben van minden. A sikvölgyi kastély körül autók töffögnek, bent a kastélyban libériás inasok térdigérő nadrágban, félcipőben s talán parókásan hordják fel a finom ételeket és Bud János meg Walkó Lajos abban a boldogitó tudatban fogyasztják a lakomákat, hogy jelenlétükkel megmentettek egy hasznos életet az országnak. Természetes, hogy Vida Jenő ur bemutatja a két előkelő vendégnek a bányatársulat telepeit, üzemeit, szociális intézményeit is és az alkotók önhittségtől dübörgő hangján jelenti ki vendégeinek: ime, az én müvem! Szó sincs róla, még Vida urnak is van abban érdeme, hogy a tatai bányák ennyire jutottak, de abban, hogy Vida ur idáig jutott, abban több része van a kedvező halálozási koniunkturának, mint Vida Jenő urnak. Vida ur két vezérigazgatót temetett el s igy jutott be a társulat vezérigazgatói állásába. Nem tudjuk, ott vannak-e a sikvölgyi kastély termeiben azoknak az elődöknek az arcképei, akik halálukkal besegitették Vida urat ebbe a dusan jövedelmező pozicióba. Ha ott vannak, egészen bizonyos, hogy valaki hiányzik onnan, akinek a társaság legalább is annyit köszönhet, mint mai vezérigazgatójának. Ez a valaki a tatai földrétegek titkainak felfedezője, aki belátott a föld gyomrába s titkait egy tál lencséért odaadta azoknak, akik később százmilliárdokat szereztek a vételen. Ennek a felfedezőnek szelleme ott ül negyediknek a dusan teritett asztalnál és panaszos hangon mondja el pohárköszöntőjét: „Három özvegyen maradt leányom és egy hadirokkant fiam van, akik nélkülözések között élnek s annyijuk sincs, amekkora értéke itt az ételhulladékoknak van. Három özvegyen maradt leányom és rokkant fiam van és Vida Jenő ur, aki miniszteréket vendégel meg ebben a kastélyban, még sose gondolt arra, hogy egy gramm szenet küldjön télire azoknak, akiknek az édesapjuk látta meg és vitte tálcán a föld kincseit a bánya urainak. Mulassanak uraim, durrogjanak a pezsgős üvegek és bocsássanak meg nekem, hogy gyermekeim sorsa miatt érzett szomoruságomban megzavartam a vacsora jó hangulatát.“ A szellem ezzel el is tünt a sikvölgyi kastély történelmi csarnokából. De Vida ur tovább is jóizüen vacsorázott, hiszen ha a szellem el is tünt, a két miniszter ott maradt

Scitovszky távozása a Hitelbankból. A Magyar Általános Hitelbank hétfőn tartott igazgatósági ülésén sajnálattal vették tudomásul, hogy a külügyminiszterré kinevezett dr. Scitovszky Tibor a banknál viselt ügyvezető-igazgatói állásáról lemondott. Az igazgatóság a távozó igazgatónak odaadó és eredményes müködéséért köszönetét fejezte ki és ügykörét a többi ügyvezető-igazgatók között fölosztotta.

Bevezették a lovaregyleti kötvényeket. Kedden vezették be a tőzsdén a Lóversenypálya épitő rt. dollárkötvényeit. Tekintettel arra, hogy a háboru óta ez az első aranyértékü kötvény a tőzsdén, a fix befektetést kereső publikum élénk érdeklődést tanusitott a lovaregyleti kötvények iránt.

Megtörtént a Magyar-Német Bank és az Amerikai Bank fuziója. A Magyar-Német Bank és a Magyar-Amerikai Bank fuziójára vonatkozó megállapodások befejezést nyertek. A két intézet rövidesen rendkivüli közgyüléseket tart, amelyek a végrehajtott tranzakciót formailag is jóváhagyják. Szász Dezső vezérigazgató most az Amerikai Bank statuszát állittatja össze, amelynek megtörténte után lehet csak a részvénycsere kvótáját megállapitani.

Az Óvadékbank és a Gazdabank tranzakciója. Az Általános Óvadékbank és Hitelintézet r.-t. hétfői közgyülése elhatározta a „Gazda“-Bank r.-t. beolvasztását. A lebonyolitandó tőkeemelés és részvénycsere folyományaként az intézet igazgatóságába többek közt grófi Almássy Imrét, br. Waldbott Frigyest és Kelement, br. Maillot Nándort, Lányi Mórt, Matlekovits Sándort és Zsitvay Tibort, a képviselőház alelnökét választották be. A közgyülést követő igazgatósági ülésen gr. Almássy Imre az igazgató-tanács elnökévé választatott meg. A bank ügyvitelét továbbra is a régi ügyvezető-igazgatóság intézi.

A Pesti Tőzsde legujabb számában szenzációs cikkek számolnak be a Kőszén-részvények külföldi vásárlásairól, a Szalámi-szindikátusról, a BUR-vasutról, a Fegyvergyárról, a Salgóról, a Nemzeti Hitelintézetről, az Unió-szinházakról, a Papiriparról, a bankok osztalékáról, a pécsi tőzsde helyzetéről, a Magnezit-Iparról, a Just Izzólámpagyár botrányairól, az exótapiacról stb. Ezenkivül gazdag árupiac- és autótőzsderovat egészitik ki a lapot, melynek ára helyben és vidéken 5000 K.

Autó és karosszéria javitásokat
a legpontosabban rövid időn belül végez a legkitünőbb munkagépekkel felszerelt műhelyeiben
METROPOLE GARAGE
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25.

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motorkerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

Autófelszerelési cikkek
Javító-műhely
Europa legnagyobb és legmodernebb alkotása
CYKLOP-GARAGE
Autó-szalón
250 autó számára nyitott és zárt (box) férőhelyek
„CYKLOP“ GARAGE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VII., Kertész-utca 24-26-28. Telefon: J. 72-93, J. 72-94, 72-95.
Benzineladás, 6 töltőállomás

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

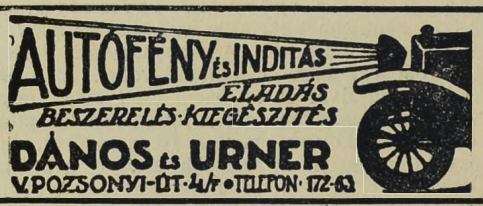

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete,
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T. nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

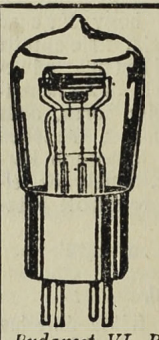

Rádió
készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő anyagok stb.
FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MÜSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

A gazdasági élet, ipar és kereskedelem autója a
Laurin és Klement
Nézze meg uj tipusainkat
Andrássy-út 10. sz. Telefonszám: 8-14.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
MOTORKERÉKPÁROK

Fullánkok

A pénzügyi diktátor

tervét tehát most már végleg elejtették. Nemhogy pénzügyi „diktátor" nem jön, de még „szakértő"-nek sem fogják titulálni a kormány küldöttét, hanem egyszerüen „szakelőadó" lesz az illető. Meg van mentve tehát a főváros autonómiája csak ugy, mint ahogyan csorbittatlan maradt a kormánybiztos reputációja is. Hogy a kormánybiztosnak ezzel szemben teljes mértékben vállalnia kellett a felelősséget a főváros pénzügyi helyzetéért — ezt megint egészen természetesnek kell tekinteni. Mindezt azonban csak Ripka Ferenc személyes sikerének tartjuk, mert bizony, ha egyszer Ripkát mástelé szólitja majd a hivatása, a törvény értelmében a kormány igenis bármely pillanatban kiküldheti a pénzügyi diktátort, aki ezuttal már nem szakelőadó és nem is szakértő lesz, hanem igazi és hamisitatlan diktátor. Pedig hogy tudtak pattogni, lármázni, jajveszékelni Wolff, Csilléry, Buday és társaik, ha az ő hatalmukat akarták korlátozni, hogy ime oda van Budapest autonómiája, amelynél — mint mondották — nekik drágább kincsük nincs! Pedig az uraknak — amint most kitetszik — sohasem az intézmények, hanem a személyek fájtak. Sohasem az autonómia fájt nekik, hanem a saját hatalmukat látták veszélyben. Lett volna Gömbös, Csilléry, vagy Zilahi Kiss a kormánybiztos, az nem jelentette volna az autonómia hajszálgörbülését sem. Ripka azonban más és ha már Ripka van, akkor bánják is ők a pénzügyi diktátort.

Jó öreg Darányi Ignác

nagyon megrótta, hogy már a falu erkölcsei is megromlottak. Azaz, hogy nem is „is". Darányi csak a bünös faluról beszélt, a bünös Budapestről nem. Azért lehet, hogy Budapest erkölcséivel sincs megelégedve, de ma erről nem kell beszélni. Akasztott ember házában nem illik kötelet emlegetni. Bebizonyosodott tehát, hogy nem Budapest rontotta meg a vidéket, mert megromlik az ember, ha akar, maga is. A tőzsdei konjunktura idején Budapest tobzódott és ez a tobzódás nem ragadt át a vidékre. Darányi megállapitása szerint most a falu tobzódik és Budapest, ha még olyan vágya lenne is rá, nem tudja ezen a téren követni. Pesten üresek a szinházak, minimumra redukálódik a husfogyasztás, az embereknek nem jut egy pohárka bufelejtőre, falun pedig hegyenvölgyön lakodalom, vigasság van mindenfelé. Kétségbe kell esnünk, mert elveszett az utolsó eszménykép is, amit elénk állitottak. A kommün bukása óta mást sem hallottunk, mint hogy a falu, meg a kisgazda, Jászárokszállás és Kuna P. András az erkölcsök teteje. Magasabbrendü erkölcseik révén vezetőelem lettek, kaptak megkülönböztetett adópolitikát, kisüstöt, dohánypalántát, meg tudja Isten mit mindent nem a tizenhat pontokban. Hát most mi lesz, hogy a bölcs és higgadt Darányi igy leszedte kisgazdáékat az erkölcsi piedesztálról? Kik lesznek ezentul a mi vezérlőcsillagaink és kik helyett fogja ezentul a terheket viselni a városi polgárság?

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Megalakul a városok bankja

Külföldi pénzcsoportok hajlandók kölcsönt nyujtani

A Fővárosi Hirlap jelentette elsőnek, hogy a Magyar Városok Országos Kongresszusa kezdeményezésére egy gazdasági szervezet van alakulóban, amelynek neve a Magyar Városok Gazdasági Központja Részvénytársaság lesz. Az uj alakulásnak kitüzött célja, hogy a városok részére szükséges elsőrendü szükségleti cikkek beszerzését és a városok kölcsönszükségletét egységesen intézze. Az uj részvénytársaság alakuló közgyülését most hivták össze és pedig november hó 25-ikére, amely alkalomból érdekesnek tartjuk az uj intézmény céljait és előreláthato eszközeit ismertetni.

A részvénytársaság a terv szerint a városokkal az ellátási és kölcsön-kérdésekben állandó érintkezést tart fenn, átveszi a városok szükségleteire vonatkozó bejelentéseket és ezek alapján megállapitja az egyes cikkekből mutatkozó szükségletet és azokat egységesen vásárolja be. Természetesen az egységes lekötéseknek, a nagymennyiségben való bevásárlásoknak azzal a haszonnal kell járniok, hogy

a városok ezen a réven olcsón jussanak a szükséges anyagokhoz.

Sikerrel természetesen csak akkor járhat ez az akció, ha egyrészt a részvénytársaság tökéletesen altruisztikus müködést fejt ki, másrészt, ha a bevásárlásainál, az előre való lekötéseknél, a piacnak figyelemmel való kisérésénél, a beszerzési alkalmak és helyek kifürkészésénél kitünő üzleti érzék irányitja a vezetőket.

Van azonban a részvénytársaság alapszabályainak egy pontja, amely igy hangzik:

„A részvénytársaság müködési körébe tartozik a városi intézmények, üzemek, vállalatok létesitésének kezdeményezése, az előkészitő tárgyalások lefolytatása és létesitésének — mérsékelt jutalék ellenében — előmozditása."

A részvénytársaság müködése ezen a téren azonban nem igen érvényesülhet majd. Ezt az üzletágat, amely a városi üzemek és községi vállalkozások gründolását jelenti, valószinüleg ki kell majd kapcsolni, mert a belügyminisztér ismeretes takarékossági rendelete határozottan a fölösleges, sőt nélkülözhető városi üzemek „leépitését" kivánja. Hiszen éppen most foglalkozik a budapesti kormánybiztos is annak megállapitásával, melyek a fölösleges háborus üzemek, hogy azok megszüntethetők legyenek.

A vállalat nem indul el utjára valami szilárd anyagi megalapozottsággal, mert

mindössze ötszáz millió lesz az alaptőke, amelynek 30 százalékát fizetik be,

ami azt jelenti, hogy a befizetett alaptőke nem több, mint tizezer aranykorona, ami olyan rendkivüli üzletkörnél, mint ez a részvénytársaság maga elé tüzött, teljesen jelentéktelen összeg.

Az üzleti perspektiva igen nagy, hasonlóképen a hivatás sem lekicsinylendő, amelyet a Magyar Városok Gazdasági Központja Rt. betölthetne a lezüllött magyar városok anyagi talpraállitása terén. Minden attól függ azonban, hogy kiknek a kezébe kerül az intézmény, amelynek hatalmas altruisztikus hivatást kell betöltenie, de amellett élénk üzleti tevékenységet is kell kifejtenie.

Megemlitésre érdemes még az is, hogy a részvénytársaság még meg sem született, de már több előkelő külföldi pénzcsoport azt a hajlandóságát fejezte ki, hogy a városok egyetemleges felelőssége mellett hajlandók jelentékeny font- vagy dollárkölcsönt a bank rendelkezésére bocsátani.

Kiket nézett Csilléri „keresztények"-nek

Tévedések vigjátéka a nemzetgyülésen

Legyünk tisztában mindenekelőtt azzal, hogy „keresztény" csak az, aki Csilléri András politikai ambicióit támogatja. Se a hitbuzgóság, se az imádság, se a reverenda, se a zsinati kabát (vajjon tudja-e a református Csilléri, mi az a „zsinati kabát"?), mert az egyedüli üdvözitő hit csak az lehet, hogy eljön még az idő, amikor Wolff Károly miniszterelnök, Csilléri András pedig népjóléti miniszter lesz.

Csilléri András azt hitte, hogy megtalálta ezeket a hivő lelkeket. Megtalálta a város perifériáinak egyes részein és sürgősen azt kivánta a nemzetgyülésen, hogy ezeket a „hivőket" a kerületi beosztásban másként helyezzék el, mint azt a kormány kitervelte.

A parlamenti ülésteremben hallatlan zürzavar keletkezett, mert senki, vagy legalább nagyon kevesen tudták, mit akar a kiváló fog-művész. A képviselők össze-vissza szavaztak, de még a kormány tagjai is kétfelé adták le a voksukat. Végül is Csilléri győzött és vigan vághatott a mellére:

— No megint megmentettem a kárhozattól egy csomó keresztény lelket.

Az emberek csak lassan ocsudtak fel a meglepetésből. A koponyákban Budapest térképe forgott, képzeletbeli vonalakat huztak a képzeletbeli mappán. A képpel először Bárczy István volt készen. És meglepetve kiáltott fel:

— Most már tisztában vagyok a dologgal. Magam is, mint igen sokan, rosszul szavaztam. Dehát első pillanatra elkábitott az, hogy csak nem szavazhat hithü liberális Csillériékkel. Ha tudtam volna azonban, hogy miről van szó, pikantéria ide, pikantéria oda, én is velük szavazok. Mi tudniillik nem tudtuk, mire szavazunk, Csilléri és barátai azonban azt sem tudták, hogy mit inditványoznak. Csilléri inditványának elfogadása folytán ugyanis a szocialisták a Lipótvárosban két, a Zuglóban pedig egy mandátumot fognak nyerni.

A tévedések vigjátékában azonban a legkomikusabb szerep Csilléri Andrásnak jutott. Ő ugyanis tudatában volt annak, hogy az általa átkapcsoltatott részeken „keresztények" laknak. Ebben igaza is volt. Keresztények ezek az emberek, szinte mind egy szálig. De nem a Wolff és Csilléri keresztényei, hanem a szociáldemokrata párt keresztény vallásu munkásai. Azt hitte, hogy kereszténységet csatolt a Lipótvároshoz és az Erzsébetvároshoz és csak a végén derült ki, hogy ezek a keresztények szocialisták.

Hiába, igy kellett megtanulnia Csilléri Andrásnak is, amit mi már régen tudunk, hogy bármint mesterkednek, nincs az aritmetikának olyan művésze, aki az ő uralmukat meg tudná menteni. És meg kellett tudnia azt, hogy sok szocialista ugy néz ki, mintha keresztény volna, sőt a valóságban is az. Végre is sötétben minden tehén fekete . . .

PALUGYAI SZÜCS
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 42.
GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 39.
KÖZTISZTVISELŐK FIGYELMÉBE!
SZŐRMÉT
kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatnak, **felár nékül**, biztositással.

SÁTORI MÓR
Egyesült Gipsz-, Műtrágya- és Vegyészeti-gyárak R.-T.
BUDAPEST,
V., Wurm-utca 2. szám. :: Telefon: 181-71., 181-72.
Mindenfajta gipsztermékek versenyen kivül!

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI-U. 18
SZENZACIÓS NOVEMBERI MÜSOR **ROTT** és **STEINHARDT** felléptével. Kezdete 3/8-kor.

STEFÁNIA-ÉTTEREM
(VOLT MAGYAR-HÁZ)
Teréz-körut 15.
Minden **szerdán** *disznótor!*
ELSŐRANGU CIGÁNYZENE! POLGÁRI ÁRAK!

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 69.*

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü híd- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak.

= Opera Étterem és = Vezeklőpince Étterem
VI., Andrássy-út 25.
A téli idényre ujonnan átalakitva.
Az Opera Étteremben debreceni Magyari Béla teljes zenekarával muzsikál, a Vezeklőben a bécsi Stimmungskapelle élén Bubi énekel. Naponta a halászlét és a halkülönlegességeket Bucsky Péter vendéglős és szakács személyesen főzi. Naponta Bucsky-féle ételkülönlegességek lesznek fölszolgálva. A félemeleten külön éttermek állanak a n. é. közönség rendelkezésére, ugyanott zongora és bar-italok. Angol barmester.

Események

Fürdőink és az idegenforgalom. A háboruelőtti években szinte nemzeti eszmévé izmosodott az a gondolat, hogy Magyarországot csak az idegenforgalom emelésével lehet bekapcsolni a nyugateurópai államok szellemi közösségébe és gazdasági érdekszférájába. Azóta elfelejtettük azt a sok okos beszédet, amit az idegenforgalom fejlesztésére elmondottak, elfelejtettük a cikkeknek és füzeteknek tartalmát, amellyel az idegeneket akartuk idecsábitani az ország fővárosába és csodás gyógyerejü fürdőhelyeinkre. A balneologusok vasárnapi nagygyülésén ujból megnyilatkozott a meggyőződés, hogy Magyarország idegenforgalmának emelése nemzeti szükség és ujból hallottuk Vámossy Zoltán dr. egyetemi tanár, Óváry Ferenc dr., Bánó Dezső dr és Bánlaky Gézának, a Gellért-fürdő vezérigazgatójának előadásában azt a sok okos érvet, amelyekkel éveken át igyekeztek valamikor az idegenforgalom nagy jelentőségét, annak gazdasági hasznát bizonyitani. De hallottuk a vasárnapi nagygyülésen azokat az okokat is, amelyek csaknem lehetetlenné teszik Magyarországon a fürdők felvirágzását és amelyek konokul megakasztják az idegenforgalom nagystilü fejlődését. Hogyan fokozódhatnék ott az idegenforgalom, ahol a fürdő-ügy és idegenforgalom barátainak olyan panaszokkal kell előállani, amilyeneket Bánlaky Géza sorolt fel határozati javaslatában. E panaszok és követelések hallatára szinte csodálkoznunk kell még azon a kevés sikeren is, amelyet az idegenforgalom akciójának barátai idáig elértek. Mert minden, ami hivatalos részről ezen a téren történt, csak arra alkalmas, hogy megfojtsa a fürdő-ügyet és megbénitsa az idegenforgalmat. A pénzügyminiszter és külügyminiszter az adózási rendszerrel és az utlevél-mizériákkal derékben törik az akciót és a nagygyülés igazán igen szerény volt, amikor csak annyit kért, hogy könnyitsenek a forgalmi adón, legyenek kiméletesek a vámvizsgálatnál s legyenek előzékenyek az utlevelek kezelésénél. Ne tegyünk semmi olyat, amivel az idegent elkedvetlenitjük vagy elriasztjuk, mert ott, ahol az idegent ezerféle kinzó eszközzel gyötrik, hiábavaló a természet szépsége, meg a forrásvizek gyógyitóereje. Ugylátszik, mintha az idegenforgalom propagandáját nem annyira a külföldön, mint inkább Magyarországon kellene kiszélesiteni, mert a hivatalos körök magatartása azt mutatja, hogy kevésbbé vannak tájékozva az idegenforgalom jelentőségéről, mint amennyire az idegenek már tájékozódtak Magyarország gyógyforrásainak csodatévő erejéről. Az idegenforgalom nem a kereskedők, iparosok, művészek, szállodások és vendéglősök magánügye. Az idegenforgalom idegen tőke beözönlését jelenti és jelentheti ezenfelül iparunk és művészetünk igen sok ágának felvirágzását. Ez pedig mégis csak országos ügy. Méltóztassanak elhinni, hogy amikor a forgalmi adó elengedésével egy idegent megnyertünk, ez az egy idegen azzal, hogy néhány hetet itt tölt, sokkal több közvetett jövedelmet jelent az országnak, mint amennyi az elengedett forgalmi adó. Amit egy helyen elengedtünk, azt száz más helyen behozhatjuk és abból, hogy száz korona forgalmi adóról lemondtunk, másfelől ezer koronát szereztünk. Szivleljük hát meg a kormány a nagygyülés kivánságait és lálljon ugyanazzal a szertettel az ügy mellé, amily szeretettel Ripka Ferenc kormánybiztos fogadkozott, hogy mindent megtesz Budapest idegenforgalmának emelése és a fürdő-probléma célirányos megoldására.

Közgyüléspótló. Szerdán délután öt órakor ülésezik a közgyüléspótló tanácsülés, amelynek tárgysorozatán 85 tárgy szerepel. Ezen az ülésen döntenek a Zita-kórháznak a népjóléti miniszterium részére szükséglakások céljaira való átengedéséről. Ha addig — amint nehányszor már megtörtént — le nem veteti a napirendről a kormánybiztos, Csupor tanácsnok megteszi előterjesztését az önálló községi jövedelemadó tárgyában és ismerteti az Ügyvédi Kamarával a kereseti adó átalánya dolgában történt megállapodást. Berczel tanácsnok téli burgonyánkról kiván gondoskodni, Édes tanácsnok a Baross-téri kórházat szanatóriummá minősitteti át, Lobmayer tanácsnok egész sereg kulturális egyesület összetöpörödött, csenevész segélyezését terjeszti elő, Purébla zsibárusbódék béreit emeli, majd jelentéktelen személyzeti ügyek következnek. Mint ebből is látható, a szerdai közgyülés-pótló műsora elég tarka és változatos, de nagyjelentőségü reformok nem igen foglaltatnak benne.

Éber Antal előadása a Liget-Klubban. A Liget-Klubban az elmult pénteken társasvacsora volt, amelyen Éber Antal tartott magas niveju álló előadást az aktuális pénzügyi kérdésekről. Éber Antal ezuttal is, mint minden alkalommal nemcsak rendkivüli gazdasági tudásával ragadta el a hallgatóságot, de egyben közvetlen előadási módjával, őszinte szókimondásával is. Megnyilatkozása, amelynek során erőteljesen mutatott rá a kormányzat hibáira, tökéletes képét adta a mai gazdasági helyzetnek. A vacsora résztvevői meleg ünneplésben részesitették Éber Antalt.

Szórakozás

Öt darab a Renaissance Szinház váltakozó repertoárjáu. „A jószivü asszony" szombaton (Simonyi Mária, Forray Rózsi, Makláry, Berczy, Nagy Gyula, Földy Anna, Sebestyén Ilona, Turay Ida), a „Kis muszkák" csütörtökön (Somlay, Bérczy, Táray, Bordás Rózsi, Tőkés Anna, Nagy Margit, Makláry), a „Csókoljon meg!" pénteken és vasárnap (Somlay, Simonyi Mária, Bérczy, Harsányi, Makláry), szerdán a „Haláltánc" (Somlay, Forgács, Gellért) és vasárnap délután fél helyárakkal a „Hárem" (Német Juliska, Kürthy György, Bérczy Ernő) kerül szinre.

A „Marica grófnő" előre eladott táblás házak sorozatában ezen a héten érkezik el a Király Szinházban a 30—37-ik előadásig, vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a népszerü „Árvácska", amelynek vasárnap délutáni előadásai állandóan táblásak.

„Az elcserélt gyermek" nagy sikere. A Magyar Szinház e heti műsorát Georg Kaiser diadalmas remekműve, „Az elcserélt gyermek" uralja, amely szerdán, pénteken és vasárnap kerül szinre, csütörtök, szombat Heltai Jenő vidám és bűbájos „Masamód"-ja van műsoron, vasárnap délután a „Johanna" mérsékelt helyárakkal.

Hatszor játszák „Az olasz asszony"-t e héten a Belvárosi Szinházban, szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap kerül szinre a példátlanul mulatságos Szenes-vigjáték, amely mindig táblás házakat vonzott. Szombaton a szinház másik slágere, „A nagyhercegnő és a pincér" megy, vasárnap délután „A nagyhercegnő és a pincér" mérsékelt helyárakkal.

A Blaha Lujza Szinház slágere a „Fügefalevél" minden este Honthy Hanna, Somogyi Nusi, Harmath Hilda, Boross, Sárosy, Matány, Gallai ragyogó együttesében. Ezenkivül Kökény Ilona és Boross kuplék, Török Rezső parasztrfája Berky Lilivel és Gózonnal. Vasárnap délutánonként mérsékelt helyárakkal kabaréműsor.

Apollo-Szinház

Tomboló siker! Mozi-helyárak!

A Vigszinház jövő hetét az Üvegcipő, Molnár Ferenc uj vigjátéka dominálja. Oly kivételes az érdeklődés az Üvegcipő iránt, hogy az ujdonságot, szerdát kivéve, a hét minden estéjére kitüzték. Szerdán a Bumbury kerül szinre, vasárnap délután „Imádom."

ORION-FILM ORION-FILM

Szépség! Gazdagság! Elegáncia!

A divatcsászárnő

A kettős főszerepben:

Mae Murray

PREMIER NOVEMBER 20-ÁN

a CORVIN-SZINHÁZBAN

ORION-FILM ORION-FILM

A Nótás kapitány hete lesz a Fővárosi Operettszinháze heté is. Estéről-estére Farkas Imre szenzációs sikerü operettjét adják az ismert nagyszerü szereposztásban. Vasárnap délután a „Drótostót" kerül szinre.

Egy éj Velencében e heti előadásai a Városi Szinházban csütörtökön, szombaton és vasárnap este. Strauss csodálatos muzsikáju nagy operettje diadalmasan vonult be a Városi Szinház uj rezsimjének megnyitó estéjén.

A Vidám Gyermekszinpad (VI., Csengery-utca 68.) uj műsorának bemutatása vasárnap délután 3 órakor.

A Király Szinház heti műsora. Szerda, csütörtök, péntek, szombat: Marica grófnő; vasárnap d. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Árvácska; vasárnap este: Marica grófnő; hétfő: Marica grófnő. (fél 8.).

TABARIN

RÁKÓCZI-UT 65. ooooo *TELEFON J. 21-16.*

A novemberi műsor slágerei:

JACKIE & MARTHE 3 EVEROS

WITALY & ORIVE

MURAY DUO OLLY & FRED

Kedden, csütörtökön és pénteken zároa 5 órakor

A Magyar Szinház heti műsora. Szerda: Az elcserélt gyermek; csütörtök: A masamód; péntek: Az elcserélt gyermek; szombat: A masamód; vasárnap d. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Johanna; vasárnap este: Az elcserélt gyermek; hétfő: Az elcserélt gyermek. (fél 8.).

A Belvárosi Szinház heti műsora. Szerda, csütörtök, péntek: Az olasz asszony; szombat rendes helyárakkal és vasárnap d. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal: A nagyhercegnő és a pincér; vasárnap este és hétfőn: Az olasz asszony. (fél 8.).

VI., Teréz-körut 28. **Mozgókép-Otthon** Telefon 182—82.

NOVEMBER HÓ 21.-TŐL, PÉNTEKTŐL

Az idény legszebb filmje:

LITTLE OLD NEW-YORK

Az uj amerikai filmcsoda:

DÉMONOK VILÁGA

Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.

A Blaha Lujza Szinház heti műsora. Szerda, csütörtök, péntek, szombat: Fügefalevél stb.; vasárnap d. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Puszipajtások stb.; vasárnap este és hétfőn: Fügefalevél stb. (fél 8.).

Jadlowker-est a Városi Szinházban. Szerdán: Hofimann meséi, pénteken: Zsidónő.

Royal-Apolló: Koenigsmark, Pierre Benoit világhirü regénye filmen. Mindkét rész egy előadásban. Előadások kezdete: fél 4, fél 6, negyed 8, negyed 10.

Kamara: Csak növel ne! (Szokolay Oly, Táray F.) Előadások kezdete: fél 4, 5, háromnegyed 7, fél 9 és 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikszai Pál.)

Szopogasson köhögés ellen

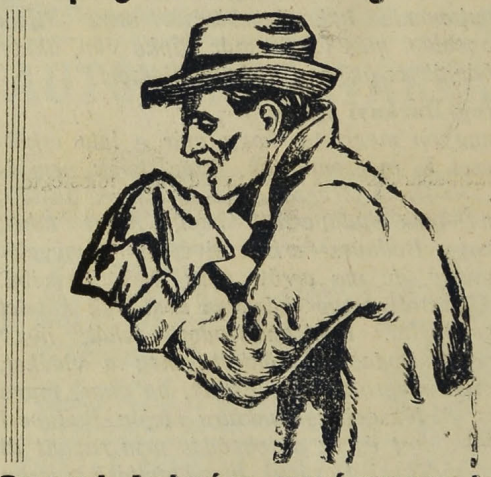

Szent István gyógymaláta

CUKORKÁT,

mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

MOLNÁR JÁNOS

HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ

BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.

(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.

Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, **villamosvasalók,** főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és félwattos lámpák raktáron.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak

Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa

Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-45.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek ri (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Dobozgyár

SCHEER GYULA BÉLA

Budapest, I., Verpeléti-út 15.

TELEFON: József 2-46.

SZAKORVOSI rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüstsalvarsan-oltás.

Rendelés egész nap. Rákóczi-út 32. I. em. 1. Rókussal szemben.

Ára 3000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 november 26. — 44—45. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Visszakaptuk az iskolát,

— ezzel az ujjongó, őszintén boldog felkiáltással kell fogadnia Budapest polgárságának Ripka Ferenc kormánybiztosnak ama szózatát, amelyet a fővárosi tanerők deputációjához intézett. Budapest józan és higgadt polgársága esztendőkön át megriadva látta, hogy minden szociális és lelki nyomornál sulyosabb az a veszedelem, amely az iskolát, gyermekeink nevelését fenyegeti. A konkretumok százai növelték ezt az aggodalmat. Zsidó családok szentélyeiben könnyező, szomoru gyermekek voltak a tanubizonyságai annak, hogy az iskolákban nem egyszer maró gunyt, vagy fájdalmas lenézés alakjában jelentkezett a politika. Keresztény szülők pedig számtalanszor érezhették, hogy gyermekeik szivében elhalványodik a mindenkinek, fajnak, felekezetnek egyformán kijáró emberszeretet. Most fellélegzik ez az egész polgárság, amely nem állott oda a gyülölködés fullajtárjának és fellélegzik a főváros tanerőinek óriási többsége is, amely pedagógus mivoltának magaslatán állva elkeseredve, szivében meggyötörve látta, hallotta, hogy vannak tanitói katedrák, amelyekről nem a legtisztább emberszeretetet, a hamisitatlan kereszténységet hirdetik.

Mégis kérdőem nézünk a kormánybiztos ur kijelentésére. Azt olvassuk ebben a megnyilatkozásban, hogy „figyelmezteti a tanitókat arra a kedvezőtlen hangulatra, amelyet a tantestület egyes tagjainak az iskolában kifejtett politikai ténykedése váltott ki a közönség körében". Hát csakugyan politizáltak az iskolában? Mi eddig csak azt tudtuk, hogy a gyermekeink sirva jönnek haza, de nem hihettünk nekik, hiszen Wolff, Zilahi Kiss, Schöberl és mindenki azt mondta, hogy ők hazafiasan és vallásosan nevelik a gyermekeket. Csak akkor eszméltünk egy kicsit, amikor hallottuk Petrovácz vezérnek a kijelentését, hogy zsidó leány ne táncoljon csárdást és keresztény gyermek ne álljon szóba zsidó gyermekkel. De most Ripka Ferenc — a kormány képviselője a főváros élén — állitja és biztosan állja is, hogy politizáltak az iskolákban. Minket ilyen koronatanu mellett nem csukhatnak többé be, ha megkérdezzük: ki felelős azért, hogy „a polgárságnak ezt a mindennél fontosabb kulturintézményét a politika szolgálatába kivánták állitani?" Valakinek felelősnek kell lennie. Mi azt hisszük, hogy maguknak a politikusoknak megvan a maguk kényelmes kibuvójuk, az, hogy ők politikusok. A kommün bukása után sem Kun Bélát és Kunfi Zsigmondot vonták felelősségre a gyermekek lelkének megfertőzéséért, hanem a tanitók százait dobálták ki, mert legnagyobbrészt szolgai módon engedelmeskedtek a parancsnak. Mi nem kivánhatjuk ezt, sőt még azt is belátjuk, hogy a tanácsban sem ülnek vértanu hajlandóságu férfiak, akik exisztenciájukat veszélyeztették volna, ha a kurzus-politika exponenseivel szembeszállnak, ellenszegülnek nekik. De elvárjuk azt, hogy azok, akik Wolffék tanügyi politikáját lelkesedéssel hajtották végre, azoknak többé még csak hozzászagolni se legyen módjukban a gyermeknevelés nagy és szent feladatához.

Ez a legkevesebb, amit Budapest polgársága megkövetelhet és ezt követelni is fogja. A kormánybiztosnak ebben az értelemben kötelessége cselekedni, ha már tudatában van annak, hogy a főváros iskoláiban politizáltak. De elállunk ettől a kivánságtól is, ha akár Zilahi Kiss Jenő, akár Schöberl Ferenc kimutatják, hogy akadt csak egyetlen tanitó is, akit a kurzus inye szerint való politizálás miatt csak meg is feddettek.

De még tovább kell mennünk a kormánybiztosnál. Nemcsak az a fontos, a tanitó ne politizáljon, hanem az is, hogy az iskola épületének küszöbét se lépje át senki, aki a politizálás szándékával teszi ezt. A kommün bukása óta alig akadt ébredő-gyülés, amelyet nem az iskolákban tartottak volna meg. Tessék elhinni, a politika, a politikának különösen ez a fajtája, a levegőn át is fertőz. Hiszen esztendőkön át talán sok esetben még a tanitókat is megiertőzte az, hogy az ébredő-mozgalom az iskolákban megtartott gyülések révén szinte hivatalos szinezetet kapott. Ennek is meg kell szünnie. Az iskola az oktatás, a tudás, a felvilágosodás szentélye. Oda a politikának, legyen az ébredő, szocialista, vagy akármilyen komoly és nyugodt politikai irányzat, betenni a lábát nem szabad. S ha ez igy lesz — és kivétel nélkül lesz igy — akkor tényleg boldogan sóhajthat fel Budapest polgársága, mert akkor aztán igazán visszakapta iskoláit.

Egységes szabadelvü párt alakul

Bárczy István, Heinrich Ferenc, Ugron Gábor és Rassay Károly lesznek a vezérek

Az elmult héten végre megtörténtek az első, igazán alapvető lépések abban az ügyben, hogy a főváros liberális polgársága egységesen vegyen részt a főváros vezetésében. Az alábbiakban részletesen elmondjuk annak az uj fordulatnak a történetét, itt egyelőre csak azt a kitünő forrásból eredő értesülésünket szögezzük le, hogy

igen rövid időn belül megalakul a fővárosi liberális párt, amelynek Egységes Szabadelvü Párt lesz a neve

s amely — amint Ripka Ferenc kormánybiztos elképzelte — gerince lesz a fővárosi választások idején az egységes polgári frontnak. Vezérei pedig az uj városi pártnak nem kisebb férfiak lesznek, mint Bárczy István, Heinrich Ferenc, Ugron Gábor és Rassay Károly. Hogy azután az uj párt milyen szerepet fog játszani az országos politikában, annak ismertetése ebben a pillanatban nem lehet a mi feladatunk. De a budapesti polgár büszkeségével mondhatjuk, hogy eljön az idő, amikor az országos politika is a városi pártnak induló Egységes Szabadelvü Párt körül fog kijegecesedni.

A kiinduló-pont Heinrich Ferenc beszéde volt, amelyet a Nemzeti Polgári Párt Országos Körének megnyitásán mondott. Ebben a beszédében igen pregnansan jelentette ki, hogy

a városi választásokon hajlandó együtthaladni Ugronnal, Vázsonyival és Rassayval,

akik pedig — mint mondotta — „legkevésbbé sem kormánypárti politikusok, hanem ellenzékiek."

Heinrich Ferenc beszédére siettek válaszolni Bárczyék, Rassay Károly irta meg hármuk nevében a nevezetes cikket, amely kifejti, hogy ők hárman — és még sok sok tizezren — az ország fejlődését és a reakció elleni orvosságot a szabadelvü gondolat diadalától várják. Nem lehet tehát akadálya annak, hogy

a liberális elvi alapon teljes őszinteséggel és nyiltsággal találkoznak azok, akiket Heinrich Ferenc aposztrofált.

Rassay Károly megirta nevezetes cikkét, kéziratban bemutatta azt Bárczy Istvánnak és Ugron Gábornak, majd a cikk végéhez a következő nagyfontosságu passzust füzte:

— Ez az őszinte válaszom Heinrich Ferenc felszólitására és fel vagyok hatalmazva arra, hogy ezekben tolmácsoljam Bárczy István és Ugron Gábor álláspontját is.

Ez azt jelentené, hogy megvan a városi politika számára az egységes polgári front. Sajnálattal kell tudomásul venni, hogy ebből az egységes polgári frontból hiányzanak a Vázsonyi Vilmos vezetése alatt álló demokraták. Maga Heinrich Ferenc — de a Ripka-féle koncepció is — még mindig ugy számitanak, hogy a községi választásokon végeredményben háromféle csoportosulás lesz: a Wolff-párt, a szociáldemokrata párt és az egységes polgári front. Heinrich és Ripka tervei szerint

az egységes polgári frontnak a Wolffféktől elszakadókon, kezdve Bárczyn, Ugronon, Rassayn keresztül egészen Vázsonyiig kellene huzódnia

és még mindig biznak benne, hogy Vázsonyi be fogja látni, hogy a maga kispolgári elemeivel neki is a polgári csoportban és nem a szocialista fronton van a helye.

De történjék bármi, az egységes polgári frontnak győzni kell, magához kell ragadnia a városházi uralmat, ami be is következik, mert kiszámitották, hogy a mandátumoknak csak 35 százalékát kaphatják Vázsonyiék és a szocialisták, és Wolffék örülni fognak, ha 15 százalékot megtartanak. Ez annyit jelent, hogy

az egységes polgári front Vázsonyiék nélkül és a kinevezett tagok nélkül is a mandátumok felét nyeri.

Az uj alakulást, amely a legközelebbi idők reménye, mindenfelé melegen és őszintén üdvözli a polgárság, egyedül a demokrata oldalon kelt némi izgalmat ez a szervezkedés, amely nem hajlandó a szocialisták irányába kanyarodni. Az első idegesség érhető, a liberálisok kiszélesedett, kiépitett tábora azonban nem vesz és nem vehet erről tudomást, mert számit arra, hogy a szocialista szövetség, amely sohasem volt tartós, ezuttal is sokkal előbb fog csődöt mondani, mint azt ma a jóhiszemü demokraták hiszik.

Nem lesz tisztujitás,

de a kurzus exponensei távoznak a tanácsból

A parlamentben vége felé közeledik a fővárosi választási törvény tárgyalása, a kerületekben pedig teljes erővel megindult a szervezkedés. A kerületi klubokban és körökben egymást érik a gyülések. Ezeknek célja, hogy a pártok megszervezzék azokat az elemeket, amelyek a nagyobb tömegeket megmozditják. Abban minden párt teljesen egyetért, hogy a községi választásokat minél előbb meg kell ejteni, annál is inkább, mert a fővárosi választások eredményének nagy hatással kell lenni gróf Bethlen István, miniszterelnök, országos politikájára is. A kormánynak sem érdeke, hogy halogassa a választásokat és biztos értesülésünk szerint

a kormány a budapesti községi választások megejtését május első napjaira tervezi.

A számitás igen egyszerü: a részletes vita a napokban véget ér, azután következik a kormányzói vétó után a tizedik szakasz uj tárgyalása. A kormány azonban, hogy még 1924-ben ne kelljen uj névjegyzéket és 1925-ben ismét uiat csinálni, csak január elsejére kivánja a törvény életbeléptetését. A törvény életbelépése és a választások között azután szabályszerüen négyhónapos distanciának kell lennie, ugy hogy május elsejére már akár ki is lehet irni a választásokat és a kormány e tekinttben nem is fog késlekedni.

A májusi választások után természetesen egészen uj helyzet áll elő, amelyről ma még korai beszélni. Van azonban valami, ami nem lehet kétséges és ez az, hogy a törvényhatósági bizottságnak teljesen uj többsége lesz, amelynek összetétele ma talán még kétséges, de amely a wolffi politikát egy pillanatig sem folytathatja. Ennek a politikának az irtása már ma is nagyban folyik és csaknem fél esztendő alatt ezen a téren, a romok eltakaritásának a terén még sokat várnak Ripka Ferenctől. Az igazi tisztogatásnak azonban csak akkor kell elkövetkeznie. Csalódnak azonban azok, akik azonnal tisztujitást várnak. A napilapok-

ban ugyanis a mai nagy szenzációk közepette teljesen elmosódott a belügyminiszternek egy kijelentése, amelyből megtudjuk, hogy

a tisztujitás csak akkor következik majd be, ha a mai tanács mandátuma lejár, de addig is van mód arra, hogy a tanács az uj rendszernek megfelelő módon felfrissüljön, átalakuljon.

A nevezetes belügyminiszteri kijelentésnek az eredete az volt, hogy szocialista részről inditvány hangzott el, amely szerint a törvényhatósági bizottság megválasztása után negyven nappal tartsanak tisztujitást. Ez semmi más nem volt, mint a kölcsön visszaadásának szándéka. A szocialisták szószerint lemásolták a Dömötör-féle törvény illetékes szakaszát, amelynek alapján annak idején Wolff Károly és társai kibuktatták Bódy Tivadart, Déri Ferencet, Harrer Ferencet, Vita Emilt, Wildner Ödönt, Kemény Gézát és másokat. Sok-sok ezer ember van Budapesten, akik ebben az esetben lelkes barátai lennének a szemet-szemért, fogat-fogért elvének.

Ám igaza volt Rakovszky Iván belügyminiszternek is, amikor kijelentette:

— A közelmult fővárosi politikájának legnagyobb hibája az volt, hogy tisztujitás cimén régi, érdemes tisztviselőket elbocsátottak.

A belügyminiszter nem akarja, hogy Wolffék megbocsáthatatlan büne minden esetleges rendszerváltozás esetén megismétlődhessék, hogy a tisztviselői kart teljesen kiszolgáltassák a politikának és igy megingassák a tisztviselőben az egzisztenciális biztonságban való hitét.

Rakovszky Iván szokatlan nyiltsággal valósággal a szájába rágta azonban a jövendő rezsimnek, hogy mit kell tennie azokkal a főtisztviselőkkel, akik Wolffabbak akartak lenni a Wolffnál és akiknek a liberális rezsim egyébként sem veheti hasznát. Megmondta nyiltan a minszter, hogy

ha a vezető tisztviselő és a törvényhatósági bizottság között diszharmonia áll elő, az a tisztviselő ugy is levonja a konzekvenciát.

Elképzelhető-e, hogy az uj rezsim Wolffék ilyen exponenseivel szászszor föleskiidött hiveivel, mint Sipőcz Jenő, Folkusházy Lajos, Zilahi Kiss Jenő, Schöberl Ferenc és mások harmonikusan tudjon együtt dolgozni?

Kétségünk csak egyben van: vajjon mindenki be van-e rendezkedve arra, hogy a konzekvenciákat levonja?

Wolff támadja a kormánybiztost

A reakció utolsó próbálkozásai a fővárosi javaslat tárgyalásánál

A bombapör és az Esküttügy tárgyalása foglal el ma minden érdeklődést és a fővárosi javaslat vitája valósággal közrészvétlenség mellett haldoklik Hosszu és eredménytelen harc volt, az ellenzék a világon semmit sem ért el, s legföllebb annyi történt, hogy a kormány megvédte a javaslatot a jobboldali tulzásoktól, ám lehet, hogy inkább a jobboldal által tulzó kivánságokat dobatott be a vitába, hogy balfelé ne kellien engednie.

A vita a héten a Szabó Zoltán-féle szavazás reparálásának érdekes problémáival kezdődött. Vázsonyi Vilmos kimutatta, hogy

a Csilléry-féle módositás elfogadása

révén a Tisztviselő-telep lakói két kerületben szavazhatnak. Szerinte más remedium nincs: csak a hatálytalanitás. Az elnökségnek, valamint Rakovszky Iván belügyminiszternek ezzel szemben az volt a felfogása, hogy az ellentmondást ki lehet javitani a harmadik olvasásnál. Itt azonban már Bárczy István is közbeszólt: ez nem stiláris hiba, ez lényeg! Hasonlóképen vélekedett a házszabályok legnagyobb tudósa, Rakovszky István is, aki kijelentette, hogy nincs más mód: a javaslatot fel kell küldeni a kormányzóhoz, aki vétójogával élve, visszaküldi az ellentmondó határozatot. A belügyminiszter és a házelnökség egy ideig még ragaszkodtak a harmadik olvasás megoldásához, később azonban — már a folyosón — a belügyminiszter is belátta, hogy ez a mód veszedelmes precedens lehetne. Ilyenformán a fővárosi törvényjavaslat kalandos utján még a kormányzói vétónak is lesz szerepe.

Nagyobb vitát kavart fel

a plakátokat eltiltó szakasz

is, amely ellen különben a szocialisták keltek ki, akik azt vélik, hogy a nemzetgyülési választáson elért sikereiket hangzatos plakátjaiknak köszönhetik. Annál elkeseredetteben harcoltak a plakátok ellen Wolffék, akik — úgylátszik — nem szeretnék bünlajstromukat Budapest utcáin plakátokon látni. Végre is ők győztek: a belügyminiszter ugyanis kijelentette, hogy a plakátokkal való visszaélés megakadályozásának egyetlen módja a prevenció, ami a hatóságok diszkrecionális jogán alapul.

Bárczy István

a tisztviselők túltengő bizottsági tagsága

ellen vivott keményv harcot. Azelőtt aránytalanul kisszámu hivatalból való tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, ezentul pedig igen jelentős hányada lesz a közgyülésnek a hatvanhat hivatalból való tag. A szocialisták azt vitatták, hogy ez az intézkedés abból a bizalmatlanságból fakad, amellyel a kurzus Budapest iránt viseltetik. Bárhogy tiltakoztak is a tultengő hivatalból való tagság ellen, mégis minden felszólalónak volt valakije, akit szeretett volna beprotezsálni. Jászai Samu a szakszervezeti vezetőket, Gál Endre a gyógyszerészeket, Csilléry a fogorvosokat és Lendvai-Lehner alighanem a kefekötőket...

Ennek a vitának van még egy érdekes negativ eredménye és ez az, hogy a t. Ház nem fogadta el azt a módositást, hogy az állásuknál fogva tagoknak csak tanácskozó joguk legyen, de szavazati jogot ne kapjanak. Szavazni is fognak mind a hatvanhatan... Elvetették még Vázsonyi-nak azt a mósodositását is, hogy azokat a tisztviselőket, akik a kormány kinevezésétől függnek, ki kell zárni a politikai ügyek tárgyalásából. Fontos és elfogadott módositás a javaslaton az, hogy az a városatya, aki tizenkét ülésen nem jelenik meg, elveszti mandátumát.

Még egy utolsó fellángolása következett után a vitának, amikor is

törvényhatóság feloszlatásáról

volt szó. Igen hevesen vették védelembe a főváros autonomiáját a szocialisták és különösen Vázsonyi Vilmos. Wolff Károly hamis alátámasztással ugyan, de szintén az autonomia rajongóinak vallotta magát és felhasználta az alkalmat, hogy támadást intézzen a főváros kormánybiztosa ellen, aki — horribile dictu — még aktákat is kéret magához. Kifogásolta, hogy a tanács főtisztviselőket választ és uj adókat kreál. Bárczy István példának hozta fel azt az időt, amikor ő polgármester lett: a közgyülés többsége az országos politikában ellenzéki volt, mégis igen szépen vitték a főváros ügyeit, nem származott ebből a helyzetből semmi baj. Végül is a feloszlatási szakaszt azzal a módositással fogadták el, hogy a panaszt a bizottság választott tagjainak egyharmada adja be és hogy az uj választásnak a feloszlatás közzétételétől számitott két hónapon belül kell megtörténnie.

Az utolsó „pótlék"

Amikor a tekintetes tanács a kormánybiztos elnöklésével ül össze

Azt hiszem, ez az utolsó háborus csökevény. Az utolsó „Erzatz".

És ez vigasztaló. Mert méltóztatik emlékezni, mennyi minden pótlékot ettünk, ittunk, szittunk a háboru alatt. Ma már csak arra lenne módja, hogy „ká gyüléspótlék"-ot élvezzen, ha a jó Isten segit, azt is csak a tavaszig. A pesti polgár azonban azt sem tudja, hogy ez ma talán az egyetlen élvezet, amit ingyen konzumálhat. Onnan kell ezt sejtenem, hogy még sohasem fordult elő a közgyüléspótlón egyetlen szál „nyilvánosság" sem, no természetesen a sajtó kivételével.

Nem megy oda el még Wolff Károly sem, pedig az csak kiváncsi lehet, hogyan „herdálják" el az ő óriási örökségét. Egyetlen egyszer azonban mégis volt publikum: akkor, amikor Ripka Ferenc bemutatkozott. Hát akkor persze, hogy volt esemény. De azóta? Jobb is, ha nem jön senki, mert még kiderülne, hogy ez a közgyüléspótló nem pótol semmit sem, de nem is árt és nem is használ semmit. Vakparádé az egész és az ember szánalommal nézi, hogy husz-huszonöt komoly ember gyermekes játékot üz. De a forma, hiába forma. Ennek igy kell lenni. A közgyüléssel kiesett egy fórum. Ezt pótolni kell: egészen mindegy, hogy ez a fórum is ugyanazokból az emberekből áll, amelyből az előző fórum állott.

Meggyőződtem különben arról, hogy ezt a közgyüléspótlót egyenesen Rip van Winkle számára találták ki. Vagy azoknak, akik sohasem olvasnak ujságot. Az ember nem is hinné, hogy Ripka Ferenc amilyen szeretetreméltó az ujságirókkal szemben, olyan ellensége a sajtónak. Hiszen mindenki megspórolhatja a kétezer koronákat, aki eljön ide és végighallgatja Ripka elnöki előterjesztéseit.

Most szerdán is megtudtuk, hogy Csernoch hercegprimás jubilált. Olyan lelkiismeretes riportot adott erről a kormánybiztos, amilyen nem volt az estilapokban sem, amelyek a Márffy- és az Esküttpörökkel vannak mostanában elfoglalva. Rip van Winkle is értesülhetett volna róla, hogy Nagyatádi Szabó István meghalt és hogy József Ferenc főherceg megházasodott.

A kitünő Mann vezér hétfői lapjának van egy rovata, aminek az a cime, hogy: Mára tudtuk meg... Hát ha egyszer megunja Mann vezér ezt a rovatot, testálja rá a tekintetes közgyüléspótlóra. Azok még mindig használhatják majd. Mert amit már mindenki elfelejtett, azt a közgyüléspótlóban még mindig csak mára tudják meg...

De nem tehetnek róla. A rend, az rend.

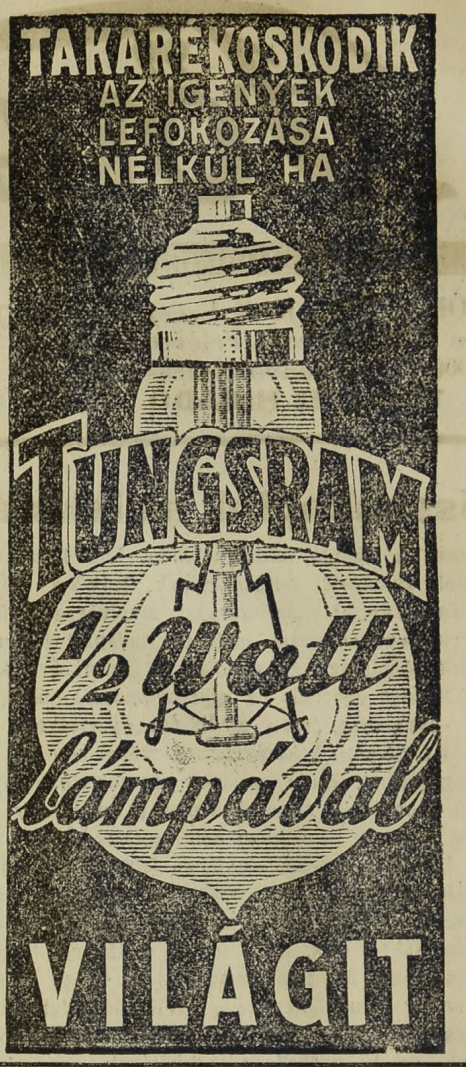

STEFÁNIA-ÉTTEREM
(VOLT MAGYAR-HÁZ)
Teréz-körut 15.
Minden **szerdán** *disznótor!*
ELSŐRANGU CIGÁNYZENE! POLGÁRI ÁRAK!

DREHER BAK-SÖR

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Halmos Salamon Rt.
uj irodahelyisége: V., Bank-utca 5. félem.
Telefon: 126-86 és 139-75 (detail)
24 órán belül szállit
tatai szalón és Mislowitz prima
porosz kőszenet,
wieni gázgyári és Hindenburg
kokszot zsákokban, nyilt fuvarban
és waggontételben.

Dr. PAJOR Sanatorium
és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

Globus
BONBON, DESSERT
CHOCOLAT

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

A sópanama bővitett kiadásban

Vádlottak padján a kisgazdapárt politikai rendszere

A magyar politika megint a vádlottak padján ül. Mert ott, ahol Esküti Lajos panamáinak bizonyitására felvonul a tanuk légiója, nem Esküti Lajos, hanem a magyar politika a vádlott. Nem most először kerül szembe biráival, akik jól ismerik már a magyar közállapotoknak ezt a visszaeső bünösét. Tizennyolc évvel ezelőtt is ott ült a vádlottak padján s akkor az volt a vád ellene, hogy a magyar sókiviteli monopóliumot a kezére játszotta egy budapesti banknak, amely ezért a kivételes jogért több millió koronát juttatott az akkori guvernementális párt kasszájába. Nagyjában és lényegében ma ugyanezzel az esettel van dolgunk. Akkor sót vittek ki, mostanában buzát, rozsot, lovat, ökröt, tehenet és disznót.

A két panama között azonban mégis nagy a különbség. A só monopolisztikus kivitelét nem sinylette meg az ország fogyasztóközönsége, de annál inkább azoknak a közszükségleti cikkeknek a kiszállitását, amelyeket a földmivelésügyi kormány bizonyos kiviteli dijak fejében kiengedett az országból.

Emlékezzünk csak vissza a három év előtti állapotokra. A drágasági hullámok vészthozóan ostromolták az országot és a fogyasztóközönség kétségbeesetten nézett a jövő elébe. Hegedüs Loránt minden hónapban egy uj szimfóniát játszott el az országnak és e szimfóniák hangja mellett elaludt a reménységünk, hogy az állapotok jobbra fordulhatnak. A drágaság szemlátomást fokozódott és aki látta a külföldre inditott, gabonával és élőhussal megrakott vonatokat, annak az volt az érzése,

hogy itt egy diadalmas hadsereg szállitja haza gazdag zsákmányát.

Mintha ellenséges katonák fosztogató hadjárata dult volna az országban, oly mohósággal vittek ki innen minden kivihetőt. És ennek a nagy kiviteli forgalomnak valutáris aláfestést adtak. Hegedüs Loránt elgondolása volt, hogy a kivitel felszabaditása és fejlesztése az egyetlen mód a valutáris viszonyok feljavitására. Rajta hát, induljon meg a kivitel és javuljon meg a korona árfolyama. Jól tudjuk, hogy ez a pénzügyi politika kudarcot vallott.

A kiviteli forgalom egyre nőtt, de a korona árfolyama nemcsak hogy nem javult, de egyre inkább leromlott.

Az ország koplalt, de a hosszas böjtöléssel nem használt a koronának. Sóvárgó szemekkel néztünk a közszükségleti cikkek után, amelyeket szánktól megvonva szállitottak külföldre. Azt hittük, hazafias kötelességet teljesitünk a koplalással s szivesen hoztuk meg a sulyos áldozatot az országnak. De az áldozat hiábavaló volt.

A korona lerongyolódott, és csak a kisgazdapárt kasszája hizott kövérre.

Nem az Esküti Lajos vallomásaiból vonjuk le ezt a megállapitást. A vidéki kisgazdapárt vezérei vallották, hogy a kiviteli engedélyek után bizonyos összegeket át kellett utalni a kisgazdapárt kasszájába. És elolvasván ezeket a vallomásokat, önkénytelenül azt kell kérdezni magunktól, hogy nem a kisgazdapárt kasszája miatt forsziroztak-e ennyire a kivitelt és a korona feljavitása nem volt-e csak hangzatos, megvesztegető cim, amely mögé a valódi célt, a pártkassza gyarapitását rejtették. A közérdek örve alatt a magán- és pártérdeket szolgálták s hogy a kisgazdapárt megszerezze és megtartsa a hatalom eszközeit, a város népét koplalásra itélték. Ha nem lenne tragikus, mulatni lehetne a felett,

hogy a városi nép verejtékéből sajtolták ki az eszközöket, amelyekkel a városi nép érdekeinek ártalmára kormányozták az országot.

Mert talán nem mondunk ujat azzal, hogy a kisgazda-uralom a városi polgárság gazdasági lerongyolódását jelenti. A tények bizonyitják ezt s ha mi hallgatnánk is róla, a tények világgá kiáltanák ezt. Vagy nincs-e egész adózási rendszerünk arra az alapgondolatra felépitve,

hogy a város szenvedje meg azt a kiméletet, amellyel a falut az adózás terén kezelik?

És a falu, a kisgazdapárt állandósitani akarta ezt a rendszert, még pedig ugyanolyan eszközökkel, amilyenekkel a régi szabadelvű párt akart egy örök életre berendezkedni. A szabadelvű párt összeomlott és ugyanaz a sors vár a kisgazdapártra.

Mert nem merő frázis, hogy egy ország alapja, talpköve a tiszta erkölcs. És ami nélkül nem maradhat fenn egy ország, nem maradhat fenn egy párt sem. A régi szabadelvű párt évtizedekig kormányozta az országot, de a jelekből itélve,

a kisgazdapárt uralma még annyi évig se fog tartani, ahány évtizedet mutat a szabadelvű párt történelme.

Mert a régi szabadelvű párt összhangba tudta valahogyan hozni a magánérdeket a közérdekkel. De az, ami most tárult fel szemeink előtt, az önzésnek és telhetetlenségnek oly magas fokát mutatja, hogy ez a rendszer öntudatlanul és önmagát falja fel határtalan mohóságában.

Azt mondottuk, hogy a magyar politika a vádlottak padján ül. Igen, a magyar politika kelevénye fakadt fel és a nyitott seb megdöbbentő mivoltában mutatja a genyedésben lévő egész szervezetet. A magyar politika specialitása,

hogy tilalmakat, korlátozásokat csak azért rendszeresit, mert kiváltságokat akar osztogatni.

A kiviteli tilalom itt nem azt jelenti, hogy nem szabad kivinni. De jelenti azt, hogy az általános kiviteli tilalom közepette kivételeket lehessen csinálni.

Nem szabad kivinni a sokaknak, hogy annál többet vihessenek ki a kevesek.

Tilalom van, hogy engedélyeket lehessen adni. Tilalom van, hogy a haszon ne a nagytömegeknek, de a protekciósoknak jusson. Tilalom van, hogy ne kaphasson kiviteli engedélyt mindenki, hanem csak az, akinek én adni akarok. Ez a romlottság rendszere és a világraszóló botrány, mely a tárgyalóteremben lezajlik, ennek a rendszernek a következménye. A rendszer óriási károkat okozott az országnak és a botrány szinre helyre nem hozhatóvá teszi ezeket a károkat.

Bizonytalan kilátások

Az elvétve észlelhető olcsóbbodás csak a jómódúaknak kedvez

A pénzügyi főbiztos októberi kimutatása az engedélyezett deficit helyett egy több milliós fölösleget mutat ki. A szanálás feleskődt barátai tapsolnak az eredménynek, amelyet a papiros felmutat, s mi magunk is beismerjük, hogy a gazdasági viszonyok papirformája kecsegtető kilátásokat tár azok elé, akik könnyen hisznek és könnyen megmámorosodnak az ilyen látszateredményektől. De mi a reális életet, a szemünknek kinálkozó valóságot nézzük, az ajkakról panaszosan felhangzó sóhajokat hallgatjuk és a boltajtókból, magánlakosok ablakából kihallatszó siralmakat figyeljük, amelyekből csak azt állapithatjuk meg.

hogy a valóság még mindig ellentmond azoknak a számsoroknak, amelyek a főbiztos kimutatásában oly sokatigérően vonulnak fel.

Sőt egyebet mondunk: a valóságot a számoszlopokkal hasonlitva össze, azt a következtetést kell levonnunk.

hogy a számsorokban mutatkozó javulás szinte irásos bizonyitéka annak a rosszabbodásnak, amely a gazdasági élet minden pontján oly makacsul tartja magát.

Mert a főbiztos októberi jelentésében mutatkozó javulás

a behozatal felszabaditásának

a következménye: a behozatali vámok tekintélyes összege billentette javunkra a mérleget, de ezeket a vámokat végső fokon a fogyasztó fizeti, s amennyivel javult az októberi mérleg, a magyar fogyasztó élete annyival drágult meg az elmult hónapban.

De hát javulás ez? Nem, csak egy ujabb közvetett teher. A forgalmi és fényüzési adókhoz, a késyszerkölcsönökhöz és hallatlanul magas vagyon- és jövedelmi adókhoz, meg kincstári részesedésekhez egy ujabb teher szegődik: a vám, amelyet a kincstár az eddig szedett adókon kivül vet ki a fogyasztókra. Valamikor az volt a felfogásunk, hogy ne kerteljen a kincstár, hanem mutatkozzék a maga igaz brutalitásában: mondja ki nyiltan, hogy minden az övé s mindent elvesz, ami a polgárság zsebében és szekrényében meglapul. Ne vegye el részletekben és ne játssza a kiméletest, amikor rásteszi kezét filléreinkre. A behozatali vámok hallatlanul magas megállapitása csak egy ujabb lépés az ilyen brutális vagyonelkobzás felé

és a kincstár voltaképpen nem is tesz egyebet, mint lépésről-lépésre valósitja meg azt az elvet, hogy csakugyan minden az övé

s a miénk immár csak az a sovány vigasz, hogy Smith Jeremiás jelentésében egy kis változás mutatkozik a papirosforma javára.

Nehogy félreértsenek, sietünk kijelenteni,

hogy ez a fejtegetésünk nem a szabad behozatal ellen irányul.

Hivei vagyunk a behozatal teljes felszabadításának, csak éppen a magas vámokról gondoljuk, hogy

illuzórlussá teszik a szabad behozatal elméletét.

Mert a tulmagas vám lassan-lassan beszünteti a behozatalt s akkor tökéletesen mindegy, hogy azért nincs-e posztónk, mert a magas vám miatt nem vehetjük meg, vagy pedig azért nincs, mert a kormány leltiltotta a behozatalát. Az ilyen magas behozatali vámok csak azoknak teszik elérhetővé valamely árucikket, akik azt akkor is be tudták szerezni, amikor a behozatali tilalom még fennállott. Eszterházy herceg akkor is evett narancsot, amikor a déligyümölcsfélék még a kitiltott áruk jegyzékén szerepeltek. Kerülő uton szerezte be azokat s nem sokat jelentett neki, hogy tizezer koronát kértek egy becsempészett narancsért. Ma, amikor a narancs behozható, nem kell csempészett árut vennie és a

tizezer koronás narancsot immár megkapja 5000 koronáért.

Eszterházy herceg tehát ötezer koronát takarit meg most minden elfogyasztott narancson. De mi haszna ebből azoknak a millióknak, akik nemcsak a tizezer, de az ötezer koronás narancsot sem tudják megvenni? Mi haszna a behozatal felszabaditásából a középosztálynak, amely a behozatali vámmal agyonterhelt narancsot nem tudja megvásárolni?

És mi haszna belőle a kereskedőnek, aki a narancson nem tud tuladni, mert a közönség vásárlóereje sokkal kisebb, semhogy a vámmal megdrágitott árucikkeket beszerezhesse?

Az októberi kimutatás kedvező, mert akkor nyitották meg a sorompókat és a behozatal első iramа erősen felszöktette a vámbevételeket. De mi lesz a novemberi kimutatással, amikor a behozatal már csökkent,

mert az októberben behozott áru még ott hever az üzletekben

és a kereskedőnek nem áll módjában ujabb árut beszerezni a vámkülföldön?

Bizonyosra vesszük, hogy ennek a vámrendszernek tarthatatlansága hamarosan nyilvánvalóvá lesz és az államnak vagy le kell szállitani a vámokat, hogy az árut a középosztály részére is hozzáférhetővé tegye, vagy pedig még magasabbra kell emelnie, hogy azon a néhány milliárdoson hajtsa be a preliminált vámbevételt, akik meg tudják vásárolni az 5—6000 koronás narancsot. Megismétlődik az, amit a Mávnál és a villamos vasutaknál észleltünk: fel kellett emelni a tarifát, mert kevés volt az utas. Igen ám, de a felemelt tarifa következtében még inkább csökkent az utasok száma s most még magasabbra kellett emelni a dijakat és még kevesebb utastól kellett az előirányzott bevételt kisajtolni. Hogy ez hová vezet, nem kell sokat magyarázni. Odavezet,

hogy a forgalom a minimálisra zsugorodik s végül fölöslegessé válik minden forgalmi eszköz.

A vámok tulmagas volta ugyanigy megtizedeli a fogyasztók számát s mert a vámbevétel nem nélkülözhető, végül is néhány szerencsés és kiváltságos halandón kell bevasalni azt, amit a fogyasztók százezrén akartak behajtani. De fenntarthatja-e magát egy állam, amelynek kereskedelmi politikája csak a kevesekre van alapozva?

A kilátások nem sokkal biztatóbbak, ha másfelé forditjuk tekintetünket. Az olcsóbbodás, melv itt-ott jelentkezik, oly minimális, hogy nem fokozza a vásárlóképesek kontingensét. Itt-ott az hirlik,

hogy a husplacon beállott a krach

és a jobbminőségü marhahus ára 44.000 koronáról leszállt 34.000-re. De hát mit jelent ez az árcsökkenés? Azt, hogy aki eddig 44.000 koronát adott egy kiló husért, ezután 34.000 koronáért kapja meg azt. De ez megint csak a szerencsésebb halandók megélhetését teszi olcsóbbá s nem a nagy tömegét, mert a nagy tömeg ugyanugy nem tud 34.000 koronát adni egy kiló husért, mint ahogyan nem tudott 44.000 koronát adni. Az olcsóbbodás előnye tehát nem terjeszkedik ki a széles rétegekre, vagyis ezután egy fél kilogrammal több hus se kerül elfogyasztásra s minden változás csak abból áll, hogy ugyanazon elfogyasztott husmennyiség néhány százmillióval olcsóbban jut ugyanazoknak a fogyasztóknak a konyhájára. Egyszóval: a jómódu

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Mohai Ágnes-forrás
természetes szénsavas kitünő asztali ital. — Beszerezhető:
Forrástermék és Ásványviz Kereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-utca 2. Telefon: 43-65.

ember olcsóbban él, de a középosztály sehogyan sem él.

Pedig a helyes pénzügyi politika a tömegekre van alapozva. A tömegfogyasztás a gerince minden pénzügyi és kereskedelmi politikának s az, ami nálunk történik, nem egyéb,

mint kedvezés azoknak, akik erre a kedvezésre nem is szorultak.

S ameddig ez a politika nem változtat irányt, nem beszélhetünk arról, hogy gazdasági viszonyaink jobb mederbe terelődtek. A javulás, amely ilyen körülmények mellett itt-ott jelentkezik, csak átmeneti jellegü és a visszaesés minden pillanatban bekövetkezhetik. És tartunk tőle, hogy ebben a kellemetlen reményünkben most sem fogunk csalódni. Óh, aki kellemetlenre van elkészülve, az még sosem csalódott mostanában.

A lovagias affárek bankja. Végre valami, amit az Angol-Magyar Bank felvirágoztatott. Nem Krausz Simonról van szó, aki a bank nélkül is elég szépen virágzik és gyümölcsözik. Lovagias, igazi lovagias affárekről van szó, amelyek sokkal dusabban hajtanak, mint a bank papirjai és vállalatai. Az első affér, amint annak idején meg is irtuk, Kónyi Hugó és Szterényi József báró között keletkezett, még pedig a Lloyd Banknak az Angol-Magyar Bankba való beolvasztása idején. Az affér oka: Szterényi követelte, hogy az Angol-Magyar Bank vállaljon kezességet egy tizenhatmilliárdos kölcsönért, amelyből a Lloyd Bank hitelezőit kellett volna kielégiteni. Kónyi Hugó ellenezte Szterényi előterjesztésének megvalósitását, ami heves szóváltásra vezetett. Az érvek és ellenérvek felvonulása után következtek az invektivák s Kónyi Hugó Dob-utcai zsargonban vágta oda Szterényinek:

— Ich lass mich nicht — Stern.

Ennek a szellemes mondásnak finoman kikószörült hegye elevenbe talált. Szterényi megértette, hogy Kónyi Hugó a „Stern" szóba egy pajkos kétértelmüséget göngyölitett, amely magyarra forditva ezt jelenti: Nem hagyom magam zavarni. De jelenti azt is, hogy nem hagyom magam — Stern. A Stern tehát egyfelől zavart, másfelől a Sternből lett Szterényit jelenti. De Szterényi szellem dolgában sem áll Kónyi Hugó mögött és alig robbant fel a Dob-utcai rakéta, Szterényi már is riposztozott:

— Hallgassom maga — gascognei!

Ez a szellem mégis különb, mert párisi és nem Dob-utcai. Hogy mi az értelme, ha franciásan ejtjük ezt a szót, ezt mindenki tudja, még az is, aki olyan keveset ért a franciához, mint a kaucios Kónyi Hugó a bankvezérigazgatáshoz. Természetes, a kölcsönös szellemeskedésből lovagias ügy lett. Provokálás, jegyzőkönyv stb. De még feledésbe sem ment ez az affér, máris egy ujabbról beszélnek tőzsdei körökben. A tőzsdei körökben van egy kis rosszmájuság, de a rosszmájuság nem jelenti azt, hogy a hirek teljesen légből kapottak volnának. Nézzük hát Kónyi Hugó ur ujabb lovagias ügyét. Krausz Simon, aki Londonban görögtüzet akart gyujtani, azt táviratozta Kónyinak, hogy az Angol-Magyar Bank tőzsdei kurzusát tegyék fel 53-ra. Kónyi ezt az utasitást tovább adta Déman Árminnak, a bank tőzsde-igazgatójának, aki az utasitásnak eleget is akart tenni, de már a 49.000 koronás árfolyamnál annyi áru jelentkezett, hogy Déman nem tudta azt magasabbra felhajtani. Kónyihoz fordult hát telefonon, de Kónyi kitartott az utasitás mellett és lehordta a bank igazgatóját tehetetlensége miatt. Déman tovább kisérletezett a tőzsdén, de amikor meggyőződött róla, hogy az utasitás megvalósithatatlan, személyesen felkereste Kónyit, hogy egyrészt a helyzetről informálja, másrészt pedig, hogy a gorombaságokat kikérje magának. Erre Kónyi a 60 esztendős urat még erősebb szidalmakkal illette s végül állásától felfüggesztette. A sértéseket magáévá tette Déman igazgató Marcel nevü fia, aki tartalékos tiszt és provokáltatta Kónyi Hugót. Hogy a provokálásnak mi a folytatása, erről semmit sem tudnak tőzsdei körökben, de annál több határozottsággal beszélik, és ez az igazi pikantéria, hogy a 49.000 koronás kurzusnál jelentkező árut Kálmán Henrik, az Angol-Magyar Bank egyik igazgatója dobta piacra. Vagyis a lovagias afférnek mégis lett folytatása: a párbajban megint — megvágták a közönséget, amint ez már a Magyar Bank minden afférjénél szokásos.

Eltemették a Lloyd Bankot. Szombaton nagy és előkelő gyászoló közönség gyült össze a Lloyd Bank halottasházában, hogy megadja a végtisztességet az élete derekán elhunyt banknak. Szterényi József felöltötte papi ornátusát és elmondotta a gyászbeszédet a halott felett. Alkalmazkodott ahhoz a régi szabályhoz, hogy a halottról vagy jót, vagy semmit. Vigasztalni próbálta azokat, akiknek minden pénzét magával viszi a halott a sirba, de a vigasztaló szavaknak nem volt hatásuk. Még az se hatott, amikor Szterényi azt zokogta: nincs itt más veszteség, mint én, mert nekem hatszázmillió koronámat viszi sirba a halott. Szterényi kiheveri valahogyan ezt a veszteséget, de hogyan kárpótolják magukat a kisrészvényesek, akiknek semmi reményük arra, hogy az — Angol-Magyar Bank utján regresszálják magukat. A halotti beszédből megtudtuk, hogy a státus a legreálisabb becslések alapján készült és az igazgatóság felemelt fővel jöhetett el a közgyülésnek nevezett temetésre és hogy a részvényesek nagy áldozatot hoztak a fuzió sima lebonyolitása érdekében. Ez a megjegyzés rossz benyomást keltett a gyászoló közönség soraiban, mert szokatlannak találták, hogy önmagukról dicsérőleg emlékezzenek meg azok, akik az áldozatot eltették láb alól. De essünk tul a gyászszertartáson: az igazgatóságnak megadták a felmentést és kimondták a felszámolást.

A Hazai Bank elnöke. A Hazai Bank igazgatósága a napokban megtartott ülésén, a Walder Gyula elhalálozása folytán megüresedett elnöki tisztségre, Wenckheim Dénes grófot választotta meg.

A Budapest—Ujpest—Rákospalotai Villamos Közuti Vasut Részvénytársaság igazgatósága november 21-én tartott ülésében a részvényesek egy csoportja részéről előterjesztett kérelem folytán elhatározta a részvényesek rendkivüli közgyülésének folyó évi december hó 13-ára leendő egybehivását. Egyuttal intézkedett aziránt, hogy mindazon hirlapok ellen, amelyekben a folyó évi junius hó 27-iki társasági közgyülés jegyzőkönyvének tartalmára vonatkozóan rágalmazó állitások jelentek meg, a bünvádi eljárás megindittassék.

A Pesti Tőzsde, Kallós János kitünő hetilapjának legujabb száma az Urikányi, a Georgia a Mezőhegyesi, a Zentaroskányi, a Köszén, a Salgó, a Fiumei Rizs, a Ganz-Villamossági stb. szenzációs uj tranzakcióiról számol be. Közli még az uj textilcégek botrányait, ujabb érdekes felszámolások és vállalati bukások történetét. A tőzsdei kereseti lehetőségekről, a Szalámi-pör ujabb izgalmas fejleményeiről, Klein Gyula külföldi tárgyalásairól, az összes áruplacokról érdekes cikkeket közöl a lap, amelynek ára 5000 K.

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymaláta

CUKORKÁT,

mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

RUHÁZATI CIKKEKET
kedvező fizetési feltétellel vásárolhat
Erzsébetvárosi Textil- és Divatáruház R.-T.-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 36.
Hatalmas választék férfi- és női szövetekben, selymekben, mosó- és konfekcionált árukban.

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEPON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FŰTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. n Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet; VI., Andrássy-ut 16. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
RERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

PALUGYAI SZÜCS
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 42.
GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 39.
KÖZTISZTVISELŐK FIGYELMÉBE!
SZŐRMÉT
kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatnak, felár nélkül, biztosi ásal.

Autófelszerelési cikkek
Javító-műhely
Autó-szalón
Európa legnagyobb és legmodernebb alkotása
CYKLOP-GARAGE
250 autó számára nyitott és zárt (box) férőhelyek
„CYKLOP" GARAGE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VII., Kertész-utca 24-26-28. Telefon: J. 72-93, J. 72-94, 72-95.
Benzineladás, 6 töltőállomás

KOLLARIT-BŐRLEMEZ
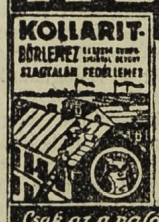

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
Gyártja: Egyesült „Ujpest és Monfalcone" egyesült Gyárak Kollár Miklós és Breitner
Özp. iroda: V., Nagykorona-utca 19.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el.
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Fullánkok

...

Télviz idején

bizony megeshetik — mi sem csodálkoznánk, ha megesnék —, hogy a városi tisztviselők harmadrésze megbetegszik. De a budapesti városházán a szabadságos betegek szaporodtak meg és pedig olyanokkal, akik meglepetés esetén történetesen szinházban, vagy moziban ülnek. Bizony nagyon kényes ehhez a témához hozzányulni, mert a beteg, aki szabadságot kér, legnagyobbrészt nem ágyban fekvő, hanem olyan beteg, akinek a mai szociális nyomoruságban, idegromboló időkben, pihenésre, nyugalomra van szüksége. Talán Gaál Gasztonnak, aki tudvalevően igen keveset tart a tisztviselőkről, a pompás idegeivel nem lehet ezt elképzelni: de akinek egyszer csődöt mondtak már az idegei, az bizony nem ül föl a hangzatos agitációnak, hogy a főváros beteg tisztviselőinek hetven százaléka moziban és szinházban ül. Aki betegszabadságra ment, azt az orvos megvizsgálta, a szabadságolásért többé csak az orvos felelős és a betegszabadságon levő tisztviselő ellen nem is lehet razziákat vezetni. De ha mégis van okunk valamin csodálkozni, akkor ez az, hogy honnan jut pénzük a mai szomoru viszonyok között a beteg tisztviselőknek mozira és szinházra, amikor ma ezt az élvezetet még az egészséges bankárok sem igen engedhetik meg maguknak.

„Önálló községi jövedelmi adót"

is fogunk fizetni ezentul ama töméntelen más adó mellett, amellyel már eddig is megterheltek bennünket. Hogy ez az adó „önálló", nem tulságosan vigasztal bennünket, mert ez csak azt jelenti, hogy azt a főváros önállóan szedi. És jelenti azt, hogy ebből most már „önállóan" fizeti a főváros a tisztviselőit, akiknek állami hozzájárulását, mintegy harminc milliárdot beszüntették. A pesti ember valószinüleg büszke lesz arra, hogy nem szorul rá az állami támogatásra és illenék, hogy ezáltal ur is legyen a saját portáján. Ezzel szemben azonban azt látjuk, hogy szinte minden órában lecsipnek valamit, vagy le akarnak csipni valamit a főváros autonomiájából. Egyben, amilyen szépen rájött az állam arra, hogy a fővárosnak magának kell fizetni a tisztviselőit, éppen olyan ügyesen elfelejti, hogy neki is magának kellene fizetnie a maga betegeinek az ápolását. Valahogy az állam is ugy van a fővárossal, mint a vidéki ember a mai pénzzel. Amit elad, az olcsó, mert hirtelenében átszámitja az árát aranykoronára, de amit vesz az mindig drága, mert ilyenkor meg papiros-milliókkal kalkulál.

Az ügyvédek,

liberálisok és fajvédők pompásan összetartanak, amikor az adójukról van szó. Hivei lettek az átalány-rendszernek, s az ügyvédi kamara egyezkedik s az veti ki az adót az egyes ügyvédekre. Okosan és takarékosan van ez igy és végre is talán igazságosabban tudják igy maguk elosztani a fizetni valót, mint ha a finánc osztanák el. Nem is fáj ez senkinek, csak éppen szemünkbe tünik a szám, hogy a pesti fiskálisok 221.100 aranykoronát fizetnek csak kereseti adó cimén. Hol van még a többi adó? Forgalmi adó és egyebek? Hát még mindig annyit pörösködünk? De talán még érdekesebb lenne kiszámitani, hogy hány holdas dominium után kellene kétszázhuszonegyezer aranykorona adót fizetni? Abból a dominiumból alighanem megélne egész Pest, nemcsak a pesti fiskálisok.

Százmilliárdba kerül az uszó-stadion megépitése

A Margitsziget nem alkalmas a terv kivitelére — Veszélyeztetné a sziget gyógyfürdő-jellegét

Beavatott kéz, a magyar épitőművészet legelismertebb szaktekintélye irja:

A párisi olimpiád, a nemzetek e hatalmas versenyének lezajlása óta ujult erővel került az érdeklődés előterébe nálunk is a nemzeti sport fejlesztésének nagyfontosságu és ezzel a régen tervbevett

stadion

épitésének kérdése, amely most hónapok óta beható tárgyalások, helyszini szemlék tárgyát képezi. A helykeresés tapasztalatai meggyőzték az illetékes köröket arról, hogy az uszóstadiont külön kell választaniok a sport többi ágazatait szolgáló pályáktól, ami azonban sajnálatosan bontja meg a stadion egységét.

Az uszóstadion

elhelyezését elsősorban a viz kérdése dönti el. Más nagy városok, pl. Párizs, Berlin stadionjai a városi vizvezetékeknek vizét használják fel; de ahol, mint nálunk, a természet oly ritka bőkezüséggel gondoskodott gazdag thermalis forrásokról, ott ezeknek igénybevételével kell megkisérelni az uszóstadion megteremtését. Szóba kerültek a városligeti artézi-forrás, a Szt. Gellért-fürdő forrásai, a Szt. Lukács-fürdő, a Császár-fürdő és végül a Margitsziget forrásai. Az eddigi tárgyalások a legkomolyabban a Margitsziget felé irányitják az érdekeltek figyelmét. Ennél a pontnál kapcsolódik ebbe a kérdésbe a fővárosi gyógyfürdők országos fontosságu ügye. Az e hó 16-án a Gellért-szálló disztermében megtartott fürdőügyi nagygyülés előadói és felszólalói feltárták azokat a sulyos nehézségeket, amelyek az egész ország fürdőhelyeinek és a fővárosban lévő gyógyfürdőknek fejlesztését és prosperálását akadályozzák. Ezeket a nagyrészt gazdasági akadályokat nem szabad elhamarkodott, meg nem fontolt elhatározásokkal, végzetes hibákkal sulyosbitani. A Margitsziget a világ legszebb üdülő- és gyógyhelyeinek egyike, nemzeti vagyon, amelynek gyógyfürdő-jellegét féltve kell őrizni, csak fejleszteni szabad, de távol kell tartani tőle minden olyan intézményt, amely ennek ártalmára lehetne. Éppen ezért egészen

kalandosan hangzik az a terv, hogy magát a nagy — a sport minden ágazatát szolgáló — stadiont a sziget feltöltött és még feltöltendő területére épitsék.

Ezt a lehetetlen gondolatot ugyan az illetékes körök már elejtették, de még mindig erősen kisért a világ minden uszósportlelep létesitése a szigeten, 10—20.000 nézőnek berendezett négyemeletes magasságu tribünnel körülvett uszómedencével, 60 szobás sportszállodával, számos hivatalos helyiséggel, tornatermekkel, gyógyitóintézettel, öltöző- és mosdócsarnokokkal, pihenőkkel stb.

Ennek évekre terjedő kiépitése 80—100 milliárd költséget venne igénybe

és megakadályozna a szigeten előreláthatóan minden más fontos befektetést. Ybl Miklós páratlan szépségü gyógyfürdője mellett nincsen egyetlen valamirevaló szálloda vagy szanatórium, amely a gyógyulást és üdülést kereső vendégeknek igényeit csak félig-meddig is kielégithetné, ami eddig is lehetetlenné tette az őszi és téli idény kifejlesztését; ugyanakkor képtelenségnek látszik — akár a sport iránti lelkesedésből, akár üzleti élelmességből eredő — ilyen terv keresztülerőszakolása, amely nem hogy elősegitené, de inkább

kivetköztetné a szigetet gyógyfürdő jellegéből és rendeltetéséből.

Kételkedéssel kell tehát fogadni annak a kósza hirnek valódiságát, amely szerint a Közmunkák tanácsa, amely felismerve a sziget igazi értékét és jelentőségét, féltő gonddal dédelgette eddig a szigetet és örködött minden fája és bokra fölött, most már elvben beleegyezését adta volna, vagy adhatná ennek a szigetrontó tervnek akár kisebb mérvben való megvalósitásához.

A Margitsziget gyógyfürdő részvénytársaságnak szerződéses kötelezettsége, hogy 1925. év végéig meghatározott mérvü,

a gyógyfürdő jellegét fejlesztő, a vendégek gyógyulását és üdülését, lakáskényelmét szolgáló épitkezést hajtson végre.

Erre a legkomolyabban törekszik is a r.-t. igazgatósága. Ebből a célból a Margitsziget r.-t. nagyszabásu szanatóriumot terveztetett, amelynek felépitése azonban, értesülésünk szerint, az épités nagy költségei miatt csak 1930. évig lesz teljesen végrehajtható. De tervbe vette a legközelebbi megvalósitás programmjába a r.-t. a meglévő nagyszálloda korszerü átalakitását és kibővitését, uj vesztibüllel, csarnokokkal, éttermekkel, a Dunára néző árkádos terrasszal, a szobáknak hideg és meleg vízzel való ellátásával, fürdőszobák beiktatásával stb. Szavaztassa meg a sziget igazgatósága a gyógyulást és üdülést kereső nagyközönséget és a balneologusokat, hogy mire van a szigetnek inkább szüksége: modern, kényelmet nyujtó szállodára-e, avagy sportuszodára sportolók hotelszobáival? A szavazás eredménye aligha lehet kétséges. Ennek az üdvös tervnek megvalósitása aránylag kisebb, 5—6 milliárd költséget igényelne és mégis nagymértékben mozditaná elő azt a célt, amelyet a Közmunkák tanácsa a sziget fürdőigazgatóságával egyetemben nem óhajt szem elől téveszteni:

a sziget gyógyfürdő-jellegének fejlesztését.

Már a strandfürdő épitése ellen is merültek fel annak idején aggodalmak. A strandfürdő azonban bevált; kedvelik, szép, melegvizü medencéivel páratlan a maga nemében és ennek kifejlesztése ellen aligha lehetne kifogást emelni. De nehéz elképzelni, hogy ugyanazon a helyen, ahol ilyen gyönyörü szabadfürdő van, ugyanott az uszóközönség inkább a négyemelet magasságu, csak a versenyek alkalmával használt, de egyébként üresen tátongó tribünökkel körülzárt uszómedencét keresse fel.

Az uszóstadion nem a Margitszigetre való. Még az uszósport szempontjából sem alkalmas, mert nehezebben közelithető meg, s a villamos megállójától is, a strandfürdőn túl feltöltött területig igen nagy az ut. Ezt elárasztani naponta az iskolás fiuk csoportjaival, versenyek alkalmával ideges, a közlekedési eszközöket megrohanó tömegekkel, — igazán nem lehet a gyógyfürdő-sziget igazgatóságának feladata.

Az uszóstadion elhelyezése az uszósport szempontjából is jobban és célszerübben oldható meg más helyen.

A városligeti artézi-forrás nem elég vizbőségü ily nagy uszómedence táplálására.

Számba jöhet a Gellért-fürdő forrása.

A Horthy Miklós-út és Orlay-út által határolt területen a fővárosnak kisajátított telkei vannak. Erre a területre még a Gellért-fürdő épitése alatt megtervezték a népfürdőt és a sportuszodát. Ennek a lehetőségét most uj ra mérlegelni lehetne. A Szent Gellért-forrás vizbősége, naponta 2,600.000 liter, bőségesen elegendő lenne az uszoda ellátására. Nem volna meddő munka ezirányban alaposabban tájékozódni. A Császár-fürdővel megindult tárgyalások tudtunkkal megakadtak. A dombtetőre való vizszivattyuzás költségei túlnagyok lettek volna. Komolyabban lehetne foglalkozni az uszóstadionnak a Lukács-fürdő alatt elterülő parkba való elhelyezésével. Itt is van meleg viz bőven. A Margit-hidtól a Császár-fürdő végéig elterülő cca 900 m. hosszuságu és mintegy 20.000 négyszögölnyi parkterületben az alig 1000 négyszögölnyi területet elfoglaló, mélyitett és alig 6—7 m. magasságig kiemelkedő uszóstadion-épület szépen, egyszerü, de müvészies megoldással a park sérelme nélkül volna elhelyezhető. A főváros ezt az áldozatot bizonvára szivesebben hozza meg, semhogy elősegitve a Margitsziget gyógyfürdő-jellegének veszélyeztetését, ha a szigét telekkönyvileg nem is a főváros tulajdona. De a főváros közönségének, az egész ország lakosságának a tulajdona és dédelgetett, kedves üdülőhelye a szigét és éppen ezért a főváros hatóságai sem nézhetnek közönnyel az ilyen végzetes elhatározásokat.

A Lukács-fürdő r.-t. is kétségtelenül hailandó lesz komoly tárgyalásokat folytatni a Testnevelési Tanáccsal és az Uszószövetséggel.

Megközelithetőség szempontjából a legideálisabb lenne az uszóstadionnak ez az elhelyezése, amely ellen komoly érvet felhozni egyáltalában nem lehet.

Ezt a kérdést nem szabad elhamarkodni, ez nem üzletileg szerződő felek dolga csupán, hanem komoly országos érdekeket érintő fontos ügy.

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!
ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!
LIPÓTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI-U. 18.
SZENZÁCIÓS NOVEMBERI MÜSOR **ROTT** és **STEINHARDT** felléptével. Kezdete 3/4 8-kor.

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

= Opera Étterem és = Vezeklőpince Étterem
VI., Andrássy-út 25.
A téli idényre ujonnan átalakitva.
Az Opera Étteremben brassói Kozák Gábor teljes zenekarával muzsikál, a Vezeklőben a bécsi Stimmungskapelle élén Bubi énekel.
Naponta a halászlét és a halkülönlegességeket Bucsky Péter vendéglős és szakács személyesen főzi. Naponta Bucsky-féle ételkülönlegességek lesznek felszolgálva. A félemeleten külön éttermek állanak a n. é. közönség rendelkezésére, ugyanott zongora és bar-italok. Angol barmester.

Események

Almaerdőket ültet a főváros. Dr. Berczel Jenő tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője legutóbb Stájerben járt, ahol a főváros olcsó almaakciójához szükséges gyümölcsvásárlás feltételei iránt érdeklődött. A tanácsnok elragadtatással beszél arról a belterjes gazdálkodásról, amely a stájer falvakban folyik, ahol minden területet, de különösen még az országutak szegélyét is almafákkal ültetik be. A legérdekesebb, hogy nemcsak a fákról nem lopják le az almát, de még a földrehullott gyümölcshöz sem nyul senki, mert hiszen mindenkinek terem. Berczel tanácsnok annyira el van ragadtatva ettől az óriási méretü almatermeléstől, hogy a főváros ellátása érdekében, ha nem is ilyen méretekben, de hasonlóképen kivánt berendezkedni. Már tárgyalásokat is folytatott egyes szakemberekkel, igy a főváros erdészeivel, s arra a meggyőződésre jutott, hogy a főváros erdeinek egyes tisztás helyein almafákat kell ültetni. Ha az illetékes mezőgazdasági bizottság is hozzájárul, akkor néhány év alatt a fővárosnak valóságos almaerdői lesznek, ami rendkivül megkönnyiti Budapest lakosságának ezzel a kitünő népélelmezési cikkel való ellátását. Az idén különben Berczel tanácsnok a románok által megszállott magyar területekről vett almát, amely éppen annyiba kerül, mint a stájer alma, csak sokkal szebb és sokkal jobb, a mellett pedig eme területek magyar lakossága is szép jövedelemhez jut almatermésének eladása révén.

Quo usque tandem? Szinte nincsen nap, hogy itt, vagy amott föl nem bukkanna a hir, hogy Wolff Károly és barátai ellenzékbe mennek, a fajvédőkhöz csatlakoznak. A fővárosi törvényjavaslat vitája tényleg kritikus pontnak is igérkezett, a kérdéseknek egész sora volt olyan, amely miatt — ha akarták volna — élére állithatták volna a helyzetet. Ma azonban már a legkényesebb problémákon is tul vagyunk és a javaslat vitája is a legvégefelé közeledik. Wolffék azonban mindent lenyeltek, bár — be kell vallani — nem egy esetben győzelmet is arattak. Most megint uj okokról beszélnek, amelyek most már visszavonhatatlanul fölidézik a kormánnyal való szakitást. Azok azonban, akik Wolffékat ismerik, nagyon jól tudják, hogy minden csak fenyegetés, ijesztgetés és az egész elválási akaródzásból nem lesz semmi. Bárhogy irtózik is már Bethlen István a Wolff-féle támogatástól, nem tud tőle szabadulni. Sőt az a párt is, amelyhez Wolff Károly és szükebb környezete tartozik, szintén szeretne már szabadulni tőlük, de Wolff nagyon tisztában van vele, hogy amit Bethlenben, Vass Józsefben, Huszár Károlyban és a többiekben veszit, azt nem pótolja sem Zsirkay, sem Lendvai-Lehner. Igen különös lesz azonban a helyzetük Wolffféknak a főváros közgyülési termében, ahol fajvédő barátaival együtt ellenzékbe szorul, ugyanakkor pedig a parlamentben tovább fogja támogatni azt a kormányt, amelynek a városházára küldött képviselőjével, Ripka kormánybiztossal szemben, máris a legélesebb ellentétbe került. Nem változtat ezen az sem, hogy Wolff maga köré gyüjtötte már a reakciós politikusokat és egy vacsora alkalmával dörgő szóval hirdette, hogy a keresztény pártok egységesen lépnek fel a községi választáson, bár ugy is mondhatta volna, hogy készen van az antiszemiták és fajvédők kisebbségi blokkja, amely a városházán az ellenzék szerepét fogja a jövőben betölteni a szociáldemokraták társaságában. A vacsorán különben Wolffon kivül Ernszt Sándor, Csilléry, Buday, Viczián, Frühwirth, Zsilinszky és Hir György vettek részt, amiből megállapitható ennek a szövetségnek a szine és jellege. Egyébként mi már csak arra vagyunk kiváncsiak, hogy meddig játsszák még Wolffék azt a játékot, mintha még mindig ők lennének a városháza urai?

Szórakozás

38—45. — „Marica grófnő". Harmincnyolctól negyvenötödik előadása következik e héten a páratlanul diadalmas „Marica grófnő"-nek. Kálmán Imre legnagyobb világsikerének minden este táblás házai és parádés premiér sikere van a Király-Szinházban. Lábass Juci, Vaály Ilona, Pálmay Ilka, Pásztor Erike, Kiss Ferenc, Rátkai, Latabár, Boross, Szirmai, Raskó együttese a szinjátszás remeke. Vasárnap délután a példátlanul népszerü „Árvácska", amely jóval a századikon felül is zsufolt házat vonz. Vaály Ilona, Somogyi Nusi, Kiss Ferenc, Boross és Latabár együttesével. Délután mérsékelt helyárak.

Törzs Jenő első fellépése. Törzs Jenő, a betegségéből felgyógyult illusztris művész csütörtökön, november 27-én lép ujra először a közönség elé a Magyar Szinházban, még pedig legjobb vigjátéki szerepében, Vajda Ernő brilliáns „Válóperes hölgy"-ében, amelynek most volt New-Yorkban 300-ik előadása. Bécsben pedig a Burgszinházban diadalmas premiérje. A darabot szombaton és vasárnap este ismétlik meg. Szerdán, pénteken „A masamód", vasárnap délután „Sasfiók"; a délutáni előadások mérsékelt helyáruak.

Lengyel Menyhért uj darabja a Renaissance-Szinházban. A Renaissance-Szinház legközelebb szinrehozza Lengyel Menyhért uj vigjátékát, amelynek cime: A waterlooi csata. A darab férfiszerepeit már kiosztották. Somlay Artur, Kabos Gyula, a Vigszinház tagja, mint vendég, Gellért Lajos, Makláry és Sugár játsszák a főszerepeket. A vezető nőiszerepekre — értesülésünk szerint — a szinház Ilosvay Rózsit szeretné megnyerni, aki a tavalyi szezón elején megvált a szinpadtól. A tárgyalások a művésznővel még folyamatban vannak. Az ujdonságból e héten kezdik meg a próbákat.

A népszerüség legigazabb fokmérője az a szeretetteljes érdeklődés, amivel egész Budapest közönsége Farkas Imre szerdai premierjét várja a Városi Szinházban. Iglói diákok ez a bájos, mulatságos és izig-vérig magyar daljáték a legoptimisabb várakozásokat is tul fogja szárnyalni, mert a Városi Szinház azzal a lelkes szeretettel fogja szinrehozni, amelynek példátlanul gyors népszerüségét köszönheti.

„Az olasz asszony" a Belvárosi Szinház e heti műsorán, még pedig szerda, csütörtök, péntek és vasárnap este. Állandó táblás házak, harsogó nevetés, Titkos Ilona, Bóth Klári, Rozsnyai Ilona, Hahnel Aranka, Kertész Dezső, Z. Molnár, Rubinyi brilliáns együttese, szombaton, vasárnap délután a szinház slágere megy, az ötvenedik előadása felé közeledő Nagyhercegnő és a pincér. Délután mérsékelt helyárak.

Apollo-Szinház

LEGJOBB LEGOLCSÓBB

Vérbeli francia szellemesség a „Fügefalevél". a Blaha Lujza-Szinház nagy őszi slágeroperettje. Minden szava, minden taktusa, minden perce csupa mulatság. Mindem este Honthy Hanna, Somogyi Nusi, Harmath Hilda, Boross, Sárosy, Matány, Gallai pazar együttese, Vasárnap délután Fügefalevél, mérsékelt helyárak mellett.

Sorozatosan adják Az üvegcipőt. A Vigszinház e heti műsorát Az üvegcipő egymagában tölti be. A hét minden estéjén Molnár Ferenc nagyszerü vigjátékát adják. Valamennyi eddigi előadásra minden jegy elkelt.

A nótás kapitány hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Minden este Farkas Imre szenzációs operettjét adják, amelynek pénteken lesz az ötvenedik estéje. Vasárnap délután a Drótostótot ismétlik.

Palló Imre, Sziklay József, Szirmay, Horti, Erczkövy, Perényi játsszák az Iglói diákok szerdai premierjének férfi főszerepeit a Városi Szinházban, mig Évikét Kőszegi Teréz énekli.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) vasárnap délután háromkor mutatja be nagyszerü uj műsorát.

Egy éj Velencében e heti előadásai. Strauss diadalmas operettje csütörtökön és szombaton este kerül szinre a Városi Szinházban a nagysikerü premierszereposztásban.

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

ORION-FILM ORION-FILM

HENTZAUI RUPERT

Antony Hope regénye után — 9 felvonásban.

FŐSZEREPLŐK:

LEW CODY, BERT, LYTELL

Bemutatja a

CORVIN-SZINHÁZ

november 26-án.

ORION-FILM ORION-FILM

Vigszinház: Egész héten minden este: Az üvegcipő. (fél 8). Vasárnap délután: Bunbury. (3).

Városi Szinház: Szerda: Iglói diákok. Csütörtök: Egy éj Velencében. Péntek: Iglói dákok. Szombat: Egy éj Velencében. Vasárnap délután: Rigoletto (3); este: Iglói diákok. (7).

Fővárosi Operettszinház: Egész héten minden este: A nótáskapitány. (fél 8).

Király Szinház: Egész héten minden este: Marica grófnő. (fél 8.)

Magyar Szinház: Szerda: A masamód. Csütörtök: A válóperes hölgy. Péntek: A masamód. Szombat: A válóperes hölgy. Vasárnap délután: A sasfiók (3); este: A válóperes hölgy. (fél 8).

Belvárosi Szinház: Szerda, csütörtök, péntek: Az olasz asszony. Szombat: A nagyhercegnő és a pincér. Vasárnap délután: A nagyhercegnő és a pincér (3); este: Az olasz asszony. (fél 8).

Blaha Lujza-Szinház: Egész héten minden este: Fügefalevél. A gyerek istentől van. Kökény, Boross. (fél 8).

Kamara: Littleoid New-York (M. Davies) A nagyvilági dáma. (Lucy Dorain és Fenyő Emil). Előadás: 4, 5, háromnegyed 7, fél 9 és 10 órakor.

Royal-Apolló: Koenigsmark, Pierre Benoit világhirü regénye filmen. Mindkét rész egy előadásban. Előadás: fél 4, fél 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

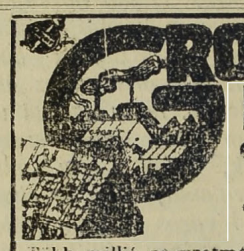

GROZIT

bőrfedéllemez

erős, tartós, vihartálló

a jelenkor legjobb tetőfedőlemeze

Több millió négyzetméter használatban

Gyártja és tetőfedést vállal:

Grozit, aszfalt- és kátránytermékgyár

Budapest, Központi iroda: V., Berlini-tér 3. Gyár: X., Gyömrői-ut 44. szám.

Telefon: 67—86.

SZAKORVOSI rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüstsalvarsan-oltás.

Rendeles egész nap, Rákóczi-ut 32. I. em. 1. Rókussal szemben.

SCHLICK-NICHOLSON

GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG

Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.

Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

TABARIN

RÁKÓCZI-UT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.

A novemberi műsor slágerei:

JACKIE & MARTHE 3 EVEROS

WITALY & ORIVE

MURAY DUO OLLY & FRED

A legdrágább belépőhely 20.000 K

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR

BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.

GYÁRTMÁNYAIM: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Apritott száraz tüzifát és cementet, faszenet

jutányos árban árusitunk **Egervidéki Fatermelő Rt.** gőzfavágó és épitési anyagtelepe **IX., Soroksári-ut 72.** — Telefon: J. 70-42. — Ügynökök felvétetnek.

Ára 3000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 december 3. — 46—47. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75 000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Befejezték

a fővárosi választójogi javaslat parlamenti vitáját, elfogadták részleteiben is a javaslatot, ami azonban nem jelenti azt, hogy most már csak a kormányzó hozzájárulása szükséges és kész a törvény. Különös véletlenek folytán még mindig javitani, csiszolni kell a javaslaton, amelynek vitája már-már olyan hosszura nyult, hogy nyugodt lélekkel lehetett tengeri kigyónak nevezni. Most még kormányzói vétóra, majd meg egy egyszakaszos külön törvényre lesz szükség, amik végleg „fedél alá" kerül az uj törvény, amelynek eredményeként meg kell hoznia, hogy a polgári liberalizmus visszakapja jogait és vezetőszerepét Budapest életében.

Az országos politika szempontjából talán némileg káros is volt a vita elnyulása, de Budapest szempontjából nagyon értékes volt ez a mérkőzés, amely a javaslat tárgyalásának csatatere lezajlott. Mindenekelőtt kétséget kizáró módon dokumentálódott, hogy Budpest sorsa iránt renkivüli módon megnövekedett az érdeklődés. Néhány év előtt, amikor azt a törvényt hozták, amelynek alapján egy lázbeteg korszakban Wolffék uralomra jutottak, szégyenlenünk kellett magunkat amiatt, ahogyan ezt a várost a nemzetgyülések kezelték. A mesék Hamupipőkéje királykisasszony volt ehhez a megrugdosott, kitagadott, utcára taszitott, léköpdösött fővároshoz képest. A bricseszes és csizmás követ urak hatalmas tábora még arra sem érdemesitette Budapestet, hogy amikor választójoggal ajándékozza meg, akár a kalapja szélét is megbillentse az óriási kultura előtt, amelyet ez a város igenis, akkor is képviselt és amelynek sugarai innen áradtak a vidék felé.

Különös és mesterkélt mámor volt az, amely félistenként imádta akkor a falut, amely — szerintük — ellentállt a vörös őrületnek és passziv rezisztenciájával megölte azt. Azóta kiderült az igazság, mert ma már emlékeznek az emberek (furcsa a memoriák elompulása és ujjáéledése), hogy igenis, minden komoly ellenforradalmi mozgalom itt, Budapesten szerveződött és itt robbant ki, többször vérbe fojtva, de a végén a saját büneiben halálbarogyott kommün undok hullája fölött diadalmaskodva. A budapesti polgárság és — tegyük hozzá becsületesen — munkásság józan része is a vörös rém gyülöletének olyan hatalmas akkumulátora volt, amellyel a természet törvényei szerint sem vetekedhetett a falu. Hogy azután az ellenforradalom helytelen irányba terelődött, gonoszságokba, gyülölködésbe lendült, az sem Budapest büne, hanem egyeseké, akik a felajzott indulatokat tovább korbácsolták, hogy uj és másoldalu zavarokat támasszanak, amelyben ők halászhattak.

Budapest polgársága az ellenforradalom iramában sem vágtatott tul a célon: a polgári liberalizmus éltető oázisán. Akik tulvágtattak ezen a célon, akik Budapest vádlói voltak, azok szántak ennek a nagyszerü városnak Hamupipőke sorsot. Hála Istennek ez a most lezajlott parlamenti vita megmutatta, hogy ezzel az igazságtalan, lelketlen irányzattal többé nem kell számolni. Budapest visszakerült a régi piedesztálra, az ország érdeklődésének — és hinni akarjuk — tiszteletének és szeretetének központjába. Ezt láttuk a parlamenti vitában és ez fölemelő, jóleső érzés volt Budapest számára, amelynek ime az idő igazságot szolgáltatott.

A vita második eredményeként igen nagy, szinte váratlanul nagy elégtételt kapott az a liberális városházi rezsim, amelyet az ellenforradalom véletlen, betegségszülte rezsimje a rágalmak, a szitkolódások özönével halmozott el. A két rezsim reprezentánsainak mérkőzéséből napnál világosabban kiderült, hogy mit alkottak a liberálisok és mit pusztitottak a reakciósok. A hazug vádak egész légiója összeomlott, kortesfogásoknak alkalmazott tudatos ferditésekről hullott le a lepel és a kurzus-uralmon hizott idétlen testek elvesztették az idegen tollakat, amelyekkel nem átallottak négy esztendőn át ékeskedni. Budapest kulturájának, gazdasági életének, szociális gondoskodásának minden fáját, minden cseriéjét és minden virágját azok ültették, akiket a város megrontóinak és kizsákmányolóinak igyekeztek bélyegezni. És ha a jól megmüvelt talajból imitt-amott váratlanul még mindig kibujik egy-egy egészséges palánta, annak a magva is a sokat ócsárolt liberális rezsim alatt hullott el. Azok a növények, amelyeknek a kurzus volt a kertésze, csak a jótékony kapára várhatnak, amely a sok gazt és bolonditó csalmatagot kivágja és a szemétbe dobja.

Ezek a parlamenti vitának az eredményei és ez eredmények diadalmas jelei között született meg az uj fővárosi választási törvény. Azok, akik ennek révén az urnák elé járulhatnak, bizonyára éber figyelemmel kisérték ezt a vitát, amely tulajdonképpen a történelmi itélőszék volt és igazságot szolgáltatott nemcsak Budapestnek, de azoknak a férfiaknak is, akik Budapestet naggyá tették. Az itélet, a történelmi jelentőségü itélet nem téveszthei el hatását: a polgárság tökéletesen tisztában van vele, hogy mit kell cselekednie.

A liberális várospolitika uj fővárosi törvényt követel

Rakovszky belügyminiszter ragaszkodik a „jogász-polgármester"-hez

A liberális városi politika exponensei között most folynak a tárgyalások abban az irányban, hogy az eljövendő városigazgatásnak határozott programmot adjanak. A Fővárosi Hirlap értesülése szerint, igen erőtelies hangok hallatszanak abban az irányban, hogy a főváros májusban összeülő törvényhatósági bizottságának

sürgősen követelnie kell a kormánytól az uj fővárosi törvény megalkotását.

mert az 1872. évi XXXVI. tc., amely „Budapest főváros törvényhatóságának alakitásáról és rendezéséről" szól, már tulságosan elavult és inkább jubileumi emlék, mint a mai kor igényeinek megfelelő törvény.

Érdekes, hogy a most letárgyalt választási javaslat vitájában nem egy szónok abban a hitben volt, hogy Budapest szervezetére vonatkozó kérdéseket is lehet érinteni és nem egy, erre a területre kiható gondolatot is felvetettek. Igy például inditvány formájában hangzott el az is, hogy

a polgármesterség elnyerése ne legyen többé jogi kvalifikációhoz kötve.

A belügyminiszter azonnal kijelentette, hogy az ilyen inditványok csak akkor lesznek majd figyelembe vehetők, ha a főváros szervezetére, adminisztrációjára vonatkozó kérdést fogja tárgyalni a nemzetgyülés. Sajnos, azonban azt is kilehetett venni a belügyminiszter szavaiból, hogy határozottan kivánja a jogi kvalifikációnak a polgármesteri állás betöltésénél való fenntartását. Nincs azonban olyan liberális politikus egy sem, aki a belügyminiszternek ezt a középkori jellegü idegenkedését osztaná. Szinte előre lehet látni, hogyha Rakovszky Iván marad a belügyminiszteri székben,

a főváros jövendő többsége és a túl-konzervativ belügyminiszter között éles harc fog kifejlődni,

úgy abban, mint a reform egyéb rendkivül fontos kérdéseiben. Európa legnagyobb városaiban már mindenütt ugynevezett „laikus" polgármesterek állanak az adminisztráció élén, hiszen a polgármesteri állás exponáltan politikai őrhely, ahol nem lehet jogi kvalifikációt követelni. De még inkább áll az, hogy erre a helyre tulajdonképen nem jogi kvalifikáció, hanem rátermettség kell, s el tudunk képzelni számtalan esetet, amikor egy technikusból, professzorból, vagy kereskedőből, iparosból lett polgármester százszoros alkotó-erővel és iniciativával rendelkezik, mint akárhány jogász-polgármester.

De szinte még inkább fontos az 1872:XXXVI. tc. reviziója, mert

a főváros adminisztrációjának egyszerüsitése tulajdonképen csak az uj törvény keretében hajtható végre.

Ezen a téren ugyan jelenthet valamit a B. listára helyezés, az elbocsátások, az ügyosztályok összevonása, vagy az 1899-ben kiadott szolgálati utasitás módositása: igazi eredményt azonban csak a fővárosi törvény reviziója hozhat.

Hogy mennyire szükség van erre, eléggé mutatja ez az egyetlen tény, hogy ötven esztendő előtt hozott törvény alapján nem lehet egy modern fővárost kormányozni. De még erőteliesebb bizonyiték az, hogy

már Széll Kálmánnak kész javaslata volt, amelyet azonban még ma sem tárgyalt le a parlament.

Egyszer ugyan csaknem megvalósult a fővárosi törvény reformja és pedig a koalició idején, amikor gróf Andrássy Gyula belügyminiszter átdolgoztatta a Széll idejében készült javaslatot. Egyéb aztán nem is igen történt: de tovább halogatni a nagy reformot nem lehet, az uj közgyülés programmjának legelső pontja csak az lehet, hogy minden erejével kisürgeti a kormánynál a fővárosi törvény modern alapokon nyugvó revizióját.

Tévedések vigjátéka,

mely már nemcsak humoros, hanem veszedelmes is

Uj baklövés a fővárosi törvényjavaslat tárgyalásánál

A fővárosi választási törvény részletes tárgyalása során a tévedések vigjátéka, amelyet a tizedik szakasznál láttunk, egyszerübb, de talán még groteszkebb formában megismétlődött a huszadik szakasznál. A tizedik szakaszba belecsuszott ellentmondást, majd el lehet igazitani akkor, ha a kormányzó — amint erre vonatkozóan autentikus kijelentés hangzott el — visszaküldi a javaslatot a nemzetgyülésnek. Ezzel szemben azonban ma már bizonyos, hogy a huszadik szakasz ügyébe a kormányzó nem fog beavatkozni. A kormánynak a névjegyzékek igazságtalanságainak orvoslására is meg van a terve, de már ma hangoztatnunk kell, hogy

a tévedések vigjátéka, amely a huszadik szakasznál megismétlődött, már sokkal veszedelmesebb, mint volt a tizedik szakasznál.

Helyesebben azt mondhatnánk, hogy a tizedik szakasznál tervszerü kormányzói vétó a reparálásnak biztos módszere, mig ez a megoldás, amelyet a kormány a huszadik szakasznál tervez, nem oszlatja el tökéletesen aggodalmainkat és éppen ezért kivánatos lenne, ha dr. Ripka Ferenc kormánybiztos egész tekintélyével azt a megoldást forszirozná a kormánynál, hogy a huszadik szakasz ügye is a kormányzói vétóval intéztessék el.

A huszadik szakasz — mint ismeretes — a választói névjegyzékek összeállitására vonatkozik. A liberális győzelem érdekében ez a legfontosabb probléma az egész javaslatban, amelyet immár részleteiben is letárgyalt a nemzetgyülés. Természetes, hogy a liberális vezérek ennek érdekében interveniáltak és miközben a tárgyalás javában folyt az ülésteremben, a miniszteri szobában meg is egyeztek Rakovszky Iván belügyminiszterrel abban, hogy

azoknak a választóknak, akik az alapnévjegyzékből kimaradtak, a névjegyzék összeállitásánál feltétlenül módot nyujtanak a rajtuk esett sérelem orvoslására.

A módositás az lett volna, hogy a hatéves helybenlakás szempontjából történő revizió alkalmával mindazok kérjék felvételüket, akik igazolni tudják, hogy megvan nekik minden szükséges kellékük. Azonkivül benne lett volna a módositásban, hogy bárkinek jogában áll a jogtalanul felvett választók kihagyását követelni, ha ezt a jogtalanságot bizonyitani tudja.

Itt történt azonban a váratlan fordulat. Amig a belügyminiszer és a liberális vezérek az uj szakaszt szövegezték, az ülésteremben, mielőtt a kompromisszumos módositást elő lehetett volna terjeszteni, a

huszadik szakaszt eredeti szövegében fogadták el.

Az első ötlet, ami a reparációra felmerült, természetesen a tizedik szakasz körüli lejátszódó események megismétlése lett volna. Megoldásként hat azonban, hogy

a kormány, amely jónak tartja a kormányzói vétót a tizedik szakasznál, elzárkózik ennek alkalmazásától a huszadik szakasznál.

Teljesen érthetetlen az a megokolása ennek, hogy a kormány nem akar „mellékes részletkérdések"-nél ehhez az eszközhöz folyamodni. Szerintünk sokkal inkább „mellékes részletkérdés" az, hogy a Tisztviselőtelep hol és miként szavaz, mirthogy a Wolffék botrányos névjegyzékének goromba igazságtalanságait kiküszöböljék.

A kormány most ugy tervezi a megoldást, hogy a házszabályrevizió letárgyalása után vagy az indemnitás egy szakaszával, vagy külön egyszakaszos törvénnyel kerüljön az az intézkedés a törvénytárba. Abban bizakodunk, hogy ezt az egyszakaszos javaslatot, amely az egész ellenzék kivánságát fedi, zökkenés nélkül, szinte percek alatt át lehet segiteni a parlamenti retortán. Ezzel szemben felmerül és rendkivül jogos az aggodalom, hogy mégis lesz ebből az egyetlenegy szakaszból törvény? Hiszen mindenki tudja, hogy most a házszabályrevizió kerül napirendre, amely valószinüleg a legelkeseredettebb és legelvadultabb parlamenti harcot fogja felidézni. A kormányt intenciójában vezetheti a legjobb szándék, de a budapesti polgárság méltón fél tőle, hogy vagy elhalasztódik a választás ad graecas calendas, vagy pedig a Wolffféle választói névjegyzék alapján választunk, amely névjegyzékről mindenki tudja, hogy az a jogtalanságok tárháza.

Utban a tüzbiztositási adó

A főváros 1870 óta foglalkozik az adó bevezetésének tervével — Mennyibe kerül a tüzoltóság fenntartása?

Néhány hét óta megint sokat beszélnek a tüzbiztositási adóról, amelyről már egészen megfeledkezett a publikum. A tüzbiztositási adó körülbelül két héttel ezelőtt merült föl ismét a feledés láthatára mögül, egy sereg másik adótervvel együtt. Fölmerült és őszinte izgalmat keltett. Azóta nyilatkozatok és ellennyilatkozatok is jelentek meg a tüzbiztositási adóról és mivel ugylátszik, hogy ebben a dologban most már teljes a konfuzió: szükségesnek tartottuk, hogy illetékes helyeken információt kérjünk a dologról. Ezekkel az információkkal a következőkben számolunk be:

— A tüzkárbiztositási adó kérdésének az adott aktualitást, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos társaságában Csupor József tanácsnok, a pénzügyi osztály vezetője és Sebő Béla adóigazgató Bécs város háztartását és adórendszerét tanulmányozták az osztrák fővárosban és tanulmányaik eredményéről ugy a belügyminiszternek, mint a sajtónak beszámoltak. A sajtó előtt tett beszámoló alkalmával szóba került, hogy Bécs városa már rég pénzel a tüzkárbiztositási adóból és hogy a bécsi tüzkárbiztositási adó egészen más bázison épült föl, mint az, amelyet Budapest akar életbeléptetni.

Nálunk ugyanis a biztositó-intézetek fizetnék ezt az adót, mig Bécsben azok fizetik, akik ingó vagy ingatlan vagyonukat biztositják. Ugylátszik, hogy ebből az információból támadt az a félreértés, mintha a pénzügyi osztály a budapesti tüzkárbiztositási adótervezetet is a bécsi mintára akarná átdolgozni. Egyelőre azonban erről szó sincs. A helyzet az, hogy a főváros törvényhatósági bizottsága még 1917-ben, szóval a Bárczy-rezsim idején letárgyalta és elfogadta a tüzkárbiztositási adóról való szabályrendeletet és annak rendje és módja szerint fölküldte a belügyminiszterhez jóváhagyás céljából. A belügyminiszter hozzájárulás céljából átküldte a kereskedelmi miniszterhez. Azóta nyolc esztendő telt el, de semmi válasz. A főváros tanácsa 1920-ban megsürgette a szabályrendelet jóváhagyását a belügyminiszternél, de erre a sürgetésre sem kapott választ. Az idén nyáron, amikor a kormány a tisztviselők állami fizetési pótlékát beszüntette: a városház minden régi és jóvá nem hagyott adótervet összeszedtek és felküldték a belügyminiszternek, hogy hagyja sürgősen jóvá, mert szükség van a pénzre. Ezek között az összeszedett holmik között volt a tüzkárbiztositási adó is. Erre sem kapott feleletet a főváros. És ez ma a helyzet. Van a fővárosnak egy elfogadott szabályrendelete, amelyet a kormány mindezideig nem hagyott jóvá. Pedig a városnak nagy szüksége lenne az uj adóra, mert a tüzoltói kiadások horribilis sullyal nehezednek a háztartásra, és igazságtalan és méltánytalan, hogy ezeket a horribilis kiadásokat egyedül a főváros, a biztositó-intézetek minden hozzájárulása nélkül viselje, amikor a tüzoltóság elsősorban a tüzkárbiztositó társaságok anyagi érdekeit szolgálja. A tüzkárbiztositási adó kérdése nem uj a városházán. Története 1870-ig nyulik vissza. Már akkor megpenditették a városházán, hogy a biztositó társaságok fizessenek tüzoltójárulékot és osztozkodjanak a fővárossal a tüzoltási kiadásokban. A főváros akciója azonban eredménytelen maradt. Az 1900-as években megint készült tervezet a tüzoltási járulékról, de minden ilyen terv megfeneklett valamelyik miniszteriumban, ahol a társulatoknak a rájuk nézve terhes adót sikerült elgáncsolni. Abban a tervezetben, mely jóváhagyás céljából nyolc év óta fönt fekszik a belügyminiszteriumban:

a tüzbiztositási adó ugy van kontemplálva, hogy a biztositó társaságok a főváros területén fekvő ingatlanok és ingók tüzbiztositási dija után 10 százalékot tartoznának fizetni a fővárosnak.

1912-ben a fővárosi ingatlanok 13.9 milliárd aranykoronára voltak biztositva és a befolyt dijak összege 43.9 millió, a kifizetett összegek 29.4 millió aranykoronára rugtak. A befolyt összegek 10 százaléka 4.4 millió aranykorona, 1912-ben 917.978 koronába került a tüzoltás. Az idén 2.5 milliárd papirkorona volt előirányozva, ami szintén 7—800 ezer aranykoronának felel meg. Egyidőben szó volt róla, hogy a főváros a tüzkárbiztositási adó helyett megcsinálja a városi tüzkárbiztositó-intézetet és a saját ingatlanait ennél biztositja; de ez is elmaradt.

Ha Széchenyi tudta volna...

A Lovaregylet, az Ügetőverseny-Egyesület, a főváros és a közönség

Gróf Széchenyi István valószinüleg tudatában volt annak, hogy mit cselekszik, amikor megveti a Tudományos Akadémia alapjait; de aligha tudta volna kiszámitani, hogy mi lesz az eredménye a lófuttatás propagálásának. Pedig most erre is megkaphatná a feleletet. Ebben a hanyatlóban levő esztendőben ugyanis Budapest közönsége 150—170 milliárdot költött el a lóversenytéren. Nem sokallanánk ezt az összeget, ha történetesen külföldi és vidéki közönsége is lenne bőven a budapesti lóversenyeknek; sajnos, azonban ezt a minimumra kell becsülnünk. Persze haszna van az államnak és a városnak is (vasuti és villamos költség, totalitzatőr, adó stb.), de a szomoru itt megint az, hogy a bookmekerek csaknem annyit keresnek, mint az állam és a főváros együttvéve.

Kétségtelen, hogy a fővárosnak mégis sok a jövedelme a lóversenytérekből, amelyeket igenis fenn kell tartani, de talán ideje lenne, ha a bookmekerek eszeveszett nyerészkedését megfékeznék.

Ügetősport és politika

A Fővárosi Hirlap nemrég foglalkozott a Budapesti Ügetőverseny Egyesület ama törekvésével, hogy a szüknek bizonyult Erzsébet királyné-uti pálya helyett más területet kér az ügetőversenyek céljaira. Akkor megemlékeztünk arról, hogy az érdekelteknek komoly kifogásai vannak az eddig felmerült elhelyezési tervek ellen. Ám nagy protektorok jelentkeztek és maga Rakovszky Iván belügyminiszter is igen rokonszenvesen nyilatkozott az egyesület terveiről.

Az egyesület a régi lóversenytérnek egy részét kérte a fővárostól. Ezt a területet azonban városrendezési célokra szánták, s ez volt az oka annak is, hogy a Magyar Lovaregylet szerződését sem ujitották meg többé. Nagyon nehéz lenne a tanácsnak még a legtiszteletreméltóbb szempontok figyelembevételével is tultenni magát egyszer már leszögezett és végrehajtott álláspontján. A legnagyobb akadály azonban, hogy a Budapesti Ügetőverseny Egyesület, amely nagyobb beruházásokat akar eszközölni, ötvenesztendős szerződést kér. Ha ma a városrendezési terveknek pénzügyi akadályai vannak is, nem lehet kétséges, hogy félszázadon belül mégis csak sikerül majd ezeket az akadályokat elhárítani. Nem lehet tehát bátorsága a tanácsnak arra, hogy a Budapesti Ügeőverseny Egyesület kérését a saját szakállára elintézze. Arra a korrekt álláspontra helyezkedtek tehát a városházán, hogy a döntést fönntartják az eljövendő közgyülésnek.

Hogy milyenek az ügetők kilátásai, ha a közgyülés összeül?

Erre a kérdésre igen világosan felelhetünk.

Ha liberális többség kerül be a közgyülésre, akkor valószinüleg megkapják, ha nem is ötven éves szerződéssel a régi lóversenytér egyrészét. Ha azonban Wolffék, vagy a szocialisták kerülnek be többségben: akkor semmi reményük nincs.

Ez az ügetősport összefüggése a politikával.

Mit fizet a közönség és mit a Lovaregylet?

Befejezéshez közeledik egyébként a Magyar Lovaregylet szerződésének revizióiáról szóló tárgyalás is. A főváros itt éppenséggel nem bizonyult uzsorásnak és a nagyjövedelmü Lovaregylet nagyon előnyös feltételeket kap. A lóversenyből a fővárosnak tulajdonképen háromféle jövedelme van és pedig 1. a területhasználati haszonbér, 2. a vigalmi adó és 3. a bookmekerek fogadásokból a fővárosi szegényalapnak fizetendő egyszázalékos adó.

A háromféle szolgáltatásokról kétfélét fizet a közönség és egyfélét a Lovaregylet.

Lássuk előbb is, mit fizet a Lovaregylet?

A lóversenytér 170 holdat tesz ki. Ezért mezőgazdasági haszonbér fejében jár a fővárosnak 340 métermázsa buza. Ha azonban a jövő tavasszal megnyilik a lóversenytér, akkor ehelyett a totalizatőrforgalom félszázalékát kapja a főváros, ez a félszázalék azonban nem lehet kevesebb a ma fizetett mezőgazdasági haszonbér kétszeresénél, tehát 680 métermázsa buzánál. A buza mázsáját 465.000 koronás középáron számitva a jövő évben mezőgazdasági haszonbér fejében 316,200.000 koronát kap a főváros.

Ezt fizeti a Lovaregylet.

Miután pedig a főváros tizmilliárdos jövedelemre számit a jövő évi lóverseny szezonban, alig lehet benne kétség, hogy a közönség vigalmi adó és szegényadó fejében vagy huszszor annyit fog fizetni, mint a Lovaregylet.

Arcképes igazolvánnyal biró
KÖZTISZTVISELŐK
lefizetés nélkül vásárolhatnak
készpénzárban, több havi törlesztésre férfi- és női szövetet, félikabátszövetet, velürt, bélésárut, fehérnemüt, sifont, vásznat stb.
Az első rész et csak január hó 1-én fizetendő
HUNGÁRIA SZALON
Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. szám I. emelet 4.
Pontos cimre kérjük ügyelni, félemelet is van!

TAKARÉKOSKODIK AZ IGÉNYEK LEFOKOZÁSA NÉLKÜL HA

WAGNER-étteremben
ANDRÁSSY-ÚT 44. SZ.
minden csütörtök este
HÁZI DISZNÓTOR.

DREHER BAK-SÖR

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI-U. 18.
SZENZACIÓS DECEMBERI MŰSOR ROTT és STEINHARDT felléptével. Kezdete ½8-kor.

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS! Szolid árak!
LIPÓTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Add vissza a balkezeddel, amit a jobbkezeddel elvettél

A főváros ujabb 52 milliós ajándéka a Budapesti Árumintavásárnak

Néhány év óta minden tavasszal plakátok jelennek meg az utcákon és a Budapesti Árumintavásárra hivják fel a közönség figyelmét. Ekkora reklámot minden báli mulatság rendezősége is csinál a maga báljának és az érdeklődés, amely a Budapesti Árumintavásár után mutatkozik, nem is nagyobb, mint amennyi a közönségben a jogász-bál iránt megnyilatkozik. Pedig az Árumintavásárt nem Budapesten találták ki, tehát nem is kell őseredeti formákat kieszelni ennek a nagyjelentőségü gazdasági eseménynek a propagálására és népszerüsitésére. Csak a külföldi minták után kellene elindulni, csak a külföldi példákat kellene lemásolni, hogy a Budapesti Árumintavásár is oly gazdasági tényezővé alakuljon, mint a külföldi árumintavásárok. De itt még másolni se tudnak, vagy ha tudnak, nem akarnak. Szatócs-szellemben folyik az irányitás, hozzá nem értéssel a szervezés, szükkeblüséggel a rendezés. Isten csodája, hogy ekkora dilettántizmus mellett mégis mutatkozik valamelyes siker, amit csak azzal tudunk magyarázni, hogy a közönségben több a lelkesedés és jóakarat, mint amennyit az Árumintavásár igazgatósága megérdemel. Ezt a jóakaratot elsősorban a fővárosnál észleljük, amely ingyen engedi át az Iparcsarnokot és az Iparcsarnokot övező területet az Árumintavásár igazgatóságának a vásár céljaira. Ez a főváros részéről akkora előzékenység, amelyet illenék meghálálni azzal, hogy az Árumintavásárt olyan keretek között rendezzék, amely megfelel a magyar ipar jóhirének. Ez az előzékenység sok millió megtakaritást jelent és az Árumintavásár igazgatóságának kötelessége lenne, hogy legalább ezt a megtakaritott összeget forditsa propagandára és törekedjék oda, hogy az Árumintavásár hire eljusson külföldre is. Mert Magyarországon ismerik már valamelyest a magyar ipart Árumintavásár nélkül is és a cél talán mégis az volna, hogy a külföld idecsábitásával idegen piacot teremtsünk iparunknak.

Minderről azonban szó sincs a Budapesti Árumintavásárnál, amely a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara védnöksége alatt teljesiti egész tökéletlenül a maga rosszul felfogott hivatását. De Budapesten prémiumot kap minden, ami tökéletlen. Budapest tenyész-intézete az elhibázott vállalkozásoknak és Budapesten az a jó, ami rossz. És ha a Budapesti Árumintavásár különös bánásmódban részesül a fővárosnál, az bizonyosan csak azért van, mert az Árumintavásár gyámoltalan és nem tud hivatása magaslatára emelkedni. A főváros szereti a gyámoltalanokat, mint ahogyan az igazi anya is a gyámoltalan gyermekét szereti a legjobban és nyilván ilyen lelki okokból áll a főváros az Árumintavásár mellett annyi szülői szeretettel.

Ez a gyámoltalan csemete tavaly helydijakért 1.6 milliárdot kapott belépőjegyekért pedig 520 millió volt a bevétele. A vállalkozás után 500 millió feleslege maradt, ami még ma is ott van az Árumintavásár pénztárában. Az eredmény elég szép. Szép azokhoz a falusi méretekhez képest, amelyek a Budapesti Árumintavásár rendezését jellemzik. De ne szidjuk tovább is az Árumintavásárt, amely — úgylátszik — öncélnak tekinti magát és talán sejtelme sincs arról, hogy nem a saját kasszájára, de az ország iparára kellene gondolnia. Noshát, a fővárosi szabályrendelet értelmében a fővárosnak az 520 milliós jegybevétel után 52 millió adójára. A főváros követeli is ezt a járandóságát, azonban az Árumintavásár ismeri a főváros jó szivét és azzal az alázatos kéréssel fordult a főváros tanácsához, hogy engedje el ezt az 52 milliós adótartozást. A városháza bölcsei összeültek és megkezdődött a betürágás. A betü szerint a fővárosnak nem áll módjában ezt az 52 millió adót elengedni.

Bekövetelni tehát az Árumintavásártól ezt az összeget, de ugyanekkor további segély cimén visszaadja neki az 52 milliót.

No igen, mert a szabályzat értelmében a főváros nem engedheti el az adót, kisütnek tehát egy módszert,

amelynek segitségével a főváros megkerülteti a maga alkotta szabályzatot.

És meg is kerülik. Megadták az 52 milliós segélyt, noha ezt megelőzően már adtak készpénz-segélyt ennek a kis szatócs-üzletnek további fentartására.

Ugylátszik, a Budapesti Árumintavásárnak nincs is más komolyabb célja, mint a segélykérés és a fővárosnak nincs más célja az Árumintavásárral, mint a segélyadás. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara védőszárnyai alatt tart egy intézményt, hogy legyen oka segélyt kérni a fővárostól. És a főváros nem hagyja tönkremenni az Árumintavásárt, hogy legyen egy intézmény, amelynek évente sok millió segélyt adhat. Talán nem tévedünk, ha azt állitjuk, hogy a kurzus szelleme elfoglalta helyét a Kereskedelmi és Iparkamarában is és ez a szellem megértő lelkekre akadt a városházán. Semmi kifogásunk az ellen, ha a városházi szellem arra érdemes vállalkozásokat támogat és átsegiti ezeket a kezdet első nehézségein. Az ilyen támogatás meghozza gyümölcsét, ha a kertészkedés céltudatos alapon történik. De itt más látunk.

A Budapesti Árumintavásár csak magának hajt gyümölcsöt, de nem az országnak,

és ezért időszerünek tartjuk a kérdés feltevését:

ez hát az a takarékosság, amelyet Ripka Ferenc kormánybiztos hirdetett programmjában, amikor hivatalát elfoglalta?

Nincs nap, hogy ne hallanánk keserves sirámokat a főváros nyomoruságos pénzügyi vizonyairól s mégis alig van nap, hogy ne kapnánk hirt arról, hogy a városháza milliókat szór ki a legtehetetlenebb vállalkozások támogatására. Minden, ami az élősdiség jellegével bir, tárt karokra talál a városházán, de könyörtelenséggel, meg nem értéssel találkozik minden, amiben a fejlődőképesség félre nem ismerhető jelei mutatkoznak. Ez mutatja, hogy a városházán városellenes politikát csinálnak. És fejlődhetik-e egy város, amelynek maga a város a legnagyobb ellensége.

Megfékezik az ál-perzsák garázdálkodását

Szédelgés hamisitott szőnyegekkel — A főváros magának követeli az aukciók ellenőrzésének jogát

Aki az ujságokban nemcsak a parlamenti botrányokat és a szenzációs bünpörök tárgyalását kiséri figyelemmel, hanem az apróhirdetések rovatát is, az észre fogja venni, hogy azon a nem egyszer lenézett oldalon sok-sok érdekes dolog huzódik meg, amelyek semmitmondó jelentéktelenségük mellett sokszor még hatósági intézkedéseket is provokálnak s törvényes szankciókat is tesznek szükségesekké.

Egy ilyen ártatlan, az avatatlan szemnek fel sem tünő apróhirdetési közlemény például

az ál-árverések dolga.

Az utóbbi időben egyre több olyan hirdetést lehetett olvasni a lapokban, hogy különösen

kis-szőnyegkereskedők a rendőrségen fiktiv följelentéseket tettek egymás ellen,

majd vitás ügyeiket békésen elintézték, a följelentést visszavonták és a rendőrség előtt abban állapodtak meg, hogy a szóbanforgó szőnyegeket nyilvános árverés alá bocsájtják és a befolyó összegből a följelentőt kielégitik. Ezek a hajuknál fogva előráncigált árverések azután hatósági ellenőrzés nélkül folytak le. A fővárosnak értésére esett, hogy ezek után az árverések után a forgalmi és luxusadót és egyéb hatósági és kincstári járandóságokat nem rójják le és hogy az ellenőrzés hiánya folytán más, az árverési lajstromban nem szereplő tárgyakat is kalapács alá bocsájtanak.

Az adóeltitkolásoknak egész sorozatával állott szemben a kincstár és a főváros, ezért Purébl Győző tanácsnok tervezetet dolgozott ki, amelyet már a legutóbbi tanácsülés elé terjesztett. Ennek a tervezetnek a részleteiről

a legilletékesebb helyen

a következőképen nyilatkoztak a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— Tény az, hogy az ujságok árverési rovatában előfordulnak ilyen esetek: a kisebb szőnyegkereskedők följelentik egymást a rendőrségen, ahol hivatalos végzést forsziroznak ki s megtartják a licitációt, amelyen megjelenik ugyan a közjegyző, de az árverés alkalmával több tárgyat csempésznek be a vásárra kerülő holmik közé. Tegnap is, ma is ujabb értesitést kaptunk ilyen árverésekről, amelyek egyebek közt arra is módot nyujtanak, hogy

a közönség utánzatok, hamisitványok megvásárlása révén érzékeny anyagi károkat szenved.

Az „árverési hiénák" példájára azt is megteszik a rendezők, hogy amennyiben a közönség nem mutat hajlandóságot az aukcióban való részvételre, egymásra ráigérnek, hogy azután drágán szabaduljanak meg a „partie-árutól".

— Ezeket az illegális eseteket maguk a korrekt szőnyegkereskedők panaszolták el beadványukban, mire vizsgálatot inditottunk ebben az irányban s ennek eredménye alapján az „Adóutmutató" vezetőségét felszólitottuk, végezzen „stichpróbákat" az árverések körül s tényleg több visszaélésnek jöttünk is nyomára, nevezetesen, hogy a forgalmi és luxusadót többször el akarták „bliccelni".

— A kérdéses fölterjesztés magva tehát ez: A főváros már régebben szemben áll a kereskedelmi miniszteriummal, mert

a főváros a vásártartási jog alapján ragaszkodik az aukció jogához is

és a jogfolytonosság elvétől nem tágit. Ezzel szemben a kereskedelmi miniszterium azt állitja, hogy mivel a Ráday-utcában felállitotta a központi árverési csarnokot, most már az árverések engedélyezése is az ő hatáskörébe tartozik.

A főváros ismételten hangsulyozta fölterjesztésében, hogy ragaszkodik az árverések engedélyezéséhez és az ellenőrzés jogához is.

Tekintettel a kereskedelmi törvény 302. szakaszára, valószinü, hogy a kereskedelmi miniszterium az igazságügyi miniszteriummal folytatandó tanácskozás után hozza meg a döntését a vitás ügyben, amelyben a főváros elvi álláspontjához nemcsak az adójövedelmek megszerzése, hanem jogának fenntartása cimén is rendületlenül ragaszkodik.

— **Munkában a nagy funerátor.** A mult héten megirtuk, hogy Krausz Simon Londonban tartózkodik. Londoni kirándulásának okai akkor még ismeretlenek voltak, de közben kitudódtak. Ugylátszik, a londoni utazás szoros összefüggésben állott azzal az akcióval, amelyet a Britt-Osztrák Bank megmentésére inditottak. Ugy értesülünk, hogy ez az akció nem biztat sikerrel és hamarosan alkalmunk lesz beszámolni arról, hogy a Britt-Osztrák Bank, Krausz Simonnak ez a dédelgetett kreációja, jobblétre szenderül. A Britt-Osztrák Bank, mint ismeretes, fuziós tárgyalásokat folytat a bécsi Compassbankkal s bár a tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak, a véglegesitésnek még igen jelentős akadályai vannak. Ezek közé tartozik Kesztranek és dr. Steiner vezérigazgatóknak az átvétele. A tárgyalások a mult héten Bécsben folytak le, amelyeken a Londonból hazaérkezett Krausz Simon, továbbá Magyar Pál és Kálmán Henrik, az Angol-Magyar Bank igazgatói vettek részt. Krausz Simon, mint emlitettük, e tárgyalások sikere érdekében járt Londonban, ahol egy utolsó kisérletet tett arra nézve, hogy külföldi tőke bevonásával szabaddá tegye a Britt-Osztrák Bank kátyuba rekedt szekerét. Mint jó forrásból értesülünk, ezek a kisérletek meghiusultak, mert a Britt-Osztrák Bank nehezen értékesithető palotáján kivül ugyszólván semmiféle aktivával nem rendelkezik és az Angol-Magyar Bank, mely anyaintézete a Britt-Osztrák Banknak, nincs abban a helyzetben, hogy a Britt-Osztrák Banknak uj tőkét bocsásson rendelkezésére, de nincsenek oly üzletei

LŐW SÁNDOR

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

Ő CS. és KIR. FENSÉGE JÓZSEF FŐHERCEG KAMARAI SZÁLLITÓJA

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 81.

TELEFON: József 52-68.

A MÁV. SZERZŐDÉSES ÓRASZÁLLITÓJA

E lapra hivatkozók 5% engedményt kapnak.

sem, amelyeknek intézésére a Britt-Osztrákban tekintetbe jöhetne. Igy hát, nincs más hátra, minthogy az Angol-Magyar Bank bécsi fiókja beolvadjon a Compassbankba. Nemsokára temetni fogjuk hát az Angol-Magyar Bank bécsi intézetét. A sir szomoru bizonysága lesz Krausz Simon zsenialitásának.

Személyi hirek a gazdasági életből. Az elmult hét gazdasági eseményei között igen jelentősek azok a személyi változások, amelyek az ország három legkiválóbb vállalatánál történtek.

Müller József,

az Ujlaki Tégla- és Mészégető R.-T. vezérigazgatója, 52 évi szolgálat után bejelentette lemondását. Hogy ez a félszázados szolgálat milyen gazdag volt eredményekben, ezt a vállalat karriérje mutatja legjobban. Müller különben tevékeny részt vett a főváros törvényhatósági életében is. Sokáig tagja volt a törvényhatóságnak, amelynek tudásával, tapasztalataival értékes szolgálatokat tett. A vállalat, hogy Müller József kiváló képességeit továbbra értékesitse a maga javára, a társaság társelnökévé választotta meg őt s ugyanakkor kinevezte fiát,

Dr. Müller Pált,

a társaság eddigi ügyvezető-igazgatóját, vezérigazgatóvá. Semmi kétségünk aziránt, hogy a fiu az apa méltó utódjának fog bizonyulni ebben a fontos pozicióban.

Feljegyzésreméltó az a változás, amely az Egyesült Izzónál történt. Eszerint

Róth Imre,

a Kereskedelmi Bank igazgatója, megvált a banktól és átlépett az Egyesült Izzóhoz, melynek kereskedelmi és adminisztrációs osztályát fogja vezetni. A Kereskedelmi Bank, amelynek tudvalevően az Izzó ipari érdekeltségéhez tartozik, sajnálattal vette tudomásul igazgatójának távozását, aki mint az intézet titkári és sajtó-osztályának vezetője, igen komoly érdemeket szerzett ebben a munkakörben is. Bizonyos, hogy uj poziciójában is megfelel azoknak a várakozásoknak, amelyeket joggal füznek nem mindennapi képességeihez.

Meg kell még emlékeznünk arról a családias jellegü ünnepségről, amely az utóbbi napokban a Salgótarjáni Kőszénbányánál zajlott le.

Szabó Károly,

a társulat igazgatója, szolgálatának 35. évfordulójához ért és ezt a nevezetes napot a társaság igazgatósága és tisztviselőkara örömmel használta fel arra, hogy a szeretet jeleivel halmozza el a jubilánst. De tömegesen nyilvánult meg a szeretet és tisztelet a társadalom köreiben is az ünnepelt iránt.

Előadás a magángazdaság szanálásáról. Végre rátapintottak gazdasággi életünk legfőbb bajára, a magángazdaság lerongyolódására. Lapunk számtalan cikkben hangoztatta, hogy lehetetlen az állam pénzügyeit ugy szanálni, hogy tönkreteszik a magángazdaságot. Körülbelül ez volt vezető gondolata annak az előadásnak, amelyet Paupera Ferenc tartott a Tőzsde-klubban, amelynek az illusztris előadó az elnöke. Paupera minden nyilatkozata eseményszámba megy a közgazdasági életben és előadásának alapos átgondoltsága, érveinek sulya és bizonyitó ereje ezuttal még fokozottabb mértékben járultak hozzá az előadó sikeréhez. Paupera szembeállitotta egymással a stabil koronát és a folyton növekvő drágaságot, amelyet annyira aggasztónak tart, hogy féltí tőle valutánk stabilitását. Ennek az egyre fokozódó drágaságnak okait a folyton dráguló vasuti dijszabásban, a helytelen adópolitikában és a vámtarifában látja. Veszedelmesnek tartja az egyre-másra bevezetett adónemeket, amelyeknek behajtását csak ugy lehet keresztülvinni, ha a magángazdaságot kölcsönnel számoljak. Ezek sulyos igazságok s szinte csodálkozunk rajta, hogy pénzügyi politikánk irányitói nem eszméltek rá már régen azokra az elvekre, amelyeket Paupera megjelölt előadásában. Paupera foglalkozott még a tőzsdét ért támadásokkal és a hallgatóság tetszésével honorálta az előadónak azt a felfogását is, hogy a tőzsde igen fontos gazdasági tényező és ha az utóbbi időkben bajokat okozott, ennek okát nem a tőzsde természetében, hanem a magángazdaság elsorvadásában kell keresni.

A Pesti Tőzsde legutóbbi számában szenzációs cikk számol be a külföld részvényvásárlásairól, a Zabolai-, Kőszén-, Brassói-, Lichtig-, Unió Szinházrészvényekről, a Gschwind-részvények emelkedéséről, a Flóra osztalékáról, a Szalámi-gyár-ügyben foganatositott bünügyi zárlat részleteiről, a Ganz-Danubius helyzetéről, a Lloyd Bank felszámoló küzgyüléséről, a Révay-nyomda osztalékáról, a Czinner-részvényekről, a BUR vasut körüli harcról, a Leszámitoló Bank és Mercur Bank vállalatairól, a Biztositó-részvények emelkedéséről, az Östermelőről, a Kőrösbányai felszámolásáról, a Gumigyárról, Paupera dr. tárgyalásairól, amerikai magyar részvényvásárlásokról, a Közuti-részvényekről stb.

A Lichtig-gyár tőkeemelése. A Neuschloss—Lichtig-gyár, mint értesülünk, legközelebbi közgyülésén külföldi tőke bevonásával nagyszabásu tranzakciót hajt végre, amely a gyár üzemének fejlesztését hosszu időre biztositani fogja.

A Mezőhegyesi cukoripar rt. igazgatósága a december 9-ére kitüzött közgyülésnek javasolni fogja, hogy az 1923—1924. évre részvényenként 3000 K osztalékot juttassanak a rézvényeseknek.

VASBUTOR legjobb kivitelben, előnyös árban, **részletfizetésre** is kapható
Renner és Hamvai VIII., Köztemető-ut 3. Baross-tér sarok

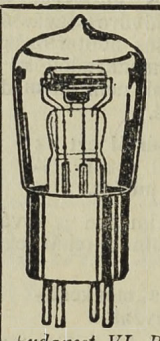

Rádió
készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.
FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MÜSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
MOTORKERÉKPÁROK

A gazdasági élet, ipar és kereskedelem autója a
Laurin és Klement
Nézze meg uj tipusainkat
Andrássy-út 10. sz. Telefonszám: 8-14.

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motorkerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39

PALUGYAI SZÜCS
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 42.
GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 39.
KÖZTISZTVISELŐK FIGYELMÉBE!
SZŐRMÉT
kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatnak, **felár nélkül,** biztosi ással.

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

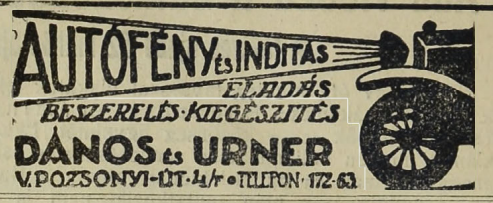

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymaláta
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü híd- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyár ója a Könplinger-rendszerü idomvasablakoknak

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FÜTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 69.*

Maul KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15. SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

Fullánkok

A kormánybiztos,

személy szerint dr. Ripka Ferenc, nagyon benne fekszik Wolff Károly gyomrában. Bevalljuk, nem is igen csodálkozunk ezen és akkor lennénk hipokraták, ha azt mondanánk, hogy nem értjük ezt az ellenszenvet és félelmet. Nagyon természetes tehát, hogy ahányszor csak mód kinálkozott rá a fővárosi választási törvény vitájának keretében, minden alkalmat megragadtak és Wolff, meg csatlósai mindenkor törvénytelenségről, meg autonómiasértésről siránkoztak. Hiszen elég világos az a szándékuk, nem nehéz kitalálni, hol szorit a csizma: de amióta Ripka az uj városházán ül, egyszer sem beszéltek olyan nyiltan, mint azt a minap tette Wolff ur, aki kijelentette, hogy minek volt ide kormánybiztos, amikor ott ül a polgármesteri székben Sipőcz Jenő. Dr. Ripka rakoncátlan és destruktiv, Sipőcz pedig engedelmes, szelid és csöndes ember, aki mindig pariroz. Nevezték volna csak ki Sipőczöt, bezzeg nem lett volna törvénytelenség és a világ minden kincséért sem sértette volna meg a kormány a főváros autonómiáját.

Az uj adókról

özönével jelennek meg az ujságközlemények és a találgatások. Bocsánatot kérünk, de ezt mi egészen természetesnek találjuk. Ám a városháza sietett cáfolni, s ha mégis megszületnének az uj adók, akkor ez a cáfolat egyszerüen semmis. Azt fogják mondani, régen volt, talán igaz sem volt. Vagy csak nem mondják, hogy a bécsi adókat azért tanulmányozták, hogy milyen adónemeket lehetne Budapesten beszüntetni? Más lesz itt alighanem a baj. Az, amit mi a Fővárosi Hirlap legutóbbi számában elmondottunk. Nagyszerüek a tapasztalatok, amelyekről Ripka beszámolt. Óh, a magyar demokrácia régi, szép álmai az igazságos, progresszív adók! De mi már az első órában, amikor Ripka korlátlanul lelkesedett, egy becsületes, szociális érzésü ember naiv hitével himnuszt zengett az adóbeli progresszió pompás eredményeiről; már akkor mondtuk, jönnek a láthatatlan erők, amelyek erősebbek Ripka jószándékánál. Még sokáig nem lesz Budapesten progresszív adózás, amely megkiméli a dolgozókat és megszoritja a mammut-jövedelmeket.

Egy itéletet

vár szivszorongva Budapest egész népe. A Langer-tanács előtt folyó tárgyalás felé fordul minden tekintet, mert mindenki tudni akarja, lesz-e végre gazdája annak a sok borzalomnak, ami megrázkódtatta a lelkeket, a félelem, az aggódás, a semmit sem érdemes tétlenségébe süllyesztette a várost. A förtelmes gonosztettek megakasztottak itt mindent, halálraitélték a munkát, az alkotó erőt, a gazdasági életet, elriasztották az idegent, aki itt talán nagy dolgokat akart életrekelteni és dermedt álomba ringatták, vagy ijesztették a várost, amely pedig még pár évvel előbb is tele volt az élet akarásával, a termelés szent vágyával. Most mindennek végének kell lenni. Ez az itélet vissza fogja adni a hitet, az akarást, a munkát. Lesz gazdája a sok gonosztettnek, de még mindig akadnak majd, akik a markukba nevetnek. Hiába: bolond ember volt Mucius Scaevola: a saját kezét tette a tüzbe, amit mások gyujtottak meg; a maiak okosabbak, ők gyujtják a tüzet és másnak a kezét teszik bele.

A deficit karriérje

Állandóan tanácskoznak a városházi „szanálók"

A főváros aranyköltségvetéséről ma még nincsenek autentikus hirek; de miután az ügyosztályok és az üzemek már beszolgáltatták adataikat, hozzávetőlegesen már meg lehet állapitani, milyen lesz ez a költségvetés. Először is konstatálni kell, hogy ez többé nem lesz Wolff-féle szemfényvesztő, kortes-költségvetés, hanem szomoru adatokkal tárja fel a kurzus-gazdálkodás megdöbbentő adatait.

Ma még csak annyit lehet tudni, hogy

körülbelül ötvenmillió aranykorona kiadása lesz a fővárosnak, amivel szemben ma még folynak a tárgyalások, miként lehet a bevételeket fokozni.

Deficit lesz maid bőségesen, de pontos számadatok a deficit mennyiségére vonatkozólag még nincsenek, mert igyekeznek azt még ma is minél jobban lecsökkenteni. Az adósságok letagadását a mai rezsim természetesen nem tartja költségvetés-szépitő eszköznek. Sőt fájdalommal kell konstatálnunk, hogy a bécsi ut tapasztalatai sem hoznak komoly eredményeket, mert olyan demokratikus és progressziv adónemek behozatala, mint amilyeneket a tanulmányozó urak az osztrák fővárosban láttak, minálunk rendkivüli nehézségekbe ütköznek.

A pénz leromlása, de egyben az élet általános megdrágulása is a tavalyival szemben igen sulyos terheket hozott a főváros idei költségvetése számára. Mintegy

huszmillió aranykoronával kerül maid 1925-ben többe a főváros háztartása, mint került 1924-ben.

Igen érdekes összehasonlitásokra ad alkalmat, ha ideiegyezzük, hogy 1921-ben valamennyi alap- és pénzkezelés-ágazat, együttesen 4298 millió korona bevételt és 4270 millió korona kiadást tüntet fel.

A szanálási tanácskozásokat nap-nap után folytatják, amire annál inkább szükség van, mert dec. 6-án megérkezik a külföldi bizottság is.

Az egymást követő tanácskozások egészen természetesen az uj adók hirének elterjedésére adtak alkalmat. A napisajtó tele volt az elmult héten ezekkel az értesülésekkel, amelyet még azzal egészitettek ki, hogy az uj adók azonban olyanok lesznek, hogy azoknak terhét a lakosság széles rétegei ne érezzék t u l s á g o s a n. Ezek a hirek

hivatalos cáfolatot involváltak, amelyet azonban mindenki hitetlenül mosolyogva fogadott.

A t ü z b i z t o s i t á s i a d ó — amelyről lapunk más helyén irunk — megvalósitása az egyetlen, amit hivatalos helyen is beismernek, mert erre vonatkozólag már van közgyülési határozat, bár le kell itt azt is szögeznünk, hogy ezt a jövedelmi forrást, amely tényleg nem a nép széles rétegeit sujtja, szintén nem Wolffék födözték fel; hanem azt a közvélemény és a sajtó már szinte évtizedek óta követelte.

Hősies os-TROM a temető ellen

Egy évtizedes harc utolsó csetepatéi

Az ember azt hitte eddig, hogy a harc csak addig tart, amig élünk, most kiderül, hogy a halálunk után is tovább folyik a marakodás. Szinte csodák csodája, hogy T r o m Aladár ur, a harcias temetkezési vállalkozó nem a városháza előtt ravataloztatja fel a halottjait.

Mindenestre jellemző, hogy egyetlen ember, Trom Aladár ur, fel tudta lármázni az egész budapesti sajtót és a sajtó utján B u d a p e s t e g é s z k ö z v é l e m é n y é t m a g a m e l l é t u d t a á l l i t a n i, akkor, amikor a legtávolabbról sincsen igaza.

Egymásután szóltak meg a szerkesztőségek telefonjai:

— Halló, itt Trom Aladár beszél . . .

— Tessék.

Senki sem tudta, ki az a Trom Aladár, de mindenhol beugrottak neki.

— Kérem az urakat, siessenek ki a temetőbe, n a g y b o t r á n y l e s z. A főváros nem engedi eltemetni a halottat... Óriási botrány lesz. A közönség, a gyászoló család fel van háborodva...

A riporter természetesen a nyaka köré kapta a lábát és rohant a temetőbe. Persze fogalma sem volt a főváros és a temetkezési vállalat jogviszonyairól, egészen természetes tehát, hogy a felháborodástól reszketve tért vissza a szerkesztőségbe és tajtékzóan haragos riportot irt — öntudatlanul is — Trom Aladár ur érdekében. Pedig még annak sem használt vele, ha csak annyit nem, hogy a derék temetkezési vállalkozó hizott a gyönyörüségtől, amikor a főváros keserü megleckéztetését olvasta.

Meg kell azonban végre magyarázni a közönségnek, hogy nincs igaza akkor, amikor Trom urnak segit a felháborodásban. Mindenekelőtt meg kell állapitani, hogy a temetkezés mindenhol a világon, legelőbb is minden világvárosban a községi üzem révén történik. Már nagyon régen, Budapesten is már évtizedek előtt tanácsi előterjesztés készült a temetkezésnek a városi kezelésbe vételéről: de Trom Aladár befolyásos és szivós kollégái addig kilincseltek, mig a tanácsi előterjesztés már a bizottsági tárgyaláson megbukott. Jöttek azonban a kommunisták, akik kegyetlenül elszedték a vállalkozóktól az utolsó szemfedőt is. A tanács pedig beleült a kész községesitett vállalatba. Ez nem volt nehéz feladat, de az sem érdemele meg a tanács és elsősorban C s u p o r tanácsnok, hogy amikor a kommün községesitését nem akarta visszacsinálni, olyan invektivákban volt része, amilyet még talán senkitől sem kellett szenvednie. Addig nevezték a tanácsot kommunistának a dühükben fuldokló entreprise urak, amig a keresztény községi párt el nem fogadta 1920-ban a községesitési szabályrendeletet.

Ez a szabályrendelet a halottaknak a temetők halottasházában való felravatalozását teszi kötelezővé. A felravatalozás és temetés pedig a főváros k i z á r ó l a g o s joga. Illetékes helyen erre vonatkozólag még a következőket mondták a F ő v á r o s i H i r l a p munkatársának.

— A temetkezési vállalatoknak a szabályrendelet értelmében nincs egyéb joguk, mint hogy koporsót és egyéb a temetkezéshez szükséges holmit árusitsanak és a halottat a halottasházba szabályszerü furgonon kizállitsák. Egyebet vállalni és többel megbizni a temetkezési vállalatokat nem szabad.

A botrány vége pedig az, hogy T r o m Aladárt az összes temetőkből meghatározatlan időre kitiltották és ellene kihágási eljárást inditottak.

Események

Pásztor Mihály előadása Budapest válságáról. A Cobden-szövetség szemináriumában az elmult kedden igen nivós és tanulságos előadást tartott P á s z t o r Mihály hirlapiró-kollégánk Budapest válságáról. Budapest gazdasági viszonyainak alig van jobb ismerője Pásztor Mihálynál, aki másfél évtizeddel ezelőtt „A z e l a d ó s o d o t t B u d a p e s t" cimü könyvével oly sikert aratott, amely szinte páratlanul áll a magyar közgazdasági irodalomban. A jeles előadó megállapitotta, hogy mindaz, ami Budapesten a gazdasági élet kriziseként jelentkezik, tulajdonképen a fogyasztás krizise. Rámutatott arra, hogy a boltok és kereskedők száma sokkal inkább szaporodott a konjunkturák idején, mint akár a termelés, akár a fogyasztás. Számadatokkal kimutatta, hogy 1911-től 1923-ig hány ipari és kereskedelmi vállalkozás, üzlet, mühely és ipartelep alakult. Ezzel szemben kimutatta, hogy hány ilyen vállalkozás oszlott fel.. Az eredmény, hogy Budapesten 14 év alatt csaknem megkétszereződött a boltok és mühelyek száma, ami nem lenne baj, ha a fogyasztóközönség vásárlóképessége nem csökkent volna legalább ötven százalékkal. Pásztor Mihály ebben a csökkenésben látja Budapest válságát. Igen tanulságos volt előadásának az a része, amelyben azt fejtegette, hogy a drágaság a maga külön életét éli, ami ugy értendő, hogy a közszükségleti cikkek ára függetlenitette magát a korona és más pénz hivatalos értékétől. Számszerüen kimutatta, hogy amig 1923 január 1-ig a svájci frank 107.4 százalékkal drágult, addig a megélhetés 114.4 százalékkal drágult. Még szembeötlőbb a különbség az 1923. évben: mig 1923 december 31-ig a svájci frank 713 százalékkal drágult, addig a megélhetés drágulása 1960 százalék. Ezek a számok mutatják, hogy a drágulás egyáltalában nem alkalmazkodott a korona külföldi árfolyamához.

Jelentkezik egy kiirtanivaló üzem. Rengeteg sokat hallottunk már az üzemek redukciójáról, de ezen a téren még eddig egyáltalán nem látunk eredményeket. Az üzemek kiselejtezéséről hallottunk a kormánybiztosi programmban, igen határozott utasitást adott erre a belügyminiszter szanáló-rendelete is. Ez elvek szerint egy-egy üzem megmaradásának alapfeltételei lennének: 1. a tökéletes rentabilitás, 2. vagy talán legfőként, hogy a legfontosabb közszükségletet elégiti ki az üzem, és 3. hogy a kisipar elől nem vonja el az érvényesülési lehetőséget. A fővárosnak rendkivül sok olyan üzeme van, amelyek nem felelnek meg a feltételeknek és amelyek ezen az alapon megérettek a kiirtásra. Nem akarunk ezen a helyen rámutatni azokra az üze-

ZENEMŰVEK,
könyvek, karácsonyi és ujévi ajándékok nagy választékban,
Ruzitska Antiquárium, Károly-körut 9.

Karácsonyi occasio. Női-, gyermek- és bébé- **fehérnemüek,**
asztalnemüek és vászonáruk
Székely Jenő-nél, IV., Kammermayer Károly-utca 2. szám. (Szervita-tér sarok)

= Opera Étterem és = Vezeklőpince Étterem
VI., Andrássy-út 25.
A téli idényre ujonnan átalakitva.
Az Opera Étteremben **brassói Kozák Gábor** teljes zenekarával muzsikál, a Vezeklőben a bécsi Stimmungskapelle élén **Bubi** énekel.
Naponta a halászlét és a halkülönlegességeket **Bucsky Péter** vendéglős és szakács személyesen főzi. Naponta Bucsky-féle **ételkülönlegességek** lesznek felszolgálva. A félemeleten külön éttermek állanak a n. é. közönség rendelkezésére, ugyanott zongora és bar-italok. Angol barmester.

mekre, amelyek csak terhek a főváros költségvetésében, még kevésbbé pedig azokra, amelyek bőven vannak és amelyek a kisipar szájától vonják el a kenyeret. Majd csak rájuk talál maga a kormánybiztos is, vagy ha nem, még mindig lesz alkalmunk felhivni rájuk a figyelmet. Ezuttal azonban önként, magától jelentkezik egy a kiirtásra bőven és régóta megérett üzem. Amig egyfelől azt olvassuk, hogy megszüntetik a Gyáli-uti fertőtlenitő üzemet, ugyanakkor jelentkezik a sok vihart látott Községi Műszerüzem, hogy tevékenységét ki akarja terjeszteni. Alig kell sokat hangoztatni, hogy a kórházi fertőtlenités okvetlen csődöt mond — természetesen saját hibáján kivül — amikor valamely járvány felüti a fejét. Legalább az egyik fertőtlenitő intézetet tehát, amely a mugy sem háborus eredetü, okvetlen fenn kell tartani. Igazán nem szorul bizonyitásra, hogy a fertőtlenitő intézet sokkal nélkülözhetetlenebb és pótolhatatlanabb intézmény, mint a községi műszerüzem, amelynek lehetett értelme a háboru alatt, de ma csak az ipar elől szivja el az éltető nedvet, mint egy torz, de nagyétvágyu növény, amely a maga heterogén munkakörével semmi jogot nem táplálhat arra, hogy közszükségleti cikkeket előállitó üzemnek tekintsék. És ez a feltétlenül fölösleges és az ipart rendkivül kárositó üzem most uj jogokat arrogál magának. A maga számára követeli azoknak az uj magán-autótaxiknak a reparálási jogát, amelyek a bérkocsik helyébe fognak majd lépni. Körülbelül 160 kocsiról van szó, amelyeknek karbantartása szép jövedelmet jelentene a műszerüzemnek, de ez a monopólium érzékeny vesztesége lenne az iparnak. Ezt a tervet mindenesetre meg kell akadlyozni és ha már jelentkezik ez a fölösleges üzem, meg kell állapitanunk, hogy máig való fennállása is egyenes kijátszása a belügyminiszter rendeletének és kigunyolása a kormánybiztosi programmnak.

SZÓRAKOZÁS

A „Marica grófnő" ötvenedik előadása szombaton, december 6-án lesz a Király Szinházban. A példátlanul diadalmas, hóditó muzsikáju, sziporkázóan mulatságos Kálmán-operettet most is a premiér parádés együttese játssza: Lábass Juci, Vaály Ilona, Pálmay Ilka, Pásztor Ferike, Kiss Ferenc, Rátkai, Latabár, Boross, Szirmai, Raskó. Vasárnap délután és december 8-án (ünnep) délután a nagysikerü Zerkovitz-operett, az „Árvácska" megy, mely a századik előadáson tul is táblás házakat vonz. Délután mérsékelt helyárak.

Lengyel Menyhért és Paul Géraldy. A Renaissance Szinház ugyszólván egyszerre két bemutatóval gazdagitja műsorát. E héten péntekién mutatja be a nagy francia költőnek, Paul Géraldy-nak leghiresebb szinpadi munkáját, az Aimer-t, melyet Szeretni... cimmel forditott magyarra Szini Gyula. Utána egy héttel pedig egy illusztris magyar szerzőnek, Lengyel Menyhértnek A waterlooi csata cimü vigjátékát mutatja be. A Szeretni... pénteki bemutatója mindenképpen nagy művészi eseménynek igérkezik. A szerelem e megható költeménye Simonyi Mária, Somlay Artur és Táray Ferenc tolmácsolásában kerül magyar szinpadra. Rendező: Bárdos Artur. Diszlettervező: Márkus László.

Apollo-Szinház

UJ MŰSORA — LEGOLCSÓBB

„Knock" a cime annak a vidám, szatirikus remekműnek, amelyet pénteken, december 5-én mutat be a Magyar Szinház. Jules Romains vigjátékát, amely az utolsó tiz esztendő legmüvészibb és legmulatságosabb francia remekműve, Karinthy Frigyes forditotta. A szenzációs komédia az egyedüli darab, amely Párisban egy év óta állandóan műsoron van, a cimszerepben Csortos Gyulának ad alkalmat, hogy groteszk komikumát ragyogtassa. A premiérig „A válóperes hölgy" és „A masamód"" váltakoznak a műsoron, vasárnap délután „Az elcserélt gyermek", december 8-án, hétfőn (ünnep) délután „A masamód" megy. A délutáni előadások mérsékelt helyáruak.

ORION-FILM — ORION-FILM

Buster Keaton

mint ifjabb Sherlock Holmes

Kacagás 7 felvonásban

Bemutatja a

CORVIN-SZINHÁZ

december 4-től.

ORION-FILM — ORION-FILM

Saleschi kamaraénekes vendégjátéka a Városi Szinházban Dél-Amerika babérkoszoruit hozta magával Budapestre Sigismondo Saleschi, a milanoi Scala művésze, a világhirü baritonista, akinek zengő hangja és énekművészete három estén át fogja gyönyörködtetni a Városi Szinház publikumát. Csütörtökön a Faustot, szombaton a Rigolettot, a jövő héten kedden Toscát adják Saleschivel, akinek ez a három legjobb szerepe. A Városi Szinház a világhirü vendégművész nevéhez méltó előadásban hozza szinre a három operát. Jegyeket mindhárom előadásra árusit a Városi Sinház pénztára és valamennyi jegyiroda.

Az üvegcipő jegyében indul a Vigszinház e heti műsora is. Mindennap Molnár Ferenc nagyszerü vigjátékát adják. Vasárnap délután az Ördögöt játsszák.

A nótás kapitány hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Farkas Imre pompás magyar operettje a fényesen sikerült jubileum után töretlen erővel folytatja ragyogó pályafutását. Vasárnap délután a Drótostótot adják.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) vasárnap délután 3 órai előadásán nagyszerü gyermekdarabok, gyermekprimadonnák, fővárosi művészek és artisták szerepelnek.

TABARIN

RÁKÓCZI-UT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.

A decemberi műsor slágerei:

A világ legjobb 11 arab csoportja

BEN — BOJAMAA

ANDREA & THEO THE ENCELL'S

és a fényes kisérő műsor

A legdrágább helyár 20.000 K

Király Szinház: Egész héten minden este: Marica grófnő. Vasárnap és hétfő délután 3 órakor: Árvácska, mérsékelt helyárakkal; este: Marica grófnő (fél 8 órakor).

Magyar Szinház: Szerda: A masamód. Csütörtök: A válóperes hölgy. Péntek: Knock (bemutató). Szombat: Knock. Vasárnap délután: Az elcserélt gyermek, 3 órakor mérsékelt helyárak; este: Knock. Hétfő délután: A masamód, 3 órakor, mérsékelt helyárak; este: Knock (fél 8 órakor).

Belvárosi Szinház: Szerda: A nagyhercegnő és a pincér. Csütörtök, péntek: Az olasz asszony. Szombat: Ki babája vagyok én (bemutató). Vasárnap délután: Az olasz asszony, 3 órakor, rendes helyárakkal; este: Ki babája vagyok én. Hétfő délután: A nagyhercegnő és a pincér, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal, este: Ki babája vagyok én (fél 8 órakor).

Blaha Lujza-Szinház: Egész héten minden este: Fügefalevél: Vasárnap és hétfő délután: Fügefalevél, 3 órakor mérsékelt helyárakkal; este: Fügefalevél (fél 8 órakor).

Roval-Apolló: Elveszett hajók szigete. Előadás: fél 4, fél 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10 órakor.

Kamara: Szerelem szigetén. Főszereplő: Gunnar Tolnaes. Két katicabogár. A brooklyni árva. Főszereplő: Bessi Love. Előadás: fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.

(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet

VIII., VAS-UTCA 17. SZ.

Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

PARÁDI VIZ

gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:

Forrástermék és Asványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.

Telefon: 5-53.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak

Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa

Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon; József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Ra lofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

RUHÁZATI CIKKEKET

kedvező fizetési feltétellel vásárolhat

Erzsébetvárosi Textil- és Divatáruház R.-T.-nál

BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 36.

Hatalmas választék férfi- és női szövetekben, selymekben, mosó- és konfekcionált árukban.

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG

Budapest, V., Erzsébet-tér 15.

Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.

Telefon: 168-18. Telefon: 168-18.

Szoba, telefonnal,

külön bejárattal Aradi-utca elején

ügyvédi, vagy más irodának

azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

SÁTORI MOR

GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.

TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

KISS ERNŐ és TÁRSA

BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13. — Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Magyar Ólomárugyár Rt.

BUDAPEST, Forgách-utca 4. ≡ Telefon: 110-45, 102-01.

Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.

Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

SZAKORVOSI rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezü tsalvarsan-oltás.

Rendeles egész nap. Rákócz-ut 32. I. em. 1. Rókussal szemben.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.

SCHOTTOLA ERNŐ

GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST

VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.

BUDAPEST

Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26. Városi üzlet; VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49. Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71. Sürgönycim: Elektron.

A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

MOLNÁR JANOS

HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ

BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.

(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.

Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, villamosvasalók, főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és félwattos lámpák raktáron.

Krayer E. és társa

festék-, kence- és lakkgyár

BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.

Telefon 22-58, 115-29.

Festékek Lakkok

Dobozgyár

SCHEER GYULA BÉLA

Budapest, I., Verpeléti-út 15.

TELEFON: József 2-46.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 16

Telefon: 72—01

Gyártelep: Villány

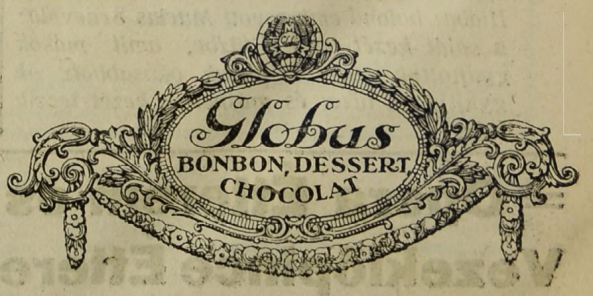

Ára 3000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 december 10. — 48. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Bárczy, Heinrich, Rassay, Sándor Pál, Ugron

és velük egyetemben Glücksthal Samu megvetették a Fővárosi Szabadelvü Párt alapjait és rövid, de jelentőségteljes deklarációban fordultak a főváros közönségéhez. Nem kell sokat magyaráznunk: ez Budapest liberális polgárságának egységes frontja, amely fel fogja venni a küzdelmet minden szélsőséggel szemben, de legelső feladata, hogy meghiusitsa még a lehetőségét is annak, hogy valaha az a gyülölködő, jogfosztó rezsim, amely négy esztendőn át uralkodott a városházán, még csak reményeket is füzhessen a feltámadáshoz.

A Fővárosi Hirlap már november 26-ikán a legpontosabb adatokkal jelezte ezt a nagy eseményt, amely, ime, bekövetkezett és kimagasló egyéniségek, a polgárság körülrajongott vezérei bontják ki ma a liberális polgárság zászlaját. Aki végigszenvedte a kommunizmus bukása óta azt a martiriumot, amely azt jelentette, hogy Budapest polgárai vagyunk; mindenki megkönnyebbülve sóhajt fel és örömmel üdvözli az uj alakulást. De tovább megyünk: tudjuk és hirdetjük, hogy ennek a kommunális politikában történt alakulásnak, amely politikától mentes, rendkivüli szerepe lesz az országos politikában is és győzelme esetén, ez lesz az a fixpont, amely körül kijegecesedik a sárbatiport, de feltámadott és salakjától megtisztult liberálizmus is. Kijegecesedik és hóditó utra indul a városházáról az egész országba.

Nagy lelki megnyugvással olvastuk a deklarációt, amelyből bizonyitva láttuk, hogy ime, nem álom többé az, hogy a liberális polgárság akkor, amikor életérdekeinek legfontosabbjairól van szó, össze tud még tartani, vezérei pedig lemondva egyéni ambicióikról, az önzetlenség és magasabbcéluságért egyetlen kézmozdulattal le tudják törölni az elvek nüanszkülönbségeinek utmutató tábláját. Ez az uj politikai csoport azt hirdeti, hogy „áldatlan politikai viszonyaink lehetővé tették, hogy négy évig olyan kormányzás uralkodjék a főváros igazgatásában, amelynek törekvései, módszerei és szelleme egyaránt megtagadása volt nemcsak a lakosság többsége felfogásának, de azoknak az elveknek is, amelyeket ma minden kulturországban az emberiség közös kincsének tekintenek". Wolffék uralmáról tényleg ez volt a véleménye, kicsiny kivétellel, Budapest egész lakosságának és ha ma tekintélyes, kimagasló egyéniségek arra vállalkoznak, hogy ismét olyan módszerekkel és szellemben kivánnak kormányozni Budapesten, amelyet minden kulturországban az emberiség közös kincsének tekintenek, akkor ezt az alakulást melegen kell üdvözölni és annak győzelmét őszintén kell kivánni.

Mielőtt azonban ezt megcselekednénk, mielőtt feltétlenül behódolnánk a nagy nevek varázsának, amelyekben szintén lehet csalódni, körül kell tekintenünk azon a csatatéren, amelyen a községi választásokat meg kell vivni. A harcnak legelsősorban Budapest megrontói ellen kell menni; de a célkitüzésben benne kell lenni annak is, hogy a másik szélsőségnek, a szociáldemokráciának, sem szabad többé uralomra jutnia a városházán, bár feltétlenül kivánatos, hogy a munkásság képviselői is hallassák szavukat a közgyülési teremben. Vannak azonban más polgári és pedig liberális és demokratikus pártok is, amelyek résztvesznek a küzdelemben. Ezek a pártok azonban hovatovább mindjobban emlékeztetni látszanak bennünket ama régi „debizonyisten-negyvennyolcasok"-ra, akik a nemzet legszentebb érdekeit is kockáztatni voltak készek, ha túlzott sovén jelszavaikkal a legkisebb mértékben is összeütközésbe jutottak. Vannak ma is liberális és demokratikus pártok, amelyek azonban a mindenáron való ellenzékiséget ad abszurdum viszik, nem tudnak a város érdekében sem kikapcsolódni a politikából és inkább cserbenhagyják a polgári frontot, hogy a tőlük messzeálló világnézetü szocialistákkal együtt masirozzanak és — ha kell, ha nem kell — sok mindent feladjanak a polgárság jogaiból és érdekeiből. Az ellenzékieskedés öntudatlan lavinája ez, amely csak hivatásos politikusokat sodorhat magával, de nem a választóközönséget, amely mégis csak azt nézi, ki védi meg az ő jogait, az ő érdekeit, az ő érzelmeit és az ő világnézetét. Az övét és nem a másik osztályét, amely lehet tiszteletre és szimpátiára méltó, de mégis más osztály. A budapesti polgárság egészséges önzése nem mehet el addig, hogy egész politikai erejével és sulyával egy másik osztály érdekében harcoljon és a saját érdekeit tökéletesen elhanyagolja, különösen, amikor tudja, hogy a szociáldemokrácia egyszer már elfelejtette megvédeni a polgárságot...

Oda kell állani tehát a polgárságnak ama politikai alakulat mellé, amely a polgárságért és csakis a polgárságért küzd és hirdeti a jogegyenlőséget, a tiszta szabadelvü gondolatot, az őszinte demokráciát és amely a társadalmi együttérzés nagy eszméje alapján, a napi politika kérdéseitől függetlenül fog össze a közelgő választásokra.

Az a néhány fényes név pedig, amely a deklarációt disziti, önmagáért beszél. Ki lehetne a budapesti községi választások polgári frontjának igazi vezére, ha nem az a Bárczy István, aki Budapestet valósággal a vidéki városok nivójáról emelte világvárossá, hogy legyen mit elpusztitani a kurzus tudatlan, lelkiismeretlen és rosszindulatu társaságának. Ott van vele együtt az a Heinrich Ferenc, aki a magyar gazdasági élet egyik legkitünőbb ismerője és résztvevője, aki egyben a maga csöndes mérsékletében mintaképe volt a legzivatarosabb időkben is a budapesti keresztény polgár nemes és tiszta liberálizmusának. Az élen áll a fiatal Magyarország rendkivüli talentuma, Rassay Károly is, aki ma a legkiválóbb képviselője a magyar ékesszólásnak és aki nem egyszer életét kockáztatta a magyar liberálizmusért és demokráciáért, amikor azok már porbahullottan és élettelenül látszottak a megsemmisülés küszöbén heverni. Vagy említsük-e Sándor Pált, a megtestesült puritánságot, a magyar zsidóság hivatott vezérét, aki rettenthetetlen bátorsággal és megcáfolhatatlan argumentumokkal védte meg mindig hitfelekezetét a legbrutálisabb és leggyilkosabb támadásokkal szemben. Ugron Gábor, a politikai előkelőséget, az államférfiui bölcsességet, gazdag és tisztes politikai multat, Glücksthal Samu pedig a főváros ügyeiben való páratlan jártasságot, a polgári érdemek teljességét és rendkivüli müveltségének, tudásának éles fegyvereit hozza a táborba.

Ezzel a programmal és ezekkel a vezérekkel győzni kell. Le kell győzni azt az uralmat, amely megalázott, megszégyenitett és a szenvedések sorozatára kárhoztatott bennünket.

Budapest uj kerületi beosztást kap

A belügyminiszteriumban megkezdődtek a munkálatok

A fővárosi választási javaslat vitájának egyik kiemelkedő mozzanata volt Rakovszky Iván belügyminiszter felszólalása. Budapest polgársága nem volt elragadtatva ennek a beszédnek minden gondolatától, mert voltak benne olyan kijelentések, amelyek a főváros tömegeinek gondolkozásától messze elmaradtak, de viszont voltak olyanok is, amelyek megnyugtatóan hatottak. A belügyminiszter választójoga tulzottan konzervativ, amire hamarosan rá fognak jönni és a holnap már ujra dörömbölni fog a jogok kapuján. De megnyugtató volt az, hogy

a főváros liberális rezsimjét, amely Bárczy István nevéhez füződik, megvédte a hazugságok hadjáratával szemben.

Egy szélsően konzervativ belügyminiszter tette ezt és ezzel a védőpaizszsal szemben megsemmisül a Wolff-féle hordópolitikának minden demagógiája.

Másik érdekessége ennek a beszédnek az volt, hogy a belügyminiszter igen pregnánsan kifejtette elégedetlenségét a mai adminisztrációval szemben. Hallottuk a belügyminiszter szájából, hogy ez a mai adminisztráció „a való élettel nincs szoros összefüggésben".

A Fővárosi Hirlap értesülése szerint a belügyminiszteriumban már teljesen kialakult Budapest uj adminisztrációjának terve és ennek a tervnek legfőbb alapelve, hogy

a főváros közigazgatási kerületeit szaporitani kell.

Ennek az elvnek az alapján már megkezdődtek a tervezgetések és ugy látszik az a gondolat diadalmaskodik, hogy Budapest apró közigazgatási kerületekből álljon, ami meglehetősen

egyértelmü a közigazgatás decentralizálásának elvével.

Hogy miként fogják ezt keresztülvinni és megvalósitani, erre vonatkozólag ebben a pillanatban még nincsenek végleges elhatározások.

Szoros összefüggésben van a főváros adminisztrációjának decentralizálásával

az ügyosztályok csökkentésének terve is.

Lehet, hogy — ha a városházán megvan a józan elhatározás — még a létszámcsökkentés során elintéződik ez a probléma, de ha ez nem történnék meg és a városháza nem csökkentené önszántából az ügyosztályok számát, akkor a kormánynak és a törvényhozásnak meglesz ahhoz a módja és ereje!

Hogy a főváros közigazgatási kerületeit szaporitani, az ügyosztályok számát pedig csökkenteni kivánják, ez is bizonyitéka annak — amit a Fővárosi Hirlap már bejelentett —, hogy

utban van a fővárosi törvény reviziója.

Ezt természetesen nem lehet máról holnapra várni és egészen bizonyos, hogy a belügyminiszter, mielőtt a fővárosi törvény reviziójáról szóló javaslat végleges formát öltene, érdeklődni fog Budapest uj törvényhatósági bizottságának álláspontja felől. Egyelőre azonban a törvényelőkészités munkálatai megkezdődtek és igen komoly formában foglalkoznak Budapestnek apró közigazgatási kerületekre való felosztásának gondolatával.

Részvénytársaságokká alakulnak a közüzemek

A főváros pénzügyi válságának sulyos problémái

A városházán nap-nap után még ma is tartanak azok a tanácskozások, amelyek az arany-költségvetés megállapitásáról folynak és amelyeknek legfőbb célja nemcsak a kiadások resztringálása, de talán még inkább a jövedelmek növelése, uj jövedelmi források megnyitása. Az aranyköltségvetés körül folyó tanácskozásokról jól informált helyen ezeket mondták a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— Legyünk tisztában a helyzettel: Budapest nem fogja követni a bécsi példát, nem fogja megvalósitani — legalább a mai politikai áramlatok idején — azokat a tetszetős, progressziv adókat, amelyekkel Ripka Ferenc kormánybiztos és Csupor József pénzügyi tanácsnok Bécsben ismerkedtek meg. Nem lehet ezeket megvalósitani, mert tulságosan nagy az aggályoskodók száma, akik abban a hitben vannak, hogy az ilyen adók a legszámottevőbb adóalanyokat tennék tönkre és az életerős vállalatok egész sora dőlne ki, ha a mai nehéz gazdasági helyzetben uj és sokszor kiméletlen adókkal sujtanák. De nem lehet az uj adókat ma megvalósitani azért sem, mert a mai közgyülésnélküli interregnum nem hozhat be uj adónemeket. Nem férhet hozzá kétség, hogy

a főváros a mai interregnum idején uj adókat nem rendszeresithet, legfőljebb a meglevő adók emeléséhez fordulhat.

Nincs ehhez joga a tanácsnak még akkor sem, ha — amint ez megtörtént — a belügyminiszter felhatalmazta uj adók életbeléptetésére. Szabó Imre főügyész magát a belügyminiszter rendeletét is törvénytelennek deklarálta és ha a tanács nem osztja is teljesen a főügyész véleményét, mégis óvakodik az uj adók behozatalától.

— Pedig uj jövedelmi forrásokról okvetlenül gondoskodni kell, mert a költségvtés nagy hiányokat mutatna, ha megállanának a mai bevételeknél. Ezt azonban még csak sejteni lehet, mert ma még szétszórt adatok vannak, amelyeknek összesitése után alakulhat csak ki az egységes kép. Ugy számitják és ez a törekvés is, hogy

az 1925. évi aranyköltségvetés mintegy harminc százalékkal kisebb végösszeget mutasson, mint az utolsó békebeli aranyköltségvetés.

— Ne felejtsük el azonban azt sem, hogy ma tulajdonképen minden igyekezet hiábavaló, hogy tökéletes költségvetés, készüljön, mert ha a korona stabil is, rajta kivül azután semmi sem stabil. Nem lehet ma kiszámitani, mennyi lesz a ma oly fontos közvetett adók hozadéka, de a mai gazdasági viszonyok mellett adóalanyok semmisülnek meg, jövedelmi források omlanak össze egy fuvallatra. Vagy ki lehet-e számitani, mennyi lesz a forgalmi adó bevétele, milyen lesz a luxusadó jövedelme, mennyit fognak enni, inni, kártyázni, szinházba menni az emberek? Hogy lehet mindezt előre megállapitani, de

a legteljesebb félelemmel a főváros a forgalmi adó sorsa felé fordul,

amely adóból való részesedése jövedelmei egyik igen komoly forrását nyujtja. Ma igy van ez, de mi lesz holnap? Le nem tagadható tény az, hogy a közönség nem vásárol, nem tud vásárolni semmit, csak azt, amire élete továbbtengetéséhez okvetlen szüksége van. Üres vendéglők, üres kávéházak, üres üzletek és üres szinházak nem igen fogják a főváros jövedelmeit növelni. Nem lehet hát benne kétség, hogy a főváros bevételei messziről sem érik majd utól a kiadásokat.

— Ez az alapja annak, hogy miután az adókat ma már sem emelni, sem jelentősen szaporitani nem lehet, igen jelentős gondolattal foglalkoznak a városházán és ez az, hogy

több városi üzemet, igy elsősorban a gázgyárat, az elektromos műveket és a vizműveket részvénytársasággá alakitják át.

— Azt remélik ugyanis, hogy a közüzemek szigoru kereskedelmi vezetése mellett a főváros jövedelmei igen lényegesen emelkedni fognak. Vannak természetesen még aggodalmak, amelyek ettől a rendkivüli lépésnek a megtételétől óvják a fővárost, de vannak okok is, amelyek a részvénytársasággá való átalakitás mellett szólanak. Szó sincs róla, hogy ebben a tekintetben nemhogy döntés lenne, de még csak elhatározások előtt is állanának. Egy azonban bizonyos és ez az, hogy az ötlet felvetődött és arról ma már igen komoly formában tárgyalnak.

Széljegyzetek a Ripka-interjuhoz

Rávilágitás a Wolff-rezsim pénzügyi gazdálkodására

Ripka Ferenc, a főváros kormánybiztosa, elemi erővel rázta meg azokat a Potemkin-falvakat, amelyeket Wolff Károlyék ötéves uralmuk alatt a főváros közönségének megtévesztésére fölépitettek. E Potemkin-falvak annak a látszatnak keltésése épültek, hogy a főváros háztartásában immár helyreállt az egyensuly, nincs deficit, az évi költségvetés plusszal zárul, semmi kétség tehát az iránt, hogy a Wolff-rezsim hozza meg a boldogságot Magyarország fővárosának. Ezeket a falvakat néha-néha megrázta egy erősebb szélvihar s ilyenkor a papirmaséból készült falak rést kaptak

s a résen át bepillanthattunk az egész épitmény különös szerkezetébe.

Ereky Károly e lapok hasábjain nem egyszer mondott véleményt a Wolff-rezsim gazdálkodásáról s nem egyszer készitett elő arra a pénzügyi katasztrófára, amelyben ennek a rezsimnek ki kell csattanni. Minden ilyen nyilatkozat és a falaknak minden repedezése után buzgón hozzáláttak Wolff Károly és az ő kőműveslegényei a rések betapasztásához.

Most azonban Ripka Ferenc kormánybiztos széjjelráncigálta ennek a mesterkélt alkotásnak lazán összefüggő alkatrészeit és ma már világosan látható, hogy micsoda borzalmas gazdálkodás folyt a városházán az utóbbi öt év alatt,

amely időről Wolffék önérzetesen azt mondották, hogy ez volt az alkotások, ez volt a konszolidáció ideje.

A kormánybiztos ajkairól a felháborodás és megdöbbenés hangján szólal meg a birálat a Wolff-rezsim pénzügyi és gazdasági politikájáról. Ennek a kritikának az adott aktualitást,

hogy a városházán most állitják össze a jövő évre szóló aranyköltségvetést.

Ez a költségvetés ma, amikor még nincs benne felvéve minden ügyosztálynak az előirányzata,

tizenötmillió aranykorona deficitet tüntet fel.

Ez a szám annál megdöbbentőbb,

mert még a legutóbbi költségvetést is hiánymentesnek mondották

azok, akik a főváros megváltó szerepében szerettek tetszelegni maguknak. Nos, erre a hiánymentes költségvetésre is rávilágitott Ripka Ferenc kormánybiztos, aki kimutatja, hogy ez a hiánymentes költségvetés ugy készült, hogy

a tisztviselői fizetéseket póthitelekkel fedezték.

A számokkal való szemfényvesztésnek ez a játéka immár nem volt folytatható, mert aranyköltségvetésről lévén szó,

a tényeknek és a valóságnak megfelelő költségvetést kell összeállitani.

A Wolff-rezsimnek ebben a szemfényvesztésben segitségére volt az a lelkiismeretlenség,

hogy egyszerüen tultette magát a külföldi kölcsönökön s olybá vette azokat, mintha nem is léteznének.

Wolffék ezeket a külföldi kölcsönöket elég nevetséges módon Bárczyék egyéni kölcsönének tekintették és azt mondották, hogy ezeket a kölcsönöket fizessék azok, akik a külföldtől felvették. Pedig nyilvánvaló, hogy egy kölcsönügy igy nem intézhető el, mert aki átvette Budapest fölött az uralmat, az átvette nemcsak Budapest adósságait, de átvette mindazokat a kötelezettségeket, amelyeknek teljesitése Budapestre hárul. Természetes, hogy most, amikor a trianoni szerződésből folyó kötelezettségek teljesitése nem halasztható tovább, az aranyköltségvetésbe helyet kellett szoritani ezeknek a tartozásoknak is és igy kiderült, hogy voltaképen melyik az a varázserő, amellyel Wolffék egy hiánymentes költségvetést összeállitottak.

Öt esztendő óta tart a kurzusuralom a városházán,

és ezalatt az öt év alatt beruházásokra ugyszólván semmit sem forditottak.

Budapest fejlődését egyetlen lépéssel nem vitték előbbre. Ha ezzel szembeállitjuk Budapest legutolsó évtizedeinek fejlődését és ha melléje tesszük ennek a fejlődő városnak régi költségvetéseit, akkor a maga igazi siralmasságában látjuk a mostani költségvetésből kibontakozó kurzusgazdálkodást. De még siralmasabbnak látszik a helyzet, ha elgondoljuk, hogy Wolffék pénzügyi politikája ezt a silány, rossz eredményt is csak ugy tudta elérni, hogy

egyfelől a legképtelenebb adózási módszerekkel megnyomoritotta a főváros közönségét, másfelől a leghaszontalanabb üzemekkel és vállalkozásokkal szinte romlásba döntötte Budapest iparosainak és kereskedőinek jórészét.

Ripka Ferenc kormánybiztos élesen világitja meg ennek a politikának is katasztrofális hatását. Mi magunk is többször foljajdultunk az ellen, hogy képtelenség a város polgárait a legsulyosabb adóterhekkel sujtani és ugyanakkor oly fővárosi üzemeket fenntartani, amelyek az iparosok és kereskedők szájából veszik el a kenyeret. Itt nem a nagyüzemekre gondolunk, hanem arra a számtalan kisebb mühelyre, kisebb üzletre, amelyek teljesen fölöslegesekké váltak. Az a helyzet állott tehát elő ezen konkurrensüzemek létesitésével,

hogy a város egyfelől megnyomoritotta a saját adóalanyait, másfelől azonban e megnyomoritott adóalanyokkal szemben a legnagyobb adóigényekkel lépett fel.

Erre a világ semmiféle városában példát nem találunk. Megnyugvással vesszük tehát tudomásul Ripkának azt a bejelentését, hogy a nagy, közhasznu, monopolisztikus üzemek ezután is fönnmaradnak, de megszünik az, hogy a főváros szükségtelen üzemekkel a saját polgárait nyomorgassa.

Természetes, nemcsak ezeken a bajokon mulott,

hogy Wolffék pénzügyi politikája öt év alatt a csőd szélére juttatta Budapestet.

Ha azokat a változásokat nézzük, amelyeket Ripka Ferenc nyilatkozatában bejelent, ugy nagyjában rájövünk azokra a hibákra is, amelyeknek elkövetése ezt a lassu sorvadást előidézte. A kormánybiztos a felháborodás bizonyos nemével emlékezik meg a sok fölösleges autóról, a polgármesterek autóparkjáról, amelyeken Wolff ur kéjkirándulásokat szokott rendezni és amelyeknek elgázolási költségeit is a fővárossal fizettette meg.

A bajnak ezek csak szimptomái, amelyek nem teszik magát a bajt, de kétségkivül rávilágitanak arra, hogy milyen az a rendszer, mely a városházán meghonosodott. A közérdek hátraszorult és előtérbe nyomult a személyi ambiciók és személyi érdekek istápolása. S ugylátszik, hogy maga az autó sem mint a modern közlekedés egyik nagyszerü eszköze vonult be a városházára, hanem itt is valami egészen mást tartottak szem előtt s nem a technika nagyszerü vivmányát. Angliában pár hónappal ezelőtt óriási botrány keletkedett abból, hogy az angol miniszterelnököt egy jó barátja autóval ajándékozta meg. Az angol miniszterelnöknek ugyanis nincs autója, Anglia nem ad az ő minisztereinek autókat, noha Budapestet mégis csak könnyebb autó nélkül kormányozni, mint az egész brittbirodalmat. Azt hisszük, Ripka Ferencet is ez a tudat hatja át s ebben a tudatban készül a nagy munkára, hogy rendet teremtsen a városházán. Kormányozni akarja a városházát, ami most nyilván nehezebb feladat, mint kormányozni Budapestet.

Arcképes igazolvánnyal biró
KÖZTISZTVISELŐK
lefizetés nélkül vásárolhatnak
készpénzárban, több havi törlesztésre férfi- és nő szövetet, télikabátszövetet, velurt, bélésárut, fehérnemüt, sifont, vásznat stb.
Az első részlet csak január hó 1-én fizetendő
HUNGÁRIA SZALON
Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. szám II. emelet 4.
Pontos címre kérjük ügyelni, félemelet is van!

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!
ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!
LIPÓTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57.

CELLINI EZÜST- ÉS ÉKSZERÁRUGYÁR R.-T.
VÁROSI ÜZLET: IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. «NEMZETI CASINO ÉPÜLET» TELEFON: JÓZS. 2-14.
BIRÓ-BACHRUCH LIPÓT-LÖW VILMOS IGAZGATÓK.
EZÜST ARANY ÉKSZER ÓRÁK
GYÁRI ÁRON - LEGFINOMABB KIVITELBEN.

Balatonfüreden
napi 125.000 kor.-ért kitünő ellátás mellett szórakozhat és üdülhet.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Ford teherautó a leggazdaságosabb és legolcsóbb teherautó!
Ára ab Budapest 68 millió korona, prompt szállitásra kapható
HALTENBERGER VILMOS
LINCOLN FORD FORDSON autorizált képviseletének
VI., Nagymező-u. 19. Telef.: 68-15. Sürgönycim: WILFORD BUDAPEST.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
—
Külön előfizetés nincs

Harc a forgalmiadó ellen

A forgalmiadóbevétel 90 százalékát Budapest viseli

A fővárosi kereskedők nagy attakot inditottak a forgalmiadó ellen, mely szerintük sokszorosan megdrágit minden portékát. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara két napig foglalkozott a forgalmiadóval és

dr. Glücksthal Samu fulmináns beszédében mutatott rá a forgalmiadó igazságtalanságaira.

Elmondotta azt is, hogy ez a magyar forgalmiadó tulajdonképpen nem más, mint szolgamódon való leforditása annak az osztrák forgalmiadótervezetnek, amelyet az osztrákok épp azért nem mertek életbeléptetni, mert attól féltek, hogy tönkreteszik vele az osztrák kereskedelmet. A mi pénzügyi kormányzatunkat ilyen apró skrupulusok nem bántották. Érdekes még, hogy a pénzügyi kormányzat panaszkodik, hogy a forgalmiadóból a 40 százalékát sem kapja meg annak, ami dukál neki, mert a kereskedők, hacsak lehet, megkerülik az adóellenőrzést. Az ankét egy másik szónoka, Vida Jenő vezérigazgató azt bizonyitotta be, hogy a forgalmiadó magyar rendszere mennyire antiszociális. Példaképpen elmondotta, hogy

a külföldi szén nem fizet forgalmiadót, ellenben a hazai szén fizet.

Mivel pedig külföldi szenet a jómodu és a gazdag ember használja, a hazai szenet pedig az a szegény publikum vásárolja, amely kis pinceüzletekből szerzi be szénszükségletét, ennélfogva nyilvánvaló, hogy a forgalmiadó csak a szegényember tüzelőjét drágitja. Egyébként rendkivül érdekes és jellemző, hogy a Smith Jeremiás főbiztos jelentésében a forgalmiadóbevétel egy hónapra eső része egész Magyarország területéről 6.7 millió aranykoronára van preliminálva. Ezzel szemben azonban

a forgalmiadóból eredő valóságos bevétel egyre fokozódik

és októberben már 7.6 millió aranykorona volt az ország tényleges forgalmiadó bevétele. Ennél a két számnál érdemes megállani egy pillanatra. 6.7 millió aranykorona annyi, mint 113.3 milliárd papirkorona; 7.6 millió aranykorona pedig annyi, mint 129.2 milliárd papirkorona. Ez pedig azért érdekes, mert a tisztán csak Budapest területéről beszedett forgalmiadó összege nagyon erősen megközeliti azt a bevételi summát, amelyet Smith főbiztos legutolsó jelentésében előirányoz. Budapest területéről ugyanis az utolsó tizenegy hónapban a következő összegek folytak be általános forgalmiadó cimen:

januárban	40.728	milliárd papirkorona
februárban	30.895	„ „
márciusban	39.420	„ „
áprilisban	66.160	„ „
májusban	53.140	„ „
juniusban	51.306	„ „
juliusban	117.467	„ „
augusztusban	62.452	„ „
szeptemberben	81.084	„ „
októberben	98.512	„ „
novemberben	89.000	„ „

Ezekben a summákban azonban

nem szerepel sem az a 12.199 millió korona, amit például októberben a tiz százalékos fényüzési forgalmiadó cimén szedtek be és nem szerepel az a 3902 millió papirkorona sem, amit állatforgalmiadóban és adóbirságban szedtek be.

Ha ezeket is beszámitjuk, akkor 114.613 milliárd korona jön ki. Szóval októberben egyedül Budapest területéről különböző forgalmiadók cimén nagyobb volt a bevétel, mint amennyit a Smith Jeremiás főbiztosi jelentése 6.7 millió aranykoronás bázis mellett preliminált. De ebben a forgalmiadóbevételben nincsen benne az a jövedelem, amelyet a vámokkal együtt szed be a kincstár. Mit jelent ez?! Azt jelenti, hogy

az ország forgalmiadó-bevételének 85—90 százalékát Budapest közönsége egymaga fizeti.

A teherviselés ilyen módon való elosztását igazságosnak nevezni nagyon nehéz.

A nagy fogyasztási válság mellett azt hinné az ember, hogy a forgalmiadó csökkenni fog. Azonban a forgalmiadó, ha nem is mutat emelkedő tendenciát, de csökkenni nem csökken és ennek megvan a maga oka. Tudniillik a fogyasztási válság következtében de facto csökkent a fényüzésiadó-bevétel, ellenben jelentékenyen emelkedett az a forgalmiadóbevétel, amelyet a primitiv szükségleti cikkek beszerzése után fizet Budapest lakossága. Ez érthető is. Az ok jórésze, akik eddig ugynevezett luxuscikkeket vásároltak és 10 százalékos fényüzésiadót fizettek, azok annyira csökkentették az igényeiket, hogy most már a vásárlásaikkal nem a luxusadó bevételeket, hanem a 3 százalékos forgalmiadóbevételeket gyarapitják. De nem csökken a forgalmiadóbevétel azért sem, mert igy ősszel, aratás után a vidék is Pestre jön vásásolni és ilyenkor szerzi be, akinek van miből, télire ruha- és tüzelőszükségletét. Végül természetszerüleg

emeli a forgalmiadóbevételeket az a körülmény is, hogy julius elsején megszünt a köztisztviselők ugynevezett kedvezményes ellátása.

Zsirt, lisztet és ruhaszövetet most már nem ad az állam és ezeket a szükségleti cikkeket most már minden köztisztviselő maga szerzi be a piacon. A differencia a mai helyzet és a régi helyzet között az, hogy a kedvezményes áron kiutalt liszt, zsir és ruhaszövet után senki sem fizetett forgalmiadót, most pedig fizet.

Az is érdekes, hogy az együttesen kezelt és aranykoronákban kivetett egyenes adók egy hónapra eső része 1,323.814 aranykoronát tesznek ki és ebből csak négyszázezer aranyorona, szóval a preliminált összegnek csak 30 százaléka jött be októberben. Ellenben ugyancsak októberben a tényleges forgalmiadóbevétel volt 6.7 millió aranykorona, tehát az egyes adóknak több, mint ötszöröse.

Hadijelentés Krausz Simi hősies küzdelmeiről. Az Angol-Magyar Bank egyetlen eredeti angol igazgatósági tagja, aki az angol tőkeérdekeltséget képviselte a banknál, G. Isaacs — a londoni Times közlése szerint — a Marconi Wireless Co. alelnöki állásáról lemondott. A tekintélyes angol pénzügyi férfiu ezt az elhatározását előzetesen nem közölte a nagy Simoleonnal, sőt a budapesti tőzsde hirhedt matadórját az is meglepetésszerüen érte, hogy Isaacs bucsut mondott az Angol-Magyar Bank bécsi leányintézetének, a Britiscs-Oesterreichische Bankmak is, amelynek elnöke volt. Nyilt kérdés marad egyelőre, hogy a Simi-banknak ez a valóban igazi angolja, tovább is tagja marad-e az igazgatóságnak, vagy keserves magyar érdekeltségéhez a Marconi Co., más delegáltat küld-e ki? Majd kitudódik. Annyi bizonyos, hogy valami büzlik Anglo-Hungariában. Maga Krausz Simon egyébiránt a bécsi Imperiál-ban küzd az ellenséges elemekkel és a bécsi fáma tudni véli, hogy igen nyakatekert bonyodalom kibogozásán fáradozik, amelyben üzleti partnerei nem kizárólag az erősebb nemhez tartoznak. Az ügy már nagyon a körmére ég az angol-magyar pénzügyi kapcsolatok kimélyitőjének, de ezuttal a bonyodalom szálai messzire nyulnak, el egészen Amerikába, ahol egy világhiresség izgatottan érdeklődik a Liptákrészvények árfolyamingadozása iránt, minekutána érdekeinek megfelelő védelmét egy ismert bécsi bárra bizta.

Bevezetik a Törekvés takarékpénztár részvényeit a tőzsdére. Értesülésünk szerint a Törekvés Takarékpénztár Részvénytársaság részvényeit e hó 15-én, hétfőn bevezetik a tőzsdei hivatalos forgalomba. Ismert dolog, hogy a Törekvés anyaintézete és részvénytöbbségének tulajdonosa az Általános Fogyasztási Szövetkezet, a szociáldemokrata párt fogyasztási szövetkezete. Érdekkörébe a következő vállalatok tartoznak: a Tüzelőszer és épitőanyag rt., a Házbevásárló és értékesitő rt., a Famegmunkáló és butoripar rt. E vállalatok jól prosperálnak, fokozatosan és eredményesen terjeszkednek. A Törekvés ujabban egy biztositó társulat alapitásával is foglalkozik. A takarékpénztár üzletmenete kitünő és a munkásság bizalmát jelenti, hogy betétállománya állandóan növekszik. A Törekvés igazgatósága nagyrészt a szociáldemokrata párt parlamenti frakciójának tagjaiból és a munkásszakszervezetek vezetőiből áll. A részvényt a tőzsdén László Dezső tőzsdebizományos menedzseli.

Kelety Dénes kabalája. A MÁV. átalakul kereskedelmi vállalattá. — Hát eddig mi volt? kérdik a gunyolódók. — Fogyasztási vállalat, — felelik a cinikusok és a feleletben sok az igazság, mert hiszen a MÁV., amióta az uj rezsim szelleme hatja át üzleti tevékenységét, az állam évi deficitjének körülbelül 40 százalékát fogyasztja el. Nem tudjuk, hogyan lesz ezután, nem tudjuk, micsoda változást idézhet elő, ha valamely üzem cégtábláján megváltoztatjuk a felirást, de meghagyjuk az üzem vezetésében azokat, akik a vállalatot a csőd szélére juttatták. És ezért jogos pesszimizmussal nézünk a változás eredményei elé. Engedelmet, de az állam eddig se akadályozta volna meg Kelety Dénes ur eszméinek a megvalósitását, ha Kelety Dénes elnökigazgató urnak lettek volna ilyen eszméi. Kérdés tehát, hogy Kelety Dénes ur nagyobb lángelme lett-e azáltal, hogy a MAV. ezután kereskedelmi vállalatainak névjegyzékében fog helyet kapni és a MAV-ot mint szrződéses elnökigazgató fogja dirigálni. Ha igen, akkor az államot igen nagy felelősség terheli azért, amiért vasuti intézményünket mar régebben nem formálta át. Ha azonban a változás kudarccal végződik, akkor a felelősség Kelety Dénes ur vállaira nehezedik, mert olyan valaminek az irányitására vállalkozott, amihez nem ért. Leplezetlen őszinteséggel megmondjuk, hogy a változás a MAV. vezető személyeinek kicserelése nélkül inkább valamilyen kabalisztikus szeszélynek, mint meggyőződéses reformmunkának látszik. Az egész azt a benyomást kelti, mint amikor veszteségben levő kártyajátékosok helyet cserélnek az asztalnál, vagy más csomag kártyát rendelnek és azzal folytatják a játékot. Kabala, kabala, mert Kelety Dénesben van a pech s nem a helyben, meg a kártyában. És ha Kelety Dénes ur nem akar veszteni, ne cseréljen helyet, ne rendeljen más kártyát, hanem nagyjon tel a játékkal. Nem ért hozzá! Ez a dolog magyarázata és aki nem ért arabusul, ne beszéljen arabusul. Persze, Kelety Dénes helyzete kissé más, mint a játékosoké, akik a magukéból vesztenek. Kelety Dénes a más pénzén játszik, a másét veszti, tehát nem sok rizikóval jár, ha az uj helyen se játszik több szerencsével és az uj kártyával is veszit. Ha ugyan Kelety Dénes urnak van még egyáltalán vesziteni valója.

Csökken a tranzitóforgalmunk. A MÁV. tehát átalakult kereskedelmi vállalattá. Nem tudjuk, szerencsésebb kezü lesz-e a jövőben, mint volt a multban, de látjuk itt is, hogy a szerencse odaszegődik, ahol nagyobb koncepcióju férfiakat talál a vasuti üzemek élén. Megtörtént legujabban, hogy a hajózási vállalatok elhalászták a MÁV. orra elől azt a tranzitóforgalmat, melyet a Bánát és a Bácska nagy gabonafölöslegéből a MÁV. biztositható volna magának. Ezt a nagy gabonamennyiséget nem vasutakkal, hanem a Dunán át szállitják Cseh-Szlovákiába a jugoszláv lisztszállitó uszályok. Hogy a határállamok gabonakereskedői a hajószállitásra tértek át, ennek okát abban kell látnunk, hogy a

Még a legszebb asszony

bájat is emeli, ha vendégeit illatos teával kinálja. A tea élvezete emeli a hangulatot, és a csevegés magasabb szférákba emelkedik.

Meinl Gyula r.-t.

ZENEMŰVEK,

könyvek, karácsonyi és ujévi ajándékok nagy választékban,
Ruzitska Antiquárium, Károly körut 9.

Perzsaszőnyeg eladás

A háboru előtti években szőnyegkiállitás keretében a jól ismert »**STEIN**« **Perzsa Szőnyeg Rt.** vásárt rendezett **válogatott valódi perzsaszőnyegekből,** melyek közkedveltségnek örvendtek. A cég a világháború után az idén először rendez ujra alkalmi karácsonyi vásárt Bécsi utca 10 alatti helyiségeiben, kizárolag valódi **legjobb minőségü perzsaszőnyegekből** és pedig: **Kazak, Mossul, Iran, Kirman, Beludzsisztán, Kabistan, Bokhara** stb körülbelül 1 m. széles és 1½ m. hosszuságuaktól 1½ m. széles és 2.60 m. hosszuságig. Azárak méret és minőség szerint váltakoznak; 2½ milliótól kezdve 6 millióig nagy mennyiségü valódi perzsaszőnyeg áll rendelkezésre, vételkényszer nélkül, szives megtekintésre. A szőnyegek kis része a cég kirakatában, **V. kerület, Bécsi ucca 10. sz.** látható.

Dunán való szállitás olcsóbb, kényelmesebb és bizosabb, mint a vasut. A vasuton való szállitásnak tömérdek baja közül csak azt emlitjük fel, hogy kevés a vaggon, a szállitás drága s gyakran megesik, hogy egy-egy szállitmányt tévedésből vagy hanyagságból két részre osztva más-más területre expediálnak. De nemcsak ezekben a körülményekben, hanem még inkább a MÁV. agilitásának hiányában kell a tranzitóküldemények megcsappanásának az okát keresnünk. A MÁV. intézői ölbetett kezekkel néznek maguk elé, mig Jugoszlávia illetékes faktorai utazókat küldenek a keleti államokba, hogy ott tranzitóküldeményeket szerezzenek Jugoszlávia számára. Nem sokkal több szerencsével dolgoznak az állat-tranzitóforgalom terén sem. Itt még legujabban is fennáll az a rendelkezés, hogy élőállat csak ugy szállitható át Magyarországon, ha a feladó aktaszerüen kimutatja, hogy az egész ország területe mentes minden állatbetegségtől, holott nagyon is elég volna annyira védekeznünk, hogy igazolást kérnénk arról, hogy a jószág járványmentes vidékről érkezett. Ennek a szigoru rendszabálynak tulajdonithatjuk, hogy a jugoszláviai élőállattranzitó szállitása csakugyan teljesen Zágrábon, Marburgon és Bécsen át bonyolódik le, vagyis teljesen elkerüli Magyarországot. Igy aztán igazán lehetetlen az államvasutak deficitjét megszüntetni vagy akár csökkenteni.

A Hazai fatermelő rt. közli, hogy részvényeinek 8-as számu szelvényét (1923. évről) darabonként 3000 koronáért a Magyar-Olasz Bank értékpapirpénztára (V., Nádor-utca 16.) beváltja.

Maul kakaó- és csokoládégyár rt. (X., Ihász-u. 6.), a Dréher sörgyár rt. érdekeltsége, 1924 junius 30-án lezárt, első mérlegében 50 millió K alaptőke mellett 2,991.125 K tiszta nyereséget mutat ki.

Az Általános gázizzófény- és villamossági rt. (VII., Vörösmarty-u. 5), mely a Leszámitoló-bank érdekeltsége, december 15-ére kitüzött rendkivüli közgyülésén 40 millió K alaptőkéjének 60 millió K-ra való felemelését fogja elhatározni.

BUDAPESTI
NEMZETKÖZI VÁSÁR
1925 ÁPRILIS 18—27-ig.
Rendezi a
Budapesti Keresk. és Iparkamara.
Európa összes nagyobb városaiban külképviseletek.
Kedvezményes utazás és vizum. — Lakáskiutalás.
Felvilágositás a vásárirodánál V., Szemere-ucca 6.

Szopogasson köhögés ellen

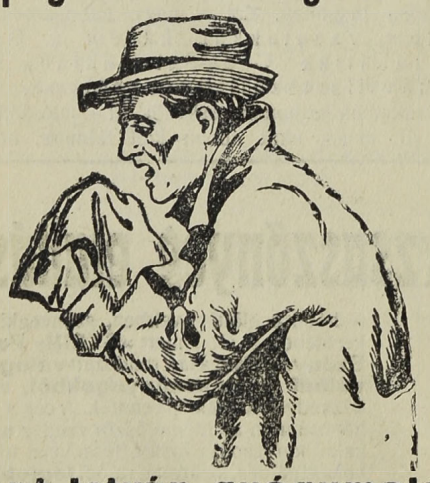

Szent István gyógymaláta
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

PALUGYAI SZÜCS
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 42.
GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 39.
KÖZTISZTVISELŐK FIGYELMÉBE!
SZŐRMÉT
kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatnak, felár nélkül, biztosi ással.

TAKARÉKOSKODIK
AZ IGÉNYEK
LEFOKOZÁSA
NÉLKÜL HA

TUNGSRAM
1/2 Watt
lámpával
VILÁGIT

DRÉHER BAK-SÖR

RUHÁZATI CIKKEKET
kedvező fizetési feltétellel vásárolhat
Erzsébetvárosi Textil- és Divatáruház R.-T.-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 36.
Hatalmas választék férfi- és női szövetekben, selymekben, mosó- és konfekcionált árukban.

SÁTORI MOR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
Gyártja: Egyesült „Ujpest és Monfalcone" Vegyészeti Gyárak
Kollár Miklós és Breitner
Közp. iroda: V., Nagykorona-utca 19.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek lekerese ezen cimkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el!
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI-U. 18.
SZENZÁCIÓS DECEMBERI MÜSOR ROTT és STEINHARDT felléptével. Kezdete 3/4 8-kor.

Karácsonyi occasio. Női-, gyermek- és bébé- fehérnemüek, asztalnemüek és vászonáruk
Székely Jenő-nél, IV., Kammermayer Károly-utca 2. szám. (Szervita-tér sarok)

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

VASBUTOR legjobb kivitelben, előnyös árban, részletfizetésre is kapható
Renner és Hamvai VIII., Köztemető-ut 3. Baross-tér sarok

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
GYÁRTMÁNYAIM: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ES FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC — CZERNOWITZ — BUKAREST — LEMBERG — KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámoikkekben.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Globus
BONBON, DESSERT, CHOCOLAT

Fullánkok

A nyomor

nekiszilajodott uralmáról, amely minél jobban megyünk bele a télbe, annál erősebb lesz, tudnánk sötét, fájdalmas színeket mártani a budapesti élet keserü palettájáról, de nem ez a célunk. Nem kenyerünk az elkeseredés szitása, de nevetségesek lennénk, ha le akarnánk tagadni, hogy Budapest lakosságának igen nagy hányada törtelmes, hátborzongató szegénységben él, azaz jó, ha tengődik. Ennél aztán siralmasabb jelenséget talán csak egyet tudnánk a kortörténeti adatok közé állitani és ez az, hogy a felnőttek étkeztetése érdekében megindított városházi nagyon nemes és nagyon becsületes akció a sikertelenséggel vivja hősi harcát. Háromezer ebédből csak pár százat fogyasztanak el. Pedig tudjuk, hogy akiknek a kezében van a segités gyógyszere, gazdagszivü, tapintatos, jó emberek, akiknek óriási gyakorlatuk van már abban is, hogy hogyan kell segiteni, hogyan kell a nyomort fájdalom és szégyen nélkül gyógyitani. Megdöbbenve állunk meg a jelenség előtt, mi ez: a nyomor borzalmas szadizmusa-e, avagy ama bürokratikus copf árnyékától való félelem, amely copf itt nem jelentkezik, de amelytől való rettegés ma már tömeg-pszichózissá lett a magyar ég alatt?

Vegetáriánus

lett Budapest, amely ma már sajnálja magától a pohár sört, a rövidszivart, a mozit, a könyvet, a testi és szellemi élvezetek mindenféle fajtáját, amely valaha mindenkinek, a legszegényebbnek is teljes mértékben rendelkezésére állott. Most megértük azt, hogy a napokban tizezer koronával (kétharmad aranykorona!) lett olcsóbb a hus és egy grammal sem fogyott több, mint amilyen kevés eddig fogyott. És az egyik nagy husiparos, aki tisztán és józanon látja a helyzetet, keserüen sóhajt fel, hogy az lenne a legjobb, ha Budapesten teljesen beszüntetnék a husárusitást és a mészárosiparosok sem árulnának egyebet, mint a kész fagyasztott hust. Olyan ez a kijelentés, hogy annak hatása alatt egyenesen ünnepelni kellene a kormánybiztos drágaságellenes akciójának kivételes sikerét, de a gyász, hogy a husevő Budapestből szomoru vegetáriánus Budapest lett, elfojtja bennünk az örömöt. Ma csak azon tudunk sopánkodni, mi mindenről kell még lemondani ennek a szerencsétlen városnak, amig csordultig telik a keserü pohár?

Jönnek a külföldi hitelezők

és Wolff Károly tábora valószinüleg megelégedetten dörzsöli a kezét, ha a „bázeli nagy mü"-re gondol. A külföldi hitelezők Budapestre inditott bizottsága meg fogja vizsgálni, hogy a villanyvilágitásunk és a villamosutazásaink jövedelmének tiz százalékából miként lehetne még többet kifacsarni. A kurzus urai most tehát megint kéjelegve mutogatnak majd a bünös liberális rezsimre, amely az adósságokat csinálta, de amelyről legutóbb a belügyminiszteri székből ismerték el, hogy jogosan és helyesen csinálta az adósságot. Az a rezsim okosan használta föl a külföldi kölcsönt, emez pedig a szociális érzék teljes hiányával jelölte meg a forrásokat, amelyekből azt visszafizetjük. Nem az volt a hiba, hogy Budapest kölcsönt vett és abból hatalmas intézményeket alkotott, hanem az, hogy azokkal fizettetik vissza azt, akik a legszegényebbek, akik nem automobilon, hanem villamoson járnak.

Fókák, jegesmedvék és egyéb bestiák érkeznek az Állatkertbe

A Harmatviz autókon utazik a vidékre — Ivócsarnok épül az ártézi viz számára

Most, mikor mind több szó esik az üzemek „leépitésé"-ről, jólesik látni, hogy azok az üzemek, amelyeknek megszüntetéséről amugy sem lehet szó, legalább kitünően müködnek és igazi kereskedelmi szellemmel van áthatva a vezetésük. A városgazdasági ügyosztálynak például van több kisebb üzeme, amelyek nem a háborus szükségesség szülöttei és amelyeket lehetetlen a városi kezelésből kivenni. Nem is szólunk ebben a pillanatban a fürdőkről, amelyek már-már világhiresek. Megirtuk néhány hét előtt, hogy Berczel tanácsnoknak és Bánlaky igazgatónak sikerült a Gellért-fürdőt felvétetni az ugynevezett Unity-hotelek közé, ami mindenhol a világon a legelőkelőbb „márkát" jelenti. Nemsokára megjelenik a Gellért halljában is a hires Unity-tábla, amely egy hatalmas márványlap az „Unity-hotelek" névsorával. Ez a márványtábla ott van minden Unity-hotel halljában, s a vendég, aki például Brüsszelből Budapestre akar utazni, ott találja a ragyogó névsorban, hogy Budapesten a Gellért-szálló az „Unity-hotel", amelyet ime Európa legelőkelőbb szállodái, mint velük egyenranguan előkelő szállót, ajánlanak az utazó figyelmébe. Természetes azután, hogy a Gellért-szálló viszont a reciprocitás elve alapján a szövetségben levő többi Unity-hotelt ajánlja márványlapon továbbutazó vendégének.

A Gellért-fürdőnek az Unity-hotelek diszes sorába való bevonulását a legkitünőbb üzleti lehetőségnek tartják.

Harmatviz-autók

A városgazdasági ügyosztály produktumai közé tartozik az üditő Harmatviz is. A Harmatvizet a vidéken való terjesztése és a vidéki fogyasztás fokozása érdekében is zseniális ötletet tervelt Berczel Jenö dr. tanácsnok. Ezt a pompás és kedvelt vizet ma már hat automobilon szállitják vidékre.

Ennek az ujitásnak előnyeit és jelentőségét nem nehéz megmagyarázni. A szállitás azelőtt ugy történt, hogy az üvegeket ládába csomagolták, kivitték a vasutra, feladták, aztán jött a szállitási költség, majd megint a ládáknak a vasuttól rendeltetési helyére való szállitása. Visszafelé az üres üvegek szállitása ugyanezt a torturát és ugyanennek a költségnek a megismétlődését jelentette. Ma azonban, ha Miskolcra, Győrbe, Szegedre, Debrecenbe Harmatvizet kell szállitani, egyszerüen begyujtják az autót és az a vendéglő vagy kereskedő kapuja előtt áll meg Miskolcon vagy Győrben. Egy-egy ilyen autószállitmány 560 liter Harmatvizet reprezentál és a költségek nem nagyobbak, mint eddig pusztán a vasuti szállitás költségei voltak. Ráadásul megvan az az előny is, hogy ugyanaz az automobil, amely a teli üvegeket vitte, most visszahozza a kiürült üvegeket. Egyetlen telefonértesités elegendő és már indul is a teherautó az üditő itallal s csak órák kérdése, hogy ez megérkezik rendeltetési helyére.

El kell itt mondani, hogy a mult hetekben Horthy Miklós kormányzónak rendkivül előkelő külföldi vendége volt, akinek társaságában a magyar államfő Isaszegen vadászott. Az ottani viz teljesen ihatatlan, de egyetlen telefonhivás kellett csak és máris utnak indult az immár ismert és hiressé vált Harmatviz-autó.

Az artézi viznek ivócsarnokot épitenek

A legközelebbi tanácsülés foglalkozik Berczel Jenő dr. tanácsnoknak egy másik igen fontos tervével. Ez a terv talán nem arra való, hogy üzleti sikereket hozzon; de annál fontosabb szociális és egészségügyi szempontból. Ma, amikor a főváros az anyagi lehetőségek hijján vagy talán érzéketlenségből is elzárkózik a szociális alkotások elől, a legteljesebb elismeréssel kell adóznunk e tervnek, amely szerint az Artézi-fürdő mellett éppen olyan ivócsarnokot akarnak létesiteni, amilyen a Gellért-fürdőnél van és ahol a Hungária-vizet issza a közönség. Az artézi vizzel tartott kurának ma is több ezer főnyi közönség hódol és Budapest hygiénája ezen a réven igen sokat nyer. Jogos és méltányos, hogy ez a közönség fedél alá jusson és kényelmes, külsőre is csinos csarnokban fogyassza el a vizet, amellyel egészségét hozza rendbe. Valószinü, hogy a jószándéku, sok ezer embert boldogitó tervet a tanács tökéletes megértéssel fogja fogadni.

Népesedik az állatkert

Az Állatkertnek is készül eseménye és pedig nagyfontosságu eseménye. Ujabban mindinkább sikerül ugyanis az Állatkert állatállományának érdekében többet és többet cselekedni. Legutóbb a kis viziló csereértékeként kapott az Állatkert egész csomó uj állatot; de a háboru óta most történik meg először, hogy pénzért fognak állatokat venni.

Legközelebb az uj állatok beszerzésére való tárgyalások érdekében Budapestre érkezik L. Ruhe ur, aalfeldi (Hannover mellett) állatkereskedő, akinek európai hire van. L. Ruhe ur már nem idegen a budapesti állatkertben, hiszen ő volt az, aki a nyáron csereáruként megvette a kis vizilovat, amelyik ma már talán — amint az állatkereskedőnek szándéka volt — valahol mint cirkuszi művész működik. Akkor L. Ruhe ur, a kedélyes öreg német, egész csomó pompás állatot adott cserébe. Most pedig pénzért tiz jegesmedvét, tiz struccot, flamingókat és egész sereg exotikus állatot fog szállitani.

Az üzlet valószinüleg sok százmilliót fog fölemészteni, de viszont a budapesti állatkert ismét felemelkedik az európai állatkertek között a legelsők sorába.

Gondolatok
egy Dohány-utcai vacsora körül
Sipőcz polgármester kirohanása a progressziv adózás terve ellen

A kurzus tábora már sokszor vacsorázott, sőt sokszor ivott „magnum áldomás"-t, anélkül, hogy az ott elhangzott felszólalásokhoz néhány mondatnál több kommentárt füztünk volna. Ezuttal azonban olyan ünnepélyes az alkalom, hogy foglalkozni kell az eseményekkel. Hiszen Csillény Andrást, a kurzus legkimagaslóbb alakját ünnepelték. Hogy milyen alkalomból? Bevalljuk, nem tudjuk. De állitjuk, hogy vannak a világtörténelemben nagy férfiak, akiknek minden megjelenését, minden megnyilatkozását ünnepelni dukál.

Természetes, hogy a vezérszónok ezuttal is Wolff Károly volt, aki mindenkelőtt a vacsora szinhelye: a Dohány-utca felé fordult egy galáns bókkal. Csodálkozik azon — mondotta —, hogy itt a Dohány-utcában, tehát

„a nyugati civilizáció középpontjában"

ilyen lelkes keresztény társaságot láthat együtt. Wolff Károlynak nem sok érzéke van a finoman csiszolt humor és az élesre fent gúny iránt, ő inkább érdes szokott lenni, de a Márffy-tárgyalás napjaiban mégis azt kell hinnünk, hogy gúnyolódó vénája kapott erőre, ha nem is a legszerencsésebb módon, mert a gúny beretvaélét ezuttal akaratlanul is a saját torka felé irányitotta.

Mindeneseire, teljes titok az, hogy mit akart ezzel mondani. Hasonlóképen azonban tovább is titokzatos allegoriákkal, hasonlatokkal dolgozott. Csak a kurzus-terminologiában haladottabbak érthetik meg azt is, amikor a

„közénk cseppent államférfiak"-at

emlegette, akik „hangsulyozva hirdetik, hogy a kiengesztelődés politikáját követik". Bevalljuk, bárki mondta volna is — Wolff Károly kivételével — ezt a misztikus meghatározást, mi habozás nélkül Wolff Károlyra és társaira gondoltunk volna, mert olyan váratlanul, olyan megkapetésszerüen még nem vetett föl „államférfiakat" a magyar közélet betegsége, mint őket felvetette! Ha valaha közénk cseppent valaki, akkor az azután igazán csak Wolff Károly volt, aki von Woffból és a Habsburgok udvari kancellá-

A csalhatatlan ismertetőjelek

nevezetesen a **„Franck** név és a **„kávédaráló"** a **dobozok uj, barna-kék-fehér** cimkéjén különösen előtérbe lépnek.

A **„valódi Franck-kávépótlék"** aróma, jóiz és kiadósság tekintetében elismerten kiváló.

= Opera Étterem és = Vezeklőpince Étterem

VI., Andrássy-út 25.

A téli idényre ujonnan átalakitva.

Az Opera Étteremben **brassói Kozák Gábor** teljes zenekarával muzsikál, a Vezeklőben a bécsi Stimmungskapelle élén **Bubi** énekel. Naponta a **halászlét** és a halkülönlegességeket **Bucsky Péter** vendéglős és szakács személyesen főzi. Naponta Bucsky-féle **ételkülönlegességek** lesznek felszolgálva. A félemeleten külön éttermek állanak a n. é. közönség rendelkezésére, ugyanott zongora és bar-italok. Angol barmester.

riájából kigubózva, szinte órák alatt lett kuruc-vezérré.

Egy ilyen párduc-kacagányos vezér azután természetesen nem is tarthat mást, minthogy a kiengesztelődés politikája „vénasszonyos gügyögés". (Istenem, mennyire nem magyar ez az ember, ha még csak azt sem tudja, hogy a karonülő gyermek gügyög és nem a vénasszony!) Az ilyen pipás, bocskoros, kakastollas magyar nemes nem is képzelhet mást, minthogy „a liberálizmus a szociáldemokraták szállászcsinálója". Az ilyen acélkemény léleknek, az ilyen rettenthetetlen vezérnek

„elszánt emberekre van szüksége".

Bevalljuk, hogy amig nem értesültünk róla, hogy Wolff Károly elszánt emberek alatt a Csilléríeket érti, mi egy pillanatig egészen másokra gondoltunk, a „nyugati civilizáció központjá"-val vonatkozásban.

Legnevezetesebb mondata azonban ez volt az antiszemita vezérnek:

— Itt konszolidáció addig nem lehet, amig kilencvenöt százalék magyarnak a megélhetése kellőképen biztositva nincsen?

Önkéntelenül is felvetődik a kérdés, mit érthet Wolff Károly a konszolidáció alatt? Mert mi abban a pillanatban, amikor eltünnek az ólmosbotok, amikor megszünnek az igazoltatások, amikor nem robbannak többé a Márffyék bombái, azt mondjuk, hogy konszolidáció van Magyarországon. A konszolidáció és a törvény keretein belül azután küzdhetnek a kurucok a zsidók, a liberálisok, vagy ha tetszik, a destruktivak ellen olyan elszántan, amint nekik jólesik.

De nem is küzdenek a zsidók ellen, hiszen a Dohány-utcai vacsorán a legnyiltabban megmondta a vezér, hogy

ha a zsidók Wolff-pártiak lesznek:

akkor elhiszi nekik, hogy nemzetfentartó munkát akarnak végezni. Végre is a zsidóság egyéni izlésétől függ, teljesiti-e az antiszemita vezér kivánságát, vagy sem; de azt tudjuk, hogy százszor annyian vannak, akik a zsidóságról ismerik el a nemzetfenntartó munkát, mint akik Wolffékról merik ezt elmondani.

Miután Wolff Károly még — ki tudná hányadszor — kijelentette, hogy támogatja a kormányt, s miután cselekedetei erre mindig rácáfolnak, megesküdött, hogy „a keresztény Budapestet" nem adja ki a kezéből. Csak éppen azt kellene tudni, hogy mit ért a „keresztény Budapest" kifejezés alatt?

És Sipőcz azonnal ihletet meritett vezérd szavaiból, fejébe szállott a bátorsága és bár burkoltan, de mintha azt akarta volna éreztetni társaságával, mintha nem lenne megelégedve a kormánybiztos működésével, s igyekezett a bécsi út eredményeit egészen különös szinben feltüntetni. Kifejtette, hogy

a főváros lakosságának helyzete óráról-órára súlyosbodik,

a köz- és magáttisztviselők szomoru viszonyok között élnek: kifejtette mindezt ugy, mintha neki és társaságának mindezek fölidézésében semmi szerepe nem lenne. És nem mosolygott a polgármester a saját vakmerőségén, amikor arról panaszkodott, hogy Budapesten általános a kereskedelem pangása.

Amit pedig a Fővárosi Hirlap megjósolt, hogy tudniillik a bécsi igazságos, progresszív lelkületü adók megvalósitása előtt megfogják majd Ripka Ferenc kormánybiztos kezét: imé, beteljesedőfélben van. Ma még csak Sipőcz polgármester jelentkezik

a Wolffék által teleszájjal hirdetett demokrácia szent nevében,

hogy azután jöjjenek majd a másik táborból is azok, akiknek terhei igazságosan és jogosan bár, de megnövekednének. Ha el kell gáncsolni az igazságos és egészséges teherviselést, akkor föltétlenül egymásra találnak és a jószándéku Ripka Ferencet egy szép, de embrióban meggyilkolt álommal teszik gazdagabbá.

A „keresztény demokrácia" polgármestere nem átallotta kijelenteni a Dohány-utcai vacsorán, hogy a bécsi adók „lemásolását" nem tartaná helyesnek, mert „ezeket az adókat lázasfejü embernek állapitották meg és ezekkel a polgárság kiirtására törekedtek". Példának okáért — ugy-e bár—, amikor a Rothschildok negyvenhét családjuk után három milliárd adót fizetnek? Hiszen Ripka Ferenc maga mondta el, hogy a szocialista városháza adói miatt egyetlen kereskedő sem csukta be a boltját Bécsben. Vajjon elmondhatják-e ugyanezt Budapestről a „keresztény demokrácia" szellemóriásai?

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.
A decemberi műsor slágerei:
A világ legjobb 11 arab csoportja
BEN — BOJAMAA
ANDREA & THEO THE ENCELL'S
és a fényes kisérő műsor
A legdrágább helyár 20.000 K

Események

Felesleges-e a Községi Műszerüzem? Multheti számunkban azt irtuk, hogy a Községi Műszerüzem terjeszkedni kiván és maga számára követeli azoknak az uj bérautótaxiknak a reparálási jogát, amelyek majd a bérkocsik helyébe fognak lépni. Illetékes helyről azt a fölvilágositást kaptuk, hogy információnk tévedésen alapszik, mert a Műszerüzem nemhogy terjeszkedni szándékoznék, hanem ellenkezőleg, az üzemnél nagyarányu leépités van folyamatban, aminek legjobb bizonyitéka, hogy a harminc főből álló irodaszemélyzetből tizennyolcat már B.-listára helyeztek. Amidőn ezt a fölvilágositást tudomásul vesszük, szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a Műszerüzemet még az összezsugorodott formájában sem tartjuk feltétlenül fenntartandónak, mert hisz fennállása a műszerészkisipart kárositja, amely pedig most a legválságosabb időket éli. Azt gondoljuk, hogy a Műszerüzemet egész nyugodtan be lehet szüntetni, mert az elsőrangúan háborus alakulat volt és azt hisszük, hogy azok a borzalmas idők nem fognak többé visszatérni, amikor a kórházak arra voltak ráutalva, hogy az üzem által szállitott rothadt sonkákat is átvegyék. Egyébként még abban is megnyugszunk, hogy egész kis keretek között az üzem tovább is fennálljon, de akkor a költséges adminisztrációt be kell szüntetni: igazgatóra nincs szüksége, a hivatott 2—3 tisztviselő bőven ellátja, a technikai vezetést pedig nyugodtan rábizhatják egy intelligensebb szerelő-előmunkásra.

A Cellini Ezüst- és Fémárugyár Részvénytársaság városi üzlete (Kossuth Lajos-utca 5. sz., a Nemzeti Casinóban) szenzációja a Belvárosnak. A napokban délután Walkó Lajos kereskedelmi miniszter jelenlétében báró Bánffy Zoltán alelnök, a vállalat ügyvezető alelnöke nagyszámu előkelőség jelenlétében az üzletet megnyitotta. A cég 100—150 munkást foglalkoztat, gyártelepe a Futó-utca 15. sz. alatt saját házában van, ahol ezüst, arany és francia modellek után ékszeráruk készülnek.

Amikor nagyapó nagyanyót elvette, karácsonyra diszes Meinl-kosárkával lepte meg. Valóban nincs kedvesebb karácsonyi és ujévi ajándék egy ilyen pompás kosárkánál, telve Meinl legfinomabb kávé- és teakeverékeivel, Meinl-csokoládéval, pralinéval, rummal, likőrrel, keksz-szel, stb.-vel. Tetszés szerinti összeállitásban minden Meinl-üzletben kapható.

Szórakozás

Lengyel Menyhért uj vigjátéka a Renaissance-Szinházban. A Taifun, a Cárnő és az Antónia világhirü szerzője, Lengyel Menyhért, uj vigjátékot irt, mely Waterlooi csata cimen a Renaissance-Szinház legközelebbi ujdonsága. A szinház parádés szereposztásban hozza szinre az illusztris szerző darabját. Egy évi távollét után ebben a darabban lép fel először szinpadra Ilosvay Rózsi, kitünő szerepet játszik Kabos Gyula, a szinház vendége, Somlay, Gellért, Makláry és Bánóczy Dezső. Ez a Lengyel-bemutató a szezón igazi eseményének igérkezik és a nagy érdeklődésre való tekintettel a szinház a jegyek árusitását e hét csütörtökén megkezdi.

51—58. „Marica grófnő". Ötven táblás ház diadalán tul a „Marica grófnő" a közönség bámulatosan fokozódó érdeklődése közben folytatja ragyogó pályafutását a Király Szinházban, ahol vasárnap éri meg 58-ik előadását. Minden este „Marica grófnő", vasárnap délután a példátlanul népszerü Zerkovitz-operett, az „Árvácska". Délután mérsékelt helyárak.

Egymásután a „Knock" kerül most szinre a Magyar Szinházban, mindannyiszor a nagyszerü Csortos Gyulával a cimszerepben. A szenzációsan mulatságos remekmü, amely oly nagy sikert aratott a premiéren, közbeszéd tárgya Budapesten.

Óriási sikert aratott az
Apollo-Szinház
uj műsora

„A vörös ember". Drégely Gábor és Liptai Imre uj vigjátékát december 13-án mutatja be a Magyar Szinház, amelynek szinpadáról indult világhóditó körutjára „A szerencse fia" és „A kisasszony férje". Drégely és Liptai uj vigjátéka ötlet és mulatságosság dolgában még a két világjáró darabon is tultesz. A szinház érthető ambicióval készül a premiérre, amelynek külön érdekességet Makay Margit, a szinház uj művésznőjének bemutatkozása. Törzs Jenő, T. Fonrai Rózsi, Gombaszögi Ella, Z. Molnár, Stella, Toronyi játsszák a főszerepeket.

Krizantém — a Városi Szinház első modern operettujdonsága — december 17-én. Az a megható bizalom és szeretet, amellyel Budapest közönsége a Városi Szinházat rövid három hét alatt kegyeibe fogadta, uj inspirációkat és fokozott felelősségérzetet is jelent az uj vezetőség számára. Ilyen előzmények után a nagyközönség feszült várakozása mellett áll a rivalda elé az első modern operettujdonsággal, Nádor Mihály Krizantém cimü operettjével. A közönség várakozásának kielégitésére nem kisebb nevek vonulnak fel, mint Alpár Gitta, Vigh Manci, Molnár Vera, Galetta Ferenc, D'Arrigó Kornél, Sziklay József és Szirmay Vilmos. Az uj operett ragyogó kiállitása is igazolni óhajtja a közönség eddigi szeretetét és bizalmát. A Krizantém premierjének jegyeit vasárnap reggeltől árusitja a szinház pénztára és valamennyi jegyiroda.

A nótás kapitány 60—66-ik előadása tölti be a Fővárosi Operettszinház e hetét. Farkas Imre pompás operettje ragyogó pályája harmadik hónapjába lép. Vasárnap délután a Drótostótot ismétlik.

Az Üvegcipő jegyében alakul a Vigszinház e heti műsora is. Mindennap Molnár Ferenc nagyszerü vigjátékát adják.

ORION-FILM ORION-FILM
A
CORVIN-SZINHÁZBAN
Csütörtök, december 11-től nagy drámai müsor:
A POLIP
KARJAIBAN
ORION-FILM ORION-FILM

Honthy Hanna, Somogyi Nusi, Harmath Hilda három primadonnája a „Függefalevél"-nek. Boross, Gallai, Matány, Sárosy a komikumot képviselik a Blaha Lujza-Szinház szenzációs operettjében, amely a 25-ik előadáson tul is minden este telt házakat vonz.

„Ki babája vagyok én?" — „Az olasz asszony." Ez a két ragyogóan mulatságos vigjáték tölti be a Belvárosi Szinház e heti műsorát, tehát: minden este jókedv, derü, kacagás. Titkos Ilona és Kertész Dezső nagyszerü duója mindkét darabban. Tóth Böske, Tarnay Ernő kiváló alakitása a „Ki babája vagyok én?", Bóth Klári, Z. Molnár, Rubinyi, Rozsnyai Ilona művészete „Az olasz asszony" előadását gazdagitja.

Még két napig!
Mary Tudor
(A makrancos princessz)
A legszebb Paramount-Rádius-film
ROYAL-APOLLO URÁNIA

Király Szinház: Egész héten minden este Marica grófnő. Vasárnap délután: Árvácska (3 órakor mérsékelt helyárakkal), este: Marica grófnő (fél 8-kor).

Magyar Szinház: Szerda, csütörtök, péntek: Knock. Szombat: A vörös ember (bemutató). Vasárnap délután: A masamód (3 órakor) mérsékelt helyárakkal; este: A vörös ember (fél 8 órakor).

BelvárosiSzinház: Szerda: Ki babája vagyok én? Csütörtök: Az olasz asszony. Péntek: Ki babája vagyok én? Szombat: Az olasz asszony. Vasárn. délután: Az olasz asszony (3 órakor) rendes helyárakkal; este: Ki babája vagyok én? (fél 8 órakor).

A
KAMARA
e heti nagy szenzációi
MIA MAY legujabb filmje
Erősebb a szerelemnél
A film boszorkánykonyhájából

Blaha Lujza-Szinház: Egész héten minden este: Függefalevél. Vasárnap délután: Függefalevél (3 órakor, mérsékelt helyárakkal); este: Függefalevél (fél 8 órakor).

Városi szinház. Csütörtök: Wiener Philharmonischer Verein hangversenye; péntek: Rigoletto (Saleschi és Alpár Gitta vendégjátéka); szombat: A cigány (először, Rózsahegyi Kálmán vendégjátéka); vasárnap d. u.: Faust, este: A cigány.

A Vidám Gyermekszinpad (VI., Csengery-u. 68.) vasárnapi előadása délután 3 órakor kezdődik.

Kamara: (Dohány- és Nyár-utca sarok.) Erősebb a szerelemnél, Mia May film. A film boszorkánykonyhája. Előadás: fél 5, negyed 7, 8 és 10-kor.

Royal-Apolló: A makrancos princessz (10 felv.) és a kitünő kisérő müsor. (5, fél 8 és háromnegyed 10 órakor.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Ára 3000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 december 17. — 49—50. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

A létszámapasztás

kérdése igen nagy probléma és mi nem mernénk a belügyminiszter urat követni abban a kérlelhetetlenségben, amelyet leiratában mutat. Hiszen nem is lesz az a valóságban olyan kétségbeejtő, mint amilyennek látszik, bár a legfőbb aggodalmunk az, hogy a belügyminiszteriumban nem ismerik a főváros adminisztrációját, maga a belügyminiszter pedig határozottan költői fantáziával rendelkezik, amikor egy-egy beszédében a közigazgatás egyszerüsitéséről úgy ábrándozik, mintha az irásbeliség megszületése előtti időket szeretné viszszavarázsolni. Pedig akkor, amikor Eskütt-féle visszaélések fertőzik a közéletet, amikor minden pillanatban — jogos, vagy jogtalan — vádak hangzanak el a hatóságok ellen, akkor bizony a hatóságoknak irott bizonyitékokkal kell körülbástyázniok magukat és akták pontosságával, a hivatalos működés precizségének kell védőbástyákat állitani a visszaélések ellen. Vigyázni kell az adminisztráció fájának megnyesésével, amely szükséges, de csak módiával, mert éppen az ellenkező bajoknak az ágyát találjuk megvetni.

Nem kivánjuk ezzel az argumentálással Wolffék agitációját szolgálni, akik az adminisztrációt túlfejleszteni is hajlandók lennének, ha minden uj tisztviselő ráiuk voksolna. Nekik vannak magmentendő kedvenceik, exponenseik a városházán, tehát ellenségei minden létszámapasztásnak. Ők teljes lelkiismeretlenséggel kezelik a tisztviselőkérdést és nekik hekuba a főváros anyagi helyzete, ők a tisztviselők voksait akarják. Ezen az uton egyetlen komoly párt, sőt még a szociáldemokraták sem követik őket. A létszámapasztás elkerülhetetlen, ha nem is a belügyminiszter fantáziájának méreteiben is, de ettől sem kell megijedni, hiszen a kormány-ellenőrzést ebben az esetben is az a Ripka Ferenc fogja végezni, aki a tisztviselők iránt érzett jóindulatát már tettekkel bizonyitotta be.

Az a kép azonban, amely a belügyminiszter rendeletéből elénk tárul, határozottan megdöbbentő. Tizennégy esztendő alatt a fővárosi alkalmazottak számának hetven százalékkal akkor sem lett volna szabad szaporodni, ha Budapest feilődésében megtartotta volna azt az iramot, amelyet tizennégy esztendő előtt megkezdett. De a békés fejlődésre a másfél decenniumból alig három esztendő esik: mig több mint egy évtizedet a háboru, a forradalom, a kommunizmus, az ellenforradalom és a kurzus foglaltak le. Három évig joga volt a fővárosnak alkalmazottai számát szaporitani, de az ezután következett tiz esztendő alatt csak apasztani lett volna szabad a létszámot. Pedig meg vagyunk győződve róla, hogy a háboru befejezése utáni idők sokkal bőkezűbbek voltak a politikai érdemek honorálásában, mint a háboru előtti idők a munkaterhek csökkentésének szociális gondolatában.

Legalább olyan szeretettel vagyunk a főváros tisztviselői karával szemben, mint Ripka kormánybiztos, akinek azonban igazat kell adnunk akkor, amikor hadat üzen a tisztviselők túlzott kényelmének, amelyre ma, egy a szanálás nyomorában sinylődő országban, senkinek sincs joga. Tényleg fölösleges a sok „titkárnő", tényleg fölösleges, hogy 2900 tisztviselőt 2000 altiszt szolgálion ki, fölösleges, hogy az altisztek száma tizennégy év alatt a duplájára emelkedjék; de legeslegfölöslegesebb — azt hiszszük — a három alpolgármesteri állás. Éppen ezért, méltóztassék józanul, emberségesen megcsinálni a létszámredukciót, olyan mértékben, amely nem veszélyezteti az adminisztráció pontosságát és jóságát. Tessék megcsinálni, de kezdiék fölülről, onnan, ahol a legfölöslegesebbek ülnek — jobbára politikai érdemeik jutalmaként.

A liberális polgári front kiépitése

Reakciós és radikális támadások között folyik a szervezkedés

A liberális polgárság harcvonalba való felfejlődése teljes mértékben megkezdődött. Ezen a téren sorsdöntő jelentőségü volt a Fővárosi Liberális Párt megalakitása, melynek ügyvezető teendőit a rendkivül agilis Márkus Jenő vette át. Hangsulyozni kell, hogy ez az alakulás távolról sem politikai természetü és csak kommunális feladatokat tüzött maga elé. Ahogy Bárczy István, aki egyébként a párt elnökének van kiszemelve, mondotta a napokban:

— Példát adunk arra, hogy a városházán nem az országos politika a fontos, hanem a lakosság vitális érdeke.

Megkezdődött és egészséges kialakulásra van kilátása annak a mozgalomnak, amely Budapest jövendő vezetését a polgárság részére akarja biztositani. Éppen a siker jegyében való megindulás az, amely

jobbról és balról a leggyötrőbb izgalmakat váltja ki és amely mindkét oldalon a liberális front ellen való izgatásban éli ki magát.

A baloldal ugy viselkedik, mintha a liberálizmus kizárólag az ő monopóliuma lenne és ma már ezen az oldalon ál-liberálisoknak hiviák azokat, akiket tegnap még a fajvédők kiáltottak ki ál-keresztényeknek. Azokat a férfiakat, akik a politikai különbségek kikapcsolásának gondolatához vezetett el a liberálizmus féltése és a városért való aggodalom, nyugodt lélekkel álljak a „liberális" oldalról jövő támadásokat, mert tudatában vannak annak, hogy az ő szervezettségük és megfontolt harcmodoruk halálosabb veszedelem a reakció számára, mint azoké, akik a baloldali szélsőségbe szédülnek bele. Ezért mondta a napokban a szabadelvü front egyik vezére:

— Elhangzott a jelszó, hogy a város békéjét megbontó, felekezeti gyülölséget szitó rezsim ellen, ha kell, összefogunk az ördöggel is. Nos, mi

nem fogunk össze az ördöggel, de nem fogunk össze a reakcióval sem,

mert mind a kettő romlásba kergeti a polgárságot.

A szervezkedés jelentős sikerei a réginél is idegesebbé és türelmetlenebbé teszi azonban a fajvédő köröket is. Wolff kerületi tanyákon szónokol, Ernszt csatlakozik, Csillérya a közigazgatási bizottságban támad és szorul vissza, de legjobban tajtékzik a sajtójuk, amely a liberális front helyett eddig állandóan Ripka Ferencet támadta. Ezt a kedvtelését azonban ma sem hajlandó még feladni és minden héten megbuktatja és elparentálja a kormánybiztost, aki éppen most dicsekedhetik legjobban céljainak megközelitésével.

Hatalmas vezércikkeket szentelnek lehetetlen céloknak. Igy például Wolff Károly egyik iródeákja arra vállalkozott, hogy bebizonyitsa, „mennyivel szökött fel Ripka kormánybiztossága alatt" a — hus ára. Aki tudja, hogy mit eredményezett az amerikai husakció, aki tudja, hogy a mészárosok hogyan sirnak a hus árának pánikszerü esése miatt, az csak lemosolyoghatja a fajvédő erőlködést.

A másik vád — s ez éppen az ő vádjuk! —, hogy Ripka „összekovácsolta a kereszténveket". Ez az összekovácsolás valahogy ugy fest, mint mikor

a háboruban elpusztult ezredek maradványait összeterelik és csinálnak belőle egy — századot.

Azt mondja azután az antiszemiták Tacitusa, hogy Ripka kormánybiztos a kereskedőket és iparosokat belekergette Vázsonyi karjaiba és „a szocialistákat megerősitette az elégedetlen köztisztviselők és kisexisztenciák táborával". Ha nem is igaz, hogy ezek az elemek a szocialistákhoz pártoltak, mindenesetre rendkivül érdekes ez a vallomás, amely

bevallja, hogy a fajvédők elvesztették a kereskedőket, kisiparosokat, közalkalmazottakat, és kisexisztenciákat, akiket mindenkor eltántorithatatlanul a magukénak hirdettek.

Hogy ezek az elemek nem a szociálistákhoz pártoltak, hanem a liberális fronton helyezkedtek el, bizonyitja, hogy ujabban a Fővárosi Szabadelvü Párthoz való tartozandóságuk mellett tettek tanuságot a Belvárosi Polgári Kör, az Erzsébetvárosi Kör, az Erzsébetvárosi Kaszinó, a Fővárosi Szabadelvü Klub, a Liget Klub, a Józsefvárosi Polgári Kör, a Ferencvárosi Polgári Kör és a Lipótvárosi Társaskör.

Menekülés a felelősség elől

Csilléryék azzal kisérleteznek, hogy a főváros gazdasági összeroppanásáért az interregnumot okolják

A Fővárosi Hirlap legutóbbi számában foglalkozott Ripka Ferenc kormánybiztosnak ama nevezetes nyilatkozatával, amely végre illetékes helyről is megállapitotta, hogy Wolffék kieszkergályozott és kipoliturozott „deficitmentes" költségvetése otromba humbug és közönséges parasztfogás, a korteseszközök legalacsonyabb fajtája. A leleplezés, amelynek belső tartalma különben általánosan ismert volt, természetesen igen kellemetlenül érintette keresztény községiéket, s várni lehetett, hogy ebből az alkalomból ujabb rohamot intéznek Ripka Ferenc kormánybiztos ellen. A reakciós rohamcsapat vezére

Csilléry András a közigazgatási bizottság ülését választotta támadása színhelyéül

és ismét politikumot vitt annak a bizottságnak a tárgyalásába, amely bizottságnak a politikához semmi köze sincs.

Csilléryék ugy vonultak fel az ülésre, mintha merő képtelenség lenne, hogy Ripka Ferenc a támadás után még huszonnégy óráig a kormánybiztosi székben ülhessen. Ezt a célt nem lehetett még csak megközeliteni sem; de ennek a mérkőzésnek sokkal sulyosabb és örvendetes eredményei vannak.

Csilléry fegyvere ugyanis visszafelé sült el és szónoki hevületében — minden külső kényszer, vagy rászoritás nélkül —

önként bevallotta a horribilis póthiteleket, a főváros gazdasági csődjét és a szükségszerüen előállott deficitet.

Mindennek azonban inkább oka, szerintük, a ma született csecsemő, mint a Wolff-párt. A póthiteleket természetesen a korona romlása miatt kellett felvenni, a főváros háztartásának egyensulyát a szanálási törvény bolygatta meg és — risum teneatis! — a deficit azért állott elő, mert „a főváros törvényhatósága szünetelni kénytelen".

Tényleg mindenki tisztában van azzal, hogy a korona romlása az a pirositó, amellyel a rossz gazdálkodás ábrázatán a himlőlyukakat szeretnék eltüntetni. Eddig azonban Wolff, Csilléry és egyéb pénzügyi kapacitások sohasem tettek vallomást póthitelről és gazdasági megrokkanásról; mindig csak azt hallottuk, hogy az egész világon egyetlen város dolgozik csak deficitmentes költségvetéssel és ez Budapest. Egyben azonban igaza van Csilléry Andrásnak és ez az, hogy a deficit nem azért „állott elő", hanem azért jutott napfényre, mert a „főváros törvényhatósága szünetelni kénytelen". Igy mondják ezt ők, a valóság pedig az, hogy

Wolffék többé nem borithatnak jótékony leplet a költségvetés titkaira.

Bebizonyosodott egyébként az, amit a Fővárosi Hirlap annak idején előre megjósolt és ez az, hogy a kurzusuralom oszlopainak kapóra jött a közgyülésnélküli interregnum, mert majd azzal fognak előállani, hogy ők a deficitet és minden bajt el tudtak kerülni, mindezt az interregnum hozta. Tévedtünk: mert a vakmerőségnek azt a fokát el sem tudtuk képzelni, hogy

nemcsak kortesbeszédekben, de a kormánybiztos szemébe is merjék mondani, hogy a deficit azóta állt elő, amióta ők kicsöppentek a városházi hatalomból.

Csilléryre azonban ráduplázott Ernszt Sándor, akit általában komoly embernek szoktak tartani, ezúttal azonban a pártérdek arra a nevetséges kijelentésre ragadta, hogy „ha a törvényhatóság együtt maradhatott volna, a deficit nem állott volna elő a főváros költségvetésében".

Mindez a csepürágás pedig nem bizonyit egyebet, mint hogy a legcsekélyebb mentséget sem tudják felhozni a maguk védelmére, mert ők voltak azok, akik a deficitmentes költségvetés jótékony malaclopója mögé rejtették a főváros gazdasági összeroppanását. A keresztény községi párt menekülési kisérlete azonban nem fog sikerülni.

A pénzügyminiszter nem engedi a kereseti adó fölemelését

Elkészül az aranyköltségvetés — A reviziónál ujból redukálják a kiadásokat

A főváros pénzügyei kerültek az érdeklődés fókusába és a pénzügyi dolgok mellett ma minden más probléma elhalaványodik. Az aranyköltségvetést előkészitő tárgyalások befejeződnek a héten és egyben megtörténik a napokban Papanek miniszteri tanácsosnak pénzügyi szakértővé való kinevezése és megjelenik a hivatalos lapban az üzemeket felülvizsgáló bizottság névsora is.

Csak a polgárság teherbirásának határáig

Az aranyköltségvetés tárgyalása annyira előrehaladt, hogy már csak órák kérdése a befejezés. Utolsóknak a személyzeti és az elöljárósági kiadásokat vették tárgyalás alá, ami igen nagy munkát adott a kormánybiztos elnöklése mellett tanácskozó uraknak.

A költségvetésre vonatkozólag a következő felvilágositásokat kapta illetékes helyen a Fővárosi Hirlap:

— Az egyes ügyosztályok költségvetési tervezetének letárgyalása után ismét a pénzügyi ügyosztály feladata következik, amely az összesitésben áll. Amikor ez a munka is befejeződik, csak akkor kerülhet sor a nyilvánosság pontos informálására s ami számadat addig forgalomba kerül, arról jóelőre ki lehet jelenteni, hogy önkényes kombináció. Tény, azonban, hogy a deficit igen jelentős, de valószinü, hogy a revizió alkalmával még módot lehet majd találni a lényegesebb redukcióra. A deficit sulyosságának egyik oka az is, hogy

bizonyos intézmények leépitése, aminek meg kellett volna történnie, még nem történt meg.

— Nem lehet tagadni azt sem, hogy a főváros közönsége igen nagy megterheltetés előtt áll, mert a mutatkozó hiányokra fedezetet kell biztositani. Mind több és több közlemény jelenik meg arról, hogy Ripka kormánybiztos ur egyszerüen le akarja másolni a bécsi adókat. Ezzel szemben az az igazság, hogy a kormánybiztos semmi esetre sem akarja a polgárságot olyan teherrel sujtani, amit az el sem tudna viselni. A kormánybiztos vezetőelve az, hogy

a költségvetést abba a keretbe kell beleszoritani, amelyet a főváros polgársága el is bir;

egyébként pedig a tanácsra hárul a feladat, hogy megtalálja a módokat, amelyek révén a főváros szükségleteit összhangba lehet hozni az adózóközönség teherbiróképességével.

Marad az ötszázalékos kereseti adó

Emlékezetes, hogy a tanács a kereseti adónak 5 százalékról 10 százalékra való fölemelését tervezte. A pénzügyi ügyosztály előterjesztését már többször fel is vették a közgyülés pótló tanácsülés tárgysorozatába. Ahányszor felvették azonban, Ripka Ferenc kormánybiztos ugyanannyiszor töröltette. Az volt a hit, hogy a kormánybiztos csak azért cselekszi ezt, mert a közgyülés nélkül való adóemelést törvénytelennek tartja. Most azonban kiderült, hogy a kereseti adó kulcsának felemelésének elvi akadályai vannak nemcsak a kormánybiztosnál, de a kormánynál is.

Bud János pénzügyminiszter ugyanis minapi expozéjában erre vonatkozólag igen fontos kijelentést tett, amit a napisajtó nem vett észre:

— A kereseti adóval kapcsolatban — mondotta a miniszter — szóvá kell tennem azt, hogy

egyes városok és főleg Budapest részéről az a törekvés merült fel, hogy az adókulcsot fölemeljék. Ezt én ellenzem és az ötszázalékos kulcsnak a felemeléséhez csak akkor járulhatok hozzá, ha más megoldás nincs

az illető városok költségvetési egyensulyának helyreállitására, már csak azért sem, mert a tulfeszitett kereseti adó az államot hozhatja nehéz helyzetbe.

Ezt a miniszteri kijelentést — remélhetőleg — már odatüzhetjük a tizpercentes kereseti adó fejfájának.

Világsláger a Homeros-mozgóban

Wolffék vasárnapi mozielőadása

A filmcenzura engedélyével 18 éven aluliakat is beengedtek

Vasárnap délelőtt nagy ricsaj volt a Herminamezőn. A Keresztény Községi Párt diszelőadást rendezett a Homeros-mozgóban. A mozielőadás cime: Petrovácz Gyula beszámolója. Az előadáson testületileg megjelentek a külső Terézváros „Wolff-pártjának" névtelen alvezérei.

Az emelvényen két cserép virág között foglalt helyet Ernszt prelátus ur és a mai nap tulajdonképeni hőse, Petrovácz Gyula képviselő és exbizottsági tag ur.

— Petrovácz képviselő ur régi szokásához hiven megtartja beszámolóját — e szavakkal vezette be a gyülést az elnök, egy szemüveges ur, aki nyomban át is adta a szót Petrovácznak.

Az ugynevezett beszámoló nem igen tudta felmelegiteni az egyébként is hüvös termet. A derék kültelki polgárok inkább a közelebb fekvő községi politikáról kivántak volna hallani valami szép és lelkesitő szónoklatot. Petrovácz ur, a kitünő tömegpszichológus ezt meg is érezte és hamarosan átcsapott a községi politika neki is szabadabb mezejére. Itt aztán sikerült is néhány lelkes tapsot kicsiholnia a fázó tenyerekből. Például nagyon tetszett az ő publikumának, amikor rámutatott arra, hogy néhány nap mulva jubiláljuk egy esztendejét annak, hogy a fővárosra ráborult a törvénytelenség korszaka. Hogy miért törvénytelen, azt bővebben nem magyarázta meg. Még azt is megállapitotta, hogy a mostani tanácsközgyülésnek nincsen joga semmiféle nagyobb jelentőségü ügy elintézésére. Ezt a megállapitást Petrovácz képviselő és ex-városatya ur egyenesen Sipőcz polgármester urhoz cimezhette volna. Beszélt azután nagy hévvel a tizéves helybenlakásról és arról, hogy Budapest maradjon a budapestieké. Ezért a szép kijelentésért aztán néhány halk éljent is kapott a jeles szónok. Éppen a kerületi beosztásokról beszélt szapora szóáradattal és széles gesztusokkal, amikor a termen hangos ováció morajlott végig. Megérkezett a vezér és felsietett a pódiumra.

Ezt a pillanatot Petrovácz arra használta föl, hogy beszédét gyorsan befejezze és átadta a szót Ernszt prelátus urnak, aki kezében fehér papirlappal, már elég türelmetlenül fészkelődött az elnök jobbján. A prelátus ur jellegzetes tótos dialektusával, alig-alig hallható, néha a szüköléshez hasonló, cérnavékony hangon adott kifejezést gondolatainak. Mondott néha nagyokat is. Azt például, hogy vezérét, Wolff Károlyt Istentől hivatott egyénnek tartja. Persze, ezért alaposan megtapsolták. Azt is mondta, hogy ne higyje senki, hogy a liberális uralmat vissza lehet hozni a városházára. Azóta, hogy az Ehrlich Gusztávok eltüntek, sok minden megváltozott. Ebben majdnem fején találta a szöget a prelátus ur, csak éppen arról nem nyilatkozott, hogy a változás nem igen látszik előnyösnek a polgárság részére. Önöknek olyan vezetőik vannak, akik nem hagyják magukat — mondotta. — E szavakra a hallgatóságból belerikoltott egy hang: És nem panamáznak! Ez a frappáns közbeszólás nagyon tetszett a prelátus urnak és mosolyogva utána ismételte. Miután végül erélyesen kijelentette, hogy a községi üzemeket nem adják oda sem a zsidóknak, sem másoknak, sietve be is fejezte szónoklatát és átadta helyét a vezérnek.

Wolff Károly régi tradicionális szokása szerint egyet rántott a mellényén és a nadrágján, mielőtt belefogott a mondókájába. Meglehetősen bágyadtan, fáradtan kezdte. Szinte rá sem ismertünk a régi harcos Wolffra. Csak akkor melegedett kissé bele, amikor kedvenc vesszőparipáját kaphatta maga alá: a zsidóság számarányának összehasonlitását a keresztények számával. Az sem volt éppen utolsó dolog, amikor régi önteltségében a jogrendnek, a békének és a megértésnek a forrását a saját személyében jelölte meg. Kissé felmelegedett, amikor a községi politikára tért át és a keresztény községi párt védelmében kardot rántott Ripka kormánybiztossal szemben. Megint sikerült bebizonyitania, hogy a keresztény községi párt deficitmentesen dolgozott. A jámbor hallgatóság persze elhitte, sőt meg is tapsolta érte a vezérét. De mi lesz, ha majd a költségvetés néhány nap mulva nyilvánosságra kerülő számadatai mást fognak bizonyitani? Miután néhány erőteljes kijelentéssel bejelentette még, hogy a keresztény községi párt az ujév első napjaiban megkezdi a választási agitációt, be is fejezte mondanivalóit.

A hallgatóság könnyebbülve és kissé megéhezve távozott, tekintettel arra, hogy már 2 óra felé járt az idő. Nagyobb incidens nem történt, csak még az, hogy lent a kapuban urnába és kalapokba gyüjtöttek a választási agitációra. A programm ez a száma azonban nemigen tetszett a publikumnak. A fanyar ábrázatokról ez tisztán leolvasható volt.

Arcképes igazolvánnyal biró
KÖZTISZTVISELŐK
lefizetés nélkül vásárolhatnak
készpénzárban, több havi törlesztésre férfi- és nő szövetet, télikabátszövetet, velúrt, bélésárut, fehérnemüt, sifont, vásznat stb.
Az első részlet csak január hó 1-én fizetendő
HUNGÁRIA SZALON
Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. szám II. emelet 4.
Pontos cimre kérjük ügyelni, félemelet is van!

SZÓRÁDY FERENC
KÖNYV- és PAPIRÁRUHÁZA, KÖLCSÖNKÖNYVTÁRA
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 37. — FIÓKÜZLET: VIII., Üllői-ut 52/a.
Városi tisztviselőknek 10% engedmény.

Karácsonyi occasi[illegible] Női-, gyermek- és bébé- fehérneműek, asztalne[illegible]k és vászonáruk
Székely Je[illegible]-nél, IV., Kammermayer Károly-utca 2. szám. (Sz[illegible]rvita-tér sarok)

ZENEMŰVEK,
könyvek, [illegible]sonyi és ujévi ajándékok nagy választékban, [illegible] Antiquárium, Károly-körut 9.

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

VASBUTOR legjobb kivitelben, előnyös árban, részletfizetésre is kapható
Renner és Hamvai VIII., Köztemető-ut 3. Baross-tér sarok

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS! Szolid árak!
LIPÓTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

CELLINI EZÜST- és FÉMÁRUGYÁR R.-T.
VÁROSI ÜZLET: IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 5.
„NEMZETI CASINO ÉPÜLET" TELEFON: JÓZS. 2-14.
BIRÓ-BACHRUCH LIPÓT - LÖW VILMOS IGAZGATÓK.
EZÜST ARANY ÉKSZER ÓRÁK
GYÁRI ÁRON - LEGFINOMABB KIVITELBEN.

PALUGYAI SZÜCS
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 42.
GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 39.
KÖZTISZTVISELŐK FIGYELMÉBE!
SZŐRMÉT
kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatnak, felár nélkül, biztositással.

Ford teherautó a leggazdaságosabb és legolcsóbb teherautó! Ára ab Budapest 68 millió korona, prompt szállitásra kapható
HALTENBERGER VILMOS
LINCOLN FORD FORDSON autorizált képviseleténél
VI., Nagymező-u. 19. Telef.: 63-15. Sürgönyolm: WILFORD BUDAPEST

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Jegyzetek az aranyköltségvetés margójára

Százmillió aranykorona a deficit — A személyi kiadások az összkiadások 55 százalékát teszik A forgalmi adózásban a jutalékrendszerről a jutalomrendszerre térünk át

Bud János sokáig volt az ország közélelmezési minisztere és ebben a minőségben csaknem mindig külföldön tartózkodott. És az ország közélelmezése ennek daczára rossz volt. De lehetséges, hogyha itthon tartózkodott volna, a közélelmezés még roszszabb lett volna. Svájc közélelmezése ezalatt igen jó volt, ami azért csodálatos, mert Bud János legtöbbször Svájcban tartózkodott, mint Magyarország közélelmezési minisztere. A dolog magyarázata, hogy a közélelmezési miniszter az ország lisztfölöslegét kinálta a külföldnek, amire azért volt szükségünk, hogy a valutáris viszonyok megjavuljanak. Mint tudjuk, ezek a remények nem váltak be, a korona külföldi árfolyama egyre csökkent, míg végre Bud Jánosból pénzügyminiszter lett. És most itt az uj pénzügyminiszter első aranyköltségvetése, mely oly siralmas, hogy Korányi Frigyes báró Párisba menekült előle.

Ez az aranyköltségvetés 756,682.030 aranykorona kiadással szemben 656,651.530 aranykorona bevételt tüntet fel,

a jövő évi aranyköltségvetés tehát 100 millió korona deficittel zárul.

Ez a szám borzalmas perspektiváját mutatja annak, hogy mire kell még elkészülve lennünk és a borzalmat nem enyhitik azok a könnyek sem, amelyeket Bud János hullat szenvedéseink megsejtésében. A könnyek kéznél voltak minden olyan alkalommal, amikor egy elhibázott pénzügyi politikának következményeit tárták fel az ország szine előtt. Könnye minden pénzügyminiszternek volt idáig, sőt annál több könnye volt, minél kevesebb olyan gondolattal birt, amellyel az ország megmentésére siethetett volna.

Ha átgázoljuk magunkat e számok végtelen sorain, észre kell vennünk azt, amire a pénzügyminiszter is figyelmeztetett:

a személyi kiadásokra.

Csonka-Magyarország személyi kiadásai nem csökkentek le abban a mértékben, amely a megcsonkitott ország lakóinak számával arányban állana.

Békében a személyi kiadások az összkiadások 25 százalékát tették, mig ma a személyi kiadások 55 százalékát teszik az összkiadásoknak.

Ez a szám mutatja, hogy a tisztviselők létszámát nem szállitották le oly mértékben, mint kellett volna s hogy még mindig

mégegyszer annyi alkalmazottja van az országnak, mint amennyi az állami adminisztráció normális üzembentartásához szükséges.

A pénzügyminiszter kijelentése szerint a személyi kiadások 55 százalékát teszik az összkiadásoknak. Minthogy pedig az összkiadások 750 milliónál vannak feltüntetve, a személyi kiadások ilyenformán meghaladják a 400 milliót. Minthogy pedig ugyancsak a pénzügyminiszter nyilatkozata szerint

ma mégegyszer annyi a személyi kiadás, mint volt békében, Magyarország ma 200 millió helyett 400 milliót költ el az állami adminisztráció fentartására.

Még a laikus előtt is nyilvánvaló, hogy mit kell tennünk, ha a 100 milliós deficitet el akarjuk tüntetni: végre kell hajtanunk a leépitést, arányba kell hoznunk a közalkalmazottak számát Csonka-Magyarország lakóinak a számával. Ha ezt végrehajtottuk,

ugy nemcsak a 100 millió deficitet tüntettük el, de még egy 100 millió fölösleghez is jutottunk.

Jól tudjuk, hogy a közalkalmazottak számának ily mérvü csökkentése igen sulyos operáció, de kétségtelen, hogy át kell rajta esnünk. A bajok sokkal rövidebb idő alatt mulnának el, mint amennyi ideig tartanak, ha ezt a rendszert állandóan fentartjuk. A számitás igen egyszerü. A létszámcsökkentés után

az állam háztartásában mutatkozó fölösleget az állam beruházásokra fordithatja,

uj üzemeket létesithet vagy a régieket kiszélesitheti s ezzel olyan munkaalkalmakat teremthet, amelyekkel lehetővé teszi az elbocsátott közalkalmazottak elhelyezkedését. A költségvetés ma mindössze 12 millió koronát fordit befektetésekre, ami igazán oly kevés, hogy még a meglevő munkanélküliség enyhitésére is alig alkalmas. Ekkora összeggel a meglévő bajokon nem lehet segiteni.

Az állam szentimentalizmusa a közalkalmazottakkal szemben csaknem teljesen érthetetlen, amikor azt látjuk,

hogy mily kiméletlen tud lenni az adózó polgársággal szemben.

Ez a kiméletlenség leplezetlenül jelentkezik azokban a számokban, amelyek az állam bevételeit mutatják. Egyenes adókra 95, forgalmi adókra és illetékekre 117, dohányjövedékre 62, fogyasztási és italadókra 31 millió korona esik. Maga a pénzügyminiszter elismerte expozéjában,

hogy az adókivetések közül sok az igazságtalanság.

Mi ezt a kijelentést odamódosithatjuk,

hogy a kivetés a középosztállyal szemben a legtöbbször messze tulmegy azon a határon, amelyet az adóalanyok teherbiróképessége megenged.

De hogyan is lehetne ez másként, amikor Csonka-Magyarország 8 millió lakosságán annyi adót kell behajtani, mint amennyit békeidőben 14 millió lakóson hajtottak be.

Itt vannak aztán a forgalmi adók,

amelyek jóval felülmulják az egyenes adókat. Jól tudjuk, hogy az egyenes adók tekintélyes részét a városi polgárság fizeti. Ha ehhez hozzászámitjuk, hogy a forgalmi adóbevétel csaknem teljességében a város polgárait nehezedik, ugy könnyen elképzelhetjük, mennyit kell a sokat szidott és még többet gyalázott városi polgárságnak verejtékezni, hogy előteremtse azokat az adóterheket, amelyekből az állam egy mégegyszer akkora tisztviselői kar szükségleteit fedezi, mint a mekkorára az országnak szüksége van.

A polgárság helyzetére csak csüggesztőbben hat a pénzügyminiszternek az a nyilatkozata,

hogy egyelőre nem gondol a forgalmi adórendszer módositására.

Ez a nyilatkozat egyértelmü azzal, hogy a fogyasztóközönség egyelőre nem számithat a közfogyasztási cikkek árának csökkentésére. Ez viszont azt jelenti,

hogy a kereskedő és iparos nem bonyolithat le oly forgalmat, hogy adózókötelezettségének az állammal szemben eleget tehessen.

Mert amig az árak a mai nivón mozognak, a fogyasztók vásárlóképessége nem tud megbirkózni azokkal. Azt a reformot, melyet a pénzügyminiszter a forgalmi adórendszer személyi részére bejelentett, nem nagy köszönettel fogadja a kereskedők és iparosok társadalma,

mert ez a reform nem veszi elejét azoknak a vérlázitó szekaturáknak, amelyeknek a kereskedők és iparosok a forgalmi adóellenőrök részéről ki voltak téve.

Az a körülmény, hogy a pénzügyminiszter a jutalékrendszerről

áttér a jutalomrendszerre,

erkölcsi szempontból épp oly kifogásolható, mint volt a jutalékrendszer. Mert a dolog természetében rejlik, hogy valaki, aki egy „inkorrektség“ felfedezéséért külön jutalmakat kap, annak inkább áll érdekében az emberek „inkorrektsége“, mint korrektsége. És aki abból huz jövedelmet, hogy az emberek „inkorrektek“, az szivesebben is látja az inkorrektséget, mint a korrektséget. S hogy ezt az erkölcsi karrikaturát tovább torzitsuk, az az ember, aki más sok inkorrektségéből jövedelmet huz, kétségbeesik azon a napon, amelyen azt tapasztalja, hogy az emberek korrektekké lettek. Hát nem a legnagyobb erkölcstelenség, ha az emberek lelkében ott él az a vágy, hogy bárcsak minden ember „inkorrekt“ lenne, mert az „inkorrektek“ számával együtt nő az ő jövedelme? S nem fokozza-e az erkölcstelenséget az a vágy, hogy pusztuljanak az erkölcsös emberek, mert nekik, a forgalmi adóellenőrnek csak addig van létjogosultsága, amig inkorrekt kereskedők és iparosok léteznek?

Ebben a lelkiállapotban élnek majd a forgalmi adóellenőrök akkor is,

ha a pénzügyminiszter jutalomrendszerre szervezi át a jutalékrendszert.

Mert bizonyos, hogy valaki annál több jutalmat kap, minél több „inkorrektséget“ fedez fel, akkor szivesen lát az illető ott is inkorrektséget, ahol ilyet csak nagyitó üveggel lehet felfedezni. A rendszer alapja tehát megmarad továbbra is, megmarad az „inkorrektség“ és a forgalmi adóellenőr érdeke ezután is az lesz, hogy a kereskedő és iparos inkorrektül vezesse napi bevételeinek jegyzékét.

Ha egy pénzügyminiszter expozéjában elbujva meglapulhat egy ilyen erkölcsi szellemnek gondolata, akkor joggal fogadja gyanakodva a kereskedők és iparosok társadalma az egész pénzügyi politika tisztaságát. Elismerjük, hogy a mai sulyos időkben nehéz feladat olyan adózási rendszert kieszelni, mely a polgárságnak megfelelne, bizonyos azonban, hogy azt a rendszert kieszelték, amellyel nincs és nem is lehet megelégedve.

Mozognak a hullafosztogatók. Az ország élethalálharcát vivja, de a hullafosztogatók már jelentkeztek: egymás után jöttek a külföldi tengerhajózási társaságok, hogy lecsapolják az ország vérét. Évekkel ezelőtt, mikor a lerongyolódás folyamata megindult, már láttuk ezeket a hullafosztogatókat: akkorában mint valutaspekulánsok jelentkeztek s elhordták az országból, ami elhordható. Most a lerongyolt emberanyagot akarják idegenbe szállitani, hogy kiszolgáltassák a délamerikai kapitalizmus minden emberi képzeletet felülmuló lelketlenségének. A béke idejéből tudjuk, hogy ezek az idegen hajózási társaságok micsoda szivtelenséget tanusitanak, ha arról van szó, hogy az emberek elszállitása révén a maguk nyereségéhez jussanak. Tudjuk, hogy ügynökeik mennyire behálózzák az egész országot, mekkora körmönfontsággal teszik csábitóvá idegen világok kereseti viszonyait. Ezek a csábitások rendszerint eredménnyel járnak és a magyar hus és magyar vér hajókba rakva, odakerül idegen világok borzalmas piacára. A trianoni békeszerződés nem nyuit arra módot, hogy az emberkereskedésnek ezt a legutolsó formáját megakadályozzuk, sőt ellenkezőleg, ez a békeszerződés biztositja az idegen államoknak ezt a jogot, hogy hajóstársaságaik Magyarországon irodákat nyissanak és az emberkereskedést törvényes formák között lebonyolitsák. A magyar kormánynak azonban módjában áll, hogy megnehezitse az idegen törekvések megvalósulását. A magyar kormány értesülései elég pontosak arról, hogy az egyes államokban milyenek a kereseti lehetőségek s hogy van-e egyáltalán kilátás arra, hogy a kivándorló sok ezer mérföldes távolságban megtalálja-e a boldogulás lehetőségeit. A kivándorlást tehát nem a hajózási társaságok érdekei, de az idegen államok kereseti lehetőségei szerint kell irányitani s lehetetlenné kell tenni, hogy a magyar kivándorlók akár az idegen hajóstársaságoknak, akár Délamerika lelketlen kapitalistáinak zsákmányául essenek. Magyarországon a legsötétebb hirek keringenek arról, hogy mi sors vár azokra, akik a magyar nyomor elől idegenbe menekülnek. Tartsuk ezeket a borzalmakat azok szeme elé, akik innen kifelé igyekeznek, mert ez az egyetlen mód arra, hogy ellensulyozzuk azokat a csábitó képeket, amelyekkel a hajóstársaságok ügynökei alattomban fokozzák a kivándorlási lázat.

Rendkivül olcsó ajánlat

EGYSÉGÁRA

Férfi és női fekete, barna lakk, antilop fél és magas 295.000

Férfi strapacipő, garantált tiszta bőrtalppal 250.000

Óriási választék teveszőr- és hócipőkben

JESCO SALAMANDER

VII., Erzsébet-körut 36. sz. | IV., Kossuth Lajos u. 2. sz.
IV., Kecskeméti-utca 19. sz. | VI., Andrássy-út 37. szám.

Szeged, Kárász-utca 6. szám
Debrecen, Piac-utca 22. szám.

LŐW SÁNDOR

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

Ő CS. és KIR. FENSÉGE JÓZSEF FŐHERCEG KAMARAI SZÁLLITÓJA

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 81.

TELEFON: József 52-68.

A MÁV. SZERZŐDÉSES ÓRASZÁLLITÓJA

E lapra hivatkozók 5% engedményt kapnak.

A BUR-vasut közgyülése. A Budapest—Ujpest—Rákospalotai Villamos Közuti Vasut Részvénytársaság szombaton délután 1 órakor tartotta rendkivüli közgyülését, amelyet a társaság igazgatósága a részvényesek egy kisebbségi csoportjának kérésére hivott egybe. A rendkivüli közgyülés elé, amelyen Folkusházy Lajos alelnök elnökölt, a kisebbségi részvényesek két inditványt terjesztettek: vonja vissza a közgyülés az igazgatóságnak a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársasággal kötendő üzemkezelési szerződésre adott felhatalmazást, továbbá: határozzon a részvénytársaság vagyonának és üzemének szakértők utján leendő megvizsgálása iránt. Több részvényes fölszólalása után dr. Szabó Imre fejtette ki az igazgatóság álláspontját, majd Sztrókay István vezérigazgatóhelyettes nyujtott a közgyülésnek fölvilágositást azokról a rekonstrukciós munkálatokról, amelyek árán a vasut vezetősége elérte azt, hogy a háborus évek és forradalmi idők gazdasági válsága közepette a legnagyobb mértékben leromlott BUR-vasut üzemképessége ismét helyreállott. Erre vonatkozólag részletes műszaki és pénzügyi adatokat közölt. A közgyülés az igazgatóságtól nyert fölvilágositásokat, hogy osztalék fizetése azért nem lehetséges, mert a vállalat jövedelmét az elkerülhetetlenül szükséges rekonstrukciós munkálatokra kell forditani, a kisorsolt részvények papirkoronában való beváltása pedig a fönnálló törvényes helyzetnek felel meg s a vállalat minden fölöslegét az ujjáépités költségei emésztik föl, — elfogadta és a részvényesek egy csoportja által előterjesztett inditványokat nagy többséggel elvetette. Folkusházy elnök zárószavai után a viharosnak hirdetett közgyülés egész menetének megfelelő nyugodt hangulatban oszlott szét.

A Mezőhegyesi Cukoripar-részvénytársaság a napokban megtartott közgyülésén elhatározta, hogy az 1923—24. üzletévre 3000 (200 százalék) korona osztalékot fog folyó hó 19-től kezdődőleg a Magyar Általános Hitelbank utján fizetni.

A Neuschloss-Lichtig Repülőgépgyár és Faipari rt.-nak sikerült egy előkelő külföldi pénzcsoportot vállalatába bekapcsolni. E célból a napokban tartott rendkivüli közgyülésen elhatározta, hogy alaptőkéjét 1020 millióra emeli fel. A külföldi érdekcsoport átveszi az összes ujonnan kibocsátandó részvényeket és kötelezte magát azokat néhány évig zárolva tartani. Ez a csoport az igazgatóságban Andrássy Imre gróf, ifj. Hadik-Barkóczy Endre gróf és Kuylenstierna Osvald stockholmi tőkés által képviselteti magát.

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motorkerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

AUTÓFÉNY és INDITÁS
ELADÁS
BESZERELÉS · KIEGÉSZITÉS
DÁNOS és URNER
V. POZSONYI-ÚT 4/b · TELEFON 172-63

Szopogasson köhögés ellen

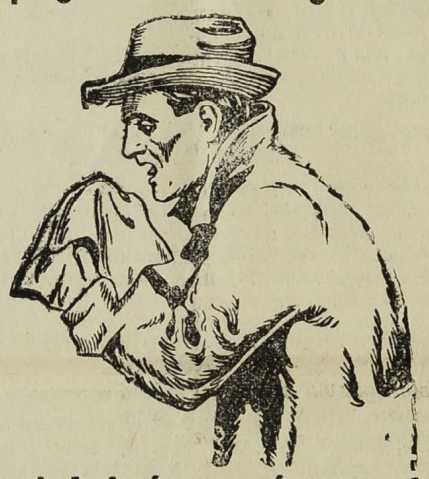

Szent István gyógymaláta CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

TAKARÉKOSKODIK AZ IGÉNYEK LEFOKOZÁSA NÉLKÜL HA

VILÁGIT

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39

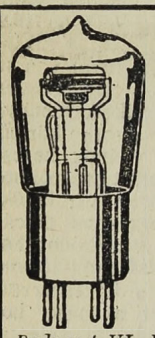

Rádió
készülékek
audion-lámpák
fejhallgatók
kondenzátorok
battériák
szigetelő és tekercselő agyagok stb.
FARKASVÖLGYI-féle VILLAMOSSÁGI ÉS MÜSZAKI RT.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 35. Telefon 147-75, 77-39.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi Iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László út 60. szám. Telefon: 138-81.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. **Telefon: 99-02. 76-02.**

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FÜTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü híd- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar Bálint István és Társa
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon; József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST,
V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
MOTORKERÉKPÁROK

MOLNÁR JÁNOS
HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.
(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.
Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, **villamosvasalók,** főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és félwattos lámpák raktáron.

SÁTORI MOR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

A gazdasági élet, ipar és kereskedelem autója a
Laurin és Klement
Nézze meg uj tipusainkat
Andrássy-út 10. sz. Telefonszám: 8-14.

Maul
KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15. SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

= Opera Étterem és = Vezeklőpince Étterem
VI., Andrássy-út 25.
A téli idényre ujonnan átalakitva.
Az Opera Étteremben **brassói Kozák Gábor** teljes zenekarával muzsikál, a Vezeklőben a bécsi Stimmungskapelle élén **Bubi** énekel.
Naponta a **halászlét** és a halkülönlegességeket **Bucsky Péter** vendéglős és szakács személyesen főzi. Naponta Bucsky-féle **ételkülönlegességek** lesznek felszolgálva. A félemeleten külön éttermek állanak a n. é. közönség rendelkezésére, ugyanott zongora és bar-italok. Angol barmester.

Fullánkok

Budapest jubileumának

költségeiről most kezdenek gondoskodni. Különféle összegeket utalnak ki, amelyek talán nem nagyok, de amelyek mégis igen jelentősek a főváros mai gazdasági helyzetében, különösen akkor, ha ez a jubileum teljesen nyomtalanul mult el. Látunk egy huszonötmilliós tételt egy könyvért, amely senkinek sem tünt fel, tizmilliót egy zenei „nyitány"-ért, amely után nem következett semmi, tizmilliót egy statisztikai munkáért, amely nagyon csöndes dokumentuma lesz annak, hogy itt jubileum zajlott le. Ne tessék félreérteni bennünket; nem sajnáltunk volna mi százszor annyi pénzt sem, ha méltó lett volna ez az ünnep Budapest jelentőségéhez, jövőjéhez és multjához és ha a müvelt világ népvándorlását hozta volna meg Budapest felé ez az ünnep, amelynek világraszóló kulturális eseménynek kellett volna lennie. Ne tessék ellelejteni, hogy az ilyen óriási jelentőségü dátumot minden világváros nemcsak ünnepének, de hatalmas üzletnek is tekintett volna. Csak Budapest nem. Vajjon Thirring Gusztáv, a kitünő statisztikus, közöl-e jubileumi számai között adatokat ennek a városnak, helyesebben a város mai vezetőségének élhetetlenségéről?

Különös jelenet

játszódott le a minap egy liberális vacsorán, ahol a polgári front alapjait vetették meg. A hatalmas és diszes közönség teljes odaadással hallgatta a szónokot. Egészen természetes is ez, mert hiszen a szónok Bárczy István volt, aki az ő legnagyszerübb témájáról, Budapestről beszélt.

— Jogutódjai vagyunk a régi Kamermeyereknek és Márkus Józseteknek — mondotta Bárczy.

Szinte vezényszóra felelt a visszhang a terem mind a négy sarkából:

— És a régi Bárczyaknak!

Zugott, csattogott a taps, s az ember önkénytelenül is arra gondolt, miért van az, hogy sohasem lesz késői unoka, aki nekifeszitett mellel mondaná:

— Jogutódjai vagyunk a régi Sipőczöknek, Zilahi Kisseknek és Schöberleknek...

Vajjon miért?

A film-cenzura

uj szolgálati pragmatikát, uj törvényeket, vagy uj dogmákat kap és az államélet belső labirintusaiban járatlan ember elálmélkodik: mi az, még ma is van cenzura? Még pedig milyen! Vagy nem vette-e észre még a mozilátogató közönség, hogy a filmen mesék halnak meg erőszakos halállal, ötletek borulnak fel, mint mikor az esernyőt kifordítja a szél, tobzódik az álszemérem és költővé nevezi ki önmagát a bürokrácia. Valami ilyesmi a filmcenzura, amely körül most ülésezik egy kitaláló-bizottság. És ki is találtak már valamit. A darabok szortirozását a szerint, hogy melyik való tizennyolc éven aluliaknak is és melyik csak tizennyolc éven felülieknek. Minek jósolgassunk előre: de bizonyos, hogy kacagásba fog fulni az egész fejtörés hatalmas eredménye, amikor a tizennyolc évesek még nem is olyan régen jók voltak már a lövészárokba, majd később sürün fordultak elő mint merényletek vádlottai, a tizennyolc éves nők pedig már régen életet adnak uj életeknek. De mindezek csak bizonyos filmeket láthatnak és a Maros vizéről szóló nótát csak az óvodai szöveggel énekelhetik:

Maros vize folyik csendesen,
Viseld magad illedelmesen...

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI-U. 18
SZENZACIÓS DECEMBERI MÜSOR **ROTT** és **STEINHARDT** felléptével. Kezdete 3/4 8-kor.

Az amerikai hus-akció sikere

Az árak leszoritását a Termelők Husüzeme is előmozditja

Még nincsen egészen két és fél hónapja, hogy a főváros kormánybiztosának kezdeményezésére megkezdték az olcsó amerikai marhahus árusitását. Akkor a privát mészárosoknál a marhahus elejét 40.000, a hátulját 45.000 koronáért mérték. Ezzel szemben az amerikai hus eleje 20.000, a hátulja 25.000 koronába került. A differencia tehát minden kilónál 20.000 koronát tett ki. A rendkivül súlyos gazdasági viszonyok jellemzésére említiük, hogy ez a lényeges árkülönbözet, ami az amerikai és a hazai marhahus között mutatkozott, az eddig nálunk nem igen népszerü amerikai fagyasztott husnak rendkivüli kelendőséget biztositott, viszont ezzel szemben a mészárosok árusitó fülkéi előtt még jobban meggyérült a vevőközönség tábora.

Ripka kormánybiztost, amikor az amerikai husakciót megindította, két oldalról is súlyos támadások érték, amiért a végtelenségig kiéheztetett fogyasztóközönség érdekében megalkuvást nem ismerő, erőteljes gesztusra szánta magát. A gáncs és kishitüség azonban egy pillanatra sem tudta megakasztani a kormánybiztos akciójának nyomában megindult olcsóbbodást, amely a huspiacon a mai napig elérte, sőt helyenként túl is haladta a kilonkénti 10.000 koronát. Ma már ugyanis ott tartunk, hogy a hazai vágásu marha elejét 28—30.000, a hátulját 32—34.000 koronáért mérik. A különbség tehát most már az amerikai és a hazai hus között 10.000 koronára olvadt le.

Ezek letagadhatatlan, pozitiv számok, amelyek önmaguktól beszélnek és amelyekkel csak a politikai elfogultság, vagy a saját egyoldalu érdekeire féltékeny önzés szállhat szembe. Minden gáncsolódással és rosszmájuskodással szemben az is tény, hogy Ripka kormánybiztos akciója, amint ő maga számtalanszor kijelentette, nem irányult a mészárosok ellen és az elmult két és fél hónap tapasztalataiból bátran megállapitható, hogy nem is ártott, sőt inkább használt a mészárosoknak, mert a rettenetes magasba törő husárak visszaszoritásával lehetővé tette a már teljesen ellanyhult forgalom feléledését.

A husárak leszoritására irányuló akció azonban nem volna teljes és tökéletes, ha a fentebb már emlitett átlagos 10.000 koronás olcsóbbodás szinvonalán most már véglegesen megállna. A husárak csökkentésének folyamata még nem ért véget és nem is szabad, hogy véget érjen. A budapesti piacon a hus még mindig drágább, mint Bécsben a Magyarországból odaszállitott marhából kikerülő hus ára. Ezt a differenciát még le kell faragni, mert különben a kormánybiztos akciója nem volna méltó a hozzáfüzött várakozáshoz. Eddig az amerikai hus megtette a hatását. A további árleszállitás munkája pedig arra az uj szervre vár, amelyet a termelői érdekeltség bevonásával és a Pénzintézeti Központ nagyobb arányu tőkenyujtásával hoztak létre, még pedig olv célzattal, hogy a feleslegesen drágitó tényezők kikapcsolásával ez a szerv a saját üzemében levágott husi a lehető legkedvezőbb feltételekkel juttassa el a kismészárosokhoz. A Termelők Budapesti Husüzeme, mert erről van szó, alig néhány hetes működése után, máris elérte azt, hogy a husárak egészséges lemorzsolódásának folyamatát felélesztette és ezzel mintegy alátámasztotta a főváros kormánybiztosa által annak ideién a legbiztosabb célkitüzéssel megindított akciót.

A budapesti husárak állandó, következetes csökkenését mutatja az a körülmény is, hogy a Ripka-akció megkezdése óta például a budapesti marhavásáron az élőállatárak átlag 20—25.000 százalékkal olcsóbbodtak. Ez tehát azt bizonyitja, hogy a mészárosok nem a saját vesztükre kénytelenek a hus kicsinybeni árát csökkenteni, hanem a beszerzési árak olcsóbbodása folytán valóban meg is tehetik ezt minden anyagi kockázat nélkül. A fentebb emlitett uj altruista szerv, amely értesülésünk szerint, nem anyagi, hanem tisztán erkölcsi eredményre pályázik, minden bizonnyal megtalálja a maga helyét az élőállatok további alakulásának szituációiában is. És kell is, hogy megtalálja, mert nem szolgálhat más célt, mint a budapesti fogyasztóközönség érdekeit.

Saját érdekében

vigyázzon arra, hogy mindig csak a régóta bevált dobozos **„valódi FRANCK-kávépótlékot"**, nem pedig holmi utánzatot kapjon.

A dobozok uj, barna-fehér-kék cimkéjén különösen előtérbe lépnek az ismertetőjelek, nevezetesen a **„Franck"** név és a **„kávédaráló".**

A „valódi Franck a kávédarálóval" megjavitja és olcsóbbá teszi a kávét.

Események

A főváros déligyümölcs-aukció bérlete és a Magyar Bank üzlete. A főváros közgyüléspótló tanácsülése elé szerdán kerül az a tanácsi előterjesztés, amely a déligyümölcs-árverések felujitása révén erre a célra „részvénytársaságot" kiván alakitani. Valaha a főváros volt a bérlője a déligyümölcs árverési uton való értékesitési jogának és a főváros albérletbe adta ezt a jogot a Magyar Kereskedelmi R.-T.-nak. 1918 óta azonban, amikor ez az albérleti szerződés lejárt, nem lehetett behozni déligyümölcsöt. Most azután, hogy ennek ujból megvan a lehetősége, az Angol-Magyar Bank R.-T., mint a Magyar Kereskedelmi R.-T. jogutóda, tizéves szerződéssel részvénytársaságot csinál a fővárossal. A részvénytársaság, amely az egész főváros területére kizárólagossági jogot kiván kapni, alaptőkéjét a tanács százmillió koronában állapitotta meg ugy, hogy a részvénytőke 51 százalékát a főváros, mint alapitó jegyzi, 49 százalékát pedig az Angol-Magyar Banknak engedi át. Lehet, hogy az ilyen aukció-bérletnek valaha lehetett jogosultsága, a mai fejlett kereskedelmi szellem mellett azonban nem fogadhatja a közönség rokonszenvesen az ilyen monopolizálást, amely tulajdonképen, egy uj, saját hasznára dolgozó, az árut megdrágitó szervet iktat be a legális kereskedelem és a fogyasztóközönség közé. Ez a fölösleges árdrágitás annál kárhozatosabb, mert a déligyümölcsöt amugy is hajmeresztő módon megdrágitják az adók és a döbbenetes vámok. Nem tarthatjuk kifogástalannak azt, hogy a főváros ezen a réven jusson jövedelemhez, de legkevésbbé tudjuk megérteni azt, hogy a főváros nem talált más társat, mint azt az Angol-Magyar Bankot, amelynek áruüzletei a közönség előtt igen nagy joggal lettek az idők folyamán népszerütlenekké.

Prokesch Antal meghalt. Sulyos veszteség érte a fővárost: meghalt Prokesch Antal, a Központi Anyagszertár kiváló főnöke. Prokesch Antal igen fontos poziciót töltött be, rendkivüli értékek fölött őrködött és páratlan szaktudással, utólérhetetlen lelkiismeretességgel állt a hatalmas, pompásan kiépitett intézmény élén. A főváros Központi Anyagszertárát ő fejlesztette arra a ritka fokra, amelyen áll és különösen az ő érdeme, hogy a háboru alatt, a legszükösebb időkben is dus raktárak állottak rendelkezésre mindama cikkekből, amelyekre a városháza nagyméretü életének szüksége volt. Nincs Budapestnek olyan áruháza, amely versenyezni tudna a Központi Anyagszertár raktáraival. Prokesch Antal fejlett kereskedelmi érzéke, ritka mindenhez értése kellett ahhoz, hogy az anyagszertárt annyira hivatása magaslatára emelje, felhalmozza és megóvja minden kártól az árukat. A főváros vagyonának egyik legbüszkébb, legmegbizhatóbb őre volt Prokesch Antal, aki most 56 éves korában halt meg, miután 30 évet töltött a főváros szolgálatában.

Száz kisautó van üzemben. A 100-ik kisautótaxi a napokban került forgalomba, ezzel a főváros közlekedésében a kis autótaxi számottevő közlekedési eszközzé lett. Hivatalos helyről arról értesülünk, hogy az Autótaxi Vállalat az 1925. év első felében további 50 kis autótaxit helyez üzembe.

Amikor nagyapó nagyanyót elvette, karácsonyra diszes Meinl-kosárkával lepte meg. Valóban nincs kedvesebb karácsonyi és ujévi ajándék egy ilyen pompás kosárkánál, telve Meinl legfinomabb kávé- és teakeverékeivel, Meinl-csokoládéval, praline-val, rummal likőrrel, keksz-szel stb.-vel. Tetszés szerinti összeállitásban minden Meinl-üzletben kapható.

Elsőrendü férfifehérnemüt készit
Angol és francia anyagokból nagy választék. **Városi tisztviselőknek kedvező fizetési feltételek.**
NÉMETHY-SZALON
IV., APPONYI-TÉR 4.

WAGNER-étteremben
ANDRÁSSY-ÚT 44. SZ.
minden csütörtök este
HÁZI DISZNÓTOR.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyitál.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Asványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

SZÓRAKOZÁS

Kilenc felvonásos mesejátékot mutat be a gyermekeknek karácsony délután a Renaissance-Színház. A nagy látványos darabban minden kép csupa kedvesség, költészet. A darabot ifj. Gaal Mózes irta, a fülbemászó magyar zenét Szabados Béla szerezte, a fantasztikus mesediszleteket Márkus László tervezte. A színház ezekre az előadásokra teljes operettzenekart állitott be. A darabot a szerző-rendező, ifj. Gaal Mózes rendezi. Az egyes mesealakokat a színház kitünő színészei: Makláry Zoltán, Nagy Margit, Földy Anna, Turay, Kerékgyártó, Antalffy játsszák. Az előadás előtt idősebb Gaal Mózes, a gyermekek szeretett Mózsi bácsija, mond meséket vetitett képekkel. A bemutató december 24-én délután 3 és fél órakor lesz. Előadások december 25., 26. és 28-án délelőtt 11 és fél órakor.

A Vigszinház e hetének eseménye a Tükörfolyosónak, Bernstein Henry szenzációs színművének szombati bemutatója lesz. A francia modern színműirodalomnak évek óta nem volt olyan nagyhatásu és kiválóan értékes alkotása, mint a Tükörfolyosó (La Galerie des glaces). A Vigszinház premierjén Gombaszögi Frida, Varsányi Irén, Gazsi Mariska, Lukács Pál, Rajnai Gábor és Béla Miklós játsszák a Tükörfolyosó főszerepeit. A szombati bemutatóig minden este az Üvegcipőt, Molnár Ferenc nagyszerü vigjátékát adják, amelyet azután a Tükörfolyosóval váltakozva fognak játszani. Most vasárnap délután a Tolvaj kerül szinre.

A Nótás kapitány hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Farkas Imre páratlan sikerü énekes játéka a zsufolt házak sorozatával halad harmadik jubileuma felé. Vasárnap délután a Drótostótot adják.

Ki babája vagyok én? a szezón legnagyobb vigjátéksikere szerdán, pénteken és jövő vasárnap este kerül szinre a Belvárosi Szinházban. A kicsapongóan mulatságos bohózatot, amely eddigi előadásain mindig táblás házak közönségét ragadta magával, Titkos Ilona, Tóth Böske, Kertész Dezső, Tarnay és Hahnel Aranka pompás együttese játszák. A hét többi estéjén, csütörtökön, szombaton Szenes Béla vidám remeke: Az olasz asszony (Titkos Ilona, Bóth Klári, Kertész, Rubinyi, Gárdonyi). Jövő vasárnap délután A nagyhercegnő és a pincér 46-ik előadása.

Óriási sikert arat

Apollo-Szinház

uj műsora

Postás Katica. Pénteken mutatja be a Blaha Lujza-szinház Zerkovitz Béla és Harmath Imre látványos, romantikus operettjét, a Postás Katicá-t, amelynek muzsikáján és szövegkönyvén egyformán hódító erővel vonul végig a tiszta magyarosság és a tiszta humor. A páratlan népszerü Zerkovitz uj operettjének muzsikájáért már a premier előtt is valóságos ostromot folytatnak a cigány- és szalónzenekarok és grammofon-vállalatok és épp ily hatalmas a közönség előzetes érdeklődése is. Az előadás nagy sikerét garantálja a főszereplők fényes névsora: Honthy Hanna, Somogyi Nusi, Rozsnyai Ilona, Boross Géza, Gózon Gyula, Ihász Lajos, Tihanyi Béla.

ORION-FILM ORION-FILM

A francia baba

ORION-FILM ORION-FILM

Pénteken, 19-én lesz a Krizantém premierje a Városi Szinházban, amelynek uj vezetősége az énekművészet és a vidámság látványos ünnepévé óhajtja avatni első magyar operettujdonsága bemutatóját. E célból a legpazarabb szinpadi kiállitás keretében a legnépszerübb művésznevéket vonultatja fel. Alpár Gitta, az uj magyar énekművészet legtündöklőbb csillaga, aki a kettős női főszerepet játssza, az érzéki és a tiszta leányszerelem büvös hangját fogja megszendíteni a Krizantém csodaszép dalaiban. Galetta Ferenc szárnyaló, meleg hangja, elegáns játéka, a garanciája a bonvivant-szerep sikerének. Derüről, kacagó jókedvről és pazar táncokról Vigh Manci, a temperamentumos szubrettprimadonna, a kitünő és népszerü tánckómikus: Sziklay József, Molnár Vera, egy uj, ifju táncfenomén és Szirmay Vilmos gondoskodnak. D'Arrigó Kornél pedig egész rendkivüli művészi feladatban csillogtatja tehetségét. Husz gyönyörü ballerina és a rendezői művészet ezen meglepetése igér ritka látnivalót a Krizantém pénteki bemutatóján, amelyet Nádor Mihály, az illusztris komponista személyesen vezényel.

Gyermekelőadás a Vigszinházban. December hó 24-én, a karácsonyt megelőző szerdán délután, régi szokás szerint, gyermekelőadás lesz a Vigszinházban. A Hübele Balázs, Komor Gyula és ifj. Toldy László énekes és táncos látványossága kerül szinre Sarkady Aladárral, a lufballonos Barnabás bácsi szerepében.

A hét eseménye: Lengyel Menyhért vigjátékának, A waterlooi csatának csütörtöki bemutatója a Renaissance Szinházban.

LUCY DORAINE

legujabb filmszenzációja

Mámor

Történet napjainkból, 6 fejezetben

Bemutatja csütörtöktől kezdve

a CORVIN-SZINHÁZ

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) pompás műsora a Csokoládéországgal vasárnap délután háromkor kerül szinre.

Király Szinház: Egész héten Minden este: Marica grófné. Szombat délután: Gül Baba. Az Unió színészképző iskolájának vizsgaelőadása (3 órakor), rendkivül mérsékelt helyárakkal. Vasárnap délután: Árvácska (3 órakor), mérsékelt helyárakkal; este és hétfőn: Marica grófnő (fél 8 órakor).

Magyar Szinház: Szerda: A vörös ember. Csütörtök: Knock. Péntek és szombat: A vörös ember. Vasárnap délután: Az elcserélt gyermek (3 órakor), mérsékelt helyárakkal; este és hétfőn: A vörös ember. (fél 8 órakor).

TABARIN

RÁKÓCZI-UT 63. oocooo TELEFON J. 21-16.

A decemberi műsor slágerei:

A világ legjobb 11 arab csoportja

BEN — BOJAMAA

ANDREA & THEO THE ENCELL'S

és a fényes kisérő műsor

A legdrágább helyár 20.000 K

Belvárosi Szinház: Szerda: Ki babája vagyok én. Csütörtök: Az olasz asszony. Péntek: Ki babája vagyok én. Szombat: Az olasz asszony. Vasárnap délután: A nagyhercegnő és a pincér (3 órakor), mérsékelt helyárakkal; este és hétfőn: Ki babája vagyok én (fél 8 órakor).

Blaha Lujza-Szinház: Szerda és csütörtök: Függefalevél. Péntek: Postás Katica (bemutató). Szombat: Postás Katica. Vasárnap délután: Függefalevél (3 órakor), mérsékelt helyárakkal; este és hétfőn: Postás Katica (fél 8 órakor).

Renaissance-Szinház: Szerda: A waterlooi csata főpróbája. Csütörtök (először), péntek, szombat és vasárnap este: A waterlooi csata. Vasárnap délután: A kis muszkák (3 órakor).

A Kamarában a nagysikerü amerikai műsor: Sohsem megyek férjhez és Három a feleség. Ezenkivül Pethes Sándor és Dénes György személyes fellépte minden előadásban fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

A legteljesebb siker a Royal-Apollóban: Egy férfi szerelmei és Az édes otthon.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Volt-e már Keleten?

Látta-e már azt az isteni nyugodtságot, amellyel a török és az arabs az élet viszontagságait viseli? Ezt nagyrészt az erős, hamisitatlan babkávé böséges fogyasztásának köszönheti. — Cselekedjék hasonlóképen!

Meinl Gyula r.-t.

DREHER BAK-SÖR

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T

Budapest, V., Nádor-utca 16

Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG

Budapest, V., Erzsébet-tér 15.

Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.

Telefon: 168-18. Telefon: 168-18.

Schwarz Sándor és Tsa

MAGYAR KÁLYHAIPAR

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.

TELEFON: 162-14.

MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Magyar Ólomárugyár Rt.

BUDAPEST, Forgách-utca 4. a Telefon: 110-45, 102-01.

Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.

Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

Hofer István és Tsa

műszaki és olajkereskedés

Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

KISS ERNŐ és TÁRSA

BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.

Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.

SCHOTTOLA ERNŐ

GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST

VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Dobozgyár

SCHEER GYULA BÉLA

Budapest, I., Verpeléti-út 15.

TELEFON: József 2-46.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.

BUDAPEST

Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet; VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.

A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság

KERN ÉS TÁRSAI

BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20

VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE

Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Hirmann Ferencs FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR

BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138 03 és 138-04.

GYÁRTMÁNYAIM: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

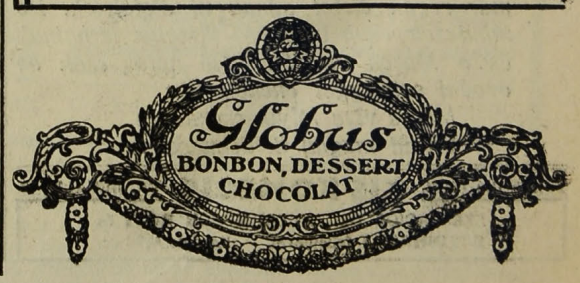

Ára 3000 kor.

Tizenharmadik évfolyam — Budapest, 1924 december 24. — 51—52. szám.

Fővárosi Hirlap

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Alkotó munka

Irta: dr. Rassay Károly

Amikor az elmult hetekben elhatároztuk a *Fővárosi Szabadelvü Párt* megalakitását, valamennyien abból indultunk ki, hogy meg kell ezt cselekednünk, mert ebben a tényben nem vezetni, hanem csak követni fogjuk a polgárságot, amely érzésben már régen összetalálkozott. Meg kellett ezt látnunk, hiszen Budapesten ma minden akarat és minden törekvés abban a vádban kulminál, hogy az a rendszer, amely öt éven át gyötörte a gyülölködés szomoru és fájdalmas eredményeivel a polgárságot, vissza ne térhessen a városházára, a főváros életében többé ne juthasson olyan szerephez, amely ártó tevékenységének ujból kaput nyit.

A polgárság idejében megérezte, hogy egyesülnie kell azoknak, akik az ország fejlődését, a reakció legyürését Budapestnek a fejlődés megszakitott utján való továbbhaladását a szabadelvü gondolat diadalától várják. Budapest népe már jó előre elénk irta a programmot: *az őszinte demokratikus és szociális érzéstől áthatott, de minden forradalmi velleitástól mentes szabadelvü politikát.* Ez az egyetlen és biztos orvosság a reakció ellen, amely minden bizonnyal meg fogja kisérelni régi pozicióinak visszaszerzését, ahol ugy érezték, hosszu évtizedekre puha fészket raktak maguknak. A közelmultban ismételten megrázta az öklét a halálfélelemmel telitett reakció, fenyegetések hangzottak el és a demagógia együgyü frázisával *isteni hivatásuaknak* állitották be magukat: el kell tehát készülve lennünk arra, hogy a harcnak minden, többnyire nem a leglovagiasabb eszközeivel is menteni igyekeznek majd a menthetőt. Ha semmi más, ez magában is elegendő arra, hogy Budapest polgársága iránt érzett kötelességünk tudata kényszeritsen bennünket, hogy felülemelkedve személyi és pártszempontokon, egyesüljünk a harcban, amelynek meg kell hoznia a várt győzelmet. Ez a győzelem pedig Budapest polgárságának visszaadja lelkiismereti szabadságát, egyenlőségét, munkakedvét, pártatlan adminisztrációját, gyermekeinek politikamentes nevelését, a város háztartásának hazugságmentes, takarékos vezetését és minden tekintetben a lehetőségekhez mért fejlődést.

Fölösleges ezen a helyen rámutatnom, hogy mi történt és mi nem történt a kommün bukása óta a budapesti városházán. Tisztában van ezzel mindenki éppen ugy, mint azzal, hogy mint omlottak össze mindazok a támadások, amelyeket a saját büneik átháritása céljából a mult ellen intéztek Wolffék frontjáról. Az elmult öt esztendő elriasztó példái elég tapasztalatot nyujtanak azoknak a férfiaknak, akik a Fővárosi Szabadelvü Párt élén állanak és akik között ott vannak azok is, akik a multban is akartak és tudtak alkotni, teremteni a főváros kormányzásában eltöltött gazdag évek alatt. Mégis azt kell mondanom, hogy a jövő nem lehet a mult szolgai kopirozása. Igen, igenis, *át kell venni és fejleszteni kell mindazt, ami a multban jó, szép, okos és egészséges volt, de ki kell egésziteni az akkori tevékenységet, az akkori programmot nagyon sok mindennel, amit az uj korszak, az uj idők követelnek.*

Hiszünk abban, hogy a főváros lakosságában óriási többségben vannak a munkás és józan polgárok, akik a gyülölködés hosszu időszaka után, a szenvedések tisztitó tüzén keresztüljutva, megérzik, hogy a legendás magyar szabadelvüségnek, a tradicionális budapesti polgári erénynek, a józan haladás tiszteletreméltó tempójának vissza kell nyernie a becsület, a megértés, a fáradhatatlan munka uralmát. Ebben a hitben indulunk és ebben a jelben kell győznünk.

Ripka Ferenc békés, alkotó munkára alkalmas uj törvényhatóságot kiván

Hat ügyosztály megszünik és négy uj előljáróság alakul

A kormánybiztos nyilatkozik a Fővárosi Hirlap-nak

Ennek a hónapnak végével kerek egy esztendeje lesz annak, hogy a kommün bukása után következett idők lázában született törvényhatósági bizottság mandátuma lejárt. Hosszu hónapok után végre Ripka Ferenc dr. jött kormánybiztosnak a városházára, s ezzel megszünt az éveken át tartott rombolás, de a január óta tartó tétlenség és bizonytalanság is. Az uj kormánybiztos erős kézzel fogott hozzá, hogy az uj rezsim utjait egyengesse. Az ujesztendőnek páratlan jelentősége lesz tehát a főváros életében.

Mit várhat Budapest polgársága a küszöbön álló 1925-ös esztendőtől? Ezzel a kérdéssel kerestük fel dr. Ripka Ferencet, a főváros kormánybiztosát és megkértük egyuttal: tájékoztasson azokról a generális jelentőségü kérdésekről, amelyek az uj esztendő elején foglalkoztatják a főváros vezetőségét.

Ripka kormánybiztos

a felvetett kérdésekről a Fővárosi Hirlap részére a következőkben volt szives nyilatkozni:

— Az 1925-ös esztendő rendkivül nagyjelentőségü lesz ugy a főváros jövő gazdaságára, mint pedig a város politikai alakulására nézve. Maga

a székesfőváros belső gazdálkodása is nagy átalakuláson megy keresztül.

A sok évi bizonytalanságokra alapitott költségvetés után, a korona stabilizálódása révén *reális költségelőirányzatot tudunk produkálni,* amely felöleli a főváros háztartása minden részének szükségleteit, ugyhogy

a közönségnek nem kell olyan meglepetéstől tartania, mint amilyenben az ezévi zárszámadások terén böven lesz része.

Mert hiszen *az előirányzathoz képest mutatkozó költségtullépések megközelitik magát az előirányzatot.*

— A rendkivül nehéz gazdasági viszonyok nem fogják megengedni, hogy az egyes igazgatási ágakban kivánatos beruházások teljes mértékben megtörténhessenek, de arról mindenesetre gondoskodni kell, hogy a takarékossági elvnek legszigorubb figyelembevétele mellett mindarra fedezet jusson, amire mulhatatlanul szükség van. Az uj költségvetésnek, amint jeleztem, figyelemmel kell lennie a polgárság teherbiróképességére és mivel ezt az állami szanálással kapcsolatos terhek már amugy is tulontul próbára tették,

a városi közigazgatásnak kimélettel kell a polgárság igénybevételére számitania.

A város gazdálkodásával szoros kapcsolatban áll *a közigazgatási apparátusnak leépitési terve.* A belügyminiszter ur felhivta a székesfőváros tanácsát: tegyen neki sürgős javaslatot az ügyosztályok számának az egyes ügykörök összevonásával elérhető apasztására nézve.

A kormánynak álláspontja, hogy a tizenhat ügyosztály tizre redukáltassék.

ugy, miként ez az 1911. évet megelőző átszervezés előtt volt

— E mellett azonban sulyt helyez a kormány arra, hogy az adminisztrációnak ama fogyatékosságai, melyek az átszervezés előtt fennállottak, kiküszöböltessenek. Az ügyosztályok számának apasztásával lehetőséget nyujt a kormány a főváros tanácsának arra, hogy *a kerületi közigazgatást megjavitsa,* illetőleg, hogy

a kerületi előljáróságok számát egyelőre néggyel szaporithassa.

— A kerületi előljáróságok számának szaporitásával lehetőség nyilik arra, hogy *az ügyosztályok számának apasztása révén feleslegessé váló személyzet egy része a közönség szempontjából értékes munkakörben elhelyezhető lesz.*

— A belügyminiszter urtól vett felhatalmazás alapján legrövidebb időn belül megkezdődik

az összes városi üzemek szakszerü felülvizsgálata,

amely meg fogja állapitani azt, vajjon az üzemgazdálkodás tekintetében vannak-e kifogásolni való körülmények és ha igen: miképen kell a bajokon segiteni? *A bizottság tagjai kiváló szakemberek lesznek,* akiknek a véleményében a közönség minden bizonnyal meg fog nyugodni.

— Nagyjelentőségü lesz az 1925. esztendő azért is, hogy az autonómia legfontosabb szervének, a törvényhatósági bizottságnak szünetelése végetér és

uj törvényhatóság fogja a város gazdálkodását intézni.

A főváros fejlődése és gazdasági életének ujjáépitése szempontjából nem lehet más kivánsága a városát szerető polgárnak, mint az, hogy *ez az uj törvényhatóság alkalmas legyen a békés, alkotó munkára.* Ennek a törekvésnek a szolgálatában kivánom megkezdeni az ujesztendő munkáját.

Sokszor megvertem Sebestyén igazgató urat

— mondja Sebestyén Géza édesanyja

Budapesten ma kétségen kivül a legboldogabb asszony Sebestyén néni, Sebestyén Dezső, Mihály, Jenő, Béla és Géza édesanyja. Az öt fiu közül négy igazgató, az ötödik csak azért nem, mert olyan jó színész, táncoskomikus, hogy öreg bátyjuk, Géza, nem engedi az igazgatói pályára. Különben egész bizonyos, hogyha nem lenne olyan kiváló tehetség, ő is az igazgatók keserü kenyerét enné.

Ott ülünk Sebestyénéknél az asztal mellett. Az asztalfőn a mama, Sebestyén néni, szemközt vele a papa, Sebestyén bácsi, az egyik oldalon a két fiu Géza és Dezső, velük szemben a másik három, Béla, Jenő, Mihály.

— Hát jól van — mondja Sebestyén néni —, beszélek a fiukról, de csak ha kimennek a szobából. Nem jó nekik meghallani, szédte-vedte, az én véleményemet magukról, mert bizony ha egyszer a fülükbe jut, soha többet nem jönnek haza. Már pedig azt nem szeretném. Két fiam ugyis távol van Pesttől. Ők egy héten csak egyszer jönnek haza, egy órácskára. Alighogy befut velük a vonat, ebbe a nagy városba, hipp-hopp már itthon teremnek. Megcsókolom őket, azután husz perc mulva már rohannak vissza a vasuthoz, mert haza kell menniök, vissza, városukba.

— De nekem elég ez a husz perc is. Én nem tanácskozom velük, nem kérdezek tőlük, nem nézegetem őket, csak megcsókolom a homlokukat egyszer, a szájukat kétszer, kezet fogok velük, azután Isten hirével ujból elereszt em őket az élet utjára.

Az öt fiu szépen, egyenesen, katonásan fölkel az asztal mellől és megindulnak kifelé, hogy a mama elmondhassa véleményét róluk. Elől megy a négy igazgató, hátul az ötödik, aki még nem igazgat. Legelől a legfiatalabb megy, Dezső, akit csak amugy Dodinak hivnak.

— Ő a gazdasági igazgató. Nála a pénzem — mondja Géza — szeretem, ha ő megy elől.

Az öt fiu kiment a szobából. Az ajtó még be sem csukódott, Sebestyénné szeme szögletében sürün felszökkennek a könnyek.

— Öt gyönyörü gyerek! — mondja alig hallhatóan és kinéz utánuk hosszan az ajtón. Szeretné visszahivni őket, hogy egy perccel még tovább láthassa mind az ötöt: Gézát, Bélát, Jenőt, Mihályt, Dezsőt.

Sebestyén bácsi a bajusza alatt dörmögi:

— Nem lehet ezzel az asszonnyal birni. Mindig a fiaiba gyönyörködik, mindig a fiait nézi. Aztán itt pityereg nekem egész nap a boldogságtól. Mondtam már neki, hogy járjon színházba és nézzen bonvivánokat. Azok a szépek, nem az ő fiai. No hiszen, lett is idehaza nagy csata. Ugy összeszidott, hogy egész nap nem jöttem haza. De nem is dicsérem én azóta a bonvivánokat . . .

*

— Dezsővel kezdem — mondja Sebestyénné —, ő a legfiatalabb. Róla a legkevesebb a mondanivalóm. Derék szorgalmas, jó fiu volt mindig, szeretett tanulni és már kisgyerek korában megmondtam, hogy hivatalnok lesz belőle. Az is lett. Amikor aztán kitört a kommün és Géza fiamtól elvették a budai szinházat, Dezső fiam azt kérte, hogy helyezzék őt Budára, legyen ő a mi szinházunk gondnoka. Kérését teljesitették is és ettől kezdve Dezső fiam vigyázott a budai szinházban a rengeteg holminkra, az elkergetett Géza helyett. Géza látta, hogy a gyerek nagyszerüen beválik a szinház falai között is, magához vette, Budára, azután elvitte Miskolcra és most hazahozta Pestre a Városi Szinházhoz helyettes igazgatónak.

— Második fiam Mihály, a miskolci igazgató. No hiszen ez volt ám csak a nagy lurkó. Gyerek korában olyan rossz volt, hogy a város majdnem minden lakosa panaszkodott rá. De csak másokkal szemben rosszalkodott, mert velem szemben mindig drága, jó, hűséges gyerek volt ez a Misi és éppen az én akaratomra adtuk őt be a sziniakadémiára. Az akadémia után Palágyinál játszott, azután Gézánál, majd igazgatója lett a marosvásárhelyi szinháznak, azután a Magyar Szinházhoz szerződött, és most hogy Géza feljött Pestre, ő lett a miskolci szinház igazgatója.

— Jenő fiam a harmadik. Ő is színész. Gézánál játszott először, a marosvásárhelyi szinházban, azután végigbonlyongta az egész országot, ujra visszament Marosvásárhelyre és még most is ott van. De néhány nap mulva már itt lesz velünk Pesten és többé el sem engedjük.

— Béla a negyedik fiam. Ő is mindvégig szorgalmas jó tanuló fiu volt. Most vezetője az egyik nagy biztositóintézetnek.

*

— Ötödik fiam: Géza, vagyis az első, ha elölről nézzük, mert ő a legöregebb.

— Biz én magam sem tudom, hogy a Városi Szinház igazgatójáról meg szabad-e nekem mondani az igazságot és nem haragszik-e meg majd rám a tekintetes városi tanács, de ha felmentést kapok a hivatalos titoktartás alól, bizony megmondom én, hogy Gézánál rosszabb gyerek az egész világon nem volt. Idehaza a legjobb, a legszófogadóbb, a legcsendesebb, engedelmesebb, az iskolában hét ördög, aki diót tett a tanárok székláb alá, aki fölbontotta uj ruháját, mert a bélést akarta látni, aki a házunk előtt egyszer este fölszedte a kövezetet és behordta a konyhába. Hát ilyen gyerek volt ez a Géza.

— Egyre-másra jöttek a tanárok, hogy nem lehet vele birni, mert felforgatta az egész világrendet.

— Bocsássanak meg neki — könyörögtem minden alkalommal —, majd megjavul.

— Nem, ez soha — mondták a tanárok — nem lesz ebből soha semmi. Legjobb volna Szibériába deportálni.

— Igy hát bizony én sokszor megvertem Sebestyén Géza igazgató urat.

— Verseket faragott az utolsó sorban, meg olyan grimaszokat tudott vágni, hogy az egész osztály nevetett. A leckéjét sohasem tudta, szavalni tudott csak, de olyan szépen, hogy azt mondták az imerősök:

— Gál Gyula lesz belőle, akárki meglássa!

*

— Egyszer azt hallom, hogy a Géza gyerek vizet árul a ligeti szinházban.

— No ilyen szégyen — gondolom magamban — és még aznap este kilopóztam a ligetbe, Feld Zsiga szinházába, hogy megnézzem fiamat.

— Elszörnyüködtem, amikor megláttam Géza gyereket, amint vigan futkározott a széksorok között és vékony hangon kiabála:

— Friss vizet tessék! . . . Friss a viz urak! . . .

— Csendesen kisomfordáltam a szinházból. Odahaza az uram azzal fogad:

— Ezer ördög, ezer menykő, hallottad-e asszony, hogy ez a Géza gyerek vizet handléroz Feld Zsigánál?

— Halálra váltam ijedtemben.

— Nem én édes uram, sohase hallottam — mondtam neki ártatlan arccal.

— No hiszen majd kimegyek holnap — dörmögött az öreg — és megnézem én magam.

— Géza este hazajött, kihivtam a konyhába és megmondtam neki, hogy vigyázzon, mert az apja holnap kimegy a színházba és lesz hadd el hadd.

— Pedig nekem ki kell menni — mondta Géza —, mert először is szerződésem van Zsiga direktorral, másodszor meg az „Aranyember" megy, amit én nem mulasztok el egy kis verésért.

— Kétségbeesetten mentem ki másnap az urammal a Feld-szinházba, de Géza gyereket nem láttuk sehol. No gondoltam magamban, mégis megjött ennek a gyereknek az esze és legalább most nem árul vizet, hogy tudja, hogy az apja itt van. De alighogy igy elgondolkozom magamban, egyszerre csak jön kivülről egy egész alacsony kis emberke, orra alatt olyan hatalmas bajusszal, hogy még a legöregebb harcsát is megszégyenitette volna és vékony hangon el kezdi kiabálni:

— Friss vizet urak! . . .

— Teremtő atyám! Hiszen ez Géza! — és csak ugy vacogott a fogam, ijedtemben. De az uram nem ismerte meg, hanem még jókorát kacagott is, hogy ekkora kis embernek milyen hatalmas bajusza van.

*

— Igy növekedett a semmirekelő és fejemet teleszórta gonddal. Jó nagyocska volt már, hivatalnok az egyik pesti lapvállalatnál, amikor egy napon azzal a „kellemes" hirrel lepett meg bennünket, hogy szakit eddigi pályájával és felcsap színésznek.

— Nagy égiháboru lett erre nálunk. Az uram folyton azt hangoztatta, hogy ilyen szégyen, ilyen szégyen, én meg sirtam egy napot, egy éjszakát.

— Igérem maguknak — mondta Géza —, ha a pályán nem leszek a legjobb, visszamegyek hivatalnoknak.

— Ekkor beiratkozott a sziniakadémiára. A gyerek láthatóan megjavult, megkomolyodott. Shakespeare-t kezdte olvasni, Molieret, meg Madáchot. Egyszer azzal a hirrel jön haza, hogy vizsgázik a Velencei kalmárban, menjünk el és nézzük meg. Sose felejtem el azt az érzést, amikor beültünk az urammal az Uránia nézőterére. Minden szavát megkönnyeztem és nem hiszem, hogy a velencei zsidó valaha aratott volna olyan diadalt, mint akkor nálam, az én szivemben. Láttam, az uram is meg volt nagyon hatva, de nem szólt, csak dörmögött a bajusza alatt.

— Géza az akadémiáról Pécsre szerződött, majd Makó társulatához Debrecenbe, majd a kolozsvári Nemzeti Szinházhoz. Azután felkerült Budapestre a Magyar Szinházhoz és mint Magyar Szinházi színész lett a buda-temesvári, majd a buda-miskolci szinház igazgatója.

*

— Sokszor kérdezik tőlem, igaz-e, hogy Géza mindenben kikéri tanácsomat. Erre csak azt felelhetem, hogy ha tanácsot nem is kér, de velem, mint a világon legjobb barátjával, mindent megbeszél.

— Amikor a városházán hire járt, hogy Géza kapja meg a Városi Szinházat, igaz, hazajött és megkérdezte tőlem, hogy mit csináljon.

— Vágj bele fiam, mondtam neki, ne félj te semmitől, csak eridj előre . . .

— Igy lett a miénk a Városi Szinház, amelynek Géza az igazgatója, Dezső a gazdasági főnöke, én vagyok a dramaturgja . . . s azonkivül ma Pesten én vagyok a legboldogabb asszony, az öt Sebestyén fiu édesanyja.

Kardos István.

Fullánkok

* * *

Ács Ferenc

főszámvevő elérte hatvanadik életévét. Aki Budapest adminisztrációját ismeri, annak a számára ez az előbbi egyszerü bővitett mondat teljesen egyértelmü lehet azzal, hogy a jó Isten adjon erőt-egészséget ennek a csodálatosan munkabiró, kiváló főtisztviselőnek ahhoz, hogy még sokáig müködhessék Budapest javára. A közgyüléspótló tanácsülést az a megtiszteltetés érte, hogy Ács Ferencnek hivatalbantartásáról szavazhatott. A szavazás eredménye az volt, hogy tizenkilencen igennel és egy tanácstag „nem"-mel szavazhatott. Ha képviselőválasztásról lett volna szó, a mélyen tisztelt jelölt ur büszkén vonulhatott volna be diadalmenetével a mandátum átvételéhez. Sőt, ha a bizonyos politikai velleitásokkal dolgozó közgyülés produkál ilyen bizalmi vótumot, az is csodálatos eredmény lett volna. De a közgyüléspótló tanácsülésben csupa ugynevezett „szakember" ül, akik mindnyájan kötelesek ismerni azt a rendkivüli értéket, amelyet egy Ács Ferenc képvisel. És ha mégis akadt egy valaki, aki még ezzel a férfiuval szemben is, aki szobra lehetne a kötelességtudásnak, tüntet, akkor azt kell mondanunk, hogy az illető nem Ács Ferencről, hanem önmagáról mondott lesujtó itéletet.

Két gyertyaszál között

hirdetett itéletet a napokban a budapesti törvényszék egyik tanácselnöke. A gyertya ugyan szimbólum ezekben a napokban, amikor gondos apák és anyák a karácsonyfa diszéről gondoskodnának, ha volna miből; de a törvényszéken ismeretlen fogalmak a családi ünnepek, amelyeknek szimbóluma a Wolff-rezsim jóvoltából ide is bevonult. Mert, hogy az elektromos-müvek nem funkcionálnak annak rendje és módja szerint, annak nem az elektromos-müvek kiváló vezetői az okai, hanem Wolffék rablógazdálkodása. Igazán nem lehet ez kétséges akkor, amikor tudjuk, hogy a hirhedt „deficitmentes" költségvetés érdekében nemcsak beruházásokat nem eszközöltek, de még a legszükségesebb javitásokat sem engedték eszközölni. Hogy közben minden leromlik, minden tönkremegy, erre csak egyet felelhetett tág lelkiismeretük: utánunk a vizözön. Ráadásul még a külföldi adósságok törlesztésére el is zálogositották az elektromos-müvek jövedelmét, ami apró emberkék még apróbb garasaiból tevődik össze, a helyett, hogy az automobilon járókkal, vagy hat cselédet tartókkal fizettették volna meg az aranymilliókat, amiből iskolákat és kórházakat épitett az előző rezsim. A két szál gyertya között gonosztevőket itélhetett el a törvényszéki tanácselnök, de maga a két szál gyertya Wolffék várospolitikája fölött mondott sulyosan marasztaló itéletet.

HAAS FÜLÖP ÉS FIAI
CS. ÉS KIR. SZABADALMAZOTT
SZŐNYEG- ÉS BUTORSZÖVET-GYÁROSOK
BUDAPEST
Magy. kir postatakarékpénztári cheque-számla száma 9962.
Telefon 37-98 szám

MARTOS és DEMÉNY
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 6.
Szerszámok, szerszámkülönlegességek, szerszámgépek, müszaki áruk.
Telefonszámok: Iroda: 44-38, raktár 173-62.
SAJÁT PRÄCIZIÓS SZERSZÁMGYÁR.

Uj feladatok előtt

Irta: **Márkus Jenő dr.**

A fővárosi novella törvényerőre emelkedésé, a már egy év óta tartó interregnum a végéhez közeledik. A községi választások előreláthatóan jövő évi május hó elején le fognak zajlani és utána megalakulhat az uj törvényhatósági bizottság és megkezdheti a működését, ami elé fokozott várakozással tekint elsősorban a főváros lakossága.

A főváros, hasonlóan, mint az állam, a legsulyosabb helyzetben van. Mig azonban az állami szanálás már tervszerüen folyik, a főváros szanálására eddig semmiféle kezdeményező lépés nem történt a személyzeti létszám apasztásának a kivételével, amit a belügyi kormányzat ismételt beavatkozására a Tanács kénytelen volt végrehajtani. De ezen tulmenően, az égető pénzügyi és gazdasági bajok gyökeres és tervszerü orvoslása egyre késik. A fővárosnál még ma is ugyszólván minden maradt a régiben, mintha Budapest most is a régi Nagy-Magyarországnak, s nem a kifosztott, megtizedelt csonkaországnak a fővárosa lenne. Közben az idő mulik és a helyzet egyre sulyosbodik.

A főváros jövő évi első aranyköltségvetésének előreláthatóan nagyarányu deficitje — amint azt a kormánybiztos ur is kilátásba helyezte — maga után fogja vonni a községi adóbevételeknek ujabbi fokozását. Az adóprést tehát még az eddiginél is sokkal erősebben fogják megszoritani, azonban felette kétséges, hogy a már amugy is tulterhelt polgárság ezt az ujabbi emelést ki fogja-e birni?

A kereseti viszonyok a legmostohábbak. Az üzleti forgalom ugyszólván teljesen megszünt, munkaalkalom alig van, az ipari és kereskedelmi vállalatok legtöbbje egyik napról a másikra tengődik és az üzembeszüntetések, fizetésképtelenségek, csődök egyre sürübben követik egymást.

Vajjon a főváros és a lakosság gazdasági helyzete és általános elszegényedése nem inkább arra enged-e következtetni, hogy az adóterhek további fokozása az adóalanyok pusztulásához fog vezetni? Egyre többen és többen buknak el a gazdasági küzdelemben és — sajnos — nem rémkép, ha ugy látjuk, hogy a fővárosnak és a lakosságnak elsorvadása még csak ezután fog a maga teljes szomoru, rideg valóságában és egész nagyságában megnyilvánulni.

A legkritikusabb időben vonul majd be a városházára az uj törvényhatósági bizottság. A pártszempontokon felülemelkedve, mindnyájunknak azt kell kivánnunk és komolyan arra kell törekednünk, hogy az uj törvényhatósági bizottság magas szinvonalu, tetterős, dolgos testület legyen, mert a segitséget elsősorban önmagunktól, a képviselőtestülettől várhatjuk.

A legelső feladat a főváros pénzügyeinek, elsősorban a külföldi kölcsönöknek a végleges rendezése. Mindaddig, amig ez a kérdés megoldva nincs, amig nem tudjuk a rendezés során megállapitandó fizetési kötelezettségek évi pontos összegét, egyfelől nem lehet megállapitani a háztartásnak azokat a kiadási és bevételi uj kereteit, amelyeket a főváros és a lakosság megváltozott gazdasági helyzetéhez és vagyoni állapotához kell szabni, másfelől pedig nem lehet a szükséges további pénzügyi és gazdasági tervekről és megoldásokról beszélni.

A külföldi kölcsönök rendezésére jó alkalom kinálkozott a bolsevizmus bukása után, amikor a kölcsönkötvényeket az európai piacokon a névérték 10—20 százalékán jegyezték. Akkoriban nagyon előnyösen lehetett volna a külföldi hitelezőkkel kiegyezni, ahogy ezt Bécs városa is tette, a saját külföldi hitelezőivel. Vagy össze lehetett volna a kötvények nagyrészét vásárolni. Sajnos, — ezt az alkalmat elmulasztották s ma már aligha lesz más megoldás, mint a kölcsönöknek egy bizonyos árfolyamon való konverziója egy ujabb, hosszulejáratu, az uj kölcsönszerződés megkötésének időpontjától törlesztendő kölcsönre.

Ugyancsak elsőrendü feladat a háztartás kereteinek beható megvizsgálása és ugy a személyi, mint a dologi kiadásoknak a legszükségesebb mértékre való kiszabása.

Ebbe a feladatkörbe tartozik a közigazgatás egyszerüsitésének a keresztülvitele s ezzel kapcsolatban a nélkülözhetetlen tiztviselők és alkalmazottak létszámának a megállapitása. E tekintetben semmiesetre sem helyes az az eljárás, amely a létszámapasztást egyszerüen arányszámokkal véli elintézhetőnek, mondván, hogy a jelenlegi létszám ennyi és ennyi százaléka felesleges, tehát elbocsátandó. A létszámapasztás szorosan összefügg a közigazgatás egyszerüsitésével, s a kettőt egyszerre kell végrehajtani, nehogy ebből az igazgatásra és végeredményben a lakosságra kár származzék. Egyébként nem fér szó ahhoz, hogy a főváros azt a nagyarányu igazgatási gépezetet, amelyet a boldog béke korszakában Budapest nagyarányu fejlődése tett szükségessé, mai megváltozott helyzetében fenn nem tarthatja. Kétségtelen tehát, hogy ezt a gépezetet a város kulturális érdekeinek sérelme nélkül le kell épiteni olyan mértékben, ami mellett hivatásának még mindig jól megfelelhet és költségei elviselhetők. Meggyőződésem, hogy ez a leépités részben a tanácsi ügyosztályok számának apasztásával, részben egyes hivatalok összevonásával, részben egyes nélkülözhető intézetek megszüntetésével, a hangoztatott érdekek sérelme nélkül, végrehajtható, azonban ismételten hangsulyozom, hogy ezt a kérdést kapcsolatba kell hozni olyan intézkedésekkel, amelyek a mai nehézkes bürokratikus ügykezeléssel és a hatáskörök mai merev, több foku megoszlásával szemben ugy befelé, mint kifelé idő- és munkamegtakaritást jelentenek.

További fontos és sürgős feladat a közüzemeknek: a közuti vasutaknak, a villamos- és a gázüzemnek, továbbá a vizmüveknek reviziója. A revizió eredménye alapján kell megállapitani a négy nagy közüzemnek egyöntetü pénzügyi irányitását és kihasználását biztositó intézkedéseket. A főváros jelenlegi anyagi helyzetében ugy a háztartás, mint a pénzügyi lehetőségek szempontjából ennek nagy jelentősége van. Hasonlóan revizió alá kell venni a többi, u. n. házi üzemeket is, s ezek közül elsősorban azokat, amelyeket a háborus kötött gazdálkodás tett szükségessé, továbbá azokat, amelyeknek fentartása felesleges és nem jár haszonnal, meg kell szüntetni. Nem kételkedem benne, hogy a most kiküldendő üzemi felülvizsgálóbizottság számos ilyen háziüzemet fog találni.

Közgazdasági téren az uj törvényhatósági bizottságra vár Budapestnek, mint az ország ipari és kereskedelmi központjának előtérbe állitása, az ipari és kereskedelmi érdekeknek hathatós védelme és szolgálata, a magánépitkezés lehetővé tétele, a lakosság kereseti viszonyainak előmozditása. Programmot kell kidolgozni a szükéges közmunkákról, elhasznált kövezetünk, tulterhelt villamosáramfejlesztő telepeink, vizművünk kijavitására és kibővitésére, köztisztaságunk és közvilágitásunk megjavitására és a szükséges tőke megszerzése utján ezeket a munkákat több évre elosztva, feltétlenül biztositani kell.

És ha e fontos pénzügyi és gazdasági feladatok megoldást találtak, meg kell egyuttal oldani a fővárosi törvény évtizedek óta huzódó gyökeres reformját és a modern követelmények szerint ki kell

Sipőcz

Az idő fut. Kerül-fordul az ember és már itt a május... Levelek hullása, daruk távozása... Mert most megforditva lészen: májusban hullanak le majd a fölösleges levelek és távoznak a darvak, amelyek nem birják az uj klimát. Amig a kályha barátságos meleget áraszt, ráér az ember néha fölösleges dolgokat is müvelni. Elgondolkodni karrieren, amelyek tüneményesek, de nem egészen érthetők.

Nem töpreng az ember például Zilahi Kiss Jenő karrierjén. Nincsen azon semmi érthetetlen, semmi különös. Olyan természetes az, minthogy Wolff Károly lehetett a vezér és Csilléry az alvezér öt vagy hány esztendőn át. Egészen természetes, sőt törvényszerü, hogy Zilahi Kiss Jenőből alpolgármester lett. Az ellenforradalmi recept, amelyet nagy historikusok munkáiból ismerünk, nem lett volna teljes, ha Zilahi Kiss Jenő felszinre nem kerül — bizony elég hosszu időre. De hát a történelmet nem lehet megcsalni...

Sipőcz Jenő azonban egészen más. Sem nem forradalmi, sem nem ellenforradalmi temperamentum. Csöndes, kedves — és hinni kell benne — jó szándéku fiatalember. És ha történetesen megmarad az ügyészségi folyosón és olyan fiatalon megy nyugalomba, mint azt majd májusban megcselekszi, egészen komolyan megsajnáltuk volna. Elmondtuk volna, hogy milyen derék, igénytelen, szorgalmas, kissé törékeny, de a mesterségét eléggé értő fiatalember. De nem maradhatott meg az ügyészségi folyosón, az ostoba sors, vagy mi, kisodorta onnan és már öt esztendő óta sajnálni kell, hogy az ügyészség elvesztett egy igen jelentős munkaerőt, a polgármesteri szék pedig nem nyert vele semmit.

Ha még egy Mikszáth Kálmánt szülne a magyar föld, megirhatná ujra Lestyák Miska históriáját, aki közönséges szabóinasból lett Kecskemét város hatalmas főbirájává. Nagyon rosszul ment akkoron Kecskemét város sorsa. Hol a török, hol a kuruc sarcolta meg őket. A szenátorok éppen izzadtak a gondtól a tanácsteremben és az egyik keservesen felsóhajtott:

— Hát mi magunk csak nem verhetjük ki a törököt az országból, ha a császár se birja.

Egyszer csak besüvölt a nyitott ablakon egy gyermekhang:

— Már én pedig azt mondom, hogy nem elkergetni kell a törököt, hanem ide kell hozni Kecskemétre.

Hát a mezitlábas Lestyák Miska volt, a Lestyák szabó fia, aki a megváltó ötletet adta. Nosza vitték a szenátusba és — miután meglett ember amugy sem vállalta volna — megtették kecskeméti főbirónak.

Ebben az esetben Lung Géza főjegyző töltötte be a Lestyák Miska szerepét. Wolff urék izzadtak, izzadtak, de hiába szenvedtek, nem tudtak összeállitani valamire való városi programmot. Ekkor kiáltott be az ablakon Lung Géza, hogy neki, meg Sipőcz Jenőnek volna kommunális programmjuk, amivel meg lehet csinálni a városházi kurzust. Fölvillant a szeme az uraknak, akik már hetek óta nem tudtak kiagyalni semmit. Azt mondják, a programm legnagyobbrészt Lung Gézáé volt és csak maga mellé vette Sipőczöt, a komoly, törekvő fiatalembert, mint aki amugy sem veszedelmes. Szerény, csöndes, igénytelen, reprezentálásra nem való, még kevésbbé szónok: egyszóval ideális társ, ha az ember kormánybiztosságra, főpolgármesterségre pályázik.

Wolffék meg voltak mentve. Megmentette őket az ablakon bekiáltó Lestyák Miska, azaz, hogy Lung Géza. Volt már programm. A programmhoz pedig volt kormánybiztos is, szám szerint kettő, Lung és Sipőcz. Itt azután egy kicsit homályos kezd lenni a história, mert soha senki el nem árulta, mi kifogása volt keresztény községiéknek a tehetséges Lung Géza ellen? Talán éppen ez? Lehet. Vannak rezsimek, vannak vezérek, akik ki nem állhatják a tehetséges embereket. Hogy miért? Tessék kitalálni. Voltak, akik azt mondták, hogy Lung összeférhetetlen természetü, sőt akadtak, akik ugy vélték, hogy tulságosan szélsőséges az antiszemitizmusban. Diktumfaktum megbukott. Sipőcz lett a kormánybiztos.

No de a polgármester már biztosan Lung lesz. Dehogy lett: ott is megbukott. Az is Sipőcz lett. Alpolgármesterségre is pályázott. De ezt azután igazán megérdemelte volna a kurzustól. Megint kibuktatták. De alpolgármester már nem Sipőcz lett. A szerencsétlen Lungot még tanácsnoknak sem választották meg, pedig erre már igazán soron lett volna. Kapta magát, fölszedte a sátorfáját, ott hagyott csapot, papot, Wolffot, Sipőczöt, keresztény községi pártot és fölcsapott fiskálisnak. Pedig szegény Sipőcznek nagy szüksége lett volna rá. Hiszen a nevezetes memorandum óta olyanoknak látszottak, mint a sziámi ikrek. Kitünő tanácsadó lett volna, de ha már nem volt, örömmel vállalkozott erre a szerepre a kitünő Folkusházy alpolgármester, aki, ha nincs, bizony nehéz dolga lett volna a kis Sipőcznek.

Tanácsesal bőven ellátta Sipőczöt Folkusházy. Bár valamit az alakjából is kölcsönözhetett volna, mert bizony a szegény Sipőcz talán éppen a szerény, kedves, mesterkélten komolykodó arcával olyan jelenség volt, mint egy tiszteletreméltó fiatal néptanitó. Csak a nádpálca hiányzott a kezéből. Ma is ha beleül a közgyülési terem hatalmas, öblös elnöki karosszékébe, úgy néz ki, mint egy ijedt gyermek, aki vacogva fél a kettészelt oroszlánfejtől, amely a trónust ékesiti. Hiába, ezt a karos-széket még alighanem Márkus József robusztus, férfias alakja számára formálták meg.

Csinos, szőkén kunkorodó bajuszkája is olyan, mintha szégyenlette volna a meztelenszájuságot és

szélesiteni a főváros önkormányzati jogkörét és mélyiteni kell az önkormányzati szellemet.

Még sok teendőről beszélhetnénk, de ezeknek a részletezése tulnőne egy cikk keretein. De nem is a célom. Én csak azokra akartam rámutatni, amelyek a gyógyuláshoz vezetnek.

Készakarva emlitettem a gyógyulást, mert ennek a városnak nemcsak a teste, hanem a lelke is beteg Nem elég a testét meggyógyitani, hanem meg kell gyógyitani a lelkét is, ha azt akarjuk, hogy ismét erős, egészséges legyen. Ki kell üzni a lelkéből a gyülölködés, a testvérharc mérges szellemét, hogy megszabadulva e lidérctől, ismét a szeretet, a megértés, az öröm szállja meg. Az uj törvényhatósági bizottságnak legnemesebb feladata a város beteg lelkének a meggyógyitása, ami ha sikerül, el fog oszlani fejünk felett a sürü, fojtó köd és Budapestet ismét be fogja ragyogni az éltető napsugár!

Nyolcvanöt városi üzem a vádlottak padján

Körülbelül negyven városi üzem megszünésére lehet számitani

A főváros üzemei fölött, minden valószinüség szerint, igen hamarosan el fog hangzani az itélet. Ismeretes a belügyminiszter rendelete, amelyet Budapest minden polgára csak élénken helyeselhet. Ki volna az, aki nem látná be, hogy nincs szükség olyan üzemekre, amelyek nem közszükségleti cikkekkel látják el a publikumot, vagy amelyeknek léte hadüzenet a jogosulatlan és bünös árdrágitás ellen? Ki volna az, aki pártjára kelne az olyan üzemeknek, amelyek kisemberek, becsületes iparosok kezéből veszik ki a kenyeret, s igy a várost az adóalanyok kifejlődésétől fosztja meg?

A városnak ezeket az elveket kell szem előtt tartani. Ha pedig ez igy lesz, aminthogy igy kell lennie, akkor egészen bizonyos, hogy

az üzemek egész sora fölött fog elhangzani a halálos itélet.

A legérdekesebb az, hogy a szakértő-bizottságnak, amelyet a revizióval megbizott kormánybiztos hamarosan felkér, valósággal nyomozómunkát kell végeznie, mert azzal a furcsa helyzettel fogja szembetalálni magát, hogy az üzemeknek több mint negyedrésze nincsis elkönyvelve, nincs is anyakönyvezve a városházán. Wolff Károly egy izben, amikor szokása szerint büszkélkedni akart, azzal verte a mellét, hogy a fővárosnak — pontosan nem emlékezünk a számra — nyolvannégy, vagy nyolcvanhat üzeme van. Ezzel ellentétben Ripka Ferenc kormánybiztos a megrovás, a helytelenités hangján emlitette meg a multkor, hogy az elkönyvelt üzemeken kivül valóságos exotikus üzemek, igazi operett-üzemek is tenyésznek abban a mocsárban, amelyet valószinüleg a háboru vetett felszinre.

Bernhard Shaw könyvet irt a községi üzemekről

Mielőtt áttérnénk a főváros egyes üzemeinek seregszemléjére, érdemes egy kicsit, karácsonyi szórakozásként, a községi üzemek és általában a községesités problémájával foglalkozni. Hogy mennyire érdemes, arra klasszikus tanut idézünk és pedig a világ legnagyobb szatirikusát, aki 1904-ben igen komoly könyvet irt The common sense of municipal trading cimmel a községi üzemekről. Mintha ennek a tanulmánynak nem is a világszerte ismert Shaw lenne a szerzője. Meggyőződhetik erről mindenki, ha elolvassa Shaw bevezetésének ezt a pár mondatát.

— Remélem, senkit sem fog e könyv olvasásától visszariasztani annak tudata, hogy e tárgy száraz. Inkább: az irodalom óriás területén egyike a legélvezetesebbeknek. Ha én, ki foglalkozásom és hajlandóságom szerint szinmüiró és filozófus vagyok, nemcsak lehetőnek, de érdekesnek is találtam, hogy hat éven keresztül, délutánjaimat egy külváros kerületi és városi bizottsági üléstermeiben töltsem, hogy megszerezzem a gyakorlati tudást, amelyen e kis könyv alapul, akkor irodalmi fogyasztóim legromantikusabbjai is békés türelemmel hallgathatják meg, ahogy néhány órán át levonom tapasztalatom tanulságait.

Ime, ilyen fontosnak tartja a világ egyik legelső vezető elméje a községi üzemek problémáját. És mi — azt hisszük — jogosan ajánljuk ezt a pár sort a fővárosi üzemeket revideáló bizottság tagjainak figyelmébe, mert nem tudnánk nagyobb argumentumot felhozni arra, hogy munkájuk fontosságát illusztráljuk.

Amikor a bizottság megkezdi munkáját, mi tiszteletteljesen határozottan a belügyminiszter álláspontján vagyunk, aki tudvalevően kifejtette, hogy a községi üzemeknek nincs jogosultságuk már akkor sem, ha ugyanennyiért produkálnak, mint valamely magánvállalat. Generális elvnek kell lenni az üzemek vezetésében — s ez ellentétben áll Ereky Károly tiszteletreméltó elméletével is — hogy

a közüzem produktuma olcsóbb legyen, mint a magánüzemé és csak mellékes szempont lehet az, hogy a főváros háztartása is haszonban részesüljön.

Pedig eddig éppen az ellenkező volt a szempont. Budapesten községi üzemek létesültek, mert a fővárosnak nem volt elegendő az adójövdelem. Mondani sem kell azonban, hogy ez a legtisztább kapitalista elmélet, mert a demokratikus városkormányzás azt követeli, hogy a közlekedés, a világitás, a viz stb. minél olcsóbb legyen, mert ezek a szolgáltatások a legszegényebbeknek is kijárnak. Braun Robert nagyon érdekes példáját hozza fel annak az esetnek, amikor Cleveland város polgármestere a demokráciát ad absurdum akarta vinni és azt kivánta egy javaslatában, hogy a közuti közlekedés összes költségeit adókból fedezzék, a kocsik használata pedig mindenki számára ingyenes legyen.

Remélhető, hogy az üzemeket felülvizsgáló bizottság meg fogja találni ezen a téren is a legjobb középutat.

Felmentő vagy halálos télet?

Lássuk most sorra az üzemeket, amelyek a vádlottak padjára kerülnek, ahol csak kétféle itélet hangozhatik el. Vagy fementő az itélet, vagy halálos.

Azt kell mondanunk, hogy mindazok a fantasztikus, exotikus, operett-üzemeket, amelyekről Ripka Ferenc kormánybiztos említést tett és amelyek még csak el sincsenek könyvelve a városházán,

kihallgatás nélkül, rögtöni halálra kell itélni.

Az elkönyvelt üzemek között vannak azonban olyanok, amelyekről az első pillanatban ki kell mondani a felmentő itéletet, még ha egyik-másik vezetésében, vagy üzleti politikájában korrekturára szorul is. Ezek között vannak legelső sorban a nagy közüzemek és jóléti intézmények, miket a Vizmüvek, Gázmüvek, Elektromosüzem, Községi kenyérgyár, Vásárcsarnokok, Sertésközvágóhid, Szarvasmarhaközvágóhid, Községi élelmiszerárusitó üzem, Köztisztasági hivatal, Közlekedési vállalat, Állat- és növénykert, Szent Rókus-kórház, Szent János-kórház, Szent Margit-kórház, Bakáts-téri szülészeti klinika, Szent László-kórház, Szent Gellért-kórház Dévay-utcai tüdőbeteggondozó, Gyöngyösi-úti szülészeti klinika, Szentendrei-uti tüdőbetteggondozó, Fertőtlenitő-intézet, VI. ker. Hajléktalanok menhelye, VII. ker. Hajléktalanok menhelye, Népszálló, Dunajobbparti szegényház, Kamaraerdei szegényház, Erzsébet-szegényház és a szemétszállitó és feldolgozó üzem.

Egészen természetes, hogy

ezeknek sem leépitéséről, sem bérbeadásáról szó sem lehet.

Sőt, ha mód lenne rá, szaporitani kellene ezeket az intézményeket.

Vannak azonkivül „üzemek" cimen elkezelve olyan intézmények is, amelyek tulaidonképen hivatalok.

Ilyenek például: a fővárosi anyagvizsgáló, a csatornafentartási kirendeltség, a központi csatorna szivattyutelep, az óbudai csatorna szivattyutelep, az árvizvédelem, az állategészségügyi-telep, a tüzelő-szerraktár, az utmesteri hivatal és a hordójelző hivatal.

Ezek közül is a legtöbb nélkülözhetetlen, de ha van is közöttük eltörlendő,

a fölöttük való itélkezés inkább a közigazgatás egyszerüsitésének, vagy a létszámapasztásnak a hivatása.

Külön kell megemlitenünk az üzemek között elkönyvelt Városi Szinházat, amely a revizionál szintén nem jöhet szóba, hiszen bérbe van adva.

Vitatkozni lehet azonban egy csomó üzemen, hogy városi kezelésben maradjanak-e, vagy bérbe adassanak-e? A legtöbb ilyennél az a kérdés, meg lehetne-e kapni a mai viszonyok között azt a méltányos bért, amely nélkül szó sem lehet a bérbeadásról.

Itt legelső sorban a fürdőket kell emliteni: a Gellért-fürdőt, a Rudas-fürdőt, a Széchenyi-fürdőt. Ma a főváros mintaszerüen kezeli őket. Igen nagy bért kellene fizetni, hogy a bérbeadásról csak gondolkozni is lehetne. Hasonlóképen kitünően kezelik és dusan jövedelmez: a fővárosi házinyomda, a fővárosi hirdető-vállalat, a fővárosi kertészet, a községi konyhakert és az ásványvizüzem.

Megjegyezzük, hogy

bár ezek az üzemek bérbeadhatók lennének, kizárt dolog, hogy a bérlet jobban jövedelmezne a fővárosnak, mint a kitünő házikezelés.

Vannak üzemek, amelyek a multban jól beváltak. Ma is kitünő vezetés alatt állanak, de nagyon meg kell vizsgálni, hogy fennállásuk nem okoz-e kárt az iparnak anélkül, hogy jelentős hasznot hozna a városnak, vagy komoly jóléti intézményekként szerepelnek:

Ilyenek: a csatornatisztitó-üzem, a községi lóhusüzem, a Tattersal és lóvásártelep, a fuvartelep, a községi temetkezési intézet és a városi étkező.

Véleményünk szerint

feltétlenül meg kell szüntetni, vagy bérbeadni a következő üzemeket:

Központi automobilüzem,
Kátrányozó és bitumenező-telep,
Gőzhengerelő-üzem,
Községi müszer-üzem,
Községi épületek javitó műhelye,
Gyógyszerüzem.

Összegezve vizsgálódásunk eredményét, az a véleményünk, hogy mintegy huszonöt el nem könyvelt üzemmel együtt mintegy negyvenre tehető azoknak az üzemeknek a száma, amelyek fölött a halálos itélet el fog hangzani.

mint egy melegházi növényt, ugy csalatta volna ki éncsillagganna-kenőcscsel. (Jaj, csak ne hangosan, még meghallja a Wolff és Csillag Anna pedig alighanem zsidó.) A legnagyobb kinja szegénynek, amikor beszélnie kell. Ilyenkor szimpatikusan trémázik, lámpaláza van, de eddig még mindig igen jól felmondta a leckét. A beszédek stilusán, felépitésén, szerkezetén, szónoki figuráin pompásan meg lehet érezni, hogy az önképzőkörben igen szorgalmasan működött és a vezető tanártól többször kapott igen szép és tiszteletreméltó dicséreteket. Sajnálni leginkább akkor lehet azonban, mikor Wolff, a szigoru apa előtt áll. Mert, őszintén szólva, ma már nem tartják bölcs pedagógiai elvnek a nagyon kemény, a nagyon szigoru apai nevelést. Wolff Károly azonban konzervativ ember, ragaszkodik a régi receptekhez és nem hajlandó egy pillanatra sem szabadjára engedni a szárnybontogató fiatalságot. Ez az a nevelési rendszer, amely nem hajlandó különbséget tenni a jó és a rossz fiuk között. Pedig Sipőczre nem lehet semmi panasz, mindig jól viseli magát, illedelmes, jó modoru és reggelenkint olyan rendesen ül a kocsijában, amely az iskolába.. azaz, hogy a városházára viszi, hogy igazán nem lehet kifogás ellene.

Ez az a Sipőcz Jenő, aki májusban bucsuzik tőlünk. Budapest polgársága nem fogja megsiratni, bár — tul minden tréfán és tul minden enyelgésen — ő volt a kisebbik rossz, amely a polgármesteri szék betöltésénél a főváros lakosságát érhette. Sipőcz Jenőt Wolffék ültették a polgármesteri székbe, de ültethettek volna mást is, aki bizonyára ellenszenvesebb lett volna a közönség számára. Sipőcz Jenő a végletekig hü, hálás és engedelmes volt gazdáival szemben: de nem romlott lelkü, szelid és csöndes, puritán és becsületes. A förtelmes korszakban, amelyet átéltünk, ő volt a legjobb, akit a rekació lovagjai még megtürtek a polgármesteri székben.

Pogány Béla.

Rendkivül olcsó ajánlat

EGYSÉGÁRA

Férfi és női fekete, barna lakk, antilop fél és magas 295.000

Férfi strapacipő, garantált tiszta bőrtalppal 250.000

Óriási választék teveszőr- és hócipőkben

JESCO SALAMANDER

VII., Erzsébet-körut 36. sz. || IV., Kossuth Lajos u. 2. sz.
IV., Kecskeméti-utca 19. sz. || VI., Andrássy-út 37. szám.

Szeged, Kárász-utca 6. szám
Debrecen, Piac-utca 22. szám.

Wolffék a választói névjegyzékek miatt ellenzékbe szorulnak

A kulisszák mögött megkezdődött a liberális politika és a reakció élet-halál harca

Ripka Ferenc kormánybiztos nyilatkozik ma a Fővárosi Hirlap-ban és ebben a nyilatkozatban megjelöli az eljövendő 1925-ik esztendő legnagyobb eseményét: a békés, alkotó munkára alkalmas uj törvényhatósági bizottság összeülését. A célnak ilyetén módon való megjelölésében — igen helyesen — nincsen semmi politikum. Mégis egészen világos, hogy milyen irányzat az, amely egyedül képes hozni azt a békés, nyugodt fejlődést, amely a súlyos időkben is megmaradt a budapesti polgárság ideáljának. A liberalizmus győzelme fogja kivetni előnyös poziciójából a reakciót, amely öt év előtt legerősebb várává avatta a városházát.

De egyéb jelek is vannak, hogy

az uj esztendő a budapesti községi választások jegyében indul el.

Ma már van uj választási törvény, amelyen a karácsony előtti hét elvégezte a szükséges apró korrekturát is, amelyet egy zavaros parlamenti szavazás csusztatott bele annak idején. A Fővárosi Hirlap megira már legilletékesebb helyen szerzett információ alapján, hogy a budapesti községi választásokat május elején ejtik meg. Ezt az információnkat teljesen megerősiti az a tény, hogy

a városházán máris megkezdődik a választások előkészitése.

Ennek az előkészitésnek legelső etapja, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos váratlanul összehivta a közgyüléspótló tanácsülést és annak napirendjére a szavazókörzetek uj beosztását tüzte ki. Ez a reform pedig abban fog állani, hogy az eddig 410 szavazókörzetet mintegy kétszázra akarják redukálni, aminek talán takarékossági okai vannak, de egyben megokolja ezt az is, hogy a választók száma a legutóbbi nemzetgyülési választás választóinak számával szemben jelentékenyen leapadt.

Ezek után a következő legközelebbi lépésnek a Wolff-féle választói névjegyzék igazságtalanságainak kiküszöbölése lenne. A belügyminiszter ennek elintézését egy egyszakaszos törvényjavaslat keretében kivánja eszközölni, amelyet február hó elsejéig kellene a nemzetgyülésnek megszavazni. Ennek a javaslatnak benyujtásához és tárgyalásához nagy reményeket füznek politikai körökben. A javaslat ugyanis nemcsak a névjegyzék lehetetlen, otromba igazságtalanságait hivatott megszüntetni, de egyben azt várják, hogy

ennek a javaslatnak tárgyalása során sikerülni fog Wolffékat ellenzékbe szoritani.

A névjegyzékek ügye volt az, amely megadta az apropót a liberális politikusoknak a Fővárosi Szabadelvü Párt-ban való összekovácsolódásra. Emlékezetes, hogy Heinrich, Rassay, Ugron és Bárczy együttesen követelték annak idején az igazságtalanságok kiküszöbölését. A megállapodás az volt, hogy a javaslat huszadik szakaszánál Heinrich Ferenc módositását fogadja el a nemzetgyülés. Éppen a belügyminiszterrel tárgyaltak a liberális politikusok, amikor az ülésteremben váratlanul megszavazták a huszadik szakaszt anélkül, hogy Heinrich Ferenc megtehette volna módositó inditványát.

A korrigálásnál először arra gondoltak, hogy azt a tizedik szakasz korrekturájának mintájára szintén kormányzói vétóval intézik el. Igen megszivlelni való okok miatt azonban le kellett mondani erről a tervről és

igy vetődött fel az egyszakaszos törvény gondolata.

A belügyminiszter legujabban ismét megnyugtatta a liberális politikusokat, hogy az egyszakaszos javaslatot megcsinálja és kellő időben letárgyaltatja a nemzetgyüléssel. Érdekes megemliteni, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter ennek a javaslatnak nem tulajdonit különös jelentőséget, mert az a véleménye, hogy az legfeljebb pár száz szavazónak utólagos felvételét, vagy kihagyását fogja eredményezni. A liberális politikusok véleménye az, hogy ez a belügyminiszteri számitás nagyon pesszimisztikus, mert a Wolff Károly nevéhez füződő névjegyzék hemzseg a hibáktól és az igazságtalanságoktól. De még ha beválna is a miniszter számitása, akkor is a liberális politikusok számára a kiigazitás kérdése, az egyszakaszos javaslat megszavazása a legfontosabb presztizskérdés. De

az egyszakaszos javaslat meg nem szavazása viszont Wolffék számára presztizs-kérdés.

Máris hire jár, hogy a nemzetgyülés keresztény ellenzéke, de a kormányt-támogató Wolff-párt is nagy vitára készül, szóval mindazok, akik a községi választáson Wolff Károly lobogója alatt kivánnak fölvonulni és részt venni. Ezeknek a számára erkölcsi lehetetlenség az egyszakaszos javaslat megszavazása, hiszen az nem jelentene mást, mint, hogy ők maguk is pálcát törnek ama mód felett, ahogy a választói névjegyzéket összeállitották. A kormány akaratával szembehelyezkedő párt pedig nem választhat más utat, mint hogy ellenzékbe vonul.

A liberális politikusok számára pedig mi sem lehet természetesebb ilyenformán, mint az egyszakaszos javaslat benyujtásának forszirozása, mert ennek a politikai életben a kaotikus helyzet tisztulását kell meghozni.

A kulisszák mögött tehát máris megkezdődött a liberális politika és a reakció élet-halál harca.

Nem kell a gazdagokat irigyelni

*

Rosszak a gazdasági viszonyok, bizony, rosszul megy mindenkinek, bizony még a gazdagoknak, sőt a tőzsdéseknek és sibereknek is. De hát a hajdani világban, ugy másfél évvel ezelőtt, amikor még jól ment teszem a tőzsdéseknek, akkor sem ment ám nekik olyan tul jól, mint ahogy a naiv szegények elképzelik. Áh! Tagadhatatlan, hogy akkor agyonnyerték magukat. Nyerni ugyan jó, de „agyonnyerni magát", — ez már rossz, ez kész veszedelem; már magában a kifejezésben, hogy azt mondja „agyonnyerni", ebben az agyon-ban benne van a halál, a pusztulás, a baj. Agyonnyerte magát, — ez maga kérem már olyan, mintha azt mondanám: agyonzuzta magát. Tulzás nélkül. Mert tessék csak elképzelni, hogy egy ilyen tőzsdebizományos ugy másfél évvel ezelőtt tele volt azzal a rettentő sok pénzzel. Jui, még beszélni sem jó róla! Hogy milyen nehéz volt ezeknek az élete! Hogy hány járt például szerencsétlenül a szerelemben! Az ilyen szerencsétlen tőzsdést, aki agyonnyerte magát, valósággal ellepték a nők. Még csak elképzelni is rossz! És az a sok nő, az a sok érdeknélküli disztingvált nő mind, de mind szerelmes lett a szerencsétlen tőzsdésbe. És ez nem is csoda. Mert hát mi a szerelem? A szerelem, Nagy Lajos társadalomtudós szerint, az a mélységes érzés, amely egy nő lelkét eltölti, ha rettentő sok pénzt lát. Egy gyenge női lélek és egy ilyen rettentő sok pénz, mihelyt egymást megpillantják, abban a minutumban

Dollárgőg

Ebben a lerongyolt, rosszvalutáju Európában csodás nimbusza van a dollárnak. Az emberek összesugnak, ha látnak valakit, akinek dollárja van. Tisztelettel néznek föl hozzá és áhitattal ejtik ki a nevét. A dollár varázsán át látják az embert, aki nem több és nem kevesebb a szemükben, mint az élő dollár. Minden ilyen érzés vetületi jelenség. A szeretet, mondja Weininger, szintén ilyen vetületi folyamat: másokban csak azt szeretjük, amik mi magunk is lenni szeretnénk és nem, mégsem lehetünk egészen. A tisztelettel, csodálattal és áhitattal ugyanigy vagyunk: szeretnők, ha mi is milliárdosok lehetnénk, szeretnők, ha annyi dollárunk lenne, amennyi ahhoz kellene, hogy olyan gazdagok legyünk, mint ők. És a Henry Ford „Életem és művem" cimü könyve ugy néz a könyvesbolt kirakatából az emberre, mintha elárulná annak a titkát, hogy hogyan lehetünk mi is olyan gazdagok, mint az amerikai autógyáros. És ki nem akar dollármilliárdos lenni? És ezért mondják nálunk Európában, hogy ez a könyv lesz az emberiség uj bibliája. Nem tudom, nagyon olvasott könyv-e még mindig a biblia, tehát nem állapithatom meg, hogy talál-e a hasonlat. De tudom, hogy bibliának már csak azért sem válik be ez a könyv, mert meg vagyon irva az evangéliumban, hogy könnyebb a tevének a tü fokán átjutni, mint egy gazdagnak — bibliát irni.

Ugy emlékszem, Edward Carnegie megirta tiz évvel ezelőtt a Siker Evangéliumát. E 10 év alatt az amerikai irók se produkáltak nagyjelentőségü müveket. Ez lehet mentsége Fordnak, de egy amerikai milliárdos legyen önérzetes és ne védekezzék amerikai irókkal. Az önérzeteskedés különben is igen jól illik Ford egyéniségéhez. Mert aki könyvének ezt a önérzetes cimet adta: „Életem és művem", az ne érje be azzal, hogy a maga egész életét, mint használati utasitást kinálja oda mindazoknak, akik milliárdokat akarnak szerezni. Ha Ford azt hiszi, hogy mindenki milliárdossá lehet, aki pontról-pontra lemásolja az ő életét, ezzel csak amellett tesz tanuságot, hogy mennyire nem tartja egyéni értéknek a meggazdagodás művészetét.

Pedig a meggazdagodás egészen az egyéni kvalitások összjátékának az eredménye. A szerencse is beleszól ebbe a játékba, de a szerencse csak ott nem rontja az összjátékot, ahol a kvalitások harmónikusan illeszkednek egymába. És itt éri majd a csalódás azokat, akik azt hiszik, hogy Ford könyvében megtalálják azokat a varázsszavakat, amelyektől megnyilnak a sziklák és zsebbe kivánkoznak az elázott kincsek. A nagyapám nyulgereznákkal kereskedett. Tiz krajcárért vett egy gereznát és eladta huszért. A husz krajcáron két másikat vett és eladta negyvenért. Mikor meghalt, nagy vagyont hagyott az apámra, aki folytatta a gereznakereskedést. Vett és eladott úgy, amint azt az apjától látta. Lemásolta az üzleteskedést és mégis belebukott. A nagyapám „élete és müve" csak méretekben különbözött Ford ur életétől és autógyárától. Olcsón beszerezni és haszonnal eladni — ez a lényege, tengelye és alapja mindkét vállakozásnak. Hogy ez olyan nagy mű lenne? Aki ezt nagyra értékeli, annál érthetetlen, hogy hogyan tudta megvalósitani. Nem, a Ford ezer autó napi termése nem oly nagy mű, hogy arra, mint valamely márványalapra ráállithassa a saját márványszobrát. Korszakalkotó, forradalmi esemény csak az első autó megjelenése volt. Az ezredik és tizezredik már semmi más, mint a vállakozószellem diadala az alkotó szellem fölött. Zseni csak az első autó feltalálója volt és az nem irt könyvet életéről és művéről. El is feledték őt azóta és Ford urat ugyanez a sors érné pár évtized multán, ha ismerné az utókor hálátlanságát és e hálátlanság tudatában nem sietett volna még életében megénekelni a saját dicsőségét.

Az emberek mindig meghódoltak a siker előtt. Hogy mi a siker? Carnegie megpróbálta összefoglalni a siker motivumait. Lépésről-lépésre követte munkálkodásának minden fázisát és amit a Siker Evangéliumában a siker titkairól közöl az emberiséggel, mégsem egyéb, mint az élet felszinén uszó jelenségek és események bürokratikus összefoglalása. Nagy sikerei voltak és maga sem tudja, hogy mi a siker és minek köszönhette azt. Minden megfigyelése azt az impressziót kelti, hogy ő volt a siker eszköze: a siker irányitotta őt és nem ő a sikert. És ezért hiábavalók az ilyen evangéliumok és bibliák. Okulni, tanulni nem lehet belőlük és az ember legjobb esetben is csak annyit tud meg, hogy mi a története a nagy vagyonok keletkezésének. Henry Ford-tól se tudunk meg többet. És ez a történelem nem sokat ér és azonfelül nem is érdekes. Minden vagyon az emberi munkaerő kiméletlen kihasználásából ered és a vagyon dimenziói azon mulnak, hogy ebben a kihasználásban ki volt kiméletlenebb és ki volt ügyesebb. Mi ebben a szép, imponáló és csodálatraméltó? Ügyes emberek százezrével futkosnak körülöttünk. És ha az ügyesség tiszteletreméltó, mennyivel mélyebbre kell hajolnunk egy trapézművész előtt, aki harminc méter magasban a feje bubján forog és a produkálás befejezte után egy szerény meghajlással elhagyja a porondot. Az ügyesség a legtöbbször csak a tanulékonyság eredője. És amióta odáig vittük, hogy az elefántot megtanitják táncolni és tányérozni, az emberi ügyesség elvesztette azt a jogát, hogy mást is követelien tőlünk, mint egy nagylelkü tapsot. Adakozó kedvünkben ezt megkaphatja tőlünk, de kötelezve még erre se vagyunk. Henry Ford műve iskolapéldája az ügyességnek. Ha mégis a zseniket megillető csodálattal bámulnak fel hozzá, ez a bámulat nem neki, de a dollárjainak szól. A dollár ma az egyetlen álló értékü valuta és Henry Ford értéke csak addig lesz tartós, mig a dollár árfolyama változatlan. És a világ bámulata ezért jut neki és nem az európai nagyiparosoknak, nem is szólva Európa nagy iróiról és művészeiről, akik szintén alkottak egyet-mást anélkül, hogy életüket és műveiket egy prepotens gesztusu szoborral tették volna halhatatlanná.

Lynkeusz.

kész a szerelem. Tiszta, önzetlen, boldog szerelem, pont olyan, amilyenről a költők és Mikes Lajos bácsi felfedezményei szoktak énekelni.

— Nélküled nem tudok élni! — zokogta a hajdani szilárdság idején a nő, aki a pénzre célzott, de a tőzsdést találta.

És Pál, a tőzsdés, elvette a nőt feleségül. Mert hát ha egyszer nélküle nem tud élni, hát csak nem hagyhatja meghalni!

— Imádlak! — sóhajtotta a nő, miközben Pál pénze elérte a tiz milliárdot.

— Naprólnapra jobban szeretlek, — csicseregte a nő, miközben Pál pénze tizenegy, majd megint tizenhárom milliárdra emelkedett.

Amikor pedig a Pál pénze elérte a tizenhat milliárdot, oly sok lett, amennyi még soha nem volt, akkor a nő ezt lihegte:

— Jobban szeretlek, mint valaha, érzem! Azután véget ért a hossz és jött a bessz, amint olyan jól tudjuk. Pál tizenhat milliárdjából nyolc egy szemvillanás alatt eltünt. Véletlenül Aladár zsebébe került, aki éppen kontreminit játszott. Pál ezen az estén meglátta a nőt, kocsiban, kettesben Aladárral, bizalmasan; egy cseppet sem volt valószinü, hogy az angol választásokról beszélgetnek. Pálnak nem is kellett a nőt vallatnia, őszinte lélek volt az:

— Nem tehetek róla, Aladárt szeretem. Őt is szeretem.

— De kit szeretsz jobban? — kiváncsiskodott Pál.

A nő számolt, 8 milliárd = 8 milliárd és már felelt is:

— Pont egyformán szeretlek benneteket.

És mit mondjak, Pál nemes lélek volt.

Egy nappal később Pál vagyona elérte a fagypontot. Nemcsak milliárdjainak, hanem rongyos milliónak a száma is pont nulla lett. Aladár, a kontreminőr ugyanigy állt. A nő a fagypontnál megszólalt?

— Fázom. Sőt egészen elhidegültem.

Pál megijedt:

— Már nem szeretsz?

— Nem.

— Aladárt szereted?

— Őt sem.

Aznap este Pál is, Aladár is, látták a nőt Arisztiddel, a parkettáncossal, gyalog, kettesben, bizalmasan. Na persze, abban az időben már jobb foglalkozás volt parkettáncosnak lenni, mint tőzsdésnek. És tartott a végeláthatatlan bessz. Ajaj, a szegény tőzsdéseknek, jobb róluk nem is beszélni! A nők, akik a hossz idején szerelmesek voltak beléjük, szivük egész idalizmusával átpártoltak a parkettáncosokhoz, amikor pedig már a tőzsdéseknek oly rosszul ment, hogy a mulatóhelyek is pangni kezdtek, s már a parkettáncosok számára sem volt konjunktura, a nők érzékeny lelke valóságos depresszióba esett. És ez az áldatlan állapot tart még ma is. Általános a közgazdasági pangás, a viszonyok rosszak, mindenkinek roszul megy, nincs senkinek pénze, — a helyzet ma az, hogy nincs senki, akibe a nők szerelmesek lehetnének.

Beláthatatlanok ennek az állapotnak a következményei, ha csak valami váratlan fordulat nem érkezik. Például egy uj hossz. Ha egy hossz csodák-csodájára megindulna, a nő, kinek lelke érzékenyebb, mint a szeizmograf, odasompolyogna Pálhoz és a fülébe súgná:

— Ádám, akarom mondani Pál, én már megint szerelmesnek érzem magam...

Nagy Lajos.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

A gazdasági élet, ipar és kereskedelem autója a
Laurin és Klement
Nézze meg uj tipusainkat
Andrássy-út 10. sz. Telefonszám: 8-14.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiál itása.
MOTORKERÉKPÁROK

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motor-kerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Asványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Lakkok
Angol és Amerikai gyártmányokkal egyenrangú minőségben készit
Krayer E. és Társa
TEL. 115-29 • Lackgyár • TEL. 22-58.
Budapest,
V. ker. Váczi-ut 34 sz.

TAKARÉKOSKODIK AZ IGÉNYEK LEFOKOZÁSA NÉLKÜL HA

VILÁGIT

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődje Budapest, V., Váci-ut 48.

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FÜTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és épitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyár oja a Köpplinger-rendszerü idomvasablakok k

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedenyek legelőnyösebb beszerzési forrása

CELLINI EZÜSTÁRUGYÁR R.-T.
VÁROSI ÜZLET:
IV. KOSSUTH LAJOS-UTCA 5.
«NEMZETI CASINO ÉPÜLET» TELEFON: JÓZS. 2-14.
BIRÓ-BACHRUCH LIPÓT-LÖW VILMOS IGAZGATÓK.
EZÜST ARANY
ÉKSZER ÓRÁK
GYÁRI ÁRON - LEGFINOMABB KIVITELBEN.

Ébredő gyülések nem lesznek többé az iskolákban

A kormánybiztos semmiféle politikai meeting számára nem ad helyiséget

Nem kenyerünk a tömjénezés és a legszebb érdemek elismerése alkalmával sem szoktunk szuperlativusokba tévedni. Ezuttal azonban abba a helyzetbe jutottunk, hogy melegen kell üdvözölnünk Ripka Ferenc kormánybiztost. Nem arról van szó, hogy valamelyik fontos programmpontjának végrehajtását sikeresen befejezte. Még ennél fontosabb az, ami most történt, mert a mi szerény nézetünk szerint ennek a városnak csak az lehet megmentője, aki végre kicsavarja a reakció kezéből a városházi hatalmat, sőt megóvja a fővárost még attól a látszattól is, hogy itt az ébredő tanok hivatalos mentalitásban szerepelhetnek.

Éveken át láttuk és elkeseredetten, a város sorsáért aggódva szemléltük, hogy tendenciózusan

minden ébredő gyülést a főváros iskoláiban tartottak meg és az ébredők évi közgyülésének szinhelye a székesfőváros közgyülési terme volt.

Tendenciózusan kérték ezeket a termeket ezekre a célokra, mert hiszen ezzel azt a látszatot keltették, mintha a székesfőváros kormányzása az Ébredő Magyarok kezében volna, az iskolákban az ő „szellemük" lenne a hivatalos szellem és a közgyülési teremben legalább olyan joggal üléseznének, mint maga a közgyülés. Sajnos, soha

egyetlen hangot nem hallottunk, amely a főváros tanácsában tiltakozott volna az anomália ellen, hogy az iskolákat politikai célokra használják fel.

Most tartják ujból az ébredők évi országos kongresszusukat, de ennek a kongresszusnak a szinhelye többé nem az ujvárosháza közgyülési terme, hanem a MOVE Podmanczky-utcai helyisége.

Ugy szivárgott ki ez a hir, hogy a józsefvárosi ébredőknek a József-utca 28. számu házban tartott gyülésén megjelent egy liberális ujságiró, aki az egész értekezletet végighallgatta. Ezen az ülésen

a józsefvárosi ébredők elkeseredett dühvel tüntettek Ripka Ferenc kormánybiztos ellen.

Ezt a tüntetést az elnöknek egy bejelentése vezette be:

— Közgyülésünket azért tartjuk a MOVE helyiségében és nem mint rendesen az ujvárosháza dísztermében, mert Ripka kormánybiztos nem bocsátotta rendelkezésünkre.

Ezeknél a szavaknál a hallgatóság soraiban óriási zaj keletkezett:

— Pfuj, pfuj!

— Le vele!

— Disznó! — és ehhez hasonló ordinárságok röpködtek a levegőben, de azután szép csendesen napirendre tértek a saját felháborodásuk fölött.

Ripka Ferenc kormánybiztos az ébredő-támadást büszkén könyvelheti el, mert minél élesebb és sürübb a támadás ezekből a berkekből, a józan polgárságnak annál nagyobb tömegét nyeri meg a maga számára. De dicséretet érdemel a kormánybiztos azért is, mert az ébredők kivánságának megtagadásából nem varrt himet önmagának és egyáltalán nem tartotta azt a nyilvánossággal közölni.

Érdeklődésünkre azonban azt a felvilágositást kaptuk, hogy

a kormánybiztosnak ez az eljárása nem sporadikus jelenség, mert egyszer és mindenkorra véget vetett annak, hogy akár az iskolákat, akár a közgyülési termet politikai célokra fel lehessen használni.

A kormánybiztosnak ugyanis az a felfogása, hogy sem az iskolák, sem a többi városi helyiségek nem arra valók, hogy ott bámely párt politikai meetingeket tartson. Az összes politikai pártok, a polgárság összes rétegei megnyugszanak ebben, csak az ébredők berzenkednek a kormánybiztosi intézkedés ellen. Ennek azonban az az oka, hogy az iskolák tornatermeinek és egyéb városi helyiségeknek politikai célokra való kisajátitása egyedül az ébredők monopóliuma volt.

Ennek most egyszer és mindenkorra vége van, ami bizony nagyon fájdalmasan esik az ébredőknek, akik a müveletlen tömeget többé nem tudják majd azzal befolyásolni, hogy minden az övék: a hivatalos hatalom disztermei csak ugy, mint a kultura szentélyei, az iskolák.

Már ez sem az övék.

Vurstli vagy gyógyfürdő?

A Margitsziget jövője és hivatása

Néhány hét előtt foglalkoztunk a Margitsziget Részvénytársaság érdekeltségének azzal a tervével, hogy az érdekeltség a szigeten szeretné felépittetni az olimpiászi uszóstadiont, még pedig a Testnevelési Tanács és az Uszószövetség költségén. Ez a terv a mult hetekben még csak kezdetleges formában jelentkezett, most azonban konkrétebb formát öltött és a kiszivárgott hirek szerint, az érdekeltség egyre nagyobb erőfeszitéseket tesz, hogy ezt a tervét megvalósitsa. Ha a hir szárnyrakeltekor kötelességünknek tartottuk, hogy a terv megvalósításával szemben állást foglaljunk, e kötelességünkről most sem mondhatunk le, mert a terv megvalósitását olyannak tartjuk, amely súlyosan sérti a közérdeket.

A Margitsziget, mint azt neve is mutatja, gyógyfürdőhely. Célja, rendeltetése, hogy a gyógyulásra és üdülésre szorulóknak menedékhelyet biztositson. Gyógyforrásai világhirüek s mindenképen alkalmasak arra, hogy Budapest idegenforgalmát emeljék. Amikor Budapest a szigetet a részvénytársaságnak bérbeadta, az a cél lebegett előtte,

hogy a részvénytársaság ezt a fürdőnket továbbfejleszti és olyan intézménnyé kiszélesiti, hogy a legkényesebb európai igényeknek is megfeleljenek.

Ehelyett azt kell látnunk, hogy a sziget napról-napra jobban elveszti gyógytelep jellegét és szórakozók, meg mulatozók otthonává alakult át. Nincs év, hogy ne hasitanának ki a sziget területéből egy hatalmas részt, amelyet mindenre használnak, csak olyan célokra nem, amelyek a fürdő rendeltetéssel összhangban állanak. Nem szólunk a sziget strandfürdőjéről, mely közszükségletet elégit ki egy lerongyolt és megcsonkitott országban, melynek polgárai nincsenek abban a helyzetben, hogy az országtól elszakitott, vagy még távolabb eső fürdőhelyeket fölkeressenek. De szólunk azokról az egyéb természetü és berendezésü telepekről, amelyek csak a felső százak kedvtelését szolgálják: kaszinók, tenniszpályák épültek, pedig ilyesmiről szó sem volt abban a szerződésben, amelyet a Közmunkatanács kötött a részvénytársasággal. De igenis szó volt a szerződésben arról,

hogy az érdekeltség 1925 végéig olyan épitkezést hajtson végre, amely fejleszti a gyógyfürdő jellegét, elősegiti a vendégek gyógyulását, üdülését és kielégiti lakáskényelmét.

Ugy látszott, hogy a részvénytársaság nem zárkózik el el kötelezettség teljesitése elől, s ha a tervek kivitele késik is, ezt inkább a gazdasági viszonyoknak, mint a részvénytársaság irányváltozásának kell tulajdonitanunk. Magunk is belátjuk, hogy sok milliárdos épitkezési tervek nem valósithatók meg máról-holnapra. Viszont azonban, ha a részvénytársaságnak nem áll módjában a sziget gyógyfürdő jellegét fejleszteni,

kötelezettségének ezt az elmulasztását korántsem teheti azzal jóvá, hogy még inkább lerontja ezt a jelleget és olyan intézményeket létesit a szigeten, amelyek egyáltalán nem válnak hasznára a gyógyfürdő rendeltetésének.

Kétségtelen, hogy az Uszóstadion a részvénytársaság anyagi érdekeit akarja szolgálni.

Csakhogy a Margitsziget gyógyfürdő s nem tisztára kapitalisztikus vállalkozás.

A kapitalisztikus vállalkozásnak azt a jogát elismerjük, hogy a vállalat jövedelmeit fokozza, de nem szabad lemondanunk arról, hogy a fővárossal szemben vállalt kötelezettségeit ne teljesitse. A főváros érdekeit elhanyagolni

s csak a részvénytársaság érdekeit szolgálni, ez nem egyeztethető össze azokkal a szerződéses föltételekkel, amelyeket a részvénytársaság magára vállalt.

Ripka Ferenc kormánybiztosnak meg kell értetni a Közmunkák tanácsával, amelynek hozzájárulásától függ az uszóstadion tervének megvalósitása, hogy a Margitsziget nem forgatható ki eredeti rendeltetéséből, a Margitsziget nem süllyesztheto le a városligeti vurstli szinvonalára. A Margitsziget Budapest közönségeé, a Margitsziget a betegeké és üdülésre szorultaké s ez a közönség nem zavarható meg kényelmében, csak azért, mert egy nyereségéhes részvénytársaság ujabb és ujabb attrakciókkal szeretné odacsődíteni a sportolókat. Elismerjük a sport jelentőségét, de az egészségesek nem formálhatnak több jogot a sziget üditő levegőjére, mint a betegek és elfáradtak. A sportnak Budapestnek elég szabad tere van már, s

nem türhető, hogy egy részvénytársaság sportjelszavak hangoztatásával ártalmára legyen a szigetnek és mindazoknak a zarándokoknak, akik a sziget gyógyforrásait felkeresik.

Hisszük, hogy Ripka Ferenc ragaszkodni fog annak a szerződésnek betüihez, amelyet a Közmunkák tanácsa kötött a részvénytársasággal s kioktatja a részvénytársaságot kötelességeire. Ha az érdekeltség megértő képességével nehézkesnek bizonyulna, meg kell vele érttetni,

hogy a fővárosnak rendelkezésére állanak olyan eszközök, amelyekkel jogait érvényesiteni tudja

és ha a részvénytársaság mindezek ellenére se tudná mohóságát csillapitani, úgy nincs más hátra,

mint felbontani a szerződést

és a szigetet visszaadni magának a fővárosnak.

Események

Olvasóinkhoz!

Az uj esztendő közeledtével olvasótáborához fordul a FŐVÁROSI HIRLAP és fontos hivatásának tudatában felhivja a figyelmet arra, hogy Budapest életében talán még soha nem találkoztunk olyan sorsdöntő napokkal, mint amilyenek most következnek. A főváros liberális gondolkodásu polgársága megkezdte és meg fogja vivni a harcot, amely jogos örökségét, a város sorsának intézését, visszaperli számára.

Soha nagyobb szükség nem volt megbizható elvhü, a liberális érdekeket önfeláldozóan, ha kell: halálmegvetően védelmező és hirdető kommunális sajtóra, mint ma. A FŐVÁROSI HIRLAP multja és jelene a legnagyobb garancia arra, hogy a liberalizmus nagy küzdelmében megtalálja hivatását és ki fogja vivni azokat a hatalmas eredményeket, amelyekért kötelessége mindent megcselekedni. Objektiv kritikával, de ha kellett meg nem alkuvó támadások között állunk őrt immár másfél évtizede a városházán.

Ma fokozott figyelemmel, fokozott energiával teljesitjük hivatásunkat, s Budapest liberális közönsége tudni fogja, mi a különbség aközött, ahogy mi mindig teljesitettük kötelességünket és aközött a kérészéletü próbálkozás között, amelyet a konjunkturaszülte kortesorgánumok alkalmi felvonulása jelent. A sorsdöntő hónapok kezdetén, amelyeknek eredményében szentül hiszünk, a régi bizalommal és hűséggel kérjük olvasóközönségünket, támogassa tovább is a régi szeretettel a mi törekvésünket.

Egyben arra kérjük lapunk olvasóit, hogy az év végén lejáró előfizetéseket idejekorán megujitani sziveskedjenek.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . . 150.000 korona
Fél évre . . . . : 75.000 korona

Papanek miniszteri tanácsos szerepe. Emlékezetes az a küzdelem, amely a körül folyt, hogy pénzügyi diktátor kerüljön-e a városházára, vagy pedig pénzügyi tanácsadót küldjenek Ripka Ferenc kormánybiztos mellé. Amint ez másként el sem volt képzelhető, Ripka Ferenc álláspontja a legteljesebb mértékben győzedelmeskedett és Papanek Ernő dr. miniszteri tanácsost határozottan azzal a marsrutával küldte a kormány a városházára, hogy jeles szaktudásával segitségére legyen Ripka kormánybiztosnak a főváros gazdasági válságának megoldását célzó hatalmas munkájában. Az utóbbi napokban azután ismét zavaros hirek jártak és egyes sajtóorgánumok is informálatlanságuk fitogtatásával olyasmiket meséltek, hogy Papanek miniszteri tanácsos legközelebb programmot fog adni és hogy most arról folynak tárgyalások, vajjon Papanek min. tanácsos a kormánybiztosnak tegyen-e jelentést, vagy egyenesen a kormánynak. A valóság ezzel szemben az, hogy Papanek kinevezése határozottan megjelöli feladatát abban, hogy a kormánybiztosnak kell szaktanácsot adnia. Papanek

Uj köntösében,

nevezetesen **barna kék-fehér** cimkével jelenik most meg a régóta bevált és kedvelt **„valódi Franck-kávépótlék"**. Az uj **barna-kék-fehér** cimkén különösen előtérbe lépnek a **„kávédaráló"** ismertetőjelek, melyek megkülönböztetik az utánzatoktól.

A „valódi Franck-kávépótlék" ugy kell a kávéhoz, mint a leveshez a füszer!

miniszteri tanácsosnak eszében sincs, hogy más hatáskört vindikáljon magának, mint amire megbizatást kapott. Soha nem gondolt programmadásra, ami nem is lehet hivatása egy szakreferensnek. Az sem hivatása, hogy bárkinek jelentést tegyen, mert a kormány informálása a kormánybiztos kötelessége, aki a kiváló szakreferens derék munkájának és becses tanácsainak bizonyára igen nagy hasznát fogja venni.

Karácsony. Gyors forgása az éveknek immár hetedik karácsonyt hozza azóta, hogy a frontokon elnémultak a fegyverek. Oh boldog fellsóhajtás, amelyet az első karácsonyfa alatt hallottunk, amikor embermilliók szerte a világ minden táján hittel, reménnyel indultak neki a békés munkának. És mégis, mennyi csalódás érte azóta az embereket. Mindenhol. De talán sehol, de sehol a világon annyi, mint a csonkává szabdalt magyar földön. Mennyi átok szakadt ránk azóta. A furiákat, amelyeket ránkszabaditott a nagy világégés, csak nagynehezen lehetett visszaszoritani. A háboru szörnyüségei elvaditották az emberi lelket, hibbantfejü emberek makacs akarattal törtek uralomra. A legváltozatosabb fajtáju gonosztevők egész légiója tombolt itt közöttünk. Rémségek egész sorozata volt ez a néhány esztendő és ráadául természetszerüen ránkszakadt a gazdasági összeomlás szörnyüsége is. Talán ma van az első karácsony este, amely ha a bajok teljes elmultát nem is jelenti, de amely a reményekből szép perspektivát nyujt. Ma már szinte az egész nemzet egyetért a béke ünnepén abban, hogy az emberi lelkek állandó lakójának kell lenni ennek a békének, amely a társadalmat hosszu esztendőkön át széttagolta. A gazdasági bajok még nem szünlek meg, nagy a szegénység, nagy a nyomor, de a szivekben béke, a lelkekben mind erősebb megértés honol. Ha üres is, kopasz is a karácsonyfánk, de a reménység gyertyácskái szépen, melegen fénylenek rajta.

Hamvassy főjegyző jubileuma. A főváros közgazdasági ügyosztályának tisztviselőkara meleg ünneplésben részesitette Hamvassy István dr. főjegyzőt, az ügyosztály helyettes vezetőjét abból az alkalomból, hogy harminc éve áll a főváros szolgálatában. Purébl Győző tanácsnok üdvözölte a jubilánst és átnyujtotta a tisztviselők ajándékát, egy diszes albumot, amelyben elsőnek Sipőcz polgármester irta be a nevét és egy értékes cigarettatárcát. Az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet az ünnepeltetésért.

Amikor nagyapó nagyanyót elvette, karácsonyra diszes Meinl-kosárkával lepte meg. Valóban nincs kedvesebb karácsonyi és ujévi ajándék egy ilyen pompás kosárkánál, telve Meinl legfinomabb kávé- és teakeverékeivel, Meinl-csokoládéval, pralineeval, rummal, likőrrel, keksz-szel stb.-vel. Tetszés szerinti összeállitásban minden Meinl-üzletben kapható.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

FERRO-TEXTIL
IPARI ÉS KERESKEDELMI R.-T.
VI., BERLINI-TÉR 3.
(Westend-üzletház)
*
Mintaraktárait megnyitotta és meglepő olcsó áron bocsátja a nagyérdemü közönség rendelkezésére a következő árut: padlónemezek, lamberquinek, szőnyegek, futók, takarók, ágy- és asztalgarniturák, matrac- és rolettagrádlik, törülközők, lepedők, háziszőttesek, szalmazsákok és jutavásznak.

PERZSASZŐNYEG
REKLÁMÁRUSITAS
használt perzsa- és szmirnaszőnyegek nagyon olcsón.
30 drb gyönyörü összekötő már 1,350.000-től
valódi perzsa ebédlő --- --- --- 16.500.000-től
nyirott ebédlőszőnyeg --- --- --- --- 1,750.000-től
Futómaradékok bámulatos olcsón.
SCHILLINGER BÉLA
VI., Teréz-körut 15. Alapitva: 1907.

Magyar Rézhengermüvek R. T., Budapest
azelőtt
Chaudoir Gusztáv és Társa
V. ker., Vizafogó 1460 szám.
Sürgönycim: „CHAUDOIR BUDAPEST." Telefon: 19-22, 44-88.
GYÁRTANAK:
Vörösréz-, sárgaréz-, tombak-lemezeket, huzalokat, rudakat, csöveket, mosóüstöket, bográcsokat és pálinkafőzőüstöket

ALAPITTATOTT: 1872-BEN
STADLER MIHÁLY
SODRONYSZÖVET, FONAT- ÉS VASÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST.
*
Központi iroda:
V., Teréz-körút 41. Telefon: 3-71, 147-79.
*
Városi raktár:
VI., Vilmos császár-út 39. Telefon: 119-49.
*
Gyártelep:
VI., Szt. László-út 60. sz. Telefon: 138-81.

Globus
BONBON, DESSERT CHOCOLAT

KOLLARIT-BŐRLEMEZ
KOLLARIT-BŐRLEMEZ SZAGTALAN FEDŐLEMEZ
GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
Gyártja: Egyesült „Ujpest és Monfalcone" Vegyészeti Gyárak
Kollár Miklós és Breitner
Közp. iroda: V., Nagykorona-utca 19.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsén címkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el.
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

PALUGYAI SZÜCS
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 42.
GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 39.
KÖZTISZTVISELŐK FIGYELMÉBE!
SZŐRMÉT
kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatnak, felár nélkül, biztositással.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

ZENEMŰVEK,
könyvek, karácsonyi és ujévi ajándékok nagy választékban, Ruzitska Antiquárium, Károly-körut 9.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Karácsonyi occasio. Női-, gyermek- és bébé- fehérnemüek, asztalnemüek és vászonáruk
Székely Jenő-nél, IV., Kammermayer Károly-utca 2. szám. (Szervita-tér sarok)

Xylos-butor
Jótállás mellett, olcsó gyári árban, elsőrangu kivitelben; szállit háló-, gyermek-, leányszobákat, konyha, előszoba, hallberendezéseket, szalóngarniturákat, XYLOS gyermekágyakat, XYLOS rugalmas faágybetéteket, szállodaberendezéseket részletfizetésre is
Hazai Fatermelő Rt.
Városi üzlete kizárólag V., Nádor-u. 18. Tel. 8-79.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

A kontinens leghatalmasabb élelmezési üzeme

A községi élelmiszerüzem világhire — Reich Samu vezérigazgató nyilatkozata

Ahogy befordulok a kőkapun, amelynek bikafékező legénye mintha a farnesei Herkules magyaros reminiszcenciája volna, teherautó dübörgése, társzekerek csörömpölése hangzik felém a széles kőkockás udvarról. A ködös téli reggelen hatalmas páratömegek szállnak fel az izzadó lovakról, a kocsik csikorogva fordulnak le az hidmérlegekről, sürgés-forgás mindenütt, tojásos ládák, hatalmas hustömegek, a nyulak egész légiója, száz és száz méter kolbász, lisztes, cukros, füszeres zsákok röpülnek föl az autókra. Reggel nyolc óra és a kocsik másodszor fordulnak meg, mert már a kora reggeli órákban bejárták a város minden zegét-zugát. A Községi Élelmiszerüzem teljes munkában van, szinte azt mondhatni: itt van Budapest gyomra, nagy és imponáló dimenziókban; és mindenütt pedáns tisztaság, egy óra mechanizmusának sok száz kerekre, rugóra és csavarra járó szabatos összeműködése, ami természetes is, mert csak a legtökéletesebb rend mellett lehet ennek az óriási üzemnek zavartalan és szabatos működését biztositani.

A Községi Élelmiszerüzem most az 1924. év végén a főváros üzemei közt a legszámottevőbb szerephez jutott. Hosszu évek — s hozzá a legnehezebb és legválságosabb évek — megfeszitett munkássága juttatta ide a legszerényebb kezdetből. Aki végigjárja, mint e sorok irója is, az Élelmiszerüzem munkahelyiségeit, földszintet, emeletet, alagsort egyaránt és látja azt a nyüzsgő munkát, amelyet százak és százak kifejtenek, látja a husnak, zsirnak, élelmiszereknek szinte házmagasságu és csak sok és sulyos milliárddal kifejezhető tételeit, annak aligha jut eszébe, hogy ez a mintaszerü és hatalmas vállalkozás a legszerényebb kezdetből indult meg. Pedig az, amit a Községi Élelmiszerüzem fejlődésének mai stádiumában nyujt, elismerés helyett legalább is egyet érdemelne meg: azt, hogy mozifelvételekben örökitsék meg és mutassák be ezt a dolgos és szorgos munkát, ami különb propaganda volna Budapest természetes erejének teljesitőképessége mellett, mint a leirások és alkalmi méltatások egész tömege.

Tranzsirozzák az amerikai hust

A Községi Élelmiszerüzem egyes helyiségeiben Huck aligazgató volt szives kalauzolni. A központi irodával szemben az amerikai fagyasztott hus feldolgozó műhelye és a zsirolvasztó van elhelyezve. Az előcsarnokban óriási méretü kazánokban olvad a zsir, amelyet földalatti csöveken át visznek a tisztitóba, ahonnan a zsir tejszerü fehérségben kerül bele a hordókba. A szomszédos teremben hatalmas tőkéken a mészárosok egész serege csattogtatja a bárdot, leemelik a kétszeresen is zsákba pólyázott sulyos amerikai marhákat a vasszögekről, fölszeletelik a sültnek és leveshusnak való darabokat, a csontokat tisztitják és gyors tempóban készitik előre az elárusitó helyek napi szükségleteit. Hideg van és a decemberi fagyban mintha sötétvörös, kristályos lemez boritaná a hus felületét. A padló kőkockái itt is tiszták, nincs meg az a véres piszok, amely velejár az olyan mészárosok munkájával, akik a frissen levágott husban vájkálnak. Az ajtó előtt hidmérleg, minden, ami kivonul ezekből a termekből, gramnyi pontossággal meg van mérve, aminthogy szigorubb ellenőrzést, mint amilyen a Községi Élelmiszerüzem telepén van, alig lehet másutt találni.

Müködik a hentesüzem

A földszinti traktus másik szárnyában készitik a kolbászokat. Modern berendezésü gépekben kavarog hullámozva az összevagdalt huspép s mellettük légnyomásos, egészen furcsa szerkezetü gépeken töltik a virstlit, még pedig ugy, hogy az ördöngős masina a kolbászt mindjárt párosával nyomja ki. Ha elgondolja az ember, hol marad a régi, a disznótorokból emlékezetes hurkatöltögetés e mellett a százméteres virstlisebességgel dolgozó iram mellett!... A terem tőszomszédságában vannak a füstölő helyiségek. A padozat fölött magas csóvákban csap föl a láng, amely fölött ott lógnak szabályos sorban a sonkák, a szalonnák, diznóoldalasok, tarják, kolbászok és ezer más dolog, mind csupa szem, száj ingere. Itt már a köd és gőz gomolygó párájában alig lehet látni, a munkások szilhuettjei ugy kavarognak bizonytalanul, mintha a gőzfürdő kamrájában járnának, de legalább meleg van, mig a szomszédban, a hütőkamrákban dideregve vonja magára az ember a télikabátot.

Rizs, tojás, füszer, vad és — stiglic

Menyünk ki az udvarra, ahol a magas polcokon ezerszámra függ a sok tarka nyul. Karácsonykor nagy kelete van Pesten a tapsifülesnek s ugy látszik, az idei vadászat pompás eredménnyel járhatott, mert az uradalmak ezerszámra ajánlják a nyulat az üzemnek és a friss szállitmányok egy kettőre elfogynak. Huck aligazgató fáradhatatlanul visz tovább — pedig hányszor mutogathatta meg ez a labirintust! — és szakszerü magyarázatokkal kisér mindent. Megnézzük a rizstömegeket, amelyek az üzem zsákjaiban, a hagyományos K. É. Ü. betükkel (Községi Élelmiszer Üzem) kerülnek Budapestre, végigvándorolunk a fahéj-, cukorgarmadákon, azután le a pincébe, ahol frissen megy a palackozás, megállunk pár percre a vajszeletelő gépeknél, a tojásoknál, ahol a sötétben sürgő kezek lámpázzák ezerszámra a tojást. Mindenütt csönd és figyelmes munka, mintha az emberek a gépekkel kelnének versenyre. Azután végig a hivatalokon, a különféle osztályokon, könyvelőségen, föl a könyvkötőüzemig, ahol minden bankot megszégyenitő korrekt rendben sorakoznak egymás mellé idő- és betürendben az üzem iratai, levelezése. Az egyetlen hely, ahol a munka szigoru fegyelmét valami enyhiti: a könyvkötőmester stiglice, amely kisétált a kalitkájából és vigan ugrál a szobában. Ugy látszik, ő is jól érzi magát a K. É. Ü.-ben, mert esze ágában sincs elrepülni.

Tanulságos statisztika

Ez a futó séta nem mond annyit, mint az élelmiszerüzem áru- és értékforgalmi kimutatása, amelynek adatai tizenhárom évre visszamenőleg illusztrálják a vállalkozás gigantikus fejlődését. Az üzemnek az első évek 20 árusitóhelyével szemben most 53 fiókja van; 1913-ban 4,003.133 koronát forgalmazott, a mult évben 25.625,618.008, ami, a békekoronát a mai szorzószám átlagával véve, hatszoros forgalomnak felel meg. Néhány jellemző tétel a kimutatásból métermázsákban: füszeráru 1914-ben 31.487, 1923-ban 69.075; baromfi 1914-ben 1182, 1923-ban 4548; tojásáru 1914-ben 7683, 1923-ban 13.587, tejtermék 1914-ben 7148, 1923-ban 13.522, hus- és hentesáru 1914-ben 4031, 1923-ban 20.649 q. A fagyasztott hus akció természetesen csak az 1924. év évvégi kimutatásában fog szerepelni hatalmas tétellel.

Reich vezér a parancsnoki hidon

A Községi Élelmiszerüzem parancsnoka Reich Samu vezérigazgató, még fiatalember, bár kezdettől fogva az üzem élén áll, jóban-rosszban, különösen a háboru inséges éveiben kitartott posztján, amelynek dekorumánál csak a felelősség sulya nagyobb. Párnázott ajtaju szobája a hagyományos „vezéri" szoba; semmi hivalkodó pompa, csak néhány szép kép a falon. Asztalán az obligát telefon-klaviatura, a könyvszekrényekben magyar és német szakmunkák, árjegyző-kötetek, iróasztala mögött egy bájos kis lánygyermek portréja.

REICH SAMU vezérigazgató

az üzem históriájáról beszél, de zökkenőkkel, mert vagy a telefon cseng, vagy hivatalos dologban keresik föl. Halkan beszél:

Az üzem árszabályozó hivatása

— Még 1911-ben volt. A hatóságok figyelmét felhivták a drágaságra, hogy már tenni kellene valamit, főleg a hus árát csökkenteni, mert a szegény néposztály nagyon megsinyli a drágaságot. A képviselőházban is erélyes felszólalások hangzottak el s ez adta az impulzust arra, hogy a főváros megpróbálkozzék a népélelmezés megkönnyitésével s határozatba is ment, hogy előbb a kolbászgyárat állitja föl, majd áttért a juhhus s utóbb a vadhus árusitására, ez utóbbira főleg azért, mert áruk oly alacsony volt, hogy a vadásztársaságok nem is foglalkoztak az értékesitésével. A cél az volt, hogy nivelláló hatást gyakoroljanak az árképződésre, a termelőktől közvetlenül vásárolják az árut s igy juttassák — minimális rezsivel — a fogyasztóközönséghez.

— Uttörő munkát végzett az üzem minden vonalon. Tejterméket hozott forgalomba, megszervezte a vad- és baromfifelhozatalt, 1914-ben pedig áttért az akkor még magánkézben levő kórházi élelmezés ellátására, külföldi összeköttetéseket teremtett. Hollandiával, Dániával, sajtot, vajat importált olyan racionálisan, hogy sikerült letörnie az akkori budapesti sajt- és vajárakat. Persze támadásban is volt bőven része az érdekeltségektől, de hogy volt szive a legjobbat a legolcsóbban adni, azt elsősorban a fogyasztó közönség látta be, amelynek érdeklődése és ragaszkodása az üzemet a mai forgalomhoz segitette. Bebizonyult megint, hogy a tisztesség a legjobb üzlet . . .

Nagyszerü teljesitmények a háboru alatt

— Azután elkövetkezett a háboru, a megpróbáltatás ideje. Az üzem most jutott el fokozatos jelentőségéhez. A kötött gazdálkodás és a spekuláció magatartása arra kényszeritette a hatóságokat, a kormányt is, hogy az egyesitett központok utján a felhozott élelmicikkek ki- és elárusitását, valamint a szétosztást, főleg az élelmiszerüzemre, mint az egyedül altruista és mellékcél nélkül működő intézményre bizza, amely garanciát nyujtott arra, hogy visszaélések — amint a tények is bizonyitották — nem fordulnak elő. A háborus időkben különös sullyal esett latba az a momentum, hogy a hadikórházak ellátását, mivel a magánvállalkozók ellen egyre erősödtek a panaszok, szintén az Élelmiszerüzem bonyolitotta le, aminthogy a szegényházak és egyéb kórházak élelmezését is ugyanannak a körülménynek lehet betudni, hogy a többi vállalkozó az áruk minősége és ajánlati feltételei messze elmaradtak mögöttünk. Vállaltuk a háboru alatt az udvartartás Magyarországra eső quótáját is, aminthogy a sertéstermékeket is mi dolgoztattuk fel az udvar megbizásából.

— A forgalom persze lényegesen emelkedett az idők multával. A háboru első éveiben kénytelenek voltunk a fővárosi alkalmazottak élelmiszerszükségleteiről is gondoskodni, megszerveztük tehát a fővárosi alkalmazottak élelmiszerbevásárló központját, amely 53 községi elárusitó helyen és 8 bevásárló központban működik.

A „Frankfurter Zeitung" elismerése

— Hogy volt-e mintánk az üzem megszervezésénél? A külföldi államok városai szövetkezeti alapon csinálták meg az első kisérleteket, a német-francia háboru idején pedig a városok rátértek a városi élelmezés utjára. Kiderült, hogy az önálló irányitás jobban megfelel a kitüzött célnak, mint a szakkereskedelem irányitása. Hogy nem volt rossz, amit produkáltunk, bizonyság rá maga a külföld. Már 1914-ben vezércikkben méltatta üzemünket a Frankfurter Zeitung és több idegen lap, amelyek sürgették, hogy Pestre kell jönni s az itt szerzett tapasztalatokat odahaza kell értékesiteni. Csak néhány adat a látogatók könyvéből, kik fordultak meg itten: Konstantinápoly polgármestere, Washington, Filadelfia, Indianopol, Chicago városok megbizottai, külföldi gazdasági alakulatok képviselői, németországi városi tanácsosok, Bulgária, Szerbia, Oroszország, Lengyelország, Lemberg, Varsó, Moszkva, Hollandia, Svájc, Oxford, Antwerpen delegátusai. És végül, a sok ezer közül: Petrás Lajos, clevelandi városi tanácsos, aki határozott vonásokkal magyarul irta be a nevét...

*

Jól esett volna még hallgatnom ennek a kellemes és rokonszenves urnak az előadását, aki tizenhárom esztendős munkássága után egyszer sem mondta azt, hogy „én csináltam", „én inditványoztam" — hanem mindig csak az üzemről beszél, a munkatársairól, a városról, a hatóságokról. Az egész idő alatt csak egyszer beszélt első személyben. Telefonon tárgyalt s azt mondta: „nem adhatok többet nyolcvanezernél!" A vezérigazgató elbarrikádozhatta az első személyt a statisztikák sáncával: az energikus kereskedőnek ki kellett mondani a kemény szót: „Én nem adhatok!" Mert Reich Samu van olyan büszke a jó kereskedő nevére, mint a vezérigazgatói méltóságára. És ugy látszik, ezen a kis halk árnyalaton mulik az, hogy forgandó idők változatos sodrában biztos kézzel kormányozza a községi üzem hajóját . . .

(W. G.)

Krausz Simon és Kónyi Hugó karácsonyfájára. Két szegény, sorsüldözött és jobb napokat látott gyermek gubbaszt az Angol-Magyar Bank palotájában egy megtépázott karácsonyfa alatt és a szebb napok emlékeivel játszadoznak. Arról csevegnek, hogy valamikor más volt a karácsony és milyen jó azoknak, akik ugy gazdálkodtak, hogy az idei karácsonyfán is csillogva ringatóznak a szebbnél-szebb játékszerek. Minden rézvétünk ezé a két gyermeké, akikre ráillik Dantenak az a hires mondata: „Nincs fájdalmasabb dolog, mint szomoru napokban visszaemlékezni olyan időkre, amikor boldogok voltunk". Mert ez a két gyermek valamikor valóban a gyermekek magatudatlan boldogságát élvezte és sejtelmük sem volt arról, hogy az idők kereke megfordulhat és vége lesz a boldogság napjainak. Bankárosdit játszottak, Angol-Magyar Bank- és Lloyd Bank-papirokból sárkányokat eregettek a magasba, francia frankokkal dobálóztak, papirból légvárakat épi-

Ford teherautó

a leggazdaságosabb és legolcsóbb teherautó!

Árakarosszeriával, forgalmi adóval 83½ millió K, prompt szállitásra kapható

HALTENBERGER VILMOS

a FORD GYÁRAK autorizált képviseleténél

VI., Nagymező-u. 19. Telef.: 68-15. Sürgönycim: WILFORD BUDAPEST

tettek, sárból aranygolyókat gyurtak. A két pajkos gyereket nem egyszer szidtuk össze, de most a szeretet ünnepének küszöbén sajnálkozva nézzük szomoruságukat s vigasztalásukra nem tehetünk egyebet, minthogy ráaggatjuk a karácsonyfára azokat a játékszereket, amelyekkel ők oly sokáig elszórakoztak. E játékszerek árnyékában még egyszer megelevenedik a mult s mint álomkép rámosolyog a két gyermekre. Krausz Simon átéli még egyszer a new-yorki, londoni és bécsi pompás lakomákat, amelyeket azért rendezett, hogy idegen tőkével támassza alá a maga légvárait és levegő-üzleteit. Kónyi Hugó még egyszer átéli a bécsi frankspekulációk izgalmait és a vezeklés deprimáló érzésével gondol arra a napra, amelyen kivonult a Hazai Bank palotájából. Lehetséges, hogy a melancholia hangulatát varázsoltuk a karácsonyfa köré ezeknek az emlékeknek a felidézésével. Ha csakugyan igy lenne, a jövő évben jóvátesszük ezt a hibánkat és egyebekkel fogjuk szórakoztatni a két naiv, sorsüldözött és jobb napokat látott gyermeket.

Ujjáalakul a Krausz és Bettelheim-cég. A Krausz és Bettelheim r.-t. e hó végén közgyülést tart, melynek kizárólagos tárgya az igazgatóság kibővitése. Az igazgatóság uj tagjai lesznek: Krausz György, továbbá Haupt-Stummer Ágost báró, Radványszky Béla báró és Gálos Kálmán. Az eddigiek közül viszont kilép Bettelheim Mór, aki önálló banküzletet nyit.

Az Olajművek osztaléka. Az Olajművek R.-T. Kohn Adolf és Társa rendes közgyülése az 1923—24. üzletévre az értékcsökkenési alapnak 500 millió koronával és az ujitási alapnak 1500 millió koronával való javadalmazása után részvényenként 2000 korona osztalék kifizetését határozta el.

Megföllebbezik a közgyüléspótlónak a déligyümölcs-aukcióról hozott határozatát. Megemlékezett a Fővárosi Hirlap a főváros tanácsának arról az elhatározásáról, hogy a kereskedelmi minisztertől huszonöt évre bérelt déligyümölcs-aukciókat egy formailag megalakult részvénytársaság leple alatt az Angol-Magyar Banknak adja albérletbe. Az erre vonatkozó tanácsi előterjesztést azután a közgyüléspótló tanácsülés szerdai ülésében szintén elfogadta. Nem csodálkozunk ezen, hiszen nem egyszer mondottuk el már a véleményünket erről a szervről, amely csak a darálógép szerepét töltheti be, s amely, miután azonos a tanáccsal, sohasem fog önmagával szembehelyezkedni. A déligyümölcs-aukciók ilyetén albérletbeadása ellen kitört jogos felzudulás tehát már csak a belügyminiszternél kereshet orvoslást. Értesülésünk szerint ez meg is fog történni azon a cimen, hogy a közgyüléspótlónak nem is volt joga ebben a kérdésben döntenie. A belügyminiszternek valószinüleg nagyobb érzéke lesz a kereskedelem jogos érdekei iránt, mint a tanácsnak volt. Ugylátszik, a tanácsban még mindig ott lengedez Wolffék kereskedelemellenes szelleme, amely még akkor is mellőzi a legális kereskedelmet, ha a helyére a kurzus-jelszavakkal annyira kárhoztatott — bankok lépnek is. Az Angol-Magyar Bankkal való üzletkötés pedig külön is figyelmet érdemel. A fővárosnak meg kellett volna találnia a kapcsolatot a legális kereskedelemmel és nem lett volna szabad még egy tényezőt bekapcsolni, amely — mint a tapasztalatok mutatják — tulságosan szeret „keresni". De kikeresni, az Angol-Magyar Bankot, amelynek áruüzletei közismertek és amelynek kapkodó, mindent felölelni akaró üzleti politikája közmondásos Budapesten: ez a tény kihivja azt a figyelmeztetést, hogy a főváros tanácsának több óvatosságot kellene tanusitani, amikor üzlettársakat keres és üzleti szerződéseket köt.

Keresnek a parfümgyárak. A Bader Illatszergyár r.-t. most tette közzé 1923/24. évi mérlegét. Ebből kitünik, hogy a vállalat alaptőkéjének tizszeresénél is többet keresett. A 10 millió koronás részvénytársaság tiszta nyeresége ugyanis meghaladja a 222 millió koronát. A kincstár helyesen tenné, ha az adósrófot ezeknél a luxus-cikkeket gyártó vállalatoknál nyomná meg és nem a szegény emberek élelmezési vállalatainál.

Tőkét emel a Budapesti Iparbank. A Budapesti Iparbank R.-T. január 2-án rendkivüli közgyülést tart, amelyen alaptőkéjét 200 milliróról 400 millió koronára fölemeli.

A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint részvénytársaság e hónap 15-én megtartott rendkivüli közgyülése a társaság alaptőkéjét 900 millió koronáról 2.1 milliárd koronára emelte fel. A kibocsátásra kerülő 1,200.000 darab 1000 koronás névértékü részvény teljes egészében darabonként 20 ezer koronás árfolyamon és 600 korona harmadfoku illeték lefizetése ellenében, a régi részvényeseknek ajánltatott fel átvételre. Elővételi jog e hónap 27-éig gyakorolható. Az alaptőkeemelés sikere biztositva van és ezáltal a társaság saját tőkéi az ötvenmilliárdot megközelitik.

Elsőrendü férfifehérnemüt készit
Angol és francia anyagokból nagy választék. Városi tisztviselőknek kedvező fizetési feltételek.
NÉMETHY-SZALON IV., APPONYI-TÉR 4.

SZÓRÁDY FERENC
KÖNYV- és PAPIR RUHÁZA, KÖLCSÖNKÖNYVTÁRA
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 37. || FIÓKÜZLET: VIII., Üllői-ut 52/a.
Városi tisztviselőknek 10% engedmény.

VASBUTOR legjobb kivitelben, előnyös árban, **részletfizetésre** is kapható
Renner és Hamvai VIII., Köztemető-ut 3. Baross-tér sarok

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!
ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!
LIPÓTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57.

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

HALÁSZ LAJOS
BANKHÁZA
BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR 8.
TELEFON 184-95.
WIEN, I., CANOVAGASSE 7.
TELEFON 55-5-65.
SÜRGÖNYCIM: HALÁSZBANK, BUDAPEST
Mindennemü tőzsdei üzletek lebonyolitása; értékpapirok vétele és eladása ugy a budapesti, mint a külföldi tőzsdéken.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágyaosztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

Leégsz baisse-en, leégsz hausse-on
Ha nincs MINIMAX-od otthon
MAGYAR MINIMAX
RÉSZVÉNY ÁRSASÁG
VI., Rózsa-utca 85. sz. Telefon: 37—31.

Szőnyegek részletfizetésre
ebédlőszőnyegek, futószőnyegek, szalontakarók, ágyelők stb. stb.
RUDAS ÉS HÁDLNÁL
IV., Petőfi-tér 5 és VII., Dob-utca 59.

Elektromos hegesztő-berendezések
Törött géprészek hegesztése
LAKOS ÉS SZÉKELY GÉPGYÁR
BUDAPEST, VI., Béke-tér 3.

„OFA"
HOLZINDUSTRIE AKTIENGESELLSCHAFT
ZÜRICH.
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-U. 16.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár
Budapest, V. ker., Dorottya-utca 4.
(Saját épületében.) Alapittatott: 1846.
Fiókosztályok:
I., Fehérvári-ut 1., I. Krisztina-tér 9., II., Fő-utca 2., III., Fő tér 2., V., Nádor utca 23., VI., Andrássy-ut 2., VII., Erzsébet-körut 58., VIII. Rákóczi-ut 11. szám.
Elfogad betéteket:
Takarékpénztári könyvecskékre, pénztárjegyekre, valamint cheque-számlára. Leszámitol váltókat. Előlegeket nyujt értékpapirokra, egyuttal értékpapirok vételét és eladását legelőnyösebben teljesiti. Vesz és elad valutákat, devisákat.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár
Budapest, IV., Bécsi-utca 4.
(Saját épületében.)
Alapittatott: 1872-ben. Sürgönycim: Moktár.
Telefon: 11-16 11-17, 11-18, 11-90, 119-06 119-07, 122-32, 192-21, interurban: b-43.

Fábián-féle Vas és Fémárugyár rt.
BUDAPEST, VI., ORSZÁGBIRÓ-UTCA 35.
Gyártanak: épületvasalásokat.

Maul
KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15. SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

SZÓRAKOZÁS

A Waterlooi csata hete a Renaissance-Szinházban. Lengyel Menyhért uj darabjának döntő sikere, mely eddig három tábláshazban és óriási elővételben nyilatkozott meg, dominálja a Renaissance-Szinház karácsonyhetét. A Waterlooi csata minden este szinre kerül, kivéve csütörtököt, amikor délutáni előadásban kerül szinre rendes helyárakkal. Csütörtökön este Géraldy remekmüve: a Szeretni... (Simonyi Mária, Somlay, Táray), péntek délután: Kis muszkák, vasárnap délután a Csókoljon meg! kerül szinre, mindkettő mérsékelt helyárakkal. Szerda délután és az ünnepnapok délelőttjén a Renaissance-Szinház uj gyermekdarabja, az Aranyeső-Szurokeső kerül bemutatásra.

Tizezer tenyér dörgő tapsa pecsételte meg a Krizantém forró sikerét a Városi Szinházban. A két első előadás táblás háza ki nem fogyott a kacagásból és a művészi gyönyörüségből s a pompás énekszámokat sorra ujráztatta. Elragadtatva tapsoltak: Alpár Gitta csodálatos koloratur-művészetének, Vigh Manci és Molnár Vera vidám slágertáncainak, Galetta Ferenc megkapóan szines alakitásának, Sziklai József magyar táncduettje a szezón legnagyobb slágere. D'Arrigó Kornélt pedig három ragyogó figurában is ünnepelték. Az amerikai revük tündéri látványosságával vetekedő kiállitást, a pazar toalett-revüt, az ópiumvizió fantasztikus szépségét, a rendezés ezernyi meglepő trükkjét is zugó tapssal honorálták s a szereplőket a szerzőkkel együtt viharos ovációk szólitották a vasfüggöny elé. A Krizantém e héten csütörtökön, pénteken és vasárnap este kerül szinre a Városi Szinházban.

RÁDIUS-PARAMOUNT
VILÁGATTRAKCIOI

A spanyol táncosnő
A cimszerepben
Pola Negri
Corvin Szinház
Január 1-től

Amerikai lányok
A főszerepben
Gloria Swanson
Kamara Mozgó
Január 2-án

Karácsonyi előadások az Unió-szinházakban. Király-Szinház: Csütörtök, december 25., délután Árvácska; csütörtök, december 25., este: Marica grófnő; péntek, december 26., délután: Három a kislány; péntek, december 26., este: Marica grófnő. — Magyar Szinház: Csütörtök, december 25., délután: Sasfiók, csütörtök, december 25., este: A vörös ember; péntek, december 26., délután: Knock; péntek, december 26., este: A vörös ember. — Belvárosi Szinház: Csütörtök, december 25., délután: Az olasz asszony; csütörtök, december 25., este: Ki babája vagyok én; péntek, december 26., délután: Ki babája vagyok én; péntek, december 26., este: Az olasz asszony. — Blaha Lujza-Szinház: Csütörtök, december 25., délután és este: Postás Katica; péntek, december 26., délután és este: Postás Katica.

ORION-FILM ORION-FILM
Karácsonyra jön!
az első 7 felvonásos
ZIGOTO
a Corvin-szinházban
ORION-FILM ORION-FILM

A Vigszinház karácsonyi hetét A tükörfolyosó és Az üvegcipő előadásai váltakozva töltik be. Délutáni előadásokban a játékrend más kedvelt darabjai. A tolvaj, Imádom, Bunbury kerülnek szinre. Szerdán este nincs előadás, délután pedig gyermekelőadásul a Hübele Balázs cimü vidám látványosságot adják.

A Fővárosi Operett Szinház karácsonyi hete is A nótás kapitány jegyében fog lefolyni. Kedden adták hetvenötödször Farkas Imre kedvelt operettjét. Délutáni előadásokul A drótostót-ot és a Három grácia-t adják. Szerdán, a szent estén nincs előadás.

A „Postás Katica" sikerétől hangos egész Budapest. Zerkovitz Béla a péntek eti premiéren diadallal vonult be a Blaha Lujza-Szinház szinpadára. A nagy siker tényezői: a brilliáns muzsika, a szikrázó humor, a bűbájosan kedves magyar tárgyu mese és az eseményszámba menő kitünő előadás. Honthy Hanna elragadóan poétikus postáskisasszonya, Somogyi Nusi ellenállhatatlanul ötletes karikaturája, Boross Géza kacagtató patikus figurája, Rozsnyai Ilona remek patikusnéja, Gózon Gyula nagyszerüen romantikus parasztlegénye, Ihász Lajos mulatságos állatorvosa, Heltai Andor megkapó cigánya és Rott Ferenc vidáman élethü korcsmárosa valóságos eseményszámba megy.

Óriási sikert arat
Apollo-Szinház
uj műsora

Krizantém, Iglói diákok, Egy éj Velencében, Parasztbecsület, Bajazzók, Cigány szerepel a Városi Szinház karácsonyi heténeki játékrendjén. Csütörtökön, pénteken és vasárap este a szenzációs sikerü Krizantém, karácsony első napján délután és szombaton este az Iglói diákok, karácsony második napján délután Egy éj Velencében, mig jövő vasárnap délután Parasztbecsület, Bajazzók kerül szinre, mig a jövő hét hétfőjén Rózsahegyi Kálmánnal és Molnár Arankával a Cigány van műsoron.

Nagy karácsonyi meseelőadás a Renaissance Szinházban. Gaal Mózes, a magyar gyermekek Mózsi bácsija két gyönyörü mesét mond. Szinre kerül az Aranyeső-Szurokeső — kilenc képes tündérmese. Irta: ifj. Gaal Mózes, zenéjét szerezte Szabados Béla. Előadások december 24-én délután 3 és fél, december 25., 26., 28. délelőtt 11 és fél órakor. Mérsékelt helyárak.

ROYAL-APOLLÓ
Max Linder
„A szerelem bolondja" és „A botrány"
Henry Bataille 5 felv. szinműve Projectograph-film
Kezdete 1/24, 1/26, 1/28 és 1/210.

Városi-Szinház: Szerda: Nincs előadás. Csütörtök délután: Az iglói diákok; este: Krizantém. Péntek délután: Velencei éj; este: Krizantém. Szombat: Az iglói diákok. Vasárnap délután: Parasztbecsület és Bajazzók; este: Krizantém. (1/28).

Vigszinház: Szerda délután: Hübele Balázs (gyermekelőadás), este: Nincs előadás. Csütörtök délután: Imádom; este: Az üvegcipő. Péntek délután: Bunbury; este: A tükörfolyosó. Szombat délután: Hübele Balázs (gyermekelőadás); este: Az üvegcipő. Vasárnap délután: A tolvaj (3); este: A tükörfolyosó. (1/28).

KAMARA
MOZGÓKÉP-SZINHÁZ
Dohány-utca és Nyár-utca sarok
Dinty, az árvák apja Jaj, ezek a gyerekek
Kezdete 1/24, 5, 3/47, 1/29, 10 órakor.

Fővárosi Operettszinház: Szerda: Nincs előadás. Csütörtök délután: A drótostót; este: A nótás kapitány. Péntek délután: A három grácia; este: A nótás kapitány. Szombat: A nótás kapitány. Vasárnap délután: A drótost (fél 4); este: A nótás kapitány (fél 8 órakor).

Király Szinház: Szerda: Nincs előadás. Csütörtök délután: Árvácska; este: Marica grófnő. Péntek délután: Három a kislány; este: Marica grófnő. Szombat: Marica grófnő. Vasárnap délután: Árvácska (3); este: Marica grófnő. (fél 8).

Magyar Szinház: Szerda: Nincs előadás. Csütörtök délután: Sasfiók; este: A vörös ember. Péntek délután: Knock; este: A vörös ember. Szombat: A vörös ember. Vasárnap délután: A masamód (3); este: A vörös ember. (fél 8).

Belvárosi Szinház: Szerda: Nincs előadás. Csütörtök délután: Az olasz asszony; este: Ki babája vagyok én. Péntek délután: Ki babája vagyok én; este: Az olasz asszony. Szombat: Ki babája vagyok én. Vasárnap délután: Ki babája vagyok én (3); este: Az olasz asszony. (fél 8).

Blaha Lujza-Szinház: Egész héten minden este (fél 8), valamint csütörtök és péntek délután (3): Postás Katica. Vasárnap délután: Fügefalevél.

Marica grófnő a ezezón legnagyobb sikere jövő héten is minden este a Király Szinházban.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI-U. 18.
SZENZACIÓS DECEMBERI MÜSOR ROTT és STEINHARDT felléptével. Kezdete 3/48-kor.

WAGNER-étteremben
ANDRÁSSY-ÚT 44. SZ.
minden csütörtök este
HÁZI DISZNÓTOR.

Árvácska vasárnap délután a Király Szinházban. Vaály Ilona, Somogyi Nusi, Kiss Ferenc, Boross Géza, Latabár.

Minden este „A vörös ember". Drégely és Liptai pompás humoru vigjátéka a Magyar Szinházban. Táblás házak, szünni nem akaró kacagások.

„Ki babája vagyok én" — „Az olasz asszony". Ez a két ragyogó siker tölti ki váltakozva a Belvárosi Szinház e heti műsorát. Vasárnap délután Ki babája vagyok én.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. ooc ooo TELEFON J. 21-16.
A decemberi műsor slágerei:
A világ legjobb 11 arab csoportja
BEN — BOJAMAA
ANDREA & THEO THE ENCELL'
és a fényes kisérő műsor
A legdrágább helyár 20.000 K

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery utca 68) vasárnap délután 3 órakor mutatja be a Hópehely cimü szenzációs karácsonyi gyermekrevüt, amely ezenkivül szinre kerül 24-én és az ünnepi hét minden délutánján.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Meinl legfinomabb teakeverékei.

PARDO és CAMHI
perzsaszőnyeg-üzlete
Budapest, IV., Párisi-utca 3.
(Koronaherceg-utca sarok.) Telefon: 195-12.

Szopogasson köhögés ellen
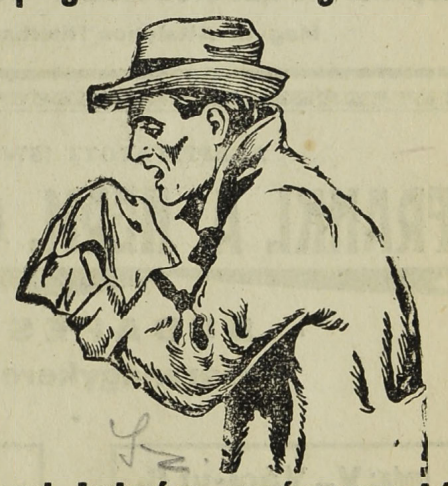
Szent István gyógymaláta
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Dürkopp Werke A. G Bielefeld, varrógép- és kerékpárgyár
Phantom-Moteren-Fabrik, Berlin, beépíthető és komplett motorgyár,
Josef Reithoffer's Söhne A. G. Wien, kerékpár és motor-gummigyar egyedárusitása és vezérképviselete
VARKER KERESKEDELMI R. T. Budapest, V., Báthory-u. 22
Telefon 50-56.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Arany János-utca 25.

FISCHER S.
EHRLICH-féle MEIDINGER KÁLYHÁK
és központi calorifer fütések. Hazai és külföldi I-rendü folyton-égők és cs répkályhák, takaréktüzhelyek és kéménytoldók
Budapest, VII., Dohány-utca 6.
TELEFON: József 36-65.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 168-18. Telefon: 166-18.

Arcképes igazolvánnyal biró
KÖZTISZTVI SELŐK
lefizetés nélkül vásárolhatnak
készpénzárban, több havi törlesztésre férfi- és nő szövetet, télikabátszövetet, velürt. bélésárut, fehérneműt, sifont, vásznat stb.
Az első részlet csak január hó 1-én fizetendő
HUNGARIA SZALON
Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. szám I. emelet 4.
Pontos címre kérjük ügyelni, félemelet is van!

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajáni eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

LŐW SÁNDOR
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
Ő CS. és KIR. FENSÉGE JÓZSEF FŐHERCEG KAMARAI SZÁLLITÓJA
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 81.
TELEFON: József 52-68.
A MÁV. SZERZŐDÉSES ÓRASZÁLLITÓJA
E lapra hivatkozók 5% engedményt kapnak.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. ***BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.***

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Dobozgyár
SCHEER GYULA BÉLA
Budapest, I., Verpeléti-út 15.
TELEFON: József 2-46.

BOON'S CACAO

Egy vagonrakomány
KIRCHEIS-GÉP
az összes lemezmegmunkálási célokra utban van. Ajánlatokért forduljon a vezérképviselethez:
Telefon: 26-01, vagy 4-17.
Alapittatott 1883.
Brunner J. L. és Társa
Budapest, VI, Nagymező-utca 45.

NEMZETKÖZI KIVITELI ÉS BEHOZATALI R. T.
VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 7.
Alaptőke: K 1,200.000.000. Táviratcim: Interrexim.
Magyar Általános Hitelbank alapitása.

Budapesti Takarék- és Vásárpénztár R. T.
Budapest székesfőváros alapitása

Bankosztály:	Központ:	Sertésosztály:
IX., Vámház-körut 1.	IX., Soroksári-ut 58.	X., Gubacsi-ut 6.
Telefon: József 9-52.	Telefon: József 39-66.	Telefon: József 11-67.

Fog alkozik mindennemü vágóállat bizományi eladásával, kereskedőknek és termelőknek előlegek nyujtásával, takarékbetétek és tőzsdei megbizások elintézésével, bankügyletekkel

ALAPITTATOTT 1874. ÉVBEN.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
• BUDAPESTEN •
vasárunagykereskedés
•
Iroda: V., Váci-ut 6.
Raktár és tranzitóraktár: V., Váci ut 178-188
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85
Fióktelepek:
Miskolc - Csernovic - Bukarest - Lemberg - Kichinev.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

Csillárkiállitás
Kissling Rudolf és fia csillárgyár részv.-társ.
mintatermeiben:
VI., Podmaniczky-u. 31.
és
IV., Kossuth Lajos-u. 1.
bronzcsillárok massiv kivitelben, jutányos árban.